Strateški plan u okviru ZPP-a

CCI	2023HR06AFSP001
Naziv na engleskom	Strategic Plan of the Common Agricultural Policy of the Republic of Croatia 2023 - 2027
Naslov na nacionalnom jeziku/jezicima	HR - Strateški plan Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. - 2027.
Verzija	5.3
Status	Donijela Europska komisija
Prva godina	2023
Zadnja godina	2027
Prihvatljivo od	1. sij 2023.
Prihvatljivo do	
Broj odluke Komisije	C(2026)7964
Datum odluke Komisije	12. stu 2026.
Predmetni fond/fondovi	EFJP, EPFRR
Datum generiranja izvješća	17/11/2026 07:10

Sadržaj

Vrsta izmjene 31
General information on the request for strategic amendment 31
Impact of of the strategic amendment to the plan on achieving the specific objectives 31
Type of strategic amendment 31
Detailed information on the individual changes contained in the request for strategic amendment 32
Ažuriranje jediničnog iznosa te broja projekata/outputa i financijske alokacije u intervencijama ruralnog razvoja 32
An indication of the part of the CAP Strategic Plan that is amended 32
Reasons that justify the strategic amendment 32
The impact of the strategic amendment on milestones, targets and indicators 32
The impact of the strategic amendment on the financing plan 32
Intervencija 73.01. -Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš i intervencija 77.06. Potpora LEADER (CLLD) pristupu 32
An indication of the part of the CAP Strategic Plan that is amended 32
Reasons that justify the strategic amendment 32
The impact of the strategic amendment on milestones, targets and indicators 32
The impact of the strategic amendment on the financing plan 32
Intervencija 73.10. Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju i intervencija 73.11. Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda– Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti 32
An indication of the part of the CAP Strategic Plan that is amended 32
Reasons that justify the strategic amendment 32
The impact of the strategic amendment on milestones, targets and indicators 33
The impact of the strategic amendment on the financing plan 33
Izmjena omotnice za izravna plaćanja za 2027. godinu i prilagodba eko shema 33
An indication of the part of the CAP Strategic Plan that is amended 33
Reasons that justify the strategic amendment 33
The impact of the strategic amendment on milestones, targets and indicators 33
The impact of the strategic amendment on the financing plan 33
Izmjene obuhvaćene notifikacijom za intervencije ruralnog razvoja u skladu sa člankom 119. (9) Uredbe (EU) 2021/2115 33
An indication of the part of the CAP Strategic Plan that is amended 33
Reasons that justify the strategic amendment 33
The impact of the strategic amendment on milestones, targets and indicators 33
The impact of the strategic amendment on the financing plan 33
Uvođenje nove intervencije 75.03. u skladu s člankom 75. Uredbe (EU) 2025/2649 (Omnibus III) 33
An indication of the part of the CAP Strategic Plan that is amended 33
Reasons that justify the strategic amendment 33
The impact of the strategic amendment on milestones, targets and indicators 34
The impact of the strategic amendment on the financing plan 34
Uvođenje nove intervencije u skladu s člankom 78.a Uredbe (EU) 2025/2649 (Omnibus III) Krizna plaćanja poljoprivrednicima nakon prirodnih katastrofa, nepovoljnih klimatskih prilika ili katastrofalnih događaja 34
An indication of the part of the CAP Strategic Plan that is amended 34
Reasons that justify the strategic amendment 34
The impact of the strategic amendment on milestones, targets and indicators 34
The impact of the strategic amendment on the financing plan 34
Savjetovanje s odborom za praćenje (članak 124. stavak 4. točka (d) Uredbe (EU) 2021/2115) 34
Datum 34
Mišljenje odbora za praćenje 34
Where applicable, notified other amendments than strategic amendments in accordance with Article 119(9), first subparagraph of Regulation (EU) 2021/2115 35

1. strateška izjava....36
2. Procjena potreba i intervencijska strategija, uključujući plan s ciljnim vrijednostima i pokazatelje konteksta....38
2.1 Procjene potreba i strategija intervencije....38
2.1.SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji....53
2.1.SO1.1 Sažetak SWOT analize....53
2.1.SO1.1.1 Prednosti....53
2.1.SO1.1.2 Slabosti....53
2.1.SO1.1.3 Prilike....56
2.1.SO1.1.4 Prijetnje....57
2.1.SO1.1.5 Druge napomene....58
2.1.SO1.2 Utvrđivanje potreba....58
2.1.SO1.4 Logika intervencije....59
2.1.SO1.5 Prema potrebi obrazloženje upotrebe programa InvestEU, uključujući iznos i njegov očekivani doprinos specifičnom cilju/međusektorskom cilju....64
2.1.SO1.8 Odabir pokazatelja rezultata....64
2.1.SO1.9 Obrazloženje financijske dodjele....67
2.1.SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju....69
2.1.SO2.1 Sažetak SWOT analize....69
2.1.SO2.1.1 Prednosti....69
2.1.SO2.1.2 Slabosti....69
2.1.SO2.1.3 Prilike....71
2.1.SO2.1.4 Prijetnje....73
2.1.SO2.1.5 Druge napomene....74
2.1.SO2.2 Utvrđivanje potreba....74
2.1.SO2.4 Logika intervencije....74
2.1.SO2.5 Prema potrebi obrazloženje upotrebe programa InvestEU, uključujući iznos i njegov očekivani doprinos specifičnom cilju/međusektorskom cilju....78
2.1.SO2.8 Odabir pokazatelja rezultata....79
2.1.SO2.9 Obrazloženje financijske dodjele....83
2.1.SO3 Poboljšanje položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu....84
2.1.SO3.1 Sažetak SWOT analize....84
2.1.SO3.1.1 Prednosti....84
2.1.SO3.1.2 Slabosti....84
2.1.SO3.1.3 Prilike....85
2.1.SO3.1.4 Prijetnje....85
2.1.SO3.1.5 Druge napomene....86
2.1.SO3.2 Utvrđivanje potreba....86
2.1.SO3.4 Logika intervencije....86
2.1.SO3.5 Prema potrebi obrazloženje upotrebe programa InvestEU, uključujući iznos i njegov očekivani doprinos specifičnom cilju/međusektorskom cilju....90
2.1.SO3.8 Odabir pokazatelja rezultata....90
2.1.SO3.9 Obrazloženje financijske dodjele....91
2.1.SO4 Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenjem emisija stakleničkih plinova i poboljšanjem sekvestracije ugljika, te promicanje održive energije....92
2.1.SO4.1 Sažetak SWOT analize....92
2.1.SO4.1.1 Prednosti....92
2.1.SO4.1.2 Slabosti....93
2.1.SO4.1.3 Prilike....94
2.1.SO4.1.4 Prijetnje....95
2.1.SO4.1.5 Druge napomene....95

2.1.SO4.2 Utvrđivanje potreba 96
2.1.SO4.3 Utvrđivanje relevantnih (elemenata) nacionalnih planova koji proizlaze iz zakonodavnih instrumenata navedenih u Prilogu XI. Uredbe o strateškom planu u okviru ZPP-a, a uzeti su u obzir u procjeni potreba za planove u okviru ZPP-a za ovaj konkretni cilj 96
2.1.SO4.4 Logika intervencije 97
2.1.SO4.5 Prema potrebi obrazloženje upotrebe programa InvestEU, uključujući iznos i njegov očekivani doprinos specifičnom cilju/međusektorskom cilju 100
2.1.SO4.7 Planirate li doprinos ZPP-a programu LIFE (samo za SO4, SO5, SO6)? 100
2.1.SO4.8 Odabir pokazatelja rezultata 100
2.1.SO4.9 Obrazloženje financijske dodjele 104
2.1.SO5 Poticanje održivog razvoja i učinkovitog upravljanja prirodnim resursima kao što su voda, tlo i zrak, među ostalim smanjenjem ovisnosti o kemijskim sredstvima 106
2.1.SO5.1 Sažetak SWOT analize 106
2.1.SO5.1.1 Prednosti 106
2.1.SO5.1.2 Slabosti 107
2.1.SO5.1.3 Prilike 108
2.1.SO5.1.4 Prijetnje 109
2.1.SO5.1.5 Druge napomene 111
2.1.SO5.2 Utvrđivanje potreba 111
2.1.SO5.3 Utvrđivanje relevantnih (elemenata) nacionalnih planova koji proizlaze iz zakonodavnih instrumenata navedenih u Prilogu XI. Uredbe o strateškom planu u okviru ZPP-a, a uzeti su u obzir u procjeni potreba za planove u okviru ZPP-a za ovaj konkretni cilj 111
2.1.SO5.4 Logika intervencije 112
2.1.SO5.5 Prema potrebi obrazloženje upotrebe programa InvestEU, uključujući iznos i njegov očekivani doprinos specifičnom cilju/međusektorskom cilju 116
2.1.SO5.7 Planirate li doprinos ZPP-a programu LIFE (samo za SO4, SO5, SO6)? 116
2.1.SO5.8 Odabir pokazatelja rezultata 116
2.1.SO5.9 Obrazloženje financijske dodjele 120
2.1.SO6 Doprinos zaustavljanju i smanjenju gubitka bioraznolikosti, jačanje usluga ekosustava i očuvanje staništa i krajobraza 121
2.1.SO6.1 Sažetak SWOT analize 121
2.1.SO6.1.1 Prednosti 121
2.1.SO6.1.2 Slabosti 123
2.1.SO6.1.3 Prilike 126
2.1.SO6.1.4 Prijetnje 127
2.1.SO6.1.5 Druge napomene 128
2.1.SO6.2 Utvrđivanje potreba 128
2.1.SO6.3 Utvrđivanje relevantnih (elemenata) nacionalnih planova koji proizlaze iz zakonodavnih instrumenata navedenih u Prilogu XI. Uredbe o strateškom planu u okviru ZPP-a, a uzeti su u obzir u procjeni potreba za planove u okviru ZPP-a za ovaj konkretni cilj 128
2.1.SO6.4 Logika intervencije 129
2.1.SO6.5 Prema potrebi obrazloženje upotrebe programa InvestEU, uključujući iznos i njegov očekivani doprinos specifičnom cilju/međusektorskom cilju 134
2.1.SO6.7 Planirate li doprinos ZPP-a programu LIFE (samo za SO4, SO5, SO6)? 134
2.1.SO6.8 Odabir pokazatelja rezultata 134
2.1.SO6.9 Obrazloženje financijske dodjele 140
2.1.SO7 Privlačenje i podupiranje mladih poljoprivrednika i drugih novih poljoprivrednika te olakšavanje održivog poslovnog razvoja u ruralnim područjima 142
2.1.SO7.1 Sažetak SWOT analize 142
2.1.SO7.1.1 Prednosti 142
2.1.SO7.1.2 Slabosti 142
2.1.SO7.1.3 Prilike 143
2.1.SO7.1.4 Prijetnje 145
2.1.SO7.1.5 Druge napomene 145
2.1.SO7.2 Utvrđivanje potreba 145

2.1.SO7.4 Logika intervencije 146
2.1.SO7.5 Prema potrebi obrazloženje upotrebe programa InvestEU, uključujući iznos i njegov očekivani doprinos specifičnom cilju/međusektorskom cilju 148
2.1.SO7.6 Planirate li doprinos ZPP-a programu Erasmus? 148
2.1.SO7.8 Odabir pokazatelja rezultata 148
2.1.SO7.9 Obrazloženje financijske dodjele 149
2.1.SO8 Promicanje zapošljavanja, rasta, rodne ravnopravnosti, uključujući sudjelovanje žena u poljoprivredi, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, uključujući kružno biogospodarstvo i održivo šumarstvo 151
2.1.SO8.1 Sažetak SWOT analize 151
2.1.SO8.1.1 Prednosti 151
2.1.SO8.1.2 Slabosti 152
2.1.SO8.1.3 Prilike 153
2.1.SO8.1.4 Prijetnje 154
2.1.SO8.1.5 Druge napomene 155
2.1.SO8.2 Utvrđivanje potreba 155
2.1.SO8.4 Logika intervencije 155
2.1.SO8.5 Prema potrebi obrazloženje upotrebe programa InvestEU, uključujući iznos i njegov očekivani doprinos specifičnom cilju/međusektorskom cilju 157
2.1.SO8.8 Odabir pokazatelja rezultata 157
2.1.SO8.9 Obrazloženje financijske dodjele 160
2.1.SO9 Poboljšanje odgovora poljoprivrede Unije na društvene zahtjeve u pogledu hrane i zdravlja, uključujući visokokvalitetnu, sigurnu i hranjivu hranu proizvedenu na održiv način, smanjenje rasipanja hrane te poboljšanje dobrobiti životinja i borbu protiv antimikrobne rezistencije 161
2.1.SO9.1 Sažetak SWOT analize 161
2.1.SO9.1.1 Prednosti 161
2.1.SO9.1.2 Slabosti 163
2.1.SO9.1.3 Prilike 165
2.1.SO9.1.4 Prijetnje 166
2.1.SO9.1.5 Druge napomene 168
2.1.SO9.2 Utvrđivanje potreba 168
2.1.SO9.4 Logika intervencije 168
2.1.SO9.5 Prema potrebi obrazloženje upotrebe programa InvestEU, uključujući iznos i njegov očekivani doprinos specifičnom cilju/međusektorskom cilju 170
2.1.SO9.8 Odabir pokazatelja rezultata 170
2.1.SO9.9 Obrazloženje financijske dodjele 172
2.1.XCO Međusektorski cilj modernizacije sektora poticanjem i razmjenom znanja, inovacija i digitalizacije u poljoprivredi i ruralnim područjima te promicanjem njihove primjene 173
2.1.XCO.1 Sažetak SWOT analize 173
2.1.XCO.1.1 Prednosti 173
2.1.XCO.1.2 Slabosti 174
2.1.XCO.1.3 Prilike 175
2.1.XCO.1.4 Prijetnje 177
2.1.XCO.1.5 Druge napomene 177
2.1.XCO.2 Utvrđivanje potreba 177
2.1.XCO.4 Logika intervencije 178
2.1.XCO.5 Prema potrebi obrazloženje upotrebe programa InvestEU, uključujući iznos i njegov očekivani doprinos specifičnom cilju/međusektorskom cilju 180
2.1.XCO.8 Odabir pokazatelja rezultata 180
2.1.XCO.9 Obrazloženje financijske dodjele 182
2.2. Pokazatelji konteksta i druge vrijednosti koje se upotrebljavaju za izračun ciljnih vrijednosti 184
2.3. Plan s ciljnim vrijednostima 184
2.3.1. Zbirna tablica 184
2.3.2. Planirane intervencije i ostvarenja s izravnom i važnom poveznicom s pokazateljima rezultata 197

2.3.3. Dosljednost s ciljevima Unije za 2030. utvrđenima u strategiji „od polja do stola” i strategiji EU-a za bioraznolikost za 2030. i doprinos njima....197
3. Dosljednost strategije i komplementarnost....203
3.1. Pregled strukture za okoliš i klimu....203
3.1.1.A Opis ukupnog doprinosa uvjetovanosti specifičnim ciljevima u području okoliša i klime utvrđenima u članku 6. stavku 1. točkama (d), (e) i (f)....203
3.1.2. Pregled komplementarnosti između relevantnih osnovnih uvjeta, kako je navedeno u članku 31. stavku 5. i članku 70. stavku 3., uvjetovanosti i različitih intervencija koje se odnose na specifične ciljeve u području klime i okoliša....208
3.1.3. Objašnjenje načina na koji se može postići veći ukupni doprinos utvrđen u članku 105. 210
3.1.4. Objašnjenje kako će struktura za okoliš i klimu u strateškom planu u okviru ZPP-a pridonijeti već utvrđenim dugoročnim nacionalnim ciljnim vrijednostima koje su utvrđene u zakonodavnim instrumentima iz Priloga XI. ili proizlaze iz njih....215
3.1.5. Prema potrebi doprinos ZPP-a projektima u okviru programa LIFE....223
3.2. Pregled strategije generacijske obnove....223
3.2.1. Prema potrebi doprinos ZPP-a projektima u okviru programa Erasmus....224
3.3. Objašnjenje o tome kako su intervencije u okviru proizvodno vezane potpore dohotku iz glave III. poglavlja II. odjeljka 3. pododjeljka 1. usklađene s Okvirnom direktivom o vodama (2000/60/EZ)....225
3.4. Pregled načina na koji se pristupa cilju pravednije raspodjele te djelotvornijeg i učinkovitijeg usmjeravanja potpore dohotku....226
3.5. Pregled intervencija povezanih sa sektorima....228
3.5.1. Voće i povrće....228
3.5.2. Pčelarski proizvodi....230
3.5.3. Vino....233
3.5.4. Hmelj....233
3.5.5. Maslinovo ulje i stolne masline....233
3.5.6. Govedina i teletina....233
3.5.7. Mlijeko i mliječni proizvodi....235
3.5.8. Ovce i koze....237
3.5.9. Proteinski usjevi....238
3.5.10. Šećerna repa....239
3.5.11. Drugi sektori....239
3.6. Pregled intervencija kojima se pridonosi osiguravanju usklađenog i integriranog pristupa upravljanju rizicima, prema potrebi....240
3.7. Međudjelovanje nacionalnih i regionalnih intervencija....241
3.7.1. Prema potrebi opis međudjelovanja nacionalnih i regionalnih intervencija, uključujući raspodjelu dodijeljenih financijskih sredstava po intervenciji i po fondu....241
3.7.2. Prema potrebi, ako se elementi strateškog plana u okviru ZPP-a utvrđuju na regionalnoj razini, način na koji se intervencijskom strategijom osiguravaju koherentnost i usklađenost tih elemenata s elementima strateškog plana u okviru ZPP-a utvrđenima na nacionalnoj razini....241
3.8. Pregled načina na koji se strateškim planom u okviru ZPP-a pridonosi cilju poboljšanja dobrobiti životinja i borbi protiv antimikrobne rezistencije utvrđenom u članku 6. stavku 1. točki (i), uključujući osnovne uvjete i komplementarnost....241
3.9. Pojednostavnjenje i smanjenje administrativnog opterećenja....242
3.10. Uvjetovanost....249
3.10.1. Glavno pitanje: klimatske promjene (ublažavanje i prilagodba)....249
3.10.1.1. GAEC 1: održavanje trajnih travnjaka na temelju omjera trajnih travnjaka i poljoprivredne površine....249
3.10.1.1.1. Sažetak obveza poljoprivrednoga gospodarstva (npr. sustav prethodnog odobrenja i obveza ponovne konverzije)....249
3.10.1.1.2. Teritorijalno područje primjene (nacionalna razina, regionalna razina, razina poljoprivrednog gospodarstva, razina skupine poljoprivrednih gospodarstava)....249
3.10.1.1.3. Vrijednost referentnog omjera (uključujući metodu izračuna)....249
3.10.1.1.4. Vrsta predmetnih poljoprivrednika (svi poljoprivrednici koji imaju trajne travnjake) 249

3.10.1.1.5. Objašnjenje doprinosa postizanju glavnog cilja GAEC standarda 249
3.10.1.2. GAEC 2: zaštita močvarnih područja i tresetišta 249
3.10.1.2.1. Sažetak prakse na poljoprivrednim gospodarstvima 249
3.10.1.2.2. Godina primjene GAEC-a 250
3.10.1.2.3. Teritorijalno područje primjene i određeno područje 250
3.10.1.2.4. Vrsta predmetnih poljoprivrednika 250
3.10.1.2.5. Objašnjenje doprinosa postizanju glavnog cilja GAEC standarda 250
3.10.1.2.6 Indication of the requirements for which payments will be provided, if any 250
3.10.1.3. GAEC 3: zabrana paljenja obradivog strništa, osim zbog razloga povezanih sa zdravljem bilja 250
3.10.1.3.1. Sažetak prakse na poljoprivrednim gospodarstvima 250
3.10.1.3.2. Teritorijalno područje primjene 251
3.10.1.3.3. Vrsta predmetnih poljoprivrednika 251
3.10.1.3.4. Objašnjenje doprinosa postizanju glavnog cilja GAEC standarda 251
3.10.2. Glavno pitanje: voda 251
3.10.2.1. GAEC 4: uspostava graničnih pojaseva duž vodotokova 251
3.10.2.1.1. Sažetak prakse na poljoprivrednim gospodarstvima 251
3.10.2.1.2. Minimalna širina graničnih pojaseva (u metrima) 251
3.10.2.1.3. Teritorijalno područje primjene, uključujući definiciju vodotokova 251
3.10.2.1.4. Vrsta predmetnih poljoprivrednika 251
3.10.2.1.5. Objašnjenje doprinosa postizanju glavnog cilja GAEC standarda 251
3.10.3. Glavno pitanje: tlo (zaštita i kvaliteta) 252
3.10.3.1. GAEC 5: upravljanje obradom tla radi smanjenja rizika od propadanja i erozije tla, uključujući uzimanje u obzir gradijenta nagiba 252
3.10.3.1.1. Sažetak prakse na poljoprivrednim gospodarstvima 252
3.10.3.1.2. Teritorijalno područje primjene (uključujući područja s rizikom od erozije tla i gradijent nagiba) 252
3.10.3.1.3. Vrsta predmetnih poljoprivrednika 252
3.10.3.1.4. Objašnjenje doprinosa postizanju glavnog cilja GAEC standarda 252
3.10.3.2. GAEC 6: minimalni zemljišni pokrov kako bi se izbjeglo golo tlo u najosjetljivijim razdobljima 252
3.10.3.2.1. Sažetak prakse na poljoprivrednim gospodarstvima (uključujući predmetno razdoblje) 252
3.10.3.2.2. Teritorijalno područje primjene 253
3.10.3.2.3. Vrsta predmetnih poljoprivrednika 253
3.10.3.2.4. Objašnjenje doprinosa postizanju glavnog cilja GAEC standarda 253
3.10.3.3. GAEC 7: plodored na obradivom zemljištu, osim usjeva koji rastu pod vodom 253
3.10.3.3.1. Sažetak prakse za plodored na poljoprivrednim gospodarstvima 253
3.10.3.3.2. Sažetak poljoprivredne prakse za raznolikost usjeva 253
3.10.3.3.3. Teritorijalno područje primjene 253
3.10.3.3.4. Vrsta predmetnih poljoprivrednika 253
3.10.3.3.5. Objašnjenje doprinosa postizanju glavnog cilja GAEC standarda (posebno ako je država članica odabrala raznolikost usjeva) 254
3.10.4. Glavno pitanje: bioraznolikost i krajobraz (zaštita i kvaliteta) 254
3.10.4.1 GAEC 8: Zadržavanje obilježja krajobraza. Zabrana rezanja živica i stabala u sezoni razmnožavanja ptica i podizanja ptića. Kao mogućnost, mjere za izbjegavanje invazivnih biljnih vrsta 254
3.10.4.1.1. Sažetak prakse na poljoprivrednim gospodarstvima 254
3.10.4.1.2. Teritorijalno područje primjene (primjenjivo za standard „minimalni udio”) 256
3.10.4.1.3. Vrsta predmetnih poljoprivrednika 256
3.10.4.1.4. Objašnjenje doprinosa glavnom cilju prakse/standarda 256
3.10.4.2. GAEC 9: zabrana prenamjene ili oranja trajnih travnjaka koji su određeni kao ekološki osjetljivi trajni travnjaci na područjima mreže Natura 2000 256
3.10.4.2.1. Sažetak prakse na poljoprivrednim gospodarstvima 256
3.10.4.2.2. Teritorijalno područje primjene 256

3.10.4.2.3. Vrsta predmetnih poljoprivrednika....257
3.10.4.2.4. Objašnjenje doprinosa postizanju glavnog cilja GAEC standarda....257
3.10.4.2.5 Indication of the requirements for which payments will be provided, if any....257
3.10.5. Dodatni GAEC (ako je primjenjivo)....257
nije primjenjivo4. Elementi koji su zajednički za nekoliko intervencija....257
4.1 Definicija i minimalni zahtjevi....258
4.1.1 Poljoprivredna djelatnost....258
4.1.1.1 Definicija proizvodnje....258
4.1.1.2 Definicija održavanja poljoprivredne površine....258
4.1.1.2.1. Kriteriji održavanja na obradivom zemljištu....258
4.1.1.2.2. Kriteriji održavanja u trajnim nasadima....258
4.1.1.2.3. Kriteriji održavanja na trajnim travnjacima....258
4.1.2 Poljoprivredna površina....258
4.1.2.1. Elementi poljoprivredno-šumarskih sustava ako su uspostavljeni i/ili se održavaju na poljoprivrednoj površini....258
4.1.2.1.1. Elementi poljoprivredno-šumarskih sustava na obradivom zemljištu....258
4.1.2.1.2. Elementi poljoprivredno-šumarskih sustava u trajnim nasadima....258
4.1.2.1.3. Elementi poljoprivredno-šumarskih sustava na trajnim travnjacima....259
4.1.2.2. Obradivo zemljište....259
4.1.2.2.1. Druge napomene o definiciji obradivog zemljišta....259
4.1.2.3. Trajni nasadi....259
4.1.2.3.1. Definicija rasadnika....259
4.1.2.3.2. Definicija kultura kratkih ophodnji....259
4.1.2.3.3. Druge napomene o definiciji trajnih nasada....259
4.1.2.4. Trajni travnjaci....259
4.1.2.4.1. Definicija trava i drugog travolikog krmnog bilja....259
4.1.2.4.2. Odluka o upotrebi kriterija „oranje” za klasifikaciju trajnih travnjaka....259
4.1.2.4.3. Odluka o upotrebi kriterija „obrada” za klasifikaciju trajnih travnjaka....259
4.1.2.4.4. Odluka o upotrebi kriterija „ponovno zasijavanje različitim vrstama trave” za klasifikaciju trajnih travnjaka....259
4.1.2.4.5. Odluka o obuhvaćanju drugih vrsta, kao što su drveće i/ili grmlje, od kojih se može proizvesti hrana za životinje, pod uvjetom da trave i drugo travoliko krmno bilje i dalje prevladavaju....260
4.1.2.4.6. Odluka o obuhvaćanju drugih vrsta, kao što su grmlje i/ili drveće, koje se mogu upotrebljavati za ispašu i/ili od kojih se može proizvesti hrana za životinje, pod uvjetom da trave i drugo travoliko krmno bilje tradicionalno ne prevladavaju ili nisu prisutni na površinama za ispašu....260
4.1.2.4.7 The minimum period during which the land used to grow grasses or other herbaceous forage has not been included in the crop rotation of the holding....260
4.1.2.4.8 Decision not to classify into permanent grassland arable land used to grow grasses or other herbaceous forage, which was classified as arable lands on 1 January 2026 and has not been ploughed, or tilled, or reseeded with different grasses for a period referred to in section 4.1.2.4.7 or longer....260
4.1.2.4.9 Other comments relating to the definition of permanent grassland....260
4.1.2.5. Druge opće napomene o definiciji poljoprivredne površine....260
4.1.3 Prihvatljivi hektar....260
4.1.3.1. Kriteriji za utvrđivanje prevladavanja poljoprivredne djelatnosti ako se zemljište upotrebljava i za nepoljoprivredne djelatnosti....260
4.1.3.2. Kriteriji za osiguravanje da je zemljište na raspolaganju poljoprivredniku....260
4.1.3.3. Razdoblje tijekom kojeg područje mora biti usklađeno s definicijom „prihvatljivog hektara”....261
4.1.3.4. Odluka o obuhvaćanju površina koje se upotrebljavaju za poljoprivredne djelatnosti samo svake druge godine....261

4.1.3.5. Odluka o obuhvaćanju drugih obilježja krajobraza (ona koja nisu zaštićena GAEC-om), pod uvjetom da ne prevladavaju i ne ometaju u znatnoj mjeri obavljanje poljoprivredne djelatnosti zbog površine koju zauzimaju 261
4.1.3.6. Odluka o primjeni fiksnih koeficijenata smanjenja za određivanje površine koja se smatra prihvatljivom u slučaju trajnih travnjaka prožetih neprihvatljivim obilježjima 261
4.1.3.7. Odluka o zadržavanju prihvatljivosti prethodno prihvatljivih područja kad više ne ispunjavaju definiciju „prihvatljivog hektara" u skladu s člankom 4. stavkom 4. točkama (a) i (b) Uredbe o strateškom planu kao rezultat primjene nacionalnih shema čiji su uvjeti u skladu s intervencijama obuhvaćenima integriranim sustavom iz članka 63. stavka 2. Horizontalne uredbe koje omogućuju proizvodnju proizvoda koji nisu navedeni u Prilogu I. putem paludikulture i koje pridonose ciljevima u području okoliša i klime iz Uredbe o strateškom planu....261
4.1.4. Aktivni poljoprivrednik 262
4.1.4.1. Kriteriji za utvrđivanje osoba koje se bave minimalnom razinom poljoprivredne djelatnosti 262
4.1.4.2. Odluka o upotrebi negativnog popisa nepoljoprivrednih djelatnosti kao dopunskog alata 262
4.1.4.3. Odluka o određivanju iznosa izravnih plaćanja od najviše 5 000 EUR na temelju kojeg se poljoprivrednici u svakom slučaju smatraju „aktivnim poljoprivrednicima" 262
4.1.5 Mladi poljoprivrednik....262
4.1.5.1. Dobno ograničenje....262
4.1.5.2. Uvjeti koje poljoprivrednik treba ispuniti da bi bio „nositelj poljoprivrednoga gospodarstva" 262
4.1.5.3. Odgovarajuće osposobljavanje i/ili potrebne vještine 262
4.1.5.4. Druge napomene o definiciji mladog poljoprivrednika....263
4.1.6. Novi poljoprivrednik 263
4.1.6.1. Uvjeti koje poljoprivrednik treba ispuniti da bi prvi put bio „nositelj poljoprivrednoga gospodarstva" 263
4.1.6.2. Odgovarajuće osposobljavanje i/ili potrebne vještine 263
4.1.7. Minimalni zahtjevi za primanje izravnih plaćanja 263
4.1.7.1. Prag....263
4.1.7.2. Objašnjenje 263
4.1.8. Druge definicije iz plana u okviru ZPP-a 265
4.2 Element povezan s izravnim plaćanjima 266
4.2.1 Opis utvrđivanja prava na plaćanja i, ako je primjenjivo, funkcioniranje rezerve....266
4.2.1.1 Prava 266
4.2.1.2 Teritorijalizacija....266
4.2.1.3 Sustav unutarnje konvergencije....266
4.2.1.4 Funkcioniranje rezerve 266
4.2.1.5. Pravila o prijenosu pravâ na plaćanje (ako postoje)....268
4.2.2. Smanjivanje izravnih plaćanja....268
4.2.2.1. Opis smanjivanja i/ili određivanja gornje granice izravnih plaćanja 268
4.2.2.2. Oduzimanje troškova rada....268
4.2.2.3 Procijenjeni rezultat smanjenja izravnih plaćanja i određivanje gornje granice za svaku godinu 268
4.2.3. Primjena na razini članova pravnih osoba ili skupina/na razini skupina povezanih pravnih subjekata (članak 110.) 268
4.2.4. Doprinos instrumentima za upravljanje rizicima....269
4.3 Tehnička pomoć 269
4.3.1 Ciljevi 269
4.3.2 Opseg i okvirno planiranje aktivnosti....270
4.3.3 Korisnici 271
4.3.4. Stopa 272
4.4 Mreža ZPP-a 272
4.4.1 Sažeti pregled i ciljevi nacionalne mreže ZPP-a, uključujući aktivnosti potpore EIP-u i prijenos znanja u sustavu AKIS 272

4.4.2. Struktura i funkcioniranje nacionalne mreže ZPP-a i upravljanje njome....272
4.5. Pregled koordinacije, razgraničenja i komplementarnosti između EPFRR-a i drugih fondova Unije aktivnih u ruralnim područjima....273
4.6 Financijski instrumenti....277
4.6.1 Opis financijskog instrumenta....277
4.7 Zajednički elementi za vrste intervencija za ruralni razvoj....279
4.7.1 Popis neprihvatljivih ulaganja....279
4.7.2 Definicija ruralnog područja i primjenjivosti....281
4.7.3. Dodatni elementi zajednički za sektorske intervencije, za intervencije za ruralni razvoj ili za sektorske intervencije i intervencije za ruralni razvoj....281
4.7.4. Stope doprinosa primjenjive na intervencije za ruralni razvoj....282
5. Izravna plaćanja, sektorske intervencije te intervencije za ruralni razvoj navedene u strategiji....285
5.1. Intervencije za izravna plaćanja....291
BISS(21) - Osnovna potpora dohotku za održivost....291
21.01. - Osnovna potpora dohotku za održivost....291
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija....291
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi....291
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom....291
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata....291
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije....291
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata....292
7. Opseg i iznosi potpore....292
8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije....292
9. Usklađenost s WTO-om....292
11. Planirani jedinični iznosi – definicija....293
12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima....293
CRISS(29) - Dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost....295
26.01. - Dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost....295
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija....295
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi....295
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom....295
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata....295
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije....295
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata....296
7. Opseg i iznosi potpore....296
8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije....296
9. Usklađenost s WTO-om....296
11. Planirani jedinični iznosi – definicija....298
12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima....298
CIS-YF(30) - Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike....299
30.01. - Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike....299
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija....299
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi....299
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom....299
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata....299
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije....299
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata....300
7. Opseg i iznosi potpore....300
8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije....300
9. Usklađenost s WTO-om....301
11. Planirani jedinični iznosi – definicija....302
12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima....302
Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja....304
31.01. - Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina....304
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija....304

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 304
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 304
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 304
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 305
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 307
7. Opseg i iznosi potpore 307
8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 308
9. Usklađenost s WTO-om 308
11. Planirani jedinični iznosi – definicija 309
12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 309
31.02. - Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima 310
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 310
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 310
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 310
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 310
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 311
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 312
7. Opseg i iznosi potpore 312
8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 313
9. Usklađenost s WTO-om 313
11. Planirani jedinični iznosi – definicija 314
12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 314
31.03. - Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina 315
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 315
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 315
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 315
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 315
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 315
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 317
7. Opseg i iznosi potpore 317
8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 318
9. Usklađenost s WTO-om 318
11. Planirani jedinični iznosi – definicija 319
12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 319
31.04. - Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama 321
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 321
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 321
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 321
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 321
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 322
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 324
7. Opseg i iznosi potpore 324
8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 325
9. Usklađenost s WTO-om 325
11. Planirani jedinični iznosi – definicija 326
12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 326
31.05. - Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina 328
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 328
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 328
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 328
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 328
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 329
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 330
7. Opseg i iznosi potpore 330
8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 331

9. Usklađenost s WTO-om 331
11. Planirani jedinični iznosi – definicija 332
12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 332
31.06. - Konzervacijska poljoprivreda 335
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 335
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 335
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 335
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 335
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 336
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 337
7. Opseg i iznosi potpore 337
8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 338
9. Usklađenost s WTO-om 338
11. Planirani jedinični iznosi – definicija 339
12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 339
31.07. - Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV) 341
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 341
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 341
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 341
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 341
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 342
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 343
7. Opseg i iznosi potpore 344
8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 344
9. Usklađenost s WTO-om 344
11. Planirani jedinični iznosi – definicija 345
12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 345
31.08. - Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima 347
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 347
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 347
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 347
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 347
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 347
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 348
7. Opseg i iznosi potpore 349
8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 349
9. Usklađenost s WTO-om 349
11. Planirani jedinični iznosi – definicija 350
12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 350
CIS(32) - Proizvodno vezana potpora dohotku 351
32.01. - Krave u proizvodnji mlijeka 351
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 351
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 351
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 351
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 351
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 351
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 352
7. Opseg i iznosi potpore 353
8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 353
9. Usklađenost s WTO-om 357
11. Planirani jedinični iznosi – definicija 358
12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 358
32.02. - Tov junadi 360
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 360
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 360

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 360
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 360
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 360
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 361
7. Opseg i iznosi potpore 361
8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 361
9. Usklađenost s WTO-om 364
11. Planirani jedinični iznosi – definicija 365
12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 365
32.03. - Krave dojilje 366
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 366
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 366
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 366
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 366
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 366
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 367
7. Opseg i iznosi potpore 367
8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 367
9. Usklađenost s WTO-om 369
11. Planirani jedinični iznosi – definicija 370
12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 370
32.04. - Ovce i koze 371
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 371
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 371
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 371
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 371
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 371
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 372
7. Opseg i iznosi potpore 372
8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 373
9. Usklađenost s WTO-om 377
11. Planirani jedinični iznosi – definicija 378
12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 378
32.05. - Povrće 379
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 379
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 379
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 379
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 379
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 379
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 380
7. Opseg i iznosi potpore 380
8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 381
9. Usklađenost s WTO-om 383
11. Planirani jedinični iznosi – definicija 384
12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 384
32.06. - Voće 385
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 385
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 385
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 385
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 385
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 385
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 386
7. Opseg i iznosi potpore 386
8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 386
9. Usklađenost s WTO-om 389

11. Planirani jedinični iznosi – definicija 390
12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 390
32.07. - Šećerna repa 391
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 391
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 391
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 391
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 391
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 391
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 391
7. Opseg i iznosi potpore 392
8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 392
9. Usklađenost s WTO-om 395
11. Planirani jedinični iznosi – definicija 396
12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 396
32.08. - Krmno proteinski usjevi 397
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 397
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 397
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 397
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 397
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 397
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 398
7. Opseg i iznosi potpore 398
8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 398
9. Usklađenost s WTO-om 401
11. Planirani jedinični iznosi – definicija 402
12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 402
32.09. - Sjeme 403
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 403
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 403
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 403
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 403
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 403
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 404
7. Opseg i iznosi potpore 404
8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 405
9. Usklađenost s WTO-om 408
11. Planirani jedinični iznosi – definicija 409
12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 409
5.2. Sektorske intervencije 412
Voće i povrće 412
Planirani jedinični iznosi – definicija 413
Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem 413
INVRE(47(1)(a)) - - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, istraživanje i eksperimentalne i inovativne metode proizvodnje te druga djelovanja 414
47.1.a.01. - Ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu 414
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 414
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 414
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 414
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 414
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 414
6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 415
7. Dodatne informacije o vrsti intervencije 415
8. Usklađenost s WTO-om 415
47.1.a.02. - Istraživanja, eksperimentalne i inovativne metode proizvodnje 416
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 416

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 416
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 416
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 416
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 416
6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 417
7. Dodatne informacije o vrsti intervencije 417
8. Usklađenost s WTO-om 417
ADVI1(47(1)(b)) - - usluge savjetovanja i tehnička pomoć, posebno u pogledu održivih tehnika suzbijanja štetnih organizama i bolesti, održive upotrebe sredstava za zaštitu bilja i zdravlja životinja, prilagodbe klimatskim promjenama i ublažavanja tih promjena, uvjeta zaposlenja, obveza poslodavaca te zdravlja i sigurnosti na radu....418
47.1.b.01. - Savjetodavne usluge i tehnička pomoć 418
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija....418
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 418
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 418
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 419
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 419
6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 419
7. Dodatne informacije o vrsti intervencije 419
8. Usklađenost s WTO-om 420
TRAINCO(47(1)(c)) - - osposobljavanje, uključujući prenošenje znanja i razmjenu najboljih praksi, posebno u pogledu održivih tehnika suzbijanja štetnih organizama i bolesti, održive upotrebe sredstava za zaštitu bilja i zdravlja životinja, prilagodbe klimatskim promjenama i ublažavanja tih promjena, kao i upotrebe organiziranih trgovinskih platformi i razmjene robe na licu mjesta te ročnih tržišta....421
47.1.c.01. - Trening i/ili razmjena najboljih praksi 421
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija....421
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 421
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 421
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 422
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 422
6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 422
7. Dodatne informacije o vrsti intervencije 422
8. Usklađenost s WTO-om 423
PROMO(47(1)(f)) - - promidžba, komunikacija i marketing, uključujući djelovanja i aktivnosti osobito usmjerene na podizanje svijesti potrošača o Unijinim sustavima kvalitete i važnosti zdrave prehrane te na diversifikaciju i konsolidaciju tržištâ....424
47.1.f.01. - Promidžba, komunikacija i marketing 424
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija....424
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 424
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 424
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 424
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 425
6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 425
7. Dodatne informacije o vrsti intervencije 425
8. Usklađenost s WTO-om 426
QUAL(47(1)(g)) - - provedba sustavâ kvalitete Unije i nacionalnih sustava kvalitete....427
47.1.g.01. - Sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode 427
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija....427
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 427
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 427
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 427
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 427
6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 428
7. Dodatne informacije o vrsti intervencije 428

8. Usklađenost s WTO-om 428
CLIMA(47(1)(i)) - - djelovanja za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu tim promjenama 429
47.1.i.01. - Ublažavanje posljedica klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama 429
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija....429
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi....429
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom....429
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata....429
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije....430
6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore....430
7. Dodatne informacije o vrsti intervencije....430
8. Usklađenost s WTO-om....430
SETUP(47(2)(a)) - - utvrđivanje, punjenje i popunjavanje uzajamnih fondova od strane organizacija proizvođača i njihovih udruženja priznatih na temelju Uredbe (EU) br. 1308/2013 ili članka 67. stavka 7. ove Uredbe....431
47.2.a.01. - Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_01....431
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija....431
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi....431
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom....431
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata....431
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije....431
6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore....432
7. Dodatne informacije o vrsti intervencije....432
8. Usklađenost s WTO-om....432
ORCHA(47(2)(d)) - - ponovna sadnja voćnjaka ili maslinika ako je to potrebno nakon obveznog krčenja iz zdravstvenih ili fitosanitarnih razloga prema uputi nadležnog tijela države članice ili radi prilagodbe klimatskim promjenama....433
47.2.d.01. - Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_02....433
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija....433
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi....433
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom....433
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata....433
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije....433
6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore....434
7. Dodatne informacije o vrsti intervencije....434
8. Usklađenost s WTO-om....434
WITHD(47(2)(f)) - - povlačenje s tržišta za besplatnu distribuciju ili druge svrhe, uključujući prema potrebi preradu kako bi se olakšalo povlačenje....435
47.2.f.01. - Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_03....435
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija....435
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi....435
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom....435
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata....435
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije....435
6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore....436
7. Dodatne informacije o vrsti intervencije....436
8. Usklađenost s WTO-om....436
HARIN(47(2)(i)) - - osiguranje berbe i proizvodnje kojim se doprinosi zaštiti dohodaka proizvođača u slučaju gubitaka prouzročenih prirodnim katastrofama, nepovoljnim klimatskim prilikama te bolestima ili najezdama štetnih organizama, uz istodobno osiguravanje da korisnici poduzmu potrebne mjere za sprečavanje rizika....437
47.2.i.01. - Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_04....437
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija....437
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi....437

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 437
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 437
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 437
6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 438
7. Dodatne informacije o vrsti intervencije 438
8. Usklađenost s WTO-om 438
Pčelarski proizvodi 439
ADVIBEES(55(1)(a)) - - usluge savjetovanja, tehnička pomoć, osposobljavanje, informacije i razmjena najboljih praksi, među ostalim umrežavanjem, za pčelare i organizacije pčelara 439
55.1.a.01. - Savjetodavne usluge, tehnička pomoć, obuka, informacije i razmjena najboljih praksi, uključujući umrežavanje, za pčelare i pčelarske organizacije 439
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 439
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 439
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 439
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 439
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 439
6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 440
7. Dodatne informacije o vrsti intervencije 442
8. Usklađenost s WTO-om 442
9. Planirani jedinični iznosi – definicija 443
10. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem 444
INVAPI(55(1)(b)) - - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, kao i druga djelovanja 447
55.1.b.01. - Nabava novih pomagala, pribora i opreme 447
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 447
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 447
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 447
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 447
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 447
6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 448
7. Dodatne informacije o vrsti intervencije 448
8. Usklađenost s WTO-om 448
9. Planirani jedinični iznosi – definicija 449
10. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem 449
55.1.b.02. - Suzbijanje nametnika i bolesti u košnicama, naročito varooze 451
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 451
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 451
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 451
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 451
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 451
6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 452
7. Dodatne informacije o vrsti intervencije 452
8. Usklađenost s WTO-om 452
9. Planirani jedinični iznosi – definicija 453
10. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem 453
55.1.b.03. - Racionalizacija selećeg pčelarstva 455
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 455
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 455
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 455
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 455
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 455
6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 456
7. Dodatne informacije o vrsti intervencije 456
8. Usklađenost s WTO-om 456
9. Planirani jedinični iznosi – definicija 457
10. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem 457

ACTLAB(55(1)(c)) - - djelovanja za potporu laboratorijâ za analizu pčelarskih proizvoda, gubitka pčela ili pada produktivnosti te analizu tvari koje su potencijalno toksične za pčele 460
55.1.c.01. - Podrška laboratorijima za analizu pčelarskih proizvoda, gubitaka pčela ili pada produktivnosti i tvari potencijalno toksičnih za pčele 460
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija....460
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 460
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom....460
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 460
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 460
6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 461
7. Dodatne informacije o vrsti intervencije 461
8. Usklađenost s WTO-om 461
9. Planirani jedinični iznosi – definicija 462
10. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem....462
PRESBEEHIVES(55(1)(d)) - - djelovanja za očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica u Uniji, uključujući uzgoj pčela....464
55.1.d.01. - Očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica, uključujući uzgoj pčela 464
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija....464
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 464
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom....464
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 464
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 464
6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 465
7. Dodatne informacije o vrsti intervencije 465
8. Usklađenost s WTO-om 466
9. Planirani jedinični iznosi – definicija 467
10. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem....467
COOPAPI(55(1)(e)) - - suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu programâ istraživanja u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda 470
55.1.e.01. - Suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu istraživačkih programa u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda 470
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija....470
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 470
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom....470
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 470
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 470
6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 471
7. Dodatne informacije o vrsti intervencije 472
8. Usklađenost s WTO-om 472
9. Planirani jedinični iznosi – definicija 473
10. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem....473
PROMOBEES(55(1)(f)) - - promidžba, komunikacija i marketing, uključujući djelovanja za praćenje tržišta i aktivnosti osobito usmjerene na podizanje svijesti potrošača o kvaliteti pčelarskih proizvoda 475
55.1.f.01. - Promocija, komunikacija i marketing, uključujući aktivnosti praćenja tržišta i aktivnosti usmjerene posebno na podizanje svijesti potrošača o kvaliteti pčelarskih proizvoda 475
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija....475
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 475
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom....475
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 475
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 475
6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 476
7. Dodatne informacije o vrsti intervencije 476
8. Usklađenost s WTO-om 476

9. Planirani jedinični iznosi – definicija 477
10. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem 477
Vino 479
RESTRVINEY(58(1)(a)) - - restrukturiranje i prenamjena vinograda 479
58.1.a.01. - Restrukturiranje i konverzija vinograda 479
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 479
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 479
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 479
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 479
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 479
6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 480
7. Dodatne informacije o vrsti intervencije 480
8. Usklađenost s WTO-om 480
9. Planirani jedinični iznosi – definicija 481
10. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem 481
INVWINE(58(1)(b)) - - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu u vinogradarskim poljoprivrednim sustavima, isključujući operacije relevantne za vrstu intervencije predviđenu u točki (a), u postrojenja za preradu i infrastrukturu vinarije te u strukture i alate za stavljanje na tržište 483
58.1.b.01. - Ulaganja 483
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 483
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 483
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 483
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 483
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 483
6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 484
7. Dodatne informacije o vrsti intervencije 485
8. Usklađenost s WTO-om 485
9. Planirani jedinični iznosi – definicija 486
10. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem 486
INFOR(58(1)(h)) - - mjere informiranja koje se odnose na vina Unije i provode u državama članicama i kojima se potiče odgovorna konzumacija vina ili promiču Unijini sustavi kvalitete Unije obuhvaćaju oznake izvornosti i oznake zemljopisnog podrijetla 488
58.1.h.01. - Informiranje 488
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 488
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 488
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 488
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 488
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 488
6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 489
7. Dodatne informacije o vrsti intervencije 489
8. Usklađenost s WTO-om 489
9. Planirani jedinični iznosi – definicija 490
10. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem 490
PROMOWINE(58(1)(k)) - - promidžba u trećim zemljama 492
58.1.k.01. - Promidžba 492
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 492
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 492
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 492
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 492
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 492
6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 493
7. Dodatne informacije o vrsti intervencije 493
8. Usklađenost s WTO-om 493
9. Planirani jedinični iznosi – definicija 494

10. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem 494
5.3. Intervencije za ruralni razvoj 495
ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja 495
70.01. - Smanjenje korištenja zaštitinih sredstava u višegodišnjim nasadima 495
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 495
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 495
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 495
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 495
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 496
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 497
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 502
8. Informacije o procjeni državnih potpora 503
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 503
10. Usklađenost s WTO-om 504
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 504
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 505
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 505
70.02. - Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama 508
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 508
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 508
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 508
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 508
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 509
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 512
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 526
8. Informacije o procjeni državnih potpora 527
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 527
10. Usklađenost s WTO-om 528
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 528
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 529
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 529
70.03. - Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja 532
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 532
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 532
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 532
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 532
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 532
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 535
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 536
8. Informacije o procjeni državnih potpora 537
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 537
10. Usklađenost s WTO-om 538
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 538
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 539
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 543
70.04. - Ekološki uzgoj 553
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 553
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 553
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 553
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 553
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 554
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 555
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 557
8. Informacije o procjeni državnih potpora 559
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 559

10. Usklađenost s WTO-om 560
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 561
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 562
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 564
70.05. - Potpora za očuvanje, održivo korištenje i razvoj genetskih izvora u poljoprivredi 570
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 570
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 570
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 570
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 570
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 570
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 573
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 573
8. Informacije o procjeni državnih potpora 574
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 574
10. Usklađenost s WTO-om 574
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 574
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 575
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 575
70.06. - Plaćanja za dobrobit životinja 577
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 577
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 577
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 577
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 577
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 577
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 585
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 600
8. Informacije o procjeni državnih potpora 603
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 603
10. Usklađenost s WTO-om 604
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 604
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 605
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 610
70.07. - Očuvanje obilježja krajobraza 620
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 620
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 620
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 620
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 620
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 620
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 622
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 625
8. Informacije o procjeni državnih potpora 626
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 626
10. Usklađenost s WTO-om 628
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 628
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 629
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 629
70.08. - Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika 631
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 631
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 631
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 631
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 631
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 632
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 634
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 638
8. Informacije o procjeni državnih potpora 638

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 639
10. Usklađenost s WTO-om 639
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 640
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 641
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 641
ANC(71) - Prirodna i ostala ograničenja specifična za određeno područje 643
71.01. - Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima 643
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 643
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 643
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 643
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 643
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 643
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 646
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 646
8. Informacije o procjeni državnih potpora 648
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 648
10. Usklađenost s WTO-om 648
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 648
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 649
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 649
ASD(72) - Ograničenja specifična za određeno područje koja proizlaze iz određenih obveznih zahtjeva 652
72.01. - Potpora za ograničenje u gospodarenju šumama (NATURA 2000, NKS) 652
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 652
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 652
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 652
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 652
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 652
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 654
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 654
8. Informacije o procjeni državnih potpora 655
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 655
10. Usklađenost s WTO-om 656
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 656
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 657
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 657
INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje 659
73.01. - Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš 659
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 659
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 659
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 659
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 659
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 659
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 664
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 664
8. Informacije o procjeni državnih potpora 664
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 664
10. Usklađenost s WTO-om 665
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 665
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 666
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 667
73.02. - Obnova poljoprivrednog potencijala 672
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 672
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 672
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 672

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 672
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 672
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 673
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 673
8. Informacije o procjeni državnih potpora 674
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 674
10. Usklađenost s WTO-om 674
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 674
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 675
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 675
73.03. - Korištenje obnovljivih izvora energije 677
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 677
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 677
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 677
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 677
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 677
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 679
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 679
8. Informacije o procjeni državnih potpora 680
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 680
10. Usklađenost s WTO-om 680
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 681
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 682
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 682
73.05. - Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma 684
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 684
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 684
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 684
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 684
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 684
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 687
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 687
8. Informacije o procjeni državnih potpora 688
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 688
10. Usklađenost s WTO-om 688
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 689
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 690
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 690
73.06. - Modernizacija šumarskih tehnologija u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima i proizvodnji ŠRM-a (šumskog reprodukcijskog materijala) 692
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 692
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 692
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 692
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 692
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 692
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 694
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 694
8. Informacije o procjeni državnih potpora 694
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 694
10. Usklađenost s WTO-om 695
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 695
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 696
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 696
73.07. - Modernizacija tehnologija u predindustrijskoj preradi drva 698
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 698

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 698
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 698
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 698
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 698
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 699
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 700
8. Informacije o procjeni državnih potpora 700
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 700
10. Usklađenost s WTO-om 701
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 701
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 702
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 702
73.08. - Izgradnja šumske infrastrukture 704
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 704
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 704
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 704
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 704
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 704
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 706
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 706
8. Informacije o procjeni državnih potpora 707
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 707
10. Usklađenost s WTO-om 707
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 708
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 709
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 709
73.10. - Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju 711
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 711
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 711
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 711
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 711
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 712
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 715
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 715
8. Informacije o procjeni državnih potpora 716
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 716
10. Usklađenost s WTO-om 716
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 716
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 717
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 717
73.10.FI - FI_Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju 720
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 720
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 720
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 720
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 720
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 720
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 721
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 721
8. Informacije o procjeni državnih potpora 722
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 722
10. Usklađenost s WTO-om 723
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 723
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 724
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 724
73.11. - Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda 726

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija....726
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi....726
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom....726
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata....726
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije....726
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata....728
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore....729
8. Informacije o procjeni državnih potpora....729
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije....729
10. Usklađenost s WTO-om....730
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju....730
12. Planirani jedinični iznosi – definicija....731
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima....731
73.11.FI - FI_Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda....733
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija....733
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi....733
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom....733
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata....733
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije....733
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata....734
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore....734
8. Informacije o procjeni državnih potpora....735
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije....735
10. Usklađenost s WTO-om....736
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju....736
12. Planirani jedinični iznosi – definicija....737
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima....737
73.12. - Potpora malim poljoprivrednicima....739
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija....739
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi....739
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom....739
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata....739
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije....739
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata....741
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore....741
8. Informacije o procjeni državnih potpora....742
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije....742
10. Usklađenost s WTO-om....742
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju....742
12. Planirani jedinični iznosi – definicija....743
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima....743
73.13. - Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima....745
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija....745
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi....745
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom....745
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata....745
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije....745
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata....748
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore....748
8. Informacije o procjeni državnih potpora....748
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije....749
10. Usklađenost s WTO-om....750
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju....750
12. Planirani jedinični iznosi – definicija....751
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima....751

73.14. - Razvoj poslovanja u ruralnim područjima 753
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija....753
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 753
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom....753
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 753
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 753
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 755
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 755
8. Informacije o procjeni državnih potpora 755
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 756
10. Usklađenost s WTO-om 756
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 756
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 757
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima....757
73.14.FI - FI_Razvoj poslovanja u ruralnim područjima 759
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija....759
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 759
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom....759
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 759
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 759
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 760
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 760
8. Informacije o procjeni državnih potpora 761
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 761
10. Usklađenost s WTO-om 762
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 762
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 763
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima....763
74.01. - Potpora za sustave javnog navodnjavanja....765
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija....765
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 765
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom....765
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 765
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 765
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 768
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 768
8. Informacije o procjeni državnih potpora 768
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 768
10. Usklađenost s WTO-om 769
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 769
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 770
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima....770
INSTAL(75) - Pokretanje poslovanja mladih poljoprivrednika i novih poljoprivrednika te osnivanje ruralnih poduzeća 772
75.01. - Uspostava mladih poljoprivrednika 772
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija....772
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 772
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom....772
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 772
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 772
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 774
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 774
8. Informacije o procjeni državnih potpora 775
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 775
10. Usklađenost s WTO-om 775

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 775
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 776
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 776
75.02. - Diverzifikacija dohotka poljoprivrednih gospodarstava na nepoljoprivredne aktivnosti 778
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 778
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 778
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 778
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 778
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 778
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 780
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 780
8. Informacije o procjeni državnih potpora 781
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 781
10. Usklađenost s WTO-om 781
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 781
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 782
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 782
75.03 - Poslovni razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava 784
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 784
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 784
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 784
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 784
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 784
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 786
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 786
8. Informacije o procjeni državnih potpora 786
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 786
10. Usklađenost s WTO-om 787
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 787
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 788
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 788
RISK(76) - Alati za upravljanje rizikom 790
76.01. - Upravljanje rizicima 790
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 790
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 790
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 790
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 790
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 790
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 793
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 793
8. Informacije o procjeni državnih potpora 794
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 794
10. Usklađenost s WTO-om 795
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 795
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 796
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 796
COOP(77) - Suradnja 798
77.01. - Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete 798
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 798
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 798
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 798
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 798
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 798
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 800
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 800

8. Informacije o procjeni državnih potpora 801
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 801
10. Usklađenost s WTO-om 801
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 801
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 802
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 802
77.03. - Potpora za EIP operativne skupine 804
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 804
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 804
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 804
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 804
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 804
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 806
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 806
8. Informacije o procjeni državnih potpora 807
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 807
10. Usklađenost s WTO-om 807
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 808
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 809
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 809
77.06. - Potpora LEADER (CLLD) pristupu 811
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 811
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 811
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 811
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 811
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 811
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 817
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 817
8. Informacije o procjeni državnih potpora 818
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 818
10. Usklađenost s WTO-om 820
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 821
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 822
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 822
KNOW(78) - Razmjena znanja i širenje informacija 824
78.01. - Potpora prenošenju znanja 824
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 824
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 824
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 824
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 824
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 824
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 828
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 828
8. Informacije o procjeni državnih potpora 828
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 829
10. Usklađenost s WTO-om 829
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 829
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 830
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 830
78.02. - Potpora za pružanje savjetodavnih usluga 832
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 832
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 832
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 832
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 832
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 832

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 835
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 835
8. Informacije o procjeni državnih potpora 836
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 836
10. Usklađenost s WTO-om 836
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 836
12. Planirani jedinični iznosi – definicija 837
13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima 837
CRISIS(78a) - Crisis payments to farmers following natural disasters, adverse climatic events or catastrophic events 839
78.a.01. - Krizna plaćanja poljoprivrednicima nakon prirodnih katastrofa, nepovoljnih klimatskih prilika ili katastrofalnih događaja 839
1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija 839
2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi 839
3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom 839
4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata 839
5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije 839
6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata 841
7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore 841
8. Informacije o procjeni državnih potpora 842
9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije 842
10. Usklađenost s WTO-om 842
11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju 843
12 Financial table 844
6. Financijski plan 846
6.1. Pregledna tablica 846
6.2. Detaljne financijske informacije i raščlamba po intervenciji i planiranje ostvarenja 848
6.2.1. Izravna plaćanja 848
6.2.2. Sektorski 855
6.2.3. Ruralni razvoj 859
7. Sustav za upravljanje i koordinaciju 897
7.1 Utvrđivanje upravljačkih i koordinacijskih tijela te kontrolnih tijela 897
7.2 Opis strukture za praćenje i izvješćivanje 900
7.3 Informacije o sustavu kontrole i sankcijama 907
7.3.1. IAKS – integrirani administrativni i kontrolni sustav 907
7.3.1.1. Svi elementi IAKS-a iz [Horizontalne uredbe] uspostavljeni su i u upotrebi od 1. siječnja 2023. 907
7.3.1.1.1. Sustav za identifikaciju zemljišnih parcela (LPIS) 907
7.3.1.1.2. Sustav za geoprostorne zahtjeve (GSA) i zahtjeve povezane sa životinjama (GSA) 908
7.3.1.1.3. Primjenjujete li sustav bez zahtjeva (u značenju članka 65. stavka 4. točke (f) Horizontalne uredbe)? 909
7.3.1.1.4. Sustav za nadzor površina (AMS) 909
7.3.1.1.5. Sustav kontrola i kazni 910
7.3.1.1.5.1. Opis sustava kontrola i kazni za intervencije u okviru IAKS-a 910
7.3.1.1.6. Sustav za identifikaciju i registraciju pravâ na plaćanja ako je primjenjivo 910
7.3.1.1.7. Sustav za identifikaciju i registraciju životinja u smislu članka 65. stavka 4. točke (c) [članak 66. stavak 1. točka g Horizontalne uredbe] 910
7.3.2. Intervencije izvan IAKS-a 911
7.3.2.1. Kratak opis sustava kazni za intervencije izvan IAKS-a u skladu s načelima učinkovitosti, proporcionalnosti i odvraćajućeg učinka 911
7.3.2.2. Kratak opis sustava kontrola za intervencije izvan IAKS-a (metode kontrole, unakrsne provjere, trajnost ulaganja i povezane ex post provjere itd.) 914
7.3.2.3. Pravila o javnoj nabavi 923
7.4 Uvjetovanost 923
7.4.1. Sustav kontrola za uvjetovanost 923

7.4.1.1. Opis sustava kontrola za uvjetovanost....923
7.4.1.2. Vrste kontrola....925
7.4.2. Sustav kazni za uvjetovanost....927
7.4.2.1. Opis sustava kazni za uvjetovanost....927
7.4.2.2. Definicija i primjena „ponavljanja” (izračun i obuhvaćeno razdoblje):....927
7.4.2.3. Definicija i primjena „postojanja namjere”....927
7.4.3. Informacija o primjeni pojednostavnjenog sustava kontrola za male poljoprivrednike....927
7.4.4. Nadležna kontrolna tijela odgovorna za kontrole praksi uvjetovanosti, zakonom propisanih zahtjeva o upravljanju....928
7.5. Socijalna uvjetovanost....931
7.5.1. Opis sustava kontrola za socijalnu uvjetovanost....931
7.5.2. Opis sustava kazni za socijalnu uvjetovanost....931
8. Modernizacija AKIS i digitalizacija....933
8.1. AKIS....933
8.1. Poboljšana cjelokupna predviđena organizacijska struktura AKIS-a....933
8.2. Opis načina na koji će savjetodavne službe, istraživačke mreže i mreže ZPP-a surađivati u okviru AKIS-a (članak 114. točka (a) podtočka ii.)....938
8.3. Opis organizacije svih savjetnika za poljoprivredna gospodarstva u skladu sa zahtjevima iz članka 15. stavaka 2., 3. i 4....939
8.4. Opis načina na koji se pruža potpora inovacijama iz članka 114. točke (a) podtočke ii.....941
8.5. Strategija digitalizacije (članak 114. točka (b))....942
Prilozi....946
Prilog I. o ex ante evaluaciji i strateškoj procjeni okoliša iz Direktive 2001/42/EZ....946
1. Sažeti prikaz postupka i rezultata ex ante evaluacije....946
2. Preporuke iz ex ante evaluacije i strateške procjene okoliša te način na koji su one provedene ...949
3. Izvješće o ex ante evaluaciji....977
4. Izvješće o strateškoj procjeni okoliša....977
Prilog II. o SWOT analizi....977
Prilog III. o savjetovanju s partnerima....977
Prilog IV. o posebnom plaćanju za pamuk (prema potrebi)....977
Prilog V. o dodatnom nacionalnom financiranju predviđenom u području primjene strateškog plana u okviru ZPP-a....978
Nacionalna financijska pomoć u sektoru voća i povrća prema Uredbi (EU) 2021/2115....978
Prilog VI. o prijelaznoj nacionalnoj potpori (prema potrebi)....979
a) godišnja sektorska financijska omotnica za svaki sektor za koji se dodjeljuje prijelazna nacionalna potpora....979
b) ako je to relevantno, maksimalna jedinična stopa potpore za svaku godinu razdoblja....980
c) ako je to relevantno, informacije o referentnom razdoblju izmijenjenom u skladu s člankom 147. stavkom 2. drugim podstavkom....980
d) kratak opis komplementarnosti prijelazne nacionalne potpore s intervencijama iz strateškog plana u okviru ZPP-a....980
Drugi prilog: Dosljednost i doprinos ciljevima Unije za 2030....980
Nacionalni doprinos EU-ovu cilju smanjenja gubitaka hranjivih tvari za 50 % do 2030. pri kojem se osigurava da ne dođe do smanjivanja plodnosti tla....980
Nacionalni doprinos EU-ovu cilju vraćanja obilježja krajobraza velike raznolikosti na barem 10 % poljoprivredne površine do 2030....980
Nacionalni doprinos EU-ovu cilju da do 2030. najmanje 25 % poljoprivrednog zemljišta u Uniji bude pod ekološkim uzgojem....980
Nacionalni doprinos EU-ovu cilju smanjenja cjelokupne upotrebe i rizika od kemijskih pesticida za 50 % do 2030. te smanjenja upotrebe opasnijih pesticida za 50 % do 2030....980
Nacionalni doprinos EU-ovu cilju smanjenja prodaje antimikrobnih sredstava za životinje iz uzgoja i akvakulturu za 50 % do 2030....980
Nacionalni doprinos EU-ovu cilju uvođenja brzog širokopojasnog interneta u ruralnim područjima kako bi se ostvario cilj stopostotnog pristupa do 2025....980
DOKUMENTI....981

Vrsta izmjene

Strategic Amendment

General information on the request for strategic amendment

Impact of of the strategic amendment to the plan on achieving the specific objectives

Četvrtim izmjenama Strateškog plana provode se ciljane prilagodbe intervencija, financijskih alokacija, pokazatelja i uvjeta provedbe radi učinkovitije i jednostavnije provedbe te boljeg usmjeravanja potpore prema aktualnim potrebama poljoprivrednog sektora.

Izmjenama se uvodi nova intervencija za krizna plaćanja poljoprivrednicima pogođenima prirodnim katastrofama, nepovoljnim klimatskim prilikama ili katastrofalnim događajima, čime se jača otpornost poljoprivrednih gospodarstava i doprinosi očuvanju kontinuiteta proizvodnje i sigurnosti opskrbe hranom. Intervencija je usmjerena na značajne gubitke poljoprivredne proizvodnje te nadopunjuje postojeće instrumente upravljanja rizicima i krizama.

Kod pojedinih intervencija izravnih plaćanja, sektorskih intervencija i ruralnog razvoja prilagođavaju se jedinični iznosi, planirana ostvarenja i financijske alokacije.

Uvodi se i nova intervencija za poslovni razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava te se ažurira omotnica za izravna plaćanja za 2027., pri čemu se dodatna sredstva usmjeravaju na eko-sheme i odgovarajuće povezane pokazatelje. Istodobno se ažuriraju planirana ostvarenja, financijske alokacije i povezani pokazatelji eko-shema.

Realokacije sredstava temelje se na procjeni provedbe, raspoloživim sredstvima i očekivanim potrebama do kraja programskog razdoblja, s ciljem povećanja učinkovitosti korištenja sredstava, administrativnog rasterećenja i realnijeg planiranja ostvarenja.

Očekivani učinak izmjena je bolja usklađenost intervencija s provedbenim potrebama, veća otpornost sektora, dostupnije financiranje te učinkovitiji doprinos postizanju posebnih ciljeva Strateškog plana.

Type of strategic amendment

☑Strategic amendments introducing new interventions or deleting interventions from the CAP Strategic Plans

☑Strategic amendments that lead to changes of milestones or targets under the result indicators which are marked with 'PR' in Annex I of Regulation (EU) 2021/2115

☑Strategic amendments related to Article 17(5), Article 88(7), Articles 92 to 98, Article 103(1), (5) and (6) or Article 103a of Regulation (EU) 2021/2115

☑Strategic amendments of the target and financial plans in the CAP Strategic Plan referred to in Article 112, including amendments to the contribution from EAFRD to InvestEU referred to in Article 81, amendments to the EAFRD total contribution to each type of intervention for the entire period covered by the CAP Strategic Plan or amendments related to the EAFRD contribution rates referred to in Article 91 of Regulation (EU) 2021/2115

Further cases of requests for a strategic amendment not to be counted towards the maximum number of requests referred to in Article 119(7) of Regulation (EU) 2021/2115

☐Changes due to emergency measures necessary to address natural disasters, catastrophic events or adverse climatic events formally recognized as such by the competent national public authority, or modifications due to a significant and sudden change in the socioeconomic conditions of the Member State

☐Changes necessary following changes to Union legislation, or changes necessary following decisions of the Courts of the European Union

☐Changes following exceptional measures adopted pursuant to Articles 219, 220 or 221 of Regulation (EU) No 1308/2013

☐Changes necessary due to introduction or modification of financial instruments referred to in Article 58 of Regulation (EU) 2021/1060

☐Changes due to an automatic decommitment for the CAP Strategic Plans referred to Article 34 of Regulation (EU) 2021/2116

☐Notified amendments to which the Commission objected in accordance with Article 119(9), third subparagraph of Regulation (EU) 2021/2115

Detailed information on the individual changes contained in the request for strategic amendment

Ažuriranje jediničnog iznosa te broja projekata/outputa i financijske alokacije u intervencijama ruralnog razvoja

An indication of the part of the CAP Strategic Plan that is amended

Izmjene Strateškog plana u Poglavlju 5 i Poglavlju 6

Reasons that justify the strategic amendment

Ažuriranje jediničnog iznosa te broja projekata/outputa i financijske alokacije, nakon izrade inicijalne rang liste i procjene potrebe stredstava po završetku podnošenja zahtjeva za potporu te procjene potreba do kraja razdoblja provedbe intervencija, sredstva se realociraju na novu izvanrednu intervenciju za potporu poljoprivrednicima pogođenim prirodnim nepogodama.

The impact of the strategic amendment on milestones, targets and indicators

Smanjenje vrijednosti outputa

The impact of the strategic amendment on the financing plan

Smanjenje alokacije intervencije i realizacija u okviru Financijskog plana

Intervencija 73.01. -Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš i intervencija 77.06. Potpora LEADER (CLLD) pristupu

An indication of the part of the CAP Strategic Plan that is amended

Izmjena u Poglavlju 5 Strateškog plana

Reasons that justify the strategic amendment

Ispravak broja vrsta ulaganja (s 11 na 10) kod intervencije 73.01. u skladu s 3. izmjenama SP ZPP-a
Propušteno uključiti pokazatelje u tablici 12 kod 3. izmjena SP ZPP (pokazatelji su već izmijenjeni u 3. izmjenama SP ZPP) kod intervencije 77.06..
Ispravci očitih pogrešaka (čl. 119. st. 12. Uredbe (EU) 2021/2115).

The impact of the strategic amendment on milestones, targets and indicators

n/p

The impact of the strategic amendment on the financing plan

n/p

Intervencija 73.10. Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju i intervencija 73.11. Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda– Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti

An indication of the part of the CAP Strategic Plan that is amended

Izmjena u Poglavlju 5 Strateškog plana

Reasons that justify the strategic amendment

Usklađivanje Strateškog plana s Uredbom (EU) 2025/2649 (Omnibus III) i važećim nacionalnim propisima radi osiguranja pravne sigurnosti i dosljedne provedbe.
Ispravci isključivo uredničke prirode koji ne utječu na provedbu politike i intervencija (čl. 119. st. 12.

Uredbe (EU) 2021/2115).

The impact of the strategic amendment on milestones, targets and indicators

n/p

The impact of the strategic amendment on the financing plan

n/p

Izmjena omotnice za izravna plaćanja za 2027. godinu i prilagodba eko shema

An indication of the part of the CAP Strategic Plan that is amended

Izmjena u poglavljima 2, 5 i 6

Reasons that justify the strategic amendment

Uredbom (EU) 2026/1768 omogućuje se povećanje omotnice za izravna plaćanja u 2027. godini. Slijedom navedene uredbe, omotnica za izravna plaćanja se povećava za 74.087.041 EUR.
Izmjenom se ažuriraju pokazatelji i financijski izdaci - izmjene se odnose isključivo na eko sheme.
Stupanje na snagu 31. kolovoza 2026. godine.

The impact of the strategic amendment on milestones, targets and indicators

Izmjena pokazatelja ostvarenja za eko sheme te odgovarajuća prilagodba relevantnih pokazatelja rezultata, u dijelu u kojem su njihove ciljne vrijednosti izravno povezane s promjenama planiranih ostvarenja i financijskih alokacija.

The impact of the strategic amendment on the financing plan

Povećanje omotnice za izravna plaćanja za 74.087.041 EUR, uz izmjene financijskih izdataka za eko sheme.

Izmjene obuhvaćene notifikacijom za intervencije ruralnog razvoja u skladu sa člankom 119. (9) Uredbe (EU) 2021/2115

An indication of the part of the CAP Strategic Plan that is amended

Intervencije 73.10, 73.11. i Financijske instrumente

Reasons that justify the strategic amendment

Budući da je planirana provedba intervencije 73.10 i 73.11. kroz sektorski natječaje, za poljoprivredna gospodarstva koja posluju u više sektora poljoprivredne proizvodnje omogućiti će se brže ostvarivanje cilja modernizacije i povećanja konkurentnosti. Fleksibilnije odredbe u vezi provedbe financijskih instrumenata SP ZPP.
30.12.2025. dostavljeno EK, a izmjene obuhvaćene ovom notifikacijom primjenjive su od datuma dostave prema EK.

The impact of the strategic amendment on milestones, targets and indicators

n/p

The impact of the strategic amendment on the financing plan

n/p

Uvođenje nove intervencije 75.03. u skladu s člankom 75. Uredbe (EU) 2025/2649 (Omnibus III)

An indication of the part of the CAP Strategic Plan that is amended

Izmjena se odnosi na više poglavlja Strateškog plana obzirom se radi o novoj intervenciji

Reasons that justify the strategic amendment

Uvođenje intervencije usklađeno je s odredbama članka 75. Uredbe (EU) 2025/2649 (Omnibus III) u okviru Strateškog plana ZPP-a RH 2023.–2027.

Pojednostavljenje provedbe intervencije za mala poljoprivredna gospodarstva.

The impact of the strategic amendment on milestones, targets and indicators

Uvođenje pokazatelja ostvarenja O.27.a Broj malih poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za poslovni razvoj

The impact of the strategic amendment on the financing plan

Sredstva preostala na intervenciji 73.12 realociraju se na ovu intervenciju

Uvođenje nove intervencije u skladu s člankom 78.a Uredbe (EU) 2025/2649 (Omnibus III) Krizna plaćanja poljoprivrednicima nakon prirodnih katastrofa, nepovoljnih klimatskih prilika ili katastrofalnih događaja

An indication of the part of the CAP Strategic Plan that is amended

Izmjena se odnosi na više poglavlja Strateškog plana obzirom se radi o novoj intervenciji

Reasons that justify the strategic amendment

Uvodi se nova intervencija radi jačanja otpornosti poljoprivrednog sektora na sve češće i intenzivnije klimatske i tržišne poremećaje koji uzrokuju značajne gubitke proizvodnje i prihoda. Uvođenje intervencije usklađeno je s odredbama članka 78.a Uredbe (EU) 2025/2649 (Omnibus III) i ciljevima prilagodbe klimatskim promjenama u okviru Strateškog plana ZPP-a RH 2023.–2027.

The impact of the strategic amendment on milestones, targets and indicators

Uvođenje pokazatelja ostvarenja O.9.a Broj poljoprivrednika koji primaju krizna plaćanja nakon prirodnih katastrofa, nepovoljnih klimatskih prilika ili katastrofalnih događaja

The impact of the strategic amendment on the financing plan

Realokacija sredstava između intervencija uz dodatno nacionalno financiranje dodano u Prilogu V.

Savjetovanje s odborom za praćenje (članak 124. stavak 4. točka (d) Uredbe (EU) 2021/2115)

Datum

21. kol 2026.

Mišljenje odbora za praćenje

Prijedlog četvrtih izmjena Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023.-2027. poslan je 4. kolovoza 2026. godine članovima Odbora za praćenje na razmatranje i mišljenje pisanim postupkom savjetovanja. Uz detaljno obrazložene prijedloge izmjena dostavljeni su i opisi novih intervencija:

- 78.a.01. - Krizna plaćanja poljoprivrednicima nakon prirodnih katastrofa, nepovoljnih klimatskih prilika ili katastrofalnih događaja
- 75.03. – Poslovni razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava

Naknadno je Tajništvo Odbora za praćenje poslalo 7. kolovoza 2026. nadopunu prijedloga četvrtih izmjena SP ZPP 2023.-2027., čime se prvotni rok za dostavu mišljenja produžio. Predložene dodatne izmjene pripremljene su radi korištenja mogućnosti koje proizlaze iz Uredbe (EU) 2026/1768 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. srpnja 2026. One obuhvaćaju prilagodbe financijskog plana, povećanje alokacije za izravna plaćanja za kalendarsku godinu 2027. te odgovarajuće prilagodbe pokazatelja ostvarenja i pokazatelja rezultata povezane s predloženim izmjenama.

Produženi rok za dostavu mišljenja je bio 21. kolovoza 2026. godine.

Mišljenje i/ili komentare (primjedbe/prijedloge) dostavilo je ukupno 5 članova (ili njihovih zamjena) i to:

- Samostalna služba za akreditaciju agencije za plaćanja za poljoprivredne fondove Europske unije (suglasnost)
- Hrvatska udruga banaka (suglasnost)
- Hrvatski savez udruga privatnih šumovlasnika (komentari)
- Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije (komentari)
- Hrvatska udruga poslodavaca (komentari)

Svi zaprimljeni komentari i/ili prijedlozi su uzeti u razmatranje te su pripremljeni odgovori u skladu sa specifičnim ciljevima, ciljevima pojedine intervencije i raspoloživim sredstvima.

Pojedini komentari se odnose na prijedloge koji su već sadržani u prijedlogu četvrte izmjene SP ZPP. Takvi komentari i/ili prijedlozi su primljeni na znanje.

Dio prijedloga nije moguće prihvatiti zbog zakonskih odredbi.

Dio primjedbi će potencijalno biti uvršteno u postupke daljnjih izmjena SP ZPP i/ili će se razmotriti u okviru izrade strateškog dokumenta za sljedeće programsko razdoblje.

Sukladno Poslovniku, članovi koji nisu dostavili svoje mišljenje pisanim putem, u navedenom roku, su suglasni s prijedlogom.

Uzimajući u obzir da većina članova Odbora nije imala primjedbi, opći stav Odbora je da su predložene izmjene SP ZPP-a prihvatljive.

Where applicable, notified other amendments than strategic amendments in accordance with Article 119(9), first subparagraph of Regulation (EU) 2021/2115

nije primjenjivo

1. strateška izjava

Strateški plan Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. - 2027. (SP ZPP) doprinijet će ubrzanju procesa strukturne transformacije hrvatskog poljoprivredno-prehrambenog sektora u modernu djelatnost koja proizvodi visokokvalitetnu hranu po konkurentnim cijenama, koja, uz održivo upravljanje prirodnim resursima, stvara nova radna mjesta te doprinosi poboljšanju kvalitete života i rada u ruralnim područjima. U tome će veliku ulogu imati modernizacija, digitalizacija i inovativna rješenja, kako u proizvodnji, tako i u svim segmentima života.

SP ZPP predstavlja nacionalni dokument kojim se osigurava potpora iz europskih poljoprivrednih fondova, a koji je usklađen sa Strategijom poljoprivrede do 2030. godine, odnosno Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine. Provedbom SP ZPP osigurati će se doprinos ciljevima Europskog zelenog plana uključujući Strategiju za bioraznolikost te strategiju Od polja do stola.

U Republici Hrvatskoj (RH) su započeti procesi okrupnjavanja poljoprivrednih gospodarstava modernizacije proizvodnje, generacijske obnove, primjene praksi prihvatljivih za okoliš i očuvanje prirode, povećanja prepoznatljivosti hrvatskih proizvoda, jačanja otpornosti šumskih zajednica, kao i poboljšanja ruralne infrastrukture, što će se poticati i kroz intervencije SP ZPP-a.

Poseban naglasak u planiranim intervencijama je na investicije u digitalizaciju i općenito primjenu inovacija te tzv. zelenu tranziciju, a koja podrazumijeva investicije koje ne štete ili su korisne za prirodu i okoliš, kao i investicije u obnovljive izvore energije, koje, osim okolišnog imaju i značajne gospodarske učinke. Potpore će posebno biti usmjerene na male i mlade s najvećim potencijalom rasta i razvoja proizvodnje kao i na poticanje udruživanja poljoprivrednika s ciljem jačanja njihova položaja na tržištu. U sinergiji s ostalim nacionalnim planovima, programima i politikama koje su posebno usmjerene na mlade, doprinijet će se gospodarskom razvoju u poljoprivrednom sektoru i izvan njega, a posljedično tome i jačanju socioekonomske strukture ruralnih područja.

Potporom za sudjelovanje poljoprivrednika u shemama kvalitete osigurava se veća kvaliteta i značajke samog proizvoda. Informativnim i promotivnim aktivnostima cilj je naglasiti dodatnu kvalitetu ili druga posebna svojstva poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. Sektorske intervencije, u sinergiji s prethodno navedenim intervencijama, doprinose poboljšanju položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu te osiguranju održivosti proizvodnje.

Sve navedeno u konačnici će rezultirati povećanjem dohotka poljoprivrednika, koji je još uvijek značajno ispod prosjeka dohotka cjelokupnog gospodarstva. S ciljem potpore poljoprivrednom dohotku planirane su i intervencije izravnih plaćanja, uz preusmjeravanje potpore povećanom preraspodjelom prema malim i srednjim proizvođačima kako bi se podigla razina konkurentnosti i povećala njihova financijska likvidnost. Također, s ciljem osiguranja adekvatnog dohotka iz poljoprivrede osigurat će se dodatna potpora dohotku poljoprivrednicima u područjima s prirodnim i ostalim ograničenjima u kojima dohodak od poljoprivrede značajno ovisi o nepovoljnim klimatskim ili prirodnim ograničenjima. U područjima na kojima su prisutna značajna prirodna ograničenja za poljoprivredu prisutan je u velikoj mjeri problem odljeva stanovništva i odustajanja od poljoprivredne proizvodnje stoga dodatna potpora dohotku poljoprivrednicima na tim područjima treba imati pozitivan učinak na ostanak stanovništva, održavanje poljoprivredne proizvodnje i specifičnog poljoprivrednog krajobraza u tim područjima.

Zelena arhitektura SP ZPP, počevši od uvjetovanosti, preko eko shema unutar izravnih plaćanja i klimatsko okolišnih intervencija ruralnog razvoja, pa sve do dijela investicijskih mjera, značajno doprinosi ciljevima Zelenog plana. Potpora se dodjeljuje za površine koje se nalaze na područjima s ograničenjima za poljoprivrednu i šumarsku proizvodnju, koje obuhvaćaju znatan dio površine RH. Postavljen je visok cilj povećanja površina pod ekološkom proizvodnjom na 14% do 2030. godine. Intervencija za dobrobit životinja se kontinuirano razvija i unaprjeđuje čime se odgovara na sve jasnije postavljene zahtjeve potrošača u pogledu humanijeg uzgoja životinja. Niz intervencija osmišljeno je kako bi se smanjila uporaba pesticida, a gnojiva precizno i učinkovito koristila. Jednako tako, niz intervencija ima za cilj održati ili očuvati veliku biološku i krajobraznu raznolikost, uz još širu primjenu dobrih praksi koje će pozitivno utjecati na ublažavanje klimatskih promjena, očuvati proizvodne resurse, tlo i vodu, te očuvati kvalitetu zraka.

Nezamjenjiv doprinos nacionalnim i EU politikama do 2030. godine daju održivo gospodarene šume i šumska zemljišta s bogatom bioraznolikošću flore i faune. Značajni je doprinos prilagodbi klimatskim

promjenama uz povećanje sekvestracije ugljika čemu doprinose intervencija za rekonstrukciju (konverziju) šuma, ali i intervencije vezane uz pašnjake, travnjake kao i oranične kulture u gustome sklopu.

Za brojne intervencije vezane uz klimu i okoliš osigurana je nadoknada troškova poljoprivrednicima i šumoposjednicima koji mijenjaju uobičajene proizvodne procese s ciljem očuvanja bioraznolikosti i okoliša u skladu s održivim korištenjem resursa, što podrazumijeva ekološki odgovorno, ekonomski isplativo i društveno odgovorno gospodarenje.

Područje sprječavanja otpada od hrane zauzima značajno mjesto u strategiji Od polja do stola. Vlada RH je donijela Plan sprječavanja i smanjenja nastajanja otpada od hrane RH 2019. - 2022. koji je u provedbi, a Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva od 2021. provodi i reformu unutar NPOO-a s ciljem jačeg poticanja doniranja hrane.

Neupitna je važnost intervencija prenošenja znanja i inovacija poljoprivrednicima i šumoposjednicima te poticanja njihovog sudjelovanja u stvaranju i prijenosu znanja. S tim ciljem uspostavit će se i AKIS sustav kojem je osnovna namjena umrežavanje svih sudionika navedenih procesa s ciljem učinkovitijeg stvaranja i razmjene znanja i iskustava. Kontinuiran rad na unapređenju pristupačnosti informacija (npr. razvoj i uvođenje FaST alata, provedbom reforme digitalizacije poljoprivrede iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti - NPOO) osnova je unapređenja savjetodavnih usluga. Poseban fokus staviti će se uspostavi i radu EIP-AGRI operativnih skupina, s naglaskom na razmjenu novih praksi i znanja. Važnu ulogu u AKIS sustavu ima i Nacionalna mreža ZPP-a kao facilitator uključivanja i povezivanja dionika te podrška diseminaciji informacija i rezultata.

U kontekstu razvoja fiksne širokopojasne infrastrukture, Vlada RH je u ožujku 2021. donijela Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa koji predviđa više izvora financiranja (NPOO, ESIF, sredstva operatera). Važno je napomenuti kako je za razvoj poljoprivrede možda i važniji mobilni širokopojasni pristup. Kroz SP ZPP, u dijelu digitalizacije, predviđene su investicije na razini poljoprivrednih gospodarstava, dok će specifične potrebe lokalnih zajednica biti identificirane u okviru lokalnih razvojnih strategija (LRS). Važan dio je i jačanje svijesti o prednostima digitalizacije kao i vještina za korištenje digitalnih alata i tehnologija, a što će se osigurati kroz AKIS sustav.

Vizija i ciljevi razvoja ruralnog prostora uključuju infrastrukturno opremljeno područje, očuvanog okoliša, s dostupnim uslugama za ugodan život. Osnovna intervencija za postizanje tih ciljeva je LEADER, koji omogućuje sudjelovanje lokalnog stanovništva u izradi i provedbi LRS-ova. U ovom programskom razdoblju značajno su ojačani kapaciteti lokalnih akcijskih grupa - LAG-ova, koje su nositelji navedenih procesa. U SP ZPP one će imati najvažniju ulogu u povezivanju svih sudionika procesa i definiranja daljnjeg razvoja. Članovi Nacionalne ruralne mreže aktivno su se uključili u definiranje Vizije razvoja ruralnih područja do 2040. godine, a provedba Akcijskog plana, kao i povezivanje kroz Ruralni pakt snažno će se poticati. Komplementarnost i sinergijski učinak financiranja aktivnosti i ulaganja iz više izvora doprinijet će učinkovitosti i kvaliteti rezultata, a što će pozitivno utjecati na zaustavljanje procesa negativnih demografskih trendova i sveobuhvatnom revitalizacijom ruralnih područja.

2. Procjena potreba i intervencijska strategija, uključujući plan s ciljnim vrijednostima i pokazatelje konteksta

2.1 Procjene potreba i strategija intervencije

Oznaka	Naslov	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Potreba je uzeta u obzir u strateškom planu u okviru ZPP-a	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
01	Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku	Visok	Da	X									
02	Više i učinkovitije koristiti instrumente za upravljanje rizicima	Srednji	Ne	X									
03	Očuvanje proizvodnog potencijala	Visok	Da	X									
04	Povećati dodanu vrijednost poljoprivredne proizvodnje uključujući inovativna rješenja	Visok	Da		X	X							
05	Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije	Visok	Da		X							X	
06	Unaprijediti horizontalnu i vertikalnu povezanost proizvođača	Srednji	Da			X							
07	Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena	Visok	Da				X						
08	Povećati korištenje energije iz obnovljivih izvora u poljoprivrednoj proizvodnji i preradi	Srednji	Da				X						
09	Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u t	Visok	Da					X					
10	Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genskih resursa	Srednji	Da						X				
11	Poboljšati prakse za zaštitu i povećanje bioraznolikosti staništa i vrsta u Natura 2000 području	Srednji	Da						X				
12	Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja	Slab	Da						X				
13	Poboljšanje starosne strukture nositelja poljoprivrednih gospodarstava	Visok	Da							X			
14	Olakšati pristup početnom kapitalu za investicije	Visok	Da							X			
15	Unaprijediti infrastrukturu u ruralnim područjima	Srednji	Ne								X		
16	Poticanje uključivanja dionika u lokalni razvoj	Srednji	Da								X		

Oznaka	Naslov	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Potreba je uzeta u obzir u strateškom planu u okviru ZPP-a	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
17	Stvaranje novih radnih mjesta diverzifikacijom proizvodnje	Visok	Da							X	X		
18	Jačanje praksi usmjerenih na dobrobit životinja	Srednji	Da									X	
19	Poticanje potrošnje zdrave i održive hrane	Slab	Da									X	
20	Unaprijediti vještine radne snage u poljoprivredno-prehrambenom lancu	Visok	Da										X
21	Unaprijediti poduzetničke sposobnosti za proizvođače	Srednji	Da										X
22	Olakšati pristup prijenosu znanja i vještina	Srednji	Da										X
23	Unaprijediti koordinaciju i komplementarnost između intervencija u ruralnim područjima	Slab	Ne										X
24	Unaprijediti pristup istraživanjima i razvoju te korištenje znanja i tehnologija u poljoprivredi	Srednji	Da										X

01 - Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku

U razdoblju od 2005. do 2018. dohodak od poljoprivrede u Hrvatskoj u prosjeku je bio oko 36% prosječne plaće u cjelokupnom gospodarstvu. Taj se udio kreće od 29% u 2012. do 44% u 2018. i niži je od prosjeka EU. Međutim nepovoljna struktura hrvatske poljoprivrede i sporo restrukturiranje utječe na prihode iz poljoprivrede.

Prihod u poljoprivredi obilježen je velikom oscilacijom cijena, što se odražava na nestabilnost dohotka na poljoprivrednim gospodarstvima (PG).

Nestabilnost dohotka ima dugoročne negativne posljedice na poljoprivrednu proizvodnju. Dio poljoprivrednih potpora u Hrvatskoj usmjeren je ka poljoprivrednim gospodarstvima koja imaju poteškoće u stvaranju dodane vrijednosti.

Između 2013. i 2016. broj PG-ova u Hrvatskoj smanjio se za gotovo 15%, pri čemu su mala i srednja PG pod većim pritiskom prilagodbe promjenama u odnosu na velika PG. Varijabilnost dohotka po godišnjoj jedinici rada bila je puno veća kod manjih PG. Preusmjeravanje potpore prema malim i srednjim proizvođačima nužno je zbog velikog nesrazmjera koji je prisutan u omjeru sredstava izravnih plaćanja koja se isplaćuju velikim poljoprivrednicima u RH (20% korisnika prima oko 77% ukupnih sredstava izravnih plaćanja).

Provedba mjera očuvanja, u dijelu kojim se ograničava iskorištavanje šuma, u ekološkoj mreži Natura 2000 (gotovo 50% šuma, odnosno 1,2 mil. ha), propisuje se kroz šumsko gospodarske planove čime postaju obavezne za sve vlasnike te dovode do smanjenja dohotka.

02 - Više i učinkovitije koristiti instrumente za upravljanje rizicima

Ekstremni vremenski događaji u Hrvatskoj, poput suše i tuče, rezultirali su prosječnim gubicima od 176 milijuna eura godišnje u razdoblju 2000.-2007., što predstavlja 0,6 % nacionalnog BDP (Svjetska banka, 2019.). U 2018. godini gubici zbog katastrofalnih prirodnih događaja dosegli su iznos od milijardu kuna. Za naknadu šteta poljoprivrednicima od katastrofa ili katastrofalnih događaja, koje prema razmjerima šteta proglašavaju jedinice lokalne i regionalne samouprave, osiguravaju se sredstva u Državnom proračunu. Međutim, proračunski iznosi koji se koriste za nadoknadu gubitaka od katastrofa, koje su svake godine sve veće, često nisu dovoljni.

Od 2016. godine poljoprivrednicima jesu na raspolaganju i potpore za osiguranje proizvodnje od rizika što je utjecalo na postupan porast korištenja osiguranja, međutim potrebno je nastaviti i dalje usmjeravati poljoprivrednike na više i učinkovitije korištenje instrumenata osiguranja, osobito mala i srednja gospodarstva te omogućiti korištenje i drugih alata za upravljanje rizicima kao što su uzajamni fondovi. Uz preventivne mjere i alate za upravljanje rizicima dostupne u okviru Strateškog plana ZPP-a i nacionalnog zakonodavstva, Hrvatska će 2026. godine uvesti izvanredni instrument za kriznu potporu prema članku 78.a Uredbe (EU) br. 2025/2649. Intervencija je namijenjena nadopuni postojećih mjera upravljanja rizicima i pružanju potpore isključivo za značajne gubitke u proizvodnji uzrokovane prirodnim katastrofama, nepovoljnim klimatskim događajima ili katastrofalnim događajima koji se ne mogu adekvatno riješiti postojećim instrumentima za upravljanje rizicima. Intervencija će doprinijeti jačanju otpornosti poljoprivrednih gospodarstava i potaknuti poljoprivrednike da više koriste poljoprivredno osiguranje i druge alate za upravljanje rizicima putem diferenciranih intenziteta potpore. Dopunjava druge instrumente Unije za kriznu potporu, uključujući poljoprivrednu rezervu gdje je to primjenjivo.

03 - Očuvanje proizvodnog potencijala

Učestale ekstremne prirodne pojave uzrokuju velike štete na proizvodnom poljoprivrednom potencijalu koje poljoprivrednici teško mogu samostalno obnoviti vlastitim financijskim sredstvima. To može imati za posljedicu duže ili konačno odustajanje od obavljanja poljoprivredne proizvodnje na poljoprivrednim gospodarstvima i iseljavanje iz ruralnih područja. Kako bi se osigurao nastavak i održivost poljoprivredne proizvodnje potrebno je kroz odgovarajuće intervencije osigurati potpore za obnovu poljoprivrednog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima.

04 - Povećati dodanu vrijednost poljoprivredne proizvodnje uključujući inovativna rješenja

Hrvatska je neto uvoznik poljoprivredno-prehrambenih proizvoda i suočava se s rastućim neravnotežama u trgovini poljoprivredno-prehrambenim proizvodima. Da bi hrvatski poljoprivredni proizvođači bili konkurenti na tržištu, moraju ulagati u proizvodnju proizvoda s dodanom vrijednosti. Ulaganja u modernizaciju tehnoloških procesa, uvođenje novih tehnologija i rješenja za učinkovitije korištenje sirovina i energenata te proizvodnja proizvoda s oznakama kvalitete osigurat će konkurentsku poziciju na tržištu.

Ulaganja u inovativne i digitalne tehnologije u preradi poljoprivrednih proizvoda prilika su za unapređenje proizvodnje i rast produktivnosti.

U pojedinim dijelovima ruralnog područja koriste se šumski drvni i nedrvni proizvodi koji nisu dovoljno poznati široj javnosti kao ni mogućnosti smanjenja ugljičnog otiska korištenjem drvnih proizvoda. Stoga je potrebno povećati marketing šumskih drvnih i nedrvnih proizvoda čime će se i stvoriti i preduvjeti za nova radna mjesta u ruralnim područjima.

05 - Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije

Mala i srednja poljoprivredna gospodarstava imaju veći razvojni potencijal za rast produktivnosti i konkurentnosti. Poljoprivrednu proizvodnju potrebno je usmjeriti prema raznolikijoj strukturi proizvodnje s naglaskom na proizvode visoke vrijednosti.

Digitalne tehnologije u poljoprivrednom sektoru nisu dovoljno zastupljene te postoje mogućnosti za poboljšanje gospodarske održivosti i otpornosti hrvatske poljoprivrede uz očuvanje okoliša. U cilju podizanja razine konkurentnosti i ekonomske održivosti poljoprivrednih gospodarstava nužna je daljnja tehničko-tehnološka modernizacija poljoprivrednih gospodarstava i povećanje produktivnosti. Prijetnja produktivnosti poljoprivrednih gospodarstva su i sve učestalije pojave kako prirodnih katastrofa tako i bolesti životinja i biljaka koje mogu rezultirati potpunim uništenjem poljoprivredne proizvodnje. Kako bi se osigurao rast produktivnosti potrebno je poduzeti preventivne aktivnosti i provesti biosigurnosne mjere na poljoprivrednim gospodarstvima.

Ulaganja u digitalne tehnologije i preciznu poljoprivredu kao i inovativne prakse prilika su za unapređenje proizvodnje i rast produktivnosti uz istovremeno održivo korištenje resursa.

Ulaganje u javne sustave navodnjavanja će omogućiti poljoprivrednicima dostupnost vode za navodnjavanje na farmi čime se doprinosi povećanju produktivnosti i konkurentnosti poljoprivrede.

Ulaganja u šumsku infrastrukturu omogućit će bolji pristup šumskim područjima te povećati vrijednost šuma i šumskih zemljišta te pridonijeti stvaranju novih radnih mjesta. Izgradnjom šumskih prometnica stvaraju se preduvjeti za ekonomski učinkovito iskorištavanje šuma, osobito onih u privatnom vlasništvu. Postizanjem optimalne gustoće šumskih prometnica doprinosi se direktno i zaštiti šuma, osobito prevenciji od biotskih i abiotskih utjecaja te sanaciji, omogućuje se monitoring i nadzor kao i olakšana obrana/obnova šuma od katastrofalnih događaja. Moderne digitalne tehnologije, osobito u području nadzora i praćenja šuma mogu značajno pripomoći ranoj i pravovremenoj prognoznoj službi za prevenciju i suzbijanje šumskih štetnika i bolesti, šumskih požara, detekciji minski sumnjivih ili miniranih kao i optimalnoj sanaciji stradalih šumskih područja od biotskih i abiotskih čimbenika. Uslijed sveprisutnih klimatskih promjena pritisci na osjetljive šumske ekosustave postaju sve jači i češći stoga je potrebno ulagati u nove tehnologije i modernizirati sustave praćenja i nadzora šuma kako bi se što ranije prepoznala pojava novih potencijalnih prijetnji (sušenja, štetnici i dr.) te omogućila brza reakcija u cilju sprečavanja katastrofalnih šteta u šumama.

Primjenom namjenskih programa, strojeva i uređaja pojeftinjuje se i zamjenjuje bitan udio provedbe obveza zaštite šuma, nadzora i praćenja stanja šumskih ekosustava.

Ulaganje u nove, sigurnije te ekološki prihvatljivije tehnike i tehnologije u šumarstvu doprinijet će racionalnijem održivom gospodarenju, a time i većoj zaštiti radnika i radnog okoliša (šuma) uporabom eko-prihvatljivijih goriva i maziva, većom učinkovitošću i smanjenom bukom te ostalim učincima koji doprinose optimalnom radnom učinku i zaštiti šuma kroz smanjenje utjecaja stare mehanizacije na oštećenje šumskih ekosustava i očuvanje šumskih prometnica. Modernizacijom tehnologije u predindustrijskog obradi drveta povećat će se iskoristivost šumske biomase.

Promocijom šumskih proizvoda kao što su mahovine, paprati, trave, trske, cvijeće, ljekovito, aromatično i jestivo bilje, gljive med, smola te informiranjem javnosti o mogućnostima, prednostima i pozitivnim učincima korištenja ovih proizvoda, kao i prerađevina prepoznatljivih za određeno područje RH, povećat će se potreba za ovim proizvodima, a time i dohodak stanovnika na tom području.

06 - Unaprijediti horizontalnu i vertikalnu povezanost proizvođača

Lanci vrijednosti koji dobro funkcioniraju preduvjet su za razvoj uspješnog poljoprivredno-prehrambenog sektora.

Organiziranje poljoprivrednih proizvođača u proizvođačke organizacije i druge oblike udruživanja, uz istodobno unaprjeđenje suradnje poljoprivredno-prehrambenih proizvođača s partnerima u proizvodnji, preradi i distribuciji te razvoj suvremenog (digitalnog) marketinga rezultirat će razvojem kvalitetnih proizvoda. Udruživanje će omogućiti objedinjavanje ponude te prilagodbu proizvoda zahtjevima tržišta uz smanjenje troškova proizvodnje. Kratki lanci opskrbe donose više dodane vrijednosti od dugih lanaca opskrbe. Suradnjom relevantnih dionika uspostavit će se kratki lanci opskrbe kako bi se smanjio broj posrednika između proizvođača i krajnjih potrošača. Jačanjem kratkih opskrbnih lanaca, uz naglasak na lokalnu i regionalnu proizvodnju te uključivanjem poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u skupinama proizvođača, organizacijama proizvođača i sustavima kvalitete za koja se dodjeljuje potpora u okviru ZPP-a, unaprjeđuje se funkcioniranje tržišta, odnosno prehrambena sigurnost, u uvjetima nepredviđenih velikih poremećaja na tržištu.

07 - Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena

Iako trend emisije GHG nije zabrinjavajući, a RH ima visoki udio šuma i travnjaka u ukupnom zemljištu, zbog niskog sadržaja humusa u poljoprivrednim tlima, nerazvijenog sustava navodnjavanja i drenaže, te nedovoljne primjene poljoprivrednih praksi i metoda koje doprinose smanjenju rizika u proizvodnji, hrvatska je poljoprivreda ranjiva na klimatske promjene.

Sve češći klimatski i vremenski ekstremi čiju pojavnost i negativan utjecaj na poljoprivredu možemo u budućnosti očekivati u većem obimu, nalažu potrebu za jačanjem praksi prilagodbe i ublažavanja klimatskih promjena. Prilagodbi će doprinijeti provedba praksi i metoda koje osiguravaju pokrivenost tla, raznolikost usjeva, održivo upravljanje travnjacima i oraničnim površinama.

Sanacije oštećenih /konverzije degradiranih šuma i šumskih kultura učinkovit su alat u povratu izvorne šumske zajednice, autohtone vegetacije većeg potencijala prilagodljivosti na klimatske promjene, povećanja bioraznolikosti te stabilnog i dugoročnog povećanja šumske biomase kao pohraništa ugljika. Sadnjom šumskog reprodukcijskog materijala, primarno autohtonih vrsta, kvalitetnih genetskih predispozicija i optimalne adaptibilnosti na ekstremne utjecaje klimatskih promjena stvaraju se uvjeti za dugoročan i stabilan razvoj autohtonih sastojina te obnovu i obogaćivanje bioraznolikosti. Izgradnja i održavanje šumske infrastrukture preduvjet je održivom gospodarenju te obnovi i zaštiti šumskih ekosustava od kojih je protupožarna zaštita jedna od najvažnijih.

Zbog velikih gubitaka prinosa uslijed suša u svrhu ublažavanja klimatskih promjena potrebno je povećati navodnjavane površine. Hrvatska raspolaže sa velikim vodnim bogatstvom pa ulaganja u održivo navodnjavanje uz očuvanje voda u skladu s Direktivom 2000/60/EK o uspostavi zajedničkog okvira za vodnu politiku i Direktivom Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla neće negativno utjecati na stanje vodnih tijela.

08 - Povećati korištenje energije iz obnovljivih izvora u poljoprivrednoj proizvodnji i preradi

Obnovljivi izvori energije u Hrvatskoj koriste se za proizvodnju toplinske i električne energije.

Energetska politika i strategija Hrvatske usmjerena je ciljevima EU u pogledu smanjenja emisije stakleničkih plinova, povećanja udjela OIE, energetske učinkovitosti, sigurnosti i kvalitete opskrbe te razvoja unutarnjeg energetskog tržišta EU, kao i raspoloživim resursima, energetskoj infrastrukturi te konkurentnošću gospodarstva i energetskog sektora.

U 2017. godini Hrvatska je ostvarila udio OIE od 27,3% u bruto neposrednoj potrošnji, dok je prosjek EU iznosio 17,5%.

Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije jedan je od strateških prioriteta Hrvatske u pogledu proizvodnje energenata, energetske učinkovitosti i zaštite okoliša.

Strategijom energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu planirano je da će udio obnovljivih izvora energije u bruto neposrednoj potrošnji energije do 2030. godine iznositi 35,7% što doprinosi ostvarenju klimatskog cilja EU-a za 2030. na putu ka klimatskoj neutralnosti iz Europskog zelenog plana.

Hrvatska posjeduje dostatne količine biomase koja je najsloženiji oblik obnovljivih izvora energije, jer kao sirovina obuhvaća šumsku, poljoprivrednu biomasu te biomasu nastalu prilikom proizvodnih procesa i dr., kao i mogućnost proizvodnje bioplina prilikom korištenja stajskog gnojiva, zelenog otpada te organskog otpada koji nastaje prilikom obrade otpadnih voda itd.

Primarna poljoprivredna proizvodnja u sklopu PRR-a imala je neznatan doprinos u opskrbi i korištenju obnovljivih izvora energije. Do kraja 2017. u Republici Hrvatskoj bilo je instalirano ukupno 51,49 MW fotonaponskih elektrana, uz godišnju proizvodnju električne energije od oko 75 GWh.

Uspoređujući podatke o instaliranom kapacitetu za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, vidljivo je da bioplin i biomasa čine mali dio proizvodnje električne energije u Hrvatskoj (14,10 % u 2018).

U Hrvatskoj je prema podacima iz 2021. godine dozvoljen rad za 184 objekta za proizvodnju električne i toplinske energije iz biomase i bioplina ukupne kombinirane snage (toplinske i električne) od 610,21 MW.

Potencijal biomase u Republici Hrvatskoj se procjenjuje (ali ne i ograničava) na 74,01 – 158,91 PJ/godišnje.

Ulaganja u obnovljive izvore energije osigurat će neovisnost poljoprivrednih gospodarstava o energentima i smanjiti troškove proizvodnje.

09 - Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u t

Glavni degradacijski procesi u tlima Hrvatske su erozija, smanjenje organske tvari, zaslanjivanje tla, zbijanje tla, gubitak biološke raznolikosti tla te onečišćenje.

Kako bi se ovi procesi zaustavili ili usporili, potrebno je provoditi prakse (uzgoj leguminoza, konzervacijska poljoprivreda, ekološki uzgoj, mehaničko uništavanje korova u višegodišnjim nasadima) kojima se povećava organska tvar u tlu čime se direktno utječe na smanjenje erozije, povećanje biološke raznolikosti tla, poboljšavaju se vodo-zračni odnosi i smanjuje zbijenost tla. Osim praksi koje povećavaju organsku tvari u tlu, na smanjenje erozije u poljoprivredi utjecaja imaju neproizvodna ulaganja poput podizanja terasa, suhozida i živica, dok u šumarstvu na smanjenje erozije pozitivno utječe konverzija degradiranih šuma.

Konzervacijska poljoprivreda i ekološki uzgoj su okolišno izuzetno vrijedne prakse koje imaju sveobuhvatni pozitivni utjecaj na sve sastavnice okoliša. Ekološki uzgoj dodatno doprinosi smanjenju onečišćenja tla vode i zraka zbog nekorištenja sintetskih mineralnih gnojiva i kemijskih sredstava za zaštitu bilja. Smanjenju korištenja kemijskih sredstava u višegodišnjim nasadima doprinose metode zaštite bilja poput korištenja klopki ili provedbom konfuzije štetnika.

Održivo gospodarenje šumama je kompleksni sustav pozitivnih praksi i šumarskih radova zahvaljujući kojem su hrvatske šume najviše zastupljeni ekosustavi u ekološkoj mreži Natura 2000. Zahvaljujući odgovornom i stručnom održivom gospodarenju hrvatske su šume obilježene visokom prirodnošću te posljedično bogatom bioraznolikošću. Tako gospodarene optimalno ispunjavaju svoje općekorisne funkcije – ekološke (stabilna humifikacija, pročišćava i akumulira pitku vodu, djeluje protuerozijski te sprječava i ublažava posljedice klimatskih ekstrema).

10 - Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genskih resursa

Hrvatska je s aspekta bioraznolikosti zahvaljujući geografskom položaju jedna od najbogatijih zemalja Europe. Bogatstvo bioraznolikosti očituje se i u sektoru poljoprivrede s obzirom na brojnost izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja te sorti i kultivara poljoprivrednog bilja. Genetski potencijal u Hrvatskoj vrlo je vrijedan, posebice u pogledu bioraznolikosti i potrebe prilagodbe poljoprivrede klimatskim promjenama. Važno je ne samo očuvanje tradicionalnih, lokalnim uvjetima prilagođenih biljnih i životinjskih vrsta, već i svih sorti i pasmina koje, iako nisu vrijedne u gospodarskom smislu, a mogu biti korištene kao temelj za stvaranje novih ili poboljšanje performansi postojećih sorti poljoprivrednog bilja i pasmina domaćih životinja.

Međutim, napuštanje poljoprivrednih aktivnosti kao i intenziviranje poljoprivredne proizvodnje može dovesti do smanjenja bioraznolikosti, širenja invazivnih stranih vrsta te povećavaju rizik od degradacije okoliša. Ovi negativni procesi mogu se zaustaviti i spriječiti provedbom praksi koje karakterizira izmjena i kombiniranje različitih kultura na istoj površini i održavanje ekološki značajnih površina, ili poticanjem praksi kojima se štite staništa i čuvaju različite vrste na travnjačkim i oraničnim površinama.

Očuvanje bogate bioraznolikosti i šumskih genetskih izvora ostvaruje se dosljednim održivim gospodarenjem šumama koje na taj način osiguravaju optimalnu valorizaciju općekorisnih funkcija šuma. Takvo gospodarenje osigurava prirodnost šuma te svojom bioraznolikošću i očuvanje genskog bogatstva svoje flore i faune.

S obzirom da su šume ugrožene sve više globalnim klimatskim promjenama, za prirodnu obnovu (i njeno pripomaganje) nužno je osigurati dobavu i sadnju šumskog reprodukcijskog materijala autohtonih vrsta dobre adaptabilnosti, a to je moguće osigurati samo iz održivo gospodarenih šuma.

11 - Poboljšati prakse za zaštitu i povećanje bioraznolikosti staništa i vrsta u Natura 2000 području

Ekološka mreža Natura 2000 u Hrvatskoj obuhvaća 36,6% kopnenog područja (CCI 34) te 16,26% teritorijalnog mora i unutarnjih morskih voda. Time je Hrvatska druga u EU po uključenosti površina u ekološku mrežu, što ukazuje na veliku važnost i doprinos poljoprivrede za očuvanje prirode u tim područjima, ali i naglašava utjecaj koji promjene u dosadašnjem načinu poljoprivredne prakse imaju na bioraznolikost.

Tradicionalni oblici niskointenzivne poljoprivrede na područjima velike prirodne vrijednosti značajno doprinose povećanju biološke raznolikosti po pitanju staništa i vrsta unutar Natura 2000 područja. S obzirom da su na tim područjima visoko zastupljeni travnjaci poluprirodne i prirodne vrijednosti potrebno je poticati nisko intenzivne načine gospodarenja ispašom životinja tijekom godine čime se doprinosi zaštiti bioraznolikosti, poboljšanju usluga ekosustava te očuvanju staništa i krajobraza.

Površina šuma u ekološkoj mreži Natura 2000 iznosi gotovo 50% tj. 1,2 mil. ha. Većina tog područja je zaštićena s ciljem očuvanja drugih vrsta, a manja površina ima šume kao ciljana staništa. Za očuvanje tih ciljanih vrsta propisane su mjere koje postavljaju značajna ograničenja u tradicionalnom održivom i prirodi bliskom gospodarenju šumama kakvo se već duže od 250 godina prakticira u RH. Dosadašnje gospodarenje šumama u RH pridonijelo je njihovoj izuzetnoj očuvanosti i prirodnosti te samim time stvorilo uvjete za opstanak svih drugih vrsta koje ovise o šumskim staništima. Provedba mjera očuvanja propisuje se kroz šumsko gospodarske planove čime postaju obavezne za sve vlasnike, a one u pojedinim dijelovima predstavljaju odstupanja od dosadašnje prakse gospodarenja. Gubici prihoda koje uzrokuju mjere očuvanja potvrđeni su i u Prioritetnom akcijskom okviru (PAO- PAF) koji je predvidio značajna sredstva za kompenzaciju vlasnicima poradi ograničenja i negativnog utjecaja na šumarstvo i na šumi bazirane sektore u područjima gdje je dosadašnjim održivim i prirodi bliskim gospodarenjem očuvana ukupna bioraznolikost u šumskim ekosustavima, kao što je to primjer u RH.

12 - Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja

Poljoprivredne površine u Hrvatskoj tradicionalno imaju mozaični karakter. Mozaičnost poljoprivrednog krajobraza koju osiguravaju manje plohe poljoprivrednog zemljišta s različitim vrstama poljoprivrednih kultura ispresijecane elementima krajobraza, a kojima se gospodari na ekstenzivan način, ima veliki značaj za očuvanje bioraznolikosti. Posljednjih godina uloga pčelarstva se ne prepoznaje samo kroz proizvodnju pčelinjih proizvoda, već i kroz očuvanje bioraznolikosti i krajobraza. Zbog mogućnosti gospodarenja i seljenja košnica, medonosna pčela (Apis mellifera) danas je jedan od najznačajnijih oprašivača u agro-eko sustavu. Sama vrijednost u poljoprivrednoj proizvodnji kojoj pčele doprinose svojim oprašivačkim aktivnostima višestruko premašuje vrijednost same pčelarske proizvodnje. Proces zarastanja poljoprivrednih površina, okrupnjivanja zemljišta i intenziviranja poljoprivredne proizvodnje značajna su prijetnja mozaičnosti krajobraza i krajobraznim obilježjima.

Tradicionalni, mozaični agroekosustavi imaju značajnu ulogu regulacije pojave biljnih bolesti i štetnika, doprinose plodnosti tla uz ravnomjernije korištenje biljnih hranjiva, a biljne vrste u takvim su sustavima otpornije na okolišne stresove. Također, povoljno djeluju na sprečavanje erozije dok se kroz kontinuiranu pokrivenost tla osigurava sekvestracija ugljika.

Kako bi se u uvjetima intenziviranja poljoprivredne proizvodnje očuvala tradicionalna mozaičnost krajobraza i krajobraznih obilježja sa svim dobrobitima potrebno je poticati tomu slične oblike gospodarenja na poljoprivrednim površinama. Tome doprinose i ulaganja u uklanjanje invazivnih vrsta, obnovu travnjačkih staništa, lokvi i ostalih krajobraznih obilježja.

13 - Poboljšanje starosne strukture nositelja poljoprivrednih gospodarstava

U Hrvatskoj u 2016. godini 5,1% ukupnog broja poljoprivrednika je ispod 35 godina starosti (dobna skupina od 25 do 34 godine). Za razvoj modernog i konkurentnog poljoprivrednog sektora neophodno je povećati udio mladih poljoprivrednika i osnažiti njihova poljoprivredna gospodarstva. Mladi poljoprivrednici iskazuju veću spremnost za tehnološke promjene i lakše se prilagođavaju izazovima vezanim uz tehnološke promjene u proizvodnji. Viša razina obrazovanja također doprinosi većoj produktivnosti i rastu konkurentnosti. Za rast konkurentnosti sve veći značaj imaju inovacije koje će svoju primjenu zasigurno ostvariti na poljoprivrednim gospodarstvima mladih poljoprivrednika.

14 - Olakšati pristup početnom kapitalu za investicije

Mladi poljoprivrednici imaju otežan pristup kapitalu za financiranje investicija. Usprkos visokoj razini likvidnosti hrvatskog bankarskog sustava i relativno niskim komercijalnim kamatnim stopama (3-5%) za poljoprivredne kredite, pristup kapitalu mnogim proizvođačima i prerađivačima u poljoprivredno-prehrambenom sektoru u Hrvatskoj je ograničen, posebice za one male i srednje, a što ujedno znači i za mlade poljoprivrednike. Nedostatak temeljnog kapitala i činjenica da su za programe jamstava potrebna osiguranja, dodatno su ograničenje mladim poljoprivrednicima.

15 - Unaprijediti infrastrukturu u ruralnim područjima

Zadovoljavajuća i funkcionalna komunalna i društvena infrastruktura su važni elementi kvalitete života ruralnih područja koja su još uvijek suočena s nedostatkom određene vrste javne infrastrukture i nisu iste kvalitete u odnosu na urbana područja. Ruralna područja i dalje u svome prostoru imaju nedostatak i manjak kvalitete po pitanju komunalne, društvene i socijalne infrastrukture u odnosu na urbana područja. Javna infrastruktura će pridonijeti ublažavanju nepovoljnih demografskih kretanja na ruralnom području i omogućiti uvjete za društveni i održivi gospodarski razvoj odnosno doprinijeti zadržavanju postojećih i otvaranju novih radnih mjesta. Na temelju provedenih istraživanja i anketa, ruralne zajednice i dalje imaju veliku potrebu za infrastrukturom u ruralnim područjima. Uzimajući u obzir potrebe ruralnih zajednica, financijske mogućnosti unutar SP ZPP i učinke provedbe pojedinih projekata u prostoru i životu ruralnih zajednica, predložene su određene vrste projekata za sufinanciranje unutar SP ZPP. Stoga je potrebno nastaviti ulagati u infrastrukturu u ruralnim područjima. Ulaganje u vodoopskrbu osigurat će pružanje pitke vode i povećanje stope priključenosti stanovništva na sustave javne vodooskrbe. Ulaganja su također usmjerena na povećanje učinkovitosti sustava javne vodoopskrbe i doprinose smanjenju gubitaka vode te otkrivanju i uklanjanju istjecanja. Izgradnja i/ili rekonstrukcija uređaja za pročišćavanje otpadnih voda doprinijet će smanjenju štete u okolišu sprječavanjem ispuštanja onečišćenih voda. Ulaganja u projekte gradnje i rekonstrukcije nerazvrstanih cesta doprinijet će boljoj prometnoj povezanosti ruralnih naselja čime će se dodatno pridonijeti smanjenju izoliranosti ruralnih područja, bržem protoku kapitala i stanovništva, a sve u cilju održivog razvoja ruralnog područja. Nerazvrstane ceste su ceste najnižeg ranga čije upravljanje i održavanje je pod jedinicama lokalne samouprave i često za financiranje rekonstrukcije i izgradnje takvih cesta nema dovoljno sredstava u lokalnim proračunima. Dječji vrtići osiguravaju mladim obiteljima na ruralnim područjima da u vrijeme radnog vremena imaju osiguranu predškolsku skrb za svoju djecu čime se pridonosi ostanku mladih obitelji na ruralnim područjima odnosno smanjenju gubitka radnih mjesta. Također, predškolska djeca i u ruralnim područjima trebaju imati mogućnost uključivanja u iste u svrhu zadovoljenja svojih razvojnih potreba. Izgradnjom i uređenjem poučnih staza i prateće infrastrukture pridonijet će povećanju javne dobrobiti i rekreacijske vrijednosti šuma kao i povećanju svijesti javnosti o važnosti očuvanja i održivog upravljanja šumskim ekosustavima, što će uvelike doprinijeti očuvanju i poboljšanju bioraznolikosti, uključujući područja ekološke mreže Natura 2000. Kod provedbe projekata infrastrukture, putem kriterija odabira bit će omogućeno davanje prednosti projektima koji pridonose okolišu. Tijekom zadnjih godina se aktualizirao i problem napuštenih i izgubljenih životinja (poglavito kopitara i goveda) koje se drže bez nadzora vlasnika (posjednika) odnosno predmet su nesavjesnog držanja, prvenstveno goveda i kopitara. S obzirom na nedostatak građevina koje su namijenjene za smještaj napuštenih i izgubljenih životinja, potrebno je omogućiti potporu za građenje i opremanje istih. U pojedinim ruralnim područjima se iskazuje i potreba za infrastrukturom (građevinama) s kojima bi se doprinijelo unaprjeđenju i razvoju poljoprivrede, a koji bi predstavljali centre u kojima bi zajednički lokalni dionici, znanstvena zajednica i poljoprivrednici doprinosili unaprjeđenju i razvoju poljoprivrede kao temeljne ekonomske aktivnosti u većini ruralnih područja.

Covid19 i post-covid razdoblje prilika je za valorizaciju općekorisnih funkcija šume osobito u području zdravstveno-rekreativnih usluga (ekoturizam i ekoterapije) zbog značajno povećanih potreba za psihofizičku obnovu i holističko jačanje ljudi od posljedica pandemije. Izgradnja zelene infrastrukture (poučne staze, vidikovci i dr.) preduvjet je razvoja individualnih i skupnih usluga na temelju općekorisnih funkcija šuma čime se jačaju ujedno sastavnice održivog gospodarenja šumama.

Sredstva koja su planirana za provedbu infrastrukturnih projekata nisu dostatna za ispunjavanje svih potreba lokalne zajednice, stoga će lokalna zajednica imati na raspolaganju i druge izvore financiranja od fondova Europske unije (prvenstveno Integrirani teritorijalni program unutar Kohezijske politike) do potpora iz državnog proračuna i proračuna jedinica područne (regionalne) samouprave.

Ostalu infrastrukturu u ruralnim područjima (koja nije planirana putem ove intervencije) moći će provoditi i LAG-ovi ovisno o potrebama pojedinog LAG područja i financijskim ograničenjima (smale scale projects). U ruralnim područjima je potrebno ulagati u dostupnost širokopojasnog interneta visokih brzina čime se omogućuje ruralnom stanovništvu lakše korištenje digitalnih alata (administrativni postupci putem interneta, online poslovanje i sl.). Širokopojasni internet financirat će se iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026., PKK 2021. - 2027. i vlastitih sredstava operatera.

Naknadna odluka o preraspodjeli preostalih sredstava iz Intervencije 73.13. prema intervencijama za poljoprivrednu (ulaganja u primarnu proizvodnju, upravljanje rizicima, dobrobit životinja) strateška je odluka koja se temelji na prepoznavanju trenutnog stanja i ključnih potreba u poljoprivredi, posebice s obzirom na ograničene alternativne izvore financiranja dostupne ovom sektoru. Kako je navedeno, lokalna infrastruktura i dalje će se financirati kroz LEADER, druge EU fondove te sredstva jedinica regionalne i lokalne samouprave.

16 - Poticanje uključivanja dionika u lokalni razvoj

Uključivanjem lokalnih dionika u pripremu i provedbu Lokalniih razvojnih strategija (LRS) Lokalnih akcijskih grupa (LAG-a) u skladu s principom odozdo prema gore, lokalni dionici imaju mogućnost izravnog utjecaja na poboljšavanje uvjeta odnosno kvalitete života u ruralnom području. U razdoblju 2014. – 2020. odabrana su 54 LAG-a koji pokrivaju oko 90% površine RH i oko 57% stanovništva RH što pokazuje zainteresiranost lokalnih dionika za sudjelovanje u kreiranju razvoja svoga područja. Unatoč činjenici da je Republika Hrvatska provodila LEADER pristup u prethodnom programskom razdoblju, u uskoj povezanosti sa mjerama iz PRR, interes lokalnih zajednica je bio velik što je i rezultiralo velikim brojem stanovništva i površine Republike Hrvatske koji su uključeni u sastav nekih od LAG-ova. O interesu lokalnih dionika za LAG natječaje govori i činjenica da su LAG-ovi objavili na LAG natječajima gotovo cjelokupne alokacije iz svojih LRS-ova. U tekućem i prijelaznome programskom razdoblju, Republika Hrvatska je po prvi put provodila provedbu projekata putem LRS LAG-ova, stoga će stečeno iskustvo i vještine djelatnika LAG-ova za provedbu LRS LAG-ova biti od velike koristi u provedbi LRS u novom programskom razdoblju. Za novo programsko razdoblje, težište je na pripremi i provođenju LRS-ova prilagođenih potrebama područja svakog pojedinog LAG-a. Uključivanjem lokalnog stanovništva/dionika i kroz koncept pametnih sela (Smart Villages) još kvalitetnije će se pridonijeti provedbi potreba i potencijala određenog lokalnog područja. S obzirom na potrebe lokalne zajednice i ograničena sredstva unutar SP ZPP, lokalna zajednica će biti u mogućnosti ispuniti dio svojih potreba i putem drugih fondova i programa Europske unije.

17 - Stvaranje novih radnih mjesta diverzifikacijom proizvodnje

Poljoprivredna gospodarstva u RH sve češće se susreću s problemima neekonomične proizvodnje zbog koje ne mogu opstati na tržištu, a jedno od mogućih rješenja ove situacije može biti i diverzifikacija poljoprivredne proizvodnje, odnosno nadogradnja poljoprivredne djelatnosti nepoljoprivrednim djelatnostima s ciljem otvaranja novih radnih mjesta u ruralnim područjima uz stvaranje dodatnih prihoda te pretvaranje ruralnih krajeva u mjesta atraktivna za život. Posebno je istaknuta i diverzificirana djelatnost ruralnog turizma koji ima velik potencijal razvoja u RH. Koncept biogospodarstva također nudi značajne mogućnosti razvoja u ruralnim područjima RH.

Od šumskih proizvoda trenutno se pretežno koristi samo drvo što predstavlja potencijal za otvaranje prostora u korištenju drugih proizvoda i usluga šuma (nedrvni šumski proizvodi, rekreacijske, zdravstvene i turističke usluge). Time se otvaraju mogućnosti za razvoj novih inovativnih proizvoda i usluga baziranih na šumi s ciljem stvaranja dodatnih prihoda vlasnicima šuma, novih "zelenih" radnih mjesta te povećanja kvalitete života u ruralnim sredinama.

18 - Jačanje praksi usmjerenih na dobrobit životinja

Primjenom visokih standarda dobrobiti životinja, koji su iznad važećih zakonskih propisa ili uobičajene prakse, na poljoprivrednim gospodarstvima životinjama se osigurava slobodan pristup dovoljnim količinama svježe vode, kvalitetna hranidba i briga u skladu sa njihovim prirodnim potrebama. Životinje se drže na način da imaju osiguran kvalitetan smještaj s dovoljno prostora i odgovarajućom steljom, prirodno osvjetljenje, poboljšanu skrb te pristup na otvoreno. Ovaj pristup je kod uzgajivača stoke naišao na dobar odaziv, pa bilježimo oko 2000 korisnika mjere 14 Dobrobit životinja.

Osim što provedba nadstnadarda ima pozitivni utjecaj na zdravlje životinja, posljedično se smanjuju osjetljivost na bolesti i smrtnost životinja, pa samim time i potreba za korištenjem antimikrobinih pripravaka. Poštivanje principa dobrobiti je u skladu sa zahtjevom društva za humanijim postupanjem sa životinjama na poljoprivrednim gospodarstvima i temeljni je preduvjet za proizvodnju kvalitetne hrane.

Uspostava sustava označavanja proizvoda dobivenih od ovako uzgajanih životinja utjecala bi na njihovu prepoznatljivost i cijenu. Oznaka kvalitete je dodatan podstrek poljoprivrednim proizvođačima za primjenu visokih standarda dobrobiti u uzgoju životinja a potrošačima jamči sigurnost, zdravlje i kvalitetu proizvoda.

19 - Poticanje potrošnje zdrave i održive hrane

Više od polovice osoba starijih od 18 godina ima prekomjernu tjelesnu težinu i pretilost, a što predstavlja rizične čimbenike za nastanak vodećih kroničnih nezaraznih bolesti.

Prema podacima Eurostat-a (*Overweight population map July 2021*), Hrvatska ima najveći udio (65%) stanovništva s prekomjernom tjelesnom težinom u EU (53% je prosjek u EU). Kod pretilosti kod muškaraca i kod žena je Hrvatska među šest država članica EU kod kojih su zabilježene najveće vrijednosti – prosjek EU je 16,3%, dok je u Hrvatskoj 22,6%.

Debljina nije problem samo odraslog stanovništva, ona se javlja u sve ranijoj životnoj dobi te donosi dugoročne posljedice za zdravlje djece.

Prema podacima CroCOSI, 33,1% djevojčica u Hrvatskoj ima prekomjernu težinu ili su pretile, a dječaka čak 37%. Isto istraživanje je pokazalo da čak 66,3% djece u Hrvatskoj ne jede svježe voće svaki dan, odnosno čak 79,5% djece ne jede povrće svaki dan.

Shema školskog voća i povrća provodi se od 2013. godine i omogućuje školskoj djeci besplatan dodatni obrok svježeg voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda s obližnjih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava kao i smanjenje unosa hrane s visokim sadržajem masti, šećera i soli u svakodnevnoj prehrani. Također se podiže razina znanja o važnosti zdrave prehrane i nutritivnim vrijednostima svježeg voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda, kao i edukacija učenika u cilju smanjenja otpada od hrane.

Provedbom sektorske intervencije u sektoru voća i povrća Promidžba, komunikacija i marketing putem aktivnosti sudjelovanja na sajmovima i izložbama, izrade promotivnih materijala i mrežnih stranica, oglašavanjima u medijima, promotivnim kampanjama i organizacijama namjenskih promotivnih događanja planira se, između ostalog, postići povećanje konzumacije voća i povrća.

20 - Unaprijediti vještine radne snage u poljoprivredno-prehrambenom lancu

Poljoprivredno-prehrambeni sektor obilježen je različitim ograničenjima u pogledu radne snage, uključujući nisku razinu produktivnosti rada, iseljavanje mladih iz ruralnih područja i njihov odlazak u druge gospodarske djelatnosti te neusklađenost između postojećih i potrebnih vještina. Ruralna tržišta rada karakterizira manji broj visokokvalificiranih radnika u odnosu na srednje kvalificirane i nekvalificirane radnike.

21 - Unaprijediti poduzetničke sposobnosti za proizvođače

Potrebno je unaprijediti upravljanje poslovanja, financijsku pismenost, vještine vođenja evidencije i računovodstva te marketinških praksi, kao i korištenje (digitalnih) alata u poljoprivredno-prehrambenom sektoru i ruralnim područjima.

22 - Olakšati pristup prijenosu znanja i vještina

Radi veće kvalitete i djelotvornosti savjetovanja, u AKIS uključiti poljoprivredne savjetnike kako bi oni mogli prenijeti najnovije tehnološke i znanstvene informacije nastale kao rezultat istraživanja i inovacija. Uz podršku brze digitalne transformacije u poljoprivredno-prehrambenom sektoru, to bi moglo dovesti do pronalaska novog, optimalnog modela koji će osigurati da poljoprivredni savjetnici, te drugi dionici AKIS-a opće i specifične informacije i savjete učinkovito prenesu na poljoprivrednike.

U sektoru šumarstva potrebne su savjetodavne usluge i prijenos znanja u poticanju praksi održivog gospodarenja šumama koje posebno doprinose poboljšanju multifunkcionalnosti i uloge šuma kao ponora ugljika, zaštiti šuma i obnovi šumskog ekosustava kako bi se postiglo dobro stanje staništa i vrsta, razvoj otpornosti šuma na klimatske promjene te poboljšanje socioekonomskog razvoja ruralnih područja (u: EUFS). Šumoposjednicima će se pružati smjernice i promicati razmjenu znanja o dobrim praksama u području prilagodbe klimatskim promjenama i otpornosti na njih, među ostalim upotrebom platforme Climate-ADAPT (U: EUFS).

23 - Unaprijediti koordinaciju i komplementarnost između intervencija u ruralnim područjima

Uskladiti ulaganja u teritorijalni razvoj na regionalnoj i lokalnoj razini, koja se potiču putem različitih sektorskih programa, uključujući ulaganja u poboljšanje kvalitete osnovnih javnih usluga u ruralnim područjima (npr. gospodarenje otpadom, obrazovanje) te njihovo usklađivanje, gdje je to primjereno, s potrebama biogospodarstva.

24 - Unaprijediti pristup istraživanjima i razvoju te korištenje znanja i tehnologija u poljoprivredi

Poljoprivredni proizvođači i prerađivači suočeni su s velikim izazovima koje pred njih stavlja konkurentno tržište i sve veći zahtjevi potrošača za novim proizvodima te je nužna suradnja s različitim dionicima da bi lakše razvili nove proizvode za tržište. Suradnjom relevantnih dionika osigurati će se razmjena znanja i informacija o inovacijskim tehnologijama i procesima proizvodnje i prerade, trženja i marketinga s kojima proizvođači nisu upoznati te u praksi osigurati veća produktivnost, ekonomska isplativost, održivost i učinkovitost resursa u sektoru poljoprivrede.

Vještine i znanja savjetnika u poljoprivredi moraju se neprestano unaprjeđivati kako bi mogli odgovoriti na zahtjeve proizvođača i isporučiti tehnologije i inovacije koje će unaprijediti poljoprivredni sektor.

Operativne skupine olakšat će prijenos znanja i inovacija iz istraživačkog sektora u praksu te proizvođačima osigurati bolji položaj na tržištu.

Procjena potreba posebnih geografskih područja, kao što su najudaljenije regije, planinska i otočna područja

Nije primjenjivo.

Metodologija i kriteriji za utvrđivanje prioriteta

Metodologija i kriteriji za priritizaciju potreba

Kao dio procesa programiranja SP ZPP-a, iz pripremljenih SWOT analiza identificirane su i proritizirane potrebe sukladno specifičnim ciljevima ZPP-a. Osim navedenog, potrebe odražavaju ciljeve strategija na nacionalnoj razini, kako specifične ciljeve vezane uz poljoprivredu i ruralni razvoj, tako i nacionalne razvojne ciljeve te ciljeve vezane uz zaštitu okoliša i prirode te klimatske promjene. Potrebe su sukladne i preporukama Europske komisije, dostavljene u okviru procesa strukturiranog dijaloga, a koje su proizašle i iz detaljnih analiza pripremljenih u okviru izrade Strategije poljoprivrede Republike Hrvatske do 2030. godine.

Prioritizacija potreba je provedena u tri faze koje su uključivale konzultacije dionika te interdisciplinarne stručne rasprave.

U prvoj fazi provedene su javne konzultacije s prezentacijom i posljedičnom doradom SWOT analiza te prezentacija prijedloga potreba s ciljem postizanja koncensusa oko istih, kao i definiranja potencijalnih kriterija za njihovu prioritizaciju.

Kriteriji, odnosno pitanja za evaluaciju svake potrebe, svrstani su u tri kategorije:

-Potreba za djelovanjem – uključujući pitanja koliko je rješavanje potrebe važno, koliko je hitno te da li postoji mogućnost zadovoljavanja potrebe drugim izvorima financiranja (ukupno 3 pitanja, svako nosi najviše 5 bodova, s time da nemogućnost financiranja iz drugih izvora nosi maksimalan broj bodova);

-Povezanost sa strateškim dokumentima – uključujući pitanja vezana uz ciljeve povećanja konkurentnosti/produktivnosti, prehrambene sigurnosti, zaštite prirodnih resursa i bioraznolikosti odnosno povećane okolišne i klimatske ambicije, stvaranje radnih mjesta te očekivanja javnosti u vezi hrane i zdravlja (ukupno 6 pitanja, svako nosi najviše 5 bodova);

-Važnost AKIS-a – procjenjivalo se koliko je za zadovoljenje pojedine potrebe važan funkcionalan AKIS (1 pitanje, najviše 5 bodova).

Nakon definiranja kriterija proveden je sljedeći krug javnih konzultacija na kojima je prezentirana inicijalna prioritizacija potreba kao i potencijalne intervencije kojima bi se iste mogle zadovoljiti. Rezultati ovog kruga konzultacija pokazali su da dionici (koji su sudjelovali) izuzetno visoko ocjenjuju potrebe vezane uz specifične ciljeve 1 i 2, dok izuzetno nisko ocjenjuju potrebe vezane uz specifični cilj 7 te relativno nisko potrebe vezane uz Horizontalni horizontalni (međusektorski) cilj. S obzirom na navedeno, provedena je treća faza konzultacija s identificiranim dionicima, uključujući: poljoprivredni sektor (udruženja poljoprivrednika, savjetodavnu službu, znanstvene institucije), tijela državne uprave i javni sektor povezane sa zelenom ambicijom (EU i SP ZPP), koordinacijsko tijelo za korištenje EU fondova u Republici Hrvatskoj, tijela nadležna za pojedine reforme unutar Nacionalnog plana oporavka i otpornosti te Odbor za praćenje provedbe Programa ruralnog razvoja RH (kao savjetodavno tijelo do osnivanja odbora u sjeni za SP ZPP).

Nakon provedenih konzultacija, ukupno su identificirane 24 potrebe. Svaka potreba procjenjivana je po svih 10 evaluacijskih pitanja, a najviši broj bodova koji je pojedina potreba mogla ostvariti je 50. Na temelju ukupno dodijeljenih bodova, potrebe su razvrstane u jednu od 3 skupine: visoki, srednji ili niski

prioritet sa značenjem:

• **“visok prioritet**”: Rješavanje ovih potreba predstavlja visoki prioritet u smislu postizanja željenih ciljeva. Značaj za ciljnu skupinu je visok, a rješavanje prioritetno. Programiranjem i provođenjem intervencija koje proizlaze iz ovih potreba učinkovito i djelotvorno će se doprinijeti postizanju ciljeva SP ZPP-a.

• **"srednji prioritet":** Potrebno je rješavanje ovih potreba. Značajne su za određene ciljane skupine te će se uzeti u obzir kod programiranja intervencija SP ZPP. Intervencije koje proizlaze iz ovih potreba dat će doprinos postizanju ciljeva SP ZPP.

• **"slab prioritet":** Potrebe s niskim prioritetom ukazuju na malu potrebu za djelovanjem kroz SP ZPP. Početna situacija je stabilna ili se ciljevi postižu neizravno. Intervencije koje bi proizlazile iz ovih potreba, programirat će se u SP ZPP samo ukoliko doprinose ciljevima Europskog zelenog plana.

Bodovni razredi po tri navedene skupine definirani su kako slijedi:

Visok prioritet	36 do 50 bodova
Srednji prioritet	21 do 35 bodova
Slab prioritet	0 do 20 bodova

Rezultati priroitizacije potreba

Nakon provedene prioritizacije, od ukupno 24 potrebe, 3 su svrstane u skupinu slab prioritet, 11 u skupinu srednji prioritet i 10 u skupinu visok prioritet. Raspored potreba po navedenim skupinama:

Visok **prioritet**	**Srednji prioritet**	**Slab prioritet**
Primijeniti prakse koje smanjuju negativan utjecaj na tlo, vodu i zrak te povećavaju plodnost i organsku tvar u tlu	Unaprijediti poduzetničke sposobnosti za proizvođače	Unaprijediti koordinaciju i komplementarnost između intervencija u ruralnim područjima
Stvaranje novih radnih mjesta diverzifikacijom proizvodnje	Više i učinkovitije koristiti instrumente za upravljanje rizicima	Poticanje potrošnje zdrave i održive hrane
Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena	Unaprijediti infrastrukturu u ruralnim područjima	Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja
Unaprijediti vještine radne snage u poljoprivredno-prehrambenom lancu	Olakšati pristup prijenosu znanja i vještina	
Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava te pravičnost dodjele potpore dohotku	Poticanje uključivanja dionika u lokalni razvoj	
Poboljšanje starosne strukture nositelja poljoprivrednih gospodarstva	Unaprijediti pristup istraživanjima i razvoju te korištenje znanja i tehnologija u poljoprivrednom sektoru	
Olakšati pristup početnom	Unaprijediti horizontalnu i	

kapitalu za investicije	vertikalnu povezanost proizvođača	
Očuvanje proizvodnog potencijala	Povećati korištenje energije iz obnovljivih izvora u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji	
Povećati dodanu vrijednost poljoprivredne proizvodnje uključujući inovativna rješenja	Jačanje praksi usmjerenih na dobrobit životinja	
Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz ulaganja u inovativne tehnologije	Očuvati poljoprivredne površine i unaprijediti prakse i ulaganja koje doprinose zaštiti i povećanju biološke raznolikosti i očuvanju genskih resursa	
	Poboljšati poljoprivredne prakse koje doprinose zaštiti i povećanju biološke raznolikosti staništa i vrsta unutar Natura 2000 područja	

Obrazloženje odluke da se utvrđene potrebe ne obuhvate ili djelomično obuhvate strateškim planom u okviru ZPP-a

Provedenom prioritizacijom potreba Potreba 23 Unaprjeđenje koordinacije i komplementarnost između intervencija u ruralnim područjima je identificirana kao potreba slabog prioriteta, a za koje je odlučeno da se neće adresirati SP ZPP-om, osim u slučaju da potreba, odnosno intervencije koje iz nje proizlaze, pridonosi ciljevima Europskog zelenog plana. Sukladno navedenom, SP ZPP-om nije programirana intervencija koja je izravno vezana uz ovu potrebu. No, s obzirom na važnost sinergije i komplementarnosti, a koja je na razini EU fondova osigurana tijekom programiranja SP ZPP-a kao i operativnih programa za ESIF 2021. – 2027. te NPOO-a, Upravljačko tijelo će u okviru svoje nadležnosti obavljati te usmjeravati provedbu SP ZPP s ciljem unaprjeđenja koordinacije i komplementarnosti intervencija koje se provode unutar SP ZPP, kao i s ostalim programskim i strateškim provedbenim dokumentima.

2.1.SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji

2.1.SO1.1 Sažetak SWOT analize

2.1.SO1.1.1 Prednosti

S1: Približavanje poljoprivrednog i nepoljoprivrednog dohotka

S2: Financijska otpornost poljoprivrednih gospodarstava

S3: Dodatne potpore uravnotežuju dohodak poljoprivrednih gospodarstava u područjima s prirodnim ograničenjima

Republika Hrvatska bilježi trend rasta poljoprivrednog dohotka unazad desetak godina, međutim i dalje je riječ o udjelu od 44 % u odnosu na prosječnu plaću u cjelokupnom gospodarstvu.

Poljoprivredna gospodarstva u Hrvatskoj su prilično otporna na kratkoročni pad dohotka, a njihova financijska otpornost ovisi o veličini samog gospodarstva te sektoru kojim se gospodarstvo bavi. U pogledu ekonomske veličine, otpornost je mnogo veća za mala gospodarstva, a financijska otpornost različitih poljoprivrednih sektora je dvojaka. Omjer obveza i imovine nizak je za sve vrste poljoprivrednih gospodarstava, s dvije važne iznimke: u podsektoru ratarstva omjer je gotovo 10 %, dok u podsektoru stočarstva za svinjogojstvo i peradarstvo dostiže visokih 16,7 %. U skladu s navedenim i poljoprivredni krediti u Hrvatskoj najviše su usmjereni na ova dva podsektora.

Pojedini dijelovi Hrvatske, (obično udaljeni od velikih naselja) su područja gdje zbog nepovoljne klime ili nepovoljnih karakteristika tla stanovnici moraju uložiti više napora da bi održali poljoprivrednu proizvodnju. Poljoprivreda je vrlo često jedini izvor prihoda u tim područjima, međutim zbog nepovoljnih uvjeta prinosi su ispodprosječni, a u novije vrijeme dodatno ugroženi klimatskim promjenama.

Poljoprivredni faktorski dohodak u Hrvatskoj po godišnjoj jedinici rada u 2016. godini prosječno je veći u planinskim područjima s prirodnim ograničenjima u odnosu na ostala područja s ograničenjima. Od 2017. godine bilježimo pad faktorskog dohotka na svim područjima s ograničenjima u odnosu na faktorski dohodak u područjima gdje ograničenja ne postoje.

Bez dodatnih potpora poljoprivrednici ne mogu ostvariti zadovoljavajući dohodak koji bi omogućio nastavak financijski održive poljoprivredne proizvodnje.

2.1.SO1.1.2 Slabosti

W1: Niski dohodak poljoprivrednih gospodarstava u nekoliko poljoprivrednih sektora

W2: Značajan pad veličine površina, ekonomske veličine i standardne (veličine) proizvodnje za mala i srednja poljoprivredna gospodarstva

W3: Razmjerno velika varijabilnost dohotka poljoprivrednih gospodarstava

W4: Mala pokrivenost poljoprivrede shemama osiguranja rizika

W5: Ograničenja u održivom gospodarenju šumama

Prosječna neto dodana vrijednost hrvatskih poljoprivrednih gospodarstava bilježi rast, no i dalje je znatno niža od prosječne neto dodane vrijednost Europske unije. Produktivnost hrvatskih poljoprivrednih gospodarstava, mjerena neto dodanom vrijednošću po jedinici godišnjeg rada značajno zaostaje od prosjeka Europske unije te Hrvatska pripada u grupu država članica s najnižom produktivnošću koje ostvaruju manje od 40 % prosječne produktivnosti Europske unije. Nizak proizvodni potencijal izražen je i kod mladih poljoprivrednika, a što je detaljnije opisano u SWOT analizi za SO7.

Promatrano po sektorima (tipovima proizvodnje) svi sektori poljoprivredne proizvodnje u Republici Hrvatskoj ostvaruju nižu produktivnost od prosjeka Europske unije, pri čemu treba istaknuti da poljoprivrednici mješovitog tipa proizvodnje i tipa proizvodnje voćarstvo i maslinarstvo kontinuirano

ostvaruju nižu produktivnost od prosječne produktivnosti Republike Hrvatske. Tu se mogu pribrojiti i poljoprivredna gospodarstva tipa proizvodnje povrtlarstvo i cvjećarstvo te tipa proizvodnje svinjogojstvo i peradarstvo. Najveći broj poljoprivrednika, njih 40 %, bavi se mješovitom proizvodnjom, a budući da uzgajaju četvrtinu ukupnog broja uvjetnih grla stoke (25,1 %) iznimno su bitni za stočarstvo.

Na nisku produktivnost prvenstveno utječu visoki troškovi međufazne potrošnje, koji u razdoblju od 2015. do 2019. godine prosječno čine 68 % ukupne vrijednosti proizvodnje.

U sektoru stočarstva proizvodnja mlijeka, govedarstvo te ovčarstvo i kozarstvo suočavaju se s poteškoćama te su potpore dohotku ovdje od iznimne važnosti.

Poljoprivrednici specijalizirani za proizvodnju mlijeka ostvaruju znatno nižu produktivnost od prosječne vrijednosti Europske unije, pa iako raste prosječna proizvodnja mlijeka po kravi stalno smanjenje broja muznih krava utječe na smanjenje proizvodnje mlijeka.

Poljoprivrednici specijalizirani za govedarstvo te za ovčarstvo i kozarstvo ostvaruju znatno nižu produktivnost od prosječne vrijednosti Europske unije. Sektor ovčarstva i kozarstva bilježi rast broja ovaca i koza, međutim u 2019. godini vrijednost proizvodnje je, promatrano u odnosu na prethodnu godinu, smanjena za 2,4 %.

Površine u sektoru biljne proizvodnje, poglavito šećerne repe, pojedinih vrsta voća i povrća, bilježe stalni pad, a sama proizvodnja zauzima mali postotak ukupnih površina. Proizvodnja šećerne repe se smanjuje, odvija se na oko 1 % ukupne površine korištenog poljoprivrednog zemljišta, a bilježi se stalni pad površina na kojima se proizvodi ova kultura. Proizvodnja šećerne repe se smanjuje te su u 2019. godini, u odnosu na proizvodnju iz 2014. godine, površine pod šećernom repom smanjene za 47 % dok je proizvodnja smanjena za 49 %.

U Republici Hrvatskoj se tradicionalno prerada šećerne repe odvijala u tri šećerane, da bi se u 2020. godini prerada šećerne repe odvijala u pogonima dvije šećerane, a od 2021. godine prerada se odvija samo u pogonima jedne šećerane. Upravo zbog pada površina zasijanih šećernom repom, preradbeni kapaciteti u Republici Hrvatskoj se zatvaraju, a šećerna repa je nužna sirovina za daljnju opstojnost šećerana.

U razdoblju 2015. do 2019. godine, u skladu s podatcima Državnog zavoda za statistiku, površine pod povrtnim kulturama smanjene su za 10,39 %, odnosno sa 12.065,00 ha na 10.811,00 ha.

Od 2017. godine bilježi se rast površina voćnjaka no ekstremni vremenski uvjeti, posebice u fenofazi pupanja i cvatnje, značajno utječu na proizvodnju. Pad površina u voćarstvu također je prisutan kod uzgoja jezgričavog, koštičavog, jagodastog voća i nekih vrsta agruma. S druge strane za proizvodnju povrća koristi se manje od 1 % ukupno korištenog poljoprivrednog zemljišta, a na samu proizvodnju značajno utječu vremenski uvjeti.

Promatrajući od 2007. godine Republika Hrvatska bilježi stalni pad u broju PG. Prosječna veličina poljoprivrednog gospodarstva povećala se sa 7 ha na 11 ha, dok je ukupna poljoprivredna površina povećana s 1,21 milijuna ha u 2005. godini na 1,55 milijuna ha u 2016. godini (najviše vidljivo u površinama trajnih travnjaka). Mala i srednja poljoprivredna gospodarstva u Hrvatskoj su pod velikim pritiskom prilagodbe promjenama, dok se za velika poljoprivredna gospodarstva može tvrditi suprotno. Standardni ekonomski rezultat značajno je pao za sve vrste poljoprivrednih gospodarstava od 2 ha do 50 ha, proizvodnja je ostala konstantna za poljoprivredna gospodarstva s manje od 2 ha te se znatno povećala za gospodarstva veća od 50 ha. Broj poljoprivrednih gospodarstava s ekonomskom veličinom do 100.000 EUR također je značajno smanjen, iako je taj pad bio značajno manji za srednje velika poljoprivredna gospodarstva veličine između 25.000 i 100.000 EUR.

Također, posljednjih godina došlo je do poremećaja na tržištu cijena stočne hrane, uslijed dugotrajnih suša i elementarnih nepogoda. Cijene stočne hrane, a posebno žitarica koje se koriste u ishrani stoke, u stalnom su porastu. Cijena stočnog ječma u 2022. godini u odnosu na 2019. godinu je porasla za 43,8 %, sojine sačme za 46,4 %, dok je kod kukuruza i soje u zrnu taj rast bio preko 100 %.

Također je zabilježen i porast cijena, u 2020. godini u odnosu na prethodnu godinu, kod sjemena i sadnog materijala (3 %) te sredstava za zaštitu bilja (4 %). Stalni rast cijena energenata se također odrazio na porast cijena gnojiva. Navedeni porast cijena inputa proizvodnje utjecao je na porast cijene proizvodnje voća i povrća, ali se prenio i na proizvođače mesa i mlijeka.

S druge strane nije zabilježen značajniji rast cijene sirovog mlijeka i živih životinja, odnosno cijene su ostale uglavnom nepromijenjene i u suštini nisu pratile rast cijena repromaterijala.

Zadnjih pet godina bilježi se blagi rast otkupne cijene mlijeka, koja je u 2021. godini iznosila tek 2,54 kn/kg i bila viša za neznatnih 1,20 % u odnosu na 2020. godinu, međutim ovakav rast cijena nedovoljan je promatra li se rast cijena inputa proizvodnje čiji je rast puno veći od rasta otkupne cijene mlijeka.

Iako raste prosječna proizvodnja mlijeka po kravi, stalno smanjenje broja muznih krava utječe na smanjenje proizvodnje mlijeka.

U 2019. godini broj muznih krava, promatrano u odnosu na 2015. godinu, smanjen je za 14,2 %, dok je proizvodnja mlijeka, promatrano u istom razdoblju, smanjena za 13,7 %. U 2019. godini vrijednost proizvodnje mlijeka iznosi 177,5 milijuna EUR i u odnosu na prethodnu godinu povećana je za 1,9 % no promatrano u odnosu na 2015. godinu smanjena je za 11,4 %. Potpore za proizvodnju mlijeka u ukupnoj vrijednosti proizvodnje u 2019. godini čine 0,3 %.

Zbog svega navedenog, ukupna količina mlijeka isporučenog otkupljivačima kontinuirano se smanjuje, odnosno u 2021. godini niža je za 14,92 % u odnosu na 2013. godinu, dok je broj isporučitelja u istom razdoblju smanjen za 70,18 %.

Na smanjenje broja rasplodnog podmlatka namijenjenog obnovi stada na vlastitim gospodarstvima, a time i proizvodnog potencijala, utjecalo je i cijepljenje protiv bolesti kvrgave kože, što je zbog već prisutnog poremećaja na tržištu u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda dodatno otežalo položaj proizvođača. Posljedica ovih okolnosti bilo je izlučivanje većeg broj krava zbog čega je znatno narušen proizvodni potencijal u stadima uzgajivača, a isto se odrazilo i na ekonomski gubitak.

Republika Hrvatska nema striktnu raspodjelu oblika proizvodnje ovisno o području uzgoja, ekstenzivno pašarenje, ali i intenzivni stajski uzgoj domaćih životinja prakticiraju poljoprivredna gospodarstva i u kontinentu i u priobalju. Pretežito zbog specifičnih geografskih, klimatskih i pedoloških uvjeta u Jadranskoj Hrvatskoj je nešto naglašeniji sustav napasivanja domaćih životinja, gdje dominiraju mali preživači (ovce, koze), zatim dijelom uzgoj goveda u sustavu krava-tele i uzgoj kopitara (konji, magarci).

Proizvodnja u Istri, Dalmaciji, otocima te Lici uglavnom se zasniva na uzgoju hrvatskih pasmina dalmatinske i ličke pramenke, dok je u Slavoniji, Baranji i dr. više zastupljen uzgoj pasmine romanovska.

Kontinentalna RH, Slavonija i Baranja, posjeduju dobar prirodni potencijal za ovčarsku proizvodnju i klimatski uvjeti su povoljni, međutim isto nije u cijelosti iskorišteno.

Povezanost sa specifičnim područjima posebno je izražena kod izvornih pasmina ovaca. Cjelokupna populacija uzgojno valjanih ovaca pasmine paška ovca u 2020. godini uzgajala se na području Ličko-senjske i Zadarske županije, kod pasmine istarska ovca gotovo cjelokupna populacija uzgaja se na području Istarske županije, dok se creska i rapska ovca uzgajala samo na području Primorsko-goranske županije.

Prema podatcima iz 2021. godine u RH je bilo 19.465 PG koja uzgajaju ukupno 606.172 ovce, promatrano uprosječeno PG u "kontinentalnim" županijama uzgajaju nešto manji broj životinja.

Prema podacima DZS-a u 2021. godini kod većine voćnih vrsta bilježi se pad proizvodnje. U odnosu na 2020., u 2021. godini smanjena je proizvodnja šljiva za 54,6 %, jabuka za 6,2 %, bresaka i nektarina za 32,9 %, oraha za 55,0 %, lješnjaka za 38,0 %, višanja za 10,0 % i trešanja za 47,2 %.

Svi navedeni podaci ukazuju da je proizvodnja voća u Hrvatskoj suočena s nizom problema koji dovode do kontinuiranog smanjivanja proizvedenih količina voća. Uzimajući u obzir okolnosti poremećaja tržišta uzrokovanog COVID-om i ratom u Ukrajini, a osobito uvozom iz trećih zemalja, potrebno ju je dodatno stimulirati financijskim sredstvima radi očuvanja njezine stabilnosti i povećanja proizvedenih količina.

Voćarska proizvodnja osim posjedovanja znanja i vještina u samom početku zahtjeva veće inpute te i razdoblje od tri, pet ili više godina do ulaska u punu rodnost. Na ekonomičnost proizvodnje utječe odabir sorte, navodnjavanje i sama metoda proizvodnje te plasman na tržište. Proizvodnju RH karakteriziraju male površine pod sustavima za navodnjavanje, sustavima za zaštitu od tuče i mraza te nedostatak skladišnih kapaciteta, a što dodatno ima negativan utjecaj na prirast.

Sjemenska proizvodnja, koja je skupa i rizična, bilježi drastičan pad. Porast cijena inputa (goriva, sredstava za zaštitu bilja, struje i drugo) doveo je do povećanja cijena proizvodnje sjemena, a što se odražava na proizvodnju merkantilnih poljoprivrednih proizvoda iz tog sjemena što u konačnici ima za posljedicu nedostatak istih na tržištu.

U razdoblju od 2015. do 2017. godine varijabilnost dohotka hrvatskih poljoprivrednika veća je od prosječne varijabilnosti dohotka poljoprivrednika na razini Europske unije.

Značajno je da većinom poljoprivrednici svih razreda ekonomskih veličina, u razdoblju od 2015. do 2018. godine, bilježe veću varijabilnost dohotka od prosječne varijabilnosti za Republiku Hrvatsku, osim poljoprivrednika razreda ekonomske veličine veće od 500.000 EUR koji bilježe veću varijabilnost od prosječne varijabilnosti za Republiku Hrvatsku samo u 2019. godini.

Politika upravljanja rizicima u poljoprivredi u Hrvatskoj koncipirana je na način da pokriva gubitke godišnje proizvodnje korisnika za jedan ili više rizika poput nepovoljnih klimatskih uvjeta, bolesti životinja, bolesti bilja, ekoloških incidenata i gubitka kvalitete proizvoda.

U Hrvatskoj se u okviru PRR za promicanje upravljanja rizicima u poljoprivredi koriste 4 mjere: mjera 4, mjera 5, mjera 6 i mjera 17 koja je glavni instrument za upravljanje rizicima u poljoprivredi.

Zakonom o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda uređuju se kriteriji i ovlasti za proglašenje prirodne nepogode, procjena štete od prirodne nepogode, dodjela pomoći za ublažavanje i djelomično uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda nastalih na području Republike Hrvatske (npr. za nadoknadu ekonomskih gubitaka poljoprivrednicima zbog gubitaka uroda ili prinosa) te Registar šteta od prirodnih nepogoda.

Poljoprivredno osiguranje pokriva većinu kultura kao što su žitarice, hortikultura, masline itd. (50 % ukupne premije osiguranja), obuhvaća i stoku (20 % ukupne premije osiguranja) i uzgoj ribe (30 % ukupne premije osiguranja). Ugovorena godišnja premija osiguranja dosegla je oko 250 milijuna kuna, što iznosi približno 33,3 milijuna EUR. Glavni proizvodi osiguranja usmjereni su na posebne, imenovane, prirodne opasnosti (rizike): tuča, požar i oluja, proljetni mraz te gubitak kvalitete zbog prirodne opasnosti.

Mali poljoprivrednici rjeđe ugovaraju osiguranje i manje su svjesni pogodnosti osiguranja proizvodnje. Stoga je u novom programskom razdoblju potrebno pojačati aktivnosti na promociji osiguranja te s društvima za osiguranje pokrenuti raspravu o načinu određivanja cijena osiguranja i uvjeta osiguranja za male poljoprivrednike kako bi proizvodi osiguranja postali dostupniji malim poljoprivrednicima kako bi poljoprivrednici nadoknadili ekonomske gubitke zbog gubitaka uroda ili prinosa na područjima koja su bila pogođena prirodnim nepogodama i bolestima životinja, potrebno je, uz osiguranje, omogućiti korištenje i drugih alata za upravljanje rizicima kao što su uzajamni fondovi.

Kada je riječ o rizicima od prirodnih katastrofa ili katastrofalnih događaja, Republika Hrvatska koristi sredstva iz Državnog proračuna za nadoknadu ekonomskih gubitaka zbog gubitaka uroda ili prinosa poljoprivrednicima na područjima koja su bila pogođena prirodnim nepogodama, no ti iznosi uglavnom nisu dostatni za nadoknadu gubitaka poljoprivrednicima. Nadalje, agroklimatski informacijski sustavi i mape rizika ne koriste se u dovoljnoj mjeri pa potpora za osiguranje često nije usmjerena u područja na kojima je najpotrebnija.

Zbog usklađivanja Zakona o zaštiti prirode (ZZP) s pravnom stečevinom Europske unije, a naročito implementacijom Uredbe o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže, primjenom obveze očuvanja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova sukladno Nacionalnoj klasifikaciji staništa i ostalih uvjeta zaštite prirode koji proizlaze iz ZZP-a, postavljaju se dodatni zahtjevi za održivo i potrajno gospodarenje šumama koji negativno utječu na prihode, odnosno dohodak u šumarstvu.

Dodatni zahtjevi u gospodarenju šumama proizašli iz ZZP-a smanjuju dostupnosti drvne sirovine što za posljedicu ima gubitak prihoda, potencijalno i pad broja poslovnih subjekata i broja zaposlenih u sektoru šumarstva, ali i drvne industrije.

Površina šuma u ekološkoj mreži NATURA 2000 iznosi gotovo 50 %, tj. 1,2 mil. ha. Provedba mjera očuvanja, u dijelu kojim se ograničava iskorištavanje tih šuma, propisuje se kroz šumsko gospodarske planove čime postaju obavezne za sve vlasnike te dovode do smanjenja dohotka. U Prioritetnom akcijskom okviru (PAO) za mrežu Natura 2000 u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2021. – 2027. godine predviđena su značajna sredstva za kompenzaciju vlasnicima poradi ograničenja i negativnog ekonomskog utjecaja na šumarstvo i na šumi bazirane sektore u područjima gdje je dosadašnjim održivim i prirodi bliskim gospodarenjem očuvana ukupna bioraznolikost u šumskim ekosustavima, kao što je to primjer u Republici Hrvatskoj.

2.1.SO1.1.3 Prilike

O1: Povećanje dohotka u poljoprivredi

O2: Potražnja za kvalitetnim, sigurnim i autentičnim prehrambenim proizvodima može povećati dohodak

na poljoprivrednim gospodarstvima

O3: Povećanje znanja poljoprivrednika o alatima za upravljanje rizikom i mogućnostima ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama

O4: Politike u smjeru klimatski pametne poljoprivrede

Promatrano u razdoblju od 2012. do 2018. godine u Republici Hrvatskoj je prisutan rast neto poljoprivrednog poduzetničkog dohotka, međutim, on je i dalje daleko ispod prosjeka EU. Također, od 2015. godine prisutan je i rast faktorskog dohotka u poljoprivredi po radniku u Republici Hrvatskoj, koji ipak ne prelazi puno iznad 5.000 EUR, dok je u EU veći od 15.000 EUR.

Prilike i mogućnosti za povećanje dohotka poljoprivrednici mogu iskoristiti kroz trendove u potražnji i izvozu kvalitetnih, sigurnih i autentičnih prehrambenih proizvoda. Zahtjevi potrošača za zdravim i sigurnim prehrambenim proizvodima proizvedenima na ekološki siguran način nude prilike za tržišta visoke vrijednosti. Očekuje se povećana potražnja hrane u rastućim gospodarstvima, u kojima stanovnici postupno razvijaju raznolikiji obrazac prehrane.

Također, pojavljuju se nove mogućnosti povezane s povećanim interesom potrošača za lokalne proizvode i kratke lance opskrbe, ali i pristup tradicionalnim tržištima poput SAD-a i Bliskog istoka koja će ostati ključna za izvoz poljoprivrednih proizvoda iz EU. To otvara nove prilike i za hrvatske poljoprivrednike.

Rizici u proizvodnji mogu se smanjiti ulaganjem u znanje poljoprivrednika o alatima za upravljanje rizikom i mjerama ublažavanja, odnosno prilagodbe klimatskim promjenama kroz specijalizirane programe za poljoprivrednike čime bi se povećala korist od drugih mjera namijenjenih stabilizaciji dohotka na poljoprivrednim gospodarstvima.

Hrvatska je dobro napredovala u pogledu svojih politika i akcijskih planova vezanih uz klimatske promjene. Politika zaštite okoliša usmjerena je na zaštitu prirode i bioraznolikosti te održivo korištenje prirodnih resursa. Kao država članica EU, Republika Hrvatska prihvatila je zajedničke ciljeve EU o smanjenju emisija stakleničkih plinova, očuvanju bioraznolikosti i prirodnih resursa i namijenila značajan udio sredstava ESIF-a za mjere ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama te očuvanja bioraznolikosti i prirodnih resursa uključujući integraciju tih pitanja u sektorske programe.

Hrvatska je izradila Akcijski plan prilagodbe klimatskim promjenama, slijedeći smjernice Strategije prilagodbe klimatskim promjenama koja daje viziju i smjernice za prilagodbu na klimatske promjene do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu. Akcijski plan uključuje aktivnosti poput provođenja eksperimentalnog programa prilagodbe klimatskim promjenama u poljoprivredi; povećanja kapaciteta apsorpcije vode poljoprivrednog tla; primjene metode obrade tla kojima se ono štiti; uzgoja vrsta i sorti poljoprivrednih kultura i pasmina domaćih životinja koje su otpornije na klimatske promjene te izgradnju rezervoara za navodnjavanje.

Ako se prihvati i unaprijedi znanje o klimatski pametnoj poljoprivredi, može se poboljšati provedba mjera za smanjenje emisije stakleničkih plinova. Tome će značajno pridonijeti veća raznolikost poljoprivrednih kultura na poljoprivrednim površinama, očuvanje pašnjačkih površina ekstenzivnim gospodarenjem te pravilna primjena stajskog gnoja na oranicama, kojom se smanjuje emisija stakleničkih plinova. Doprinos okolišno klimatskim ciljevima pružit će i zaštita prirodnih resursa u cilju koje se uzgojem leguminoza kao visokoproteinskih usjeva osigurava proces biološke fiksacije dušika temeljen na simbioznim interakcijama s mikroorganizmima tla. Uz zaštitu tla od prekomjerne primjene dušićnih gnojiva, leguminoze svojim gustim sklopom osiguravaju pokrivenost tla te doprinose i sekvestraciji ugljika. Zaštiti tla doprinosi i konzervacijska poljoprivreda, koja kontinuiranom pokrivenošću tla doprinosi zaštiti od erozije te ima svoje mjesto kako u ublažavanju tako i u prilagodbi na klimatske promjene. Još veći doprinos ovako važne poljoprivredne prakse može se postići njenom primjenom ne samo na oraničnim površinama nego i na ostalim vrstama uporabe poljoprivrednog zemljišta. Zaštiti prirode i bioraznolikosti poljoprivrednog krajobraza doprinijet će aktivnosti usmjerene na očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti te mozaičnosti ruralnog krajobraza kojoj doprinosi povećanje ekološki značajnih površina unutar poljoprivrednih površina.

2.1.SO1.1.4 Prijetnje

T1: Klimatske promjene mogu povećati nestabilnost prihoda poljoprivrednih gospodarstava i troškove proizvodnje te smanjiti poljoprivrednu proizvodnju

T2: Nestabilnost cijena ulaznih troškova

T3: Negativni demografski trendovi posljedično uzrokuju i manjak radne snage u poljoprivredi

T4: Potpora poljoprivrednim gospodarstvima u Hrvatskoj pogoduje većim poljoprivrednim gospodarstvima

Poljoprivreda je posebno osjetljiva na klimatske promjene jer ovisi o vremenskim prilikama. Ekstremni vremenski događaji u Hrvatskoj, poput suše i tuče, rezultirali su prosječnim gubicima od 176 milijuna EUR godišnje u razdoblju 2000.-2007. godine, što predstavlja 0,6 % nacionalnog BDP-a. Nuspojave također povezane s ekstremnim događajima, mogu utjecati na proizvodnju ključnih usjeva, ozime pšenice i kukuruza. Očekuje se da će na smanjene količine oborina i sve veće toplinske trendove na većini poljoprivrednih područja utjecati povećani broj uzastopnih sušnih dana do 2050. godine. Polako nastupanje klimatskih događaja može dovesti do značajne degradacije okoliša.

Ipak, očekuje se da bi do sredine ovog stoljeća mogle nastupiti promjene u broju dana u godini aktivne vegetacije u nizinskim dijelovima. To može rezultirati pomacima u uzgoju, promjenom rotacije usjeva u poljoprivrednim područjima i promjenama pogodnih površina za voćnjake, vinograde i maslinike, pri čemu područja trenutno neprikladna za poljoprivredu mogu postati privlačnija. Povišene temperature, zajedno s mogućnošću osiguravanja odgovarajuće vode (navodnjavanje), mogu dovesti do povećanja prinosa, posebno za ozime usjeve koji će se uzgajati u blagim zimskim uvjetima.

Promatrano u odnosu na 2015. godinu, u razdoblju od 2016. do 2019. godine sjeme i sadni materijal, dobra i usluge za održavanje zgrada i opreme, veterinarske usluge te dobra i usluge koje doprinose investicijama (oprema i zgrade) bilježe kontinuirani rast cijena. Energenti i maziva te sredstva za zaštitu bilja u 2016. i 2017. godini bilježe smanjenje cijena, dok u 2018. i 2019. bilježe rast. Stočna hrana, gnojiva i ostale usluge u razdoblju od 2016. do 2019. godine bilježe kontinuirani pad cijena.

Negativni demografski trendovi posljednjih godina stvorili su i manjak radne snage u poljoprivredi i prehrambenoj industriji. Odlazak pretežno mladog stanovništva otvara opasnost za nedovoljnu generacijsku obnovu na poljoprivrednim gospodarstvima te predstavlja veliki problem za učinkovito obavljanje aktivnosti u ruralnom prostoru.

Radna snaga u poljoprivredi u razdoblju od 2010. do 2013. godine smanjena je za 3,4 % u usporedbi s 4,9 % u EU. Međutim, u razdoblju 2013. - 2016. godine pad radne snage je bio mnogo brži (-9,67 %) od onog u EU (-6,9%).

Izravna plaćanja u Republici Hrvatskoj uvelike pogoduju većim poljoprivrednim gospodarstvima. Udio potpore u dohotku za poljoprivredna gospodarstva s ekonomskom veličinom većom od 25.000 EUR u prosjeku je 20 % viši od onih za mala poljoprivredna gospodarstva. Mehanizmi za smanjenje nejednakosti u raspodjeli izravnih plaćanja u manjoj su mjeri primijenjeni u Hrvatskoj, a kao model preraspodjele u prethodnom razdoblju odabrana su preraspodijeljena plaćanja koja su se dodjeljivala za prvih 20 ha i obuhvaćala su 10 % omotnice za izravna plaćanja. Nadalje, analizom strukture poljoprivrednih gospodarstava i raspodjele prava na plaćanja u Hrvatskoj dolazi se do zaključka da bi povećanje limita za površinu i financijske omotnice za dodatna plaćanja dovelo do ravnomjernije raspodjele izravnih plaćanja.

Ekstremni klimatski događaji i povećanje temperature zraka uslijed klimatskih promjena značajno mijenjaju dosadašnji način gospodarenja šumama. Učestale suše smanjuju prirast stabla te dugoročno dovode do povećanja odumiranja šuma diljem RH. Prirodne nepogode (požari, potkornjaci, vjetroizvale) čine velike štete šumama te dugoročno utječu na pohranu ugljika, bioraznolikost i stabilnost šuma. Sve navedeno utječe na smanjenje dostupnosti kvalitetne drvne sirovine u budućnosti.

2.1.SO1.1.5 Druge napomene

Nije primjenjivo.

2.1.SO1.2 Utvrđivanje potreba

Oznaka	Naslov	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Potreba je uzeta u obzir u strateškom planu u okviru

			ZPP-a
01	Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku	Visok	Da
02	Više i učinkovitije koristiti instrumente za upravljanje rizicima	Srednji	Ne
03	Očuvanje proizvodnog potencijala	Visok	Da

Druge napomene o procjeni potreba

Za sve vrste poljoprivrednih gospodarstava od 2 do 50 ha standardni ekonomski rezultat značajno je pao, dok je proizvodnja ostala konstantna za poljoprivredna gospodarstva s manje od 2 ha, a znatno se povećala za gospodarstva veća od 50 ha.

Broj poljoprivrednih gospodarstava s površinom do 30 ha naglo se smanjivao, dok se broj poljoprivrednih gospodarstava većih od 30 ha povećavao.

Broj poljoprivrednih gospodarstava s ekonomskom veličinom do 100.000 EUR također je značajno smanjen, iako je pad bio značajno manji za srednje velika poljoprivredna gospodarstva veličine između 25.000 EUR i 100.000 EUR.

Analiza strukture poljoprivrednih gospodarstava i raspodjele prava na plaćanja u Hrvatskoj pokazuje da bi viši pragovi za površinu i financijsku omotnicu za dodatna plaćanja doveli do ravnomjernije raspodjele izravnih plaćanja.

S ciljem smanjena nejednakosti RH koristi model preraspodjelnih plaćanja, koji se dodjeljuju za prvih 30 ha te obuhvaćaju 20 % omotnice za izravna plaćanja.

2.1.SO1.4 Logika intervencije

Oblik intervencije	Vrsta intervencije	Oznaka intervencije (država članica) – naziv	Zajednički pokazatelj ostvarenja
DPdecoupled	BISS(21) - Osnovna potpora dohotku za održivost	21.01. - Osnovna potpora dohotku za održivost	O.4. Broj hektara za koje se prima osnovna potpora dohotku
DPdecoupled	CRISS(29) - Dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost	26.01. - Dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost	O.7. Broj hektara za koje se prima dodatna preraspodijeljena potpora dohotku
DPdecoupled	CIS-YF(30) - Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike	30.01. - Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike	O.6. Broj hektara za koje se prima dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja	31.01. - Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja	31.02. - Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja	31.03. - Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja	31.04. - Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja	31.05. - Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja	31.06. - Konzervacijska poljoprivreda	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i	31.07. - Očuvanje travnjaka	O.8. Broj hektara ili uvjetnih

	dobrobit životinja	velike prirodne vrijednosti (TVPV)	grla koji imaju koristi od ekoshema
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja	31.08. - Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema
DPcoupled	CIS(32) - Proizvodno vezana potpora dohotku	32.01. - Krave u proizvodnji mlijeka	O.11. Broj osoba koje primaju proizvodno vezanu potporu dohotku
DPcoupled	CIS(32) - Proizvodno vezana potpora dohotku	32.02. - Tov junadi	O.11. Broj osoba koje primaju proizvodno vezanu potporu dohotku
DPcoupled	CIS(32) - Proizvodno vezana potpora dohotku	32.03. - Krave dojilje	O.11. Broj osoba koje primaju proizvodno vezanu potporu dohotku
DPcoupled	CIS(32) - Proizvodno vezana potpora dohotku	32.04. - Ovce i koze	O.11. Broj osoba koje primaju proizvodno vezanu potporu dohotku
DPcoupled	CIS(32) - Proizvodno vezana potpora dohotku	32.05. - Povrće	O.10. Broj hektara za koje se prima proizvodno vezana potpora dohotku
DPcoupled	CIS(32) - Proizvodno vezana potpora dohotku	32.06. - Voće	O.10. Broj hektara za koje se prima proizvodno vezana potpora dohotku
DPcoupled	CIS(32) - Proizvodno vezana potpora dohotku	32.07. - Šećerna repa	O.10. Broj hektara za koje se prima proizvodno vezana potpora dohotku
DPcoupled	CIS(32) - Proizvodno vezana potpora dohotku	32.08. - Krmno proteinski usjevi	O.10. Broj hektara za koje se prima proizvodno vezana potpora dohotku
DPcoupled	CIS(32) - Proizvodno vezana potpora dohotku	32.09. - Sjeme	O.10. Broj hektara za koje se prima proizvodno vezana potpora dohotku
Sectoral - Voće i povrće	SETUP(47(2)(a)) - utvrđivanje, punjenje i popunjavanje uzajamnih fondova od strane organizacija proizvođača i njihovih udruženja priznatih na temelju Uredbe (EU) br. 1308/2013 ili članka 67. stavka 7. ove Uredbe	47.2.a.01. - Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_01	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora
Sectoral - Voće i povrće	ORCHA(47(2)(d)) - ponovna sadnja voćnjaka ili maslinika ako je to potrebno nakon obveznog krčenja iz zdravstvenih ili fitosanitarnih razloga prema uputi nadležnog tijela države članice ili radi prilagodbe klimatskim promjenama	47.2.d.01. - Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_02	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora
Sectoral - Voće i povrće	WITHD(47(2)(f)) - povlačenje s tržišta za besplatnu distribuciju ili druge svrhe, uključujući prema potrebi preradu kako bi se olakšalo povlačenje	47.2.f.01. - Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_03	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora
Sectoral - Voće i povrće	HARIN(47(2)(i)) - osiguranje berbe i proizvodnje kojim se doprinosi zaštiti dohodaka proizvođača u slučaju gubitaka prouzročenih prirodnim katastrofama, nepovoljnim klimatskim prilikama te bolestima ili najezdama štetnih organizama, uz istodobno osiguravanje da korisnici poduzmu potrebne mjere za sprečavanje rizika	47.2.i.01. - Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_04	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora
RD	ANC(71) - Prirodna i ostala ograničenja specifična za određeno područje	71.01. - Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima	O.12. Broj hektara za koje se prima potpora za područja s prirodnim ili posebnim ograničenjima, uključujući raščlambu prema vrsti područja

RD	ASD(72) - Ograničenja specifična za određeno područje koja proizlaze iz određenih obveznih zahtjeva	72.01. - Potpora za ograničenje u gospodarenju šumama (NATURA 2000, NKS)	O.13. Broj hektara za koje se prima potpora u okviru mreže Natura 2000 ili Direktive 2000/60/EZ
RD	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje	73.02. - Obnova poljoprivrednog potencijala	O.20. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja na poljoprivrednom gospodarstvu obuhvaćenih potporom
RD	RISK(76) - Alati za upravljanje rizikom	76.01. - Upravljanje rizicima	O.9. Broj jedinica obuhvaćenih alatima za upravljanje rizikom u okviru ZPP-a za koje je dodijeljena potpora
RD	CRISIS(78a) - Crisis payments to farmers following natural disasters, adverse climatic events or catastrophic events	78.a.01. - Krizna plaćanja poljoprivrednicima nakon prirodnih katastrofa, nepovoljnih klimatskih prilika ili katastrofalnih događaja	O.9a. Number of farmers benefitting from crisis payments following natural disasters, adverse climatic events or catastrophic events

Pregled

Unatoč rastu poljoprivrednog dohotka u Hrvatskoj u zadnjih desetak godina, on i dalje zaostaje te doseže tek razinu od 44 % prosječne plaće u cjelokupnom gospodarstvu. Povećanje dohotka u poljoprivredi nužno je radi zadržavanja poljoprivrednika u sektoru, osobito malih i srednjih gospodarstava, što je preduvjet za ostvarivanje svih gospodarskih, okolišnih i socijalnih ciljeva zajedničke poljoprivredne politike.

Iz SWOT analize za ovaj specifični cilj proizlaze tri potrebe hrvatskog poljoprivrednog sektora te intervencije kako je navedeno u nastavku.

Sažetak - Odnos potreba i intervencija povezanih sa specifičnim ciljem SO1:

	Potrebe hrvatskog poljoprivrednog sektora		
	Potreba P1: **Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku**	**Potreba P2:** **Više i učinkovitije koristiti instrumente za upravljanje rizicima**	**Potreba P3:** **Očuvanje proizvodnog potencijala**
Intervencije	**21.01**. Osnovna potpora dohotku za održivost **26.01**. Dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost **30.01.** Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike **31.01.** – Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina **31.02.** - Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima **31.03.** – Intenzivirano	**47.2.a.01**. Voće i povrće – sprječavanje kriznih situacija 01 (zajednički fondovi) **47.2.d.01**. Voće i povrće – sprječavanje kriznih situacija 02 (obnova iskrčenih voćnjaka i maslinika) **47.2.f.01**. Voće i povrće – sprječavanje kriznih situacija 03 (povlačenje viškova s tržišta) **47.2.i.01**. Voće i povrće – sprječavanje kriznih	**73.02.** Obnova poljoprivrednog potencijala

	održavanje ekološki značajnih površina **31.04.** - Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama **31.05.** - Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina **31.06.** – Konzervacijska poljoprivreda **31.07.** - Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV) **31.08.** - Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima **32.01.** Krave u proizvodnji mlijeka **32.02**. Tov junadi **32.03**. Krave dojilje **32.04**. Ovce i koze **32.05**. Povrće **32.06**. Voće **32.07**. Šećerna repa **32.08.** Krmno proteinski usjevi **32.09.** Sjeme **71.01**. Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima **72.01** Potpora za ograničenje u gospodarenju šumama (NATURA 2000, NKS) **78.a.01.** Krizna plaćanja poljoprivrednicima nakon prirodnih katastrofa, nepovoljnih klimatskih prilika ili katastrofalnih	situacija 04 (osiguranje nasada) **76.01.** Upravljanje rizicima **78.a.01.** Krizna plaćanja poljoprivrednicima nakon prirodnih katastrofa, nepovoljnih klimatskih prilika ili katastrofalnih događaja	

	događaja		

Potreba P1, za koju je utvrđena visoka razina prioriteta, odnosi se na osiguranje većih i stabilnih prihoda poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku. Tome će direktno doprinijeti potpora dohotku (intervencija 21.01.), dodatna preraspodijeljena potpora (intervencija 26.01.) i dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike (intervencija 30.01.) kojima je cilj povećanje dohotka, a time i zadržavanje poljoprivrednika u poljoprivrednoj proizvodnji. Uzimajući u obzir izraženu koncentraciju primatelja potpore, bolje usmjeravanje potpore prema malim i srednjim proizvođačima postići će se nastavkom provedbe unutarnje konvergencije te preraspodjelom izravnih plaćanja. Predloženi model preraspodjele pogodovat će poljoprivrednim gospodarstvima veličine do 50 ha, odnosno malim i srednjim poljoprivrednicima.

Veći i stabilni prihodi poljoprivrednim gospodarstvima osigurati će se dobrovoljnim programima za klimu i okoliš (eko sheme: intervencije 31.01., 31.02., 31.03., 31.04., 31.05., 31.06., 31.07. i 31.08.) koji će ujedno doprinijeti okolišno klimatskim ciljevima, zaštiti prirodnih resursa te bioraznolikosti poljoprivrednog krajobraza.

S potrebom P1 povezana su i plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima (intervencija 71.01.), koja će pružiti adekvatnu nadoknadu poljoprivrednicima na čiji dohodak negativno utječu nepovoljna klimatska ili prirodna obilježja karakteristična za ova područja. Područja s prirodnim i drugim ograničenjima predstavljaju otprilike 65 % kopnene površine Hrvatske. Unutar ove intervencije predviđena je degresivnost u plaćanjima prema kategorijama veličine poljoprivrednih gospodarstava.

Potreba P1 također je povezana s intervencijom 78.a.01, kojom se osigurava izvanredna potpora poljoprivrednicima koji su pretrpjeli značajne gubitke poljoprivredne proizvodnje uslijed prirodnih nepogoda i katastrofalnih događaja, s ciljem očuvanja kontinuiteta poljoprivredne proizvodnje, stabilnosti prihoda poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti ruralnih područja.

Isto tako, predviđena je naknada šumoposjednicima koji imaju dodatne troškove zbog provedbe propisanih ograničenja za Natura 2000 područja (intervencija 72.01.).

Direktan doprinos stabilizaciji poljoprivrednih dohodaka u osjetljivim sektorima predstavljaju proizvodno vezane potpore dohotku (intervencije 32.01. do 32.09.). Ove su potpore predviđene za sektore govedarstva (krave u proizvodnji mlijeka, tov junadi, krave dojilje), za ovce i koze, proizvodnju voća, povrća, šećerne repe, sjemena te za proizvodnju krmno proteinskih usjeva. U navedenim sektorima se bilježi smanjenje broja poljoprivrednih gospodarstava i površina pod proizvodnjom, pad proizvodnje te pad prodajnih cijena. Održavanje proizvodnje u osjetljivim sektorima nužno je za poboljšanje prehrambene sigurnosti, pogotovo u uvjetima povećanih rizika u kontekstu posljedica COVID pandemije te sukoba u Ukrajini.

Potreba P2, kojoj je dodijeljena srednja razina prioriteta, govori o tome da poljoprivrednici trebaju više i učinkovitije koristiti instrumente za upravljanje rizicima. Iako su poljoprivrednicima već sada na raspolaganju potpore za osiguranje poljoprivredne proizvodnje od rizika, za koje se bilježi rastući interes, nužno je nastaviti promicati ove instrumente i uključiti u njih veći broj poljoprivrednika, osobito malih i srednjih gospodarstava. Stoga, Strateški plan podupire osiguranje poljoprivredne proizvodnje putem sufinanciranja polica osiguranja iz sredstava ruralnog razvoja (intervencija 76.01.), kao i kroz sektorske intervencije u sektoru voća i povrća (intervencije iz članka 47.2: uzajamni fondovi, obnova voćnjaka i maslinika iskrčenih zbog naređenih mjera, povlačenje viškova proizvoda s tržišta te osiguranje nasada).

Potreba P2 povezana je i s intervencijom 78.a.01. koja je namijenjena nadopuni postojećih mjera upravljanja rizicima i pružanju potpore isključivo za značajne gubitke u proizvodnji uzrokovane prirodnim katastrofama, nepovoljnim klimatskim događajima ili katastrofalnim događajima koji se ne mogu adekvatno riješiti postojećim instrumentima za upravljanje rizicima. Intervencija će doprinijeti jačanju otpornosti poljoprivrednih gospodarstava i potaknuti poljoprivrednike da više koriste poljoprivredno osiguranje i druge alate za upravljanje rizicima putem diferenciranih intenziteta potpore. Dopunjava druge instrumente Unije za kriznu potporu, uključujući poljoprivrednu rezervu gdje je to primjenjivo.

Potreba P3 hrvatskog poljoprivrednog sektora identificirana u okviru specifičnog cilja SO1 ukazuje na potrebu očuvanja proizvodnog potencijala i korištenja poljoprivrednog zemljišta, što je ocijenjeno visokom razinom prioriteta. Potreba proizlazi iz ekstremnih prirodnih pojava, klimatskih i drugih (npr. nedavni razorni potresi koji su pogodili Hrvatsku), koji uzrokuju velike štete koje poljoprivrednici ne

mogu samostalno sanirati. Kako bi se osigurao nastavak poljoprivredne proizvodnje u takvim uvjetima i spriječilo iseljavanje iz ruralnih područja, potrebno je omogućiti potpore za obnovu poljoprivrednog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima (intervencija 73.02.). Poljoprivredni potencijal u smislu navedene intervencije čine poljoprivredno zemljište, višegodišnji nasadi/bilje, plastenici, staklenici, oprema za poljoprivrednu proizvodnju, poljoprivredna mehanizacija, gospodarske zgrade i domaće životinje.

Napredak u ostvarenju specifičnog cilja SO1 pratit će se putem pokazatelja rezultata koji se odnose na udjele poljoprivrednih gospodarstava koji koriste osnovnu (R.4) i preraspodijeljenu potporu dohotku (R.6), udio poljoprivrednika koji koriste alate za upravljanje rizikom (R.5), postotak dodatne potpore za gospodarstva na područjima s prirodnim i drugim ograničenjima (R.7), udio gospodarstava koja primaju proizvodno vezanu potporu (R.8) te udio gospodarstava koji primaju potporu za restrukturiranje i modernizaciju (R.9).

2.1.SO1.5 Prema potrebi obrazloženje upotrebe programa InvestEU, uključujući iznos i njegov očekivani doprinos specifičnom cilju/međusektorskom cilju

Nije primjenjivo.

2.1.SO1.8 Odabir pokazatelja rezultata

Odabir pokazatelja rezultata za taj specifični cilj

Pokazatelji rezultata [preporučeni pokazatelji rezultata za taj specifični cilj u potpunosti su prikazani podebljanim slovima].	Ciljna vrijednost
R.4 - Povezivanje potpore dohotku sa standardima i dobrom praksom Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) koji je obuhvaćen potporom dohotku i podložan ispunjenju uvjeta	72,45 %
R.5 - Upravljanje rizicima Udio poljoprivrednih gospodarstava s alatima za upravljanje rizikom u okviru ZPP-a za koje je dodijeljena potpora	7,07 %
R.6 PR - Preraspodjela na manja poljoprivredna gospodarstva Postotak dodatnih izravnih plaćanja po hektaru za poljoprivredna gospodarstva koja ispunjavaju uvjete, a manja su od prosječne veličine poljoprivrednoga gospodarstva (u odnosu na prosjek)	107,82 %
R.7 PR - Jačanje potpore za poljoprivredna gospodarstva na područjima sa specifičnim potrebama Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)	107,54 %
R.8 - Usmjerenost na poljoprivredna gospodarstva u određenim sektorima Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju proizvodno vezanu potporu dohotku za jačanje konkurentnosti, održivosti ili kvalitete	28,11 %
R.9 CU PR - Modernizacija poljoprivrednih gospodarstava Udio poljoprivrednika koji primaju potporu za ulaganja u restrukturiranje i modernizaciju, uključujući poboljšanje učinkovitosti resursa	2,81 %

Obrazloženje ciljnih vrijednosti i povezanih ključnih etapa

Za specifični cilj 01 određen je doprinos za ukupno šest pokazatelja rezultata za okvir uspješnosti Strateškog plana. Ovaj odabir pokazatelja pokazuje doprinos osiguravanju stabilnog dohotka poljoprivrednika, upravljanju rizicima za održivi dohodak i otpornost poljoprivrednika, održavanju poljoprivredne proizvodnje u područjima s ograničenjima, poboljšanju dohodovne pozicije sektora u poteškoćama i osiguravanje prehrambene sigurnosti.

R.4 Povezivanje potpore dohotku sa standardima i dobrim praksama: Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) koji je obuhvaćen potporom dohotku i podložan ispunjenju uvjeta

Ovaj pokazatelj određuje udio ukupno korištene poljoprivredne površine (KPP) koji je obuhvaćen potporom dohotku i koji je podložan uvjetovanosti. Promicanje održivog poljoprivrednog dohotka u

najvećem dijelu se osigurava u okviru izravnih plaćanja, a dio koji je podložan uvjetovanosti uključuje intervencije:

·Osnovna potpora dohotku za održivost (21.01.),

·Dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost (26.01.),

·Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike (30.01.),

·Dobrovoljni programi za klimu i okoliš (eko sheme) (31.01-31.08.)

·Intervencije proizvodno vezanih plaćanja (32.05.- 32.09.) i

·Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima (71.01.).

koja odgovaraju na Potrebu 01 Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku.

Za izračun pokazatelja se uzimaju u obzir površine (bez duplog računanja) za koje se planira obuhvaćenost potporom dohotku – procijenjena površina je 1.090.000 ha. Za nazivnik (denominator) za izračun udjela se uzima vrijednost pokazatelja C.17 Ukupna korištenja poljoprivredna površina u RH (1.504.450 ha, vrijednost 2019.). Očekivana ciljna vrijednost je udio od 72,45% u ukupnoj KPP. Vrijednosti ključnih etapa su jednake kao i ciljna vrijednost.

R.5 Upravljanje rizicima: Udio poljoprivrednih gospodarstava s alatima za upravljanje rizikom u okviru ZPP-a za koje je dodijeljena potpora

Ovaj pokazatelj određuje udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za alate upravljanja rizicima. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervencije:

- 76.01. Upravljanje rizicima (podintervencije 76.01.01. Osiguranje poljoprivredne proizvodne i 76.01.02. Uzajamni fondovi)
- u okviru sektorskog programa za voće i povrće intervencije za sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima (47.2.a.01., 47.2.d.01., 47.2.f.01. i 47.2.i.01.)

a kao odgovor na Potrebu 02 Više i učinkovitije koristiti instrumente za upravljanje rizicima.

U okviru intervencije 76.01. omogućuje se dodjela potpore za ugovaranje osiguranja poljoprivredne proizvodnje (podintervencija 76.01.01.) kako bi poljoprivrednici lakše prebrodili poremećaje u proizvodnom ciklusu uslijed klimatskih nepogoda ili bolesti životinja (rizici za koje je moguće ugovoriti osiguranje na području Republike Hrvatske).

Podintervencija 76.01.02. ima za cilj povećati otpornost poljoprivrednika i ublažiti štete od ekonomskih gubitaka u poljoprivrednoj proizvodnji uzrokovanih sve učestalijim prirodnim nepogodama i katastrofalnim događajima, za nadoknadu šteta koje su uzrokovane rizicima koji nisu pokriveni osiguranjem.

Cilj intervencija u sektoru voća i povrća (47.2.a.01., 47.2.d.01., 47.2.f.01. i 47.2.i.01.) je sprječavanje i ublažavanje posljedica poremećaja na tržištu proizvoda iz sektora voća i povrća. Intervencijom se nastoje predvidjeti krizne situacije i poduzeti postupanja sa ciljem njihovoga učinkovitog upravljanja istima u skladu s člankom 47. stavkom 2. Uredbe o strateškim planovima (EU) br. 2021/2115. podrazumijeva osnivanje (utvrđivanje), punjenje i popunjavanje uzajamnih fondova od strane korisnika (organizacija proizvođača) priznatih na temelju Uredbe (EU) br. 1308/2013.

Očekivana ciljna vrijednost je 9.500 poljoprivrednika odnosno udio od 7,07% poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za alate upravljanja rizicima u ukupnom broju poljoprivrednih gospodarstava (C.12 – 134.460, vrijednost 2016.). Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja, a pokazuju blago rastući trend tijekom razdoblja provedbe.

R.6PR Preraspodjela na manja poljoprivredna gospodarstva: Postotak dodatnih izravnih plaćanja po hektaru za poljoprivredna gospodarstva koja ispunjavaju uvjete, a manja su od prosječne veličine poljoprivrednoga gospodarstva (u odnosu na prosjek)

Ovaj pokazatelj određuje postotak dodatnih izravnih plaćanja po hektaru za poljoprivredna gospodarstva koja ispunjavaju uvjete, a manja su od prosječne veličine poljoprivrednoga gospodarstva (u odnosu na prosjek). Odnosi se na sva izravna plaćanja:

·Osnovna potpora dohotku za održivost (21.01.),

·Dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost (26.01.),

·Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike (30.01.),

·Dobrovoljni programi za klimu i okoliš (eko sheme) (31.01-31.08.),

·Intervencije proizvodno vezanih plaćanja (32.01.- 32.09.)

koja odgovaraju na Potrebu 01 Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku.

	Godina zahtjeva 2023	Godina zahtjeva 2024	Godina zahtjeva 2025	Godina zahtjeva 2026	Godina zahtjeva 2027
Manja poljoprivredna gospodarstva (ispod prosjeka)					
Zbroj	111.063.472	111.608.446	112.153.420	112.698.394	112.698.394
Ukupan broj ha	305.549	305.549	305.549	305.549	305.549
R6 brojnik	**363,49**	**365,27**	**367,06**	**368,84**	**368,84**
Sva poljoprivredna gospodarstva					
Zbroj	374.770.237	374.770.237	374.770.237	374.770.237	374.770.237
Ukupan broj ha	1.095.484	1.095.484	1.095.484	1.095.484	1.095.484
R6 nazivnik	**342,1**	**342,1**	**342,1**	**342,1**	**342,1**
R6 vrijednost	**106,25**	**106,77**	**107,3**	**107,82**	**107,82**

Očekivana ciljna vrijednost je 107,82%. Za izračun brojnika se u obzir uzimaju planirane prosječne vrijednosti plaćanja po ha za izravna plaćanja za korisnike ispod prosječne veličine (10,50 ha). Na planiranu vrijednost pokazatelja utječe povećanje omotnice za dodatnu preraspodijeljenu potporu dohotku za održivost i nastavak procesa konvergencije, međutim s obzirom na dobrovoljni karakter eko shema, postoji mogućnost korekcije vrijednosti ovog pokazatelja.

R.7PR Jačanje potpore za poljoprivredna gospodarstva na područjima sa specifičnim potrebama: Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)

Ovaj pokazatelj određuje postotak dodatne potpore po hektaru u područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek). Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervencije:

·Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima (71.01.) te

·Potpore za ograničenje u gospodarenju šumama (NATURA 2000, NKS) (72.01.)

koja odgovaraju na Potrebu 01 Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku.

Za izračun pokazatelja u obzir se uzima prosječan iznos potpore dohotku za ha za područja s ograničenjima u odnosu na prosječan iznos potpore dohotku za ha za sve korisnike izravnih plaćanja (procjena prema podacima za 2020. godinu).

Ciljna vrijednost za pokazatelj je 107,54%, što znači da će gospodarstva na područjima s većim potrebama u prosjeku dobiti iznos po hektaru iznad prosjeka. Vrijednost ključnih etapa je ista kao i ciljna vrijednost tijekom godina.

R.8 Usmjerenost na poljoprivredna gospodarstva u određenim sektorima: Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju proizvodno vezanu potporu dohotku za jačanje konkurentnosti, održivosti ili kvalitete

Ovaj pokazatelj određuje udio poljoprivrednih gospodarstava (PG) koja primaju proizvodno vezanu potporu dohotku te odražava opseg potpore za sektore u poteškoćama. Takva je potpora namijenjena poboljšanju konkurentnosti, održivosti ili kvalitete proizvodnje u tim sektorima. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za sve intervencije proizvodno vezanih plaćanja:

·Krave u proizvodnji mlijeka i Uzgoj prvotelki (32.01.),

·Tov junadi (32.02.),

·Krave dojilje (32.03.),

·Ovce i koze (32.04.),

·Povrće (32.05.),

·Voće (32.06.),

·Šećerna repa (32.07.),

·Krmno proteinski usjevi (32.08.) i

·Sjeme (32.09.)

a kao odgovor na Potrebu 01 Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku.

Broj pojedinačnih PG-ova koji primaju proizvodno vezanu potporu koristi se u brojniku (isključujući dvostruko brojanje - 37.800). Broj PG-ova je određen temeljem povijesnih podataka sukladno provedbi PVP mjera u prethodnom programskom razdoblju uzimajući u obzir postavljene kriterije u svakoj od intervencija. Nazivnik uzima u obzir vrijednosti pokazatelja C.12 (134.460, vrijednost 2016.).

Ciljna vrijednost je 28,11%, što znači da taj udio PG-ova prima proizvodno vezanu potporu za poboljšanje konkurentnosti, održivosti ili kvalitete u sektorima u poteškoćama. Vrijednost ključnih etapa je ista kao i ciljna vrijednost tijekom godina.

R.9PR Modernizacija poljoprivrednih gospodarstava: Udio poljoprivrednika koje primaju potporu za ulaganja u restrukturiranje i modernizaciju, uključujući i poboljšanje učinkovitosti resursa

Ovaj pokazatelj kvantificira intervencije koje primaju investicijsku potporu za restrukturiranje i modernizaciju, uključujući i poboljšanje učinkovitosti resursa. Potpora će se dodijeliti za one intervencije za koje se procjenjuje da najviše doprinose ispunjavanje potreba i ciljeva specifičnog cilja i izazova identificiranih u SWOT analizi. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za sljedeće intervencije:

·u sektoru voća i povrća intervencije za ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu te istraživanja, eksperimentalne i inovativne metode proizvodnje (47.1.a.01. i 47.1.a.02.),

·Restrukturiranje i konverzija vinograda (58.1.a.01.),

·Ulaganja u okviru sektorske intervencije u sektoru vina (58.1.b.01.),

·Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju (73.10. i 73.10.FI),

·Potpora malim poljoprivrednicima (73.12.)

·Poslovni razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava (75.03.) te

·Obnova poljoprivrednog potencijala (73.02.),

a prvenstveno kao odgovor na Potrebu 5 Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije

Očekivana ciljna vrijednost je 3.780 poljoprivrednih gospodarstava odnosno udio od 2,81% poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za investicijsku potporu za restrukturiranje i modernizaciju u ukupnom broju poljoprivrednih gospodarstava (C.12 – 134.460, vrijednost 2016.). Vrijednost se izračunava kao doprinos svih prethodno navedenih intervencija (bez duplog brojanja). Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja.

Pokazatelji rezultata R.4, R.5, R.6, R.7 i R.8 su specifični i direktno vezani uz ovaj specifični cilj. Pokazatelj rezultata R.9 je vezan uz SO2 te se ovdje navodi kako bi se povezao doprinos Intervencije 73.02. - Obnova poljoprivrednog potencijala (koja je vezana uz SO1) s pokazateljem R.9.

2.1.SO1.9 Obrazloženje financijske dodjele

Pregled financijskog doprinosa intervencija koji su vezani uz intervencijsku logiku SO1 prikazan je u sljedećoj tablici:

Intervencije	UKUPNO
EAGF	**1.948.326.258**
21.01. Nevezana_IP_BISS	712.063.450
26.01. Nevezana_IP_CRISS	374.770.237
30.01. Nevezana_IP_CIS-YF	37.477.024
31.01. Nevezana_IP_ECO-SCHEME_Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina	212.254.837
31.02. Nevezana_IP_ECO-SCHEME_Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima	37.895.134
31.03. Nevezana_IP_ECO-SCHEME_Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina	10.038.933
31.04. Nevezana_IP_ECO-SCHEME_Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama	75.925.337
31.05. Nevezana_IP_ECO-SCHEME_Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina	80.683.354
31.06. Nevezana_IP_ECO-SCHEME_Konzervacijska poljoprivreda	77.943.948
31.07. Nevezana_IP_ECO-SCHEME_Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV)	41.629.267
31.08. Nevezana_IP_ECO-SCHEME_Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima	6.179.028
32.01. PVP_Krave u proizvodnji mlijeka	103.988.900
32.02. PVP_Tov junadi	56.912.000
32.03. PVP_Krave dojilje	24.779.300
32.04. PVP_Ovce i koze	16.966.000
32.05. PVP_Povrće	3.896.184
32.06. PVP_Voće	6.854.200
32.07. PVP_Šećerna repa	23.452.000
32.08. PVP_Krmno proteinski usjevi	37.477.024
32.09. PVP_Sjeme	6.752.070
47.2.a.01. Sectoral intervention_Voće i povrće_Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_01	97.008
47.2.d.01. Sectoral intervention_Voće i povrće_Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_02	97.008
47.2.f.01. Sectoral intervention_Voće i povrće_Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_03	97.008
47.2.i.01. Sectoral intervention_Voće i povrće_Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_04	97.008
EAFRD	**348.444.913**
71.01. ANC	213.685.156
72.01. AREA NATURA 2000_Potpore za ograničenje u gospodarenju šumama (NATURA 2000, NKS)	4.202.362
73.02. Investments_Obnova poljoprivrednog potencijala	14.786.346
76.01. Risk management_Upravljanje rizicima	102.550.000
78.a.01. - Krizna plaćanja poljoprivrednicima nakon prirodnih katastrofa, nepovoljnih klimatskih prilika ili katastrofalnih događaja	13.221.049
UKUPNO	**2.296.771.171**

Ukupno planirani iznos za intervencije u ovom specifičnom cilju je 2.296.771.171 EUR-a (EU i HR dio). Navedeni iznos je planiran kako bi se postigli ciljevi i u skladu je s financijskim planom.

Intervencijom Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima iz EPFRR-a u okviru ovog specifičnog cilja se doprinosi i obvezi iz stavka 1. članka 93. Uredbe (EU) br. 2021/2115, u skladu sa stavkom 2. članka 93. Uredbe (EU) br. 2021/2115.

2.1.SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju

2.1.SO2.1 Sažetak SWOT analize

2.1.SO2.1.1 Prednosti

S1. Poljoprivredna tradicija u Hrvatskoj
S2. Razvijen turizam, povoljna geolokacija i dostupnost tržišta
S3. Velika raznolikost klime, tala te mogućnost proizvodnje raznih poljoprivrednih proizvoda
S4. Udio dodane vrijednosti koji se odnosi na poljoprivredu je iznad prosjeka EU
S5. Dominantan udio certificiranih/održivo gospodarenih šuma
S6. Kvalitetna domaća sirovina
S7. Dugogodišnja tradicija održivog gospodarenja šumama

Hrvatska ima bogatu tradiciju poljoprivredne proizvodnje i pripreme različitih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. Od 14. travnja 2015. godine, kada je prvi hrvatski prehrambeni proizvod, odnosno naziv „Krčki pršut“ registriran u Europskoj uniji kao zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla, do srpnja 2022. godine ukupno su 32 proizvoda zaštićena na EU razini oznakama izvornosti, zemljopisnog podrijetla ili tradicionalnog specijaliteta. S obzirom da je jedan od uvjeta dobivanja oznake na EU nivou dokazivanje da se proizvodnja na predmetnom području tradicionalno provodi duže vrijeme, jasno je da poljoprivredna proizvodnja u Hrvatskoj ima dugu tradiciju.

Hrvatska kao turistička lokacija privlači brojne posjetitelje odlikama svog prirodnog prostora i bogatstvom kulturno-povijesne baštine. S obzirom na razvijenost turizma (prema podacima iz eVisitora u 2021. godini je bilo 84 milijuna noćenja), kao i na trend povećanja turističke aktivnosti tijekom cijele godine na teritoriju cijele države, Hrvatska ima ogroman potencijal za plasman poljoprivredno-prehrambenih proizvoda visoke dodane vrijednosti kroz sektor turizma i ugostiteljstva.

Zahvaljujući svom geografskom položaju, Hrvatska obiluje brojnim različitostima, od klimatskih uvjeta, hidroloških i pedoloških uvjeta, do flore i faune. Takvi klimatsko-pedološki uvjeti omogućuju veliku raznolikost poljoprivredne proizvodnje.

Udio dodane vrijednosti u poljoprivredi uvelike se razlikuje među državama članicama – od 61% u Rumunjskoj do 9% u Luksemburgu. U Hrvatskoj se udio dodane vrijednosti u poljoprivredi smanjivao u razdoblju od 2010. do 2014. godine (s 34,21% na 26,75%), a povećavao se od 2015. godine te u 2017. bilježi vrijednost od 30,2% koja je iznad prosjeka EU (24,84%). Potrebno je istaknuti kako u Hrvatskoj prevladava proizvodnja poljoprivrednih proizvoda niske dodane vrijednosti.

Hrvatska je jedna od rijetkih europskih država s dominantnim udjelom prirodnih i održivo gospodarenih šuma te je stekla FSC (i manjim dijelom PEFC) certifikat koji danas posjeduje na za više od 2.000.000 ha ili 76% šuma i šumskih zemljišta (www.fsc.org). Na taj način šumarstvo sve svoje proizvode može stavljati na tržište kao FSC certificirane što je od velikog značenja i za komparativnu prednost za hrvatsko šumarstvo, a posebice za drvnu industriju.

Kvalitetni drvni sortimenti, poglavito hrastovina kao tržišno najatraktivnija vrsta iz domaćih šuma, u kombinaciji s razmještajem tvrtki za preradu drva i proizvodnju namještaja u ruralnim krajevima čini važnu pretpostavku za razvoj i proizvodnju ekološki prihvatljivih i poželjnih proizvoda od drva, za razvoj samih drvoprerađivačkih tvrtki te posljedično zadržavanje stanovništva u ruralnim krajevima.

Kao rezultat dugogodišnje tradicije (više do 250 godina gospodarenja) šume u RH su još uvijek visokog stupnja prirodnosti u odnosu na druge članice EU. Takva prirodnost odlikuje se ponajprije prirodnim sastavom glavnih vrsta drveća, ali i značajnom biološkom, ekološkom i genetskom raznolikosti koja predstavlja sveobuhvatni potencijal za održivo gospodarenje šumama.

2.1.SO2.1.2 Slabosti

W1. Značajna tehnička neučinkovitost poljoprivrednih gospodarstava u Hrvatskoj

W2. Slabiji rast ukupne faktorske produktivnosti poljoprivrednika u Hrvatskoj u odnosu na EU

W3. Niska produktivnost zemljišta i rada te niska dodana vrijednost poljoprivrednih proizvoda u Hrvatskoj

W4. Nedostatak temeljne infrastrukture za skladištenje, pripremu i preradu proizvoda primarne proizvodnje

W5. Nedostatak infrastrukture/sustava za navodnjavanje, mali udio poljoprivrednih površina s mogućnošću navodnjavanja, kao i navodnjavanih površina

W6. Smanjeni broj dostupne radne snage zbog starenja stanovništva, loše obrazovne strukture i depopulacije

W7. Niska razina samodostatnosti

W8. Deficit u trgovinskoj razmjeni

W9. Iznimno niska razina ulaganja u istraživanje i razvoj (I&R) u poljoprivredi

W10. Niska razina tehnološkog razvoja u šumarstvu i predindustrijskoj obradi drva

W11. Niska dodana vrijednost gotovih proizvoda

W12. Teškoće pristupa poljoprivrednom zemljištu

W13. Prevladava proizvodnja proizvoda niske vrijednosti

W14. Nezadovoljavajuća gustoća šumskih prometnica

W15. Niska razina tehnološkog razvoja i nedostatna ulaganja u znanstveno istraživački sektor šumarstva

Tehnička učinkovitost hrvatskih poljoprivrednih gospodarstava je niska, usprkos dokazima o visokoj učinkovitosti s obzirom na obujam proizvodnje. Promatrana gospodarstva pokazuju značajne varijacije, od 0,05 (vrlo neučinkovito) do 0,80 (vrlo učinkovito), ali su u najvećoj mjeri neučinkovita s prosjekom 0,30 te analiza ukazuje da bi prosječna poljoprivredna gospodarstva mogla proizvoditi istu količinu proizvoda sa 70% manje ulaznih resursa (inputa) uz primjenu iste tehnologije.

Ukupna faktorska produktivnost poljoprivrede kao mjerilo promjene produktivnosti sektora sporije raste u Hrvatskoj nego na razini EU-28, s time da se razlika smanjuje, ali je rast na razini EU-28 još uvijek 1,28% veći nego u Hrvatskoj. To znači da hrvatska poljoprivreda osim niže produktivnosti zemljišta (niži prinosi po hektaru) i radne snage (više radnika po jedinici proizvodnje) ima niža ulaganja u kapital.

Produktivnost zemljišta u Hrvatskoj smanjena je od 2008. do 2017. za prosječno 5,2 % mjereno kao bruto poljoprivredna proizvodnja, odnosno 6,2 % kao bruto dodana vrijednost po korištenoj poljoprivrednoj površini. Iako je prije ulaska u EU Hrvatska bilježila veću produktivnost zemljišta od EU prosjeka, od ulaska u EU bilježi se značajan pad i u konačnici zaostajanje za prosjekom EU-a. Dok produktivnost rada na razini EU postepeno i sigurno raste, Hrvatska bilježi kontinuirani pad produktivnosti rada (iako se u 2017. i 2018. ipak bilježi lagani oporavak). Produktivnost rada u poljoprivredi uvelike je određena negativnim demografskim trendovima u Hrvatskoj koji postaju sve veći ograničavajući faktor gospodarskog rasta. Za ruralna područja u Hrvatskoj je karakterističan niži udio sudjelovanja radne snage naspram drugih država članica EU-a s obzirom da velik broj ljudi „neformalno“ radi u ruralnom gospodarstvu. Prema podacima Eurostata, u Hrvatskoj je u 2019. godini od ukupnog broja zaposlenih osoba u poljoprivredi samo 28,14% osoba bilo u dobi do 39 godina, dok je na razini EU-27 (2020.) taj udio iznosio 31,54 % što upućuje na niske razine uključenosti mladih u poljoprivredi. Jednako tako udio zaposlenih starijih od 65 godina u Hrvatskoj je iste godine iznosio 11,61% (EU-27 = 8,83 %). Posebno zabrinjava podatak da je u Hrvatskoj 72,4% osoba starijih od 65 godina zaposleno u poljoprivredi i šumarstvu dok je na razini EU-27 to svega 15,51%.

Kad su u pitanju skladišni kapaciteti, primjetan je nedostatak rashladnih kapaciteta i distributivnih centara kao i njihova nejednaka regionalna distribucija.

Iako su suše česte (javljaju se svakih 3 do 5 godina) i smanjuju urod za 20-70% (detalji u O5 Dostatne količine vode za navodnjavanje), u razdoblju 2013. – 2016. godine najviše štete hrvatskoj poljoprivredi nanijele su poplave. Infrastruktura za navodnjavanje je uglavnom nerazvijena i prevladavaju individualni i raspršeni načini korištenja vode u poljoprivredi. Unatoč bogatim vodnim resursima, navodnjava se samo 1,9% ukupno korištenih poljoprivrednih površina, stoga je potrebno povećati poljoprivredne površine s mogućnošću navodnjavanja. U Hrvatskoj od ukupno korištenih 1.562.983 ha za poljoprivrednu

proizvodnju (Državni zavod za statistiku, 2016.) mogućnost navodnjavanja postoji na svega 29.680 ha (Eurostat, 2016.) u odnosu na 66.000 ha planiranih Nacionalnim projektom navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištima i vodama u Republici Hrvatskoj – NAPNAV (VRH 2005, novelacija 2021.). Zbog dugotrajnog postupka ishođenja dokumentacije i gradnje sustava navodnjavanja do kraja 2021. godine nije došlo do značajnijeg pomaka u odnosu na ciljeve NAPNAV. U okviru tipa operacije 4.3.1. ugovoreno je 17 projekata ukupne vrijednosti 666.356.645,98 HRK, a njihovom realizacijom stvorit će se preduvjeti za navodnjavanje 6.959,70 hektara poljoprivrednih površina. Prema planu Hrvatskih voda u pripremi je 27 projekata kojima bi se omogućilo navodnjavanje dodatnih 19.452 hektara.

Što se tiče samodostatnosti, Hrvatska poljoprivredna proizvodnja je samodostatna na razini skupina proizvoda kao što su uljarice i žitarice, a kod voća i povrća te proizvoda mesa i mlijeka uglavnom se bilježi deficit. Prema podacima DZS-a poljoprivredna djelatnost je u 2018. godini ostvarila vrijednost proizvodnje od 17,3 milijarde HRK (približno 2,3 milijarde EUR-a), što u odnosu na 2017. godinu predstavlja povećanje za 5,2%. U ukupnoj vrijednosti proizvodnje Hrvatske najveći udio poljoprivredne proizvodnje čini vrijednost biljne proizvodnje s 59,9%, dok stočarstvo čini udio od 33,1%, uslužne djelatnosti u poljoprivredi 4,1%, a sekundarne djelatnosti 2,9%. Promatrano po proizvodima, najveći doprinos u vrijednosti poljoprivredne proizvodnje Republike Hrvatske u 2018. godini daju: kukuruz, krmno bilje, vino, goveda, svinje, mlijeko i pšenica koji u ukupnoj vrijednosti čine 56,8%.

Gledajući vanjskotrgovinsku bilancu, Hrvatska je trenutačno neto uvoznik poljoprivredno-prehrambenih proizvoda i suočena je s rastućom neravnotežom u poljoprivredno-prehrambenoj trgovinskoj razmjeni. Iako je vrijednost izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda kumulativno rasla, trgovinska bilanca za primarne proizvode, a posebice za prerađenu hranu i pića, kontinuirano se pogoršavala tijekom prošlog desetljeća.

S obzirom na izdvajanja za istraživanje i razvoj, Hrvatska je na samom začelju EU, odnosno 2018. godine razina izdvajanja, bila je 0,97% BDP dok je na razini EU 27 izdvajanje iznosilo 2,19%.

Zbog niske razine tehnološkog razvoja u šumarstvu i predindustrijskoj obradi drva niska je i razina učešća učinkovitih i okolišno prihvatljivih tehnologija, strojeva i opreme za izvođenje radova u šumarstvu, korištenju šumske biomase i preradi drva.

Volumen poljoprivredne proizvodnje i prerade hrane u Hrvatskoj je nizak i nedostatan za zadovoljenje domaćih potreba, a što je uglavnom i razlog smanjene kupovine proizvoda domaće primarne proizvodnje od strane prerađivačke industrije te slabe povezanosti/integracije poljoprivredno-prehrambenih vrijednosnih lanaca.

Produktivnost zemljišta u Hrvatskoj je ograničena, jer u proizvodnoj strukturi prevladavaju kulture niske vrijednosti te se na oko otprilike dvije trećine obradivih površina proizvode žitarice niske vrijednosti. Navedeno ukazuje na potrebu promišljanja o sastavu poljoprivredne proizvodnje.

Šume u Hrvatskoj imaju prosječnu gustoću šumskih prometnica (10,13 km/1.000 ha), koja je još uvijek nezadovoljavajuća, s obzirom da bi optimalna gustoća šumskih prometnica trebala biti od 15 km/1.000 ha na 30 km/1.000 ha, ovisno o reljefu područja. Obzirom na navedeno, u Hrvatskoj i dalje postoje velika zatvorena, nepristupačna šumska područja.

Značajna je relativno niska razina učešća učinkovitih i okolišno prihvatljivih tehnologija, strojeva i opreme za izvođenje radova u šumarstvu, korištenju šumske biomase i preradi drva. Također, slaba je marketinška aktivnost šumskih drvnih i nedrvnih proizvoda kao i nedovoljna povezanost sustava istraživanja i inovacija sa gospodarenjem šumama, ali i sa proizvodnjom, razvojem, certifikacijom (manje od 1 % certificiranih površina za proizvodnju ekoloških šumskih proizvoda) i tržišnim plasmanom drvnih i nedrvnih šumskih proizvoda.

2.1.SO2.1.3 Prilike

O1. Upotreba digitalnih alata

O2. Rast interesa potrošača za proizvodima u sustavu sljedivosti

O3. Poboljšani uvjeti pristupa kreditiranju/financiranju

O4. Korištenje novih tehnologija u svrhu ostvarivanja dodane vrijednosti primarnih poljoprivrednih proizvoda

O5. Dostatne količine vode za navodnjavanje

O6. Nove tehnologije mogu smanjiti troškove proizvodnje i ulazne troškove te povećati učinkovitost
O7. Razvoj kružnog i biogospodarstva
O8. Liberalizacija tržišta rada te korištenje radne snage iz susjednih država koje nisu članice EU-a
O9. Novi modeli prodaje i nova tržišta
O10. Povećanje iskoristivosti potencijala šumske biomase
O11. Uvođenje naprednih i ekološki prihvatljivih tehnologija u šumarstvo
O12. Povećanje vrijednosti opće korisnih funkcija šuma

S obzirom na konstantni nedostatak radne snage u poljoprivredi, digitalizacija, robotizacija i općenito nove tehnologije mogu značajno kompenzirati taj nedostatak, a u konačnici dovesti i do povećanja konkurentnosti. S obzirom na niska ulaganja u digitalne tehnologije i preciznu poljoprivredu, daljnja ulaganja predstavljaju stvarnu priliku.

Trendovi ponašanja potrošača na razini EU-a također se odražavaju i u Hrvatskoj, što se vidi i iz sve većeg broja specijaliziranih trgovina ekološkim proizvodima te rastuće količine ekoloških proizvoda u maloprodaji. Proizvođači ekoloških proizvoda dokazuju organsko porijeklo proizvoda različitim certifikatima uređenim na svjetskoj, EU ili nacionalnoj razini. Uz ekološki, postoje i drugi certifikati koji dokazuju sustav sljedivosti na nacionalnoj i EU razini. Iako se trenutno malen broj proizvođača služi certificiranjem, s obzirom na porast ekološke proizvodnje i potencijal hrvatskih poljoprivrednika za udruživanje, ono bi moglo ući u širu uporabu osnivanjem novih zadruga, čime bi se smanjili pojedinačni troškovi, a proizvodi i proizvođači učinili konkurentnijima s pristupom većem tržištu.

S obzirom na kontinuirani interes i dosadašnju iskorištenost financijskih instrumenata postoji prostor za daljnji razvoj i olakšavanje pristupa kapitalu za mikro, male i srednje poduzetnike u sektoru poljoprivrede. Značajan interes i velik broja zahtjeva za financiranje zabilježen je u okviru investicijskih mjera u poljoprivrednu proizvodnju i preradu poljoprivrednih proizvoda (Podmjere 4.1. i 4.2. Programa ruralnog razvoja). Navedeno potkrepljuju i podaci iz pregleda dosadašnje provedbe financijskih instrumenata u okviru Programa ruralnog razvoja, a iz kojeg je vidljivo da je čak 96,18% isplaćenih sredstava u okviru financijskih instrumenata Programa ruralnog razvoja do 30. rujna 2021. godine isplaćeno za tipove operacija 4.1.1. i 4.2.1. Isplate za mjeru 8 (tip operacije 8.6.1. i 8.6.2.) iznosile su 2,23% od ukupnih isplata u okviru financijskih instrumenata Programa ruralnog razvoja. S druge strane, poduzetnike bi se trebalo poticati na udruživanje, budući da tako imaju veću prednost u pregovorima oko uvjeta s poslovnim bankama, s obzirom na koncentraciju ukupne imovine i kapitala pojedinačnih sudionika udruženja.

Trenutni način upravljanja poljoprivredom u Hrvatskoj rezultira nedovoljnim iskorištavanjem potencijala i resursa, što se može ublažiti upotrebom novih tehnologija i digitalizacijom proizvodnje. Inače, Hrvatska je u odnosu na izdvajanja u istraživanje i razvoj na samom začelju EU.

Hrvatska posjeduje iznimno vodno bogatstvo koje pruža mogućnost održivog navodnjavanja uz očuvanje voda u skladu s Direktivom 2000/60/EK o uspostavi zajedničkog okvira za vodnu politiku (SL L 327, 22.12.2000.) i Direktivom Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla. Prema Planu upravljanja vodnim područjima 2016. – 2021. („Narodne novine“, br. 66/16) raspoloživo je 111.660 milijuna m^3 vode godišnje ukupno, odnosno 26.059 m^3/st. vode godišnje te se prema tom parametru Hrvatska nalazi u vrhu EU. Održivo navodnjavanje podrazumijeva prakse koje ne uzrokuju prekomjerno crpljenje voda i učinkovito sprečavaju gubitke vode u cijelom sustavu. Izrada Plana upravljanja vodnim područjima 2022. – 2027. je u tijeku te se do kraja 2022. godine očekuje završetak i odobravanje istog. Prema Izvješću o izvršenju plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021. i Privremenom pregledu značajnih vodnogospodarskih pitanja - 2019., a uzimajući u obzir i rezultate analiza opterećenja i stanja voda potrebno je između ostalog poticati izgradnju javnih sustava navodnjavanja kao zamjenu za individualne zahvate vode za navodnjavanje. Time se s jedne strane doprinosi povećanju površina pod navodnjavanjem, a s druge strane jača kontrola zahvaćanja voda. Zahvaćanje površinskih i podzemnih voda za navodnjavanje omogućeno je samo na onim vodnim tijelima koja su u količinski dobrom stanju te tamo gdje zahvaćanje voda za navodnjavanje neće imati značajan negativan utjecaj na količinsko stanje voda.

Isto tako, omogućit će se ulaganja u sustave navodnjavanja, koji svoje potrebe za vodom zadovoljavaju iz

alternativnih izvora (npr. sakupljanjem oborinskih voda u različite vrste spremnika i mini akumulacija). Primjenom dobrih poljoprivrednih praksi, poljoprivrednici doprinose racionalnom gospodarenju u navodnjavanju odnosno smanjenju potreba usjeva za vodom.

Digitalizacija poljoprivrede i precizna poljoprivreda imaju velike potencijale za smanjenje troškova poljoprivrednih gospodarstava jer mogu značajno poboljšati produktivnost, učinkovitost i održivost kroz cijeli poljoprivredno-prehrambeni sustav. Obuhvaćen je široki spektar dionika, uključujući poljoprivrednike, prerađivače, logističke usluge i potrošače. Promjene u pristupu podacima, informacijama i odnosima koje omogućuje digitalna poljoprivreda mogu povećati faktor produktivnosti, poboljšati učinkovitost lanca prehrambenih proizvoda, smanjiti negativan utjecaj na okoliš i povećati otpornost na klimatske promjene.

Kako bi se nadomjestila radna snaga u poljoprivredi, Hrvatska je primorana uvoziti radnu snagu i to pretežito iz trećih zemalja.

Rastuća potražnja za Europskim poljoprivredno – prehrambenim proizvodima te sporazumi o slobodnoj trgovini potpisani s Kanadom i u pripremi sa Sjedinjenim Američkim Državama kao i bilateralni sporazumi o trgovini poljoprivredno-prehrambenih proizvoda s Kinom, Izraelom i Rusijom, otvaraju veliku mogućost za izvoz hrvatskih proizvoda na ta tržišta.

Povećanje iskoristivosti potencijala šumske biomase sa svrhom doprinosa ostvarivanju cilja povećanja potrošnje energije na 36,4% dobivene iz obnovljivih izvora do 2030. godine. Dodatno povećanje iskorištenja potencijala šumske biomase moguće je i marketinškim aktivnostima drvnih i nedrvnih šumskih proizvoda i usluga.

Uvođenje novih, učinkovitijih i ekološki prihvatljivih tehnologija, strojeva i opreme u šumarstvu i preradi drva pridonosi unaprjeđenju poslovnih procesa, korištenju ekološki prihvatljivih sirovina i materijala, prevenciji i/ili smanjenju nastanka otpada, recikliranju i sl. Ekološki prihvatljiva tehnologija podrazumijeva pogone bazirane na ekološki prihvatljivom izgaranju, naprednim konstrukcijama i materijalima te korištenje električnog pogona, ali i robotsku automatizaciju i pogonsku tehnologiju gdje je to moguće.

Osim valorizacije općekorisnih funkcija šuma, važno je izraziti njihovu vrijednost u kontekstu društveno gospodarskih odnosa i uključiti ih u odgovarajuće okolišne i ekonomske obračune. Nužno je očuvati i unaprijediti ekosustave i njihove usluge kroz uspostavljanje zelene infrastrukture i obnovu najmanje 15% degradiranih ekosustava te poticati obnovu, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, s posebnim fokusom na područja ekološke mreže Natura 2000, područja s prirodnim i ostalim ograničenjima.

2.1.SO2.1.4 Prijetnje

T1. Nedostatak radne snage

T2. Konkurentnija proizvodnja iz susjednih država i EU

T3. Klimatske promjene

T4. Odustajanje od poljoprivrede radi pronalaska stabilnijeg izvora prihoda

T5. Poremećaji na tržištu i nedovoljna izgrađenost mehanizama za adekvatan odgovor na te poremećaje

T6. Pad zaposlenosti i depopulacija ruralnih krajeva

T7. Utjecaj klimatskih promjena te usklađivanje s novim obvezama i standardima

S obzirom na depopulaciju ruralnih područja, niže cijene rada te općenitu percepciju poljoprivrede kao neatraktivnog zanimanja, postoji bojazan da ni u budućnosti neće biti više radne snage dostupne za rad u poljoprivrednom sektoru.

Produktivnost rada u poljoprivredi nalazi se na oko 20 % od EU-15 prosjeka. Hrvatska bilježi vanjskotrgovinski deficit u gotovo svim poljoprivrednim proizvodima osim žitarica i uljarica. Iako je vanjskotrgovinska bilanca s državama ne-članicama EU-a još uvijek povoljna, relativno je i stagnirajuća s tendencijom pada.

Uzimajući u obzir pozitivan doprinos pretpristupne pomoći u Hrvatskoj u promicanju gospodarskog rasta poljoprivrednog sektora i poboljšanja tržišne učinkovitosti, isto je moguće očekivati i u Hrvatskoj susjednim državama ne-članicama. Predviđajući daljnje jačanje zemalja ne-članica u području konkurentnosti i strukturalnih prilagodbi (slijedom ulaganja kroz pretpristupni instrument) te uzimajući u

obzir snažniju konkurentnost država članica kad je u pitanju cijena i plasman proizvoda, moguće je očekivati da će se hrvatski poljoprivrednici (koji se tradicionalno ne udružuju i stoga teže probijaju na tržišta) suočavati s izazovima u području konkurentnosti, osobito u slučaju proizvoda drugih zemalja s nekim od certifikata na koje kupci sve više obraćaju pozornost (primjerice eko certificirana hrana).

Klimatske promjene prijetnja su za cjelokupni poljoprivredni sektor, budući da se njihove negativne posljedice protežu na prirodne resurse (primjerice vodu, zrak, tlo), a onda i na područja ljudskog djelovanja i upravljanja resursima, odnosno na gospodarstvo i gospodarske aktivnosti kao i smanjenu proizvodnju i slabo prisustvo hrvatskih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda na hrvatskom i tržištu EU-a.

Iako se broj poljoprivrednika u Jadranskoj Hrvatskoj ne smanjuje, turistička djelatnost privlačnija je za stanovništvo od poljoprivredne djelatnosti zbog većih prihoda i dohotka za stanovništvo.

Poremećaji na tržištu predstavljaju značajnu prijetnju i povećanju konkurentnosti s obzirom na izravni utjecaj cijene inputa, bilo da se radi o energentima, sirovinama ili radnoj snazi.

U 2018. godini u Hrvatskoj u djelatnosti poljoprivrede bila je zaposlena 36.651 osoba, koje u ukupnom broju zaposlenih osoba čine udio od 2,6 %. U 2018. godini, promatrano u odnosu na 2017. godinu, broj zaposlenih u djelatnosti poljoprivrede neznatno je smanjen za 0,03 %.

Prirodne nepogode u Hrvatskoj su sve učestalije, a razmjeri štetnih posljedica su sve veći i stvaraju veliko opterećenje za poljoprivrednike. Nepovoljni vremenski uvjeti (suša, tuča, poplave, mraz itd.) mogu utjecati na proizvodnju glavnih poljoprivrednih proizvoda u Hrvatskoj, kao što su ozima pšenica i kukuruz. Istovremeno, smanjeno površinsko otjecanje može utjecati na podzemne vode, na zalihe pitke vode kao i raspoloživost vode za navodnjavanje.

2.1.SO2.1.5 Druge napomene

Nije primjenjivo.

2.1.SO2.2 Utvrđivanje potreba

Oznaka	Naslov	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Potreba je uzeta u obzir u strateškom planu u okviru ZPP-a
04	Povećati dodanu vrijednost poljoprivredne proizvodnje uključujući inovativna rješenja	Visok	Da
05	Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije	Visok	Da

Druge napomene o procjeni potreba

Nije primjenjivo.

2.1.SO2.4 Logika intervencije

Oblik intervencije	Vrsta intervencije	Oznaka intervencije (država članica) – naziv	Zajednički pokazatelj ostvarenja
Sectoral - Voće i povrće	INVRE(47(1)(a)) - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, istraživanje i eksperimentalne i inovativne metode proizvodnje te druga djelovanja	47.1.a.01. - Ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora
Sectoral - Voće i povrće	INVRE(47(1)(a)) - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, istraživanje i eksperimentalne i inovativne metode proizvodnje te druga djelovanja	47.1.a.02. - Istraživanja, eksperimentalne i inovativne metode proizvodnje	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora
Sectoral - Voće i povrće	PROMO(47(1)(f)) - promidžba, komunikacija i marketing, uključujući djelovanja i aktivnosti	47.1.f.01. - Promidžba, komunikacija i marketing	O.35. Broj operativnih programa za koje je

	osobito usmjerene na podizanje svijesti potrošača o Unijinim sustavima kvalitete i važnosti zdrave prehrane te na diversifikaciju i konsolidaciju tržištâ		dodijeljena potpora
Sectoral - Pčelarski proizvodi	INVAPI(55(1)(b)) - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, kao i druga djelovanja	55.1.b.01. - Nabava novih pomagala, pribora i opreme	O.37. Broj djelovanja ili jedinica za očuvanje ili poboljšanje pčelarstva
Sectoral - Pčelarski proizvodi	INVAPI(55(1)(b)) - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, kao i druga djelovanja	55.1.b.02. - Suzbijanje nametnika i bolesti u košnicama, naročito varooze	O.37. Broj djelovanja ili jedinica za očuvanje ili poboljšanje pčelarstva
Sectoral - Pčelarski proizvodi	INVAPI(55(1)(b)) - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, kao i druga djelovanja	55.1.b.03. - Racionalizacija selećeg pčelarstva	O.37. Broj djelovanja ili jedinica za očuvanje ili poboljšanje pčelarstva
Sectoral - Pčelarski proizvodi	ACTLAB(55(1)(c)) - djelovanja za potporu laboratorijâ za analizu pčelarskih proizvoda, gubitka pčela ili pada produktivnosti te analizu tvari koje su potencijalno toksične za pčele	55.1.c.01. - Podrška laboratorijima za analizu pčelarskih proizvoda, gubitaka pčela ili pada produktivnosti i tvari potencijalno toksičnih za pčele	O.37. Broj djelovanja ili jedinica za očuvanje ili poboljšanje pčelarstva
Sectoral - Pčelarski proizvodi	PRESBEEHIVES(55(1)(d)) - djelovanja za očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica u Uniji, uključujući uzgoj pčela	55.1.d.01. - Očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica, uključujući uzgoj pčela	O.37. Broj djelovanja ili jedinica za očuvanje ili poboljšanje pčelarstva
Sectoral - Pčelarski proizvodi	COOPAPI(55(1)(e)) - suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu programâ istraživanja u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda	55.1.e.01. - Suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu istraživačkih programa u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda	O.37. Broj djelovanja ili jedinica za očuvanje ili poboljšanje pčelarstva
Sectoral - Pčelarski proizvodi	PROMOBEES(55(1)(f)) - promidžba, komunikacija i marketing, uključujući djelovanja za praćenje tržišta i aktivnosti osobito usmjerene na podizanje svijesti potrošača o kvaliteti pčelarskih proizvoda	55.1.f.01. - Promocija, komunikacija i marketing, uključujući aktivnosti praćenja tržišta i aktivnosti usmjerene posebno na podizanje svijesti potrošača o kvaliteti pčelarskih proizvoda	O.37. Broj djelovanja ili jedinica za očuvanje ili poboljšanje pčelarstva
Sectoral - Vino	RESTRVINEY(58(1)(a)) - restrukturiranje i prenamjena vinograda	58.1.a.01. - Restrukturiranje i konverzija vinograda	O.36. Broj djelovanja ili jedinica za koje je dodijeljena potpora u sektoru vina
Sectoral - Vino	INVWINE(58(1)(b)) - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu u vinogradarskim poljoprivrednim sustavima, isključujući operacije relevantne za vrstu intervencije predviđenu u točki (a), u postrojenja za preradu i infrastrukturu vinarije te u strukture i alate za stavljanje na tržište	58.1.b.01. - Ulaganja	O.36. Broj djelovanja ili jedinica za koje je dodijeljena potpora u sektoru vina
Sectoral - Vino	INFOR(58(1)(h)) - mjere informiranja koje se odnose na vina Unije i provode u državama članicama i kojima se potiče odgovorna konzumacija vina ili promiču Unijini sustavi kvalitete Unije obuhvaćaju oznake izvornosti i oznake zemljopisnog podrijetla	58.1.h.01. - Informiranje	O.36. Broj djelovanja ili jedinica za koje je dodijeljena potpora u sektoru vina
Sectoral - Vino	PROMOWINE(58(1)(k)) - promidžba u trećim zemljama	58.1.k.01. - Promidžba	O.36. Broj djelovanja ili jedinica za koje je dodijeljena potpora u sektoru vina
RD	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje	73.06. - Modernizacija šumarskih tehnologija u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima i proizvodnji ŠRM-a (šumskog reprodukcijskog materijala)	O.24. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja izvan poljoprivrednoga gospodarstva obuhvaćenih potporom
RD	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u	73.07. - Modernizacija	O.24. Broj operacija ili

	navodnjavanje	tehnologija u predindustrijskoj preradi drva	jedinica produktivnih ulaganja izvan poljoprivrednoga gospodarstva obuhvaćenih potporom
RD	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje	73.08. - Izgradnja šumske infrastrukture	O.24. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja izvan poljoprivrednoga gospodarstva obuhvaćenih potporom
RD	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje	73.10. - Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju	O.20. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja na poljoprivrednom gospodarstvu obuhvaćenih potporom
RD	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje	73.10.FI - FI_Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju	O.20. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja na poljoprivrednom gospodarstvu obuhvaćenih potporom
RD	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje	73.11. - Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda	O.24. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja izvan poljoprivrednoga gospodarstva obuhvaćenih potporom
RD	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje	73.11.FI - FI_Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda	O.24. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja izvan poljoprivrednoga gospodarstva obuhvaćenih potporom
RD	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje	73.12. - Potpora malim poljoprivrednicima	O.20. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja na poljoprivrednom gospodarstvu obuhvaćenih potporom
RD	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje	74.01. - Potpora za sustave javnog navodnjavanja	O.22. Broj operacija ili jedinica ulaganja u infrastrukturu obuhvaćenih potporom
RD	INSTAL(75) - Pokretanje poslovanja mladih poljoprivrednika i novih poljoprivrednika te osnivanje ruralnih poduzeća	75.03 - Poslovni razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava	O.27a. Broj malih poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za poslovni razvoj

Pregled

Niska produktivnost u odnosu na prosjek Europske unije i konstantno visoki trgovinski deficit pokazatelji su slabe konkurentnosti hrvatske poljoprivrede. Hrvatska za većinu poljoprivrednih proizvoda ne pokriva proizvodnjom vlastite potrebe, što predstavlja rizik za prehrambenu sigurnost u uvjetima velikih kriza i nestabilnosti koje pratimo zadnjih godina. Kako bi se prevladala postojeća ograničenja, nužna su ulaganja u modernizaciju tehnoloških procesa u poljoprivredi i šumarstvu radi učinkovitijeg korištenja proizvodnih resursa te zaokret prema proizvodnji proizvoda više dodane vrijednosti.

Iz SWOT analize za ovaj specifični cilj proizlaze dvije potrebe hrvatskog poljoprivrednog sektora, koje su

obje ocijenjene visokom razinom prioriteta te intervencije kako je navedeno u nastavku.

Sažetak - Odnos potreba i intervencija povezanih sa specifičnim ciljem SO2:

	Potrebe hrvatskog poljoprivrednog sektora	
	Potreba P4: **Povećati dodanu vrijednost poljoprivredne proizvodnje uključujući inovativna rješenja**	**Potreba P5:** **Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije**
Intervencije	**47.1.f.01**. Voće i povrće – promidžba, komunikacija i marketing **55.1.f.01** Pčelarstvo – promocija, komunikacija i marketing **58.1.h.01** Vino – informiranje **58.1.k.01** Vino – promidžba **73.11.** Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda **73.11.FI** Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda	**47.1.a.01**. Voće i povrće – ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu **47.1.a.02**. Voće i povrće – istraživanja, eksperimentalne i inovativne metode proizvodnje **55.1.b.01** Pčelarstvo – nabava novih pomagala, pribora i opreme **55.1.b.02** Pčelarstvo – suzbijanje nametnika i bolesti u košnicama, osobito varooze **55.1.b.03** Pčelarstvo – racionalizacija selećeg pčelarstva **55.1.c.01** Pčelarstvo – podrška laboratorijima za analizu pčelarskih proizvoda **55.1.d.01** Pčelarstvo – očuvanje ili povećanje broja košnica, uključujući uzgoj pčela **55.1.e.01** Pčelarstvo – suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu istraživačkih programa **58.1.a.01** Vino – rekonstrukcija i konverzija vinograda **58.1.b.01** Vino – ulaganja **73.06.** Modernizacija šumarskih tehnologija u pridobivanju drva **73.07.** Modernizacija tehnologija u predindustrijskoj preradi drva **73.08 .** Izgradnja šumske infrastrukture **73.10.** Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju **73.10.FI** Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju **73.12.** Potpora malim poljoprivrednicima **74.01.** Potpora za sustave javnog navodnjavanja 75.03. Poslovni razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava

Potreba P4 odnosi se na povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednih i šumarskih proizvoda te aktivnosti promocije povezane s tim proizvodima. Strateški plan će tome značajno doprinijeti ulaganjima u preradu poljoprivrednih proizvoda - intervencija 73.11.) i uz pomoć financijskih instrumenata (intervencija 73.11.FI). Ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda osigurati će veći broj proizvoda s dodanom vrijednosti, doprinijeti razvoju poduzetništva, stvaranju novih radnih mjesta i tržišno-orijentiranoj poljoprivredi. Usporedno s poticanjem proizvodnje proizvoda više dodane vrijednosti, Strateški plan će podržavati programe promocije putem sektorskih intervencija u sektorima voća i povrća, pčelarstva i vinarstva (47.1.f.01., 55.1.f.01., 58.1.h.01. i 58.1.k.01.).

Kako je opisano u poglavlju o specifičnom cilju SO3, potreba P4 i intervencije vezane uz ovu potrebu ujedno doprinose specifičnom cilju SO3, budući da sustave kvalitete u pravilu promiču udruge proizvođača ili proizvođačke organizacije.

Nužnost povećanja konkurentnosti i produktivnosti proizvodnje u sektorima poljoprivrede i šumarstva proizlazi iz potrebe P5, uz koju je povezan veći broj intervencija iz Strateškog plana. U financijskom smislu najznačajnija su ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju financirana iz sredstava EAFRD-a (intervencija 73.10.) i pomoću financijskih instrumenata (intervencija 73.10.FI). Potpora u sklopu ovih intervencija utjecat će na smanjenje troškova proizvodnje te povećanje učinkovitosti i produktivnosti rada uz istovremeni doprinos ciljevima Zelenog plana, odnosno učinkovitom korištenju resursa uz očuvanje stanja i unapređenje kvalitete zraka, tla i vode kao osnovnih resursa poljoprivredne proizvodnje. Ovim ciljevima ujedno će doprinijeti i uvođenje inovativnih i digitalnih tehnologija, s ciljem promjena u strukturi proizvodnje, učinkovitom korištenju prirodnih resursa kao i proizvodnjom visoko profitabilnih kultura. Sve navedeno će poboljšati položaj poljoprivrednika u lancu vrijednosti.

Nastavit će se provedba programa potpora za male poljoprivrednike, kako bi im se olakšao prijelaz na tržišno orijentiranu proizvodnju (intervencija 73.12.) kao i razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava (intervencija 75.03.). Ulaganjem u sustave javnog navodnjavanja (74.01.) doprinijet će se povećanju produktivnosti i konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje.

Ciljane potpore bit će na raspolaganju i za ulaganja u sektorima voća i povrća (intervencije iz članka 47. Uredbe (EU) 2021/2115), pčelarstva (intervencije iz članka 55.) te vina (intervencije iz članka 58.). One ne predviđaju samo ulaganja u imovinu i opremu, već i sufinanciranje istraživanja s ciljem uvođenja inovativnih metoda proizvodnje.

Ulaganja u modernizaciju šumarskih tehnologija za sječu drva (intervencija 73.06.) i predindustrijsku preradu drva (intervencija 73.07.) potaknut će razvoj mikro, malih i srednjih poduzeća u sektoru šumarstva i stvaranje novih radnih mjesta u ruralnim područjima. Ulaganja u šumsku infrastrukturu (intervencija 73.08.) osiguravaju dobro planiranu i razvijenu mrežu šumskih puteva i time smanjuju troškove gospodarenja šumama, a ujedno sprječavaju nepovoljne učinke poput narušavanja ili zbijanja tla te erozije.

Nadalje, održivo gospodarenje šumama mora osigurati održivost biološke raznolikosti šumskih ekosustava.

Napredak u ostvarenju specifičnog cilja SO2 pratit će se putem pokazatelja rezultata koji se odnose na poljoprivrednike koji dobivaju potpore za ulaganja u restrukturiranje i modernizaciju (R.9), osnivanje novih ruralnih poduzeća (R.39), ulaganja u šumarstvo (R.18), stvaranje radnih mjesta (R.37), očuvanje košnica (R.35) te digitalizaciju u poljoprivredi (R.3).

2.1.SO2.5 Prema potrebi obrazloženje upotrebe programa InvestEU, uključujući iznos i njegov očekivani doprinos specifičnom cilju/međusektorskom cilju

Nije primjenjivo.

2.1.SO2.8 Odabir pokazatelja rezultata

Odabir pokazatelja rezultata za taj specifični cilj

Pokazatelji rezultata [preporučeni pokazatelji rezultata za taj specifični cilj u potpunosti su prikazani podebljanim slovima].	Ciljna vrijednost
R.3 CU - Digitalizacija poljoprivrede Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za digitalnu poljoprivrednu tehnologiju u okviru ZPP-a	0,51 %
R.9 CU PR - Modernizacija poljoprivrednih gospodarstava Udio poljoprivrednika koji primaju potporu za ulaganja u restrukturiranje i modernizaciju, uključujući poboljšanje učinkovitosti resursa	2,81 %
R.18 CU - Potpora ulaganjima za sektor šumarstva Ukupna ulaganja za poboljšanje uspješnosti šumarskog sektora	117.305.478,00 EUR
R.35 CU - Očuvanje košnica Udio košnica za koje je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a	62,36 %
R.37 CU - Rast i radna mjesta u ruralnim područjima Nova radna mjesta za koja je dodijeljena potpora u okviru projekata ZPP-a	10.250,00
R.39 CU - Razvoj ruralnoga gospodarstva Broj ruralnih poduzeća, uključujući poduzeća u području biogospodarstva, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a	1.550,00
R.43 PR - Ograničavanje upotrebe antimikrobnih sredstava Udio uvjetnih grla (UG) na koja se odnose djelovanja za koja je dodijeljena potpora radi ograničavanja upotrebe antimikrobnih sredstava (sprječavanje/smanjenje)	52,19 %

Obrazloženje ciljnih vrijednosti i povezanih ključnih etapa

Za specifični cilj 02 određen je doprinos za ukupno sedam pokazatelja rezultata. Ovaj odabir pokazatelja pokazuje doprinos identificiranih intervencija potpori održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora kako bi se poboljšala dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje.

R.3 Digitalizacija poljoprivrede: Udio farmi koje imaju koristi od potpore za tehnologiju digitalne poljoprivrede kroz ZPP

Ovaj pokazatelj kvantificira obuhvat intervencija koje promiču digitalne poljoprivredne tehnologije i njihovu upotrebu uz potporu ZPP-a kroz savjete, projekte operativnih skupina Europskog partnerstva za inovacije (EIP) i potporu za materijalna ulaganja.

Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervencije:

· Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju (73.10.),

· Potpora za EIP operativne skupine (77.03.),

· Potpora prenošenju znanja (78.01.) i

. Potpora LEADER (CLLD) pristupu (77.06.).

Očekivana ciljna vrijednost je 690 poljoprivrednih gospodarstava odnosno udio od 0,51% poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za primjenu tehnologija digitalne poljoprivrede i njihovu upotrebu u ukupnom broju poljoprivrednih gospodarstava (C.12 – 134.460, vrijednost 2016.). Najveći pojedinačni doprinos ciljnoj vrijednosti se planira kroz intervenciju Potpora prenošenju znanja (367 PG-ova). Nakon odobrenja lokalnih razvojnih strategija (intervencija 77.06.), dodan je doprinos ovom pokazatelju rezultata. Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja..

R.9PR Modernizacija poljoprivrednih gospodarstava: Udio farmi koje primaju investicijsku potporu za restrukturiranje i modernizaciju, uključujući i poboljšanje učinkovitosti resursa

Ovaj pokazatelj kvantificira intervencije koje primaju investicijsku potporu za restrukturiranje i modernizaciju, uključujući i poboljšanje učinkovitosti resursa. Potpora će se dodijeliti za one intervencije za koje se procjenjuje da najviše doprinose ispunjavanje potreba i ciljeva specifičnog cilja i izazova identificiranih u SWOT analizi. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za sljedeće intervencije:

·u sektoru voća i povrća intervencije za ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu te istraživanja, eksperimentalne i inovativne metode proizvodnje (47.1.a.01. i 47.1.a.02.),

·Restrukturiranje i konverzija vinograda (58.1.a.01.),

·Ulaganja u okviru sektorske intervencije u sektoru vina (58.1.b.01.),

·Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju (73.10. i 73.10.FI),

·Potpora malim poljoprivrednicima (73.12.)

·Poslovni razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava (75.03.) te

·Obnova poljoprivrednog potencijala (73.02.),

a prvenstveno kao odgovor na Potrebu 5 Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije.

Očekivana ciljna vrijednost je 3.780 poljoprivrednih gospodarstava odnosno udio od 2,81% poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za investicijsku potporu za restrukturiranje i modernizaciju u ukupnom broju poljoprivrednih gospodarstava (C.12 – 134.460, vrijednost 2016.). Vrijednost se izračunava kao doprinos svih prethodno navedenih intervencija (bez duplog brojanja). Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja.

R.18 Potpora ulaganjima za sektor šumarstva: Ukupna ulaganja za poboljšanje uspješnosti šumarskog sektora

Ovaj pokazatelj određuje ukupna ulaganja za poboljšanje uspješnosti šumarskog sektora. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za sljedeće intervencije:

·Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma (73.05.),

·Modernizacija šumarskih tehnologija u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima i proizvodnji ŠRM-a (šumskog reprodukcijskog materijala) (73.06.),

·Modernizacija tehnologija u predindustrijskoj preradi drva (73.07.) te

·Izgradnja šumske infrastrukture (73.08.),

a prvenstveno kao odgovor na Potrebu 5 Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije.

Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja je 117.305.478 EUR, a izračunava se kao zbroj potpora ulaganjima za sektor šumarstva za sve intervencije koje ovom pokazatelju doprinose, a kako slijedi: Modernizacija šumarskih tehnologija u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima i proizvodnji ŠRM-a (šumskog reprodukcijskog materijala) – 40.000.000 EUR, Modernizacija tehnologija u predindustrijskoj preradi drva - 53.776.066 EUR, Izgradnja šumske infrastrukture - 11.764.706 EUR, Promocija šumskih proizvoda i usluga - 1.238.390 EUR, Izgradnja i uređenje poučnih staza i prateće infrastrukture - 1.307.190 EUR i Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma - 11.764.706.

Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja svih intervencija koje doprinose ovom pokazatelju.

R.35 Očuvanje košnica: Udio košnica koje primaju potporu u okviru ZPP-a

Ovaj pokazatelj određuje udio košnica koje primaju potporu u okviru ZPP-a. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervencije ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu u sektoru pčelarstva kako slijedi:

·Nabava novih pomagala, pribora i opreme (55.1.b.01.),

·Suzbijanje nametnika i bolesti u košnicama, naročito varoze (55.1.b.02.) te

·Racionalizacija selećeg pčelarstva (55.1.b.03.),

a kao odgovor na Potrebu 05 Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije, Potrebu 10 Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanju genskih resursa i Potrebu 12 Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja.

Navedenim intervencijama će se doprinjeti djelomičnom ostvarenju identificiranih potreba na način da se kroz interevencije nabavlja oprema i time se teži podizanju konkurentnosti jer je pčelar odgovoran za proizvodnju zdravstveno ispravnih pčelinjih proizvoda. Jedan od uvjeta proizvodnje zdravstveno ispravnih

pčelinjih proizvoda je adekvatna oprema, koja mora biti izrađena od odgovarajućih, higijenski prihvatljivih (netoksičnih, nehrđajućih) materijala. Pčelari će pomoću navedene intervencije lakše zamijeniti opremu koja je dotrajala ili je neprimjerena za ovaj način proizvodnje i time omogućiti proizvodnju zdravstveno ispravnih pčelinjih proizvoda. Nadalje, planiranim intervencijama se također omogućuje pravovremeno i učinkovito kontroliranje i suzbijanje štetnika i bolesti pčelinjih zajednica te umanjuju stres i pospješuju oporavak i jačaju otpornost pčela nakon tretmana protiv štetnika i bolesti u pčelinjacima. Pčelarima je potrebno omogućiti izbor sredstava koja će koristiti u liječenju pčela pri čemu se treba voditi računa o sprječavanju pojave rezistentnosti na lijekove te omogućiti nabavu sredstava prihvatljivih i u ekološkoj proizvodnji. Cilj intervencije je ispravno, pravovremeno i učinkovito kontrolirati i suzbijati bolesti pčela (poticanjem i primjene biotehničkih metoda), osigurati proizvodnju pčelinjih proizvoda bez rezidua sredstava koja se koriste za tretiranje bolesti pčela te kroz dodatnu prihranu umanjiti stres i jačati vitalnost zajednica nakon tretmana protiv bolesti. Također se planira i obnova tehnološki zastarjele oprema te se omogućava sigurnost pčelarenja i povećanje proizvodnje meda osiguravanjem dostupnosti više pčelinjih paša. Podupiru se i aktivnosti pčelarskih organizacija za provedbu organizacije smještaja selećih pčelinjaka radi što većeg iskorištenja potencijala pčelinje paše.

Najveći pojedinačni doprinos ovom pokazatelju rezultata očekuje se od intervencije 55.1.b.01. s očekivanom godišnjom vrijednosti od 200.000 košnica, zatim 55.1.b.02. s godišnjim vrijednostima od 130.000 košnica te 55.1.b.03. s godišnjim vrijednostima od 20.000 košnica. Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja.

Budući se očekuje da će dio košnica koji će biti obuhvaćen navedenim intervencijama biti isti, ciljna vrijednost manja (jer da ne smije biti duplog brojenja košnica obuhvaćenih potporom u okviru istog pokazatelje rezultata) je od zbroja godišnjih vrijednosti u godini kada je najveće ostvarenje (2027.) te je očekivana ciljna vrijednost pokazatelja rezultata 62,36 % (odnosno 265.000 košnica), a što predstavlja udio broja košnica za koje se planira da će dobiti potporu (bez duplog brojenja) u odnosu na ukupan broj košnica (nazivnik=441.004, vrijednost 2020.). Ukupan broj košnica (441.004) čini prosjek broja košnica u posljednje tri godine (2019. do 2021. godine) prema podacima koji se vode u Evidenciji pčelara i pčelinjaka.

R.37 Rast i radna mjesta u ruralnim područjima: Nova radna mjesta koja primaju potporu u okviru projekata ZPP-a

Ovaj pokazatelj određuje nova radna mjesta koja primaju potporu u okviru projekata ZPP-a. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervencije:

·Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike (31.01.)

·Modernizacija šumarskih tehnologija u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima i proizvodnji ŠRM-a (šumskog reprodukcijskog materijala) (73.06.)

·Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda (73.11. i 73.11.FI)

·Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima (73.13.)

·Razvoj poslovanja u ruralnim područjima (73.14. i 74.14.FI)

·Uspostava mladih poljoprivrednika (75.01.)

·Pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti (75.02.)

. Potpora LEADER (CLLD) pristupu (77.06.).

Očekivana ciljna vrijednost je 10.250 radnih mjesta a izračunata je temeljem očekivanih ostvarenja tijekom razdoblja provedbe u okviru relevantnih intervencija pri čemu je najveći doprinos intervencije 31.01.

Nakon odobrenja lokalnih razvojnih strategija (intervencija 77.06.), dodan je doprinos ovom pokazatelju rezultata

Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja

R.39 Razvoj ruralnoga gospodarstva: Broj ruralnih poduzeća, uključujući poduzeća za biogospodarstvo, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a

Ovaj pokazatelj određuje broj ruralnih poduzeća, uključujući poduzeća za biogospodarstvo, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervencije:

·Potpora za modernizaciju šumarskih tehnologija u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima i proizvodnji ŠRM-a (73.06)

·Potpora za modernizaciju tehnologija u predindustrijskoj preradi drva (73.07)

·Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda (73.11. i 73.11.FI)

·Razvoj poslovanja u ruralnim područjima (73.14. i 73.14.FI)

·Potpora za sustave javnog navodnjavanja (74.01)

·Potpora za pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti (75.02.)

. Potpora LEADER (CLLD) pristupu (77.06.)

a kao odgovor na Potrebu 04 Povećati dodanu vrijednost poljoprivredne proizvodnje uključujući inovativna rješenja i Potrebu 17 Stvaranje novih radnih mjesta diverzifikacijom proizvodnje.

Očekivana ciljna vrijednost je 1.550 korisnika, a izračunata je temeljem očekivanih ostvarenja u okviru relevantnih intervencija. Nakon odobrenja lokalnih razvojnih strategija (intervencija 77.06.), dodan je doprinos ovom pokazatelju rezultata. Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja.

Za ostvarenje cilja će se podupirati ulaganja u stvaranje dodane vrijednosti primarnim poljoprivrednim proizvodima, kako za primarne poljoprivredne proizvođače, tako i za one kojima je prerada poljoprivrednih proizvoda isključiva djelatnost. Prehrambeno-prerađivačka industrija u Hrvatskoj pokazuje snažan potencijal za stvaranje dodane vrijednosti i novih radnih mjesta s učincima na cjelokupno gospodarstvo. Potpora ulaganjima u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti doprinosi unaprjeđenju gospodarske aktivnosti u ruralnim područjima, održavanju i stvaranju novih radnih mjesta te povećanju prihoda gospodarskih subjekata. Cilj je poticati diversifikaciju gospodarske aktivnosti koja će privući ljude da žive i rade u ruralnim područjima. Za ostvarenje cilja značajno doprinose i intervencije ulaganja u modernizaciju u šumarstvu. Ovim aktivnostima nastavlja se poticanje razvoja ruralnog gospodarstva kao nastavak mjera u okviru Programa ruralnog razvoja za razdoblje 2014.-2020. i djelomično će se odgovoriti na identificirane potrebe

R.43PR Ograničavanje upotrebe antimikrobnih sredstava: Udio uvjetnih grla (UG) obuhvaćenih djelovanjima za koja se dodjeljuje potpora radi ograničenja upotrebe antimikrobnih sredstava (sprečavanje/smanjenje)

Ovaj pokazatelj određuje udio uvjetnih grla (UG) obuhvaćenih djelovanjima za koja se dodjeljuje potpora radi ograničenja upotrebe antimikrobnih sredstava (sprečavanje/smanjenje). Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervenciju:

·Plaćanja za dobrobit životinja (70.06.),

·Ekološki uzgoj (70.4) i

·Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju (73.10.)

a kao odgovor na Potrebu 07 Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena i Potrebu 18 Jačanje praksi usmjerenih na dobrobit životinja te Potrebu 05 Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije.

Očekivana ciljna vrijednost je 52,19 %, a izračunava se kao ukupan planirani broj UG obuhvaćenih djelovanjima za koja se dodjeljuje potpora radi ograničenja upotrebe antimikrobnih sredstava (sprečavanje/smanjenje) (393.882) u odnosu na ukupan broj UG (C.23 - 754.710 UG, vrijednost 2016.). Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja.

Cilj je poticati poljoprivrednike na provedbu dobrobiti životinja kako bi se poboljšali životni uvjeti domaćih životinja te kako bi bili što sličniji njihovim prirodnim potrebama. Isto tako, ove prakse predstavljaju dodatni korak ka održivijoj poljoprivrednoj praksi koja ima pozitivne ishode za zdravlje ljudi i za okoliš, a i na ublažavanje klimatskih promjena imajući na umu kako provedba pojedinih zahtjeva dobrobiti životinja poput povećanja podne površine, obogaćivanja ležišta većim količinama slame ili držanje životinja na ispaši doprinosi smanjenju GHG emisija i amonijaka. Isto tako, kroz Dobrobiti životinja se odražavaju zahtjevi kojima se smanjuje korištenje antimikrobnih pripravaka (poput ispusta, ispaše, kontrole mikotoksina i plijesni i smanjenja toplinskog stresa), a koji izravno doprinose ovom cilju.

Pokazatelj rezultata R.9 je specifičan i direktno vezan uz ovaj specifični cilj dok je R.3 direktno vezan i uz ovaj i uz horizontalni cilj. Iako povezanost ostalih pokazatelja nije specifična i direktna uz ovaj specifični

cilj, oni su izabrani iz razloga povezanosti i doprinosa samih intervencija specifičnim ciljevima. Pokazatelj rezultata R.18 vezan je uz investicije u šumarski i drvno-tehnološki sektor i zaokružuju proces od olakšanja pristupa sirovini u šumama do njenog pridobivanja i obrade do promocije tih gotovih proizvoda kao pretpostavke prepoznatljivosti na tržištu. Pokazatelj rezultata R.35 vezan je uz intervencije u sektoru pčelarstva koje doprinose modernizaciji pčelarstva te poboljšanju učinka kroz znanje i inovacije što doprinosi održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora. Pokazatelj R.37 i R.39 za intervenciju Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda direktno su vezani uz broj ruralnih poduzeća, uključujući poduzeća za biogospodarstvo, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a kroz stvaranje dodane vrijednosti proizvodima iz primarne poljoprivredne proizvodnje te stvaranje radnih mjesta. Pokazatelj R.43 vezan je za intervenciju Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju. Slijedom navedenoga, pokazatelji rezultata R.18, R.35, R.37, R.39 i R.43 vežu se uz ovaj specifični cilj.

2.1.SO2.9 Obrazloženje financijske dodjele

Pregled financijskog doprinosa intervencija koji su vezani uz intervencijsku logiku SO2 prikazan je u sljedećoj tablici:

Intervencije	UKUPNO
EAGF	**59.606.782**
47.1.a.01. Sectoral intervention_Voće i povrće_Ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu	97.008
47.1.a.02. Sectoral intervention_Voće i povrće_Istraživanja, eksperimentalne i inovativne metode proizvodnje	97.008
47.1.f.01. Sectoral intervention_Voće i povrće_Promidžba, komunikacija i marketing	97.008
55.1.b.01. Sectoral intervention_Pčelarastvo_Ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu_Nabava novih pomagala, pribora	10.285.000
55.1.b.02. Sectoral intervention_Pčelarastvo_Ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu_Suzbijanje nametnika i bolesti u l	2.814.000
55.1.b.03. Sectoral intervention_Pčelarastvo_Ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu_Racionalizacija selećeg pčelarst	2.092.340
55.1.c.01. Sectoral intervention_Pčelarastvo_ Podrška laboratorijima za analizu pčelarskih proizvoda, gubitaka pčela ili pada p	57.054
55.1.d.01. Sectoral intervention_Pčelarastvo_Očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica, uključujući uzgoj pčela	1.984.904
55.1.e.01. Sectoral intervention_Pčelarastvo_Suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu istraživačkih programa u podru	213.249
55.1.f.01. Sectoral intervention_Pčelarastvo_ Promocija, komunikacija i marketing, uključujući aktivnosti praćenja tržišta i akti	229.212
58.1.a.01. Sectoral intervention_Vino_Restrukturiranje i konverzija vinograda	9.377.000
58.1.b.01. Sectoral intervention_Vino_Ulaganja	30.953.500
58.1.h.01. Sectoral intervention_Vino_Informiranje	72.000
58.1.k.01. Sectoral intervention_Vino_Promidžba	1.237.500
EAFRD	**587.500.957**
73.06. Investments_Modernizacija šumarskih tehnologija u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima i proizvodnji ŠRM-a (	20.000.000
73.07. Investments_Modernizacija tehnologija u predindustrijskoj preradi drva	25.105.126
73.08. Investments_Izgradnja šumske infrastrukture	11.764.706
73.10. Investments_Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju	223.663.408
73.10.FI Investments_Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju _FI	35.876.885
73.11. Investments_Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda	155.771.825
73.11.FI Investments_Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda_FI	12.966.066
73.12. Investments_Potpora malim poljoprivrednicima	15.000.000
75.03. Poslovni razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava	15.000.000
74.01. Investments_Potpora za sustave javnog navodnjavanja	72.352.941
UKUPNO	**647.107.739**

Ukupno planirani iznos je 647.107.739 EUR-a (EU + HR dio). Navedeni iznos je planiran kako bi se postigli ciljevi i u skladu je s financijskim planom.

Napomena: dodatni doprinos je planiran za financijske instrumente sredstvima koja se prenose iz razdoblja 2014. - 2022. iz ostvarenih povrata sredstava te putem projekata koje provode LAG-ovi u razdoblju 2023.-2027. (iznos ovisno o sredstvima koje će LAG-ovi alocirati za projekte na LAG natječaju).

2.1.SO3 Poboljšanje položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu

2.1.SO3.1 Sažetak SWOT analize

2.1.SO3.1.1 Prednosti

S1. Oznake kvalitete - prepoznatljivost hrvatskih proizvoda na tržištu

S2. Dobar zakonodavni okvir za zaštitu proizvođača od nepoštenih trgovačkih praksi otkupljivača i prerađivača

Hrvatska ima bogatu tradiciju proizvodnje i pripreme različitih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda koji se odlikuju posebnom kvalitetom i tradicionalnim načinom proizvodnje. Ulaskom u EU, Hrvatskoj je omogućena registracija i zaštita naziva proizvoda na europskoj razini, a 14. travnja 2015. godine prvi je hrvatski prehrambeni proizvod, odnosno naziv „Krčki pršut" registriran u Europskoj uniji kao zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla. Iako najmlađa država članica Europske unije, Hrvatska u 2021. ima 32 poljoprivredna i prehrambena proizvoda čiji je naziv zaštićen kao zaštićena oznaka izvornosti ili zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla na razini Europske unije u koje se, između ostalih, ubrajaju i četiri vrste pršuta, pet ekstra djevičanskih maslinovih ulja, dva kulena i dvije vrste janjetine. Ukupno je u sustav oznake kvalitete uključeno oko 140 proizvođača. Također, značajan broj proizvoda za koje je postupak zaštite naziva odnosno registracije oznake u tijeku, ukazuje kako su proizvođači, posebice oni mali, postali svjesni značaja dodane vrijednosti koju njihovi proizvodi imaju te važnosti standardiziranja kvalitete i prenošenja poruke potrošaču o kupnji tradicionalnog proizvoda provjerene kvalitete.

U cilju zaštite malih dobavljača od nepoštenih trgovačkih praksi otkupljivača i prerađivača, 2017. godine donesen je Zakon o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom. Njime su propisane obveze u odnosu na izdavanje računa te ništetnost ugovornih odredbi u odnosu na raskid i otkaz ugovora ili jednostranu izmjenu od strane otkupljivača, prerađivača i trgovaca, kao i zabrana nerazmjerno visokih ugovornih kazni.

2.1.SO3.1.2 Slabosti

W1. Niska razina udruživanja poljoprivrednika

W2. Udio dodane vrijednosti se smanjuje za primarne poljoprivredne proizvođače

W3. Slab interes proizvođača za sudjelovanje u shemama kvalitete

U hrvatskom poljoprivrednom sektoru, na svim razinama ekonomskog razvoja, postoji velik broj manjih poljoprivrednih proizvođača (96% je ekonomske veličine do 50.000 EUR SO). Mala poljoprivredna gospodarstva nisu konkurentna velikim proizvođačima te ne mogu na tržištu nastupati kao ravnopravni partneri, jer ne mogu ostvariti neophodni minimum količine i kvalitete proizvoda dostatan kupcima. Zbog ograničenih proizvodnih kapaciteta, problem je i osigurati kontinuitet isporuke proizvoda na tržište.

Uzimajući u obzir strukturu poljoprivrednih gospodarstava i prosječnu veličinu poljoprivrednih gospodarstava u Hrvatskoj (11,6 ha korištene poljoprivredne površine po gospodarstvu u 2016., u odnosu na prosjek u EU - 16,6 ha korištene poljoprivredne površine po gospodarstvu), njihovu tehnološku opremljenost, produktivnost i primjenu inovativnih rješenja, neupitno se može zaključiti da je potrebno njihovo udruživanje.

Prema podacima iz 2018. godine, u EU je tada bilo preko 3.700 priznatih proizvođačkih organizacija, dok je udio Hrvatske u ukupnom broju činio tek 0,4%.

Iako poljoprivredne zadruge u Hrvatskoj imaju dugogodišnju tradiciju, Hrvatska po značaju zadrugarstva uvelike zaostaje za drugim zemljama u EU. Udio zadruga u ukupnom broju poljoprivrednika je vrlo mali i naglasak bi svakako trebao biti na njihovom jačanju. Promatrano kroz četverogodišnje razdoblje (od 2016. do 2019. godine) prema Upisniku poljoprivrednika, broj zadruga u Hrvatskoj bilježi padajući trend (u 2019. ih je bilo 6% manje nego u 2016.), a njihov udio u ukupnom broju poljoprivrednika stagnira i čini tek 0,2%.

Hrvatska potiče udruživanje poljoprivrednih proizvođača u proizvođačke organizacije financiranjem kroz

mjeru 9 Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. Do kraja 2021. godine za provedbu tipa operacije 9.1.1 objavljena su četiri natječaja ukupne vrijednosti približno 10,8 mil. EUR. U sklopu natječaja odobrena je potpora za 14 proizvođačkih organizacija.

Što se tiče udjela dodane vrijednosti za primarne proizvođače u prehrambenom lancu u Hrvatskoj, on se s vremenom smanjuje i to sa 34% u 2010. godini na 30% u 2017. godini, u korist usluga za korisnike hrane i pića gdje je zabilježen rast s 9% u 2010. godini na 14% u 2017. godini, kao i distribucije koja bilježi rast s 24% u 2010. godini na 27% u 2017. godini.

Također, dodana vrijednost za primarne proizvođače u apsolutnom iznosu smanjena je između 2010. godine i 2014. godine te iako raste nakon 2015. godine, u 2017. godini bilježi ukupno smanjenje od 40,98 mil. EUR u odnosu na 2010. godinu (-3%).

2.1.SO3.1.3 Prilike

O1. Udruživanje je prilika za poljoprivredni sektor u Hrvatskoj

O2. Kratki lanci opskrbe nude priliku za bolji plasman i konkurentnost

O3. Orijentacija prema proizvodima veće dodatne vrijednosti, diverzifikacija i povezivanje sektora

O4. Velik broj proizvoda u sustavu kvalitete s prepoznatim oznakama na EU razini

Trend rasta broja priznatih proizvođačkih organizacija zabilježen je u trogodišnjem razdoblju i na razini EU i u Hrvatskoj. Na kraju 2021. godine u Hrvatskoj je ukupno 21 priznata proizvođačka organizacija koje djeluju u 8 različitih sektora (sektor voća i povrća (4), meso peradi (1), mlijeko i mliječni proizvodi (3), žitarice (3), govedina i teletina (3), svinjetina (1), vino (2) i drugi proizvodi (krumpir)(4)). Poljoprivredni proizvođači sve više postaju svjesni prednosti koje im sudjelovanje u proizvođačkim organizacijama pružaju.

U lancu hrane najveću korist ostvaruju prerađivači (industrija), trgovci i razni posrednici, dok primarni proizvođači svoje proizvode prodaju po vrlo niskim cijenama. S druge strane, potrošači su sve osjetljiviji na uvjete pod kojima se hrana koju kupuju i konzumiraju proizvodi, uzgaja i prodaje. Stoga udruživanje proizvođača kao i sami plasman proizvoda kroz kratke lance opskrbe dobivaju sve veće značenje. Prema istraživanju Cesaroa i suradnika (2020.), u Hrvatskoj poljoprivrednici koji koriste kratke lance opskrbe postižu u prosjeku 8.138 EUR više dodane vrijednosti na farmi u odnosu na situaciju u kojoj ne bi koristili kratke lance opskrbe. Za obiteljska poljoprivredna gospodarstva kratki opskrbni lanci i udruživanje predstavljaju izvanrednu priliku za stabilnije prihode.

S obzirom da je u Hrvatskoj velik broj tradicionalnih proizvoda stekao zaštićene oznake, potrebno je osigurati dovoljne količine sirovine visoke kvalitete, prvenstveno svinjskog mesa, kako bi se osigurala proizvodnja tih proizvoda. Krajnji cilj nije sama zaštita naziva i registracija oznake, već je to dodana vrijednost te prednost koju proizvođači mogu i moraju iskoristiti u plasmanu, marketingu i postizanju bolje cijene zaštićenih proizvoda. Proizvođači iz sektora mliječnog govedarstva te proizvođači žitarica, posebice kukuruza i pšenice, imaju veliki potencijal za diverzifikaciju proizvodnje u proizvode s većom dodanom vrijednosti. Također, prepoznatljivost proizvoda povezana je i s prepoznatljivošću područja na kojem se on proizvodi, a što doprinosi jačanju turizma, ali i održivom razvoju ruralnih područja.

Razvojem ruralnog turizma otvaraju se prilike za razvoj apiturizma i apiterapije koji su u Hrvatskoj u začecima, a za njima je sve veće zanimanje. Važno je također povezivanje podsektora pčelarstva s voćarstvom zbog sve većeg značaja – primjerice oprašivanje voćnih vrsta, čime se doprinosi očuvanju prirode kao i kvaliteti voća. U sektoru grožđa i vina važno je podržati diverzifikaciju malih i srednjih vinogradara i organizaciju proizvođača s ciljem proizvodnje proizvoda s dodanom vrijednosti.

2.1.SO3.1.4 Prijetnje

T1. Negativan utjecaj vanjskog tržišta i uvoza po niskim cijenama

T2. Promjenjivost tržišta i cijena poljoprivrednih proizvoda

T3. Negativni demografski trendovi posljedično uzrokuju i manjak radne snage u poljoprivredi

T4. Visoka koncentracija u preradi hrane i distribuciji hrane

Niske otkupne cijene i uvoz jeftinijih proizvoda iz drugih država (u i izvan EU) proizvođačima žitarica predstavljaju najveću prijetnju za proizvodnju. Veliki uvoz je posebno izražen i u sektoru svinjogojstva. Hrvatska ima povoljne uvjete i dugu tradiciju u uzgoju svinja, ali već duže vrijeme (za vrijeme i prije ulaska u EU) trendovi u ovom sektoru su negativni i situacija nije logična s obzirom da relativno visoku potražnju prati konstantno smanjenje broja svinja u uzgoju (106.000 svinja u 2013., 99.000 svinja u 2018. godini). Domaća proizvodnja ne zadovoljava domaću potrošnju i uvoz svinjskog mesa je značajno visok. Proizvođači vina smatraju kako im kvaliteta i konkurentna cijena proizvoda daju prednost kad je riječ o uvozu iz drugih država (EU i izvan EU). Pored toga, proizvodnja nije standardizirana niti usklađena sa zahtjevima tržišta (naročito EU tržišta). U sektoru voćarstva, faktor koji ograničava razvoj tog sektora je plasman proizvoda koji je u velikoj mjeri povezan s manjom potražnjom zbog malog tržišta i niskim cijenama u trgovačkim lancima. Količina uvezenog voća koje uvelike premašuje količinu izvoza (150.000 tona voća se uvozi u Hrvatsku svake godine uz izvoz od samo 20.000 tona, većinom mandarine) ima negativan utjecaj na cijenu domaćeg voća koja se stalno smanjuje, a što u konačnici smanjuje isplativost proizvodnje i motivaciju poljoprivrednika za povećanje proizvodnje.

Promjenjivost tržišta i cijena svojstvena je tržištu poljoprivrednih proizvoda. Glavni uzrok tomu je neusklađenost između vremena ponude (koja je sezonska) i vremena potražnje (koja je sve manje sezonska). Upravo je to prijetnja s kojom se stalno suočavaju svi poljoprivredni proizvođači i može imati utjecaj na održivost prihoda i položaj poljoprivrednika u vrijednosnom lancu. Kroz mjere ZPP-a nudi se niz instrumenata i mjera kako bi se stabilizirale cijene i ponuda poljoprivrednih proizvoda. No, poremećaji tržišta su različiti i imaju različite učinke.

Negativni demografski trendovi posljednjih godina (posebice izraženi u ruralnim područjima) su stvorili i manjak radne snage u poljoprivredi i prehrambenoj industriji. Ulaskom u EU, migracije radne snage, posebno mladih iz Hrvatske u druge države članice, dodatno su smanjile raspoloživost radne snage. Odlazak pretežno mladog stanovništva predstavlja prijetnju za generacijsku obnovu na poljoprivrednim gospodarstvima te predstavlja veliki problem za učinkovito obavljanje aktivnosti u ruralnom prostoru. Sve starija populacija (62% poljoprivrednika upisanih u Upisnik poljoprivrednika je starija od 55 godina, odnosno 39% je starije od 65 godina) dovodi u pitanje održivost i budućnost poljoprivredne proizvodnje i opskrbu hrane u Hrvatskoj.

Postoje dokazi o visokoj koncentraciji u preradi i distribuciji hrane. U EU je pet najvećih maloprodajnih trgovaca u 2014. bilo blizu 60%, dok je u Hrvatskoj taj udio oko 45%. Te razine koncentracije dovode u rizik zaradu poljoprivrednih gospodarstava, ako nema alternativnih poslovnih partnera.

2.1.SO3.1.5 Druge napomene

Nije primjenjivo.

2.1.SO3.2 Utvrđivanje potreba

Oznaka	Naslov	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Potreba je uzeta u obzir u strateškom planu u okviru ZPP-a
04	Povećati dodanu vrijednost poljoprivredne proizvodnje uključujući inovativna rješenja	Visok	Da
06	Unaprijediti horizontalnu i vertikalnu povezanost proizvođača	Srednji	Da

Druge napomene o procjeni potreba

Nije primjenjivo.

2.1.SO3.4 Logika intervencije

Oblik intervencije	Vrsta intervencije	Oznaka intervencije (država članica) – naziv	Zajednički pokazatelj

			ostvarenja
Sectoral - Voće i povrće	INVRE(47(1)(a)) - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, istraživanje i eksperimentalne i inovativne metode proizvodnje te druga djelovanja	47.1.a.01. - Ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora
Sectoral - Voće i povrće	INVRE(47(1)(a)) - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, istraživanje i eksperimentalne i inovativne metode proizvodnje te druga djelovanja	47.1.a.02. - Istraživanja, eksperimentalne i inovativne metode proizvodnje	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora
Sectoral - Voće i povrće	ADVI1(47(1)(b)) - usluge savjetovanja i tehnička pomoć, posebno u pogledu održivih tehnika suzbijanja štetnih organizama i bolesti, održive upotrebe sredstava za zaštitu bilja i zdravlja životinja, prilagodbe klimatskim promjenama i ublažavanja tih promjena, uvjeta zaposlenja, obveza poslodavaca te zdravlja i sigurnosti na radu	47.1.b.01. - Savjetodavne usluge i tehnička pomoć	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora
Sectoral - Voće i povrće	TRAINCO(47(1)(c)) - osposobljavanje, uključujući prenošenje znanja i razmjenu najboljih praksi, posebno u pogledu održivih tehnika suzbijanja štetnih organizama i bolesti, održive upotrebe sredstava za zaštitu bilja i zdravlja životinja, prilagodbe klimatskim promjenama i ublažavanja tih promjena, kao i upotrebe organiziranih trgovinskih platformi i razmjene robe na licu mjesta te ročnih tržišta	47.1.c.01. - Trening i/ili razmjena najboljih praksi	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora
Sectoral - Voće i povrće	PROMO(47(1)(f)) - promidžba, komunikacija i marketing, uključujući djelovanja i aktivnosti osobito usmjerene na podizanje svijesti potrošača o Unijinim sustavima kvalitete i važnosti zdrave prehrane te na diversifikaciju i konsolidaciju tržištâ	47.1.f.01. - Promidžba, komunikacija i marketing	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora
Sectoral - Voće i povrće	QUAL(47(1)(g)) - provedba sustavâ kvalitete Unije i nacionalnih sustava kvalitete	47.1.g.01. - Sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora
Sectoral - Voće i povrće	CLIMA(47(1)(i)) - djelovanja za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu tim promjenama	47.1.i.01. - Ublažavanje posljedica klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora
Sectoral - Voće i povrće	SETUP(47(2)(a)) - utvrđivanje, punjenje i popunjavanje uzajamnih fondova od strane organizacija proizvođača i njihovih udruženja priznatih na temelju Uredbe (EU) br. 1308/2013 ili članka 67. stavka 7. ove Uredbe	47.2.a.01. - Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_01	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora
Sectoral - Voće i povrće	ORCHA(47(2)(d)) - ponovna sadnja voćnjaka ili maslinika ako je to potrebno nakon obveznog krčenja iz zdravstvenih ili fitosanitarnih razloga prema uputi nadležnog tijela države članice ili radi prilagodbe klimatskim promjenama	47.2.d.01. - Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_02	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora
Sectoral - Voće i povrće	WITHD(47(2)(f)) - povlačenje s tržišta za besplatnu distribuciju ili druge svrhe, uključujući prema potrebi preradu kako bi se olakšalo povlačenje	47.2.f.01. - Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_03	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora
Sectoral - Voće i povrće	HARIN(47(2)(i)) - osiguranje berbe i proizvodnje kojim se doprinosi zaštiti dohodaka proizvođača u slučaju gubitaka prouzročenih prirodnim katastrofama, nepovoljnim klimatskim prilikama te bolestima ili najezdama štetnih organizama, uz istodobno osiguravanje da korisnici poduzmu potrebne mjere za sprečavanje rizika	47.2.i.01. - Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_04	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora
Sectoral - Pčelarski proizvodi	PROMOBEES(55(1)(f)) - promidžba, komunikacija i marketing, uključujući djelovanja za praćenje tržišta i aktivnosti osobito usmjerene na podizanje svijesti potrošača o kvaliteti pčelarskih proizvoda	55.1.f.01. - Promocija, komunikacija i marketing, uključujući aktivnosti praćenja tržišta i aktivnosti usmjerene posebno na podizanje svijesti potrošača o kvaliteti pčelarskih proizvoda	O.37. Broj djelovanja ili jedinica za očuvanje ili poboljšanje pčelarstva

Sectoral - Vino	INFOR(58(1)(h)) - mjere informiranja koje se odnose na vina Unije i provode u državama članicama i kojima se potiče odgovorna konzumacija vina ili promiču Unijini sustavi kvalitete Unije obuhvaćaju oznake izvornosti i oznake zemljopisnog podrijetla	58.1.h.01. - Informiranje	O.36. Broj djelovanja ili jedinica za koje je dodijeljena potpora u sektoru vina
Sectoral - Vino	PROMOWINE(58(1)(k)) - promidžba u trećim zemljama	58.1.k.01. - Promidžba	O.36. Broj djelovanja ili jedinica za koje je dodijeljena potpora u sektoru vina
RD	COOP(77) - Suradnja	77.01. - Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete	O.29. Broj korisnika koji primaju potporu za sudjelovanje u službenim sustavima kvalitete

Pregled

Manja poljoprivredna gospodarstva dominiraju u strukturi hrvatske poljoprivrede, ali im je zbog malog obujma proizvodnje otežan pristup kupcima koji traže kontinuiranu opskrbu proizvoda ujednačene kvalitete. Poljoprivrednici su u pravilu slabiji partner u odnosu na prerađivače, trgovce i posrednike, iako im je položaj unaprijeđen zahvaljujući *Zakonu o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom*. Kao rješenje nameće se udruživanje poljoprivrednika, što je proces koji je u Hrvatskoj u tijeku, a udio poljoprivrednika koji sudjeluju u nekom od oblika udruživanja još uvijek je nedostatan. Poljoprivrednici udruženi u skupine proizvođača ili proizvođačke udruge često provode aktivnosti unaprjeđenja ili promicanja kvalitete, zbog čega je i ovom specifičnom cilju pridružena potreba P4 opisana u poglavlju o specifičnom cilju SO2.

Sa specifičnim ciljem SO3 povezane su dvije potrebe hrvatskog poljoprivrednog sektora te intervencije kako je navedeno u nastavku.

Sažetak - Odnos potreba i intervencija povezanih sa specifičnim ciljem SO3:

	Potrebe hrvatskog poljoprivrednog sektora	
	Potreba P4: **Povećati dodanu vrijednost poljoprivredne proizvodnje uključujući inovativna rješenja**	**Potreba P6:** **Unaprijediti horizontalnu i vertikalnu povezanost proizvođača**
Intervencije	**47.1.f.01**. Voće i povrće – promidžba, komunikacija i marketing **47.1.g.01**. Voće i povrće – sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode **55.1.f.01** Pčelarstvo – promocija, komunikacija i marketing **58.1.h.01** Vino – informiranje **58.1.k.01** Vino – promidžba **77.01** Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete	**47.1.a.01.** Voće i povrće – ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu **47.1.a.02.** Voće i povrće – istraživanja, eksperimentalne i inovativne metode proizvodnje **47.1.b.01.** Voće i povrće: Savjetodavne usluge i tehnička pomoć **47.1.c.01.** Voće i povrće: Trening i/ili razmjena najboljih praksi **47.1.f.01.** Voće i povrće – promidžba, komunikacija i

		marketing **47.1.g.01.** Voće i povrće – sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode **47.1.i.01.** Voće i povrće: Ublažavanje posljedica klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama **47.2.a.01.** Voće i povrće: Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima (zajednički fondovi **47.2.d.01.** Voće i povrće: Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima (obnova voćnjaka i maslinika iskrčenih radi naređenih mjera) **47.2.f.01.** Voće i povrće: Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima (povlačenje viškova s tržišta) **47.2.i.01.** Voće i povrće: Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima (osiguranje nasada) **77.01** Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete

Intervencije vezane uz potrebu P4, koja se odnosi na povećanje dodane vrijednosti proizvoda, već su opisane unutar specifičnog cilja SO2 zbog njihovog doprinosa povećanju konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava. Dodanu vrijednost proizvod može postići i registriranjem oznake kvalitete po kojoj će proizvod biti prepoznatljiv na tržištu. Ista potreba ujedno je povezana sa specifičnim ciljem SO3, budući da sustave kvalitete u pravilu promiču udruge proizvođača ili proizvođačke organizacije.

Potreba P6 govori o važnosti povezivanja proizvođača horizontalno (unutar pojedinog sektora) i vertikalno (unutar lanca vrijednosti).

Potporom udruživanju poljoprivrednika mogu se smatrati i sve sektorske intervencije iz sektora voća i povrća (intervencije iz članka 47. Uredbe (EU) 2021/2115), za koje se financijska pomoć odobrava u obliku sufinanciranja aktivnosti iz odobrenih operativnih programa priznatih proizvođačkih organizacija.

Napredak u ostvarenju specifičnog cilja SO3 pratit će se putem pokazatelja rezultata koji se odnose na udio poljoprivrednih gospodarstava uključenih u oblike udruživanja ili kratke lance opskrbe uz potporu ZPP-a (R.10) i udio vrijednosti utržene proizvodnje proizvođačke organizacije (R.11).

2.1.SO3.5 Prema potrebi obrazloženje upotrebe programa InvestEU, uključujući iznos i njegov očekivani doprinos specifičnom cilju/međusektorskom cilju

Nije primjenjivo.

2.1.SO3.8 Odabir pokazatelja rezultata

Odabir pokazatelja rezultata za taj specifični cilj

Pokazatelji rezultata [preporučeni pokazatelji rezultata za taj specifični cilj u potpunosti su prikazani podebljanim slovima].	Ciljna vrijednost
R.10 CU PR - Bolja organizacija opskrbnog lanca Udio poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u skupinama proizvođača, organizacijama proizvođača, lokalnim tržištima, kratkim lancima opskrbe i sustavima kvalitete kojima je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a	0,09 %
R.11/Voće i povrće - Koncentracija ponude Udio vrijednosti proizvodnje stavljene na tržište po organizacijama proizvođača ili skupinama proizvođača s operativnim programima u određenim sektorima	3,68 %

Obrazloženje ciljnih vrijednosti i povezanih ključnih etapa

U okviru specifičnog cilja 03 određen je doprinos za dva pokazatelja rezultata.

R.10PR Bolja organizacija lanca opskrbe: Udio poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u skupinama proizvođača, proizvođačkim organizacijama, lokalnim tržištima, kratkim lancima opskrbe i sustavima kvalitete kojima je dodijeljena potpora u okviru ZPP a

Ovaj pokazatelj određuje udio poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u skupinama proizvođača, proizvođačkim organizacijama, lokalnim tržištima, kratkim lancima opskrbe i sustavima kvalitete kojima je dodijeljena potpora u okviru ZPP a. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervencije:

·Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete (77.01.) te

·sve intervencije u sektoru voća i povrća (47.1.a.01., 47.1.a.02., 47.1.b.01., 47.1.c.01., 47.1.f.01., 47.1.g.01., 47.1.i.01., 47.2.a.01., 47.2.d.01., 47.2.f.01. i 47.2.i.01.),

a kao odgovor na Potrebu 06 Unaprijediti horizontalnu i vertikalnu povezanost proizvođača.

Očekivana ciljna vrijednost je udio od 0,09% (120 poljoprivrednika bez duplog brojenja) u ukupnom broju poljoprivrednih gospodarstava (C.12 – 134.460, vrijednost 2016.) za sve intervencije koje doprinose ovom pokazatelju - intervencije u sektoru voća i povrća (Ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, Istraživanja, eksperimentalne i inovativne metode proizvodnje, Savjetodavne usluge i tehnička pomoć, Trening i/ili razmjena najboljih praksi, Promidžba, komunikacija i marketing, Sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode, Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima) i Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete. Najveći pojedinačni doprinos očekuje se od intervencije Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitet. Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja za sve intervencije

R.11 Koncentracija ponude: Udio vrijednosti utržene proizvodnje proizvođačke organizacije ili skupine proizvođača s operativnim programima u određenim sektorima

Ovaj pokazatelj određuje udio vrijednosti utržene proizvodnje proizvođačke organizacije ili skupine proizvođača s operativnim programima u određenim sektorima. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za

·sve intervencije u sektoru voća i povrća (47.1.a.01., 47.1.a.02., 47.1.b.01., 47.1.c.01., 47.1.f.01., 47.1.g.01., 47.1.i.01., 47.2.a.01., 47.2.d.01., 47.2.f.01. i 47.2.i.01.)

a kao odgovor na Potrebu 06 Unaprijediti horizontalnu i vertikalnu povezanost proizvođača.

Vrijednosti ključnih etapa su određene temeljem očekivanih vrijednosti utržene proizvodnje od strane proizvođačkih organizacija s odobrenim operativnim programima. Ciljna vrijednost je 3,68% a predstavlja udio utržene proizvodnje u odnosu na ukupnu vrijednosti proizvodnje sektora.

Pokazatelji R.10 i R.11 su specifični i direktno vezani uz ovaj specifični cilj.

Napomena: za sektorske intervencije u sektoru voća i povrća je doprinos pokazateljima rezultata određen i planiran temeljem dosadašnjeg iskustva iz odobrenih operativnih programa i očekivanja tijekom razdoblja

2023.-2027. Po odobrenju novih operativnih programa će se, po potrebi, doprinos pokazateljima rezultata (i planirane vrijednosti) prilagoditi (u skladu s nacrtom Provedbene uredbe o utvrđivanje pravila o metodama izračuna zajedničkih pokazatelja ostvarenja i rezultata utvrđenih u Prilogu I. Uredbi (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća).

2.1.SO3.9 Obrazloženje financijske dodjele

Pregled financijskog doprinosa intervencija koji su vezani uz intervencijsku logiku SO3 prikazan je u sljedećoj tablici:

Intervencije	UKUPNO
EAGF	**2.605.797**
47.1.a.01. Sectoral intervention_Voće i povrće_Ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu	97.008
47.1.a.02. Sectoral intervention_Voće i povrće_Istraživanja, eksperimentalne i inovativne metode	97.008
47.1.b.01. Sectoral intervention_Voće i povrće_Savjetodavne usluge i tehnička pomoć	97.008
47.1.c.01. Sectoral intervention_Voće i povrće_Trening i/ili razmjena najboljih praksi	97.008
47.1.f.01. Sectoral intervention_Voće i povrće_Promidžba, komunikacija i marketing	97.008
47.1.g.01. Sectoral intervention_Voće i povrće_Sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode	97.008
47.1.i.01. Sectoral intervention_Voće i povrće_Ublažavanje posljedica klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama	97.008
47.2.a.01. Sectoral intervention_Voće i povrće_Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_01	97.008
47.2.d.01. Sectoral intervention_Voće i povrće_Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_02	97.008
47.2.f.01. Sectoral intervention_Voće i povrće_Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_03	97.008
47.2.i.01. Sectoral intervention_Voće i povrće_Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_04	97.008
55.1.f.01. Sectoral intervention_Pčelarastvo_ Promocija, komunikacija i marketing, uključujući aktivnosti praćenja tržišta i aktivnosti usmjerene posebno na podizanje svijesti potrošača o kvaliteti pčelarskih proizvoda	229.212
58.1.h.01. Sectoral intervention_Vino_Informiranje	72.000
58.1.k.01. Sectoral intervention_Vino_Promidžba	1.237.500
EAFRD	**800.000**
77.01. Cooperation_Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete	800.000
UKUPNO	**3.405.797**

Ukupno planirani iznos je 3.405.797 EUR-a (EU + HR dio). Navedeni iznos je planiran kako bi se postigli ciljevi i u skladu je s financijskim planom.

2.1.SO4 Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenjem emisija stakleničkih plinova i poboljšanjem sekvestracije ugljika, te promicanje održive energije

2.1.SO4.1 Sažetak SWOT analize

2.1.SO4.1.1 Prednosti

S1. Trend smanjenja emisije stakleničkih plinova

S2. Visoki udio šuma i šumskog zemljišta te travnjaka u ukupnom zemljištu

S3. Bogatstvo geotermalnim izvorima

S4. Dugogodišnja tradicija održivog gospodarenja šumama

Republika Hrvatska bilježi gotovo konstantan trend smanjenja emisije stakleničkih plinova. Poljoprivredni sektor odražava taj trend te je emisija stakleničkih plinova u poljoprivredi smanjena za 10,99 % u razdoblju 2010. – 2018. godine. U skladu s navedenim vezano za emisije iz kategorija crijevna fermentacija i gospodarenje stajskim gnojem vidljiv je konstantan pad emisije metana iz stočarstva od 2016. godine sa 60,67 kt na 55,24 kt u 2019. godini. Na smanjenje emisije metana iz stočarstva utjecaja ima i mjera 14 Dobrobit životinja čija je provedba počela tijekom 2018. godine kroz zahtjeve povećanja podne površine, obogaćivanja ležišta slamom te držanja životinja na ispaši. Zahtjev za povećanjem podne površine izravno smanjuje emisije zbog smanjenog broja životinja u objektu, a doprinosi i manjem nakupljanju stajskog gnoja po jedinici površine čime se također smanjuju emisije. Obogaćivanje ležišta povećanim količinama slame pridonosi boljem upijanju urina i održavanju podova suhim te sprječava nakupljanje mokraće u lokve čime se, također, smanjuju emisije. Zahtjev držanja životinja na ispaši uvelike utječe na smanjenje emisija jer se značajno umanjuje deponiranje i manipulacija stajskog gnoja unutar i izvan objekta uzgoja životinja. Dodatno, kroz boravak životinja na ispaši omogućuje se deponiranje stajskog gnoja na pašnjak gdje ga biljke izravno usvajaju te se provodi njegova apsorpcija od strane tla. Tijekom 2019. godine, u sklopu mjere 14, navedeni zahtjevi su provođeni na ukupno 280.517 UG životinja.

Unutar PRR-a za TOP-a 4.1.2. ("Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš") do kraja 2019. godine odobrena je potpora od 83.022.064 EUR te 3.004.427 EUR putem financijskih instrumenata. Prema zaključku vanjskog vrednovanja PRR-a u Godišnjem izvješću o provedbi PRR-a za 2018. godinu, provedene mjere doprinijele su smanjenju emisija stakleničkih plinova i amonijaka iz poljoprivrede za minimalno 1 % u odnosu na ukupne emisije iz poljoprivrede u Republici Hrvatskoj.

Potencijal za ponor ugljika predstavlja 3.800 pojedinačnih lokaliteta i osam velikih kompleksnih močvarnih područja koja uključuju 203 km² cretova i tresetišta koji se ne obrađuju niti eksploatiraju. Međutim, Republika Hrvatska trenutno nema preciznih podataka (osobito podataka za potrebe monitoringa) o lokacijama močvara i tresetišta, niti je moguće izračunati ponor na ovim područjima. Tek po završetku projekta LIFE CROLIS (Hrvatski zemljišni informacijski sustav) raspolagat će se navedenim podacima. Treba naglasiti kako su područja močvara i tresetišta u Republici Hrvatskoj sastavni dio NATURA 2000 područja te su zaštićena u okviru NATURA 2000 zakonodavnog okvira i pravila koja se odnose na ta područja.

Šume i travnjaci značajno doprinose ublažavanju posljedica klimatskih promjena kao i njihovoj prilagodbi, kroz smanjenje emisije stakleničkih plinova i sekvestraciju ugljika te proizvodnji biomase za sektore biogospodarstva. Šume i šumsko zemljište u Republici Hrvatskoj pokrivaju 49,3 % ukupne kopnene površine. Pošumljavanje je šumsko-uzgojni rad propisan šumskogospodarskim planovima (ŠGP). Relativno je malo podesnih i raspoloživih šumskih zemljišta za pošumljavanje koje, kao i svi ostali propisani šumski radovi u ŠGP-ovima, moraju dobiti pisanu suglasnost ministarstva nadležnog za zaštitu prirode.

Doprinos Republike Hrvatske globalnom cilju smanjenja stakleničkih plinova sadnjom dodatnih milijun stabala godišnje definirat će se Akcijskim planom za petogodišnje razdoblje za operativnu provedbu Strategije niskougljičnog razvoja s novim ambicioznim ciljevima smanjenja emisije stakleničkih plinova (26. Sastanak Konferencije stranaka Okvirne konvencije UN-a o promjeni klime – COP26), uključujući

provedbene aktivnosti, površine raspoložive i pogodne za sadnju te vrste i okvirne količine šumskog i uresnog reprodukcijskog materijala prema podneblju.

Prema podatcima Europske komisije, površina trajnih travnjaka i livada u Republici Hrvatskoj pokriva 607.560 ha, odnosno 40,6 % korištenih poljoprivrednih površina što je iznad EU prosjeka od 31 %. Trajni travnjaci su u 2018. godini imali vrijednost emisije -222,4 kt CO2 eq (prema CCI 45). Vrijednost emisije iz LULUCF sektora prema podacima iz CFR tablice pokazuje za 2019. godinu emisiju od -5682,26 kt net CO2, za šumsko zemljište -5791,63 kt net CO2, a za travnjake -306,79 kt net CO2.

Prema podatcima hrvatske Agencije za ugljikovodike, Republika Hrvatska ima bogatstvo geotermalnih izvora, a Panonski bazen ima za čak 60 % viši geotermalni gradijent od europskog prosjeka. Geotermalne elektrane mogu raditi s faktorom kapaciteta i do 95 %, a geotermalni sustavi mogu pružiti hlađenje, grijanje i toplu vodu iz iste instalacije.

Potrajno/održivo gospodarenje šuma u Republici Hrvatskoj je višestoljetna tradicija i zakonska obveza, a operativno se provodi na temelju šumskogospodarskih planova koji propisuju obvezatne radove u šumi na rok od 10 godina. Dodatni "osigurači" održivog gospodarenja šumama i pridobivenih proizvoda i usluga su preuzete obveze proizašle iz međunarodnih konvencija (paneuropski kriteriji iz rezolucija FOREST EUROPE o održivom gospodarenju šumama ugrađene u Zakon o šumama, akreditacija FSC certifikata za sve državne šume i dr.). Kao rezultat dugogodišnje tradicije (više do 250 godina gospodarenja) šume u Republici Hrvatskoj su još uvijek visokog stupnja prirodnosti u odnosu na druge članice EU. Sve šumarske intervencije su direktno ili indirektno usmjerene na ublažavanje posljedica klimatskih promjena odnosno jačanje otpornosti šumskih ekosustava.

2.1.SO4.1.2 Slabosti

W1. Mali udio proizvodnje energije iz biomase i bioplina

W2. Nedovoljna provedba mjera za poticanje sekvestracije ugljika

W3. Velik udio degradiranih šuma

U Republici Hrvatskoj, prema pokazatelju konteksta C.42, ukupna proizvodnja obnovljive energije u 2018. godini iznosila je 2.392,2 kToe, od čega iz poljoprivrede 65,7 kToe, a šumarstva 1.496,5 kToe. Iako je vidljiv trend rasta instaliranog kapaciteta za proizvodnju električne energije iz bioplina i biomase, udio je i dalje malen (14,1 % u 2018. godini). Prema Završnom izvješću o vrednovanju mjera PRR za potrebe GIP-a u 2019. godini, intervencije u okviru PRR-a imale su neznatan doprinos u opskrbi i korištenju obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada i ostataka te drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva, posebno iz razloga što je jedinih šest do tada isplaćenih projekata ulagalo u sunčane elektrane. Slabo ulaganje ili neulaganje u obnovljive izvore energije povezano s nedovoljnom sviješću potencijalnih korisnika o prednostima korištenja obnovljivih izvora energije, kao i trenutnim fokusom na unaprjeđenje modernizacije i konkurentnosti. Važno je spomenuti povezanost ovog segmenta s mogućnostima prodaje energije, s obzirom na ograničenje korištenja samo za potrebe gospodarstva i s tim u svezi elemenata državne potpore.

Kako u Republici Hrvatskoj CO_2 ima najveći udio u GHG, s ciljem poticanja pohrane i sekvestracije ugljika unutar PRR-a, korisnicima su na raspolaganju bile investicije u razvoj šumskog područja, rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura, uz operacije koje se odnose na održavanje trajnih travnjaka te zatravnjivanje i održavanje zatravnjenosti trajnih nasada (uz neizravan doprinos tome cilju unutar M1, M2, M3, M11 i M17). U GIP-u za 2018. godinu je navedeno kako je provedba tipova operacija koje izravno i neizravno doprinose pohrani i sekvestraciji ugljika u poljoprivredi i šumarstvu niska. Naime, ukupna površina poljoprivrednog i šumskog zemljišta za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju koji pridonose sekvestraciji ili pohrani ugljika je iznosila 5.054 ha, odnosno 0,13 % ukupne poljoprivredne i šumske površine, dok je u odnosu na ukupna sredstva alocirana PRR-om apsorpcija neznatna. Za sve tipove operacija koji izravno i neizravno doprinose sekvestraciji ugljika, isplaćeno je 140.191.919 EUR. Međutim, od tog iznosa se samo 39.633 EUR odnosi na tip operacije 10.1.7. (izravni doprinos). S obzirom na nedovoljno provođenje operacija koje doprinose poticanju pohrane i sekvestraciji ugljika zbog malog interesa potencijalnih korisnika, male površine koje doprinose sekvestraciji/pohranjivanju ugljika te visoki udio emisija CO_2, vidljivo je kako postoji značajan prostor za napredak u ovom području.

Prema Nacionalnoj inventuri šuma (CRONFI, 2010.), šume i šumsko zemljište u Republici Hrvatskoj pohranjuju 640 milijuna t ugljika. Trenutno se kapacitet za vezivanje ugljika u šumama smanjuje što je povezano sa činjenicom da su šume u fazi starenja te im je potrebna obnova, a u nekim područjima i sanacija. Stoga je potrebno provoditi uzgojne mjere s ciljem povećanja prirasta sukladno šumskogospodarskim planovima. Te mjere će ujedno pridonijeti ublažavanju i prilagodbi klimatskim promjenama jer se u sklopu tradicionalnog održivog gospodarenja šumama u Republici Hrvatskoj provodi prirodi bliska obnova zavičajnim vrstama mješovitih šuma.

Prema podacima Europske komisije, površina trajnih travnjaka i livada u Republici Hrvatskoj pokriva 607.560 ha, odnosno 40,6 % korištenih poljoprivrednih površina što je iznad EU prosjeka od 31 %. Trajni travnjaci su u 2018. godini imali vrijednost emisije -222,4 kt CO_2 eq (prema CCI 45). Vrijednost emisije iz LULUCF sektora prema podacima iz CFR tablice pokazuje za 2019. godinu emisiju od -5.682,26 kt net CO_2, za šumsko zemljište -5.791,63 kt net CO_2, a za travnjake -306,79 kt net CO_2.

Veliki je udio degradiranih oblika šumskih sastojina koje se prostiru na 533.828 ha što predstavlja 22,22 % šuma u Republici Hrvatskoj (Šumskogospodarska osnova područja RH 2016. - 2025). Struktura šuma prema uzgojnom obliku ukazuje da se gospodarenje šumama s ekonomskog gledišta isključivo odvija u šumama sjemenjača kojih ima 0,9 milijuna hektara (55,3 %) i koje osiguravaju najvrjednije drvne sortimente.

2.1.SO4.1.3 Prilike

O1. Velika količina dostupne biomase za korištenje u biogospodarstvu te mogućnosti proizvodnje dodatne biomase

O2. Intenziviranje prakse raznolikost usjeva, uzgoj postrnih usjeva i zelenog pokrova

O3. Primjena novih tehnologija i alata za bolju prilagodbu i ublažavanje klimatskih promjena

O4. Smanjenje potrošnje energije u poljoprivredi kroz energetsku učinkovitost

O5. Povećana razina svjesnosti o potrebi prelaska na održive sustave gospodarenja

Od početka provedbe Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. (PRR) zamijećen je značajan porast korisnika mjera koje imaju pozitivan doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenje emisija stakleničkih plinova i poboljšanje sekvestracije ugljika. Osim ekološke poljoprivrede, koja postaje sve značajniji sustav proizvodnje, pozitivnom utjecaju na klimu i okoliš doprinose intervencije iz mjere 10 Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene. Dio ovih operacija značajno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena kroz očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti, poboljšanje kvalitete tla, smanjenje erozije (pokazatelj konteksta C.41 2,4 t/ha 2016. godine, uz prosječno godišnje smanjenje erozije u razdoblju 2010. - 2016. od 23,7 %, što je znatno iznad EU prosjeka koji iznosi 0,4 %).

Prosječna produktivnost u biogospodarstvu Republike Hrvatske ispod je prosjeka u EU-28. Dokument „Razvoj održivog i kružnog biogospodarstva u Hrvatskoj: mogućnosti i izazovi“, izrađen u suradnji sa Svjetskom bankom, ističe potencijal koji Republika Hrvatska ima za prijelaz u održivo kružno biogospodarstvo s obzirom na raspoložive površine zemljišta i morske prirodne resurse. Veliki potencijalni i trenutno nedovoljno iskorišteni resurs je neprehrambena biomasa od otpada i ostataka u poljoprivredno-prehrambenim sustavima. Biomasa predstavlja veliki potencijal u proizvodnji energije iz obnovljivih izvora energije, čiji je ukupni tehnički potencijal biomase 74,01 – 158,91 PJ/godišnje, ne računajući na povećanje površina pod kulturama kratke ophodnje ili drugim energetskim usjevima. U proizvodnji bioplina utvrđen je i značajan potencijal za mikro (iz mokrog gnoja) i mala (iz mokrog gnoja i biootpada te drvne biomase) kogeneracijska postrojenja, gdje je potencijal izgradnje od ova tri oblika 955 MW. Stoga je uzimajući u obzir cjelokupnu trenutnu instaliranu snagu za proizvodnju energije iz bioplina i biomase od 287,83 MW prema registriranim objektima u Registru obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača (Ministarstvo zaštite okoliša i energetike Republike Hrvatske, 2020.), potencijal razvoja je neupitan.

Primjena praksi koje se odnose na diverzifikaciju usjeva, uzgoj postrnih usjeva i zelenog pokrova te uzgoj kultura koje fiksiraju dušik otvara mogućnosti kako prilagodbe na klimatske promjene, tako i ublažavanja istih. Iako su se ove prakse unutar zelenih plaćanja počele provoditi od 2015. godine, utvrđena je njihova neravnomjerna i nedovoljna zastupljenost te ih je zbog njihovog značaja važno intenzivirati u

poljoprivrednoj proizvodnji.

Sve dostupniji i kvalitetniji IT alati i sustavi (npr. upotreba satelitskih snimaka programa Sentinel, ortofotosnimke, upotreba dronova) za bolje upravljanje cjelokupnim prostorom pa time i poljoprivrednom proizvodnjom povećavaju mogućnost predviđanja odnosno prognoziranja određenih događaja na određenom području. Usluge koje omogućuje primjena ovih IT sustava i alata mogu znatno doprinijeti prilagodbi ili ublažavanju klimatskih promjena, bez velikih oscilacija nivoa proizvodnje osiguravajući konstantni izvor prihoda i sigurnost poljoprivrednika.

Iako potrošnja energije u poljoprivredi ne predstavlja značajni udio (6,8 % u 2018. godini, odnosno 9,84 PJ od 144,12 PJ), mogla bi se dodatno smanjiti kroz energetsku obnovu poljoprivrednih objekata ili uvjetovanje nove gradnje u skladu s pravilima energetske učinkovitosti. Međutim, imajući u vidu sve češće neuobičajeno visoke temperature, za očekivati je porast potrošnje energije za potrebe hlađenja objekata za držanje životinja ili skladištenje voća i povrća.

2.1.SO4.1.4 Prijetnje

T1. Učestalije ekstremne vremenske i klimatske pojave i njihov negativan utjecaj na poljoprivredu i šumarstvo

T2. Poremećaji na tržištu energenata, sirovine i osiguranja

T3. Sporo vidljivi rezultati intervencija mogu obeshrabriti korisnike za daljnje aktivnosti

Promatrajući samo srednju godišnju temperaturu prema podacima DHMZ-a, u razdoblju 2016. - 2019. godine u Republici Hrvatskoj je zabilježena viša temperatura od višegodišnjeg prosjeka i to u kategorijama ekstremno toplo i vrlo toplo. Srednja godišnja temperatura je viša od višegodišnjeg prosjeka od 2011. godine pa se ovaj trend očekuje i u budućnosti. Iz javno dostupnih podataka Ministarstva financija za štete od elementarnih nepogoda u 2013. i 2014. godini te podatka Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva o štetama koje je u 2016. godine prouzrokovao mraz, vidljiva je klimatska varijabilnost, koja je u tri godine prouzrokovala štetu od ukupno 3 milijarde kuna (otprilike 400 milijuna eura). Osim već navedenih nepogoda, štete poljoprivredi uzrokuju snježne oborine, jaki vjetrovi i tuča. Zbog nerazvijenog sustava navodnjavanja i drenaže, a osobito zbog niskog sadržaja humusa (C.40 13,34 g kg-1, izvor: Projekt određivanja područja sa prirodnim ograničenima ili ostalim posebnim ograničenjima s kalkulacijama uz utvrđivanje vrijednosti kontekst indikatora br. 41 „Organska tvar u tlu“ i br. 42 „Erozija tla vodom“, 2018. godina) u poljoprivrednim tlima, hrvatska poljoprivreda je izrazito ranjiva na klimatske promjene. Najveću ugrozu u skladu s procjenom za razdoblje do 2050. godine predstavljaju, s jedne strane nedostatak vode i sve dulja sušna razdoblja, a s druge strane poplave. Tla koja su zbijena, imaju loš vodozračni omjer i niski sadržaj humusa, biti će podložna poplavama odnosno stagnirajućim vodama što smanjuje prinos. Unutar PRR-a za TOP 5.2.1. Obnova poljoprivrednog zemljišta i poljoprivrednog potencijala, ugovorena potpora iznosi 8,2 milijuna EUR (APPRRR, 2020.), što upućuje na učestalost katastrofalnih događaja i potrebe poljoprivrednika da osiguraju nastavak proizvodnje.

Na šumskom zemljištu se za razdoblje do 2050. predviđa pomicanje fenoloških faza šumskog drveća, smanjenje produktivnosti pojedinih šumskih ekosustava, veća učestalost šumskih požara uz produljenje njihove sezone. Također, vrlo je moguće pomicanje rasprostranjenosti šumskih vrsta i štetnika, uključujući i invazivne vrste. U slučaju povećanja učestalosti i intenziteta negativnih vremenskih pojava (ledoloma, vjetroloma i sl.) moguće su štete i unutar velikih šumskih ekosustava.

Zbog pandemije bolesti Sars-COV-2 virusa (COVID-19) koja je 2020. godine zahvatila cijeli svijet, u pitanje je dovedeno funkcioniranje tržišta, gdje rast cijena sirovina može dovesti u pitanje dohodak poljoprivrednika. Time pitanja zaštite klime i okoliša za poljoprivrednike uglavnom postaju sekundarna. Nadalje, tržište osiguranja koje bilježi rast u posljednjih nekoliko godina, uslijed čestih isplata šteta moglo bi reagirati povećanjem cijena polica, što bi za posljedicu moglo imati odvraćajući efekt.

Unatoč dugoročnoj isplativosti ulaganja u prilagodbu ili ublažavanje klimatskih promjena, slabi povrat investicija kroz početno razdoblje može dovesti do nezainteresiranosti korisnika za takvu vrstu ulaganja. Uz navedeno, korisnicima nisu u značajnoj mjeri prihvatljive intervencije čiji je učinak prvenstveno smanjenje GHG emisija, a kojima se potpora ostvaruje na godišnjoj razini u obliku nadoknade gubitka prihoda ili povećanih troškova korisnicima, iz razloga što za iste trebaju preuzeti višegodišnju obvezu.

2.1.SO4.1.5 Druge napomene

Nije primjenjivo.

2.1.SO4.2 Utvrđivanje potreba

Oznaka	Naslov	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Potreba je uzeta u obzir u strateškom planu u okviru ZPP-a
07	Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena	Visok	Da
08	Povećati korištenje energije iz obnovljivih izvora u poljoprivrednoj proizvodnji i preradi	Srednji	Da

Druge napomene o procjeni potreba

Nije primjenjivo.

2.1.SO4.3 Utvrđivanje relevantnih (elemenata) nacionalnih planova koji proizlaze iz zakonodavnih instrumenata navedenih u Prilogu XI. Uredbe o strateškom planu u okviru ZPP-a, a uzeti su u obzir u procjeni potreba za planove u okviru ZPP-a za ovaj konkretni cilj

Potreba 7 Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena povezana je sa četiri strateška dokumenta:

1. Strategija upravljanja rizicima od katastrofa do 2030. godine i Akcijski plan upravljanja rizicima od katastrofa 2021. - 2024. za provedbu Strategije upravljanja rizicima od katastrofa do 2030. godine uključuje dva strateška cilja povezana s Potrebom 7:

- Strateški cilj 1. Smanjenje najvećih rizika od katastrofa koje se postiže jačanjem sposobnosti za oporavak, rekonstrukciju, održiv razvoj i prevenciju
- Strateški cilj 2. Povećanje spremnosti za upravljanje katastrofama koje se postiže jačanjem spremnosti te jačanjem sposobnosti za odgovor na katastrofe i ublažavanje negativnih posljedica prijetnji

2. Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu i Akcijski plan provedbe Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu („Narodne novine“, broj 46/20), uključuje sljedeće mjere:

P-02 Povećanje prihvatnog kapaciteta poljoprivrednog tla za vodu

P-03 Primjena primjerene obrade tla (npr. konzervacijska obrada tla i ostali načini reducirane obrade tla)

P-06 Primjena antierozivnih mjera

Strategija doprinosi provedbi Uredbe (EU) 2018/841 i Uredbi (EU) 2018/842.

3. Integrirani nacionalni energetski i klimatski plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine uključuje sljedeće mjere:

POLJ-2 Poboljšanje stočarskih gospodarstava i sustava gospodarenja stajskim gnojem

POLJ-6 Unaprjeđivanje i promjena sustava obrade tla (npr. konzervacijska obrada tla i ostali načini reducirane obrade tla)

POLJ-7 Proširenje plodoreda s većim učešćem leguminoza

POLJ-8 Intenziviranje plodoreda korištenjem međuusjeva

POLJ-10 Poboljšanje metoda primjene organskih gnojiva

POLJ-12 Hidromelioracijski zahvati i sustavi zaštite od nepogoda

LUF-6 Gospodarenje pašnjacima
Integrirani nacionalni plan doprinosi provedbi Direktive (EU) 2018/2001 i Direktive 2012/27/EU.

4. Strategija niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu i Akcijski plan provedbe Strategije niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske od 2021. do 2025. godine („Narodne novine“, broj 63/21) uključuje sljedeće mjere:
MAG 4. Anaerobna razgradnja stajskog gnoja i proizvodnja bioplina
MAG 2. Poboljšanje stočarskih gospodarstava i sustava gospodarenja stajskim gnojem
MAG 6. Unaprjeđivanje i promjena sustava obrade tla (reducirana obrada)
MAG 7. Proširenje plodoreda s većim učešćem leguminoza
MAG 8. Intenziviranje plodoreda
MAG 12. Hidromelioracijski zahvati i sustavi zaštite od nepogoda
MAG 15. Sakupljanje i obrada poljoprivrednih nasada i ostataka za korištenje u energetske svrhe.
Strategija doprinosi provedbi Direktive (EU) 2018/2001.

Potreba 8 Povećati korištenje energije iz obnovljivih izvora u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji povezana je s dva strateška dokumenta:
1. Integrirani nacionalni energetski i klimatski plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine uključuje sljedeće mjere:
POLJ-4 Anaerobna razgradnja stajskog gnoja i proizvodnja bioplina
POLJ-15 Sakupljanje i obrada poljoprivrednih nasada i ostataka za korištenje u energetske svrhe
OIE-1 Informiranje, edukacija i povećanje kapaciteta za korištenje OIE
ES-2 Izgradnja i korištenje spremnika energije
Integrirani nacionalni plan doprinosi provedbi Direktive (EU) 2018/2001 i Direktive 2012/27/EU.

2. Strategija niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu i Akcijski plan provedbe Strategije niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske od 2021. do 2025. godine („Narodne novine“, broj 63/21) uključuje sljedeće mjere:
MAG 4. Anaerobna razgradnja stajskog gnoja i proizvodnja bioplina
MAG 15. Sakupljanje i obrada poljoprivrednih nasada i ostataka za korištenje u energetske svrhe
Strategija doprinosi provedbi Direktive (EU) 2018/2001.

2.1.SO4.4 Logika intervencije

Oblik intervencije	Vrsta intervencije	Oznaka intervencije (država članica) – naziv	Zajednički pokazatelj ostvarenja
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja	31.01. - Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja	31.02. - Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja	31.04. - Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja	31.05. - Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja	31.06. - Konzervacijska poljoprivreda	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja	31.07. - Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV)	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema

Sectoral - Voće i povrće	CLIMA(47(1)(i)) - djelovanja za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu tim promjenama	47.1.i.01. - Ublažavanje posljedica klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora
Sectoral - Vino	RESTRVINEY(58(1)(a)) - restrukturiranje i prenamjena vinograda	58.1.a.01. - Restrukturiranje i konverzija vinograda	O.36. Broj djelovanja ili jedinica za koje je dodijeljena potpora u sektoru vina
RD	ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja	70.02. - Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama	O.14. Broj hektara (isključujući šumarstvo) ili broj drugih jedinica obuhvaćenih obvezama u području okoliša ili klime koje nadilaze obvezne zahtjeve
RD	ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja	70.04. - Ekološki uzgoj	O.17. Broj hektara ili broj drugih jedinica za koje se prima potpora za ekološki uzgoj
RD	ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja	70.06. - Plaćanja za dobrobit životinja	O.18. Broj uvjetnih grla (UG) za koje se prima potpora za dobrobit životinja, zdravlje ili jačanje biosigurnosnih mjera
RD	ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja	70.08. - Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika	O.14. Broj hektara (isključujući šumarstvo) ili broj drugih jedinica obuhvaćenih obvezama u području okoliša ili klime koje nadilaze obvezne zahtjeve
RD	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje	73.03. - Korištenje obnovljivih izvora energije	O.20. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja na poljoprivrednom gospodarstvu obuhvaćenih potporom
RD	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje	73.05. - Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma	O.23. Broj operacija ili jedinica neproduktivnih ulaganja izvan poljoprivrednoga gospodarstva obuhvaćenih potporom
RD	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje	73.10. - Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju	O.20. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja na poljoprivrednom gospodarstvu obuhvaćenih potporom

Pregled

Hrvatska poljoprivreda izložena je posljedicama klimatskih promjena, a u dugoročnim projekcijama iz relevantnih nacionalnih strateških i planskih dokumenata iz područja klimatskih promjena predviđa se moguće daljnje pogoršanje stanja u smislu učestalijih ekstremnih vremenskih prilika. U skladu s prioritetima Zajedničke poljoprivredne politike te preuzetim međunarodnim obvezama, potrebno je osigurati dodatni doprinos sektora poljoprivrede prilagodbi klimatskim promjenama te ublažavanju klimatskih promjena. Poljoprivredni sektor također ima ulogu u proizvodnji i korištenju obnovljivih izvora energije, a time i smanjenoj ovisnosti o uvoznim energentima.

Iz SWOT analize za ovaj specifični cilj proizlaze dvije potrebe hrvatskog poljoprivrednog sektora, za čije rješavanje su u Strateškom planu predviđene intervencije kako je navedeno u nastavku.

Odnos potreba i intervencija povezanih sa specifičnim ciljem SO4:

	Potrebe hrvatskog poljoprivrednog sektora	
	Potreba P7: **Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena**	**Potreba P8:** **Povećati korištenje energije iz obnovljivih izvora u poljoprivrednoj proizvodnji i preradi**
Intervencije	**31.01.** - Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina **31.02.** - Ekstenzivno gospodarenje	**73.03.** - Korištenje obnovljivih izvora energije **73.10.** - Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju

	pašnjacima **31.04**. - Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama **31.05.** - Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina **31.06.** - Konzervacijska poljoprivreda **31.07**. - Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV) **47.1.i.01.** - Ublažavanje posljedica klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama (voće i povrće) **58.1.a.01.** - Restrukturiranje i konverzija vinograda (vino) **70.02.** - Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima **70.04.** - Ekološki uzgoj **70.06.** - Dobrobit životinja **70.08.** - Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika **73.05.** - Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma	

Potreba P7 odnosi se na nužnost poboljšanja praksi koje doprinose prilagodbi poljoprivrednog sektora na klimatske promjene i na njegov doprinos ublažavanju klimatskih promjena te je svrstana u potrebe visoke razine prioriteta.

Gotovo sve odabrane eko-sheme imaju izravan ili neizravan učinak povezan s potrebom P7 Intenzivirana raznolikost usjeva (intervencija 31.01.) između ostaloga je važna za povećanje otpornosti usjeva na klimatske promjene i održavanje razine prinosa u promjenjivim vremenskim uvjetima. Doprinos prilagodbi poljoprivrede na klimatske poljoprivrede ostvarit će se i uporabom stajskog gnoja na oraničnim površinama (intervencija 31.04.), promicanjem konzervacijske poljoprivrede (intervencija 31.06.) te odabranim sektorskim intervencijama u sektoru voća (intervencija 47.1.i.01.) i vina (intervencija 58.1.a.01).

Povećanje udjela leguminoza na poljoprivrednim površinama (intervencija 31.05.) značajno je radi povećanja prehrambene sigurnosti, ali i smanjenja emisija stakleničkih plinova zbog manjeg korištenja mineralnih gnojiva u uzgoju ovih usjeva. Eko-sheme kojima se promiče ekstenzivno gospodarenje pašnjacima (intervencija 31.02.) i očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (intervencija 31.07.), osim za očuvanje bioraznolikosti, važne su i za sekvestraciju ugljika, što predstavlja značajan doprinos poljoprivrede smanjenju klimatskih promjena. Intervencija 70.02. provodi se na trajnim travnjacima i zatravnjenim površinama, koje imaju značajnu ulogu u skladištenju ugljika u tlu i biomasi, čime pozitivno utječu na smanjenje GHG emisije i prilagodbu klimatskim promjenama.

Navedene intervencije su u skladu s predloženim mjerama iz Strategije prilagodbe klimatskim promjenama, Integriranog nacionalnog i energetskog plana i Strategije niskougljičnog razvoja, u kojima

se kao mjere iz sektora poljoprivrede navode primjerice konzervacijska obrada tla, gospodarenje pašnjacima, upravljanje stajskim gnojem, primjena plodoreda i povećanje površina pod leguminozama.

U šumarstvu će se putem rekonstrukcije degradiranih šuma (intervencija 73.05.) dugoročno povećati kapacitet za pohranu ugljika iz atmosfere.

Ekološka poljoprivreda (intervencija 70.04.) ima višestruke pozitivne učinke na klimu, okoliš, bioraznolikost i prirodne resurse, kao i na zdravlje ljudi. U okviru ove intervencije će se između ostaloga promicati primjena praksi i metoda ekološkog uzgoja korisnih sa stajališta smanjenja emisija stakleničkih plinova te prilagodbe na klimatske promjene.

Isto tako, intervencije iz II stupa koje se provode na trajnim travnjacima ili zatravljenim površinama značajno pridonose skladištenju ugljika u tlu i biomasi te utječu na smanjenje GHG emisije, kao i na ublažavanje klimatskih promjena. Ovdje je važno spomenuti operaciju očuvanja ekstenzivnih voćnjaka (u okviru intervencije 70.08.) te ekološku proizvodnju na skupini usjeva trajni travnjaci, a u sklopu intervencije 70.04. Dobrobit životinja (70.06.) kroz zahtjeve povećanja podne površine, obogaćivanja ležišta te držanja životinja na ispaši, također značajno doprinosi smanjenju emisije amonijaka (NH_3), metana (CH_4) i didušikovog oksida (N_2O).

Druga potreba povezana sa specifičnim ciljem SO4 govori o važnosti većeg korištenja energije iz obnovljivih izvora u poljoprivredno-prehrambenom sektoru (potreba P8).

Ovoj potrebi izravno doprinose ulaganja u korištenje obnovljivih izvora energija (energija sunca i biomasa), za vlastite potrebe u poljoprivredi i preradi poljoprivrednih proizvoda (intervencija 73.03.). Povećanju energetske neovisnosti pridonosi i potpora ulaganjima u primarnu poljoprivrednu proizvodnju (intervencija 73.10.), budući da su u okviru ove intervencije prihvatljivi troškovi proizvodnje energije iz obnovljivih izvora za vlastite potrebe.

Provedbom ovih intervencija ujedno će se ispuniti zahtjevi iz Integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana te Niskougljične strategije u dijelu koji govori o korištenju poljoprivrednih ostataka u energetske svrhe te proizvodnji bioplina.

Iako u sklopu ovog cilja nisu izdvojene intervencija Potpora prenošenju znanja i Potpora za pružanje savjetodavnih usluga, kao i aktivnosti koje će se odvijati putem AKIS-a, nužne su za širenje praksi kojima se umanjuju emisije stakleničkih plinova, doprinosi prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena te širi korištenje obnovljivih izvora energije.

Napredak u ostvarenju specifičnog cilja SO4 pratit će se putem pokazatelja rezultata koji se odnose na prilagodbu klimatskim promjenama (R.12), smanjenje emisija iz stočarstva (R.13), skladištenje ugljika u tlu i biomasi (R.14), energija iz obnovljivih izvora (R.15), ulaganja povezana s klimom (R.16), održivo gospodarenje hranjivim tvarima (R.22) te razvoj ekološke poljoprivrede (R.29).

2.1.SO4.5 Prema potrebi obrazloženje upotrebe programa InvestEU, uključujući iznos i njegov očekivani doprinos specifičnom cilju/međusektorskom cilju

Nije primjenjivo.

2.1.SO4.7 Planirate li doprinos ZPP-a programu LIFE (samo za SO4, SO5, SO6)?

: **Ne**

2.1.SO4.8 Odabir pokazatelja rezultata

Odabir pokazatelja rezultata za taj specifični cilj

Pokazatelji rezultata [preporučeni pokazatelji rezultata za taj specifični cilj u potpunosti su prikazani podebljanim slovima].	Ciljna vrijednost
R.12 - Prilagodba klimatskim promjenama Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza poboljšanja prilagodbe klimatskim promjenama za koje je dodijeljena potpora	69,39 %
R.13 PR - Smanjenje emisija u sektoru stočarstva Udio uvjetnih grla (UG) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za smanjenje emisija stakleničkih plinova i/ili amonijaka, uključujući gospodarenje stajskim gnojivom	63,47 %

R.14 [PR] - Skladištenje ugljika u tlu i biomasi Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za smanjenje emisija ili održavanje ili povećanje skladištenja ugljika (uključujući trajne travnjake, trajne nasade s trajnim zelenim pokrovom, poljoprivredno zemljište na močvarnim područjima i tresetištima)	63,38 %
R.15 [CU] - Energija iz obnovljivih izvora iz poljoprivrede i šumarstva te iz drugih obnovljivih izvora Ulaganja u kapacitete za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, uključujući biološke (u megavatima), za koja je dodijeljena potpora	39,00 MW
R.16 [CU] - Ulaganja u području klime Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za ulaganja u okviru ZPP-a kojima se doprinosi ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama te proizvodnji obnovljive energije ili biomaterijala	0,20 %
R.22 [PR] - Održivo upravljanje hranjivim tvarima Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza koje su povezane s poboljšanim upravljanjem hranjivim tvarima i za koje je dodijeljena potpora	11,69 %
R.29 [PR] - Razvoj ekološke poljoprivrede Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) za koju je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a za ekološku poljoprivredu, pri čemu je održavanje ekološke poljoprivrede odvojeno od prelaska na nju	10,74 %

Obrazloženje ciljnih vrijednosti i povezanih ključnih etapa

U okviru specifičnog cilja 04 određen je doprinos za ukupno sedam pokazatelja rezultata.

R.12 Prilagodba klimatskim promjenama: Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za poboljšanje prilagodbe klimatskim promjenama

Ovaj pokazatelj određuje udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za poboljšanje prilagodbe klimatskim promjenama. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za sljedeće intervencije:

· eko-shemu Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina (31.01.),

· eko-shemu Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama (31.04.)

· eko-shemu Minimalni udio leguminoza od 20 % unutar poljoprivrednih površina (31.05.),

· eko-shemu Konzervacijska poljoprivreda (31.06.)

· sektorsku intervenciju za voće i povrće Ublažavanje posljedica klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama (47.1.i.01.),

a kao odgovor na Potrebu 07 Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena.

Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja je 69,39 % (odnosno 1.043.900 ha), a izračunava se kao udio očekivanog broja ha obuhvaćenim obvezama za koje je dodijeljena potpora za poboljšanje prilagodbe klimatskim promjenama unutar pojedinačnih intervencija koje ovom pokazatelju doprinose u odnosu na ukupan broj ha korištene poljoprivredne površine (C.17 - 1.504.450 ha, vrijednost 2019.). Ciljanoj vrijednosti najviše doprinosi procijenjena površina obuhvaćena potporom kroz eko-shemu Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina (31.01.). Procijenjena vrijednost nije zbroj pojedinačnih očekivanih vrijednosti za svaku intervenciju već je manja budući da je kod procjene vrijednosti uzeta u obzir mogućnost provedbe više intervencija na istoj površini. Vrijednost ključnih etapa je ista kao i ciljna vrijednost tijekom godina.

R.13[PR] Smanjenje emisija u sektoru stočarstva: Udio uvjetnih grla (UG) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za smanjenje emisija stakleničkih plinova i/ili amonijaka, uključujući gospodarenje stajskim gnojivom

Ovaj pokazatelj određuje udio uvjetnih grla (UG) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za smanjenje emisija stakleničkih plinova i/ili amonijaka, uključujući gospodarenje stajskim gnojivom. Doprinos ovome pokazatelju rezultata planiran je kroz intervenciju:

· Plaćanja za dobrobit životinja (70.06.) kod svih kategorija životinja koje imaju povećane zahtjeve u pogledu povećanja podne površine, obogaćivanja ležišta slamom ili držanja životinja na ispaši u odnosu

na uobičajenu poljoprivrednu praksu u stočarstvu,

a kao odgovor na Potrebu 07 Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena.

Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja je 63,47 %. (479.000 UG). Cilj navedene intervencije je poticati poljoprivrednike na provedbu dobrobiti životinja kako bi se poboljšali životni uvjeti domaćih životinja te kako bi bili što sličniji njihovim prirodnim potrebama. Isto tako, ove prakse predstavljaju dodatni korak ka održivijoj poljoprivrednoj praksi koja ima pozitivne ishode za zdravlje ljudi i za okoliš, a i na ublažavanje klimatskih promjena imajući na umu kako provedba pojedinih zahtjeva dobrobiti životinja poput povećanja podne površine, obogaćivanja ležišta većim količinama slame ili držanje životinja na ispaši doprinosi smanjenju GHG emisija i amonijaka.

Poticanje poljoprivrednika ka ovom cilju započelo je 2018. godine u okviru mjere ruralnog razvoja i taj trend se nastavlja s još većim ciljem da se dostigne planirana ciljna vrijednost, a time i djelomično odgovoriti na definiranu potrebu, posebice kada uzmemo u obzir da je 2020. godine obuhvaćeno bilo svega 32 % UG (ref: SWOT analiza – W1).

R.14PR Skladištenje ugljika u tlu i biomasi: Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za smanjenje emisija, održavanje i/ili povećanje skladištenja ugljika (uključujući trajni travnjak, trajne nasade s trajnim zelenim pokrovom, poljoprivredno zemljište u vlažnim područjima i tresetištu)

Ovaj pokazatelj određuje udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za smanjenje emisija, održavanje i/ili povećanje skladištenja ugljika (uključujući trajni travnjak, trajne nasade s trajnim zelenim pokrovom, poljoprivredno zemljište u vlažnim područjima i tresetištu). Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za sljedeće intervencije:

· Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama (70.02.)

· Ekološki uzgoj (operacije Prijelaz na ekološki uzgoj i Održavanje ekološkog uzgoja na skupini usjeva trajni travnjaci) (70.04.)

· Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika (operacija Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka) (70.08.)

· eko-shemu Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina (31.01.)

· eko-shemu Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima (31.02.)

· eko-shemu Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama (31.04.)

· eko-shemu Konzervacijska poljoprivreda (31.06.) i

· eko-shemu Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV) (31.07.),

a kao odgovor na Potrebu 07 Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena.

Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja je 63,38 % (odnosno 953.490 ha), a izračunava se kao udio očekivanog broja ha obuhvaćenim obvezama za koje je dodijeljena potpora za smanjenje emisija, održavanje i/ili povećanje skladištenja ugljika unutar pojedinačnih intervencija koje ovom pokazatelju doprinose u odnosu na ukupan broj ha korištene poljoprivredne površine (C.17 - 1.504.450 ha, vrijednost 2019.). Ciljanoj vrijednosti najviše doprinosi procijenjena površina obuhvaćena potporom kroz eko-shemu Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina (31.01.). Procijenjena vrijednost nije zbroj pojedinačnih očekivanih vrijednosti za svaku intervenciju već je manja budući da je kod procjene vrijednosti uzeta u obzir mogućnost provedbe više intervencija na istoj površini. Vrijednost ključnih etapa je ista kao i ciljna vrijednost tijekom godina.

R.15 Energija iz obnovljivih izvora iz poljoprivrede i šumarstva te iz drugih obnovljivih izvora: Ulaganja u kapacitete za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, uključujući biološke (u megavatima), za koja je dodijeljena potpora

Ovaj pokazatelj određuje ulaganja u kapacitete za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, uključujući biološke (u megavatima), za koja je dodijeljena potpora. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervenciju:

· Korištenje obnovljivih izvora energije (73.03.)

· Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju za operacije ulaganja u obnovljive izvore

energije (73.10.),

· Sektorska intervencije za voće i povrće Ublažavanje posljedica klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama (47.1.i.01.) te

. Potpora LEADER (CLLD) pristupu (77.06.),

a kao odgovor na Potrebu 08 Povećati korištenje energije iz obnovljivih izvora u poljoprivrednoj proizvodnji i preradi.

Očekivana ciljna vrijednost je 39 MW, pri čemu se najveći doprinos očekuje od intervencije 73.03. (33 MW), a vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja. Nakon odobrenja lokalnih razvojnih strategija (intervencija 77.06.), dodan je doprinos ovom pokazatelju rezultata.

R.16 Ulaganja povezana s klimom: Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za ulaganja u okviru ZPP-a kojima se doprinosi ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama te proizvodnji obnovljive energije ili biomaterijala

Ovaj pokazatelj određuje udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za ulaganja u okviru ZPP-a kojima se doprinosi ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama te proizvodnji obnovljive energije ili biomaterijala. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervenciju:

· Restrukturiranje i konverzija vinograda (58.1.a.01.)

· Ublažavanje posljedica klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama (47.1.i.01.)

· Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju (73.10.) i

· Korištenje obnovljivih izvora energije (73.03.),

a kao odgovor na Potrebu 07 Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena i Potrebu 08 Povećati korištenje energije iz obnovljivih izvora u poljoprivrednoj proizvodnji i preradi

Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja je 0,20 %, a izračunava se kao udio očekivanog broja podržanih poljoprivrednih gospodarstava (270) unutar pojedinačnih intervencija (bez dvostrukog brojanja) za sve intervencije koje ovom pokazatelju doprinose u odnosu na ukupan broj poljoprivrednih gospodarstava (C.12 – 134.460, vrijednost 2016.). Najveći doprinos se očekuje od intervencije 73.03. (200). Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja.

R.22PR Održivo gospodarenje hranjivim tvarima: Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza povezanih s poboljšanjem gospodarenja hranjivim tvarima za koje je dodijeljena potpora

Ovaj pokazatelj određuje udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza povezanih s poboljšanjem gospodarenja hranjivim tvarima za koje je dodijeljena potpora. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervenciju:

· eko-shemu Minimalni udio leguminoza od 20 % unutar poljoprivrednih površina (31.05.),

a kao odgovor na Potrebu 07 Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena, Potrebu 09 Primjena praksi za smanjuje negativnog utjecaj na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u tlu.

Leguminoze smanjuju gubitak ugljika iz tla, čime uzgoj leguminoza doprinosi i ublažavaju klimatskih promjena. Uzgojem leguminoza osigurava se dulje razdoblje pokrivenosti tla te ujedno sprječava erozija, čime se omogućuje prilagodba na klimatske promjene. Simbiozni odnosi leguminoza i kvržičnih bakterija tla potiču njegovu biogenost i plodnost. Navedeno se dalje reflektira na poboljšanje strukture tla. Time su hranjiva u tlima s povoljnim vodozračnim odnosom u oblicima koji su pristupačni za biljke. U takvim uvjetima, biljke postaju jače i otpornije te bolje prilagođene na okolišne stresove.

Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja. Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja je 11,69%, odnosno 175.895,11 ha, a izračunava se kao udio očekivanog broja ha obuhvaćenim obvezama za koje je dodijeljena potpora unutar intervencije koja ovom pokazatelju doprinosi u odnosu na ukupan broj ha korištene poljoprivredne površine (nazivnike = C.17 - 1.504.450 ha, vrijednost 2019.).

R.29PR Razvoj ekološke poljoprivrede: Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) za koju se dodjeljuje potpora u okviru ZPP-a za ekološku poljoprivredu, pri čemu je održavanje ekološke poljoprivrede odvojeno od prelaska na nju

Ovaj pokazatelj određuje udio korištene poljoprivredne površine (KPP) za koju se dodjeljuje potpora u okviru ZPP-a za ekološku poljoprivredu, pri čemu je održavanje ekološke poljoprivrede odvojeno od prelaska na nju. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervenciju:

· Ekološki uzgoj (70.04.),

a kao odgovor na Potrebu 07 Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena, Potrebu 09 Primjena praksi za smanjuje negativnog utjecaj na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u tlu, Potrebu 10 Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanju genskih resursa, Potrebu 12 Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja i Potrebu 19 Poticanje potrošnje zdrave i održive hrane.

Ekološka poljoprivreda je odgovor na očite negativne učinke konvencionalne poljoprivrede na klimu, okoliš, bioraznolikost i prirodne resurse, kao i na zdravlje ljudi i ovom intervencijom će se djelomično odgovoriti na cijeli set potreba s kojom se ova intervencija povezuje. Cilj intervencije je potaknuti primjenu praksi i metoda ekološkog uzgoja koje su korisne za okoliš – sa stajališta smanjenje emisija GHG, prilagodbe i ublažavanja klimatskih promjena (SO4). Također, nekorištenje sintetskih mineralnih gnojiva kao i smanjenje korištenja pesticida doprinosi smanjenju onečišćenja zraka i tla, a zabrana korištenja sintetskih mineralnih gnojiva pridonosi smanjenju onečišćenja vode kroz smanjeno ispiranje i otjecanje hranjiva poput dušika i fosfora (SO5). Nekorištenje sintetskih mineralnih gnojiva kao i smanjenje korištenja pesticida značajno doprinosi i očuvanju bioraznolikosti (SO6). Osim toga, ekološki uzgoj je i osnova za proizvodnju hrane na održiv način i time pridonosi i cilju SO9.

Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja je 10,74 %, a izračunava se kao ukupan planirani broj ha obuhvaćen intervencijom (161.539 ha) u odnosu na ukupan broj ha korištene poljoprivredne površine (nazivnik: C.17 - 1.504.450 ha, vrijednost 2019.). Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja s planiranim godišnjim porastom tijekom razdoblja provedbe (155.715 ha u 2024., 181.791 ha u 2028.).

Pokazatelji rezultata R.12, R.13, R.14, R.15, R.16, R.22 i R.29 su specifični i direktno vezani uz ovaj specifični cilj.

2.1.SO4.9 Obrazloženje financijske dodjele

Pregled financijskog doprinosa intervencija koji su vezani uz intervencijsku logiku SO4 prikazan je u sljedećoj tablici:

Intervencije	UKUPNO
EAGF	**535.805.885**
31.01. Nevezana_IP_ECO-SCHEME_Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina	212.254.837
31.02. Nevezana_IP_ECO-SCHEME_Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima	37.895.134
31.04. Nevezana_IP_ECO-SCHEME_Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama	75.925.337
31.05. Nevezana_IP_ECO-SCHEME_Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina	80.683.354
31.06. Nevezana_IP_ECO-SCHEME_Konzervacijska poljoprivreda	77.943.948
31.07. Nevezana_IP_ECO-SCHEME_Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV)	41.629.267
47.1.i.01. Sectoral intervention_Voće i povrće_Ublažavanje posljedica klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama	97.008
58.1.a.01. Sectoral intervention_Vino_Restrukturiranje i konverzija vinograda	9.377.000
EAFRD	**654.323.679**
70.02. AEC_Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama	2.933.321
70.04. AEC_Ekološka	207.784.815
70.06. AEC_Plaćanja za dobrobit životinja	175.476.470
70.08. AEC_Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika	2.700.959
73.03. Investments_Korištenje obnovljivih izvora energije	30.000.000
73.05. Investments_Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma	11.764.706
73.10. Investments_Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju	223.663.408
UKUPNO	**1.190.129.564**

Ukupno planirani iznos je 1.190.129.564 EUR-a (EU + HR dio). Navedeni iznos je planiran kako bi se postigli ciljevi i u skladu je s financijskim planom.

Napomena: dodatni doprinos je planiran putem projekata koje provode LAG-ovi u razdoblju 2023.-2027. (iznos ovisno o sredstvima koje će LAG-ovi alocirati za projekte na LAG natječaju), ali ukupan iznos za tu intervenciju je prikazan samo u SO8.

2.1.SO5 Poticanje održivog razvoja i učinkovitog upravljanja prirodnim resursima kao što su voda, tlo i zrak, među ostalim smanjenjem ovisnosti o kemijskim sredstvima

2.1.SO5.1 Sažetak SWOT analize

2.1.SO5.1.1 Prednosti

S1. Provedba mjera PRR-a koje doprinose boljem gospodarenju tlom
S2. Smanjeno korištenje pesticida i mineralnih gnojiva, povećana uporaba organskih gnojiva
S3. Visoki udio šuma, šumskog zemljišta i travnjaka u ukupnom zemljištu te FSC certifikat šuma

Porast broja poljoprivrednika koji održivo upravljaju prirodnim resursima prati trend povećanja površina pod poljoprivredno - okolišnim mjerama, prvenstveno provedbom mjere 10 Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene (M10) i mjere 11 Ekološki uzgoj (M11) Programa ruralnog razvoja u kojima se bilježi porast broja korisnika i površina, odnosno sredstava koja se izdvajaju za te mjere.

Ekološka proizvodnja u razdoblju 2014. - 2019. bila je zastupljena u sljedećim postocima: 2014. - 4,0%; 2015. - 4,9%; 2016. - 6,1%; 2017. - 6,5%; 2018. - 6,9%; 2019. - 7,2% (C.33). U skladu s podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, M10 u razdoblju 2015. - 2019. godine bila je zastupljena u sljedećim postocima: 2015. - 0,03%; 2016. - 0,2%; 2017. - 0,3%; 2018. - 0,6%; 2019. - 2,3%. Nužno je napomenuti da se poljoprivredno - okolišne mjere tipa M10 nisu provodile u Republici Hrvatskoj do 2015. godine, dok se ekološka poljoprivreda provodi od 2001. godine.

U kontekstu erozije tla, podaci za Republiku Hrvatsku pokazuju više vrijednosti procijenjene erozije tla poljoprivrednih površina i travnjaka u 2000. i 2010. godini u odnosu na EU prosjek, međutim ohrabruje vrijednost za 2016. godinu koja je približna EU prosjeku. Godišnje izvješće o provedbi PRR-a (GIP) pokazuje da je u 2019. godini postignuto preko 100% cilja T12, određenog kao postotak poljoprivrednog zemljišta za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju radi boljeg gospodarenja tlom i/ili sprečavanja erozije. Ciljana vrijednost od 5,18% poljoprivrednog zemljišta premašena je te su ugovori sklopljeni na 7,5% poljoprivrednog zemljišta. To je prvenstveno rezultat porasta ukupnih površina na kojima se provode M11 (2015. godine - 69.248 ha, a 2019. godine - 101.710 ha) i M10 (2015. godine - 596 ha, a 2019. godine - 34.269 ha za sve tipove operacija).

Izravni doprinos sprječavanju erozije tla i boljem upravljanju tlom dale su podmjera 1.1., tip operacije 1.1.1. „Strukovno osposobljavanje za višestruku sukladnost, paket mjera poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene, ekološki uzgoj“, podmjera 2.1., tipovi operacije 2.1.1. „Savjetovanje o višestrukoj sukladnosti, mjerama „Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene“ i „Ekološki uzgoj““ i 2.1.3. „Savjetovanje šumoposjednika“, podmjera 2.3., tip operacije 2.3.1. „Osposobljavanje savjetnika“ i podmjera 10.1., tip operacije 10.1.1. „Obrada tla i sjetva na terenu s nagibom za oranične jednogodišnje kulture“. Nastavak izobrazbe i savjetovanja poljoprivrednika i šumoposjednika od osobite je važnosti za daljnje povećanje svjesnosti o značaju održivog upravljanja prirodnim resursima.

Provedba mjera iz PRR-a, kako je i potvrđeno Završnim izvješćem o vrednovanju mjera PRR-a za potrebe GIP-a u 2019. godini, doprinijela je povećanju organskog ugljika u tlu i sprječavanju erozije te je potreban nastavak poljoprivrednih praksi upravljanja tlom radi povećanja organskog ugljika i/ili sprečavanja erozije.

Dostupni podaci o potrošnji mineralnih gnojiva u tonama aktivnih tvari dušik i fosfor za Republiku Hrvatsku pokazuju oscilacije u promatranom razdoblju 2015. - 2019. godine, ali i lagani pad potrošnje u 2019. godini u usporedbi s 2018. godinom. Primjetan je višak fosfora pa je bruto iznos bilance fosfora na KPP iznad EU prosjeka, jednako kao i bruto iznos bilance dušika na KPP, no vrijednosti se smanjuju.

Nadalje, iz bilance dušika za Republiku Hrvatsku također se može iščitati podatak o udjelu organskih

gnojiva u ukupnoj količini unosa dušika, koji pokazuje tendenciju rasta, iako je iznos trenutno još uvijek zanemariv u odnosu na ukupni iznos korištenih gnojiva - u 2018. godini radilo se o 0,07%. Za isto ne postoje usporedni podaci na razini EU prosjeka.
Ukupna ušteda utroška dušika iz mineralnih gnojiva kao rezultat primjene mjera PRR-a iznosi 7.760,86 t, što znači da je PRR pridonio smanjenju unosa dušika od 4,43% (srednje vrijednosti za razdoblje 2010. - 2017.), odnosno smanjenju potrošnje dušika iz mineralnih gnojiva od 9,01% (srednje vrijednosti za razdoblje 2012. - 2017.). Ukupna ušteda utroška fosfora iz mineralnih gnojiva primjenom mjera PRR-a iznosi 1.197,16 t, što znači da je PRR pridonio smanjenju unosa fosfora od 5,10% (srednje vrijednosti za razdoblje od 2010. - 2017. godine), odnosno smanjenju potrošnje fosfora iz mineralnih gnojiva od 9,29% (srednja vrijednost za razdoblje 2012. - 2017. godine). Iako postoje oscilacije u kretanjima potrošnje mineralnih gnojiva koje se povezuju s gospodarskom krizom, trend smanjenja je neupitan. Daljnje smanjenje potrošnje mineralnih gnojiva utjecat će na smanjenje onečišćenja kako tla, tako i podzemnih voda i zraka.

Amonijak doprinosi zakiseljavanju i eutrofikaciji. Također, brzo reagira s atmosferski formiranom sumpornom i dušičnom kiselinom pridonoseći ambijentalnoj razini sitnih čestica. Poljoprivreda predstavlja najveći izvor emisije amonijaka. Amonijak je uobičajeni nusprodukt životinjskih izlučevina zbog često neučinkovite pretvorbe dušika (N) u hrani, u životinjski proizvod (N bogato meso, mlijeko ili jaja). Emisija NH_3 u 2019. godini iznosila je 36,8 kt. Od 1990. godine, emisija se smanjila za 34,6%, a u odnosu na godinu prije za 5,3%. Oko 86% emisija NH_3 u Republici Hrvatskoj u 2019. godini potječe iz sektora Poljoprivrede.

Rezultati provedbe mjera pokazuju da je PRR također pridonio smanjenju potrošnje pesticida (pokazatelj konteksta C.49, detalji su navedeni u SO9 S.2. Smanjenje potrošnje pesticida u Republici Hrvatskoj). Ukupna izračunata ušteda potrošnje pesticida kako se navodi u GIP-u za 2018. iznosi 172.514,19 kg, što predstavlja oko 9% srednje godišnje potrošnje pesticida u razdoblju između 2015. i 2017. godine. Potrebno je poticati prakse kojima se smanjuje onečišćenje tla, vode i zraka pesticidima te njihov negativni utjecaj na bioraznolikost.

Republika Hrvatska odlikuje se visokim udjelom šuma i šumskog zemljišta i on je viši od prosjeka EU-a. U 2018. godini šumama je bilo prekriveno područje od 2.500.560 ha, dok je na ostalo šumsko zemljište otpadalo 210.775 ha. Republika Hrvatska je u 2017. i 2018. godini imala udio šuma i šumskog područja za 8 - 16% veći od prosjeka EU-a. Prema podacima Šumskogospodarske osnove područja RH, ukupna površina šuma i šumskih zemljišta u Republike Hrvatske iznosi 2.759.039 ha, što čini 49,3% kopnene površine države. Od toga je 2.097.318 ha (76%) u državnom vlasništvu, dok je 661.721 ha (24%) u vlasništvu privatnih šumoposjednika. Šumama u državnom vlasništvu gospodare Hrvatske šume d.o.o. koje su ujedno nositelj FSC certifikata za odgovorno upravljanje šumama. Hrvatske šume d.o.o. su FSC certifikat prvi put ishodile još 2002. godine te je on redovito obnavljan (posljednji put obnovljen 2017. godine, vrijedi do 2022. godine), a pokriva površinu od 2.020.286,48 ha. Što se tiče privatnih šumoposjednika, FSC certifikat ishođen 2012. godine, odnosno 2013. godine, imaju jedno trgovačko društvo i jedna udruga (Udruga šumovlasnika koja okuplja 12 članova), koji zajedno pokrivaju 24.388,64 ha. Održivo gospodarenje posebno se ističe u šumarstvu (šumarstvo, lovstvo i drvna industrija) budući da šume svojim općekorisnim funkcijama neizmjerno doprinose odlivu stakleničkih plinova, pročišćavanju vode, sprječavanju erozije, očuvanju bioraznolikosti kao primarno ekološkoj te jednako važnoj i nedjeljivoj gospodarskoj i socijalnoj sastavnici.

2.1.SO5.1.2 Slabosti

W1. Niska razina obrazovanja poljoprivrednika u području digitalizacije i inovacija
W2. Nedostatni i necentralizirani podaci o tlu i izostanak sustavnog monitoringa tala
W3. Usitnjenost šumoposjeda i nesređenost zemljišnih knjiga privatnih šuma
W4. Nepostojanje nacionalne strategije Šumarstva

Sustavna izobrazba i informiranost poljoprivrednika, kao i njihova prijemčivost i spremnost na primjenu novih tehnoloških rješenja temelj su za uspješnu primjenu održivog razvoja i metoda učinkovitog upravljanja prirodnim resursima u poljoprivredi. U Republici Hrvatskoj se općenito u R&D ulažu zanemarivi iznosi, posebice u usporedbi s prosjekom EU-a, dok se to pogotovo očituje kod ulaganja u poljoprivredu.

Analiza Svjetske banke (Svjetska banka, Stanje sektora i analiza javnih izdataka za poljoprivredu i ruralni razvoj 2019.) je pokazala kako digitalne tehnologije mogu značajno unaprijediti učinkovitost na poljoprivrednom gospodarstvu i izvan njega te istovremeno smanjiti troškove, olakšati realociranje proizvodnih resursa, unaprijediti produktivnost, omogućiti inovacije i privući više kapitala u proizvodnju, uz poboljšanje ekološkog otiska poljoprivrede te povezivanje proizvođača i kupaca.

Na razini Republike Hrvatske prikupljaju se brojni podaci o tlu, ali prvenstveno za potrebe istraživanja za različite svrhe, npr. melioracijske i znanstveno - istraživačke. Podaci se nalaze na različitim mjestima - pri tijelima državne uprave, znanstvenim institucijama i sl., a najčešće nisu pohranjeni u elektronskom obliku. Uspostava sustava trajnog praćenja poljoprivrednog zemljišta uključena je u Nacionalni plan oporavka i otpornosti. Trajnim praćenjem stanja (monitoring) poljoprivrednog zemljišta osigurat će se djelotvorna zaštita poljoprivrednog zemljišta i kontinuirana dostupnost podataka neophodnih za ocjenu stanja tla te provedbu politike održivog gospodarenja poljoprivrednim zemljištem.

Iako Republika Hrvatska obiluje šumama i šumskim zemljištem, ostvarenje održivog gospodarenja i potencijala svih šuma Republike Hrvatske značajno otežava izrazita usitnjenost i nesređenost zemljišnih knjiga privatnih šuma te slabo razvijena šumska infrastruktura (šumske ceste i vlake) kao preduvjet optimalnog gospodarenja šumama. Iako je posljednjih godina ostvaren značajni napredak, neriješeni imovinskopravni odnosi, nedorečen zakonski okvir (nepostojanje nacionalne strategije šumarstva) te nepovoljna sociološka obilježja šumoposjednika (velik udio starije populacije i niska razina obrazovanja) otežavaju daljnje unaprjeđenje održivog gospodarenja šumama. Održivo gospodarenje šumama podrazumijeva međuovisnost i nedjeljivost tri sastavnice - ekološke (bioraznolikost), gospodarske (drvna sirovina) i socijalne (radna mjesta, općekorisne funkcije šuma).

2.1.SO5.1.3 Prilike

O1. Potencijal daljnjeg smanjenja korištenja pesticida i mineralnih gnojiva te povećane uporabe organskih gnojiva

O2. Prijelaz na poljoprivredne prakse i metode koje omogućuju održivo upravljanje resursima

O3. Razvoj i primjena precizne poljoprivrede

O4. Potencijal daljnjeg smanjenja emisije onečišćujućih plinova u zrak iz sektora poljoprivrede

O5. Povećanje vrijednosti općekorisnih funkcija šuma

O6. Okrupnjavanje šumoposjeda i sređivanje imovinsko - pravnih odnosa

O7. Povećana razina svjesnosti poljoprivrednika i šumoposjednika o potrebi održivog upravljanja prirodnim resursima

Dosad korištenim mjerama PRR-a uspješno se utjecalo na smanjenje mjerenih razina dušika i fosfora te njihovog utjecaja na vodu i tlo. S druge strane, povećana upotreba organskih gnojiva pruža daljnju osnovu za održivi razvoj pa je potrebno poticati prakse kojima se dio potrebnih hranjiva za biljke nadomješta primjenom organskih gnojiva (zelena gnojidba, stajski gnoj) ili se organska tvar ostavlja u ili na tlu (konzervacijska poljoprivreda, mehaničko uništavanje korova).

Provedba PRR-a dovela je i do smanjenja korištenja pesticida, a nastavak praksi kojima se smanjuje količina pesticida na poljoprivrednim površinama (primjena klopki, metode konfuzije štetnika) dodatno će doprinijeti ovom cilju. Svako daljnje smanjenje korištenja pesticida i gnojiva utječe na smanjenje onečišćujućih tvari u zrak (amonijak, heksaklorbenzen - HPB, dušikovi oksidi - NOx, ne-metanske hlapive organske tvari - NMHOS, ukupno suspendirane čestice - TSP, čestice - PM10) čime se doprinosi

kvaliteti zraka.

Neproizvodna ulaganja u gradnju tradicionalnih suhozida i terasa i uspostavu živica sa zadaćom zaštite tla od erozije, istovremeno pozitivno utječu na bioraznolikost i krajobrazne značajke.

Korištenje ranije navedenih mjera ukazuje na spremnost poljoprivrednika i njihov interes za daljnju zaštitu prirode kroz odgovorno upravljanje i očuvanje resursa. Iz toga možemo zaključiti da će nastavak primjene ovih dobrih praksi pojačati već postojeće pozitivne učinke što bi u konačnici dovelo do još značajnijih rezultata.

Posebno se izdvaja ekološka poljoprivreda, koja ima pozitivan utjecaj na sve sastavnice okoliša, čiji se potencijal i dalje razvija. Uz daljnje osvještavanje poljoprivrednika putem izobrazbe, savjetovanja i demonstracijskih aktivnosti o koristi provedbe održivih poljoprivrednih praksi, može se očekivati nastavak trenda rasta površina i broj UG u ekološkom uzgoju, ali i ostalim okolišno - poljoprivrednim intervencijama. Olakotna okolnost je svakako relativno niži stupanj intenzivnosti i produktivnosti poljoprivrede u odnosu na ostatak EU, čime su potrebne manje prilagodbe agrotehničkih sustava na prelazak na prakse i metode okolišno održive poljoprivrede.

Koncept upravljanja modernim poljoprivrednim gospodarstvom podrazumijeva primjenu precizne poljoprivrede, koristeći digitalnu tehnologiju za nadzor i optimizaciju proizvodnje u svrhu povećanja prinosa i održivog korištenja prirodnih resursa. Kako bi precizna poljoprivreda zaživjela, potrebno je raditi na informiranju i izobrazbi poljoprivrednika, osigurati podršku posebno za starije poljoprivrednike koji se ne služe ili ne znaju dovoljno služiti novom tehnologijom te provesti infrastrukturu potrebnu za primjenu digitalnih rješenja (opisano u SO8, T.2. Nedostatak javne infrastrukture u ruralnim područjima u odnosu na urbana područja).

Okrupnjavanje šumoposjeda preduvjet je održivog gospodarenja šumama osobito onih u privatnom vlasništvu. Sređivanje imovinsko - pravnih odnosa pojednostavilo bi i unaprijedilo razvoj, održivo gospodarenje šumama i optimiziranje općekorisnih funkcija šuma. Stoga se poticanjem i evaluacijom općekorisnih funkcija šuma, uz primarno gospodarske, stječu uvjeti za razvoj i rast novih „zelenih“ radnih mjesta i usluga, primjerice u zdravstveno - rekreativnoj i turističkoj domeni.

Na povećanje razine svjesnosti o potrebi prelaska na održive sustave gospodarenja utjecaja ima provedba zelenih plaćanja unutar modela izravnih plaćanja, koja se započela provoditi 2015. godine. Prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju u 2019. godini zelena plaćanja provodilo je 103.970 gospodarstava na poljoprivrednih gospodarstava na 1.075.259 ha.

2.1.SO5.1.4 Prijetnje

T1. Intenzifikacija poljoprivrede koja nije temeljena na održivom gospodarenju resursima

T2. Degradacija tla

T3. Tendencija smanjenja ulaganja u održivo gospodarenje šumama

T4. Negativni utjecaj ljudskih aktivnosti na vodne resurse

T5. Promjenjivo stanje vodnih zaliha te problem zaslanjenja

T6. Gospodarsko zatvaranje šuma

Iako je u Republici Hrvatskoj relativno niži stupanj intenzivnosti i produktivnosti poljoprivrede u odnosu na ostatak EU, tendencija povećanja intenzivnosti i produktivnosti poljoprivrede može negativno utjecati na sve sastavnice okoliša pa tako i na kvalitetu i stanje tla. Neovisno o intenzitetu poljoprivredne proizvodnje, nepohodno je primjenjivati prakse i metode koje smanjuju degradacijske procese tla (erozija, smanjenje organske tvari, onečišćenja, zaslanjivanje, zbijanje, prekrivanje tla kao i gubitak bioraznolikosti tla). Osim poljoprivrednih površina, erozija može biti problematična i na šumskim površinama, međutim uzgojem odabranih autohtonih šumskih vrsta drveća s dubokim korjenovim sustavom moguće ju je spriječiti te dodatno poboljšati teksturu tla.

Vodni resursi Republike Hrvatske izloženi su utjecaju ljudskih aktivnosti, što je vidljivo kroz analizu pojedinih elemenata kakvoće voda iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016.-2021.

U odnosu na biološke elemente rijeka (kriterij za procjenu ekološkog stanja vode), iz Izvješća o izvršenju Plana upravljanja vodnim područjima 2016.-2021. u razdoblju od 2016. do 2018. godine u odnosu na 2015. godinu utvrđeno je pogoršanje ekološkog stanja rijeka te se broj mjernih postaja u umjerenom i lošem ekološkom stanju povećao s 48% na 76%. Pogoršanje ekološkog stanja u određenoj mjeri je ocijenjeno dojmom, a ne rezultatom dodatnih antropogenih opterećenja zbog značajno povećanog broja mjernih postaja na kojima su obavljana ispitivanja, posebice bioloških elemenata kakvoće.

Ukupno analizirajući broj postaja po pojedinim stanjima (dobro/nije dobro) utvrđeno je poboljšanje kemijskog stanja s obzirom da je 2015. godine na oko 87% monitoring postaja utvrđeno dobro kemijsko stanje, a 2018. godine dobro kemijsko stanje utvrđeno je na oko 92% monitoring postaja. Ekološko stanje ostalih površinskih vodnih tijela (prirodna jezera i akumulacija) značajno varira. Naime, akumulacije pokazuju da je zbog lošeg stanja bioloških elemenata ekološko stanje općenito loše, nasuprot stanju prirodnih jezera koje je načelno umjereno ili dobro, uz izuzetak Vranskog jezera (uzrok vrlo lošeg stanja je prekoračenje graničnih vrijednosti fitoplanktona te organski vezanih halogena koji se mogu adsorbirati).

Kemijsko stanje podzemnih voda utvrđeno monitoringom (C.39) izneseno u Izvješću ukazuje na dobro stanje 11 vodnih tijela (od 33), dok su kod dijela vodnih tijela uočena prekoračenja standarda kakvoće voda i graničnih vrijednosti, ali je istodobno za šest vodnih tijela utvrđeno izuzeće. Naime, kod tih je šest vodnih tijela utvrđen drugačiji standard kakvoće voda, odnosno proglašeni su manje strogi standardi kakvoće voda jer prirodno (zbog geološkog podrijetla) sadrže više koncentracije arsena, olova, fosfora i amonijaka, a nije utvrđeno dodatno opterećenje arsenom, olovom, fosforom i amonijakom (antropogenog karaktera). Nadalje, s obzirom na to da je riječ o prirodnom stanju voda, navedeni rezultati su u smislu izuzeća ugrađeni u novu Uredbu o standardu kakvoće voda.

Loše stanje podzemnih voda s obzirom na nitrate zabilježeno je na oba vodna područja (Dunav i Jadransko vodno područje) u ispitivanom razdoblju od 2014. - 2017. godine, ali uz pozitivni trend. Naime, vrijednosti su do 2017. godine uglavnom ispravljene te je na vodnom području Dunav utvrđeno prekoračenje srednje godišnje vrijednosti standarda kakvoće za nitrate u 2016. i 2017. godini na tri postaje. Rezultati za Jadransko vodno područje ukazali su na loše stanje s obzirom na nitrate na jednoj mjernoj postaji u 2014. i na dvije u 2015. godini i to zbog značajnog utjecaja poljoprivrede, ali već 2016. godine stanje je bilo dobro. Od ostalih postaja, tri su ukazivale na loše stanje u 2016. godini.

U razdoblju 2016. - 2021. godine bilo je planirano provesti 269 različitih mjera u cilju postizanja najmanje dobrog stanja voda, od kojih se neke izravno povezuju s utjecajem poljoprivrednih aktivnosti na vodne resurse. Trenutnom Odlukom o određivanju ranjivih područja („Narodne novine“, br. 130/12) utvrđeno je da ona obuhvaćaju površinu od 9% teritorija Republike Hrvatske, a revizija područja bi trebala biti definirana kroz pripremu Plana upravljanja vodnim područjima 2022. - 2027. U nacrtu Plan upravljanja vodnim područjima 2022. – 2027. (voda.hr) u poglavlju B.1.2.5. obrađeno je opterećenje voda dušikom, fosforom i sredstvima za zaštitu bilja uslijed djelovanja poljoprivrede, temeljem studije "Određivanje prioritetnih područja motrenja podzemnih voda unutar intenzivnog poljoprivrednog prostora - SAGRA 2“, (2019. godine, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu sa suradnicima). Modelom je dobiven detaljni prostorni raspored primjene dušika, fosfora i sredstava za zaštitu bilja na poljoprivrednim površinama koji omogućuje detektiranje kritično opterećenih površina i vodnih tijela pod utjecajem tog opterećenja.

Za poljoprivredu je osobito problematično zaslanjivanje koje vodi do zaslanjivanja tla, odnosno procesa akumulacije topivih soli u tlu što može vrlo negativno utjecati na plodnost. Razlikujemo primarno (akumulacija soli u tlu prirodnim procesima zbog visokog sadržaja soli u matičnom supstratu tla ili podzemnim vodama) i sekundarno zaslanjivanje (uslijed antropogenog utjecaja – neadekvatno navodnjavanje) (Strateška studija utjecaja na okoliš Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj, 2019.). Zaslanjivanje je u Republici Hrvatskoj utvrđeno u dolini Neretve te u donjem toku rijeka Mirne i Raše u Istri, a radi se o zaslanjivanju primarnog i sekundarnog karaktera. U dolini Neretve se od 1994. provode mjerenja slanosti te je utvrđeno da je prodor morske vode izražen i do

nekoliko desetaka kilometara udaljenosti od mora, što posljedično uzrokuje povremeno ili trajno zaslanjene izvore vode koji se koriste za navodnjavanje. Prisutnost morske vode u izvorima za navodnjavanje između ostalog dovodi do smanjenja plodnosti i uporabne vrijednosti tla te potencijalnog smanjenja prinosa za više od 50%.

Unatoč relativnom bogatstvu vode, zbog svoje geološke građe s velikim udjelom krša i velike prostorno - vremenske heterogenosti otjecanja, Republika Hrvatska nije bogata dugotrajnijim vodnim zalihama (Strategija prilagodbe klimatskim promjenama, „Narodne novine“, br. 46/20). Naime, krško područje zauzima oko polovicu površine teritorija Republike Hrvatske, a karakterizira ga mala mogućnost dugotrajnijeg akumuliranja rezervi voda u vrijeme kritičnih sušnih razdoblja. Osnovna karakteristika vodotoka u kršu je malo vode na površini, ali mnogo u podzemlju, tekućice su u pravilu kratke ponornice.

Moguće smanjenje ulaganja u održivo gospodarenje šumama te šumarski obrazovni i znanstveni sustav, uzrokovano ponajprije negativnom tendencijom smanjenja naknade za općekorisne funkcije šuma (OKFŠ) te alokacijom EU namjenskih fondova za šumarstvo, dodatno umanjuje mogućnosti i prilike za dugoročno održivo gospodarenje šumama, a time i opstanka i razvoja ruralnih područja. Nova strategija EU o šumama do 2030. prepoznala je također nove izazove za šumarstvo slijedom povećanih ambicija EU na području klime i bioraznlikosti. Prema europskoj strategiji do 2030. godine potrebno je pravno zaštititi najmanje 30% kopnene površine EU i 30% morskog područja EU te ih integrirati u ekološke koridore, kao dio prave transeuropske mreže zaštite prirode. Stroga zaštita najmanje trećine već zaštićenih područja EU, uključujući sve preostale primarne i sekundarne šume, potencijalno može trajno naštetiti održivom gospodarenju šumama u Republici Hrvatskoj te posljedično ovakav vid zaštite predstavlja moguću prijetnju održivom gospodarenju šumama u Republici Hrvatskoj.

2.1.SO5.1.5 Druge napomene

Nije primjenjivo.

2.1.SO5.2 Utvrđivanje potreba

Oznaka	Naslov	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Potreba je uzeta u obzir u strateškom planu u okviru ZPP-a
09	Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u t	Visok	Da

Druge napomene o procjeni potreba

Nije primjenjivo.

2.1.SO5.3 Utvrđivanje relevantnih (elemenata) nacionalnih planova koji proizlaze iz zakonodavnih instrumenata navedenih u Prilogu XI. Uredbe o strateškom planu u okviru ZPP-a, a uzeti su u obzir u procjeni potreba za planove u okviru ZPP-a za ovaj konkretni cilj

Potreba 9: Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u tlu povezana je s četiri strateška dokumenta:

1. Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu i Akcijski plan provedbe Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (Narodne novine, br. 46/20) uključuje sljedeće mjere:

P02 - Povećanje prihvatnog kapaciteta poljoprivrednog tla za vodu

P03 - Primjena primjerene obrade tla (npr. konzervacijska obrada tla i ostali načini reducirane obrade tla)

P06 - Primjena antierozivnih mjera
ŠU-07 Pošumljavanje i obnova šuma u svrhu jačanja otpornosti na klimatske promjene
Strategija doprinosi provedbi Uredbe (EU) 2018/841 i Uredbe (EU) 2018/842.

2.Integrirani nacionalni energetski i klimatski plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine uključuje sljedeće mjere:
POLJ-6 Unaprjeđivanje i promjena sustava obrade tla (reducirana obrada)
POLJ-7 Proširenje plodoreda s većim učešćem leguminoza
POLJ-8 Intenziviranje plodoreda korištenjem međuusjeva
LUF-2 Akumulacija ugljika na površinama postojećih šuma
LUF-5: Gospodarenje poljoprivrednim zemljištem
LUF-6: Gospodarenje pašnjacima
Integrirani nacionalni plan doprinosi provedbi Direktive (EU) 2018/2001 i Direktive 2012/27/EU.

3. Strategija niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu i Akcijski plan provedbe Strategije niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske od 2021. do 2025. godine („Narodne novine“, br. 63/21) uključuje sljedeće mjere:
MAG 6. Unaprjeđivanje i promjena sustava obrade tla (reducirana obrada)
MAG 7. Proširenje plodoreda s većim učešćem leguminoza
MAG 8. Intenziviranje plodoreda korištenjem međuusjeva
MLF-5 Gospodarenje poljoprivrednim zemljištem
MLF-6 Gospodarenje pašnjacima
Strategija doprinosi provedbi Direktive (EU) 2018/2001.

4. Program kontrole onečišćenja zraka za razdoblje 2020.-2029. godine u RH
MAG-2: Anaerobna razgradnja gnoja i proizvodnja bioplina
Provedba Programa doprinose Direktive 2008/50/EZ i Direktive (EU) 2016/2284.

Osim navedenih strateških dokumenata, uz ovu potrebu povezujemo i III. Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla („Narodne novine“, br. 73/21) koji se provodi temeljem Direktive 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike i Direktiva Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla, a propisuje odredbe koje trebaju poštivati poljoprivrednici na nitratno ranjivim područjima kako bi se zaštitile vode i okoliš općenito.
Također, uz navedenu potrebu povezujemo Zakon o održivoj uporabi pesticida („Narodne novine“, br. 46/22) koji se provodi temeljem Direktive 2009/128/EZ kojim su propisane odredbe koje trebaju poštovati profesionalni korisnici i distributeri kako bi se zaštitile vode i okoliš općenito.

2.1.SO5.4 Logika intervencije

Oblik intervencije	Vrsta intervencije	Oznaka intervencije (država članica) – naziv	Zajednički pokazatelj ostvarenja
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja	31.04. - Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja	31.05. - Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema

		površina	
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja	31.06. - Konzervacijska poljoprivreda	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja	31.08. - Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema
Sectoral - Voće i povrće	ADVI1(47(1)(b)) - usluge savjetovanja i tehnička pomoć, posebno u pogledu održivih tehnika suzbijanja štetnih organizama i bolesti, održive upotrebe sredstava za zaštitu bilja i zdravlja životinja, prilagodbe klimatskim promjenama i ublažavanja tih promjena, uvjeta zaposlenja, obveza poslodavaca te zdravlja i sigurnosti na radu	47.1.b.01. - Savjetodavne usluge i tehnička pomoć	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora
Sectoral - Voće i povrće	TRAINCO(47(1)(c)) - osposobljavanje, uključujući prenošenje znanja i razmjenu najboljih praksi, posebno u pogledu održivih tehnika suzbijanja štetnih organizama i bolesti, održive upotrebe sredstava za zaštitu bilja i zdravlja životinja, prilagodbe klimatskim promjenama i ublažavanja tih promjena, kao i upotrebe organiziranih trgovinskih platformi i razmjene robe na licu mjesta te ročnih tržišta	47.1.c.01. - Trening i/ili razmjena najboljih praksi	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora
RD	ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja	70.01. - Smanjenje korištenja zaštitinih sredstava u višegodišnjim nasadima	O.14. Broj hektara (isključujući šumarstvo) ili broj drugih jedinica obuhvaćenih obvezama u području okoliša ili klime koje nadilaze obvezne zahtjeve
RD	ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja	70.04. - Ekološki uzgoj	O.17. Broj hektara ili broj drugih jedinica za koje se prima potpora za ekološki uzgoj
RD	ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja	70.07. - Očuvanje obilježja krajobraza	O.14. Broj hektara (isključujući šumarstvo) ili broj drugih jedinica obuhvaćenih obvezama u području okoliša ili klime koje nadilaze obvezne zahtjeve
RD	ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja	70.08. - Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika	O.14. Broj hektara (isključujući šumarstvo) ili broj drugih jedinica obuhvaćenih obvezama u području okoliša ili klime koje nadilaze obvezne zahtjeve
RD	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje	73.01. - Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš	O.21. Broj operacija ili jedinica neproduktivnih ulaganja na poljoprivrednom gospodarstvu obuhvaćenih potporom
RD	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje	73.05. - Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma	O.23. Broj operacija ili jedinica neproduktivnih ulaganja izvan poljoprivrednoga gospodarstva obuhvaćenih potporom
RD	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje	73.10. - Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju	O.20. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja na poljoprivrednom gospodarstvu obuhvaćenih potporom

Pregled

Republika Hrvatska obiluje kvalitetnim prirodnim resursima (voda, tlo, zrak, šume) koji su osnova za poljoprivrednu proizvodnju i razvoj ruralnih područja. Kako bi se u potpunosti iskoristio njihov potencijal, potrebno ih je očuvati i zaštititi. Strateški plan predviđa intervencije kojima se promiču dobre prakse održivog upravljanja prirodnim resursima. Drugi važan smjer djelovanja je nastavak sustavnog informiranja i obrazovanja poljoprivrednika o primjeni praksi kojima se štite prirodni resursi i o njihovoj koristi za okoliš i za poljoprivrednike.

Sa specifičnim ciljem SO5 povezana je jedna potreba hrvatskog poljoprivrednog sektora, visoke razine prioriteta te intervencije kako je navedeno u nastavku.

Odnos potreba i intervencija povezanih sa specifičnim ciljem SO5:

	Potrebe hrvatskog poljoprivrednog sektora
	Potreba P9: Primjena praksi za smanjivanje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u tlu
Intervencije	**31.04.** - Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama **31.05.** - Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina **31.06.** – Konzervacijska poljoprivreda **31.08.** - Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima **47.1.b.01.** – Savjetodavne usluge i tehnička pomoć (voće i povrće) **47.1.c.01.** - Trening i/ili razmjena najboljih praksi (voće i povrće) **70.01.** – Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima **70.04.** - Ekološki uzgoj **70.07.** - Očuvanje obilježja krajobraza **70.08.** - Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika **73.01.** – Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš **73.05.** – Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma **73.10.** - Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju **78.01**. - Potpora prenošenju znanja **78.02.** - Potpora za pružanje savjetodavnih usluga

Iako je stanje prirodnih resursa u Republici Hrvatskoj razmjeno povoljno, zamjetni su i negativni procesi, poput primjerice erozije tla, smanjenja organske tvari, zbijanja tla. Zbog toga je potreba P9, koja govori o primjeni praksi za smanjivanje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak, ocijenjena visokom razinom prioriteta. Odabrane intervencije iz I. i II. stupa ZPP-a učinkovitim agrotehničkim mjerama povoljno utječu na smanjenje onečišćenja i očuvanje tla, zraka i vode, uz poboljšanje statusa organske tvari u tlu što je povoljno s aspekta vodozračnog režima i zaustavljanja erozivnih procesa.

Provedba intervencija 31.06. Konzervacijska poljoprivreda, 70.04. Ekološki uzgoj, 70.08. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika, 70.07. Očuvanje obilježja krajobraza (suhozida i živica), 70.01. Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima te sektorske intervencije za voće i povrće potiču smanjeno korištenje sintetskih pesticida (ili je njihovo korištenje zabranjeno), čime se

smanjuje onečišćenje vode, tla i zraka.

Provedba eko shema 31.05. Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina, 31.06. Konzervacijska poljoprivreda, 31.08. Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima i 31.04. Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama vode ka smanjenom korištenju mineralnih gnojiva, a posljedično se smanjuje gubitak odnosno ispiranje hranjiva u tlo. Intervencije iz II stupa kao 71.04. Ekološki uzgoj, 70.08. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika, 70.07. Očuvanje obilježja krajobraza (živica) te sektorske intervencije za voće i povrće također imaju isti učinak.

Konzervacijska poljoprivreda (intervencija 31.06.) i ekološki uzgoj (intevencija 70.04.) su okolišno izuzetno vrijedne prakse koje imaju sveobuhvatni pozitivni utjecaj na sve sastavnice okoliša. Primjenom praksi i metoda ekološkog uzgoja, osim što se sprječava onečišćenje tla zraka i vode, pozitivno se djeluje na poboljšanje kvalitete tla i biote.

Na očuvanje biološke aktivnosti tla pozitivno utječu smanjeno korištenje sredstava za zaštitu bilja (intervencije 70.01., 31.05. i 70.04.), reducirana obrada tla u sustavu konzervacijske poljoprivrede (intervencija 31.06.) i korištenje organskih gnojiva (intervencije 31.08. i 70.04). Korištenjem stajskog gnoja na oraničnim površinama (intervencija 31.04.) pomaže se očuvanju organske tvari u tlu, čime se ujedno povećava prihvatni kapacitet za vodu. Konzervacijska poljoprivreda (intervencija 31.06.) smanjuje rizik od sabijanja tla.

Osim praksi koje povećavaju organsku tvari u tlu, na smanjenje erozije u poljoprivredi utjecaja imaju ulaganja u podizanje terasa, suhozida i živica (intervencija 73.01.), odnosno za njihovo očuvanje (intervencije 70.07. i 70.08.). Suhozidi su važni u sprječavanju klizišta, poplava i odrona, kao i u borbi protiv erozije i odnošenja gornjeg sloja tla. Živice štite od vjetra, smanjuju eroziju tla te doprinose smanjenju onečišćenja vodenih tijela gnojivima i pesticidima. Utjecaj na smanjenje erozije ima i ulaganje u podizanje drvoreda na području gdje obitava ptica zlatovrana.

U šumarstvu na smanjenje erozije pozitivno utječe rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma (intervencija 73.05.). Zahvaljujući održivom gospodarenju hrvatske su šume obilježene visokom prirodnošću te posljedično bogatom bioraznolikošću te ujedno doprinose stabilnoj humifikaciji, pročišćavanju i akumulaciji pitke vode, djeluju protuerozijski te sprječavaju i ublažavaju posljedice klimatskih ekstrema.

Navedene intervencije u skladu su s predloženim mjerama i ciljevima Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu i Akcijski plan provedbe Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu, Integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine, Strategije niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu i Akcijskog plana provedbe Strategije niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske od 2021. do 2025. godine te Programa kontrole onečišćenja zraka za razdoblje 2020.-2029. godine u RH.

Kako bi se potaknulo poljoprivrednike na povećano korištenje opisanih praksi, važno je nastaviti educirati ih o njima, zbog čega se uz ovu potrebu vežu intervencije kojima je cilj savjetovanje i prijenos znanja (intervencije 47.1.b.01. i 47.1.c.01.).

Potporom ulaganjima u poljoprivrednu proizvodnju (intervencija 73.10.) nastoji se poboljšati učinkovitost i održivost poljoprivrednih gospodarstava, uključujući zaštitu okoliša. S ciljem smanjenja gubitka hranijva, adekvatnog i ciljanog korištenja gnojiva i pesticida i općenito smanjenja onečišćenja vode, tla i zraka omogućena je nabava mehanizacije i opreme za preciznu poljoprivredu te opremu za efikasnu primjenu i skladištenje stajskog gnoja što je u skladu s ciljevima Strategije niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu.

Za održivo korištenje gnojiva i pesticida, razvoj i širenje uporabe precizne poljoprivrede te inovativnih rješenja kao i održivo upravljanje prirodnim resursima osigurati će se edukacije i savjeti u sklopu intervencija 78.01 Potpora prenošenju znanja i 78.02 Potpora za pružanje savjetodavnih usluga.

Napredak u ostvarenju specifičnog cilja SO5 pratit će se putem pokazatelja rezultata koji se odnose na pošumljeno zemljište (R.17), poboljšanje i zaštitu tla (R.19), poboljšanje kvalitete zraka (R.20), zaštitu kvalitete vode (R.21), održivo gospodarenje hranjivim tvarima (R.22), održiva i smanjena uporaba pesticida (R.24), ulaganja povezana s prirodnim resursima (R.26) te razvoj ekološke poljoprivrede (R.29).

2.1.SO5.5 Prema potrebi obrazloženje upotrebe programa InvestEU, uključujući iznos i njegov očekivani doprinos specifičnom cilju/međusektorskom cilju

Nije primjenjivo.

2.1.SO5.7 Planirate li doprinos ZPP-a programu LIFE (samo za SO4, SO5, SO6)?

: **Ne**

2.1.SO5.8 Odabir pokazatelja rezultata

Odabir pokazatelja rezultata za taj specifični cilj

Pokazatelji rezultata [preporučeni pokazatelji rezultata za taj specifični cilj u potpunosti su prikazani podebljanim slovima].	Ciljna vrijednost
R.17 CU PR - Pošumljeno zemljište Površina za koju je dodijeljena potpora za pošumljavanje, poljoprivredno-šumarsku obnovu, uključujući raščlambe	1.178,00 ha
R.19 PR - Poboljšanje i zaštita tla Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora i koje su korisne za upravljanje tlom radi poboljšanja kvalitete tla i biote (kao što su smanjenje obrade tla, pokrov tla s usjevima, plodored uključujući usjeve mahunarki)	68,03 %
R.20 PR - Poboljšanje kvalitete zraka Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza smanjenja emisija amonijaka za koje je dodijeljena potpora	11,96 %
R.21 PR - Zaštita kvalitete vode Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza koje se odnose na kvalitetu vodnih tijela i za koje je dodijeljena potpora	12,63 %
R.22 PR - Održivo upravljanje hranjivim tvarima Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza koje su povezane s poboljšanim upravljanjem hranjivim tvarima i za koje je dodijeljena potpora	11,69 %
R.24 PR - Održiva i smanjena upotreba pesticida Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru posebnih obveza za koje je dodijeljena potpora koje dovode do održive upotrebe pesticida kako bi se smanjili rizici od pesticida i njihovi učinci, kao što je istjecanje pesticida	12,63 %
R.26 CU - Ulaganja povezana s prirodnim resursima Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za proizvodna i neproizvodna ulaganja u okviru ZPP-a koja je povezana s brigom za prirodne resurse	0,17 %
R.29 PR - Razvoj ekološke poljoprivrede Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) za koju je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a za ekološku poljoprivredu, pri čemu je održavanje ekološke poljoprivrede odvojeno od prelaska na nju	10,74 %

Obrazloženje ciljnih vrijednosti i povezanih ključnih etapa

U okviru specifičnog cilja 05 određen je doprinos za ukupno osam pokazatelja rezultata.

R.17PR Pošumljeno zemljište: Površina za koju je dodijeljena potpora za pošumljavanje, agrošumarstvo i obnovu, uključujući raščlambe

Ovaj pokazatelj određuje površina za koju je dodijeljena potpora za pošumljavanje, agrošumarstvo i obnovu. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervenciju:

·Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš (73.01.) i

·Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma (73.05.),

a kao odgovor na Potrebu 07 Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena i Potrebu 09 Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u tlu.

Cilj navedene intervencije je povećanje otpornosti šumskih ekosustava na biotske i abiotske čimbenike, povećanje okolišne vrijednosti i općekorisnih funkcija šumskih ekosustava te očuvanje i povećanje

biološke raznolikosti što se operativno provodi šumarskim radovima prevođenja šume iz nižeg u viši uzgojni oblik. Dugoročno, održivim upravljanjem šumskim ekosustavima potpomognutim potporama iz ove operacije doprinijet će se i povećanju drvne zalihe, što će za posljedicu imati veću dostupnost obnovljivih izvora energije u ruralnim područjima. Također će se povećanjem okolišne vrijednosti šuma i šumskih kultura postići i zaštita tala, voda i zraka, pridonijeti će se ublažavanju učinaka klimatskih promjena na šume, zaštiti biološke raznolikosti, spremanju ugljika i proizvodnji kisika.

Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja, a temeljem iskustva iz provedbe istovjetne intervencije u okviru Programa ruralnog razvoja (73.05.) te procjene za intervenciju 73.01.

Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja je 1.178 ha (najveći doprinos intervencije 73.05. s ukupno 1.176 ha), a izračunava se kao ukupan planirani broj ha obuhvaćen intervencijom tijekom razdoblja provedbe

R.19PR Poboljšanje i zaštita tla: Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora i koje su korisne za upravljanje tlom radi poboljšanja kvalitete tla i biote (kao što su smanjenje obrade tla, pokrov tla s usjevima, plodored uključujući mahunaste usjeve)

Ovaj pokazatelj određuje udio korištene poljoprivredne površine (KPP) obuhvaćen potporom dohotku i koje su korisne za upravljanje tlom radi poboljšanja kvalitete tla i biote. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervencije:

·eko shemu Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina (31.01.)

·eko shemu Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama (31.04.)

·eko shemu Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina (31.05.)

·eko shemu Konzervacijska poljoprivreda (31.06.)

·eko shemu Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima (31.08.)

·intervenciju Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima (70.01.)

·intervenciju Ekološki uzgoj (70.04.)

·intervenciju Očuvanje obilježja krajobraza i intervenciju Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika (70.07.)

·intervenciju Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika (70.08.)

a kao odgovor na Potrebu 09 Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u tlu.

Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja je 68,03% (odnosno 1.023.500 ha), a izračunava se kao udio očekivanog broja ha obuhvaćenim obvezama za koje je dodijeljena potpora i koje su korisne za upravljanje tlom radi poboljšanja kvalitete tla i biote unutar pojedinačnih intervencija koje ovom pokazatelju doprinose u odnosu na ukupan broj ha korištene poljoprivredne površine (C.17 - 1.504.450 ha, vrijednost 2019.). Ciljanoj vrijednosti najviše doprinosi procijenjena površina obuhvaćena potporom kroz eko shemu Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina (31.01.) te intervencija Ekološki uzgoj (70.04.). Procijenjena vrijednost nije zbroj pojedinačnih očekivanih vrijednosti za svaku intervenciju, već manja, budući da je kod procjene vrijednosti uzeta u obzir mogućnost provedbe više intervencija na istoj površini.

Vrijednost ključnih etapa je ista kao i ciljna vrijednost tijekom godina.

R.20PR Poboljšanje kvalitete zraka: Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za smanjenje emisija amonijaka za koje je dodijeljena potpora

Ovaj pokazatelj određuje udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za smanjenje emisija amonijaka za koje je dodijeljena potpora. Doprinos ovom pokazatelju rezultata planiran je prvenstveno kroz intervencije:

·intervenciju Ekološki uzgoj (70.04.) te

·intervenciju Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika (70.08.),

a kao odgovor na Potrebu 09 Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u tlu.

Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja je 11,96% (odnosno 180.000 ha i to prvenstveno kroz površine obuhvaćene intervencijom 70.04.), a izračunava se kao udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u

okviru obveza za smanjenje emisija amonijaka za koje je dodijeljena potpora unutar pojedinačnih intervencija koje ovom pokazatelju doprinose u odnosu na ukupan broj ha korištene poljoprivredne površine (C.17 - 1.504.450 ha, vrijednost 2019.).

Procijenjena vrijednost nije zbroj pojedinačnih očekivanih vrijednosti za svaku intervenciju, već manja, budući da je kod procjene vrijednosti uzeta u obzir mogućnost provedbe više intervencija na istoj površini.

R.21PR Zaštita kvalitete vode: Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za kvalitetu vodnih tijela za koje je dodijeljena potpora

Ovaj pokazatelj određuje udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza vezanih za kvalitetu vodnih tijela za koje je dodijeljena potpora. Doprinos ovom pokazatelju rezultata planiran je prvenstveno kroz intervencije:

·ieko shemu Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima (31.08.)

·intervenciju Ekološki uzgoj (70.04.)

·intervenciju Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima (70.01.)

·intervenciju Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika (70.08.) i

·operaciju Očuvanje živica koja je sastavni dio intervencije Očuvanje obilježja krajobraza (70.07.),

a kao odgovor na Potrebu 09 Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u tlu. Najveći doprinos se očekuje od intervencije 70.04.

Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja je 12,63% (odnosno 190.000 ha), a izračunava se kao udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za smanjenje emisija amonijaka za koje je dodijeljena potpora unutar pojedinačnih intervencija koje ovom pokazatelju doprinose u odnosu na ukupan broj ha korištene poljoprivredne površine (C.17 - 1.504.450 ha, vrijednost 2019.).

Procijenjena vrijednost nije zbroj pojedinačnih očekivanih vrijednosti za svaku intervenciju, već manja, budući da je kod procjene vrijednosti uzeta u obzir mogućnost provedbe više intervencija na istoj površini.

R.22PR Održivo gospodarenje hranjivim tvarima: Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza povezanih s poboljšanjem gospodarenja hranjivim tvarima za koje je dodijeljena potpora

Ovaj pokazatelj određuje udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza povezanih s poboljšanjem gospodarenja hranjivim tvarima za koje je dodijeljena potpora. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervenciju:

·eko shemu Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina (31.05.)

a kao odgovor na Potrebu 07 Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena, Potrebu 09 Primjena praksi za smanjuje negativnog utjecaj na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u tlu.

Leguminoze smanjuju gubitak ugljika iz tla, čime uzgoj leguminoza doprinosi i ublažavaju klimatskih promjena. Uzgojem leguminoza osigurava se dulje razdoblje pokrivenosti tla, te ujedno sprečava erozija, čime se omogućuje prilagodba na klimatske promjene. Simbiozni odnosi leguminoza i kvržičnih bakterija tla potiču njegovu biogenost i plodnost. Navedeno se dalje reflektira na poboljšanje strukture tla. Time su hranjiva u tlima s povoljnim vodozračnim odnosom u oblicima koji su pristupačni za biljke. U takvim uvjetima, biljke postaju jače i otpornije te bolje prilagođene na okolišne stresove.

Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja. Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja je 11,69%, odnosno 175.895,11 ha, a izračunava se kao udio očekivanog broja ha obuhvaćenim obvezama za koje je dodijeljena potpora unutar intervencije koja ovom pokazatelju doprinosi u odnosu na ukupan broj ha korištene poljoprivredne površine (nazivnike = C.17 - 1.504.450 ha, vrijednost 2019.).

R.24PR Održiva i smanjena uporaba pesticida: Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru posebnih obveza za koje je dodijeljena potpora koje dovode do održive uporabe pesticida kako bi se smanjili rizici od pesticida i njihovi učinci, kao što je istjecanje pesticida

Ovaj pokazatelj određuje udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru posebnih obveza za koje je dodijeljena potpora koje dovode do održive uporabe pesticida kako bi se smanjili rizici od pesticida i njihovi učinci, kao što je istjecanje pesticida. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervencije:

·Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima (70.01.)

·Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika (70.08.) i

·Ekološki uzgoj (70.04.),

a kao odgovor na Potrebu 07 Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena, Potrebu 09 Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u tlu, Potrebu 10 Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanju genskih resursa, Potrebu 12 Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja i Potrebu 19 Poticanje potrošnje zdrave i održive hrane.

Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja je 12,63%, a izračunava se kao ukupan planirani broj ha obuhvaćen navedenim intervencijama (najveći udio vrijednosti se odnosi na površine pod ekološkim uzgojem za koje se očekuje da će u zadnjoj godini provedbe biti obuhvaćeno oko 180.000 ha) u odnosu na ukupan broj ha korištene poljoprivredne površine (C.17 - 1.504.450 ha, vrijednost 2019.). Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja s planiranim godišnjim porastom tijekom razdoblja provedbe.

Smanjenje korištenja pesticida u okviru navedenih intervencija doprinosi smanjenju onečišćenja zraka, tla i vode te također značajno doprinosi i očuvanju bioraznolikosti te predstavlja osnovu za proizvodnju hrane na održiv način.

R.26 Ulaganja povezana s prirodnim resursima: Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za produktivna i neproduktivna ulaganja u okviru ZPP-a povezanu sa zaštitom prirodnih resursa

Ovaj pokazatelj određuje udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za produktivna i neproduktivna ulaganja u okviru ZPP-a povezanu sa zaštitom prirodnih resursa. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je u okviru ovog specifičnog cilja planiran za intervenciju:

·Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš (73.01.) i

·Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju (73.10.) za operacije koje se odnose na upravljanje stajskim gnojem,

a kao odgovor na Potrebu 09 Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u tlu.

Cilj intervencije 73.01. je sačuvati krajobrazna obilježja, revitalizirati staništa, ukloniti invazivne vrste na poljoprivrednim zemljištima, zaštititi domaće životinje na područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri i otoka (SO6) te dodatno osigurati zaštitu od erozije izgradnjom suhozida, terasa i sadnjom živica (SO5). Stajski gnoj, kao izuzetno vrijedan proizvod za cjelokupnu biljnu proizvodnju, treba pravilno skladištiti i čuvati od ispiranja, jer se tako smanjuje onečišćenje okoliša. Izgradnja skladišnih kapaciteta za stajski gnoj i digestat u okviru intervencije 73.10. smanjit će emisiju stakleničkih plinova i amonijaka uzrokovanu poljoprivrednom djelatnošću, dok sama primjena organskog gnoja u tlo pozitivno utječe na njegovu plodnost.

Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja se izračunava kao omjer između očekivanog broja podržanih poljoprivrednih gospodarstava unutar pojedinačnih intervencija (bez dvostrukog brojanja) za sve intervencije koje ovom pokazatelju doprinose u odnosu na ukupan broj poljoprivrednih gospodarstava (nazivnik=C.12 – 134.460, vrijednost 2016.), a kako slijedi: Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš - 100 i Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju za operacije koje se odnose na upravljanje stajskim gnojem - 166. Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja, a prema planiranoj dinamici provedbe intervencija temeljeno na podacima iz programskog razdoblja 2014. - 2020. Iz razloga što je očekivano da će dio korisnika koristiti potpore iz obje navedene intervencije, ciljna vrijednost nije kumulativ ostvarenja pojedinačnih intervencija već se zbog obveze vezano uz dvostruko računanje u okviru istog pokazatelja rezultata procjenjuje da će broj podržanih poljoprivrednih gospodarstava biti 230 odnosno da će očekivana ciljna vrijednost pokazatelja biti 0,17%.

R.29PR Razvoj ekološke poljoprivrede: Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) za koju se dodjeljuje potpora u okviru ZPP-a za ekološku poljoprivredu, pri čemu je održavanje ekološke poljoprivrede odvojeno od prelaska na nju

Ovaj pokazatelj određuje udio korištene poljoprivredne površine (KPP) za koju se dodjeljuje potpora u okviru ZPP-a za ekološku poljoprivredu, pri čemu je održavanje ekološke poljoprivrede odvojeno od prelaska na nju. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervenciju:

·Ekološki uzgoj (70.04.),

a kao odgovor na Potrebu 07 Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena, Potrebu 09 Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u tlu, Potrebu 10 Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanju genskih resursa, Potrebu 12 Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja i Potrebu 19 Poticanje potrošnje zdrave i održive hrane.

Ekološka poljoprivreda je odgovor na očite negativne učinke konvencionalne poljoprivrede na klimu, okoliš, bioraznolikost i prirodne resurse, kao i na zdravlje ljudi i ovom intervencijom će se djelomično odgovoriti na cijeli set potreba s kojom se ova intervencija povezuje. Cilj intervencije je potaknuti primjenu praksi i metoda ekološkog uzgoja koje su korisne za okoliš - sa stajališta smanjenje emisija GHG, prilagodbe i ublažavanja klimatskih promjena (SO4). Također, nekorištenje sintetskih mineralnih gnojiva kao i smanjenje korištenja pesticida doprinosi smanjenju onečišćenja zraka i tla, a zabrana korištenja sintetskih mineralnih gnojiva pridonosi smanjenju onečišćenja vode kroz smanjeno ispiranje i otjecanje hraniva poput dušika i fosfora (SO5). Nekorištenje sintetskih mineralnih gnojiva kao i smanjenje korištenja pesticida značajno doprinosi i očuvanju bioraznolikosti (SO6). Osim toga, ekološki uzgoj je i osnova za proizvodnju hrane na održiv način i time pridonosi i cilju SO9.

Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja je 10,74% a izračunava se kao ukupan planirani broj ha obuhvaćen intervencijom (161.539 ha) u odnosu na ukupan broj ha korištene poljoprivredne površine (nazivnik: C.17 - 1.504.450 ha, vrijednost 2019.). Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja.

Pokazatelji rezultata R.17, R.19, R.20, R.21, R.22, R.24, R.26 i R.29 su specifični i direktno vezani uz ovaj specifični cilj.

2.1.SO5.9 Obrazloženje financijske dodjele

Pregled financijskog doprinosa intervencija koji su vezani uz intervencijsku logiku SO5 prikazan je u sljedećoj tablici:

Intervencije	UKUPNO
EAGF	**240.925.682**
31.04. Nevezana_IP_ECO-SCHEME_Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama	75.925.337
31.05. Nevezana_IP_ECO-SCHEME_Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina	80.683.354
31.06. Nevezana_IP_ECO-SCHEME_Konzervacijska poljoprivreda	77.943.948
31.08. Nevezana_IP_ECO-SCHEME_Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima	6.179.028
47.1.b.01. Sectoral intervention_Voće i povrće_Savjetodavne usluge i tehnička pomoć	97.008
47.1.c.01. Sectoral intervention_Voće i povrće_Trening i/ili razmjena najboljih praksi	97.008
EAFRD	**513.338.801**
70.01. AEC_Smanjenje korištenja zaštitinih sredstava u višegodišnjim nasadima	41.834.630
70.04. AEC_Ekološka	207.784.815
70.07. AEC_Očuvanje obilježja krajobraza	5.190.284
70.08. AEC_Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika	2.700.959
73.01. Ulaganja_Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš	20.400.000
73.05. Investments_Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma	11.764.706
73.10. Investments_Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju	223.663.408
UKUPNO	**754.264.483**

Ukupno planirani iznos je 754.264.483 EUR-a (EU + HR dio). Navedeni iznos je planiran kako bi se postigli ciljevi i u skladu je s financijskim planom.

2.1.SO6 Doprinos zaustavljanju i smanjenju gubitka bioraznolikosti, jačanje usluga ekosustava i očuvanje staništa i krajobraza

2.1.SO6.1 Sažetak SWOT analize

2.1.SO6.1.1 Prednosti

S1. Bogata bioraznolikost
S2. Velika površina zaštićenih područja
S3. Značajni udio korištene poljoprivrede površini (KPP) na području velike prirodne vrijednosti (HNV) te značajni udio šuma visoke vrijednosti očuvanja (HCVF)
S4. Veliki broj poljoprivrednika provodi pravila višestruke sukladnosti te GAEC-a i SMR-ova
S5. Strateški okvir za zaštitu bioraznolikosti
S6. Tradicija održivog gospodarenja šumama

U Republici Hrvatskoj nalazimo veliku raznolikost biljnih i životinjskih divljih vrsta zahvaljujući geografskom položaju Republike Hrvatske. Smještena je na dodiru triju biogeografskih regija (kontinentalna, alpinska i mediteranska), čime je omogućen široki spektar ekoloških uvjeta za razvoj flore i faune te velika raznolikost staništa. Od endemskih biljnih vrsta i podvrsta u Republici Hrvatskoj raste 377, od čega je 265 subendema, a 112 usko rasprostranjenih endema.

Ukupno je poznato oko 40.000 vrsta, od čega je većina beskralježnjaka, a pretpostavlja se da je broj vrsta čak i znatno veći (do 100.000) te se one konstantno bilježe i opisuju. Prema Zakonu o zaštiti prirode ukupno je zaštićeno njih 2.466.

Vaskularna flora Republike Hrvatske broji 5.029 vrsta i podvrsta, a njihov broj konstantno raste. U posljednjih nekoliko godina opisane su i nove vrste za znanost, poput hrvatskog luka (*Allium croaticum*), močvarnog luka (*Allium telmatum*), biokovskog kozlinca (*Astragalus croaticus*) ili južnojadranskog zvončića (*Campanula austroadriatica*). U Nacionalnoj klasifikaciji staništa do sada je opisano preko 900 prirodnih i doprirodnih stanišnih tipova u 11 osnovnih kategorija.

Bogatstvo bioraznolikosti očituje se i u sektoru poljoprivrede s obzirom na brojnost izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja te izvornih i zaštićenih sorti i kultivara poljoprivrednog bilja. Za očuvanje izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja, osim pčele, trenutno je moguće ostvariti potporu u sklopu TOP-a 10.1.9., dok se iz podmjere 10.2. "Potpora za očuvanje, održivo korištenje i razvoj genetskih izvora u poljoprivredi“ sufinanciraju javna tijela i pravne osobe koja se u skladu s nacionalnim zakonodavstvom bave očuvanjem biljnih i životinjskih genetskih izvora.

U skladu s člankom 12. Direktive o očuvanju divljih ptica (2009/147/EZ) te člankom 17. Direktive o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (92/43/EEZ) Republika Hrvatska ima obvezu šestogodišnjeg izvješćivanja o stanju očuvanosti vrsta i stanišnih tipova koji su zaštićeni Direktivama, a obitavaju na prostoru Republike Hrvatske. Prvo takvo izvješće Republika Hrvatska je dostavila Europskoj komisiji 2019. godine u sklopu izvještajnog razdoblja 2013. - 2018. godine. U skladu s rezultatima izvješća poljoprivreda ugrožava 20% stanišnih tipova, a čak 95% travnjačkih stanišnih tipova je ugroženo zbog zarastanja u šikaru i šumsku vegetaciju (sukcesija). Poljoprivreda je prepoznata kao gospodarska aktivnost koja negativno utječe na čak 65% populacija divljih vrsta (osim ptica) i na 86% populacija ptica. Najveći negativni utjecaj ima korištenje pesticida, zapuštanje travnjaka i uklanjanje krajobraznih značajki poput živica.

Indeks ptica poljoprivrednih staništa (pokazatelj konteksta C.36) u Republici Hrvatskoj (engl. Farm Bird Index, FBI) se prati šest godina uzastopno. Iako postoje neznatne fluktuacije indeksa od referentne 2015. godine, zbog kratkog razdoblja praćenja nije ga moguće koristiti za bilo kakva predviđanja. Izračun indeksa čestih vrsta ptica na poljoprivrednim staništima za razdoblje od 2015. do 2020. godine obuhvaća podatke o rezultatima terenskih istraživanja 28 vrsta ptica koje se gnijezde na poljoprivrednim staništima,

a njihova brojnost izravno ovisi o načinu (a osobito intenzitetu) korištenja poljoprivrednih staništa. Sagledavajući pojedinačno svaku od 28 vrsta koje ulaze u izračun indeksa, za njih 13 (46%) 2020. godine ustanovljen je nesiguran trend brojnosti, dok je za četiri vrste utvrđen umjeren rast. S druge strane za osam vrsta se trend smatra stabilnim, a umjeren pad brojnosti u odnosu na 2015. godinu ustanovljen za dvije te nagli pad za jednu vrstu.

U 2019. godini pokrenuto je praćenje učinka tipa operacije 10.1.3. „Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti“ i tipa operacije 10.1.5. „Pilot mjera za zaštitu leptira“ na očuvanje travnjačkih staništa i četiri vrste danjih leptira kako bi se uspostavili i pratili indikatori očuvanosti staništa i danjih leptira na poljoprivrednim područjima. Privremene analize pokazuju pozitivan utjecaj travnjačkih staništa kao i površina pod IAKS mjerama 10 Poljoprivreda okoliš i klimatske promjene, 11 Ekološki uzgoj i 13 Plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima na brojnost vrsta i staništa, no s obzirom na mali broj godina koje se prate zaključci nisu konačni.

Ekološka mreža Natura 2000 u Republici Hrvatskoj obuhvaća 36,8% kopnenog područja te 9,3% mora pod nacionalnom jurisdikcijom. Ekološku mrežu čini 745 područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (SCIs) što je 28,5% te 38 područja značajnih za ptice (SPA) 30,1%.

Ekološka mreža Natura 2000 u Republici Hrvatskoj ima udio od 2,63% ukupno zaštićenog područja u EU-u. S obzirom da šume zauzimaju 45,6% površine Ekološke mreže, a korištena poljoprivredna površina (u daljnjem tekstu: KPP) u 2018. godini iznosila je 22,2% površine Ekološke mreže (pokazatelj konteksta C.19), može se utvrditi kako se radi o značajnim površinama na kojima treba provoditi mjere za očuvanje bioraznolikosti unutar Ekološke mreže.

Razlika u površini pojedinih županija uključenih u Ekološku mrežu je velika. Na primjer, gledajući izuzetno bogatu bioraznolikost krškog područja koje se proteže većinom na prostoru Jadranske Hrvatske, u Primorsko - goranskoj županiji je 74,94% površine u Ekološkoj mreži, za razliku od Krapinsko - zagorske gdje je samo 9,63% površine u Ekološkoj mreži. Nadalje, oko 29% površine Ekološke mreže istovremeno je zaštićeno na nacionalnoj razini unutar jedne od 9 kategorija zaštite, dok je gotovo ukupna površina (oko 90%) nacionalno zaštićenih područja u Ekološkoj mreži.

Republika Hrvatska je prema podacima CLC baze 2000 imala oko 54% od ukupne površine u područjima velike prirodne vrijednosti. Prema Europskoj agenciji za okoliš, Republika Hrvatska, osim visokog udjela HNV područja u ukupnoj površini, ima i visoki udio HNV-a u KPP, odnosno taj postotak se kreće od 61% do 80% u Istočnoj Hrvatskoj te 81% do 100% u Sjeverozapadnoj i Jadranskoj Hrvatskoj (NUTS II klasifikacija iz 2012. godine).

Trajni travnjaci u Republici Hrvatskoj se dijele u četiri glavne grupe na kojima živi veliki broj biljnih i životinjskih vrsta od kojih su mnoge zaštićene, a čine značajni dio površina KPP, odnosno 40,59% KPP u 2017. godini (C.17), dok je prosjek EU-a iznosio 33,95%. Površina trajnih travnjaka je 2014. godine iznosila tek 28% KPP, a povećanje se može pripisati stimulativnom financijskom okviru, odnosno plaćanjima ZPP-a, jer je 2015. godine taj udio povećan na 40,2%.

Koncept šuma visoke vrijednosti očuvanja (engl. High Conservation Value Forest, HCVF) kojeg je inicijalno razvio Forest Stewardship Council (FSC) jedna je od bitnih komponenti FSC-ovih zahtjeva za dobrim gospodarenjem šumama. U Republici Hrvatskoj su prepoznate četiri kategorije HCVF-a odnosno standardnih šest kategorija je združeno u četiri kategorije. Prema FSC-ovoj klasifikaciji, u Republici Hrvatskoj ukupno ima 388.623,16 ha takvih šuma, što čini 14,09% ukupne površine šuma u Republici Hrvatskoj.

Rezultati administrativne kontrole i kontrole na terenu Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju potvrđuju da poljoprivrednici u Republici Hrvatskoj shvaćaju potrebu za poštivanjem obveza kojima se štite okoliš i priroda te da poljoprivrednici iznimno dobro poštuju pravila višestruke sukladnosti povezana s bioraznolikošću. U razdoblju od 2014. do 2019. godine od zbirno predanih 621.407 zahtjeva za plaćanja, zabilježeno je svega 9.558 kršenja GAEC-a. Iako je najveći broj kršenja

zabilježen baš kod GAEC-a 7 (Očuvanje obilježja krajobraza i minimalno održavanje) koji izravno doprinosi zaštiti bioraznolikosti, od 6.830 kršenja svega 13 su trajna kršenja dok je ostalih 6.817 svrstano u kategoriju popravljivo, odnosno popravljivo (minimalno).

Hrvatska ima snažan zakonodavni i strateški okvir za zaštitu okoliša i prirode te je ovisno o vrsti zahvata propisana provedba postupka procjene utjecaja zahvata na okoliš, odnosno ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš kao i provedba strateške procjene utjecaja na okoliš i ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš strategija, planova i programa na temelju Zakona o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) odnosno Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (Narodne novine, br. 61/14) i Uredbe o strateškoj procjenu utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (Narodne novine, br. 3/17). Također, na temelju Zakona o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 80/13, 15/18, 14/19, 127/19) za strategije, planove, programe ili zahvate, kao i svaku izmjenu i/ili dopunu strategije, plana, programa ili zahvata koji sami ili s drugim strategijama, planovima, programima ili zahvatima mogu imati značajan negativan učinak na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, obvezna je provedba postupka ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu.

Svi dokumenti (nacionalni, županijski ili lokalni) u području održivog razvoja i zaštite okoliša popisani su u nacionalnoj bazi koju vodi Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, „Baza dokumenata održivog razvitka i zaštite okoliša“, a koja predstavlja odličnu bazu znanja za bilo koju aktivnost u tom području. Nadalje, Republika Hrvatska sustavno izrađuje nacionalne strateške dokumente za zaštitu prirode od 1999. godine, odnosno od donošenja Strategije i akcijskog plana zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti RH, a najnoviji i trenutno važeći takav dokument Hrvatski Sabor je usvojio 2017. godine pod nazivom Strategija i akcijski plan zaštite prirode RH od 2017. do 2025. godine. U Strategiju su ugrađeni ciljevi globalnog Strateškog plana za bioraznolikost 2011. - 2020. Republika Hrvatska je također potpisnica 18 međunarodnih ugovora koji se odnose na zaštitu prirode.

Prioriteti za financiranje aktivnosti za potrebe očuvanja vrsta i stanišnih tipova u skladu s Direktivom o staništima 92/43/EEZ kao i područja posebne zaštite u skladu s Direktivom o pticama 2009/147/EEZ planirani su kroz Prioritetni akcijski okvir (PAO, „Narodne novine“, br. 54/22).

Šumskogospodarski planovi su temeljni dokumenti za gospodarenje i korištenje šuma i šumskih zemljišta. Na temelju Zakona o šumama, za određene planove gospodarenja šumama koji većinom obuhvaćaju područja ekološke mreže donosi se Program gospodarenja gospodarskom jedinicom s planom upravljanja područjem ekološke mreže. U skladu sa Zakonom o zaštiti prirode planovi prema kojima se gospodari šumama i šumskim zemljištem određene gospodarske jedinice i koji sadrže ranije navedene elemente smatraju se planovima upravljanja ekološkom mrežom.

Operativni program „Konkurentnost i kohezija“ 2014. - 2020. financirao je izradu 167 Programa gospodarenja gospodarskom jedinicom s planom upravljanja područjem ekološke mreže u 2019. godini i to isključivo za područja u nadležnosti Hrvatskih šuma d.o.o.

Do kraja 2019. godine, izrađeni su i ukupno odobreni Programi gospodarenja šumama privatnih šumoposjednika koji pokrivaju površinu od 606.457,64 ha šuma šumoposjednika, a u pripremi je još 57.719,03 ha, kao i programi zaštite, njege i obnove šuma za šume privatnih šumoposjednika koje se nalaze unutar nacionalnih parkova i strogog rezervata.

Kao što je navedeno u SO4, S.2. Visoki udio šuma i šumskog zemljišta te travnjaka u ukupnom zemljištu, šume su većinom u državnom vlasništvu, odnosno samo oko 24% ukupne površine šuma i šumskog zemljišta je privatno.

2.1.SO6.1.2 Slabosti

W1. Mali broj korisnika i mala površina u trenutnom PRR-u obuhvaćena aktivnostima koje doprinose zaštiti bioraznolikosti iznad propisanog minimuma (višestruka sukladnost)

W2. Zbog napuštanja ili intenzifikacije poljoprivrede dolazi do degradacije okoliša i bioraznolikosti

W3. Velik udio degradiranih šumskih sastojina

W4. Minirano šumsko područje

W5. Nedovoljna zastupljenost zelenih praksi i neravnomjerna zastupljenost ekološki značajnih površina unutar zelenih praksi u izravnim plaćanjima

W6. Ograničenja u održivom gospodarenju šumama

Za razliku od obveznih, minimalnih uvjeta postavljenih u I. stupu kroz GAEC-e i SMR-ove, relativno mali broj korisnika je uključen u aktivnosti zaštite bioraznolikosti ili očuvanja krajobraza kroz dobrovoljni sustav mjere 10. Ukupan broj gospodarstava u skladu s C.12 za 2016. godinu iznosi 134.460, što znači da je mjerom 10 te godine obuhvaćeno 2,3% gospodarstava. Prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju u 2019. godini bilo je ukupno 170.662 gospodarstava pa je te godine mjeru 10 provodilo 5,6% gospodarstava.

U Republici Hrvatskoj je u 2018. godini ukupno 7,5% poljoprivrednih površina obuhvaćeno mjerom 10 i mjerom 11 pri čemu 6,9% (C.33) otpada na mjeru 11, a 0,6% na mjeru 10. U 2019. godini ekološki se uzgoj provodio na 7,2% KPP (C.33), dok se mjera 10 provodila na 2,3% KPP. Bez obzira na porast površina pod poljoprivredno - okolišnim obvezama u 2019. godini za 3,8 puta u odnosu na 2018. godinu, u Republici Hrvatskoj je pod mjerom 10 još uvijek mala površina u odnosu na KPP.

Mjerama iz PRR-a za očuvanje bioraznolikosti bilo je obuhvaćeno 0,01% šumskih površina kroz aktivnosti rekonstrukcije (konverzije) šumskih površina u TOP-u 8.5.1. Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura, što je jedna od najnižih vrijednosti pod tim obvezama na razni EU-a. Aktivnosti pošumljavanja, osnivanja poljoprivredno - šumarskih sustava (engl. agro - forestry) te mjere prevencije i obnove šuma oštećenih požarima, elementarnim nepogodama i drugim katastrofalnim događajima nisu programirane u sklopu PRR-a.

U ukupnoj površini Republike Hrvatske trajni travnjaci sudjeluju s preko 10%. Zbog depopulacije veliki dio ih se ne održava ili je održavanje minimalno s obzirom da površinama raspolaže starija populacija. Stanje očuvanosti poljoprivrednih staništa (travnjaci) C.37 za period 2013. - 2018. nam govori da 27,6% ocijenjenih travnjačkih stanišnih tipova ima povoljan status, 24,1% nepovoljan/neadekvatan, 34,5% nepovoljan/loš i 13,8% nepoznat status. Stanje očuvanosti poljoprivrednih staništa (travnjaci) u Republici Hrvatskoj je iznad EU prosjeka (20% povoljan, 34,6% nepovoljan/neadekvatan, 42,6% nepovoljan/loš).

Sa stanovišta bioraznolikosti osobito su vrijedni krški pašnjaci koji obiluju rijetkim vrstama, a održavati ih je moguće gotovo jedino napasivanjem. Napuštanje ovih površina uzrokuje gubitak flore i faune te sukcesiju. Upravo zato dobivanje potpore u mjeri 11 Ekološki uzgoj i u mjeri 13 Plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima uvjetovano je napasivanjem s najmanje 0,3 do 1 UG po hektaru. Ekstenzivno napasivanje provodi se i na drugim površinama koje nisu u sustavu potpora pa se na taj način održava ukupno 26% KPP, odnosno 405.630 ha (C.34, 2016.).

Prema Šumskogospodarskoj osnovi Republike Hrvatske, degradirane šumske sastojine (šikare, šibljaci, makije i garizi) zauzimaju površinu od 665.794,35 ha, odnosno oko 27% površine obraslog šumskog zemljišta, a najvećim dijelom ih čine šikare (66%). Oko 80%, odnosno 531.000 ha degradiranih šuma je u državnom vlasništvu, dok je oko 20% u privatnom vlasništvu. U odnosu na Šumskogospodarsku osnovu Republike Hrvatske za prethodno razdoblje 2006. - 2015., to je smanjenje od 381.177,65 ha, ali i dalje se radi o značajnoj površini.

Provedba TOP-a 8.5.1. Konverzija degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura omogućila je zamjenu oko 3.200 ha degradiranih šumskih površina čime se povećala općekorisna funkcija šumskih ekosustava i bioraznolikost. Navedeni šumski radovi proizlaze iz šumskogospodarskih planova, izrada kojih je zakonska obveza, a odobreni su uz suglasnost nadležnog ministarstva za zaštitu prirode. Upravo navedena suglasnost nadležnog ministarstva za zaštitu prirode jamči da su svi potencijalni negativni zahvati/posljedice koje bi mogle proizaći provedbom predmetne intervencije minimalni i prihvatljivi ili pak prevenirani ili kompenzirani. Prilikom odabira lokacija na kojima će se provoditi rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma, biti će odabrane one lokacije degradiranih šumskih sastojina koje nisu u suprotnosti sa površinama koje predstavljaju pogodna staništa za određene ciljne vrste te će se koristiti

vrste karakteristične za prisutni stanišni tip.

U Republici Hrvatskoj, prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova – Ravnateljstva civilne zaštite, minski sumnjivo područje iznosi 309,7 km^2 (Plan protuminskog djelovanja za 2020. i 2021. godinu), odnosno 0,5% kopnene površine. Od ukupne površine 98,6% čine šume i šumska zemljišta. Prema podacima iz „Nacionalnog programa protuminskog djelovanja Republike Hrvatske 2020. - 2026. godine“ planirano je smanjenje minski sumnjivog područja (MSP) u šumama do kraja 2026. godine. S obzirom na dinamiku razminiranja, potrebna financijska sredstva i ljudske kapacitete, minirano i minski sumnjivo područje i dalje predstavlja veliki problem za čovjeka, okoliš i prirodu. Na tim površinama nije moguće provoditi uobičajeno održivo gospodarenje šumskim površinama niti zahvate kojima bi se spriječila sukcesija.

Iako prema podacima EK površina obuhvaćena zelenim praksama raste u Republici Hrvatskoj u razdoblje od 2015. do 2017., ona je i dalje relativno niska. Uspoređujući udio ekološki značajnih površina (EZP-a), koje ulaze u sastav zelenih praksi u Republici Hrvatskoj i EU-28, Republika Hrvatska ipak bilježi veće postotke udjela EZP-a u odnosu na KPP od prosjeka EU-28. Provedbom EZP doprinosi se ublažavanju posljedica klimatskih promjena, zaštiti tla, vode i zraka te zaštiti bioraznolikosti.

Distribucija odabira EZP pokazuje kako korisnici odabiru uglavnom EZP vezane uz uzgoj biljaka koje fiksiraju dušik (soja, grah, kravlji grašak, slanutak, djeteline, leća, lupina, grašak, grahorica i slično), odnosno postrne usjeve i zeleni pokrov (raž, zob, ječam, talijanski ljulj, sirak, gorušice, uljna i krmna rotkva, grahorice, djeteline, krmni grašak, heljda) te ugar. U 2015. udio ugara u KPP iznosio je 1,19%, u 2016. 0,73%, a u 2017. 0,62%.

Ovakav odabir EZP zbog zadovoljenja uvjeta ovih zelenih praksi na 5% površina, vrlo malo doprinose bioraznolikosti, odnosno značajnije doprinose zaštiti tla, vode i zraka te ublažavanju posljedica klimatskih promjena kroz sekvestraciju ugljika ili fiksiranje dušika.

S obzirom na raspodjelu EZP koje se odnose na obilježja krajobraza, Republika Hrvatska nije specifična (jedino Irska pokazuje značajniji odmak gdje se 61% ekološki značajnih površina odnosi na obilježja krajobraza).

S obzirom na navedeno, ima prostora za povećanje udjela obilježja krajobraza na poljoprivrednim površinama u Republici Hrvatskoj. Ako uzmemo u obzir isključivo obilježja krajobraza kao sastavnice EZP na 290 ha, vidljiv je značajan nedostatak takvih površina kako u Republici Hrvatskoj, tako i na razini cijele EU.

Evidencija uporabe poljoprivrednog zemljišta na području Republike Hrvatske, uključuje između ostaloga i evidenciju obilježja krajobraza. Pojedinačno drvo kao točkasto obilježje nema izraženu vrijednost površine, linijska obilježja (drvored, živica, jarak, suhozid) izražena su u metrima dužnim, dok poligonska obilježja (šumarak i lokva) imaju evidentiranu površinu kako se ista ne bi dvostruko evidentirala u odnosu na površinu ARKOD parcele. Zbog specifičnosti evidentiranja u sustavu te zbog toga što su obilježja krajobraza sastavni dio parcele, ne postoji podatak o njihovoj površini u odnosu na ukupnu površinu poljoprivrednih parcela. Međutim, možemo gledati odnos krajobraznih elemenata i parcela pa tako u 2021. godini bilježimo 164.878 krajobraznih elemenata na 91.192 parcela (11% od ukupnog broja parcela).

Zbog usklađivanja Zakona o zaštiti prirode (ZZP) s pravnom stečevinom Europske Unije, a naročito implementacijom Uredbe o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže, primjenom obveze očuvanja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova u skladu s Nacionalnom klasifikacijom staništa i ostalih uvjeta zaštite prirode koji proizlaze iz ZZP-a, postavljaju se dodatni zahtjevi za održivo i potrajno gospodarenje šumama.

Dodatni zahtjev u gospodarenju šumama proizašao iz ZZP-a je smanjenje dostupnosti drvne sirovine koje za posljedicu može imati smanjenje broja radnih mjesta u ruralnim područjima te smanjenje prihoda od prodaje drva pa se na taj način, utjecajem na gospodarsku i socijalnu sastavnicu održivog gospodarenja šumama, utječe na potencijal provedbe održivog gospodarenja koje je u prošlosti omogućio očuvanje

bogatstva šumskih ekosustava. Osim gubitka prihoda, smanjenje dostupnosti drvne sirovine može posljedično uzrokovati pad broja poslovnih subjekata i broja zaposlenih u sektoru drvne industrije koja se prvenstveno nalazi u ruralnim područjima te zapošljava stanovništvo ruralnih krajeva.

Osim ograničenja koja proizlaze iz ZZP-a, 30% ukupne površine šuma su zaštitne šume u kojima je normalno gospodarenje onemogućeno zbog različitih reljefnih ograničenja. Takve šume su često nedostupne te u njima nije moguće ili je financijski neisplativo normalno gospodarenje. Zaštitne šume prvenstveno se koriste za zaštitu tla, sprječavanje bujičnih tokova, ali i kao rezervoari bioraznolikosti.

Površina šuma u ekološkoj mreži Natura 2000 iznosi gotovo 50% tj. 1,2 mil. ha. Većina tog područja je zaštićena s ciljem očuvanja drugih vrsta, a manja površina ima šume kao ciljana staništa. Za očuvanje tih ciljanih vrsta propisane su mjere koje postavljaju značajna ograničenja u tradicionalnom održivom i prirodi bliskom gospodarenju šumama kakvo se već duže od 250 godina prakticira u Republici Hrvatskoj. Dosadašnje gospodarenje šumama u Republici Hrvatskoj pridonijelo je njihovoj izuzetnoj očuvanosti i prirodnosti te samim time stvorilo uvjete za opstanak svih drugih vrsta koje ovise o šumskim staništima. Provedba mjera očuvanja propisuje se kroz šumsko gospodarske planove čime postaju obavezne za sve vlasnike, a one u pojedinim dijelovima predstavljaju odstupanja od dosadašnje prakse gospodarenja što dovodi do smanjenja prihoda. U Prioritetnom akcijskom okviru (PAO) za mrežu Natura 2000 u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2021. - 2027. godine („Narodne novine“, br. 54/22) predviđena su značajna sredstva za kompenzaciju vlasnicima radi ograničenja i negativnog utjecaja na šumarstvo i na šumi bazirane sektore u područjima gdje je dosadašnjim održivim i prirodi bliskim gospodarenjem očuvana ukupna bioraznolikost u šumskim ekosustavima, kao što je to primjer u Republici Hrvatskoj.

2.1.SO6.1.3 Prilike

O1. AKIS i unaprijeđen sustav savjetovanja

O2. Razvoj usluga ekosustava

O3. Međuinstitucionalna suradnja i suradnja s organizacijama civilnog društva (OCD)

O4. Povećanje vrijednosti općekorisnih funkcija šuma

O5. Povećana razina svjesnosti o važnosti bioraznolikosti

Kvantiteta i kvaliteta provedbe aktivnosti za očuvanje bioraznolikosti ovise o informacijama koje su dostupne korisniku. Jednako tako je važan način na koji su objašnjenje obveze i način provedbe uvjetovanosti kao i praksi i metoda koje doprinose bioraznolikosti. Uspostavom funkcionalnog sustava znanja i inovacija u poljoprivredi te prijenos istih u praksu, podiže se razina znanja o svim mjerama koje podupiru očuvanje bioraznolikosti i usluga ekosustava.

Ljudsko društvo je korisnik usluga ekosustava, ali istovremeno utječe na njih putem izravnih i neizravnih pokretača promjena (npr. korištenje prirodnih dobara, izgradnja građevina i infrastrukture, onečišćenje) te stvara različite vrste pritisaka. Usluge ekosustava su brojne, a njihov značaj i potreba dobivaju na težini tek kada se prikaže njihova financijska vrijednost („zeleno knjigovodstvo“). Ovo je osobito važno kako bi se javnosti predočilo što konkretno znači gubitak bioraznolikosti, odnosno koliki je doprinos poljoprivrednika koji provode različite prakse i metode kojima se izravno ili neizravno štiti ili povećava bioraznolikost. Isto tako, poznavanje vrijednosti usluga ekosustava omogućuje kvalitetno upravljanje resursima kao i planiranje investicija s ciljem smanjenja pritisaka na prirodu uz povećanje dobrobiti za društvo.

Agencija za zaštitu okoliša (Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja) je 2015. objavila studiju „Kartiranje i procjena ekosustava i njihovih usluga u Hrvatskoj“ na temelju koje je kartirano deset različitih tipova ekosustava u Republici Hrvatskoj te je dan prijedlog kriterija za ocjenu stanja ekosustava jer samo zdravi ekosustavi mogu pružati i usluge. U okviru Programa „Konkurentnost i kohezija” predviđena su ulaganja kartiranja i procjene usluga ekosustava i pritisaka na usluge ekosustava na nacionalnoj razini.

Naplata usluge šumskog ekosustava u Republici Hrvatskoj je kroz Zakon o šumama („Narodne novine“,

br. 68/18, 115/18, 98/19, 32/20 i 145/20), uvedena još 1991. godine kroz Općekorisne funkcije šuma, odnosno sustavnu postotnu naplatu iz dobiti ili dohotka pravnih i fizičkih osoba u Republici Hrvatskoj koje ostvaruju ukupni godišnji prihod veći od 7.500.000,00 HRK, u iznosu od 0,024% dobiti ili dohotka.

S obzirom na ciljeve Zelenog plana za Europu, Strategije EU-a za bioraznolikost do 2030. godine te ciljeve ZPP-a, važna je suradnja svih institucija i organizacija civilnog društva koje djeluju u području zaštite prirode kako bi se dostigli planirani ciljevi.

Za razliku od prvih godina provedbe Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020., poljoprivrednici sve više uviđaju potrebu očuvanja bioraznolikosti kao pitanja koje je povezano s opstankom djelatnosti kojom se bave, ali i prostorom u kojem žive. U prilog tome govori povećanje površina i korisnika u mjeri 10 Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene, i mjeri 11 Ekološki uzgoj. Za podizanje svijesti osobito su važne obvezne edukacije i savjetovanja za korisnike mjere 10 i mjere 11, a teme koje se obrađuju su uvelike pomogle boljem shvaćanju važnosti bioraznolikosti - detalji u SO4 O.5. Povećana razina svjesnosti o potrebi prelaska na održive sustave gospodarenja.

2.1.SO6.1.4 Prijetnje

T1. Starenje stanovništva i depopulacija

T2. Osjetljivost na utjecaj klimatskih promjena

T3. Pritisak turizma i građevinarstva

T4. Daljnji rast staništa invazivnih i stranih vrsta u Republici Hrvatskoj

T5. Pojave novih biljnih i životinjskih bolesti i štetnika ili izbijanja epidemija postojećih bolesti i štetnika

T6. Gospodarsko zatvaranje šuma

Starenje ruralnog stanovništva i njegova niska razina obrazovanja te depopulacija predstavljaju značajnu prijetnju očuvanju bioraznolikosti. Mlađa ruralna populacija lakše usvaja koncept zaštite prirode i okoliša. Starija populacija teško razumijeva potrebu za provođenjem posebnih poljoprivrednih praksi i metoda od kojih neke zahtijevaju veći udio fizičkog rada te su im samim time neprihvatljive. Ovo također treba sagledati u kontekstu napuštanja poljoprivrednih površina koje nakon smrti korisnika nitko ne nastavlja koristiti.

Klimatske promjene i bioraznolikost su usko povezani. S jedne strane klimatske promjene jedan su od glavnih pokretača gubitka bioraznolikosti, da bi s druge strane uništavanje ekosustava umanjilo sposobnost prirode za regulacijom emisije stakleničkih plinova (GHG) i time ubrzalo klimatske promjene.

Promjena temperature i padalina, učestalost ekstremnih vremenskih pojava svakako će utjecati na promjenu areala flore i faune, samim time i na sastav staništa, ali i na promjenu vrsta koje se uzgajaju na pojedinom području. U SO4 T.1. Učestalije ekstremne vremenske i klimatske promjene i njihov negativan utjecaj na poljoprivredu i šumarstvo, prikazan je potencijalni utjecaj na bioraznolikost iskazan kao mogućnost pojave, stupanj utjecaja i stupanj ranjivosti.

U vremenima u kojima je bioraznolikost pojedinih dijelova svijeta kritično ugrožena, ona postaje iznimno atraktivna u onim područjima u kojima je još uvijek očuvana obogaćujući turističku ponudu. U Republici Hrvatskoj je turizam iznimno važan za gospodarstvo te čini oko 20% BDP-a. Godine 2019. u Republici Hrvatskoj je zabilježen dolazak oko 20,7 milijuna gostiju, što je oko pet puta više od njenog stanovništva. Veliki broj turista s jedne strane čini dobrobit hrvatskom gospodarstvu, no zasigurno nosi i prijetnju bioraznolikosti (na primjer, unos vrsta koje nisu autohtone u lokalnom okolišu ili uništavanje autohtonih vrsta bilo prijenosom bolesti ili odnošenjem sa staništa u vidu suvenira).

Proces urbanizacije, odnosno izgradnje kuća, prometnica i svih drugih građevina, nužno ima utjecaja na bioraznolikost no pozitivnim propisima utjecaj se svodi na najmanju moguću mjeru (S6: Strateški okvir za zaštitu bioraznolikosti). Dodatno na bioraznolikost utječu buka, promet, svjetlosno onečišćenje, gospodarenje otpadom i sl., kao posljedica urbanizacije.

Iako se danas unos i širenje stranih i invazivnih stranih vrsta kontrolira mnogo više nego u prošlosti, u Republici Hrvatskoj su zabilježene 23 vrste od njih 66 na „Unijinom popisu“ (Popis invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Uniji). Čivitnjača (*Amorpha fruticosa L.*), iako nije na Unijinom popisu, pričinjava značajne štete u kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske, posebice u Posavini, uključujući i Park prirode Lonjsko polje gdje zbog svoje agresivnosti istiskuje autohtone biljke iz njihova staništa. Prema istraživanju „Utjecaj invazivne vrste čivitnjača (*Amorpha fruicosa*) na strukturu ptičjih zajednica u poljoprivrednom području Parka prirode Lonjsko polje", njena gustoća i proširenost utječu negativno na poljsku ševu (*Alauda arvensis*), vivka (*Vanellus vanellus*) te žutu pastiricu (*Motacilla flava*). Osim toga, zarastanje travnjaka čivitnjačom izuzetno brzo uništava staništa ptice kosca (*Crex crex*).

Funkcija bioraznolikosti u ekosustavu je prirodna regulacija štetnika i bolesti. Pojava novih štetnika i bolesti biljaka i životinja predstavljaju prijetnju bioraznolikosti određenog područja jer mogu dovesti do potpunog uništenja staništa i vrsta, od kojih neke mogu imati jedinstven doprinos funkciji ekosustava, a njihov gubitak može imati dalekosežne posljedice za ekosustav. Neovisno radi li se o pojavni novih bolesti ili štetnika, sredstva kojima ih je potrebno suzbijati mogu negativno utjecati na bioraznolikost, što posljedično može smanjiti bioraznolikost prirodnih neprijatelja i oslabiti uslugu biološke kontrole.

Prema europskoj strategiji do 2030. godine potrebno je pravno zaštititi najmanje 30% kopnene površine EU i 30% morskog područja EU, a od toga minimalno trećinu staviti pod strogu zaštitu uključujući sve primarne i “old-growth” šume te ih integrirati u ekološke koridore, kao dio prave transeuropske mreže zaštite prirode.
Održivo gospodarenje šumama podrazumijeva međuovisnost i nedjeljivost tri sastavnice – ekološke (bioraznolikost), gospodarske (drvna sirovina) i socijalne (radna mjesta, općekorisne funkcije šuma). Trajnim dodatnim zahtjevima (ograničenjima) u gospodarenju može se posljedično negativno utjecati na dvije komponente održivog gospodarenja šumama (gospodarsku i socijalnu) što će se odraziti na postojeća radna mjesta u sektoru šumarstva i pratećim sektorima te dostupnosti drvne sirovine za vezanu industriju ruralnog područja. Kako je i navedeno u Novoj Strategiji EU za šume do 2030., zbog povećanih ambicija u području klime i bioraznolikosti vlasnicima šuma predstoje dodatni troškovi i izgubljeni prihodi.

2.1.SO6.1.5 Druge napomene

Nije primjenjivo.

2.1.SO6.2 Utvrđivanje potreba

Oznaka	Naslov	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Potreba je uzeta u obzir u strateškom planu u okviru ZPP-a
10	Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genskih resursa	Srednji	Da
11	Poboljšati prakse za zaštitu i povećanje bioraznolikosti staništa i vrsta u Natura 2000 području	Srednji	Da
12	Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja	Slab	Da

Druge napomene o procjeni potreba

Nije primjenjivo.

2.1.SO6.3 Utvrđivanje relevantnih (elemenata) nacionalnih planova koji proizlaze iz zakonodavnih instrumenata navedenih u Prilogu XI. Uredbe o strateškom planu u

okviru ZPP-a, a uzeti su u obzir u procjeni potreba za planove u okviru ZPP-a za ovaj konkretni cilj

Potrebe 10 Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genskih resursa, 11 Poboljšati prakse za zaštitu i povećanje bioraznolikosti staništa i vrsta u Natura 2000 području i 12 Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja povezane su s tri strateška dokumenta:

1. Strategija i Akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. („Narodne novine“, br. 72/17) je krovni dokument za zaštitu prirode koji sadrži pet strateških ciljeva:

1. povećati učinkovitost osnovnih mehanizama zaštite prirode
2. smanjiti direktne pritiske na prirodu i poticati održivo korištenje prirodnih dobara
3. ojačati kapacitete sustava zaštite prirode
4. povećati znanje i dostupnost podataka o prirodi i
5. podići razinu znanja, razumijevanja i podrške javnosti za zaštitu prirode.

Za navedene potrebe relevantna su dva strateška cilja iz Strategije s pripadajućim posebnim ciljevima i aktivnostima:

1. Strateški cilj 2. Smanjiti direktne pritiske na prirodu i poticati održivo korištenje prirodnih dobara
- Posebni cilj 2.1. Osigurati održivo korištenje prirodnih dobara kroz sektorske planske dokumente
- Aktivnost 2.1.3. Poticati prihvaćanje i provođenje mjera očuvanja bioraznolikosti u sklopu Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. te pratiti njihovu provedbu

2. Strateški cilj 3. Ojačati kapacitete sustava zaštite prirode
- Posebni cilj 3.3. Povećati financijsku održivost sustava zaštite prirode
- Aktivnost 3.3.8. Osigurati dostupnost potpora s pozitivnim utjecajem na bioraznolikost te poticati njihovo korištenje.

2. Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže („Narodne novine“, br. 80/19) utvrđuje popis vrsta i stanišnih tipova uključujući i prioritetne divlje vrste te prioritetne prirodne stanišne tipove. Na Popisu vrsta ptica za koje su izdvojena područja ekološke mreže nalazi se kosac (*Crex crex*), a na Popisu divljih vrsta (izuzev ptica) za koje su izdvojena područja ekološke mreže nalaze se četiri vrste ugroženih i strogo zaštićenih danjih leptira: veliki livadni plavac (*Phengaris teleius*), zagasiti livadni plavac (*Phengaris nausithous*), močvarni plavac (*Phengaris alcon alcon*) i močvarni okaš (*Coenonympha oedippus*).

3. Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu i Akcijski plan provedbe Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu („Narodne novine“, br.46/20) predviđa sljedeće mjere za sektor poljoprivrede koje su komplementarne s potrebama 10, 11 i 12:

ŠU-07 Pošumljavanje i obnova šuma u svrhu jačanja otpornosti na klimatske promjene

B-03 Razvoj i provedba mjera za jačanje otpornosti ranjivih ekosustava, staništa i vrsta

B-06 Očuvanje i primjena tradicijskih poljoprivrednih praksi i znanja u cilju jačanja otpornosti (do)prirodnih ekosustava, staništa i divljih vrsta.

Sva tri strateška dokumenta doprinose provedbi Direktive 2009/147/EZ o očuvanju divljih ptica i direktiva Vijeća 92/43/EEZ o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore.

2.1.SO6.4 Logika intervencije

Oblik intervencije	Vrsta intervencije	Oznaka intervencije (država članica) – naziv	Zajednički pokazatelj ostvarenja
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit	31.01. - Intenzivirana raznolikost	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od

	životinja	poljoprivrednih površina	ekoshema
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja	31.02. - Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja	31.03. - Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja	31.07. - Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV)	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema
Sectoral - Voće i povrće	ADVI1(47(1)(b)) - usluge savjetovanja i tehnička pomoć, posebno u pogledu održivih tehnika suzbijanja štetnih organizama i bolesti, održive upotrebe sredstava za zaštitu bilja i zdravlja životinja, prilagodbe klimatskim promjenama i ublažavanja tih promjena, uvjeta zaposlenja, obveza poslodavaca te zdravlja i sigurnosti na radu	47.1.b.01. - Savjetodavne usluge i tehnička pomoć	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora
Sectoral - Pčelarski proizvodi	INVAPI(55(1)(b)) - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, kao i druga djelovanja	55.1.b.02. - Suzbijanje nametnika i bolesti u košnicama, naročito varooze	O.37. Broj djelovanja ili jedinica za očuvanje ili poboljšanje pčelarstva
Sectoral - Pčelarski proizvodi	INVAPI(55(1)(b)) - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, kao i druga djelovanja	55.1.b.03. - Racionalizacija selećeg pčelarstva	O.37. Broj djelovanja ili jedinica za očuvanje ili poboljšanje pčelarstva
Sectoral - Pčelarski proizvodi	PRESBEEHIVES(55(1)(d)) - djelovanja za očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica u Uniji, uključujući uzgoj pčela	55.1.d.01. - Očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica, uključujući uzgoj pčela	O.37. Broj djelovanja ili jedinica za očuvanje ili poboljšanje pčelarstva
RD	ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja	70.01. - Smanjenje korištenja zaštitinih sredstava u višegodišnjim nasadima	O.14. Broj hektara (isključujući šumarstvo) ili broj drugih jedinica obuhvaćenih obvezama u području okoliša ili klime koje nadilaze obvezne zahtjeve
RD	ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja	70.02. - Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama	O.14. Broj hektara (isključujući šumarstvo) ili broj drugih jedinica obuhvaćenih obvezama u području okoliša ili klime koje nadilaze obvezne zahtjeve
RD	ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja	70.03. - Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja	O.19. Broj operacija ili jedinica kojima se podupiru genetski resursi
RD	ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja	70.04. - Ekološki uzgoj	O.17. Broj hektara ili broj drugih jedinica za koje se prima potpora za ekološki uzgoj
RD	ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja	70.05. - Potpora za očuvanje, održivo korištenje i razvoj genetskih izvora u poljoprivredi	O.19. Broj operacija ili jedinica kojima se podupiru genetski resursi
RD	ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja	70.07. - Očuvanje obilježja krajobraza	O.14. Broj hektara (isključujući šumarstvo) ili

			broj drugih jedinica obuhvaćenih obvezama u području okoliša ili klime koje nadilaze obvezne zahtjeve
RD	ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja	70.08. - Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika	O.14. Broj hektara (isključujući šumarstvo) ili broj drugih jedinica obuhvaćenih obvezama u području okoliša ili klime koje nadilaze obvezne zahtjeve
RD	ANC(71) - Prirodna i ostala ograničenja specifična za određeno područje	71.01. - Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima	O.12. Broj hektara za koje se prima potpora za područja s prirodnim ili posebnim ograničenjima, uključujući raščlambu prema vrsti područja
RD	ASD(72) - Ograničenja specifična za određeno područje koja proizlaze iz određenih obveznih zahtjeva	72.01. - Potpora za ograničenje u gospodarenju šumama (NATURA 2000, NKS)	O.13. Broj hektara za koje se prima potpora u okviru mreže Natura 2000 ili Direktive 2000/60/EZ
RD	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje	73.01. - Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš	O.21. Broj operacija ili jedinica neproduktivnih ulaganja na poljoprivrednom gospodarstvu obuhvaćenih potporom
RD	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje	73.05. - Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma	O.23. Broj operacija ili jedinica neproduktivnih ulaganja izvan poljoprivrednoga gospodarstva obuhvaćenih potporom

Pregled

Republika Hrvatska je bogata bioraznolikošću. Rizici gubitka bioraznolikosti u poljoprivredi se vežu uz intenziviranje poljoprivrede, ali i uz njezino napuštanje. Stoga mnoge od intervencija kojima se potiče održivija poljoprivreda ujedno imaju povoljan učinak na bioraznolikost. Osim toga, Strateški plan sadrži i nekoliko intervencija koje su izravno usmjerene na očuvanje bioraznolikosti te očuvanje genetskih izvora u poljoprivredi.

Sa specifičnim ciljem SO6 povezane su tri potrebe hrvatskog poljoprivrednog sektora, srednje odnosno niske razine prioriteta te intervencije kako je navedeno u nastavku.

Odnos potreba i intervencija povezanih sa specifičnim ciljem SO6:

	Potrebe hrvatskog poljoprivrednog sektora		
	Potreba P10: Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanju genskih resursa	**Potreba P11:** Poboljšati prakse za zaštitu i povećanje bioraznolikosti staništa i vrsta u Natura 2000 području	**Potreba P12:** Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja
Intervencije	31.02. - Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima 31.03. – Intenzivirano održavanje ekološki	31.07. - Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV) 70.02. – Očuvanje	31.01. - Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina 31.03. – Intenzivirano

	značajnih površina 31.07. - Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV) 47.1.b.01. - Savjetodavne usluge i tehnička pomoć (voće i povrće) 55.1.b.02. - Suzbijanje nametnika i bolesti u košnicama, naročito varooze (pčelarstvo) 55.1.b.03. - Racionalizacija selećeg pčelarstva 55.1.d.01. - Očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica, uključujući uzgoj pčela (pčelarstvo) 70.01. - Smanjenje korištenja zaštitinih sredstava u višegodišnjim nasadima 70.02. – Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama 70.03. – Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja 70.04. - Ekološki uzgoj 70.05. - Potpora za očuvanje, održivo korištenje i razvoj genetskih izvora 70.07. – Očuvanje obilježja krajobraza 70.08. – Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika 71.01. - Plaćanja za područja s prirodnim i	bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama	održavanje ekološki značajnih površina 55.1.b.02. - Suzbijanje nametnika i bolesti u košnicama, naročito varooze (pčelarstvo) 55.1.b.03. - Racionalizacija selećeg pčelarstva 55.1.d.01. - Očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica, uključujući uzgoj pčela (pčelarstvo) 70.02. – Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama 70.04. - Ekološki uzgoj 70.07. - Očuvanje obilježja krajobraza 70.08. – Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika 73.01. – Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš

	ostalim ograničenjima 72.01 - Potpore za ograničenja u upravljanju šumama 73.05. - Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma		

Potreba P10 ukazuje na nužnost provedbe praksi i ulaganja namijenjenih zaštiti i povećanju bioraznolikosti te očuvanju genetskih resursa u poljoprivredi, čemu doprinose mjere iz oba stupa ZPP-a.

Unutar sustava izravnih plaćanja Strateški plan predviđa eko sheme koje, uz druge povoljne učinke, djeluju pozitivno na bioraznolikost, a osobito održavanje pašnjaka (intervencija 31.02.) i travnjaka velike prirodne vrijednosti (intervencija 31.07.), kao i pojačani zahtjevi za ekološke značajne površine iz intervencije 31.03. U okviru mjera ruralnog razvoja sličan učinak ima smanjenje korištenja zaštitnih sredstava (intervencija 70.01.) te zahtjevi i prakse koje poljoprivrednici provode kao dio ekološke poljoprivrede (intervencija 70.04.).

Pčele su iznimno važne za održavanje okolišne ravnoteže i bioraznolikosti u prirodi. Stoga sektorske intervencije u sektoru pčelarstva (intervencija iz članka 55.) ujedno predstavljaju doprinos ukupnom očuvanju bioraznolikosti. U sektoru voća i povrća ostvarenju istoga cilja pomažu savjetodavne usluge i tehnička pomoć iz članka 47.

Intervencija 70.02. usmjerena je na zaštitu ptice kosca (*Crex crex*), zaštitu leptira na trajnim travnjacima i na uspostavu poljskih traka. Dvije su intervencije namijenjene očuvanju bioraznolikosti u poljoprivredi, i to intervencija 70.03. za ugrožene izvorne pasmine domaćih životinja te intervencija 70.05. za očuvanje i korištenje genetskih resursa u poljoprivredi.

Veliki udio šuma nalazi se u zaštićenim područjima za koja su propisane obveze s ciljem zaštite bioraznolikosti. Intervencijom 72.01. šumoposjednici će dobivati naknadu za dodatne troškove koje imaju za ispunjavanje ove društvene koristi.

Neizravan doprinos zaštiti bioraznolikosti predstavljaju potpore područjima s prirodnim i ostalim ograničenjima (intervencija 71.01.), kojima se ublažava rizik napuštanja poljoprivrednih površina kada su u kombinaciji s ostalim mjerama koje doprinose očuvanju bioraznolikosti. Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma (intervencija 73.05) doprinosi povećanju i zaštiti bioraznolikosti tako da stvara uvjete za ponovni dolazak autohtonih šumskih ekosustava, a time i optimalnoj bioraznolikosti flore i faune.

Potreba P11 odnosi se na očuvanje bioraznolikosti u Natura 2000 područjima, uz što se povezuje potpora za očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama (intervencija 70.02.), kao i eko shema očuvanja travnjaka velike prirodne vrijednosti (intervencija 31.07.).

Treća potreba koja se veže uz specifični cilj SO6 govori o važnosti očuvanja mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja (potreba P12). Ovoj potrebi izravno doprinose potpore za intenziviranu raznolikost usjeva (intervencija 31.01.), intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina (intervencija 31.03.), uspostavu poljskih traka (intervencija 70.02.), kao i za podizanje terasa, suhozida i živica (intervencija 73.01.), odnosno za njihovo očuvanje (intervencija 70.07.) te očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika (intervencija 70.08.). Neizravno se pozitivan utjecaj na mozaičnost krajobraza ostvaruje ekološkom poljoprivredom (intervencija 70.04.) te sektorskim potporama u pčelarstvu (intervencije iz članka 55.).

Navedene intervencije u skladu su s ciljevima iz Strategije i Akcijskog plana zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025., te Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu i Akcijskim planom provedbe Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu.

Iako u sklopu ovog cilja nisu izdvojene intervencije Potpora prenošenju znanja i Potpora za pružanje savjetodavnih usluga, kao i aktivnosti koje će se odvijati putem AKIS-a, nužni su za bolje razumijevanje potrebe očuvanja okoliša i širenje poljoprivrednih praksi koje doprinose ovom cilju.

Napredak u ostvarenju specifičnog cilja SO6 pratit će se putem pokazatelja rezultata koji se odnose na jačanje potpore za gospodarstva na područjima s ograničenjima (R.7), pošumljeno zemljište (R.17), ulaganja u šumarstvo (R.18), poboljšanje i zaštitu tla (R.19), uspješnost u pogledu okoliša u sektoru stočarstva (R.25), uspješnost u području okoliša ili klime (R.27) te razvoj ekološke poljoprivrede (R.29).

2.1.SO6.5 Prema potrebi obrazloženje upotrebe programa InvestEU, uključujući iznos i njegov očekivani doprinos specifičnom cilju/međusektorskom cilju

Nije primjenjivo.

2.1.SO6.7 Planirate li doprinos ZPP-a programu LIFE (samo za SO4, SO5, SO6)?

: **Ne**

2.1.SO6.8 Odabir pokazatelja rezultata

Odabir pokazatelja rezultata za taj specifični cilj

Pokazatelji rezultata [preporučeni pokazatelji rezultata za taj specifični cilj u potpunosti su prikazani podebljanim slovima].	**Ciljna vrijednost**
R.7 PR - Jačanje potpore za poljoprivredna gospodarstva na područjima sa specifičnim potrebama Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)	107,54 %
R.17 CU PR - Pošumljeno zemljište Površina za koju je dodijeljena potpora za pošumljavanje, poljoprivredno-šumarsku obnovu, uključujući raščlambe	1.178,00 ha
R.18 CU - Potpora ulaganjima za sektor šumarstva Ukupna ulaganja za poboljšanje uspješnosti šumarskog sektora	117.305.478,00 EUR
R.19 PR - Poboljšanje i zaštita tla Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora i koje su korisne za upravljanje tlom radi poboljšanja kvalitete tla i biote (kao što su smanjenje obrade tla, pokrov tla s usjevima, plodored uključujući usjeve mahunarki)	68,03 %
R.25 - Okolišna učinkovitost u sektoru stočarstva Udio uvjetnih grla (UG) u okviru obveza poboljšanja okolišne održivosti za koje je dodijeljena potpora	3,15 %
R.27 CU - Uspješnost u području okoliša ili klime ostvarena ulaganjem u ruralna područja Broj operacija koje pridonose okolišnoj održivosti i ostvarenju ciljeva ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe u ruralnim područjima	80,00
R.29 PR - Razvoj ekološke poljoprivrede Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) za koju je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a za ekološku poljoprivredu, pri čemu je održavanje ekološke poljoprivrede odvojeno od prelaska na nju	10,74 %
R.31 PR - Očuvanje staništa i vrsta Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za podupiranje očuvanja ili obnove bioraznolikosti, uključujući poljoprivredne prakse visoke prirodne vrijednosti	9,57 %
R.32 CU - Ulaganja povezana s bioraznolikošću Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za ulaganja u okviru ZPP-a koja pridonosi bioraznolikosti	0,24 %
R.33 - Poboljšanje upravljanja mrežom Natura 2000 Udio ukupne površine mreže Natura 2000 u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora	6,15 %
R.34 PR - Očuvanje obilježja krajobraza Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za upravljanje obilježjima krajobraza za koje je dodijeljena potpora, uključujući živice i drveće	1,98 %
R.35 CU - Očuvanje košnica Udio košnica za koje je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a	62,36 %

Obrazloženje ciljnih vrijednosti i povezanih ključnih etapa

U okviru SO6 određen je doprinos za ukupno 12 pokazatelja rezultata.

R.7PR Jačanje potpore za poljoprivredna gospodarstva na područjima sa specifičnim potrebama: Postotak dodatne potpore po hektaru u područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)

Ovaj pokazatelj određuje postotak dodatne potpore po hektaru u područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek). Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervenciju:

·Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima (71.01.) kada su u kombinaciji s ostalim mjerama koje doprinose očuvanju bioraznolikosti te

·Potpore za ograničenje u gospodarenju šumama (NATURA 2000, NKS) (72.01.)

koja odgovaraju na Potrebu 01 Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku, a izračun pokazatelja u obzir se uzima prosječan iznos potpore dohotku za ha za područja s ograničenjima u odnosu na prosječan iznos potpore dohotku za ha za sve korisnike izravnih plaćanja (procjena prema podacima za 2020. godinu).

Ciljna vrijednost za pokazatelj je 107,54%, što znači da će gospodarstva na područjima s većim potrebama u prosjeku dobiti iznos po hektaru iznad prosjeka. Vrijednost ključnih etapa je ista kao i ciljna vrijednost tijekom godina.

R.17PR Pošumljeno zemljište: Površina za koju je dodijeljena potpora za pošumljavanje, agrošumarstvo i obnovu, uključujući raščlambe

Ovaj pokazatelj određuje površina za koju je dodijeljena potpora za pošumljavanje, agrošumarstvo i obnovu. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervenciju:

·Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš (73.01.) i

·Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma (73.05.),

a kao odgovor na Potrebu 07 Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena i Potrebu 09 Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u tlu.

Cilj navedene intervencije je povećanje otpornosti šumskih ekosustava na biotske i abiotske čimbenike, povećanje okolišne vrijednosti i općekorisnih funkcija šumskih ekosustava te očuvanje i povećanje biološke raznolikosti što se operativno provodi šumarskim radovima prevođenja šume iz nižeg u viši uzgojni oblik. Dugoročno, održivim upravljanjem šumskim ekosustavima potpomognutim potporama iz ove operacije doprinijet će se i povećanju drvne zalihe, što će za posljedicu imati veću dostupnost obnovljivih izvora energije u ruralnim područjima. Također će se povećanjem okolišne vrijednosti šuma i šumskih kultura postići i zaštita tala, voda i zraka, pridonijeti će se ublažavanju učinaka klimatskih promjena na šume, zaštiti biološke raznolikosti, spremanju ugljika i proizvodnji kisika.

Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja, a temeljem iskustva iz provedbe istovjetne intervencije u okviru Programa ruralnog razvoja (73.05) te procjene za intervenciju 73.01.

Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja je 1.178 ha (najveći doprinos intervencije 73.05 s ukupno 1.176 ha), a izračunava se kao ukupan planirani broj ha obuhvaćen intervencijom tijekom razdoblja provedbe.

R.18 Potpora ulaganjima za sektor šumarstva: Ukupna ulaganja za poboljšanje uspješnosti šumarskog sektora

Ovaj pokazatelj određuje ukupna ulaganja za poboljšanje uspješnosti šumarskog sektora. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za sljedeće intervencije:

·Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma (73.05.)

·Modernizacija šumarskih tehnologija u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima i proizvodnji ŠRM- a (šumskog reprodukcijskog materijala) (73.06.)

·Modernizacija tehnologija u predindustrijskoj preradi drva (73.07.)

·Izgradnja šumske infrastrukture (73.08.),

a prvenstveno kao odgovor na Potrebu 10 Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genskih resursa u okviru ovog specifičnog cilja.

Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja je 117.305.478 EUR, a izračunava se kao zbroj potpora ulaganjima za sektor šumarstva za sve intervencije koje ovom pokazatelju doprinose, a kako slijedi:

Modernizacija šumarskih tehnologija u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima i proizvodnji ŠRM-a (šumskog reprodukcijskog materijala) - 40.000.000 EUR, Modernizacija tehnologija u predindustrijskoj preradi drva - 53.776.066 EUR, Izgradnja šumske infrastrukture - 11.764.706 EUR i Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma - 11.764.706 EUR.

Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja svih intervencija koje doprinose ovom pokazatelju.

R.19PR Poboljšanje i zaštita tla: Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora i koje su korisne za upravljanje tlom radi poboljšanja kvalitete tla i biote (kao što su smanjenje obrade tla, pokrov tla s usjevima, plodored uključujući mahunaste usjeve)

Ovaj pokazatelj određuje udio korištene poljoprivredne površine (KPP) obuhvaćen potporom dohotku i koje su korisne za upravljanje tlom radi poboljšanja kvalitete tla i biote. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervencije:

·eko shemu Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina (31.01.)

·eko shemu Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama (31.04.)

·eko shemu Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina (31.05.)

·eko shemu Konzervacijska poljoprivreda (31.06.)

·eko shemu Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima (31.08.)

·intervenciju Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima (70.01.)

·intervenciju Ekološki uzgoj (70.04.)

·intervenciju Očuvanje obilježja krajobraza i intervenciju Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika (70.07.)

·intervenciju Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika (70.08.)

a kao odgovor na Potrebu 09 Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u tlu.

Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja je 68,03% (odnosno 1.023.500 ha), a izračunava se kao udio očekivanog broja ha obuhvaćenim obvezama za koje je dodijeljena potpora i koje su korisne za upravljanje tlom radi poboljšanja kvalitete tla i biote unutar pojedinačnih intervencija koje ovom pokazatelju doprinose u odnosu na ukupan broj ha korištene poljoprivredne površine (C.17 - 1.504.450 ha, vrijednost 2019.). Ciljanoj vrijednosti najviše doprinosi procijenjena površina obuhvaćena potporom kroz eko shemu Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina (31.01.) te intervencija Ekološki uzgoj (70.04.). Procijenjena vrijednost nije zbroj pojedinačnih očekivanih vrijednosti za svaku intervenciju, već manja, budući da je kod procjene vrijednosti uzeta u obzir mogućnost provedbe više intervencija na istoj površini. Vrijednost ključnih etapa je ista kao i ciljna vrijednost tijekom godina.

R.25 Uspješnost u pogledu okoliša u sektoru stočarstva: Udio uvjetnih grla (UG) u okviru obveza za poboljšanje okolišne održivosti za koje je dodijeljena potpora

Ovaj pokazatelj određuje udio uvjetnih grla (UG) u okviru obveza za poboljšanje okolišne održivosti za koje je dodijeljena potpora. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervenciju:

·Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja (70.03.),

a kao odgovor na Potrebu 10 Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanju genskih resursa.

Cilj navedene intervencije je očuvanje populacije izvornih pasmina domaćih životinja, od kojih su neke kritično ugrožene ili ugrožene te im prijeti odumiranje. Nestajanjem izvornih pasmina smanjuje se biološka raznolikost u poljoprivredi, a isto tako izvorne pasmine domaćih životinja značajne su osobito u kontekstu prilagodbe klimatskim promjenama i osiguravanja održive proizvodnje hrane u budućnosti.

Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja s planiranim godišnjim porastom tijekom razdoblja provedbe (21.513 u 2024., 23.779 u 2028.). Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja je 3,15%, a izračunava se kao ukupan planirani broj UG obuhvaćen intervencijom (23.779 UG) u odnosu na ukupan broj UG (nazivnik = C.23 - 754.710 UG, vrijednost 2016.). U SWOT analizi za SO6 (ref. W1) navedena je početna vrijednost (baseline) iz 2019. godine kada je bilo uključeno 21.901 UG.

R.27 Uspješnost u području okoliša ili klime ostvarena ulaganjem u ruralna područja: Broj

operacija kojima se doprinosi ciljevima okolišne održivosti te ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe tim promjenama u ruralnim područjima

Ovaj pokazatelj određuje broj operacija kojima se doprinosi ciljevima okolišne održivosti te ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe tim promjenama u ruralnim područjima. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervencije:

·Potpora za očuvanje, održivo korištenje i razvoj genetskih izvora u poljoprivredi (70.05.), a kao odgovor na Potrebu 10 Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanju genskih resursa.

Genetski potencijal u Republici Hrvatskoj vrlo je vrijedan, posebice u pogledu bioraznolikosti i potrebe prilagodbe poljoprivrede klimatskim promjenama. Prioritet je ne samo očuvanje tradicionalnih, lokalnim uvjetima prilagođenih biljnih i životinjskih vrsta, već i svih sorti i pasmina koje, iako nisu vrijedne u gospodarskom smislu, mogu biti korištene kao temelj za stvaranje novih ili poboljšanje performansi postojećih sorti poljoprivrednog bilja i pasmina domaćih životinja.

Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja.

Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja je 80, a izračunava se kao ukupan broj operacija kojima se doprinosi ciljevima okolišne održivosti te ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe tim promjenama u ruralnim područjima za intervenciju, održivo korištenje i razvoj genetskih izvora u poljoprivredi – 80 operacija.

R.29PR Razvoj ekološke poljoprivrede: Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) za koju se dodjeljuje potpora u okviru ZPP-a za ekološku poljoprivredu, pri čemu je održavanje ekološke poljoprivrede odvojeno od prelaska na nju

Ovaj pokazatelj određuje udio korištene poljoprivredne površine (KPP) za koju se dodjeljuje potpora u okviru ZPP-a za ekološku poljoprivredu, pri čemu je održavanje ekološke poljoprivrede odvojeno od prelaska na nju. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervenciju:

·Ekološki uzgoj (70.04.),

a kao odgovor na Potrebu 07 Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena, Potrebu 09 Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u tlu, Potrebu 10 Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanju genskih resursa, Potrebu 12 Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja i Potrebu 19 Poticanje potrošnje zdrave i održive hrane.

Ekološka poljoprivreda je odgovor na očite negativne učinke konvencionalne poljoprivrede na klimu, okoliš, bioraznolikost i prirodne resurse, kao i na zdravlje ljudi i ovom intervencijom će se djelomično odgovoriti na cijeli set potreba s kojom se ova intervencija povezuje. Cilj intervencije je potaknuti primjenu praksi i metoda ekološkog uzgoja koje su korisne za okoliš - sa stajališta smanjenje emisija GHG, prilagodbe i ublažavanja klimatskih promjena (SO4). Također, nekorištenje sintetskih mineralnih gnojiva kao i smanjenje korištenja pesticida doprinosi smanjenju onečišćenja zraka i tla, a zabrana korištenja sintetskih mineralnih gnojiva pridonosi smanjenju onečišćenja vode kroz smanjeno ispiranje i otjecanje hraniva poput dušika i fosfora (SO5). Nekorištenje sintetskih mineralnih gnojiva kao i smanjenje korištenja pesticida značajno doprinosi i očuvanju bioraznolikosti (SO 6). Osim toga, ekološki uzgoj je i osnova za proizvodnju hrane na održiv način i time pridonosi i cilju SO9.

Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja je 10,74% a izračunava se kao ukupan planirani broj ha obuhvaćen intervencijom (161.539 ha) u odnosu na ukupan broj ha korištene poljoprivredne površine (nazivnik: C.17 - 1.504.450 ha, vrijednost 2019.). Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja.

R.31PR Očuvanje staništa i vrsta: Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora kojima se podupire očuvanje ili obnova bioraznolikosti, uključujući poljoprivredne prakse visoke prirodne vrijednosti

Ovaj pokazatelj određuje udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora kojima se podupire očuvanje ili obnova bioraznolikosti, uključujući poljoprivredne prakse visoke prirodne vrijednosti. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za sljedeće intervencije:

·eko shemu Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima (31.02.)

·eko shemu Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina (31.03.)

·eko shemu Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV) (31.07.)

· Smanjenje korištenja zaštitinih sredstava u višegodišnjim nasadima (70.01.)

·Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama (70.02.)

·Ekološki uzgoj skupina usjeva: trajni travnjaci (70.04.05. i 70.04.11.)

·Očuvanje obilježja krajobraza (70.07.) i

·Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika (70.08.),

a kao odgovor na Potrebu 10 Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanju genskih resursa i Potrebu 12 Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja.

Sve navedene intervencije imaju za cilj doprinos očuvanju staništa i vrsta I doprinjeti će identificiranim potrebama. Održavanje pašnjaka napasivanjem (31.02.) doprinijet će opstanku karakterističnih krajobraza te očuvanju pašnjačke vegetacije, karakterističnih biljnih i životinjskih vrsta te vrijednih staništa. Intervencija 30.03. predstavlja modifikaciju zelene prakse ekološki značajne površine, prema kojem se ona provodi na svim vrstama uporabe poljoprivrednog zemljišta te na gospodarstvima, bez obzira na veličinu njihove poljoprivredne površine te većinom svojih praksi doprinosi zaštiti bioraznolikosti, očuvanju staništa i mozaičnosti krajobraza uz dodatno poboljšanje usluga poljoprivrednog ekosustava. Travnjak velike prirodne vrijednosti (TVPV) (31.07.) je tip poljoprivrednog zemljišta s velikim udjelom poluprirodne i prirodne vegetacije važne za očuvanje vrsta i stanišnih tipova ugroženih na nacionalnoj i europskoj razini. Intervencija 70.02. ima za cilj smanjiti pritisak intenzivne poljoprivrede na okoliš koja uzrokuje gubitak bioraznolikosti, nestanak vrijednih i rijetkih staništa kao i karakterističnih krajobraza. Nekorištenje sintetskih mineralnih gnojiva u okviru intervencije 70.04. kao i smanjenje korištenja pesticida (70.01.) značajno doprinosi i očuvanju bioraznolikosti, odnosno staništa i vrsta. Nasadi voćaka i maslina u okviru intervencije 70.08., osim što su značajni za očuvanje bioraznolikosti jer su staništa za mnogobrojne biljne i životinjske vrste, još su značajniji sa stajališta očuvanje genetskih resursa zbog toga što se sastoje od tradicionalnih sorti voćaka i maslina. Suhozidi i živice (intervencija 70.07.) bogata su i važna staništa za kukce, gmazove i vodozemce te neke vrste ptica (SO6).

Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja za sve intervencije. Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja je 9,57%, a izračunava se kao ukupan planirani broj ha obuhvaćen intervencijama (144.000 ha bez duplog brojanja hektara koji dobivaju potporu kroz više intervencija) u odnosu na ukupan broj ha korištene poljoprivredne površine (nazivnik = C.17 - 1.504.450 ha).

R.32 Ulaganja povezana s bioraznolikosti: Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za ulaganja u okviru ZPP-a kojima se doprinosi bioraznolikosti

Ovaj pokazatelj određuje udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za ulaganja u okviru ZPP-a kojima se doprinosi bioraznolikosti. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervenciju:

·Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš (73.01.),

a kao odgovor na Potrebu 09 Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u tlu i Potrebu 12 Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja.

Cilj navedene intervencije kojom će se djelomično odgovoriti na identificirane potrebe je sačuvati krajobrazna obilježja, revitalizirati staništa, ukloniti invazivne vrste na poljoprivrednim zemljištima, zaštiti domaće životinje na područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri i otoka te dodatno osigurati zaštitu od erozije izgradnjom suhozida, terasa i sadnjom živica.

Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja za navedenu intervenciju dok je očekivana ciljna vrijednost pokazatelja 0,24% (320 korisnika), a izračunava se kao ukupan planirani broj poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za ulaganja u okviru ZPP-a kojima se doprinosi bioraznolikosti (320), u odnosu na ukupan broj poljoprivrednih gospodarstava (C.12 - 134.460, vrijednost 2016.).

R.33 Poboljšanje upravljanja mrežom Natura 2000: Udio ukupne površine mreže Natura 2000 u okviru obaveza za koje je dodjeljena potpora

Ovaj pokazatelj određuje udio mreže Natura 2000 područja koja primaju potporu u okviru eko-shema ili obveza za okoliš i klimu koji nadilaze obvezne zahtjeve.

Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervencije:

· eko shemu Očuvanje travnjake velike prirodne vrijednosti (TVPV) (31.07.),

· Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima (70.01.),

· Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima I oranicama (70.02.),

· Ekološki uzgoj (70.04.),

· Očuvanje obilježja krajobraza (70.07.) i

· Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika (70.08.)

Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja prikazuje se kao procjena broja ha na području mreže Natura 2000 obuhvaćenih potporom za navedene intervencije. Ciljana vrijednost je 6,15%, koja se izračunava kao procijenjeni broj ha (87.138 ha, bez dvostrukog brojanja) u odnosu na ukupnu površinu na područjima mreže Natura 2000. Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja

R.34PR Očuvanje obilježja krajobraza: Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za upravljanje obilježjima krajobraza, uključujući živice i drveće

Ovaj pokazatelj određuje udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za upravljanje obilježjima krajobraza, uključujući živice i drveće. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervencije:

·Eko shema Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina (31.03.) i

·Očuvanje obilježja krajobraza (70.07.),

a kao odgovor na Potrebu 12 Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja.

Intervencija 31.03. predstavlja modifikaciju zelene prakse ekološki značajne površine, prema kojem se ona provodi na svim vrstama uporabe poljoprivrednog zemljišta te na gospodarstvima, bez obzira na veličinu njihove poljoprivredne površine, a doprinosi zaštiti bioraznolikosti, očuvanju staništa i mozaičnosti krajobraza uz dodatno poboljšanje usluga poljoprivrednog ekosustava.

Intervencija 70.07. ima za cilj očuvati suhozide i živice kao obilježja krajobraza koja imaju značajnu ulogu u sprječavanju erozije tla. Suhozidi su dio bogatog kulturnog nasljeđa i prepoznatljivo obilježje krajobraza, ponajviše u priobalju i na otocima. Kroz operaciju održavanja suhozida sprječava se nijhovo zarastanje neželjenom vegetacijom te štiti tradicionalni izgled krajobraza. Živice kao obilježja krajobraza prevladavaju na kontinentalnom području. Osim što značajno doprinose krajobraznoj raznolikosti u monotonim poljoprivrednim krajobrazima gdje prevladavaju oranice sa svega nekoliko kultura (SO6), odlična su zaštita od vjetra, smanjuju eroziju tla. Suhozidi i živice bogata su i važna staništa za kukce, gmazove i vodozemce te neke vrste ptica.

Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja je 1,98%, a izračunava se kao ukupan planirani broj ha obuhvaćen intervencijama (prvenstveno kroz intervenciju 31.03) u odnosu na ukupan broj ha korištene poljoprivredne površine (nazivnik = C.17 - 1.504.450 ha, vrijednost 2019.). Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja.

R.35 Očuvanje košnica: Udio košnica koje primaju potporu u okviru ZPP-a

Ovaj pokazatelj određuje udio košnica koje primaju potporu u okviru ZPP-a. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervencije ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu u sektoru pčelarstva kako slijedi:

·Nabava novih pomagala, pribora i opreme (55.1.b.01.)

·Suzbijanje nametnika i bolesti u košnicama, naročito varoze (55.1.b.02.) i

·Racionalizacija selećeg pčelarstva (55.1.b.03.),

a kao odgovor na Potrebu 05 Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije, Potrebu 10 Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanju genskih resursa i Potrebu 12 Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja.

Navedenim intervencijama će se doprinjeti djelomičnom ostvarenju identificiranih potreba na način da se kroz interevencije nabavlja oprema i time se teži podizanju konkurentnosti jer je pčelar odgovoran za proizvodnju zdravstveno ispravnih pčelinjih proizvoda. Jedan od uvjeta proizvodnje zdravstveno ispravnih

pčelinjih proizvoda je adekvatna oprema, koja mora biti izrađena od odgovarajućih, higijenski prihvatljivih (netoksičnih, nehrđajućih) materijala. Pčelari će pomoću navedene intervencije lakše zamijeniti opremu koja je dotrajala ili je neprimjerena za ovaj način proizvodnje i time omogućiti proizvodnju zdravstveno ispravnih pčelinjih proizvoda. Nadalje, planiranim intervencijama se također omogućuje pravovremeno i učinkovito kontroliranje i suzbijanje štetnika i bolesti pčelinjih zajednica te umanjuju stres i pospješuju oporavak i jačaju otpornost pčela nakon tretmana protiv štetnika i bolesti u pčelinjacima. Pčelarima je potrebno omogućiti izbor sredstava koja će koristiti u liječenju pčela pri čemu se treba voditi računa o sprječavanju pojave rezistentnosti na lijekove te omogućiti nabavu sredstava prihvatljivih i u ekološkoj proizvodnji. Cilj intervencije je ispravno, pravovremeno i učinkovito kontrolirati i suzbijati bolesti pčela (poticanjem i primjene biotehničkih metoda), osigurati proizvodnju pčelinjih proizvoda bez rezidua sredstava koja se koriste za tretiranje bolesti pčela te kroz dodatnu prihranu umanjiti stres i jačati vitalnost zajednica nakon tretmana protiv bolesti. Također se planira i obnova tehnološki zastarjele oprema te se omogućava sigurnost pčelarenja i povećanje proizvodnje meda osiguravanjem dostupnosti više pčelinjih paša. Podupiru se i aktivnosti pčelarskih organizacija za provedbu organizacije smještaja selećih pčelinjaka radi što većeg iskorištenja potencijala pčelinje paše.

Najveći pojedinačni doprinos ovom pokazatelju rezultata očekuje se od intervencije 55.1.b.01. s očekivanom godišnjom vrijednosti od 200.000 košnica, zatim 55.1.b.02. s godišnjim vrijednostima od 130.000 košnica te 55.1.b.03. s godišnjim vrijednostima od 20.000 košnica. Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja.

Budući da se očekuje da će dio košnica koji će biti obuhvaćen navedenim intervencijama biti isti, ciljna vrijednost je manja (jer ne smije biti duplog brojenja košnica obuhvaćenih potporom u okviru istog pokazatelje rezultata) od zbroja godišnjih vrijednosti u godini kada je najveće ostvarenje (2027.) te je očekivana ciljna vrijednost pokazatelja rezultata 62,36 % (odnosno 265.000 košnica), a što predstavlja udio broja košnica za koje se planira da će dobiti potporu (bez duplog brojenja) u odnosu na ukupan broj košnica (nazivnik = D.29a - 441.004, vrijednost 2020.). Ukupan broj košnica (441.004) čini prosjek broja košnica u posljednje tri godine (2019. do 2021. godine) prema podacima koji se vode u Evidenciji pčelara i pčelinjaka.

Pokazatelji rezultata R.17, R.18, R.25, R.27, R.31, R.32, R.33 i R.34 su specifični i direktno vezani uz ovaj specifični cilj, dok je dio pokazatelja specifičan i za druge ciljeve (R.29 (SO4, SO5) i R.35 (SO2, SO6)). Pokazatelj rezultata R.19 nije specifičan za ovaj cilj (već SO5) ali se navodi zbog doprinosa intervencija koje mu doprinose. Iako povezanost pokazatelja rezultata R.7 nije specifična i direktna uz ovaj specifični cilj, isti se navodi budući da se radi o pokazatelju rezultata koji su vezani uz intervencije Potpore za ograničenja u gospodarenju šumama i Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima koje u kombinaciji s drugim intervencijama iz SO6 doprinose ovom specifičnom cilju.

2.1.SO6.9 Obrazloženje financijske dodjele

Pregled financijskog doprinosa intervencija koji su vezani uz intervencijsku logiku SO6 prikazan je u sljedećoj tablici:

Intervencije	UKUPNO
EAGF	**308.806.424**
31.01. Nevezana_IP_ECO-SCHEME_Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina	212.254.837
31.02. Nevezana_IP_ECO-SCHEME_Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima	37.895.134
31.03. Nevezana_IP_ECO-SCHEME_Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina	10.038.933
31.07. Nevezana_IP_ECO-SCHEME_Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV)	41.629.267
47.1.b.01. Sectoral intervention_Voće i povrće_Savjetodavne usluge i tehnička pomoć	97.008
55.1.b.02. Sectoral intervention_Pčelarastvo_Ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu_Suzbijanje nametnika i bolesti u košnicama, naročito varooze	2.814.000
55.1.b.03. Sectoral intervention_Pčelarastvo_Ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu_Racionalizacija selećeg pčelarstva	2.092.340
55.1.d.01. Sectoral intervention_Pčelarastvo_Očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica, uključujući uzgoj pčela	1.984.904
EAFRD	**558.611.043**
70.01. AEC_Smanjenje korištenja zaštitinih sredstava u višegodišnjim nasadima	41.834.630
70.02. AEC_Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama	2.933.321
70.03. AEC_Očuvanje pasmina	38.852.515
70.04. AEC_Ekološka	207.784.815
70.05. AEC_Potpora za očuvanje, održivo korištenje i razvoj genetskih izvora u poljoprivredi	9.262.294
70.07. AEC_Očuvanje obilježja krajobraza	5.190.284
70.08. AEC_Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika	2.700.959
71.01. ANC	213.685.156
72.01. AREA NATURA 2000_Potpore za ograničenje u gospodarenju šumama (NATURA 2000, NKS)	4.202.362
73.01. Ulaganja_Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš	20.400.000
73.05. Investments_Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma	11.764.706
UKUPNO	**867.417.466**

Ukupno planirani iznos je 867.417.466 EUR-a (EU + HR dio). Navedeni iznos je planiran kako bi se postigli ciljevi i u skladu je s financijskim planom.

2.1.SO7 Privlačenje i podupiranje mladih poljoprivrednika i drugih novih poljoprivrednika te olakšavanje održivog poslovnog razvoja u ruralnim područjima

2.1.SO7.1 Sažetak SWOT analize

2.1.SO7.1.1 Prednosti

S1. Porast udjela mladih poljoprivrednika (dobne skupine 25-34 godine) u ukupnom broju poljoprivrednika i mladih nositelja PG-a u odnosu na starije

S2. Mladi poljoprivrednici su tehnički učinkovitiji u odnosu na starije

S3. Interes mladih poljoprivrednika za usavršavanjem

S4. Povećanje zastupljenosti žena među mladim poljoprivrednicima

U Republici Hrvatskoj (dalje u tekstu: RH) u 2016. godini 5,1% ukupnog broja poljoprivrednika je ispod 35 godina starosti (dobna skupina od 25 do 34 godine), a što je jednako prosjeku Europske unije. U razdoblju 2010.- 2016. se ukupan broj poljoprivrednika u RH smanjio s 233.280 na 134.460. Iako se udio mladih poljoprivrednika navedene dobne skupine u Europskoj uniji smanjio između 2010. i 2016., udio mladih poljoprivrednika u RH povećao se u istom razdoblju, blago raste omjer mladih nositelja u odnosu na starije i u 2016. vrlo je blizu omjera u Europskoj uniji. Na razini Europske unije, u promatranom razdoblju, prisutan je značajniji padajući trend omjera mladih u odnosu na starije nositelje poljoprivrednih gospodarstava.

Analiza Svjetske banke (2019.) pokazala je da su poljoprivredna gospodarstva kojima upravljaju mladi poljoprivrednici bolje prilagodila svoju razinu proizvodnje na veličinu najproduktivnije razine od prosječnog hrvatskog poljoprivrednog gospodarstva.

Poljoprivredna gospodarstva kojima upravljaju mladi poljoprivrednici pokazuju veću učinkovitost u smislu obujma proizvodnje u usporedbi s poljoprivrednim gospodarstvima starijih poljoprivrednika.

U porastu je i interes mladih poljoprivrednika za stručno usavršavanje. U 2019. godini 5.553 mladih poljoprivrednika (dobne skupine do 41 godine starosti), sudjelovalo je na stručnim usavršavanjima, odnosno 26% od ukupnog broja mladih poljoprivrednika. U 2019. godini u odnosu na 2018. godinu, broj mladih poljoprivrednika uključenih u stručno usavršavanje povećan je za 43%. U razdoblju 2010.-2016. zabilježen je značajan porast osnovne izobrazbe (dobne skupine do 35 godina) za RH (za 11,99%), a što je gotovo na razini rasta u EU. I u segmentu potpune izobrazbe zabilježen je porast za RH (za 3,93%), ali je to i dalje dosta niže u odnosu na EU. Na razini EU podjednak je postotak mladih poljoprivrednika s osnovnom i potpunom izobrazbom, dok u RH osnovna izobrazba ima znatno veći udio.

U 2016. godini 15% mladih nositelja poljoprivrednih gospodarstava u RH bile su žene, dok je udio žena nositeljica poljoprivrednih gospodarstava ukupno u RH 26%, što je gotovo na razini prosjeka Europske unije (28%).

Udio mladih žena nositeljica poljoprivrednih gospodarstava prati jednaki trend u odnosu na mlade muškarce nositelje poljoprivrednih gospodarstava gledajući u odnosu na regionalne podatke dok je ekonomska veličina poljoprivrednog gospodarstva kod mladih žena nositeljica poljoprivrednih gospodarstava niža u odnosu na muškarce.

2.1.SO7.1.2 Slabosti

W1. Visok udio zakupa u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu

W2. Nizak proizvodni potencijal mladih poljoprivrednika

W3. Usmjerenost prema poljoprivrednim kulturama niske vrijednosti

W4. Otežani pristup izvorima financiranja

Visoke cijene zemljišta otežavaju potencijalnim novim poljoprivrednicima, uključujući mlade poljoprivrednike i poljoprivrednike koji nemaju dovoljno proizvodnih resursa, ulazak u poljoprivredu, a postojećim poljoprivrednim gospodarstvima otežavaju rast putem zakupa ili kupovine zemljišta. U

razdoblju 2015.-2018. bilježi se kontinuirani rast kupovne cijene obradivog zemljišta u RH, a cijena zakupa obradivog zemljišta bilježi blagi pad (uz prisutne godišnje fluktuacije).

Na dan 7. rujna 2022. godine mladi poljoprivrednici ukupno su koristili 248.791,74 ha poljoprivrednog zemljišta. Od čega se u vlasništvu mladih poljoprivrednika nalazi 89.661,99 ha ili 36,04% poljoprivrednog zemljišta. U zakupu se nalazi 89.717,19 ha ili 36,06% poljoprivrednog zemljišta, u zakupu državnog zemljišta nalazi se 34.339,46 ha ili 13,8% poljoprivrednog zemljišta.

Prema tipu proizvodnje najveći broj mladih poljoprivrednika bavi se biljnom proizvodnjom: 18,7% mladih poljoprivrednika proizvodi žitarice, uljarice i proteinske usjeve, 11,2% mladih poljoprivrednika bavi se proizvodnjom različitih usjeva uz stočarstvo, 11% mladih poljoprivrednika proizvodi različite usjeve na oranicama dok se 9,7% mladih poljoprivrednika bavi mješovitom biljnom proizvodnjom. Na EU razini potvrđuje se trend ka većoj specijalizaciji poljoprivrednih djelatnosti među mladim poljoprivrednicima.

U hrvatskoj poljoprivredi općenito, potrebno je napraviti odmak od poljoprivrednih kultura niske vrijednosti, kao i povećanje prihoda usmjeravanjem na poljoprivredne proizvode više vrijednosti, a ova preporuka vrijedi i za mlade poljoprivrednike.

Uzimajući u obzir današnje trendove te ciljeve nove zajedničke poljoprivredne politike, može se sa velikom vjerojatnošću pretpostaviti da će novi sudionici u sektoru poljoprivrede biti uključeni u alternativne poljoprivredne aktivnosti, aktivnosti za dodanu vrijednost poljoprivrednoj proizvodnji kao i u inovacije i nove poslovne modele.

Mala i srednja poljoprivredna gospodarstva u Republici Hrvatskoj sve češće se susreću s problemima neekonomične proizvodnje zbog koje ne mogu opstati na tržištu. Razlozi leže u činjenici da se na tržištu susreću s velikom konkurencijom kako je opisano u okviru analize za SO2, a zbog manjih proizvodnih jedinica koje posjeduju ne mogu se strogo specijalizirati i na taj način pokušati ostvariti ekonomičnu proizvodnju. Jedno od mogućih rješenja ove situacije može biti i diverzifikacija poljoprivredne proizvodnje, odnosno nadogradnja proizvodnje nepoljoprivrednim aktivnostima, kako bi se otvarala potencijalna nova radna mjesta u ruralnim područjima, ali ujedno i nudile nove usluge koje će ruralni život činiti privlačnijim.

Pristup kapitalu mnogim proizvođačima i prerađivačima u poljoprivredno-prehrambenom sektoru u RH je ograničen, posebice za one male i srednje, a što ujedno znači i za mlade poljoprivrednike.

Komercijalne banke poljoprivredni sektor još uvijek doživljavaju kao previše rizičan, pa mladi poljoprivrednici koji su nositelji manjih poljoprivrednih gospodarstava nemaju pristup kapitalu zbog nedostatka vlasništva, uslijed nesređenih vlasničkih odnosa i samim time nedovoljnog osiguranja ili jamstava.

2.1.SO7.1.3 Prilike

O1. Rastući trend korištenja resursa kod mladih poljoprivrednika

O2. Povećana dostupnost izvora financiranja mladim poljoprivrednicima

O3. Dostupnost znanja i edukacija za mlade poljoprivrednike

O4. Lakša prilagodba na nove izazove

Podaci dobiveni u Istraživanju o strukturi poljoprivrednih gospodarstava pokazuju da su u razdoblju 2010.-2016. prosječni resursi mladih poljoprivrednika povećani. Prosječna površina korištenog poljoprivrednog zemljišta povećana je za 4,7 ha, iskazano postotno za 31%, prosječan broj uvjetnih grla stoke povećan je za 5 grla, odnosno za 59%, dok je prosječan ekonomski rezultat povećan za 9.997 eura, odnosno za 43%.

Promatrano u odnosu na prosječnog hrvatskog poljoprivrednika, prema podacima Istraživanja o strukturi poljoprivrednika iz 2016., prosječan mladi poljoprivrednik koristi veću površinu poljoprivrednog zemljišta (u prosjeku 8 ha više od prosječnog hrvatskog poljoprivrednika, odnosno 69% više), uzgaja više stoke (u prosjeku 7,9 uvjetnih grla stoke više od prosječnog hrvatskog poljoprivrednika, odnosno 141% više) i ostvaruje veći ekonomski rezultat (u prosjeku za 18.288 eura više od prosječnog hrvatskog poljoprivrednika, odnosno 121% više).

Iz navedenog je razvidno da je poljoprivredno gospodarstvo kojemu je nositelj mladi poljoprivrednik konkurentnije i otpornije u odnosu na prosječno poljoprivredno gospodarstvo kojemu nositelj nije mladi

poljoprivrednik.

Prema Zakonu o poljoprivrednom zemljištu („Narodne novine“, br. 20/18, 115/18, 98/19 i 57/22) poljoprivredno zemljište u vlasništvu države može se dati u zakup i zakup za ribnjake, zakup, zajedničkih pašnjaka, zamijeniti za drugo zemljište, prodati putem natječaja, prodati izravnom pogodbom, dati na korištenje izravnom pogodbom. Ugovori o zakupu sklapaju na rok od 25 godina za trajne nasade odnosno na 15 godina za ostale vrste proizvodnje s mogućnošću produljenja za isto razdoblje. U slučaju prodaje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države, primjenjuje se ograničenje u smislu maksimalne površine koja se može prodati pojedinačnom kupcu – 50 hektara u kontinentalnom dijelu Hrvatske i 5 hektara u priobalnom području. Dodjela zemljišta u vlasništvu države mora se temeljiti na programu koji je izradila lokalna samouprava i ovisi o odobrenju Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva. Poljoprivredno zemljište u vlasništvu države dodjeljuje se nakon objave natječaja. Odluku o dodjeli zemljišta na temelju natječaja donose jedinice lokalne samouprave, a odobrava Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva. Za utvrđivanje najpovoljnijeg ponuditelja u natječajima za zakup, uveden je sustav bodovanja, a prednost ostvaruje ponuditelj koji ostvari najveći broj bodova od ukupno mogućih 100 bodova.

- 20-15 bodova – dosadašnji posjednici
- 15 – 30 bodova vrsta poljoprivredne proizvodnje (30 bodova mliječno govedarstvo)
- 5 – 20 bodova - prebivalište odnosno sjedište
- 3 – 8 bodova mladi poljoprivrednik (do 41 godine) i žene poljoprivrednice
- do 5 bodova – ostali kriteriji (obrazovanje, ekološka poljoprivreda, sudjelovanje u Domovinskom ratu, udruživanje i zapošljavanje)

Najveći broj bodova ostvaruju ponuditelji koji na poljoprivrednom zemljištu ostvaruju dodanu vrijednost (proizvodnja, prerada…), dosadašnji posjednici, domicilni te mladi nositelji OPG a.

U nekoliko provedenih studija među mladim poljoprivrednicima, jedan od glavnih problema koji su naveli mladi poljoprivrednici jest dostupnost kredita, odnosno izvora financiranja. Prema podacima Europske komisije, banke su u 2017. odbile 27% zahtjeva za kredit koje su podnijeli mladi poljoprivrednici u Europskoj uniji, dok za druga poljoprivredna gospodarstva taj postotak iznosi samo 9%. Jedan od odgovora na tu potrebu i problem mladih poljoprivrednika su financijski instrumenti.

U okviru PRR Ministarstvo poljoprivrede RH je u 2018. godini uvelo nekoliko novih financijskih instrumenata u vidu mikro i malih zajmova, pojedinačnih jamstava i investicijskih kredita. Svrha financijskih instrumenata PRR-a je potaknuti i podržati rast i razvoj na način da se omoguće povoljniji uvjeti financiranja (niže kamatne stope, niže naknade, duži rokovi otplate i veća mogućnost počeka), uz smanjenje zahtjeva prema korisnicima financijskih instrumenata (manje instrumenata osiguranja). Rezultati dosadašnje provedbe financijskih instrumenata (rujan 2021. godine) pokazuju da udio iznosa isplaćenog za financijske instrumente mladim poljoprivrednicima iznosi 21% vrijednosti mikro zajmova (do 25.000 EUR), 23% vrijednosti malih zajmova (25.001-100.000 EUR), 9% vrijednosti Investicijskih kredita za ruralni razvoj (50.001-1.000.000 EUR) te 10% vrijednosti Obrtnih sredstava za ruralni razvoj (25.000-200.000 EUR). Pojedinačna jamstva predstavljaju možda i najvažniji financijski instrument za mlade poljoprivrednike, a u okviru njih je za tu ciljanu skupinu predviđena pogodnost u maksimalnoj stopi jamstva do 80% (dok za ostale maksimalna stopa jamstva iznosi do 70%). Rezultat dosadašnje provedbe pokazuje da su 8 od 9 korisnika izdanih jamstava mladi poljoprivrednici (do 41 godine starosti).

U okviru mjera II. stupa ZPP-a dostupni su treninzi i usavršavanja za mlade poljoprivrednike. Dio edukacija je obavezan za sve mlade poljoprivrednike (kao korisnike potpore iz EFJP ukoliko nemaju odgovarajuću razinu stručnih znanja-školovanje), dok je veliki dio programa i edukacija na raspolaganju u okviru raznih tečajeva ili demonstracijskih aktivnosti ovisno o potrebama i interesima samih poljoprivrednika.

Iskorištavanjem dostupnih mogućnosti u što većoj mjeri postići će se viša obrazovna struktura poljoprivrednog stanovništva, koja će u konačnici pozitivno utjecati na društveno-gospodarski razvoj ruralnih područja i konkurentnost hrvatske poljoprivrede.

Mlađi poljoprivrednici brže primjenjuju nova znanja u svojim proizvodnim procesima, što je ključni faktor za poticanje inovativne aktivnosti. Za rast konkurentnosti sve veći značaj imaju digitalizacija i inovacije, za koje se može očekivati da će ih u većoj mjeri primijeniti mladi poljoprivrednici. Za primjenu inovativnih rješenja važno je osigurati prijenos znanstvenih spoznaja i iskustva najboljih praksi poljoprivrednicima te osigurati dugoročno učenje putem profesionalnih treninga, edukacija i seminara

korištenjem svih raspoloživih alata, koje u velikoj mjeri koriste mladi poljoprivrednici.

2.1.SO7.1.4 Prijetnje

T1. Smanjenje broja mladih poljoprivrednika
T2. Neatraktivnost i negativna percepcija poljoprivrede među mladima
T3. Depopulacija ruralnih područja

U razdoblju 2010.-2016. u Republici Hrvatskoj ukupan broj poljoprivrednika se smanjivao i ukupan broj u 2016. godini je za 42% manji od ukupnog broja poljoprivrednih gospodarstava u 2010. godini, a isti trend prisutan je i na razini Europske unije gdje se bilježi pad od 41%.

Razumljivo je da se u promatranom razdoblju bilježi i smanjenje broja mladih poljoprivrednika, iako u nešto manjem udjelu.

Mlađe populacije stanovništva nerado se bave poljoprivredom. Neki od razloga su: više fizičkog rada nego u drugim djelatnostima, manji dohodak (poljoprivreda je sporo obrtajna grana), velika ovisnost o vanjskim čimbenicima. Nedostatni sadržaji najčešće se spominju kao razlog za nezadovoljstvo mladog ruralnog stanovništva i dodatan razlog za napuštanje sela.

Poljoprivreda se često povezuje sa pojmom siromaštva, sve to zajedno dovodi do relativno negativne slike o poljoprivredi u očima šire javnosti što odbija mlade ljude od bavljenja poljoprivredom.

Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. dijelom je utjecao na poboljšanje životnih uvjeta u ruralnim područjima, ali će se tek završetkom svih investicija ostvariti dugoročniji rezultati i dogoditi promjene u percepciji.

U Republici Hrvatskoj prisutan je trend smanjenja broja stanovnika i starenja populacije. Promatrano u kontekstu dobne strukture, u strukturi ruralnog stanovništva u razdoblju 2011.-2017. smanjuju se vrijednosti za dobne skupine manje od 15 godina, te 15-64 godine, a povećava se za dobnu skupinu 65 i više godina. Isti trend prisutan je i u ukupnom stanovništvu.

U 2018. iz Republike Hrvatske u inozemstvo se odselilo 39 515 osoba. S obzirom na spolnu strukturu u ukupnom broju osoba odseljenih u inozemstvo veći je udio muškaraca (55,1%). Najveći broj odseljenih u inozemstvo bio je u dobi od 20 do 39 godina (45,5%). Najveći negativan saldo ukupne migracije stanovništva imale su Osječko-baranjska županija (-3.542 osobe) i Vukovarsko-srijemska županija (-3.101 osoba) u kojima se stanovništvo u najvećoj mjeri tradicionalno bavi poljoprivredom.

Trend smanjenja broja stanovnika i starenja populacije dodatno pogoršavaju demografsku sliku ruralnih područja u Republici Hrvatskoj.

2.1.SO7.1.5 Druge napomene

Nije primjenjivo.

2.1.SO7.2 Utvrđivanje potreba

Oznaka	Naslov	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Potreba je uzeta u obzir u strateškom planu u okviru ZPP-a
13	Poboljšanje starosne strukture nositelja poljoprivrednih gospodarstava	Visok	Da
14	Olakšati pristup početnom kapitalu za investicije	Visok	Da
17	Stvaranje novih radnih mjesta diverzifikacijom proizvodnje	Visok	Da

Druge napomene o procjeni potreba

Nije primjenjivo.

2.1.SO7.4 Logika intervencije

Oblik intervencije	Vrsta intervencije	Oznaka intervencije (država članica) – naziv	Zajednički pokazatelj ostvarenja
DPdecoupled	CIS-YF(30) - Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike	30.01. - Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike	O.6. Broj hektara za koje se prima dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike
RD	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje	73.10. - Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju	O.20. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja na poljoprivrednom gospodarstvu obuhvaćenih potporom
RD	INSTAL(75) - Pokretanje poslovanja mladih poljoprivrednika i novih poljoprivrednika te osnivanje ruralnih poduzeća	75.01. - Uspostava mladih poljoprivrednika	O.25. Broj mladih poljoprivrednika koji primaju potporu za pokretanje poslovanja
RD	INSTAL(75) - Pokretanje poslovanja mladih poljoprivrednika i novih poljoprivrednika te osnivanje ruralnih poduzeća	75.02. - Diverzifikacija dohotka poljoprivrednih gospodarstava na nepoljoprivredne aktivnosti	O.27. Broj ruralnih poduzeća koja primaju potporu za pokretanje poslovanja

Pregled

Mladi ljudi su važni za razvoj modernog i konkurentnog poljoprivrednog sektora, prvenstveno zbog njihove želje i sposobnosti lakše prilagodbe tehnološkim promjenama, novim praksama i promjenama tržnih uvjeta, što je uvjet za povećanje produktivnosti i konkurentnosti.

U nastojanjima bavljenjem poljoprivredom mladi poljoprivrednici se suočavaju s raznim preprekama kao što su otežani pristup poljoprivrednom zemljištu, otežani pristup jeftinom kapitalu, nejednaki uvjeti na tržištu. Nedostatak temeljnog kapitala i činjenica da su za programe jamstava potrebna osiguranja, dodatna su ograničenja za aktivnosti mladih poljoprivrednika.

Poljoprivredna gospodarstva u RH sve češće se susreću s problemima neekonomične proizvodnje zbog koje ne mogu opstati na tržištu, a jedno od mogućih rješenja ove situacije može biti i diverzifikacija poljoprivredne proizvodnje, odnosno nadogradnja poljoprivredne djelatnosti nepoljoprivrednim djelatnostima s ciljem otvaranja novih radnih mjesta u ruralnim područjima uz stvaranje dodatnih prihoda te pretvaranje ruralnih krajeva u mjesta atraktivna za život.

Iz SWOT analize za ovaj specifični cilj proizlaze tri potrebe hrvatskog poljoprivrednog sektora visoke razine prioriteta. Za njihovo rješavanje su u Strateškom planu predviđene sljedeće intervencije:

Sažetak - Odnos potreba i intervencija povezanih sa specifičnim ciljem SO7:

	Potrebe hrvatskog poljoprivrednog sektora		
	Potreba P13: **Poboljšanje starosne strukture nositelja poljoprivrednih gospodarstava**	**Potreba P14:** **Olakšati pristup početnom kapitalu za investicije**	**Potreba P17:** **Stvaranje novih radnih mjesta diverzifikacijom proizvodnje**
Intervencije	**30.01**. - _Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike **75.01**. - Uspostava mladih poljoprivrednika **78.01**. - Potpora prenošenju znanja **78.02.** - Potpora za	**73.10 -** Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju **75.01**. - Uspostava mladih poljoprivrednika	**75.02** Diverzifikacija dohotka poljoprivrednih gospodarstava na nepoljoprivredne aktivnosti

	pružanje savjetodavnih usluga		

Potreba P13 ukazuje na nužnost poboljšanja starosne strukture nositelja poljoprivrednih gospodarstava, za što su predviđene dvije intervencije. Dodatna potpora po prihvatljivom hektaru za mlade poljoprivrednike (intervencija 30.01) namijenjena je mladima koji po prvi puta osnivaju poljoprivredno gospodarstvo ili su ga osnovali najviše pet godina prije podnošenja prvog zahtjeva za osnovno plaćanje koja ima za cilj osigurati stabilniji dohodak mladima u poljoprivredi i sigurnost u poslovanju u prvim godinama od preuzimanja upravljanja poljoprivrednim gospodarstvom. Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike dodjeljuje se za razdoblje do pet godina i ima za cilj potaknuti uključivanje mladih u sektor poljoprivrede.

Mladi poljoprivrednici mogu računati i na potporu ulaganjima u poljoprivredna gospodarstva kroz intervenciju 75.01. u iznosu od 75 tisuća eura, uz intenzitet potpore za prihvatljiva ulaganja od 100% te kroz intervenciju 73.10 uz intenzitet potpore 80% ukupno prihvatljivih troškova projekta.

Ista intervencija (75.01) ujedno predstavlja doprinos drugoj potrebi povezanoj uz specifični cilj SO7 (potreba P14), koja govori o važnosti olakšanog pristupa početnom kapitalu za investicije, jer će se putem te intervencije usmjeravati financijska sredstva nužna za razvoj poljoprivrednih gospodarstava kojima su nositelji mladi poljoprivrednici.

Potreba 17 govori o značaju diverzifikacije poljoprivredne proizvodnje uz stvaranje dodatnih prihoda i novih radnih mjesta što je ocijenjeno visokom razinom prioriteta. Dodatne nepoljoprivredne aktivnosti i usluge promijeniti će sliku ruralnog prostora i učiniti ga atraktivnijim i privlačnijim za život. Tome će doprinijeti potpora ulaganjima u pokretanje poslovanja odnosno nepoljoprivredne djelatnosti u okviru intervencije 75.02.

Napredak u ostvarenju specifičnog cilja SO7 pratit će se putem pokazatelja rezultata o broju mladih poljoprivrednika koji su zasnovali poljoprivredno gospodarstvo zahvaljujući potpori ZPP-a (R.36), broju novo stvorenih radnih mjesta (R.37) i broju ruralnih poduzeća, uključujući poduzeća za biogospodarstvo, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a (R.39).

U okviru intervencija u području ruralnog razvoja poljoprivrednicima su dostupni i financijski instrumenti. Financijski instrumenti odnose se na zajmove/kredite i jamstva namijenjena financijski održivim projektima uz uvjete za krajnje primatelje koji su povoljniji od tržišnih (niža kamatna stopa, duži rokovi počeka i otplate, bez naknada za obradu zahtjeva itd.). Cilj financijskih instrumenata je stvaranje i/ili razvoj nove gospodarske djelatnosti u poljoprivrednom sektoru. Putem financijskih instrumenata će se, između ostalog, omogućiti kupnja poljoprivrednog zemljišta za mlade poljoprivrednike kroz zajmove/kredite. Planirana maksimalna stopa jamstva za mlade poljoprivrednike iznosit će do 80%, dok će za ostale poljoprivrednike iznositi do 70%.

Ulaganje u obrazovanje mladih za korištenje održivih modela poljoprivredne proizvodnje kroz korištenje savjetodavnih usluga (intervencija 78.01 i 78.02) pomoći će poljoprivrednim gospodarstvima u uspješnijem uključivanju na tržište i prilagodbu raznolikim zahtjevima koji se danas postavljaju pred poljoprivrednike.

Na privlačenje i podupiranje mladih poljoprivrednika djeluje se i mjerama poljoprivredne politike koje nisu obuhvaćene strateškim planom, kao što je način dodjele poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu: na natječajima koji se raspisuju za zakup državnog poljoprivrednog zemljišta, zakonska regulativa propisuje prednost prvenstva među ostalim i mladom poljoprivredniku, a kako je definiran u Zakonu o poljoprivrednom zemljištu („Narodne novine“, br. 20/18, 115/18, 98/19 i 57/22).

Problematika mladih na različite načine adresira se i drugim nacionalnim programima i politikama: programi za mlade poduzetnike ili mlade istraživače uključeni su u Nacionalni plan oporavka i otpornosti za razdoblje 2021.-2026; Nacionalnim programom za mlade za razdoblje 2022.-2024. (koji je još u izradi) provodit će se mjere za stvaranje poticajnog okruženja za razvoj potencijala mladih radi podizanja kvalitete njihovog života i društvene integracije. Porezna rasterećenja za mlade zaposlenike i njihove poslodavce propisana su Zakonom o porezu na dohodak („Narodne novine“, br. 115/16,106/18,121/19,32/20, 138/20 i 151/22) i Zakonom o doprinosima („Narodne novine“, br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16 i 106/18).

Pomoću svih navedenih intervencija u okviru Strateškog plana te u sinergiji s ostalim nacionalnim

planovima, programima i politikama koje su posebno usmjerene na mlade, doprinijet će se ublažavanju i uklanjanju prepreka na koje nailaze mladi poljoprivrednici te olakšati održiv poslovni razvoj u ruralnim područjima.

2.1.SO7.5 Prema potrebi obrazloženje upotrebe programa InvestEU, uključujući iznos i njegov očekivani doprinos specifičnom cilju/međusektorskom cilju

Nije primjenjivo.

2.1.SO7.6 Planirate li doprinos ZPP-a programu Erasmus?

: **Ne**

2.1.SO7.8 Odabir pokazatelja rezultata

Odabir pokazatelja rezultata za taj specifični cilj

Pokazatelji rezultata [preporučeni pokazatelji rezultata za taj specifični cilj u potpunosti su prikazani podebljanim slovima].	Ciljna vrijednost
R.36 CU PR - Generacijska obnova Broj mladih poljoprivrednika koji ostvaruju koristi od uspostavljanja poljoprivrednoga gospodarstva uz potporu u okviru ZPP-a, uključujući raščlambu prema rodu	9.200,00
R.37 CU - Rast i radna mjesta u ruralnim područjima Nova radna mjesta za koja je dodijeljena potpora u okviru projekata ZPP-a	10.250,00
R.39 CU - Razvoj ruralnoga gospodarstva Broj ruralnih poduzeća, uključujući poduzeća u području biogospodarstva, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a	1.550,00

Obrazloženje ciljnih vrijednosti i povezanih ključnih etapa

U okviru specifičnog cilja 07 određen je doprinos za tri pokazatelja rezultata.

R.36PR Generacijska obnova: Broj mladih poljoprivrednika koji dobivaju potporu za pokretanje poslovanja uz potporu ZPP-a, uključujući raščlambu po spolu

Ovaj pokazatelj određuje broj mladih poljoprivrednika koji dobivaju potporu za pokretanje poslovanja uz potporu ZPP-a. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za sljedeće intervencije:

·Plaćanja za mlade poljoprivrednike (30.01.) i

·Uspostava mladih poljoprivrednika (75.01)

a kao odgovor na Potrebu 13 Poboljšanje starosne strukture nositelja poljoprivrednih gospodarstava i Potrebu 14 Olakšati pristup početnom kapitalu za investicije

Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja je 9.200 a izračunava se kao zbroj očekivanog broja mladih poljoprivrednika unutar pojedinačnih intervencija (bez dvostrukog računanja) za sve intervencije koje ovom pokazatelju doprinose. Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja a prema podacima i iskustvu iz razdoblja 2014.-2020. Kod izvještavanja tijekom provedbe će podaci uključivati raspodjelu prema spolu.

R.37 Rast i radna mjesta u ruralnim područjima: Nova radna mjesta koja primaju potporu u okviru projekata ZPP-a

Ovaj pokazatelj određuje nova radna mjesta koja primaju potporu u okviru projekata ZPP-a. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervencije:

·Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike (31.01.)

·Modernizacija šumarskih tehnologija u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima i proizvodnji ŠRM-a (šumskog reprodukcijskog materijala) (73.06.)

·Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda (73.11.i 73.11.FI)

·Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima (73.13.)

·Razvoj poslovanja u ruralnim područjima (73.14.i 73.14.FI)

·Uspostava mladih poljoprivrednika (75.01.)

·Pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti (75.02.)

. Potpora LEADER (CLLD) pristupu (77.06.)

Očekivana ciljna vrijednost je 10.250 radnih mjesta, a izračunata je temeljem očekivanih ostvarenja tijekom razdoblja provedbe u okviru relevantnih intervencija pri čemu je najveći doprinos intervencije 31.01.

Nakon odobrenja lokalnih razvojnih strategija (intervencija 77.06.), dodan je doprinos ovom pokazatelju rezultata.

Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja.

R.39 Razvoj ruralnoga gospodarstva: Broj ruralnih poduzeća, uključujući poduzeća za biogospodarstvo, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a

Ovaj pokazatelj određuje broj ruralnih poduzeća, uključujući poduzeća za biogospodarstvo, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervencije:

·Potpora za modernizaciju šumarskih tehnologija u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima i proizvodnji ŠRM-a (73.06)

·Potpora za modernizaciju tehnologija u predindustrijskoj preradi drva (73.07)

·Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda (73.11. i 73.11.FI)

·Razvoj poslovanja u ruralnim područjima (73.14. i 73.14.FI)

·Potpora za sustave javnog navodnjavanja (74.01)

·Potpora za pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti (75.02.)

. Potpora LEADER (CLLD) pristupu (77.06.),

a kao odgovor na Potrebu 04 Povećati dodanu vrijednost poljoprivredne proizvodnje uključujući inovativna rješenja i Potrebu 17 Stvaranje novih radnih mjesta diverzifikacijom proizvodnje.

Očekivana ciljna vrijednost je 1.550 korisnika, a izračunata je temeljem očekivanih ostvarenja u okviru relevantnih intervencija.

Nakon odobrenja lokalnih razvojnih strategija (intervencija 77.06.), dodan je doprinos ovom pokazatelju rezultata.

Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja.

Za ostvarenje cilja će se podupirati ulaganja u stvaranje dodane vrijednosti primarnim poljoprivrednim proizvodima, kako za primarne poljoprivredne proizvođače, tako i za one kojima je prerada poljoprivrednih proizvoda isključiva djelatnost. Prehrambeno-prerađivačka industrija u Hrvatskoj pokazuje snažan potencijal za stvaranje dodane vrijednosti i novih radnih mjesta s učincima na cjelokupno gospodarstvo. Potpora ulaganjima u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti doprinosi unaprjeđenju gospodarske aktivnosti u ruralnim područjima, održavanju i stvaranju novih radnih mjesta te povećanju prihoda gospodarskih subjekata. Cilj je poticati diversifikaciju gospodarske aktivnosti koja će privući ljude da žive i rade u ruralnim područjima. Za ostvarenje cilja značajno doprinose i intervencije ulaganja u modernizaciju u šumarstvu. Ovim aktivnostima nastavlja se poticanje razvoja ruralnog gospodarstva kao nastavak mjera u okviru Programa ruralnog razvoja za razdoblje 2014.-2020. i djelomično će se odgovoriti na identificirane potrebe .

Pokazatelji rezultata R.36 i R.39 su specifični i direktno vezani uz ovaj specifični cilj dok je pokazatelj rezultata R.37 izabran iz razloga što potpora generacijskoj obnovi doprinosi također i stvaranju te očuvanju radnih mjesta u ruralnim područjima.

2.1.SO7.9 Obrazloženje financijske dodjele

Pregled financijskog doprinosa intervencija koji su vezani uz intervencijsku logiku SO7 prikazan je u sljedećoj tablici:

Intervencije	UKUPNO
EAGF	**37.477.024**
30.01. Nevezana_IP_CIS-YF	37.477.024
EAFRD	**325.163.408**
73.10. Investments_Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju	223.663.408
75.01. Installation of young, new farmers, start-up_Uspostava mladih polj.	76.500.000
75.02. Installation of young, new farmers, start-up_Diverzifikacija dohotka poljoprivrednih gospodarstava na nepoljoprivredne aktivnosti	25.000.000
UKUPNO	**362.640.432**

Ukupno planirani iznos je 362.640.432 EUR-a (EU + HR dio). Navedeni iznos je planiran kako bi se postigli ciljevi i u skladu je s financijskim planom.

Kako bi se ostvario cilj, potrebno je izdvojiti daleko više sredstava no što je propisano Prilogom XII Uredbe (EU) br. 2021/2115 - 56.215.535 EUR-a. Ukupno planirani iznos kroz obje intervencije koje ulaze u ovaj obavezni doprinos je veći propisanog Prilogom XII Uredbe (EU) br. 2021/2115 i iznosi 101.500.000 EUR-a (EU dio), a raspodjela doprinosa svakog od fondova navedena je u Tablici 6.1. u Poglavlju 6.

Napomena: dodatni doprinos je planiran putem projekata koje provode LAG-ovi u razdoblju 2023.-2027. (iznos ovisno o sredstvima koje će LAG-ovi alocirati za projekte na LAG natječaju), ali ukupan iznos za tu intervenciju je prikazan samo u SO8.

2.1.SO8 Promicanje zapošljavanja, rasta, rodne ravnopravnosti, uključujući sudjelovanje žena u poljoprivredi, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, uključujući kružno biogospodarstvo i održivo šumarstvo

2.1.SO8.1 Sažetak SWOT analize

2.1.SO8.1.1 Prednosti

S1. Kontinuirani rast stope zaposlenosti u ruralnim područjima
S2. Velika pokrivenost stanovnika LAG-ovima i lokalnim razvojnim strategijama
S3. Stjecanje iskustva/znanja dionika i LAG-ova u provedbi lokalnih razvojnih strategija LAG-ova
S4. Zainteresiranost lokalnih zajednica za provedbu projekata javne infrastrukture u ruralnim područjima
S5. Zainteresiranost poljoprivrednika za diversifikacijom
S6. Održivo gospodarenje šumama
S7. Uravnotežena zastupljenost spolova u radnoj snazi u poljoprivredi

U Republici Hrvatskoj posljednjih je godina zabilježen trend rasta stope zaposlenosti u ruralnim područjima, no unatoč tome stopa je i dalje ispod prosjeka EU-a što ukazuje na to da svakako postoji velik prostor za napredak. Isto tako, zabilježen je disparitet zapošljavanja žena i muškaraca u ruralnim područjima.

Stopa zaposlenosti na razini Republike Hrvatske je u daljnjem porastu te je za 2019. godinu iznosila 66,7%, no ista je još uvijek ispod prosjeka EU-a koji je za istu godinu za EU-28 iznosio 73,9 %. Unatoč navedenom, radi se o porastu od 9,5% u odnosu na godinu ulaska Republike Hrvatske u EU. Također, razlika između stope zaposlenosti u EU i RH se smanjuje, te je RH u 2019. godini na 90,3% vrijednosti EU, dok je 2013. godine bila na 83,6%.

Lokalne akcijske grupe (LAG) su važan oslonac stanovništvu ruralnih područja u osiguranju boljih životnih i radnih uvjeta na svojim područjima. U programskom razdoblju 2014. - 2020. LAG-ovi pokrivaju područje od 511 jedinica lokalne samouprave (92% svih jedinica lokalne samouprave), obuhvaćaju oko 2,5 milijuna stanovnika (57% stanovništva Republike Hrvatske) i pokrivaju područje oko 51.000 km2 (90% ukupne površine Republike Hrvatske). Navedeno jasno pokazuje zainteresiranost lokalnih dionika za sudjelovanje u ruralnom razvoju svoje regije, kako bi se tzv. „bottom-up“ (engl. „odozdo prema gore“) pristupom na najnižim razinama moglo utvrditi glavne potrebe pojedinog područja.

Unatoč činjenici da je Republika Hrvatska provodila LEADER pristup u programskom razdoblju 2014. - 2020. u uskoj povezanosti sa mjerama iz PRR, interes lokalnih zajednica za provedbu lokalnih razvojnih strategija je bio velik. O interesu lokalnih dionika za LAG natječaje govori i činjenica da su LAG-ovi objavili na LAG natječajima gotovo cjelokupne alokacije iz svojih LRS-ova. U programskom razdoblju 2014. - 2020., Republika Hrvatska je po prvi put provodila provedbu projekata putem LRS LAG-ova, stoga je u programskom razdoblju 2014. - 2020. stečeno iskustvo i vještine djelatnika LAG-ova za provedbu LRS LAG-ova u programskom razdoblju 2023. - 2027. kada će LAG-ovi imati slobodu u izradi intervencija u lokalnim razvojnim strategija.

Kako proizlazi iz analize, vrlo je pozitivno to što je mjera LEADER/CLLD pokazala velik uspjeh u provedbi, a time i zainteresiranost lokalne zajednice za aktivnim sudjelovanjem u razvoju svoga životnoga prostora koji nudi mnoštvo mogućnosti. Važan oslonac za kvalitetno provođenje mjera bila je kvalitetna suradnja i nadzor koji je provodila Agencija za plaćanja u suradnji sa Upravljačkim tijelom.

O zainteresiranosti za mjeru 7. PRR-a i njen potencijal u revitaliziranju ruralnog života jasno govori to da je radi velikog broja pristiglih kvalitetnih projekata na natječaje (ukupno pristiglo 2.184 prijave) povećana alokacija s predviđenih 2,1 milijarde HRK (280 milijuna EUR-a) na 3,1 milijarde HRK (413 milijuna EUR-a). Ista je potaknula i na sinergiju podmjera te je mnoštvo jedinica lokalne samouprave kombiniralo podmjere, odnosno operacije, a potiče se i provođenje zajedničkih projekata u svrhu poticanja njihove međusobne suradnje kao i suradnje s ostalim potencijalnim korisnicima s područja dviju ili više jedinica lokalne samouprave. Kako bi se pridonijelo ublažavanju nepovoljnih demografskih kretanja na ruralnom području, potrebno je imati i javnu infrastrukturu koja će omogućiti uvjete za društveni i održivi

gospodarski razvoj. Projekti javne infrastrukture u ruralnim područjima doprinose zadržavanju postojećih i otvaranju novih radnih mjesta odnosno održivom gospodarskom rastu određenog područja.

Prema provedenim anketama, korisnici imaju potrebe za nastavkom provedbe projekata javne infrastrukture u sljedećem programskom razdoblju (detaljnije prikazano pod S4) s obzirom da su ruralna područja još uvijek suočena sa nedostatkom određene vrste javne infrastrukture i infrastrukturom koja nije iste kvalitete u odnosu na urbana područja. U okviru analize prepoznat je i doprinos podmjera 6.2. i 6.4. otvaranju novih radnih mjesta.

Naime, mala i srednja poljoprivredna gospodarstva u Republici Hrvatskoj sve češće se susreću s problemima neekonomične proizvodnje zbog koje ne mogu opstati na tržištu, a jedno od mogućih rješenja ove teške situacije može biti i diverzifikacija poljoprivredne proizvodnje, odnosno nadogradnja primarne poljoprivredne proizvodnje nepoljoprivrednim djelatnostima. Posebno je istaknuta i diverzificirana djelatnost seoskog turizma koji ima velik potencijal, no utvrđene su i prepreke koje trenutno postoje. Isti bi mogao, zbog svoje nemasovnosti koja je vidljiva u obalnom turizmu, biti posebno interesantan u vremenu (popuštanja) mjera vezanih za COVID-19, a koje su promovirale socijalno distanciranje. Svakako je utvrđena i daljnja potreba za ulaganjem u okviru mjera poput 6. i 7. iz PRR-a u sljedećem programskom razdoblju.

U kontekstu ruralnog razvoja, potrebno je naglasiti da se održivim gospodarenjem šumama utječe na očuvanje bioraznolikosti, a time i na zadovoljavanje potreba domaće drvne industrije za sirovinom te potreba biogospodarstva čiji je potencijal u stvaranju radnih mjesta opisan u *O1: Biogospodarstvo u funkciji stvaranja novih „zelenih" radnih mjesta i pokretanja razvoja ruralnih područja* ove analize. Što se tiče prerade drva i proizvodnje namještaja, ono ima dugogodišnju tradiciju u Republici Hrvatskoj te iskusnu radnu snagu, a uzevši u obzir to da se pogoni nalaze većinom u ruralnim područjima, isto predstavlja mogućnost za razvoj i proizvodnju ekološki prihvatljivih drvnih proizvoda, za razvoj samih drvoprerađivačkih tvrtki te posljedično, utječe i na zadržavanje stanovništva u tim područjima te potencijalno otvaranje novih radnih mjesta.

Održivo/potrajno gospodarenje šumama je osigurano kroz višestoljetnu tradiciju takvog gospodarenja šumama koje je i zakonska obveza (ugrađeni paneuropski kriteriji FOREST EUROPE), posjedovanjem međunarodnog FSC certifikata koji jamči odgovorno i stručno održivo gospodarenje šumama te suglasnošću ministarstva nadležnog za zaštitu prirode o neškodljivosti izgradnje šumske infrastrukture u šumskogospodarskim planovima za pojedinu gospodarsku jedinicu. Šumskogospodarska osnova je dokument kojim su propisani svi radovi u šumi u narednom razdoblju od 10 godina s dugoročnom projekcijom od 40 godina. Suglasnost ministarstva nadležnog za poslove zaštite prirode o neškodljivosti građenja šumske infrastrukture u šumskogospodarskim osnovama za pojedinu gospodarsku jedinicu daje šumskogospodarska osnova. Suglasnost Ministarstva zaštite prirode potvrđuje da su aspekti bioraznolikosti uzeti u obzir i da je plan gospodarenja šumama u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode.

Zastupljenost žena u radnoj snazi u poljoprivredi uravnotežena je u cijeloj Hrvatskoj, u Kontinentalnoj Hrvatskoj (45,3%), u Jadranskoj Hrvatskoj (42,2%), no promotrimo li udio nositeljica PG u odnosu na ukupan broju nositelja PG primjetan je relativno mali rast. Tako je u 2013. godini udio žena nositeljica PG-a bio 27,94% dok je u 2016. tek neznatno iznad 28,08%. Govorimo li o omjeru godišnje jedinice rada po osobi u Republici Hrvatskoj spram EU taj je omjer viši u Hrvatskoj posebno za žensku radnu snagu u poljoprivredi (0,42, u usporedbi sa 0,35 u EU).

2.1.SO8.1.2 Slabosti

W1. Nepovoljna dobna struktura društva u ruralnim područjima

W2. Broj osoba kojima prijeti rizik od siromaštva i socijalne isključenosti

W3. Nedovoljna zainteresiranost za projekte biogospodarstva

W4. Neravnomjeran regionalni gospodarski razvoj RH i nedovoljna dostupnost širokopojasnog interneta visokih brzina u ruralnim područjima

Republiku Hrvatsku nije zaobišao trend starenja ruralnog stanovništva, jaka depopulacija i negativna demografska slika koja je prisutna i na razini EU-a. U Republici Hrvatskoj prisutan je izraziti trend nepovoljnih demografskih kretanja, starenja stanovništva kao i rasta broja starijih u odnosu na aktivno stanovništvo. Navedeno nije uzrokovano samo ulaskom Republike Hrvatske u EU čime se stanovništvu

otvorilo novo tržište rada, nego je već i u 1981. godini 80% površine Hrvatske bilo zahvaćeno depopulacijom ili približno 90% svih sela. Stanovništvo Republike Hrvatske pod dugotrajnim je procesom starenja, a što je vidljivo iz brojnih pokazatelja starenja stanovništva. Prema zadnjem popisu stanovništva iz 2011. godine broj stanovnika starih 65 i više godina prvi je put premašio broj mladih od 0 do 14 godina.

Strategija demografske revitalizacije Republike Hrvatske za razdoblje do 2031. godine je usmjerena na ključne ciljeve kojima se nastoje omogućiti pozitivni demografski trendovi, te obuhvaća široko područje intervencije koje zahtijeva međuresornu suradnju svih tijela državne uprave, lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Republika Hrvatska izradila je Strategiju borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje 2014.-2020. u kojoj je posebno istaknuta potreba korištenja regionalnog pristupa u cilju smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti. Navedena Strategija prepoznaje PRR, odnosno mjere ruralnog razvoja kao sredstvo osiguravanja boljih uvjeta života u ruralnim područjima, a što će indirektno doprinijeti smanjenju siromaštva i socijalne isključenosti. Prema podacima Eurostata Hrvatska je u 2018. godini smanjila stopu siromaštva na 30,90% u ruralnim područjima, no ista je svejedno iznad prosjeka EU-28 koji je iste godine iznosio 23,50%.

Nezaposlene osobe imaju najveću stopu rizika od siromaštva. Nacionalni plan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine doprinosi ostvarenju strateškog cilja 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine i predstavlja kontinuitet politike Vlade Republike Hrvatske u strateškom planiranju borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj.

Prema Završnom izvješću o vrednovanju mjera Programa ruralnog razvoja za potrebe GIP-a u 2019. godini nema značajnog doprinosa opskrbi i korištenju obnovljivih izvora energije u svrhu biogospodarstva. Stoga je utvrđena potreba za informiranjem i educiranjem poljoprivrednika o prednostima obnovljivih izvora energije s naglaskom na ponovnu uporabu otpada, nusproizvoda i ostataka proizvodnje u svrhu biogospodarstva.

Iako je uravnoteženi regionalni gospodarski razvoj cilj gospodarstva RH i EU-a, u Republici Hrvatskoj još uvijek postoje velike razlike u gospodarskoj razvijenosti županija. Kako navodi OECD (Investment Policy Reviews: Croatia 2019.) oporavak gospodarstva Republike Hrvatske je započeo 2015. godine, a hrvatsko gospodarstvo je raslo 3% godišnje do 2017. godine, a što predstavlja veći godišnji rast u odnosu na godišnji prosjek EU-28 koji iznosi 2,3%. Unatoč navedenom, BDP Republike Hrvatske i dalje je jedan od najnižih u EU-u, koji, izrazi li se prema SKM-u iznosi 48% od prosjeka EU-28 u 2016. godini.

Analiza iz nacrta Programa potpore osiguranju digitalne povezivosti mrežama vrlo velikog kapaciteta pokazuje da do kraja 2023. širokopojasni pristup s brzinama od najmanje 100 Mbit/s neće biti dostupan za 1.241.736 adresa u cijeloj Hrvatskoj (ili 75,7% svih adresa u Hrvatskoj) od čega 117.826 adresa se odnosi na nastanjene otoke (ili 86,7% svih adresa na otocima). Kroz Nacionalnu razvojnu strategiju Republike Hrvatske do 2030. i Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. - 2027. Republika Hrvatska strateški se opredijelila za uvođenje VHCN i 5G mreža, kao temeljne komunikacijske infrastrukture i poluge koja omogućava daljnji gospodarski i društveni razvoj cijele države, stvarajući preduvjete da se svi dijelovi Republike Hrvatske pravovremeno i ravnopravno priključe u suvremene gospodarske i društvene tokove temeljene na digitalnim tehnologijama. Dio potrebnih sredstava za provedbu Nacionalnog plana razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. - 2027. osiguran je investicijama iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti, dio iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova u razdoblju 2021. – 2027., a dio iz vlastitih sredstava operatera.

2.1.SO8.1.3 Prilike

O1. Biogospodarstvo u funkciji stvaranja novih „zelenih“ radnih mjesta i pokretanja razvoja ruralnih područja te mogućnosti razvoja bioekonomije i kružne ekonomije

O2. Potencijal za korištenje koncepta pametnih sela

O3. Programi zapošljavanja za starije osobe u ruralnim područjima

O4. Prilike za razvoj povezane s Integriranim teritorijalnim ulaganjem

O5. Potencijal razvoja ruralnog turizma

S obzirom na svoje bogate resurse Republika Hrvatska ima velik potencijal za razvoj biogospodarstva što može povećati poljoprivredne i ruralne prihode u Republici Hrvatskoj, a isto će biti potrebno poticati u okviru intervencija ruralnog razvoja, a razvoj sela budućnosti trebao bi se poticati kroz kvalitetno planiranje primjene koncepta "Pametnih sela".

Određeni broj proizvođača već se bavi aktivnostima biogospodarstva, uglavnom u segmentu proizvodnje biomase iz usjeva i u proizvodnji primarne drvne biomase i travnjaka. Potrošnja biomase koncentrirana je uglavnom u podsektoru hrane i vlakana. Različiti agroekološki uvjeti ključna su prednost u razvoju širokog raspona poljoprivrednih proizvodnih sustava. Učinkovita uporaba resursa i dodavanje vrijednosti kroz diverzifikaciju proizvoda ključni su za povećanje produktivnosti i prihoda u tim sustavima. Prepoznavanje visoke vrijednosti kojom podsektori hrane i stočne hrane mogu doprinositi biogospodarstvu ukazuje na ogroman potencijal biogospodarstva u Republici Hrvatskoj.

Iako, barem kada govorimo o selima u Republici Hrvatskoj, ista značajno zaostaju za selima u razvijenim državama članicama EU, pa bi koncept „Pametnih sela“ koji razvija EU trebao smanjiti taj jaz. „Pametna sela“ trebala bi dodatno potaknuti i pojednostavniti lokalnom hrvatskom stanovništvu odlučivanje o budućnosti, a kako bi još kvalitetnije usmjeravali lokalni društveni i gospodarski razvoj. U provedbi koncepta „Pametnih sela“, značajnu ulogu će imati i LAG-ovi. S obzirom na činjenicu da LAG-ovi pokrivaju preko 90% kopnene površine Republike Hrvatske, gotovo cjelokupno područje ruralno područje Republike Hrvatske će imati priliku sudjelovati u provedbi projekata koji doprinose konceptu "Pametnih sela".

Studija „Investiranje u jednake mogućnosti za sve: Analiza rodne ravnopravnosti u Hrvatskoj (Svjetska banka, 2019.) smatra da je potrebno omogućiti prilike za prekvalifikaciju i ponovno zapošljavanje nakon odlaska u mirovinu i osigurati poticaje za poduzeća koja zapošljavaju starije osobe. Navedeno postaje sve aktualnija tema s obzirom na starenje stanovništva Republike Hrvatske, a posebno ruralnih područja. Tako bi se prema studiji aktivnim angažiranjem starijih građana, ne samo u obliku pružanja skrbi za starije osobe, nego i ispunjavanjem praznina u drugim uslugama, kao što je skrb za djecu, i u okviru turističkih i drugih usluga u zajednici moglo doprinijeti poboljšanju njihove materijalne situacije, ali i obogatiti usluge u ruralnoj zajednici.

Ostvarivanjem sinergije s drugim fondovima EU-a poput ITU mehanizma, pametnim planiranjem razvoja, poticanjem suradnje, digitaliziranjem sela te iskorištavanjem postojećih potencijala, potencijala seoskog turizma i agrošumarstva uz stvaranje atraktivnih radnih mjesta, osiguravanje usluga i infrastrukture, a istovremeno usmjeravajući potpore u ravnomjeran razvoj cijelog ruralnog područja, Republika Hrvatska može ostvariti znatan napredak u području ruralnog razvoja.

Najznačajniji oblik ruralnog turizma u Hrvatskoj je seoski turizam, odnosno turizam na seljačkom gospodarstvu koji može biti registriran kao obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo i poljoprivredno gospodarstvo organizacijskog oblika trgovačkog društva, zadruge ili obrta u poljoprivredi. Ovaj vid turizma u suštini označava održivi oblik turizma, spajajući postojeće poljoprivredno bogatstvo s turističkim djelatnostima, pritom poštujući identitet ruralnog prostora. Pozitivno je što je seoski turizam prepoznat kao važan segment razvoja malih seoskih prostora u PRR-u koji ga potiče upravo kao diverzificiranu djelatnost, a kako bi se omogućili dodatni prihodi ruralnog stanovništva, često pogođenih problemima neekonomične proizvodnje zbog koje ne mogu opstati na tržištu. Nadogradnjom poljoprivrednih djelatnosti putem seoskog turizma, potiče se i ruralni razvoj prostora kojima je to najpotrebnije, ali proširuje i turistička ponuda cijele Republike Hrvatske izvan ljetne sezone.

2.1.SO8.1.4 Prijetnje

T1. Depopulacija ruralnih područja i starenje stanovništva

T2. Nedostatak javne infrastrukture u ruralnim područjima u odnosu na urbana područja

Trendovi depopulacije i starenja stanovništva pogoršavaju demografsku sliku ruralnih područja u Republici Hrvatskoj, a koja je nepovoljna zbog dugogodišnjeg negativnog prirodnog prirasta stanovništva. Nastavak migracije može dovesti do smanjenja ruralnih zajednica i napuštanja ruralnih naselja, s pripadajućim gubitkom kulturnih i tradicionalnih vrijednosti te utjecajem na smanjenje bioraznolikosti.

Zadovoljavajuća i funkcionalna komunalna i društvena infrastruktura su važan element kvalitete života

određenog područja, pa tako i ruralnih područja. Ruralna područja su s obzirom na velike potrebe još uvijek suočena sa nedostatkom određene vrste javne infrastrukture i infrastrukturom koja nije iste kvalitete u odnosu na urbana područja. Pokrivenost sa vodovodnom i kanalizacijskom mrežom, kvaliteta cesta nižeg ranga, pokrivenost sa objektima za predškolski odgoj, kvaliteta pristupnih cesta do poljoprivrednih gospodarstava i sl. te većina ostalih javnih usluga još uvijek zaostaje u odnosu na urbana područja.

Nedostatak javne infrastrukture je jedan od čimbenika koji utječu na nepovoljna demografska kretanja na ruralnom području i održivi gospodarski razvoj ruralnih područja.

Tijekom zadnjih godina se aktualizirao i problem napuštenih i izgubljenih životinja (poglavito kopitara i goveda) koje se drže bez nadzora vlasnika (posjednika) odnosno predmet su nesavjesnog držanja, prvenstveno goveda i kopitara. Takve životinje slobodno i bez nadzora lutaju prostorom, nisu registrirane, nisu propisno označene i nisu pod veterinarskim nadzorom te mogu biti potencijalni prijenosnici uzročnika zaraznih i nametničkih bolesti na druge domaće životinje i divljač. S obzirom na nedostatak građevina koje su namijenjene za smještaj napuštenih i izgubljenih životinja, potrebno je omogućiti potporu za građenje i opremanje istih.

2.1.SO8.1.5 Druge napomene

Nije primjenjivo.

2.1.SO8.2 Utvrđivanje potreba

Oznaka	Naslov	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Potreba je uzeta u obzir u strateškom planu u okviru ZPP-a
15	Unaprijediti infrastrukturu u ruralnim područjima	Srednji	Ne
16	Poticanje uključivanja dionika u lokalni razvoj	Srednji	Da
17	Stvaranje novih radnih mjesta diverzifikacijom proizvodnje	Visok	Da

Druge napomene o procjeni potreba

Nije primjenjivo.

2.1.SO8.4 Logika intervencije

Oblik intervencije	Vrsta intervencije	Oznaka intervencije (država članica) – naziv	Zajednički pokazatelj ostvarenja
RD	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje	73.13. - Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima	O.22. Broj operacija ili jedinica ulaganja u infrastrukturu obuhvaćenih potporom
RD	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje	73.14. - Razvoj poslovanja u ruralnim područjima	O.24. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja izvan poljoprivrednoga gospodarstva obuhvaćenih potporom
RD	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje	73.14.FI - FI_Razvoj poslovanja u ruralnim područjima	O.24. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja izvan poljoprivrednoga gospodarstva obuhvaćenih potporom
RD	INSTAL(75) - Pokretanje poslovanja mladih poljoprivrednika i novih poljoprivrednika te osnivanje ruralnih poduzeća	75.02. - Diverzifikacija dohotka poljoprivrednih gospodarstava na nepoljoprivredne aktivnosti	O.27. Broj ruralnih poduzeća koja primaju potporu za pokretanje poslovanja
RD	COOP(77) - Suradnja	77.06. - Potpora LEADER	O.31. Broj strategija lokalnog razvoja

		(CLLD) pristupu	(LEADER) ili pripremnih djelovanja za koje je dodijeljena potpora

Pregled

Provedbom planiranih intervencija će se doprinijeti ostvarenju potreba za unaprjeđenjem javne infrastrukture, daljnjem nastavku sudjelovanja lokalnih dionika u pripremi i provedbi lokalnih razvojnih strategija, a sve u cilju održivog razvoja odnosno zadržavanju postojećih i stvaranju novih radnih mjesta ruralnog područja RH. Očekivani učinak provedbe intervencija koje doprinose specifičnom cilju SO8 je i pozitivan utjecaj na kvalitetu života u ruralnim područjima, stvaranje poticajnog okruženja za razvoj gospodarskih aktivnosti te aktivno sudjelovanje lokalnog stanovništva u kreiranju razvojnih pravaca sredine u kojoj žive. Svako ulaganje koje je usmjereno u razvoj ruralnih sredina smanjuje rizik od napuštanja i depopulacije ruralnih područja što je za Hrvatsku od velikog značaja.

Iz SWOT analize za specifični cilj SO8 proizlaze tri potrebe, za čije rješavanje su u Strateškom planu predviđene sljedeće intervencije.

Sažetak - Odnos potreba i intervencija povezanih sa specifičnim ciljem SO8:

	Potrebe hrvatskog poljoprivrednog sektora		
	Potreba P15: Unaprijediti infrastrukturu u ruralnim područjima	**Potreba P16:** Poticanje uključivanja dionika u lokalni razvoj	**Potreba P17:** Stvaranje novih radnih mjesta diverzifikacijom proizvodnje
Intervencije	**73.13.** - Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima	**77.06**. - Potpora LEADER pristupu	**73.14.** Razvoj poslovanja u ruralnim područjima **73.14. FI** - Razvoj poslovanja u ruralnim područjima **75.02.** Diverzifikacija dohotka poljoprivrednih gospodarstava na nepoljoprivredne aktivnosti

Potreba P15, srednje razine prioriteta, odnosi se na unaprjeđenje infrastrukture u ruralnim područjima. Kroz potporu javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima (intervencija 73.13) bit će omogućeno sufinanciranje projekata koji doprinose podizanju razine osnovnih usluga (sustavi javne vodoopskrbe, odvodnje i/ili pročišćavanja otpadnih voda, nerazvrstane ceste, tržnice i skloništa za životinje), društveno-socijalnih usluga (dječji vrtići, vatrogasni domovi dobrovoljnih vatrogasnih društava (osim na otocima, koji se financiraju sredstvima Kohezijske politike)) te unapređenju poljoprivredne proizvodnje (centri za unaprjeđenje i razvoj poljoprivrednu proizvodnje).

Važnost uključivanja dionika u lokalni razvoj naglašena je potrebom 16. Ona će se ostvariti potporom LEADER pristupu u okviru intervencije 77.06. Provedbom lokalnih razvojnih strategija (LRS) LAG-ovi u skladu s principom odozdo prema gore (bootom-up) doprinose održivom razvoju ruralnog područja i uključenosti lokalnog ruralnog stanovništva u gospodarski razvoj i veću dostupnost i raznolikost sadržaja koje će koristiti stanovništvo ruralnih sredina. LAG-ovi će imati mogućnost izrade intervencija u LRS-ovima koje odgovaraju potrebama područja odnosno odabira projekata na LAG natječajima za koje smatraju da pridonose potrebama LAG područja. U novom programskom razdoblju, težište je stoga na pripremi i provedi LRS-ova prilagođenih potrebama područja svakog pojedinog LAG-a u skladu s načelom odozdo prema gore, uključujući i one koje se odnose na žene poduzetnice ili druge ciljane skupine od interesa za lokalnu zajednicu.

Treća potreba u okviru specifičnog cilja SO8 (potreba P17) govori o značaju stvaranja novih radnih mjesta diverzifikacijom proizvodnje, što je ocijenjeno visokom razinom prioriteta. Tome će doprinijeti potpora ulaganjima u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u okviru intervencije 73.14., intervencije 75.02 te putem

financijskih instrumenata (intervencija 73.14 FI) s ciljem diverzifikacije gospodarskih aktivnosti u ruralnim područjima.

Napredak u ostvarenju specifičnog cilja SO8 pratit će se putem pokazatelja rezultata o broju poduzeća (R.39) i radnih mjesta (R.37) zasnovanih zahvaljujući potpori ZPP-a, o ulaganjima u sektoru šumarstva (R.18), kao i o udjelima ruralnog stanovništva koje je obuhvaćeno strategijama lokalnog razvoja (R.38) i ima pristup poboljšanoj infrastrukturi zbog potpore iz ZPP-a (R.41).

2.1.SO8.5 Prema potrebi obrazloženje upotrebe programa InvestEU, uključujući iznos i njegov očekivani doprinos specifičnom cilju/međusektorskom cilju

Nije primjenjivo.

2.1.SO8.8 Odabir pokazatelja rezultata

Odabir pokazatelja rezultata za taj specifični cilj

Pokazatelji rezultata [preporučeni pokazatelji rezultata za taj specifični cilj u potpunosti su prikazani podebljanim slovima].	Ciljna vrijednost
R.3 CU - Digitalizacija poljoprivrede Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za digitalnu poljoprivrednu tehnologiju u okviru ZPP-a	0,51 %
R.15 CU - Energija iz obnovljivih izvora iz poljoprivrede i šumarstva te iz drugih obnovljivih izvora Ulaganja u kapacitete za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, uključujući biološke (u megavatima), za koja je dodijeljena potpora	39,00 MW
R.37 CU - Rast i radna mjesta u ruralnim područjima Nova radna mjesta za koja je dodijeljena potpora u okviru projekata ZPP-a	10.250,00
R.38 CU - Opseg programa LEADER Udio ruralnog stanovništva obuhvaćenog strategijama lokalnog razvoja	86,99 %
R.39 CU - Razvoj ruralnoga gospodarstva Broj ruralnih poduzeća, uključujući poduzeća u području biogospodarstva, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a	1.550,00
R.40 CU - Pametna tranzicija ruralnoga gospodarstva Broj strategija pametnih sela za koje je dodijeljena potpora	868,00
R.41 CU PR - Povezivanje ruralnih područja Europe Udio ruralnog stanovništva koje ostvaruje koristi od poboljšanog pristupa uslugama i infrastrukturi putem potpore u okviru ZPP-a	4,20 %
R.42 CU - Promicanje socijalne uključenosti Broj osoba obuhvaćenih projektima socijalne uključenosti za koje je dodijeljena potpora	4.082,00

Obrazloženje ciljnih vrijednosti i povezanih ključnih etapa

U okviru specifičnog cilja 08 određen je doprinos za ukupno osam pokazatelja rezultata.

R.3 Digitalizacija poljoprivrede: Udio farmi koje imaju koristi od potpore za tehnologiju digitalne poljoprivrede kroz ZPP

Ovaj pokazatelj kvantificira obuhvat intervencija koje promiču digitalne poljoprivredne tehnologije i njihovu upotrebu uz potporu ZPP-a kroz savjete, projekte operativnih skupina Europskog partnerstva za inovacije (EIP) i potporu za materijalna ulaganja.

Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervencije:

· Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju (73.10.),

· Potpora za EIP operativne skupine (77.03.) i

· Potpora prenošenju znanja (78.01.),

· Potpora LEADER (CLLD) pristupu (77.06.)

Očekivana ciljna vrijednost je 690 poljoprivrednih gospodarstava odnosno udio od ~~0,82%~~ 0,51% poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za primjenu tehnologija digitalne poljoprivrede i

njihovu upotrebu u ukupnom broju poljoprivrednih gospodarstava (C.12 – 134.460, vrijednost 2016.). Najveći pojedinačni doprinos ciljnoj vrijednosti se planira kroz intervenciju Potpora prenošenju znanja (367 PG-a). Nakon odobrenja lokalnih razvojnih strategija (intervencija 77.06.), dodan je doprinos ovom pokazatelju rezultata. Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja.

R.15 Energija iz obnovljivih izvora iz poljoprivrede i šumarstva te iz drugih obnovljivih izvora: Ulaganja u kapacitete za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, uključujući biološke (u megavatima), za koja je dodijeljena potpora

Ovaj pokazatelj određuje ulaganja u kapacitete za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, uključujući biološke (u megavatima), za koja je dodijeljena potpora. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervenciju:

· Korištenje obnovljivih izvora energije (73.03.)

· Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju za operacije ulaganja u obnovljive izvore energije (73.10.) te

· Sektorska intervencije za voće i povrće Ublažavanje posljedica klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama (47.1.i.01.),

· Potpora LEADER (CLLD) pristupu (77.06.)

a kao odgovor na Potrebu 08 Povećati korištenje energije iz obnovljivih izvora u poljoprivrednoj proizvodnji i preradi.

Očekivana ciljna vrijednost je 39 MW, pri čemu se najveći doprinos očekuje od intervencije 73.03. (32 MW), a vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja. Nakon odobrenja lokalnih razvojnih strategija (intervencija 77.06.), dodan je doprinos ovom pokazatelju rezultata.

R.37 Rast i radna mjesta u ruralnim područjima: Nova radna mjesta koja primaju potporu u okviru projekata ZPP-a

Ovaj pokazatelj određuje nova radna mjesta koja primaju potporu u okviru projekata ZPP-a. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervencije:

·Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike (31.01.)

·Modernizacija šumarskih tehnologija u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima i proizvodnji ŠRM-a (šumskog reprodukcijskog materijala) (73.06.)

·Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda (73.11. i 73.11.FI)

·Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima (73.13.)

·Razvoj poslovanja u ruralnim područjima (73.14. i 73.14.FI)

·Uspostava mladih poljoprivrednika (75.01.)

·Pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti (75.02.)

· Potpora LEADER (CLLD) pristupu (77.06.)

Očekivana ciljna vrijednost je 10.250 radnih mjesta a izračunata je temeljem očekivanih ostvarenja tijekom razdoblja provedbe u okviru relevantnih intervencija pri čemu je najveći doprinos intervencije 31.01.

Nakon odobrenja lokalnih razvojnih strategija (intervencija 77.06.), dodan je doprinos ovom pokazatelju rezultata.

Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja.

R.38 Pokrivenost LEADER-om: Udio ruralnog stanovništva obuhvaćenog lokalnim razvojnim strategijama

Ovaj pokazatelj određuje udio ruralnog stanovništva obuhvaćenog lokalnim razvojnim strategijama. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervenciju:

·Potpora LEADER (CLLD) pristupu (77.06.)

a kao odgovor na Potrebu 16 Poticanje uključivanja dionika u lokalni razvoj. Očekivana ciljna vrijednost je 1.500.000 stanovnika obuhvaćeno lokalnim razvojnim strategijama, odnosno 87% stanovništva u odnosu na ukupan broj ruralnog stanovništva (C.01 - 1.724.293, vrijednost 2020.). Vrijednost je određena temeljem iskustva iz programskog razdoblja 2014.-2020 te očekivane teritorijalne pokrivenosti u

razdoblju 2023.-2027.

Ciljna vrijednost je ujedno i vrijednost ključnih etapa jer se ciljna vrijednost ostvaruje odobrenjem lokalnih razvojnih strategija na početku provedbe.

U programskom razdoblju 2014.-2020., interes lokalnih zajednica je bio velik što je i rezultiralo obuhvatom velikog broja stanovnika Republike Hrvatske kao i gotovo cjelokupne površine Republike Hrvatske koje su uključene u sastav nekih od LAG-ova. Ciljna vrijednost (87%) je brojka za koju se planira da će se ostvariti uzimajući u obzir da se pokazateljem obuhvaća samo udio ruralnog stanovništva.

R.39 Razvoj ruralnoga gospodarstva: Broj ruralnih poduzeća, uključujući poduzeća za biogospodarstvo, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a

Ovaj pokazatelj određuje broj ruralnih poduzeća, uključujući poduzeća za biogospodarstvo, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervencije:

·Potpora za modernizaciju šumarskih tehnologija u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima i proizvodnji ŠRM-a (73.06)

·Potpora za modernizaciju tehnologija u predindustrijskoj preradi drva (73.07)

·Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda (73.11. i 73.11.FI)

·Razvoj poslovanja u ruralnim područjima (73.14. i 73.14.FI)

·Potpora za sustave javnog navodnjavanja (74.01)

·Potpora za pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti (75.02.)

·Potpora LEADER (CLLD) pristupu (77.06.)

a kao odgovor na Potrebu 04 Povećati dodanu vrijednost poljoprivredne proizvodnje uključujući inovativna rješenja i Potrebu 17 Stvaranje novih radnih mjesta diverzifikacijom proizvodnje.

Očekivana ciljna vrijednost je 1.550 korisnika, a izračunata je temeljem očekivanih ostvarenja u okviru relevantnih intervencija Nakon odobrenja lokalnih razvojnih strategija (intervencija 77.06.), dodan je doprinos ovom pokazatelju rezultata. Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja.

Za ostvarenje cilja će se podupirati ulaganja u stvaranje dodane vrijednosti primarnim poljoprivrednim proizvodima, kako za primarne poljoprivredne proizvođače, tako i za one kojima je prerada poljoprivrednih proizvoda isključiva djelatnost. Prehrambeno-prerađivačka industrija u Hrvatskoj pokazuje snažan potencijal za stvaranje dodane vrijednosti i novih radnih mjesta s učincima na cjelokupno gospodarstvo. Potpora ulaganjima u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti doprinosi unaprjeđenju gospodarske aktivnosti u ruralnim područjima, održavanju i stvaranju novih radnih mjesta te povećanju prihoda gospodarskih subjekata. Cilj je poticati diversifikaciju gospodarske aktivnosti koja će privući ljude da žive i rade u ruralnim područjima. Za ostvarenje cilja značajno doprinose i intervencije ulaganja u modernizaciju u šumarstvu. Ovim aktivnostima nastavlja se poticanje razvoja ruralnog gospodarstva kao nastavak mjera u okviru Programa ruralnog razvoja za razdoblje 2014.-2020. i djelomično će se odgovoriti na identificirane potrebe .

R.40 - Pametna tranzicija ruralnoga gospodarstva: Broj strategija pametnih sela za koje je dodijeljena potpora

Ovaj pokazatelj odnosi se na broj strategija ili projekata pametnih sela razvijenih i/ili provedenih uz potporu ZPP-a. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervenciju:

·Potpora LEADER (CLLD) pristupu (77.06.)

Očekivana ciljna vrijednost je 868, a čini ju očekivani doprinos lokalnih razvojnih strategija oodbrenih u okviru intervencije 77.06.

R.41PR Povezivanje ruralnih područja Europe: Udio ruralnog stanovništva koje ima koristi od poboljšanog pristupa uslugama i infrastrukturi kroz potporu u okviru ZPP-a

Ovaj pokazatelj određuje udio ruralnog stanovništva koje ima koristi od poboljšanog pristupa uslugama i infrastrukturi kroz potporu u okviru ZPP-a. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervenciju:

·Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima (73.13.)

a kao odgovor na Potrebu 15 Unaprijediti infrastrukturu u ruralnim područjima.

Očekivana ciljna vrijednost je 4,20%, a izračunava se kao ukupan planirani broj stanovnika koji će imati

koristi od usluga i infrastrukture (72.500) obuhvaćen intervencijom u odnosu na ukupan broj ruralnog stanovništva (C.01 - 1.724.293, vrijednost 2020.). Vrijednost je određena temeljem iskustva iz programskog razdoblja 2014.-2020. Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja. Javna infrastruktura koja se planira financirati u okviru gore navedene intervencije će pridonijeti ublažavanju nepovoljnih demografskih kretanja na ruralnom području i omogućiti povoljnije uvjete za društveni i održivi gospodarski razvoj odnosno doprinijeti zadržavanju postojećih i otvaranju novih radnih mjesta te djelomično odgovoriti na identificiranu potrebu. Uzimajući u obzir potrebe ruralnih zajednica, financijske mogućnosti unutar SP ZPP i učinke provedbe pojedinih projekata u prostoru i životu ruralnih zajednica, predložene su određene vrste projekata za sufinanciranje unutar SP ZPP u okviru kojih se planira da će se ostvariti ciljna vrijednost (4,20%).

R.42 Promicanje socijalne uključenosti: Broj osoba obuhvaćenih projektima socijalne uključenosti za koje je dodijeljena potpora

Ovaj pokazatelj odnosi se na broj sudionika podržanih projekata socijalne inkljućenosti. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervenciju:

·Potpora LEADER (CLLD) pristupu (77.06.)

Očekivana ciljna vrijednost je 4.082, a čini ju očekivani doprinos lokalnih razvojnih strategija oodbrenih u okviru intervencije 77.06.

Pokazatelji rezultata R.37, R.38, R.39, R.40. R.41 i R.42 su specifični i direktno vezani uz ovaj specifični cilj, od čega su pokazatelji rezultata R.40 i R.42 dodani kao doprinos odobrenih lokalnih razvojnih strategija. Iz istog razloga su u SO8 dodani i pokazatelji rezultata R.3 i R.15 koji nisu specifični i direktno vezani uz ovaj specifični cilj, ali se dodaju zbog doprinosa odobrenih lokalnih razvojnih strategija.

2.1.SO8.9 Obrazloženje financijske dodjele

Pregled financijskog doprinosa intervencija koji su vezani uz intervencijsku logiku SO8 prikazan je u sljedećoj tablici:

Intervencije	UKUPNO
EAFRD	**166.578.901**
73.13. Investments_Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima	27.780.677
73.14. Investments_Razvoj poslovanja u ruralnim područjima	10.000.000
73.14.FI Investments_Razvoj poslovanja u ruralnim područjima_FI	875.000
75.02. Installation of young, new farmers, start-up_Diverzifikacija dohotka poljoprivrednih gospodarstava na nepoljoprivredne aktivnosti	25.000.000
77.06. Cooperation_Potpora LEADER (CLLD) pristupu	102.923.224
UKUPNO	**166.578.901**

Ukupno planirani iznos je 166.578.901 EUR-a (EU + HR dio). Navedeni iznos je planiran kako bi se postigli ciljevi i u skladu je s financijskim planom.

Navedeni iznos je planiran kako bi se postigli ciljevi i u skladu je s financijskim planom, a planirano financijsko izdvajanje za Potporu LEADER (CLLD) pristupu iznosi 5,65% od ukupne alokacije za EPFRR.

Detaljno definiranje raspodjele sredstava po vrstama projekata unutar intervencije Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima bit će definirano na razini natječaja.

2.1.SO9 Poboljšanje odgovora poljoprivrede Unije na društvene zahtjeve u pogledu hrane i zdravlja, uključujući visokokvalitetnu, sigurnu i hranjivu hranu proizvedenu na održiv način, smanjenje rasipanja hrane te poboljšanje dobrobiti životinja i borbu protiv antimikrobne rezistencije

2.1.SO9.1 Sažetak SWOT analize

2.1.SO9.1.1 Prednosti

S.1 Smanjena upotreba antimikrobnih pripravaka u poljoprivredi

S.2 Smanjenje potrošnje pesticida u Republici Hrvatskoj

S.3 Povećanje broja proizvođača, prerađivača, površina pod ekološkom proizvodnjom te količine ekoloških proizvoda

S.4 Provedba mjera i programa za podizanje razine svijesti o važnosti zdrave prehrane od rane dobi

Prodaja antimikrobnih pripravaka u Republici Hrvatskoj ispod je prosjeka EU, u 2020. godini u Republici Hrvatskoj iznosila je 68.6 mg/PCU, u odnosu na EU prosjek (EU-31) koji za 2020. godinu iznosi 88.9 mg/PCU (prema službenim ESVAC podacima za 2019. - 2020. godinu, objavljenim u studenome 2021.).

Od 2014. godine Republika Hrvatska službeno dostavlja ESVAC podatke koji pokazuju opadajući trend potrošnje antibiotika. Ako se ovaj trend nastavi, realno je za očekivati kako će se do 2030. godine ostvariti daljnje smanjenje na okvirno 51.5 mg/PCU u Republici Hrvatskoj što je u skladu s ciljem Europskog zelenog plana smanjenja korištenja antibiotika za 50 % (u odnosu na EU prosjek za 2018. godinu koji je iznosio 103.2 mg/PCU).

Ukupna prodaja (pokazatelj konteksta C.48) antimikrobnih pripravaka u Hrvatskoj u području veterinarstva također je u razdoblju od 2014. – 2018. godine bila u konstantnom padu (prema podacima Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva koji su dostavljeni ESVAC-u Europske agencija za lijekove, s 31.95 tona u 2014. godini na 22.13 tone u 2018. godini), da bi tijekom 2020. godine došlo do određenog porasta prodaje, s 20.20 tona (2019.) na 22.71 tona (2020.). Upravo podaci iz posljednjeg ESVAC izvješća, koji pokazuju porast vrijednosti prodaje i korištenja antimikrobnih pripravaka (kako u mg/PCU, tako i u apsolutnim vrijednostima) upozoravaju na nužnost daljnjih kontinuiranih napora u svrhu smanjenja njihovog korištenja do 2030. godine, u skladu s ciljem Europskog zelenog plana.

Tijekom 2022. godine formirat će se i redovito nadopunjavati (na nivou EU) lista antimikrobnih pripravaka namijenjenih isključivo za liječenje ljudi, odnosno bit će zabranjeno korištenje određenih proizvoda u liječenju životinja, kako bi se rizik od antimikrobne rezistencije smanjio što je više moguće. Od kraja 2022. godine planira se provedba sustavnih edukacija o problemu antimikrobne rezistencije te alternativnim rješenjima, s ciljem daljnjeg podizanja svijesti o racionalnoj i održivoj upotrebi antimikrobnih sredstva kod veterinara i poljoprivrednika.

Stupanjem na snagu Uredbe o veterinarsko – medicinskim proizvodima u siječnju 2022. godine zakonski okvir po pitanju sprječavanja antimikrobne rezistencije nadopunjen je obvezom prikupljanja podataka o opsegu prodaje i primjeni antimikrobnih proizvoda po pojedinoj životinjskoj vrsti (od 2024. godine obvezno prikupljanje podataka za svinje, goveda do jedne godine starosti, brojlere, nesilice i purane; od 2026. godine i kod ostalih vrsta životinja koje se koriste u prehrani ljudi te konačno od 2029. godine za sve vrste životinja u uzgoju).

Aktivnosti koje se provode s ciljem smanjenja pojave antimikrobne rezistencije u području veterinarstva čine tek manji dio Nacionalnog programa za kontrolu otpornosti bakterija na antibiotike 2017. - 2021., koji se koordinirano provodi u Republici Hrvatskoj i čiji je nositelj i Ministarstvo zdravstva, a priprema ga i koordinira Interdisciplinarna sekcija za kontrolu rezistencije na antibiotike (ISKRA). U tijeku je izrada novog Nacionalnog programa za razdoblje od 2022. - 2026. godine, u čijoj pripremi aktivno sudjeluje i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva.

Po pitanju konkretnih aktivnosti u pripremi provedbe plana smanjenja AMR, prioritet je uspostava funkcionalne nacionalne baze podataka o potrošnji antimikrobnih pripravaka na nivou pojedinih farmi, odnosno pojedinih životinjskih vrsta, u skladu s Uredbom (EU) 2019/6. Nakon uspostave nacionalne baze podataka do konca 2023. godine, a zatim unošenjem predviđenih podataka o potrošnji na nivou farme tijekom 2024. godine, prvi konkretni podaci o načinu i opsegu korištenja antibiotika po pojedinim

farmama trebali bi biti dostupni sredinom 2025. godine. U sljedećoj fazi provedbe plana smanjenja AMR na temelju dobivenih i verificiranih podataka iz navedene baze podataka, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva će osmisliti i pokrenuti programe potpore i omogućiti dostupnost dodatnih sredstava onim farmama koje ispune predviđene preduvjete vezane uz korištenje antimikrobnih pripravaka.

Izrada potrebne baze podataka bit će provedena uz korištenje sredstava iz 'Single Market Programme (SMP Food)' projekta.

Informiranje i edukacija doprinose dugoročnoj primjeni korisnih praksi te će poljoprivrednicima u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju pravila o potpori za strateške planove koje izrađuju države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike (strateški planovi u okviru ZPP-a) i koji se financiraju iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1305/2013 i (EU) br. 1307/2013, biti dostupne edukacije i savjetovanja o poljoprivrednim praksama koje sprečavaju nastanak antimikrobne rezistencije.

U sklopu projekta SAGRA 2, na temelju podataka iz FIS-a (elektronski sustav dostave podataka o prodaji pesticida krajnjem korisniku u skladu s Uredbom 1185/2009), obavljena je analiza potrošnje pesticida u poljoprivredi za razdoblje 2013. - 2017. (Ondrašek i suradnici, 2019.). Rezultati analize upućuju da se u Republici Hrvatskoj u prosjeku troši oko 2 milijuna kg aktivnih tvari pesticida, s izuzetkom u 2016. i 2017. godini kad je uporaba bila niža za 20 - 30 %. Smanjenje se može objasniti povećanim korištenjem aktivnih tvari koje se primjenjuju u vrlo niskim dozama (manje od 100 g/ha). U 2012. godini ukupno je utrošeno 2.205.186 kg aktivnih tvari pesticida (herbicidi 46,8 %; fungicidi 50,2 %; zoocidi 3 %), dok je u 2017. godini utrošeno 1.515.692 kg aktivnih tvari pesticida. U odnosu na promatranu referentnu godinu 2012., vidljivo je smanjenje ukupno tretiranih površina u 2017. godini. Prosječno se na obrađeno zemljište primijenilo oko 2 kg različitih aktivnih tvari pesticida po ha u 2012. odnosno 1,43 kg u 2017. godini.

Prodaja pesticida (pokazatelj konteksta C.49) u Republici Hrvatskoj povećala se između 2013. i 2015. godine, ali pala je ispod te razine u razdoblju 2016. - 2018. zbog smanjenja prodaje fungicida i baktericida. Blagi porast zabilježen je u 2018. u usporedbi s 2017. godinom (+120 tona). Ukupna prodana količina godišnje je oko 2.000 tona.

U skladu sa Zakonom o održivoj uporabi pesticida („Narodne novine“, br. 46/22) svi profesionalni korisnici, distributeri i savjetnici moraju imati primjerenu izobrazbu uzimajući u obzir njihove različite uloge, poslove, obveze i odgovornosti. Izobrazba se sastoji od osnovnog i dopunskog modula za stjecanje i unapređenje odgovarajućih znanja, a organizira se odvojeno kroz osnovne i dopunske module. Sustav izobrazbe podijeljen je u četiri osnovna modula, za profesionalne korisnike, profesionalne korisnike za profesionalnu primjenu, distributere i savjetnike. Izobrazba uključuje 13 obaveznih područja izobrazbe u skladu s Prilogom I. Direktive 2009/128/EZ te dodatne predmete koji se odnose na štetne organizme, formulacije sredstava za zaštitu bilja, izračun doza i koncentracija i rezistentnost sredstava za zaštitu bilja.

Na temelju Zakona o održivoj uporabi pesticida planira se donijeti Pravilnik o izobrazbi o sigurnom rukovanju i pravilnoj primjeni pesticida, kojim će se propisati dodatna satnica izobrazbe za kalibraciju uređaja za primjenu pesticida, prednosti preciznih uređaja za primjenu pesticida sa senzorima, recepture za osnovne tvari i njihovu uporabu u zaštitu bilja, sredstva za zaštitu bilja niskog rizika, primjenu makrobioloških pripravaka/predatorskih vrsta u suzbijanju štetnika i smjernice za integriranu zaštitu bilja. Sustav izobrazbe obuhvaća temeljna načela integrirane zaštite bilja, osnove korištenja uređaja za primjenu pesticida, njihovo održavanje i kalibraciju. Osim navedenog polaznici stječu znanja koja omogućuju primjenu pesticida uz najmanji mogući rizik za zdravlje i utjecaj na okoliš. Ova obvezna izobrazba, osim znanja o održivoj uporabi pesticida, doprinosi daljnjem povećanju svijesti poljoprivrednika o utjecaju pesticida na okoliš i hranu, ali i o održivoj proizvodnji.

Svi korisnici mjere 10 Poljoprivreda okoliš i klimatski promjene i mjere 11 Ekološki uzgoj iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. obavezni su završiti izobrazbu u sklopu tipa operacije 1.1.1. Strukovno osposobljavanje za višestruku sukladnost, paket mjera poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene, ekološki uzgoj. Jedna od tema programa osposobljavanja obuhvaća i područje održivog upravljanja tlom, vodom, gnojivima i pesticidima.

U razdoblju od 2013. do 2017. godine došlo je do značajnog povećanja površina pod ekološkom proizvodnjom, kontinuirano u promatranom razdoblju Certificirane (ekološke) površine su porasle sa 17.319 ha ukupno korištene poljoprivredne površine (KPP) na 42.348 ha KPP, što predstavlja povećanje

za 144 %. Poljoprivredne površine u postupku konverzije, odnosno prelaska s konvencionalne na ekološku proizvodnju također bilježe porast u istom razdoblju, s najvećim rastom u razdoblju od 2014. do 2016. godine, dok je blagi pad zabilježen u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu. Površine u postupku konverzije su porasle s 23.341 ha ukupno KPP na 54.270 ha KPP, što predstavlja povećanje za 132 %.

Trend porasta površina pod ekološkom proizvodnjom prati porast broja subjekata u ekološkoj poljoprivredi. U usporedbi s 2013. godinom broj poljoprivrednih proizvođača je u 2018. godini porastao za 172 %, dok je broj prerađivača porastao za 103 %.

Gledano teritorijalno, najviše su ekološke površine zastupljene u Osječko - baranjskoj, Ličko - senjskoj, Splitsko - dalmatinskoj i Sisačko - moslavačkoj županiji. Prema dostupnim podacima za 2016. i 2017. godinu, vidljivo je da nema (izuzimajući Splitsko-dalmatinsku i Šibensko-kninsku županiju gdje je zabilježen pad u 2017. u odnosu na 2016. godinu) značajnijih godišnjih odstupanja u površinama ekološkog korištenog poljoprivrednog zemljišta.

Općenito je proizvedena količina ekoloških proizvoda u Republici Hrvatskoj u uzlaznom trendu, uz prisutne godišnje fluktuacije. Kod biljne proizvodnje, u odnosu na 2013. godinu proizvodnja svježeg povrća je s 398 t porasla na 2.151 t u 2018. godini (+440 %). Kod jagoda je proizvodnja sa 7 t u 2013. godini porasla na 36 t u 2018. godini (+414 %). Proizvodnja voća (iz višegodišnjih nasada) i općenito proizvodnja višegodišnjih nasada (voće, masline, grožđe) je znatno porasla u 2018. godini u odnosu na 2013. godinu (s najizraženijim rastom u 2015. godini i padom u razdoblju od 2015. do 2017. godine). Proizvodnja voća (iz višegodišnjih nasada), iz ekološkog uzgoja u promatranom razdoblju bilježi porast količina za 356 %, grožđe za 6,6 % a masline za 689 %. Rast bilježimo u ekološkoj proizvodnji konzumnih jaja, s 12.000 komada u 2013. godini na 183.000 komada u 2018. godini (s trendom pada u razdoblju od 2016. do 2018. godine). Po pitanju ekološkog uzgoja stoke, Republika Hrvatska također bilježi pozitivne trendove.

Porastao je broj ekološki uzgojenih grla stoke, i to goveda, svinja, ovaca, koza i ostalih kopitara, dok je pad u 2018. godini u odnosu na 2013. godinu zabilježen kod peradi i pčelinjih zajednica. Najznačajniji porast zabilježen je kod broja ekološki uzgojenih grla ovaca. Porast broja ekološki uzgojenih grla stoke u Republici Hrvatskoj prati pozitivan trend povećanja količina ekoloških proizvoda životinjskog porijekla. Najveći porast bilježe količine proizvedenog mesa govedine, teletine i ovčetine. Shodno smanjenju broja pčelinjih zajednica, smanjena je količina proizvedenog meda.

U Republici Hrvatskoj se od 2013. godine provodi Shema školskog voća i povrća, a u rujnu 2017. godine donesena je i Nacionalna strategija za provedbu Školske sheme u Republici Hrvatskoj koja obuhvaća razdoblje od 1. kolovoza 2017. do 31. srpnja 2023. godine te je uveden novi model Školske sheme koji objedinjuje Shemu školskog voća i povrća i Program mlijeka u školama (Školska shema voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda). Cilj je omogućiti školskoj djeci besplatan dodatni obrok svježeg voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda s obližnjih OPG-a te tako smanjiti unos hrane s visokim sadržajem masti, šećera i soli u svakodnevnoj prehrani učenika. Osim toga, cilj je podizanje razine znanja o važnosti zdrave prehrane i nutritivnim vrijednostima svježeg voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda, kao i edukacija učenika u cilju smanjenja otpada od hrane.

U okviru Školske sheme prioritet se daje kratkim lancima opskrbe i nabavi proizvoda od lokalnih proizvođača kako bi isporučeni proizvodi bili što svježiji i kvalitetniji. U okviru programa se održavaju i edukativne aktivnosti te su tako u školskoj godini 2018./2019. održane edukativne aktivnosti u 270 škola, kroz više od 400 predavanja i radionica, na kojima je prisustvovalo oko 22.000 djece.

U školskoj godini 2017./2018., u Školskoj shemi sudjelovale su 1.063 škole, 402.874 učenika i 53 dobavljača, a na raspolaganju je bilo 2,5 milijuna eura. U školskoj godini 2018./2019. za Školsku shemu proizvođačima voća i povrća i mliječnih proizvoda isplaćeno je približno 2,7 milijuna eura.

2.1.SO9.1.2 Slabosti

W1. Nepostojanje sustava za označavanje proizvoda dobivenih od životinja uzgojenih prema standardima propisanim u mjeri 14 i mali broj korisnika

W2. Niža razina potrošnje ekoloških proizvoda u odnosu na prosjek EU

W3. Nedovoljna vidljivost hrvatskih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda na tržištu

W4. Niska razina ulaganja u istraživanje i razvoj

Mjera 14 Dobrobit životinja provodi se od 2018. godine i sastoji se od pet tipova operacija. Od početka provedbe je u okviru ove mjere odobreno 4.237 zahtjeva te isplaćeno ukupno 28 milijuna eura (stanje 2021. godina).

Intenzivan način držanja životinja za tov (goveda, svinje, perad) na srednjim i velikim farmama ima dugu tradiciju u Republici Hrvatskoj. U objektima se drži maksimalan broj grla ili kljunova kako bi se maksimalno iskoristili kapaciteti objekata. Kao primjer navodimo junad u tovu, koja se tradicionalno drži u zatvorenim ili poluotvorenim objektima na rešetkastom podu, a u hranidbi se najvećim dijelom koriste koncentrati uz dodatak određenih količina silaže ili sjena (Jakopović i sur., 2005.). Prema navodima Vučevac-Bajt i sur. (2007.) tovom junadi na rešetkastom podu nastaju velike količine tekućeg gnoja. Taj način držanja s higijenskog i etološkog stajališta nepovoljan je za životinje. Osim toga, iz tekućeg gnoja u prostor odlaze velike količine vodene pare, amonijaka i drugih štetnih plinova.

Tradicijski način držanja mliječnih grla je u zatvorenim stajama na vezu, dok držanje na paši nije uobičajeno. Ovakva praksa provodi se diljem Republike Hrvatske za mliječne životinje različitih vrsta, a dijelom se na malim farmama zadržala do danas.

Budući da je Republika Hrvatska relativno kasno uvela mjere poboljšanja dobrobiti životinja, važno je nastaviti s poticanjem ove prakse za sve vrste životinja i sve sustave proizvodnje. Od ukupnog broja posjednika životinja, do sada se mali broj uključio u provedbu mjere 14 Dobrobit životinja. Dio posjednika u posjedu je manjeg broja uvjetnih grla (UG) od minimalnog broja potrebnog za dobivanje potpore (4 UG za goveda, ovce i koze; 5 UG za svinje i perad), dio ne može osigurati potrebne uvjete, a dio posjednika ne želi dodatnu obvezu. Usporedimo li broj farmi s brojem podnesenih zahtjeva za 2019. godinu, od 524 peradarske farme, njih 10 % je uključeno u provedbu, od 5.064 farmi koza uključeno je 9 %, od 21.174 farme goveda uključeno je svega 4 %, a <1 % kod farmi koje drže svinje (68.913) ili ovce (18.680).

Kako je navedeno u O.2., veliki broj ispitanika (71 %) u okviru studije „Stav potrošača u Hrvatskoj prema proizvodima i proizvodnji koja poštuje standarde dobrobiti životinja“ iz 2017. godine, spreman je platiti višu cijenu za mesni proizvod proizveden u sustavu koji poštuje standarde dobrobiti životinja. Iako je nepostojanje sustava za označavanje proizvoda od životinja uzgajanih prema principima dobrobiti slabost, ovo otvara mogućnost proizvođačima za postizanje boljih prodajnih rezultata u vidu veće potražnje i postizanja bolje cijene za životinje isporučene s njihovih farmi. Provedba mjere 14 može se sagledati i kao potencijalna prilika, a što je obrađeno u O.2.

Znatan dio ekoloških proizvoda u Republiku Hrvatsku se uvozi. U 2015. godini uvezeno je oko 160.000 kg ekoloških proizvoda iz trećih zemalja, dok je ta količina u 2019. godini narasla na preko 1.000.000 kg uvezenih proizvoda. Najzastupljenija u 2019. godini je kategorija Ostalo (kao što je šećer, šećerni sirup, med) sa 43 % te kategorija Svježeg voća i povrća sa 19 %. Prema podacima iz 2019. godine, udio vrijednosti maloprodaje ekoloških prehrambenih proizvoda u ukupnoj maloprodaji u Republici Hrvatskoj je oko 2,5 %, a u EU oko 5 %. Prosječna vrijednost potrošnje ekološke hrane po stanovniku u Republici Hrvatskoj tri puta je manja od prosječne potrošnje u EU i kreće se oko 100 milijuna EUR (23 EUR po stanovniku), dok se u EU kreće oko 30 milijardi EUR (60 EUR po stanovniku).

Očekuje se objava Nacionalnog akcijskog plana razvoja ekološke poljoprivrede 2023. - 2030. godine koji predviđa niz mjera čijom provedbom bi se trebao potaknuti interes za ekološki uzgoj i potrošnju ekoloških proizvoda, što bi dovelo do većeg broja ekoloških proizvođača na većoj površini, a posljedično i značajno većeg broja ekoloških proizvoda na tržištu. Mjere su raznolike, od jačanja proizvodnih, skladišnih i prerađivačkih kapaciteta do bolje informiranosti i podizanja svijesti proizvođača i potrošača o važnosti ekološkog uzgoja za očuvanje okoliša i zdravlje ljudi. Također, ovom cilju treba pridonijeti modernizaciju tehnologije proizvodnje i prerade, kao i unapređenje distribucijskih lanaca i prodaje ekoloških proizvoda te poticanje razvoja kratkih opskrbnih lanaca.

Općenito su hrvatski poljoprivredni i prehrambeni proizvodi na europskom tržištu nedovoljno vidljivi i prepoznatljivi. Iako certificirane količine proizvoda sa zaštićenim nazivima kroz godine rastu, ovi proizvodi najčešće se još uvijek prodaju na lokalnim tržištima. Tome je razlog prije svega proizvodnja malih količina te nemogućnost konkuriranja kvantitetom. Stoga je uspješno funkcioniranje skupina proizvođača i zajednički nastup na tržištu ključno za ostvarivanje prilika i konkuriranje. Potrebno je ojačati cijeli prehrambeni lanac, a posebno udruživanje poljoprivrednika i zajednički nastup na tržištu te

povezivanje s drugim gospodarskim granama (turizam), brendiranje i marketing proizvoda.

Analiza Svjetske banke (2019.) navodi kako hrvatski poljoprivredno-prehrambeni sektor trpi zbog nedostataka investiranja u kapital, tehnologiju, istraživanje i razvoj što ograničava poboljšanja u učinkovitosti, održivosti i (proizvodnoj) inovaciji hrvatskog poljoprivredno-prehrambenog sektora. Iako prehrambeni sektor ima relativno visoku tehnološku snagu, ukupna inovacijska učinkovitost Republike Hrvatske znatno zaostaje za ostalim zemljama EU. Republika Hrvatska također znatno zaostaje u poljoprivrednim istraživanjima i razvoju, trošeći (u 2016.) jednu trećinu razine prosječnog ulaganja po glavi stanovnika u zemljama EU-28. Ulaganja u istraživanje i razvoj su horizontalno primjenjiva potreba za cijeli sektor poljoprivrede koja svoj efekt ima i u okviru ovog specifičnog cilja ZPP-a.

2.1.SO9.1.3 Prilike

O1. Razvoj i racionalno korištenje cjepiva za životinje

O2. Neposredni utjecaj dobrobiti životinja na sigurnost i kvalitetu hrane

O3. Daljnji razvoj i povećanje korištenja tehnologije

O4. Doniranje viškova hrane

O5. Moderni trendovi i zahtjevi društva nude nove mogućnosti

O6. Pozitivni trendovi u turizmu

O7. Sprječavanje nastajanja i smanjenje otpada od hrane

S obzirom na globalni problem antimikrobne rezistencije, novi akcijski planovi u tom području izrazito su usmjereni na poticanje razvoja novih cjepiva i njihovu organiziranu primjenu te uspostavu i primjenu odgovarajućih biosigurnosnih mjera. Dokazano je da cjepiva imaju izrazito važnu ulogu u sprječavanju nastanka i širenja zaraznih bolesti te da njihova sustavna primjena značajno utječe na smanjenje pojavnosti antimikrobne rezistencije. Dodatno, troškovi preventivnog cijepljenja smanjuju potrebu za korištenjem antimikrobnih pripravaka te time izravno utječu na troškove koje pojava bolesti i liječenje uzrokuju u proizvodnji.

Prema Europskoj agenciji za sigurnost hrane (EFSA) dobrobit životinja iz uzgoja neizravno utječe na sigurnost hrane zbog uske povezanosti između dobrobiti životinja, njihova zdravlja i bolesti koje se prenose hranom. Nezadovoljavajuća razina dobrobiti može dovesti do veće osjetljivosti na bolesti i veće smrtnosti.

Postoje brojni dokazi o tome da dobrobit životinja utječe na kvalitetu mesa. Odgovarajuće postupanje sa životinjama na poljoprivrednom gospodarstvu, tijekom prijevoza i neposredno prije klanja ima važnu ulogu jer meso životinja koje su bile pod stresom ili koje su ozlijeđene može imati manju vrijednost zbog gubitka boje i mekoće. Veliki broj ispitanika (71 %) u okviru studije „Stav potrošača u Hrvatskoj prema proizvodima i proizvodnji koja poštuje standarde dobrobiti životinja“ iz 2017. godine, spreman je platiti višu cijenu za mesni proizvod proizveden u sustavu koji poštuje standarde dobrobiti životinja.

Inovativna tehnološka rješenja i istraživačke inicijative mogu biti učinkoviti alat u području zdravlja i dobrobiti životinja te u biljnom zdravstvu. Modernizacija načina poslovanja poljoprivrednika u poslovnim procesima skladištenja, transporta i pakiranja hrane značajno mogu utjecati na smanjenje otpada od hrane u primarnoj proizvodnji i preradi hrane. Potrebno je ulagati u izgradnju skladišnih, transportnih i ambalažnih kapaciteta koji mogu pozitivno odgovoriti zahtjevima održive proizvodnje hrane uz što manje nastajanja otpada od hrane i otpada općenito.

Svakim danom su dostupnije brojne tehnologije iskorištavanja nusproizvoda proizvodnje hrane, koji su također hrana i mogu se iskoristiti za proizvodnju visokokvalitetnih proizvoda, poput izolacije biološko vrijednih komponenti i sl., što također dodatno otvara mogućnosti proširenja tržišta i poslovanja i/ili suradnje sa drugim segmentima biogospodarstva. U svakom slučaju, optimalno iskorištavanje nusproizvoda proizvodnje hrane, pridonosi uspješnijem financijskom poslovanju.

Kao jedan od preduvjeta za korištenje svih današnjih (i budućih) tehnologija, ističe se važnost digitalnog povezivanja koje podrazumijeva uključenost i mogućnost pristupa i korištenja svih sadržaja i usluga suvremenog digitalnog društva, bilo da su dostupni na internetu ili da ih nude različiti isporučitelji digitalnih sadržaja i usluga, putem širokopojasnog pristupa. Nacrtom Nacionalnog plana razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine (ožujak 2020.),

definirana su četiri cilja koji obuhvaćaju uvođenje mreža vrlo velikog kapaciteta i 5G mreža u Republici Hrvatskoj.

U Republici Hrvatskoj detaljni su uvjeti, kriteriji i načini doniranja hrane i hrane za životinje te uvjeti koje mora ispunjavati posrednik u doniranju hrane i hrane za životinje propisani Zakonom o poljoprivredi („Narodne novine“, br. 118/18, 42/20, 127/20 - Odluka Ustavnog suda RH i 52/21) i Pravilnikom o uvjetima, kriterijima i načinima doniranja hrane i hrane za životinje („Narodne novine“, br. 91/19).

Donirati se može izravno krajnjem primatelju ili preko registriranih posrednika (Registar posrednika dostupan je na mrežnim stranicama Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva). Posrednici u doniranju hrane su neprofitne pravne osobe (razne humanitarne organizacije) koje posreduju između donatora i krajnjeg primatelja. Trenutno je u Republici Hrvatskoj registrirano 125 posrednika u lancu doniranja hrane. Kao dodatni alat za doniranje hrane, uspostavljen je IT sustav za doniranje hrane (e-doniranje). Sva hrana može biti donirana pod uvjetom da je sigurna, odnosno zdravstveno ispravna, a važno je naglasiti da se hrana može donirati i ako nije prikladna za prodaju zbog nedostatka u kvaliteti, pakiranju, označavanju, masi ili drugih sličnih razloga, a koji ne mogu utjecati na njezinu sigurnost.

Zajednički napori svih dionika u lancu doniranja hrane rezultirali su porastom od 13,8 % u količinama donirane hrane u 2020. godini (1.726.610 kg) u odnosu na 2019. godinu (1.517.141 kg), a porast u ukupnoj nabavnoj vrijednosti donirane hrane u 2020. godini (19.278.809,58 kuna) iznosi 48,4 % u odnosu na 2019. godinu (12.991.467,50 kuna).

Turizam je jedna od najvažnijih gospodarskih grana Republike Hrvatske i danas je ona jedno od najposjećenijih i najvažnijih turističkih odredišta Sredozemlja. Prema podacima DZS-a, u 2019. godini je u Republici Hrvatskoj ostvareno 91,2 mil. noćenja, a broja noćenja godinama kontinuirano raste. Turizam kao gospodarska grana nudi prilike za daljnji razvoj gospodarstva u cjelini. Ruralni turizam u Republici Hrvatskoj posjeduje najraznolikiju i vrlo privlačnu prirodnu i kulturno-povijesnu strukturu. Ono što proizvod ruralnog turizma razlikuje od ostalih turističkih proizvoda jest želja da gost dobije osobni (prisniji) kontakt s čovjekom i prirodom te da mu se omogući sudjelovanje u aktivnostima, tradiciji i životu lokalnog stanovništva.

Okvirna procjena temeljem raspoloživih podataka u Informacijskom sustavu gospodarenja otpadom za 2017. godinu pokazala je da u Republici Hrvatskoj godišnje nastaje 399.611 t otpada od hrane odnosno 97 kg/stanovniku. Prema hijerarhiji gospodarenja otpadom od hrane prednost se daje sprječavanju nastajanja otpada, a s obzirom na specifičnosti te različite razloge gubitaka hrane i nastajanja otpada od hrane, svaka faza od proizvodnje, prerade, distribucije do konzumacije hrane zahtijeva različite pristupe u prepoznavanju uzroka i načina rješavanja problema prekomjernog bacanja hrane.

2.1.SO9.1.4 Prijetnje

T1. Povećana razina intenzivne poljoprivrede

T2. Pojava novih bolesti životinja i bilja

T3. Prisutnost rezidua u hrani

T4. Financijska kriza

T5. Prijevare vezane uz hranu

T6. Prehrambene navike stanovništva i utjecaj na zdravlje

T7. Klimatske promjene

Intenzitet uzgoja definiran je kao nivo inputa koje poljoprivredno gospodarstvo koristi po hektaru zemljišta. Razmatrani inputi su gnojiva, pesticidi, drugi proizvodi za zaštitu usjeva i kupljena hrana za životinje. Pragovi su postavljeni na takav način da se KPP u EU ravnopravno dijeli u tri kategorije za prvu godinu analize (2004. za EU-25) - > konstanta 342 EUR-a po ha za najvišu kategoriju, < 150 EUR-a konstanta po ha za najnižu kategoriju. Ove razine ne predstavljaju pravu granicu ekstenzivne i intenzivne poljoprivrede. Postavljene su na pragmatičan način za proučavanje razvoja intenziteta poljoprivrede u toku vremena.

Za Republiku Hrvatsku su podaci dostupni tek od 2013. godine. Područje s niskim inputom smanjilo se u Republici Hrvatskoj između 2013. i 2016. godine s 39 % na 25 %. U istom tom razdoblju se područje sa srednjim inputom povećalo s 37 % na 46 %, a za područje s visokim inputom s 24 % na 29 %.

U razdoblju 2013. - 2016. godine na razini EU-28 područje s niskim inputom smanjilo se za 2 % (s 41 % na 39 %), a područje s visokim inputom za 1 % (s 30 % na 29 %), dok se područje sa srednjim inputom povećalo za 2 % (s 29 % na 31 %). Trend povećanja područja sa srednjim inputom prisutan je i u Republici Hrvatskoj i EU s tim da je u promatranom razdoblju povećanje više u Republici Hrvatskoj (+9%) u odnosu na EU-28 (+2 %).

Zbog globalnih trendova (neograničenog kretanja roba i ljudi te klimatskih promjena) i utjecaja razvoja modernog društva emergentne zarazne bolesti i bolesti bilja/pojave štetnika bilja predstavljati će izazov za proizvođače i za stoku. Stoga će biti potrebno na sve izazove odgovoriti kroz brzu, prilagodljivu i koordiniranu reakciju uz blisku interdisciplinarnu suradnju.

Pesticidi, osim što štite bilje od štetnih organizama, čime se osiguravaju optimalni prinosi, mogu negativno utjecati na okoliš (zrak, tlo i vodu) te na sigurnost i kvalitetu hrane, ako se ne koriste u skladu s uputama.. Ostaci pesticida koji ostaju na hrani predstavljaju značajan rizik za ljudsko zdravlje.

Nacionalni program praćenja (monitoringa) ostataka pesticida u i na hrani provodi se od 2007. godine u skladu s člankom 6. Zakona o provedbi Uredbe (EZ) br. 396/2005 o maksimalnim razinama ostataka pesticida u i na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog podrijetla („Narodne novine“, br.80/13, 115/18 i 32/20). Program je u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, a cilj je utvrditi sukladnost s maksimalnim razinama ostataka pesticida (MDK) propisanim Uredbom 396/2005 te procijeniti rizik za potrošače. U 2010. godini je bilo 335 analiziranih uzoraka tijekom razdoblja monitoringa i niti jedan uzorak nije sadržavao ostatke pesticida u koncentraciji iznad MDK, što je manje od prosjeka u državama EU koji iznosi oko 1,6 %. (Izvor: EFSA,_The 2010 European Union Report on Pesticide Residues in Food). Izvješće za 2017. godinu navodi kako je u Republici Hrvatskoj analizirano 319 uzoraka, kod kojih su u 28,7 % pronađeni ostaci ispod maksimalno dozvoljene količine (dalje u tekstu MDK), odnosno u dozvoljenim granicama, dok je utvrđeno da je 2,7 % analiziranih uzoraka sadržavalo ostatke pesticida u koncentraciji iznad MDK što je na razini podatka (prosjeka) za sve zemlje koje izvještavaju EFSA-u. Iz navedenog je vidljivo da je i u Republici Hrvatskoj i na razini EU došlo do manjeg porasta % uzoraka u kojima su nađeni ostaci pesticida u koncentraciji iznad MDK.

U 2021. godini u sklopu ovoga programa analizirano je 549 uzoraka, od čega je 46,45 % bilo bez ostataka (ispod LOQ), 47,18 % je sadržavalo ostatke ispod MDK, dok je 4,19 % uzoraka bilo nesukladno. Prema EFSA izviješću o ostacima pesticida u hrani u 2020. godini (EFSA Journal 2022;20(3):7215) 3,6 % uzoraka je bilo nesukladno.

Još jedna globalna recesija i financijska kriza (što može biti izazvano raznim čimbenicima), mogla bi spriječiti ostvarenje mnogih identificiranih prilika u okviru ovog specifičnog cilja te odgoditi ostvarenje potencijala poljoprivrednog sektora u Republici Hrvatskoj. Financijska kriza utjecala bi i na kupovnu moć stanovništva što bi posljedično dovelo do promjene u potražnji za „skupljim“ proizvodima (pr. hrana iz ekološkog uzgoja ili slično) i mijenjanju trendova prisutnih u proteklom razdoblju.

U kontekstu ovog specifičnog cilja, svakako kao važnu prijetnju je potrebno sagledati i prijevare vezane uz hranu. Prijevare vezane uz hranu obuhvaćaju krivotvorenje i patvorenje, razrjeđivanje, nedozvoljeno poboljšanje, krivo označavanje, prikrivanje, supstituciju. Neki od proizvoda kojima se najviše manipulira su med, biljna ulja, maslinovo ulje, mlijeko i mliječni proizvodi, meso i mesni proizvodi. Prijevare vezane uz hranu imaju višestruko negativne učinke jer štete zdravlju potrošača, narušavaju autoritet institucija i stvaraju nelojalnu konkurenciju tvrtkama koje posluju u skladu s propisima. Osim toga, predstavljaju i veliki javni problem i zdravstveni rizik.

Moderan način života i prehrambene navike današnjice su jedna od aktualnih prijetnji u kontekstu ovog specifičnog cilja. U Republici Hrvatskoj je u 2015. i 2016. godini Hrvatski zavod za javno zdravstvo proveo istraživanje „Europska inicijativa praćenja debljine u djece (CroCOSI)“. Svrha istraživanja CroCOSI je na temelju mjerenja tjelesne visine, tjelesne mase i opsega struka i bokova prikupiti usporedive podatke u cilju rutinskog praćenja statusa uhranjenosti djece te na temelju dobivenih podataka dobiti uvid u status uhranjenosti djece nižih razreda osnovnih škola u Republici Hrvatskoj u odnosu na druge zemlje.

Prema rezultatima istraživanja (u koje je bilo uključeno ukupno 5.664 učenika drugih i trećih razreda osnovnih školi) u Republici Hrvatskoj je 35 % djece u dobi od 8 do 9 godina s prekomjernom tjelesnom masom i debljinom te smo prema statistici među prvih pet europskih zemalja s tim problemom. Ukupno 31 % djevojčica i 38,7 % dječaka u Republici Hrvatskoj ima prekomjernu tjelesnu masu i debljinu.

Također, gledano po regijama, najveći je udio djevojčica s prekomjernom tjelesnom masom i debljinom u Kontinentalnoj regiji, njih 35,6 %, dok je najviše dječaka u Jadranskoj regiji, 42,2 %.

Klimatske promjene, kao jedan od glavnih izazova današnjice s kojim se susrećemo, imaju značajnu ulogu u kontekstu ovog specifičnog cilja. Poznat je veliki broj čimbenika koji pogoduju širenju bolesti životinja i bilja, koji se u kombinaciji s određenim klimatskim pomacima ubrzavaju, pojačavaju, pa čak i multipliciraju. Pod utjecajem klimatskih promjena dolazi do izostanka tradicionalne izmjene godišnjih doba i poremećaja u životnim ciklusima vektora, na način da se ciklusi skraćuju, ubrzavaju ili multipliciraju. Klimatske promjene se smatraju jednim od ključnih čimbenika promjena u epidemiološkoj karti Europe po pitanju različitih zaraznih bolesti domaćih životinja i biljaka. S druge strane, u vezu s klimatskim promjenama se dovode i sve veće prijetnje od opasnosti prenošenja određenih bolesti sa životinja ili biljaka na ljude.

2.1.SO9.1.5 Druge napomene

Nije primjenjivo.

2.1.SO9.2 Utvrđivanje potreba

Oznaka	Naslov	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Potreba je uzeta u obzir u strateškom planu u okviru ZPP-a
05	Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije	Visok	Da
18	Jačanje praksi usmjerenih na dobrobit životinja	Srednji	Da
19	Poticanje potrošnje zdrave i održive hrane	Slab	Da

Druge napomene o procjeni potreba

Nije primjenjivo.

2.1.SO9.4 Logika intervencije

Oblik intervencije	Vrsta intervencije	Oznaka intervencije (država članica) – naziv	Zajednički pokazatelj ostvarenja
Sectoral - Voće i povrće	PROMO(47(1)(f)) - promidžba, komunikacija i marketing, uključujući djelovanja i aktivnosti osobito usmjerene na podizanje svijesti potrošača o Unijinim sustavima kvalitete i važnosti zdrave prehrane te na diversifikaciju i konsolidaciju tržištâ	47.1.f.01. - Promidžba, komunikacija i marketing	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora
RD	ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja	70.04. - Ekološki uzgoj	O.17. Broj hektara ili broj drugih jedinica za koje se prima potpora za ekološki uzgoj
RD	ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja	70.06. - Plaćanja za dobrobit životinja	O.18. Broj uvjetnih grla (UG) za koje se prima potpora za dobrobit životinja, zdravlje ili jačanje biosigurnosnih mjera
RD	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje	73.10. - Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju	O.20. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja na poljoprivrednom gospodarstvu obuhvaćenih potporom

Pregled

Potrošači i društvo imaju raznolika očekivanja od poljoprivredno - prehrambenog sektora, ne samo u

pogledu kvalitete hrane koja se stavlja na tržište, nego i o korištenim proizvodnim tehnikama i učinku na okoliš. Strateški plan se u okviru ovog specifičnog cilja osobito bavi pitanjima dobrobiti životinja i promicanja zdrave prehrane, dok je važna problematika smanjenja bacanja hrane obuhvaćena drugim nacionalnim dokumentima, uključujući NPOO. Republika Hrvatska će nastaviti provoditi mjere kojima će se zadržati visoki standard u borbi protiv antimikrobne rezistencije.

Iz SWOT analize za ovaj specifični cilj proizlaze tri potrebe hrvatskog poljoprivrednog sektora, uz koje se vežu sljedeće intervencije Strateškog plana.

Odnos potreba i intervencija povezanih sa specifičnim ciljem SO9:

	Potrebe hrvatskog poljoprivrednog sektora		
	Potreba P5: **Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije**	**Potreba P18:** **Jačanje praksi usmjerenih na dobrobit životinja**	**Potreba P19:** **Poticanje potrošnje zdrave i održive hrane**
Intervencije	**73.10. -** Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju	**70.06.** - Plaćanja za dobrobit životinja	**47.1.f.01.** - Promidžba, komunikacija i marketing **70.04.** - Ekološki uzgoj

Potreba P5 odnosi se na povećanje produktivnost i konkurentnosti u poljoprivredi kojima su, između ostalih, najveća prijetnja sve učestalije pojave bolesti životinja i biljaka koje mogu rezultirati potpunim uništenjem poljoprivredne proizvodnje. Kako bi se osigurao rast produktivnosti potrebno je poduzeti preventivne aktivnosti i provesti biosigurnosne mjere na poljoprivrednim gospodarstvima (intervencija 73.10.).

Zahtjev za humanijim postupanjem sa životinjama rezultirao je definiranjem Potrebe P18, kako bi se kroz plaćanja za dobrobit životinja (intervencija 70.06.) prilikom uzgoja životinja osigurala primjena visokih standarda dobrobiti životinja, koji nadilaze važeće zakonske propise ili uobičajenu praksu. Dobrobit životinja provodi se kroz četiri područja dobrobiti (poboljšana hranidba, poboljšani uvjeti smještaja, pristup na otvoreno, poboljšana skrb) za pet stočarskih sektora: goveda, svinje, perad, ovce i koze. Navedena intervencija je u skladu s Europskim zelenim planom, a osim izravnog pozitivnog utjecaja na zdravlje životinja istovremeno podrazumijeva stvaranje preduvjeta za proizvodnju zdrave i kvalitetne hrane.

Potreba P19 odnosi se na važnost poticanja potrošnje zdrave i održive hrane, čemu doprinose dvije intervencije. Sektorska intervencija iz sektora voća i povrća (intervencija 47.1.f.01.) je, između ostaloga, usmjerena na informiranje potrošača o prepoznavanju kvalitetnih proizvoda na tržištu i njihovoj koristi u kontekstu zdrave prehrane te poticanje povećanja konzumacije voća i povrća.

Ekološki proizvodi, čijoj proizvodnji doprinosi intervencija 70.04., imaju višestruko povoljan učinak povezan sa specifičnim ciljem SO9. Provedba ekoloških praksi i metoda u poljoprivredi smanjuje zdravstvene rizike kako za poljoprivrednike, tako i za potrošače imajući na umu da se štetne kemijske tvari ne koriste niti u gnojidbi, niti prilikom zaštite biljaka od štetnika i bolesti, a na najmanju moguću mjeru smanjuje se upotreba antimikrobnih sredstava u ekološkom uzgoju stoke. Samim time smanjena je opasnost od prisutnosti štetnih kemikalija u proizvodima koji sadrže više hranjivih tvari u odnosu na one iz konvencionalne proizvodnje te imaju bolja organoleptička svojstva.

Iako u sklopu ovog cilja nisu izdvojene intervencija Potpora prenošenju znanja i Potpora za pružanje savjetodavnih usluga, kao i aktivnosti koje će se odvijati putem AKIS-a, nužne su za širenje praksi kojima se doprinosi proizvodnji zdrave hrane kao i za poticanje javnosti na kupnju proizvoda koji su nastali korištenjem istih.

Napredak u ostvarenju specifičnog cilja SO9 pratit će se putem pokazatelja rezultata koji se odnose na održiva i smanjena uporaba pesticida (R.24), razvoj ekološke poljoprivrede (R.29), ograničavanje uporabe antimikrobnih sredstava (R.43) te poboljšanje dobrobiti životinja (R.44).

2.1.SO9.5 Prema potrebi obrazloženje upotrebe programa InvestEU, uključujući iznos i njegov očekivani doprinos specifičnom cilju/međusektorskom cilju

Nije primjenjivo.

2.1.SO9.8 Odabir pokazatelja rezultata

Odabir pokazatelja rezultata za taj specifični cilj

Pokazatelji rezultata [preporučeni pokazatelji rezultata za taj specifični cilj u potpunosti su prikazani podebljanim slovima].	Ciljna vrijednost
R.24 PR - Održiva i smanjena upotreba pesticida Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru posebnih obveza za koje je dodijeljena potpora koje dovode do održive upotrebe pesticida kako bi se smanjili rizici od pesticida i njihovi učinci, kao što je istjecanje pesticida	12,63 %
R.29 PR - Razvoj ekološke poljoprivrede Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) za koju je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a za ekološku poljoprivredu, pri čemu je održavanje ekološke poljoprivrede odvojeno od prelaska na nju	10,74 %
R.43 PR - Ograničavanje upotrebe antimikrobnih sredstava Udio uvjetnih grla (UG) na koja se odnose djelovanja za koja je dodijeljena potpora radi ograničavanja upotrebe antimikrobnih sredstava (sprječavanje/smanjenje)	52,19 %
R.44 PR - Poboljšanje dobrobiti životinja Udio uvjetnih grla (UG) obuhvaćenih djelovanjima za koja je dodijeljena potpora radi poboljšanja dobrobiti životinja	69,56 %

Obrazloženje ciljnih vrijednosti i povezanih ključnih etapa

U okviru SO9 određen je doprinos za četiri pokazatelja rezultata.

R.24PR Održiva i smanjena uporaba pesticida: Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru posebnih obveza za koje je dodijeljena potpora koje dovode do održive uporabe pesticida kako bi se smanjili rizici od pesticida i njihovi učinci, kao što je istjecanje pesticida

Ovaj pokazatelj određuje udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru posebnih obveza za koje je dodijeljena potpora koje dovode do održive uporabe pesticida kako bi se smanjili rizici od pesticida i njihovi učinci, kao što je istjecanje pesticida. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervencije:

·Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima (70.01.)

·Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika (70.08.) i

·Ekološki uzgoj (70.04.),

a kao odgovor na Potrebu 07 Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena, Potrebu 09 Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u tlu, Potrebu 10 Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanju genskih resursa, Potrebu 12 Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja i Potrebu 19 Poticanje potrošnje zdrave i održive hrane.

Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja je 12,63 %, a izračunava se kao ukupan planirani broj ha obuhvaćen navedenim intervencijama (najveći udio vrijednosti se odnosi na površine pod ekološkim uzgojem za koje se očekuje da će u zadnjoj godini provedbe biti obuhvaćeno oko 180.000 ha) u odnosu na ukupan broj ha korištene poljoprivredne površine (C.17 - 1.504.450 ha, vrijednost 2019.). Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja s planiranim godišnjim porastom tijekom razdoblja provedbe.

Smanjenje korištenja pesticida u okviru navedenih intervencija doprinosi smanjenju onečišćenja zraka, tla i vode te također značajno doprinosi i očuvanju bioraznolikosti te predstavlja osnovu za proizvodnju hrane

na održiv način.

R.29PR Razvoj ekološke poljoprivrede: Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) za koju se dodjeljuje potpora u okviru ZPP-a za ekološku poljoprivredu, pri čemu je održavanje ekološke poljoprivrede odvojeno od prelaska na nju

Ovaj pokazatelj određuje udio korištene poljoprivredne površine (KPP) za koju se dodjeljuje potpora u okviru ZPP-a za ekološku poljoprivredu, pri čemu je održavanje ekološke poljoprivrede odvojeno od prelaska na nju. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervenciju:

·Ekološki uzgoj (70.04.),

a kao odgovor na Potrebu 07 Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena, Potrebu 09 Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u tlu, Potrebu 10 Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanju genskih resursa, Potrebu 12 Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja i Potrebu 19 Poticanje potrošnje zdrave i održive hrane.

Ekološka poljoprivreda je odgovor na očite negativne učinke konvencionalne poljoprivrede na klimu, okoliš, bioraznolikost i prirodne resurse, kao i na zdravlje ljudi i ovom intervencijom će se djelomično odgovoriti na cijeli set potreba s kojom se ova intervencija povezuje. Cilj intervencije je potaknuti primjenu praksi i metoda ekološkog uzgoja koje su korisne za okoliš sa stajališta smanjenja emisija GHG, prilagodbe i ublažavanja klimatskih promjena (SO4). Također, nekorištenje sintetskih mineralnih gnojiva kao i smanjenje korištenja pesticida doprinosi smanjenju onečišćenja zraka i tla, a zabrana korištenja sintetskih mineralnih gnojiva pridonosi smanjenju onečišćenja vode kroz smanjeno ispiranje i otjecanje hranjiva poput dušika i fosfora (SO5). Nekorištenje sintetskih mineralnih gnojiva kao i smanjenje korištenja pesticida značajno doprinosi i očuvanju bioraznolikosti (SO6). Osim toga, ekološki uzgoj je i osnova za proizvodnju hrane na održiv način i time pridonosi i cilju SO9.

Očekivana ciljna vrijednost pokazatelja je 10,74 % a izračunava se kao ukupan planirani broj ha obuhvaćen intervencijom (161.539 ha) u odnosu na ukupan broj ha korištene poljoprivredne površine (nazivnik: C.17 - 1.504.450 ha, vrijednost 2019.). Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja s planiranim godišnjim porastom tijekom razdoblja provedbe (154.806 ha u 2024., 181.791 ha u 2028.).

R.43PR Ograničavanje upotrebe antimikrobnih sredstava: Udio uvjetnih grla (UG) obuhvaćenih djelovanjima za koja se dodjeljuje potpora radi ograničenja upotrebe antimikrobnih sredstava (sprečavanje/smanjenje)

Ovaj pokazatelj određuje udio uvjetnih grla (UG) obuhvaćenih djelovanjima za koja se dodjeljuje potpora radi ograničenja upotrebe antimikrobnih sredstava (sprečavanje/smanjenje). Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervenciju:

- Plaćanja za dobrobit životinja (70.06.),
- Ekološki uzgoj (70.4) i
- Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju (73.10)

a kao odgovor na Potrebu 07 Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena i Potrebu 18 Jačanje praksi usmjerenih na dobrobit životinja te Potrebu 05 Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije.

Očekivana ciljna vrijednost je 52,19 %, a izračunava se kao ukupan planirani broj UG obuhvaćenih djelovanjima za koja se dodjeljuje potpora radi ograničenja upotrebe antimikrobnih sredstava (sprečavanje/smanjenje) (393.882) u odnosu na ukupan broj UG (C.23 - 754.710 UG, vrijednost 2016.). Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja.

Cilj je poticati poljoprivrednike na provedbu dobrobiti životinja kako bi se poboljšali životni uvjeti domaćih životinja te kako bi bili što sličniji njihovim prirodnim potrebama. Isto tako, ove prakse predstavljaju dodatni korak ka održivijoj poljoprivrednoj praksi koja ima pozitivne ishode za zdravlje ljudi i za okoliš, a i na ublažavanje klimatskih promjena imajući na umu kako provedba pojedinih zahtjeva dobrobiti životinja poput povećanja podne površine, obogaćivanja ležišta većim količinama slame ili držanje životinja na ispaši doprinosi smanjenju GHG emisija i amonijaka. Isto tako, kroz Dobrobiti životinja se odražavaju zahtjevi kojima se smanjuje korištenje antimikrobnih pripravaka (poput ispusta, ispaše, kontrole mikotoksina i plijesni i smanjenja toplinskog stresa), a koji izravno doprinose ovom cilju.

R.44PR Poboljšanje dobrobiti životinja: Udio uvjetnih grla (UG) obuhvaćenih djelovanjima za koja se dodjeljuje potpora radi poboljšanja dobrobiti životinja

Ovaj pokazatelj određuje udio uvjetnih grla (UG) obuhvaćenih djelovanjima za koja se dodjeljuje potpora radi poboljšanja dobrobiti životinja. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervenciju:

·Plaćanja za dobrobit životinja (70.06.) i

• Ekološki uzgoj (70.4),

a kao odgovor na Potrebu 07 Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena i Potrebu 18 Jačanje praksi usmjerenih na dobrobit životinja.

Očekivana ciljna vrijednost je 69,56 %, a izračunava se kao ukupan planirani broj UG obuhvaćenih djelovanjima za koja se dodjeljuje potpora radi poboljšanja dobrobiti životinja (525.000 UG) u odnosu na ukupan broj UG (C.23 - 754.710 UG, vrijednost 2016.). Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja.

Cilj je poticati poljoprivrednike na provedbu dobrobiti životinja kako bi se poboljšali životni uvjeti domaćih životinja te kako bi bili što sličniji njihovim prirodnim potrebama. Isto tako, ove prakse predstavljaju dodatni korak ka održivijoj poljoprivrednoj praksi koja ima pozitivne ishode za zdravlje ljudi i za okoliš, a i na ublažavanje klimatskih promjena imajući na umu kako provedba pojedinih zahtjeva dobrobiti životinja poput povećanja podne površine, obogaćivanja ležišta većim količinama slame ili držanje životinja na ispaši doprinosi smanjenju GHG emisija i amonijaka.

Poticanje poljoprivrednika ka ovom cilju započelo je 2018. u okviru mjere ruralnog razvoja i taj trend se nastavlja s još ambicioznijim ciljem da se dostigne planirana ciljna vrijednost, a time i djelomično odgovoriti na definiranu potrebu, posebice kada uzmemo u obzir da je 2020. godine obuhvaćeno bilo svega 32% UG (ref: SWOT analiza – W.1.).

Pokazatelji rezultata R.24, R.29, R.43 i R.44 su specifični i direktno vezani uz ovaj specifični cilj.

2.1.SO9.9 Obrazloženje financijske dodjele

Pregled financijskog doprinosa intervencija koji su vezani uz intervencijsku logiku SO9 prikazan je u sljedećoj tablici:

Intervencije	UKUPNO
EAGF	**97.008**
47.1.f.01. Sectoral intervention_Voće i povrće_Promidžba, komunikacija i marketing	97.008
EAFRD	**606.924.693**
70.04. AEC_Ekološka	207.784.815
70.06. AEC_Plaćanja za dobrobit životinja	175.476.470
73.10. Investments_Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju	223.663.408
UKUPNO	**607.021.701**

Ukupno planirani iznos je 607.021.701 EUR-a (EU + HR dio). Navedeni iznos je planiran kako bi se postigli ciljevi i u skladu je s financijskim planom.

Intervencijom Plaćanja za dobrobit životinja iz EPFRR-a u okviru ovog specifičnog cilja se doprinosi i obvezi iz stavka 1. članka 93. Uredbe (EU) br. 2021/2115.

2.1.XCO Međusektorski cilj modernizacije sektora poticanjem i razmjenom znanja, inovacija i digitalizacije u poljoprivredi i ruralnim područjima te promicanjem njihove primjene

2.1.XCO.1 Sažetak SWOT analize

2.1.XCO.1.1 Prednosti

S.1 Duga tradicija formalnog obrazovanja u poljoprivredi i šumarstvu u Hrvatskoj
S.2. Postojeći sustav savjetovanja u poljoprivredi i šumarstvu putem javne savjetodavne službe
S.3. Veliki broj kvalitetnih institucija dostupnih za savjetovanje poljoprivrednika i šumoposjednika
S.4. Upotreba digitalnih alata u Agenciji za plaćanja
S.5. Osnovani znanstveni centri izvrsnosti te centri kompetencija u području Hrana i bioekonomija

Hrvatska se odlikuje dugom tradicijom poljoprivrednih nauka i prakse. Naime, u Hrvatskoj djeluje najstarije poljoprivredno i šumarsko učilište u jugoistočnoj Europi – Visoko gospodarsko učilište u Križevcima, a koje se ujedno smatra i kolijevkom poljoprivrednog obrazovanja, struke i znanosti u Hrvatskoj. Osnovano je 1860. godine, a 1893. godine osnovan je i prvi hrvatski poljoprivredni znanstveni zavod – Postaja za istraživanje sjemenja. Profesori učilišta izdali su mnogobrojne stručne knjige i udžbenike, a neka od izdanja bila su među prvima u svom području.

U smislu prijenosa znanja i inovacija posebno su značajni stručni (sektorski) događaji organizirani od strane strukovnih udruženja i institucija. U najvećem broju događanja sudjeluju i savjetodavci i konzultanti, koji doprinose prijenosu specifičnih stručnih znanja te nude priliku za masovniji i širi pristup izmjeni stručnih, tehničkih i organizacijskih informacija poljoprivrednicima i šumarima.

Republika Hrvatska je 1991. godine uspostavila javnu službu savjetnika u poljoprivredi – Poljoprivredno savjetodavnu službu koja je tijekom godina prerasla u značajnu instituciju za pomoć poljoprivrednicima i privatnim šumoposjednicima s razgranatom mrežom ureda na cijelom području RH. 2019. godine cijela služba prelazi u sastav Ministarstva poljoprivrede u sklopu Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede. Uprava djeluje u 118 ureda s 230 savjetnika na cijelom području Hrvatske. Poljoprivredni savjetnici su različitih specijalnosti (ratarstvo, hortikultura, stočarstvo, zaštita bilja, agroekonomika, itd.) i u područnim uredima su zastupljeni s obzirom na tip poljoprivredne proizvodnje u toj regiji. Stručno osposobljavanje te razmjena znanja i informacija provodi se održavanjem tečajeva, radionica, webinara i demonstracijskim aktivnostima. Polaznici tečajeva su poljoprivredni proizvođači obveznici pohađanja strukovnog osposobljavanja iz tema agrookoliša i klimatskih promjena, ekološke poljoprivredne proizvodnje, dobrobiti životinja. Poseban naglasak je na organizaciji strukovnog osposobljavanja za mlade poljoprivrednike. Prema odobrenom planu i programu provedbe strukovnog osposobljavanja, organiziraju se tečajevi koje u prosjeku pohađa 20 sudionika, te se u suradnji sa drugim dionicima organiziraju demonstracijske aktivnosti gdje se prikazuju, osim novih tehnoloških dostignuća, primjeri dobre poljoprivredne prakse i dobrobiti životinja. U Hrvatskoj se javne savjetodavne usluge nude besplatno svim poljoprivrednicima upisanim u odgovarajućim upisnicima i registrima, a često i samim hobistima. Koristeći različite metode savjetodavnog rada, pružaju informacije o ekonomskim, tehničkim i tehnološkim aspektima poljoprivredne proizvodnje. Isto tako, na raspolaganju stoje i druge stručne organizacije privatnog i javnog sektora koje pružaju savjetodavne, edukativne i informativne usluge. Osim javne savjetodavne službe, postoji veliki broj stručnih i znanstvenih institucija, istraživačkih institucija, udruženja poslovnih savjetnika i konzultanata, organizacija civilnog društva te stručnih i komorskih organizacija koje čine dio većeg sustava savjetovanja.

Osim znanstvenih centara izvrsnosti, u 2018. godini osnovani su i prvi regionalni centri kompetentnosti u strukovnom obrazovanju pa su tako u području poljoprivrede imenovana tri centra:

- Poljoprivredo-prehrambena škola Požega
- Srednja škola „Arboretum Opeka“ iz Marčane
- Poljoprivredno šumarska škola Vinkovci.

Centri kompetencija (CEKOM-i) su individualni (umreženi) subjekti vođeni potrebama industrije,

osmišljeni u svrhu pružanja podrške podizanju kapaciteta poslovnog sektora (uglavnom malih i srednjih poduzeća kojima nedostaju vlastiti kapaciteti za istraživanje i razvoj), kako bi provodili projekte istraživanja i razvoja (osobito one usmjerene na razvoj i primijenjena istraživanja i komercijalizaciju rezultata) u skladu s tematskim područjima navedenima u Strategiji pametne specijalizacije Republike Hrvatske. Njihov glavni cilj je povećati konkurentnost poslovnog sektora kroz ulaganja u istraživanje i razvoj i povećanje ulaganja poslovnog sektora u istraživanje i razvoj.

Uspostavom AKIS sustava i usmjeravanjem i umrežavanjem dionika kroz aktivnosti AKIS koordinacijskog tijela, NM ZPP, online AKIS platforme kao i aktivnostima Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede očekuje se bolje povezivanje dionika kao i zajedničko djelovanje sukladno identificiranim potrebama.

U novom programskom razdoblju ključna uloga predviđena je za poljoprivredne savjetnike, kako javne (službenike Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede) tako i sve privatne koji će biti u mogućnosti pružiti potrebnu potporu poljoprivrednicima, a naročito kao potporu inovacijskim procesima (inovacijskim partnerstvima – operativnim skupinama), vođenju interaktivnih radionica za stručne skupine poljoprivrednih proizvođača kao i odgovarajuću prilagodbu svim ostalim izazovima koje donosi tranzicija savjetodavnog rada i cjelokupne poljoprivrede Europske unije.

Istraživačke institucije (instituti, sveučilišta, privatne istraživačke tvrtke) i rezultati njihovih projekata nedovoljno su poznati ostalim dionicima. Mediji povezani s poljoprivredom (agronomski časopisi, mrežni poljoprivredni portali, itd.) obrađuju aktualne poljoprivredne teme, a planirana uspostava online AKIS platforme kao centra za dijeljenje znanja će omogućiti i sistematizirani pristup svim relevantnim informacijama za sve dionike AKIS-a.

2.1.XCO.1.2 Slabosti

W.1. Nedostatak atraktivnosti formalnog poljoprivrednog obrazovanja u Hrvatskoj

W.2. Slaba koordinacija i izostanak suradnje među glavnim akterima AKIS-a

W.3. Niska razina iskorištenosti sredstava za mjere namijenjene savjetovanju, prijenosu znanja i inovacijama (M1, M2, M16) u okviru Programa ruralnog razvoja

W.4. Slaba provedba mjera koje potiču primjenu inovativnih rješenja u poljoprivredi i šumarstvu

W.5. Nacionalna ruralna mreža nedovoljno prepoznata kao platforma za umrežavanje i povezivanje

W.6. Nedostatna ulaganja u istraživanje i razvoj

W.7. Niska razina educiranosti i digitalnih vještina poljoprivrednika

Bez obzira na dugu tradiciju i velik broj institucija koje nude formalno poljoprivredno obrazovanje u Hrvatskoj, ono ne privlači željeni broj studenata pa je tako broj kandidata manji od upisnih kvota. To je problem koji muči sve fakultete koji nude te programe, s jedne strane za to su kriva (negativna) demografska kretanja, a s druge smanjen interes za bavljenje poljoprivredom. U sektoru šumarstva posljednjih je godina zamijećen je trend smanjenja interesa mladih ljudi za studiranje. Tu pojavu možemo povezati s padom nataliteta i depopulacijom Hrvatske, posebice ruralnih sredina koje su tradicionalno bile glavni izvor studenata šumarstva. Uz to, u slučaju studija šumarstva posljedica je također i kriza šumarstva općenito, a posebice one grupe problema koji se odnose na marginalizaciju šumarske struke i ugrožavanje pozicije šumarskog inženjera. U slučaju studija urbanog šumarstva jedan od glavnih problema je nedovoljna prepoznatljivost tog profila na tržištu rada. Na Šumarskom fakultetu postoji svijest o navedenom problemu te da su poduzeli konkretne korake za popularizaciju studijskih programa u Hrvatskoj, jer šumarska praksa i šumarska znanost moraju zajednički djelovati. Samo će tako osigurati prosperitet u skladu s definicijom šumarstva kao znanosti, struke i umijeća gospodarenja i očuvanja šumskih ekosustava za trajnu dobrobit čovjeka, društva, okoliša i gospodarstva. Zadnjih godina Šumarski fakultet provodi intenzivnu javnu (medijsku) kampanju (primarno preko društvenih mreža i Internet alata) u cilju privlačenja studenata.

U programskom razdoblju 2014.-2020. Hrvatska je predvidjela 1% ukupne omotnice za Program ruralnog razvoja (EPFRR + nacionalno sufinanciranje) za mjeru M1: Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja, mjeru M2: Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć

poljoprivrednim gospodarstvima i mjeru M16: Suradnja. Objektivni razlozi (nedovoljan broj savjetnika s niskom prosječnom plaćom i sl.) utjecali su na nepotpuno iskorištenje financijskih alokacija. Međutim, indikator uspješnosti prema broju poljoprivrednika koji su obuhvaćeni savjetovanjem značajno je nadmašen.

U mjeri 16 operativne skupine razvijaju i provode projekte međusobne inovativne suradnje skupine dionika s područja znanosti, praktične primjene i drugih vidova doprinosa inovativnosti prema principima povezivosti odozdo prema gore, uključujući procese dijeljenja rezultata istraživanja/rješenja koja su se pokazala prihvatljivima za određeno područje (primjene).

Provedba mjere započela je tek 2018. godine kada je raspisan prvi natječaj za provedbu tipa operacije 16.1.1 „Potpora za osnivanje operativnih skupina“ (EIP operativne skupine). Kao rezultat navedenog natječaja, potpisani su Ugovori o financiranju s 21 operativnom skupinom (od čega većina s temama vezanim uz ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama) koje će svoje odobrene projektne ideje provesti u praksi. Za tip operacije 16.4.1 „Kratki lanci opskrbe i lokalna tržišta“ objavljena su dva natječaja (prvi natječaj objavljen je tek 2020. godine) te je u sklopu njih odobrena potpora za 10 operativnih skupina.

Aktivnosti poduzete tijekom 2019. i 2020. usmjerene su ka povećanju aktivnosti i vidljivosti Nacionalne ruralne mreže (NRM), ali i njenoj postupnoj transformaciji prema NRM novog programskog razdoblja – NRM ZPP i njenoj ulozi u okviru AKIS sustava.

Republika Hrvatska je s obzirom na izdvajanja u istraživanje i razvoj na samom začelju EU, odnosno 2018. godine razina izdvajanja, bila je 0,97% BDP-a dok je na razini EU 27 izdvajanje iznosilo 2,19%. Prema podacima DZS-a, od ukupnih državnih proračunskih sredstava za istraživanje i razvoj, u 2018. godini je za poljoprivredu u Hrvatskoj izdvojeno 2%, dok je istovremeno na razini EU-28 prosječno izdvojeno 3,17 %.

Konkurentnost poljoprivrede, ali i svakog drugog segmenta ovisi o vrsti i razini educiranosti poljoprivrednika. Prema podacima APPRRR-a, u Upisniku poljoprivrednika 2019. godine bilo je upisano 170.587 poljoprivrednika od čega je prosječno svega 7% imalo visokoškolsko obrazovanje.

2.1.XCO.1.3 Prilike

O.1. Upotreba digitalnih alata u administraciji poljoprivrede

O.2. Korištenje novih tehnologija u svrhu ostvarivanja dodane vrijednosti između ostalog i kroz jačanje suradnje s istraživačkim institucijama u području tehnoloških rješenja i digitalizacije

O.3. Jačanje vještina i kompetencija poljoprivrednih savjetnika

O.4. Dostupnost širokopojasnog pristupa internetu kao temelj za tranziciju prema digitalnom gospodarstvu

O.5. Učinkovito korištenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija za poboljšanje protoka i dijeljenja znanja

Spremnost hrvatskih poljoprivrednika na digitalizaciju potvrđuje i uvođenje elektroničkog sustava obrade prijava za sve poljoprivredne potpore koje dodjeljuje Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR). Naime, APPRRR je 2010. godine uspostavila sustav AGRONET – elektroničku aplikaciju namijenjenu za pomoć poljoprivrednim gospodarstvima i ostalim korisnicima u ostvarivanju prava na potpore u poljoprivredi. Sukladno Pravilniku o provedbi programa izravne potpore i pojedinih mjera državne potpore poljoprivredi, od 2015. godine podnositelj popunjava Jedinstveni zahtjev za potporu isključivo elektronički. Uspoređujući popise korisnika potpora u 2018. i 2019. godini (isključujući broj korisnika kojima je isplaćen iznos do 5.000 kn, a čiji se nazivi sukladno pravnoj osnovi ne prikazuju), primijećen je porast broja korisnika potpora od 6,2 % (u bazi korisnika u 2019. godini zabilježeno je 78.797 korisnika). Porast broja korisnika pokazatelj je kako digitalizacija ne priječi korisnike u prijavi zahtjeva, budući da im je osigurana i dodatna pomoć djelatnika u podružnicama Agencije za plaćanja i savjetnika.

Na temelju izvješća Europske komisije o indeksu digitalnoga gospodarstva i društva (DESI), Hrvatska je ostvarila napredak u kategorijama upotrebe interneta i digitalnih javnih usluga. Prema rezultatima iz 2020. godine, od ukupnog broja građana 77 % građana su ujedno i aktivni korisnici interneta, dok 65 % internetskih korisnika koristi usluge e-uprave. Zabilježen je i porast prodaje malih i srednjih poduzeća

putem interneta (za 3 % u odnosu na 2019.), odnosno ukupno 21 % MSP-ova prodaje na internetu, a uz to se 10 % bavi i prekograničnom e-trgovinom u druge zemlje EU-a i 22 % koristi rješenja u oblaku.

U 2020. godini poljoprivrednicima je omogućeno izdavanje elektroničke poljoprivredne iskaznice (ePI) koja zamjenjuje sve postojeće kartice (tzv. Zelenu poljoprivrednu karticu, karticu plavog dizela i karticu za korištenje sredstava za zaštitu bilja). Nadalje, ePI poljoprivrednicima omogućuje elektroničko podnošenje zahtjeva za potporu u sustavu AGRONET. Uvođenjem ePI iskaznice predviđa se rasterećivanje administrativnog sustava Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju uz ubrzavanje obrade i isplate potpora. Osim toga, ePI se može koristiti i za pristup sustavu e-Građani radi korištenja digitalnih usluga, npr. dohvaćanje dokumenata (domovnica, rodni list, potvrde o prebivalištu i sl.), za usluge HZMO-a, HZZO-a i porezne prijave.

Dodatna pogodnost i mogućnost koju pružaju informacijske tehnologije i digitalizacija svakako je marketing, odnosno promocija kojom se dopire do šireg kruga potencijalnih korisnika te se olakšava povezivanje proizvođača i kupaca. Jedan od primjera koji ide u tom smjeru je razvoj i aktiviranje platforme nacionalne internet tržnice koja na jednom mjestu omogućava kupnju i prodaju domaćih proizvoda s njiva, farmi i ribarica iz cijele Hrvatske. Poljoprivredni proizvođači na ovaj način dobivaju mjesto za besplatan plasman i brzu prodaju svojih vrijednih proizvoda, a kupci provjerenu lokaciju s jedinstvenim pregledom i najvećim izborom hrane visoke kvalitete, željene svježine i očuvane tradicije. Ova platforma ujedno omogućava javnim naručiteljima pronalazak dobavljača i objavu potreba za nabavu domaćih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u skladu s Odlukom Vlade RH o uvjetima i kriterijima, a koje pri javnoj nabavi moraju zadovoljiti poljoprivredni i prehrambeni proizvodi, na temelju koje se javni naručitelji obvezuju na nabavu domaće, svježe i kvalitetne hrane iz kratkih lanaca opskrbe.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva kroz Upravu za stručnu podršku razvoju poljoprivrede sudjeluje u CSA projektima DESIRA, NEFERTITI, FAIRshare and i2connect. U prvom pozivu za projekte Obzora Europa sudjelovali su u više projektnih prijedloga. Znanja i vještine potrebne za učinkovito upravljanje procesima unapređenja AKIS sustava u Republici Hrvatskoj biti će nadograđena kroz modernAKIS projekt, koji je odobren za financiranje. Također izazovi klimatskih promjena u kombinaciji s primjenom novih okolišno prihvatljivih tehnologija zaštite bilja uz maksimalno učinkovitu edukaciju poljoprivrednih proizvođača (demo farme) i poljoprivrednih savjetnika (osnivanjem Community of Practice grupa) nastojati će se provesti kroz projekte Climate Farm Demo i ClimateSmart Advisor. Planirano je buduće na projektne pozive Obzor Europa povezanih s ciljevima nacionalnih i europskih strategija iz područja poljoprivrede.

Znanja stečena u projektu FAIRshare o mehanizmima i procesima digitalizaciju savjetodavnih usluga i razvoja sustava za širenje znanja i pomoći poljoprivrednika predstavljaju nužne *hard-skills* odnosno digitalizaciju samog savjetodavnog rada i pružanju digitalnih usluga. Međutim, najmanje jednako su važne i *soft-skills*, potpora poljoprivrednicima kroz socijalne vještine i razumijevanjem potreba i procesa razvoja inovacija, zajedničkog stvaranja (multi-actor cocreation) kroz interaktivne radionice. Stečena znanja kroz H2020 projekte koje su stekli članovi projektnih timova, educirani kroz *train-the-trainer* projektne aktivnosti biti će osnova za jačanje kapaciteta javne poljoprivredno savjetodavne službe. Poljoprivredni savjetnici Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede biti će u narednom razdoblju educirani o načinima i metodama potpore inovacijama u poljoprivredi. Sukladno novo stečenim znanjima i vještinama, poljoprivredni savjetnici će biti u mogućnosti pružiti podršku svim postojećim operativnim skupinama Republike Hrvatske i sudjelovati u radu svih novoformiranih operativnih skupina koje će biti osnovane sukladno regulativi. Osim poljoprivrednih savjetnika i poljoprivrednih proizvođača podrška sustavu inovacija biti će formirana i razvojem ciljanih edukacija za poljoprivredne proizvođače koje će Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede pružati kroz svoje usluge. Također, privatnim savjetnicima će se kroz AKIS sustav biti će također uključeni u sve procese.

Posebne prilike za jačanje savjetodavnih i konzultantskih kapaciteta moguća je kroz ugovaranje i suradnju na provedbi projektnih aktivnosti iz Okvirnog programa Europske unije za istraživanje i inovacije – Obzor 2020 i Obzor Europa (2021-2027). Jedan od oblika razmjene znanja i iskustva sa savjetnicima iz drugih država Europske unije postoji kroz članstvo u SEASN mreži (South Eastern Europe Advisory Service Network) koja se realizira kroz organizaciju stručnih i studijskih putovanja, posjeta te razmjenu znanja i iskustava.

Prema podacima za 2021., objavljenim u DESI izvješću za 2021., Hrvatska je na 25. mjestu u EU po digitalnim javnim uslugama (52 %), znatno ispod prosjeka EU. Pokazatelji pokazuju nisku razinu online

interakcije između javnih tijela, građana i poduzeća, ali u situaciji Covida postoji velika tendencija brzog rasta. Hrvatski korisnici interneta aktivno sudjeluju u uslugama e-uprave u 52%. Ocjena Hrvatske na unaprijed ispunjenim obrascima dostiže 42 boda. Hrvatska ima vrlo dobar učinak na pokazatelju otvorenih podataka, zauzima 17. mjesto s 82%. Dostupnost usluga e-uprave za poduzeća je 64%, a za građane 60%. Ključno mjesto za pozicioniranje digitalnih usluga u poljoprivredi je Centar dijeljenih usluga. Centar dijeljenih usluga je "Državni oblak" na kojem se spaja državna informacijska infrastruktura i omogućuje zajedničko korištenje informacijskim i komunikacijskim tehnologijama te istim aplikativnim rješenjima radi njihove racionalizacije.

2.1.XCO.1.4 Prijetnje

T.1. Slabiji i nedostatan razvoj širokopojasnog interneta ograničava razvoj ruralnih područja i povezivostpotencijalnih korisnika intervencija ZPP-a

T.2. Daljnje starenje stanovništva i depopulacija

Razvoj širokopojasnog pristupa – mreže u Hrvatskoj nije dovoljno brz i postoje velike razlike u dostupnosti širokopojasnog pristupa, posebice između urbanih i ruralnih područja te razvijenih i manje razvijenih dijelova Republike Hrvatske. Dok u većim hrvatskim gradovima postoje područja u kojima je već dostupna gigabitna povezanost, u ruralnoj Hrvatskoj takvih područja nema. Ove razlike u digitalnom razvoju između urbanih i ruralnih područja negativno utječu na demografska i gospodarska kretanja u ruralnim područjima te dovode do migracije stanovništva iz ruralnih područja, što značajno smanjuje potencijal razvoja ovih područja. Daljnji problem je raspršena populacija u većem dijelu hrvatskog zemljopisnog područja, a time i manji potencijal širokopojasnih korisnika u tim područjima, što rezultira visokim troškovima postavljanja mreža vrlo velikog kapaciteta na tim područjima. U tekućem programskom razdoblju 2014. – 2020. Hrvatska također ima na raspolaganju bespovratna sredstva iz proračuna EU-a (Strukturni fondovi) za jačanje širokopojasne infrastrukture u područjima u kojima nema tržišnog interesa operatera za izgradnju širokopojasne infrastrukture, ali korištenje tih sredstava nije na pravoj razini.

Prema relevantnim pokazateljima zrelosti širokopojasnog pristupa, koje redovito prikuplja i objavljuje Europska komisija putem Indeksa digitalnog gospodarstva i društva (DESI) 2021. godine, Hrvatska se nalazi na 19. mjestu od 27 država članica EU-a. U usporedbi s dvije prethodne godine 2020. i 2019. Hrvatska je bila 20.

Iako Hrvatska ima dobru pokrivenost brzim širokopojasnim internetom (86% na nacionalnom i 39% u ruralnom području), njezino ukupno korištenje fiksnog širokopojasnog pristupa nešto je ispod prosjeka EU-a. Jedan od pozitivnih pomaka u povezivanju je dodjela harmoniziranog spektra za 5G u kolovozu 2021. Ovo je odskočna daska za daljnje ubrzanje digitalne transformacije i donosi prednosti i tvrtkama i pojedincima. Razina barem osnovnih digitalnih vještina i dalje je neznatno niska u usporedbi s prosjekom EU-a. Nasuprot tome, Hrvatska je iznad prosjeka EU-a za iznad osnovnih digitalnih vještina.

Modernizacija, digitalizacija te inovacije uglavnom su svojstveni i povezuju se s mlađom populacijom korisnika, a što se potvrđuje i u W.7 gdje je istaknuta niska razina digitalnih vještina kod populacije iznad 45 godina starosti.

2.1.XCO.1.5 Druge napomene

Nije primjenjivo.

2.1.XCO.2 Utvrđivanje potreba

Oznaka	Naslov	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Potreba je uzeta u obzir u strateškom planu u okviru ZPP-a
20	Unaprijediti vještine radne snage u	Visok	Da

	poljoprivredno-prehrambenom lancu		
21	Unaprijediti poduzetničke sposobnosti za proizvođače	Srednji	Da
22	Olakšati pristup prijenosu znanja i vještina	Srednji	Da
23	Unaprijediti koordinaciju i komplementarnost između intervencija u ruralnim područjima	Slab	Ne
24	Unaprijediti pristup istraživanjima i razvoju te korištenje znanja i tehnologija u poljoprivredi	Srednji	Da

Druge napomene o procjeni potreba

Nije primjenjivo.

2.1.XCO.4 Logika intervencije

Oblik intervencije	Vrsta intervencije	Oznaka intervencije (država članica) – naziv	Zajednički pokazatelj ostvarenja
Sectoral - Voće i povrće	INVRE(47(1)(a)) - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, istraživanje i eksperimentalne i inovativne metode proizvodnje te druga djelovanja	47.1.a.02. - Istraživanja, eksperimentalne i inovativne metode proizvodnje	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora
Sectoral - Voće i povrće	ADVI1(47(1)(b)) - usluge savjetovanja i tehnička pomoć, posebno u pogledu održivih tehnika suzbijanja štetnih organizama i bolesti, održive upotrebe sredstava za zaštitu bilja i zdravlja životinja, prilagodbe klimatskim promjenama i ublažavanja tih promjena, uvjeta zaposlenja, obveza poslodavaca te zdravlja i sigurnosti na radu	47.1.b.01. - Savjetodavne usluge i tehnička pomoć	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora
Sectoral - Voće i povrće	TRAINCO(47(1)(c)) - osposobljavanje, uključujući prenošenje znanja i razmjenu najboljih praksi, posebno u pogledu održivih tehnika suzbijanja štetnih organizama i bolesti, održive upotrebe sredstava za zaštitu bilja i zdravlja životinja, prilagodbe klimatskim promjenama i ublažavanja tih promjena, kao i upotrebe organiziranih trgovinskih platformi i razmjene robe na licu mjesta te ročnih tržišta	47.1.c.01. - Trening i/ili razmjena najboljih praksi	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora
Sectoral - Pčelarski proizvodi	ADVIBEES(55(1)(a)) - usluge savjetovanja, tehnička pomoć, osposobljavanje, informacije i razmjena najboljih praksi, među ostalim umrežavanjem, za pčelare i organizacije pčelara	55.1.a.01. - Savjetodavne usluge, tehnička pomoć, obuka, informacije i razmjena najboljih praksi, uključujući umrežavanje, za pčelare i pčelarske organizacije	O.37. Broj djelovanja ili jedinica za očuvanje ili poboljšanje pčelarstva
Sectoral - Pčelarski proizvodi	COOPAPI(55(1)(e)) - suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu programâ istraživanja u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda	55.1.e.01. - Suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu istraživačkih programa u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda	O.37. Broj djelovanja ili jedinica za očuvanje ili poboljšanje pčelarstva
RD	COOP(77) - Suradnja	77.03. - Potpora za EIP operativne skupine	O.1. Broj projekata operativne skupine Europskog partnerstva za inovacije (EPI)
RD	KNOW(78) - Razmjena znanja i širenje informacija	78.01. - Potpora prenošenju znanja	O.33. Broj djelovanja ili jedinica za osposobljavanje, savjetovanje i informiranje obuhvaćenih potporom
RD	KNOW(78) - Razmjena znanja i širenje informacija	78.02. - Potpora za pružanje savjetodavnih usluga	O.33. Broj djelovanja ili jedinica za osposobljavanje,

			savjetovanje i informiranje obuhvaćenih potporom

Pregled

Sinergijom intervencija vezanih uz horizontalni cilj utjecat će se na povećanje stupnja znanja i poticanje inovacija, učinkovitije korištenje tehnologije te jaču, dugotrajniju povezanost između istraživačkog sektora i ruralnog gospodarstva.

Aktivnosti za ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe posebno su usmjerene kroz informacije vezane za prilagodbe i edukacije o očekivanju budućih klimatskih scenarija.

Osvješćivanje javnosti, radionice za prijenos znanja i demonstracijske aktivnosti, kao i prilagođeni savjeti osmišljeni su za zaštitu okoliša, te će povećati stupanj zaštite prirodnih resursa i bioraznolikosti, zaštite voda te razumijevanje potencijalnih utjecaja poljoprivrede i gospodarenja šumama na okoliš. To će uključivati specijalizirana osposobljavanja i savjetovanja za održivo upravljanje tlom i poljoprivredno-okolišne prakse.

Kroz ciljane intervencije edukacije i savjeta posebno namijenjenih mladim poljoprivrednicima koji su spremni implementirati stečena nova znanja i vještine i inovativna rješenja ostvarit će se sinergija prilikom preuzimanja poljoprivrednih gospodarstava.

Osposobljavanje savjetnika omogućit će stalno praćenje inovativnih tehnologija i proizvodnih procesa, kao i povećanje znanja o pitanjima zaštite okoliša u poljoprivredi, okolišnim i klimatskim uvjetima te će pridonijeti boljoj produktivnosti i boljem iskorištavanju prirodnih resursa.

Širenje i usvajanje inovacija će se poticati kroz suradnju između znanstveno-istraživačkog sektora i ruralnog gospodarstva, kako bi se premostio jaz inovacija. Povezivanje poljoprivrednih i prehrambenih proizvođača i njihova suradnja u okviru EIP operativnih skupina doprinijeti će boljem sudjelovanju na tržištu. Nadalje, podrška će se pružiti za inovacije i primjenu istraživanja u vezi s novim tehnologijama i postupcima za smanjenje emisije stakleničkih plinova. Na ovaj način maksimizira se sinergijsko djelovanje inovativnih rješenja i njihova primjena u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji i prerađivačkoj industriji.

Nove proizvodne prakse i tehnologije mogu povećati konkurentnost poljoprivrede i njezinu gospodarsku i okolišnu održivost. Kako bi se iskoristile mogućnosti koje pružaju nove tehnologije, potrebno je unaprijediti znanja i vještine poljoprivrednika za njihovu primjenu. Isto tako, Strateški plan će omogućiti višu razinu financiranja za istraživanja i inovacije u poljoprivrednom sektoru u odnosu na prethodno programsko razdoblje.

SWOT analiza za ovaj specifični cilj identificirala je pet potreba hrvatskog poljoprivrednog sektora, od kojih su za njih četiri razrađene intervencije u Strateškom planu kako je navedeno u nastavku. Potreba P 20 ima visoki prioritet dok su ostale navedene potrebe ocijenjene srednjom razinom prioriteta.

Sažetak - Odnos potreba i intervencija povezanih sa specifičnim ciljem XCO:

	Potrebe hrvatskog poljoprivrednog sektora:			
	Potreba P20: Unaprijediti vještine radne snage u poljoprivredno-prehrambenom lancu	**Potreba P21:** Unaprijediti poduzetničke sposobnosti za proizvođače	**Potreba P22:** Olakšati pristup prijenosu znanja i vještina	**Potreba P24:** Unaprijediti pristup istraživanjima i razvoju te korištenje znanja i tehnologija u poljoprivredi
Intervencije	**47.1.c.01.** - Trening i/ili razmjena najboljih praksi (voće i povrće) **55.1.a.01**. - Savjetodavne usluge, tehnička	**78.01**. - Potpora prenošenju znanja	**47.1.b.01.** - Savjetodavne usluge i tehnička pomoć (voće i povrće) **47.1.c.01.** - Trening i/ili razmjena najboljih praksi	**47.1.a.02.** - Istraživanja, eksperimentalne i inovativne metode proizvodnje (voće i povrće) **55.1.e.01.** - Suradnja

	pomoć, obuka, informacije i razmjena najboljih praksi, uključujući umrežavanje, za pčelare i pčelarske organizacije **78.01**. - Potpora prenošenju znanja		(voće i povrće) **55.1.a.01.** - Savjetodavne usluge, tehnička pomoć, obuka, informacije i razmjena najboljih praksi, uključujući umrežavanje, za pčelare i pčelarske organizacije **78.02.** - Potpora za pružanje savjetodavnih usluga	sa specijaliziranim tijelima za provedbu istraživačkih programa u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda **77.03.** - Potpora za EIP operativne skupine **78.02.** - Potpora za pružanje savjetodavnih usluga

Tri potrebe povezane uz ovaj specifični cilj odnose se na nužnost unaprjeđenja vještina u poljoprivredno prehrambenom sektoru prijenosom znanja. Potreba 20 fokusirana je na vještine radne snage, dok se potreba P21 bavi poduzetničkim sposobnostima poljoprivrednika.

Ispunjavanju ovih potreba doprinose sektorske intervencije u sektorima voća (47.1.b.01 i 47.1.c.01) i pčelarstva (55.1.a.01). One su usmjerene, s jedne strane, na osposobljavanje u primjeni metoda i tehnika proizvodnje te praksi i standarda u upravljanju prirodnim resursima, a s druge strane, na upoznavanje s odredbama o zaštiti zdravlja zaposlenika i sigurnosti na radu.

Sredstvima ruralnog razvoja (intervencija 78.01) podupirat će se prijenos znanja poljoprivrednicima u širokom rasponu tema putem radionica, demonstracijskih aktivnosti i specijaliziranih osposobljavanja i savjetovanja, koje će provoditi javne i privatne savjetodavne službe. Predviđeno je i individualno savjetovanje poljoprivrednika, koje će se podupirati u okviru intervencije 78.02.

Istom intervencijom (78.02) pokrivat će se troškovi usavršavanja poljoprivrednih savjetnika, što je preduvjet za kvalitetan prijenos znanja poljoprivrednicima, u skladu s potrebom P24, koja govori o važnosti boljeg pristupa proizvođača rezultatima istraživanja i razvoja. Širenje znanja i primjena inovativnih rješenja će se poticati kroz suradnju između znanstveno-istraživačkog sektora i ruralnog gospodarstva u okviru EIP operativnih skupina (intervencija 77.03). Doprinos prijenosu znanja o istraživanjima i inovacijama u poljoprivredi dat će i odabrane sektorske intervencije u sektoru voća (intervencija 47.1.a.01) i pčelarstva (intervencija 55.1.3.01).

Napredak u ostvarenju ovog specifičnog cilja pratit će se putem pokazatelja o broju korisnika (R.1) ili savjetnika (R.2) uključenih u aktivnosti obuke i prijenosa znanja te o broju korisnika koji sudjeluju u programima obuke u području okoliša i klime (R.28), kao i pokazateljem o udjelu farmi koje imaju koristi od potpore za tehnologiju digitalne poljoprivrede (R.3).

2.1.XCO.5 Prema potrebi obrazloženje upotrebe programa InvestEU, uključujući iznos i njegov očekivani doprinos specifičnom cilju/međusektorskom cilju

Nije primjenjivo.

2.1.XCO.8 Odabir pokazatelja rezultata

Odabir pokazatelja rezultata za taj specifični cilj

Pokazatelji rezultata [preporučeni pokazatelji rezultata za taj specifični cilj u potpunosti su prikazani podebljanim slovima].	Ciljna vrijednost
R.1 CU PR - Poboljšanje uspješnosti znanjem i inovacijama Broj osoba koje imaju koristi od savjeta, osposobljavanja, razmjene znanja ili sudjeluju u operativnim skupinama Europskog partnerstva za inovacije (EIP) za koje se dodjeljuje potpora u okviru ZPP-a kako bi se ojačala	145.000,00

održiva gospodarska, socijalna, okolišna i klimatska uspješnost te uspješnost u području učinkovitosti resursa	
R.2 CU - Povezivanje savjetovanja i sustavâ znanja Broj savjetnika koji primaju potporu radi uključivanja u sustave znanja i inovacija u poljoprivredi (AKIS)	3.025,00
R.3 CU - Digitalizacija poljoprivrede Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za digitalnu poljoprivrednu tehnologiju u okviru ZPP-a	0,51 %
R.28 CU - Uspješnost u području okoliša ili klime ostvarena znanjem Broj osoba koje imaju koristi od savjeta, osposobljavanja, razmjene znanja ili sudjeluju u operativnim skupinama Europskog partnerstva za inovacije (EPI) za koje se dodjeljuje potpora u okviru ZPP-a povezana s uspješnošću u području okoliša ili klime	100.000,00

Obrazloženje ciljnih vrijednosti i povezanih ključnih etapa

U okviru međusektorskog (horizontalnog) cilja određen je doprinos za četiri pokazatelja rezultata.

R.1PR Poboljšanje uspješnosti znanjem i inovacijama: Broj osoba koje imaju koristi od savjeta, osposobljavanja, razmjene znanja ili sudjeluju u operativnim skupinama Europskog partnerstva za inovacije (EIP) za koje se dodjeljuje potpora u okviru ZPP-a kako bi se ojačala održiva gospodarska, socijalna, okolišna i klimatska uspješnost te uspješnost u području učinkovitosti resursa

Ovaj pokazatelj određuje broj osoba koje imaju koristi od savjeta, osposobljavanja, razmjene znanja ili sudjeluju u operativnim skupinama Europskog partnerstva za inovacije (EIP) za koje se dodjeljuje potpora u okviru ZPP-a kako bi se ojačala održiva gospodarska, socijalna, okolišna i klimatska uspješnost te uspješnost u području učinkovitosti resursa. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervencije:

·Potpora za EIP operativne skupine (77.03.),

·Potpora prenošenju znanja (78.01.) i

·Potpora za pružanje savjetodavnih usluga (78.02.)

a kao odgovor na Potrebu 20 Unaprijediti vještine radne snage u poljoprivredno-prehrambenom lancu, Potrebu 21 Unaprijediti poduzetničke sposobnosti za proizvođače, Potrebu 22 Olakšati pristup prijenosu znanja i vještina i Potrebu 24 Unaprijediti pristup istraživanjima i razvoju te korištenje znanja i tehnologija u poljoprivredi

Cilj intervencije 77.03 je poticanje suradnje, povezivanje istraživanja i poljoprivredne prakse te bolja razmjena informacija o postojećim i novim procesima, postupcima i tehnologijama u proizvodnji, a što će u konačnici utjecati na bolju učinkovitost korištenja resursa i održiviju proizvodnju.

Svrha potpore stručnog osposobljavanja i prijenosa znanja, kroz intervenciju 78.01, o održivim praksama, agro-okolišna pitanja i inovacije od vitalne su važnosti za promicanje gospodarskog rasta i razvoja ruralnih područja u Hrvatskoj. Viša razina obrazovanja pridonijet će podizanju produktivnosti i konkurentnosti te ekološkoj učinkovitosti poljoprivrednih gospodarstava.

Putem intervencije 78.02 prenosit će se pojedinačnim savjetovanjem osnovna i dopunska znanja i informacije iz zainteresiranim korisnicima, prije svega vezana uz tehnologiju proizvodnje i inovacije.

Očekivana ciljna vrijednost je 145.000 osposobljenih osoba, a izračunava se kao ukupan planirani broj osposobljenih osoba u okviru svih navedenih intervencija. Najveći doprinos se očekuje u okviru intervencije Potpora prenošenju znanja (78.01.) – preko 120.000, potom Potpora za pružanje savjetodavnih usluga (78.02.) – 25.210 i Potpora za EIP operativne skupine (77.03.) – 238. Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja

R.2 Povezivanje sustavâ savjetovanja i znanja: Broj savjetnika koji primaju potporu radi uključivanja u sustave znanja i inovacija u poljoprivredi (AKIS)

Ovaj pokazatelj određuje broj savjetnika koji primaju potporu radi uključivanja u sustave znanja i inovacija u poljoprivredi (AKIS). Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervenciju:

·Potpora za EIP operativne skupine (77.03.),

·Potpora prenošenju znanja (78.01.)

·Potpora za pružanje savjetodavnih usluga (78.02.)

a kao odgovor na Potrebu 22 Olakšati pristup prijenosu znanja i vještina i Potrebu 24 Unaprijediti pristup istraživanjima i razvoju te korištenje znanja i tehnologija u poljoprivredi.

U uvjetima sve veće specijalizacije u poljoprivredi, prehrambeno-prerađivačkoj industriji i šumarstvu, važno je da svi uključeni u ove sektore imaju pomoć kvalificiranih savjetnika za poboljšanje održivog upravljanja prirodnim resursima, ekonomskim i okolišnim performansama poljoprivrednih i šumarskih gospodarstava, specijaliziranih savjeta o korištenju novih tehnologija kao i pristupe i tehnike za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama.

Očekivana ciljna vrijednost je 3.025 savjetnika za koje se planira da će primati potporu radi uključivanja u sustave znanja i inovacija u poljoprivredi (AKIS). Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja.

R.3 Digitalizacija poljoprivrede: Udio farmi koje imaju koristi od potpore za tehnologiju digitalne poljoprivrede kroz ZPP

Ovaj pokazatelj kvantificira obuhvat intervencija koje promiču digitalne poljoprivredne tehnologije i njihovu upotrebu uz potporu ZPP-a kroz savjete, projekte operativnih skupina Europskog inovacijskog partnerstva (EIP) i potporu za materijalna ulaganja.

Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za intervencije:

· Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju (73.10.),

· Potpora za EIP operativne skupine (77.03.),

· Potpora prenošenju znanja (78.01.) i

·Potpora LEADER (CLLD) pristupu (77.06.)

Očekivana ciljna vrijednost je 690 poljoprivrednih gospodarstava odnosno udio od 0,51% poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za primjenu tehnologija digitalne poljoprivrede i njihovu upotrebu u ukupnom broju poljoprivrednih gospodarstava (C.12 – 134.460, vrijednost 2016.). Najveći pojedinačni doprinos ciljnoj vrijednosti se planira kroz intervenciju Potpora prenošenju znanja (367 PG-a). Nakon odobrenja lokalnih razvojnih strategija (intervencija 77.06.), dodan je doprinos ovom pokazatelju rezultata.

Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja.

R.28 Uspješnost u području okoliša ili klime ostvarena znanjem i inovacijama: Broj osoba koje imaju koristi od savjeta, osposobljavanja, razmjene znanja ili sudjeluju u operativnim skupinama Europskog partnerstva za inovacije (EIP) za koje se dodjeljuje potpora u okviru ZPP-a povezana s uspješnošću u području okoliša ili klime

Ovaj pokazatelj određuje broj osoba koje imaju koristi od savjeta, osposobljavanja, razmjene znanja ili sudjeluju u operativnim skupinama Europskog partnerstva za inovacije (EIP) za koje se dodjeljuje potpora u okviru ZPP-a povezana s uspješnošću u području okoliša ili klime. Doprinos ovom pokazatelju rezultata je planiran za:

·intervencije u sektoru voća i povrća (47.1.b.01 i 47.1.c.01.),

·Potpora prenošenju znanja (78.01.) i

·Potpora za pružanje savjetodavnih usluga (78.02.)

Očekivana ciljna vrijednost je 100.000 (prvenstveno kroz 78.01) za koje se planira da će imati koristi od savjeta, osposobljavanja, razmjene znanja ili sudjeluju u operativnim skupinama Europskog partnerstva za inovacije (EIP) za koje se dodjeljuje potpora u okviru ZPP-a povezana s uspješnošću u području okoliša ili klime. Vrijednosti ključnih etapa su određene prema očekivanim godišnjim vrijednostima ostvarenja.

Pokazatelji rezultata R.1, R.2, R.3 i R.28 su specifični i direktno vezani uz horizontalni (međusektorski) cilj.

2.1.XCO.9 Obrazloženje financijske dodjele

Pregled financijskog doprinosa intervencija koji su vezani uz intervencijsku logiku horizontalnog cilja prikazan je u sljedećoj tablici:

Intervencije	UKUPNO
EAGF	**1.912.420**
47.1.a.02. Sectoral intervention_Voće i povrće_Istraživanja, eksperimentalne i inovativne metode proizvodnje	97.007,73
47.1.b.01. Sectoral intervention_Voće i povrće_Savjetodavne usluge i tehnička pomoć	97.007,73
47.1.c.01. Sectoral intervention_Voće i povrće_Trening i/ili razmjena najboljih praksi	97.007,73
55.1.a.01. Sectoral intervention_Pčelarastvo_Savjetodavne usluge, tehnička pomoć, obuka, informacije i razmjena najboljih praksi, uključujući umrežavanje, za pčelare i pčelarske organizacije	1.408.148
55.1.e.01. Sectoral intervention_Pčelarastvo_Suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu istraživačkih programa u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda	213.249
EAFRD	**41.617.954**
77.03. Cooperation_Potpora za EIP operativne skupine	8.602.412
78.01. AKIS_Potpora prenošenju znanja	16.946.006
78.02. AKIS_Potpora za pružanje savjetodavnih usluga	16.069.535
UKUPNO	**43.530.374**

Ukupno planirani iznos je 43.530.374 EUR-a (EU + HR dio). Navedeni iznos je planiran kako bi se postigli ciljevi i u skladu je s financijskim planom.

2.2. Pokazatelji konteksta i druge vrijednosti koje se upotrebljavaju za izračun ciljnih vrijednosti

Pokazatelji konteksta (oznaka prema okviru za praćenje i evaluaciju uspješnosti)	Osnovna vrijednost	Početna godina	Ažurirana vrijednost	Obrazloženje/napomene	Izvor podataka
C.01 Ukupno ruralno stanovništvo – za program LEADER (R.38) (Osoba)	1.724.293,00	2020			
C.01b Ukupno ruralno stanovništvo – za usluge i infrastrukturu (R.41) (Osoba)	1.724.293,00	2020			
C.05 Ukupno šumsko područje (Hektari)	5.788,00	2018			
C.12 Ukupan broj poljoprivrednih gospodarstava (Poljoprivredno gospodarstvo)	134.460,00	2016			
C.17 Ukupna korištena poljoprivredna površina (KPP) (Hektari)	1.504.450,00	2019			
C.19 Ukupna poljoprivredna površina i šumsko područje na područjima mreže Natura 2000 (Hektari)	507.294,00	2018	2023 - 2029: 1.417.115,00 (Početna godina: 2023) Final target: 1.417.115,00 (Početna godina: 2023)	SFC vrijednost je ažurirana s obzirom na ažuriranu vrijednost koju je dostavila Europska Komisija.	Europska Komisija je tijekom svibnja 2023. dostavila ažuriranu vrijednost.
C.23 Ukupan broj uvjetnih grla (Uvjetna grla)	754.710,00	2016			
D.35 Ukupni broj košnica prijavljenih Europskoj komisiji: prosjek za zadnje tri godine dostupne u vrijeme uspostave plana. (Košnice)	441.004,00	2020			

2.3. Plan s ciljnim vrijednostima

2.3.1. Zbirna tablica

Pokazatelj rezultata	Specifični cilj	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupna ciljna vrijednost
R.1 CU PR Poboljšanje uspješnosti znanjem i inovacijama Broj osoba koje imaju koristi od savjeta, osposobljavanja, razmjene znanja ili sudjeluju u operativnim skupinama Europskog partnerstva za inovacije (EIP) za koje se dodjeljuje potpora u okviru ZPP-a kako bi se ojačala održiva gospodarska, socijalna,	XCO		30.000,00	60.000,00	90.000,00	125.000,00	145.000,00	145.000,00	145.000,00

Pokazatelj rezultata	Specifični cilj	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupna ciljna vrijednost
okolišna i klimatska uspješnost te uspješnost u području učinkovitosti resursa									
R.2 [CU] Povezivanje savjetovanja i sustavâ znanja Broj savjetnika koji primaju potporu radi uključivanja u sustave znanja i inovacija u poljoprivredi (AKIS)	XCO		605,00	1.210,00	1.815,00	2.420,00	3.025,00	3.025,00	3.025,00
R.3 [CU] Digitalizacija poljoprivrede Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za digitalnu poljoprivrednu tehnologiju u okviru ZPP-a	SO2, SO8, XCO		0,16 %	0,32 %	0,32 %	0,39 %	0,41 %	0,51 %	0,51 %
R.3 Brojnik: Broj korisnika koji primaju odgovarajuću potporu u obliku plaćanja			211,00 farm	425,00 farm	430,00 farm	530,00 farm	550,00 farm	690,00 farm	690,00 farm
R.3 Nazivnik: Ukupan broj poljoprivrednih gospodarstava		134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm
R.4 Povezivanje potpore dohotku sa standardima i dobrom praksom Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) koji je obuhvaćen potporom dohotku i podložan ispunjenju uvjeta	SO1		72,45 %	72,45 %	72,45 %	72,45 %	72,45 %		72,45 %
R.4 Brojnik: Broj hektara za koje su izvršena plaćanja			1.090.000,00 ha	1.090.000,00 ha	1.090.000,00 ha	1.090.000,00 ha	1.090.000,00 ha		1.090.000,00 ha
R.4 Nazivnik: Ukupna korištena poljoprivredna površina (KPP)		1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha
R.5 Upravljanje rizicima Udio poljoprivrednih gospodarstava s alatima za upravljanje rizikom u okviru ZPP-a za koje je dodijeljena potpora	SO1		5,88 %	6,02 %	6,62 %	6,84 %	7,07 %		7,07 %
R.5 Brojnik: Broj poljoprivrednih gospodarstava koja primaju odgovarajuću potporu			7.900,00 farm	8.100,00 farm	8.900,00 farm	9.200,00 farm	9.500,00 farm		9.500,00 farm

Pokazatelj rezultata	Specifični cilj	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupna ciljna vrijednost
R.5 Nazivnik: Ukupan broj poljoprivrednih gospodarstava		134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm
R.6 [PR] Preraspodjela na manja poljoprivredna gospodarstva Postotak dodatnih izravnih plaćanja po hektaru za poljoprivredna gospodarstva koja ispunjavaju uvjete, a manja su od prosječne veličine poljoprivrednoga gospodarstva (u odnosu na prosjek)	SO1		106,25 %	106,77 %	107,30 %	107,82 %	107,82 %		107,82 %
R.6 Brojnik: Prosječno izravno plaćanje po hektaru isplaćeno korisnicima s poljoprivrednim gospodarstvom manjima od prosječne veličine			363,49 EUR/ha	365,27 EUR/ha	367,06 EUR/ha	368,84 EUR/ha	368,84 EUR/ha		368,84 EUR/ha
R.6 Nazivnik: Prosječno izravno plaćanje po hektaru izvršeno svim korisnicima			342,10 EUR/ha	342,10 EUR/ha	342,10 EUR/ha	342,10 EUR/ha	342,10 EUR/ha		342,10 EUR/ha
R.7 [PR] Jačanje potpore za poljoprivredna gospodarstva na područjima sa specifičnim potrebama Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)	SO1, SO6		107,54 %	107,54 %	107,54 %	107,54 %	107,54 %		107,54 %
R.7 Brojnik: Prosječna potpora dohotku po hektaru za korisnike na područjima s posebnim potrebama			371,00 EUR/ha	371,00 EUR/ha	371,00 EUR/ha	371,00 EUR/ha	371,00 EUR/ha		371,00 EUR/ha
R.7 Nazivnik: Prosječna potpora dohotku po hektaru isplaćena svim korisnicima			345,00 EUR/ha	345,00 EUR/ha	345,00 EUR/ha	345,00 EUR/ha	345,00 EUR/ha		345,00 EUR/ha
R.8 Usmjerenost na poljoprivredna gospodarstva u određenim sektorima Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju proizvodno vezanu potporu dohotku za jačanje konkurentnosti, održivosti ili kvalitete	SO1		28,11 %	28,11 %	28,11 %	28,11 %	28,11 %		28,11 %
R.8 Brojnik: Broj korisnika proizvodno vezane			37.800,00 farm	37.800,00 farm	37.800,00 farm	37.800,00 farm	37.800,00		37.800,00 farm

Pokazatelj rezultata	Specifični cilj	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupna ciljna vrijednost
potpore dohotku							farm		
R.8 Nazivnik: Ukupan broj poljoprivrednih gospodarstava		134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm
R.9 CU PR Modernizacija poljoprivrednih gospodarstava Udio poljoprivrednika koji primaju potporu za ulaganja u restrukturiranje i modernizaciju, uključujući poboljšanje učinkovitosti resursa	SO1, SO2	0,02 %	0,22 %	0,71 %	1,19 %	1,92 %	2,48 %	2,81 %	2,81 %
R.9 Brojnik: Broj korisnika koji primaju odgovarajuću potporu		25,00 farm	300,00 farm	950,00 farm	1.600,00 farm	2.580,00 farm	3.330,00 farm	3.780,00 farm	3.780,00 farm
R.9 Nazivnik: Ukupan broj poljoprivrednih gospodarstava		134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm
R.10 CU PR Bolja organizacija opskrbnog lanca Udio poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u skupinama proizvođača, organizacijama proizvođača, lokalnim tržištima, kratkim lancima opskrbe i sustavima kvalitete kojima je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a	SO3	0,04 %	0,74 %	0,84 %	0,09 %	0,09 %	0,09 %	0,09 %	0,09 %
R.10 Brojnik: Broj korisnika koji primaju odgovarajuću potporu		52,00 farm	1.000,00 farm	1.130,00 farm	120,00 farm	120,00 farm	120,00 farm	120,00 farm	120,00 farm
R.10 Nazivnik: Ukupan broj poljoprivrednih gospodarstava		134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm
R.11 /Voće i povrće Koncentracija ponude Udio vrijednosti proizvodnje stavljene na tržište po organizacijama proizvođača ili skupinama proizvođača s operativnim programima u određenim sektorima	SO3	4,19 %	5,34 %	6,16 %	3,68 %	3,68 %			3,68 %

Pokazatelj rezultata	Specifični cilj	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupna ciljna vrijednost
R.11 Brojnik: Ukupna vrijednost proizvodnje stavljene na tržište po organizacijama proizvođača s operativnim programima		6.000.000,00 EUR	7.633.000,00 EUR	8.815.000,00 EUR	5.260.000,00 EUR	5.260.000,00 EUR			5.260.000,00 EUR
R.11 Nazivnik: Ukupna vrijednost proizvodnje predmetnih sektora		143.060.000,00 EUR	143.060.000,00 EUR	143.060.000,00 EUR	143.060.000,00 EUR	143.060.000,00 EUR			143.060.000,00 EUR
R.12 Prilagodba klimatskim promjenama Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza poboljšanja prilagodbe klimatskim promjenama za koje je dodijeljena potpora	SO4	0,03 %	43,87 %	43,87 %	43,87 %	69,39 %	69,39 %		69,39 %
R.12 Brojnik: Broj hektara za koje su izvršena plaćanja		500,00 ha	660.000,00 ha	660.000,00 ha	660.000,00 ha	1.043.900,00 ha	1.043.900,00 ha		1.043.900,00 ha
R.12 Nazivnik: Ukupna korištena poljoprivredna površina (KPP)		1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha
R.13 [PR] Smanjenje emisija u sektoru stočarstva Udio uvjetnih grla (UG) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za smanjenje emisija stakleničkih plinova i/ili amonijaka, uključujući gospodarenje stajskim gnojivom	SO4		38,29 %	38,56 %	62,54 %	63,07 %	63,47 %		63,47 %
R.13 Brojnik: Broj uvjetnih grla (UG) za koja je izvršeno povezano plaćanje			289.000,00 LU	291.000,00 LU	472.000,00 LU	476.000,00 LU	479.000,00 LU		479.000,00 LU
R.13 Nazivnik: Ukupan broj uvjetnih grla		754.710,00 LU	754.710,00 LU	754.710,00 LU	754.710,00 LU	754.710,00 LU	754.710,00 LU	754.710,00 LU	754.710,00 LU
R.14 [PR] Skladištenje ugljika u tlu i biomasi Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za smanjenje emisija ili održavanje ili povećanje skladištenja ugljika (uključujući trajne travnjake, trajne nasade s trajnim	SO4		44,53 %	44,80 %	45,07 %	63,38 %	63,38 %		63,38 %

Pokazatelj rezultata	Specifični cilj	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupna ciljna vrijednost
zelenim pokrovom, poljoprivredno zemljište na močvarnim područjima i tresetištima)									
R.14 Brojnik: Broj hektara za koje su izvršena plaćanja			670.000,00 ha	674.000,00 ha	678.000,00 ha	953.490,00 ha	953.490,00 ha		953.490,00 ha
R.14 Nazivnik: Ukupna korištena poljoprivredna površina (KPP)		1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha
R.15 CU Energija iz obnovljivih izvora iz poljoprivrede i šumarstva te iz drugih obnovljivih izvora Ulaganja u kapacitete za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, uključujući biološke (u megavatima), za koja je dodijeljena potpora	SO4, SO8		0,50 MW	7,00 MW	8,00 MW	17,00 MW	31,00 MW	39,00 MW	39,00 MW
R.16 CU Ulaganja u području klime Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za ulaganja u okviru ZPP-a kojima se doprinosi ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama te proizvodnji obnovljive energije ili biomaterijala	SO4		0,01 %	0,04 %	0,10 %	0,16 %	0,19 %	0,20 %	0,20 %
R.16 Brojnik: Broj poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za ulaganja u okviru ZPP-a koja pridonosi ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama te proizvodnji energije iz obnovljivih izvora ili biomaterijala			15,00 farm	60,00 farm	140,00 farm	210,00 farm	260,00 farm	270,00 farm	270,00 farm
R.16 Nazivnik: Ukupan broj poljoprivrednih gospodarstava		134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm
R.17 CU PR Pošumljeno zemljište Površina za koju je dodijeljena potpora za pošumljavanje, poljoprivredno-šumarsku obnovu, uključujući	SO5, SO6			60,00 ha	640,00 ha	940,00 ha	1.178,00 ha	1.178,00 ha	1.178,00 ha

Pokazatelj rezultata	Specifični cilj	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupna ciljna vrijednost
raščlambe									
R.18 [CU] Potpora ulaganjima za sektor šumarstva Ukupna ulaganja za poboljšanje uspješnosti šumarskog sektora	SO2, SO6		464.396,00 EUR	2.352.941,00 EUR	15.747.627,00 EUR	47.578.743,00 EUR	93.206.816,00 EUR	117.305.478,00 EUR	117.305.478,00 EUR
R.19 [PR] Poboljšanje i zaštita tla Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora i koje su korisne za upravljanje tlom radi poboljšanja kvalitete tla i biote (kao što su smanjenje obrade tla, pokrov tla s usjevima, plodored uključujući usjeve mahunarki)	SO5, SO6		45,86 %	46,20 %	44,87 %	68,03 %	68,03 %		68,03 %
R.19 Brojnik: Broj hektara za koje su izvršena plaćanja			690.000,00 ha	695.000,00 ha	675.000,00 ha	1.023.500,00 ha	1.023.500,00 ha		1.023.500,00 ha
R.19 Nazivnik: Ukupna korištena poljoprivredna površina (KPP)		1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha
R.20 [PR] Poboljšanje kvalitete zraka Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza smanjenja emisija amonijaka za koje je dodijeljena potpora	SO5		10,30 %	10,50 %	10,97 %	11,63 %	11,96 %		11,96 %
R.20 Brojnik: Broj hektara za koje su izvršena plaćanja			155.000,00 ha	158.000,00 ha	165.000,00 ha	175.000,00 ha	180.000,00 ha		180.000,00 ha
R.20 Nazivnik: Ukupna korištena poljoprivredna površina (KPP)		1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha
R.21 [PR] Zaštita kvalitete vode Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza koje se odnose na kvalitetu vodnih tijela i za koje je dodijeljena potpora	SO5		10,97 %	11,30 %	11,96 %	12,30 %	12,63 %		12,63 %

Pokazatelj rezultata	Specifični cilj	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupna ciljna vrijednost
R.21 Brojnik: Broj hektara za koje su izvršena plaćanja			165.000,00 ha	170.000,00 ha	180.000,00 ha	185.000,00 ha	190.000,00 ha		190.000,00 ha
R.21 Nazivnik: Ukupna korištena poljoprivredna površina (KPP)		1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha
R.22 [PR] Održivo upravljanje hranjivim tvarima Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza koje su povezane s poboljšanim upravljanjem hranjivim tvarima i za koje je dodijeljena potpora	SO4, SO5		5,91 %	5,91 %	5,91 %	11,69 %	11,69 %		11,69 %
R.22 Brojnik: Broj hektara za koje su izvršena plaćanja			88.950,00 ha	88.950,00 ha	88.950,00 ha	175.895,11 ha	175.895,11 ha		175.895,11 ha
R.22 Nazivnik: Ukupna korištena poljoprivredna površina (KPP)		1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha
R.24 [PR] Održiva i smanjena upotreba pesticida Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru posebnih obveza za koje je dodijeljena potpora koje dovode do održive upotrebe pesticida kako bi se smanjili rizici od pesticida i njihovi učinci, kao što je istjecanje pesticida	SO5, SO9		10,97 %	11,30 %	11,63 %	11,96 %	12,63 %		12,63 %
R.24 Brojnik: Broj hektara za koje su izvršena plaćanja			165.000,00 ha	170.000,00 ha	175.000,00 ha	180.000,00 ha	190.000,00 ha		190.000,00 ha
R.24 Nazivnik: Ukupna korištena poljoprivredna površina (KPP)		1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha
R.25 Okolišna učinkovitost u sektoru stočarstva Udio uvjetnih grla (UG) u okviru obveza poboljšanja okolišne održivosti za koje je dodijeljena potpora	SO6		2,85 %	2,93 %	3,00 %	3,08 %	3,15 %		3,15 %
R.25 Brojnik: Broj uvjetnih grla za koja je			21.513,00 LU	22.079,00 LU	22.646,00 LU	23.212,00 LU	23.779,00 LU		23.779,00 LU

Pokazatelj rezultata	Specifični cilj	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupna ciljna vrijednost
izvršeno povezano plaćanje									
R.25 Nazivnik: Ukupan broj uvjetnih grla		754.710,00 LU	754.710,00 LU	754.710,00 LU	754.710,00 LU	754.710,00 LU	754.710,00 LU	754.710,00 LU	754.710,00 LU
R.26 CU Ulaganja povezana s prirodnim resursima Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za proizvodna i neproizvodna ulaganja u okviru ZPP-a koja je povezana s brigom za prirodne resurse	SO5		0,04 %	0,06 %	0,10 %	0,12 %	0,14 %	0,17 %	0,17 %
R.26 Brojnik: Broj poljoprivrednih gospodarstava koja primaju odgovarajuću potporu			60,00 farm	80,00 farm	140,00 farm	160,00 farm	190,00 farm	230,00 farm	230,00 farm
R.26 Nazivnik: Ukupan broj poljoprivrednih gospodarstava		134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm
R.27 CU Uspješnost u području okoliša ili klime ostvarena ulaganjem u ruralna područja Broj operacija koje pridonose okolišnoj održivosti i ostvarenju ciljeva ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe u ruralnim područjima	SO6		20,00	40,00	53,00	62,00	70,00	80,00	80,00
R.28 CU Uspješnost u području okoliša ili klime ostvarena znanjem Broj osoba koje imaju koristi od savjeta, osposobljavanja, razmjene znanja ili sudjeluju u operativnim skupinama Europskog partnerstva za inovacije (EPI) za koje se dodjeljuje potpora u okviru ZPP-a povezana s uspješnošću u području okoliša ili klime	XCO	50,00	20.000,00	40.000,00	60.000,00	80.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00
R.29 PR Razvoj ekološke	SO4, SO5,		10,29 %	10,74 %	8,95 %	9,52 %	10,13 %		10,74 %

Pokazatelj rezultata	Specifični cilj	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupna ciljna vrijednost
poljoprivrede Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) za koju je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a za ekološku poljoprivredu, pri čemu je održavanje ekološke poljoprivrede odvojeno od prelaska na nju	SO6, SO9								
R.29 Brojnik: Broj hektara za koje su izvršena plaćanja			154.806,00 ha	161.539,00 ha	134.696,00 ha	143.256,00 ha	152.455,00 ha		161.539,00 ha
R.29 Nazivnik: Ukupna korištena poljoprivredna površina (KPP)		1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha
R.31 [PR] Očuvanje staništa i vrsta Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za podupiranje očuvanja ili obnove bioraznolikosti, uključujući poljoprivredne prakse visoke prirodne vrijednosti	SO6		9,31 %	9,44 %	9,57 %	8,88 %	8,88 %		9,57 %
R.31 Brojnik: Broj hektara za koje su izvršena plaćanja			140.000,00 ha	142.000,00 ha	144.000,00 ha	133.600,00 ha	133.600,00 ha		144.000,00 ha
R.31 Nazivnik: Ukupna korištena poljoprivredna površina (KPP)		1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha
R.32 [CU] Ulaganja povezana s bioraznolikošću Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za ulaganja u okviru ZPP-a koja pridonosi bioraznolikosti	SO6		0,11 %	0,11 %	0,24 %	0,24 %	0,24 %	0,24 %	0,24 %
R.32 Brojnik: Broj poljoprivrednih gospodarstava koja primaju odgovarajuću potporu			150,00 farm	150,00 farm	320,00 farm	320,00 farm	320,00 farm	320,00 farm	320,00 farm
R.32 Nazivnik: Ukupan broj poljoprivrednih gospodarstava		134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm	134.460,00 farm

Pokazatelj rezultata	Specifični cilj	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupna ciljna vrijednost
R.33 Poboljšanje upravljanja mrežom Natura 2000 Udio ukupne površine mreže Natura 2000 u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora	SO6		4,23 %	4,38 %	4,52 %	5,84 %	6,15 %		6,15 %
R.33 Brojnik: Hektari za koje postoje odgovarajuće obveze na područjima mreže Natura 2000			60.000,00 ha	62.000,00 ha	64.000,00 ha	82.781,00 ha	87.138,00 ha		87.138,00 ha
R.33 Nazivnik: Ukupna poljoprivredna površina i šumsko područje na područjima mreže Natura 2000		1.417.115,00 ha	1.417.115,00 ha	1.417.115,00 ha	1.417.115,00 ha	1.417.115,00 ha	1.417.115,00 ha	1.417.115,00 ha	1.417.115,00 ha
R.34 PR Očuvanje obilježja krajobraza Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za upravljanje obilježjima krajobraza za koje je dodijeljena potpora, uključujući živice i drveće	SO6		0,54 %	0,81 %	0,81 %	1,96 %	1,98 %		1,98 %
R.34 Brojnik: Korištena poljoprivredna površina (KPP) u okviru obveza za upravljanje obilježjima krajobraza za koje je dodijeljena potpora, uključujući živice i drveće			8.138,00 ha	12.140,00 ha	12.141,00 ha	29.543,01 ha	29.841,42 ha		29.841,42 ha
R.34 Nazivnik: Ukupna korištena poljoprivredna površina (KPP)		1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha	1.504.450,00 ha
R.35 CU Očuvanje košnica Udio košnica za koje je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a	SO2, SO6	56,69 %	56,69 %	56,69 %	60,09 %	62,36 %	62,36 %	62,36 %	62,36 %
R.35 Brojnik: Broj košnica za koje je izvršeno povezano plaćanje		250.000,00 beehives	250.000,00 beehives	250.000,00 beehives	265.000,00 beehives	275.000,00 beehives	275.000,00 beehives	275.000,00 beehives	275.000,00 beehives
R.35 Nazivnik: Ukupni broj košnica prijavljenih Europskoj komisiji: prosjek za zadnje tri godine dostupne u vrijeme uspostave plana.		441.004,00 beehives	441.004,00 beehives	441.004,00 beehives	441.004,00 beehives	441.004,00 beehives	441.004,00 beehives	441.004,00 beehives	441.004,00 beehives
R.36 CU PR Generacijska obnova	SO7		10.000,00	11.000,00	8.700,00	9.000,00	9.100,00	9.200,00	9.200,00

Pokazatelj rezultata	Specifični cilj	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupna ciljna vrijednost
Broj mladih poljoprivrednika koji ostvaruju koristi od uspostavljanja poljoprivrednoga gospodarstva uz potporu u okviru ZPP-a, uključujući raščlambu prema rodu									
R.37 [CU] Rast i radna mjesta u ruralnim područjima Nova radna mjesta za koja je dodijeljena potpora u okviru projekata ZPP-a	SO2, SO7, SO8		10.000,00	11.200,00	8.900,00	9.200,00	10.000,00	10.250,00	10.250,00
R.38 [CU] Opseg programa LEADER Udio ruralnog stanovništva obuhvaćenog strategijama lokalnog razvoja	SO8		86,99 %	86,99 %	86,99 %	86,99 %	86,99 %	86,99 %	86,99 %
R.38 Brojnik: Ruralno stanovništvo obuhvaćeno LAG-om financiranim iz programa LEADER tijekom programskog razdoblja			1.500.000,00 person	1.500.000,00 person	1.500.000,00 person	1.500.000,00 person	1.500.000,00 person	1.500.000,00 person	1.500.000,00 person
R.38 Nazivnik: Ukupno ruralno stanovništvo – za program LEADER (R.38)		1.724.293,00 person	1.724.293,00 person	1.724.293,00 person	1.724.293,00 person	1.724.293,00 person	1.724.293,00 person	1.724.293,00 person	1.724.293,00 person
R.39 [CU] Razvoj ruralnoga gospodarstva Broj ruralnih poduzeća, uključujući poduzeća u području biogospodarstva, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a	SO2, SO7, SO8		100,00	120,00	180,00	650,00	1.300,00	1.550,00	1.550,00
R.40 [CU] Pametna tranzicija ruralnoga gospodarstva Broj strategija pametnih sela za koje je dodijeljena potpora	SO8				69,00	546,00	767,00	868,00	868,00
R.41 [CU PR] Povezivanje ruralnih područja Europe Udio ruralnog stanovništva koje ostvaruje koristi od poboljšanog	SO8				0,43 %	2,75 %	3,91 %	4,20 %	4,20 %

Pokazatelj rezultata	Specifični cilj	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupna ciljna vrijednost
pristupa uslugama i infrastrukturi putem potpore u okviru ZPP-a									
R.41 Brojnik: Ruralno stanovništvo koje ostvaruje koristi od odgovarajućih poboljšanja					7.500,00 person	47.500,00 person	67.500,00 person	72.500,00 person	72.500,00 person
R.41 Nazivnik: Ukupno ruralno stanovništvo – za usluge i infrastrukturu (R.41)		1.724.293,00 person	1.724.293,00 person	1.724.293,00 person	1.724.293,00 person	1.724.293,00 person	1.724.293,00 person	1.724.293,00 person	1.724.293,00 person
R.42 CU Promicanje socijalne uključenosti Broj osoba obuhvaćenih projektima socijalne uključenosti za koje je dodijeljena potpora	SO8				1.419,00	3.173,00	3.676,00	4.082,00	4.082,00
R.43 PR Ograničavanje upotrebe antimikrobnih sredstava Udio uvjetnih grla (UG) na koja se odnose djelovanja za koja je dodijeljena potpora radi ograničavanja upotrebe antimikrobnih sredstava (sprječavanje/smanjenje)	SO2, SO9		27,92 %	28,16 %	51,52 %	51,86 %	52,19 %		52,19 %
R.43 Brojnik: Broj uvjetnih grla (UG) za koja je izvršeno povezano plaćanje			210.742,00 LU	212.550,00 LU	388.845,00 LU	391.360,00 LU	393.882,00 LU		393.882,00 LU
R.43 Nazivnik: Ukupan broj uvjetnih grla		754.710,00 LU	754.710,00 LU	754.710,00 LU	754.710,00 LU	754.710,00 LU	754.710,00 LU	754.710,00 LU	754.710,00 LU
R.44 PR Poboljšanje dobrobiti životinja Udio uvjetnih grla (UG) obuhvaćenih djelovanjima za koja je dodijeljena potpora radi poboljšanja dobrobiti životinja	SO9		62,94 %	63,60 %	68,90 %	69,17 %	69,56 %		69,56 %
R.44 Brojnik: Broj uvjetnih grla (UG) za koja je izvršeno povezano plaćanje			475.000,00 LU	480.000,00 LU	520.000,00 LU	522.000,00 LU	525.000,00 LU		525.000,00 LU
R.44 Nazivnik: Ukupan broj uvjetnih grla		754.710,00 LU	754.710,00 LU	754.710,00 LU	754.710,00 LU	754.710,00 LU	754.710,00 LU	754.710,00 LU	754.710,00 LU

2.3.2. Planirane intervencije i ostvarenja s izravnom i važnom poveznicom s pokazateljima rezultata

Pogledajte tablicu u aplikaciji SFC2021

2.3.3. Dosljednost s ciljevima Unije za 2030. utvrđenima u strategiji „od polja do stola” i strategiji EU-a za bioraznolikost za 2030. i doprinos njima

Republika Hrvatska podržava politiku ostvarenja ciljeva Europskog Zelenog plana imajući u vidu njegovu važnost i smatrajući ga globalnim standardom za održivost.

Radi preciznijeg utvrđivanja doprinosa SP ZPP, ali i drugih aktivnosti na nacionalnoj razini, u pripremi je studija doprinosa utjecaja intervencija SP ZPP ciljevima vezanima uz smanjenje gubitka hraniva iz tla, povećanje poljoprivrednih površina pod obilježjima krajobraza, bioraznolikost, smanjenje korištenja pesticida smanjenje korištenja životinjskih antibiotika kao i za smanjenje emisija stakleničkih plinova (opisano u poglavlju 3.1.4).

Doprinos EU 2030 cilju smanjenja gubitka hraniva iz tla za 50%

Dostupni podaci o potrošnji mineralnih gnojiva u tonama aktivne tvari (dušik i fosfor) za Republiku Hrvatsku pokazuju oscilacije u promatranom razdoblju 2015.-2019., ali i zamijećeni lagani pad potrošnje u 2019. godini u usporedbi s 2018. (DZS). Što se tiče EU prosjeka, dostupni su samo podaci za razdoblje 2015.-2017., u kojem su zabilježene slične oscilacije kao na razini Republike Hrvatske.

Prekomjerna gnojidba dušikom smanjuje prinos biljaka i dovodi do onečišćenja podzemnih voda na laganim i propusnim tlima uslijed povećanog ispiranja nitrata. Ukupna bilanca dušika na poljoprivrednim tlima ovisi o nizu čimbenika, kao što su: potrošnja mineralnih i organskih gnojiva, način korištenja zemljišta, prinosi pojedinih kultura i sadržaj dušika u tim prinosima, a nužni su i podaci o atmosferskom taloženju dušika i stočarskoj proizvodnji. Iako je bilanca dušika od 2000. do 2013. godine bila pozitivna, višak dušika se kontinuirano smanjuje. Kako potvrđuju podaci iz CFR tablice[1], sa smanjenjem primjene dušičnih gnojiva, posljedično se smanjuje i emisija N_2O s obzirom da je mineralno gnojivo glavni izvor emisije N_2O iz poljoprivrednih tala.

Višak fosfora u poljoprivrednim tlima Hrvatske tijekom nekoliko posljednjih desetljeća prošloga stoljeća često se javljao zbog prekomjerne gnojidbe fosfatnim gnojivima. Od 2013. do 2016. godine višak fosfora prosječno se kreće oko 6.000 tona, odnosno po jedinici poljoprivredne površine ukupnog poljoprivrednog zemljišta iznosi oko 2 kg/ha, koliko iznosi i prosječni podatak EU□28 zemalja za 2013. godinu.

Uspostava FaST platforme od 2024. godine omogućit će poljoprivrednicima jednostavno, održivo i racionalnije upravljanje hranivima na poljoprivrednim površinama što će značajno doprinijeti smanjenju ispiranja hraniva u vodu ili emisije u zrak. Dodatno smanjenje ispiranja postiže se i primjenom tehnologija precizne poljoprivrede. Intervencije kojima se gnojidba provodi u skladu s potrebama kulture, temeljem provedene analize tla, te u kojima se korisnici educiraju o optimalnim načinima gnojidbe od strane stručnjaka, značajno će doprinijeti racionalnijoj primjeni gnojiva, smanjenju gubitaka hraniva i onečišćenja svih sastavnica okoliša. Ovim ciljevima doprinose i intervencije Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: SP ZPP) usmjerene na određene sustave biljne proizvodnje poput ekološke poljoprivrede, uključivanja leguminoza u plodored u cilju korištenja prirodnog procesa biološke fiksacije atmosferskog dušika te konzervacijske poljoprivrede u koju su često uključeni usjevi za zelenu gnojidbu.

Načini postizanja ciljeva provedbom SP ZPP intervencija:

1. AKIS: Prenošenje informacija, praksi i znanja te suradnja
2. Investicije u primjenu novih tehnologija i inovativnih rješenja, te preciznu poljoprivredu
3. Ekološki uzgoj, Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama (operacije na travnjacima velike prirodne vrijednosti gdje je zabranjeno korištenje mineralnih gnojiva i stajskog gnoja), Eko sheme: Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama, Minimalni udio leguminoza od 20% na poljoprivrednim površinama, Konzervacijska poljoprivreda i Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima.

U okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: NPOO), reforme C1.5. R2 Unaprjeđenje sustava za restrukturiranje poljoprivrednog zemljišta i komasaciju, provodi se reforma C1.5. R2-I2 Program trajnog praćenja stanja (monitoring) poljoprivrednog zemljišta, ukupne vrijednosti 1,7 milijuna eura. Zasnovat će se 90 postaja za motrenje poljoprivrednih tala na području cijele Republike Hrvatske (po 30 postaja godišnje, do kraja 2025), odnosno uspostaviti Program trajnog praćenja (monitoring) stanja poljoprivrednog zemljišta koji će omogućiti dobivanje realnih i usporedivih parametara kao osnove za sustavno i plansko upravljanje ovim resursom.

Provedbom Programa trajnog praćenja stanja (monitoring) poljoprivrednog zemljišta osigurat će se uvjeti za djelotvornu zaštitu poljoprivrednog zemljišta, kontinuiranu dostupnost podataka neophodnih za ocjenu stanja tla i provedbu politike održivog gospodarenja, kao i za izvješćivanje Hrvatske prema međunarodno preuzetim obvezama (prvenstveno Šestog akcijskog programa Zajednice za okoliš te Nacionalnog plana za provedbu Stockholmske konvencije o postojanim organskim onečišćujućim tvarima).

Doprinos EU 2030 cilju 10% poljoprivrednih površina pod obilježjima krajobraza

Obilježja krajobraza u ruralnom prostoru definiraju njegovu mozaičnost, osiguravajući staništa i koridore za kretanje korisne faune. Povećanje površina pod obilježjima krajobraza osigurat će doprinos Strateškog plana bioraznolikosti polazeći od uvjetovanosti i GAEC-a 8 Održavanje neproizvodnih obilježja i područja za očuvanje bioraznolikosti na poljoprivrednim gospodarstvima, preko intervencije (eko sheme) Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina do intervencije Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš.

Evidencija uporabe poljoprivrednog zemljišta na području Republike Hrvatske, koju u digitalnom grafičkom obliku vodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, uključuje između ostaloga i evidenciju obilježja krajobraza. Pojedinačno drvo kao točkasto obilježje nema izraženu vrijednost površine, linijska obilježja (drvored, živica, jarak, suhozid) izražena su u metrima dužnim, dok poligonska obilježja (šumarak i lokva) imaju evidentiranu površinu kako se ista ne bi dvostruko evidentirala u odnosu na površinu ARKOD parcele.

Zbog specifičnosti evidentiranja u sustavu te zbog toga što su obilježja krajobraza sastavni dio parcele, ne postoji podatak o njihovoj površini u odnosu na ukupnu površinu poljoprivrednih parcela. Međutim, možemo gledati odnos krajobraznih elemenata i parcela pa tako u 2021. godini bilježimo 164.878 krajobraznih elemenata na 91.192 parcela što čini 11% od ukupnog broja parcela. Ukupna površina ARKOD parcela s evidentiranim obilježjima krajobraza je 91.419,99 ha, što čini 8% u odnosu na ukupnu poljoprivrednu površinu upisanu u ARKOD. Napominjemo kako je ovdje riječ samo o površinama koje su zabilježene u ARKOD sustavu, a za koje je zatražena potpora na jedinstvenom zahtjevu.

Eko shemom Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina kojom se održavaju obilježja krajobraza unutar 10 % površina na razini poljoprivrednog gospodarstva (zajedno s rubnim pojasevima uz vodotoke, pojasevima prihvatljivih hektara duž rubova šume bez proizvodnje), pružit će se značajan doprinos postavljenom cilju. Intervencija Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš omogućit će investiranje će u izgradnju terasa i suhozida, sadnju živica i obnovu lokvi koje ubrajamo u tradicijska obilježja krajobraza.

Načini postizanja ciljeva provedbom SP ZPP intervencija:

1. AKIS: Prenošenje informacija, praksi i znanja te suradnja

2. Očuvanje obilježja krajobraza, Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš te Eko shema: Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina

Doprinos Strategiji EU za bioraznolikost do 2030

Kompleksnost i važnost poljoprivrede kao ekosustava nabolje se očituje kroz brojnost usluga koje pruža, poput osiguranja hrane, energije, građevnog materijala, lijekova. No funkcioniranje poljoprivrednog ekosustava istovremeno je uvelike ovisno o uslugama prirodnih ekosustava od reguliranja brojnosti štetnika, oprašivanja biljaka, dostupnosti vode i hraniva do osiguranja plodnosti tla. Temelj za

funkcioniranje ekosustava je bioraznolikost, neovisno radi li se o prirodnom ekosustavu ili ekosustavu koji je nastao kao rezultat djelovanja čovjeka.

Bioraznolikost je ključna za proizvodnju dovoljnih količina hrane na održiv način, za otpornost i prilagodbu na različite izvanredne situacije, osobito u kontekstu klimatskih promjena kada je važno održati funkcionalnost šuma i poljoprivrednih površina.

U Prioritetnom akcijskom okviru (PAO) za mrežu Natura 2000 u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2021. – 2027. godine koji je donesen Odlukom Vlade RH u svibnju 2022. godine („Narodne novine“, br. 54/22) navodi se niz mjera koje imaju za cilj očuvanje bioraznolikosti staništa i vrsta od kojih su neke uvrštene u ZPP Strateški plan. Omogućeno je očuvanje staništa i ciljanih vrsta: ptice kosca (*Crex crex*), leptira veliki livadni plavac (*Phengaris teleius*), zagasiti livadni plavac (*Phengaris nausithous*), močvarni plavac (*Phengaris alcon alcon*) i močvarni okaš (*Coenonympha oedippus*) te općenito travnjaka velike prirodne vrijednosti. Zaštita ovih travnjačkih površina doprinosi očuvanju prvenstveno divljih oprašivača, jednako kao i cvjetne poljske trake.

Travne trake predstavljaju važna staništa za ishranu i gniježđenje nekih vrsta ptica poput velike strnadice (*Emberiza calandra*), strnadice žutovoljke (*Emberiza citrinella*) i trčke (*Perdix perdix*).

U Strateški plan uključene su i ostale mjere iz Prioritetnog akcijskog okvira poput uspostave i održavanja suhozida i živica, održavanja ekstenzivnih voćnjaka i maslinika, a od neproizvodnih ulaganja ističemo mogućnost uspostave i obnove drvoreda te postavljanje kućica za gniježđenja za zlatovranu (*Coracias garrulus*).

Očuvanju bioraznolikosti doprinosi također poticanje raznolikosti usjeva na poljoprivrednim površinama, održavanje ekološki značajnih površina te provedba poljoprivrednih praksi i metoda koje imaju pozitivan utjecaj na očuvanje bioraznolikosti.

Načini postizanja ciljeva provedbom SP ZPP intervencija:

1. AKIS: Prenošenje informacija, praksi i znanja te suradnja

2. Očuvanje bioraznolikosti na trajnim travnjacima i oranicama, Očuvanje obilježja krajobraza, Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika, Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja, Ekološki uzgoj, Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi te Potpore za ograničenje u gospodarenju šumama na NATURA području, Eko sheme: Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina, Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima, Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina, Konzervacijska poljoprivreda i Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV).

Doprinos EU 2030 cilju 25% poljoprivrednih površina pod ekološkim uzgojem

Ekološka poljoprivredna proizvodnja provodi se u Hrvatskoj od 2001. godine. Do 2015. godine potpora za ekološku proizvodnju financirala se iz nacionalnih sredstava, a od 2015. godine potpora se financira iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj u okviru mjere 11 Ekološki uzgoj iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.

Do 2008. godine udio površina pod ekološkom proizvodnjom u ukupno korištenim poljoprivrednim površinama bio je ispod 1%. Međutim, površine pod ekološkom proizvodnjom kontinuirano rastu i u 2020. godini evidentirano je 108.659 hektara, s udjelom od 7,21% u ukupno korištenim poljoprivrednim površinama. Kontinuirani rast površina po ekološkom proizvodnjom jamstvo je nastavka pozitivnih trendova, ali i svijesti poljoprivrednih proizvođača o ulozi ekološke poljoprivrede u budućnosti.

Cilj Republike Hrvatske do 2028. godine je provedbom intervencije 70.04. “Ekološki uzgoj” u okviru SP kao i aktivnostima koje će biti dio Nacionalnog akcijskog plana razvoja ekološke poljoprivrede 2023. – 2030. postići udio od najmanje 12% površina u ekološkom uzgoju u ukupno korištenim poljoprivrednim površinama. U odnosu na vrijednosti iz 2020. godine ovo predstavlja povećanje za najmanje 72 tisuće hektara. Plan je Republike Hrvatske do 2030. godine dostići cilj od 14% poljoprivrednih površina u ekološkom uzgoju. Kako bi se potaknulo nove poljoprivrednike na uključenje u ekološki sustav proizvodnje te zadržalo one koji već jesu u tom sustavu, u okviru Strateškog plana ZPP za razdoblje 2023. -2027. nastavlja se financiranje potpore za ekološki uzgoj. Jednako tako nastavljaju se kontinuirane edukacije poljoprivrednika i podizanje svijesti o koristima proizvodnje po principima ekološkog uzgoja

što dodatno doprinosi postizanju navedenog cilja.

Kontinuirana promocija ekoloških proizvoda, njihova dostupnost na tržištu i primjerene cijene ekoloških proizvoda potaknut će potrošače na njihovu konzumaciju. Povećanje potražnje posljedično će potaknuti poljoprivrednike na prelazak s konvencionalne na ekološku proizvodnju.

U okviru samog SP ZPP nastavlja se s definiranjem dodatnih kriterija u investicijskim intervencijama, kako bi se određene potpore usmjerile na ekološke proizvođače.

Nadalje, u intervencijama 73.10 „Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju“ i 73.11 „Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda“ za ulaganja koja provode ekološki proizvođači i prerađivači osigurano je 10% raspoložive alokacije od svake intervencije. Iako je općenito proizvedena količina ekoloških proizvoda u Hrvatskoj u uzlaznom trendu, uz prisutne godišnje fluktuacije, na ovaj način se dodatno želi povećati proizvodnja ekoloških primarnih poljoprivrednih proizvoda i njihovih prerađevina, a što će u konačnici rezultirati i smanjenjem korištenja visoko rizičnih pesticida (koji se ne koriste u ekološkom načinu proizvodnje).

Načini postizanja ciljeva provedbom SP ZPP intervencija:

1. AKIS: Prenošenje informacija, praksi i znanja te suradnja
2. Ekološki uzgoj

Osim navedenoga, provedbom i drugih aktivnosti poljoprivredne politike koje za cilj imaju razvoj ekološke poljoprivrede izvan SP ZPP, a posebice Nacionalnim Akcijskim planom za ekološku poljoprivredu 2023-2030 kao ključnim strateškim dokumentom za utvrđivanje okosnice razvoja ekološke poljoprivrede, poticati će se usmjerenost na ekološki uzgoj, promovirati ekološke proizvode te poticati potrošače na njihovu konzumaciju.

Doprinos EU 2030 cilju smanjenja za 50% korištenja (visoko rizičnih) pesticida

Smanjenje upotrebe pesticida predstavlja velik izazov za poljoprivredne proizvođače, osobito ako se uzmu u obzir klimatske promjene i posljedično moguća pojava novih ili širenje do sada manje značajnih štetnika i korova.

Prema podacima EUROSTATA o prodaji pesticida i ukupnoj korištenoj poljoprivrednoj površini, Hrvatska je u donjem dijelu ljestvice država članica po potrošnji pesticida po hektaru, s potrošnjom otprilike upola manjom od prosjeka EU-a. Ukupna godišnja količina prodaje pesticida je oko 2 000 000 kg.

Smanjenje uporabe pesticida, osobito visoko rizičnih, svakako je prepoznata potreba na nacionalnoj razini. Hrvatska snažno pojačava napore u promicanju integrirane zaštite bilja (IPM) i smanjenju uporabe kemijskih pesticida. Proizvodnja dostatne količine hrane sigurne za potrošače moguća je primjenom inovativnih tehnika i tehnologija u kombinaciji sa adekvatnim izborom sredstava za zaštitu bilja manjeg rizika ili onima koja se koriste u ekološkoj proizvodnji.

Smanjenje rizika od kemijskih pesticida jasno je prepoznato u Zakonu o održivoj uporabi pesticida („Narodne novine“, br. 46/22), sa strožim odredbama o obveznom IPM-u u poljoprivredi i šumarstvu u odnosu na prijašnji Zakon. Revidira se i pojačava obuka profesionalnih korisnika, kao i pregled opreme za primjenu. Usporedno s tim, novi višegodišnji plan službenih kontrola jača kontrole rezidua i postregistracijske kontrole sredstava za zaštitu bilja.

Novi Akcijski plan održive uporabe pesticida s još snažnijim fokusom na IPM, smanjenje uporabe kemijskih pesticida, smanjenje rizika koji proizlazi iz uporabe sredstava za zaštitu bilja te promicanje nekemijskih mjera u zaštiti bilja planira se donijeti 2023. godine. S ciljem lakšeg informiranje javnosti i pristupa informacijama o primjeni najbolje prakse na jednom mjestu, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva razvija novi Fitosanitarni informacijski sustav koji sadrži sve relevantne informacije i podatke, uključujući informaciju o kupnji pesticida na razini pojedinog korisnika.

Načini postizanja ciljeva provedbom SP ZPP intervencija:

1. AKIS: Prenošenje informacija, praksi i znanja te suradnja (s naglaskom jačanja svijesti kod

profesionalnih korisnika pesticida o rizicima koji primjena pesticida predstavlja za zdravlje ljudi, životinja, bioraznolikost i okoliš te promicanje uporabe SZB niskog rizika i alternativnih tehnika i mjera zaštite bilja)

2. Precizna poljoprivreda

3. Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima, Očuvanje obilježja krajobraza, Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika i Ekološki uzgoj, Eko shema: Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina

U okviru provedbe NPOO, investicije C1.5. R3-I1 Uspostava digitalnih javnih usluga, nadograđen je Fitosanitarni informacijski sustav u dijelu pesticida, kojim će se od siječnja 2023. digitalno evidentirati svaka maloprodaja pesticida, sadržavajući informacije o kupcu, nazivu/aktivnoj tvari, količini i datumu kupnje. Identifikacija kupaca (koji moraju biti osposobljeni za održivu uporabu pesticida) je omogućeno korištenjem QR koda na zaslonu mobilnih telefona.

Doprinos EU 2030 cilju smanjenja za 50% korištenja životinjskih antibiotika

Trenutna potrošnja antibiotika u Hrvatskoj je na razini od 68.8 mg/PCU, što je za 22,6% manje u odnosu na EU prosjek koji iznosi 88.9 mg/PCU (prema najnovijim, službenim podacima za 2019. – 2020. godinu, objavljenim u studenome 2021.).

Sukladno evidentnim trendovima smanjenja uporabe antibiotika od 2014. godine od kada Hrvatska službeno dostavlja ESVAC podatke, očekuje se do 2030. godine daljnje smanjenje potrošnje antibiotika za 24,4%, odnosno na razini od 52 mg/PCU, što je za 49,6% manje od EU prosjeka za 2018. godinu koji je iznosio 103,2 mg/PCU.

Za postizanje očekivanog cilja u narednom razdoblju, uz osnovnu postavku preventivnog i proaktivnog djelovanja i adekvatnog načina uzgoja životinja, provodit će se niz aktivnost s ciljem smanjenja uporabe životinjskih antibiotika. Jedna od značajnih aktivnosti je intenzivna edukacija uzgajivača životinja uz uključivanje veterinarske struke u samu edukaciju. Aktivnosti će također biti usmjere na podizanje svijesti subjekata koji se bave proizvodnjom hrane, kao ključne karike u sustavu između proizvođača i potrošača, o potrebi testiranja ostataka antibiotika u konačnim proizvodima životinjskog podrijetla (meso i proizvodi, mlijeko i proizvodi, proizvodi akvakulture, jaja, med). Daljnje jačanje koordinirane provedbe cjelovitog sustava službenih kontrola te ciljanih nadzora nad potrošnjom antibiotika, kao i putem kontrole rezidua u konačnim proizvodima ili živim životinjama, imati će važnu ulogu u smanjenju potrošnje antibiotika. Naravno da će i planirano povećanje opsega ekološke proizvodnje u RH imati će pozitivan učinak na smanjenje upotrebe antibiotika u cjelini, s obzirom da je korištenje antibiotika u takvom sustavu uzgoja stoke svedeno na minimum i ograničeno na posebne slučajeve.

Po pitanju konkretnih aktivnosti u pripremi provedbe plana smanjenja AMR, prioritet je uspostava funkcionalne nacionalne baze podataka o potrošnji antimikrobnih pripravaka na nivou pojedinih farmi, odnosno pojedinih životinjskih vrsta, u skladu s Uredbom (EU) 2019/6. Nakon uspostave nacionalne baze podataka do konca 2023. godine, a zatim unošenjem predviđenih podataka o potrošnji na nivou farme tijekom 2024. godine, prvi konkretni podaci o načinu i opsegu korištenja antibiotika po pojedinim farmama trebali bi biti dostupni sredinom 2025. godine. U sljedećoj fazi provedbe plana smanjenja AMR na temelju dobivenih i verificiranih podataka iz navedene baze podataka, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva će osmisliti i pokrenuti programe potpore i omogućiti dostupnost dodatnih sredstava onim farmama koje ispune predviđene preduvjete vezane na korištenje antimikrobnih pripravaka. Izrada potrebne baze podataka bit će provedena uz korištenje sredstava iz 'Single Market Programme (SMP Food)' projekta.

Provedba zahtjeva dobrobiti životinja također doprinosi smanjenom korištenju antibiotika u stočarstvu. Ovo se osobito odnosi na zahtjeve koji podrazumijevaju smanjeni broj stoke u objektu (u odnosu na ukupni kapacitet objekta) te pristup na otvoreno i napasivanje.

Doprinos EU 2025 cilju 100% pokrivenosti širokopojasnom infrastrukturom

Uvođenje brzog širokopojasnog interneta u ruralnim područjima radi postizanja cilja 100% pristupa važan je cilj za Republiku Hrvatsku, koji se planira ostvariti na 100% do kraja 2027. godine, u sklopu provedbe Nacionalnog plana razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj. 2021. – 2027. (NPRŠP)

(„Narodne novine“, br. 26/21). Definicija ruralnih područja se koristi kako je definirano u NPRŠP koja je povezana sa Zakonom o regionalnom razvoju („Narodne novine“, br. 147/14, 123/17, 118/18). Kako bi se to postiglo, trenutno postoji identificiran investicijski jaz od oko 648 milijuna EUR za cijelu Republiku Hrvatsku. Znatan dio tog jaza bit će riješen privatnim sredstvima, a očekuje se da će iznositi oko 195 milijuna EUR Ovo se očekivanje temelji na javnim najavama operatera i strateškim ciljevima za 2030., koji su podržani trenutnim trendom povećanja ulaganja u optičku infrastrukturu s najnovijim povećanjem u 2021. godini od 128% u odnosu na 2020. godinu. Ostaje jaz od 453 milijuna EUR u dijelu za javnu potporu. Hrvatska će nastojati zatvoriti ovaj jaz kroz NPOO (RRF 126 milijuna EUR), PKK 2021. – 2027. (ERDF 50 milijuna EUR), te promicanjem većih privatnih ulaganja kroz uklanjanje administrativnih prepreka, uključujući izmjene građevinskih propisa. S tim u vezi, Hrvatska je već usvojila revidirani pravni okvir, naznačen u NPOO C2.3-R4, koji podržava optimizaciju procesa licenciranja i omogućuje prikaz elektroničke komunikacijske infrastrukture u prostornim planovima. Novi okvir odnosi se na smanjenje administrativnih opterećenja i regulatornih prepreka povezanih s izgradnjom mreža vrlo velikog kapaciteta, uključujući 5G mreže. Naime: Zakon o elektroničkim komunikacijama („Narodne novine“, br. 76/22), Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o određivanju građevina, drugih zahvata u prostoru i površina državnog i područnog (regionalnog) značaja („Narodne novine“, br. 75/22) i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o jednostavnim i drugim građevinama i radovima („Narodne novine“, br. 74/22). Zbog proračunskih ograničenja, Hrvatska neće koristiti Strateški plan ZPP-a za podršku proširenju širokopojasnog pristupa.

Planirana javna potpora bit će usmjerena na potražnju kako bi se postigla veća učinkovitost u pokrivanju raspoloživih sredstava. To je ključno jer Hrvatska ima ogromne dijelove teritorija koji su potpuno ili gotovo potpuno nenaseljeni. Oko 45% Hrvatske pokriveno je šumama i kršem, a od 1.244 otoka samo je 50 naseljeno. Takva selektivnost na strani potražnje također je neophodna jer je prema DESI 2021 širokopojasni pristup mrežama vrlo velikog kapaciteta općenito nedovoljno iskorišten, kao rezultat nedostatka digitalne pismenosti stanovništva i nedovoljne razine raspoloživog dohotka za stanovništvo, kao i nedovoljnog preuzimanja od strane glavnih socioekonomskih pokretača. Niska potražnja negativno utječe na održivost projekata ruralnog širokopojasnog pristupa. Digitalna pismenost, obuka, ljudski kapital, integracija digitalne tehnologije, digitalne javne usluge i istraživanje i razvoj u ICT-u bit će obuhvaćeni Strategijom Digitalna Hrvatska za razdoblje do 2030. Proces izrade nedavno je započeo, a nadležno državno tijelo je Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva (SDURDD) .

Ruralna kućanstva čine oko 75% svih kućanstava u Republici Hrvatskoj. U 2021. već je 51% ukupnih ruralnih kućanstava imalo NGA širokopojasni pristup, od čega je oko 11% imalo VHCN širokopojasni pristup. Planiranom podrškom i zakonodavnim mjerama Republika Hrvatska očekuje da će do 2027. godine imati 100% ruralnih kućanstava s VHCN širokopojasnim pristupom.

Hrvatska će redovito izvještavati o širokopojasnoj infrastrukturi u Godišnjem izvješću o provedbi.

[1] Croatia. 2021 Common Reporting Format (CRF) Table | UNFCCC

3. Dosljednost strategije i komplementarnost

3.1. Pregled strukture za okoliš i klimu

3.1.1.A Opis ukupnog doprinosa uvjetovanosti specifičnim ciljevima u području okoliša i klime utvrđenima u članku 6. stavku 1. točkama (d), (e) i (f)

Uvjetovanost kao osnova za primanje potpora ZPP-a, koja uključuje veću razinu ambicija u području okoliša, klimatskih promjena, javnog zdravlja, biljnoga zdravstva i dobrobiti životinja, usmjerena je na zadovoljavanje propisanih zahtjeva upravljanja (SMR) i standarda za dobre poljoprivredne i okolišne uvjete zemljišta (standardi GAEC). U skladu s pojačanom klimatsko – okolišnom ambicijom Strateškog plana, njegove sastavnice na svim razinama usmjerene su na navedeno. Uvjetovanost tako doprinosi slijedećim specifičnim ciljevima: Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenje emisija stakleničkih plinova i poboljšanje sekvestracije ugljika, te promicanje održive energije; Poticanje održivog razvoja i djelotvornog upravljanja prirodnim resursima, kao što su voda, tlo i zrak, uključujući smanjenje ovisnosti o kemikalijama; Doprinos zaustavljanju i preokretanju procesa gubitka bioraznolikosti, poboljšanju usluga ekosustava te očuvanju staništa i krajobraza.

U kontekstu doprinosa Uvjetovanosti **ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenje emisija stakleničkih plinova i poboljšanje sekvestracije ugljika, te promicanje održive energije**, važno je navesti doprinos GAEC 1 prema kojem se osigurava održavanje površina pod trajnim travnjacima temeljem dozvoljenog maksimalnog smanjenja od 5 % površina trajnih travnjaka na nacionalnoj razini u odnosu na referentnu 2018. godinu. Time se omogućuje očuvanje zaliha ugljika u tlu. U skladu sa standardima GAEC 2 štite se močvarna područja i tresetišta, unutar kojih su prema Ramsarskom popisu u Hrvatskoj slijedeća područja: Kopački rit, Lonjsko polje i Vransko jezero te Ribnjaci Crna Mlaka u Jastrebarskom i Donji tok Neretve. Tresetišta uključuju prijelazne cretove i ravne cretove. Prijelazni cretovi se u Hrvatskoj nalaze: u Dubravici kraj Zaprešića, u Sungerskom lugu, Sunđeru (sjeverni Velebit) i na Banovini. Ravni cretovi nalaze se u Plaškom polju, Jasenačkom polju, Jasikovcu (Gospić), Samoboru, te u okolici Karlovca. Ovim standardima štite se tla bogata ugljikom. Prema standardima GAEC 3 prema kojem je zabranjeno spaljivanje žetvenih ostataka osim u svrhu sprečavanja širenja ili suzbijanja organizama štetnih za bilje, osigurava se održavanje organske tvari u tlu, što osigurava prilagodbu na klimatske promjene.

Uvjetovanost potiče održivi razvoj i djelotvorno upravljanje prirodnim resursima, kao što su voda, tlo i zrak, uključujući smanjenje ovisnosti o kemikalijama zahtjevima upravljanja SMR 1 koji se odnose na Direktivu 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000., str. 1.): članak 11. stavak 3. točke (e) i (h) u pogledu obveznih zahtjeva za kontrolu raspršenih izvora onečišćenja fosfatima. Time je ovaj standard obveza prilikom zahvaćanja površinskih i podzemnih voda za navodnjavanje, gdje je potrebno ishoditi vodopravnu dozvolu za korištenje voda. Sklopljeni ugovori o koncesiji za zahvaćanje voda za navodnjavanje važe do isteka razdoblja na koje su sklopljeni, odnosno do njihova raskida. Obveznik može slobodno koristiti samo oborinske vode koje se sakupljaju na poljoprivrednom gospodarstvu.

Za korištenje vode za navodnjavanje iz sustava javne vodoopskrbe te iz sustava javnog navodnjavanja korisnik mora imati ugovorno riješen odnos s nadležnim javnim isporučiteljem vodne usluge odnosno s jedinicom područne (regionalne) samouprave u čijem se vlasništvu nalazi sustav javnog navodnjavanja.

U cilju smanjenja eutrofikacije površinskih i onečišćenja podzemnih voda na ranjivim područjima definiranim Odlukom o određivanju ranjivih područja u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, broj 130/12), (u daljnjem tekstu Odluka) uslijed onečišćenja uzrokovanog fosfatima poljoprivrednog podrijetla, gnojidba organskim i mineralnim gnojivima na bazi fosfora provodi se u skladu s utvrđenim stanjem u tlu temeljem provedene kemijske analize tla i potrebama kulture.

Obveznik mora provoditi kemijsku analizu tla za svaku proizvodnu parcelu na poljoprivrednom gospodarstvu najmanje jednom u četiri godine.

Kemijska analiza provodi se na slijedeće parametre:

– sadržaj ukupnog, nitratnog i amonijskog dušika (N),
– sadržaj fosfora (P2O5),
– sadržaj kalija (K2O),
– pH tla,
– sadržaj humusa u tlu.

Rezultati kemijske analize čuvaju se na gospodarstvu najmanje četiri godine od dana provođenja analize.

Količine fosfora unesene u tlo prilikom gnojidbe poljoprivrednih kultura organskim gnojivom ne smiju prelaziti vrijednosti propisane u Dodatku Akcijskog programa zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (u daljnjem tekstu: Program), a količine fosfora unesene u tlo prilikom gnojidbe poljoprivrednih kultura mineralnim gnojivima ne smiju prelaziti granične vrijednosti propisane Pravilnikom unutar kojeg se propisuje uvjetovanost.

Prema SMR 2 korisnicima čija se poljoprivredna gospodarstva nalaze na ranjivim područjima definiranim Odlukom, obveznik mora provoditi kemijsku analizu tla za svaku proizvodnu parcelu na poljoprivrednom gospodarstvu najmanje jednom u četiri godine. Kemijska analiza provodi se na sljedeće parametre: sadržaj ukupnog, nitratnog i amonijskog dušika (N), sadržaj fosfora (P_2O_5), sadržaj kalija (K_2O), pH tla, sadržaj humusa u tlu. Rezultati kemijske analize čuvaju se na gospodarstvu najmanje četiri godine od dana provođenja analize. Obveznik mora voditi i evidenciju korištenja gnojiva na svom gospodarstvu prema evidenciji propisanoj u Dodatku važećeg Programa. Na poljoprivrednom gospodarstvu gnojivo se unosi u tlo na poplavljenim područjima po završetku razdoblja poplave. Na poljoprivrednom gospodarstvu u područjima zona sanitarne zaštite izvorišta vode za piće, primjena gnojiva s dušikom provodi se sukladno odredbama posebnog propisa kojim se određuju uvjeti za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta. Tijekom jedne kalendarske godine poljoprivredno gospodarstvo može gnojiti poljoprivredne površine stajskim gnojem do granične vrijednosti primjene dušika od 170 kg/ha (N). Od 15. prosinca do 15. ožujka na poljoprivrednim površinama poljoprivrednog gospodarstva zabranjeno je gnojenje gnojnicom i gnojovkom. Od 1. svibnja do 1. rujna na poljoprivrednim površinama poljoprivrednog gospodarstva zabranjeno je gnojenje gnojnicom i gnojovkom raspodjelom po površini bez unošenja u tlo. Zabranjena je primjena gnojiva: na tlu zasićenom vodom, na tlu prekrivenom snježnim prekrivačem, na zamrznutom tlu, na poplavljenom tlu, na nepoljoprivrednim zemljištima, na 20 m udaljenosti od vanjskog ruba korita jezera ili druge stajaće vode, na 3 m udaljenosti od vanjskog ruba korita vodotoka širine korita 5 metara ili više, na nagnutim terenima uz vodotoke, s nagibom većim od 10% na udaljenosti manjoj od 10 m od vanjskog ruba korita vodotoka, pomiješanog s otpadnim muljem, podrijetlom s poljoprivrednih gospodarstava na kojima su utvrđene bolesti s uzročnicima otpornim na uvjete u gnojišnoj jami. Stajski gnoj se na poljoprivrednim površinama poljoprivrednog gospodarstva primjenjuje tako da ne prelazi najveće dozvoljene količine propisane Dodatkom I. Programa. Na poljoprivrednim površinama poljoprivrednog gospodarstva može se primijeniti stajski gnoj u količinama većim od dozvoljenih, u slučajevima, kada se kemijskom analizom stajskog gnoja dokaže da su dobivene vrijednosti manje od vrijednosti propisanih Programom. Poljoprivredno gospodarstvo mora predočiti dokument kojim dokazuje opravdanost primjene navedene iznimke. Stajski gnoj skladišti se na uređenim gnojištima: platoima za kruti stajski gnoj, gnojišnim jamama, lagunama, jamama za gnojnicu ili u drugim spremnicima. Spremnici moraju biti vodonepropusni, tako da ne dođe do izlijevanja, ispiranja ili otjecanja stajskog gnoja u okoliš, kao i onečišćenja podzemnih i površinskih voda. Tekući dio stajskog gnoja mora biti prikupljen u vodonepropusne gnojne jame iz kojih ne smije biti istjecanja u podzemne ili površinske vode. Gnojne jame nije potrebno izgraditi ukoliko se kroz sustav i tehnologiju uzgoja domaćih životinja ne stvara gnojnica. Spremnici moraju svojom veličinom zadovoljiti prikupljanje stajskog gnoja za šestomjesečno razdoblje. Veličina spremnika za stajski gnoj, ovisno o vrsti domaće životinje i obliku stajskog gnoja, propisana je u Dodatku Programa. Poljoprivredno gospodarstvo mora višak stajskog gnoja zbrinuti: gnojidbom poljoprivrednih površina drugog vlasnika na temelju ugovora, preradom stajskog gnoja u bioplin, kompost, supstrat i drugo na gospodarstvu ili na temelju višegodišnjeg ugovora, zbrinjavanjem stajskog gnoja na druge načine. Poljoprivredno gospodarstvo mora posjedovati pismene dokaze o zbrinjavanju viška stajskog gnoja. Zbrinjavanje viška stajskog gnoja provodi se u skladu s načelima dobre poljoprivredne prakse.

U skladu sa standardima GAEC 4, zaštitna zona duž vodotoka je granični pojas širine 3 m od ruba obrađene poljoprivredne površine do vanjskog ruba korita vodotoka sa slivnom površinom većom od 10

km² i jezera površine veće od 0.5 km². GAEC 4 pravilo pokriva i kanale navodnjavanja i odvodnje 3. i 4. reda, odnosno kanale koji služe za melioracijsku odvodnju i navodnjavanje širine 3 m i više. Na zaštitnim zonama oko vodotoka nije dozvoljena primjena gnojiva i kemijskih sredstava za zaštitu bilja. Poljoprivrednici s poljoprivrednim površinama unutar ranjivih područja definiranih Odlukom dužni su uz odredbe GAEC 4 primjenjivati i odredbe vezane uz primjenu gnojiva iz važećeg Programa, a odnose se na zaštitne zone duž vodotoka.

U skladu sa standardima GAEC 5, gdje su propisane obveze kojima se na poljoprivrednim površinama s nagibom od 13 % ili više, osnovna obrada tla mora provoditi samo okomito na pad terena, te postojeći trajni nasadi na poljoprivrednim površinama s nagibom od 13 % ili više, u kojima je smjer redova paralelno s nagibom terena moraju imati međuredni prostor prekriven biljnim pokrovom. Navedenim se pruža doprinos očuvanju tla od erozije. Time se spomenutim standardima osigurava prilagodba na klimatske promjene kao i njihovo ublažavanje.

Tijekom vegetacijskog perioda standardom GAEC 6 osigurava se pokrivenost oraničnih poljoprivrednih površina poljoprivrednim kulturama ili žetvenim ostacima (nadzemni dio biljke s korijenom), ili biljnim ostacima (malč), koji umanjuju eroziju tla osim u slučaju obavljene pripreme za sljedeću sjetvu i prije nicanja. Od 15. studenoga do 15. veljače, u cilju prikupljanja vlage, sprečavanja erozije i očuvanja zalihe ugljika u tlu, poljoprivredne površine moraju biti pokrivene glavnim usjevom ili zelenim pokrovom ili se mora primjenjivati jedna od sljedećih mjera: ostavljanje strništa na poljoprivrednim površinama; prekrivanje poljoprivrednih površina žetvenim ostacima (malč); obrada tla za sjetvu, pri čemu najmanje 25 % poljoprivrednih površina poljoprivrednog gospodarstva s nagibom većim od 9 % mora biti pokriveno glavnim usjevom ili zelenim pokrovom ili žetvenim ostacima (malč) ili ostavljanjem strništa na poljoprivrednim površinama.

Plodoredom na oraničnim površinama unutar standarda GAEC 7, koji se provodi na oraničnim površinama koje zauzimaju površinu od 10 ha i više uz izuzetak višegodišnjih usjeva, trava i drugog travolikog krmnog bilja te zemljišta ostavljenog na ugaru, uključujući sekundarne usjeve kojima se primjereno gospodari, značajno se doprinosi zaštiti potencijala tla.

Iako su usmjereni na javno zdravlje, zdravlje životinja i biljaka, doprinos očuvanju tla, zraka i vode također pružaju i SMR 7 te SMR 8. Prema SMR 7 u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ sredstva za zaštitu bilja moraju se stručno upotrebljavati prema uputama, upozorenjima, obavijestima i ograničenjima koji su navedeni na etiketi sredstva za zaštitu bilja koje se koristi ili u rješenju o dozvoli za pojedino sredstvo za zaštitu bilja (u rješenju o dozvoli za paralelnu trgovinu ili dozvoli u hitnoj situaciji) te u skladu s načelima dobre prakse u zaštiti bilja.

Svi profesionalni korisnici moraju imati zadovoljavajuće znanje o sigurnom rukovanju i pravilnoj primjeni pesticida iz područja izobrazbe.

Zadovoljavajuću razinu znanja o područjima izobrazbe polaznici izobrazbe potvrđuju polaganjem ispita koji se održava nakon pohađanja predavanja iz osnovne i/ili dopunske izobrazbe. Provoditelji izobrazbe obvezni su polaznicima izdati potvrdu o završenoj izobrazbi generiranu iz FIS-a kojom potvrđuju znanje o područjima izobrazbe.

Uređaji za primjenu pesticida podliježu redovitom pregledu uređaja koji se obavlja u skladu s važećim usklađenim standardima i normama za kontrolu uređaja u uporabi niza HRN EN ISO 16122 koje je usvojila Republika Hrvatska. Redovitim pregledima uređaja provjerava se zadovoljavaju li uređaji tehničke zahtjeve u skladu sa zdravstvenim, sigurnosnim i okolišnim zahtjevima vezanim za pregled uređaja za primjenu pesticida s ciljem postizanja visoke razine zaštite zdravlja ljudi, životinja i okoliša. Vlasnik/korisnik uređaja smije koristiti samo uređaj koji je prošao pregled. Znak o ispravnosti uređaja vrijedi tri godine i nakon toga potrebno je ponovo pregledati uređaj. Od obveze redovitog pregleda izuzimaju se ručne prskalice i leđne prskalice na ručni, baterijski i motorni pogon i leđni motorni raspršivači.

Novi uređaji dobivaju znak o ispravnosti uređaja bez obavljanja pregleda ako su u skladu s normama koje su važeće kada je distributer uređaja stavio uređaj na tržište Republike Hrvatske. Vlasnik/korisnik uređaja novi uređaj mora prijaviti najkasnije u roku od šest mjeseci od dana kupnje te ga prije prijave ne smije koristiti. Znak o ispravnosti novoga uređaja vrijedi pet godina. Ako je prošlo više od šest mjeseci od

kupnje novoga uređaja i/ili nema izjavu o sukladnosti, uređaj se smatra uređajem u uporabi i podliježe redovitom pregledu, a sljedeći pregled treba biti za tri godine.

Vlasnici/korisnici uređaja obvezni su uz redovite preglede uređaja provoditi i:

– redovite kalibracije i tehničke kontrole uređaja u skladu s odgovarajućom izobrazbom iz propisa o izobrazbi o sigurnom rukovanju i primjeni pesticida

– održavati uređaje i po potrebi zamijeniti istrošene i neispravne dijelove uređaja

– čistiti uređaje za primjenu pesticida sukladno uputama na etiketi pojedinog pesticida odnosno izobrazbi za savjetnike, distributere i profesionalne korisnike.

Uzimajući u obzir nužne higijenske i zdravstvene zahtjeve, potrebu očuvanja bioraznolikosti, s obzirom na rezultate odgovarajuće procjene rizika, u određenim specifičnim područjima zabranjuje se uporaba kemijskih pesticida, osim pesticida niskog rizika te se poduzimaju odgovarajuće mjere za upravljanje rizikom kao što je uporaba pesticida niskog rizika i mjere biološke kontrole te ostale nekemijske mjere zaštite od štetnih organizama.

Pesticidi se moraju čuvati u posebnoj prostoriji ili posebnom ormaru u originalnoj ambalaži, odvojeno od hrane i hrane za životinje te drugih predmeta opće uporabe, izvan dosega djece, uz određene uvjete glede temperature, vlage i svjetlosti te u skladu s drugim uvjetima navedenim na etiketi. Prostorija/prostor za skladištenje mora biti sagrađena od materijala koji onemogućavaju izlijevanje/curenje/slučajno ispuštanje pesticida u okoliš te zaštićena od temperaturnih ekstrema tako da temperatura bude između 5 i 30 °C odnosno odgovarati uvjetima koji su navedeni na etiketi pojedinog pesticida. Prostorija/prostor za skladištenje mora biti izgrađena od čvrstih materijala koji ne upijaju pesticide, kao što su beton, opeka, kamen, metal, keramika ili slični materijali. U prostoru/prostoriji za čuvanje pesticida mora biti postavljen spremnik s odgovarajućim adsorpcijskim materijalom, kao što su pijesak, perlit, glina i sl.

Korisnici pesticida moraju s praznom ambalažom od pesticida, ambalažom s ostacima pesticida, pesticidima kojima je istekao rok valjanosti, pesticidima kojima je istekla registracija ili dopušteno razdoblje za primjenu zaliha i ostacima škropiva kao s otpadom postupati u skladu s propisima kojima se uređuje gospodarenje otpadom. Ostaci/višak škropiva od tretiranja ili čišćenja uređaja potrebno je zbrinuti u skladu s propisima kojima se uređuje gospodarenje otpadom.

Korisnici pri primjeni i rukovanju pesticidima moraju koristiti odgovarajuća sredstva i postupke za osobnu zaštitu i posebna zaštitna sredstva te uređaje i opremu u skladu s uputama na etiketi ili rješenju o registraciji i dozvoli pojedinog pesticida, ovisno o pesticidu i metodi tretiranja koju primjenjuju. Korisnici pesticida moraju raditi pripremu škropiva na površini koja ne propušta pesticid u zemlju te je udaljena najmanje 20 metara od bunara i površinskih voda, ako drukčije nije naznačeno u uputama na etiketi ili rješenju o registraciji i dozvoli pojedinog pesticida.

U skladu s SMR 8 prema Direktivi 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u postizanju održive upotrebe pesticida (SL L 309, 24.11.2009., str. 71.), te Direktivi 2000/60/EC i zakonodavstva o mreži Natura 2000. Propisani su: obveza izdavanja potvrda za korištenje sredstava za zaštitu bilja (SZB), pregled uređaja za primjenu SZB, smanjenje upotrebe pesticida ili rizika u određenim područjima, skladištenja SZB.

Negativni utjecaj poljoprivredne proizvodnje na onečišćenje tla, zraka i vode te biraznolikost uslijed primjene visokorizičnih pesticida, sve više se nastoji umanjiti. Zato je smanjenje uporabe pesticida, osobito visoko rizičnih, prepoznata potreba na nacionalnoj razini. Hrvatska snažno pojačava napore u promicanju integrirane zaštite bilja (IPM) i smanjenju uporabe kemijskih pesticida na najnužniju razinu potrebnu za održavanje populacije štetnih organizama ispod razine gospodarske štete. Ove aktivnosti usmjerene su na: smanjenje otpornosti štetnih organizama ili ponovnu pojavu istih i smanjenje pojave štetnih organizama u budućim vegetacijama uz osiguranje stabilnosti prinosa te zdravstveno sigurnih i kvalitetnih poljoprivrednih proizvoda. Proizvodnja dostatne količine hrane sigurne za potrošače moguća je primjenom inovativnih tehnika i tehnologija u kombinaciji sa adekvatnim izborom sredstava za zaštitu bilja manjeg rizika ili onima koja se koriste u ekološkoj proizvodnji.

Smanjenje rizika od kemijskih pesticida jasno je prepoznato u Zakonu o održivoj uporabi pesticida („Narodne novine“, br. 46/22), sa strožim odredbama o obveznom IPM-u u poljoprivredi i šumarstvu u odnosu na prijašnji Zakon. Revidira se i pojačava obuka profesionalnih korisnika, kao i pregled opreme za primjenu. Usporedno s tim, novi višegodišnji plan službenih kontrola jača kontrole rezidua i postregistracijske kontrole sredstava za zaštitu bilja.

S ciljem lakšeg informiranje javnosti i pristupa informacijama o primjeni najbolje prakse na jednom mjestu, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva razvija novi Fitosanitarni informacijski sustav koji sadrži sve relevantne informacije i podatke, uključujući informaciju o kupnji pesticida na razini pojedinog korisnika.

Uvjetovanost doprinosi zaustavljanju i preokretanju procesa gubitka bioraznolikosti, poboljšanju usluga ekosustava te očuvanju staništa i krajobraza. Tako propisanim zahtjevima upravljanja unutar SMR 3, prema Direktivi Vijeća 2009/147/EZ od 30. studenog 2009. o očuvanju divljih ptica, korisnici ne smiju smanjiti ili oštetiti stanište pojedine populacije zavičajne divlje ptičje vrste do te mjere da ta populacija postane ugrožena. Stanište divlje vrste je okoliš, tj. dio prostora određen specifičnim abiotičkim i biotičkim svojstvima u kojem vrsta živi u bilo kojoj fazi svoga biološkog ciklusa, neovisno o tome je li stanište potpuno prirodno ili doprirodno. Radnje u poljoprivrednoj proizvodnji koje mogu dovesti do uništenja ili znatne štete za stanište su zahvati koji trajno ili dugotrajno mijenjaju abiotička i biotička svojstva staništa vrste. Ukoliko korisnici planiraju provesti program ili zahvat na poljoprivrednom zemljištu, dužni su obratiti se tijelu nadležnom za provođenje postupka ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu (OPEM), prema odredbama Zakona o zaštiti prirode te postupiti u skladu s pribavljenim aktom. Propisanim zahtjevima upravljanja unutar SMR 4, prema Direktivi Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o zaštiti prirodnih staništa i divlje flore i faune, kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom Vijeća 2013/17/EZ od 13. svibnja 2013. o prilagodbi određenih direktiva u području okoliša zbog pristupanja Republike Hrvatske EU, korisnici koji planiraju provesti program ili zahvat na poljoprivrednom zemljištu, dužni su obratiti se tijelu nadležnom za provođenje postupka ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu (OPEM), prema odredbama Zakona o zaštiti prirode te postupiti sukladno pribavljenom aktu. U skladu sa standardima GAEC 8, u cilju očuvanja bioraznolikosti na svim poljoprivrednim površinama gospodarstava, radi održavanja neproizvodnih obilježja i područja radi očuvanja bioraznolikosti obveznik je dužan provesti sljedeća pravila:

• Obilježja krajobraza na poljoprivrednoj površini ne smiju se uklanjati niti oštećivati;

• Obilježja krajobraza su živice, lokve (jezerca), jarci, stabla u nizu, pojedinačna stabla, šumarci, suhozidi;

• Nije dozvoljeno orezivanje živica i šumaraka u razdoblju od 1. ožujka do 31. kolovoza; Na poljoprivrednim površinama ne smiju biti prisutni korovi pelinolisna ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia*, L.) i mračnjak (*Abutilon theophrasti* Med.), višegodišnji korovi invazivnih vrsta ili invazivne drvenaste biljne vrste koje rastu na poljoprivrednim površinama.

Ukoliko nadležno tijelo za zaštitu prirode potvrdi potrebu hitnog uklanjanja, ove biljne vrste će se ukloniti mehaničkim postupcima ili primjenom herbicida, neovisno o rokovima propisanim važećim podzakonskim aktom koji uređuje izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjere ruralnog razvoja.

*GAEC 8 provodi se na svim poljoprivrednim površinama gospodarstva, a kontrola se ne provodi na gospodarstvima čije su ukupne oranične površine manje od 10 ha.

Standardima GAEC 9 koji se odnose na zabranu prenamjene ili preoravanja trajnih travnjaka velike prirodne vrijednosti, okolišno osjetljivi travnjaci unutar Natura 2000 područja ne smiju se preoravati.

Šume u RH imaju prosječnu gustoću šumskih prometnica (10,13 km / 1.000 ha), koja je još uvijek nezadovoljavajuća, s obzirom da bi optimalna gustoća šumskih prometnica trebala biti od 15 km / 1.000 ha na 30 km / 1.000 ha, ovisno o reljefu područja. Obzirom na navedeno, u RH i dalje postoje velika zatvorena, nepristupačna šumska područja. Otvaranjem predmetnih područja izgradnjom šumske infrastrukture u skladu sa Zakonom o šumama i u uvjetima zaštite prirode utjecaj izgradnje šumske infrastrukture imati će minimalan negativan efekt na tlo, a značajno će doprinijeti održivom gospodarenju šumama (zaštiti šuma od požara) te dostupnosti drvnih i nedrvnih šumskih proizvoda. Prilikom izgradnje šumske prometne infrastrukture koriste se isključivo prirodni materijali. Nadalje prilikom planiranja šumske prometne infrastrukture, u skladu s postulatima održivog upravljanja šumama, šumarski stručnjaci uvažavaju sve bitne kriterije kako bi izgradnja šumske infrastrukture imala najmanje štetan utjecaj za šumsko stanište, vodeći brigu o posebnim geološkim, vegetacijskim, hidrološkim i drugim vrijednostima, a posebno o ekološki vrijednim dijelovima ekosustava utvrđenim posebnim propisima (zaštićena područja, ekološka mreža, ugroženi i rijetki stanišni tipovi, migratorni koridori rijetkih, osjetljivih ili ugroženih vrsta).

3.1.2. Pregled komplementarnosti između relevantnih osnovnih uvjeta, kako je navedeno u članku 31. stavku 5. i članku 70. stavku 3., uvjetovanosti i različitih intervencija koje se odnose na specifične ciljeve u području klime i okoliša

Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti zemljišta koji se odnose na **GAEC 1**, prema kojima je propisano održavanje površina pod trajnim travnjacima temeljem dozvoljenog maksimalnog smanjenja od 5 % površina trajnih travnjaka na nacionalnoj razini u odnosu na referentnu 2018. godinu, čine polaznu osnovu za intervencije (eko sheme) Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima, Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti i Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama. Intervencije Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima i Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (koje uključuju pašarenje na pašnjacima, krškim pašnjacima i travnjacima velike prirodne vrijednosti) propisanim zahtjevima upravljanja ispašom, zabranom dosijavanja i gnojidbe, te uklanjanja neželjene vegetacije doprinose očuvanju travnjačkih površina. Kako travnjačke površine imaju poseban značaj u sekvestraciji ugljika, te čine staništa za brojnu travnjačku floru te pripadajuću mikro, mezo i makro faunu, ove eko sheme su usmjerene na SO 4 - Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenje emisija stakleničkih plinova i poboljšanje sekvestracije ugljika, te promicanje održive energije te SO 6 - Doprinos zaustavljanju i preokretanju procesa gubitka bioraznolikosti, poboljšanju usluga ekosustava te očuvanju staništa i krajobraza. Intervencija Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama kroz operacije Zaštita ptice kosca (*Crex crex*) i Zaštita leptira na trajnim travnjacima, pridonosi očuvanju trajnih travnjaka prvenstveno kroz postupke gospodarenja koji uključuju zabranu gnojidbe i uporabe sredstava za zaštitu bilja te zabranu zasijavanja travnjaka. Trajni travnjaci su prirodna staništa ptice kosca kao i četiri vrste strogo zaštićenih danjih leptira (*Phengaris alcon alcon, Phengaris nausithous, Phengaris teleius* i *Coenonympha oedippus*), a njihovo održavanje propisanom košnjom, ispašom i uklanjanjem neželjene vegetacije značajno doprinosi očuvanju bioraznolikosti u skladu s SO 6 - Doprinos zaustavljanju i preokretanju procesa gubitka bioraznolikosti, poboljšanju usluga ekosustava te očuvanju staništa i krajobraza.

Uspostava graničnih pojaseva duž vodotoka, koju regulira **GAEC 4,** temelj je za intervenciju (eko shemu) Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina, unutar koje se na minimalno 10 % poljoprivrednih površina provodi održavanje ekološki značajnih površina koje među ostalim ekološki značajnim površinama uključuju i rubne pojaseve uz vodotoke. Na rubnim pojasevima uz vodotoke se ne obavlja poljoprivredna proizvodnja, moraju biti širine 3-10 m, te smješteni na poljoprivrednim površinama ili se „naslanjati" na poljoprivredne površine, tako da je dulji rub paralelan s rubom vodotoka. Oni se mogu kositi ili koristiti za ispašu, pod uvjetom da se vizualno razlikuju od poljoprivrednih kultura uz koje se nalaze, te se na njima ne smiju primjenjivati pesticidi i gnojiva. Ova intervencija usmjerena je na SO 6 - Doprinos zaustavljanju i preokretanju procesa gubitka bioraznolikosti, poboljšanju usluga ekosustava te očuvanju staništa i krajobraza.

GAEC 5 Upravljanje obradom tla ili drugim primjerenim tehnikama kultivacije radi ograničavanja rizika od degradacije tla, uzimajući u obzir gradijent nagiba, predstavlja polaznu osnovu za intervenciju (eko shemu) Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama, koja je usmjerena na SO 4 - Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenje emisija stakleničkih plinova i poboljšanje sekvestracije ugljika, te promicanje održive energije te SO 5 – Poticanje održivog razvoja i djelotvorno upravljanje prirodnim resursima, kao što su voda, tlo i zrak, uključujući smanjenje ovisnosti o kemikalijama. GAEC 5 predstavlja polaznu osnovu i za intervenciju (eko shemu) Konzervacijska poljoprivreda, koja je u cilju postizanja klimatske ambicije također usmjerena na SO 4 Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenje emisija stakleničkih plinova i poboljšanje sekvestracije ugljika, te promicanje održive energije, te SO 5 – Poticanje održivog razvoja i djelotvorno upravljanje prirodnim resursima, kao što su voda, tlo i zrak. Također, GAEC 5 predstavlja polaznu osnovu i za intervenciju Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima gdje se provedbom operacije Mehaničko uništavanje korova u višegodišnjim nasadima aktivno djeluje na unošenje organske tvari u tlu čime se sprečava degradacija tla i smanjuje rizik od erozije na tlima s nagibom što pridonosi SO 5 – Poticanje održivog razvoja i djelotvorno upravljanje prirodnim resursima, kao što su voda, tlo i zrak.

Minimalni zemljišni pokrov kako bi se izbjeglo golo tlo u najosjetljivijim razdobljima koji propisuje **GAEC 6**, čini polaznu osnovu za intervenciju (eko shemu) Konzervacijska poljoprivreda, u kojoj pokrivenost površine tla biljnim ostacima ili biljkama u usjevima tijekom obveze provedbe intervencije treba biti potpuna. Ova intervencija usmjerena je na zaštitu od erozije i sekvestraciju ugljika te doprinosi ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenje emisija stakleničkih plinova i poboljšanje sekvestracije ugljika te promicanju održive energije (SO 4) i Poticanju održivog razvoja i djelotvorno upravljanje prirodnim resursima, kao što su voda, tlo i zrak, uključujući smanjenje ovisnosti o kemikalijama (SO 5).

Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti zemljišta koji se odnose na **GAEC 7** Plodored na obradivom zemljištu, osim usjeva koji rastu pod vodom, predstavljaju polaznu osnovu za intervencije (eko sheme): Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina, Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina i Konzervacijska poljoprivreda. Prema GAEC 7 plodored se provodi na poljoprivrednom gospodarstvu koje ima 10 ha i više oranica, te uključuje smjenu usjeva najmanje jednom godišnje na razini parcela. Izuzetak su poljoprivredna gospodarstva koja na više od 75 % oranične površine proizvode trave ili ostale krmne kulture, imaju ugar, proizvodnju leguminoza ili kombinaciju prethodno navedenog, te poljoprivredna gospodarstva koja na više od 75 % raspoloživih poljoprivrednih oraničnih površina imaju trajni travnjak ili se površina koristi za proizvodnju trava ili ostalih krmnih kultura, ili imaju kombinaciju prethodno navedenog. Intervencija (eko shema) Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina, primjenjuje se na svim poljoprivrednim površinama a ne samo na oranicama. Intervencijom se također uz minimalnu godišnju obvezu smjene kultura na oranicama, intenzivira broj poljoprivrednih kultura u prostornoj plodosmjeni. Ova intervencija usmjerena je na SO 4 - doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama te razvoju održive energije i SO 6 - Doprinos zaustavljanju i preokretanju procesa gubitka bioraznolikosti, poboljšanju usluga ekosustava te očuvanju staništa i krajobraza.

Intervencija (eko shema) Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina, uz temeljne zahtjeve GAEC 7 uključuje uzgoj leguminoza na oraničnim površinama. Uključivanjem leguminoza u plodored zahvaljujući prirodnom procesu fiksacije atmosferskog dušika, smanjuje se primjena dušičnih gnojiva, poboljšavaju fizikalno - kemijska svojstva tla, osigurava gušći sklop uz doprinos sekvestraciji ugljika. Time je ova intervencija usmjerena na SO 5 – Poticanje održivog razvoja i djelotvorno upravljanje prirodnim resursima, kao što su voda, tlo i zrak te SO 4 - Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenje emisija stakleničkih plinova i poboljšanje sekvestracije ugljika, te promicanje održive energije. Primjena intervencije doprinosi uštedi energije potrebne za proizvodnju dušičnih mineralnih gnojiva.

Intervencija (eko shema) Konzervacijska poljoprivreda svojim temeljnim načelima ima polazište u plodoredu, na koji se dalje vežu izostanak prevrtanja tla prilikom oranja te održavanje potpune pokrivenosti tla biljkama ili biljnim ostacima. Intervencija konzervacijska poljoprivreda tako je usmjerena na SO 4 - Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenje emisija stakleničkih plinova i poboljšanje sekvestracije ugljika, te promicanje održive energije; te SO 5 – Poticanje održivog razvoja i djelotvorno upravljanje prirodnim resursima, kao što su voda, tlo i zrak.

GAEC 8 Očuvanje obilježja krajobraza, zabrana rezanja živica i stabala u sezoni razmnožavanja ptica i podizanja ptića, sprečavanje zarastanja poljoprivrednih površina neželjenom vegetacijom; Očuvanje obilježja krajobraza; Zabrana rezanja živica i stabala u sezoni razmnožavanja ptica i podizanja ptića; Uklanjanje invazivnih biljnih vrsta, provedbom na 10 ha i više oraničnih površina, predstavlja polaznu osnovu za intervenciju (eko shemu) Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina, koja se provodi na minimalno 10% svih poljoprivrednih površina poljoprivrednika neovisno o vrsti uporabe zemljišta. Navedena intervencija doprinosi zaustavljanju i preokretanju procesa gubitka bioraznolikosti, poboljšanju usluga ekosustava te očuvanju staništa i krajobraza (SO 6). Navedeni GAEC 8 čini polaznu osnovu za operaciju Uspostava poljskih traka koja je sastavni dio intervencije Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama. Ova operacija obuhvaća uspostavu cvjetnih ili travnih traka uz rub parcele širine najmanje 5 m te dužine najmanje 100 m po hektaru. Trake mogu pokrivati najviše 30% površine, a značajno doprinose očuvanju bioraznolikosti, jer osiguravaju stanište i hranu za oprašivače ili

druge insekte korisne za kontrolu brojnosti štetnika ili omogućavaju gniježđenje i ishranu nekih vrsta ptica poput velike strnadice *(Emberiza calandra),* trčke *(Perdix perdix)* i strnadice žutovoljke *(Emberiza citrinella)* u skladu s SO 6 - Doprinos zaustavljanju i preokretanju procesa gubitka bioraznolikosti, poboljšanju usluga ekosustava te očuvanju staništa i krajobraza.

Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti zemljišta koji se odnose na **GAEC 9** Zabrana prenamjene ili oranja trajnih travnjaka koji su utvrđeni kao okolišno osjetljivi trajni travnjaci na lokalitetima mreže Natura 2000, osnova su za intervenciju (eko shemu) Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti i intervenciju Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama. Intervencija Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti uz doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenje emisija stakleničkih plinova i poboljšanje sekvestracije ugljika, te promicanje održive energije (SO 4), doprinosi zaustavljanju i preokretanju procesa gubitka bioraznolikosti, poboljšanju usluga ekosustava te očuvanju staništa i krajobraza (SO 6). Operacije Zaštita ptice kosca *(Crex crex)* i Zaštita leptira na trajnim travnjacima u sklopu intervencije Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama, provode se na travnjacima velike prirodne vrijednosti unutar NATURA 2000 područja te doprinose SO 6 - Doprinos zaustavljanju i preokretanju procesa gubitka bioraznolikosti, poboljšanju usluga ekosustava te očuvanju staništa i krajobraza.

3.1.3. Objašnjenje načina na koji se može postići veći ukupni doprinos utvrđen u članku 105.

Prijedlog Hrvatskog strateškog plana za razdoblje 2023-2027 sadrži elemente Zelene arhitekture, novog koncepta Zajedničke poljoprivredne politike, koji doprinose postizanju specifičnih ciljeva vezanih uz klimu, okoliš i bioraznlikost utvrđenih u članku 6. stavku 1. točkama (d), (e) i (f) Uredbe (EU) br. 2021/2115. Zelena arhitektura Strateškog plana 2023. – 2027. temelji se na pojačanoj uvjetovanosti, novim zelenim intervencijama u okviru eko shema iz I. stupa ZPP-a i dodatnim ciljanim intervencijama ruralnog razvoja iz II. stupa što zajedno doprinosi zelenoj i klimatskoj prilagodbi hrvatske poljoprivrede. Elementima Zelene arhitekture podržava se ambiciozniji prijelaz na održivije sustave proizvodnje u skladu s ciljevima europskog Zelenog plana i ključnim strateškim dokumentima Od polja do stola i Strategijom bioraznolikosti do 2030. godine.

Veća ambicija u postizanju klimatskih i okolišnih ciljeva u strateškom planu u odnosu na dosadašnje razdoblje ogleda se u sljedećim elementima:

1. Pojačanim pravilima uvjetovanosti

U odnosu na zahtjeve i standarde višestruke sukladnosti koji su se primjenjivali u razdoblju 2015. – 2022., uveo se novi sustav uvjetovanosti sa novim obveznim pravilima u pogledu zaštite organske tvari i sadržaja ugljika u tlu, radi značajnijeg doprinosa ublažavanju klimatskih promjena, očuvanja kvalitete voda, povećane ambicije u pogledu očuvanja bioraznolikosti te zdravlja ljudi i životinja.

Radi postizanja veće okolišne i klimatske ambicije u pravila uvjetovanosti uvode se pravila zelenih praksi koja su bila obvezna za ostvarivanje izravnih plaćanja u I. stupu ZPP-a u razdoblju 2015.-2020. Tako je u novom GAEC 1 propisana obveza očuvanja trajnih travnjaka, odnosno omjera površine trajnih travnjaka i ukupne poljoprivredne površine u korištenju što doprinosi skladištenju CO_2 u tlu, a u novom GAEC 9 obveza zaštite okolišno osjetljivih trajnih travnjaka unutar Natura 2000 područja što je povezano s ciljem očuvanja bioraznolikosti, zaštite staništa i divlje flore i faune. Trajni travnjaci smatraju se ponorom ugljika stoga njihovo održavanje i sprečavanje prenamjene značajno doprinosi ciljevima smanjenja emisija stakleničkih plinova kako je planirano u okviru Zelenog plana EU. U novom GAEC 8 propisana je obveza održavanja neproizvodnih obilježja i područja na površinama poljoprivrednog gospodarstva što obuhvaća obilježja krajobraza (živice, lokve, jarci, drvoredi, pojedinačno drveće, šumarak, suhozidi). Nije dozvoljeno orezivanje živica i šumaraka u razdoblju od 1. ožujka do 31. kolovoza; Na poljoprivrednim površinama ne smiju biti prisutni korovi pelinolisna ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia*, L.) i mračnjak (*Abutilon theophrasti* Med.), višegodišnji korovi invazivnih vrsta ili invazivne drvenaste biljne vrste koje rastu na poljoprivrednim površinama. Odabrana neproizvodna obilježja na obradivim površinama imaju pozitivan učinak na kakvoću tla, doprinose ciljevima ublažavanja klimatskih primjena kroz vezanje ugljika, doprinose smanjenju erozije poljoprivrednog tla i doprinose zelenoj arhitekturi poljoprivrednih područja (bioraznolikost i mozaičnost poljoprivrednog krajobraza).

Uz nove standarde čije su obveze preuzete iz primjene zelenih praksi u okviru izravnih plaćanja, u pravila uvjetovanosti uvršten je i novi standardi GAEC 2 koji se odnosi na zaštitu močvara i tresetišta kojim se doprinosi pojačanoj ambiciji ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama i koji će imati izravan pozitivan učinak na zadržavanje ugljika u tlu i očuvanje organske tvari tla.

Obveza GAEC 4, koja se odnosi na uspostavu zaštitnih zona oko vodotoka, postojala je i u okviru višestruke sukladnosti (u GAEC 1). Međutim, u okviru uvjetovanosti proširuje se lista vodnih tijela na koje se zahtjev primjenjuje, a dodaje se i zabrana primjene kemijskih sredstava za zaštitu bilja na tim zonama. Ovo pravilo izravno utječe na očuvanje i poboljšanje kakvoće voda. Zaštitna zona oko vodotoka na kojoj nije dopuštena primjena gnojiva i kemijskih sredstava za zaštitu bilja smanjuje mogućnost nekontroliranog otjecanja tih tvari u vodna tijela te njihovo onečišćenje. Time se smanjuje mogućnost eutrofikacije i povećanog sadržaja dušika u vodama.

Plodored na oraničnim površinama propisan u GAEC 7 također je novi zahtjev kojem je osnovni cilj očuvanje plodnosti, strukture, organske tvari i mikro flore tla.

Povećana ambicija osnovnih zahtjeva uvjetovanosti utječe dodatno na povećanje osnovnih zahtjeva i uvjeta u okviru intervencija koje su dio Zelene arhitekture strateškog plana, posebno eko shema i klimatsko okolišnih intervencija.

2. Intervencijama u okviru Eko shema iz I. stupa ZPP-a

U odnosu na obvezne zelene prakse koje su poljoprivrednici morali provoditi u razdoblju od 2015. do 2022. da bi ostvarili izravna plaćanja, nove prakse, intervencije eko sheme dobrovoljne su za poljoprivrednike. Kroz eko sheme poljoprivrednici preuzimaju obvezu godišnje provedbe poljoprivrednih praksi koje prelaze zahtjeve uvjetovanosti, a imaju pozitivan učinak na prilagodbu i ublažavanje klimatskih promjena, očuvanje okoliša i bioraznolikost. Za razliku od pravila zelenih praksi za koje je dio poljoprivrednika ostvarivao potporu iako je bio izuzet od njihove aktivne provedbe, u eko shemama obveza provedbe propisanih praksi primjenjuje se za sve poljoprivrednike koji se prijave za njihovu provedbu bez izuzeća.

Tri intervencije u okviru eko shema: *Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima, Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama* i *Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti* prenesene su iz postojeće mjere 10 Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014-2020. Ostale intervencije u eko shemama su nove i s obzirom na propisane obveze predstavljaju pojačanu ambiciju u odnosu na po najčešće dva specifična cilja vezana uz klimu, okoliš i bioraznolikost kojima doprinose. Riječ je o sljedećim intervencijama:

-·***Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina*** (SO 4 i SO 6) – predstavlja pojačanu ambiciju u odnosu na postojeće zelene prakse *Raznolikost usjeva*, koja se primjenjivala samo na obradivim površinama (oranicama) dok eko shema obuhvaća sve vrste uporabe zemljišta na razini gospodarstva i/ili uzgoj različitih biljnih vrsta unutar iste ili različitih vrsta uporabe poljoprivrednog zemljišta, uključujući i konsocijacije različitih kultura. Primjena ove intervencije doprinosi prilagodbi klimatskim promjenama i njihovom ublažavanju, sprečavanju degradacije tla, njegovom opravku i poboljšanju plodnosti tla te zaštiti bioraznolikosti. Agroekosustav na razini poljoprivrednog gospodarstva koji uključuje više raznih vrsta poljoprivrednih kultura te različite vrste uporabe poljoprivrednog zemljišta osigurava značajnu regulaciju pojave biljnih bolesti i novih štetnika čija je učestala pojava uzrokovana klimatskim promjenama. Intenzivno raznoliki agroekosustavi doprinose uz održavanje plodnosti tla i ravnomjernijem usvajanju biljnih hraniva i veću otpornost biljnih vrsta na okolišne stresove. Također se sprječava pojava erozije, a duljim razdobljem pokrivenosti tla biljnim pokrovom osigurava se bolja sekvestracija ugljika, odnosno smanjenje emisija GHG. Intervencija doprinosi povećanju mozaičnosti ruralnog prostora i bioraznolikosti unutar njega.

-·***Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima*** (SO 4 i SO 6) – pašnjačke površine održavane ispašom stoke značajno doprinose sekvestraciji ugljika pri čemu su važne pri ublažavanju klimatskih promjena. One ujedno čine važna staništa za pašnjačku floru i faunu koja u njoj obitava osiguravajući zaštitu bioraznolikosti, poboljšanje usluga ekosustava te očuvanje krajobraza.

-·***Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina*** (SO 6) – predstavlja pojačanu ambiciju u odnosu na postojeću zelenu praksu "*Održavanje ekološki značajnih površi*na kojom je propisana obveza održavanja takvih površina na najmanje 5% obradivih površina (oranica) na gospodarstvima s više od 15 hektara obradivih površina. Eko shema uključuje održavanje ekološki značajnih površina na minimalno

10% svih poljoprivrednih površina gospodarstva. Njome se doprinosi zaštiti bioraznolikosti, očuvanju staništa i mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza. Ekološki značajne površine obuhvaćaju obilježja krajobraza (živice ili pojas drvenastih kultura, pojedinačno stablo, drvored, šumarak, jezerce/bara, jarak, tradicionalni suhozid), rubne pojaseve uz vodotoke, pojaseve prihvatljivih hektara duž rubova šuma bez proizvodnje.

-·***Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina*** (SO 5 i SO 4) – doprinosi zaštiti prirodnih resursa tla, vode i zraka od onečišćenja, s obzirom da se uzgojem leguminoza značajno smanjuje ili u potpunosti izostavlja uporaba dušičnih gnojiva. Uzgoj leguminoza smanjuje oslobađanje N_2O čiji su značajniji udjeli u ukupnim emisijama stakleničkih plinova najčešće rezultat primjene dušičnih gnojiva. Stoga ova eko shema doprinosi i ublažavanju klimatskih promjena. Simbiozni odnosi leguminoza i kvržičnih bakterija tla potiču njegovu biogenost i plodnost te poboljšavaju strukturu tla. Primjena intervencije značajno doprinosi uštedi energije potrebne za proizvodnju dušičnih mineralnih gnojiva.

-·***Konzervacijska poljoprivreda*** (SO 5 i SO 4) – temelji se na jačanju prirodnih bioloških procesa iznad i ispod površine tla. Unutar intervencije provodi se dvopoljni plodored koji nadilazi GAEC 7. Mehanička obrada tla u ovoj eko shemi svedena je na minimum, a korištenje agrokemikalija i hraniva organskog ili mineralnog podrijetla je u optimalnim količinama i na način koji nije u koliziji ili ne ometa biološke procese. Pojačani plodored te minimalna obrada tla uz zadržavanje biljnih ostataka na površini tla smanjuju emisije CO_2 iz tla i povećavaju sadržaj organske tvari u tlu, što osigurava dugotrajni hranjivi supstrat za organizme u tlu i izvor biljnih hraniva uz skladištenje ugljika u tlu.

3. Klimatsko-okolišnim intervencijama iz II. stupa ZPP-a

Intervencije za klimu i okoliš iz II. stupa ZPP-a u Strateškom planu obuhvaćaju provedbu dosadašnjih tipova operacija iz mjere 10 Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014-2020 koje su grupirane u tri tipa intervencija:

· **Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjima nasadima** (SO 5) – obuhvaća provedbu operacija *Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki*, *Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima* i *Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada*

· **Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama** (SO 6) – obuhvaća provedbu operacija *Zaštita ptice kosca (Crex crex), Zaštita leptira na poljoprivrednim staništima* i *Uspostava poljskih traka*

· **Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja** (SO 6)– obuhvaća potporu za očuvanje 27 pasmina ugroženih izvornih pasmina u 7 kategorija domaćih životinja (goveda, svinje, ovce, koze, konji, magarci i perad)

Navedenim intervencijama doprinosi se prije svega očuvanju bioraznolikosti potporama za provedbu praksi kojima se štite ugrožene ptice kosac i ugrožene vrsta leptira na poljoprivrednim staništima te čuva populacija ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja. Također, potiče se primjena praksi kojima se smanjuje uporaba zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima čime se pridonosi očuvanju prirodnih resursa tla i vode.

Intervencija *Ekološki uzgoj* već se provodi u okviru mjere 11 Ekološki uzgoj Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014-2020. Potpora za prijelaz i održavanje ekoloških praksi i metoda nastavit će se provoditi i u razdoblju od 2023. godine kako bi se potaknulo što više poljoprivrednika na prijelaz sa konvencionalnog na ekološki način proizvodnje koji značajno doprinosi očuvanju i unapređenju bioraznolikosti i očuvanju prirodnih resursa (voda, tlo, zrak). Poticanje i jače promicanje ekološke poljoprivrede važno je i s aspekta sve veće potražnje za lokalno proizvedenim i ekološki certificiranim proizvodima. U strateškom planu je stoga omogućena i potpora za promicanje i uključivanje ekoloških proizvođača u shemu kvalitete kroz intervenciju *Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete*. Također, ekološki proizvođači imati će prioritet u investicijskim intervencijama, a ekološka poljoprivreda poticat će se i promicati kroz intervencije vezane uz suradnju i prijenos znanja, odnosno uz AKIS intervencije.

4. Ulaganjima

·**Neproduktivna ulaganja**

Potpora za neproduktivna ulaganja povezana s očuvanjem okoliša iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014-2020 nastavit će provoditi i u okviru strateškog plana. Kroz intervenciju

potiču se ulaganja kojima se doprinosi očuvanju biološke raznolikosti i primjena okolišno prihvatljivih poljoprivrednih praksi u posebno osjetljivim područjima.

·**Ulaganja u navodnjavanje**

Zbog nedovoljno razvijenog sustava navodnjavanja i melioracijske odvodnje, niskog sadržaja humusa u poljoprivrednim tlima, te nedovoljne primjene poljoprivrednih praksi i metoda koje doprinose smanjenju rizika u proizvodnji, hrvatska poljoprivreda je izrazito ranjiva na klimatske promjene. Zato je važno unaprijediti prilagodbu proizvodnih sustava klimatskim i okolišnim uvjetima. Unatoč bogatim vodnim resursima, navodnjava se samo 1,9 % ukupno korištenih poljoprivrednih površina, stoga je potrebno povećati poljoprivredne površine s mogućnošću navodnjavanja.

U Republici Hrvatskoj se od ukupno korištenih 1.562.983 ha za poljoprivrednu proizvodnju (Državni zavod za statistiku, 2016.) navodnjava svega 29.680 ha (Eurostat, 2016.) u odnosu na 65.000 ha planiranih Nacionalnim projektom navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama u Republici Hrvatskoj - NAPNAV-om (VRH, 2005.). Sukladno NAPNAV-u vrlo visoku i visoku pogodnost za navodnjavanje ima 484.026 ha poljoprivrednih površina. Vodni potencijali u Republici Hrvatskoj višestruko nadmašuju definirane potrebe za vodom, no njihova vremenska i prostorna disperzija bitno otežava realizaciju projekta navodnjavanja.

Republika Hrvatska posjeduje iznimno vodno bogatstvo koje pruža mogućnost održivog navodnjavanja uz očuvanje voda u skladu s Direktivom 2000/60/EK o uspostavi zajedničkog okvira za vodnu politiku (SL L 327, 22.12.2000.) i Direktivom Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla. Prema Planu upravljanja vodnim područjima 2016. – 2021. Ukupno vodno bogatstvo se procjenjuje na 111,66 x109 m3 vode godišnje, odnosno 26.059 m3/stanovniku vode godišnje te se prema tom parametru Hrvatska nalazi u vrhu EU.

Intervencija se odnosi na izgradnju novog cjelovitog sustava javnog navodnjavanja u skladu s tehničkim rješenjima i građevinskom dozvolom (akumulacije, crpne stanice, cjevovodi, distribucijska mreža, nadzorno upravljački sustav, kanali, melioracijska odvodnja, kao element funkcionalne cjeline projekta i slično).

5. Potporama za ograničenje u gospodarenju šumama

Intervencija *Potpora za ograničenje u gospodarenju šumama* (plaćanja Natura 2000 korisnicima) osigurava naknadu za poljoprivredna ograničenja nametnuta u pojedinim Natura 2000 područjima i podliježu zahtjevima Direktive 2009/147 / EZ i Direktive 92/43 / EEZ. Ova vrsta intervencije je odgovor na propadanje kvalificiranih staništa i vrsta unutar pojedinih Natura 2000 područja. Površina šuma u ekološkoj mreži Natura 2000 iznosi gotovo 50% tj. 1,2 mil. ha. Većina tog područja je zaštićena s ciljem očuvanja drugih vrsta, a manja površina ima šume kao ciljana staništa. Za očuvanje tih ciljanih vrsta propisane su mjere koje postavljaju značajna ograničenja u tradicionalnom održivom i prirodi bliskom gospodarenju šumama kakvo se već duže od 250 godina prakticira u RH. Dosadašnje gospodarenje šumama u RH pridonijelo je njihovoj izuzetnoj očuvanosti i prirodnosti te samim time stvorilo uvjete za opstanak svih drugih vrsta koje ovise o šumskim staništima. Provedba mjera očuvanja propisuje se kroz šumsko gospodarske planove čime postaju obavezne za sve vlasnike, a one predstavljaju odstupanja od dosadašnje prakse gospodarenja. Gubici prihoda koje uzrokuju mjere očuvanja potvrđeni su i u Prioritetnom akcijskom okviru (PAO- PAF) koji je predvidio značajna sredstva za kompenzaciju vlasnicima poradi ograničenja i negativnog utjecaja na na šumarstvo i na šumi bazirane sektore u područjima gdje je dosadašnjim održivim i prirodi bliskim gospodarenjem očuvana ukupna bioraznolikost u šumskim ekosustavima, kao što je to primjer u RH.

Intervencija 72.01 "Potpora za ograničenje u gospodarenju šumama (NATURA 2000, NCS)" je nova intervencija, koja nije provođena u razdoblju 2014.-2020.

6. Rekonstrukcijom degradiranih šuma

Glavni cilj ove intervencije je povećanje otpornosti šumskih ekosustava na biotske i abiotske čimbenike, povećanje okolišne vrijednosti i općekorisnih funkcija šumskih ekosustava te očuvanje i povećanje bioraznolikosti. Dugoročno, održivim upravljanjem šumskim ekosustavima potpomognutim potporama iz ove intervencije doprinijet će se i povećanju drvne zalihe, što će za posljedicu imati veću dostupnost obnovljivih izvora energije u ruralnim područjima. Također će se povećanjem okolišne vrijednosti šuma i šumskih kultura postići i zaštita tala, voda i zraka pridonijeti ublažavanju učinaka klimatskih promjena na šume, zaštiti bioraznolikosti, spremanju ugljika i proizvodnji kisika. Dugoročno će se unaprijediti i

estetska uloga šuma te krajobrazna raznolikost što će zajedno doprinijeti uvećanju okolišne vrijednosti te gospodarske vrijednosti resursa. S obzirom na velik udio kao i važnost degradiranih šuma za osjetljiva krška područja, kao i degradiranih i zapuštenih šuma za ostala ruralna područja Republike Hrvatske, potrebno ih je šumsko uzgojnim radovima što prije obnoviti, odnosno prevesti u viši uzgojni oblik kako bi se doprinijelo povećanju njihove otpornosti i okolišne vrijednosti te povećanju općekorisnih funkcija.

Također, zbog svoje strukture šumske kulture su izrazito osjetljive na biotske i abiotske čimbenike. U trenutku ispunjenja svoje primarne svrhe (zaštita i priprema staništa za pridolazak autohtonih vrsta drveća) potrebno je provesti njihovu konverziju u mješovite šume autohtonih vrsta drveća. Isto je poželjno i zbog činjenice da su mješovite šume upravo zbog svoje strukture puno otpornije na biotske i abiotske čimbenike od šumskih kultura te imaju veću bioraznolikost, što pridonosi boljem ispunjavanju općekorisnih funkcija. Pored navedenog, mješovite sastojine poželjno je u svrhu povećanja okolišne vrijednosti šumskih ekosustava oplemeniti sadnjom rijetkih i/ili ugroženih vrsta drveća.

Obzirom na veliki udio degradiranih šuma u RH, intervencija će se primjenjivati prvenstveno na panjačama, šikarama i šibljacima te drugim privatnim i državnim degradiranim oblicima šumskih sastojina. Također, u okviru ove intervencije provodit će se konverzija pretežito onih privatnih šuma kod kojih je bitno narušena struktura vrsta kao rezultat neodgovarajućeg gospodarenja u prošlosti kojim se izgubio ili značajno smanjio udio glavne vrste. Nadalje, šumske kulture, osobito monokulture alohtonih vrsta drveća ovom intervencijom će biti postupno prevedene u mješovite šume visokog uzgojnog oblika sastavljene od autohtonih vrsta drveća, izbjegavajući sadnju samo jedne vrste odnosno stvaranje čistih sastojina. Potpora za rekonstrukciju (konverziju) degradiranih šuma provodila se i u razdoblju 2014.-2020., a nastavit će se provoditi i u okviru Strateškog plana, uz novo pridodani prihvatljivi standardni trošak te ažurirane vrijednosti standardnih troškova izrađene od strane neovisne institucije.

7. AKIS sustavom

Za poljoprivrednike koji sudjeluju u provedbi klimatsko okolišnih intervencija iz II. stupa ZPP-a propisana je i nadalje obveza završetka obveznih godišnjih izobrazbi, individualnih savjetovanja ili demonstracijskih aktivnosti vezanih uz ispunjavanje klimatskih i okolišnih obveza. Prijenos znanja, inovacija i informacija provodit će se putem intervencija *Potpora prenošenju znanja* i *Potpora za pružanje savjetodavnih usluga*. U okviru ovih intervencija, Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva provodit će edukaciju i osposobljavanje putem stručnih tečajeva, edukacija i demonstracijskih aktivnosti za nositelje i članove poljoprivrednih gospodarstava. Individualno savjetovanje poljoprivrednika provodit će se prema definiranim savjetodavnim paketima i potrebama korisnika.

Pri tome je povećanje znanja i kompetencija savjetnika ključna za promicanje produktivnijih postupaka uz ispunjavanje klimatskih i okolišnih obveza, kao i za poboljšano povezivanje proizvođačkih organizacija i poljoprivredno-prehrambenog lanca, sukladnost sa standardima sigurnosti hrane, kvalitete te sanitarnim i fitosanitarnim standardima, prijenos znanja, informacija i tehnologija proizvođačima i razvoj novih vrijednosnih lanaca u biogospodarstvu. Stoga će u okviru AKIS-a veliki naglasak biti upravo na kontinuiranom unapređenju znanja savjetnika, posebno u području klime i okoliša.

Cjelokupni AKIS strateški pristup zasniva se na SWOT-u, procjeni potreba i provedbenim mehanizmima:

1. **Jačanje veza sa znanstvenim i ostalim relevantnim institucijama i izvorima znanja**
2. **Jačanje znanja savjetnika i njihove međusobne povezanosti**
3. **Poticanje i jačanje inovacijskih partnerstava**
4. **Učinkovito korištenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija za poboljšanje protoka i dijeljenja znanja**

Povećana ambicija poljoprivrede ostvarenju ciljeva vezanih uz klimu, okoliš i bioraznolikost iskazana je i u visini financijske alokacije za intervencije iz Strateškog plana koje imaju izravni doprinos tim ciljevima. Ukupno će za intervencije se odnose na specifične ciljeve u području okoliša i klime biti izdvojeno 36% iz ukupne omotnice EPFRR-a (stavak 1. članak 93. Uredbe (EU) br. 2021/2115), a za provedbu eko shema u okviru EFJP-a izdvojit će se 25% omotnice za izravna plaćanja.

3.1.4. Objašnjenje kako će struktura za okoliš i klimu u strateškom planu u okviru ZPP-a pridonijeti već utvrđenim dugoročnim nacionalnim ciljnim vrijednostima koje su utvrđene u zakonodavnim instrumentima iz Priloga XI. ili proizlaze iz njih

Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica

Nacionalni popisi:

Zakon o zaštiti prirode („Narodne novine“, br. 80/13, 15/18, 14/19, 127/19)

Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine („Narodne novine“, br. 72/17)

Doprinos i konzistentnost ZPP Strateškog plana

Uvjetovanost:

U okviru SMR 3 provode se obveze koje se odnose na područje Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica. Obveza je poljoprivrednika da ne smije smanjiti ili oštetiti stanište pojedine populacije zavičajne divlje ptičje vrste do te mjere da ta populacija postane ugrožena. Stanište divlje vrste je okoliš, tj. dio prostora određen specifičnim abiotičkim i biotičkim svojstvima u kojem vrsta živi u bilo kojoj fazi svoga biološkog ciklusa, neovisno o tome je li stanište potpuno prirodno ili doprirodno. Radnje u poljoprivrednoj proizvodnji koje mogu dovesti do uništenja ili znatne štete za stanište su zahvati koji trajno ili dugotrajno mijenjaju abiotička i biotička svojstva staništa vrste. Ukoliko planira provesti program ili zahvat na poljoprivrednom zemljištu, obveznik je dužan obratiti se tijelu nadležnom za provođenje postupka ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu (OPEM), prema odredbama Zakona o zaštiti prirode te postupiti sukladno pribavljenom aktu.

Kontrola provedbe SMR 3 primjenjuje se na sve poljoprivrednike.

Značajan doprinos očuvanju divljih ptica postići će se kroz provedbu GAEC 1, 2, 8 i 9.

Eko sheme

Poljoprivrednik koji će sudjelovati u eko shemi *Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina* obvezan je na minimalno 10% svojih poljoprivrednih površina održavati ekološko značajne površine koje se nalaze na poljoprivrednom zemljištu ili na površinama koje graniče s poljoprivrednim površinama. Ekološko značajne površine obuhvaćaju održavanje i očuvanje obilježja krajobraza kao što su živica ili pojasevi drvenastih kultura, pojedinačna stabla, drvored, šumarak, tradicionalni suhozid kojima se osigurava divljim pticama mjesto za gniježđenje.

Intervencije iz područja klime i okoliša prema članku 70

Intervencija koja doprinosi ovom području je *Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama* u okviru koje je osigurana potpora za zaštitu ugrožene vrste ptice kosac (*Crex crex*) koja se nalazi na popisu ugroženih vrsta u Dodatku I Direktive o očuvanju divljih ptica (Council Directive 79/409/EEC; 2009/147/EC). U okviru ove intervencije predviđena je i potpora za uspostavu poljskih traka koje mogu biti mješavina trava ili cvijeća, pri čemu travne trake predstavljaju važna staništa za ishranu i gniježđenje nekih vrsta ptica, poput velike strnadice *(Emberiza calandra),* trčke *(Perdix perdix)* i strnadice žutovoljke *(Emberiza citrinella)*.

Ulaganja

Kroz intervenciju *Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš* osiguran je doprinos u ovom području kroz potporu za građenje suhozida, terasa i sadnju živica te obnovu lokvi. Osim što ih ubrajamo u prepoznatljiva obilježja krajobraza ruralnog prostora, pružaju stanište ili sklonište za ptice. U okviru ove intervencije omogućeno je ulaganje u sadnju novih i obnovu postojećih drvoreda topola za zlatovranu (*Coracias garrulus*) koja kritično ugrožena ptica gnjezdarica.

Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore

Nacionalni popisi:

Zakon o zaštiti prirode („Narodne novine“, br.80/13, 15/18, 14/19, 127/19)

Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine („Narodne novine“, br. 72/17)

Doprinos i konzistentnost ZPP Strateškog plana

Uvjetovanost:

U okviru SMR 4, stanište divlje vrste je okoliš, tj. dio prostora određen specifičnim abiotičkim i biotičkim svojstvima u kojem vrsta živi u bilo kojoj fazi svoga biološkog ciklusa, neovisno o tome je li stanište potpuno prirodno ili doprirodno. Radnje u poljoprivrednoj proizvodnji koje mogu dovesti do uništenja ili znatne štete za stanište su zahvati koji trajno ili dugotrajno mijenjaju abiotička i biotička svojstva staništa vrste. Ovim standardom provode se obveze iz Direktive Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o zaštiti prirodnih staništa i divlje flore i faune, kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom Vijeća 2013/17/EZ od 13. svibnja 2013. o prilagodbi određenih direktiva u području okoliša zbog pristupanja Republike Hrvatske. Ukoliko poljoprivrednik planira provesti program ili zahvat na poljoprivrednom zemljištu, dužan je obratiti se tijelu nadležnom za provođenje postupka ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu (OPEM), prema odredbama Zakona o zaštiti prirode te postupiti sukladno pribavljenom aktu.

Značajan doprinos očuvanju prirodnih staništa i divlje flore i faune postići će se i kroz provedbu GAEC 1, 2, 8 i 9.

Eko sheme

Poljoprivrednik koji će sudjelovati u eko shemi *Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina* obvezan je na minimalno 10% svojih poljoprivrednih površina održavati ekološko značajne površine koje se nalaze na poljoprivrednom zemljištu ili na površinama koje graniče s poljoprivrednim površinama a obuhvaćaju održavanje i očuvanje obilježja krajobraza koja su značajna prirodna staništa divljih svojti. Također u okviru intervencija *Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima* i *Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti*, pruža se značajan doprinos zaštiti bioraznolikosti, poboljšanju usluga ekosustava te očuvanju staništa prirodne vegetacije pašnjaka važne za očuvanje vrsta i stanišnih tipova ugroženih na nacionalnoj i europskoj razini.

Intervencije iz područja klime i okoliša prema članku 70.

Intervencija koja doprinosi ovom području je *Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama* u okviru koje je osigurana potpora za zaštitu ugrožene vrste ptice kosac (*Crex crex*) koja se nalazi na popisu ugroženih vrsta u Dodatku I Direktive o očuvanju divljih ptica (Council Directive 79/409/EEC; 2009/147/EC) kao i četiri vrste ugroženih i strogo zaštićenih danjih leptira: veliki livadni plavac (*Phengaris teleius*), zagasiti livadni plavac (*Phengaris nausithous*), močvarni plavac (*Phengaris alcon alcon*) i močvarni okaš (*Coenonympha oedippus*). U okviru ove intervencije predviđena je i potpora za uspostavu poljskih traka (trava ili cvijeća), koje osiguravaju stanište za oprašivače ili druge insekte te staništa za ishranu i gniježđenje nekih vrsta ptica.

Ulaganja

Kroz intervenciju *Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš* osiguran je doprinos u ovom području kroz potporu za građenje suhozida, terasa i sadnju živica i obnovu lokvi. Osim što ih ubrajamo u prepoznatljiva obilježja krajobraza ruralnog prostora, pružaju stanište ili sklonište za ptice, manje sisavce i insekte, a u slučaju lokvi i za vodozemce. Za staništa, divlju floru i faunu također su važna ulaganja u obnovu staništa važnih za očuvanje bioraznolikosti na poljoprivrednom zemljištu, te ulaganje u sadnju novih i obnovu postojećih drvoreda topola za zlatovranu (*Coracias garrulus*) kako bi se omogućilo gniježđenje ovih kritično ugroženih ptica na njihovom prirodnom staništu.

Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike

Nacionalni popisi:

Zakon o vodama („Narodne novine“, br.66/19, 84/21)

Doprinos i konzistentnost ZPP Strateškog plana

Uvjetovanost

U okviru SMR1 provodi se provjera usklađenosti s Direktivom 2000/60/EK o uspostavi zajedničkog okvira za vodnu politiku (SL L 327, 22.12.2000., str. 1.), članak 11. stavak 3. točke (e) i (h) u pogledu obveznih zahtjeva za kontrolu raspršenih izvora onečišćenja fosfatima.

Eko sheme

U okviru eko shema potiču se prakse kojima se smanjuje primjena pesticida i gnojiva te uzgoj kultura koje fiksiraju dušik na oranicama te leguminoza na oranicama i u višegodišnjim nasadima čime se smanjuje primjena dušičnih gnojiva na takvim površinama. Također, kroz eko shemu *Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama* sukladno rezultatima analize tla i stajskog gnoja potiče se optimalna primjena organskih gnojiva posebno s aspekta sadržaja dušika, a kroz eko shemu *Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima* potiče se primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima.

Proizvodno vezana potpora

Ovom vrstom potpore potiče se uzgoj prihvatljivih krmnih proteinskih usjeva koji fiksiraju dušik iz atmosfere čime se smanjuje ili ne primjenjuje uporaba dušičnih gnojiva te smanjuje emisija N_2O.

Proizvodno vezana potpora dohotku osmišljena je s ciljem rješavanja problema u sektorima, odnosno usmjerena je ka poticanju konkurentnosti i održivosti proizvodnje .

Kako dodjela potpore za učinkovito rješavanje poteškoća i poboljšanje konkurentnosti i održivosti sektora ne bi bila u nesuglasju sa Okvirnom direktivom o vodama, odnosno ne bi dovela do pogoršanja stanja okoliša i klime korisnici intervencija u obvezi su pridržavati se uvjeta koji uključuju mjere o zaštiti voda propisane Zakonom, Pravilnikom te III Akcijskim programom zaštite voda od onečišćenja uzrokovanih nitratima poljoprivrednog podrijetla. Korisnici proizvodno vezanih potpora koji provode intervencije, eko sheme Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama te Minimalni udio leguminoza od 20 % na poljoprivrednim površinama, propisanim ograničenjima (gnojidba stajskim gnojem prema potrebi kulture izrađena temeljem individualnog savjetovanja te smanjenje primjene dušičnih gnojiva uzgojem leguminoza) značajno će pridonijeti smanjenju onečišćenja vodnih tijela od strane nitrata koji su porijeklom iz stajskog gnoja.

Jedan od kriterija u intervencijama 32.01., 32.02., 32.03, 32.04. je završen tečaj izobrazbe na temu zaštite voda od onečišćenja uzrokovanih nitratima poljoprivrednog porijekla.

Intervencije iz područja klime i okoliša prema članku 70.

Potporama za operacije u intervenciji *Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama* zabranjena je upotreba mineralnog gnojiva i stajskog gnoja čime se doprinosi smanjenju onečišćenja voda dušikom i fosforom.

U okviru intervencije *Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima* potiču se operacije kojima je cilj smanjiti pritisak intenzivne poljoprivrede na okoliš kroz smanjenje onečišćenja tla, vode i zraka reduciranom i pravovremenom primjenom zaštitnih sredstava.

U okviru intervencije *Ekološki uzgoj* potiče se poljoprivrednike na prelazak ili nastavak provođenja ekoloških praksi i metoda u poljoprivrednoj proizvodnji kojima se zabranjuje primjena mineralnih gnojiva i zaštitnih sredstava na ekološkim površinama.

Ulaganja

Unutar intervencije Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju poticat će se ulaganja za zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva te opremu za preciznu poljoprivredu u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš.

Direktiva Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla

Nacionalni popisi:

Zakon o vodama („Narodne novine“, br. 66/19, 84/21)

Pravilnik o sadržaju Akcijskog programa zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (Narodne novine, br. 72/21)

III. Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla

(Narodne novine, br. 73/21)

Doprinos i konzistentnost ZPP Strateškog plana

Uvjetovanost

U okviru SMR 2 provodi se provjera usklađenosti s Direktivom Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (SL L 375, 31.12.1991., str. 1.), članci 4. i 5. Ovaj standard obveza je poljoprivrednicima na ranjivim područjima definiranim Odlukom o određivanju ranjivih područja u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, br. 130/12). Kontrole poljoprivrednika se provode na sljedeće obveze: provedena kemijska analizu tla, za svaku proizvodnu parcelu na poljoprivrednom gospodarstvu najmanje jednom u četiri godine; vođenje evidencije korištenja gnojiva; u područjima zona sanitarne zaštite izvorišta vode za piće da li se primjena gnojiva s dušikom provodi sukladno odredbama posebnog propisa kojim se određuju uvjeti za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta; primjereno skladištenje gnojiva i zbrinjavanje viška gnojiva.

Kombiniranom primjenom osnovnih zahtjeva iz SMR 1 i SMR 2 sa GAEC 4 osigurava se zaštita voda od onečišćenja nitratima i fosfatima iz poljoprivrede.

Eko sheme

U okviru eko shema potiču se prakse kojima se smanjuje primjena pesticida i gnojiva te potiče uzgoj kultura koje fiksiraju dušik na oranicama kao i leguminoza na oranicama i višegodišnjim nasadima čime se smanjuje primjena dušičnih gnojiva na takvim površinama. Također, kroz eko shemu *Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama* u skladu s rezultatima analize tla i stajskog gnoja potiče se optimalna primjena organskih gnojiva posebno s aspekta sadržaja dušika, a kroz eko shemu *Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima* potiče se primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima.

Proizvodno vezana potpora

Ovom vrstom potpore potiče se uzgoj prihvatljivih krmnih proteinskih usjeva koji fiksiraju dušik iz atmosfere čime se smanjuje ili ne primjenjuje uporaba dušičnih gnojiva te smanjuje emisija N2O.

Jedan od kriterija u intervencijama 32.01., 32.02., 32.03, 32.04. je završen tečaj izobrazbe na temu zaštite voda od onečišćenja uzrokovanih nitratima poljoprivrednog porijekla.

Intervencije iz područja klime i okoliša prema članku 70.

Potporama za operacije u intervenciji *Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama* zabranjena je upotreba mineralnog gnojiva ili stajskog gnoja čime se doprinosi smanjenju zagađenja voda dušikom i fosforom.

U okviru intervencije *Ekološki uzgoj* potiče se poljoprivrednike na prelazak ili nastavak provođenja ekoloških praksi i metoda u poljoprivrednoj proizvodnji kojima se zabranjuje primjena mineralnih gnojiva na ekološkim površinama.

Ulaganja

Unutar intervencije *Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju* poticat će se ulaganja za zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva te opremu za preciznu poljoprivredu u cilju smanjenja štetnog utjecaja nitrata iz poljoprivrede na vode.

Direktiva 2008/50/EZ Europskog parlamenta i Vijeća *od 21. svibnja 2008.* o kvaliteti zraka i čišćem zraku za Europu

Zaštita zraka u Republici Hrvatskoj uređena je Zakonom o zaštiti okoliša („Narodne novine“, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18) i Zakonom o zaštiti zraka („Narodne novine“, br. 127/19 i 57/22)

U 2019. godini donesen je Program kontrole onečišćenja zraka za razdoblje od 2020. do 2029. godine koji uključuje i razmjerne mjere koje se primjenjuju na poljoprivredni sektor. U sektoru poljoprivrede mjere su usmjerene na smanjenje amonijaka (NH_3) i dušikovog dioksida (NO_2) kako je propisano Direktivom (EU) 2016/2284 (NEC) a što je opisano u sljedećoj točki.

Direktiva (EU) 2016/2284 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2016. o smanjenju nacionalnih emisija određenih atmosferskih onečišćujućih tvari, o izmjeni Direktive 2003/35/EZ i

stavljanju izvan snage Direktive 2001/81/EZ

Nacionalni popisi:

Zakon o zaštiti zraka („Narodne novine“, br.127/19 i 57/22)

Uredba o nacionalnim obvezama smanjenja emisija određenih onečišćujućih tvari u zraku u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, br.76/18)

Program kontrole onečišćenja zraka za razdoblje od 2020. do 2029. godine donesen je 2019. godine te uključuje razmjerne mjere koje se primjenjuju i na poljoprivredni sektor a koje se odnose na smanjenje emisija amonijaka i smanjenja emisije i kontrolu emisije sitnih čestica (PM2,5) i crnog ugljika (BC).

Doprinos i konzistentnost ZPP Strateškog plana

Uvjetovanost:

U okviru GAEC 3 u poljoprivredi kojim se zabranjuje spaljivanje obradivog strništa osim iz razloga povezanih sa zdravljem bilja provodi se kontrola emisija sitnih čestica. Ispunjavanjem ovoga uvjeta sprječava se opasnost od pojave požara te onečišćenje okoliša dimom i pepelom.

Sljedećim intervencijama iz ZPP Strateškog plana doprinosi se smanjenju emisija amonijaka:

Eko sheme

U okviru eko shema potiče se uzgoj kultura koje fiksiraju dušik na oranicama kao i leguminoza na oranicama i u višegodišnjim nasadima koje fiksiraju dušik iz atmosfere čime se smanjuje ili ne primjenjuje uporaba dušičnih gnojiva te smanjuje emisija NO_2 i NH_3.

Proizvodno vezana potpora za krmne proteinske usjeve

Ovom vrstom potpore potiče se uzgoj prihvatljivih krmnih proteinskih usjeva koji fiksiraju dušik iz atmosfere čim se smanjuje ili ne primjenjuje uporaba dušičnih gnojiva te smanjuje emisija NO_2 i NH_3.

Intervencije iz područja klime i okoliša prema članku 70

U intervenciji *Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama* zabranjena je upotreba mineralnog gnojiva ili stajskog gnoja čime se doprinosi smanjenju emisija NO_2 i NH_3 u zrak.

U intervenciji *Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima* smanjenje korištenja pesticida utječe na smanjenje onečišćujućih tvari u zrak (amonijak, heksaklorbenzen - HPB, dušikovi oksidi - NOx, ne-metanske hlapive organske tvari - NMHOS, ukupno suspendirane čestice - TSP, čestice - PM10) čime se doprinosi kvaliteti zraka.

U intervenciji *Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja* kroz ekstenzivni način uzgoja izvornih pasmina domaćih životinja pozitivno se utječe na smanjenje emisija NH_3.

U okviru intervencije Ekološki uzgoj potiču se prakse i metode koje doprinose smanjenju emisija u zrak, osobito emisije NO_2 i NH_3, koje nastaju uporabom sintetskih mineralnih gnojiva.

U okviru intervencije *Dobrobit životinja* potiče se osiguranje veće podne površine po grlu životinja u govedarstvu, svinjogojstvu, ovčarstvu, kozarstvu i peradarstvu, čime se smanjuje broj životinja u objektima za držanje životinja te posljedično dolazi do smanjenja emisija NH_3 u zrak.

Ulaganja

Unutar intervencije *Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju* poticat će se ulaganja za zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva te opremu za preciznu poljoprivredu u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš.

Uredba *(EU) 2018/841* Europskog parlamenta i Vijeća *od 30. svibnja 2018.* o uključivanju emisija i uklanjanja stakleničkih plinova iz korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva *u* okvir za klimatsku i energetsku politiku do 2030. te o izmjeni Uredbe (EU) br. 525/2013 *i Odluke br. 529/2013/EU*

Nacionalni popisi:

Zakona o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja („Narodne novine“, br.127/19)

Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu („Narodne novine“, br. 46/20)

Doprinos i konzistentnost ZPP Strateškog plana

Uvjetovanost

GAEC standardi koji doprinose ostvarenju ciljeva Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu i kojima se smanjuju emisije stakleničkih plinova jesu sjedeći:

GAEC 1 obvezuje čuvanje trajnih travnjaka koji imaju veliku važnost za sekvestraciju ugljika čime se značajno umanjuje utjecaj klimatskih promjena na poljoprivrednu proizvodnju.

GAEC 2 štiti travnjačke površine na močvarnim područjima i tresetištima koje su bogate zalihama ugljika.

GAEC 5 Upravljanje obradom tla radi smanjenja rizika od propadanja i erozije tla, uključujući uzimanje u obzir nagib tla.

GAEC 6 Minimalni zemljišni pokrov kako bi se izbjeglo golo tlo u najosjetljivijim razdobljima.

GAEC 9 zabranjuje prenamjenu ili preoravanje trajnih travnjaka velike prirodne vrijednosti čime se čuva zaliha ugljika na poljoprivrednim površinama.

Eko sheme

Sve poljoprivredne prakse koje se potiču u okviru eko shema doprinose smanjenju emisija stakleničkih plinova. *Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina* i *Minimalni udio leguminoza od 20%* unutar poljoprivrednih površina doprinose zadržavanju vode u tlu i smanjenju erozije čime se uz pravilno gospodarenje hranivima osigurava prilagodba poljoprivredne proizvodnje na klimatske promjene. Eko sheme *Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima* i *Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti* uz doprinos očuvanju bioraznolikosti ima veliku važnost za sekvestraciju ugljika čime se značajno umanjuje utjecaj klimatskih promjena na poljoprivrednu proizvodnju. Propisane obveze i prakse u okviru eko shema *Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama* prema propisanim ograničenjima te *Konzervacijska poljoprivreda* s reduciranom obradom tla i osiguranom minimalno popisanom obvezom pokrivenosti tla doprinose smanjenju emisija stakleničkih plinova te imaju važnost kako u prilagodbi poljoprivredne proizvodnje na klimatske promjene tako i u ublažavanju istih. Eko shema *Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina* obvezom održavanja ekološko značajne površine na minimalno 10% poljoprivrednih površina koje obuhvaćaju očuvanje obilježja krajobraza, neproizvodnih područja duž vodotoka i uz rubove šuma.

Proizvodno vezana potpora za krmne proteinske usjeve

Ovom vrstom potpore potiče se uzgoj prihvatljivih krmnih proteinskih usjeva koji fiksiraju dušik iz atmosfere čim se smanjuje ili ne primjenjuje uporaba dušičnih gnojiva te smanjuje emisija N_2O.

Intervencije iz područja klime i okoliša prema članku 70

U intervenciji *Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama* uz zabranu preoravanja travnjaka velike prirodne vrijednosti propisani su uvjeti održavanja travnjaka koji doprinose smanjenju emisija stakleničkih plinova i povećanju sekvestracije ugljika.

U intervenciji *Ekološki uzgoj* primjenjuju se prakse i metode kojima se smanjuje emisija stakleničkih plinova i povećava sekvestracija ugljika.

Ulaganja

S obzirom na sve učestalija dugotrajnija sušna razdoblja u vrijeme vegetacije poljoprivrednih kultura investicijska Potpora za sustave javnog navodnjavanja doprinijet će prilagodbi poljoprivrede klimatskim promjenama.

Uredba ***(EU) 2018/842*** Europskog parlamenta i Vijeća ***od 30. svibnja 2018.*** o obvezujućem godišnjem smanjenju emisija stakleničkih plinova u državama članicama od 2021. do 2030. kojim se ***doprinosi mjerama u području klime*** za ispunjenje obveza u okviru Pariškog sporazuma i izmjeni Uredbe ***(EU)*** br. 525/2013

Nacionalni popisi:

Zakona o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja („Narodne novine“, br.127/19)

Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu („Narodne novine“, br. 46/20) za sektor poljoprivrede određuje mjere koje doprinose smanjenju stakleničkih plinova u skladu s ciljevima utvrđenima u Uredbi (EU) 2018/842.

Sukladno Uredbi (EU) 2018/842 cilj Hrvatske je postići smanjenje emisija stakleničkih plinova za 7% do 2030. u odnosu na svoje emisije stakleničkih plinova iz 2005.

Doprinos i konzistentnost ZPP Strateškog plana

Eko sheme

Poticanjem raznovrsnih praksi u okviru eko shema kao što je ekstenzivno držanje stoke na pašnjacima s maksimalno propisanim pašnim pritiskom, praksi kojima se smanjuje ili zabranjuje primjena gnojiva i zaštitnih sredstava, osigurava reducirana obrade tla, osigurava propisana pokrivenost tla iznad propisanog standarda, posebno kultura koje fiksiraju dušik doprinosi se smanjenju emisija stakleničkih plinova.

Proizvodno vezana potpora za krmne proteinske usjeve

Ovom vrstom potpore potiče se uzgoj prihvatljivih krmnih proteinskih usjeva koji fiksiraju dušik iz atmosfere čim se smanjuje ili ne primjenjuje uporaba dušičnih gnojiva te smanjuje emisija N_2O.

Intervencije iz područja klime i okoliša prema članku 70

U intervencijama *Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama* uz zabranu preoravanja travnjaka velike prirodne vrijednosti propisani su uvjeti održavanja travnjaka koji doprinose smanjenju emisija stakleničkih plinova i povećanju sekvestracije ugljika.

U intervenciji *Ekološki uzgoj* primjenjuju se prakse i metode kojima se smanjuje emisija stakleničkih plinova i povećava sekvestracija ugljika.

U okviru intervencije *Dobrobit životinja* potiče se osiguranje veće podne površine po grlu životinja u govedarstvu, svinjogojstvu, ovčarstvu, kozarstvu i peradarstvu, čime se smanjuje broj životinja u objektima za držanje životinja te posljedično dolazi do smanjenja emisija metana (CH_4).

Kako bi se preciznije kvantificirali učinci predloženih mjera u okviru ZPP Strateškog plana na smanjenje emisije stakleničkih plinova, Fond zaštite okoliša i energetske učinkovitosti u suradnji s Ministarstvom gospodarstva i održivog razvoja i Ministarstvom poljoprivrede priprema izradu projekta "*Istraživanje utjecaja primjene mjera Zajedničke poljoprivredne politike i ostalih mjera niskougljične poljoprivrede na smanjenje emisije stakleničkih plinova i povećanje odliva u sektoru Poljoprivrede i Korištenja zemljišta, prenamjene u korištenju zemljišta i šumarstva (zajednički AFOLU) u razdoblju do 2035. godine"* čiji se završetak planira u 2024. godini."

Direktiva (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća ***od 11. prosinca 2018.*** o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora

Nacionalni popisi:

Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu („Narodne novine“, br. 25/20)

Integrirani nacionalni energetski i klimatski plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine

Doprinos i konzistentnost ZPP Strateškog plana

Ulaganja

U okviru intervencije Ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju osigurana je potpora za korištenje obnovljivih izvora energije na poljoprivrednim gospodarstvima za vlastite potrebe.

Direktiva ***2012/27/EU*** Europskog parlamenta i Vijeća od ***25. listopada 2012.*** o energetskoj učinkovitosti,

izmjeni direktiva 2009/125/EZ i 2010/30/EU i stavljanju izvan snage direktiva 2004/8/EZ i 2006/32/EZ

Nacionalni popisi:

Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu („Narodne novine“, br. 25/20)

Integrirani nacionalni energetski i klimatski plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine

Doprinos i konzistentnost ZPP Strateškog plana

Ulaganja

U okviru intervencije *Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima* pridonijeti će se energetskoj učinkovitosti kroz rekonstrukciju postojećih i izgradnju novih građevina javne infrastrukture.

Uredba ***(EU) 2018/1999*** Europskog parlamenta i Vijeća ***od 11. prosinca 2018.*** o upravljanju energetskom unijom ***i djelovanjem u području klime***, izmjeni ***uredbi*** (EZ) br. 663/2009 ***i*** (EZ) br. 715/2009 ***Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ,*** 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU ***i*** 2013/30/EU ***Europskog parlamenta*** i Vijeća***, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i*** (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 ***Europskog parlamenta i Vijeća***

Nacionalni popisi:

Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu („Narodne novine“, br. br. 25/20)

Integrirani nacionalni energetski i klimatski plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine postavlja sljedeće ciljeve:

- smanjenje emisija stakleničkih plinova za ETS sektor u odnosu na 2005. godinu za najmanje 43%
- smanjenje emisije stakleničkih plinova za sektore izvan ETS u odnosu na 2005. godinu za najmanje 7%
- povećanje udjela obnovljivih izvora energije u bruto neposrednoj potrošnji energije na 36,4%.

Navedeni ciljevi doprinose EU cilju poboljšanja energetske učinkovitosti do 2030. godine.

Doprinos i konzistentnost ZPP Strateškog plana

Ulaganja

U okviru intervencije *Ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju* osigurana je potpora za korištenje obnovljivih izvora energije na poljoprivrednim gospodarstvima za vlastite potrebe.

U okviru intervencije *Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima* pridonijeti će se energetskoj učinkovitosti kroz rekonstrukciju postojećih i izgradnju novih građevina javne infrastrukture.

Direktiva 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u postizanju održive upotrebe pesticida

Nacionalni propisi

Zakon o održivoj uporabi pesticida („Narodne novine“, br.46/22)

Nacionalni akcijski plan za postizanje održive uporabe pesticida za razdoblje od 2013. – 2023. godine

Doprinos i konzistentnost ZPP Strateškog plana

Uvjetovanost

U okviru SMR 8 provodi se provjera usklađenosti s Direktivom 2009/128/EK od 21. listopada 2009. godine o uspostavi Zajedničkog okvira za održivu uporabu sredstava za zaštitu bilja. SMR 8 propisuje obvezu izdavanja potvrda poljoprivrednicima za korištenje sredstava za zaštitu bilja (SZB), pregled uređaja za primjenu SZB, kontrolu skladištenja SZB te kontrolu smanjene uporabe pesticida u određenim područjima.

U okviru SMR 7 kontrolira se stavljanje na tržište SZB te njihova pravilna uporaba na poljoprivrednom gospodarstvu.

Eko sheme

U okviru eko shema potiču se prakse kojima se zabranjuje primjena pesticida posebno na rubnim pojasevima duž vodotoka, na površinama sa postrnim usjevima i zelenim pokrovom te usjevima kultura koje fiksiraju dušik.

Intervencije iz područja klime i okoliša prema članku 70.

U okviru intervencije *Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima* potiču se operacije kojima je cilj smanjiti pritisak intenzivne poljoprivrede na okoliš kroz smanjenje primjene pesticida u višegodišnjim nasadima.

U okviru intervencije *Ekološki uzgoj* potiče se poljoprivrednike na prelazak ili nastavak provođenja ekoloških praksi i metoda u poljoprivrednoj proizvodnji kojima se zabranjuje primjena pesticida na ekološkim površinama.

3.1.5. Prema potrebi doprinos ZPP-a projektima u okviru programa LIFE

3.2. Pregled strategije generacijske obnove

Hrvatska je izložena negativnim demografskim procesima koji rezultiraju, između ostaloga, i u nepovoljnom dobnom strukturom poljoprivrednika. Za razvoj poljoprivrede stoga je bitno poticati generacijsku obnovu, što je problem koji je potrebno rješavati usklađenim aktivnostima niza politika uključujući kohezijsku, zdravstvenu, politiku rada, obrazovanja kao i poljoprivrednu politiku.

U području poljoprivredne politike moguće je poticajno djelovati na mlade u cilju njihova preuzimanja vođenja poljoprivrednih gospodarstava i dodatnim vrednovanjima njihovih aktivnosti. Ovakva djelovanja osim direktnog učinka zasigurno imaju i indirektne pozitivne efektne kao primjeri dobre prakse u ruralnim područjima.

Potrebno je ukloniti ili ublažiti prepreke na koje nailaze mladi u nastojanjima bavljenjem poljoprivredom: otežani pristup poljoprivrednom zemljištu, pristup jeftinom kapitalu, nejednaki uvjeti na tržištu. Nedostatak temeljnog kapitala i činjenica da su za programe jamstava potrebna osiguranja, dodatna su ograničenja za aktivnosti mladih poljoprivrednika.

Strateški plan sadrži sljedeće mjere kojima je cilj podupirati generacijsku obnovu u poljoprivredi:

- u okviru izravnih plaćanja predviđena je intervencija „Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike“ koja ima za cilj osigurati stabilniji dohodak mladima u poljoprivredi i sigurnost u poslovanju u prvim godinama od preuzimanja upravljanja poljoprivrednim gospodarstvom. „Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike“ dodjeljuje se za razdoblje do pet godina. U cilju ostvarenja prava na ovu potporu mladi nositelj mora ispuniti određene uvjete: ne smije biti stariji od 40 godina u godini prvog podnošenja zahtjeva za potporu, da je osnovao poljoprivredno gospodarstvo u razdoblju do maksimalno pet godina prije prvog podnošenja zahtjeva te imati i završeno odgovarajuće obrazovanje poljoprivrednog, prehrambenog ili veterinarskog smjera. „Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike“ potaknut će uključivanje mladih u sektor poljoprivrede, što predstavlja izravni doprinos specifičnom cilju generacijske obnove poljoprivrede. Za „Dodatnu potporu dohotku za mlade poljoprivrednike“ iz godišnje financijske alokacije za izravna plaćanja izdvojit će se 2% sredstava.
- u okviru intervencija u području ruralnog razvoja u okviru bespovratnih sredstava predviđena je potpora za uspostavu mladih poljoprivrednika u iznosu od 61.176.471,00 milijuna EUR-a (EU dio). Njome će se financirati ulaganja u poljoprivredna gospodarstva kojima je nositelj mladi poljoprivrednik, s ciljem jačanja njihove konkurentnosti. Korisnik potpore u ovoj intervencije je mladi poljoprivrednik koji nije stariji od 40 godina u godini podnošenja zahtjeva za potporu, posjeduje odgovarajuća stručna znanja i vještine i koji je po prvi put postavljen kao nositelj poljoprivrednog gospodarstva, ali ne dulje od 5 godina. U okviru intervencija u području ruralnog razvoja poljoprivrednicima su dostupni i financijski instrumenti. Financijski instrumenti odnose se na zajmove/kredite i jamstva namijenjene financijski održivim projektima uz uvjete za krajnje primatelje koji su povoljniji od tržišnih (niža kamatna stopa, duži rokovi počeka i otplate, bez naknada za obradu zahtjeva itd.). Cilj financijskih instrumenata je stvaranje

i/ili razvoj nove gospodarske djelatnosti u poljoprivrednom sektoru. Putem financijskih instrumenata će se, među ostalim, omogućiti kupnja poljoprivrednog zemljišta za mlade poljoprivrednike bez ograničenja (u smislu udjela cijene zemljišta u ukupno prihvatljivim rashodima) kroz zajmove/kredite. Planirana maksimalna stopa jamstva za mlade poljoprivrednike iznosit će do 80%, dok će za ostale poljoprivrednike iznositi do 70%.

- ulaganje u obrazovanje mladih za korištenje održivih modela poljoprivredne proizvodnje kroz korištenje savjetodavnih usluga pomoći će poljoprivrednim gospodarstvima u uspješnijem uključivanju na tržište i prilagodbu raznolikim zahtjevima koji se danas postavljaju pred poljoprivrednike.

Ocjenjuje se kako će generacijska obnova doprinijeti ostvarenju boljih rezultata u poljoprivrednom sektoru s obzirom da su mladi poljoprivrednici u prosjeku tehnički učinkovitiji, spremniji su za tehnološke promjene i lakše se prilagođavaju izazovima vezanima uz tehnološke promjene u proizvodnji, nove proizvodne prakse ili promjene na tržištu. Mladi također iskazuju i veći interes za stručno usavršavanje i korištenje novih saznanja i inovacija kako bi se osiguralo ostvarenje stabilnih prihoda.

Na poticanje generacijske obnove djelujemo i mjerama poljoprivredne politike koje nisu obuhvaćene strateškim planom, kao što je način dodjele poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu. Naime, prema odredbama članka 36. stavak 1. Zakona o poljoprivrednom zemljištu („Narodne novine“, br. 20/18, 115/18, 98/19 i 57/22) prednost na natječaju za zakup državnog poljoprivrednog zemljišta ostvaruje nositelj obiteljskoga poljoprivrednog gospodarstva ili vlasnik poljoprivrednog obrta koji u trenutku podnošenja ponude nije napunio 41 godinu, upisan je u Upisnik poljoprivrednika najmanje tri godine do objave javnog natječaja i koji ima prebivalište ili sjedište ili proizvodni objekt u funkciji poljoprivredne proizvodnje na području jedinice lokalne samouprave odnosno Grada Zagreba za koju se raspisuje javni natječaj, najmanje tri godine do objave javnog natječaja. Po redoslijedu prvenstva na natječaju za zakup državnog poljoprivrednog zemljišta ispred mladih su stočari i dosadašnji posjednik.

Problematika mladih obuhvaćena je i drugim programima i politikama. Aktivnosti usmjerene na demografsku obnovu i potpore mladima uključene su u Nacionalni plan oporavka i otpornosti za razdoblje 2021.-2026., primjerice programi za mlade poduzetnike ili mlade istraživače.

Na nacionalnoj razini će mjere za stvaranje poticajnog okruženja za razvoj potencijala mladih radi podizanja kvalitete njihovog života i društvene integracije biti definirane Nacionalnim programom za mlade za razdoblje 2022.-2024., koji je u izradi.

Potrebe mladih osoba na tržištu rada Hrvatska je prepoznala još tijekom 2012. godine, kada je donesen Zakon o poticanju zapošljavanja („Narodne novine“, br. 57/12,120/12, 16/17, 118/18) , kojim je omogućeno pravo na porezne olakšice kao i stručno osposobljavanje za rad. Porezna rasterećenja za mlade zaposlenike i njihove poslodavce propisana su Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima. Mladi danas u svim sektorima imaju priliku koristiti nacionalne mjere aktivne politike zapošljavanja koje se provode s ciljem zapošljavanja, dodatnih edukacija radnika i očuvanja radnih mjesta, pri čemu se vodi računa o specifičnim potrebama korisnika. Mjere provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje.

Četiri mjere (potpore za zapošljavanje, potpore za samozapošljavanje, mjere za stjecanje prvog radnog iskustva/pripravništva te javni rad) odnose se na uključivanje mladih u rad te se provode u sklopu mjera Garancije za mlade koja je sufinancirana sredstvima iz Europskog socijalnog fonda (European Social Fund – ESF) te Inicijative za zapošljavanje mladih (Youth Employment Initiative – YEI). Mjere Garancije za mlade predstavljaju strukturnu reformu koja omogućuje brzu aktivaciju mladih tražitelja posla u najkraćem mogućem roku.

Pomoću svih navedenih intervencija u okviru Strateškog plana te u sinergiji s ostalim nacionalnim planovima, programima i politikama koje su posebno usmjerene na mlade, doprinijet će se gospodarskom razvoju u poljoprivrednom sektoru i izvan njega, a posljedično tome i jačanju socioekonomske strukture ruralnih područja, a kako je i navedeno u preporukama EK.

3.2.1. Prema potrebi doprinos ZPP-a projektima u okviru programa Erasmus

Nije primjenjivo.

3.3. Objašnjenje o tome kako su intervencije u okviru proizvodno vezane potpore dohotku iz glave III. poglavlja II. odjeljka 3. pododjeljka 1. usklađene s Okvirnom direktivom o vodama (2000/60/EZ)

Hrvatska će kroz proizvodno vezane potpore, u skladu s Pododjeljkom 1., Odjeljak 3., Poglavlje III., Glava III., poticati poljoprivrednike u sektorima stočarstva koji uzgajaju prvotelke i krave u proizvodnji mlijeka, krave dojilje, ovce i koze, tove junad te poljoprivrednike koji uzgajaju, voće, povrće, šećernu repu, krmne proteinske usjeve i sjeme.

Proizvodno vezana potpora dohotku osmišljena je s ciljem rješavanja problema u predloženim sektorima proizvodnje, odnosno usmjerena je ka poticanju konkurentnosti i održivosti proizvodnje u tim sektorima.

Kako dodjela potpore za učinkovito rješavanje poteškoća i poboljšanje konkurentnosti i održivosti sektora ne bi bila u nesuglasju sa Okvirnom direktivom o vodama 2000/60/EC, odnosno ne bi dovela do pogoršanja stanja okoliša i klime korisnici proizvodno vezane potpore u obvezi su poštivati određena pravila koja su propisana zakonskim i podzakonskim aktima RH.

Radi zaštite voda od onečišćenja uzrokovanih nitratima i fosfatima poljoprivrednog podrijetla poljoprivrednici su obvezni pridržavati se standarda i zahtjeva uvjetovanosti koji su vezani uz zaštitu i očuvanje voda, a koji se odnose na SMR 1, SMR 2 i GAEC 4.

U tom smislu, za SMR 1, propisano je da korisnici za korištenje površinskih i podzemnih voda za navodnjavanje moraju ishoditi vodopravnu dozvolu za korištenje voda, dok dozvola nije potrebna za korištenje oborinske vode koja se sakuplja na poljoprivrednom gospodarstvu.

U cilju smanjenja eutrofikacije površinskih i onečišćenja podzemnih voda na ranjivim područjima definiranim Odlukom o određivanju ranjivih područja u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, broj 130/12) uslijed onečišćenja uzrokovanog fosfatima poljoprivrednog podrijetla, gnojidba organskim i mineralnim gnojivima na bazi fosfora provodi se u skladu s utvrđenim stanjem u tlu temeljem provedene kemijske analize tla i potrebama kulture.

Obveznik mora provoditi kemijsku analizu tla za svaku proizvodnu parcelu na poljoprivrednom gospodarstvu najmanje jednom u četiri godine.

Kemijska analiza provodi se na slijedeće parametre:

– sadržaj ukupnog, nitratnog i amonijskog dušika (N),

– sadržaj fosfora (P2O5),

– sadržaj kalija (K2O),

– pH tla,

– sadržaj humusa u tlu.

Rezultati kemijske analize čuvaju se na gospodarstvu najmanje četiri godine od dana provođenja analize.

Količine fosfora unesene u tlo prilikom gnojidbe poljoprivrednih kultura organskim gnojivom ne smiju prelaziti vrijednosti propisane u Dodatku Programa, a količine fosfora unesene u tlo prilikom gnojidbe poljoprivrednih kultura mineralnim gnojivima ne smiju prelaziti granične vrijednosti prema Pravilniku unutar kojeg se propisuje uvjetovanost.

S ciljem zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla, SMR 2, zabranjena je gnojidba gnojnicom i gnojovkom na svim poljoprivrednim površinama bez obzira na pokrov u razdoblju od 15. prosinca do 15. ožujka, odnosno gnojenje gnojnicom i gnojovkom raspodjelom po površini bez unošenja u tlo na svim poljoprivrednim površinama u razdoblju od 1. svibnja do 1. rujna (Pravilnik o zaštiti poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja, „Narodne novine“, br. 71/19).

Također, korisnici (fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika) dužni su pratiti stanje poljoprivrednog zemljišta evidentiranog u sustav za identifikaciju poljoprivrednih parcela i evidenciju uporabe poljoprivrednog zemljišta u digitalnom grafičkom obliku (u daljnjem tekstu: ARKOD sustav) ispitivanjem plodnosti tla te voditi evidenciju o primjeni gnojiva (mineralnih i organskih), poboljšivača tla i pesticida. (čl. 7. st. 1. Zakona o poljoprivrednom zemljištu, „Narodne novine“, br. 20/18, 115/18, 98/19, 57/22)

SMR 2 propisuje za poljoprivrednike na ranjivim područjima radi zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla obveznu provedbu kemijske analize tla, posebno na sadržaj ukupnog, nitratnog i amonijskog dušika te sadržaj fosfora i kalija, za svaku proizvodnu parcelu

najmanje jednom u četiri godine. Propisana je aplikacija maksimalne količine dušika u stajskom gnoju tijekom jedne kalendarske godine od 170 kg/ha (N). Propisana je i obveza vođenja evidencije korištenja gnojiva na gospodarstvu sukladno zahtjevima važećeg Akcijskog programa zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla, zabrana gnojenja određenim vrstama gnojiva u propisanim razdobljima te maksimalna količina stajskog gnoja koje se može aplicirati na poljoprivrednu površinu. Na ranjivim područjima propisana je i obveza skladištenja stajskog gnoja na uređenim vodonepropusnim gnojištima, ukoliko se u sustavu i tehnologiji uzgoja stvara gnojnica, te obveza adekvatnog zbrinjavanja viška stajskog gnoja.

Za korisnike intervencija 32.01., 32.02., 32.03. i 32.04. postavljen je kriterij kako korisnik mora završiti tečaj izobrazbe na temu zaštite voda od onečišćenja uzrokovanih nitratima poljoprivrednog porijekla.

GAEC 4 propisuje uspostavu zaštitnih zona oko vodotoka na kojima je zabranjena primjena gnojiva i sredstava za zaštitu bilja kako bi se spriječilo onečišćenje vodotoka. Zaštitna zona duž vodotoka je granični pojas širine 3 m od ruba obrađene poljoprivredne površine do vanjskog ruba korita vodotoka slivne površine veće od 10 km2 ili jezera s površinom vodnog lica površine veće od 0.5 km2. GAEC 4 pravilo pokriva i kanale navodnjavanja i melioracijske odvodnje 3. i 4. reda, odnosno kanale koji služe za melioracijsku odvodnju i navodnjavanje širine 3 m i više.

Na zaštitnim zonama oko vodotoka nije dozvoljena primjena gnojiva i kemijskih sredstava za zaštitu bilja.

Proizvodno vezana potpora za krmno proteinske usjeve kojom se potiče uzgoj prihvatljivih krmnih proteinskih usjeva koji fiksiraju dušik iz atmosfere ima pozitivan učinak na kvalitetu voda s obzirom da uzgoj takvih kultura smanjuje uporabu dušičnih gnojiva te oslobađanje N_2O u atmosferu.

Odredbe Direktive 2000/60/EC o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike kao i Direktive 91/676/EEZ o zaštiti voda od onečišćenja koje uzrokuju nitrati poljoprivrednog podrijetla prenesene su u nacionalni Zakon o vodama („Narodne novine“, br. 66/19 i 84/21) temeljem kojeg se donosi Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla s ciljem zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla radi postizanja dobrog stanja vodnih tijela površinskih i podzemnih voda i sprečavanja pogoršanja već dostignutog stanja vodnih tijela u pogledu onečišćenja nitratima poljoprivrednog podrijetla. Propisani uvjeti i mjere iz Akcijskog programa obvezna su provoditi poljoprivredna gospodarstva s poljoprivrednim površinama i/ili objektima unutar područja proglašenih ranjivim područjima prema Odluci o određivanju ranjivih područja u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, br. 130/12), ali su i preporuka za postupanje poljoprivrednih gospodarstava s poljoprivrednim površinama i/ili objektima izvan ranjivih područja.

3.4. Pregled načina na koji se pristupa cilju pravednije raspodjele te djelotvornijeg i učinkovitijeg usmjeravanja potpore dohotku

U strukturi korisnika dohodovne potpore u proteklom razdoblju izražena je neravnoteža između velikih i malih korisnika u smislu udjela u korištenju sredstava potpore. Prema podacima iz 2018. godine, gotovo 30% izravnih plaćanja bilo je usmjereno na 1% najvećih korisnika izravnih plaćanja. Analiza je pokazala da su mali proizvođači tehnički najučinkovitiji i imaju diferenciranije sustave u usporedbi s većim industrijskim sustavima. Stoga je bolje usmjeravanje potpore dohotku prema manjim proizvođačima nužno u smislu podizanja konkurentnosti te povećanja njihove financijske likvidnosti.

Intervencijom *Dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost* osigurat će se i u narednom razdoblju preraspodjela dijela dohodovne potpore u izravnim plaćanjima od najvećih korisnika prema malim i srednjim poljoprivrednicima te tako ublažiti postojeća neravnoteža i problemi koji iz toga proizlaze. Kako bi se na zadovoljavajući način ostvarili učinci dohodovnih transfera s ciljem stabiliziranja prihoda malih poljoprivrednika, predviđeno je 20% omotnice za izravna plaćanja osigurati za intervenciju *Dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost* koja će se dodjeljivat svim aktivnim poljoprivrednicima za prvih 30 ha prijavljenog i prihvatljivog poljoprivrednog zemljišta.

Također, s ciljem osiguranja adekvatnog dohotka iz poljoprivrede poljoprivrednicima u područjima u kojima dohodak od poljoprivrede značajno ovisi o nepovoljnim klimatskim ili prirodnim ograničenjima omogućit će se provedba intervencije *Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima.* U područjima na kojima su prisutna značajna prirodna ograničenja za poljoprivredu prisutan je u velikoj mjeri problem odljeva stanovništva i odustajanja od poljoprivredne proizvodnje stoga bi dodatna potpora dohotku poljoprivrednicima na tim područjima trebala imati pozitivan učinak na ostanak stanovništva,

održavanje poljoprivredne proizvodnje i specifičnog poljoprivrednog krajobraza u tim područjima.

Provedba intervencije 78.a.01. Krizna plaćanja poljoprivrednicima uslijed prirodnih nepogoda, nepovoljnih klimatskih prilika ili katastrofalnih događaja omogućuje očuvanje kontinuiteta poljoprivredne proizvodnje i osiguravanje stabilnosti dohotka poljoprivrednih gospodarstava.

Poljoprivrednicima u pojedinim sektorima proizvodnje prihodi značajno ovise o izravnim plaćanjima i teško mogu stvoriti dodanu vrijednost, a također su prisutne značajne fluktuacije prihoda ili je prisutan trend odustajanja poljoprivrednika od proizvodnje. U sektorima proizvodnje goveđeg, ovčjeg i kozjeg mesa, proizvodnje mlijeka, proizvodnje voće, povrća, šećerne repe, krmnih proteinskih usjeva te sjemena osigurat će se dodatna potpora dohotku kroz intervenciju *Proizvodno vezana potpora dohotku*. Ovi su sektori od osobite važnosti zbog gospodarskih i socijalnih razloga te je nužno kroz dodatnu potporu dohotku održati dostatnu razinu proizvodnje. Također je potrebno gospodarstva dodatno osnažiti prijenosom znanja o primjeni efikasnijih tehnika i tehnologija proizvodnje te u upravljanju gospodarstvom s ciljem postizanja boljih proizvodnih i ekonomskih rezultata koji će podići razinu dohotka poljoprivrednika, što će se postići kroz intervencije *Potpora prenošenju znanja* i *Potpora za pružanje savjetodavnih usluga.*

Kako bi se simulirao mogući prikaz utjecaja promjene preraspodijeljenog plaćanja s 10% omotnice i prvih 20 ha na 20% omotnice i prvih 30 ha, analizirana je cjelokupna populacija korisnika. Struktura omotnice u razdoblju 2015.-2022 s iznosima koji uključuju fleksibilnost uspoređena je u odnosu na prijedlog nove strukture, 20% preraspodjele plaćanja za prvih 30 ha s iznosima bez fleksibilnosti. Primijenjeno je linearno smanjenje od 0,478% ukupnog osnovnog plaćanja i zelenog plaćanja na prava na plaćanja svih korisnika (103.812) kako bi vrijednosti bile u skladu s predviđenom ukupnom vrijednošću prava na plaćanje za osnovnu potporu dohotku za održivost. U simulaciji su korišteni sljedeći parametri:

-za razdoblje 2015.-2022, vrijednost preraspodjele od 66,43 € (omjer omotnice za preraspodjelu od 40.322.824 € i prvih 20 ha za preraspodjelu: 606.968 ha) x broj hektara do maksimalno 20 ha.

- za razdoblje 2023.-2027 vrijednost preraspodjele od 109,43 € (omjer omotnice za preraspodjelu 74.954.047 € i prvih 30 ha za preraspodjelu: 684.928 ha) x broj hektara do maksimalno 30 ha.

Nakon izračuna na pojedinačnoj razini, svi korisnici su grupirani u 6 razreda te je izračunato ukupno i prosječno smanjenje/povećanje na razini svakog razreda i gospodarstva. Učinak ove simulacije ukazuje na smanjena izravna plaćanja za korisnike s višim vrijednostima prava na plaćanja u stočarstvu (tovljači junadi, uzgajivači mlijeka, uzgajivači ovaca i koza) i one s većim brojem hektara, odnosno povećanje izravnih plaćanja za korisnike s nižim vrijednostima prava na plaćanja i manjim brojem hektara, uglavnom onih koji se bave biljnom proizvodnjom. Zbog različitih vrijednosti prava na plaćanje smanjenje izravnih plaćanja se može iskazati i u nižim razredima.

Simulacije usporedbe kombiniranog učinka osnovnog plaćanja dohotku i preraspodijeljenog plaćanja*

RAZRED (ha)		broj PG	ha	10%, 20 ha			20%, 30 ha			Ukupno +/- (€)	Prosjek +/- (€)
				Osnovno plaćanje-OP (€)	Preraspodijeljeno plaćanje-PP (€)	OP+PP (€)	OPDO (€)	DPPDO (€)	OPDO+DPPDO (€)		
<20	+	93.655	412.078	62.678.269	27.375.631	90.053.899	50.936.746	45.052.630	95.989.376	5.935.477	63,4
	-	607	3.831	1.245.189	254.537	1.499.726	1.011.928	418.896	1.430.824	-68.902	-113,5
		94.262	**415.909**	**63.923.458**	**27.630.167**	**91.553.625**	**51.948.674**	**45.471.526**	**97.420.200**	**5.866.575**	**62,2**
≥20 -<30	+	3.160	77.344	12.356.011	4.198.578	16.554.589	10.041.359	8.456.002	18.497.361	1.942.772	614,8
	-	14	305	114.633	18.601	133.234	93.159	33.332	126.490	-6.744	-481,7
		3.174	**77.648**	**12.470.644**	**4.217.179**	**16.687.823**	**10.134.518**	**8.489.334**	**18.623.851**	**1.936.028**	**610**
≥30 - <40	+	1.663	57.500	9.190.709	2.209.568	11.400.277	7.469.013	5.454.495	12.923.509	1.523.231	916
	-	1	34	10.440	1.329	11.769	8.484	3.280	11.764	-4,5	-4,5
		1.664	**57.533**	**9.201.149**	**2.210.897**	**11.412.046**	**7.477.497**	**5.457.775**	**12.935.273**	**1.523.227**	**915,4,4**
≥40 - <50	+	1.082	48.225	7.584.131	1.437.614	9.021.745	6.163.395	3.548.866	9.712.261	690.516	638,2
	-	18	843	236.508	23.916	260.424	192.203	59.039	251.241	-9.183	-510,1
		1.100	**49.067**	**7.820.639**	**1.461.530**	**9.282.169**	**6.355.598**	**3.607.904**	**9.963.502**	**681.133**	**619,4**
≥50 - <100	+	1.100	65.000	9.831.008	1.474.817	11.305.825	7.989.365	3.640.703	11.630.068	324.243	292,1
	-	1.194	94.723	15.570.739	1.586.425	17.157.164	12.653.872	3.916.216	16.570.088	-587.076	-491,7
		2.304	**159.723**	**25.401.746**	**3.061.242**	**28.462.988**	**20.643.236**	**7.556.920**	**28.200.156**	**-262.832**	**-114,1**
≥ 100	+										
	-	1.308	339.760	56.257.746	1.737.893	57.995.638	45.718.980	4.290.126	50.009.106	-7.986.532	-6.105,90
		1.308	**339.760**	**56.257.746**	**1.737.893**	**57.995.638**	**45.718.980**	**4.290.126**	**50.009.106**	**-7.986.532**	**-6.105,90**
UKUPNO		103.812	1.099.641	175.075.381	40.318.909	215.394.290	142.278.504	74.873.585	217.152.089	1.757.799	

*sitna odstupanja moguća uslijed zaokruživanja u obradi podataka.

Uzimajući u obzir provedenu djelomičnu konvergenciju u razdoblju 2015.-2019. i smanjenu omotnicu za osnovnu potporu dohotku za održivost, procjenjuje se da će se prava na plaćanja povećane vrijednosti iznad prosječnog jediničnog iznosa ukupno smanjiti za cca 550.000 EUR godišnje i taj će se iznos koristiti za financiranje povećanja vrijednosti prava na plaćanja ispod prosječnog jediničnog iznosa.

Obrazloženje za odstupanje povezano s člankom 29. stavkom 1. drugim podstavkom i člankom 98.

Hrvatska ne primjenjuje derogacije vezane uz članak 29(1) i članak 98.

3.5. Pregled intervencija povezanih sa sektorima

3.5.1. Voće i povrće

Sektorske intervencije u sektoru voća i povrća u sinergiji s drugim intervencijama u Strateškom planu, posebno intervencijama za proizvodno vezanu potporu dohotku kao i s djelovanjima planiranima u okviru hrvatskog plana za oporavak i otpornost u sektoru voća i povrća doprinose poboljšanju položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu.

Sektori voća i povrća prepoznati su kao sektori kojima je zbog specifičnosti proizvodnje i utvrđenim poteškoćama koje utječu na nestabilnost dohotka poljoprivrednika nužno osigurati dodatnu potporu dohotku. Proizvodnja povrća provodi se na manje od 1% ukupno korištenog poljoprivrednog zemljišta, površine pod povrtnim kulturama bilježe stalni pad, u razdoblju 2015. do 2019 godine, površine pod povrtnim kulturama smanjene su za 10,39%, odnosno sa 12.065,00 na 10.811,00 ha. Voćarsku proizvodnju u RH karakterizira niski prosječni prinos po hektaru te pad proizvodnje kod većine voćnih vrsta. U odnosu na 2020. godinu, u 2021. godini smanjena je proizvodnja šljiva za 6.245 tona (-54,6%), jabuka za 3.927 tona (-6,2%), bresaka i nektarina za 1.386 tona (-32,9%), oraha za 210 tona (-55,0%), lješnjaka za 1.155 tona (-38,0%), višanja za 625 tona (-10,0%) i trešanja za 514 tone (-47,2%). Proizvodnje voća i povrća učestalije su pod utjecajem sve češće prisutnih vremenskih neprilika uzrokovanih klimatskim promjenama, a višegodišnji nasadi osjete posljedice vremenskih nepogoda ne samo u godini kada se elementarna nepogoda dogodila, već se vegetativne i generativne posljedice vide i u narednim godinama, a što sve dodatno utječe na smanjeni dohodak u ovom sektoru.

Stoga su u okviru izravnih plaćanja predviđene intervencije za proizvodno vezanu potporu dohotku za voće i za povrće. Potpora se u obje intervencije dodjeljuje po površini voćnjaka ili poljoprivrednoj površini na kojoj se uzgaja povrće. Potpora se dodjeljuje samo za prvih 20 hektara utvrđenih voćnih i

povrtnih kultura sa značajnijom proizvodnjom u RH. Određivanjem granice od prvih 20 prihvatljivih hektara potpora se usmjerava ka ravnopravnijoj raspodjeli potpore i poljoprivrednim gospodarstvima koja su u većini (u 2016. godini od 74.780 poljoprivrednih gospodarstava sa trajnim nasadima, njih 71.730 je posjedovalo površine koje su manje od 20 ha, Eurostat). Na taj način doprinosi se djelotvornijem usmjeravanju potpore dohotku s ciljem smanjenja razlike u prihodima između malih i velikih poljoprivrednih gospodarstava. Uvođenjem kriterija proizvodnje/isporuke ploda po hektaru dodatno se stimulira korisnike na primjenu svih potrebnih mjera koje će dovesti do dovoljne količine outputa, a korisnicima je kroz investicijske mjere omogućen pristup novim tehnologijama proizvodnje. Kriterij obveznog pohađanja tečaja u intervencijama proizvodno vezane potpore za cilj ima omogućiti pristup znanju i informacijama o novim tehnikama i tehnologijama proizvodnje, ali i osvještavanju korisnika o mogućnostima udruživanja.

Proizvođačke organizacije, kao strukturirane i tržišno orijentirane proizvodne jedinice, imaju potencijal doprinijeti ublažavanju stanja u dijelu koji se prije svega odnosi na mala poljoprivredna gospodarstva slabe ekonomske održivosti, nepovoljne obrazovne strukture nositelja poljoprivrednih gospodarstava, s malim brojem površina koja se navodnjavaju i imaju sustave za zaštitu od mraza i tuče, koja primjenjuju zastarjelu tehnologiju i sortiment, koja nedovoljno koriste informacijske tehnologije u proizvodnji, a što sve rezultira nižim prinosima i slabijom produktivnošću.

Pristup sektoru kroz sustav proizvođačkih organizacija može ponuditi ublažavanje problema malih poljoprivrednih proizvođača u sektoru voća i povrća, ojačati njihov položaj u vrijednosnom lancu povećanjem utržene vrijednosti proizvoda što će rezultirati jačanjem ekonomske moći proizvođačke organizacije i njezinim čvršćim pozicioniranjem na tržištu.

Sektorskih intervencija u sektoru voća i povrća planira se ukupno 10.

Sufinanciranjem ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu omogućit će se podizanje razine kratkoročne i dugoročne konkurentnosti primarnih poljoprivrednih gospodarstava i jačanje njihovog položaja u lancu vrijednosti opskrbe hranom. Ulaganja se odnose na primarnu proizvodnju, preradu, skladištenje (čuvanje) i pripremu proizvoda za tržište. Provedba ove intervencije doprinijeti će restrukturiranju i modernizaciji proizvodnje, povećanju udjela poljoprivrednih gospodarstava koja djeluju kroz organizacije proizvođača i povećanju udjela vrijednosti proizvoda koje iste stavljaju na tržište.

Kroz potporu za istraživanja, eksperimentalne i inovativne metode proizvodnje doprinijet će se podizanju razine konkurentnosti i jačanju tržišne orijentiranosti primarnih poljoprivrednih proizvođača kroz usmjerenost k istraživanjima, tehnologiji i digitalizaciji.

Usluge savjetovanja i aktivnosti tehničke pomoći usmjerene su na održivi razvoj i djelotvorno upravljanje prirodnim resursima, a ujedno se doprinosi zaustavljanju procesa gubitka bioraznolikosti. Očekivano je povećanje broja osoba koje imaju koristi od savjeta, osposobljavanja, razmjene znanja u području zaštite tla, održivog gospodarenja hranjivim tvarima, smanjenju korištenja pesticida i ukupnom broju operacija kojima se doprinosi okolišnoj održivosti te postizanju ciljeva ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe tim promjenama u ruralnim područjima.

Kroz intervenciju trening i/ili razmjena najboljih praksi planira se provoditi osposobljavanje i stručno usavršavanja osoba (zaposlenika ili članova organizacija proizvođača) i razmjena najboljih praksi sa svrhom promicanja, razvijanja i provedbe metoda i tehnika proizvodnje, praksi i standarda kojima se potiče održivi razvoj i djelotvorno upravljanje prirodnim resursima.

Učinkovitom provedbom promidžbe proizvoda uz komunikaciju i marketing te kroz sustave kvalitete za poljoprivredne proizvode osigurat će se podizanje komercijalne vrijednosti i kvalitete proizvoda proizvođačke organizacije i povećanje utržene vrijednosti proizvoda što će rezultirati jačanjem ekonomske snage proizvođačke organizacije i poboljšanjem položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu.

Intervencijama za sprječavanje i ublažavanje posljedica poremećaja na tržištu proizvoda nastojat će se predvidjeti krizne situacije i poduzeti postupanja s ciljem učinkovitog upravljanja i odgovorima na iste.

Kroz intervenciju sufinanciranja za ublažavanje posljedica klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama doprinijet će se povećanju površina u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za poboljšanje prilagodbe klimatskim promjenama, povećanju proizvodnje energije iz obnovljivih izvora iz poljoprivrede i šumarstva te iz drugih obnovljivih izvora te povećanju ulaganja povezanih s klimom.

Navedene intervencije fokusirane su na daljnji razvoj proizvodnje pojedinačnih gospodarstava te potporu

njihovu udruživanju. U okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (NPOO) u tijeku je provedba reforme C1.5. R1 Uspostava mreže logističke infrastrukture za jačanje proizvodno tržišnog lanca u sektoru voća i povrća, a kroz koju će se izgraditi najmanje tri logističko distributivna centra (LDC) za voće i povrće, pojedinačnih kapaciteta 3 – 12 tisuća tona, uključujući prostor za prijem, skladištenje, jednostavnu preradu i pripremu za stavljanje na tržište (pakiranje, oznake, sustav sljedivosti). Ovim ulaganjima osigurat će se logistički preduvjeti za jaču tržišnu konkurentnost sektora, posredno poticati proizvođače na udruživanje, ali i doprinijeti drugim ciljevima, npr. smanjenju emisije CO_2 za minimalno 2 tisuće tona godišnje korištenjem obnovljivih izvora energije te smanjenjem gubitaka i otpada od hrane. Izgrađena infrastruktura bit će u (su)vlasništvu ili upravljanju priznatih proizvođačkih organizacija (PO) iz navedenih sektora. Unutar iste reforme provest će se edukacija i osigurati potpora u radu PO u području upravljanja i financija kako bi učinkovito preuzele ključnu ulogu u upravljanju i/ili vlasničkoj strukturi. Također, u cilju jačanja tržišne prepoznatljivost uspostavit će se sustav označavanja voća i povrća koji može pridonijeti boljoj lokalnoj/regionalnoj prepoznatljivosti proizvoda i proizvođača udruženih u PO stvaranjem robne marke koja će jamčiti kvalitetu proizvoda.

Procijenjena vrijednost investicije izgradnje LDC-ova je 85 milijuna eura, a jačanja kapaciteta i prepoznatljivosti PO 1,3 milijuna eura.

Komplementarnost s intervencijama iz EPFRR-a osigurava se na način da intervencije koje se planiraju, provode i financiraju u okviru odobrenih operativnih programa i odobrenih operativnih fondova korisnika koji su predviđeni u okviru sektorske intervencije u sektoru voća i povrća nisu moguća u okviru intervencija iz EPFRR-a samo ako i u slučaju da to podrazumijeva postojanje dvostrukog financiranja. Kontrolu dvostrukog financiranja provodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju koja odobrava operativne programe i operativne fondove. Financijska pomoć Unije u okviru odobrenog operativnog fonda temelji se na troškovima koji su stvarno isplaćeni i ograničena je na 50 % stvarnih rashoda u skladu s člankom 52. stavkom 1. Uredbe o strateškim planovima (EU) br. 2021/2115. Navedeno ograničenje može se i povećati u skladu s člankom 52. stavcima 3.,4.,5. i 6. Uredbe o strateškim planovima (EU) br. 2021/2115.

3.5.2. Pčelarski proizvodi

Pregled i važnost sektora pčelarstva

Sektor pčelarstva u Republici Hrvatskoj predstavlja tradicionalnu poljoprivrednu granu te ima prepoznatljiv gospodarski značaj. Međutim, posljednjih godina uloga pčelarstva se ne prepoznaje samo kroz proizvodnju pčelinjih proizvoda, već i kroz očuvanje bioraznolikosti i krajobraza.

Zbog mogućnosti gospodarenja i seljenja košnica, medonosna pčela (Apis mellifera) danas je jedan od najznačajnijih oprašivača u agro-eko sustavu. Sama vrijednost u poljoprivrednoj proizvodnji kojoj pčele doprinose svojim oprašivačkim aktivnostima višestruko premašuje vrijednost same pčelarske proizvodnje, koja se sastoji od proizvodnje meda, peludi, pčelinjeg kruha (perge), propolisa, voska, pčelinjeg otrova, matične mliječi, te pčelinjih zajednica i matica.

Tržište pčelarskih proizvoda

Plasman pčelinjih proizvoda na tržište zahtjeva poboljšani pristup i to kroz osiguranje ispitivanja kvalitete pčelinjih proizvoda te jačanje svijesti potrošača o značaju pčelarstva i pčelinjim proizvodima u svakodnevnom životu i prehrani. Posljednjih godina pčelarstvo i pčelarska proizvodnja nalazi se u dodatnom teškom položaju. Uz nepovoljne učinke intenzivne poljoprivredne proizvodnje, sve nestabilnije i ekstremnije vremenske prilike uzrokuju značajno smanjenu proizvodnju osnovnog proizvoda pčelarstva – meda, a invazivne bolesti i to osobito grinja Varroa destructor dovode do gubitaka pčelinjih zajednica tijekom jeseni i zime čak i preko 20%. Ovi nepovoljni uvjeti posljedično dovode do smanjene zainteresiranosti za držanjem pčela, posebice do smanjenog ulaganja u pčelarsku proizvodnju. Umanjenje ovih nepovoljnih utjecaja značajno ovisi o učinkovitoj i pravovremenoj primjeni dokazanih tehnika i sredstava te širenju znanja i uspješnih praksi u borbi protiv bolesti pčela te jačanju održivosti i vitalnosti košnica. U svim ovim procesima vrlo važnu ulogu pored samih pčelara također imaju i organizacije pčelara.

Brojčani pokazatelji u sektoru pčelarstva- košnice, pčelari, proizvodnja

Podatci o pčelarima (osobni podatci) i njihovom načinu pčelarenja (broj košnica, način pčelarenja, vrsta košnica, lokacije pčelinjaka, ..) vode se i ažuriraju svake godine u elektroničkoj bazi podataka pod nazivom Evidencija pčelara i pčelinjaka. Prema podacima iz Evidencije pčelara i pčelinjaka, u Republici Hrvatskoj u 2022. godini pčelarenjem se bavi 9.182 pčelara te je evidentirano 460.191 košnica. Najveći broj pčelara 55% (5.093) posjeduje između 31 i 150 košnica što čini 70% (322.022) od ukupnog broja košnica. 41% pčelara posjeduje do 30 košnice što čini 14% (62.134) od ukupnog broja košnica. 4% pčelara posjeduje više od 150 košnica što čini 17% (76.035) od ukupnog broja košnica.

Pčelarstvo u Republici Hrvatskoj karakterizira relativno ekstenzivna proizvodnja s malim udjelom profesionalnih pčelara koji žive samo od pčelarske proizvodnje. Prosječna veličina pčelinjaka od 50-ak košnica kod prosječnog pčelara u Republici Hrvatskoj ukazuju kako pčelari ostvaruju određeni dohodak, ali nedovoljno u odnosu na potencijal koji se može ostvariti jačanjem tržišne usmjerenosti i proizvodne učinkovitosti nacionalnog sektora pčelarstva.

Hrvatski pčelarski savez, kao krovna organizacija pčelara broji oko 7.000 članova i 152 pčelarske udruge a nositelj je industrijskog dizajna i prava intelektualnog vlasništva za Nacionalnu staklenku za med hrvatskog podrijetla koja je važan čimbenik u borbi protiv patvorenja meda na tržištu Republike Hrvatske.

Procjena godišnje proizvodnje meda na području Republike Hrvatske temelji se na podacima izračunatim na temelju prosječne proizvodnji meda po jednoj košnici. Prikupljanje podataka o prosječnoj proizvodnji meda organizira Hrvatski pčelarski savez putem anketiranja pčelara, a obrađuje Agronomski fakultet u Zagrebu. Ukupna procijenjena proizvodnja meda u 2017. iznosila je 8.128 tona, u 2018. godini 7.440 tona, u 2019. godini 4.769 tona, a u 2020. godini procjena proizvodnje iznosila je 5.215 tona.

Opis i opravdanost intervencija

Analizom potreba, tijekom konzultacija s proizvođačima i ostalim dionicima u sektoru pčelarstva, kao i analizom provedbe dosadašnjih Nacionalnih pčelarskih programa, uočene su potrebe za raznim intervencijama kako bi se stvorili bolji uvjeti za daljnji razvoj pčelarstva u Republici Hrvatskoj te preduvjeti potrebni za povećanje konkurentnosti u pčelarskom sektoru.

Planira se provedba ukupno 8 intervencija.

Kroz potporu za savjetodavne usluge, obuku, informacije i razmjenu najboljih praksi, uključujući umrežavanje, unaprijediti će se znanja i vještine pčelara koje su im potrebne za uspješnije pčelarenje. Kroz potporu će se i prikupljati podatci o pčelarima i njihovom načinu pčelarenja.

Ulaganja u osuvremenjivanje pomagala, pribora i opreme imaju značajnu ulogu u jačanju proizvodne učinkovitosti. Sufinanciranjem nabave novih pomagala, pribora i opreme pomaže se pčelarima poboljšati ekonomsku uspješnost proizvodnje.

Sufinanciranjem troškova suzbijanja nametnika i bolesti u košnicama, naročito varooze omogućit će se pčelarima pravovremena i učinkovita kontrola i suzbijanje bolesti u košnicama (poticanjem primjene i biotehničkih metoda) u cilju osiguranja dovoljnog broja pčelinjih zajednica za uspješno oprašivanje poljoprivrednih i samoniklih usjeva uz smanjenje gubitaka pčelinjih zajednica uslijed pojave i/ili širenja pčelinjih bolesti i očuvanja zdrave i vitalne izvorne populacije pčela.

Sufinanciranjem troškova kupnje opreme za selidbu košnica te organizacijom selećeg pčelarenja doprinosi se poboljšanju učinkovitosti i sigurnosti pčelarenja, efikasnijem korištenju pčelinje paše te povećanju proizvodnje meda. Povećanjem produktivnosti povećava se i konkurentnost i tržišna orijentiranost te se doprinosi zaustavljanju i smanjenju gubitka bioraznolikosti i očuvanju staništa i krajobraza.

Povećanje produktivnosti i tržišne orijentiranosti postići će se i potporama pčelarima za analizu pčelarskih proizvoda, gubitaka pčela ili pada produktivnosti i analizu tvari potencijalno toksičnih za pčele.

U cilju očuvanja poljoprivrednih površina i unaprjeđenja praksi koje doprinose zaštiti i povećanju bioraznolikosti i očuvanju genskih resursa u okviru intervencije za očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica, uključujući uzgoj pčela, sufinancirat će se troškovi uzgajivačima matica za uzgoj selekcioniranih matica i provođenje testiranja matica u skladu s uzgojnim programom, a od 2025. godine korisnici intervencije postaju pčelari. Uzgojni program za ovu pasminu pčela kao osnovni cilj ima očuvanje autohtone sive pčele primjenom uzgojnih metoda kroz koje se želi povećati kvaliteta uzgojenih matica poboljšanjem različitih svojstava pčela uvažavajući njenu raznolikost i ekotipove. Prvenstveno, uzgojnim programom želi se odabrati i uzgojiti matice poboljšanih svojstava, kroz koja će se povećati proizvodnja

meda i brzina proljetnog razvoja, smanjiti agresivnost i rojivost pčela, te povećati mirnoća na saću i tolerantnost na bolesti (prvenstveno na grinju Varroa destructor). Time je postignut preduvjet širenja pozitivnih svojstava putem matice na ukupnu populaciju pčela u Republici Hrvatskoj. Istovremeno se osigurava očuvanje bioraznolikosti izvorne populacije sive pčele

Podupiranjem specijaliziranih tijela za provedbu istraživačkih programa u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda pomaže se u razvoju i korištenju novih znanja i tehnologija u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda, čime se doprinosi očuvanju košnica kao i jačanju usmjerenosti na tržište i povećanju konkurentnosti.

Kroz intervenciju sufinanciranja aktivnosti istraživanja tržišta u razdoblju 2023-2025, promocije i komunikacije prema javnosti o pčelarskim proizvodima doprinijet će se povećanju produktivnosti te unaprjeđenju horizontalne i vertikalne povezanosti proizvođača, a kako je i navedeno u preporukama Komisije za Strateški plan Hrvatske u okviru ZPP-a.

Komplementarnost s intervencijama iz EPFRR-a

Kroz intervenciju sufinanciranja aktivnosti istraživanja tržišta u razdoblju 2023-2025, promocije i komunikacije prema javnosti o pčelarskim proizvodima doprinijet će se povećanju produktivnosti te unaprjeđenju horizontalne i vertikalne povezanosti proizvođača, a kako je i navedeno u preporukama Komisije za Strateški plan Hrvatske u okviru ZPP-a.

Unutar eko sheme Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina, korisnik koji je uključen u ekološki uzgoj ima mogućnost dodatnih plaćanja za odgodu košnje leguminoza koje se koriste za pčelinje paše. Time je spomenuti korisnik košnju leguminoza obvezan provoditi najranije 1. kolovoza.

Komplementarnost s intervencijama iz EPFRR-a osigurava se na način da su troškovi koje nije moguće sufinancirati u okviru sektorskih intervencija u sektoru pčelarstva prihvatljivi u sklopu intervencija ruralnog razvoja. Nadalje, proizvođači u sektoru pčelarstva potencijalni su korisnici i u mjerama ruralnog razvoja, a posebice:

- intervencije 77.01. - Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete kojom se potiče proizvođače na sudjelovanje u sustavima kvalitete što doprinosi povećanju vrijednosti proizvoda
- intervencije 77.03. - Potpora za EIP operativne skupine kojom se potiče suradnja i povezivanje istraživanja i poljoprivredne prakse te bolja razmjena informacija o postojećim i novim procesima, postupcima i tehnologijama u proizvodnji
- intervencije 78.01. - Potpora prenošenju znanja kojom se doprinosi povećanju stručnog osposobljavanja i prijenosu znanja.

Visina omotnice za Republiku Hrvatsku određena je Prilogom X. Uredbe (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o utvrđivanju pravila o potpori za strateške planove koje izrađuju države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike (strateški planovi u okviru ZPP-a) i koji se financiraju iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1305/2013 i (EU) br. 1307/2013, te iznosi 1.913.290 € po godini provedbe.

Republika Hrvatskoj će iz nacionalnih sredstava osigurati jednaki iznos sredstva sufinanciranja kao što je i dodijeljen od strane Europske unije po svakoj intervenciji. Ukupan iznos po godini provedbe intervencije iznosi 3.826.580,00 €. Udio sugfinancirana od strane Republike Hrvatske iznosi 50%

Alokacija sredstava za financijsku godinu 2023. uzela je u obzir plaćanja za mjere provedene tijekom produžetka pčelarske godine (1. 8. – 31. 12. 2022.) u važećem Nacionalnom pčelarskom programu za razdoblje 2020. do 2022. godine, te će ukupni iznos u 2023. biti umanjen za 48.994 € i iznosit će 3.777.585,96 €.

Opis uvriježene pouzdane metode za određivanje broja košnica spremnih za prezimljavanje na državnom području država članica od 1. rujna do 31. prosinca svake godine

U Republici Hrvatskoj je Zakonom o poljoprivredi („Narodne novine“, br. 118/18, 42/20, 127/20, 52/21) i pripadajućim podzakonskim propisom propisano vođenje Evidencije pčelara i pčelinjaka u koju se moraju upisati fizičke i pravne osobe koje se bave uzgojem i/ili držanjem pčela te proizvodnjom pčelarskih proizvoda iz Priloga I. dijela XXII. Uredbe (EU) 1308/2013. U Evidenciju pčelara i pčelinjaka upisuju se svi pčelari i pčelinjaci, koju za potrebe Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva operativno vodi

Hrvatski pčelarski savez (u daljnjem tekstu: HPS). HPS, koji predstavlja krovnu organizaciju pčelara u Republici Hrvatskoj, ima obvezu prikupljanja te ažuriranja podataka o pčelarima i pčelinjacima.

Pored osnovnih podataka u Evidenciji se vode i dodatni podaci koji se evidentiraju prilikom prvog upisa pčelara, a koji sadrže podatke o načinu pčelarenja (konvencionalna proizvodnja, ekološka proizvodnja, uzgoj matica), podatke o članstvu u pčelarskoj udruzi, tipu košnica na pčelinjaku, lokaciji stacionarnih pčelinjaka prema koordinatama i podatke o selećem pčelarenju.

Pčelar ima jednom godišnje propisanu obvezu HPS-u dostaviti podatke o brojnom stanju košnica te o drugim promjenama na svom pčelinjaku. Podatke o brojnom stanju košnica spremnih za prezimljavanje pčelar je dužan dostaviti u roku kako je to propisano u članku 37. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2022/126.

Evidencija je sastavni dio Jedinstvenog registra domaćih životinja u kojem se vode svi podaci o domaćim životinjama u Republici Hrvatskoj sukladno Zakonu o veterinarstvu („Narodne novine“, br. 82/13, 148/13, 115/18, 52/21 i 152/22).

3.5.3. Vino

S obzirom na rastuću konkurentnost u sektoru vina u svijetu postoji potreba za povećanjem konkurentnosti hrvatskih vina. Povećanje konkurentnosti zahtjeva ulaganja u vinarije, modernizaciju opreme za vinifikaciju, upotrebu digitalnih alata za praćenje enoloških procesa i tehnoloških postupaka u proizvodnji vina.

U postojećim vinogradima potrebna je zamjena sortimenta s visoko kvalitetnim sortama, naročito autohtonim te potaknuti premještanje vinograda na područja koja daju bolju kvalitetu grožđa uz čuvanje tipičnog vinogradarskog krajolika.

Istovremeno je potrebno informirati potrošače u državama članicama o odgovornoj konzumaciji vina i rizicima povezanim s konzumacijom alkohola te ih informirati o aktivnostima koje pozicioniraju vino u zdrav način prehrane i suvremeni načina života te doprinose osvještavanju ljudi o odgovornim obrascima konzumiranja alkohola te upoznati potrošače sa sustavom zaštićenih oznaka zemljopisnog podrijetla i karakteristikama vinorodnih područja u Republici. Hrvatskoj.

Potrebno je provođenje promotivnih aktivnosti na tržištima trećih zemalja s ciljem pronalaženja novih potrošača i povećanja prepoznatljivosti hrvatskih vina, unapređenja konkurentnosti hrvatskih vina sa zaštićenom oznakom zemljopisnog podrijetla i vina s oznakom sorte vinove loze, uz isticanje visokih standarda proizvoda iz Unije u pogledu kvalitete, sigurnosti hrane i utjecaja na okoliš.

Komplementarnost s intervencijama iz EPFRR-a osigurava se na način da je intervencijama iz EPFRR-a moguće sufinanciranje samo onih ulaganja koja nije moguće sufinancirati u intervencijama u sektoru vina.

3.5.4. Hmelj

Nije primjenjivo.

3.5.5. Maslinovo ulje i stolne masline

Nije primjenjivo.

3.5.6. Govedina i teletina

U sektoru govedarstva broj stoke kroz godine uglavnom varira, no unazad par godina zamijećen je značajan pad u broju goveda (u petogodišnjem razdoblju, 2015.-2019. broj goveda smanjen je za 4,51%). Poljoprivrednici u sektoru govedarstva suočavaju se s poteškoćama te si posebice manja gospodarstva, zbog visoke cijene inputa i nedostatka teladi za tov, ne mogu osigurati profitabilnost proizvodnje. Poljoprivrednici koji se bave tovom junadi ostvaruju znatno nižu produktivnost od prosjeka Europske unije, primjerice u 2019. godini neto dodana vrijednost po godišnjoj jedinici rada iznosila je 10.912 eura (što je 59% prosječne neto dodane vrijednosti po godišnjoj jedinici rada za poljoprivrednike specijalizirane za govedarstvo na razini Europske unije). Na nisku produktivnost prvenstveno utječu visoki troškovi međufazne potrošnje koji su u razdoblju 2015. - 2019. prosječno iznosili 75% ukupne vrijednosti proizvodnje. Visoke cijene inputa također negativno utječu na profitabilnost proizvodnje te

samu proizvodnju junadi, a uzročno posljedično i na opskrbu mesno-prerađivačke industrije. Stoga su potpore ovom tipu proizvodnje izrazito bitne za stabilizaciju dohotka što se ogleda i u činjenici da je udio izravnih plaćanja 2015.-2019. iznosio 60%, odnosno poljoprivredna gospodarstva u ovom sektoru većinom ovise o i računaju na dodatnu potporu dohotku u vidu izravnih plaćanja.

Kako bi se osigurala održivost stočarske proizvodnje, u Strateškom planu predviđene su različite intervencije koje imaju sinergijski učinak u rješavanju pitanja gospodarske, socijalne, okolišne i klimatske održivosti. Provedbom tih intervencija potiče se stabilnost dohotka u sektoru, primjena poljoprivrednih praksi koje imaju učinak na smanjenje emisija plinova iz stočarske proizvodnje, povećanje dobrobiti i zdravlja životinja te promicanje proizvodnje kvalitetnijih proizvoda.

S ciljem osiguranja gospodarske i socijalne održivosti sektora proizvodnje goveđeg mesa, stabilnosti dohotka proizvođača te sigurnosti opskrbe tržišta dovoljnim količinama goveđeg mesa u okviru izravnih plaćanja predviđene su intervencije za proizvodno vezanu potporu dohotku za tov junadi i za krave dojilje, za sve poljoprivrednike, neovisno o veličini ili sustavu proizvodnje.

Poljoprivrednici koji se bave tovom junadi sudjeluju u Farmskom sustavu osiguravanja kvalitete u proizvodnji junećeg, janjećeg i jarećeg mesa kojim se osiguravaju EU standardi proizvodnje, zdravlja životinja, dobrobiti životinja, sigurnosti hrane i sljedivosti. Ovakvim sustavima osiguravaju se unaprijeđeni uvjeti proizvodnje, kvalitetna sirovina, a potrošačima, osim mesa iznimne kvalitete, pruža uvjerenje o visokim standardima uzgoja. Uzgajivačima stoke koji sudjeluju u provedbi Farmskog sustava osiguran je sustav evidencije i praćenja ispunjavanja svih kriterija na farmi radi osiguranja kvalitete uz konstantno poboljšanje proizvodnih uvjeta, a jedan od bitnih ciljeva je i poduprijeti marketing sektora proizvodnje mesa čija se proizvodnja odvija na hrvatskim farmama.

Proizvodno vezane potpore dohotku u sektoru proizvodnje goveđeg mesa korisnicima daju primarnu pomoć u prevladavanju poteškoća koje su prisutne u sektoru. Međutim, kriterijima se korisnike usmjerava na proizvodnju kvalitetnijih proizvoda i krajnjim potrošačima zanimljivijih, a što u konačnici treba imati pozitivan učinak na održivost samog korisnika kao gospodarstvenika, ali i ostanak radno sposobnog stanovništva u grani proizvodnje koja se sve više napušta. Proizvodno vezana potpora za krave dojilje ima za cilj osigurati potrebnu potporu dohotku kako bi se održala stabilnost dostatne proizvodnje teladi za tov te povećao dohodak poljoprivrednika i njihova konkurentnost na tržištu. Osim toga, kako bi se riješila pitanja okolišne i klimatske održivosti proizvodnje stočne hrane (od polja do stola), predviđena je proizvodno vezana potpora dohotku za uzgoj krmno proteinskih usjeva koja je namijenjena stočarima.

Dodatna potpora dohotku stočarima koji svoju stočarsku proizvodnju obavljaju u određenim područjima s težim uvjetima upravljanja (brdska područja (GPP), područjima sa znatnim prirodnim ograničenjima (ZPO) i područjima s posebnim ograničenjima (PPO)) pruža se u okviru intervencije Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima. Na tim područjima, posebno u planinskim područjima i područjima sa značajnim prirodnim ograničenjima, koja se nalaze uglavnom na području Jadranske Hrvatske, prevladavaju ekstenzivni i poluintenzivni sustavi uzgoja stoke na pašnjacima. Potpora u okviru ove intervencije naknada je poljoprivrednicima na čiji dohodak negativno utječu nepovoljne klimatske ili prirodne značajke karakteristične za ta područja, a njome se rješava i pitanje socijalne održivosti područja. Održavanje stočarske proizvodnje u takvim područjima pozitivno utječe i na očuvanje bioraznolikosti i krajobraza, a time i na pitanje ekološke održivosti.

S ciljem promicanja ekstenzivnijih i okolišu prihvatljivijih načina uzgoja domaćih životinja proizvođačima je u okviru eko sheme Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima osigurana potpora koja ima za cilj potaknuti poljoprivrednike na održavanje pašnjaka i krških pašnjaka ispašom, što ne samo da povećava dobrobit životinja, već doprinosi i očuvanju karakterističnih krajolika, ekosustava pašnjačke vegetacije, karakterističnih biljnih i životinjskih vrsta i vrijednih staništa, kao i smanjenju emisija stakleničkih plinova i povećanju sekvestracije ugljika.

Kroz intervenciju Dobrobit životinja potiče se poljoprivrednike na provedbu viših standarda dobrobiti životinja koji nadilaze propisane standarde i uobičajenu praksu i primjenu održivih poljoprivrednih praksi koje vode računa o biosigurnosti i u skladu su s prirodnim potrebama životinja u uzgoju, te agro-klimatskim i ekološkim obvezama Ovakvi viši standardi, osim pozitivnog utjecaja na zdravlje životinja kao temeljni preduvjet za proizvodnju kvalitetne hrane, također predstavljaju odgovor na zahtjev javnosti za humanijim postupanjem sa životinjama na poljoprivrednim gospodarstvima. Također predstavljaju dodatni korak ka održivijoj poljoprivrednoj praksi koja ima pozitivan učinak na zdravlje ljudi i na okoliš, te na ublažavanje klimatskih promjena imajući na umu kako provedba pojedinih zahtjeva dobrobiti

životinja poput povećanja podne površine, obogaćivanja ležišta većim količinama slame ili držanje životinja na ispaši doprinosi smanjenju GHG emisija i amonijaka. U sektoru proizvodnje goveđeg mesa potpora za dobrobit životinja podržava veće standarde iz četiri područja dobrobiti: poboljšana hranidba, poboljšani uvjeti smještaja, pristup na otvoreno, poboljšana skrb za tovnu junad, rasplodne junice i telad.

Potporom za očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja promiče se ekstenzivni način uzgoja autohtonih pasmina domaćih životinja koje su genetski prilagođene i otporne na klimatske uvjete područja u kojem su prirodno nastale. Takve se pasmine uglavnom uzgajaju na pašnjacima, što pozitivno utječe na smanjenje emisija amonijaka, kao i na sprečavanje devastacije i sukcesije travnjaka. U sektoru govedarstva izvorne pasmine u pasminskom sastavu krava čine tek 2,7%, a potpora je predviđena za tri ugrožene izvorne pasmine (Buša, Istarsko govedo i Slavonsko srijemski podolac).

Poljoprivrednici koji provode ekstenzivnu stočarsku proizvodnju mogu se također uključiti u sustav ekološke proizvodnje za koju je također osigurana potpora (za obradivo zemljište i trajne travnjake) u intervenciji Ekološki uzgoj kao i u sustav kvalitete za zaštitu prepoznatljivih tradicionalnih robnih marki za koje je potpora osigurana u okviru intervencije Potpora sudjelovanju u sustavima kvalitete. Uključivanje u sustave kvalitete omogućuje poljoprivrednicima osiguranje stabilnog prihoda, jačanje tržišnog potencijala i veće konkurentnosti.

Kako bi se poboljšala konkurentnost stočarskih farmi i postigla ambicioznija razina dobrobiti i održivosti proizvodnje na okolišno prihvatljivim principima predviđena je potpora ulaganjima u modernizaciju farmi, te uvođenje tehničkih rješenja kojima se smanjuju troškovi proizvodnje i smanjuju negativni učinci na okoliš i klimu.

Provedba intervencija Potpora za prijenos znanja i Potpora pružanju savjetodavnih usluga imati će važnu ulogu u promicanju stočarstva i provedbi praksi uzgoja životinja kojima se osigurava održiva stočarska proizvodnja uz učinkovitije korištenje prirodnih resursa i smanjenje negativnog utjecaja na okoliš. S obzirom na to da stočarski sektor ima velik utjecaj na okoliš, ključno je raditi na podizanju svijesti o važnosti pravilnog upravljanja stočarstvom, primjeni uravnotežene prehrane stoke kojom se smanjuju emisije stakleničkih plinova, većoj proizvodnji proteinskih usjeva za stočnu hranu i primjeni drugih proizvodnih praksi koje smanjuju negativan utjecaj stočarstva na okoliš.

3.5.7. Mlijeko i mliječni proizvodi

Proizvodnja mlijeka osnova je stočarske proizvodnje u Republici Hrvatskoj uz koju je u velikoj mjeri povezana i proizvodnja govedine i teletine. Broj poljoprivrednih gospodarstava u Republici Hrvatskoj se smanjio, a smanjen je i broj specijaliziranih farmi koje se bave proizvodnjom mlijeka, broj mliječnih krava smanjen je sa 152.000 u 2015. na 130.000 u 2019. godini, također je došlo i do smanjenja količina prikupljenog kravljeg mlijeka na poljoprivrednim gospodarstvima.

Kako bi se osigurala održivost stočarske proizvodnje, u Strateškom planu predviđene su različite intervencije koje imaju sinergijski učinak u rješavanju pitanja gospodarske, socijalne, okolišne i klimatske održivosti. Provedbom tih intervencija potiče se stabilnost dohotka u sektoru, povećanje konkurentnosti proizvođača, primjena poljoprivrednih praksi koje imaju učinak na smanjenje emisija plinova iz stočarske proizvodnje, povećanje dobrobiti i zdravlja životinja te promicanje proizvodnje kvalitetnijih proizvoda.

S ciljem osiguranja gospodarske i socijalne održivosti sektora proizvodnje mlijeka, stabilnosti dohotka proizvođača te sigurnosti opskrbe tržišta dovoljnim količinama mlijeka u okviru izravnih plaćanja predviđena je intervencija za proizvodno vezanu potporu dohotku za krave u proizvodnji mlijeka. Kroz ovu intervenciju dodatno će se poticati korisnike koji uzgajaju prvotelke, grla koja su u godini podnošenja zahtjeva imala registrirano prvo teljenje. Cilj uvođenja dodatne potpore za prvotelke je zaustaviti daljnji pad broja krava u proizvodnji mlijeka.

Usmjeravanjem potpore dohotku sektoru mlijeka postići će se zadržavanje proizvođača unutar ovog sektora, odnosno opskrba hranom i gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje.

Intervencija je iznimno bitna zbog opskrbe hranom i gospodarske održivosti poljoprivredne proizvodnje i od velikog je značaja za ekonomsku održivost i otklanjanje poteškoća s kojima se suočavaju proizvođači krava u proizvodnji mlijeka. Intervencijom se osigurava zadovoljavajući dohodak, održivost i stabilnost prihoda, jača položaj poljoprivrednika na tržištu te ublažava negativan utjecaj rasta ulaznih troškova, a time i nemogućnosti ostvarenja održivog prihoda poljoprivrednih gospodarstava. Međutim, intervencija je značajna i iz društvenih razloga i tradicije mljekarske proizvodnje koja se, uslijed tržišnih poteškoća, sve

više napušta. Usmjeravanjem potpore dohotku sektoru proizvodnje mlijeka postići će se zadržavanje proizvođača unutar ovog sektora, odnosno opskrba hranom i gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje.

Također, kako bi se riješila pitanja okolišne i klimatske održivosti proizvodnje stočne hrane (*od polja do stola*), predviđena je proizvodno vezana potpora dohotku za uzgoj krmno proteinskih usjeva koja je namijenjena svim stočarima.

Dodatna potpora dohotku stočarima koji svoju stočarsku proizvodnju obavljaju u određenim područjima s težim uvjetima upravljanja (*brdska područja (GPP), područjima sa znatnim prirodnim ograničenjima (ZPO) i područjima s posebnim ograničenjima (PPO)*) pruža se u okviru intervencije Plaćanja za područja s prirodnim i drugim ograničenjima. Na tim područjima, posebno u planinskim područjima i područjima sa značajnim prirodnim ograničenjima, koja se nalaze uglavnom na području Jadranske Hrvatske, prevladavaju ekstenzivni i poluintenzivni sustavi uzgoja stoke na pašnjacima. Potpora u okviru ove intervencije naknada je poljoprivrednicima na čiji dohodak negativno utječu nepovoljne klimatske ili prirodne značajke karakteristične za ta područja, a njome se rješava i pitanje socijalne održivosti područja. Održavanje stočarske proizvodnje u tim područjima pozitivno utječe i na očuvanje biološke raznolikosti i krajobraza, a time i na pitanje ekološke održivosti.

S ciljem promicanja ekstenzivnijih i okolišu prihvatljivijih načina uzgoja domaćih životinja proizvođačima je u okviru eko sheme Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima osigurana potpora koja ima za cilj potaknuti poljoprivrednike na održavanje pašnjaka i krških pašnjaka ispašom, što ne samo da povećava dobrobit životinja, već doprinosi i očuvanju karakterističnih krajolika, ekosustava pašnjačke vegetacije, karakterističnih biljnih i životinjskih vrsta i vrijednih staništa, kao i smanjenju emisija stakleničkih plinova i povećanju sekvestracije ugljika.

Kroz intervenciju Dobrobit životinja potiče se poljoprivrednike na provedbu viših standarda dobrobiti životinja koji nadilaze propisane standarde i uobičajenu praksu i primjenu održivih poljoprivrednih praksi koje vode računa o biosigurnosti i u skladu su s prirodnim potrebama životinja u uzgoju, te agro-klimatskim i ekološkim obvezama Ovakvi viši standardi, osim pozitivnog utjecaja na zdravlje životinja kao temeljni preduvjet za proizvodnju kvalitetne hrane, također predstavljaju odgovor na zahtjev javnosti za humanijim postupanjem sa životinjama na poljoprivrednim gospodarstvima. Također predstavljaju dodatni korak ka održivijoj poljoprivrednoj praksi koja ima pozitivan učinak na zdravlje ljudi i na okoliš, te na ublažavanje klimatskih promjena imajući na umu kako provedba pojedinih zahtjeva dobrobiti životinja poput povećanja podne površine, obogaćivanja ležišta većim količinama slame ili držanje životinja na ispaši doprinosi smanjenju GHG emisija i amonijaka. U sektoru proizvodnje mlijeka potpora za dobrobit životinja podržava veće standarde iz četiri područja dobrobiti: poboljšana hranidba, poboljšani uvjeti smještaja i pristup na otvoreno, za mliječne krave, rasplodne junice i telad.

Potporom za očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja promiče se ekstenzivni način uzgoja autohtonih pasmina domaćih životinja koje su genetski prilagođene i otporne na klimatske uvjete područja u kojem su prirodno nastale. Takve se pasmine uglavnom uzgajaju na pašnjacima, što pozitivno utječe na smanjenje emisija amonijaka, kao i na sprečavanje devastacije i sukcesije travnjaka. Očuvanjem izvornih pasmina stoke stvara se mogućnost njihova korištenja kao temelja za stvaranje novih ili za poboljšanje svojstava postojećih pasmina domaćih životinja. U sektoru govedarstva izvorne pasmine u pasminskom sastavu krava čine tek 2,7%, a potpora je predviđena za tri ugrožene izvorne pasmine (Buša, Istarsko govedo i Slavonsko srijemski podolac).

Poljoprivrednici koji provode ekstenzivnu stočarsku proizvodnju mogu se također uključiti u sustav ekološke proizvodnje za koju je također osigurana potpora (za obradivo zemljište i trajne travnjake) u intervenciji Ekološki uzgoj kao i u sustav kvalitete za zaštitu prepoznatljivih tradicionalnih robnih marki za koje je potpora osigurana u okviru intervencije Potpora sudjelovanju u sustavima kvalitete. Uključivanje u sustave kvalitete omogućuje poljoprivrednicima osiguranje stabilnog prihoda, jačanje tržišnog potencijala i veće konkurentnosti.

Kako bi se poboljšala konkurentnost stočarskih farmi i postigla ambicioznija razina dobrobiti i održivosti proizvodnje na okolišno prihvatljivim principima predviđena je potpora ulaganjima u modernizaciju farmi, te uvođenje tehničkih rješenja kojima se smanjuju troškovi proizvodnje i smanjuju negativni učinci na okoliš i klimu.

Provedba intervencija Potpora za prijenos znanja i Potpora pružanju savjetodavnih usluga imati će važnu

ulogu u promicanju stočarstva i provedbi praksi uzgoja životinja kojima se osigurava održiva stočarska proizvodnja uz učinkovitije korištenje prirodnih resursa i smanjenje negativnog utjecaja na okoliš. S obzirom na to da stočarski sektor ima velik utjecaj na okoliš, ključno je raditi na podizanju svijesti o važnosti pravilnog upravljanja stočarstvom, primjeni uravnotežene prehrane stoke kojom se smanjuju emisije stakleničkih plinova, većoj proizvodnji proteinskih usjeva za stočnu hranu i primjeni drugih proizvodnih praksi koje smanjuju negativan utjecaj stočarstva na okoliš.

3.5.8. Ovce i koze

Sektor ovaca i koza karakterizira proizvodnja koja se odvija uglavnom na otocima, u obalnom kršu i planinskim predjelima, a problem predstavljaju relativno mala veličina stada, uvjeti držanja, proizvodnja na područjima s prirodnim ograničenjima, povećani veterinarski troškovi, što sve dovodi do niske profitabilnosti sustava proizvodnje. Niska profitabilnost rezultat je, između ostalog, relativno male veličine stada, uvjeta držanja, proizvodnih područja s prirodnim ograničenjima, povećanih veterinarskih troškova i nedostatka odgovarajućih kreditnih linija.

Sektor ovčarstva i kozarstva bilježi tek blagi porast broja ovaca i koza unazad nekoliko godina, kao i vrijednosti proizvodnje, međutim u 2019. vrijednost proizvodnje, u odnosu na 2018. godinu, smanjena je za 2,4%. Poljoprivrednici specijalizirani za ovčarstvo i kozarstvo su u razdoblju od 2016. do 2019. ostvarili znatno nižu produktivnost od prosječne vrijednosti Europske unije. U 2019. godini neto dodana vrijednost po godišnjoj jedinici rada iznosila je 9.249 eura (što čini 63% prosječne neto dodane vrijednost po godišnjoj jedinici rada za poljoprivrednike specijalizirane za ovčarstvo i kozarstvo na razini Europske unije). Veliki problem su visoki troškovi međufazne potrošnje, koji u razdoblju od 2015.-2019. godine prosječno čine 64% ukupne vrijednosti proizvodnje te ukazuju na važnost potpora u stabilizaciji dohotka.

Kako bi se osigurala održivost stočarske proizvodnje, u Strateškom planu predviđene su različite intervencije koje imaju sinergijski učinak u rješavanju pitanja gospodarske, socijalne, okolišne i klimatske održivosti. Provedbom tih intervencija potiče se stabilnost dohotka u sektoru, primjena poljoprivrednih praksi koje imaju učinak na smanjenje emisija plinova iz stočarske proizvodnje, povećanje dobrobiti i zdravlja životinja te promicanje proizvodnje kvalitetnijih proizvoda.

S ciljem osiguranja gospodarske i socijalne održivosti sektora ovaca i koza, stabilnosti dohotka proizvođača te sigurnosti opskrbe tržišta dovoljnim količinama ovčjeg i kozjeg mesa i mlijeka u okviru izravnih plaćanja predviđene su intervencije za proizvodno vezanu potporu dohotku za ovce i koze.

Cilj ove intervencije je jačanje konkurentnosti i dohotka poljoprivrednika koji se bave proizvodnjom ovaca i koza kao i povećanje održivosti te otklanjanje poteškoća s kojima se suočavaju. Intervencija u sektoru ovaca i koza naslanja se na očuvanje i uzgoj autohtonih pasmina ovaca i koza koje imaju značajan genetski potencijal, pogodne su za očuvanje ruralnih sredina i ukupne bioraznolikosti, a najčešće su lokalno zastupljene.

Značajno je naglasiti da se ovčarstvo u Republici Hrvatskoj temelji na izvornim pasminama, te da od ukupnog broja uzgojno valjanih ovaca njih 75% pripada izvornim pasminama, a potpora je predviđena za devet ugroženih izvornih pasmina (Istarska ovca, Creska ovca, Krčka ovca, Paška ovca, Dubrovačka ruda, Lička pramenka, Dalmatinska pramenka, Cigaja i Rapska ovca).

Kako bi se riješila pitanja okolišne i klimatske održivosti proizvodnje stočne hrane (od polja do stola), predviđena je proizvodno vezana potpora dohotku za uzgoj krmno proteinskih usjeva koja je namijenjena stočarima.

Dodatna potpora dohotku stočarima koji svoju stočarsku proizvodnju obavljaju u određenim područjima s težim uvjetima upravljanja (brdska područja (GPP), područjima sa znatnim prirodnim ograničenjima (ZPO) i područjima s posebnim ograničenjima (PPO)) pruža se u okviru intervencije Plaćanja za područja s prirodnim i drugim ograničenjima. Na tim područjima, posebno u planinskim područjima i područjima sa značajnim prirodnim ograničenjima, koja se nalaze uglavnom na području Jadranske Hrvatske, prevladavaju ekstenzivni i poluintenzivni sustavi uzgoja stoke na pašnjacima, posebice ovaca. Potpora u okviru ove intervencije naknada je poljoprivrednicima na čiji dohodak negativno utječu nepovoljne klimatske ili prirodne značajke karakteristične za ta područja, a njome se rješava i pitanje socijalne održivosti područja. Održavanje stočarske proizvodnje u takvim područjima pozitivno utječe i na očuvanje biološke raznolikosti i krajobraza, a time i na pitanje ekološke održivosti.

S ciljem promicanja ekstenzivnijih i okolišu prihvatljivijih načina uzgoja domaćih životinja

proizvođačima je u okviru eko sheme Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima osigurana potpora koja ima za cilj potaknuti poljoprivrednike na održavanje pašnjaka i krških pašnjaka ispašom, što ne samo da povećava dobrobit životinja, već doprinosi i očuvanju karakterističnih krajolika, ekosustava pašnjačke vegetacije, karakterističnih biljnih i životinjskih vrsta i vrijednih staništa, kao i smanjenju emisija stakleničkih plinova i povećanju sekvestracije ugljika.

Kroz intervenciju Dobrobit životinja potiče se poljoprivrednike na provedbu viših standarda dobrobiti životinja koji nadilaze propisane standarde i uobičajenu praksu i primjenu održivih poljoprivrednih praksi koje vode računa o biosigurnosti i u skladu su s prirodnim potrebama životinja u uzgoju, te agro-klimatskim i ekološkim obvezama Ovakvi viši standardi, osim pozitivnog utjecaja na zdravlje životinja kao temeljni preduvjet za proizvodnju kvalitetne hrane, također predstavljaju odgovor na zahtjev javnosti za humanijim postupanjem sa životinjama na poljoprivrednim gospodarstvima. Također predstavljaju dodatni korak ka održivijoj poljoprivrednoj praksi koja ima pozitivan učinak na zdravlje ljudi i na okoliš, te na ublažavanje klimatskih promjena imajući na umu kako provedba pojedinih zahtjeva dobrobiti životinja poput povećanja podne površine, obogaćivanja ležišta većim količinama slame ili držanje životinja na ispaši doprinosi smanjenju GHG emisija i amonijaka. U sektoru uzgoja ovaca i koza potpora za dobrobit životinja podržava veće standarde iz četiri područja dobrobiti: poboljšana hranidba, poboljšani uvjeti smještaja, pristup na otvoreno i poboljšana skrb za ovce i koze mliječnih, mesnih i kombiniranih pasmina.

Poljoprivrednici koji provode ekstenzivnu stočarsku proizvodnju mogu se također uključiti u sustav ekološke proizvodnje za koju je osigurana potpora (za obradivo zemljište i trajne travnjake) u intervenciji Ekološki uzgoj kao i u sustav kvalitete za zaštitu prepoznatljivih tradicionalnih robnih marki za koje je potpora osigurana u okviru intervencije Potpora sudjelovanju u sustavima kvalitete. Uključivanje u sustave kvalitete omogućuje poljoprivrednicima osiguranje stabilnog prihoda, jačanje tržišnog potencijala i veće konkurentnosti.

Kako bi se poboljšala konkurentnost stočarskih farmi i postigla ambicioznija razina dobrobiti i održivosti proizvodnje na okolišno prihvatljivim principima predviđena je potpora ulaganjima u modernizaciju farmi, te uvođenje tehničkih rješenja kojima se smanjuju troškovi proizvodnje i smanjuju negativni učinci na okoliš i klimu.

Provedba intervencija Potpora za prijenos znanja i Potpora pružanju savjetodavnih usluga imati će važnu ulogu u promicanju stočarstva i provedbi praksi uzgoja životinja kojima se osigurava održiva stočarska proizvodnja uz učinkovitije korištenje prirodnih resursa i smanjenje negativnog utjecaja na okoliš. S obzirom na to da stočarski sektor ima velik utjecaj na okoliš, ključno je raditi na podizanju svijesti o važnosti pravilnog upravljanja stočarstvom, primjeni uravnotežene prehrane stoke kojom se smanjuju emisije stakleničkih plinova, većoj proizvodnji proteinskih usjeva za stočnu hranu i primjeni drugih proizvodnih praksi koje smanjuju negativan utjecaj stočarstva na okoliš.

3.5.9. Proteinski usjevi

Proteinski usjevi predstavljaju bitan izvor proteina u stočnoj hrani, a njihova primjena u ishrani stoke uvelike utječe na bolji prirast stoke i kvalitetu mlijeka. Kako EU tako i Republika Hrvatska uvelike ovisi o uvozu biljnih proteina, a potražnja za usjevima bogatim proteinima bit će još veća zbog sve većih zahtjeva za kvalitetnom hranom za životinje. Prinosi krmno proteinskih usjeva mogu značajno varirati i pod stalnim su utjecajem vanjskih čimbenika, posebno elementarnih nepogoda u razdoblju kad je vegetacija u punoj snazi. Dostatna količina kvalitetne stočne hrane preduvjet je uspješnoj stočarskoj proizvodnji. Potpora je prvenstveno usmjerena na poljoprivredna gospodarstva koja se bave proizvodnjom krmno proteinskih usjeva bogatih visokovrijednim bjelančevinama za ishranu stoke.

Uredbom (EU) 2021/2115 navedeno je kako nije potrebno dokazivati poteškoće u slučaju intervencija za proizvodno vezanu potporu dohotku koje su usmjerene na proteinske usjeve.

Proizvodnja proteinskih usjeva suočena je s poteškoćama stoga Strateški Plan predlaže brojne intervencije koje odgovaraju ovim potrebama, a različite potpore, ne samo izravno, već i neizravno utječu na održanje i razvoj proizvodnje, a sve u kontekstu Izvješća Komisije Vijeću i Europskom parlamentu o razvoju proteinskih kultura u Europskoj uniji, COM/2018/757 final.

Prisutna je komplementarnost proizvodno vezane potpore s ostalim intervencijama Plana s ciljem poboljšanja financijskog stanja poljoprivrednih gospodarstava obuhvaćenih potporom.

Zajednički učinak svih intervencija bit će povećanje proizvodnje, što će poljoprivrednicima omogućiti ostvarivanje većih koristi i dugoročno jačanje profitabilnosti i pozicije na tržištu.

Komplementarni učinak intervencija kojima se potiče proizvodnja stočne hrane u I. stupu imat će potpora osnovnom dohotku, dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost, potpora mladim poljoprivrednicima, eko-sheme.

Nadalje poljoprivredna gospodarstva iz sektora proizvodnje krmnog bilja potencijalni su korisnici investicijskih intervencija za poboljšanje konkurentnosti, upravljanja rizicima ili proizvođačke organizacije. Poljoprivrednim gospodarstvima će također biti dostupne intervencije povezane sa sudjelovanjem poljoprivrednika u aktivnostima prijenosa znanja, savjetovanja i inovacija.

Na primjer, u okviru eko shema predviđena je potpora za uzgoj minimalno 20% zrnatih i/ili krmnih leguminoza unutar ukupne površine svih oraničnih površina gospodarstva. Osim osiguranja dostatne količine proteinskih usjeva za ishranu stoke poticanje uzgoja leguminoza doprinosi zaštiti prirodnih resursa tla, vode i zraka od onečišćenja, s obzirom da značajno smanjuje ili u potpunosti izostavlja uporabu dušičnih gnojiva, ona ima doprinos i u uštedi energije koja je potrebna za proizvodnju dušičnih mineralnih gnojiva. Uzgoj leguminoza potiče biogenost tla uz povoljan utjecaj i njegova fizikalna svojstva. Važno je spomena da neke od leguminoza predstavljaju bogat izvor pčelinje paše.

3.5.10. Šećerna repa

Proizvodnja šećerne repe je od iznimne važnosti za Republiku Hrvatsku. Odvija se na ograničenom području zahvaljujući povoljnim pedološko-klimatskim uvjetima: u Podravini, Baranji te zapadnoj i istočnoj Slavoniji, gdje se nalaze i industrijski kapaciteti za preradu šećerne repe. Pri tome, veliki značaj donosi tradicionalna proizvodnja šećerne repe, kapaciteti šećerana za preradu šećerne repe u koje su uložena značajna sredstva i zapošljavanje određenog broja ljudi na tom demografski i gospodarski posebno osjetljivom području Republike Hrvatske. Proizvodnja se odvija na oko 1% ukupne površine korištenog poljoprivrednog zemljišta. U 2019. godini proizvedeno je 709 tisuća tona šećerne repe, u odnosu na prethodnu godinu proizvodnja je smanjena za 8,7%, a u odnosu na proizvodnju iz 2014. površine pod šećernom repom smanjene su za 47% dok je proizvodnja smanjena za 49%. U 2019. proizvodnja šećerne repe ostvarila je vrijednost u iznosu od 33,4 milijuna eura, a potpore na proizvode i usluge čine 12,1% vrijednosti proizvodnje.

Proizvođači šećerne repe spadaju u tip poljoprivrednika specijaliziranih za proizvodnju ostalih usjeva na oranicama (osim žitarica, uljarica i proteinskih usjeva) koji ostvaruju produktivnost nižu od prosječne vrijednosti Europske unije.

U petogodišnjem razdoblju od 2014. do 2019. godine evidentan je pad proizvodnje šećerne repe kao i pad površina zasijanih šećernom repom čemu su doprinijeli i nepovoljni klimatski uvjeti, između ostalog suša.

Zbog utvrđenih poteškoća u sektoru u okviru izravnih plaćanja predviđena je proizvodno vezana potpora dohotku za šećernu repu.

Potpora u sklopu ove intervencije dodjeljuje se po hektaru pri čemu moraju biti ispunjeni svi uvjeti prihvatljivosti.

Proizvođačima šećerne repe će kroz investicijske mjere iz strateškog plana biti omogućen pristup novim tehnologijama proizvodnje, a što utječe na razvoj ovog sektora.

Sufinanciranjem ulaganja u materijalnu imovinu omogućit će se podizanje razine kratkoročne i dugoročne konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava i jačanje njihovog položaja u lancu vrijednosti opskrbe hranom. Ulaganja se odnose na primarnu proizvodnju, preradu, skladištenje (čuvanje) i pripremu proizvoda za tržište.

Intervencijama prijenosa znanja poljoprivrednicima će biti olakšan put ka novim trendovima u proizvodni, uključujući novi sortiment otporniji na učestale klimatske promjene.

3.5.11. Drugi sektori

Sjeme

Kvalitetno sjeme jedan je od glavnih čimbenika postizanja sigurnih i visokih prinosa, zbog čega sjemenarstvo čini osnovu poljoprivredne proizvodnje kao prva karika u lancu proizvodnje i opskrbe hranom. Korištenje sorti certificiranog sjemena prilagođenih okruženju u kojem uzgajaju utječu na

ekonomičnost proizvodnje te pozitivno utječu na ekosustav, a zadržavanje proizvodnje pozitivno utječe na gospodarski, ekološki i društveni aspekt.

Također, proizvodnja sjemena kao i merkantilnih kultura iz tog sjemena ima pozitivan utjecaj i na insektima kao oprašivačima.

Kako bi se svi ciljevi intervencije sjeme postigli potrebna je sinergija većeg broja intervencija jer na samu proizvodnju utječe navodnjavanje površina, korištenje novih tehnika i tehnologija proizvodnje čemu će doprinijeti investicijske intervencije. Bez navodnjavanja sjemenska je proizvodnja nesigurna i teško je planirati proizvodnju. Kvalitetna proizvodnja sjemena usko je povezana, osim sa selekcijom, i sa kapacitetima dorade sjemenske robe, stoga uspjeh u provedbi i postizanju ciljeva uvelike ovisi i o investicijskim intervencijama koje bi trebale pridonijeti dugoročnoj održivosti sektora.

Proizvođačima sjemena će kroz investicijske mjere iz strateškog plana biti omogućen pristup novim tehnologijama proizvodnje, a što utječe na razvoj ovog sektora.

Sufinanciranjem ulaganja u materijalnu imovinu omogućit će se podizanje razine kratkoročne i dugoročne konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava i jačanje njihovog položaja u lancu vrijednosti opskrbe hranom. Ulaganja se odnose na primarnu proizvodnju, preradu, skladištenje (čuvanje) i pripremu proizvoda za tržište.

Intervencijama prijenosa znanja poljoprivrednicima će biti olakšan put ka novim trendovima u proizvodni, uključujući novi sortiment otporniji na učestale klimatske promjene.

3.6. Pregled intervencija kojima se pridonosi osiguravanju usklađenog i integriranog pristupa upravljanju rizicima, prema potrebi

Osnovni alat namijenjen upravljanju rizicima u poljoprivrednoj proizvodnji je intervencija *Upravljanje rizicima. P*ojava sve češćih nepovoljnih klimatskih prilika koje su rezultat klimatskih promjena imaju značajan utjecaj na poljoprivrednu proizvodnju. Ova intervencija omogućuje dodjelu potpore za ugovaranje osiguranja poljoprivredne proizvodnje kako bi poljoprivrednici prebrodili poremećaje u proizvodnom ciklusu uslijed klimatskih nepogoda ili životinjskih bolesti. Iako je broj poljoprivrednika koji ugovara osiguranje u odnosu na broj registriranih poljoprivrednika relativno nizak, što ukazuje na potrebu za snažnijom komunikacijom o ovoj problematici, u mjeri 17 „Upravljanje rizicima“ za osiguranje usjeva, životinja i biljaka iz podmjere 17.1. „Osiguranje usjeva, životinja i biljaka“ iz PRR-a kontinuirano raste broj korisnika od 2016. godine kada se započelo s provedbom ove mjere. U 2016. godini je tek nešto manje od 2.300 poljoprivrednika podnijelo zahtjev za potporu, da bi se u 2020. godini taj broj učetverostručio na 9.437 poljoprivrednika. U razdoblju od 2016. do 2020. godine ukupno 30.063 poljoprivrednika je koristilo potporu za osiguranje proizvodnje.

Kroz izobrazbu, savjetovanje i AKIS sustav poljoprivrednici (posebice mali) će se kontinuirano upoznavati s potrebom upravljanja rizicima u proizvodnji, a daljnja ulaganja u AKIS sustav će omogućiti poljoprivrednicima i dobivanje agro-klimatskih informacija u realnom vremenu.

Za slučajeve uništenog proizvodnog poljoprivrednog potencijala uslijed katastrofalnih događaja u intervenciji *Obnova poljoprivrednog potencijala* osigurat će se potpora za obnovu uništenog poljoprivrednog potencijala kako bi se osigurao kontinuitet poljoprivredne proizvodnje. Potpora u intervenciji se dodjeljuje za projekte obnove poljoprivrednog zemljišta, višegodišnjih nasada/bilja, plastenika, staklenika, opreme za poljoprivrednu proizvodnju, poljoprivredne mehanizacije, poljoprivrednih gospodarskih zgrada i nabavu domaćih životinja.

Navedenim intervencijama omogućena je potpora stanovništvu ruralnih prostora kojom se osigurava stabilnost dohotka u slučaju smanjenja ili uništenja poljoprivredne proizvodnje zbog prirodnih nepogoda kao i nastavak obavljanja poljoprivredne djelatnosti, opstanak poljoprivrednih gospodarstava, a posljedično se i sprječava iseljavanje iz ruralnih područja.

Intervencija *Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima* u sektoru voća i povrća (planirano financiranje iz EFJP) ima za cilj sprječavanje i ublažavanje posljedica poremećaja na tržištu proizvoda iz sektora voća i povrća. Intervencija podrazumijeva mogućnost provedbe četiri vrste intervencija kojima se nastoje predvidjeti krizne situacije i poduzeti postupanja sa ciljem njihovoga učinkovitog upravljanja istima u skladu s člankom 47. stavkom 2. Uredbe o strateškim planovima (EU) br. 2021/2115, a to su: utvrđivanje, punjenje i popunjavanje uzajamnih fondova od strane organizacija proizvođača i udruženja

organizacija proizvođača; ponovna sadnja voćnjaka ili maslinika ako je to potrebno nakon obveznog krčenja iz zdravstvenih ili fitosanitarnih razloga prema uputi nadležnog tijela države članice ili radi prilagodbe klimatskim promjenama; povlačenje s tržišta za besplatnu distribuciju ili druge svrhe, uključujući prema potrebi obradu kojom se olakšava to povlačenje; osiguranje berbe i proizvodnje kojim se doprinosi zaštiti dohodaka proizvođača u slučaju gubitaka prouzročenih prirodnim katastrofama, nepovoljnim klimatskim prilikama te bolestima ili najezdama štetnih organizama, uz istodobno osiguravanje da korisnici poduzmu potrebne mjere za sprečavanje rizika. Intervencija doprinosi održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora kako bi se poboljšala dugoročna sigurnost opskrbe hranom te osigurala gospodarska održivost poljoprivrede, kao i poboljšanju položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu. Intervencije se planiraju, provode i financiraju u okviru odobrenih operativnih programa i odobrenih operativnih fondova korisnika koji su predviđeni u okviru intervencije.

Osim intervencija koja će se financirati iz EPFRR-a, postoji mogućnost za financiranjem izvanrednih mjera iz Državnog proračuna Republike Hrvatske u slučaju potrebe. Uklanjanje posljedica prirodnih nepogoda uređeno je Zakonom o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda („Narodne novine“, br. 16/19). Sredstva iz Državnog proračuna Republike Hrvatske se koriste za nadoknadu ekonomskih gubitaka zbog gubitaka uroda ili prinosa poljoprivrednicima na područjima koja su bila pogođena prirodnim nepogodama.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva u izvanrednim situacijama koje su posljedica prirodnih nepogoda može donijeti i posebne mjere ili programe pomoći poljoprivrednom sektoru koje se vežu uz vrstu proizvodnje i/ili područje koje je pogođeno prirodnom nepogodom ili katastrofalnim događajem.

Dodatno, intervencije u obliku izravnih plaćanja ključni su alat za osiguranje stabilnosti dohotka poljoprivrednika koji je za razliku od drugih sektora izloženiji rizicima zbog niza vanjskih čimbenika poput utjecaja klimatskih promjena, širenja bolesti i slično. Stabilnost dohotka poljoprivrednika je važna jer omogućuje potrebnu likvidnost važnu za planiranje i osiguranje održivosti poljoprivredne proizvodnje.

Na područjima s prirodnim ograničenjima gdje je obavljanje poljoprivredne aktivnosti otežano kroz intervenciju *Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima* osigurana je veća potporu dohotku poljoprivrednicima kako bi ih se stimuliralo da ostanu živjeti i obavljati poljoprivrednu aktivnost na područjima gdje su otežani uvjeti za poljoprivrednu proizvodnju.

3.7. Međudjelovanje nacionalnih i regionalnih intervencija

3.7.1. Prema potrebi opis međudjelovanja nacionalnih i regionalnih intervencija, uključujući raspodjelu dodijeljenih financijskih sredstava po intervenciji i po fondu

Nije primjenjivo.

3.7.2. Prema potrebi, ako se elementi strateškog plana u okviru ZPP-a utvrđuju na regionalnoj razini, način na koji se intervencijskom strategijom osiguravaju koherentnost i usklađenost tih elemenata s elementima strateškog plana u okviru ZPP-a utvrđenima na nacionalnoj razini

Nije primjenjivo.

3.8. Pregled načina na koji se strateškim planom u okviru ZPP-a pridonosi cilju poboljšanja dobrobiti životinja i borbi protiv antimikrobne rezistencije utvrđenom u članku 6. stavku 1. točki (i), uključujući osnovne uvjete i komplementarnost

Primjena visokih standarda dobrobiti životinja u uzgoju uključuje sve čimbenike koji doprinose ispunjenju fizioloških, psihičkih i fizičkih potreba domaćih životinja, uz pozitivan utjecaj na zdravlje životinja i smanjenje uporabe antibiotika. Takav način uzgoja životinja važan je s aspekta osiguranja sigurnosti hrane i kvalitete proizvoda čime se postiže veća dodana vrijednosti proizvoda koja osigurava veći dohodak poljoprivrednika.

Stoga će se u okviru ZPP Strateškog plana 2023-2027 financirati provedba intervencije *Dobrobit životinja* kako bi se potaknulo poljoprivrednike, osobito u intenzivnim sustavima proizvodnje, na primjenu uvjeta držanja i uzgoja domaćih životinja koji su iznad zakonski utvrđenih. Intervencija obuhvaća potporu poljoprivrednicima u sektorima govedarstva, svinjogojstva, peradarstva, kozarstva i ovčarstva i to za sljedeće kategorije životinja: mliječne krave, tovna junad, telad, odbijena prasad, krmače i nazimice, svinje za tov, brojleri, nesilice, purani, ovce i koze.

Potpora za dobrobit životinja predstavlja naknadu za izgubljeni prihod i dodatne troškove za provedbu obveza/zahtjeva koji su iznad temeljnih zakonskih odredbi ili uobičajene prakse. Primjena viših standarda dobrobiti životinja u okviru ove intervencije poticat će se u sljedećim područjima: osiguranje vode, hrane i brige o životinjama u skladu sa njihovim prirodnim potrebama; osiguranje uvjeta držanja na način da su manje podložne toplinskom stresu, imaju dovoljno prostora, odgovarajuću stelju i prirodno osvjetljenje; pristup na otvoreno; prakse koje izbjegavaju sakaćenje. S obzirom da provedba zahtjeva dobrobiti životinja zahtijeva širok spektar znanja o održivom uzgoju zdravih životinja korisnici ove potpore imaju obvezu završiti odgovarajuću izobrazbu iz područja dobrobiti životinja.

Dodatni pozitivni učinak na zdravlje i dobrobit životinja te smanjenje uporabe antibiotika osigurat će se sinergijski provedbom drugih intervencija iz ZPP Strateškog plana osobito poticanjem poljoprivrednika na prijelaz sa konvencionalnog na ekološki sustav proizvodnje kroz intervenciju *Ekološki uzgoj*. Također, kroz intervenciju *Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja* potiču se poljoprivrednici na uzgoj lokalnih autohtonih genetskih resursa koji imaju veću otpornost i sposobnost prilagodbe na sve prisutnije klimatske promjene. Takve su pasmine pogodne za korištenje i održavanje pašnjačkih površina i uključivanje u sustav ekološkog uzgoja.

Značajnu ulogu u promicanju primjene praksi uzgoja i držanja životinja koje osiguravaju više standarde dobrobit svakako će imati intervencija *Potpora prenošenju znanja* kojom će se osigurati stručna podrška poljoprivrednicima u segmentu dobrobiti životinja, putem sustava za savjetovanje i izobrazbu poljoprivrednika te kroz sveobuhvatne mjere komunikacije veterinara uz osnovnu pretpostavku preventivnog i proaktivnog djelovanja i načina uzgoja životinja. Također će se poticati osposobljavanje javnih i privatnih savjetodavnih službi za savjetovanje subjekata u stočarstvu o standardima za sigurnost i kvalitetu hrane, o sanitarnim mjerama te posebice u pogledu smanjene uporabe antibiotika. Stoga je u intervencijama proizvodno vezane potpore u sektoru stočarstva kao kriterij navedena i izobrazba na temu antimikrobne rezistencije. Korisnicima trebaju biti istovremeno dostupna znanja o suvremenim procesima i tehnologijama uzgoja životinja kao što je primjena digitalnih tehnologija kako bi se unaprijedio cjelokupni sustav uzgoja domaćih životinja. Kontinuirano podizanje svijesti uzgajivača o svim aspektima upotrebe antibiotika u uzgoju domaćih životinja ključan je čimbenik za ostvarivanje cilja smanjenja uporabe antibiotika u stočarstvu.

3.9. Pojednostavnjenje i smanjenje administrativnog opterećenja

U svrhu smanjenja administrativnog opterećenja krajnjih korisnika, u sljedećem programskom razdoblju želimo postići sljedeće ciljeve:

1. Administracija bez papira (paperless).

2. Prijava potpore bez papirnate dokumentacije, isključivo putem elektroničkog zahtjeva (papirnati zahtjev samo kao iznimka)

3. Kontrola svih uvjeta prihvatljivosti u dostupnim bazama podataka.

4. Povezivanje te brža i bolja razmjena podataka među svim tijelima koja sudjeluju u procesu odobrenja i dodjele sredstava.

5. Pojednostavnjenje i veća selektivnost uvjeta prihvatljivosti

6. Korištenje alata za prikupljanje podataka i drugih aplikativnih komponenti IAKS sustava (ARACHNE, Monitoring).

7. Informiranje korisnika u svrhu upoznavanja s uvjetima novog programskog razdoblja.

8. Sustav upozorenja za poljoprivrednike s ranim otkrivanjem neusklađenosti, mogućnosti ranih intervencija te brža i sveobuhvatnija razmjena podataka između korisnika i Agencije za plaćanja.

Ostvarenje navedenih ciljeva rezultirat će:

1. Smanjenjem opterećenja korisnika.
2. Smanjenjem administrativnog opterećenja Agencije za plaćanja i bržom obradom zahtjeva.
3. Smanjenjem pogrešaka i nepravilnosti (i prijevara).
4. Boljom informiranosti korisnika i lakšom komunikacijom Agencije s krajnjim korisnicima.
5. Bržom i efikasnijom razmjenom podataka među tijelima koja sudjeluju u provedbi.
6. Podizanjem ekološke osviještenosti i smanjenjem zagađenja.

Detaljan opis alata koji se planiraju koristiti u sklopu IAKS sustava, kao i ciljevi u smislu pojednostavljena intervencija opisuju se detaljnije u tekstu:

Opis načina na koji tehnologija i podaci mogu pomoći u pojednostavljenju upravljanja i administracije ZPP-a

Novo programsko razdoblje donosi potpuno novi pristup procesu ostvarivanja prava na potporu. Prelazak sa sustava temeljenog isključivo na kontroli poštivanja kriterija i uvjeta prihvatljivosti na sustav s naglaskom na uspješnost i postizanje ciljeva ("Compliance based" to "Performance based") omogućava znatno administrativno rasterećenje poljoprivrednika kroz potpuno drukčiji način komunikacije i praćenje poštivanja kriterija za pojedine intervencije. Naglasak je na pozitivnom i tehnološki modernijem pristupu koji se u implementaciji IAKS mjera (Izravne potpore i IAKS mjere ruralnog razvoja) ugrađuje u sve procese podnošenja zahtjeva, kontrola i odobravanja potpore.

IAKS - Integrirani administrativni i kontrolni sustav

Najvažnije komponente kojima se planira pojednostavljenje i ubrzanje administracije unutar IAKS sustava navode se u nastavku:

1. Sustav za evidenciju poljoprivrednog zemljišta ARKOD (LPIS) sustav

ARKOD sustav geoprostornog bilježenja poljoprivrednih površina bazira se na referentnoj parceli kontinuirane obrade, iste vrste uporabe, korištene od jednog poljoprivrednika i sadrži niz slojeva koji omogućuju automatsku provjeru nalaze li se poljoprivredne parcele korisnika na specifičnom području (npr. područja s prirodnim i ostalim ograničenjima (ANC), područja Natura 2000, Natura 2000 - područja zaštite ptice kosac i leptira, ranjiva područja, travnjaci velike prirodne vrijednosti, okolišno osjetljivi travnjaci, minirano područje).

Postojanje i raspolaganje navedenim podacima omogućuje prijavu površina poljoprivrednika za pojedine intervencije ne opterećujući ga pribavljanjem navedenih informacija od različitih institucija. Uz to, redovno ažuriranje (dvogodišnje) ARKOD sustava omogućuje točnije prijave na Jedinstvenom geoprostornom zahtjevu.

2.Jedinstveni geoprostorni zahtjev – aplikacija AGRONET

Poljoprivrednik na raspolaganju ima potpuno elektronički sustav za popunjavanje zahtjeva putem web AGRONET aplikacije, u kojem sam ili uz pomoć zaposlenika podružnica Agencije za plaćanja, savjetodavne službe Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva i Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu popunjava Jedinstveni geoprostorni zahtjev za sve IAKS intervencije (Izravnu potporu i IAKS mjere ruralnog razvoja) odnosno geoprostorno prijavljuje korištenje površina (poljoprivredne parcele i kulturu za proizvodnu godinu, uzgoj stoke, namjeru podnošenja zahtjeva za potporu). Predispis podataka pomaže kvaliteti i ispravnosti popunjavanja zahtjeva.

Automatski zahtjev uvodi se za intervencije čiji se kriteriji mogu kontrolirati unakrsnim provjerama s drugim bazama i monitoring podacima, odnosno omogućen je zahtjev bez zahtjeva kako bi se smanjilo administrativno opterećenje korisnika gdje je to moguće.

Poljoprivredniku su u AGRONET sustavu dostupni podaci iz baze Upisnika poljoprivrednika, baze ARKOD sustava, baze Jedinstvenog registra domaćih životinja, baze Registra prava na plaćanja koji se automatski povlače u Jedinstveni geoprostorni zahtjev.

Poljoprivredniku se putem AGRONET sustava dostavlja i dokumentacija koju Agencija šalje u različitim dijelovima procesa: Izvještaji kontrola, Oduke o ostvarenom pravu, Odluke o ulasku u sustav višegodišnjih obveza.

Korisnik pristupa podacima AGRONET-a elektronički, putem internetske adrese Agencije za plaćanja – www.apprrr.hr., koristeći AGRONET aplikaciju na koju se prijavljuje pomoću korisničkog imena i zaporke koje mu izdaje Agencija za plaćanja ili uz pomoć poljoprivredne iskaznice (ePI). Stoga korištenje Jedinstvenog geoprostornog zahtjeva unaprjeđuje kvalitetu i točnost cijelog procesa zahtjeva i odobravanja potpora.

3.Sustav za nadzor poljoprivrednih površina - MONITORING

Poljoprivredniku su putem web aplikacije AGRONET sustava na raspolaganju rezultati Monitoringa - sustava za nadzor površina odnosno postupka redovitog i sustavnog promatranja, praćenja i procjene poljoprivrednih djelatnosti i praksi na poljoprivrednim površinama na temelju podataka satelita SENTINEL u okviru programa COPERNICUS i drugih jednakovrijednih podataka.

Monitoring kao element IAKS-a identificira i bilježi specifične poljoprivredne aktivnosti i/ili karakteristike usjeva na poljoprivrednoj površini tijekom proizvodne godine te tako poljoprivredniku olakšava praćenje provedbe propisanih kriterija za IAKS intervencije.

Putem podataka monitoringa koji su poljoprivredniku na raspolaganju potiče se pravovremena provedba poljoprivredne aktivnostii povećava točnost geoprostornog zahtjeva.

a. Kontrola Monitoringom:

Za provedbu kontrola intervencija, tj. kriterija koji se mogu provjeravati monitoringom, koristi se Monitoring sustav, što uvelike smanjuje administrativno opterećenje i obvezupoljoprivrednika na prisustvovanje fizičkim kontrolama na terenu. Poljoprivrednik pri kontrolama monitoringom može koristiti prednost mogućnosti odustajanja ili izmjene zahtjeva nakon pronađenog neudovoljavanja kriteriju što je veliki pozitivni pomak u komunikaciji s poljoprivrednikom, a ujedno doprinosi poticanju provedbe kriterija. Uz navedeno, smanjuje se i administrativno opterećenje kontrolora koji uz pomoć monitoring podataka mogu usmjeriti svoje kontrole na pronađeno potencijalno neudovoljavanje kriterijima i tako se smanjuju nepotrebne opsežne kontrole na terenu za površine na kojima je monitoringom već utvrđeno udovoljavanje kriterijima.

b. Ažuriranje ARKOD sustava monitoring podacima:

Poljoprivredniku je omogućeno lakše održavanje ažurnog stanja referentnih jedinica ARKOD sustava na način da Agencija za plaćanja putem automatskih upozorenja, povezanih s rezultatima praćenja promjene vrste uporabe i drugih rezultata Monitoring sustava obavještava korisnika o potrebi ažuriranja ARKOD (LPIS) sustava.

4.Sustav upozorenja za poljoprivrednike

Korisniku je putem AGRONET aplikacije, e-maila i SMS-a na raspolaganju niz sustava upozorenja koji doprinose kvaliteti popunjenog zahtjeva i ispunjavanju kriterija. Sustavi upozorenja osigurani su tijekom cijele proizvodne godine i procesa popunjavanja Jedinstvenog geoprostornog zahtjeva.

a. Rana upozorenja poljoprivrednika o kriterijima i rezultatima unakrsnih provjera („cross check“):

AGRONET omogućava poljoprivrednicima i on-line uvid u kriterije za pojedine intervencije i rezultate unakrsnih provjera Agencije za plaćanja s različitim drugim bazama („cross checks“) radi brzog upozoravanja na potencijalno nepoštivanje rokova ili drugim kriterijima (npr. upozorenje o potencijalnom neaktivnom poljoprivredniku, neudovoljavanju kriterijima upisa u ARKOD na referentni datum, upozorenje o neudovoljavanju minimalnim zahtjevima za primanje potpore, upozorenje o nepodnošenju zahtjeva...i dr.). Takav pristup provjerama smanjuje broj grešaka u zahtjevu poljoprivrednika, a i vrijeme potrebno Agenciji za plaćanja za pripremu plaćanja.

b. Rana upozorenja poljoprivrednika o rezultatima Monitoringa:

AGRONET web aplikacija poljoprivrednicima stavlja na raspolaganje rezultate Monitoringa vezano uz ispunjavanje kriterija prihvatljivosti i obveza u okviru pojedinih intervencija koje se mogu kontrolirati

monitoringom, posebice vezano uz poljoprivrednu aktivnost.

c. Sustav upozorenja i obavijesti putem e-maila i SMS-a:

Osim toga poljoprivrednicima se upućuju i posebne obavijesti i sustavi upozorenja o rokovima, rezultatima unakrsnih („cross check“) administrativnih provjera u odnosu na različite baze, rezultatima monitoringa,..itd., putem komunikacije s korisnicima e-poštom i mobilnih tekstualnih poruka (SMS).

5.Vođenje evidencija

Poljoprivrednik putem AGRONET sustava ima mogućnost vođenja potrebnih evidencija na svom gospodarstvu (evidencija upotrebe gnojiva, sredstava za zaštitu bilja, proizvodnje,...) te time navedene podatke stavlja na raspolaganje za potrebe ostvarivanja prava na intervenciju i smanjuje potrebu fizičkih dolazaka i dostave papirnatih dokumenata. Ujedno Agencija za plaćanja može koristiti navedene podatke za poticanje korisnika na pravilnu uporabu gnojiva i sredstava za zaštitu bilja te razvoj alata za savjetovanje korisnika.

6.Geotagirane fotografije

Poljoprivredniku je na raspolaganju i mobilna aplikacija Agro GTF za slanje geotagiranih fotografija. Agencija za plaćanja u slučaju nedostatnosti podataka za potvrđivanje poljoprivredne aktivnosti i drugih kriterija može zatražiti od korisnika dostavu geotagiranih fotografija kao dokaz poljoprivredne aktivnosti.

Poljoprivrednu aktivnost potrebno je dokazati:

– na poljoprivrednim površinama prilikom evidencije u ARKOD sustav, a na kojima nije vidljiva poljoprivredna aktivnost korištenjem zračnih i satelitskih snimaka;

– na poljoprivrednim površinama za koje su tražene potpore, a na kojima nije moguće utvrditi poljoprivrednu aktivnost korištenjem satelitskih snimaka.

Geotagirana fotografija je fotografija koja sadrži geografsku lokaciju. Nastaje dodjelom geografske širine i dužine fotografiji, a dodatno može prikazivati i nadmorsku visinu, smjer i drugo. Dodjela geografske širine i dužine fotografiji obavlja se automatski u odgovarajućem uređaju korištenjem globalnog navigacijskog satelitskog sustava (GNSS), a primjenjuje se kroz informacijski sustav Agencije za plaćanja pomoću Agro GTF aplikacije. Mobilni alat je poljoprivredniku vrlo jednostavan za korištenje i temelji se na istim sigurnosnim lozinkama koje se koriste za pristup AGRONET sustavu.

Geotagirane fotografije mogu se koristiti tijekom fizičke kontrole na terenu. Isto tako geotagirana fotografija je dodatni alat poljoprivrednika za dokazivanje udovoljavanja kriterijima. No velik broj fotografija od strane korisnika može predstavljati značajno administrativno opterećenje za Agenciju za plaćanja (jednako kao i za korisnika) te se stoga nastavlja rad na poboljšanju sustava u smjeru automatskih zaključivanja na temelju geotagiranih fotografija.

7.Podaci automatske poljoprivrede

Podaci “automatske poljoprivrede“ odnosno podaci prikupljeni od poljoprivrednika putem naprednih tehnologija također će smanjiti administrativno opterećenje korisnika te je jedan od ciljeva razvoj navedene razmjene podataka poljoprivrednika i Agencije za plaćanja.

8.Savjetovanje poljoprivrednika

Svi navedeni elektronički podaci koriste se za poslove savjetodavne službe što uvelike smanjuje potrebno vrijeme i povećava kvalitetu savjetovanja korisnika o potrebnoj tehnologiji uzgoja, korištenju zaštitnih sredstava, raspolaganju gnojivima, plodoredu, stanju usjeva i dr. Analizom dostupnih informacija osmislit će se kvalitetniji programi savjetovanja i edukacije poljoprivrednika, kao i edukacije poljoprivrednika koje bi poljoprivrednike pripremili za nove zahtjeve i tehnološka unapređenja i prakse koje će se uvođenjem monitoringa i ostalih alata postići.

ARACHNE sustav

ARACHNE sustav za koji je u Hrvatskoj proveden pilot projekt, koristit će se za kontrolu povezanosti

društava, sukoba interesa, umjetno stvorenih uvjeta te drugih elemenata koji mogu ukazivati na nepravilnosti i prijevaru. Korištenjem ovoga alata će se ubrzati kontrola, smanjiti mogućnosti pogreške te zaštititi financijski interesi Europske unije. Upotreba sustava ARACHNE će se proširiti i na IAKS intervencije kad se za to ispune preduvjeti.

Ne-IAKS

U programskom razdoblju 2023.-2027., na temelju iskustva u provedbi mjera u proteklom razdoblju, kao i naučenih lekcija vezano uz provedbu kontrola usklađenosti korisnika s uvjetima prihvatljivosti te provjera prihvatljivosti projekata, unaprijedit će se sustav upravljanja i kontrola što će doprinijeti pojednostavljenju te posebno smanjenju administrativnog opterećenja korisnika i Agencije za plaćanja na način kako slijedi:

1. Administracija bez papira (paperless)

Planira se razvoj aplikativnog rješenja pomoću kojeg će korisnicima u potpunosti biti omogućeno elektronsko popunjavanje i podnošenje zahtjeva za potporu. Time će se ubrzati postupak obrade te učiniti postupak odobravanja učinkovitijim. Pored navedenoga, cilj ovog pojednostavljenja je podizanje ekološke osviještenosti i smanjenju zagađenja te je u planu u svim postupcima administracije prijeći na "paperless" prakse.

Do sada su Lokalne akcijske grupe (LAG) u sklopu podmjere 19.2. prvi dio zahtjeva za potporu zaprimali i administrirali u „hard copy“ obliku, te potom skenirali dokumentaciju proizašlu iz administrativne obrade i učitavali ju u drugi dio zahtjeva za potporu putem informacijskog sustava za podnošenje zahtjeva Agenciji za plaćanja. Ovaj postupak se u budućem programskom razdoblju namjerava unaprijediti i poboljšati omogućavanjem elektronskog podnošenja zahtjeva za potporu. U planu je razvoj aplikativnog rješenja pomoću kojeg će korisnicima u potpunosti biti omogućeno elektronsko popunjavanje i podnošenje zahtjeva za potporu, a LAG-ovima administriranje prvog dijela zahtjeva za potporu u informacijskom sustavu. Time će se ubrzati postupak obrade te učiniti postupak odobravanja transparentnijim.

2. Prijava na potporu bez papirnate dokumentacije isključivo putem elektroničkog zahtjeva

U novom programskom razdoblju korisnicima se planira omogućiti prijava u informacijski sustav za podnošenje zahtjeva putem Nacionalnog identifikacijskog i autentifikacijskog sustava (NIAS). Na taj način korisnici će moći, koristeći odgovarajuće vjerodajnice, elektronski ispuniti zahtjev, digitalno ga potpisati i podnijeti. Dosadašnja praksa ispisa Potvrde o podnošenju zahtjeva i potpisivanja iste (nakon elektronski ispunjenog zahtjeva) te dostave poštom ili osobno Agenciji za plaćanja bila bi u potpunosti napuštena. U istom informacijskom sustavu planira se korisnicima omogućiti digitalno potpisivanje prigovora na zaprimljene akte izdane od strane Agencije za plaćanja, kao i digitalno potpisivanje ugovora što znači da korisnici više neće morati osobno dolaziti potpisivati ugovore ili ih potpisane vraćati poštom Agenciji za plaćanja te će moći podnijeti zahtjev za potporu bez papirnate dokumentacije.

3. Kontrola svih uvjeta prihvatljivosti u dostupnim bazama podataka (read-only pristup)

Kako bi se postiglo unapređenje sustava, kao i pojednostavljenja za korisnike, provjere uvjeta prihvatljivosti korisnika provodit će se uvidom u baze podataka te različite registre i upisnike koji su u nadležnosti javnih tijela, kao i baza podataka unutar same Agencije za plaćanja.

Vezano uz planirano, treba istaći da je Hrvatska stekla iskustva prilikom provedbe mjere 21 (COVID mjera). Pri kontroli zahtjeva u okviru ove mjere Agencija za plaćanja je sve uvjete prihvatljivosti provjeravala uvidom u dostupne baze podataka javnih tijela čime je smanjila opterećenje korisnika, ubrzala provedbu kontrola te smanjila mogućnost pogrešaka i nepravilnosti. U slijedećem programskom razdoblju planira se osiguravanje „read-only pristupa“ svim bazama podataka javnih tijela gdje je to moguće.

4. Povezivanje i brža i bolja razmjena podataka među svima institucijama koje sudjeluju u procesu

dodjele sredstava

Pored „read-only pristupa“ planira se i nadogradnja informacijskog sustava za podnošenje zahtjeva, kao i informacijskog sustava za administrativnu kontrolu na način da se ažurirani podaci iz baza podataka drugih javnih tijela i ustanova automatizmom povlače u obrasce zahtjeva i u sustav za administrativnu kontrolu.

Ovakvim pristupom će se rasteretiti poljoprivrednici, odnosno korisnici potpora jer neće trebati dostavljati dokumentaciju koju im za potrebe podnošenja zahtjeva za potporu izdaju tijela javne uprave. Pored navedenog rasterećenja za korisnike, ubrzat će se kontrole koje provodi Agencija za plaćanja i postupak obrade zahtjeva korisnika. Uz navedeno, ovakav pristup rezultirat će smanjenjem pogrešaka i nepravilnosti (npr. smanjenje mogućnosti krivotvorenja dokumentacije).

Na tom tragu je i značajno pojednostavljenje procesa u provedbi mjere 17, odnosno intervencije koje se odnose na premije osiguranja gdje će se obrada zahtjeva provoditi temeljem razmjene podataka putem web servisa s osiguravajućim društvima. Inicijativa za navedeno pojednostavljenje već je pokrenuta, a njena implementacija se planira do 2023. godine.

5. Smanjenje uvjeta prihvatljivosti, selektivniji kriteriji odabira, socijalna uključenost

Na temelju znanja stečenih tijekom provedbe pojedinih tipova operacija Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 204.-2020. razmotrit će se određena poboljšanja i pojednostavljenja provedbe intervencija u okviru Strateškog plana ZPP-a u razdoblju 2023.-2027., a posebno u pogledu kriterija odabira, uvjeta prihvatljivosti korisnika i uvjeta prihvatljivosti projekata kako se navodi u nastavku:

a. Kriteriji odabira (socijalna uključenost)

Kriteriji odabira za intervencije koje se odnose na ulaganja trebaju biti usmjereni tako da jasno i konkretno adresiraju uočene probleme i slabosti koji su povezani sa stanjem u gospodarstvu i društvene uključenosti te da u isto vrijeme favoriziraju korisnike koji veći naglasak stavljaju na održivost operacija i sami su ekonomski održivi, povećanje dodane vrijednosti i stvaranje novih radnih mjesta, a njihovi projekti imaju izravan pozitivan utjecaj na poboljšanje konkurentnosti s tim da se ulaganja provode u područjima s većom stopom nezaposlenosti i slabijim indeksom razvijenosti.

Sukladno zahtjevima novog reformiranog ZPP-a i preporukama EK državama članicama, za pojedine intervencije će biti potrebno ili poželjno uvođenje “novih” kriterija odabira koji su vezani uz socijalnu uključenost i rodnu ravnopravnost, što u praksi znači dodatno bodovanje projekata u kojima su korisnici potpore i nositelji ulaganja žene ili mladi. Uvođenje novih kriterija ne bi trebalo uzrokovati odstupanja od načela pojednostavljenja kriterija.

b. Uvjeti prihvatljivosti

Uvjete prihvatljivosti korisnika potrebno je propisati na način da se većim dijelom mogu provjeravati uvidom u javne registre, odnosno putem dostupnih baza podataka. Treba imati na umu da veći broj uvjeta prihvatljivosti i brojniji i složeniji kriteriji odabira usporavaju proces obrade prijava i produljuje se vrijeme od prijave do dodjele potpore korisniku. Kako bi se smanjilo opterećenje korisnika, ali i pojednostavile kontrole koje provodi Agencija za plaćanja, u novom programskom razdoblju će se uložiti napori kako bi se uvjete prihvatljivosti većim dijelom ograničilo na podatke koji se nalaze u registrima javnih tijela i kojima Agencija za plaćanja može tražiti pristup za potrebe administrativnih kontrola.

Na temelju naučenih lekcija iz programskog razdoblja 2014.-2020., u budućem programskom razdoblju razmotrit će se prilagodba uvjeta prihvatljivosti za mlade poljoprivrednike koji se bave ili žele baviti poljoprivrednom djelatnošću. Konkretno, kada se radi o potpori za mlade poljoprivrednike, preispitat će se kriteriji i uvjeti prihvatljivosti i napravit će se prilagodbe kako bi se mladim poljoprivrednicima olakšao pristup financiranju EU sredstvima, pristup zemljištu i drugim resursima neophodnima za bavljenje poljoprivrednom djelatnosti. Mladi poljoprivrednici i generacijska obnova su već duže vrijeme u fokusu predstavnika Europske unije kao pitanja koje zahtijevaju aktivnosti usmjerene na rješavanje ovog problema. Ova pitanja usko su vezana uz depopulaciju ruralnih područja kao jedan od utvrđenih glavnih nepoželjnih trendova na razini čitave EU, s tim da je u nekim državama članicama (u koje ulazi i Hrvatska) snažnije izražen nego u drugim. Zbog navedenoga, u procesu osmišljavanja intervencija za razdoblje 2023.-2027. naglasak će se staviti na one vrste intervencija kojima se potiče i usmjerava razvoj gospodarstava mladih poljoprivrednika, a razmotrit će se pojednostavljenja i prilagodba kriterija i uvjeta

koji bi bili lakše ostvarivi za mlade poljoprivrednike i korisnike koji tek započinju bavljenje poljoprivrednom djelatnošću.

c. Smanjenje opsega poslovnog plana

U provedbi Programa ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014.-2020. od korisnika se tražio strukturiran i razrađen poslovni plan iz kojeg treba biti vidljiv utjecaj potpore na ostvarenje ciljeva te na uspješnost nastavka poslovanja, odnosno ekonomsku održivost korisnika. U provedbi investicijskih intervencija Strateškog plana ZPP RH za razdoblje 2023.-2027. razmotrit će se mogućnost pojednostavljenja mjera ulaganja izbjegavanjem opsežnih poslovnih planova, posebno kada je riječ o malim investicijskim ulaganjima te stavljanjem fokusa na krajnje učinke/rezultate koji se mogu lako provjeravati u pogledu praćenja uspješnosti provedbe.

6. Korištenje pojednostavljenih opcija troškova

Daljnju mogućnost za pojednostavljenje i smanjenje administrativnog opterećenja pruža šira primjena opcije pojednostavljenih troškova. U programskom razdoblju 2014.-2020. metoda pojednostavljenih mogućnosti financiranja primjenjivala se za određene tipove operacija u okviru Mjere 1 Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja, Mjere 2 Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima, Mjere 6 Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja, Mjere 8 Ulaganja u razvoj šumskih područja, Mjere 9 Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija, Mjere 16 Suradnja i Mjere 19 Leader (tekući troškovi i animacija), Mjere 20 Tehnička pomoć... Stoga je razvidno kako Hrvatska ima značajna iskustva u provedbi mjera i operacija metodom pojednostavljenih mogućnosti financiranja pa će prilikom osmišljavanja intervencija za programsko razdoblje 2023.-2027. razmotriti u kojim operacijama bi metoda pojednostavljenih mogućnosti financiranja bila primjenjiva i doprinijela smanjenju administrativnog opterećenja Agencije za plaćanja i korisnika..

Tijekom provedbe Programa ruralnog razvoja RH 2014.-2020. (Prijelazno razdoblje 2021.-2022.) primijenjeno je daljnje pojednostavljenje i smanjenje administrativnog opterećenja za Mjeru 1 Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja, Mjeru 2 Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima i Mjeru 19 Leader (tekući troškovi i animacija). Postavljena je fiksna stopa do 40 % (umjesto 15% kako je bilo prvotno) prihvatljivih izravnih troškova osoblja za pokrivanje preostalih prihvatljivih troškova operacije. Od države članice se ne zahtijeva da provede izračun radi utvrđivanja primjenjive stope što je omogućeno odredbama članka 272. Omnibus uredbe 2018/1046 odnosno člankom 68.b Izmjene Uredbe (EU)1303/2013.

Ovime je postignuto značajnije smanjenje administrativnog opterećenja tako da će se ovakvo pojednostavnjenje korištenjem "opcije pojednostavnjenih troškova" primijeniti i u programskom razdoblju 2023.-2027. za provedbu intervencija za prijenos znanja, intervencija u kojima su korisnici operativne skupine kao i kod intervencije vezane uz tekuće troškove i animaciju LAG-ova. Prema tome, „opcija pojednostavnjenih troškova“ predviđena je za provedbu nekoliko intervencija (77.03.; 77.06.; 78.01.; 78.02.), a plan je da se upotreba ovakvog načina provedbe proširi i na druge intervencije. Na temelju iskustva iz tekućeg programskog razdoblja 2014.-2020. te na temelju naučenih lekcija u početku provedbe određenih intervencija u programskom razdoblju 2023.-2027., razmotrit će se moguća pojednostavnjenja i donijeti potrebne odluke o korištenju “opcije pojednostavnjenih troškova” svugdje gdje se procijeni da je to primjenjivo i opravdano s aspekta pojednostavnjenja i smanjenja adminstrativnog opterećenja.

7. Informiranje poljoprivrednika

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva i Agencija za plaćanja pripremit će vodiče za korisnike i učiniti sve potrebne informacije javno dostupnima kako bi se osigurala transparentnost provedbe te podigla svijest korisnika u pogledu novih zahtjeva ZPP-a.

3.10. Uvjetovanost

3.10.1. Glavno pitanje: klimatske promjene (ublažavanje i prilagodba)

3.10.1.1. GAEC 1: održavanje trajnih travnjaka na temelju omjera trajnih travnjaka i poljoprivredne površine

3.10.1.1.1. Sažetak obveza poljoprivrednoga gospodarstva (npr. sustav prethodnog odobrenja i obveza ponovne konverzije)

Kako bi se osiguralo očuvanje površina trajnih travnjaka na nacionalnoj razini, godišnji omjer površine trajnih travnjaka i ukupne poljoprivredne površine na nacionalnoj razini ne smije se smanjiti za više od 5 % u odnosu na omjer istih površina u 2018. godini.

Ako se na razini svake pojedine godine utvrdi smanjenje omjera za više od 5 % u odnosu na 2018. godinu, Ministarstvo će propisati mjere za dostizanje potrebnog omjera, a Agencija za plaćanja će do 31. prosinca tekuće godine obavijestiti korisnike o pravilima sprječavanja novih prenamjena trajnih travnjaka i obnavljanja prenamijenjenih travnjaka.

Korisnici koji su prenamijenili površine trajnih travnjaka u svojem korištenju u oranične površine u razdoblju dvije godine prije utvrđivanja smanjenja omjera za više od 5 % na razini Hrvatske, dužni su obnoviti prenamijenjene travnjake.

3.10.1.1.2. Teritorijalno područje primjene (nacionalna razina, regionalna razina, razina poljoprivrednog gospodarstva, razina skupine poljoprivrednih gospodarstava)

nacionalna

3.10.1.1.3. Vrijednost referentnog omjera (uključujući metodu izračuna)

Omjer **15.24**

Objašnjenje

Kako bi se osiguralo očuvanje površina trajnih travnjaka na nacionalnoj razini, godišnji omjer površine trajnih travnjaka i ukupne poljoprivredne površine na nacionalnoj razini ne smije se smanjiti za više od 5 % u odnosu na omjer istih površina u 2018. godini.

Omjer trajnih travnjaka utvrđuje se svake godine na temelju površina koje su za tu godinu prijavili korisnici izravnih plaćanja na temelju glave III. poglavlja II. Uredbe (EU) br. 2021/2115 i godišnjih plaćanja na temelju članaka 70., 71. i 72. Uredbe (EU) br. 2021/2115. Omjer trajnih travnjaka i poljoprivredne površine na nacionalnoj razini u odnosu na referentnu 2018. godinu Hrvatska će računati u skladu s Pravilima o omjeru za GAEC 1 kako su propisana člankom 48. Delegirane Uredbe Komisije (EU) 2022/126.

Ako se na razini svake pojedine godine utvrdi smanjenje omjera za više od 5 % u odnosu na 2018. godinu, Ministarstvo će propisati mjere za dostizanje potrebnog omjera, a Agencija za plaćanja će do 31. prosinca tekuće godine obavijestiti korisnike o pravilima sprječavanja novih prenamjena trajnih travnjaka i obnavljanja prenamijenjenih travnjaka. Mjere će biti propisane u skladu s odredbama članka 48. stavka 3. Delegirane Uredbe Komisije (EU) 2022/126.

3.10.1.1.4. Vrsta predmetnih poljoprivrednika (svi poljoprivrednici koji imaju trajne travnjake)

Svi poljoprivednici koji na svojim povšinama imaju trajne travnjake.

3.10.1.1.5. Objašnjenje doprinosa postizanju glavnog cilja GAEC standarda

Trajni travnjaci su tla bogata ugljikom i organskom tvari. Istovremeno, njihovo očuvanje utječe na održanje bioraznolikosti.

Trajni travnjaci smatraju se ponorom ugljika te stoga njihovo održavanje i sprečavanje prenamjena značajno doprinosi ciljevima smanjenja emisija stakleničkih plinova kako je planirano u okviru Zelenog plana EU.

3.10.1.2. GAEC 2: zaštita močvarnih područja i tresetišta

3.10.1.2.1. Sažetak prakse na poljoprivrednim gospodarstvima

Močvare i tresetišta su zemljišta prekrivena ili zasićena vodom povremeno ili tijekom cijele godine, uključujući područja kopnenih i slanih močvara te područja pod utjecajem plime i oseke. Tresetišta obuhvaćaju i područja tresetnih tala bogatih ugljikom koja nisu izložena trajnom ili povremenom utjecaju vode.

Poljoprivredne oranične površine i/ili površine pod trajnim nasadima na području močvara i tresetišta mogu se ograničeno obrađivati primjenjujući tehnike reducirane obrade tla do 10 centimetara dubine. Travnjaci na području močvara i tresetišta koriste se za košnju i ispašu i ne smiju se preoravati.

Bilo kakva prenamjena močvara i tresetišta u obradivo zemljište kao i isušivanje i paljenje močvara i tresetišta, te iskopavanje ili uklanjanje treseta s područja tresetišta su zabranjeni.

Geografska područja primjene GAEC 2 definirana su Pravilnikom unutar kojeg se propisuje uvjetovanost.

3.10.1.2.2. Godina primjene GAEC-a

Odaberite godinu: **2025**

Obrazloženje

Odgoda primjene ovog GAEC-a do 2025. godine omogućena je u skladu s pojašnjenjem fusnoti 1 Dodatka III. Uredbe (EU) br. 2021/2115.

Razlog odgode je što RH nije raspolagala službenim dokumentom koji bi adekvatno pokrio područja na koja se odnosi ovaj GAEC, u kontekstu njegovog glavnog cilja, a to je zaštita tla bogatog ugljikom. U Izvješću o inventaru emisija stakleničkih plinova - NIR 2021. za RH je navedeno da za ponore u močvarama nema podataka.

Po završetku projekta LIFE CROLIS – Hrvatski zemljišni informacijski sustav (LIFE19 GIC/HR/001270) Hrvatska će imati puno detaljnije i preciznije podatke o lokacijama močvara i tresetišta koji će se u sustavu za evidenciju uporabe poljoprivrednog zemljišta (ARKOD/LPIS) moći koristiti za provedbu točnog i ispravnog nadzora i kontrole pravila GAEC 2 standarda.

3.10.1.2.3. Teritorijalno područje primjene i određeno područje

Geografska područja primjene GAEC 2 definirana su Pravilnikom unutar kojeg se propisuje uvjetovanost. Po završetku projekta LIFE CROLIS - Hrvatski zemljišni informacijski sustav (LIFE19 GIC/HR/001270), dobit će se detaljniji i precizniji podaci o lokacijama močvara i tresetišta, koji će se u sustavu evidencije uporabe poljoprivrednog zemljišta (ARKOD/LPIS) moći koristiti za provedbu točnog i ispravnog nadzora i kontrole pravila GAEC 2 standarda.

3.10.1.2.4. Vrsta predmetnih poljoprivrednika

Svi poljoprivrednici čije se korištene poljoprivredne površine nalaze na utvrđenim područjima močvara i tresetišta.

3.10.1.2.5. Objašnjenje doprinosa postizanju glavnog cilja GAEC standarda

Cilj ovog pravila je očuvanje močvarnih područja i tresetišta radi očuvanja zaliha ugljika na takvim tlima stoga njihovo održavanje i sprečavanje prenamjena značajno doprinosi ciljevima smanjenja emisija stakleničkih plinova kako je planirano u okviru Zelenog plana EU.

Treba naglasiti kako su područja močvara i tresetišta u Hrvatskoj sastavni dio NATURA 2000 područja te su zaštićena u okviru NATURA 2000 zakonodavnog okvira i pravila koja se odnose na ta područja.

3.10.1.2.6 Indication of the requirements for which payments will be provided, if any

N/A

3.10.1.3. GAEC 3: zabrana paljenja obradivog strništa, osim zbog razloga povezanih sa zdravljem bilja

3.10.1.3.1. Sažetak prakse na poljoprivrednim gospodarstvima

Žetveni ostaci s oraničnih površina ne smiju se spaljivati.

Žetvenim ostacima ne smatraju se ostaci nastali orezivanjem trajnih nasada.

Spaljivanje žetvenih ostataka dopušteno je samo u cilju sprečavanja širenja ili suzbijanja organizama štetnih za bilje o čemu postoji službena naređena mjera.

3.10.1.3.2. Teritorijalno područje primjene

Ovaj GAEC obvezan je za sve poljoprivredne proizvođače sa oraničnim površinama na cjelokupnom području Republike Hrvatske.

3.10.1.3.3. Vrsta predmetnih poljoprivrednika

Svi poljoprivredni proizvođači s oraničnim površinama obveznici su ovog GAEC pravila.

3.10.1.3.4. Objašnjenje doprinosa postizanju glavnog cilja GAEC standarda

Cilj ovog pravila je očuvanje organske tvari u tlu. Zadržavanje žetvenih ostataka na poljoprivrednim površinama pomaže povećanju organske tvari u tlu i sprečava izravno oslobađanje CO_2 iz tla, čime poštivanje ovog pravila ima izravan pozitivan učinak na ublažavanje klimatskih promjena. Zabranom spaljivanja žetvenih ostataka smanjuje se emisija sitnih čestica u zrak te se i na taj način smanjuje onečišćenje zraka.

Istovremeno, žetveni ostaci povećavaju razinu organske tvari u tlu i smanjuju mogućnost erozije tla vjetrom.

3.10.2. Glavno pitanje: voda

3.10.2.1. GAEC 4: uspostava graničnih pojaseva duž vodotokova

3.10.2.1.1. Sažetak prakse na poljoprivrednim gospodarstvima

Zaštitna zona duž vodotoka je granični pojas širine 3 m od ruba obrađene poljoprivredne površine do vanjskog ruba korita vodotoka sa slivnom površinom većom od 10 km^2 i jezera površine veće od 0.5 km^2. GAEC 4 pravilo pokriva i kanale navodnjavanja i odvodnje 3. i 4. reda, odnosno kanale koji služe za melioracijsku odvodnju i navodnjavanje širine 3 m i više.

Na zaštitnim zonama oko vodotoka nije dozvoljena primjena gnojiva i kemijskih sredstava za zaštitu bilja.

Poljoprivrednici s poljoprivrednim površinama unutar ranjivih područja definiranih Odlukom o određivanju ranjivih područja u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, br.130/12) dužni su uz odredbe GAEC 4 primjenjivati i odredbe vezane uz primjenu gnojiva iz Akcijskog programa zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla koji je na snazi, a odnose se na zaštitne zone duž vodotoka.

3.10.2.1.2. Minimalna širina graničnih pojaseva (u metrima)

3.10.2.1.3. Teritorijalno područje primjene, uključujući definiciju vodotokova

Ovo pravilo odnosi se na sve vodotoke sa slivnom površinom većom od 10 km^2 ili stajaće vode.

Pojašnjenje:

Analizom značajki površinskih voda obuhvaćene su tekućice sa slivnom površinom većom od 10 km2 i stajaćice s površinom vodnog lica većom od 0,5 km2. Iznad tih granica nalazi se oko 20 % ukupne duljine svih evidentiranih tekućica i oko 98 % ukupne površine svih evidentiranih stajaćica u Republici Hrvatskoj. Preostalih 80 % duljine evidentiranih tekućica i 2 % površine evidentiranih stajaćica otpada na vrlo mala vodna tijela za koja su određeni tipovi za „mala vodna tijela“, tako da je svim „malim vodnim tijelima tekućica“ koja se ulijevaju u tekućice slivne površine od 10 km2 do 100 km2 dodijeljen tip tekućice u koju se ulijeva. U skladu s navedenim, GAEC 4 pravilo zaštitne zone oko vodotoka primjenjivati će se na 98 % ukupne površine svih stajaćih voda u RH te na sve tekućice sa slivom površinom većom od 10 km2 s pritocima, uključujući mala tijela tekućica.

3.10.2.1.4. Vrsta predmetnih poljoprivrednika

Svi poljoprivredni proizvođači s poljoprivrednim površinama uz vodotoke sa slivnom površinom većom od 10 km^2.

3.10.2.1.5. Objašnjenje doprinosa postizanju glavnog cilja GAEC standarda

Ovo pravilo izravno utječe na očuvanje i poboljšanje kakvoće voda. Zaštitna zona oko vodotoka na kojoj nije dopuštena primjena gnojiva i kemijskih sredstava za zaštitu bilja smanjuje mogućnost

nekontroliranog otjecanja tih tvari u vodna tijela te njihovo onečišćenje.
Smanjuje se mogućnost eutrofikacije i povećanog sadržaja dušika u vodama.
Zaštitne zone oko vodotoka pozitivno utječu na bioraznolikost biljnog i životinjskog svijeta, a istovremeno smanjuju i rizik od erozije.

Pojašnjenje:
U skladu s odredbama Okvirne direktive o vodama zemlje članice obvezne su nadzirati i izvještavati Europsku komisiju o stanju vodnih tijela sa slivovima većim od 10 km2.
Slijedom navedenog, Hrvatski Plan upravljanja vodnim područjima sadrži mjere i ciljeve očuvanje i/ili povrata u najmanje dobro stanje za sva vodna tijela sa slivovima većim od 10 km2 kao i za jezera površine veće od 0,5 km2.
Navedena slivna područja sadrže sva vodna tijela koja pripadaju jednom vodotoku, uključujući ona širine korita manje od 5 m.
GAEC 4 imat će povećan doprinos zaštiti vodnih tijela od onečišćenja uzrokovanog hranjivima.
Također, treba naglasiti da se Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla u okviru Nitratne direktive u Hrvatskoj provodi kao obveza na 9 % hrvatskog teritorija te da je primarno namijenjen očuvanju vodnih tijela u ranjivim područjima. Ta su vodna tijela širine korita 5 m ili više.

3.10.3. Glavno pitanje: tlo (zaštita i kvaliteta)

3.10.3.1. GAEC 5: upravljanje obradom tla radi smanjenja rizika od propadanja i erozije tla, uključujući uzimanje u obzir gradijenta nagiba

3.10.3.1.1. Sažetak prakse na poljoprivrednim gospodarstvima

Na poljoprivrednim površinama s nagibom od 13 % ili više, osnovna obrada tla se mora provoditi samo okomito na pad terena.
Postojeći trajni nasadi na poljoprivrednim površinama s nagibom od 13 % ili više, u kojima je smjer redova paralelno s nagibom terena moraju imati međuredni prostor prekriven biljnim pokrovom.

3.10.3.1.2. Teritorijalno područje primjene (uključujući područja s rizikom od erozije tla i gradijent nagiba)

Sve poljoprivredne površine na teritoriju Republike Hrvatske s nagibom od 13 % ili više.

3.10.3.1.3. Vrsta predmetnih poljoprivrednika

Svi poljoprivredni proizvođači s poljoprivrednim površinama nagiba 13 % ili više.

3.10.3.1.4. Objašnjenje doprinosa postizanju glavnog cilja GAEC standarda

Glavni cilj ovog pravila je zaštita tla od erozije na površinama koje su radi nagiba posebno izložene eroziji.
Osim što sprječava gubitak i smanjenje kvalitete tla, ovo pravilo pozitivno utječe na očuvanje organske tvari u tlu.
Hrvatska će pratiti stanje erozije na poljoprivrednom zemljištu tijekom programskog razdoblja te će po potrebi modificirati zahtjev ovog standarda.

3.10.3.2. GAEC 6: minimalni zemljišni pokrov kako bi se izbjeglo golo tlo u najosjetljivijim razdobljima

3.10.3.2.1. Sažetak prakse na poljoprivrednim gospodarstvima (uključujući predmetno razdoblje)

Tijekom vegetacijskog razdoblja sve oranične poljoprivredne površine moraju biti pokrivene poljoprivrednim kulturama ili žetvenim ostacima (nadzemni dio biljke s korijenom), ili ciljano prekrivene biljnim ostacima (malč) koji umanjuju eroziju tla, osim u slučaju obavljene pripreme za sljedeću sjetvu i

prije nicanja.

Od 15. studenoga do 15. veljače, u cilju prikupljanja vlage, sprečavanja erozije i očuvanja zalihe ugljika u tlu, poljoprivredne površine moraju biti pokrivene glavnim usjevom ili zelenim pokrovom ili se mora primjenjivati jedna od sljedećih mjera:

– ostavljanje strništa na poljoprivrednim površinama;

– prekrivanje poljoprivrednih površina žetvenim ostacima (malč);

– obrada tla za sjetvu, pri čemu najmanje 25 % poljoprivrednih površina poljoprivrednog gospodarstva s nagibom većim od 9 % mora biti pokriveno glavnim usjevom ili zelenim pokrovom ili žetvenim ostacima (malč) ili ostavljanjem strništa na poljoprivrednim površinama.

3.10.3.2.2. Teritorijalno područje primjene

Svi poljoprivredni proizvođači s oraničnim površinama na cjelokupnom području Republike Hrvatske, obveznici su ovog GAEC pravila.

3.10.3.2.3. Vrsta predmetnih poljoprivrednika

Ovo pravilo obveza je svim poljoprivrednim proizvođačima s oraničnim površinama.

3.10.3.2.4. Objašnjenje doprinosa postizanju glavnog cilja GAEC standarda

GAEC 6 obvezuje poljoprivredne proizvođače na zaštitu oraničnih površina od gubitka proizvodnog potencijala.

Prije svega, ovo pravilo štiti poljoprivredno tlo od erozije, održava razinu organske tvari u tlu, poboljšava strukturu tla, štiti mikroorganizme tla i sprječava ispuštanje CO_2 iz tla.

GAEC 6 ima pozitivan učinak na očuvanje dobrog stanja tla pogodnog za obavljanje poljoprivredne djelatnosti i sprečavanje negativnih učinaka poljoprivrednih praksi na okoliš.

3.10.3.3. GAEC 7: plodored na obradivom zemljištu, osim usjeva koji rastu pod vodom

3.10.3.3.1. Sažetak prakse za plodored na poljoprivrednim gospodarstvima

Na poljoprivrednom gospodarstvu ukupne veličine oraničnih površina 10 ha i više, obveznik je na razini parcele dužan uspostaviti izmjenu kultura najmanje jednom godišnje uključujući sekundarne usjeve kojima se primjereno gospodari i koji su prisutni na obradivom zemljištu minimalno osam tjedana.

Obveza uspostave plodoreda ne odnosi se na poljoprivredne parcele na kojima se uzgajaju višegodišnji usjevi, trave i druge travolike krmne kulture i na površine pod ugarom.

Poljoprivredna gospodarstva na kojima se više od 75 % oraničnih površina koristi za proizvodnju trava ili drugih travolikih krmnih kultura, proizvodnju leguminoza ili je zemljište ostavljeno na ugaru, ili u kombinaciji prethodno navedenog, nisu dužna uspostaviti plodored.

Poljoprivredna gospodarstva na kojima više od 75 % raspoloživih poljoprivrednih površina zauzimaju trajni travnjaci ili se koristi za proizvodnju trava ili drugih travolikih krmnih kultura, ili u kombinaciji prethodno navedenog, nisu dužna uspostaviti plodored.

Smatra se da su poljoprivredni proizvođači certificirani u skladu s Uredbom (EU) 2018/848 usklađeni s ovim pravilom.

3.10.3.3.2. Sažetak poljoprivredne prakse za raznolikost usjeva

-

3.10.3.3.3. Teritorijalno područje primjene

Plodored je obvezno pravilo za sva poljoprivredna gospodarstva veličine oraničnih površina 10 ha ili više na teritoriju Republike Hrvatske.

3.10.3.3.4. Vrsta predmetnih poljoprivrednika

☐Svi poljoprivrednici koji imaju na raspolaganju obradivo zemljište (bez izuzeća)

☑Izuzeća koja se primjenjuju

Poljoprivredna gospodarstva koja imaju obradivo zemljište veličine do 10 hektara (bilješka 5. u Prilogu III., točka 1. podtočka (c))
Poljoprivredna gospodarstva na kojima više od 75 % prihvatljive poljoprivredne površine zauzimaju trajni travnjaci (bilješka 7. u Prilogu III., točka 1. podtočka (b))
Poljoprivredna gospodarstva na kojima se više od 75 % obradivog zemljišta koristi za proizvodnju trava ili drugog travolikog krmnog bilja, ili je zemljište ostavljeno na ugaru, ili se koristi za uzgoj usjeva mahunarki, ili služi za kombinaciju tih upotreba (bilješka 7. u Prilogu III., točka 1. podtočka (a))

3.10.3.3.5. Objašnjenje doprinosa postizanju glavnog cilja GAEC standarda (posebno ako je država članica odabrala raznolikost usjeva)

Plodored je osnova agrotehnike kojom se čuva proizvodni potencijal tla.
Prvenstveno, plodored održava fizikalnu strukturu tla, kemijska svojstva tla, održava organsku tvar u tlu, pomaže očuvanju mikroorganizama tla, smanjuje potrebu za sredstvima za zaštitu bilja i korištenje gnojiva.
Istovremeno, plodored pozitivno utječe na smanjenje erozije tla, smanjenje onečišćenja okoliša, smanjenje emisije CO_2, očuvanje bioraznolikosti te jačanje zdravlja kultura i povećanje prinosa.

3.10.4. Glavno pitanje: bioraznolikost i krajobraz (zaštita i kvaliteta)

3.10.4.1 GAEC 8: Zadržavanje obilježja krajobraza. Zabrana rezanja živica i stabala u sezoni razmnožavanja ptica i podizanja ptića. Kao mogućnost, mjere za izbjegavanje invazivnih biljnih vrsta

3.10.4.1.1. Sažetak prakse na poljoprivrednim gospodarstvima

Standard minimalnog udjela:
☐Najmanje 4 % obradivog zemljišta na razini poljoprivrednog gospodarstva namijenjeno neproizvodnim površinama i obilježjima, uključujući zemljište ostavljeno na ugaru.
☐Najmanje 3 % obradivog zemljišta na razini poljoprivrednog gospodarstva namijenjeno neproizvodnim površinama i obilježjima, uključujući zemljište ostavljeno na ugaru, ako se poljoprivrednik obveže da će najmanje 7 % svojeg obradivog zemljišta namijeniti neproizvodnim površinama i obilježjima, uključujući zemljište ostavljeno na ugaru, u okviru poboljšane ekosheme u skladu s člankom 31. stavkom 5.a.

☐Najmanje 7 % obradivog zemljišta na razini poljoprivrednog gospodarstva namijenjeno neproizvodnim površinama i obilježjima, uključujući zemljište ostavljeno na ugaru i postrne usjeve i usjeve koji vežu dušik, zasijane bez upotrebe sredstava za zaštitu bilja, od čega 3 % čine neproizvodne površine i obilježja, uključujući zemljište ostavljeno na ugaru. Države članice trebale bi primjenjivati faktor ponderiranja od 0,3 za postrne usjeve.
Popis obilježja (indikativni popis obilježja i neproizvodnih površina prihvatljivih za izračun minimalnog udjela)
☐Tampon zone

☐Kameni spomenici

☐kulturna obilježja

☑Kanali
Objašnjenje

Jarak-potok ili kanal za navodnjavanje ili odvodnju, koji ima i funkciju zaštite bioraznolikosti maksimalne širine 2 metra. Grafički je prikazan u ARKOD-u kao linija.
Za izračun površine 1 m jarka koristi se faktor prenamjene 5 i faktor ponderiranja 2. (1m jarka = 10 m2 površine)

☐Rubovi polja, dijelovi polja ili granični pojasevi parcela

☑Živice, pojedinačna stabla ili skupine stabala, drvoredi
Objašnjenje

Šumarak - neprekinuto i homogeno područje pokriveno drvećem i grmljem, koje se ne koristi u poljoprivredne svrhe i čija je ukupna minimalna površina 100 m², dok maksimalna površina ne prelazi 2000 m². Grafički je prikazan u ARKOD-u kao poligon.
Za izračun površine koristi se faktor ponderiranja 1,5

Pojedinačno stablo - stablo minimalnog promjera krošnje 4 m², najmanje visine 2 metra te se pod istim obavlja minimalna poljoprivredna proizvodnja. Grafički je prikazano u ARKOD-u kao točka.
Za izračun površine koristi se faktor prenamjene 20 i faktor ponderiranja 1,5 (1 pojedinačno stablo = 30m2).

Drvored - pravilan red koji sadrži minimalno 3 stabla u nizu, minimalnog promjera krošnji 4 m², a prostor između krošnji ne prelazi 5 metara te se pod istim obavlja minimalna poljoprivredna proizvodnja. Grafički je prikazan u ARKOD-u kao linija.
Za izračun površine koristi se faktor prenamjene 5 i faktor ponderiranja 2 (1m drvoreda = 10m2)

Živica - prirodna ograda sačinjena od višegodišnjeg raslinja, linearnog oblika, minimalne dužine 10 metara, maksimalne širine 2 metra. Grafički je prikazana u ARKOD-u kao linija.
Za izračun površine koristi se faktor prenamjene 5 i faktor ponderiranja 2 (1m živice = 10m2)

☐Zemljište ostavljeno na ugaru

☐Drugo

☑Jezerca
Objašnjenje

Lokva (jezerce) - vodom ispunjena prirodna depresija, minimalne površine 100 m², maksimalne površine do 1000 m². Grafički je prikazano u ARKOD-u kao poligon.
Za izračun površine koristi se faktor ponderiranja 1,5.

☐Manja močvarna područja

☑Kameni zidovi
Objašnjenje

Suhozid - građevina od kamena, podignuta rukom, bez dodatnog vezivnog materijala, najmanje 0,5 metara širine, najviše 2 metra širine unutar parcele i 4 metara na granici parcele, te najmanje 0,2 metra visine i najviše 3 metra visine. Grafički je prikazana u ARKOD-u kao linija.
Za izračun površine koristi se faktor prenamjene 1 i faktor ponderiranja 1 (1 m suhozida = 1m2)

☐Potoci

☐Terase

Popis obilježja (za očuvanje)
- Jezerca
- Kameni zidovi
- Kanali
- Živice, pojedinačna stabla ili skupine stabala, drvoredi
Zabrana rezanja živica i stabala u sezoni razmnožavanja ptica i podizanja ptića (obvezno)

Nije dozvoljeno orezivanje živica i šumaraka u razdoblju od 1. ožujka do 31. kolovoza.

Mjere za izbjegavanje invazivnih biljnih vrsta

Na poljoprivrednim površinama ne smiju biti prisutni korovi pelinolisna ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia*, L.) i mračnjak (*Abutilon theophrasti* Med.), višegodišnji korovi invazivnih vrsta ili invazivne drvenaste biljne vrste koje rastu na poljoprivrednim površinama. Ove će se biljne vrste uklanjati mehaničkim postupcima ili primjenom herbicida.

3.10.4.1.2. Teritorijalno područje primjene (primjenjivo za standard „minimalni udio")

Pravila GAEC 8 obvezna su za sve poljoprivredne proizvođače i na svim poljoprivrednim površinama gospodarstava u Republici Hrvatskoj, uz izuzetak ne provođenja kontrola za:

- poljoprivredna gospodarstva s veličinom oraničnih površina manjom od 10 ha.

3.10.4.1.3. Vrsta predmetnih poljoprivrednika

☐Svi poljoprivrednici koji imaju na raspolaganju obradivo zemljište (bez izuzeća)

☑Izuzeća koja se primjenjuju

☐Nije primjenjivo

3.10.4.1.4. Objašnjenje doprinosa glavnom cilju prakse/standarda

Ovo pravilo doprinosi očuvanju bioraznolikosti, zaštiti staništa i divlje flore i faune. Također, neproizvodna obilježja imaju pozitivan učinak na kakvoću tla, i doprinose očuvanju krajobraza ruralnih područja.

Temeljem članka 1. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2024/1962 od 18. srpnja 2024 o izmjeni Provedbene uredbe (EU) 2021/2289 u pogledu prikazivanja sadržaja strateških planova u okviru ZPP-a u vezi s GAEC standardima 7 i 8 i o izmjeni Provedbene uredbe (EU) 2022/1475 u pogledu dostavljanja određenih podataka za praćenje i evaluaciju koje dostavljaju države članice GAEC 8, sljedeće se primjenjuje od 2025. prema GAEC 8 standardu:

Na svim poljoprivrednim površinama gospodarstava, radi održavanja neproizvodnih obilježja i područja radi očuvanja bioraznolikosti obveznik je dužan provesti slijedeća pravila:

- Obilježja krajobraza na poljoprivrednoj površini ne smiju se uklanjati niti oštećivati;
- Obilježja krajobraza su živice, bare, jarci, stabla u nizu, pojedinačna stabla, šumarci, suhozidi;
- Nije dozvoljeno orezivanje živica i šumaraka u razdoblju od 1. ožujka do 31. kolovoza;
- Na poljoprivrednim površinama ne smiju biti prisutni korovi pelinolisna ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia*, L.) i mračnjak (*Abutilon theophrasti* Med.), višegodišnji korovi invazivnih vrsta ili invazivne drvenaste biljne vrste koje rastu na poljoprivrednim površinama. Ukoliko nadležno tijelo za zaštitu okoliša potvrdi potrebu hitnog uklanjanja, ove biljne vrste će se ukloniti mehaničkim postupcima ili primjenom herbicida, neovisno o rokovima propisanim važećim podzakonskim aktom koji uređuje izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjere ruralnog razvoja.

*GAEC 8 provodi se na svim poljoprivrednim površinama gospodarstva, a kontrola se ne provodi na gospodarstvima čije su ukupne oranične površine manje od 10 ha.

3.10.4.2. GAEC 9: zabrana prenamjene ili oranja trajnih travnjaka koji su određeni kao ekološki osjetljivi trajni travnjaci na područjima mreže Natura 2000

3.10.4.2.1. Sažetak prakse na poljoprivrednim gospodarstvima

Nije dozvoljena prenamjena niti oranje okolišno osjetljivih trajnih travnjaka unutar Natura 2000 područja.

Okolišno osjetljivi trajni travnjaci su travnjaci unutar definiranih područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (POVS) s ciljnim stanišnim tipovima travnjaka i cretova te ciljnim stanišnim vrstama livadnih leptira, kao i travnjaci unutar definiranih područja očuvanja značajnih za ptice (POP) u kojima su ciljne vrste ptica vezane uz travnjake (Karta staništa RH, 2016).

3.10.4.2.2. Teritorijalno područje primjene

Ukupno indikativno područje okolišno osjetljivih trajnih travnjaka na područjima mreže Natura 2000 obuhvaćeno GAEC-om u hektarima: **52409.0**

3.10.4.2.3. Vrsta predmetnih poljoprivrednika

Ovo pravilo odnosi se na sve poljoprivredne proizvođače s poljoprivrednim površinama okolišno osjetljivih travnjaka unutar Natura 2000 područja.

3.10.4.2.4. Objašnjenje doprinosa postizanju glavnog cilja GAEC standarda

Očuvanje okolišno osjetljivih trajnih travnjaka prvenstveno služi očuvanju bioraznolikosti, zaštiti staništa i divlje flore i faune.

Trajni travnjaci osiguravaju ponor ugljika te stoga njihovo održavanje i sprečavanje prenamjene značajno doprinosi ciljevima smanjenja emisija stakleničkih plinova kako je planirano u okviru Zelenog plana EU.

3.10.4.2.5 Indication of the requirements for which payments will be provided, if any

N/A

3.10.5. Dodatni GAEC (ako je primjenjivo)

nije primjenjivo

4. Elementi koji su zajednički za nekoliko intervencija

4.1 Definicija i minimalni zahtjevi

4.1.1 Poljoprivredna djelatnost

4.1.1.1 Definicija proizvodnje

Proizvodnja obuhvaća i uzgoj kultura kratkih ophodnji.

4.1.1.2 Definicija održavanja poljoprivredne površine

4.1.1.2.1. Kriteriji održavanja na obradivom zemljištu

Minimalno održavanje obradivog zemljišta (oranice, ugar i privremeni travnjak) podrazumijeva provedbu agrotehničkih mjera kojima se sprječava širenje korova i omogućuje da obrada može započeti bez prethodne aktivnosti krčenja zemljišta.

Na obradivom zemljištu ostavljenom na ugaru mora se najkasnije do 15. rujna provesti barem jedna od agrotehničkih mjera:

– sjetva usjeva koji će biti zaoran za zelenu gnojidbu ili sjetva mješavinom sjemena usjeva namijenjenih divljim pticama i medonosnog bilja kao izvor nektara

– zaoravanje usjeva za zelenu gnojidbu

– košnja, malčiranje ili bilo koji način obrade kojim će se u potpunosti spriječiti razvoj neželjene vegetacije.

Površina obradivog zemljišta evidentirana kao privremeni travnjak na kojem se nalazi trava, smjesa trava, travno-djetelinske ili djetelinsko-travne smjese, mora se minimalno jednom godišnje pokositi najkasnije do 15. rujna.

4.1.1.2.2. Kriteriji održavanja u trajnim nasadima

Površina trajnih nasada mora se minimalno održavati košnjom, malčiranjem ili bilo kojim načinom obrade kojim će se u potpunosti spriječiti razvoj neželjene vegetacije najkasnije do 15. srpnja.

U voćnjaku se treba pravovremeno obavljati pomotehnički zahvat rezidbe.

4.1.1.2.3. Kriteriji održavanja na trajnim travnjacima

Poljoprivredne površine pod trajnim travnjacima, evidentirane u ARKOD-u kao livade, pašnjaci ili krški pašnjaci, korisnik mora minimalno održavati košnjom ili malčiranjem, pri čemu prva košnja ili malčiranje treba biti obavljena do 15. rujna. Na površinama pašnjaka i krških pašnjaka, na kojima je korisnik prijavio održavanje napasivanjem, minimalne aktivnosti održavanja provode se napasivanjem stoke u vlastitom posjedu, a koje moraju biti provedene barem jednom prije 15. rujna.

Iznimka od propisanog datuma prve košnje primjenjuje se na trajnim travnjacima na kojima se provode intervencije za zaštitu bioraznolikosti za koje su propisani rokovi zabrane košnje u određenom razdoblju (eko sheme: *Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima* i *Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti*, intervencija Očuvanje bioraznolikosti i okolišna na trajnim travnjacima i oranicama: operacija *Zaštita ptice kosca* i operacija *Zaštita leptira na poljoprivrednim staništima*)

4.1.2 Poljoprivredna površina

4.1.2.1. Elementi poljoprivredno-šumarskih sustava ako su uspostavljeni i/ili se održavaju na poljoprivrednoj površini

4.1.2.1.1. Elementi poljoprivredno-šumarskih sustava na obradivom zemljištu

Jednoredni vjetrozaštitni pojasevi u kojima prevladavaju visokostablašice prihvatljivih zavičajnih vrsta.

4.1.2.1.2. Elementi poljoprivredno-šumarskih sustava u trajnim nasadima

Nije primjenjivo. Uspostavljanje agrošumarskih sustava u trajnim nasadima ne bi dovelo do povećanog

učinka održivog gospodarenja te ne predstavlja uobičajenu tradicionalnu praksu.

4.1.2.1.3. Elementi poljoprivredno-šumarskih sustava na trajnim travnjacima

Prihvatljivo je na trajnim travnjacima do uključivo 50 pojedinačnih raštrkanih stabala po hektaru.

4.1.2.2. Obradivo zemljište

4.1.2.2.1. Druge napomene o definiciji obradivog zemljišta

Obradivo zemljište jesu oranice s poljoprivrednom kulturom, zemljište na ugaru i privremeni travnjaci uključujući zemljište u stakleniku ili ispod fiksnog ili pomičnog pokrova.

Zemljište na ugaru je obradivo poljoprivredno zemljište na kojem se mora provoditi aktivnost minimalnog održavanja koja je propisana u točci 4.1.1.2.1.

4.1.2.3. Trajni nasadi

4.1.2.3.1. Definicija rasadnika

Rasadnici su površine mladih drvenastih biljaka koje rastu na otvorenom za kasnije presađivanje, a obuhvaćaju rasadnike loze i podanaka, rasadnike voćaka, rasadnike ukrasnog bilja, komercijalne rasadnike šumskog drveća, osim onih koji služe za vlastite potrebe poljoprivrednog gospodarstva i rastu unutar šume.

4.1.2.3.2. Definicija kultura kratkih ophodnji

Prihvatljive površine su i površine pod kulturama kratkih ophodnji, zasađene s vrstama drveća oznake KN 0602 90 41, koja se sastoje od drvenastih, trajnih usjeva, podanaka ili panjeva koji su ostali u zemlji nakon žetve, s novim mladicama koje se pojavljuju u sljedećoj sezoni i s maksimalnim ciklusom žetve od 8 godina. To su: crna joha (Alnus glutinosa L. Gaertin), siva joha (Alnus incana L. Moench), obična breza (Betula pendula Roth), obični grab (Carpinus betulus L.), topola (Populus alba) i vrba (Salix alba L., Salix alba x Salix fragilis). Prihvatljive površine kultura kratkih ophodnji jesu one za koje je u postupku stručnog nadzora uzgoja drvenastih kultura kratkih ophodnji potvrđeno udovoljavanje zahtjevima propisanim Zakonom o drvenastim kulturama kratkih ophodnji i propisima donesenim na temelju njega.

4.1.2.3.3. Druge napomene o definiciji trajnih nasada

Nije primjenjivo.

4.1.2.4. Trajni travnjaci

4.1.2.4.1. Definicija trava i drugog travolikog krmnog bilja

Trave ili ostala travolika paša jesu sve travolike biljke koje se obično nalaze na prirodnim pašnjacima ili su obično sastavni dio mješavine sjemena za pašnjake ili livade, bez obzira na to koriste li se za ispašu životinja.

4.1.2.4.2. Odluka o upotrebi kriterija „oranje” za klasifikaciju trajnih travnjaka

: **Da**

4.1.2.4.3. Odluka o upotrebi kriterija „obrada” za klasifikaciju trajnih travnjaka

: **Ne**

4.1.2.4.4. Odluka o upotrebi kriterija „ponovno zasijavanje različitim vrstama trave” za klasifikaciju trajnih travnjaka

: **Da**

Kriterij zaoravanja primjenjuje se na površinama obradivog zemljišta zasijanog travom, smjesom trava, travno-djetelinske smjese ili djetelinsko-travne smjese koje su definirane kao privremeni travnjak. Privremeni travnjak se u razdoblju do pet godina od uspostave mora ponovno preorati i zasijati smjesom različitih vrsta trave iz porodica Poaceae i Fabaceae. Površina privremenog travnjaka postaje trajni travnjak nakon isteka pet godina od njegove uspostave ukoliko nije ponovno preoran i zasijan smjesom

trava, travno-djetelinske smjese ili djetelinsko-travne smjese iz porodice Poaceae i/ili Fabaceae.

4.1.2.4.5. Odluka o obuhvaćanju drugih vrsta, kao što su drveće i/ili grmlje, od kojih se može proizvesti hrana za životinje, pod uvjetom da trave i drugo travoliko krmno bilje i dalje prevladavaju

: **Ne**

4.1.2.4.6. Odluka o obuhvaćanju drugih vrsta, kao što su grmlje i/ili drveće, koje se mogu upotrebljavati za ispašu i/ili od kojih se može proizvesti hrana za životinje, pod uvjetom da trave i drugo travoliko krmno bilje tradicionalno ne prevladavaju ili nisu prisutni na površinama za ispašu

Odluka o obuhvaćanju drugih vrsta, kao što su grmlje i/ili drveće, koje se mogu upotrebljavati za ispašu i/ili od kojih se može proizvesti hrana za životinje, pod uvjetom da trave i drugo travoliko krmno bilje tradicionalno ne prevladavaju ili nisu prisutni na površinama za ispašu : **Ne**

a) U slučaju potvrdnog odgovora je li primjenjivo na cijelu državu članicu/regiju? : **Ne**

b) U slučaju niječnog odgovora na pitanje a) je li primjenjivo samo na zemljište koje čini dio uspostavljene lokalne prakse? : **Ne**

c) U slučaju niječnog odgovora na pitanje a) je li primjenjivo na druga područja, tj. nije ograničeno samo na područja koja čine dio uspostavljene lokalne prakse? : **Ne**

4.1.2.4.7 The minimum period during which the land used to grow grasses or other herbaceous forage has not been included in the crop rotation of the holding

5

4.1.2.4.8 Decision not to classify into permanent grassland arable land used to grow grasses or other herbaceous forage, which was classified as arable lands on 1 January 2026 and has not been ploughed, or tilled, or reseeded with different grasses for a period referred to in section 4.1.2.4.7 or longer

: **Ne**

4.1.2.4.9 Other comments relating to the definition of permanent grassland

Nije primjenjivo.

4.1.2.5. Druge opće napomene o definiciji poljoprivredne površine

Nije primjenjivo.

4.1.3 Prihvatljivi hektar

4.1.3.1. Kriteriji za utvrđivanje prevladavanja poljoprivredne djelatnosti ako se zemljište upotrebljava i za nepoljoprivredne djelatnosti

Prihvatljiva poljoprivredna površina obuhvaća i površinu koja se privremeno koristi i za nepoljoprivredne aktivnosti, ako poljoprivredne aktivnosti i dalje prevladavaju. Nepoljoprivredne aktivnosti su sajam, manifestacije, izložbe, iznajmljivanje površine za parkiranje i kampiranje. Ukoliko je trajanje nepoljoprivrednih djelatnosti na poljoprivrednoj površini dulje od 30 dana u kalendarskoj godini, korisnik mora osigurati dokaz kako navedena aktivnost ne utječe negativno na vegetacijski razvoj usjeva. Nepoljoprivredna aktivnost mora biti prijavljena Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

4.1.3.2. Kriteriji za osiguravanje da je zemljište na raspolaganju poljoprivredniku

U skladu s Pravilnikom o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta („Narodne novine“, br. 54/19,126/19, 147/20), kojim se propisuju uvjeti, sadržaj, te način vođenja evidencije uporabe poljoprivrednog zemljišta, poljoprivredno zemljište je na raspolaganju poljoprivredniku ako je upisano u ARKOD na temelju izjave poljoprivrednika o korištenju poljoprivrednog zemljišta uz dokaze o vlasništvu ili posjedu zemljišta te pomoću podataka iz Upisnika poljoprivrednika i Upisnika obiteljskih

poljoprivrednih gospodarstava te fotointerpretacije površine poljoprivrednog zemljišta na DOF-u.

4.1.3.3. Razdoblje tijekom kojeg područje mora biti usklađeno s definicijom „prihvatljivog hektara”

Prihvatljiva površina se smatra prihvatljivim hektarom ako odgovara definiciji prihvatljivog hektara tijekom cijele proizvodne godine u biljnoj proizvodnji koja započinje 15. kolovoza prethodne godine i završava 1. listopada tekuće godine, osim u slučaju više sile ili izvanrednih okolnosti.

4.1.3.4. Odluka o obuhvaćanju površina koje se upotrebljavaju za poljoprivredne djelatnosti samo svake druge godine

: **Ne**

4.1.3.5. Odluka o obuhvaćanju drugih obilježja krajobraza (ona koja nisu zaštićena GAEC-om), pod uvjetom da ne prevladavaju i ne ometaju u znatnoj mjeri obavljanje poljoprivredne djelatnosti zbog površine koju zauzimaju

: **Ne**

4.1.3.6. Odluka o primjeni fiksnih koeficijenata smanjenja za određivanje površine koja se smatra prihvatljivom u slučaju trajnih travnjaka prožetih neprihvatljivim obilježjima

: **Da**

Na trajnim travnjacima evidentiranima u ARKOD kao pašnjaci i krški pašnjaci prihvatljiva površina određuje se umnoškom ukupne površine ARKOD parcele i koeficijenta prihvatljivosti s obzirom na zastupljenost neprihvatljivih površina. Obilježja krajobraza, osim šumaraka i lokvi, smatraju se prihvatljivim površinama na pašnjacima i krškim pašnjacima i na njih se primjenjuje sustav proporcionalnosti.

Razredi prihvatljivosti krških pašnjaka s obzirom na zastupljenost neprihvatljivih površina i pripadajući koeficijenti za pašnjake i krške pašnjake:

Rb	Razredi prihvatljivosti **pašnjaka** s obzirom na zastupljenost neprihvatljivih površina	Koeficijent prihvatljivosti
1.	0 – 10 %	1
2.	>10 – 30 %	0,8
3.	>30 – 50 %	0,6

Rb	Razredi prihvatljivosti **krških pašnjaka** s obzirom na zastupljenost neprihvatljivih površina	Koeficijent prihvatljivosti
1.	0 – 10 %	1
2.	>10 – 30 %	0,8
3.	>30 – 50 %	0,6
4.	>50 – 75 %	0,4

4.1.3.7. Odluka o zadržavanju prihvatljivosti prethodno prihvatljivih područja kad više ne ispunjavaju definiciju „prihvatljivog hektara” u skladu s člankom 4. stavkom 4. točkama (a) i (b) Uredbe o strateškom planu kao rezultat primjene nacionalnih shema čiji su uvjeti u skladu s intervencijama obuhvaćenima

integriranim sustavom iz članka 63. stavka 2. Horizontalne uredbe koje omogućuju proizvodnju proizvoda koji nisu navedeni u Prilogu I. putem paludikulture i koje pridonose ciljevima u području okoliša i klime iz Uredbe o strateškom planu

: **Ne**

4.1.4. Aktivni poljoprivrednik

4.1.4.1. Kriteriji za utvrđivanje osoba koje se bave minimalnom razinom poljoprivredne djelatnosti

Aktivni poljoprivrednik je:

-fizička osoba upisana u Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava čiji je standardni ekonomski rezultat veći od 3.000 EUR, u skladu sa Zakonom o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu („Narodne novine“, br.29/18 i 32/19),

-fizička i pravna osoba upisana u Upisnik poljoprivrednika u skladu s Pravilnikom o Upisniku poljoprivrednika („Narodne novine“, br. 62/19 i 91/20), čiji je standardni ekonomski rezultat veći od 3.000 EUR.

4.1.4.2. Odluka o upotrebi negativnog popisa nepoljoprivrednih djelatnosti kao dopunskog alata

: **Ne**

4.1.4.3. Odluka o određivanju iznosa izravnih plaćanja od najviše 5 000 EUR na temelju kojeg se poljoprivrednici u svakom slučaju smatraju „aktivnim poljoprivrednicima”

: **Da**

Aktivnim poljoprivrednikom smatraju se svi poljoprivrednici koji su u prethodnoj godini primili izravna plaćanja u iznosu manjem od 5.000 eura. Prag od 5.000 eura koristi se kako se iz dodjele izravnih plaćanja ne bi isključili poljoprivrednici kojima poljoprivreda nije jedini izvor prihoda ali doprinose vitalnosti, očuvanju i održavanju ruralnog prostora. Prema podacima Agencije za plaćanja za 2020. godinu, oko 86% poljoprivrednika prima izravna plaćanja do 5 000 eura.

4.1.5 Mladi poljoprivrednik

4.1.5.1. Dobno ograničenje

Dobno ograničenje: **40**

4.1.5.2. Uvjeti koje poljoprivrednik treba ispuniti da bi bio „nositelj poljoprivrednoga gospodarstva”

Mladi poljoprivrednik je fizička osoba starija od 18 godina koja je po prvi put postavljena kao nositelj poljoprivrednog gospodarstva, ali ne dulje od 5 godina u godini podnošenja zahtjeva za potporu/u trenutku podnošenja zahtjeva za potporu te koja samostalno upravlja poljoprivrednim gospodarstvom i odgovorna je za obavljanje poljoprivrednih aktivnosti na gospodarstvu na poljoprivrednim resursima u posjedu (zemljište, stoku) koji su upisani u nadležne registre. Mladi poljoprivrednik, odgovorna osoba u trgovačkom društvu, mora biti vlasnik najmanje 50% temeljnog kapitala društva.

4.1.5.3. Odgovarajuće osposobljavanje i/ili potrebne vještine

Mladi poljoprivrednik, nositelj poljoprivrednog gospodarstva, posjeduje odgovarajuća stručna znanja i vještine o poljoprivredi što dokazuje:

- svjedodžbom srednje stručne spreme o završenom obrazovanju poljoprivrednog, prehrambeno tehnološkog ili veterinarskog smjera ili

- potvrdom o završenom diplomskom ili prijediplomskom studiju agronomskog, prehrambeno tehnološkog ili veterinarskog smjera ili
- radnim iskustvom u području poljoprivrede, prehrambene tehnologije ili veterine u trajanju od najmanje dvije godine te uvjerenjem o završenom programu obrazovanja odraslih iz područja poljoprivrede, prehrambene tehnologije ili veterine.

4.1.5.4. Druge napomene o definiciji mladog poljoprivrednika

Nije primjenjivo.

4.1.6. Novi poljoprivrednik

4.1.6.1. Uvjeti koje poljoprivrednik treba ispuniti da bi prvi put bio „nositelj poljoprivrednoga gospodarstva”

Novi poljoprivrednik je fizička osoba koja je prvi puta postala nositelj/odgovorna osoba poljoprivrednog gospodarstva, u dobi koja ne odgovara definiciji mladog poljoprivrednika, samostalno upravlja poljoprivrednim gospodarstvom i odgovorna je za obavljanje poljoprivrednih aktivnosti na gospodarstvu na poljoprivrednim resursima u posjedu (zemljište, stoku) koji su upisani u nadležne registre.

Novi poljoprivrednik, odgovorna osoba u trgovačkom društvu, mora biti vlasnik najmanje 50% temeljnog kapitala društva.

4.1.6.2. Odgovarajuće osposobljavanje i/ili potrebne vještine

Novi poljoprivrednik, nositelj poljoprivrednog gospodarstva, posjeduje odgovarajuća stručna znanja i vještine o poljoprivredi što dokazuje:

- svjedodžbom srednje stručne spreme o završenom obrazovanju poljoprivrednog, prehrambeno tehnološkog ili veterinarskog smjera ili
- potvrdom o završenom diplomskom ili prijediplomskom studiju agronomskog, prehrambeno tehnološkog ili veterinarskog smjera ili
- radnim iskustvom u području poljoprivrede, prehrambene tehnologije ili veterine u trajanju od najmanje dvije godine te uvjerenjem o završenom programu obrazovanja odraslih iz područja poljoprivrede, prehrambene tehnologije ili veterine.

4.1.7. Minimalni zahtjevi za primanje izravnih plaćanja

4.1.7.1. Prag

Prag u hektarima: **1**
Prag u EUR: **200**

4.1.7.2. Objašnjenje

Za ostvarivanje izravnih plaćanja minimalna prihvatljiva poljoprivredna površina poljoprivrednog gospodarstva korisnika za koju je zatražena potpora za intervencije izravnih plaćanja iznosi 1 hektar. Korisnicima koji nemaju minimalno 1 hektar, a primaju izravnu potporu vezanu uz životinje, ne dodjeljuju se izravna plaćanja manja od 200 eura.

Prag minimalne prihvatljive površine od 1 ha udovoljava zahtjevu smanjenja administrativnog opterećenja koje ne premašuje koristi od dodjele potpore. Prema podacima za 2020. godinu, od ukupno 110.021 korisnika, njih 5.426 (4,93%) ima manje od 1 ha. Ovaj prag također ispunjava zahtjev za učinkovitim doprinosom izravnih plaćanja ispunjenju ciljeva postavljenih u članku 6. stavku 1.

U slučaju proizvodno vezane potpore u stočarstvu za korisnike bez prihvatljivog najmanje 1 ha poljoprivrednog zemljišta, postavljeni prag od 200 EUR isključuje posebno ekstenzivna poljoprivredna gospodarstva i smanjuje administrativno opterećenje koje ne premašuje koristi od dodjele potpore, s obzirom da bi se u tim slučajevima pojavili mali iznosi potpora. Prema podacima za 2020. godinu, postoji

349 korisnika koji su ukupno primili samo 47.901 € izravnih plaćanja.

4.1.8. Druge definicije iz plana u okviru ZPP-a

Naslov	Opis

4.2 Element povezan s izravnim plaćanjima

4.2.1 Opis utvrđivanja prava na plaćanja i, ako je primjenjivo, funkcioniranje rezerve

4.2.1.1 Prava

Nastavljate li koristiti prava barem tijekom prve godine primjene [Uredbe o planu u okviru ZPP-a]? : **Da**
Ako je odgovor „da”, planirate li prestati koristiti prava u tom razdoblju? : **Ne**

4.2.1.2 Teritorijalizacija

Primjenjujete li teritorijalizaciju osnovne potpore dohotku (čl. 22. st. 2.)? : **Ne**
Razlikujete li sustav prava prema skupinama područja? : **Ne**

Definicija skupine područja	Koristite li prava u toj skupini područja?	Planirate li prestati koristiti prava tijekom novog programskog razdoblja nakon 2020. (čl. 19. st. 2.)?	Ako je odgovor „da”, koja je prva godina bez pravâ (čl. 23. st. 2.)?	Objašnjenje

4.2.1.3 Sustav unutarnje konvergencije

Razlikujete li metodu unutarnje konvergencije prema skupinama područja? : **Ne**
Primjenjujete li „paušalnu stopu” od prve godine? : **Ne**
Oznaka metode konvergencije
Ciljna godina za najvišu razinu vrijednosti pravâ (čl. 24. st. 3.) u EUR/pravo
Najviša razina vrijednosti pravâ (čl. 24. st. 3.)
Ciljna godina za minimalni postotak konvergencije (čl. 24. st. 5.) **2026**
Minimalna jedinična vrijednost kao postotak prosječnog planiranog jediničnog iznosa za osnovnu potporu dohotku za ciljnu godinu (čl. 24. st. 5.) **100.0**
Koraci konvergencije (čl. 24. st. 4.) **2025, 2024, 2023, 2026**
Financiranje konvergencije (čl. 24. st. 6.)

Izjednačavanje vrijednosti prava na plaćanje provodit će se ravnomjerno u jednakim koracima tijekom razdoblja 2023. – 2026. godine i to metodom pune konvergencije. Jedinična vrijednost prava na plaćanje s početnom vrijednosti nižom od nacionalne jedinične vrijednosti u 2023. godini povećava se do 2026. godine, u četiri jedna koraka svake godine za četvrtinu razlike između početne jedinične vrijednosti toga prava i 100 % planiranog prosječnog jediničnog iznosa za osnovnu potporu dohotku za godinu zahtjeva 2026. Korisnicima čija je početna jedinična vrijednost prava na plaćanja veća od prosječne nacionalne vrijednosti prava smanjivat će se vrijednost prava, pri čemu će se korisnicima iznad prosječne vrijednosti uzimati onoliko koliko je potrebno korisnicima ispod prosječne vrijednosti. U 2026. godini jedinična vrijednost svih prava na plaćanja nakon primjene pune konvergencije imati će vrijednost prosječnog jediničnog iznosa osnovne potpore d*o*hotku planiranog za 2026. godinu.

Primjenjujete li smanjenje samo na dio prava na plaćanje koji premašuje prosječni planirani jedinični iznos (čl. 20. st. 6. t. 2.)? : **Ne**
Primjenjujete li maksimalno smanjenje jedinične vrijednosti prava? (čl. 24. st. 7.) : **Ne**
Ako je do ciljne godine postignuta paušalna stopa, koja je njezina vrijednost? (čl. 24. st. 4.) u EUR/pravo **130.0**
Objašnjenje

Maksimalna vrijednost prava na plaćanja nije relevantna jer će Republika Hrvatska završiti s procesom unutarnje konvergencije u 2026. godini.

Moguće dodatno objašnjenje pravila o konvergenciji

-

4.2.1.4 Funkcioniranje rezerve

Primjenjujete li pričuvu u svakoj skupini područja (čl. 26. st. 2.)? : **Ne**

Razlikujete li metodu za uspostavu pričuve prema skupinama područja? : **Ne**

Opis sustava za uspostavu pričuve

Nacionalna rezerva financirat će se godišnjim izdvajanjem od 3% iz gornje granice osnovne potpore dohotku za održivost. Ova financijska alokacija mogla bi biti veća od potrebnih sredstava za alokaciju ili povećanje vrijednosti prava na plaćanja prioritetnim kategorijama mladih poljoprivrednika i novih poljoprivrednika. U tom slučaju Republika Hrvatska će izvršiti preraspodjelu svih nepotrošenih sredstava kroz druge intervencije izravnih plaćanja koristeći fleksibilnost dopuštenu člankom 101. Indikativne dodjele financijskih sredstava Uredbe (EU) br. 2021/2115 gdje se financijska izdvajanja za intervencije u obliku izravnih plaćanja koriste za druge intervencije u obliku izravnih plaćanja.

Kategorije poljoprivrednika koji ispunjavaju uvjete i ostala pravila o dodjeli sredstava iz pričuve (čl. 26.)

Naziv kategorije	Opis	Pravila	Prioritet
Ostali poljoprivrednici	Ostali poljoprivrednici koji nisu obuhvaćeni niti jednom od ostalih kategorija za korištenje nacionalne rezerve, a kojima u prethodnom programskom razdoblju nisu bila dodijeljena prava na plaćanja iz nacionalne rezerve.	/ Dodjela novih prava	2
Razminirano zemljište	Poljoprivrednici koji obrađuju poljoprivredno zemljište razminirano tijekom prethodne godine.	/ Dodjela novih prava	2
Viša sila/iznimne okolnosti	Poljoprivrednici kojima zbog više sile ili iznimnih okolnosti nisu mogla biti dodijeljena prava na plaćanja. poljoprivrednici kojima zbog više sile ili iznimnih okolnosti nisu mogla biti dodijeljena prava na plaćanja	/ Dodjela novih prava	2
Mladi poljoprivrednici	Mladi poljoprivrednici su uz nove poljoprivrednike prioritetna skupina za dodjelu prava na plaćanja iz nacionalne rezerve.	/ Dodjela novih prava/ Povećanje vrijednosti postojećih prava	1
Posebna područja	Poljoprivrednici čijih se najmanje 50% poljoprivrednih površina upisanih u ARKOD nalazi na područjima posebne državne skrbi, otocima i poluotoku Pelješcu, brdsko-planinskim područjima, kao i poljoprivrednici čijih se najmanje 50% poljoprivrednih površina upisanih u ARKOD nalazi na područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima.	/ Dodjela novih prava/ Povećanje vrijednosti postojećih prava	2
Državno zemljište	Poljoprivrednici koji su stekli pravo korištenja poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske. Iako je većina poljoprivrednog zemljišta u RH u privatnom vlasništvu, mogućnost njegova korištenja u smislu uključivanja u sustav izravnih plaćanja je ograničena zbog nerazvijenog tržišta zemljištem koje proizlazi iz neriješenih imovinsko pravnih odnosa vezano uz zemljište. Stoga je najveći potencijal uključivanja novih hektara poljoprivrednog zemljišta u proizvodnju i posljedično u sustav izravnih plaćanja upravo u površinama koje su u vlasništvu države a koje do sada nisu bile u korištenju.	/ Dodjela novih prava/ Povećanje vrijednosti postojećih prava	2
Novi poljoprivrednici	Novi poljoprivrednici su uz mlade poljoprivrednike prioritetna skupina za dodjelu prava na plaćanja iz nacionalne rezerve.	/ Dodjela novih prava/ Povećanje vrijednosti postojećih prava	1

Pravila o financijskom popunjavanju pričuve

Ukoliko bi rezerva bila nedovoljna za sve potrebe, u tom bi se slučaju provelo linearno smanjenje vrijednosti svih prava na plaćanja.

Pravila o prestanku važenja pravâ na plaćanje i povratku na pričuvu

Sva prava na plaćanja koja nisu aktivirana dvije uzastopne godine vratit će se u nacionalnu rezervu.
Korisnici mogu prava na plaćanja koja im više ne trebaju i dobrovoljno vratiti u nacionalnu rezervu.

Ostali elementi povezani s pričuvom

Kategorija „ostali poljoprivrednici“ odnosi se na korisnike koji imaju povećane dohodovne potrebe s obzirom da im se u tekućem programskom razdoblju nisu mogla odobriti prava na plaćanja jer nisu

podnijeli zahtjev za osnovno plaćanje u 2015. godini za dobivanje prava na plaćanja (817 korisnika, 2.146 ha) ili oni koji su prava na plaćanja dobili 2015. ali su u narednim godinama (nakon 2015.) povećali površine za koje nisu mogli dobiti prava na plaćanja jer nisu pripadali nijednoj od prihvatljivih kategorija: novi poljoprivrednici, mladi poljoprivrednici, sa područja s prirodnim ograničenjima, u posjedu državnog zemljišta ili razminiranog zemljišta (17.232 korisnika, 13.333 ha).

4.2.1.5. Pravila o prijenosu pravâ na plaćanje (ako postoje)

Prava na plaćanja mogu se prenositi samo između korisnika sa sjedištem gospodarstva na području Republike Hrvatske, osim u slučaju prijenosa prava na plaćanja nasljeđivanjem. Prava na plaćanja mogu se prenositi sa zemljištem ili bez zemljišta i to prodajom, darivanjem, nasljeđivanjem ili davanjem prava na plaćanja u zakup. Prijenos prava na plaćanja, neovisno o načinu prijenosa, neće imati za posljedicu smanjenje vrijednosti prava na plaćanja.

4.2.2. Smanjivanje izravnih plaćanja

4.2.2.1. Opis smanjivanja i/ili određivanja gornje granice izravnih plaćanja

Primjenjujete li smanjivanje plaćanja? : **Ne**
Primjenjujete li određivanje gornje granice (tj. smanjenje za 100 %)? : **Ne**

4.2.2.2. Oduzimanje troškova rada

Primjenjujete li oduzimanje troškova rada? : **Ne**

4.2.2.3 Procijenjeni rezultat smanjenja izravnih plaćanja i određivanje gornje granice za svaku godinu

Godina zahtjeva	2023	2024	2025	2026	2027	Objašnjenja
Financijska godina	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	
Ukupni godišnji procijenjeni proizvod (u EUR)	0	0	0	0	0	
– upotreba za preraspodjelu plaćanja (u EUR)	0	0	0	0	0	
– upotreba za druge intervencije za izravna plaćanja (u EUR)	0	0	0	0	0	
– prijenos u EPFRR (u EUR)	0	0	0	0	0	

4.2.3. Primjena na razini članova pravnih osoba ili skupina/na razini skupina povezanih pravnih subjekata (članak 110.)

– Primjena pragova/ograničenja utvrđenih u [Uredbi o strateškom planu] ili [Horizontalnoj uredbi] na razini članova pravnih osoba ili skupina:
Članak 17. stavak 4. [Uredbe o strateškom planu] Smanjenje plaćanja
Primijeni prag : **Ne**

Članak 29. stavak 6. prvi podstavak [Uredbe o strateškom planu] Dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost
Primijeni prag : **Ne**

Članak 30. stavak 4. [Uredbe o strateškom planu] Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike
Primijeni prag : **Ne**

Članak 17. stavak 1. [Uredbe o strateškom planu] Financijska disciplina
Primijeni prag : **Ne**

– Ako su pragove/ograničenja utvrdile države članice, primjena tih pragova/ograničenja na razini članova pravnih osoba/skupina:
Članak 28. [Uredbe o strateškom planu] Plaćanja za male poljoprivrednike

Primijeni prag : **Ne**

Članak 31. [Uredbe o strateškom planu] Ekosheme
Primijeni prag : **Ne**

Članci od 32. do 34. [Uredbe o strateškom planu] Proizvodno vezana potpora dohotku
Primijeni prag : **Ne**

Članak 70. [Uredbe o strateškom planu] Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja
Primijeni prag : **Ne**

Članak 71. [Uredbe o strateškom planu] Prirodna ili druga ograničenja specifična za određeno područje
Primijeni prag : **Ne**

Članak 72. [Uredbe o strateškom planu] Nepovoljni položaj specifičan za određeno područje koji proizlazi iz određenih obveznih zahtjeva
Primijeni prag : **Ne**

Članak 73. [Uredbe o strateškom planu] Ulaganja
Primijeni prag : **Ne**

Članak 75. [Uredbe o strateškom planu] Pokretanje poslovanja mladih poljoprivrednika te osnivanje ruralnih poduzeća
Primijeni prag : **Ne**

– Primjena pragova/ograničenja utvrđenih u [Uredbi o strateškom planu] na razini skupine povezanih pravnih subjekata:
Članak 29. stavak 6. drugi podstavak [Uredbe o strateškom planu] Dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost
Primijeni prag : **Da**
Obrazložite svoju odluku

Uzimajući u obzir povećanu ambiciju za pravedniju raspodjelu Dodatne preraspodijeljene potpore dohotku za održivost, prag od 30 ha pratit će se na razini povezanih pravnih osoba, temeljem podataka iz odgovarajućih nacionalnih registara, pri čemu dodatnu preraspodijeljenu potporu dohotku za održivost može ostvariti samo jedan poduzetnik.

Intervencije:
26.01. - Dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost

4.2.4. Doprinos instrumentima za upravljanje rizicima

Primjenjujete li mogućnost dodjele najviše 3 % izravnih plaćanja za doprinos instrumentu za upravljanje rizicima? : **Ne**
Koji je postotak?
Glavni elementi

4.3 Tehnička pomoć

4.3.1 Ciljevi

Cilj ispunjavanja planiranih aktivnosti provedbe Tehničke pomoći (TP), odnosno širokog raspona aktivnosti povezanih s intervencijama u području poljoprivrede i ruralnog razvoja, jest jačanje kapaciteta

za provedbu SP ZPP-a, uključujući i rješavanje prigovora, unaprjeđenje funkcionalnosti elektroničkog informacijskog sustava za mjerenje uspješnosti provedbe SP ZPP (podrazumijeva poboljšanje provedbe, praćenja, vrednovanja), informiranje i komunikacija, smanjenje administrativnog opterećenja za korisnike i sustav te uspostava i rad Nacionalne mreže Zajedničke poljoprivredne politike uključujući i aktivnosti prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi unutar sustava znanja i inovacija u poljoprivredi (AKIS).

Navedeni sustav provedbe SP ZPP-a omogućit će Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i ribarstva i Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju transparentno informiranje i dodjelu sredstava korisnicima, a sve u skladu s aktivnostima iz nacionalne Strategije sprečavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. godine („Narodne novine“, br. 120/21), čija je provedba u nadležnosti svih državnih tijela.

4.3.2 Opseg i okvirno planiranje aktivnosti

Predviđena su sredstva za aktivnosti TP u iznosu od maksimalno 4% ukupnog doprinosa iz EPFRR-a za strateški plan u okviru ZPP-a.

Planirano je korištenje TP kroz sljedeće aktivnosti:

1. Aktivnosti informiranja i promidžbe SP ZPP-a te aktivnosti za jačanje kapaciteta korisnika za pristup i korištenje SP ZPP-a

Prihvatljivo je financiranje aktivnosti koje doprinose provedbi Komunikacijske strategije i indikativnih godišnjih planova informiranja i promidžbe SP ZPP-a, a to su:

• organiziranje tiskovnih konferencija te priprema različitih oblika priopćenja za medije

• organiziranje i održavanje (u svojstvu organizatora ili suorganizatora) seminara, radionica, konferencija, info-dana, sajmova, potpisivanja ugovora, predavanja, edukacija i drugih događanja namijenjenih korisnicima SP ZPP-a i zaposlenicima institucija koje su potporne institucije za podršku korisnicima i potencijalnim korisnicima SP ZPP-a

• uspostava, unaprjeđenje/nadogradnja i održavanje mrežnih stranica

• organiziranje i provođenje promotivnih aktivnosti, uključujući pripremu, nabavu i tisak promotivnih materijala (brošure, letci, plakati, vodiči za korisnike, video spotovi, informativno-promotivni tekstovi o primjerima dobre prakse i drugi materijali koji doprinose informiranosti o SP ZPP-u)

• ostale aktivnosti koje se odnose na informiranje (potencijalnih) korisnika i šire javnosti o mogućnostima financiranja, a koje imaju za cilj promociju SP ZPP-a uključujući i rezultate provedbe.

2. Aktivnosti usmjerene na jačanje administrativnih kapaciteta UT i AP te aktivnosti za rješavanje operativnih uskih grla u upravljanju SP ZPP-om i smanjenja administrativnog opterećenja korisnika

Prihvatljivo je financiranje aktivnosti koje doprinose osposobljavanju i izgradnji kapaciteta:

• Upravljačkog tijela (UT)

• Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (AP)

• drugih (radnih) tijela neposredno uključenih u navedene aktivnosti.

Prihvatljivi su troškovi redovnih aktivnosti navedenih institucija/ustrojstvenih jedinica/radnih mjesta koje čine operativnu strukturu provedbe SP ZPP-a, kao i troškovi najma, održavanja, unaprjeđenja i opremanja njihovih radnih prostora, aktivnosti za rješavanje operativnih uskih grla i unaprjeđenje u upravljanju, provedbi i kontroli SP ZPP-a te aktivnosti za smanjenje administrativnog opterećenja korisnika.

3. Aktivnosti koje se odnose na zadaće i jačanje kapaciteta Odbora za praćenje provedbe SP ZPP, aktivnosti koje se odnose na praćenje i vrednovanje Programa i SP ZPP-a te ostale aktivnosti potrebne za izmjene, upravljanje i provedbu SP ZPP-a

Prihvatljivo je financiranje:

• aktivnosti koje se odnose na praćenje i vrednovanje Programa ruralnog razvoja (Program) (ex-post) i SP ZPP-a

• usluge neovisnih vanjskih stručnjaka i/ili neovisnih vanjskih suradnika kako bi osigurali neophodne podatke potrebne za praćenje i vrednovanje Programa (ex-post) i SP ZPP-a

• aktivnosti Odbora za praćenje provedbe (OzP) SP ZPP-a

• stručnjaka koji se angažiraju za potrebe rada OzP SP ZPP-a i drugih radnih tijela

• aktivnosti upravljačkih skupina za Financijske instrumente

• usluge prijevoda potrebnih dokumenata, kao i simultani i/ili konsekutivni prijevodi događanja vezanih za SP ZPP

• usluge neovisnih vanjskih stručnjaka i/ili neovisnih vanjskih suradnika kako bi pripremili neophodne potrebne podatke u pripremi izmjena, upravljanju i provedbi SP ZPP-a (primjerice za izradu kalkulacija, studija, analiza i sličnih stručnih dokumenata).

4. Aktivnosti potrebne za osiguranje učinkovitog i sigurnog informacijskog sustava u svrhu provedbe, praćenja i vrednovanja SP ZPP-a

Prihvatljivo je financiranje aktivnosti koje doprinose uspostavi odgovarajućeg informacijskog sustava za praćenje, evidentiranje, upravljanje i izvještavanje o napretku provedbe SP ZPP-a, a to su:

• izrada i unaprjeđenje/nadogradnja/održavanje softverskih sustava i aplikacija praćenja i evidentiranja različitih aspekata provedbe SP ZPP-a

• unaprjeđenje/nadogradnja i održavanje drugih softverskih sustava povezanih s pripremom, provedbom, praćenjem i vrednovanjem SP ZPP-a

• nabava hardverskih komponenti i licenci potrebnih za funkcioniranje softverskih sustava.

UT planira postojeću aplikaciju za korištenje TP prije početka primjene SP ZPP prilagoditi zahtjevima praćenja korištenja TP u okviru provedbe SP ZPP.

Osim navedenih aktivnosti, u okviru TP predviđena je i potpora za uspostavu i rad Nacionalne mreže Zajedničke poljoprivredne politike koja je opisana u poglavlju 4.4., čiji opseg poslova obuhvaća aktivnosti u vezi I. i II. stupa ZPP-a, uključujući i podršku aktivnostima prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi unutar AKIS-a.

U okviru TP mogu se financirati i aktivnosti iz prethodnog programskog razdoblja koje omogućuju nesmetan prijelaz iz jednog programskog razdoblja u drugo, kao i aktivnosti vezane za zatvaranje Programa.

Predviđen je nastavak financiranja troškova Tehničke pomoći sredstvima iz PRR-a tijekom razdoblja 2023.- lipanj 2025. te se za navedeno razdoblje ne planiraju financijska sredstva iz alokacije SP ZPP. Od srpnja 2025. godine Tehnička pomoć će se financirati prema stopi do 4%.

4.3.3 Korisnici

Korisnici TP su Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva koje ima funkciju Upravljačkog tijela SP ZPP i Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju koja ima funkciju provedbenog tijela.

Tijelo za ovjeravanje (certifikaciju) nije prihvatljiv korisnik.

4.3.4. Stopa

Navedite postotak ukupnog doprinosa EPFRR-a strateškom planu u okviru ZPP-a koji će se upotrijebiti za financiranje djelovanja tehničke pomoći. Jedinstveni postotak za razdoblje (najviše 4 %/najviše 6 % za BE, DK, EE, CY, LV, LT, LU, MT, NL, SI, SE) **3.429169464**

4.4 Mreža ZPP-a

4.4.1 Sažeti pregled i ciljevi nacionalne mreže ZPP-a, uključujući aktivnosti potpore EIP-u i prijenos znanja u sustavu AKIS

Kao dio Upravljačkog tijela (UT) Nacionalna mreža ZPP-a (NMZPP) u novom programskom razdoblju će kroz različite alate i aktivnosti, koje će određivati indikativno na godišnjoj razini, doprinijeti ostvarenju obveznih ciljeva iz čl. 126. Uredbe 2021/2115. Budući je NMZPP sukladno SWOT-u nedovoljno prepoznata kao platforma za umrežavanje i povezivanje, u novom razdoblju će se nastojati kroz pojačane godišnje aktivnosti i animiranje članova ojačati uloga Mreže. Članstvo u Mreži je dobrovoljno, a u aktivnostima Mreže mogu sudjelovati i drugi dionici koji nisu članovi Mreže. NMZPP će bit podrška diseminaciji informacija o SP ZPP te će djelovati kao facilitator uključivanja aktera u okviru intervencija namijenjenih provedbi strateškog plana Republike Hrvatske te će bit i podrška suradnji i razmjeni znanja, iskustava i informacija u okviru AKIS-a. Mrežna stranica (www.nrm.hr) i on line sustav članstva Nacionalne ruralne mreže nadogradit će se za potrebe ZPP-a, kako bi se kroz tematske radne grupe, online forum te podršku umrežavanju omogućila adekvatna podrška ostvarivanju ciljeva NMZPP, a posebice AKIS sustavu koji je tek u začecima u Hrvatskoj.

Kroz Poziv članovima Nacionalne mreže ZPP-a na uključivanje u provedbu aktivnosti indikativnih godišnjih akcijskih planova u okviru Višegodišnjeg indikativnog akcijskog plana, kroz postojeće i nove komunikacijske alate (mrežne stranice, sustav članstva, društvene mreže, online forum, organizacijom sastanaka, umrežavanjem, promicanjem primjera dobre prakse..), NMZPP će stavit poseban naglasak i prioritet u dijelu razmjene znanja, iskustava, inovacija (EIP), suradnje među EIP operativnim skupinama, razmjene iskustava s EIP operativnim skupinama iz drugih država članica i Obzor multi-aktor projektima, uključujući suradnju te aktivnosti i politike na koje Europska komisija stavlja naglasak u programskom razdoblju 2023. – 2027. godine. Mreža će u novom programskom razdoblju dati i snažniju podršku LEADER/CLLD-u te projektima transnacionalne suradnje LAG-ova, kao i aktivnostima koje će se na lokalnim razinama provoditi kroz lokalne razvojne strategije odabranih LAG-ova, kao i umrežavanju istih. Mreža će dati podršku i monitoringu i evaluaciji kroz diseminaciju informacija o istom.

4.4.2. Struktura i funkcioniranje nacionalne mreže ZPP-a i upravljanje njome

U novom programskom razdoblju (od 1. siječnja 2023.) Mreža će i dalje biti u nadležnosti Uprave za potpore poljoprivredi i ruralnom razvoju, koja ima funkciju Upravljačkog tijela PRR-a, odnosno SP ZPP-a. Mreža će najkasnije 12 mjeseci nakon što Komisija odobri Strateški plan u okviru ZPP-a postati NMZPP (Uredba EU 2021/2115, čl. 126). Transformacija će započeti pripremom indikativnog Višegodišnjeg akcijskog plana NMZPP 2023.-2027. kojeg usvaja čelnik UT te osnivanjem Upravljačkog odbora NMZPP 2023.-2027. Poziv za proširenje članstva NMZPP, odnosno privlačenje novih članova posebice s obzirom na nove zadatke i uredbe uključujući i obveze za I. Stup, bit će javno objavljen. Jedinica za potporu rada Mreže (NSU) je nadležni Odjel, koji će i dalje imati funkciju tajništva Mreže te provoditi koordinaciju aktivnosti sukladno višegodišnjem indikativnom planu rada/indikativnom godišnjem provedbenom akcijskom planu Mreže. U okviru rada Jedinice za potporu rada Mreže uvrstit će se i EIP u kontekstu komunikacije (diseminacije informacija) prema relevantnim dionicima o postignućima EIP-a te intervencija namijenjenih inovacijama i cjelokupnoj modernizaciji poljoprivrede u Republici Hrvatskoj.

Za proširenu ulogu Mreže u okviru novog ZPP-a potrebno je planirati veći broj administrativnog osoblja (minimalno 5 osoba).

Članstvo Mreže sastavljeno je od gospodarskih i socijalnih partnera te organizacija civilnog društva, uključujući organizacije koje se bave okolišem, nevladine udruge, lokalne akcijske grupe, tijela odgovorna za promociju jednakosti i nediskriminacije, savjetnike, tijela državne uprave, lokalne i regionalne samouprave, stručne ustanove te ostale relevantne institucije koje se bave poljoprivredom i ruralnim

razvojem. Članstvo se po potrebi može mijenjati/dopunjavati kako bi Mreža uspješnije ostvarivala svoje ciljeve i zadatke.

Nacionalnom mrežom ZPP-a upravljat će Upravljački odbor kao koordinacijsko tijelo sastavljen od predstavnika "back office"-a iz članka 114. Uredbe, privatnih i javnih savjetnika, Agencije za plaćanja, te predstavnika iz raznih organizacijskih oblika unutar članstva Mreže.

Predsjednik Upravljačkog odbora Mreže je osoba koja obnaša funkciju čelnika Upravljačkog tijela te donosi indikativni višegodišnji plan rada i organizacije Mreže te sve akte vezane uz rad i funkcioniranje Mreže uključujući imenovanje predstavnika članova u UO.

Upravljački odbor nadležan je za usmjeravanje aktivnosti Mreže koje provode članovi uz operativnu podršku i koordinaciju tajništva NMZPP u svrhu ostvarivanja obaveza iz Uredbe, a putem davanja mišljenja i prijedloga na indikativni godišnji akcijski plan Mreže. Predsjednik UO ovisno potrebama Mreže određuje broj članova i organizacijske oblike za koje su potrebni predstavnici/članovi u UO. Članstvo u Mreži je dobrovoljno i besplatno. Unutar Mreže mogu se osnivati i različite tematske radne grupe, ovisno o prioritetnim područjima koje mogu biti sastavljene od članova i ne-članova Mreže npr. za potrebe AKIS-a, EIP-a, itd. (umrežavajući sve aktere uključujući i privatne savjetodavce). Financiranje rada Mreže i provedbe aktivnosti provodit će se iz tehničke pomoći, od koje do 15% ukupne alokacije ide na uspostavu i rad Nacionalne mreže ZPP-a. U skladu s rezultatima provedbe aktivnosti iz indikativnih višegodišnjeg i godišnjih planova, ako bude potrebno predložiti će se povećanje financijskih sredstva u okviru naknadnih izmjena i dopuna Strateškog plana ZPP.

4.5. Pregled koordinacije, razgraničenja i komplementarnosti između EPFRR-a i drugih fondova Unije aktivnih u ruralnim područjima

U prethodnom programskom razdoblju na razini institucionalnog okvira za korištenje fondova Europske unije uspostavljeno je Koordinacijsko tijelo (Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije) kao središnje tijelo za koordinaciju i praćenje europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova provedbe, a koje nastavlja s radom i u novom razdoblju.

Zakonom o institucionalnom okviru za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj („Narodne novine", br. 116/21) definirane su temeljne funkcije i odgovornosti Koordinacijskog tijela te su definirana programska tijela u svakom od sustava upravljanja i kontrole za provedbu fondova Europske unije u programskom razdoblju 2021. – 2027. Koordinacijsko tijelo na odgovarajući način koordinira izradu programskih dokumenata u suradnji s upravljačkim tijelima i partnerima, a u navedeni proces je bilo uključeno i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva s ciljem osiguravanja demarkacije, odnosno komplementarnosti i sinergije planiranih aktivnosti. Koordinacijsko tijelo osigurava usklađenost između EU fondova i drugih EU izvora te osigurava doprinos usklađenosti s financiranjima iz međunarodnih financijskih institucija te obavlja ostale poslove sukladno Zakonu o institucionalnom okviru za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj, te uredbama o funkcijama, zadaćama i odgovornosti Koordinacijskog tijela i uredbama o tijelima u svakom od pojedinih sustava upravljanja i kontrole, obuhvaćenih Zakonom o institucionalnom okviru za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj.

Republici Hrvatskoj je u programskom razdoblju 2021.- 2027. na raspolaganju 5,4 milijardi EUR-a iz EFRR, 1,18 milijardi EUR-a iz KF, 185,8 milijuna EUR-a iz FPT te 1,93 milijardi EUR-a iz ESF+. U okviru Kohezijske politike, Republika Hrvatska izradila je Program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. (EFRR, KF), Program Učinkoviti ljudski potencijali 2021.– 2027. (ESF+) i Integrirani teritorijalni program 2021. – 2027. (EFRR, FPT). Kroz provedbu navedenih programa se planiraju ostvariti ciljevi politike: Pametnija Europa (specifični ciljevi koji se odnose na: razvoj i jačanje istraživačkih i inovacijskih kapaciteta te primjenu naprednih tehnologija, iskorištavanje koristi digitalizacije za građane, poduzeća i tijela javne vlasti, jačanje rasta i konkurentnosti MSP-ova, razvoj vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju i poduzetništvo, jačanje digitalne povezanosti), Zelenija Europa (specifični ciljevi koji se odnose na: energetsku učinkovitost, obnovljive izvore energije, razvoj pametnih energetskih sustava, mreža i skladištenja na lokalnoj razini, promicanje prilagodbe klimatskim promjenama, sprečavanje rizika od katastrofa, otpornost, promicanje pristupa vodi i održivo upravljanje vodama, prelazak na kružno gospodarstvo, bioraznolikost, zelenu infrastrukturu i smanjenje onečišćenja, promicanje održive multimodalne gradske mobilnosti), Povezanija Europa (specifični ciljevi koji se

odnose na: razvoj održive, pametne, sigurne i intermodalne mreže TEN-T koja je otporna na klimatske promjene te razvoj održive, pametne i intermodalne nacionalne, regionalne i lokalne mobilnosti koja je otporna na klimatske promjene, uključujući bolji pristup mreži TEN-T i prekograničnoj mobilnosti), Europa s istaknutijom socijalnom komponentom (specifični ciljevi koji se odnose na: tržišta rada i pristup kvalitetnom zapošljavanju razvojem socijalnih inovacija i infrastrukture, obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje, povećanje socioekonomske integracije marginaliziranih zajednica, povećanje socioekonomske integracije državljana trećih zemalja, zdravstvena skrb, jačanje uloge kulture i turizma u gospodarskom razvoju i socijalnoj uključenosti) i Europa bliža građanima (specifični ciljevi koji se odnose na: poticanje integriranog društvenog i gospodarskog razvoja, razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u urbanim područjima te poticanje integriranog lokalnog društvenog i gospodarskog razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u područjima koja nisu urbana). Od navedenih programa Kohezijske politike treba istaknuti Integrirani teritorijalni program 2021. – 2027. koji je usmjeren na potrebe regionalne i lokalne razine (industrijska tranzicija regija, razvoj urbanih područja kao pokretača regionalnog rasta i razvoja njihovih funkcionalnih područja, razvoj održivih i zelenih otoka te pravedna tranzicija na području Sisačko-moslavačke i Istarske županije).

Komplementarnom i sinergijskom provedbom aktivnosti i ulaganja iz više fondova u ruralnim područjima (uzimajući u obzir potrebnu demarkaciju između fondova) doprinijeti će se jačoj učinkovitosti odnosno kvalitetnijim rezultatima provedbe projekata financiranih sredstvima EU što bi trebalo rezultirati i zaustavljanjem procesa negativnih demografskih trendova i revitalizacijom ruralnih područja. Kako bi se negativni demografski trendovi zaustavili te se pokrenula revitalizacija ruralnih područja, stanovnicima ruralnih područja potrebno je osigurati bolje uvjete života koje će doprinijeti održivom razvoju ruralnih područja odnosno stvaranju okruženja poželjnog za rad i život.

Potreba za demarkacijom u financiranju identificirana je za (privatne) investicije u gospodarstvu, a gdje je bilo potrebno odrediti demarkaciju za financiranje projekata prerađivačko-prehrambene industrije (iz SP ZPP financirati će se investicije gospodarstvenika kojima je izlazni proizvod na Annex I Ugovora o pristupanju) te drvne industrije (iz SP ZPP-a financirati će se investicije do faze predindustrijske prerade drva, uključujući istu). Komplementarnost i sinergija su definirane u investicijama u lokalnu infrastrukturu (vodovod), digitalizaciju i turizam (iz SP ZPP financirati će se investicije na poljoprivrednom gospodarstvu, a iz fondova EU kohezijske politike nacionalna/javna infrastruktura).

Za potrebe provedbe projekata javne infrastrukture napravljena je demarkacija i koordinacija s upravljačkim tijelima za ostale fondove. Prvi koraci su napravljeni u Sporazumu o partnerstvu, a potom i u pojedinim programskim dokumentima koji reguliraju provedbu projekata financiranih sredstvima EU.

EPFRR će, putem intervencije 73.13. Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima, pružiti podršku za ulaganja u malu infrastrukturu javne namjene u ruralnim područjima najviše ukupne vrijednosti projekta do 2.500.000 EUR i potpore po projektu do 2.000.000 EUR. Kroz EPFRR financirat će se ulaganja u nerazvrstane ceste, tržnice, dječje vrtiće, skloništa za životinje, centre za unaprjeđenje i razvoj poljoprivrede i vatrogasne domove dobrovoljnih vatrogasnih društava (osim na otocima, koji se financiraju sredstvima Kohezijske politike) u naseljima do 5.000 stanovnika, pri čemu će se voditi računa o komplementarnosti s ostalim fondovima EU.

Ulaganja u rani i predškolski odgoj i obrazovanje (RPOO) provodit će se komplementarno kroz NPOO, EFRR i ESF+. Kroz EFRR planirana su infrastrukturna ulaganja u RPOO, a iz ESF+ će se ulagati u podizanje kadrovskih i materijalnih uvjeta ustanova RPOO i subvencioniranje sudjelovanja u RPOO, posebice djece ranjivih skupina. Na razini predškolskog odgoja i obrazovanja predviđena su ulaganja u infrastrukturu potrebna radi poboljšanja dostupnosti ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja isto kao i jednakosti obrazovnih šansi tijekom cijelog obrazovnog procesa financiranjem iz NPOO i SP ZPP. Financiranjem iz ESF+ planirano je uključivanje djece u socijalno-ekonomski nepovoljnom položaju kao i povećanje kvalitete predškolskih programa odgoja i obrazovanja te stručno usavršavanje odgojitelja. Ulaganja u dječje vrtiće kroz EPFRR se odnose na rekonstrukciju postojeće građevine ili gradnju nove građevine sa ili bez opremanja u naseljima do 5.000 stanovnika. Ulaganja ne obuhvaćaju financiranja plaća zaposlenika, edukacije zaposlenika odnosno troškove smještaja djece.

U pogledu ulaganja u sustave javne vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanje otpadnih voda, EPFRR nastavit će ulagati u aglomeracije do 2.000 ES (ekvivalent stanovnika), dok će Kohezijska politika nastaviti ulagati u sustave u aglomeracijama iznad 10.000 ES (ekvivalent stanovnika). Ulaganja u sustave

javne vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanje otpadnih voda prate identificirane potrebe u sklopu strateških dokumenata upravljanja vodama, a redoslijed ulaganja, neovisno o izvoru financiranja, ovisi o raspoloživosti sredstava, prioritetu ulaganja te samoj spremnosti za realizaciju. Identificirane potrebe značajno nadilaze dostupna sredstva stoga se za investicije u vodno gospodarstvo koriste svi raspoloživi instrumenti financiranja.

Potrebe za ulaganjima u sustave javne vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda prepoznate su u dosadašnjim programskim dokumentima za financiranje iz fondova EU te su se ulaganja u sustave javne vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, slijedom identificiranih potreba nacionalnih strateških dokumenata, financirala u okviru programskih razdoblja 2007. - 2013. i 2014. - 2020., te se predlažu za financiranje i u programskom razdoblju 2021.-2027., a također će biti predložena za financiranje i kroz NPOO.

U okviru SP ZPP, kroz intervenciju 74.01 Potpora za sustave javnog navodnjavanja, financirat će se ulaganja u sustave javnog navodnjavanja koja se odnose na gradnju novog sustava javnog navodnjavanja u skladu s tehničkim rješenjima i građevinskom dozvolom, a koji dovodi do povećanja neto navodnjavanog područja. Navedena potpora se dodjeljuje za gradnju sustava koji će omogućiti dovod vode do parcela krajnjih korisnika koji se nalaze u obuhvatu sustava javnog navodnjavanja, dok će se ulaganja u sustave za navodnjavanje na poljoprivrednom gospodarstvu za potrebe primarne proizvodnje poljoprivrednog gospodarstva financirati kroz intervencije 73.10 Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju, 73.12. Potpora malim poljoprivrednicima i 75.01 Uspostava mladih poljoprivrednika.

Infrastrukturu u ruralnim područjima koja spada u “small scale projects” moći će provoditi LAG-ovi ovisno o potrebama pojedinog LAG područja i financijskim ograničenjima LRS ("small scale projects” su projekti čija je najviša ukupna vrijednost projekta do 300.000 EUR). Kroz ERFRR provodit će se inicijativa Pametnih sela pri čemu će uloga LAG-ova biti od iznimne važnosti. U Republici Hrvatskoj koncept Pametnih sela planira se provesti kroz 2 modela: putem LRS LAG-ova (SP ZPP) kako je opisano u intervenciji 77.06. Potpora LEADER (CLLD) pristupu i dodatno, putem programa pilot područja Pametnih sela (nacionalni i drugi izvori financiranja). Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva planira izraditi nacionalni program za potporu konceptu Pametnih sela koji će se provesti na ruralnim pilot područjima u suradnji s LAG-ovima s ciljem poboljšanja odnosno unaprjeđenja socioekonomskih i životnih uvjeta na selima. Programom za pilot područja Pametnih sela definirat će se kriteriji za odabir pilot područja, izvori i način financiranja, prihvatljive aktivnosti, razdoblje provedbe programa te uvjeti i način provedbe istog.

PKK podržat će ulaganja u javni gradski, ali i prigradski prijevoz te ulaganja u biciklističku infrastrukturu, koja je od iznimnog značaja za stanovništvo potpomognutih i brdsko-planinskih područja u obavljanju svakodnevnih obaveza poput odlaska na posao ili školu što će doprinijeti jačanju urbano-ruralnih poveznica. U okviru ITP-a ulaganja će se usmjeriti i na jačanje razvojne uloga manjih gradova kako bi se smanjile razlike između urbanih i ruralnih područja kroz njihov razvoj i potaknuo policentrični razvoj.

Aktivnosti u okviru PKK i ITP usmjerit će se na aktivnosti koje doprinose pojačanom rastu i konkurentnosti MSP-ova, poboljšanju okvira poslovne podrške, jačanju izvoznih potencijala te uključivanja u regionalne i međunarodne lance vrijednosti. U okviru ITP-a, prioriteta Industrijska tranzicija hrvatskih regija, ulaganja će se usmjeriti na unaprjeđenje regionalne konkurentnosti NUTS 2 regija te rast i razvoj MSP-ova u okviru regionalnih lanaca vrijednosti koji čine okosnicu lokalnog gospodarstva.

Dok će aktivnosti iz EU fondova u okviru PKK biti proširene i na jačanje operativne sposobnosti za djelovanje, uključujući šumske požare i požare otvorenog tipa, prevenciju klimatskih promjena, jačanje sustava za praćenje klimatskih promjena, te razminiranja, iz EPFRR će se na razini poljoprivrednog gospodarstva financirati investicije u sektoru poljoprivrede kojima je cilj prilagodba klimatskim promjenama, npr. oprema protiv tuče, mraza i slično. Također, bolesti bilja i životinja spadaju pod prihvatljive rizike temeljem Nacionalne procjene rizika te su aktivnosti za njihovu kontrolu dio redovitih aktivnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva koje će predvidjeti moguće financiranje iz EPFRR.

Ulaganja u promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije predviđena su u okviru PKK, dok su kroz ITP predviđena ulaganja u energetsku učinkovitost i mjere nisko-ugljičnog razvoja na lokalnoj razini putem obnovljivih izvora energije na integrirani način, na području gradova. Na integrirani

način, kroz ITP ulagat će se i na području otoka, u energetsku obnovu isključivo više javnih zgrada unutar istog otoka, ugradnju fotonaponskih modula te dizalica topline gdje je to primjenjivo, uz još barem jedan pametni/energetski učinkovit projekt u javnom prostoru na tom otoku. Iz SP ZPP-a sufinancirati će se ulaganja na razini poljoprivrednih gospodarstva u OIE s time da izgrađene kapacitete, odnosno proizvedenu energiju moraju koristiti u svrhu primarne poljoprivredne proizvodnje ili prerade poljoprivrednih proizvoda iz Priloga I Ugovora o EU.

Promicanja prelaska na kružno gospodarstvo predviđene su kroz PKK, EFPRA kao i u NPOO-u uz jasnu demarkaciju potencijalnih ulaganja. EPFRR, EFPRA i EFRR pridonijet će provedbi mjera utvrđenih u Prioritetnom akcijskom okviru (PAO), prema područjima nadležnosti, odnosno bioraznolikosti u ruralnom i poljoprivrednom sektoru EPFRR, u pomorstvu, ribarstvu i moru EFPRA te u urbanim područjima i parkovima prirode EFRR.

U razdoblju 2021. - 2026. provodit će se i reforme iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti Republike Hrvatske (NPOO RH), a za koordinaciju i praćenje istih uspostavljena je struktura koja uključuje Vladu Republike Hrvatske, Ministarstvo financija te ministarstva nadležna za provedbu pojedinih reformi.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (u daljnjem tekstu: MP) nadležno je za podkomponentu NPOO-a C1.5. Unaprjeđenje korištenja prirodnih resursa i jačanje lanca opskrbe hranom, ukupne vrijednosti 131,1 milijun eura, koja uključuje četiri reforme:

C1.5. R1 Uspostava mreže logističke infrastrukture za jačanje proizvodno tržišnog lanca u sektoru voća i povrća – uključuje izgradnju logističko distributivnih centara za voće i povrće koje će biti u većinskom vlasništvu, ili će njima upravljati, priznate proizvođačke organizacije u navedenom sektoru kojima je za te zadaće osigurana potpora za jačanje kapaciteta (navedeno u poglavlju 3.5.1);

C1.5. R2 Unaprjeđenje sustava za restrukturiranje poljoprivrednog zemljišta i komasaciju – uključuje uspostavu 90 trajnih postaja za monitoring zemljišta te donošenje (novog) zakona i podzakonskih akata i provedbu komasacije na najmanje 18 tisuća hektara (navedeno u poglavlju 2.3);

C1.5. R3 Digitalna transformacija poljoprivrede – uključuje digitalizaciju najmanje 30 javnih usluga iz nadležnosti MP, razvoj platforme Pametna poljoprivreda te uspostavu sustava sljedivosti za poljoprivredne proizvode (navedeno u poglavlju 8.5 Strategija digitalizacije i 2.3.3);

C1.5. R4 Unaprjeđenje sustava doniranja hrane – uključuje infrastrukturno opremanje posrednika u lancu doniranja hrane, dogradnju IT sustava i razvoj platforme za doniranje te edukacijsko-informacijske kampanje s ciljem smanjivanja otpada od hrane (navedeno u SWOT analizi SO9).

Reforme R1, R2 i R3 imaju sinergijski učinak s intervencijama SP ZPP.

Potreba za demarkacijom između NPOO (reforme koje nisu u nadležnosti MP) i SP ZPP je identificirana u ulaganjima u dječje vrtiće i sustave javne vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja.

Republika Hrvatska provedbom Nacionalnog plana razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine planira poboljšati digitalnu povezivost, a aktivnosti je planirano financirati kroz Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2026., Program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. i vlastitih sredstva operatera. Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine, kao srednjoročni akt strateškog planiranja, izrađen je sa svrhom daljnjeg razvoja širokopojasnog pristupa, uz pojačane aktivnosti na otklanjanju uočenih prepreka i nedostataka u dosadašnjem razvoju, čime se ostvaruje kontinuitet javne politike i strateške važnosti izgradnje mreža vrlo velikog kapaciteta kao uvjeta daljnje digitalne tranzicije društva.

Kroz financiranje projekata u području specifičnog cilja 5 – uvođenje i najbolja uporaba digitalnih kapaciteta te interoperabilnost unutar *Digital Europe Programme*, doprinijeti će se sinergijskom učinku digitalizacije ruralnih područja s potencijalnim doprinosom i poljoprivrednom sektoru.

Sinergija Obzor Europa sa Strateškim planom se prvenstveno očekuje kroz pružanje podrške i diseminaciju rezultata dobivenih iz R&I projekata financiranih kroz Obzor Europa, ali i prepoznavanje potreba poljoprivrednog sektora u području istraživanja i razvoja u sklopu tog programa. Važno je napomenuti da će se raditi na boljem povezivanju EIP operativnih skupina s Obzor projektima koji uključuju više sudionika, kako bi bile u mogućnosti sudjelovati u takvim projektima. Ti projekti imaju i preporuku uključivanja EIP operativnih skupina u opis svoje teme. Na primjer, aktivnosti koje organizira Europska mreža ZPP mogle bi ići u cilju širenja informacija u vrijeme objavljivanja godišnjih programa rada Obzor za povezivanje EIP operativnih skupina s budućim konzorcijima Obzora i međusobnog povezivanja EIP operativnih skupina kako bi se razvili prijedlozi za posebne tematske mreže Obzora, a

naročito one namijenjene isključivo EIP operativnim skupinama (2 milijuna po projektu kako bi se dalje razvijale teme na kojima su EIP operativne skupine radile).

Također, povezanost između Obzor kontaktnih točaka i EIP-a u sklopu Europske mreže ZPP, pomoći će u interakciji između tekućih i budućih Obzor projekata, tako da EIP operativne skupine i drugi dionici AKIS-a mogu sudjelovati u Obzor projektima u skladu sa svojim interesima. U tome puno može pomoći baza podataka koja se vodi o svim EIP operativnim skupinama i Obzor projektima, a koju Europska mreža ZPP može koristiti.

Ostali relevantni dijelovi programa Obzor Europa, a u kojima bi se mogla utvrditi komplementarnost, su oni u klasteru 5. i 6. drugog stupa programa. Uz ove klastere, vjerujemo kako bi područje od interesa mogle biti i EU misije, kao što je misija „A Soil Deal for Europe" koja omogućuje da djelatnici u cijelom prehrambenom lancu sudjeluju u projektnim aktivnostima, uključujući poljoprivrednike, upravitelje zemljišta, industriju, potrošače i društvo u cjelini, itd.

U pojedinim temama poljoprivrednici su pozvani da sudjeluju unutar aktivnosti projekata ili kao oni na koje se odnose očekivani projektni rezultati i učinci (*Improving food systems sustainability and soil health with food processing residues, Soil biodiversity and its contribution to ecosystem services* i sl.).

Kako bi se ojačala poveznica zaštite okoliša i poljoprivrede, dviju važnih politika koje oblikuju ruralni prostor, a s ciljem poboljšanja provedbe SP ZPP na području zaštite okoliša i bioraznolikosti, predviđeno je zajedničko sudjelovanje oba nadležna ministarstva (Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja i MP), a potencijalno i drugih dionika, u projektima prvenstveno LIFE 2021. – 2027. programa. Tehničkom pomoći SP ZPP-a osigurati će se sufinanciranje projekata s ciljem unaprjeđenja provedbe postojećih mjera/intervencija kao i identifikaciju odnosno razvoj novih.

U okviru PKK planirana su ulaganja u cilju jačanja znanstvene izvrsnosti i istraživačko-poslovne suradnje u okviru S3 dok će u okviru ITP-a naglasak biti na postizanju širenja i difuzije inovacija te unaprjeđenju regionalne konkurentnosti pojedine NUTS2 regije u industrijskoj tranziciji, kao regionalnom aspektu S3.

Određena ulaganja iz FPT bit će komplementarna s potencijalnim ulaganjima iz EPFRR usmjerenih na održivu proizvodnju hrane. FPT predviđa ulaganja u poduzetničku infrastrukturu na području Sisačko-moslavačke i Istarske županije te ulaganja u razvoj poljoprivredne i prehrambene poduzetničke infrastrukture u Istarskoj županiji kroz uspostavu centra za agropoduzetništvo.

Doprinos u ostvarenju Partnerstva za sigurne i održive prehrambene sustave za ljude, planet i klimu vidljiv je i kroz izrađenu zakonsku regulativu te IT sustav za doniranje hrane „e-doniranje", koji je nadograđen u okviru provedbe reforme NPOO-a, s ciljem jednostavnijeg i bržeg povezivanja donatora hrane i posrednika u lancu doniranja hrane. Unutar SP ZPP nije planirana potpora za provedbu Partnerstva za sigurne i održive prehrambene sustave za ljude, planet i klimu.

Doprinos Dugoročnoj viziji za ruralna područja EU-a do 2040. ostvarit će se i kroz koncept Pametnih sela, a sve u svrhu dobivanja pametnog i održivog ruralnog prostora. Digitalizacija svakodnevnih procesa u ruralnom prostoru u svrhu održivog razvoja se ističe kod svih aktivnosti. Veliki doprinos se očekuje od LAG-ova koji provedbom svojih intervencija imaju najveće mogućnosti detektirati i odgovoriti potrebama lokalne zajednice i sukladno svojim financijskim mogućnostima doprinijeti održivom i pametnom razvoju ruralnih područja. Korisnici će i kroz intervencije SP ZPP-a biti u mogućnosti financirati konkretne aktivnosti i ulaganja koja doprinose digitalizaciji njihovih procesa i usluga, a time i ruralnog prostora kao takvog.

4.6 Financijski instrumenti

4.6.1 Opis financijskog instrumenta

Prilikom uvođenja financijskih instrumenata u PRR za razdoblje 2014.-2020. provedena je ex ante procjena "Potencijalna buduća uporaba financijskih instrumenata u hrvatskom poljoprivrednom sektoru u financijskoj perspektivi 2014. - 2020." [1] (Europska investicijska banka, 2018.). Spomenutom procjenom utvrđen je jaz u financiranju sektora poljoprivrede, prerade i šumarstva od preko 1.284,85 mil. EUR/godišnje. Iako je identificirani financijski jaz, odnosno nedostatak financiranja, djelomično ublažen provedbom financijskih instrumenata Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske uspostavljenih u programskom razdoblju 2014.-2020., jasno je da i dalje postoje značajne potrebe za povoljnim financiranjem u sektoru poljoprivrede i prerade. Izvješće o financijskim potrebama u poljoprivredi i

poljoprivredno prehrambenom sektoru [2] (EK/EIB, 2020.), objavljeno u svrhu boljeg razumijevanja pokretača ulaganja, dostupnosti financiranja, problema u financiranju te postojećeg financijskog jaza, potvrdilo je postojanje financijskog jaza poljoprivrednog sektora, procijenjenog na vrijednost između 820 i 1.400 mil. EUR te dodatno naglasilo otežan pristup financiranju za mlade poljoprivrednike, uz procjenu financijskog jaza za tu skupinu potencijalnih krajnjih primatelja na razinu vrijednosti između 413 i 513 mil. EUR.

Uzimajući u obzir dostupne relevantne podatke o potrebama za financiranjem u sektorima poljoprivrede i prerade, Upravljačko tijelo će prije dodjeljivanja novih programskih sredstava u okviru SP ZPP ažurirati/revidirati postojeću ex ante procjenu, a postojeći će se financijski instrumenti provoditi do kraja 2025. godine, bez mogućnosti kombiniranja bespovratnih potpora i potpora putem financijskih instrumenata. Kombinacija bespovratnih potpora i FI biti će moguća tijekom provedbe FI u okviru SP ZPP. U ex ante procjeni za programsko razdoblje 2023.-2027. ažurirati/revidirati će se predloženi iznos programskog doprinosa SP ZPP financijskim instrumentima i očekivani doprinos financijskih instrumenata ostvarenju specifičnih ciljeva SP ZPP-a te po potrebi i ostali elementi.

Potpora u obliku FI može se pružiti u obliku zajmova, zajmova s kapitalnim rabatom (capital rebate), kredita i jamstava, na čitavom ruralnom području RH, za intervencije u skladu s člancima 73. i 75. Uredbe (EU) br. 2021/2115. Cilj ovog tipa potpore je omogućiti povoljna sredstva za realizaciju financijski održivih projekata s posebnim naglaskom na financijske pogodnosti za mlade poljoprivrednike i poduzetnike mikro, malog i srednjeg gospodarstva u definiranim sektorima, a koji izravno doprinose strateškom cilju 2 (SO2) SP ZPP i strateškom cilju 8 (SO8) SP ZPP.

Krajnji primatelji čija ulaganja imaju otežan pristup kapitalu zbog stanja u sektorima poljoprivredne proizvodnje i prerade te pripadaju sektorima koji su posebno osjetljivi na tržišne i druge poremećaje mogu biti prioritizirani pri dodjeli zajmova s kapitalnim rabatom krajnjim primateljima, u skladu s analizama iz ex ante procjene.

Sporazumom o financiranju propisat će se osnovni uvjeti za dodjelu zajmova s kapitalnim rabatom, uključujući fiksni ili unaprijed definirani postotak ili fleksibilni pristup te vrijeme kada će se kapitalni rabat aktivirati. Programom za dodjelu zajmova s kapitalnim rabatom propisat će se pokazatelji temeljeni na učinku („okidači“ za kapitalni rabat), prema uvjetima dogovorenim u Sporazumu o financiranju, koje je potrebno postići za otpis dijela glavnice kredita u obliku bespovratnih sredstava.

Pogodnosti koje FI pružaju krajnjim primateljima su niže kamatne stope od tržišnih, duži poček i rok otplate, niži zahtjevi za instrumentima osiguranja te izdavanje FI bez naknada za krajnje korisnike.

Odabir krajnjih primatelja mora biti transparentan te se moraju poduzeti aktivnosti za sprečavanje sukoba interesa.

Upravljačko tijelo će dodijeliti doprinos iz SP ZPP financijskim instrumentima osnovanim na nacionalnoj razini koji će se provoditi pod odgovornošću Upravljačkog tijela putem odvojenih blokova financiranja ili fiducijarnih računa. Uz doprinos iz SP ZPP, financijskim instrumentima može biti dodijeljeno i dodatno nacionalno financiranje iz sredstava očekivanog povrata sredstava financijskih instrumenata Programa ruralnog razvoja na način kako je to opisano u Prilogu V.

Upravljačko tijelo će izravno dodijeliti ugovor za provedbu financijskog instrumenta u skladu s člankom 59. točkom 3. Uredbe (EU) br. 2021/1060. Ako Upravljačko tijelo odabere tijelo za provedbu FI koje provodi holding fond, odabrano tijelo može, uz poštivanje propisa o javnoj nabavi, odabrati druga tijela za provedbu posebnih fondova.

Potencijalna tijela kojima će Upravljačko tijelo dodijeliti financijski doprinos iz SP ZPP su Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR) te Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG-BICRO).

Sporazumi o financiranju uključit će najmanje elemente utvrđene u Prilogu X. Uredbe (EU) br. 2021/1060.

Financijski instrumenti mogu se kombinirati s programskom potporom u obliku bespovratnih sredstava EPFRR, ali ne mogu se kombinirati s potporom iz bilo kojeg drugog fonda ili drugog instrumenta Unije.

Sva potpora pružena putem financijskih instrumenata bit će usklađena s primjenjivim pravilima o državnim potporama/potporama male vrijednosti.

Element potpore pružene kroz financijske instrumente izračunava se kao bruto ekvivalent potpore (eng. GGE) prihvatljivih troškova kredita, zajma ili jamstva.

Za ulaganja koja spadaju u područje primjene članka 42. UFEU-a, financijski instrumenti mogu se osigurati u obliku zajmova i/ili jamstava, zajmova za obrtna sredstva, kao i zajmova s kapitalnim rabatom, uzimajući u obzir sljedeće aspekte:

U slučaju ulaganja podržanih kombinacijom financijskog instrumenta (zajma) s bespovratnim sredstvima u obliku kapitalnog rabata (zajmovi s kapitalnim rabatom) u jednoj operaciji u skladu s člankom 58. stavkom 5. Uredbe (EU) 2021/1060, programska potpora u obliku bespovratnih sredstava mora biti izravno povezana i potrebna za financijski instrument te ne smije premašiti vrijednost ulaganja podržanih financijskim proizvodom. Za svaki izvor potpore vodit će se zasebna evidencija. U skladu s člankom 58. stavcima 6. i 7. Uredbe (EU) 2021/1060) bespovratna sredstva ne smiju se koristiti za nadoknadu potpore primljene iz financijskih instrumenata, a financijski instrumenti ne smiju se koristiti za predfinanciranje bespovratnih sredstava.

Bruto protuvrijednost potpore zajedno s bespovratnim sredstvima gdje je to primjenjivo, ne smije biti veća od praga intenziteta potpore definiranog u pojedinoj FI intervenciji. Intenzitet potpore može se uvećati prema uvjetima navedenim u pojedinoj FI intervenciji.
Ukupan iznos potpore za obrtna sredstva koja se pruža krajnjem primatelju mora biti u skladu s člankom 80. stavkom 3. Uredbe (EU) 2021/2115.

[1] https://ruralnirazvoj.hr/files/documents/Final-Report-Ex-ante-Croatia-Agriculture-1.pdf
[2] https://www.fi-ompass.eu/sites/default/files/publications/financial_needs_agriculture_agrifood_sectors_Croatia.pdf

4.7 Zajednički elementi za vrste intervencija za ruralni razvoj

4.7.1 Popis neprihvatljivih ulaganja

Popis neprihvatljivih ulaganja i troškova za intervencije ruralnog razvoja
Neprihvatljiva ulaganja:

- Ulaganja u veliku infrastrukturu (projekti koji traže dodjelu potpore iz Strateškog plana veću od 15.000.000 eura)
- Ulaganja u pošumljavanje koja nisu u skladu s ciljevima u području klime i okoliša u skladu s održivim načelima upravljanja šumama kako je navedeno u paneuropskim smjernicama za pošumljavanje.
- Ulaganja u navodnjavanje koja nisu u skladu s člankom 74. Uredbe (EU) br. 2021/2115

Neprihvatljivi troškovi:

- kupnja prava na poljoprivrednu proizvodnju, osim u slučaju financijskih instrumenata

- kupnja prava na plaćanja, osim u slučaju financijskih instrumenata
- kupnja zemljišta u iznosu većem od 10% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta, osim u slučaju kupnje zemljišta u svrhu očuvanja okoliša i očuvanja tla bogatog ugljikom ili kupnje zemljišta od strane mladog poljoprivrednika putem financijskih instrumenata te potpore za pokretanje poslovanja mladih poljoprivrednika iz članka 75. Uredbe (EU) 2021/2115; u slučaju financijskih instrumenata ta se gornja granica primjenjuje na prihvatljive javne rashode isplaćene krajnjem primatelju ili, u slučaju jamstava, na iznos dotičnog zajma.
- kupnja objekta u iznosu većem od 10% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta, osim u slučaju financijskih instrumenata i potpore za pokretanje poslovanja mladih poljoprivrednika iz članka 75. Uredbe (EU) 2021/2115
- kupnja životinja, jednogodišnjih biljaka i njihova sadnja, osim u slučaju financijskih instrumenata te osim:
- onih koje služe za obnovu poljoprivrednog ili šumskog potencijala nakon prirodnih katastrofa, nepovoljnih klimatskih prilika ili katastrofalnih događaja
- onih koje služe za zaštitu stoke od velikih grabežljivaca ili se koriste u šumarstvu umjesto strojeva
- kupnje ugroženih pasmina kako je definirano u članku 2. točki 24. Uredbe (EU) 2016/1012 Europskog parlamenta i Vijeća u okviru obveza iz članka 70.Uredbe (EU) 2021/2115 ili
- u cilju očuvanja biljnih sorti kojima prijeti genetska erozija u okviru obveza iz članka 70. Uredbe (EU) 2021/2115
- potpore za pokretanje poslovanja poljoprivrednika iz članka 75. Uredbe (EU) 2021/2115
- troškovi nastali prije podnošenja zahtjeva za potporu (osim ako intervencijom nije drugačije propisano), osim općih troškova i troškova kupnje zemljišta/objekata, tekućih troškova i animacije LAG-ova ali ne prije 1. siječnja 2023. godine
- porez na dodanu vrijednost (PDV) za korisnike koji su porezni obveznici upisani u registar obveznika PDV-a i imaju pravo na odbitak pretporeza
- drugi porezi te propisane naknade i doprinosi, osim u intervenciji 77.06. u kojoj su prihvatljive naknade i doprinosi za plaće
- kamate na dug s izuzetkom onih na bespovratna sredstva dana u obliku subvencija kamatne stope ili subvencija naknada za jamstvo
- troškovi vezani uz ugovor o leasingu, kao što su marža davatelja leasinga, troškovi kredita i refinanciranja kamata, režijski troškovi i troškovi osiguranja
- novčane kazne, financijske kazne i troškovi sudskih postupaka
- rabljena poljoprivredna mehanizacija, strojevi, oprema i gospodarska vozila, osim ako je u pojedinim intervencijama predviđena kao iznimka. Uvjeti pod kojima se kupnja rabljene opreme može smatrati prihvatljivim troškovima su kako slijedi: prodavatelj rabljene opreme podnijet će pisanu izjavu o porijeklu robe i potvrdit će u pisanoj formi da u proteklih 5 godina niti jedan od tih proizvoda nije kupljen sredstvima državne ili EU potpore; cijena takve opreme ne smije biti viša od njene tržišne vrijednosti i mora biti manja od cijene slične nove opreme; oprema mora imati tehničke karakteristike u skladu s potrebama intervencije i udovoljavati prihvatljivim normama i standardima. Neispunjavanjem bilo kojeg od navedenih uvjeta, trošak za rabljenu opremu postat će neprihvatljiv.
- opći troškovi u iznosu većem od 10% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta (bez općih troškova). Pod općim troškovima podrazumijevaju se troškovi pripreme poslovnog plana, troškovi pripreme dokumentacije, troškovi projektno - tehničke dokumentacije, geodetskih podloga, elaborata, trošak nadzora
- nepredviđeni radovi u gradnji i ostali nepredviđeni troškovi
- troškovi održavanja/sanacije/adaptacije (osim u LAG intervencijama) i amortizacije.

Popis neprihvatljivih vrsta troškova u sektoru voća i povrća i sektoru pčelarstva

1. Opći troškovi proizvodnje, a posebno troškovi (i certificiranih) micelija, sjemena i netrajnih

biljaka; sredstva za zaštitu bilja (uključujući integrirane kontrolne materijale); gnojiva i drugi inputi; troškovi prikupljanja ili transporta (interni ili eksterni); troškovi skladištenja; troškovi pakiranja (uključujući korištenje i upravljanje ambalažom), čak i kao dio novih procesa; operativni troškovi (osobito električna energija, gorivo i održavanje).

2. Povrat kredita podignutih za intervenciju.
3. Kupnja zemljišta koje nije izgrađeno u iznosu većem od 10 % od ukupno prihvatljivih troškova predmetne operacije.
4. Ulaganja u prijevozna sredstva koja će se koristiti za marketing ili distribuciju od strane proizvođačkih organizacija ili korisnika u sektoru pčelarskih proizvoda.
5. Operativni troškovi unajmljene robe.
6. Troškovi vezani uz ugovor o leasingu (porezi, kamate, troškovi osiguranja, itd.) i operativni troškovi.
7. Podugovaranje ili ugovaranje vanjskih izvođača koji se odnose na operacije ili troškove koji su navedeni kao neprihvatljivi na ovom popisu.
8. Bilo koji nacionalni ili lokalni porezi ili fiskalni nameti.
9. Kamate na dug osim ako je doprinos nije u obliku izravnih bespovratnih sredstava.
10. Ulaganja u dionice ili kapital trgovačkih društava ako ulaganje predstavlja financijsko ulaganje.
11. Troškovi nastalih od drugih strana osim korisnika, proizvođačke organizacije ili njihovih članova, udruga proizvođačkih organizacija ili njihovih članova proizvođača, ili društva kćeri ili subjekta unutar lanca podružnica u smislu članka 31. stavka 7., ili uz odobrenje države članice, od strane zadruge koja je članica proizvođačke organizacije.
12. Intervencije koji se ne izvode na gospodarstvima i/ili prostorijama proizvođačke organizacije, udruge proizvođačkih organizacija ili njihovih članova proizvođača, ili podružnica, ili subjekta unutar lanca podružnica u smislu članka 31. stavka 7., ili uz odobrenje države članice, od strane zadruge koja je članica proizvođačke organizacije.
13. Intervencije koje je izvršio vanjski izvođač ili koje provodi korisnik, proizvođačka organizacija izvan Unije, osim intervencija promidžbe, komunikacije i marketinga kako je navedeno u članku 47. stavku 1. točki (f) Uredbe (EU) br. 2021/2115.

Popis neprihvatljivih vrsta troškova u sektoru vina

1. Svakodnevno upravljanje vinogradom.
2. Zaštita od šteta od divljači, ptica ili tuče.
3. Izgradnja vjetrobrana i vjetrozaštitnih zidova.
4. Prilazi i dizala.
5. Kupnja traktora ili transportnih sredstava bilo koje vrste.
6. Krčenje zaraženih vinograda i gubitak prihoda nakon obveznog krčenja iz zdravstvenih ili fitosanitarnih razloga.

4.7.2 Definicija ruralnog područja i primjenjivosti

Ruralno područje se definira kao cijelo područje Hrvatske osim upravnih središta četiri grada (Zagreb, Split, Rijeka i Osijek).

4.7.3. Dodatni elementi zajednički za sektorske intervencije, za intervencije za ruralni razvoj ili za sektorske intervencije i intervencije za ruralni razvoj

Isplata predujma u visini do 50 % moguća je u okviru intervencija iz članaka 73., 74. i 77. Uredbe (EU) 2021/2115.

U skladu s člankom 60. stavkom 4. SPR-a, najmanje 5% izdataka za vino bit će rezervirano za radnje usmjerene na zaštitu okoliša, prilagodbu klimatskim promjenama, poboljšanje održivosti proizvodnih sustava i procesa, smanjenje utjecaja sektora vina iz Unije na okoliš, uštedu energije i poboljšanje globalne energetske učinkovitosti u sektoru vina. Izrada terasa i suhozida u sklopu restrukturiranja i

premještanja vinograda provodit će se na onim područjima gdje će se takva proizvodnja smatrati prihvatljivijom.
Ulaganja nisu namijenjena usklađivanju sa standardima Europske unije osim ako zakonodavstvo Europske unije nametne nove standarde, korisnik može podnijeti zahtjev za potporu za dostizanje tih standarda unutar najviše 24 mjeseca od dana kada su oni postali obvezni za poljoprivredno gospodarstvo u skladu s člankom 73. stavkom 5. Uredbe EU 2115/2021.

Ulaganja koja nisu obuhvaćena područjem primjene članka 42. UFEU-a podliježu odredbama o državnim potporama iz članaka 107. i 108. UFEU-a.
U slučaju postojanja državne potpore u smislu čl. 107. st. 1. UFEU-a moraju se poštivati odgovarajuća pravila o državnim potporama (propisi o skupnim izuzećima, de minimis propisi, odobrene državne potpore). Posebni zahtjevi navedeni su u nacionalnim pravnim osnovama za pojedinačne intervencije.
Odobrene državne potpore i izuzete potpore ne dodjeljuju se poduzetnicima u teškoćama niti poduzetnicima za koje je nalog za povrat još u tijeku na temelju odluke Komisije kojom se utvrđuje nezakonitost i neusklađenost potpore s unutarnjim tržištem, osim ako nije drugačije predviđeno relevantnim pravilima o državnim potporama.

Za produktivna ulaganja iz članka 73. Uredbe (EU) 2021/2115, korisnik mora osigurati trajnost projekta i tijekom razdoblja od pet godina od datuma konačne isplate potpore ne smije na sufinanciranom ulaganju napraviti značajne promjene koje mijenjaju svrhu, namjenu i vrstu ulaganja, promijeniti vlasništvo nad ulaganjem, dati ulaganje u zakup ili najam ili ga premjestiti (iznimno, moguća su odstupanja u slučajevima više sile ili nastupa izvanrednih okolnosti). Ovisno o specifičnostima ulaganja i vrsti korisnika može se odrediti kraće trajanje ovih obveza.

Svaki zahvat u prostoru provodi se u skladu s prostornim planom, odnosno u skladu s aktom za provedbu prostornog plana i posebnim propisima, ako propisima kojima se uređuje prostorno uređenje ili gradnja nije propisano drugačije.

4.7.4. Stope doprinosa primjenjive na intervencije za ruralni razvoj

Nacionalna stopa/stope doprinosa

Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
155(2)(c) - Prijevremeno umirovljenje		20,00%	43,00%
91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%
91(2)(b) - Najudaljenije regije i manji egejski otoci		20,00%	80,00%
91(2)(c) - Tranzicijske regije u smislu članka 108. stavka 2. prvog podstavka točke (b) Uredbe (EU) 2021/1060		20,00%	60,00%
91(2)(d) - Ostale regije		20,00%	43,00%
91(3)(a) - Payments for natural or others area-specific constraints under Article 71 and Article 78(b)		20,00%	65,00%
91(3)(b) - Plaćanja u skladu s člankom 70., plaćanja u skladu s člankom 72., potpora za neproduktivna ulaganja iz članka 73., potpora za projekte operativnih skupina EPI-ja u skladu s člankom 77. stavkom 1. točkom (a) i program LEADER u skladu s člankom 77. stavkom 1. točkom (b)		20,00%	80,00%
91(3)(c) - Operacije koje se financiraju iz sredstava prenesenih u EPFRR u skladu s člancima 17. i 103.		20,00%	100,00%
91(3)(b) - 70 - Plaćanja u skladu s člankom 70.		20,00%	80,00%
91(3)(b) - 72 - Plaćanja u skladu s člankom 72.		20,00%	80,00%
91(3)(b) - 73 - Potpora za neproduktivna ulaganja iz članka 73.		20,00%	80,00%
91(3)(b) - 77(1)(a) - Potpora za Europsko partnerstvo za inovacije u skladu s člankom 77. stavkom 1. točkom (a)		20,00%	80,00%
91(3)(b) - 77(1)(b) - Program LEADER u skladu s člankom 77. stavkom 1. točkom (b)		20,00%	80,00%

91(3)(c) - 70 - Operacije u skladu s člankom 70. koje se financiraju iz sredstava prenesenih u EPFRR u skladu s člancima 17. i 103.		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 71 - Operacije u skladu s člankom 71. koje se financiraju iz sredstava prenesenih u EPFRR u skladu s člancima 17. i 103.		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 72 - Operacije u skladu s člankom 72. koje se financiraju iz sredstava prenesenih u EPFRR u skladu s člancima 17. i 103.		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 73-74 - Operacije u skladu s člancima od 73. do 74. koje se financiraju iz sredstava prenesenih u EPFRR u skladu s člancima 17. i 103.		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 75 - Operacije u skladu s člankom 75. koje se financiraju iz sredstava prenesenih u EPFRR u skladu s člancima 17. i 103.		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 76 - Operacije u skladu s člankom 76. koje se financiraju iz sredstava prenesenih u EPFRR u skladu s člancima 17. i 103.		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 77 - Operacije u skladu s člankom 77. koje se financiraju iz sredstava prenesenih u EPFRR u skladu s člancima 17. i 103.		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 78 - Operacije u skladu s člankom 78. koje se financiraju iz sredstava prenesenih u EPFRR u skladu s člancima 17. i 103.		20,00%	100,00%

Regionalna stopa/stope doprinosa

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa

5. Izravna plaćanja, sektorske intervencije te intervencije za ruralni razvoj navedene u strategiji

Fond	Oblik intervencije	Vrsta intervencije	Oznaka intervencije (država članica) – naziv	Prijenos	Zajednički pokazatelj ostvarenja	Gen. Renewal	Env.	Sustav popusta za ekosheme	LEADER
EFJP	Proizvodno nevezana izravna plaćanja	BISS(21)	21.01. - Osnovna potpora dohotku za održivost		O.4				
EFJP	Proizvodno nevezana izravna plaćanja	CRISS(29)	26.01. - Dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost		O.7				
EFJP	Proizvodno nevezana izravna plaćanja	CIS-YF(30)	30.01. - Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike		O.6				
EFJP	Proizvodno nevezana izravna plaćanja	Eco-scheme(31) / Članak 31. stavak 7. točka (a) – Dodatno plaćanje u osnovnu potporu dohotku	31.01. - Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina		O.8				
EFJP	Proizvodno nevezana izravna plaćanja	Eco-scheme(31) / Čl. 37. st. 7. t. (b) – Dopunsko plaćanje	31.02. - Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima	Bez uključivanja	O.8				
EFJP	Proizvodno nevezana izravna plaćanja	Eco-scheme(31) / Članak 31. stavak 7. točka (a) – Dodatno plaćanje u osnovnu potporu dohotku	31.03. - Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina		O.8				
EFJP	Proizvodno nevezana izravna plaćanja	Eco-scheme(31) / Čl. 37. st. 7. t. (b) – Dopunsko plaćanje	31.04. - Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama	Bez uključivanja	O.8				
EFJP	Proizvodno nevezana izravna plaćanja	Eco-scheme(31) / Čl. 37. st. 7. t. (b) – Dopunsko plaćanje	31.05. - Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina	Bez uključivanja	O.8				
EFJP	Proizvodno nevezana izravna plaćanja	Eco-scheme(31) / Čl. 37. st. 7. t. (b) – Dopunsko plaćanje	31.06. - Konzervacijska poljoprivreda	Bez uključivanja	O.8				
EFJP	Proizvodno nevezana izravna plaćanja	Eco-scheme(31) / Čl. 37. st. 7. t. (b) – Dopunsko plaćanje	31.07. - Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV)	Bez uključivanja	O.8				
EFJP	Proizvodno nevezana izravna plaćanja	Eco-scheme(31) / Čl. 37. st. 7. t. (b) – Dopunsko plaćanje	31.08. - Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima	Bez uključivanja	O.8				
EFJP	Proizvodno vezana izravna plaćanja	CIS(32)	32.01. - Krave u proizvodnji mlijeka		O.11				
EFJP	Proizvodno vezana izravna plaćanja	CIS(32)	32.02. - Tov junadi		O.11				

EFJP	Proizvodno vezana izravna plaćanja	CIS(32)	32.03. - Krave dojilje		O.11				
EFJP	Proizvodno vezana izravna plaćanja	CIS(32)	32.04. - Ovce i koze		O.11				
EFJP	Proizvodno vezana izravna plaćanja	CIS(32)	32.05. - Povrće		O.10				
EFJP	Proizvodno vezana izravna plaćanja	CIS(32)	32.06. - Voće		O.10				
EFJP	Proizvodno vezana izravna plaćanja	CIS(32)	32.07. - Šećerna repa		O.10				
EFJP	Proizvodno vezana izravna plaćanja	CIS(32)	32.08. - Krmno proteinski usjevi		O.10				
EFJP	Proizvodno vezana izravna plaćanja	CIS(32)	32.09. - Sjeme		O.10				
EFJP	Sektorska potpora - Voće i povrće	INVRE(47(1)(a))	47.1.a.01. - Ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu		O.35				
EFJP	Sektorska potpora - Voće i povrće	INVRE(47(1)(a))	47.1.a.02. - Istraživanja, eksperimentalne i inovativne metode proizvodnje		O.35				
EFJP	Sektorska potpora - Voće i povrće	ADVI1(47(1)(b))	47.1.b.01. - Savjetodavne usluge i tehnička pomoć		O.35				
EFJP	Sektorska potpora - Voće i povrće	TRAINCO(47(1)(c))	47.1.c.01. - Trening i/ili razmjena najboljih praksi		O.35				
EFJP	Sektorska potpora - Voće i povrće	PROMO(47(1)(f))	47.1.f.01. - Promidžba, komunikacija i marketing		O.35				
EFJP	Sektorska potpora - Voće i povrće	QUAL(47(1)(g))	47.1.g.01. - Sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode		O.35				
EFJP	Sektorska potpora - Voće i povrće	CLIMA(47(1)(i))	47.1.i.01. - Ublažavanje posljedica klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama		O.35				
EFJP	Sektorska potpora - Voće i povrće	SETUP(47(2)(a))	47.2.a.01. - Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_01		O.35				
EFJP	Sektorska potpora - Voće i povrće	ORCHA(47(2)(d))	47.2.d.01. - Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_02		O.35				
EFJP	Sektorska potpora - Voće i povrće	WITHD(47(2)(f))	47.2.f.01. - Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_03		O.35				
EFJP	Sektorska potpora - Voće i povrće	HARIN(47(2)(i))	47.2.i.01. - Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_04		O.35				

EFJP	Sektorska potpora - Pčelarski proizvodi	ADVIBEES(55(1)(a))	55.1.a.01. - Savjetodavne usluge, tehnička pomoć, obuka, informacije i razmjena najboljih praksi, uključujući umrežavanje, za pčelare i pčelarske organizacije		O.37				
EFJP	Sektorska potpora - Pčelarski proizvodi	INVAPI(55(1)(b))	55.1.b.01. - Nabava novih pomagala, pribora i opreme		O.37				
EFJP	Sektorska potpora - Pčelarski proizvodi	INVAPI(55(1)(b))	55.1.b.02. - Suzbijanje nametnika i bolesti u košnicama, naročito varooze		O.37				
EFJP	Sektorska potpora - Pčelarski proizvodi	INVAPI(55(1)(b))	55.1.b.03. - Racionalizacija selećeg pčelarstva		O.37				
EFJP	Sektorska potpora - Pčelarski proizvodi	ACTLAB(55(1)(c))	55.1.c.01. - Podrška laboratorijima za analizu pčelarskih proizvoda, gubitaka pčela ili pada produktivnosti i tvari potencijalno toksičnih za pčele		O.37				
EFJP	Sektorska potpora - Pčelarski proizvodi	PRESBEEHIVES(55(1)(d))	55.1.d.01. - Očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica, uključujući uzgoj pčela		O.37				
EFJP	Sektorska potpora - Pčelarski proizvodi	COOPAPI(55(1)(e))	55.1.e.01. - Suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu istraživačkih programa u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda		O.37				
EFJP	Sektorska potpora - Pčelarski proizvodi	PROMOBEES(55(1)(f))	55.1.f.01. - Promocija, komunikacija i marketing, uključujući aktivnosti praćenja tržišta i aktivnosti usmjerene posebno na podizanje svijesti potrošača o kvaliteti pčelarskih proizvoda		O.37				
EFJP	Sektorska potpora - Vino	RESTRVINEY(58(1)(a))	58.1.a.01. - Restrukturiranje i konverzija vinograda		O.36				
EFJP	Sektorska potpora - Vino	INVWINE(58(1)(b))	58.1.b.01. - Ulaganja		O.36				
EFJP	Sektorska potpora - Vino	INFOR(58(1)(h))	58.1.h.01. - Informiranje		O.36				
EFJP	Sektorska potpora - Vino	PROMOWINE(58(1)(k))	58.1.k.01. - Promidžba		O.36				

EPFRR	Ruralni razvoj	ENVCLIM(70)	70.01. - Smanjenje korištenja zaštitinih sredstava u višegodišnjim nasadima	Bez uključivanja	O.14	Ne	Da	Ne	Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	ENVCLIM(70)	70.02. - Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama	Bez uključivanja	O.14	Ne	Da	Ne	Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	ENVCLIM(70)	70.03. - Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja	Bez uključivanja	O.19	Ne	Da	Ne	Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	ENVCLIM(70)	70.04. - Ekološki uzgoj	Bez uključivanja	O.17	Ne	Da	Ne	Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	ENVCLIM(70)	70.05. - Potpora za očuvanje, održivo korištenje i razvoj genetskih izvora u poljoprivredi	Bez uključivanja	O.19	Ne	Da	Ne	Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	ENVCLIM(70)	70.06. - Plaćanja za dobrobit životinja	Bez uključivanja	O.18	Ne	Da	Ne	Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	ENVCLIM(70)	70.07. - Očuvanje obilježja krajobraza	Bez uključivanja	O.14	Ne	Da	Ne	Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	ENVCLIM(70)	70.08. - Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika	Bez uključivanja	O.14	Ne	Da	Ne	Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	ANC(71)	71.01. - Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima	Bez uključivanja	O.12	Ne	Da	Ne	Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	ASD(72)	72.01. - Potpora za ograničenje u gospodarenju šumama (NATURA 2000, NKS)	Bez uključivanja	O.13	Ne	Da	Ne	Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	INVEST(73-74)	73.01. - Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš	Bez uključivanja	O.21	Ne	Da	Ne	Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	INVEST(73-74)	73.02. - Obnova poljoprivrednog potencijala	Bez uključivanja	O.20	Ne	Ne		Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	INVEST(73-74)	73.03. - Korištenje obnovljivih izvora energije	Bez uključivanja	O.20	Ne	Da	Ne	Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	INVEST(73-74)	73.05. - Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma	Bez uključivanja	O.23	Ne	Da	Ne	Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	INVEST(73-74)	73.06. - Modernizacija šumarskih tehnologija u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima i proizvodnji ŠRM-a (šumskog reprodukcijskog materijala)	Bez uključivanja	O.24	Ne	Ne		Ne

EPFRR	Ruralni razvoj	INVEST(73-74)	73.07. - Modernizacija tehnologija u predindustrijskoj preradi drva	Bez uključivanja	O.24	Ne	Ne		Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	INVEST(73-74)	73.08. - Izgradnja šumske infrastrukture	Bez uključivanja	O.24	Ne	Ne		Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	INVEST(73-74)	73.10. - Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju	Bez uključivanja	O.20	Ne	Ne		Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	INVEST(73-74)	73.10.FI - FI_Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju	Bez uključivanja	O.20	Ne	Ne		Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	INVEST(73-74)	73.11. - Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda	Bez uključivanja	O.24				
EPFRR	Ruralni razvoj	INVEST(73-74)	73.11.FI - FI_Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda	Bez uključivanja	O.24	Ne	Ne		Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	INVEST(73-74)	73.12. - Potpora malim poljoprivrednicima	Bez uključivanja	O.20	Ne	Ne		Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	INVEST(73-74)	73.13. - Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima	Bez uključivanja	O.22	Ne	Ne		Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	INVEST(73-74)	73.14. - Razvoj poslovanja u ruralnim područjima	Bez uključivanja	O.24	Ne	Ne		Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	INVEST(73-74)	73.14.FI - FI_Razvoj poslovanja u ruralnim područjima	Bez uključivanja	O.24	Ne	Ne		Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	INVEST(73-74)	74.01. - Potpora za sustave javnog navodnjavanja	Bez uključivanja	O.22	Ne	Ne		Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	INSTAL(75)	75.01. - Uspostava mladih poljoprivrednika	Bez uključivanja	O.25	Da			
EPFRR	Ruralni razvoj	INSTAL(75)	75.02. - Diverzifikacija dohotka poljoprivrednih gospodarstava na nepoljoprivredne aktivnosti	Bez uključivanja	O.27	Ne	Ne		Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	INSTAL(75)	75.03 - Poslovni razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava	Bez uključivanja	O.27a	Ne	Ne		Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	RISK(76)	76.01. - Upravljanje rizicima	Bez uključivanja	O.9	Ne	Ne		Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	COOP(77)	77.01. - Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete	Bez uključivanja	O.29				

EPFRR	Ruralni razvoj	COOP(77)	77.03. - Potpora za EIP operativne skupine	Bez uključivanja	O.1	Ne	Ne		Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	COOP(77)	77.06. - Potpora LEADER (CLLD) pristupu	Bez uključivanja	O.31	Ne	Ne		Da
EPFRR	Ruralni razvoj	KNOW(78)	78.01. - Potpora prenošenju znanja	Bez uključivanja	O.33	Ne	Ne		Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	KNOW(78)	78.02. - Potpora za pružanje savjetodavnih usluga	Bez uključivanja	O.33	Ne	Ne		Ne
EPFRR	Ruralni razvoj	CRISIS(78a)	78.a.01. - Krizna plaćanja poljoprivrednicima nakon prirodnih katastrofa, nepovoljnih klimatskih prilika ili katastrofalnih događaja	Bez uključivanja	O.9a	Ne	Ne		Ne

5.1. Intervencije za izravna plaćanja

BISS(21) - Osnovna potpora dohotku za održivost

21.01. - Osnovna potpora dohotku za održivost

Oznaka intervencije (država članica)	21.01.
Naziv intervencije	Osnovna potpora dohotku za održivost
Vrsta intervencije	BISS(21) - Osnovna potpora dohotku za održivost
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.4. Broj hektara za koje se prima osnovna potpora dohotku

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Osnovna potpora dohotku za održivost dodjeljivat će se na području cijele Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
01	Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.4 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) koji je obuhvaćen potporom dohotku i podložan ispunjenju uvjeta
R.6 Postotak dodatnih izravnih plaćanja po hektaru za poljoprivredna gospodarstva koja ispunjavaju uvjete, a manja su od prosječne veličine poljoprivrednoga gospodarstva (u odnosu na prosjek)
R.7 Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Unutar proizvodno nevezane izravne potpore, koja se ostvaruje po površini, korisnici na prihvatljivim površinama ostvaruju osnovnu potporu dohotku za održivost (BISS). Potpora se dodjeljuje za površine prihvatljivog poljoprivrednog zemljišta upisanog u ARKOD, a uvjeti su upis u Upisnik poljoprivrednika, minimalno 1 ha poljoprivrednog zemljišta i podnesen zahtjev za potporu.

Intervencija je proizvodno nevezano plaćanje temeljeno na osnovnim pravima na plaćanja koje korisnici posjeduju i koje aktiviraju s prihvatljivim hektarima. Osnovna potpora dohotku predstavlja značajan dio prihoda mnogih poljoprivrednika i na taj način osigurava pristojan životni standard poljoprivrednog stanovništva. Također, doprinosi održavanju investicijskog kapaciteta na gospodarstvima, što je uvjet tranzicije na inovativnu, otporniju i ekološki prihvatljiviju poljoprivredu. Nakon djelomične unutarnje konvergencije provedene u Hrvatskoj tijekom 5 godina (2015.-2019.), unutarnja konvergencija nastaviti će se od 2023. do 2026. godine. Nastavljanje sustava prava na plaćanja i provođenje unutarnje konvergencije spriječit će nagli pad u iznosu potpore koji bi se dogodio u slučaju odabira jedinstvenog

iznosa potpore. Uz primjenu pune konvergencije u 2026. godini, jedinična vrijednost svih prava na plaćanja imati će vrijednost prosječnog jediničnog iznosa osnovne potpore dohotku planiranog za 2026. godinu.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem te, ako je primjenjivo, druge odgovarajuće obveze.

Prihvatljivi korisnik je aktivni poljoprivrednik, te ima u korištenju poljoprivredno zemljište upisano u ARKOD sustav.

Ostali osnovni uvjeti uključuju: ispunjavanje uvjeta minimalnih zahtjeva za primanje izravnih potpora, pravovremeno podnošenje jedinstvenog zahtjeva, ostale dokumentacije i dr.

Minimalno 1 ha poljoprivrednog zemljišta.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Opseg i iznosi potpore

Opis

Potpora ima oblik godišnjeg plaćanja po prihvatljivom hektaru i dodjeljuje se kao osnovna potpora dohotku.

8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Odnosi li se ova intervencija u okviru osnovne potpore dohotku na plaćanja za male poljoprivrednike (članak 28.)?

☐ Da ☑ Ne

9. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 5 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Osnovna dohodovna potpora za održivost je nevezana potpora koja se isplaćuje po prihvatljivom hektaru i nije uvjetovana vrstom ili obujmom proizvodnje, niti je povezana s cijenom proizvoda. Potpora se odobrava za provedbu poljoprivredne aktivnosti, koja može biti proizvodnja poljoprivrednih proizvoda ili održavanje poljoprivrednog zemljišta u stanju pogodnom za proizvodnju. Intervencija je u skladu s točkom 6. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
21.01.01. - Osnovna potpora dohotku za održivost	Prosječno		R.4; R.6; R.7

Objašnjenje i obrazloženje (uključujući fleksibilnost)

21.01.01. - Osnovna potpora dohotku za održivost

Planirani jedinični iznos proizlazi iz SWOT analize i analiza potreba temeljem gospodarskih i dohodovnih izazova s kojima je poljoprivredni sektor suočen. Poljoprivredni dohodak je u prosjeku iznosio samo 36% dohotka cjelokupnog gospodarstva u razdoblju 2005.-2018, a unatoč blagom rastu, i dalje je riječ o udjelu od samo 44% u odnosu na cjelokupno gospodarstvo. Stoga je važno, uz rast troškova proizvodnje, kroz osnovnu potporu dohotku za održivost smanjiti jaz između niske razine dohotka u poljoprivrednom sektoru u usporedbi s drugim sektorima gospodarstva te omogućiti poljoprivrednim gospodarstvima stabilan i dostatan dohodak. Iznos financiranja kroz osnovnu potporu dohotku za održivost ipak je ograničen uslijed dodatne potpore za preraspodijeljeno plaćanje (20% omotnice), plaćanja za eko sheme (25% omotnice), proizvodno vezanih plaćanja (15% omotnice) te dodatne potpore dohotku za mlade poljoprivrednike. S obzirom da u razdoblju 2023. - 2026. godine Republika Hrvatska nastavlja s primjenom sustava prava na plaćanja, te je ukupna vrijednost prava na plaćanja ograničena ukupnim iznosom nacionalne omotnice definirane za osnovnu potporu dohotku za održivost, minimalno i maksimalno odstupanje jediničnog iznosa utvrđeno je na 10% kako bi se omogućila fleksibilnost u preraspodjeli sredstava (članak 102. stavak 2. Uredbe (EU) br. 2021/2115). Na taj je način moguće odstupanje od planirane jedinične vrijednosti ovisno od mogućih fluktuacija u provedbi ove intervencije, ali bez pretjeranog odstupanja od planiranog jediničnog iznosa.

12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
21.01.01. - Osnovna potpora dohotku za održivost	Planirani jedinični iznos	130,00	130,00	130,00	130,00	130,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	117,00	117,00	117,00	117,00	117,00	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	143,00	143,00	143,00	143,00	143,00	
	O.4 (jedinica: Hektari)	1.095.482,23	1.095.482,23	1.095.482,23	1.095.482,23	1.095.482,23	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	142.412.689,90	142.412.689,90	142.412.689,90	142.412.689,90	142.412.689,90	712.063.449,50
UKUPNO	O.4 (jedinica: Hektari)	1.095.482,23	1.095.482,23	1.095.482,23	1.095.482,23	1.095.482,23	**Zbroj:** 5.477.411,15 **Maks.:** 1.095.482,23
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	142.412.690,06	142.412.690,06	142.412.690,06	142.412.690,06	142.412.690,06	712.063.450,30
	Od čega potrebno za ispunjenje						

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
	minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						

CRISS(29) - Dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost

26.01. - Dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost

Oznaka intervencije (država članica)	26.01.
Naziv intervencije	Dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost
Vrsta intervencije	CRISS(29) - Dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.7. Broj hektara za koje se prima dodatna preraspodijeljena potpora dohotku

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost dodjeljivat će se na području cijele Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
01	Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.4 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) koji je obuhvaćen potporom dohotku i podložan ispunjenju uvjeta
R.6 Postotak dodatnih izravnih plaćanja po hektaru za poljoprivredna gospodarstva koja ispunjavaju uvjete, a manja su od prosječne veličine poljoprivrednoga gospodarstva (u odnosu na prosjek)
R.7 Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Jedna od slabosti sustava izravnih plaćanja je izražena neravnoteža između velikih i malih korisnika u smislu udjela u korištenju sredstava potpore. Stoga nisu na zadovoljavajući način ostvareni učinci dohodovnih transfera koji su trebali rezultirati stabiliziranjem prihoda i ublažavanjem rizika za manje poljoprivredne proizvođače.

Preraspodjelom dijela dohodovne potpore od najvećih korisnika prema malim i srednjim poljoprivrednicima smanjit će se postojeća neravnoteža. Sa sadašnjih 10% omotnice za prvih 20 ha, omotnica za dodatnu preraspodijeljenu potporu dohotku obuhvatit će 20% od raspoložive omotnice za izravna plaćanja, koja će se isplaćivati za prvih 30 prihvatljivih hektara. Povećanje prihvatljivih hektara sa 20 na 30 hektara ima za cilj još izraženiju potporu malim i srednjim poljoprivrednim gospodarstvima. Simulacije usporedbe kombiniranog učinka osnovnog plaćanja dohotku i preraspodijeljenog plaćanja (43% omotnice i 10% omotnice za prvih 20 hektara) u razdoblju 2015.-2022 godine u odnosu na osnovnu potporu dohotku za održivost i dodatnu preraspodijeljenu potporu dohotku (38% omotnice i 20%

omotnice za prvih 30 ha) pokazale su da će se korisnicima s manjim brojem hektara i nižom vrijednosti prava na plaćanja povećati izravna plaćanja i to najviše kategoriji poljoprivrednih gospodarstava do 20 ha, a povećanje će biti izraženo i za gospodarstva do 50 ha. Korisnicima s većim brojem hektara (iznad 50 ha) i višim vrijednostima prava na plaćanja izravna plaćanja će se smanjiti. Na taj način povećati će se izravna plaćanja po hektaru za poljoprivredna gospodarstva veličine do 50 ha, odnosno za 96,7% korisnika izravnih plaćanja u RH, dok će biti smanjena za 3,3% korisnika koji imaju iznad 50 ha.

Time ova intervencija doprinosi pravednijoj raspodjeli potpore između poljoprivrednika prema veličini njihovog gospodarstva. Mehanizam preraspodjele preferira se u odnosu na ograničavanje ili degresivnost potpore, što u Hrvatskoj s obzirom na strukturu gospodarstava nije učinkovito. Naime, provedba ograničenja ili degresivnosti prema uvjetima uredbe (čak i prije nego što se uzmu u obzir potencijalni odbici troškova radne snage, što bi dodatno smanjilo učinak) odnosila bi se na svega 0,058% korisnika i prouzročila nerazmjerne administrativne troškove bez pravog učinka.

Iznos potpore neće biti veći od iznosa potpore po prihvatljivom hektaru za osnovnu potporu dohotku za održivost.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem te, ako je primjenjivo, druge odgovarajuće obveze.

Prihvatljivi korisnik je aktivni poljoprivrednik te ima u korištenju poljoprivredno zemljište upisano u ARKOD sustav.

Ostali osnovni uvjeti uključuju: ispunjavanje uvjeta minimalnih zahtjeva za primanje izravnih potpora, pravovremeno podnošenje jedinstvenog zahtjeva i ostale dokumentacije i dr.

Korisnik preuzima godišnju obvezu.

Minimalno 1 ha poljoprivrednog zemljišta.

Prihvatljivi su svi korisnici osnovne potpore dohotku za održivost.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Opseg i iznosi potpore

Opis

Iznos potpore osigurat će se preraspodjelom 20% omotnice za izravna plaćanja, odnosno približno 75 milijuna eura godišnje, što će se podijeliti na prihvatljive hektare korisnika osnovne potpore dohotku (680 tisuća ha).

8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Primjenjujete li teritorijalizaciju za dodatnu preraspodijeljenu potporu dohotku za održivost?

☐ Da ☑ Ne

Primjenjujete li različite iznose za različite raspone broja hektara? (čl. 29. st. 3.)

☐ Da ☑ Ne

Koliki je maksimalni broj hektara po poljoprivredniku kojem se isplaćuje dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost? (čl. 29. st. 3.)

30,00

– Izuzimate li poljoprivredna gospodarstva iz dodatne preraspodijeljene potpore dohotku za održivost na temelju fizičke veličine?

☐ Da ☑ Ne

– Dodatna pravila i/ili objašnjenja povezana s dodatnom preraspodijeljenom potporom dohotku za održivost

N/P

9. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 5 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost je nevezana potpora koja se isplaćuje po prihvatljivom hektaru s ciljem ravnomjernije raspodjele potpore među korisnicima i nije uvjetovana vrstom ili obujmom proizvodnje, niti je povezana s cijenom proizvoda. Intervencija je u skladu s točkom 6. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
26.01.01. - CRISS	Prosječno		R.4; R.6; R.7

Objašnjenje i obrazloženje (uključujući fleksibilnost)

26.01.01. - CRISS

U odnosu na programsko razdoblje 2015.-2022. godine kada je potpora isplaćivana za prvih 20 hektara i 10% omotnice izravnih plaćanja, povećanjem praga za prvih 30 hektara i 20% omotnice izravnih plaćanja procjenjuje se da će potporom biti obuhvaćeno oko 680.000 ha uz jedinični iznos od 110,12 EUR. Povećanje prihvatljivih hektara sa 20 na 30 hektara ima za cilj još izraženiju potporu malim i srednjim poljoprivrednim gospodarstvima kako je opisano u poglavlju 5. U odnosu na planirani prosječni iznos odstupanje je izraženo kod minimalnog i maksimalnog iznosa od 10%. Minimalno i maksimalno odstupanje jediničnog iznosa utvrđeno je na 10% kako bi se omogućila fleksibilnost u preraspodjeli sredstava (članak 102. stavak 2. Uredbe (EU) br. 2021/2115). Na taj je način moguće odstupanje od planirane jedinične vrijednosti ovisno od mogućih fluktuacija u provedbi ove intervencije, ali bez pretjeranog odstupanja od planiranog jediničnog iznosa.

12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
26.01.01. - CRISS	Planirani jedinični iznos	110,22	110,22	110,22	110,22	110,22	
	Minimalni planirani jedinični iznos	99,20	99,20	99,20	99,20	99,20	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	121,24	121,24	121,24	121,24	121,24	
	O.7 (jedinica: Hektari)	680.040,35	680.040,35	680.040,35	680.040,35	680.045,35	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	74.954.047,38	74.954.047,38	74.954.047,38	74.954.047,38	74.954.598,48	374.770.788,00
UKUPNO	O.7 (jedinica: Hektari)	680.040,35	680.040,35	680.040,35	680.040,35	680.040,35	**Zbroj:** 3.400.201,75 **Maks.:** 680.040,35
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	74.954.047,40	74.954.047,40	74.954.047,40	74.954.047,40	74.954.047,40	374.770.237,00
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						

CIS-YF(30) - Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike

30.01. - Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike

Oznaka intervencije (država članica)	30.01.
Naziv intervencije	Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike
Vrsta intervencije	CIS-YF(30) - Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.6. Broj hektara za koje se prima dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike dodjeljivat će se na području cijele Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji
SO7 Privlačenje i podupiranje mladih poljoprivrednika i drugih novih poljoprivrednika te olakšavanje održivog poslovnog razvoja u ruralnim područjima

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
01	Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku	Visok	Da
13	Poboljšanje starosne strukture nositelja poljoprivrednih gospodarstava	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.36 Broj mladih poljoprivrednika koji ostvaruju koristi od uspostavljanja poljoprivrednoga gospodarstva uz potporu u okviru ZPP-a, uključujući raščlambu prema rodu
R.37 Nova radna mjesta za koja je dodijeljena potpora u okviru projekata ZPP-a
R.4 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) koji je obuhvaćen potporom dohotku i podložan ispunjenju uvjeta
R.6 Postotak dodatnih izravnih plaćanja po hektaru za poljoprivredna gospodarstva koja ispunjavaju uvjete, a manja su od prosječne veličine poljoprivrednoga gospodarstva (u odnosu na prosjek)
R.7 Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Depopulacija ruralnih područja i smanjenje broja mladih poljoprivrednika prepoznati su kao prijetnje za hrvatski poljoprivredni sektor. Iako je u zadnjih desetak godina poboljšan omjer mlađih i starijih poljoprivrednika u Hrvatskoj, udio mladih nositelja poljoprivrednih gospodarstava je još uvijek veoma nizak (u 2016. zabilježeno je 5,2% poljoprivrednika dobne skupine do 35%). Za razvoj modernog i konkurentnog poljoprivrednog sektora neophodno je povećati udio mladih poljoprivrednika i osnažiti

njihova poljoprivredna gospodarstva.

Mladi poljoprivrednici u prosjeku su tehnički učinkovitiji i posjeduju gospodarstva veće prosječne veličine od starijih poljoprivrednika. Mladi poljoprivrednici iskazuju veću spremnost za tehnološke promjene i lakše se prilagođavaju izazovima vezanim uz tehnološke promjene u proizvodnji, nove proizvodne prakse ili promjene na tržištu. Također iskazuju veći interes za stručno usavršavanje. Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike može potaknuti veće uključivanje mladih u sektor poljoprivrede, što će predstavljati izravni doprinos specifičnom cilju generacijske obnove poljoprivrede, ali i dovesti do boljih gospodarskih rezultata u poljoprivrednom sektoru.

U razdoblju od 2015. do 2020. plaćanje za mlade poljoprivrednike u izravnim plaćanjima koristilo je ukupno 13.424 mladih poljoprivrednika za prvih 50 hektara uz uvjet obvezne edukacije ili obrazovanja u području poljoprivrede, prehrambene tehnologije ili veterine. U 2019. godini 138.079 hektara bilo je uključeno u plaćanje za mlade poljoprivrednike.

Iznos potpore po hektaru ispunjava uvjet iz članka 30. stavka 3. Uredbe (EU) 2021/2115.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem te, ako je primjenjivo, druge odgovarajuće obveze.

Potpora se za razdoblje od pet godina odobrava korisnicima osnovne potpore dohotku za održivost čiji nositelj:

- nije stariji od 40 godina u godini podnošenja prvog zahtjeva za osnovno plaćanje
- prvi puta osniva poljoprivredno gospodarstvo u godini podnošenja prvog zahtjeva za osnovno plaćanje ili je već osnovao poljoprivredno gospodarstvo unatrag pet godina prije podnošenja prvog zahtjeva za osnovno plaćanje
- podnosi zahtjev za plaćanje za mlade poljoprivrednike za gospodarstvo koje mu je prvo u kojem je nositelj
- je završio odgovarajuće srednjoškolsko ili visokoškolsko obrazovanje poljoprivrednog, prehrambenog ili veterinarskog usmjerenja verificirano od strane Ministarstva znanosti, što potvrđuje svjedodžbom, potvrdom ili diplomom ili
- ima dokaz o radnom iskustvu u području poljoprivrede, prehrambene tehnologije ili veterine u trajanju od najmanje dvije godine te završen odgovarajući stručni formalni program obrazovanja odraslih iz područja poljoprivrede, prehrambene tehnologije ili veterine, koji potvrđuje uvjerenjem.

Iznimno, potpora se odobrava i korisnicima potpore u skladu s člankom 50. Uredbe (EU) 1307/2013 za preostalo razdoblje iz stavka 5. toga članka.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Opseg i iznosi potpore

Opis

Iznos potpore osigurat će se u okviru 2% omotnice za izravna plaćanja, a potpora će se dodjeljivati za maksimalno prvih 50 ha.

8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Koliko se godina intervencijom pruža potpora mladim poljoprivrednicima? **5**

Koji se uvjeti primjenjuju za definiranje novog uspostavljanja?

Mladi poljoprivrednik prvi puta osniva poljoprivredno gospodarstvo u godini podnošenja prvog zahtjeva za osnovno plaćanje ili je već osnovao poljoprivredno gospodarstvo unatrag pet godina prije podnošenja prvog zahtjeva za osnovno plaćanje.

Oblik u kojem se javlja potpora: **godišnje proizvodno nevezano plaćanje po prihvatljivom hektaru**

Kolika je vrijednost potpore po hektaru/jednokratnog iznosa? **85**

Određujete li maksimalni broj hektara? DA/NE

☑ Da ☐ Ne

Ako je odgovor „da”, koji je maksimalan broj hektara? **50**

Druge napomene o pragovima?

S obzirom na potrebu osiguravanja stabilnog prihoda na poljoprivrednom gospodarstvu, te uzimajući u obzir da je prihod za mlade poljoprivrednike u poljoprivredi neprivlačan, značajno zaostajući za prihodima izvan poljoprivrednih djelatnosti, određen je prag od 50 ha.

Primjenjujete li kontinuitet u odnosu na prethodni program (plaćanja za mlade poljoprivrednike)?

Primjenjuje se kontinuitet u odnosu na prethodno programsko razdoblje. Potpora se odobrava i korisnicima potpore u skladu s člankom 50. Uredbe (EU) 1307/2013 za preostalo razdoblje iz stavka 5. toga članka.

Druge napomene

Nije primjenjivo.

9. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 5 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Plaćanje za mlade poljoprivrednike je dodatno plaćanje po hektaru koje se odobrava s ciljem poticanja generacijske obnove u poljoprivredi i nije uvjetovano vrstom ili obujmom proizvodnje, niti je povezana s cijenom proizvoda. Intervencija je u skladu s točkom 6. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
30.01.01. - CIS-YF	Prosječno		R.36; R.37; R.4; R.6; R.7

Objašnjenje i obrazloženje (uključujući fleksibilnost)

30.01.01. - CIS-YF

Potpora se ostvaruje po prihvatljivom hektaru na godišnjoj razini. Prilikom utvrđivanja planiranog iznosa po jedinici površine (85 EUR/ha), uzela se u obzir potreba osiguranja stabilnog prihoda na poljoprivrednom gospodarstvu, s obzirom da je prihod za mlade poljoprivrednike u poljoprivredi neprivlačan, značajno zaostajući za prihodima izvan poljoprivrednih djelatnosti. Procjenjuje se da je ovaj dodatni iznos (kada se uzmu u obzir i iznosi za osnovnu potporu dohotku za održivost, dodatnu preraspodijeljenu potporu dohotku i eko sheme) dovoljno atraktivan u privlačenju novih mladih poljoprivrednika te zadržavanju mladih poljoprivrednika koji će primati potporu za ostatak razdoblja prihvatljivosti prema Programu za mlade poljoprivrednike. Predložena razina potpore u okviru dodatne potpore dohotku za mlade poljoprivrednike temelji se na značajnom napretku postignutom u razdoblju 2015.-2022. godine u smislu generacijske obnove pružanjem potpore u ključnim godinama neposredno nakon osnivanja poljoprivrednog gospodarstva.

Prag od 50 ha određen je uzimajući u obzir strukturu gospodarstava mladih poljoprivrednika i ukupni broj hektara s kojima raspolažu, te refleksiju koju na dohodak mladih poljoprivrednika imaju i druge intervencije, prvenstveno dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za poljoprivredna gospodarstva kojom će se prema izrađenim analizama povećati izravna plaćanja poljoprivrednim gospodarstvima veličine do 50 ha. Odstupanje od planiranog jediničnog iznosa postavljeno je na 20% jer je teško predvidjeti broj uključenih mladih poljoprivrednika, a očekivani učinak se procjenjuje na temelju uključivanja mladih poljoprivrednika u potporu za kalendarsku 2021. godinu.

12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
30.01.01. - CIS-YF	Planirani jedinični iznos	85,42	85,42	85,42	85,42	85,42	
	Minimalni planirani jedinični iznos	68,34	68,34	68,34	68,34	68,34	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	102,51	102,51	102,51	102,51	102,51	
	O.6 (jedinica: Hektari)	87.747,66	87.747,66	87.747,66	87.747,66	87.747,66	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	7.495.405,12	7.495.405,12	7.495.405,12	7.495.405,12	7.495.405,12	37.477.025,60
UKUPNO	O.6 (jedinica: Hektari)	87.747,66	87.747,66	87.747,66	87.747,66	87.747,66	**Zbroj:** 438.738,30 **Maks.:** 87.747,66
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	37.477.023,70

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	37.477.023,70

Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja

31.01. - Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina

Oznaka intervencije (država članica)	31.01.
Naziv intervencije	Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina
Vrsta intervencije	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja / Članak 31. stavak 7. točka (a) – Dodatno plaćanje u osnovnu potporu dohotku
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Primjena na području cijele Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji
SO4 Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenjem emisija stakleničkih plinova i poboljšanjem sekvestracije ugljika, te promicanje održive energije
SO6 Doprinos zaustavljanju i smanjenju gubitka bioraznolikosti, jačanje usluga ekosustava i očuvanje staništa i krajobraza

PODRUČJA DJELOVANJA ZPP-a Oznaka + opis
AOA-B prilagodba klimatskim promjenama, uključujući djelovanja za poboljšanje otpornosti sustava proizvodnje hrane, te biljna i životinjska raznolikost za veću otpornost na bolesti i klimatske promjene
AOA-D sprečavanje propadanja tla, obnova tla, poboljšanje plodnosti tla i upravljanja hranjivim tvarima [i biote u tlu]
AOA-E zaštita bioraznolikosti, očuvanje ili obnova staništa ili vrsta, uključujući održavanje i stvaranje obilježja krajobraza ili neproizvodnih područja

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
01	Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku	Visok	Da
07	Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena	Visok	Da
12	Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja	Slab	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.12 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza poboljšanja prilagodbe klimatskim promjenama za koje je dodijeljena potpora
R.14 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za smanjenje emisija ili održavanje ili povećanje skladištenja ugljika (uključujući trajne travnjake, trajne nasade s trajnim zelenim pokrovom,

poljoprivredno zemljište na močvarnim područjima i tresetištima)
R.19 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora i koje su korisne za upravljanje tlom radi poboljšanja kvalitete tla i biote (kao što su smanjenje obrade tla, pokrov tla s usjevima, plodored uključujući usjeve mahunarki)
R.4 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) koji je obuhvaćen potporom dohotku i podložan ispunjenju uvjeta
R.6 Postotak dodatnih izravnih plaćanja po hektaru za poljoprivredna gospodarstva koja ispunjavaju uvjete, a manja su od prosječne veličine poljoprivrednoga gospodarstva (u odnosu na prosjek)
R.7 Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Prijedlog intervencije predstavlja pojačanu ambiciju ranije zelene prakse raznolikost usjeva koja se primjenjivala samo na oraničnim površinama. U cilju što veće ukupne raznoliokosti poljoprivrednih površina, kojom se pruža značajan doprinos klimatskim ciljevima te mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i očuvanju bioraznolikosti, intervencija se provodi na svim vrstama uporabe poljoprivrednog zemljišta. Navedeno je u sladu s Prilogom I Pravilnika o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta („Narodne novine“, br. 54/19, 126/19 i 147/20), izuzevši ostale vrste uporabe zemljišta te privremeno neodržavane parcele. Time se intervencija može provoditi na slijedećim vrstama uporabe zemljišta: oranica, staklenici i plastenici (višegodišnji zaštićeni prostori) na oranicama, livada, pašnjak, krški pašnjak, vinograd, iskrčeni vinograd, maslinik, voćnjak, kulture kratke ophodnje, rasadnik i mješoviti višegodišnji nasadi.

Intervencija intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina uključuje:

- različite vrste uporabe poljoprivrednog zemljišta na razini gospodarstva

i /ili

-različite biljne vrste unutar iste ili različitih vrsta uporabe poljoprivrednog zemljišta na razini gospodarstva.

Kako se intervencija provodi na razini gospodarstva i uključuje sve vrste uporabe zemljišta, opisane su mogućnosti za provedbu intervencije prema skupinama vrsta uporabe poljoprivrednog zemljišta.

1. Oranice, staklenici i **plastenici (višegodišnji zaštićeni prostori) na oranicama, vinogradi, iskrčeni vinogradi, maslinici, voćnjaci, mješoviti višegodišnji nasadi**

Intervencijom je moguće uključiti različite vrste uporabe poljoprivrednog zemljišta na razini gospodarstva

i /ili

-različite biljne vrste unutar iste ili različitih vrsta uporabe poljoprivrednog zemljišta na razini gospodarstva.

Intervencija može obuhvatiti i konsocijacije različitih poljoprivrednih vrsta (kultura) unutar iste vrste uporabe poljoprivrednog zemljišta i/ili različitih vrsta uporabe poljoprivrednog zemljišta. Konsocijacije su moguće na oraničnim površinama te višegodišnjim nasadima. Unutar konsocijacija moguća je:

(1) interpolacija i /ili

(2) zajednički uzgoj poljoprivrednih kultura.

Interpolacija čini sjetvu/sadnju poljoprivrednih kultura unutar postojećih usjeva/nasada. Zajednički uzgoj predstavlja sjetvu/sadnju poljoprivrednih kultura unutar više redova koji su sastavni dijelovi traka. Maksimalna širina traka poljoprivrednih kultura u konsocijaciji iznosi 10 m. Maksimalna širina traka određena je temeljem je maksimalnog radnog zahvata poljoprivredne mehanizacije koja se primjenjuje na oraničnim površinama te maksimalnih razmaka sadnje u višegodišnjim nasadima.

2. Livade, pašnjaci i krški pašnjaci

Iako unutar ove skupine svaka pojedinačna vrsta uporabe poljoprivrednog zemljišta u svome prirodnom sastavu sadrži različite biljne vrste livadne i pašnjačke vegetacije, u cilju doprinosa ukupnoj raznolikosti poljoprivrednih površina na razini gospodarstva, ovom intervencijom je moguće uključiti isključivo različite vrste uporabe poljoprivrednog zemljišta na razini gospodarstva.

3. Kulture kratke ophodnje, rasadnici

Intervencijom je moguće uključiti isključivo različite vrste uporabe poljoprivrednog zemljišta na razini gospodarstva.

Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina doprinosi: prilagodbi klimatskim promjenama, njihovom ublažavanju, sprječavanju degradacije tla, njegovom oporavku i poboljšanju plodnosti te zaštiti bioraznolikosti. Što je raznolikost poljoprivrednih površina veća, raznolikija su i brojnija staništa za korisne vrste, što izravno utječe na povećanje bioraznolikosti. Agroekosustav na razini poljoprivrednog gospodarstva koji uključuje više vrsta poljoprivrednih kultura te različite vrste uporabe poljoprivrednog zemljišta biljne proizvodnje, osigurava značajniju regulaciju pojave biljnih bolesti i novih štetnika, čiju sve češću pojavu uzrokuju klimatske promjene. Intenzivirano raznoliki agroekosustavi doprinose održavanju plodnosti tla uz ravnomjernije usvajanje biljnih hraniva, a biljne vrste uključene u ovakve sustave otpornije su na okolišne stresove. Takvi agroekosustavi djeluju povoljno i na sprječavanje erozije, a duljim razdobljem pokrivenosti tla koji se može postići konsocijacijama oraničnih kultura unutar višegodišnjih nasada, osigurava se sekvastracija ugljika. Raznolikost poljoprivrednih površina doprinosi i mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza, čineći osnovu za povećanje bioraznolikosti ruralnih prostora. Intervencija u segmentu obradivog zemljišta nadilazi obveze koje propisuje GAEC 7 - Plodored na oraničnim površinama, unutar kojeg se na poljoprivrednom gospodarstvu ukupne veličine oraničnih površinama 10 ha i više, na razini parcele provodi izmjena kultura najmanje jednom godišnje uključujući sekundarne usjeve kojima se primjereno gospodari. Prilog tome je provedba intervencije na površinama manjim od 10 ha u koje su uključene minimalno dvije kulture. Obveze korisnika su u skladu s obvezama Izravnih plaćanja 2015. – 2022., s tom razlikom što se primjenjuju na svim vrstama uporabe poljoprivrednog zemljišta izuzevši ostale vrste uporabe zemljišta te privremeno neodržavane parcele.

Opis obveza za ekoshemu

Korisnik preuzima godišnju obvezu, a prema veličini poljoprivrednog zemljišta provodi jedan od tri uvjeta:

1. Do 10 ha - najmanje dvije različite vrste (kulture) usjeva/nasada i /ili različite vrste uporabe poljoprivrednog zemljišta, gdje površina glavne kulture/glavna vrsta uporabe poljoprivrednog zemljišta ne smije prelaziti 75% ukupnih poljoprivrednih površina poljoprivrednog gospodarstva.
2. Od 10 do 30 ha - najmanje tri različite vrste (kulture) usjeva/nasada i/ ili različite vrste uporabe poljoprivrednog zemljišta, pri čemu površina glavne kulture/glavna vrsta uporabe poljoprivrednog zemljišta, ne smije zauzimati više od 60% poljoprivrednih površina, a dvije glavne kulture zajedno/ dvije glavne vrste uporabe poljoprivrednog zemljišta, ne smiju zauzimati više od 95% poljoprivrednih površina poljoprivrednog gospodarstva.
3. Više od 30 ha - najmanje četiri različite vrste (kulture) usjeva/nasada i/ili vrste uporabe poljoprivrednog zemljišta, pri čemu površina glavne kulture/glavna vrsta uporabe poljoprivrednog zemljišta, ne smije zauzimati više od 60% poljoprivrednih površina, a tri glavne kulture zajedno/ tri glavne vrste uporabe poljoprivrednog zemljišta, ne smiju zauzimati više od 90% poljoprivrednih površina.

Iznimka je za korisnike koji imaju pašnjake unutar područja Natura 2000 s ciljem njihova očuvanja, da imaju najmanje dvije različite vrste usjeva/nasada i/ili različite vrste korištenja poljoprivrednog zemljišta, pri čemu površina glavnog usjeva/ glavni način korištenja poljoprivrednog zemljišta (pašnjak u Natura 2000 području) ne smije prelaziti 75 % ukupne poljoprivredne površine gospodarstva.

Za provedbu eko shema za godinu zahtjeva, korisnik mora završiti tečaj ili individualno savjetovanje ili sudjelovati na demonstracijskoj aktivnosti ili drugom obliku prijenosa znanja. Programi ovih edukacija uključivat će agro-okolišna pitanja, a teme i sadržaj bit će propisani nacionalnim propisima kojima se uređuje provedba intervencija 78.01. Potpora prenošenju znanja i 78.02. Potpora za pružanje savjetodavnih usluga. Edukacije prihvatljive za provedbu eko shema mogu provoditi i fizičke i pravne osobe koje nisu ugovoreni pružatelji savjetodavnih usluga uz uvjet da ispunjavaju uvjete prihvatljivosti korisnika intervencija 78.01. Potpora prenošenju znanja i 78.02. Potpora za pružanje savjetodavnih usluga te da su teme i sadržaj programa edukacija istovjetni edukacijama koje se provode kroz navedene intervencije.

Korisnik na propisanom obrascu prijavljuje nazive kultura što je ujedno evidencija o provedbi raznolikosti. Evidencija datuma sjetve/sadnje, berbe/žetve prati se i bilježi Monitoring sustavom.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem te, ako je primjenjivo, druge odgovarajuće obveze.

Prihvatljivi korisnik je aktivni poljoprivrednik te ima u korištenju poljoprivredno zemljište upisano u ARKOD sustav.

Ostali osnovni uvjeti uključuju: ispunjavanje uvjeta minimalnih zahtjeva za primanje izravnih potpora, pravovremeno podnošenje jedinstvenog zahtjeva i ostale dokumentacije i dr.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

Popis relevantnih GAEC-a i SMR-a

Oznaka	Opis
GAEC07	Plodored na obradivom zemljištu, osim usjeva koji rastu pod vodom

Popis relevantnih obveznih nacionalnih standarda

GAEC 7 plodored se provodi se na poljoprivrednom gospodarstvu ukupne veličine oraničnih površina 10 ha i više, te uključuje smjenu usjeva najmanje jednom godišnje na razini parcela. Izuzetak su poljoprivredna gospodarstva koja na više od 75 % oranične površine proizvode trave ili ostale krmne kulture, imaju ugar, proizvodnju leguminoza ili kombinaciju prethodno navedenog, te poljoprivredna gospodarstva koja na više od 75 % raspoloživih poljoprivrednih oraničnih površina imaju trajni travnjak ili se površina koristi za proizvodnju trava ili ostalih krmnih kultura, ili imaju kombinaciju prethodno navedenog.

Poveznica između GAEC-a, SMR-a i nacionalnih standarda te ekosheme (objasnite kako ekoshema nadilazi osnovnu vrijednost, osobito za SMR i nacionalne standarde)

Intervencija Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina primjenjuje se na svim vrstama uporabe poljoprivrednog zemljišta i na svim veličinama površina. To u segmentu obradivog zemljišta znači da se intervencija primjenjuje na oraničnim površinama koje su manje od 10 ha, na kojima se uzgajaju minimalno dvije biljne vrste/poljoprivredne kulture, na površinama od 10 do 30 ha korisnik uzgaja minimalno tri biljne vrste/poljoprivredne kulture, a na površinama 30 ha i više korisnik uzgaja minimalno četiri biljne vrste/poljoprivredne kulture. Iz navedenog je vidljivo kako intenziviran (povećan) broj poljoprivrednih kultura u prostornoj plodosmjeni unutar obveza korisnika ove intervencije nadilazi minimalnu godišnju obvezu smjene kultura na oranicama propisanu GAEC 7.

7. Opseg i iznosi potpore

Opis

Potpora je u obliku dodatnih plaćanja na osnovnu potporu dohotku za održivost (BISS).

Planirani jedinični iznos potpore je 62,00 EUR/ha.

Intervencija se može kombinirati s eko shemama:

- 31.03. - Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina (Iznos potpore 62,00 EUR/ha + 130,00 EUR/ha, oranice 160,00 EUR/ha),
- 31.04. - Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama (Iznos potpore 62,00 EUR/ha + RP 169,00 EUR/ha, OP 215,00 EUR/ha),
- 31.05. - Minimalni udio leguminoza od 20 % na poljoprivrednim površinama(Iznos potpore 62,00 EUR/ha + 161,00 EUR/ha),
- 31.06. - Konzervacijska poljoprivreda (Iznos potpore 62,00 EUR/ha + 250,00 EUR/ha),
- 31.08. - Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima (Iznos potpore 62,00 EUR/ha + 250,00 EUR/ha)

- jednom od intervencija:
    - 31.02. - Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima (Iznos potpore 62,00 EUR/ha + 100,00 EUR/ha),
    - 31.07. - Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (Iznos potpore 62,00 EUR/ha + K 361,00 EUR/ha, B 255,00 EUR/ha, M 113,00 EUR/ha),

Intervencija se može kombinirati s okolišno klimatskim operacijama:

- 70.01.01. - Korištenje feromonskih i vizualnih klopki (Iznos potpore 62,00 EUR/ha + 293,00 EUR/ha)
- 70.01.02 . - Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima (Iznos potpore 62,00 EUR/ha +359,73 EUR/ha)
- 70.01.03. - Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada (Iznos potpore 62,00 EUR/ha + 373,33 EUR/ha).
- 70.02.01. - Zaštita ptice kosca (Iznos potpore 62,00 EUR/ha + 254,00 EUR/ha),
- 70.02.02. - Zaštita leptira na trajnim travnjacima,
    - Močvarni okaš *(Coenonympha oedippus)* (Iznos potpore 62,00 EUR/ha + 338,00 EUR/ha),
    - Veliki livadni plavac *(Phengaris teleius),* zagasiti livadni plavac *(Phengaris nausithous)* i močvarni plavac *(Phengaris alcon alcon)* (Iznos potpore 62,00 EUR/ha + 277,00 EUR/ha)
- 70.02.03. - Uspostava poljskih traka:
    - Cvjetne trake (Iznos potpore 62,00 EUR/ha + 985,74 EUR/ha),
    - Travne trake (Iznos potpore 62,00 EUR/ha + 898,58 EUR/ha),
- 70.07.01. - Očuvanje suhozida (Iznos potpore 62,00 EUR/ha + 0,74 EUR/m)
- 70.07.02. - Očuvanje živica (Iznos potpore 62,00 EUR/ha + 0,36 EUR/m),
- 70.08.01. - Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka (Iznos potpore 62,00 EUR/ha + 450,00 EUR/ha),
- 70.08.02. - Očuvanje ekstenzivnih maslinika (Iznos potpore 62,00 EUR/ha + 804,00 EUR/ha).

Intervencija se može kombinirati s intervencijom 70.04. - Ekološki uzgoj

- Oranice (Iznos potpore 62,00 EUR/ha +235,00 EUR/ha),
- Višegodišnji nasadi, ostalo (Iznos potpore 62,00 EUR/ha + 1.074,00 EUR/ha),
- Masline i vinova loza (Iznos potpore 62,00 EUR/ha + 754,00 EUR/ha),
- Orah i lijeska (Iznos potpore 62,00 EUR/ha + 516,00 EUR/ha),
- Trajni travnjaci (Iznos potpore 62,00 EUR/ha + 157,00 EUR/ha),
- Povrće (Iznos potpore 62,00 EUR/ha + 480,00 EUR/ha).

8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

nije primjenjivo

9. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 5 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora nije uvjetovana vrstom ili obujmom proizvodnje, niti je povezana s cijenom proizvoda ili vrstom korištenja zemljišta. Intervencija je u skladu s točkom 6. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
31.01.01. - Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina	Prosječno		R.12; R.14; R.19; R.4; R.6; R.7

Objašnjenje i obrazloženje (uključujući fleksibilnost)

31.01.01. - Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina

Potpora za intenziviranu raznolikost poljoprivrednih površina je dodatno plaćanje po hektaru u skladu s člankom 31. stavkom 7(a) Uredbe 2021/2115 koja promiče prilagodbu klimatskim promjenama, njihovo ublažavanje, sprječavanje degradacije tla, oporavak tla i poboljšanje plodnosti te zaštitu bioraznolikosti. Prosječni iznos potpore od 62,00 EUR predstavlja iznos kojim se očekuje ispunjenje ciljeva ove intervencije. U odnosu na planirani prosječni iznos odstupanje je izraženo kod minimalnog i maksimalnog iznosa od 10%.

12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
31.01.01. - Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina	Planirani jedinični iznos	65,00	62,00	62,00	62,00	62,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	58,50	55,80	55,80	55,80	55,80	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	71,50	68,20	68,20	68,20	68,20	
	O.8 (jedinica: Hektari)	633.210,00	633.210,00	633.210,00	633.210,00	860.000,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	41.158.650,00	39.259.020,00	39.259.020,00	39.259.020,00	53.320.000,00	212.255.710,00
UKUPNO	O.8 (jedinica: Hektari)	633.210,00	633.210,00	633.210,00	633.210,00	860.000,00	**Zbroj:** 3.392.840,00 **Maks.:** 860.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	41.158.709,25	39.258.709,25	39.258.709,25	39.258.709,25	53.320.000,00	212.254.837,00
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						

31.02. - Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima

Oznaka intervencije (država članica)	31.02.
Naziv intervencije	Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima
Vrsta intervencije	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja / Čl. 37. st. 7. t. (b) – Dopunsko plaćanje
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Primjena na području cijele Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji
SO4 Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenjem emisija stakleničkih plinova i poboljšanjem sekvestracije ugljika, te promicanje održive energije
SO6 Doprinos zaustavljanju i smanjenju gubitka bioraznolikosti, jačanje usluga ekosustava i očuvanje staništa i krajobraza

PODRUČJA DJELOVANJA ZPP-a Oznaka + opis
AOA-A ublažavanje klimatskih promjena, uključujući smanjenje emisija stakleničkih plinova iz poljoprivrednih praksi, te održavanje postojećih spremnika za skladištenje ugljika i povećanje sekvestracije ugljika
AOA-E zaštita bioraznolikosti, očuvanje ili obnova staništa ili vrsta, uključujući održavanje i stvaranje obilježja krajobraza ili neproizvodnih područja
AOA-G djelovanja za poboljšanje dobrobiti životinja ili borbu protiv antimikrobne rezistencije

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
01	Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku	Visok	Da
07	Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena	Visok	Da
10	Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genskih resursa	Srednji	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.14 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za smanjenje emisija ili održavanje ili povećanje skladištenja ugljika (uključujući trajne travnjake, trajne nasade s trajnim zelenim pokrovom, poljoprivredno zemljište na močvarnim područjima i tresetištima)
R.31 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za podupiranje očuvanja ili obnove bioraznolikosti, uključujući poljoprivredne prakse visoke prirodne vrijednosti
R.4 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) koji je obuhvaćen potporom dohotku i podložan ispunjenju uvjeta

R.6 Postotak dodatnih izravnih plaćanja po hektaru za poljoprivredna gospodarstva koja ispunjavaju uvjete, a manja su od prosječne veličine poljoprivrednoga gospodarstva (u odnosu na prosjek)
R.7 Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Intervencija se provodi na ARKOD parcelama evidentiranim kao pašnjaci i krški pašnjaci. Prema Pravilniku o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta („Narodne novine“, br. 1/23) površina pašnjaka određuje se umnoškom ukupne površine ARKOD parcele i koeficijentom prihvatljivosti. Koeficijenti su: 1,0; 0,8 i 0,6 te označavaju postotak prihvatljivosti predmetne ARKOD parcele. Obilježja krajobraza smatraju se prihvatljivim površinama na pašnjacima i na njih se primjenjuje sustav proporcionalnosti.

Pašnjak je trajno-travnjačka površina u kontinentalnom dijelu Hrvatske a koristi se za ispašu životinja. Osim trave i niskog raslinja pogodnog za ispašu stoke na pašnjaku se mogu nalaziti i obilježja krajobraza, stijene, drveće ili lokve.

Krški pašnjak definiran je kao trajni travnjak, koji se koristi za ispašu životinja na području krša. To je ekstenzivni pašnjak prekriveni niskim raslinjem i/ili stijenama i/ili drvećem uz uvjet da su to prohodne površine kojima stoka može prolaziti te su obrasle travom i/ili biljem pogodnim za ispašu stoke. Površina krškog pašnjaka određuje se umnoškom ukupne površine ARKOD parcele i koeficijentom prihvatljivosti. Koeficijenti su: 1,0; 0,8; 0,6 i 0,4 te označavaju postotak prihvatljivosti predmetne ARKOD parcele. Obilježja krajobraza smatraju se prihvatljivim površinama na krškim pašnjacima i na njih se primjenjuje sustav proporcionalnosti.

Osnovni cilj intervencije koja doprinosi ublažavanju klimatskih promjena usmjeren je na očuvanje pašnjačkih površina sprečavanjem zarastanja drvenastom odnosno šumskom vegetacijom uz istovremeno poticanje pašnog držanja stoke.

Održavanje pašnjaka napasivanjem doprinijet će opstanku karakterističnih krajobraza, te očuvanju pašnjačke vegetacije, karakterističnih biljnih i životinjskih vrsta, te vrijednih staništa. Ispaša životinja na pašnjacima kroz dulje razdoblje pruža doprinos dobrobiti životinja.

Time će intervencija Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima značajno doprinijeti ublažavanju klimatskih promjena, očuvanju krajobraza, poboljšanju ekosustava, očuvanju staništa i zaštiti bioraznolikosti.

Opis obveza za ekoshemu

Jednogodišnje obveze korisnika intervencije su:

1. Održavanje pašnjaka i krških pašnjaka obaveznom ispašom stoke u vlasništvu i/ili posjedu, s 0,3 do 1,0 UG/ha ovaca i/ili koza i/ili goveda i/ili kopitara.
2. Provođenje obavezne ispaše u razdoblju do 1. listopada tekuće godine
3. Izrada godišnjeg plana pašarenja za svaku ARKOD parcelu pašnjaka i krških pašnjaka koji može biti izrađen u okviru individualnog savjetovanja poljoprivrednika.
4. Korisnik je obvezan voditi evidenciju o provođenju intervencije.
5. Zasijavanje pašnjaka i krških pašnjaka nije dozvoljeno.
6. Zabranjena je upotreba mineralnog gnojiva ili stajskog gnoja.
7. Zabranjena je upotreba sredstava za zaštitu bilja.
8. Zabranjeni su hidromelioracijski zahvati.
9. Na površinama krških pašnjaka u cilju njihovog održavanja, ručno uklanjati neželjenu vegetaciju.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem te, ako je primjenjivo, druge odgovarajuće obveze.

Prihvatljivi korisnik je aktivni poljoprivrednik te ima u korištenju poljoprivredno zemljište upisano u ARKOD sustav.

Ostali osnovni uvjeti uključuju: ispunjavanje uvjeta minimalnih zahtjeva za primanje izravnih potpora, pravovremeno podnošenje jedinstvenog zahtjeva i ostale dokumentacije, upis stoke u Jedinstveni registar domaćih životinja, propisno označavanje stoke i dr.

Intervencija se provodi na zemljištu koje je registrirano u ARKOD sustavu kao pašnjak odnosno krški pašnjak.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

Popis relevantnih GAEC-a i SMR-a

Oznaka	Opis
GAEC01	Održavanje trajnih travnjaka na temelju omjera trajnih travnjaka i poljoprivredne površine na nacionalnoj, regionalnoj ili subregionalnoj razini, razini skupine poljoprivrednih gospodarstava ili na razini poljoprivrednoga gospodarstva u odnosu na referentnu godinu 2018. Maksimalno smanjenje od 10 % u usporedbi s referentnom godinom. (This maximum decrease was 5% before the 'simplification' package)

Popis relevantnih obveznih nacionalnih standarda

Nacionalni standardi nisu propisani.

Poveznica između GAEC-a, SMR-a i nacionalnih standarda te ekosheme (objasnite kako ekoshema nadilazi osnovnu vrijednost, osobito za SMR i nacionalne standarde)

Intervencija Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima obvezama koje uključuju pašarenje, nadilazi obveze koje propisuje GAEC 1 Očuvanje trajnih travnjaka, prema kojem se godišnji omjer površine trajnih travnjaka i ukupne poljoprivredne površine na nacionalnoj razini ne smije se smanjiti za više od 5 % u odnosu na omjer istih površina u 2018. godini. Prilog tome je dosadašnje višegodišnje kontinuirano povećanje površina pod pašnjacima i krškim pašnjacima.

7. Opseg i iznosi potpore

Opis

Potpora se dodjeljuje u obliku nadoknade dodatnih troškova i gubitka prihoda koji su rezultat preuzetih obveza. U izradi kalkulacija korištena je metoda kalkulacija pokrića varijabilnih troškova (PVT, eng. Gross Margin). Jednostavnost metodologije izračuna PVT-a sastoji se u utvrđivanju razlike između ukupnih prihoda i varijabilnih troškova svake vrste proizvodnje kojom se poljoprivredno gospodarstvo bavi. To je ekonomski pokazatelj ili razina na kojoj su procijenjeni financijski učinci poljoprivrednih gospodarstava, neovisno o tome posjeduju li veće ili manje proizvodne kapacitete. Potpora koja predstavlja nadoknadu troškova i gubitak prihoda koji su rezultat preuzetih obveza izračunava se na temelju: a) smanjenja prihoda, b) dodatnih troškova, c) oportunitetnih troškova (propuštenim prihodima intenzivnije proizvodnje).

Osnovica za određivanje potpora je kalkulacija razlika PVT u uobičajenim proizvodnim uvjetima i uvjetima u kojima se primjenjuju aktivnosti usmjerene na ublažavanje klimatskih promjena te očuvanje krajobraza, staništa i bioraznolikosti.

Planirani jedinični iznos potpore je 100,00 EUR/ha.

Intervencija se može kombinirati s eko shemama:

- 31.01. - Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina (Iznos potpore 100,00 EUR/ha + 62,00 EUR/ha),
- 31.03. - Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina (Iznos potpore 100,00 EUR/ha +130,00 EUR/ha).

Intervencija se može kombinirati s okolišno klimatskim operacijama:

- 70.07.01. - Očuvanje suhozida (Iznos potpore 100,00 EUR/ha + 0,74 EUR/m),
- 70.07.02. - Očuvanje živica (Iznos potpore 100,00 EUR/ha + 0,36 EUR/m),

Intervencija se može kombinirati s intervencijom 70.04. - Ekološki uzgoj:

- Trajni travnjaci (Iznos potpore 100,00 EUR/ha + 157,00 EUR/ha).

8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije
nije primjenjivo

9. Usklađenost s WTO-om
Zelena kutija
Točka 12 Priloga 2. Sporazumu WTO-a
Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Strateški plan definira uvjete i postupanja korisnika kako bi stekli pravo na potporu u okviru intervencije, u skladu s točkom 12. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
31.02.01. - Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima	Prosječno		R.14; R.31; R.4; R.6; R.7

Objašnjenje i obrazloženje (uključujući fleksibilnost)

31.02.01. - Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima

Potpora za Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima dodjeljuje se kao nadoknada dodatnih troškova i gubitka prihoda sukladno članku 31. stavku 7(b) Uredbe 2021/2115, koji su rezultat preuzetih obveza s ciljem zaštite bioraznolikosti, poboljšanja usluga ekosustava te očuvanja staništa i krajobraza.

S obzirom da unutar intervencije postoje dvije kategorije potpore, prosječni godišnji jedinični iznos od 100 EUR temelji se na dodatnim troškovima provedbe intervencije na dvije kategorije pašnjaka. U odnosu na planirani prosječni godišnji jedinični iznos odstupanje je izraženo kod minimalnog iznosa od 10%.

12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
31.02.01. - Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima	Planirani jedinični iznos	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	90,00	90,00	90,00	90,00	90,00	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)						
	O.8 (jedinica: Hektari)	96.840,00	96.840,00	91.040,00	91.040,00	3.191,34	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	9.684.000,00	9.684.000,00	9.104.000,00	9.104.000,00	319.134,00	37.895.134,00
UKUPNO	O.8 (jedinica: Hektari)	96.840,00	96.840,00	91.040,00	91.040,00	3.191,34	**Zbroj:** 378.951,34 **Maks.:** 96.840,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	9.684.000,00	9.684.000,00	9.104.000,00	9.104.000,00	319.134,00	37.895.134,00
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						

31.03. - Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina

Oznaka intervencije (država članica)	31.03.
Naziv intervencije	Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina
Vrsta intervencije	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja / Članak 31. stavak 7. točka (a) – Dodatno plaćanje u osnovnu potporu dohotku
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Primjena na području cijele Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji
SO6 Doprinos zaustavljanju i smanjenju gubitka bioraznolikosti, jačanje usluga ekosustava i očuvanje staništa i krajobraza

PODRUČJA DJELOVANJA ZPP-a Oznaka + opis
AOA-B prilagodba klimatskim promjenama, uključujući djelovanja za poboljšanje otpornosti sustava proizvodnje hrane, te biljna i životinjska raznolikost za veću otpornost na bolesti i klimatske promjene
AOA-E zaštita bioraznolikosti, očuvanje ili obnova staništa ili vrsta, uključujući održavanje i stvaranje obilježja krajobraza ili neproizvodnih područja

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
01	Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku	Visok	Da
10	Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genskih resursa	Srednji	Da
12	Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja	Slab	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.31 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za podupiranje očuvanja ili obnove bioraznolikosti, uključujući poljoprivredne prakse visoke prirodne vrijednosti
R.34 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za upravljanje obilježjima krajobraza za koje je dodijeljena potpora, uključujući živice i drveće
R.4 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) koji je obuhvaćen potporom dohotku i podložan ispunjenju uvjeta
R.6 Postotak dodatnih izravnih plaćanja po hektaru za poljoprivredna gospodarstva koja ispunjavaju uvjete, a manja su od prosječne veličine poljoprivrednoga gospodarstva (u odnosu na prosjek)
R.7 Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Intervencija predstavlja modifikaciju zelene prakse ekološki značajne površine, prema kojem se ona provodi na svim vrstama uporabe poljoprivrednog zemljišta, te na gospodarstvima, bez obzira na veličinu njihove poljoprivredne površine. Intervencija se provodi na minimalno 10% ukupnih poljoprivrednih površina gospodarstva, na kojima se čuvaju i održavaju postojeće te zasnivaju nove ekološki značajne površine.

Ova intervencija doprinosi zaštiti bioraznolikosti, očuvanju staništa i mozaičnosti krajobraza uz dodatno poboljšanje usluga poljoprivrednog ekosustava.

Intervencija doprinosi aktivnosti 3.3.8 Osigurati dostupnost potpora s pozitivnim utjecajem na bioraznolikost te poticati njihovo korištenje, koja je obuhvaćena Strategijom i akcijskim planom zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine („Narodne novine“, br. 72/17).

Opis obveza za ekoshemu

Korisnik preuzima godišnju obvezu osiguravajući na minimalno 10% svojih poljoprivrednih površina postojanje sljedećih ekološko značajnih površina:

1. Obilježja krajobraza

Nalaze se na poljoprivrednom zemljištu te na površinama koje graniče s poljoprivrednim površinama, a čine ih:

• Živica ili pojasevi drvenastih kultura najveće širine 2 m unutar parcele ili 4 m na granici parcele i najmanje dužine 10 m.

• Pojedinačno stablo promjera krošnje od najmanje 4 m, minimalne visine 2 m te se pod istim obavlja minimalna poljoprivredna aktivnost.

• Drvored: stabla s promjerom krošnje od najmanje 4 m, a prostor između krošnji ne prelazi 5 m te se pod istim obavlja minimalna poljoprivredna aktivnost.

• Šumarak: stabla spojena krošnjama koja se preklapaju, ukupne površine od 100 m^2 do 2000 m^2.

• Jezerce/bara ukupne površine do 1000 m^2.

• Jarak do 2 m širine, uključujući zemljane otvorene vodotoke za navodnjavanje ili odvodnju koji imaju okolišnu vrijednost.

• Tradicionalni suhozid najmanje 0,5 m širine, najviše 2 m širine unutar parcele i 4 m na granici parcele, te najmanje 0,2 m visine i najviše 3 m visine, koji je evidentiran u ARKOD sustavu na parceli kao . vanjski suhozid, minimalne dužine 30 metara.

2. Rubni pojasevi uz vodotoke

Na kojima se ne obavlja poljoprivredna proizvodnja, minimalne širine 5 m, a koji su smješteni na poljoprivrednim površinama ili se „naslanjaju” na poljoprivredne površine. Mogu se kositi ili koristiti za ispašu, pod uvjetom da se vizualno razlikuju od poljoprivrednih kultura uz koje se nalaze. Na njima se ne smiju primjenjivati pesticidi i gnojiva.

3. Pojasevi prihvatljivih hektara duž rubova šume bez proizvodnje

Trebaju biti široki najmanje 3 m, a najviše 10 m. Na njima se ne smije provoditi poljoprivredna proizvodnja, a mogu se kositi i koristiti za ispašu, pod uvjetom da se vizualno razlikuju od poljoprivrednih kultura uz koje se nalaze.

Za provedbu eko shema za godinu zahtjeva, korisnik mora završiti tečaj ili individualno savjetovanje ili sudjelovati na demonstracijskoj aktivnosti ili drugom obliku prijenosa znanja. Programi ovih edukacija uključivat će agro-okolišna pitanja, a teme i sadržaj bit će propisani nacionalnim propisima kojima se uređuje provedba intervencija 78.01. Potpora prenošenju znanja i 78.02. Potpora za pružanje savjetodavnih usluga. Edukacije prihvatljive za provedbu eko shema mogu provoditi i fizičke i pravne osobe koje nisu ugovoreni pružatelji savjetodavnih usluga uz uvjet da ispunjavaju uvjete prihvatljivosti korisnika intervencija 78.01. Potpora prenošenju znanja i 78.02. Potpora za pružanje savjetodavnih usluga te da su teme i sadržaj programa edukacija istovjetni edukacijama koje se provode kroz navedene intervencije.

Korisnik na propisanom obrascu evidentira postojanje ekološki značajnih površina što je ujedno

evidencija o provedbi svih aktivnosti.

Prilikom računanja površina koje čine EZP, ukupni broj hektara izračunava se korištenjem koeficijenata tj. konverzijskih i ponderacijskih faktora, koji se dalje obračunavaju unutar kalkulatora dostupnog u AGRONET-u.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem te, ako je primjenjivo, druge odgovarajuće obveze.

Prihvatljivi korisnik je aktivni poljoprivrednik te ima u korištenju poljoprivredno zemljište upisano u ARKOD sustav.

Ostali osnovni uvjeti uključuju: ispunjavanje uvjeta minimalnih zahtjeva za primanje izravnih potpora, pravovremeno podnošenje jedinstvenog zahtjeva i ostale dokumentacije i dr.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

Popis relevantnih GAEC-a i SMR-a

Oznaka	Opis
GAEC04	Uspostava graničnih pojaseva duž vodotokova
GAEC08	Zadržavanje obilježja krajobraza. Zabrana rezanja živica i stabala u sezoni razmnožavanja ptica i podizanja ptića. Kao mogućnost, mjere za izbjegavanje invazivnih biljnih vrsta

Popis relevantnih obveznih nacionalnih standarda

Nacionalni standardi nisu propisani.

Poveznica između GAEC-a, SMR-a i nacionalnih standarda te ekosheme (objasnite kako ekoshema nadilazi osnovnu vrijednost, osobito za SMR i nacionalne standarde)

Intervencija nadilazi obveze koje propisuje GAEC 4 Uspostava graničnih pojaseva duž vodotoka, prema kojoj su oni minimalne širine 3 m, a prema ovoj intervenciji provodi se uspostava graničnih pojaseva minimalne širine 5 m.

Ova intervencija nadilazi i GAEC 8, koji se u cilju održavanja neproizvodnih obilježja i područja radi očuvanja bioraznolikosti provodi samo na obradivom zemljištu, dok se ova intervencija odnosi na sve vrste korištenja poljoprivrednog zemljišta gospodarstva na kojima je udio ekološki značajnih površina veći od 10% . Također, kontrola GAEC 8 se provodi na gospodarstvima čija je površina obradivog zemljišta veća 10 ha dok se u ovoj intervenciji kontrola provodi na svim poljoprivrednim površinama gospodarstava neovisno o veličini.

7. Opseg i iznosi potpore

Opis

Potpora se dodjeljuje u obliku dodatnih plaćanja na osnovnu potporu dohotku (BISS).

Planirani jedinični iznos potpore je 130,00 EUR/ha za ekološki značajne površine na minimalno 10 % ukupnih poljoprivrednih površina gospodarstva.

Ako korisnik ima minimalno 10 % ekološki značajnih površina na oraničnim površinama, za navedene površine će mu se obračunati dodatna potpora od 30,00 EUR/ha odnosno planirani jedinični iznos potpore je 160,00 EUR/ha.

Intervencija se može kombinirati s eko shemama:

·31.01. - Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina (Iznos potpore 130,00 EUR/ha, oranice 160,00 EUR/ha + 62,00 EUR/ha,

·31.04. - Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama (Iznos potpore 130,00 EUR/ha, oranice 160,00 EUR/ha + RP 169,00 EUR/ha, OP 215,00 EUR/ha),

·31.05. - Minimalni udio leguminoza od 20 % na poljoprivrednim površinama (Iznos potpore 130,00 EUR/ha, oranice 160,00 EUR/ha + 161,00 EUR/ha),

·31.06. - Konzervacijska poljoprivreda (Iznos potpore 130,00 EUR/ha, oranice 160,00 EUR/ha + 250,00

EUR/ha),
·31.08. - Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima (Iznos potpore 130,00 EUR/ha + 250,00 EUR/ha)
·jednom od intervencija:
·31.02. - Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima (Iznos potpore 130,00 EUR/ha + 100,00 EUR/ha),
·31.07. - Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (Iznos potpore 130,00 EUR/ha + K 361,00 EUR/ha, B 255,00 EUR/ha, M 113,00 EUR/ha).

Intervencija se može kombinirati s okolišno klimatskim operacijama:
·70.01.01. - Korištenje feromonskih i vizualnih klopki (Iznos potpore 130,00 EUR/ha + 293,00 EUR/ha),
·70.01.02 . - Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima (Iznos potpore 130,00 EUR/ha + 359,73 EUR/ha),
·70.01.03. - Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada (Iznos potpore 130,00 EUR/ha + 373,33 EUR/ha),
·70.02.01. - Zaštita ptice kosca (Iznos potpore 130,00 EUR/ha + 254,00 EUR/ha),
·70.02.02. - Zaštita leptira na trajnim travnjacima:
o Močvarni okaš *(Coenonympha oedippus)* (Iznos potpore 130,00 EUR/ha + 338,00 EUR/ha),
o Veliki livadni plavac *(Phengaris teleius),* zagasiti livadni plavac *(Phengaris nausithous)* i močvarni plavac *(Phengaris alcon alcon)* (Iznos potpore 130,00 EUR/ha + 277,00 EUR/ha),
·70.02.03. - Uspostava poljskih traka:
o Cvjetne trake (Iznos potpore 130,00 EUR/ha, oranice 160,00 EUR/ha + 985,74 EUR/ha),
o Travne trake (Iznos potpore 130,00 EUR/ha, oranice 160,00 EUR/ha + 898,58 EUR/ha),
·70.07.01. - Očuvanje suhozida (Iznos potpore 130,00 EUR/ha, oranice 160,00 EUR/ha + 0,74 EUR/m),
·70.07.02. - Očuvanje živica (Iznos potpore 130,00 EUR/ha, oranice 160,00 EUR/ha + 0,36 EUR/m),
·70.08.01. - Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka (Iznos potpore 130,00 EUR/ha + 450,00 EUR/ha),
·70.08.02. - Očuvanje ekstenzivnih maslinika (Iznos potpore 130,00 EUR/ha + 804,00 EUR/ha).

Intervencija se može kombinirati s intervencijom 70.04. - Ekološki uzgoj
·Oranice (Iznos potpore 130,00 EUR/ha, oranice 160,00 EUR/ha + 235,00 EUR/ha),
·Višegodišnji nasadi, ostalo (Iznos potpore 130,00 EUR/ha + 1.074,00 EUR/ha),
·Masline i vinova loza (Iznos potpore 130,00 EUR/ha + 754,00 EUR/ha),
·Orah i lijeska (Iznos potpore 130,00 EUR/ha + 516,00 EUR/ha),
·Trajni travnjaci (Iznos potpore 130,00 EUR/ha, + 157,00 EUR/ha),
·Povrće (Iznos potpore 130,00 EUR/ha, oranice 160,00 EUR/ha + 480,00 EUR/ha).

8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije
nije primjenjivo

9. Usklađenost s WTO-om
Zelena kutija
Točka 5 Priloga 2. Sporazumu WTO-a
Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora nije uvjetovana vrstom ili obujmom proizvodnje, niti je povezana s cijenom proizvoda ili vrstom korištenja zemljišta. Intervencija je u skladu s točkom 6. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a

11. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
31.03.01. - Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina - minimalno 10 % ukupnih poljoprivrednih površina gospodarstva	Prosječno		R.31; R.34; R.4; R.6; R.7
31.03.02. - Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina - minimalno 10 % ekološki značajnih površina na oraničnim površinama	Prosječno		R.31; R.34; R.4; R.6; R.7

Objašnjenje i obrazloženje (uključujući fleksibilnost)

31.03.01. - Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina - minimalno 10 % ukupnih poljoprivrednih površina gospodarstva

Potpora za intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina je dodatno plaćanje po hektaru u skladu s člankom 31. stavkom 7(a) Uredbe 2021/2115 koja doprinosi zaštiti bioraznolikosti, očuvanju staništa i mozaičnosti krajobraza uz dodatno poboljšanje usluga poljoprivrednog ekosustava.

Prosječni iznos potpore od 130 EUR predstavlja iznos kojim se očekuje ispunjenje ciljeva ove intervencije. U odnosu na planirani prosječni iznos odstupanje je izraženo kod minimalnog i maksimalnog iznosa od 10%.

31.03.02. - Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina - minimalno 10 % ekološki značajnih površina na oraničnim površinama

Potpora za intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina je dodatno plaćanje po hektaru u skladu s člankom 31. stavkom 7(a) Uredbe 2021/2115 koja doprinosi zaštiti bioraznolikosti, očuvanju staništa i mozaičnosti krajobraza uz dodatno poboljšanje usluga poljoprivrednog ekosustava.

Prosječni iznos potpore od 160,00 EUR predstavlja iznos koji će se dodijeliti poljoprivrednicima koji provode intervenciju samo na obradivim površinama, u skladu s Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 2024/587.

12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
31.03.01. - Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina - minimalno 10 % ukupnih poljoprivrednih površina gospodarstva	Planirani jedinični iznos	130,00	130,00	130,00	130,00	130,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	117,00	117,00	117,00	117,00	117,00	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	147,00	147,00	147,00	147,00	147,00	
	O.8 (jedinica: Hektari)	8.000,00	8.000,00	10.000,00	10.000,00	1.088,46	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	1.040.000,00	1.040.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	141.499,80	4.821.499,80
31.03.02. - Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina - minimalno 10 % ekološki značajnih površina na oraničnim površinama	Planirani jedinični iznos			160,00	160,00	160,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos						
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)						
	O.8 (jedinica: Hektari)			2.000,00	2.000,00	28.608,96	

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos			320.000,00	320.000,00	4.577.433,60	5.217.433,60
UKUPNO	O.8 (jedinica: Hektari)	8.000,00	8.000,00	12.000,00	12.000,00	29.697,42	**Zbroj:** 69.697,42 **Maks.:** 29.697,42
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	1.040.000,00	1.040.000,00	1.620.000,00	1.620.000,00	4.718.933,40	10.038.933,40
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						

31.04. - Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama

Oznaka intervencije (država članica)	31.04.
Naziv intervencije	Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama
Vrsta intervencije	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja / Čl. 37. st. 7. t. (b) – Dopunsko plaćanje
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Primjena na području cijele Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji
SO4 Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenjem emisija stakleničkih plinova i poboljšanjem sekvestracije ugljika, te promicanje održive energije
SO5 Poticanje održivog razvoja i učinkovitog upravljanja prirodnim resursima kao što su voda, tlo i zrak, među ostalim smanjenjem ovisnosti o kemijskim sredstvima

PODRUČJA DJELOVANJA ZPP-a Oznaka + opis
AOA-A ublažavanje klimatskih promjena, uključujući smanjenje emisija stakleničkih plinova iz poljoprivrednih praksi, te održavanje postojećih spremnika za skladištenje ugljika i povećanje sekvestracije ugljika
AOA-D sprečavanje propadanja tla, obnova tla, poboljšanje plodnosti tla i upravljanja hranjivim tvarima [i biote u tlu]

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
01	Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku	Visok	Da
07	Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena	Visok	Da
09	Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u t	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.12 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza poboljšanja prilagodbe klimatskim promjenama za koje je dodijeljena potpora
R.14 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za smanjenje emisija ili održavanje ili povećanje skladištenja ugljika (uključujući trajne travnjake, trajne nasade s trajnim zelenim pokrovom, poljoprivredno zemljište na močvarnim područjima i tresetištima)
R.19 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora i koje su korisne za upravljanje tlom radi poboljšanja kvalitete tla i biote (kao što su smanjenje obrade tla, pokrov tla s usjevima, plodored

uključujući usjeve mahunarki)
R.4 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) koji je obuhvaćen potporom dohotku i podložan ispunjenju uvjeta
R.6 Postotak dodatnih izravnih plaćanja po hektaru za poljoprivredna gospodarstva koja ispunjavaju uvjete, a manja su od prosječne veličine poljoprivrednoga gospodarstva (u odnosu na prosjek)
R.7 Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Intenziviranjem poljoprivredne proizvodnje na oranicama, uz sve češći izostanak primjene organskih gnojiva, uski plodored te uz neracionalnu obradu tla, ubrzani su procesi daljnje mineralizacije i smanjenja sadržaja humusa. U ovakvim tlima dolazi do pada ukupne biogenosti, koja u konačnosti dovodi do pada proizvodne sposobnosti tla. Navedeno dovodi do potrebe za kontinuiranim unošenjem organske tvari u tlo gnojidbom. Temeljem praćenja stanja poljoprivrednog zemljišta u Republici Hrvatskoj provedenoj od strane Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu, utvrđeno je kako je u analiziranim tlima humoznost vrlo niska jer 90 % tala ima < 3 % humusa, a čak je u 55,4 % tala sadržaj humusa < 2 % (Hefer i sur. 2021). Zato je važno provesti prakse koje bi omogućile povećanje sadržaja humusa u tlu. Intervencija uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama, upravo ima za cilj povećati sadržaj humusa smanjenjem uporabe sintetskih mineralnih gnojiva, čime se ujedno postiže poboljšanje fizikalnih i kemijskih svojstava tla. Smanjenje uporabe mineralnih gnojiva, značajno doprinosi uštedama energije potrebne za njihovu proizvodnju. Ova intervencija u skladu je s preporukama Europske komisije usmjerenim na uporabu organskih gnojiva i bolje gospodarenje stajskim gnojem, čime bi se pružio doprinos cilju smanjenja gubitka hranjivih tvari utvrđenom u zelenom planu EU-a (Radni dokument službi Komisije, preporuke komisije za strateški plan Hrvatske u okviru ZPP-a, SDW (2020) 384 final).

Povećanjem organske tvari u tlu, ona postaju otpornija na stresne okolišne uvjete nastale uslijed klimatskih promjena. Organska tvar tla značajno poboljšava njegova fizikalna svojstva. Ona povećava elastičnost, poboljšava sorpcijska svojstva, te regulira vodozračni režim i toplinska svojstva. Organska tvar u tlu doprinosi mrvičastoj strukturi tla poboljšavajući prozračnost i drenažu tla. Time su tla s većim sadržajem organske tvari otpornija na okolišne stresove izazvane visokim temperaturama te manjkom ili viškom vode u tlu uslijed klimatskih promjena. Organska tvar tla čuva tla od isušivanja, te dalje dezertifikacije i erozije. Time intervencija uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama, povećanjem organske tvari u tlu značajno doprinosi prilagodbi na klimatske promjene.

Ova intervencija također značajno umanjuje onečišćenje tla, zraka i vode jer je usmjerena na optimizaciju gnojidbe. Navedenim ciljevima doprinosi izrada plana gnojidbe, prema kojem se dalje provodi gnojidba oraničnih površina stajskim gnojem u skladu s potrebama kulture, temeljem provedene analize tla od strane ovlaštenog laboratorija, a izrađuje se uz pomoć individualnog savjetovanja.

Opis obveza za ekoshemu

Korisnik preuzima godišnju obvezu vezano za Primjenu vlastitog stajskog gnoja na oraničnim površinama i/ili nabavljenog stajskog gnoja sa stočarskih farmi, a obveze korisnika su:

1. Posjedovati analizu tla napravljenu u proizvodnoj godini provedbe intervencije za svaku ARKOD parcelu na kojoj se primjenjuje stajski gnoj. Za svakih 10 ARKOD parcela koje imaju površinu manju od 1 ha korisnik provodi analizu samo za najveću ARKOD parcelu. Analiza tla mora sadržavati slijedeće parametre: reakciju tla (pH, KCl i H_2O), sadržaj humusa, sadržaj fiziološki aktivnih hranjiva P_2O_5 i K_2O, hidrolitsku kiselost ili sadržaj ukupnih karbonata te sadržaj skeleta (kod skeletnih tala);

2. Posjedovati analizu stajskog gnoja na sadržaj suhe tvari, sadržaj organske tvari, reakciju (pH) i sadržaj hranjiva (ukupni dušik, fosfor i kalij). Analizu stajskog gnoja potrebno je napraviti svake godine za svaku vrstu i za svaku novokupljenu količinu gnoja;

3. U skladu sa analizom tla i analizom stajskog gnoja izraditi i provoditi plan gnojidbe. Plan gnojidbe, uz analizu tla i analizu stajskog gnoja zajedno s računima i ostalom dokumentacijom, korisnik je obvezan dostaviti Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju;

4. Voditi evidenciju o primjeni stajskog gnoja za sve ARKOD parcele na kojima je u kalendarskoj godini primijenjen stajski gnoj. Obrazac evidencije korisnik je dužan dostaviti Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju do 31. prosinca u godini podnošenja zahtjeva;

5. Gnojidba stajskim gnojem unutar intervencije treba biti u skladu s potrebama kulture, temeljena na provedenoj analizi tla od strane ovlaštenog laboratorija te planu gnojidbe. Plan gnojidbe korisnik mora izraditi prije gnojidbe, a može biti izrađen kroz individualno savjetovanje;

6. Dozvoljeno je koristiti stajski gnoj (kruti ili tekući) na oranici u količini koja odgovara primjeni dušika iz stajskog gnoja od najmanje 70 kg N/ha do najviše 150 kg N/ha u skladu s minimalnim i maksimalnim količinama stajskog gnoja po hektaru prema Tablici 1:

Tablica 1 Indikativne količine stajskog gnoja

Vrsta stajskog gnoja	**Minimalna količina stajskog gnoja**	**Maksimalna količina stajskog gnoja**
	t/ha	t/ha
Goveđi	14	30
Od kopitara	11,5	25
Ovčji i kozji	9	19
Svinjski	11,5	25
Kokošji	4,5	10
Brojlerski	2	5
Goveđi kompost	3	7
Goveđa gnojovka	17 m^3/ha	37 m^3/ha
Svinjska gnojovka	14 m^3/ha	30 m^3/ha

Korisnik kojem je temeljem provedene analize tla od strane ovlaštenog laboratorija izdana preporuka za gnojidbu stajskim gnojem s količinom dušika nižom od 70 kg/ha izuzima se iz ove obveze.

7. Inkorporirati u tlo stajski gnoj na način da se gubici dušika svedu na minimum, po mogućnosti odmah nakon primjene;

8. Korisnik koji nema dovoljne količine stajskog gnoja ili nema proizvodnju vlastitog stajskog gnoja dužan je do 31. prosinca tekuće godine zahtjeva Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju dostaviti presliku računa i/ili drugoj jednakovrijednog dokumenta kojim se dokazuje porijeklo stajskog gnoja iz kojeg je vidljivo:

– količina kupljenog stajskog gnoja po vrstama stajskog gnoja navedenima Tablici 1

– MIBPG i naziv poljoprivrednika od kojeg je kupljen stajski gnoj.

9. Za korisnika koji posjeduje stoku količina proizvedenog stajskog gnoja izračunava se na temelju prosječnog broja grla/kljunova prema Tablici 2. evidentiranih u jedinstveni registar domaćih životinja (JRDŽ) u godini koja prethodi godini podnošenja jedinstvenog zahtjeva na temelju stanja svakog prvoga dana u mjesecu i godišnjoj proizvedenoj količini dušika u stajskom gnoju po UG iz Tablice 2

Tablica 2 Godišnja količina dušika u stajskom gnoju i količina stajskog gnoja po UG

VRSTA DOMAĆE ŽIVOTINJE	**kg N/godina**	**%N**	**Tona stajskog gnoja godišnje po UG**
Goveda	70	0,5	14,0
Kopitari	60	0,6	10,0
Ovce i koze	70	0,8	8,8
Svinje	80	0,6	13,3
Perad	85	2,2	3,9
Ostale domaće životinje	85	0,5	17,0

10. Korisnik koji posjeduje stoku, obvezan je u spremištima stajskog gnoja primjenjivati anorganske tvari za vezanje amonijaka, adsorbense poput zeolita i imati pokriven stajski gnoj u spremištu s ciljem

smanjenja onečišćenja vode i zraka. Za pokrivanje stajskog gnoja prihvatljivo je korištenje slame te nepropusnih folija. Primjenu anorganskih tvari za vezanje amonijaka korisnik dokazuje preslikom računa, koje prilaže zajedno s ostalim računima i dokumentacijom te ih je u obvezi dostaviti Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem te, ako je primjenjivo, druge odgovarajuće obveze.

Prihvatljivi korisnik je aktivni poljoprivrednik te ima u korištenju poljoprivredno zemljište upisano u ARKOD sustav.

Primjena vlastitog stajskog gnoja na oraničnim površinama i/ili nabavljenog stajskog gnoja sa stočarskih farmi.

Ostali osnovni uvjeti uključuju: ispunjavanje uvjeta minimalnih zahtjeva za primanje izravnih potpora, pravovremeno podnošenje jedinstvenog zahtjeva i ostale dokumentacije i dr.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

Popis relevantnih GAEC-a i SMR-a

Oznaka	Opis
SMR02	Direktiva Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima iz poljoprivrednih izvora: članci 4. i 5.

Popis relevantnih obveznih nacionalnih standarda

Nacionalni standardi nisu propisani.

Poveznica između GAEC-a, SMR-a i nacionalnih standarda te ekosheme (objasnite kako ekoshema nadilazi osnovnu vrijednost, osobito za SMR i nacionalne standarde)

Prema SMR 2 Direktiva Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (članak 4. i 5.), Tijekom jedne kalendarske godine poljoprivredno gospodarstvo može gnojiti poljoprivredne površine stajskim gnojem do granične vrijednosti primjene dušika od 170 kg/ha (N).

Poljoprivrednici su u obvezi provoditi propisane uvjete i mjere iz III Akcijskog programa zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla („Narodne novine“, br. 73/21), unutar područja proglašenih „ranjivima“ („Narodne novine“, br. 130/12), a ujedno su i preporuka za postupanje svim poljoprivrednicima u Republici Hrvatskoj. Mjere se odnose na unošenje gnojiva s dušikom u tlo u vrijeme pogodno za agrotehničke zahvate, primjena stajskog gnojiva na način da se osiguraju što manji gubici i ravnomjerna raspodjelu gnojiva, smanjiti hlapljenje amonijaka, na nezasijanim površinama stajski gnoj što prije unijeti u tlo, a gnojovku prije gnojenja treba promiješati, itd. Akcijskim programom zabranjuju se određeni postupci kod primjene gnojiva (na tlu zasićenim vodom, prekrivenim snijegom, poplavljenom tlu, nagnutim terenima uz vodotoke i sl.) kao i izlazak na poljoprivredne površine u određenom razdoblju. Kao rezultat, ne samo da se povećava kapacitet skladištenja vode i smanjuje površinsko otjecanje (rizik od poplava), već se prije svega dušik zadržava u tlu.

Primjenom intervencije Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama, svi korisnici ove intervencije, neovisno o tome jesu li površine na ranjivo osjetljivom području ili ne, imaju obvezu primijeniti stajski gnoj u skladu analizom tla i gnoja, pri čemu količina dušika ne smije prelaziti 150 kg N/ha, a primjena stajskog gnoja provodi se unutar 48 sati, po mogućnosti odmah nakon iznošenja na oraničnu površinu.

7. Opseg i iznosi potpore

Opis

Potpora se dodjeljuje u obliku nadoknade dodatnih troškova i gubitka prihoda koji su rezultat preuzetih obveza. U izradi kalkulacija korištena je metoda kalkulacija pokrića varijabilnih troškova (PVT, eng. Gross Margin). Jednostavnost metodologije izračuna PVT-a sastoji se u utvrđivanju razlike između ukupnih prihoda i varijabilnih troškova svake vrste proizvodnje kojom se poljoprivredno gospodarstvo

bavi. To je ekonomski pokazatelj ili razina na kojoj su procijenjeni financijski učinci poljoprivrednih gospodarstava, neovisno o tome posjeduju li veće ili manje proizvodne kapacitete.
Planirani jedinični iznos potpore iznosi 169,00 EUR/ha u područjima ranjivim na nitrate, dok je na ostalim područjima planirani jedinični iznos potpore od 215,00 EUR/ha.

Intervencija se može kombinirati s eko shemama:

- 31.01. – Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina (Iznos potpore RP 169,00 EUR/ha, OP 215,00 EUR/ha + 62,00 EUR/ha),
- 31.03. - Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina(Iznos potpore RP 169,00 EUR/ha, OP 215,00 EUR/ha + 130,00 EUR/ha, oranice 160,00 EUR/ha),
- 31.05. - Minimalni udio leguminoza od 20 % na poljoprivrednim površinama (Iznos potpore RP 169,00 EUR/ha, OP 215,00 EUR/ha + 117,00 EUR/ha),
- 31.06. - Konzervacijska poljoprivreda (Iznos potpore RP 169,00 EUR/ha, OP 215,00 EUR/ha + 250,00 EUR/ha).

Intervencija se može kombinirati s okolišno klimatskim operacijama:

- 70.02.03. - Uspostava poljskih traka:
  - Cvjetne trake (Iznos potpore RP 169,00 EUR/ha, OP 215,00 EUR/ha + 985,74 EUR/ha),
  - Travne trake (Iznos potpore RP 169,00 EUR/ha, OP 215,00 EUR/ha + 898,58 EUR/ha),
- 70.04. - Ekološki uzgoj:
  - Oranice (Iznos potpore RP 169,00 EUR/ha + 235,00 EUR/ha - 23,89 EUR/ha, OP 215,00 EUR/ha + 235,00 EUR/ha -47,70 EUR/ha)
  - Povrće (Iznos potpore RP 169,00 EUR/ha + 480,00 EUR/ha -97,52 EUR/ha, OP 215,00 EUR/ha + 480,00 EUR/ha -121,41 EUR/ha)
- 70.07.01. - Očuvanje suhozida (Iznos potpore RP 169,00 EUR/ha, OP 215,00 EUR/ha + 0,74 EUR/m),
- 70.07.02. - Očuvanje živica (Iznos potpore RP 169,00 EUR/ha, OP 215,00 EUR/ha + 0,36 EUR/m).

8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

nije primjenjivo

9. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 12 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Strateški plan definira uvjete i postupanja korisnika kako bi stekli pravo na potporu u okviru intervencije, u skladu s točkom 12. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
31.04.01. - Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama - ostala područja	Prosječno		R.12; R.14; R.19; R.4; R.6; R.7
31.04.02. - Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama - područja ranjiva na nitrate	Prosječno		R.12; R.14; R.19; R.4; R.6; R.7

Objašnjenje i obrazloženje (uključujući fleksibilnost)

31.04.01. - Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama - ostala područja

Potpora za uporabu stajskog gnoja na oraničnim površinama dodjeljuje se kao nadoknada dodatnih troškova i gubitka prihoda sukladno članku 31. stavku 7(b) Uredbe 2021/2115, koji su rezultat preuzetih obveza s ciljem povećanja sadržaja humusa smanjenjem uporabe sintetskih mineralnih gnojiva, čime se ujedno postiže poboljšanje fizikalnih i kemijskih svojstava tla.

Prosječni godišnji jedinični iznos od 215 EUR temelji se na dodatnim troškovima provedbe intervencije te uključuje troškove analize tla, analize stajskoga gnoja, izrade plana gnojidbe i plana plodoreda te primjene stajskoga gnoja.

U odnosu na planirani prosječni iznos odstupanje je izraženo kod minimalnog iznosa od 10%.

31.04.02. - Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama - područja ranjiva na nitrate

Potpora za uporabu stajskog gnoja na oraničnim površinama dodjeljuje se kao nadoknada dodatnih troškova i gubitka prihoda sukladno članku 31. stavku 7(b) Uredbe 2021/2115, koji su rezultat preuzetih obveza s ciljem povećanja sadržaja humusa smanjenjem uporabe sintetskih mineralnih gnojiva, čime se ujedno postiže poboljšanje fizikalnih i kemijskih svojstava tla.

Prosječni godišnji jedinični iznos od 169 EUR na područjima ranjivim na nitrate temelji se na dodatnim troškovima provedbe intervencije i ne uključuje trošak analize tla koja je na tim područjima obveza u skladu s III. Akcijskim programom zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla. U odnosu na planirani prosječni iznos odstupanje je izraženo kod minimalnog iznosa od 10%.

12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
31.04.01. - Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama - ostala područja	Planirani jedinični iznos	215,00	215,00	215,00	215,00	215,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	193,50	193,50	193,50	193,50	193,50	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)						
	O.8 (jedinica: Hektari)	66.000,00	66.000,00	66.000,00	66.000,00	74.208,01	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	14.190.000,00	14.190.000,00	14.190.000,00	14.190.000,00	15.954.722,15	72.714.722,15
31.04.02. - Uporaba stajskog gnoja	Planirani jedinični iznos	169,00	169,00	169,00	169,00	169,00	

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
na oraničnim površinama - područja ranjiva na nitrate	Minimalni planirani jedinični iznos	152,10	152,10	152,10	152,10	152,10	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)						
	O.8 (jedinica: Hektari)	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00	2.997,72	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	676.000,00	676.000,00	676.000,00	676.000,00	506.614,68	3.210.614,68
UKUPNO	O.8 (jedinica: Hektari)	70.000,00	70.000,00	70.000,00	70.000,00	77.205,73	**Zbroj:** 357.205,73 **Maks.:** 77.205,73
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	14.866.000,00	14.866.000,00	14.866.000,00	14.866.000,00	16.461.336,83	75.925.336,83
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						

31.05. - Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina

Oznaka intervencije (država članica)	31.05.
Naziv intervencije	Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina
Vrsta intervencije	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja / Čl. 37. st. 7. t. (b) – Dopunsko plaćanje
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Primjena na području cijele Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji
SO4 Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenjem emisija stakleničkih plinova i poboljšanjem sekvestracije ugljika, te promicanje održive energije
SO5 Poticanje održivog razvoja i učinkovitog upravljanja prirodnim resursima kao što su voda, tlo i zrak, među ostalim smanjenjem ovisnosti o kemijskim sredstvima

PODRUČJA DJELOVANJA ZPP-a Oznaka + opis
AOA-A ublažavanje klimatskih promjena, uključujući smanjenje emisija stakleničkih plinova iz poljoprivrednih praksi, te održavanje postojećih spremnika za skladištenje ugljika i povećanje sekvestracije ugljika
AOA-B prilagodba klimatskim promjenama, uključujući djelovanja za poboljšanje otpornosti sustava proizvodnje hrane, te biljna i životinjska raznolikost za veću otpornost na bolesti i klimatske promjene
AOA-C zaštita ili poboljšanje kvalitete vode i smanjenje pritiska na vodne resurse
AOA-D sprečavanje propadanja tla, obnova tla, poboljšanje plodnosti tla i upravljanja hranjivim tvarima [i biote u tlu]

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
01	Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku	Visok	Da
07	Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena	Visok	Da
09	Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u t	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.12 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza poboljšanja prilagodbe klimatskim promjenama za koje je dodijeljena potpora
R.19 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora i koje su korisne za

upravljanje tlom radi poboljšanja kvalitete tla i biote (kao što su smanjenje obrade tla, pokrov tla s usjevima, plodored uključujući usjeve mahunarki)
R.22 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza koje su povezane s poboljšanim upravljanjem hranjivim tvarima i za koje je dodijeljena potpora
R.4 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) koji je obuhvaćen potporom dohotku i podložan ispunjenju uvjeta
R.6 Postotak dodatnih izravnih plaćanja po hektaru za poljoprivredna gospodarstva koja ispunjavaju uvjete, a manja su od prosječne veličine poljoprivrednoga gospodarstva (u odnosu na prosjek)
R.7 Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Leguminoze se mogu uzgajati kao povrtne i ratarske kulture, kao stočna hrana ili za zelenu gnojidbu. Na poljoprivrednim površinama mogu biti u obliku glavnih i/ili postrnih usjeva. Tako doprinose zaštiti tla i voda od onečišćenja nitratima, s obzirom da se prilikom uzgoja leguminoza u minimalnom udjelu od 20% značajno smanjuje ili u potpunosti izostavlja uporaba dušičnih gnojiva. Ovim konceptom izostaje oslobađanje N_2O, čiji je značajniji udio u ukupnim emisijama stakleničkih plinova najčešće rezultat primjene dušičnih gnojiva. Uzgojem leguminoza prilikom smanjenja uporabe dušičnih gnojiva, smanjuje se i primjena mineralnih dušičnih gnojiva, što za posljedicu ima značajne uštede energije potrebne za proizvodnju istih. Leguminoze smanjuju gubitak ugljika iz tla, čime uzgoj leguminoza doprinosi i ublažavaju klimatskih promjena. Uzgojem leguminoza osigurava se dulje razdoblje pokrivenosti tla zelenim pokrovom. Leguminoze kao kulture koje se uzgajaju u gustome sklopu, svojom nadzemnom zelenom masom te gusto isprepletenim korijenovim sustavom koji prodire duboko u tlo, omogućuju uzgoj na lakšim tlima s manjom količinom vode čime se omogućuje prilagodba poljoprivredne proizvodnje na klimatske promjene. Uzgoj leguminoza ujedno sprečava i eroziju. Simbiozni odnosi leguminoza i kvržičnih bakterija tla potiču njegovu biogenost i plodnost. Navedeno se dalje reflektira na poboljšanje strukture tla. Time su hranjiva u tlima s povoljnim vodozračnim odnosom u oblicima koji su pristupačni za biljke. U takvim uvjetima, biljke postaju jače i otpornije te bolje prilagođene na okolišne stresove, čime je također osigurana prilagodba na klimatske promjene. U izračun udjela leguminoza na oraničnim površinama ulaze leguminoze koje je korisnik naveo u jedinstvenom zahtjevu kao glavni usjev i/ili postrni usjev. Leguminoze mogu biti zasijane i kao smjesa s jednom ili više drugih kultura na način da leguminoze prevladavaju na površini. Korisnik unutar intervencije preuzima obvezu uzgoja minimalno 20 % zrnatih i/ili krmnih leguminoza unutar ukupne površine svih oraničnih površina gospodarstva.

Intervencija se primjenjuje na oraničnim površinama te nadilazi obveze koje propisuje GAEC 7 - Plodored na oraničnim površinama.

Opis obveza za ekoshemu

- Uzgoj leguminoza kao glavnih usjeva i/ili sekundarnih usjeva u udjelu od minimalno 20% oraničnih površina poljoprivrednog gospodarstva.
- Podaci o predkulturi/ kulturama i planiranoj kulturi/kulturama na oraničnoj površini pod leguminozama.
- Podaci o uzgoju kultura na preostalom dijelu oraničnih površina u godini preuzete obveze unutar evidencije o provedbi intervencije.
- Zabrana uporabe mineralnih gnojiva i dozvola uporabe samo organskih gnojiva i/ili gnojiva i poboljšivača tla odobrenih u skladu s člankom 24. stavkom 1. točkom (b) Uredbe (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća, navedenih u Prilog II. Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2021/1165.
- Ako korisnik uključen u ekološku proizvodnju uzgaja leguminoze za pčelinju pašu, košnju istih obvezan je provoditi najranije 1. kolovoza.
- .Korisnik je obvezan voditi evidenciju o provedbi intervencije.
- Za provedbu eko shema za godinu zahtjeva, korisnik mora završiti tečaj ili individualno savjetovanje ili sudjelovati na demonstracijskoj aktivnosti ili drugom obliku prijenosa znanja. Programi ovih edukacija uključivat će agro-okolišna pitanja, a teme i sadržaj bit će propisani nacionalnim propisima kojima se uređuje provedba intervencija 78.01. Potpora prenošenju znanja i 78.02. Potpora za pružanje savjetodavnih usluga. Edukacije prihvatljive za provedbu eko shema

mogu provoditi i fizičke i pravne osobe koje nisu ugovoreni pružatelji savjetodavnih usluga uz uvjet da ispunjavaju uvjete prihvatljivosti korisnika intervencija 78.01. Potpora prenošenju znanja i 78.02. Potpora za pružanje savjetodavnih usluga te da su teme i sadržaj programa edukacija istovjetni edukacijama koje se provode kroz navedene intervencije.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem te, ako je primjenjivo, druge odgovarajuće obveze.

Prihvatljivi korisnik je aktivni poljoprivrednik te ima u korištenju poljoprivredno zemljište upisano u ARKOD sustav.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

Popis relevantnih GAEC-a i SMR-a

Oznaka	Opis
GAEC07	Plodored na obradivom zemljištu, osim usjeva koji rastu pod vodom

Popis relevantnih obveznih nacionalnih standarda

Nacionalni standardi nisu propisani.

Poveznica između GAEC-a, SMR-a i nacionalnih standarda te ekosheme (objasnite kako ekoshema nadilazi osnovnu vrijednost, osobito za SMR i nacionalne standarde)

Intervencija u segmentu primjene na oraničnim površinama nadilazi GAEC 7 Plodored na oraničnim površinama, gdje je na poljoprivrednom gospodarstvu ukupne veličine oraničnih površinama 10 ha i više, obveznik na razini parcele dužan uspostaviti izmjenu kultura najmanje jednom godišnje uključujući sekundarne usjeve kojima se primjereno gospodari, nadilazi ove obveze. Naime, intervencija Minimalni udio leguminoza od 20% na oraničnim površinama, u plodored na oraničnim površinama uključuje leguminoze, a također se provodi i na površinama koje su manje od 10 ha

7. Opseg i iznosi potpore

Opis

Potpora se dodjeljuje u obliku nadoknade dodatnih troškova i gubitka prihoda koji su rezultat preuzetih obveza. U izradi kalkulacija korištena je metoda kalkulacija pokrića varijabilnih troškova (PVT, eng. Gross Margin). Jednostavnost metodologije izračuna PVT-a sastoji se u utvrđivanju razlike između ukupnih prihoda i varijabilnih troškova svake vrste proizvodnje kojom se poljoprivredno gospodarstvo bavi. To je ekonomski pokazatelj ili razina na kojoj su procijenjeni financijski učinci poljoprivrednih gospodarstava, neovisno o tome posjeduju li veće ili manje proizvodne kapacitete.

Planirani jedinični iznos potpore je:

- 161,00 EUR/ha u konvencionalnoj proizvodnji,
- 117,00 EUR/ha u kombinaciji s eko shemom 31.04. - Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama,
- 119,00 EUR/ha u kombinaciji s intervencijom 70.04. - Ekološki uzgoj
- 93,00 EUR/ha u kombinaciji s intervencijom 70.04. Ekološki uzgoj, pri čemu korisnik za pčelinju pašu odgađa košnju leguminoza do 1. kolovoza

Intervencija se može kombinirati s eko shemama:

- 31.01. - Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina (Iznos potpore 161,00 EUR/ha + 62,00 EUR/ha),
- 31.03. - Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina (Iznos potpore 161,00 EUR/ha + 130,00 EUR/ha, oranice 160,00 EUR/ha),
- 31.04. - Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama (Iznos potpore 117,00 EUR/ha + RP 169,00 EUR/ha, OP 215,00 EUR/ha),

- 31.06. - Konzervacijska poljoprivreda (Iznos potpore 161,00 EUR/ha + 250,00 EUR/ha).

Intervencija se može kombinirati s okolišno klimatskim operacijama:

- 70.02.03. - Uspostava poljskih traka:
  - Travne trake (Iznos potpore 161,00 EUR/ha + 898,58 EUR/ha),
- 70.07.01. - Očuvanje suhozida (Iznos potpore 161,00 EUR/ha + 0,74 EUR/m),
- 70.07.02. - Očuvanje živica (Iznos potpore 161,00 EUR/ha + 0,36 EUR/m) .

Intervencija se može kombinirati s intervencijom 70.04. - Ekološki uzgoj

- Oranice
  - leguminoze - oranične kulture (Iznos potpore 119,00 EUR/ha + 235,00 EUR/ha)
  - leguminoze - oranične kulture za pčelinju pašu (Iznos potpore 119,00 EUR/ha + 235,00 EUR/ha+ 93,00 EUR/ha)
- Povrće
  - leguminoze - povrtne kulture (Iznos potpore 119,00 EUR/ha + 480,00 EUR/ha)
  - leguminoze - povrtne kulture za pčelinju pašu (Iznos potpore 119,00 EUR/ha + 480,00 EUR/ha+ 93,00 EUR/ha)

8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

nije primjenjivo

9. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 12 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Strateški plan definira uvjete i postupanja korisnika kako bi stekli pravo na potporu u okviru intervencije, u skladu s točkom 12. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
31.05.01. - Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina - konvencionalni	Prosječno		R.12; R.19; R.22; R.4; R.6; R.7
31.05.02. - Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina - kombinacija s 31.04.	Prosječno		R.12; R.19; R.22; R.4; R.6; R.7
31.05.03. - Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina - ekološki	Prosječno		R.12; R.19; R.22; R.4; R.6; R.7
31.05.04. - Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina - ekološke pčelinje paše	Prosječno		R.12; R.19; R.22; R.4; R.6; R.7

Objašnjenje i obrazloženje (uključujući fleksibilnost)

31.05.01. - Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina - konvencionalni

Potpora za minimalni udio leguminoza doprinosi zaštiti prirodnih resursa tla, vode i zraka od onečišćenja, s obzirom da značajno smanjuje ili u potpunosti izostavlja uporaba dušičnih gnojiva. Dodjeljuje se kao nadoknada dodatnih troškova i gubitka prihoda, koji su rezultat preuzetih obveza sukladno članku 31. stavku 7(b) Uredbe.

Planirani prosječni iznos potpore iznosi 161 EUR. U odnosu na planirani prosječni iznos je odstupanje izraženo kod minimalnog i maksimalnog iznosa do 10%.

31.05.02. - Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina - kombinacija s 31.04.

Prilikom kombiniranja intervencije s eko shemom Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama, visina potpore za intervenciju Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina iznosi 117 EUR.U odnosu na planirani prosječni iznos je odstupanje izraženo kod minimalnog i maksimalnog iznosa do 10%.

31.05.03. - Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina - ekološki

Prilikom kombiniranja intervencije Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina s intervencijom Ekološki uzgoj, potpora iznosi 119 EUR.U odnosu na planirani prosječni iznos je odstupanje izraženo kod minimalnog i maksimalnog iznosa do 10%.

31.05.04. - Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina - ekološke pčelinje paše

Prilikom kombiniranja intervencije Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina s intervencijom Ekološki uzgoj, pri čemu korisnik za pčelinju pašu odgađa košnju leguminoza do 1. kolovoza, potpora iznosi 93 EUR.U odnosu na planirani prosječni iznos je odstupanje izraženo kod minimalnog i maksimalnog iznosa do 10%.

12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
31.05.01. - Minimalni udio	Planirani jedinični iznos	161,00	161,00	161,00	161,00	161,00	

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina - konvencionalni	Minimalni planirani jedinični iznos	144,90	144,90	144,90	144,90	144,90	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	177,10	177,10	177,10	177,10	177,10	
	O.8 (jedinica: Hektari)	70.000,00	70.000,00	70.000,00	70.000,00	140.323,83	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	11.270.000,00	11.270.000,00	11.270.000,00	11.270.000,00	22.592.136,63	67.672.136,63
31.05.02. - Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina - kombinacija s 31.04.	Planirani jedinični iznos	117,00	117,00	117,00	117,00	117,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	105,30	105,30	105,30	105,30	105,30	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	128,70	128,70	128,70	128,70	128,70	
	O.8 (jedinica: Hektari)	9.000,00	9.000,00	9.000,00	9.000,00	23.232,44	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	1.053.000,00	1.053.000,00	1.053.000,00	1.053.000,00	2.718.195,48	6.930.195,48
31.05.03. - Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina - ekološki	Planirani jedinični iznos	119,00	119,00	119,00	119,00	119,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	107,10	107,10	107,10	107,10	107,10	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	130,90	130,90	130,90	130,90	130,90	
	O.8 (jedinica: Hektari)	9.000,00	9.000,00	9.000,00	9.000,00	11.388,84	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	1.071.000,00	1.071.000,00	1.071.000,00	1.071.000,00	1.355.271,96	5.639.271,96
31.05.04. - Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina - ekološke pčelinje paše	Planirani jedinični iznos	93,00	93,00	93,00	93,00	93,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	83,70	83,70	83,70	83,70	83,70	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	102,30	102,30	102,30	102,30	102,30	
	O.8 (jedinica: Hektari)	950,00	950,00	950,00	950,00	950,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	88.350,00	88.350,00	88.350,00	88.350,00	88.350,00	441.750,00
UKUPNO	O.8 (jedinica: Hektari)	88.950,00	88.950,00	88.950,00	88.950,00	175.895,11	**Zbroj:** 531.695,11 **Maks.:** 175.895,11
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos	13.482.350,00	13.482.350,00	13.482.350,00	13.482.350,00	26.753.954,07	80.683.354,07

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
	Unije u EUR)						
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						

31.06. - Konzervacijska poljoprivreda

Oznaka intervencije (država članica)	31.06.
Naziv intervencije	Konzervacijska poljoprivreda
Vrsta intervencije	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja / Čl. 37. st. 7. t. (b) – Dopunsko plaćanje
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Primjena na području cijele Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji
SO4 Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenjem emisija stakleničkih plinova i poboljšanjem sekvestracije ugljika, te promicanje održive energije
SO5 Poticanje održivog razvoja i učinkovitog upravljanja prirodnim resursima kao što su voda, tlo i zrak, među ostalim smanjenjem ovisnosti o kemijskim sredstvima

PODRUČJA DJELOVANJA ZPP-a Oznaka + opis
AOA-B prilagodba klimatskim promjenama, uključujući djelovanja za poboljšanje otpornosti sustava proizvodnje hrane, te biljna i životinjska raznolikost za veću otpornost na bolesti i klimatske promjene
AOA-D sprečavanje propadanja tla, obnova tla, poboljšanje plodnosti tla i upravljanja hranjivim tvarima [i biote u tlu]

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
01	Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku	Visok	Da
07	Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena	Visok	Da
09	Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u t	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.12 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza poboljšanja prilagodbe klimatskim promjenama za koje je dodijeljena potpora
R.14 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za smanjenje emisija ili održavanje ili povećanje skladištenja ugljika (uključujući trajne travnjake, trajne nasade s trajnim zelenim pokrovom, poljoprivredno zemljište na močvarnim područjima i tresetištima)
R.19 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora i koje su korisne za upravljanje tlom radi poboljšanja kvalitete tla i biote (kao što su smanjenje obrade tla, pokrov tla s usjevima, plodored

uključujući usjeve mahunarki)
R.4 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) koji je obuhvaćen potporom dohotku i podložan ispunjenju uvjeta
R.6 Postotak dodatnih izravnih plaćanja po hektaru za poljoprivredna gospodarstva koja ispunjavaju uvjete, a manja su od prosječne veličine poljoprivrednoga gospodarstva (u odnosu na prosjek)
R.7 Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Prema Pravilniku o agrotehničkim mjerama („Narodne novine“, br. 22/19), konzervacijska poljoprivreda predstavlja suvremeni koncept poljoprivredne biljne proizvodnje koji ima za cilj ostvarivanje visoke i održive razine proizvodnje uz očuvanje prirodnih resursa i ostvarivanje prihvatljive dobiti, a temelji se na tri međuovisna principa: minimalnom setu zahvata obrade tla, permanentnoj pokrivenosti proizvodne površine biljkama ili biljnim ostatcima i pravilnoj izmjeni usjeva (plodoredu).

Konzervacijska poljoprivreda se temelji na jačanju prirodnih bioloških procesa iznad i ispod površine tla. Mehanička obrada tla svedena je na minimum, a izostavlja se okretanje tla. Konzervacijska poljoprivreda uključuje optimizaciju primjene pesticida i gnojiva organskog i mineralnog podrijetla, na način koji nije u koliziji ili ne ometa biološke procese. Konzervacijska poljoprivreda doprinosi održivom razvoju i učinkovitom upravljanju prirodnim resursima, kao što su voda, tlo i zrak uz istodobno očuvanje okoliša. Ona ujedno doprinosi ublažavanju i prilagodbi na klimatske promjene. Primjenom konzervacijskih poljoprivrednih metoda smanjuje se utjecaj erozije, podstiče oporavak tla uz povećanje organske tvari u tlu. Konzervacijska poljoprivreda također doprinosi održavanju postojećih zaliha ugljika, smanjenju emisija stakleničkih plinova te regulaciji pojave korova.

Intervencija se provodi na oraničnim površinama.

Konvencionalna obrada tla podrazumijeva oranje koje narušava strukturu tla, remeti prirodno stanište korisne mikro i mezo faune tla te unosi u tlo veće količine zraka, što dalje dovodi do eksplozivnog razvoja mikroorganizama u tlu te veće proizvodnje CO_2, koji se ubrzano oslobađa u atmosferu. Nasuprot tome konzervacijska poljoprivreda, zadržavanjem biljnih ostataka na površini tla u kombinaciji s minimalnim narušavanjem tla obradom, osigurava smanjenje emisija CO_2 iz tla i povećava sadržaj organske tvari u tlu, osiguravajući dugotrajni hranjivi supstrat za organizme u tlu i izvor biljnih hraniva uz zadržavanje i skladištenje ugljika u tlu.

Opis obveza za ekoshemu

Korisnik je prilikom provedbe intervencije u godini zahtjeva obvezan provoditi slijedeće:

1. Provoditi reduciranu obradu tla, kojom se tlo ne prevrće.
2. Provoditi minimalno dvopoljni plodored, odnosno na svakoj ARKOD parceli u godini zahtjeva nakon glavnih usjeva uzgajati sekundarne usjeve.
3. Nakon svih radnih zahvata, osigurati potpunu pokrivenost tla poljoprivrednih površina biljnim ostacima ili zelenim pokrovom.
4. Održavati poljoprivrednu površinu od korovne vegetacije prema principima integrirane zaštite bilja uz obvezu primjene mehaničkih mjera.
5. Za provedbu eko shema za godinu zahtjeva, korisnik mora završiti tečaj ili individualno savjetovanje ili sudjelovati na demonstracijskoj aktivnosti ili drugom obliku prijenosa znanja. Programi ovih edukacija uključivat će agro-okolišna pitanja, a teme i sadržaj bit će propisani nacionalnim propisima kojima se uređuje provedba intervencija 78.01. Potpora prenošenju znanja i 78.02. Potpora za pružanje savjetodavnih usluga. Edukacije prihvatljive za provedbu eko shema mogu provoditi i fizičke i pravne osobe koje nisu ugovoreni pružatelji savjetodavnih usluga uz uvjet da ispunjavaju uvjete prihvatljivosti korisnika intervencija 78.01. Potpora prenošenju znanja i 78.02. Potpora za pružanje savjetodavnih usluga te da su teme i sadržaj programa edukacija istovjetni edukacijama koje se provode kroz navedene intervencije.
6. Voditi evidenciju o provedbi intervencije.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem te, ako je primjenjivo, druge odgovarajuće obveze.

Prihvatljivi korisnik je aktivni poljoprivrednik te ima u korištenju poljoprivredno zemljište upisano u

ARKOD sustav.

Ostali osnovni uvjeti uključuju: ispunjavanje uvjeta minimalnih zahtjeva za primanje izravnih potpora, pravovremeno podnošenje jedinstvenog zahtjeva i ostale dokumentacije i dr.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

Popis relevantnih GAEC-a i SMR-a

Oznaka	Opis
GAEC06	Minimalni zemljišni pokrov kako bi se izbjeglo golo tlo u najosjetljivijim razdobljima
GAEC07	Plodored na obradivom zemljištu, osim usjeva koji rastu pod vodom

Popis relevantnih obveznih nacionalnih standarda

Nacionalni standardi nisu propisani.

Poveznica između GAEC-a, SMR-a i nacionalnih standarda te ekosheme (objasnite kako ekoshema nadilazi osnovnu vrijednost, osobito za SMR i nacionalne standarde)

Eko shema konzervacijska poljoprivreda nadilazi GAEC 6 Minimalna pokrivenost tla jer je u obveznim zahtjevima tijekom provedbe obveze eko sheme predviđeno od strane korisnika osigurati potpunu pokrivenost tla svih vstra uporabe poljoprivrednih površina biljnim ostacima ili zelenim pokrovom. Za razliku od obveza iz GAEC 6 koje se odnose na pokrivenost oraničnih površina i to u vegetacijskom razdoblju, odnosno od 15. studenog do 15. veljače prema pripadajućim zahtjevima.

Eko shema konzervacijska poljoprivreda nadilazi i GAEC 7 Plodored na oraničnim površinama, jer se prema GAEC 7 plodored provodi na oraničnim površinama 10 ha i više, gdje je obveznik je na razini parcele dužan uspostaviti izmjenu kultura najmanje jednom godišnje uključujući sekundarne usjeve kojima se primjereno gospodari. Unutar konzervacijske poljoprivrede na oraničnim površinama svih veličina (i na površinama koje su manje od 10 ha) obvezna je na razini ARKOD parcele provedba minimalno dvopoljnog plodoreda.

7. Opseg i iznosi potpore

Opis

Potpora se dodjeljuje u obliku nadoknade dodatnih troškova i gubitka prihoda koji su rezultat preuzetih obveza. U izradi kalkulacija korištena je metoda kalkulacija pokrića varijabilnih troškova (PVT, eng. Gross Margin). Jednostavnost metodologije izračuna PVT-a sastoji se u utvrđivanju razlike između ukupnih prihoda i varijabilnih troškova svake vrste proizvodnje kojom se poljoprivredno gospodarstvo bavi. To je ekonomski pokazatelj ili razina na kojoj su procijenjeni financijski učinci poljoprivrednih gospodarstava, neovisno o tome posjeduju li veće ili manje proizvodne kapacitete.

Planirani jedinični iznos potpore je 250,00 EUR/ha.

Intervencija se može kombinirati s eko shemama:

- 31.01. - Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina (Iznos potpore 250,00 EUR/ha + 62,00 EUR/ha),
- 31.03. - Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina (Iznos potpore 250,00 EUR/ha + 130,00 EUR/ha, oranice 160,00 EUR/ha),
- 31.04. - Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama (Iznos potpore 250,00 EUR/ha + RP 169,00 EUR/ha, OP 215,00 EUR/ha),
- 31.05. - Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina (Iznos potpore 250,00 EUR/ha + 161,00 EUR/ha).

Intervencija se može kombinirati s okolišno klimatskim operacijama:

- 70.02.03. - Uspostava poljskih traka:
  - Cvjetne trake (Iznos potpore 250,00 EUR/ha + 985,74 EUR/ha),
  - Travne trake (Iznos potpore 250,00 EUR/ha + 898,58 EUR/ha),
- 70.07.01. - Očuvanje suhozida (Iznos potpore 250,00 EUR/ha + 0,74 EUR/m),
- 70.07.02. - Očuvanje živica (Iznos potpore 250,00 EUR/ha + 0,36 EUR/m).

Intervencija se može kombinirati s intervencijom 70.04. - Ekološki uzgoj

1. Oranice (Iznos potpore 250,00 EUR/ha + 235,00 EUR/ha)
2. Povrće (Iznos potpore 250,00 EUR/ha + 480,00 EUR/ha)

8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

nije primjenjivo

9. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 12 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Strateški plan definira uvjete i postupanja korisnika kako bi stekli pravo na potporu u okviru intervencije, u skladu s točkom 12. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
31.06.01. - Konzervacijska poljoprivreda	Prosječno		R.12; R.14; R.19; R.4; R.6; R.7

Objašnjenje i obrazloženje (uključujući fleksibilnost)

31.06.01. - Konzervacijska poljoprivreda

Potpora za konzervacijsku poljoprivredu doprinosi smanjenju erozije, oporavku tla, povećanju organske tvari u tlu uz održavanje postojećih zaliha ugljika, smanjenju emisija stakleničkih plinova te regulaciji pojave korova. Dodjeljuje se kao nadoknada dodatnih troškova i gubitka prihoda, koji su rezultat preuzetih obveza sukladno članku 31. stavku 7(b) Uredbe 2021/2115.Potpora se dodjeljuje u obliku nadoknade dodatnih troškova i gubitka prihoda koji su rezultat preuzetih obveza. U izradi kalkulacija korištena je metoda kalkulacija pokrića varijabilnih troškova (PVT, eng. Gross Margin). U izradi kalkulacija dodatnih troškova i gubitka prihoda nije uzeto u obzir dvopolje.

Planirani jedinični iznos potpore je 250,00 EUR/ha i djelomično nadoknađuje dodatne troškove i gubitak prihoda.

Prosječni godišnji jedinični iznos od 250 EUR temelji se na dodatnim troškovima provedbe intervencije. S obzirom da se radi o potpuno novoj intervenciji koja se uvodi po prvi puta u Republici Hrvatskoj, minimalno i maksimalno odstupanje planiranog jediničnog iznosa od 30% nužno je s obzirom na velike nepoznanice u interesu korisnika za sudjelovanjem u intervenciji.

12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
31.06.01. - Konzervacijska poljoprivreda	Planirani jedinični iznos	250,00	250,00	250,00	250,00	250,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	175,00	175,00	175,00	175,00	175,00	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	325,00	325,00	325,00	325,00	325,00	
	O.8 (jedinica: Hektari)	30.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00	191.775,79	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	7.500.000,00	7.500.000,00	7.500.000,00	7.500.000,00	47.943.947,50	77.943.947,50
UKUPNO	O.8 (jedinica: Hektari)	30.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00	191.775,79	**Zbroj:** 311.775,79 **Maks.:** 191.775,79
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	7.500.000,00	7.500.000,00	7.500.000,00	7.500.000,00	47.943.947,50	77.943.947,50
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog						

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
	izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						

31.07. - Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV)

Oznaka intervencije (država članica)	31.07.
Naziv intervencije	Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV)
Vrsta intervencije	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja / Čl. 37. st. 7. t. (b) – Dopunsko plaćanje
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Primjena na području cijele Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji
SO4 Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenjem emisija stakleničkih plinova i poboljšanjem sekvestracije ugljika, te promicanje održive energije
SO6 Doprinos zaustavljanju i smanjenju gubitka bioraznolikosti, jačanje usluga ekosustava i očuvanje staništa i krajobraza

PODRUČJA DJELOVANJA ZPP-a Oznaka + opis
AOA-A ublažavanje klimatskih promjena, uključujući smanjenje emisija stakleničkih plinova iz poljoprivrednih praksi, te održavanje postojećih spremnika za skladištenje ugljika i povećanje sekvestracije ugljika
AOA-E zaštita bioraznolikosti, očuvanje ili obnova staništa ili vrsta, uključujući održavanje i stvaranje obilježja krajobraza ili neproizvodnih područja

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
01	Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku	Visok	Da
07	Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena	Visok	Da
10	Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genskih resursa	Srednji	Da
11	Poboljšati prakse za zaštitu i povećanje bioraznolikosti staništa i vrsta u Natura 2000 području	Srednji	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.14 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za smanjenje emisija ili održavanje ili povećanje skladištenja ugljika (uključujući trajne travnjake, trajne nasade s trajnim zelenim pokrovom, poljoprivredno zemljište na močvarnim područjima i tresetištima)
R.31 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za podupiranje očuvanja ili

obnove bioraznolikosti, uključujući poljoprivredne prakse visoke prirodne vrijednosti
R.33 Udio ukupne površine mreže Natura 2000 u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora
R.4 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) koji je obuhvaćen potporom dohotku i podložan ispunjenju uvjeta
R.6 Postotak dodatnih izravnih plaćanja po hektaru za poljoprivredna gospodarstva koja ispunjavaju uvjete, a manja su od prosječne veličine poljoprivrednoga gospodarstva (u odnosu na prosjek)
R.7 Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Programom ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014-2020 provodila se operacija Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti unutar Mjere 10 Poljoprivreda okoliš i klimatske promjene. Navedena praksa dalje bi se provodila unutar Strateškog plana u okviru eko shema. Time bi obveze operacije M10.1.3. iz Programa ruralnog razvoja bile istovjetne obvezama unutar eko shema izuzev razlike vezane za jednogodišnje obveze.

Travnjak velike prirodne vrijednosti (TVPV) je tip poljoprivrednog zemljišta s velikim udjelom poluprirodne i prirodne vegetacije važne za očuvanje vrsta i stanišnih tipova ugroženih na nacionalnoj i europskoj razini. Poljoprivredna proizvodnja se uglavnom zasniva na poluprirodnim travnjacima (pašnjacima i košanicama), od kojih neki predstavljaju ugrožena staništa na razini Europe te su kao takvi uključeni u ekološku mrežu Natura 2000.

Odgoda košnje omogućava stvaranje sjemena te sprječava nestanak tipičnih biljaka koje su sastavni dio travnjaka. Na taj je način istovremeno omogućen opstanak životinja koje obitavaju na ovim specifičnim staništima. Obnavljanjem i održavanjem ekstenzivnih travnjaka velike prirodne vrijednosti sprječava se gubitak bioraznolikosti, nestanak vrijednih i rijetkih staništa kao i karakterističnih krajobraza.

Intervencijom očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti, pruža se značajan doprinos zaštiti bioraznolikosti, poboljšanju usluga ekosustava te očuvanju staništa i krajobraza.

Opis obveza za ekoshemu

Za intervenciju očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti, korisnik preuzima godišnju obvezu za sljedeće:

1. za provedbu eko shema za godinu zahtjeva, korisnik mora završiti tečaj ili individualno savjetovanje ili sudjelovati na demonstracijskoj aktivnosti ili drugom obliku prijenosa znanja. Programi ovih edukacija uključivat će agro-okolišna pitanja, a teme i sadržaj bit će propisani nacionalnim propisima kojima se uređuje provedba intervencija 78.01. Potpora prenošenju znanja i 78.02. Potpora za pružanje savjetodavnih usluga. Edukacije prihvatljive za provedbu eko shema mogu provoditi i fizičke i pravne osobe koje nisu ugovoreni pružatelji savjetodavnih usluga uz uvjet da ispunjavaju uvjete prihvatljivosti korisnika intervencija 78.01. Potpora prenošenju znanja i 78.02. Potpora za pružanje savjetodavnih usluga te da su teme i sadržaj programa edukacija istovjetni edukacijama koje se provode kroz navedene intervencije.
2. zabranjena je upotreba mineralnog gnojiva ili stajskog gnoja
3. zabranjena je upotreba sredstava za zaštitu bilja
4. zabranjeno je zasijavanje travnjaka
5. zabranjeni su hidromelioracijski zahvati
6. ako se travnjak održava košnjom, košnja je dozvoljena isključivo ručnim ili strižnim kosilicama
7. ako se travnjak održava košnjom, ovisno o regiji, dozvoljena je najviše jedna košnja u skladu sa sljedećim terminima:
    1. Kontinentalna nizinska regija: od 1. kolovoza do 15. rujna
    2. Brdsko-planinska regija: od 20. srpnja do 15. rujna
    3. Mediteranska regija: od 15. srpnja do 15. rujna
8. ako se travnjak održava košnjom ispaša je dozvoljena nakon košnje do kraja tekuće godine, stoka se mora napasivati na cijeloj raspoloživoj površini, dozvoljeno je najmanje 0,3 a najviše 1,0 UG/ha

ovaca, koza, goveda i/ili kopitara

9. ako se travnjak održava napasivanjem stoka se mora napasivati na cijeloj raspoloživoj površini, dozvoljeno je najmanje 0,3, a najviše 1,0 UG/ha ovaca, koza, goveda i/ili kopitara
10. ako se travnjak održava napasivanjem, potrebno je ručno odstranjivati nadzemni drvenasti dio pojedinačnih biljaka Amorpha fruticosa (čivitnjača), a u slučaju gustog sklopa biljaka Asclepias syriaca L. (cigansko perje, prava svilenica), Xanthium spinosum L. (trnovita dikica, čičak), Xanthium strumarium L. ssp. italicum (Moretti) D.L. (obalna dikica) dozvoljeno je njihovo mehaničko uklanjanje (ručnim alatima ili strojno – strižnim kosilicama, rotacijskim kosilicama i/ili malčiranjem) najkasnije do 1. kolovoza
11. voditi evidenciju o provođenju intervencije.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem te, ako je primjenjivo, druge odgovarajuće obveze.

Prihvatljivi korisnik je aktivni poljoprivrednik te ima u korištenju poljoprivredno zemljište upisano u ARKOD sustav.

Ostali osnovni uvjeti uključuju: ispunjavanje uvjeta minimalnih zahtjeva za primanje izravnih potpora, pravovremeno podnošenje jedinstvenog zahtjeva i ostale dokumentacije, upis stoke u Jedinstveni registar domaćih životinja, propisno označavanje stoke i dr.

Minimalno 50% površine travnjaka mora se nalaziti na području popisa jedinica lokalne samouprave, na kojima se nalaze TVPV kako bi travnjak u ARKOD sustavu bio označen kao TVPV.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

Popis relevantnih GAEC-a i SMR-a

Oznaka	Opis
GAEC01	Održavanje trajnih travnjaka na temelju omjera trajnih travnjaka i poljoprivredne površine na nacionalnoj, regionalnoj ili subregionalnoj razini, razini skupine poljoprivrednih gospodarstava ili na razini poljoprivrednoga gospodarstva u odnosu na referentnu godinu 2018. Maksimalno smanjenje od 10 % u usporedbi s referentnom godinom. (This maximum decrease was 5% before the 'simplification' package)
GAEC09	Zabrana prenamjene ili oranja trajnih travnjaka koji su utvrđeni kao okolišno osjetljivi trajni travnjaci na područjima mreže Natura 2000

Popis relevantnih obveznih nacionalnih standarda

Nacionalni standardi nisu propisani.

Poveznica između GAEC-a, SMR-a i nacionalnih standarda te ekosheme (objasnite kako ekoshema nadilazi osnovnu vrijednost, osobito za SMR i nacionalne standarde)

Intervencija Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti svojim obvezama nadilazi obveze koje propisuje GAEC 1 Očuvanje trajnih travnjaka, prema kojem se godišnji omjer površine trajnih travnjaka i ukupne poljoprivredne površine na nacionalnoj razini ne smije se smanjiti za više od 5 % u odnosu na omjer istih površina u 2018. godini. Prilog tome je kontinuirano povećanje površina pod ovom praskom unutar Programa ruralnog razvoja 2014-2020, te se očekuje da će se i ubuduće kroz eko sheme površine pod travnjacima velike prirodne vrijednosti povećavati.

Intervencija Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti svojim zahtjevima vezanim za termine odgode košnje u cilju stvaranja sjemena vrijednih travnjačkih vrsta koje ujedno predstavljaju i staništa za korisnu travnjačku faunu, nadilazi i obveze koje propisuje GAEC 9 Zabrana prenamjene ili oranja okolišno

osjetljivih travnjaka unutar NATURA 2000 područja

7. Opseg i iznosi potpore

Opis

Potpora se dodjeljuje u obliku nadoknade dodatnih troškova i gubitka prihoda koji su rezultat preuzetih obveza. U izradi kalkulacija korištena je metoda kalkulacija pokrića varijabilnih troškova (PVT, eng. Gross Margin). Jednostavnost metodologije izračuna PVT-a sastoji se u utvrđivanju razlike između ukupnih prihoda i varijabilnih troškova svake vrste proizvodnje kojom se poljoprivredno gospodarstvo bavi. To je ekonomski pokazatelj ili razina na kojoj su procijenjeni financijski učinci poljoprivrednih gospodarstava, neovisno o tome posjeduju li veće ili manje proizvodne kapacitete.

Planirani jedinični iznosi potpora za pojedine regije:

- Kontinentalna nizinska regija: 361,00 EUR/ha
- Brdsko planinska regija: 255,00 EUR/ha
- Mediteranska regija: 113,00 EUR/ha

Intervencija se može kombinirati s eko shemama:

- 31.01. - Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina (Iznos potpore 243,32 EUR/ha + 62,00 EUR/ha),
- 31.03. - Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina (Iznos potpore 243,32 EUR/ha + 130,00 EUR/ha).

Intervencija se može kombinirati s okolišno klimatskim operacijama:

- 70.07.01. - Očuvanje suhozida (Iznos potpore 243,32 EUR/ha + 0,74 EUR/m),
- 70.07.02. - Očuvanje živica (Iznos potpore 243,32 EUR/ha + 0,36 EUR/m).

Intervencija se može kombinirati s intervencijom 70.04. - Ekološki uzgoj:

- Trajni travnjaci (Iznos potpore 243,32 EUR/ha + 157,00 EUR/ha)

8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

nije primjenjivo

9. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 12 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Strateški plan definira uvjete i postupanja korisnika kako bi stekli pravo na potporu u okviru intervencije, u skladu s točkom 12. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
31.07.01. - Brdsko-planinska regija (BP)	Prosječno		R.14; R.31; R.33; R.4; R.6; R.7
31.07.02. - Kontinentalna-nizinska regija (KON)	Prosječno		R.14; R.31; R.33; R.4; R.6; R.7
31.07.03. - Mediteranska regija (MED)	Prosječno		R.14; R.31; R.33; R.4; R.6; R.7

Objašnjenje i obrazloženje (uključujući fleksibilnost)

31.07.01. - Brdsko-planinska regija (BP)

Potpora za intervenciju Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti dodjeljuje se kao nadoknada dodatnih troškova i gubitka prihoda sukladno članku 31. stavku 7(b) Uredbe 2021/2115, koji su rezultat preuzetih obveza odgode košnje s ciljem stvaranja sjemena travnjačke flore te sprečavanje nestanka tipičnih biljnih vrsta na travnjacima.

Prosječni godišnji jedinični iznos od 255 EUR u brdsko-planinskoj regiji temelji se na dodatnim troškovima provedbe intervencije za ovu kategorije TVPV. U odnosu na planirani prosječni iznos izraženo je odstupanje od 10%.

31.07.02. - Kontinentalna-nizinska regija (KON)

Prosječni godišnji jedinični iznos od 361 EUR u kontinentalno-nizinskoj regiji temelji se na dodatnim troškovima provedbe intervencije za ovu kategorije TVPV.U odnosu na planirani prosječni iznos izraženo je odstupanje od 10%.

31.07.03. - Mediteranska regija (MED)

Prosječni godišnji jedinični iznos od 113 EUR u mediteranskoj regiji temelji se na dodatnim troškovima provedbe intervencije za ovu kategorije TVPV. U odnosu na planirani prosječni iznos je odstupanje izraženo kod minimalnog iznosa do 10%.

12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
31.07.01. - Brdsko-planinska regija (BP)	Planirani jedinični iznos	255,00	255,00	255,00	255,00	255,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	229,50	229,50	229,50	229,50	229,50	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	280,50	280,50	280,50	280,50	280,50	
	O.8 (jedinica: Hektari)	15.500,00	15.500,00	15.500,00	15.500,00	41.435,18	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	3.952.500,00	3.952.500,00	3.952.500,00	3.952.500,00	10.565.970,90	26.375.970,90
31.07.02. - Kontinentalna-nizinska regija (KON)	Planirani jedinični iznos	361,00	361,00	361,00	361,00	361,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	324,90	324,90	324,90	324,90	324,90	
	Maksimalni planirani jedinični iznos	397,10	397,10	397,10	397,10	397,10	

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
	(u EUR)						
	O.8 (jedinica: Hektari)	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00	13.041,68	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	1.444.000,00	1.444.000,00	1.444.000,00	1.444.000,00	4.708.046,48	10.484.046,48
31.07.03. - Mediteranska regija (MED)	Planirani jedinični iznos	113,00	113,00	113,00	113,00	113,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	101,70	101,70	101,70	101,70	101,70	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)						
	O.8 (jedinica: Hektari)	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	22.205,75	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	565.000,00	565.000,00	565.000,00	565.000,00	2.509.249,75	4.769.249,75
UKUPNO	O.8 (jedinica: Hektari)	24.500,00	24.500,00	24.500,00	24.500,00	76.682,61	**Zbroj:** 174.682,61 **Maks.:** 76.682,61
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	5.961.500,00	5.961.500,00	5.961.500,00	5.961.500,00	17.783.267,13	41.629.267,13
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						

31.08. - Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima

Oznaka intervencije (država članica)	31.08.
Naziv intervencije	Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima
Vrsta intervencije	Eco-scheme(31) - Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja / Čl. 37. st. 7. t. (b) – Dopunsko plaćanje
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.8. Broj hektara ili uvjetnih grla koji imaju koristi od ekoshema

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Primjena na području cijele Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji
SO5 Poticanje održivog razvoja i učinkovitog upravljanja prirodnim resursima kao što su voda, tlo i zrak, među ostalim smanjenjem ovisnosti o kemijskim sredstvima

PODRUČJA DJELOVANJA ZPP-a Oznaka + opis
AOA-C zaštita ili poboljšanje kvalitete vode i smanjenje pritiska na vodne resurse
AOA-D sprečavanje propadanja tla, obnova tla, poboljšanje plodnosti tla i upravljanja hranjivim tvarima [i biote u tlu]

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
01	Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku	Visok	Da
09	Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u t	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.19 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora i koje su korisne za upravljanje tlom radi poboljšanja kvalitete tla i biote (kao što su smanjenje obrade tla, pokrov tla s usjevima, plodored uključujući usjeve mahunarki)
R.21 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza koje se odnose na kvalitetu vodnih tijela i za koje je dodijeljena potpora
R.4 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) koji je obuhvaćen potporom dohotku i podložan ispunjenju uvjeta
R.6 Postotak dodatnih izravnih plaćanja po hektaru za poljoprivredna gospodarstva koja ispunjavaju uvjete, a manja su od prosječne veličine poljoprivrednoga gospodarstva (u odnosu na prosjek)
R.7 Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Rastući interes potrošača za zdravom ekološkom hranom, kao i povećana svijest proizvođača za proizvodnjom takve hrane ukazuje na potrebu za poticanje uporabe ekološki prihvatljivih načina

proizvodnje koji obuhvaćaju između ostalih i primjenu ekoloških gnojiva. Cilj uporabe ekoloških gnojiva je da sadržaj i količinu hranjiva u tlu i u biljci održavamo u optimalnim vrijednostima, čime potičemo bolji vegetativni i generativni razvoj biljaka i kvalitetu plodova. Upotreba ekoloških gnojiva u gnojidbi trajnih nasada smanjuje negativne učinke poljoprivrede na okoliš, prvenstveno na tlo i vodu te doprinosi proizvodnji kvalitetnog i zdravstveno ispravnijeg proizvoda.

Nekorištenje sintetskih mineralnih gnojiva doprinosi smanjenju onečišćenja voda kroz smanjeno ispiranje i otjecanje hraniva poput dušika i fosfora (SO5).

Ekološka gnojiva u poljoprivrednoj proizvodnji nemaju štetni učinak na čovjeka, okoliš i korisne organizme. Dozvoljena je uporaba isključivo gnojiva i poboljšivača tla i hranivih tvari odobrenih u skladu s člankom 24. stavkom 1. točkom (b) Uredbe (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća, navedenih u Prilog II. Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2021/1165.

Intervencija se provodi na trajnim nasadima (vinograd, maslinik, voćnjak i višegodišnji mješoviti nasad) upisanim u ARKOD sustav.

Intervencijom se ne plaćaju zahtjevi prema važećem III. Akcijskom programu zaštite voda od onečišćenja nitratima iz poljoprivrednih izvora (NN br. 73/21).

Opis obveza za ekoshemu

Obveze korisnika su:

1. Korisnik je obavezan posjedovati analizu tla, ne stariju od četiri godine, za ARKOD parcele na kojima se primjenjuje ekološko gnojivo.
2. Korisnik je u skladu s analizom tla dužan izraditi i provoditi Plan gnojidbe. Plan gnojidbe korisnik mora izraditi prije gnojidbe, a može biti izrađen kroz individualno savjetovanje.
3. Korisnik je obavezan Plan gnojidbe, analizu tla i dokaz o nabavi ekološkog gnojiva dostaviti Agenciji za plaćanja.
4. Korisnik je na propisanom obrascu dužan voditi evidenciju o primjeni ekološkog gnojiva za ARKOD parcele na kojima je u godini zahtjeva primijenjeno ekološko gnojivo, koju je dužan dostaviti Agenciji za plaćanja.
5. Zabranjena je uporaba sintetskih mineralnih gnojiva.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem te, ako je primjenjivo, druge odgovarajuće obveze.

Prihvatljivi korisnik je aktivni poljoprivrednik te ima u korištenju poljoprivredno zemljište upisano u ARKOD sustav.

Uvjeti prihvatljivosti: eko shema se može provoditi na površinama koje su u ARKOD sustavu registrirane kao trajni nasadi (maslinici, vinogradi, voćnjaci i višegodišnji mješoviti nasadi)

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

Popis relevantnih GAEC-a i SMR-a

Oznaka	Opis
SMR02	Direktiva Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima iz poljoprivrednih izvora: članci 4. i 5.

Popis relevantnih obveznih nacionalnih standarda

Nacionalni standardi nisu propisani.

Poveznica između GAEC-a, SMR-a i nacionalnih standarda te ekosheme (objasnite kako ekoshema nadilazi osnovnu vrijednost, osobito za SMR i nacionalne standarde)

Prema SMR 2 i Direktivi Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (članak 4. i 5.)tijekom jedne kalendarske godine poljoprivredno gospodarstvo može gnojiti poljoprivredne površine do granične vrijednosti primjene

dušika od 170 kg/ha (N).

Poljoprivrednici su u obvezi provoditi propisane uvjete i mjere iz III Akcijskog programa zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla („Narodne novine“, br. 73/21), unutar područja proglašenih „ranjivima“ („Narodne novine“, br. 130/12), a ujedno su i preporuka za postupanje svim poljoprivrednicima u Republici Hrvatskoj. Akcijskim programom zabranjuju se određeni postupci kod primjene gnojiva (na tlu zasićenim vodom, prekrivenim snijegom, poplavljenom tlu, nagnutim terenima uz vodotoke i sl.) kao i izlazak na poljoprivredne površine u određenom razdoblju. Kao rezultat, ne samo da se povećava kapacitet skladištenja vode i smanjuje površinsko otjecanje (rizik od poplava), već se prije svega dušik zadržava u tlu.

7. Opseg i iznosi potpore

Opis

Potpora se dodjeljuje u obliku nadoknade dodatnih troškova i gubitka prihoda koji su rezultat preuzetih obveza. U izradi kalkulacija korištena je metoda kalkulacija pokrića varijabilnih troškova (PVT, eng. Gross Margin). Jednostavnost metodologije izračuna PVT-a sastoji se u utvrđivanju razlike između ukupnih prihoda i varijabilnih troškova svake vrste proizvodnje kojom se poljoprivredno gospodarstvo bavi. To je ekonomski pokazatelj ili razina na kojoj su procijenjeni financijski učinci poljoprivrednih gospodarstava, neovisno o tome posjeduju li veće ili manje proizvodne kapacitete.

Planirani godišnji jedinični iznos potpore iznosi 250,00 EUR/ha.

Intervencija se može kombinirati s eko shemama:

- 31.01. Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina (Iznos potpore 250,00 EUR/ha + 62,00 EUR/ha)
- 31.03. Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina (Iznos potpore 250,00 EUR/ha + 130,00 EUR/ha)

Intervencija se može kombinirati s okolišno klimatskim operacijama:

- 70.01.01. Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki (Iznos potpore 250,00 EUR/ha + 293 EUR/ha)
- 70.01.02. Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima (Iznos potpore 250,00 EUR/ha + 359,73 EUR/ha)
- 70.01.03. Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada (Iznos potpore 250,00 + 373,33 EUR/ha)
- 70.07.01. Očuvanje suhozida (Iznos potpore 250,00 EUR/ha + 0,74 EUR/m suhozida)
- 70.07.02. Očuvanje živica (Iznos potpore 250,00 EUR/ha + 0,36 EUR/m živice)
- 70.08.01. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka (Iznos potpore 250,00 EUR/ha + 450,00 EUR/ha)
- 70.08.02. Očuvanje ekstenzivnih maslinika (Iznos potpore 250,00 EUR/ha + 804,00 EUR/ha)

8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

nije primjenjivo

9. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 12 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Strateški plan definira uvjete i postupanja korisnika kako bi stekli pravo na potporu u okviru intervencije, u skladu s točkom 12. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
31.08.01. - Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima	Prosječno		R.19; R.21; R.4; R.6; R.7

Objašnjenje i obrazloženje (uključujući fleksibilnost)

31.08.01. - Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima

Jedinstveni iznosi potpore po hektaru površine dobiveni su na osnovu razlike između troškova mineralnih i ekoloških gnojiva. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
31.08.01. - Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima	Planirani jedinični iznos	0,00	250,00	250,00	250,00	250,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	0,00	225,00	225,00	225,00	225,00	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)						
	O.8 (jedinica: Hektari)	0,00	7.600,00	7.600,00	7.600,00	1.916,11	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	0,00	1.900.000,00	1.900.000,00	1.900.000,00	479.027,50	6.179.027,50
UKUPNO	O.8 (jedinica: Hektari)	0,00	7.600,00	7.600,00	7.600,00	1.916,11	**Zbroj:** 24.716,11 **Maks.:** 7.600,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		1.900.000,00	1.900.000,00	1.900.000,00	479.027,50	6.179.027,50
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						

CIS(32) - Proizvodno vezana potpora dohotku

32.01. - Krave u proizvodnji mlijeka

Oznaka intervencije (država članica)	32.01.
Naziv intervencije	Krave u proizvodnji mlijeka
Vrsta intervencije	CIS(32) - Proizvodno vezana potpora dohotku
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.11. Broj osoba koje primaju proizvodno vezanu potporu dohotku

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Proizvodno vezana potpora dodjeljivat će se na području cijele Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
01	Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.6 Postotak dodatnih izravnih plaćanja po hektaru za poljoprivredna gospodarstva koja ispunjavaju uvjete, a manja su od prosječne veličine poljoprivrednoga gospodarstva (u odnosu na prosjek)
R.7 Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)
R.8 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju proizvodno vezanu potporu dohotku za jačanje konkurentnosti, održivosti ili kvalitete

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Cilj dodjele potpore je stabilizacija dohotka korisnika, proizvođača mlijeka, a uvođenjem potpore za prvotelke se sprječava pad broja krava u proizvodnji mlijeka. Cilj je pomoći poljoprivrednicima uz manje opterećenje kriterijima prihvatljivosti kako se ne bi dogodio kontraefekt, te zbog nedostizanja kriterija korisnici ostali bez potpora.

Nadomještanje dijela troškova uzgoja koji značajno opterećuju cijenu koštanja mlijeka, utječe na održivost proizvodnje posebno u ovom razdoblju velikog rasta inputa i neizvjesnosti na tržištu.

Proizvodno vezana potpora za krave u proizvodnji mlijeka dodjeljivat će se kroz dvije podintervencije: krave u proizvodnji mlijeka i prvotelke.

Podintervencija krave u proizvodnji mlijeka

Potpora se dodjeljuje kao godišnja potpora po grlu, a kako bi potpora bila dodijeljena moraju biti ispunjeni svi kriteriji prihvatljivosti.

Podintervencija prvotelke

Potpora se dodjeljuje kao godišnja potpora po grlu, a kako bi potpora bila dodijeljena moraju biti ispunjeni

svi kriteriji prihvatljivosti. Grla u godini podnošenja zahtjeva moraju imati registrirano prvo teljenje.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem te, ako je primjenjivo, druge odgovarajuće obveze.

Zajednički uvjeti prihvatljivosti za obje podintervencije

Kriterij korisnika

Prihvatljivi korisnici su aktivni poljoprivrednici koji ispunjavaju uvjete prihvatljivosti.

Korisnik, u godini u kojoj je prvi put podnio zahtjev za potporu, mora završiti edukaciju ili individualno savjetovanje na teme antimikrobne rezistencije i zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla.

Prvom godinom podnošenja zahtjeva za potporu smatra se godina u kojoj je korisnik završio edukaciju i za koju mu je isplaćena potpora.

Program edukacija i individualnog savjetovanja propisat će se nacionalnim propisima.

Kriterij grla

Nisu prihvatljiva grla koja ostvaruju potporu u okviru intervencije proizvodno vezane potpore za krave dojilje.

Jedno grlo, u godini podnošenja zahtjeva za potporu, potporu može dobiti samo za jednu podintervencije intervencije 32.01.

Uvjeti prihvatljivosti podintervencije krave u proizvodnji mlijeka

Kriterij grla

Za potporu su prihvatljive krave:

- koje su mliječne ili kombinirane pasmine
- koje su u godini podnošenja zahtjeva prisutne na poljoprivrednom gospodarstvu korisnika na dan 31. listopada
- koje su upisane u JRDŽ i imaju registrirano teljenje unatrag 18 mjeseci koji prethode 31. listopadu godine podnošenja zahtjeva
- koje su u sustavu kontrole mliječnosti HAPIH-a, kontrola mliječnosti nije obvezna za poljoprivredna gospodarstva koja imaju do 5 grla

Kriterij poljoprivrednog gospodarstva

Poljoprivredno gospodarstvo mora imati isporuku mlijeka u odobreni objekt u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla ili biti upisano u Upisnik odobrenih objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla ili upisano u Upisnik registriranih objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla s opisom djelatnosti sir i vrhnje i/ili mljekomat i/ili pokretni mljekomat.

Uvjeti prihvatljivosti podintervencija prvotelke

Prvotelke su grla koja u godini podnošenja zahtjeva imaju registrirano prvo teljenje. Potpora se dodjeljuje po prihvatljivom grlu, a kako bi potpora bila dodijeljena prihvatljivo grlo mora ispuniti kriterije prihvatljivosti.

Za potporu su prihvatljive prvotelke:

- koje su mliječne ili kombinirane pasmine
- koje se drže na poljoprivrednom gospodarstvu korisnika najmanje 100 dana (neprekidno), a 100 dana se počinje brojati od dana teljenja
- koje u godini podnošenja zahtjeva u JRDŽ imaju registrirano prvo teljenje na gospodarstvu korisnika
- koje su u trenutku teljenja u JRDŽ upisane najmanje 300 dana
- koje u trenutku teljenja nisu starije od 36 mjeseci.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Opseg i iznosi potpore

Opis

Potpora se dodjeljuje kao godišnja potpora po grlu.

Podintervencija krave u proizvodnji mlijeka

Kod planiranja jediničnih stopa u obzir je uzet stalni pad broja grla i proizvodnje.

U proizvodnji mlijeka udio izravnih plaćanja u bruto dohotku varira kroz godine, ali je visok, oko 38 %, dok je udio izravnih plaćanja u neto dodanoj vrijednosti iznad 49%. Unatoč potporama koje je RH dodjeljivala ovom sektoru, proizvodnja je u padu te je isto uzeto u obzir kod izračuna iznosa potpore. Analizirani su i varijabilni troškovi u proizvodnji mlijeka gdje oni u uzgoju Simentalskih pasmina čine čak 80 % proizvodnje u 2021. godini, dok su u 2019. iznosili oko 69 % proizvodnje, odnosno kod Holstein Freisain pasmina 74 % u 2021. u odnosu na 66 % u 2019. U strukturu ukupnih prihoda u kalkulacijama pokrića varijabilnih troškova nisu uključene moguće proizvodno vezane potpore.

Također kod određivanja jediničnih iznosa u obzir su uzimani visoki troškovi međufazne potrošnje, koji u razdoblju od 2015. do 2019. godine prosječno čine 69 % ukupne vrijednosti proizvodnje, te nesklad u rastu cijene mlijeka u odnosu na sve inpute proizvodnje, otkupna cijena mlijeka u razdoblju 2016. – 2020 u prosjeku je iznosila svega 2,40 kn/kg.

Zbog poremećaja na tržištu, povećanje cijena ulaznih troškova i otkupne cijene mlijeka koja ne prati rast troškova te narušenog proizvodnog potencijala, broj isporučitelja mlijeka se smanjio. Planirani jedinični iznosi određeni su uzimajući u obzir utvrđene potrebe, troškove i prihode u kombinaciji s proizvodno vezanom potporom kako bi se osigurali stabilniji prihodi poljoprivrednih gospodarstava koja se bave proizvodnjom mlijeka te omogućilo obnavljanje narušenog proizvodnog potencijala.

Podintervencija prvotelke

Kod određivanja jediničnih iznosa u obzir se uzimala i činjenica o smanjenom broju rasplodnog podmlatka namijenjenog obnovi stada na vlastitom gospodarstvu. Zbog pojave bolesti kvrgave kože u neposrednom susjedstvu Republika Hrvatska je poduzela hitne mjere preventivnog cijepljenja svih goveda u Republici Hrvatskoj u 2016. i 2017. godini čime je spriječeno daljnje širenje BKK (Bolest kvrgave kože) na susjedne zemlje i širi teritorij EU. Uslijed učestalih nuspojava cijepljenja protiv bolesti kvrgave kože, veliki broj životinja značajno je izgubio svoj proizvodni potencijal kroz gubitke u smanjenoj proizvodnji mlijeka, pobačajima, mrtvo rođenoj teladi i uginućima životinja te narušenoj i smanjenoj reproduktivnoj sposobnosti. Kod određivanja jediničnih iznosa u obzir se uzimala i činjenica o smanjenom broju rasplodnog podmlatka namijenjenog obnovi stada na vlastitom gospodarstvu te ekonomske iscrpljenosti korisnika da nadoknade izgubljeni potencijal. Također u obzir je uziman proizvodni vijek životinja, od 3 godine kod Holstein Freisain pasmina i 5 godina kod Simentalskih pasmina.

Planirani jedinični iznosi određeni su uzimajući u obzir utvrđene potrebe, troškove i prihode u kombinaciji s proizvodno vezanom potporom kako bi se osigurali stabilniji prihodi poljoprivrednih gospodarstava koja se bave proizvodnjom mlijeka te omogućilo obnavljanje narušenog proizvodnog potencijala.

8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Obrazloženje poteškoća s kojima se suočavaju ciljani sektori/proizvodnja ili obuhvaćene vrste poljoprivredne proizvodnje

Proizvodnja mlijeka osnova je stočarske proizvodnje u Republici Hrvatskoj uz koju je u velikoj mjeri povezana i proizvodnja govedine i teletine.

Stočarsku proizvodnju karakteriziraju gospodarstva mješovite proizvodnje s pretežno kombiniranim pasminama goveda (Simmental). Proizvodnja se u manjoj mjeri odvija na specijaliziranim farmama, gdje se uzgajaju i mliječne pasmine u proizvodnji mlijeka (Holstein).

U Republici Hrvatskoj u populaciji krava za proizvodnju mlijeka prevladava simentalska pasmina. U skladu s izvješćem HAPIH-a iznos standardne laktacije od 305 dana za simentalsku pasminu za 2019. godinu je 5.388 kg mlijeka. Poljoprivredna gospodarstva proizvedeno mlijeko u manjem dijelu prerađuju ili prodaju na kućnom pragu ili na mljekomatima, većina proizvedenog mlijeka prodaje se otkupljivačima.

Broj poljoprivrednih gospodarstava u Republici Hrvatskoj se smanjio, a smanjen je i broj specijaliziranih farmi koje se bave proizvodnjom mlijeka. Broj mliječnih krava smanjen je sa 152.000 u 2015. na 130.000 u 2019. godini, također je došlo i do smanjenja količina prikupljenog kravljeg mlijeka na poljoprivrednim gospodarstvima. Ovakav trend posljedica je niske tržišne cijene mlijeka, a visokih ulaganja u proizvodnju zbog čega se dohodak poljoprivrednika smanjuje. Pad otkupljenih količina mlijeka je u prva 4 mjeseca 2022. godine intenziviran u odnosu na isto razdoblje 2021. godine te iznosi 4,32 %. Prosječna otkupna cijena mlijeka realne kvalitete iznosila je 2,94230 kn/kg (38,95€/100kg) što je Republiku Hrvatsku svrstalo u kategoriju zemalja Europske Unije s najnižom otkupnom cijenom. Razlika otkupne cijene sirovog mlijeka između Republike Hrvatske i Europske unije iznosi 13,39 %/kg. Mjere za sprječavanje širenja bolesti COVID 19 dovele su do poremećaja u lancima opskrbe tržišta mlijeka, te pada potražnje i cijene mlijeka. Početak agresije Rusije na Ukrajinu ima za posljedice značajno povećanje cijena energenata (električna energija, plin, goriva), stočne hrane i gnojiva koje povećanje otkupnih cijena mlijeka ne može pratiti što povećava nerentabilnost proizvodnje i gubitke proizvođača.

Posljedično, sve više poljoprivrednika napušta proizvodnju mlijeka te je ovaj sektor prepoznat kao jedan od sektora u poteškoćama.

Najveći broj poljoprivrednika u Republici Hrvatskoj bavi se mješovitom proizvodnjom. Uzgajaju četvrtinu ukupnog broja uvjetnih grla stoke i od 2015. godine bilježe rast produktivnosti, no nedovoljan za dostizanje prosječne vrijednosti Republike Hrvatske. U RH prevladavaju mala stada, podatci HAPIH-a navode kako u 2020. godini 71,6 % stada je manje od 6 krava, a čini ga samo 19,9 % ukupnog broja krava, takvi proizvođači češće imaju i tehnološki manje naprednu proizvodnju. Problem mješovite proizvodnje i malih stada često se očituje kod prikupljanja mlijeka od strane otkupljivača, tzv. svaštarenje u proizvodnji otežava ulazak u markete ili preradu.

Poljoprivrednici specijalizirani za proizvodnju mlijeka ostvaruju znatno nižu produktivnost od prosječne vrijednosti Europske unije. Na nisku produktivnost prvenstveno utječu visoki troškovi međufazne potrošnje, koji u razdoblju od 2015. do 2019. godine prosječno čine 69 % ukupne vrijednosti proizvodnje.

Negativan utjecaj na sektor ima i nedostatak poljoprivrednih površina, nedostatak teladi i junica koje su bitne u smislu zamjene (remont stada), ali i proširenja proizvodnje. Uslijed niskih (otkupnih) cijena mlijeka proizvođači se češće odlučuju na napuštanje proizvodnje nego li na remont ili proširenje stada.

Iako raste prosječna proizvodnja mlijeka po kravi stalno smanjenje broja muznih krava utječe na smanjenje proizvodnje mlijeka. U 2019. broj muznih krava, promatrano u odnosu na 2015. godinu, smanjen je za 14,2 %, dok je proizvodnja mlijeka, promatrano u istom razdoblju, smanjena za 13,7 %. U 2019. vrijednost proizvodnje mlijeka iznosi 177,5 milijuna eura i u odnosu na prethodnu godinu povećana je za 1,9 % no promatrano u odnosu na 2015. godinu smanjena je za 11,4 %. Potpore za proizvodnju mlijeka u ukupnoj vrijednosti proizvodnje u 2019. godini čine 0,3 %.

Proizvodni potencijal mliječnih i kombiniranih pasmina u stalnom je padu, proizvođači u uzgoju smanjuju broj rasplodnog podmlatka namijenjenog obnovi stada na vlastitom gospodarstvu, što otežava položaj proizvođača.

Veliki broj životinja značajno je izgubio svoj proizvodni potencijal i to se očituje u smanjenoj proizvodnji mlijeka, učestaliji su pobačaji i mrtvo rođena telad, a prisutna su i uginuća životinja.

Došlo je do izlučenja životinja u sektoru proizvodnje mlijeka, što je dovelo do narušavanja proizvodnog potencijala u stadima te u konačnici do ekonomskog gubitka PG.

Proizvodni potencijal mliječnih i kombiniranih pasmina u stalnom je padu, proizvođači u uzgoju smanjuju broj rasplodnog podmlatka namijenjenog obnovi stada na vlastitom gospodarstvu, zbog visokog troška uzgoja rasplodnog podmlatka koji značajno opterećuje proizvodnju mlijeka osobito u uvjetima rasta cijena inputa proizvodnje. Dodatno u 2016. i 2017. godini je u Republici Hrvatskoj provedeno preventivno cijepljenje protiv bolesti kvrgave kože čije su nuspojave uzrokovale pad proizvodnog potencijala koji se očitovao u smanjenju proizvodnje mlijeka, učestalijim pobačajima i mrtvorođenoj teladi, a bila su prisutna i uginuća životinja. Navedene nuspojave su uzrokovale povećanje potrebe remonta stada nadomještanjem krava smanjenog proizvodnog potencijala novim junicama u proizvodnju no i gubitkom dijela rasplodnog

podmlatka uslijed negativnih utjecaja nuspojava. Navedeni učinci su bili zabilježeni i u 2018. godini što je značajno negativno utjecalo na ekonomiku proizvodnje i stvaranje gubitaka u proizvodnji mlijeka.

Koji je cilj intervencije u pogledu ciljanih sektora/proizvodnje ili obuhvaćenih vrsta poljoprivredne proizvodnje?

☑ za poboljšanje konkurentnosti

☐ za poboljšanje kvalitete

☑ za poboljšanje održivosti

Kako će se intervencijom riješiti utvrđene poteškoće u skladu s tim ciljem (tj. objašnjenje usmjerenosti)?

Kako bi se ojačao položaj poljoprivrednika na tržištu, povećala njihova konkurentnost, ostvario zadovoljavajući dohodak te otklonile poteškoće s kojima se suočavaju proizvođači u sektoru mlijeka, potrebno je dodjeljivati proizvodno vezanu potporu ovom sektoru.

Gospodarstva koja proizvode veće količine outputa konkurentnija su, a potpora za prvotelke za cilj ima povećanje stada korisnika.

Potpora dohotku trebala bi pomoći korisnicima u prevladavanju poteškoća koje dolaze uslijed visokih troškova međufazne potrošnje, a koji iznose i preko 69 % ukupne vrijednosti proizvodnje. Također prevladat će se i problem koji proizlazi zbog nejednakog rasta ulaznih troškova i otkupne cijene mlijeka.

Proizvodnja mlijeka u RH pratit će se i dalje, u skladu s nacionalnim i EU zakonodavstvom, ali ne na nivou korisnika potpore ove intervencije. Prvi otkupljivač dostavlja Ministarstvu i Agenciji za plaćanja podatke o otkupljenim količinama mlijeka.

Uvođenje kontrole mliječnosti za korisnike koji imaju više od 5 grla utječe na povećanje kvalitete outputa proizvodnje. Također, za očekivati je da će pozitivno na kvalitetu utjecati i znanja koja će korisnici steći putem izobrazbe na temu antimikrobne rezistencije.

Usmjeravanjem potpore dohotku sektoru mlijeka postići će se zadržavanje proizvođača unutar ovog sektora, odnosno opskrba hranom i gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje. Cilj uvođenja potpore za prvotelke je sprječavanje pada broja krava u proizvodnji mlijeka.

Intervencija je iznimno bitna zbog opskrbe hranom i gospodarske održivosti poljoprivredne proizvodnje i od velikog je značaja za ekonomsku održivost i otklanjanje poteškoća s kojima se suočavaju proizvođači krava u proizvodnji mlijeka. Stalni rast inputa dovodi do smanjenja broja PG u ovom sektoru proizvodnje. Cijena inputa raste, a outputa pada, potpora bi trebala dovesti do stabilizacije dohotka proizvođaču mlijeka, povećanja stada te zadržavanja u ovom sektoru proizvodnje.

Govedarska proizvodnja bitan je izvor prihoda stanovništvu ruralnih područja, a u čijoj strukturi prevladavaju mikro i mali subjekti koji su neotporni na tržišne poremećaje velikih razmjera te im prijeti prestanak proizvodnje.

Koji su sektori obuhvaćeni?

Mlijeko i mliječni proizvodi

Obrazloženje važnosti ciljanih sektora/proizvodnje ili obuhvaćenih vrsta poljoprivredne proizvodnje

Proizvodnja mlijeka osnova je stočarske proizvodnje u Republici Hrvatskoj uz koju je u velikoj mjeri povezana i proizvodnja govedine i teletine. Udio vrijednosti proizvodnje mlijeka u ukupnoj vrijednosti proizvodnje poljoprivredne djelatnosti je u 2019. godini bio 7,3%, dok je udio muznih krava u ukupnom broju stočnih jedinica u 2019. bio 16,9 %.

Veliki dio stanovništva Republike Hrvatske živi u ruralnim područjima te se tradicionalno bavi poljoprivredom, za koju postoje povoljni agroklimatski i ekološki uvjeti. Prisutan je i tradicijski aspekt navika konzumiranja mlijeka i mliječnih prerađevina. Intervencija je značajna i iz društvenih razloga i tradicije mljekarske proizvodnje koja se, uslijed tržišnih poteškoća, sve više napušta. Sektor stočarstva ima dugu tradiciju u ruralnim područjima te se na njega oslanjaju i druge poljoprivredne i gospodarske aktivnosti, kao što su biljna proizvodnja (koja je važna za proizvodnju hrane za životinje) te proizvodnja i prerada proizvoda životinjskog podrijetla. Veliki dio stanovništva ruralnih područja živi od poljoprivrede i povezanih djelatnosti, to im je glavni izvor prihoda te je osiguranje uvjeta za bavljenje poljoprivredom jedan od načina kako stanovnike, a posebno mlađe, zadržati u tim područjima. Obiteljska gospodarstva pridonose uspostavljanju sklada i naseljenosti životinja u odnosu na zemljišne površine i održivost okoliša. Međutim, proizvodnja mlijeka je od vitalnog ekonomskog značaja za ruralna područja, posebno

za mala obiteljska poljoprivredna gospodarstva.

Promatramo li prosječan broj isporučitelja mlijeka on kroz godine bilježi stalan pad, u 2015. godini bilo je 9.948 isporučitelja dok je u 2020. godini bilo 4.750 isporučitelja, što predstavlja pad preko 52 %, a pad je nastavljen i u 2021. godini. Uz pad u broju isporučitelja prisutan je i stalni pad u broju mliječnih krava kojih je u uzgoju u 2015. godini bilo 152.000, a u 2019. je taj broj pao na 130.000 grla.

Pad je prisutan kod svih farmi bez obzira na broj krava u uzgoju, što ukazuje na suštinski problem nemogućnosti generiranja održivih prihoda u ovom sektoru.

Budući se najveći broj poljoprivrednika u Republici Hrvatskoj, njih 40 %, bavi mješovitom proizvodnjom, i uzgajaju četvrtinu ukupnog broja uvjetnih grla stoke (25,1 %), odnosno bave se i proizvodnjom mlijeka, ovakvo stanje odustajanja od mljekarske proizvodnje i poljoprivrede općenito, negativno utječe na demografsku strukturu ruralnih područja.

Također, smanjenje proizvodnja mlijeka i nestabilna opskrba sirovinom odražava se i na sektor prerade mlijeka, a samim tim negativno utječe na zaposlenost u sektoru prerade.Mlijeko kao dio uravnotežene prehrane ima veliku ulogu u zdravlju čovjeka. Može se reći da je veći unos mlijeka i mliječnih proizvoda pokazatelj zdravog načina života. Također, istraživanja pokazuju da s povećanjem konzumacije mlijeka raste i konzumacija voća, povrća i žitarica čime raste i ukupna kvaliteta prehrane. Konzumacija mlijeka pomaže u prevenciji kroničnih bolesti koje su uglavnom rezultat lošeg načina života (nepravilna prehrana i premalo tjelesne aktivnosti).

Objašnjenje kako je intervencija usklađena s Okvirnom direktivom o vodama (tj. Direktivom 2000/60/EZ).

Poljoprivrednici koji sudjeluju u proizvodno vezanoj potpori su aktivni poljoprivrednici i neovisno primaju li proizvodno vezanu potporu ili neki drugi oblik potpore, obvezni su pridržavati se propisane Direktive 2000/60/EC o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike kao i Direktive 91/676/EEZ o zaštiti voda od onečišćenja koje uzrokuju nitrati poljoprivrednog podrijetla. Odredbe obaju regulativa prenesene su i u nacionalno zakonodavstvo (Zakon o vodama, „Narodne novine“, br. 66/19 i 84/21) temeljem čega Republika Hrvatska donosi Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla. Cilj je ovoga Programa zaštita voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla radi postizanja dobrog stanja vodnih tijela površinskih i podzemnih voda u pogledu onečišćenja navedenim nitratima.

Poljoprivrednici su u obvezi provoditi propisane uvjete i mjere iz Akcijskog programa unutar područja proglašenih „ranjivima“ („Narodne novine“, br. 130/12), a ujedno su i preporuka za postupanje svim poljoprivrednicima u Republici Hrvatskoj. Mjere se odnose na unošenje gnojiva s dušikom u tlo u vrijeme pogodno za agrotehničke zahvate, primjena stajskog gnojiva na način da se osiguraju što manji gubici i ravnomjerna raspodjela gnojiva, smanjiti hlapljenje amonijaka, na nezasijanim površinama stajski gnoj što prije unijeti u tlo, a gnojovku prije gnojenja treba promiješati, itd. Akcijskim programom zabranjuju se određeni postupci kod primjene gnojiva (na tlu zasićenom vodom, prekrivenim snijegom, poplavljenom tlu, nagnutim terenima uz vodotoke i sl.) kao i izlazak na poljoprivredne površine u određenom razdoblju. Kao rezultat, ne samo da se povećava kapacitet skladištenja vode i smanjuje površinsko otjecanje (rizik od poplava), već se prije svega dušik iz stočarstva bolje veže u tlu. Smanjuje se rizik od ispiranja i ulaska u obližnje vode ili podzemne vode.

Kriterij da korisnik u kalendarskoj godini u kojoj je podnesen zahtjev za potporu mora završiti tečaj izobrazbe na temu zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla za posljedicu bi trebao imati pozitivan učinak na zaštitu vode.

Je li intervencija djelomično ili u cijelosti financirana iz dodatnog financiranja za proteinske usjeve (ukupno najviše 2 %) u skladu s člankom 96. stavkom 3. Uredbe o strateškom planu?

☐ Da ☑ Ne

Ako je intervencija usmjerena na mješavinu mahunarki i trava: navedite najmanji udio mahunarki u mješavini.

nije primjenjivo

Proizvodno vezana potpora dohotku dodijeljena za dudove svilce je potpora po životinji, kod koje se za upotrebu „grla” kao osnovne jedinice te potpore prvo mora pojasniti sljedeće:

Pojasnite stopu konverzije između te jedinice i „grla” (tj. koliko tih jedinica odgovara „jednom grlu”?) za potrebe, na primjer, pokazatelja.
nije primjenjivo
U napomenama se mogu navesti daljnja pojašnjenja (npr. obvezna masa jaja u kutiji)

9. Usklađenost s WTO-om
Narančasta kutija
Objašnjenje o tome poštuju li se, i ako da, na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe članka 6.5 ili Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi (plava kutija)

Narančasta kutija.

11. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
32.01.01. - Krave u proizvodnji mlijeka	Prosječno		R.6; R.7; R.8
32.01.02. - Prvotelke	Prosječno		R.6; R.7; R.8

Objašnjenje i obrazloženje (uključujući fleksibilnost)

32.01.01. - Krave u proizvodnji mlijeka

Potpora se dodjeljuje kao godišnja potpora. Minimalni iznos potpore se postavlja s 10 % odstupanja od iznosa potpore, maksimalni iznos potpore postavljen je s 20 % odstupanja i to zbog mogućeg manjeg broja zahtjeva ili nemogućnosti ispunjavanja svih kriterija od strane korisnika.

32.01.02. - Prvotelke

Potpora se dodjeljuje kao godišnja potpora. Minimalni iznos potpore se postavlja s 10 % odstupanja od iznosa potpore, maksimalni iznos potpore postavljen je s 20 % odstupanja i to zbog mogućeg manjeg broja zahtjeva ili nemogućnosti ispunjavanja svih kriterija od strane korisnika.

12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
32.01.01. - Krave u proizvodnji mlijeka	Planirani jedinični iznos	247,00	247,00	247,00	247,00	247,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	222,30	222,30	222,30	222,30	222,30	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	296,40	296,40	296,40	296,40	296,40	
	O.11 (jedinica: Grlo)	53.740,00	53.740,00	53.740,00	53.740,00	53.740,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	13.273.780,00	13.273.780,00	13.273.780,00	13.273.780,00	13.273.780,00	66.368.900,00
32.01.02. - Prvotelke	Planirani jedinični iznos	342,00	342,00	342,00	342,00	342,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	307,80	307,80	307,80	307,80	307,80	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	410,40	410,40	410,40	410,40	410,40	
	O.11 (jedinica: Grlo)	22.000,00	22.000,00	22.000,00	22.000,00	22.000,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	7.524.000,00	7.524.000,00	7.524.000,00	7.524.000,00	7.524.000,00	37.620.000,00
UKUPNO	O.11 (jedinica: Grlo)	75.740,00	75.740,00	75.740,00	75.740,00	75.740,00	**Zbroj:** 378.700,00 **Maks.:** 75.740,00
	Godišnja indikativna dodjela	20.797.780,00	20.797.780,00	20.797.780,00	20.797.780,00	20.797.780,00	103.988.900,00

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
	financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)						
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						

32.02. - Tov junadi

Oznaka intervencije (država članica)	32.02.
Naziv intervencije	Tov junadi
Vrsta intervencije	CIS(32) - Proizvodno vezana potpora dohotku
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.11. Broj osoba koje primaju proizvodno vezanu potporu dohotku

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Proizvodno vezana potpora dodjeljivat će se na području cijele Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
01	Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.6 Postotak dodatnih izravnih plaćanja po hektaru za poljoprivredna gospodarstva koja ispunjavaju uvjete, a manja su od prosječne veličine poljoprivrednoga gospodarstva (u odnosu na prosjek)
R.7 Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)
R.8 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju proizvodno vezanu potporu dohotku za jačanje konkurentnosti, održivosti ili kvalitete

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Proizvodno vezana potpora za tov junadi dodjeljuje se kao godišnja potpora po prihvatljivom grlu korisnicima koji se bave tovom junadi i sudjeluju u Farmskom sustavu osiguranja kvalitete junećeg, janjećeg i jarećeg mesa koji je objavljen na mrežnoj stranici HAPIH-a.

Potpora se dodjeljuje po prihvatljivom grlu, a kako bi potpora bila dodijeljena prihvatljivo grlo mora ispuniti kriterije prihvatljivosti.

Cilj potpore za tov junadi je osiguranje kontinuiteta proizvodnje goveđeg mesa i zadržavanje proizvodnje na postignutim razinama.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem te, ako je primjenjivo, druge odgovarajuće obveze.

Prihvatljivi korisnici su aktivni poljoprivrednici koji ispunjavaju uvjete prihvatljivosti.

Potporu će ostvariti gospodarstva koja se bave tovom junadi i sudjeluju u Farmskom sustavu osiguravanja kvalitete u proizvodnji junećeg, janjećeg i jarećeg mesa.

Za potporu su prihvatljiva grla (goveda):

·koja su muška grla i koja se prije isporuke drže na gospodarstvu najmanje 250 dana (neprekidno). Dani

držanja se počinju brojati od prvog dana dolaska grla na poljoprivredno gospodarstvo korisnika do dana isporuke.

·koja su ženska grla koja se prije isporuke drže na gospodarstvu najmanje 180 dana (neprekidno). Dani držanja se počinju brojati od prvog dana dolaska grla na poljoprivredno gospodarstvo korisnika do dana isporuke.

·muška i ženska koja u trenutku izlučenja ne smiju biti mlađa od 12 mjeseci niti starija od 30 mjeseci.

Izlučenje grla može biti na klanje u Republici Hrvatskoj ili izlučenje za izvoz u treće države i u države Europske Unije (uključujući krizno klanje u slučaju više sile, a odvija se od 1. siječnja do 31. prosinca u godini za koju je potpora odobrena).

Korisnik, u godini u kojoj je prvi put podnio zahtjev za potporu, mora završiti edukaciju ili individualno savjetovanje na teme antimikrobne rezistencije i zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla.

Prvom godinom podnošenja zahtjeva za potporu smatra se godina u kojoj je korisnik završio edukaciju i za koju mu je isplaćena potpora.

Program edukacija i individualnog savjetovanja propisat će se nacionalnim propisima.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Opseg i iznosi potpore

Opis

Potpora se dodjeljuje kao godišnja potpora po grlu.

Kod planiranja jediničnih stopa u obzir su uzeti problemi u sektoru, sektor stočarstva bilježi stalni pad proizvodnje ili stagnaciju u proizvodnji, što se uzimalo u obzir kod planiranih jediničnih stopa.

U sektoru govedarstva udio izravnih plaćanja u bruto dohotku je 40 %, a visoki troškovi međufazne potrošnje u razdoblju od 2015. do 2019. godine prosječno čine 75 % ukupne vrijednosti proizvodnje. Dok je analiza varijabilnog troška, uz uzgoj vlastite smjese, pokazala da je za pokriće varijabilnih troškova potrošeno 81 % ukupnih prihoda u 2019., varijabilni troškovi u 2021. godini činili su 89 % ukupnih prihoda. U strukturu ukupnih prihoda u kalkulacijama pokrića varijabilnih troškova nisu uključene moguće proizvodno vezane potpore. Kod određivanja jediničnih stopa u obzir se uzimalo smanjenje proizvodnje goveđeg mesa, koje u 2021. godini u odnosu na 2013. godinu iznosilo 11,70 % u broju klasiranih goveđih trupova, dok je smanjenje cijene junećih trupova u 2020. godini iznosilo 6,77 % u odnosu na 2014. godinu (Zeleno izvješće).

Samodostatnost u proizvodnji goveđeg mesa u Republici Hrvatskoj iznosi 70,48 % te je u odnosu na 2013. godinu smanjena za 16,24 % (Izvor: Tisup).

Potpore ovom tipu proizvodnje bitne su za stabilizaciju dohotka. Prosječan udio ukupnih potpora osim investicijskih u neto dodanoj vrijednosti u razdoblju od 2015. do 2019. godine iznosi 80 % dok izravna plaćanja čine 60 % te možemo zaključiti kako ovaj sektor nije održiv u proizvodnji bez potpora, a neodrživost zasigurno dovodi do zatvaranja PG i odustajanja od proizvodnje.

Planirani jedinični iznosi određeni su uzimajući u obzir utvrđene potrebe, troškove i prihode u kombinaciji s proizvodno vezanom potporom kako bi se osigurali stabilniji prihodi poljoprivrednih gospodarstava koja se bave tovom junadi te omogućilo gospodarstvima ostanak u ovom sektoru proizvodnje koji zbog narušenih uvjeta na tržištu te visokih troškova međufazne potrošnje bilježi stalni pad proizvodnje.

8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Obrazloženje poteškoća s kojima se suočavaju ciljani sektori/proizvodnja ili obuhvaćene vrste poljoprivredne proizvodnje

Broj poljoprivrednih gospodarstava u Republici Hrvatskoj je u stalnom padu. U sektoru govedarstva broj

stoke kroz godine uglavnom varira, no unazad par godina zamijećen je značajan pad u broju goveda (u petogodišnjem razdoblju, 2015.-2019. broj goveda smanjen je za 4,51%). Tovno govedarstvo u RH karakterizira veliki broj gospodarstava koja se bave tovom junadi, a imaju mali broj grla u tovu te mali broj PG, 0,24 % sa proizvodnjom koja obuhvaća 69,99 % ukupnog tova junadi u RH. Međutim problemi u proizvodnji prisutni su i kod PG sa većim i kod PG sa manjim obujmom proizvodnje.

PG sa manjom proizvodnjom uglavnom su gospodarstva sa mješovitom proizvodnjom te samostalno proizvode hranu kojom hrane stoku, a zbog „usitnjene“ proizvodnje teže izlaze na tržište i često postižu nižu cijenu finalnih proizvoda. S druge strane specijalizirana gospodarstva nemaju dostatne količine hrane kojom hrane stoku te su istu prisiljena kupovati na tržištu i ovisna su o drugima. Zbog proizvodnih količina lakše izlaze na tržište te postižu bolju prodajnu cijenu.

Također usporedimo li RH sa PG u ostatku EU poljoprivrednici specijalizirani za govedarstvo ostvaruju znatno nižu produktivnost od prosječne vrijednosti Europske unije. U 2019. godini neto dodana vrijednost po godišnjoj jedinici rada iznosi 10.912 eura (46 % prosječne neto dodane vrijednost po godišnjoj jedinici rada za Europsku uniju, odnosno 59 % prosječne neto dodane vrijednost po godišnjoj jedinici rada za poljoprivrednike specijalizirane za govedarstvo na razini Europske unije). Na nisku produktivnost prvenstveno utječu visoki troškovi međufazne potrošnje, koji u razdoblju od 2015. do 2019. godine prosječno čine 75 % ukupne vrijednosti proizvodnje.

Visoke cijene inputa negativno utječu na profitabilnost proizvodnje te samu proizvodnju junadi, a uzročno posljedično i na opskrbu mesno-prerađivačke industrije.

Otkupne i veleprodajne cijene žitarica i uljarica koje čine glavninu stočne hrane u tovu bilježe značajne poraste. Otkupna cijena kukuruza u 2021. godini bila je za 64% viša nego u 2020. godini, dok je veleprodajna cijena bila viša za 36%. Također, otkupna cijena soje u 2021. godini bila je za 71% viša nego u 2020. godini, dok je veleprodajna cijena bila viša za 61,4%. Prikazani rast cijena je ubrzano nastavljen i u 2022. godini te je otkupna cijena kukuruza kao najvažnije žitarice u travnju bila za 71,5 % viša nego u travnju 2021. godine, dok je veleprodajna cijena u istom razdoblju bila viša za 58,8%. Također, otkupna cijena soje kao najvažnije uljarice u travnju 2022. godine bila je za 102,2% viša nego u travnju 2021. godine. Kontinuirani trend rasta cijena na mjesečnoj razini rezultirao je najvišim cijenama svih žitarica i uljarica u posljednjih 7 godina (TISUP).

Ulazni troškovi proizvodnje u porastu su, a s druge strane uz prisutno smanjenje proizvodnje goveđeg mesa, koja je tijekom 2020. smanjena za 1,3 % prisutno je i sniženje cijena junetine koje je u RH iznosilo 5 % dok je u EU taj postotak sniženja znatno manji, 1,4 %.

Poljoprivrednici u sektoru govedarstva suočavaju se s poteškoćama uslijed visoke cijene inputa, stalnog smanjenja cijene goveđeg mesa te nedostatka teladi za tov, a što utječe na profitabilnost proizvodnje koja u konačnici dovodi do odustajanja od proizvodnje.

Prema podacima Europske komisije za 4. mjesec 2022 prosječni ostatak u proizvodnji je u padu te je na najnižoj razini od 2016. godine, a ispod prosječan je u cijelom razdoblju od 7. mjeseca 2020. godine. U istom razdoblju je zamjetan rast cijene trupova koji na razini Europske unije iznosi 17,21 %, međutim rast troškova proizvodnje nadmašuje rast cijene trupova te sektor stavlja u nepovoljan položaj u kojem dolazi do smanjenja profitabilnosti proizvodnje, a posljedično i nesigurnosti u budućoj opskrbi junećim mesom u kojoj Republika Hrvatska nije samodostatna.

Koji je cilj intervencije u pogledu ciljanih sektora/proizvodnje ili obuhvaćenih vrsta poljoprivredne proizvodnje?

☑ za poboljšanje konkurentnosti

☑ za poboljšanje kvalitete

☑ za poboljšanje održivosti

Kako će se intervencijom riješiti utvrđene poteškoće u skladu s tim ciljem (tj. objašnjenje usmjerenosti)?

Poljoprivrednici koji se bave tovom junadi, a sudjeluju u Farmskom sustavu osiguravanja kvalitete dostižu EU standarde proizvodnje, zdravlja životinja, dobrobiti životinja, sigurnosti hrane i sljedivosti. Ovaj kriterij za cilj ima osigurati lakši i sigurniji plasman proizvoda, junadi/mesa, odnosno postići konkurentnost.

Kriterijima obveznog držanja korisnike se usmjerava na proizvodnju koja ima kvalitetniji proizvod i

proizvod koji je krajnjim potrošačima zanimljiviji.

Kako bi PG bila uspješna poljoprivredna proizvodnja mora biti isplativa, profitabilna i rentabilna što uslijed porasta cijena inputa bez dodatnih potpora često nije slučaj.

Prehrana kvalitetnim krmno proteinskim usjevima bogatim biljnim bjelančevinama, hranjivim namirnicama i krmivu dodjeljena potpora korisnicima bi trebala se smanjiti negativan utjecaj porasta cijena inputa te povećati stabilnost u proizvodnji goveđeg mesa u Republici Hrvatskoj.

Intervencija korisnicima daje primarnu pomoć u prevladavanju poteškoća koje su prisutne u sektoru, a kriterijima ih se usmjerava ka konkurentnijoj i kvalitetnijoj proizvodnji.

Kriterijima obveznog tova i starosti životinja u trenutku izlučenje usmjerava se korisnike ka proizvodnji proizvoda koji su na tržištu traženiji i koji postižu bolju cijenu.

Prosječno trajanje tova u RH je nešto više od godinu dana. Prosječna dob u trenutku klanja za sve pasmine mladih bikova iznosi 17,8 mjeseci starosti iz čega je vidljivo da je kriterij trajanja do sada bio prekratak. Produljenje tova na 250 dana za muška i na 180 dana za ženska grla te određivanje kriterija starosti grla u trenutku isporuke na klanje ili u izvoz radi klanja odraz je stvarnog stanja u RH. U strukturi izlučenih grla na klanje/izvoz gotovo 94 % grla jesu u dobi iznad 12 mjeseci.

Koji su sektori obuhvaćeni?

Govedina i teletina

Obrazloženje važnosti ciljanih sektora/proizvodnje ili obuhvaćenih vrsta poljoprivredne proizvodnje

Proizvodno vezanom potporom dohotku u sektoru tova junadi nastoji se povećati učinkovitost unutar sektora govedarstva, odnosno usmjeriti potporu proizvođačima koji maksimalno koriste resurse u proizvodnji mesa. Time se pokušava barem održati kritičnu razinu proizvodnje goveđeg mesa i zadržavanje ne samo proizvodnje već i proizvođača, poljoprivrednika, u ruralnim područjima. Udio vrijednosti proizvodnje goveda u ukupnoj vrijednosti proizvodnje poljoprivredne djelatnosti je oko 9 %.

Pad ili oscilacije u proizvodnji goveda negativno se odražavaju na prerađivačku industriju povezanu sa ovim sektorom. Nedovoljno iskorišteni kapaciteti npr. za klanje i obradu (primarnu) bilježe gubitke, postoje troškovi, nema dobiti, a što ima negativan utjecaj na zapošljavanje. Nadomještanje nedostatka sirovine negativno utječe na trgovinsku bilancu, a samim tim i na ukupni BDP Republike Hrvatske. Udio domaće proizvodnje mesa u ukupnom klanju goveda oscilira od 83,1 % pa do 97,5 %.

Također, s obzirom da cijena junetine po kilogramu oscilira, ovisno o stanju tržišta te potražnji, očekujemo da će se potporom dohotku u sektoru tova junadi utjecati na cijenu koja je povoljnija i za same proizvođače, ali i za krajnje potrošače.

Proizvodnja goveđeg mesa visoke kvalitete, što će se postići uvjetom sudjelovanja proizvođača u Farmskom sustavu osiguravanja kvalitete u proizvodnji junećeg, janjećeg i jarećeg mesa, imat će pozitivan utjecaj na kvalitetu ljudske prehrane.

Tržišni nedostatak proizvoda ovog sektora ogleda se u orijentaciji ljudi jeftinijim zamjenama lošije kvalitete, te kupovini jeftinijih vrsta mesa. Poticanjem ovog sektora proizvodnje moguće je stvoriti uvjete i kroz potpore omogućiti proizvođaču da prodaje jeftinije te približiti proizvod krajnjem kupcu čime se stvara dobra navika konzumacije kvalitetnog i zdravog mesa.

Objašnjenje kako je intervencija usklađena s Okvirnom direktivom o vodama (tj. Direktivom 2000/60/EZ).

Poljoprivrednici koji sudjeluju u proizvodno vezanoj potpori su aktivni poljoprivrednici i neovisno primaju li proizvodno vezanu potporu ili neki drugi oblik potpore, obvezni su pridržavati se propisane Direktive 2000/60/EC o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike kao i Direktive 91/676/EEZ o zaštiti voda od onečišćenja koje uzrokuju nitrati poljoprivrednog podrijetla. Odredbe obaju regulativa prenesene su i u nacionalno zakonodavstvo (Zakon o vodama, „Narodne novine“, 66/19 i 84/21) temeljem čega Republika Hrvatska donosi Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla. Cilj je ovoga Programa zaštita voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla radi postizanja dobrog stanja vodnih tijela površinskih i podzemnih voda u pogledu onečišćenja navedenim nitratima.

Poljoprivrednici su u obvezi provoditi propisane uvjete i mjere iz Akcijskog programa unutar područja proglašenih „ranjivima“ („Narodne novine“, 130/12), a ujedno su i preporuka za postupanje svim poljoprivrednicima u Republici Hrvatskoj. Mjere se odnose na unošenje gnojiva s dušikom u tlo u vrijeme

pogodno za agrotehničke zahvate, primjena stajskog gnojiva na način da se osiguraju što manji gubici i ravnomjerna raspodjela gnojiva, smanjiti hlapljenje amonijaka, na nezasijanim površinama stajski gnoj što prije unijeti u tlo, a gnojovku prije gnojenja treba promiješati, itd. Akcijskim programom zabranjuju se određeni postupci kod primjene gnojiva (na tlu zasićenom vodom, prekrivenim snijegom, poplavljenom tlu, nagnutim terenima uz vodotoke i sl.) kao i izlazak na poljoprivredne površine u određenom razdoblju. Kao rezultat, ne samo da se povećava kapacitet skladištenja vode i smanjuje površinsko otjecanje (rizik od poplava), već se prije svega dušik iz stočarstva bolje veže u tlu. Smanjuje se rizik od ispiranja i ulaska u obližnje vode ili podzemne vode.

Kriterij da korisnik u kalendarskoj godini u kojoj je podnesen zahtjev za potporu mora završiti tečaj izobrazbe na temu zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla za posljedicu bi trebao imati pozitivan učinak na zaštitu vode.

Je li intervencija djelomično ili u cijelosti financirana iz dodatnog financiranja za proteinske usjeve (ukupno najviše 2 %) u skladu s člankom 96. stavkom 3. Uredbe o strateškom planu?

☐ Da ☑ Ne

Ako je intervencija usmjerena na mješavinu mahunarki i trava: navedite najmanji udio mahunarki u mješavini.

nije primjenjivo

Proizvodno vezana potpora dohotku dodijeljena za dudove svilce je potpora po životinji, kod koje se za upotrebu „grla” kao osnovne jedinice te potpore prvo mora pojasniti sljedeće:

Pojasnite stopu konverzije između te jedinice i „grla” (tj. koliko tih jedinica odgovara „jednom grlu”?) za potrebe, na primjer, pokazatelja.

nije primjenjivo

U napomenama se mogu navesti daljnja pojašnjenja (npr. obvezna masa jaja u kutiji)

9. Usklađenost s WTO-om

Narančasta kutija

Objašnjenje o tome poštuju li se, i ako da, na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe članka 6.5 ili Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi (plava kutija)

Narančasta kutija.

11. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
32.02.01. - Tov junadi	Prosječno		R.6; R.7; R.8

Objašnjenje i obrazloženje (uključujući fleksibilnost)
32.02.01. - Tov junadi

Potpora se dodjeljuje kao godišnja potpora. Minimalni iznos potpore se postavlja s 10 % odstupanja od iznosa potpore, maksimalni iznos potpore postavljen je s 20 % odstupanja i to zbog mogućeg manjeg broja zahtjeva ili nemogućnosti ispunjavanja svih kriterija od strane korisnika.

12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
32.02.01. - Tov junadi	Planirani jedinični iznos	80,00	80,00	80,00	80,00	80,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	72,00	72,00	72,00	72,00	72,00	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	96,00	96,00	96,00	96,00	96,00	
	O.11 (jedinica: Grlo)	142.280,00	142.280,00	142.280,00	142.280,00	142.280,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	11.382.400,00	11.382.400,00	11.382.400,00	11.382.400,00	11.382.400,00	56.912.000,00
UKUPNO	O.11 (jedinica: Grlo)	142.280,00	142.280,00	142.280,00	142.280,00	142.280,00	**Zbroj:** 711.400,00 **Maks.:** 142.280,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	11.382.400,00	11.382.400,00	11.382.400,00	11.382.400,00	11.382.400,00	56.912.000,00
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						

32.03. - Krave dojilje

Oznaka intervencije (država članica)	32.03.
Naziv intervencije	Krave dojilje
Vrsta intervencije	CIS(32) - Proizvodno vezana potpora dohotku
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.11. Broj osoba koje primaju proizvodno vezanu potporu dohotku

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Proizvodno vezana potpora dodjeljivat će se na području cijele Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
01	Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.6 Postotak dodatnih izravnih plaćanja po hektaru za poljoprivredna gospodarstva koja ispunjavaju uvjete, a manja su od prosječne veličine poljoprivrednoga gospodarstva (u odnosu na prosjek)
R.7 Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)
R.8 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju proizvodno vezanu potporu dohotku za jačanje konkurentnosti, održivosti ili kvalitete

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Cilj ove intervencije je smanjiti nedostatak teladi za tov te potporom dohotku povećati konkurentnost, održivost te otklanjanje poteškoća s kojima se suočavaju proizvođači krava dojilja.

Potpora u sklopu ove intervencije dodjeljuje se po grlu koje ispunjava sve uvjete prihvatljivosti.

Sektor stočarstva bilježi stalni pad proizvodnje, što se uzimalo u obzir kod planiranih jediničnih stopa te potreba teladi.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem te, ako je primjenjivo, druge odgovarajuće obveze.

Prihvatljivi korisnici su aktivni poljoprivrednici koji ispunjavaju uvjete prihvatljivosti.

Za potporu su prihvatljive krave:

·koje nisu mliječne pasmine i križanci mliječnih pasmina

·koje su na dan podnošenja zahtjeva upisane u JRDŽ i u prethodnih 18 mjeseci imaju registrirano teljenje u JRDŽ-u

·koje se u godini podnošenja zahtjeva drže na poljoprivrednom gospodarstvu korisnika najmanje 100 dana (neprekidno), a 100 dana se počinje brojati od dana podnošenja zahtjeva

Minimalno držanje teladi na poljoprivrednom gospodarstvu korisnika je 2 mjeseca nakon teljenja.

Korisnik, u godini u kojoj je prvi put podnio zahtjev za potporu, mora završiti edukaciju ili individualno savjetovanje na teme antimikrobne rezistencije i zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla.

Prvom godinom podnošenja zahtjeva za potporu smatra se godina u kojoj je korisnik završio edukaciju i za koju mu je isplaćena potpora.

Program edukacija i individualnog savjetovanja propisat će se nacionalnim propisima.

Nisu prihvatljiva grla koja ostvaruju potporu u okviru intervencije vezane potpore za krave u proizvodnji mlijeka.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Opseg i iznosi potpore

Opis

Potpora se dodjeljuje kao godišnja potpora po grlu. Sektor stočarstva bilježi stalni pad proizvodnje, što se uzimalo u obzir kod planiranih jediničnih stopa te potreba teladi.

Također je u obzir uziman udio izravnih plaćanja u bruto dohotku koji u sektoru govedarstva čini 40 %, a u obzir je uzeta i činjenica kako se stoka većinu godine (u prosjeku 232 dana) napasa.

Planirani jedinični iznosi određeni su uzimajući u obzir utvrđene potrebe, troškove i prihod u kombinaciji s proizvodno vezanom potporom kako bi se osigurali stabilniji prihodi poljoprivrednih gospodarstava koja se bave uzgojem krava dojilja te omogućilo gospodarstvima ostanak u ovom sektoru proizvodnje koji zbog narušenih uvjeta na tržištu te visokih troškova međufazne potrošnje bilježi stalni pad proizvodnje, što ima za posljedicu nedostatak teladi za tov.

8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Obrazloženje poteškoća s kojima se suočavaju ciljani sektori/proizvodnja ili obuhvaćene vrste poljoprivredne proizvodnje

Stanje u stočarskom sektoru u Republici Hrvatskoj općenito pokazuje opadanje broja životinja na poljoprivrednim gospodarstvima te broja poljoprivrednih gospodarstava u sektoru govedarstva. Broj registriranih poljoprivrednih gospodarstava koja uzgajaju goveda u Hrvatskoj konstantno se smanjuje, u razdoblju od 2007. do 2016. godine taj broj se prepolovio, 2007. bilo je 54.370 PG, a u 2016. godini je bilo ukupno 24.095 PG registriranih u sektoru goveda.

Sustav krava dojilja temelji se prije svega na mesnim i kombiniranim pasminama, kao i križanjem mesnih i kombiniranih pasmina, koje se većinom drže u ekstenzivnim uvjetima u područjima koja su manje pogodna za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju, među ostalim u područjima s prirodnim ograničenjima. Glavne pasmine su Charolais, Hereford, Angus i Limousin, dok su glavne kombinirane pasmine korištene u ovom sustavu Simental i Brown Swiss. Krave ovih pasmina uglavnom se drže kao krave dojilje u stočarskoj proizvodnji čiji je glavni cilj dobivanje teladi za tov. U sektoru govedarstva broj stoke kroz godine uglavnom varira, no unazad par godina zamijećen je značajan pad u broju goveda. Sektor govedarstva, zbog visoke cijene inputa i teladi za tov, suočava se sa problemima te manja poljoprivredna gospodarstva ne mogu osigurati profitabilnost proizvodnje.

Proizvodnja goveda za klanje na istoj je razini gledamo li 2019 i 2016. godinu, međutim proizvodnja govedine u RH uglavnom se zasniva na tovu uvezene teladi koja se nakon tova isporučuje u klaonice ili izvoz. Smanjenje broja krava rezultiralo je smanjenjem broja teladi za tov. Povećanje broja teladi za tov omogućilo bi poljoprivrednicima bolje planiranje proizvodnje i osiguravanje dovoljnog broja teladi

Koji je cilj intervencije u pogledu ciljanih sektora/proizvodnje ili obuhvaćenih vrsta poljoprivredne proizvodnje?

☑ za poboljšanje konkurentnosti

☐ za poboljšanje kvalitete

☑ za poboljšanje održivosti

Kako će se intervencijom riješiti utvrđene poteškoće u skladu s tim ciljem (tj. objašnjenje usmjerenosti)?

Problem sustava krava dojilja uglavnom predstavlja dugo razdoblje do prvih prihoda poljoprivrednika kao posljedica ograničenog broja kupaca primarnog proizvoda i niske prodajne cijene teladi, a s druge strane tržište zahtjeva telad odgovarajuće mase i dobi teleta.

Pronaći ravnotežu proizvodnje i potražnje iznimno je teško, a troškovi ponekad dovode u pitanje isplativost proizvodnje. Uslijed nepovoljne raspoloživosti poljoprivrednim zemljište, kod uzgoja krava dojilja često se proizvodnja odvija na pašnjacima smanjene kvalitete što čini da proizvodnja stočne hrane nije dovoljna.

Gospodarstva se usmjeravaju na proizvodnju teladi, ali poljoprivrednike se ne smije ograničavati u slobodnoj trgovinskoj razmjeni te nametanjem visokih kriterija duljeg držanja teladi na gospodarstvu negativno utjecati na ekonomske rezultate. Dulje držanje teladi na gospodarstvu zahtjeva dugoročno planiranje i ugovaranje s budućim otkupljivačem teladi za daljnji tov ili za uzgoj rasplodne životinje.

Usmjeravanjem potpore dohotku u uzgoj krava dojilja postići će se zadržavanje proizvođača unutar ovog sektora, odnosno opskrba hranom i gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje.

Intervencija je važna zbog opskrbe hranom i gospodarske održivosti poljoprivredne proizvodnje i od velikog je značaja za ekonomsku održivost i otklanjanje poteškoća s kojima se suočavaju proizvođači u uzgoju krava dojilja. Stalni rast inputa dovodi do smanjenja broja PG u ovom sektoru proizvodnje. Cijena inputa raste, a outputa pada, potpora bi trebala dovesti do stabilizacije dohotka proizvođačima teladi,. omogućilo bi poljoprivrednicima bolje planiranje proizvodnje i osiguravanje dovoljnog broja teladi

Govedarska proizvodnja bitan je izvor prihoda stanovništvu ruralnih područja, a u čijoj strukturi prevladavaju mikro i mali subjekti koji su neotporni na tržišne poremećaje velikih razmjera te im prijeti prestanak proizvodnje.

Stoga je poljoprivrednicima u ovom sektoru potrebna potpora dohotku kako bi se održala stabilnost proizvodnje, povećao dohodak poljoprivrednika kao i konkurentnost na tržištu. Potporom se direktno utječe na smanjenje problema nedostatka teladi.

Koji su sektori obuhvaćeni?

Govedina i teletina

Obrazloženje važnosti ciljanih sektora/proizvodnje ili obuhvaćenih vrsta poljoprivredne proizvodnje

U RH je stalno prisutna depopulacija planinskih područja i područja sa prirodnim ograničenjima, a mogućnost zapošljavanje u tim područjima svedena je na minimum.

Sustav krava dojilja često je oblik ekstenzivnog stočarstva što podrazumijeva slobodnu ispašu krava na pašnjacima, što omogućuje prehranu ispašom i boravak stoke na otvorenom, a takva proizvodnja se uvelike odvija na planinskim i područjima sa prirodnim ograničenjima, što ukazuje na utjecaj ove intervencije ne samo na gospodarski već i socijalni aspekt.

Također, dodatnu socijalnu važnost i nenapuštanje proizvodnje u planinskim područjima možemo uvidjeti promatranjem poljoprivrednih gospodarstava prema školskoj spremi gdje je prema podatcima APPRRR-a bilo 25,77 % poljoprivrednika koji imaju samo osnovnoškolsko obrazovanje ili nemaju završenu osnovnu školu.

Okolišna važnost ogleda se u tome što područja na kojima su ekstenzivni pašnjaci ne zarastaju, a smanjena je mogućnost širenja požara.

Kvalitetan reprodukcijski materijal zasigurno će doprinjeti uzgoju konkurentnijeg proizvoda.

Objašnjenje kako je intervencija usklađena s Okvirnom direktivom o vodama (tj. Direktivom 2000/60/EZ).

Poljoprivrednici koji sudjeluju u proizvodno vezanoj potpori su aktivni poljoprivrednici i neovisno primaju li proizvodno vezanu potporu ili neki drugi oblik potpore, obvezni su pridržavati se propisane

Direktive 2000/60/EC o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike kao i Direktive 91/676/EEZ o zaštiti voda od onečišćenja koje uzrokuju nitrati poljoprivrednog podrijetla. Odredbe obaju regulativa prenesene su i u nacionalno zakonodavstvo (Zakon o vodama, „Narodne novine“, 66/19 i 84/21) temeljem čega Republika Hrvatska donosi Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla. Cilj je ovoga Programa zaštita voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla radi postizanja dobrog stanja vodnih tijela površinskih i podzemnih voda u pogledu onečišćenja navedenim nitratima.

Poljoprivrednici su u obvezi provoditi propisane uvjete i mjere iz Akcijskog programa unutar područja proglašenih „ranjivima“ („Narodne novine“, 130/12), a ujedno su i preporuka za postupanje svim poljoprivrednicima u Republici Hrvatskoj. Mjere se odnose na unošenje gnojiva s dušikom u tlo u vrijeme pogodno za agrotehničke zahvate, primjena stajskog gnojiva na način da se osiguraju što manji gubici i ravnomjerna raspodjela gnojiva, smanjiti hlapljenje amonijaka, na nezasijanim površinama stajski gnoj što prije unijeti u tlo, a gnojovku prije gnojenja treba promiješati, itd. Akcijskim programom zabranjuju se određeni postupci kod primjene gnojiva (na tlu zasićenom vodom, prekrivenim snijegom, poplavljenom tlu, nagnutim terenima uz vodotoke i sl.) kao i izlazak na poljoprivredne površine u određenom razdoblju. Kao rezultat, ne samo da se povećava kapacitet skladištenja vode i smanjuje površinsko otjecanje (rizik od poplava), već se prije svega dušik iz stočarstva bolje veže u tlu. Smanjuje se rizik od ispiranja i ulaska u obližnje vode ili podzemne vode.

Kriterij da korisnik u kalendarskoj godini u kojoj je podnesen zahtjev za potporu mora završiti tečaj izobrazbe na temu zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla za posljedicu bi trebao imati pozitivan učinak na zaštitu vode.

Je li intervencija djelomično ili u cijelosti financirana iz dodatnog financiranja za proteinske usjeve (ukupno najviše 2 %) u skladu s člankom 96. stavkom 3. Uredbe o strateškom planu?

☐ Da ☑ Ne

Ako je intervencija usmjerena na mješavinu mahunarki i trava: navedite najmanji udio mahunarki u mješavini.

nije primjenjivo

Proizvodno vezana potpora dohotku dodijeljena za dudove svilce je potpora po životinji, kod koje se za upotrebu „grla” kao osnovne jedinice te potpore prvo mora pojasniti sljedeće:

Pojasnite stopu konverzije između te jedinice i „grla” (tj. koliko tih jedinica odgovara „jednom grlu”?) za potrebe, na primjer, pokazatelja.

nije primjenjivo

U napomenama se mogu navesti daljnja pojašnjenja (npr. obvezna masa jaja u kutiji)

9. Usklađenost s WTO-om

Narančasta kutija

Objašnjenje o tome poštuju li se, i ako da, na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe članka 6.5 ili Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi (plava kutija)

Narančasta kutija.

11. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
32.03.01. - Krave dojilje	Prosječno		R.6; R.7; R.8

Objašnjenje i obrazloženje (uključujući fleksibilnost)

32.03.01. - Krave dojilje

Potpora se dodjeljuje kao godišnja potpora. Minimalni iznos potpore se postavlja s 10 % odstupanja od iznosa potpore, maksimalni iznos potpore postavljen je s 20 % odstupanja i to zbog mogućeg manjeg broja zahtjeva ili nemogućnosti ispunjavanja svih kriterija od strane korisnika.

12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
32.03.01. - Krave dojilje	Planirani jedinični iznos	98,00	98,00	98,00	98,00	98,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	88,20	88,20	88,20	88,20	88,20	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	117,60	117,60	117,60	117,60	117,60	
	O.11 (jedinica: Grlo)	50.570,00	50.570,00	50.570,00	50.570,00	50.570,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	4.955.860,00	4.955.860,00	4.955.860,00	4.955.860,00	4.955.860,00	24.779.300,00
UKUPNO	O.11 (jedinica: Grlo)	50.570,00	50.570,00	50.570,00	50.570,00	50.570,00	**Zbroj:** 252.850,00 **Maks.:** 50.570,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	4.955.860,00	4.955.860,00	4.955.860,00	4.955.860,00	4.955.860,00	24.779.300,00
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						

32.04. - Ovce i koze

Oznaka intervencije (država članica)	32.04.
Naziv intervencije	Ovce i koze
Vrsta intervencije	CIS(32) - Proizvodno vezana potpora dohotku
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.11. Broj osoba koje primaju proizvodno vezanu potporu dohotku

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Proizvodno vezana potpora dodjeljivat će se na području cijele Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
01	Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.6 Postotak dodatnih izravnih plaćanja po hektaru za poljoprivredna gospodarstva koja ispunjavaju uvjete, a manja su od prosječne veličine poljoprivrednoga gospodarstva (u odnosu na prosjek)
R.7 Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)
R.8 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju proizvodno vezanu potporu dohotku za jačanje konkurentnosti, održivosti ili kvalitete

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Cilj dodjele potpore je stabilizacije dohotka korisnika, proizvođača ovaca i koza.

Proizvodno vezana potpora za ovce i koze dodjeljivat će se po grlu. Kako bi potpora bila isplaćena grlo mora ispuniti kriterije prihvatljivosti.

Cilj ove intervencije je jačanje konkurentnosti i dohotka poljoprivrednika koji se bave proizvodnjom ovaca i koza kao i povećanje održivosti te otklanjanje poteškoća s kojima se suočavaju.

Potpora u sklopu ove intervencije dodjeljuje se po grlu koje ispunjava sve uvjete prihvatljivosti. U cilju okrupnjavanja stada i posljedično povećanja broja grla predlaže se i uvođenje minimalne poticane količine. Kod određivanja jediničnih stopa promatrani su podatci proizvodnje mesa koja bilježi pad u 2020. godini.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem te, ako je primjenjivo, druge odgovarajuće obveze.

Prihvatljivi korisnici su aktivni poljoprivrednici koji ispunjavaju uvjete prihvatljivosti.

Za potporu su prihvatljiva ženska grla ovaca i koza:

- koja su upisana u JRDŽ na zadnji dan roka za podnošenje jedinstvenih zahtjeva

- koja su u godini podnošenja zahtjeva prisutna na poljoprivrednom gospodarstvu korisnika na dan 31. listopada
- koja su u godini podnošenja zahtjeva stara najmanje 10 mjeseci na dan 31. listopada

Minimalni broj prihvatljivih grla za potporu iznosi 10 grla.

Broj prihvatljivih grla za potporu jednak je u JRDŽ prijavljenom broju janjenja/jarenja u godini podnošenja zahtjeva, a koji ne smije biti veći od broja grla za koja je podnesen zahtjev za potporu.

Korisnik, u godini u kojoj je prvi put podnio zahtjev za potporu, mora završiti edukaciju ili individualno savjetovanje na teme antimikrobne rezistencije i zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla.

Prvom godinom podnošenja zahtjeva za potporu smatra se godina u kojoj je korisnik završio edukaciju i za koju mu je isplaćena potpora.

Program edukacija i individualnog savjetovanja propisat će se nacionalnim propisima.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Opseg i iznosi potpore

Opis

Potpora se dodjeljuje kao godišnja potpora po grlu.

Kod planiranja jediničnih stopa u obzir su uzeti visoki troškovi međufazne potrošnje, koji u razdoblju od 2015. do 2019. godine prosječno čine 64 % ukupne vrijednosti proizvodnje što ukazuje na bitnost potpora u stabilizaciji dohotka. Varijabilni troškovi proizvodnje porasli su sa 35,9 % u 2019 na 47,6 % u 2021, kod proizvodnje ovčjeg mlijeka i mesa ovaca. Odnosno u proizvodnji janjećeg mesa proizvodno poboljšana pramenka sa 33,7 % u 2019. na 53 % u 2021., a u proizvodnji janjećeg mesa - dalmatinska pramenka sa 23,34 % u 2019 na 38,89 % u 2021. godini.

Kod određivanja iznosa potpore razmatrane su i potrebe za koje nemamo precizne izračune, odnosno teza zaštite okoliša. Napuštanje proizvodnje kojim dolazi do zarastanja površina i otežanog suzbijanja požara, poglavito na otocima i područjima sa otežanim uvjetima gospodarenja, promatrano kroz zaštitu okoliša i bioraznolikosti ima negativan učinak.

U prethodnom razdoblju je uvedena obveza upisa majke janjadi/jaradi kao odgovor na nemogućnost administrativne kontrole propisane obveze o registraciji janjenja/jarenja po prihvatljivoj ovci/kozi. Svrha je bila potaknuti uzgajivače ovaca i koza na ažurniju prijavu, odnosno označavanje i registraciju janjadi i jaradi. Očekivani učinak je izostao te je predstavljao dodatnu administrativnu obvezu za uzgajivače ovaca i koza u RH. Sve navedeno je uvelike utjecalo na značajno manji broj podnesenih zahtjeva za potporu i slabu iskoristivost osiguranih sredstava ove mjere proizvodno vezane potpore.

Kako u prethodnom programskom razdoblju, unatoč potporama nije zabilježen rast u broju grla te porast varijabilnih troškova proizvodnje nameću tezu potrebe za potporom u ovom sektoru proizvodnje. Kod izračuna iznosa potpore promatran je i udio izravnih plaćanja u bruto dohotku u sektoru proizvodnje ovaca i koza koji iznosi oko 30 %.

Poljoprivrednici koji se bave ovčarstvom i kozarstvom ostvaruju znatno nižu produktivnost od prosječne vrijednosti Europske unije (39 % prosječne neto dodane vrijednost po godišnjoj jedinici rada za Europsku uniju, odnosno 63 % prosječne neto dodane vrijednost po godišnjoj jedinici rada za poljoprivrednike specijalizirane za ovčarstvo i kozarstvo na razini Europske unije). Prosječan udio ukupnih potpora osim investicijskih u neto dodanoj vrijednosti u razdoblju od 2015. do 2019. godine iznosi 65 % dok izravna plaćanja čine 38 %.

Unazad nekoliko godina cijena otkupa živih životinja, ali i primjerice janjećih trupova je rasla, no jednako tako rasle su i proizvođačke cijene, odnosno troškovi međufazne potrošnje što je rezultiralo slabijim dohotkom poljoprivrednika. Rast troškova proizvodnje stalno je prisutan, npr. u 2023. proizvođačka cijena

janjadi 2 mjeseca do 1 god, EUR/kg, u odnosu na 2021. godinu porasla za 173,7 %, dok je proizvođačka cijena janjadi do 2 mjeseca, EUR/kg, u odnosu na 2021. Godinu porasla je za 185,25 %, odnosno sa 4,57 na 8,47 EUR/kg (izvor: DZS). Prisutan je rast i otkupne cijene janjećih trupova - teška janjad, međutim on ne prati rast proizvođačkih cijena.

Ukupan broj ovaca u 2023. godini iznosio je 552,1 tisuća grla i u odnosu na 2022. godinu bio je manji za 90,7 tisuća grla ili 14,1%, a ukupan broj koza iznosio je 72,8 tisuća grla i u odnosu na 2022. godinu bio je manji za 8,8 tisuća grla ili 10,8%.

Planirani jedinični iznosi određeni su uzimajući u obzir utvrđene potrebe, troškove i prihode u kombinaciji s proizvodno vezanom potporom kako bi se osigurali stabilniji prihodi poljoprivrednih gospodarstava koja se bave uzgojem ovaca i koza te omogućilo gospodarstvima ostanak u ovom sektoru proizvodnje koji zbog ekstenzivnih uvjeta uzgoja i nepovoljne pasminske strukture te velikog udjela međufazne potrošnje u ukupnoj vrijednosti proizvodnje, ostvaruje nižu produktivnost od prosječne vrijednosti EU.

8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Obrazloženje poteškoća s kojima se suočavaju ciljani sektori/proizvodnja ili obuhvaćene vrste poljoprivredne proizvodnje

Iako je udio potpore na proizvode i usluge u ukupnoj vrijednosti proizvodnje ovaca i koza, u prethodnom programskom razdoblju, bio oko 18 % sektor ovčarstva i kozarstva bilježi tek blagi porast broja ovaca i koza unazad nekoliko godina, kao i vrijednosti proizvodnje, međutim u 2019. vrijednost proizvodnje, u odnosu na 2018. godinu, smanjena je za 2,4 %. Poljoprivrednici specijalizirani za ovčarstvo i kozarstvo su u razdoblju od 2016. do 2019. ostvarili znatno nižu produktivnost od prosječne vrijednosti Europske unije. U 2019. godini neto dodana vrijednost po godišnjoj jedinici rada iznosila je 9.249 eura (39 % prosječne neto dodane vrijednost po godišnjoj jedinici rada za Europsku uniju, odnosno što čini 63 % prosječne neto dodane vrijednost po godišnjoj jedinici rada za poljoprivrednike specijalizirane za ovčarstvo i kozarstvo na razini Europske unije). Veliki problem su visoki troškovi međufazne potrošnje, koji u razdoblju od 2015.-2019. godine prosječno čine 64 % ukupne vrijednosti proizvodnje te ukazuju na važnost potpora u stabilizaciji dohotka. Prosječan udio ukupnih potpora osim investicijskih u neto dodanoj vrijednosti u razdoblju od 2015. do 2019. godine iznosi 65 % dok izravna plaćanja čine 38 %.

U priobalnim županijama nalazi se preko 50% ukupnog broja evidentiranih ovaca. Proizvodnja na mnogim ovčarskim farmama zasniva se kao dodatan izvor dohotka, a to su mješovita PG, za članove gospodarstava te je samo manjem broju gospodarstava ovčarstvo jedini izvor prihoda.

U Hrvatskoj ovce se najviše uzgajaju radi proizvodnje mesa. U posljednje vrijeme povećan je interes za uzgoj ovaca za proizvodnju mlijeka te preradu mlijeka na OPG-u, ponajprije u sir. Najveći dio proizvedenog ovčjeg mlijeka koristi se za othranu janjadi za klanje, a tek dio preostalog mlijeka proizvođači iskorištavaju za proizvodnju mliječnih proizvoda od ovčjeg mlijeka veće dodane vrijednosti.

Problem u proizvodnji predstavlja, između ostalog, relativno male veličine stada, uvjeta držanja, proizvodnih područja s prirodnim ograničenjima, povećanih veterinarskih troškova i nedostatka odgovarajućih kreditnih linija.

Veličina stada je u prosjeku 22 ovce po gospodarstvu u kontinentalnim županijama, odnosno 42 u priobalnim županijama. Podatci o veličini stada uzgojno valjanih ovaca pokazuju da čak 45 % stada ima manje od 50 grla.

Sektor ovčarstva i kozarstva karakterizira izrazito nepovoljna pasminska struktura ovaca koje se uzgajaju prvenstveno u područjima u kojima je ovaj vid stočarske proizvodnje jedino bio moguć. Više od 80% ovaca i koza pripada pasminama koje su nastale u ovim područjima te u manjoj mjeri križanci ovih pasmina sa pasminama inozemnog porijekla kojima se pokušavalo kroz povijest poboljšavati njihove proizvodne osobine. Ipak su i dalje dominantna svojstva otpornosti koja omogućavaju opstanak ovaca u ekstenzivnim uvjetima proizvodnje, a manje su razvijena proizvodna svojstva koja bi omogućila količinu proizvoda za zahtjeve tržišta i omogućavanje zadovoljavajućeg prihoda proizvođača. Pasmine ovaca i koza koje se uzgajaju su kasnozrele i prvo janjenje se tradicionalno pojavljuje tek u drugoj godini života što dodatno smanjuje proizvodnju gospodarstva i zahtjeva dugotrajno ulaganje do prvog ostvarenja prvog prihoda. Proizvodnju grla karakterizira izrazito mala plodnost gdje uobičajeno legla u stadima čine samci, a vrlo rijetko se javljaju legla u kojima je dvoje ili više janjadi. U janjenju ovaca i koza je izražena sezonalnost, velika većina ovaca se janji samo jednom godišnje u proljeće, te zbog velikog broja janjadi koje se pojavljuju na tržištu u isto vrijeme plasiranje na tržište je otežano i cijena završnog proizvoda,

janjetine, je zbog ovih razloga nesigurna. Janjad ovaca koje se uzgajaju je vrlo lošeg prirasta, a završne težine su neodgovarajuće za suvremenu ponudu konfekcioniranih proizvoda, te se uglavnom sva janjad upotrebljava isključivo za upotrebu pečenja cijelog janjeta. što uvelike ne zadovoljava zahtjeve potrošača. Budući je ovčarska i kozarska proizvodnja rasprostranjena uglavnom u područjima u kojima prirodni uvjeti ne omogućavaju intenzifikaciju proizvodnje, proizvođači su osuđeni na kupovinu hrane, prvenstveno sijena i koncentriranog dijela obroka, kako bi ostvarili povećanje proizvodnje. Cijena tih proizvoda je višestruko porasla, a cijene ovčjeg i kozjeg mesa i mlijeka na tržištu ne mogu pratiti novonastale povećane troškove.

Prema podatcima, 2021. godine, u RH je bilo 19.465 PG koja uzgajaju ukupno 606.172 ovce, promatrano uprosječeno PG u „kontinentalnim„ županijama uzgajaju manji broj životinja, odnosno 5.080 PG koja uzgajaju 71.872 koze.

U posljednje tri godine (2021.-2023.) zabilježen je pad ne samo broja korisnika proizvodno vezane potpore za ovce i koze, nego čak i odustajanje od proizvodnje što je imalo za posljedicu pad broja ovaca i koza. Značajan utjecaj na pad broja korisnika zasigurno je imao i iznos potpore koji je unatoč rastu troškova proizvodnje u 2023. godini značajno smanjen u odnosu na prethodne godine.

RH nema striktnu raspodjelu oblika proizvodnje te postoje PG koja se i na kontinentu, ali i u priobalju bave i ekstenzivnim pašarenjem, ali i intenzivnim stajskim uzgojem ovaca i koza.

Uzgoj ovaca u priobalnim županijama povezan je uz tradiciju, navike i običaje lokalnog stanovništva, a pašnjaci na kojima se obavlja ekstenzivno pašarenje često su slabije kvalitete. Dodatno, visoke temperature, popraćene ekstremnim sušama uzrokuju velike probleme u hranidbi, a probavni poremećaji onda negativno utječu na reprodukcijske osobine životinja.

Pretežito zbog specifičnih geografskih, klimatskih i pedoloških uvjeta u Jadranskoj Hrvatskoj je nešto naglašeniji sustavi napasivanja domaćih životinja, gdje dominiraju mali preživači (ovce, koze), zatim dijelom uzgoj goveda u sustavu krava-tele i uzgoj kopitara (konji, magarci).

Proizvodnja u Istri, Dalmaciji, otocima te Lici uglavnom se zasniva na uzgoju RH pasmina dalmatinske i ličke pramenke, dok je u Slavoniji, Baranji i dr više zastupljen uzgoj pasmine romanovska.

Kontinentalna RH, Slavonija i Baranja, posjeduju dobar prirodni potencijal za ovčarsku proizvodnju i klimatski uvjeti su povoljni, međutim isto nije u cijelosti iskorišteno.

Povezanost sa specifičnim područjima posebno je izražena kod izvornih pasmina ovaca. Cjelokupna populacija uzgojno valjanih ovaca pasmine paška ovca u 2020. godini uzgajala se na području Ličko-senjske i Zadarske županije, kod pasmine istarska ovca gotovo cjelokupna populacija uzgaja se na području Istarske županije, dok se creska i rapska ovca uzgajala samo na području Primorsko-goranske županije.

Međutim, neovisno o geografskoj rasprostranjenosti, PG u sektoru stočarstva suočena su sa stalnim rastom cijena inputa proizvodnje.

Posljednjih godina došlo je do poremećaja na tržištu cijena stočne hrane, uslijed dugotrajnih suša i elementarnih nepogoda. Cijene stočne hrane, a posebno žitarica koje se koriste u ishrani stoke, u stalnom su porastu. Cijena stočnog ječma u 2022. godini u odnosu na 2019. porasla za 43,8 %, sojine sačme za 46,4 %, dok je kod kukuruza i soje u zrnu taj rast bio preko 100 %.

Također je zabilježen i porast cijena, u 2020. u odnosu na prethodnu godinu, kod sjemena i sadnog materijala (3%) te sredstava za zaštitu bilja (4%). Stalni rast cijena energenata se također odrazio na porast cijena gnojiva. Navedeni porast cijena inputa proizvodnje utjecao je na porast cijene proizvodnje voća i povrća, ali se prenio i na proizvođače mesa i mlijeka.

Ukidanjem potpore postavlja se teza odustajanja od proizvodnje unutar ovog sektora, poglavito kod PG koja imaju mješovitu poljoprivrednu proizvodnju.

Međutim, svako odustajanje od proizvodnje, bez obzira na veličinu stada, potrebno je promatrati kako iako ovako mala, čine 8,5 postotni udio u ukupnom broju stočnih jedinica u RH. Stoga je potrebno nastaviti s proizvodno vezanom potporom za gospodarstva koja drže ovce i koze kako bi se održala trenutna razina proizvodnje i sačuvala obiteljska poljoprivredna gospodarstva u specifičnim ugroženim i već napuštenim ruralnim područjima.

Varijabilni troškovi koji uključuju stočnu hranu, veterinarske troškove, troškove uzgoja, ostale troškove (šišanja, transporta, pripreme opreme, pripreme hrane) viši su po grlu od neto prihoda. Analizom prosječne razine profitabilnosti na tržištu, proizvođači ovaca i koza imaju tržišni prihod od oko 7

EUR/grlu ovaca/koza, što predstavlja ukupno 6,9% ukupnog neto prihoda, odnosno vrlo nisku razinu prihoda. Predložena razina planiranog jediničnog iznosa od 10 EUR/grlu ovaca/koza neće u potpunosti kompenzirati ovu razliku što će zahtijevati i određeni napor od strane poljoprivrednih gospodarstava da budu konkurentni kako bi opstali na tržištu kao proizvođači ovaca i koza.

Koji je cilj intervencije u pogledu ciljanih sektora/proizvodnje ili obuhvaćenih vrsta poljoprivredne proizvodnje?

☑ za poboljšanje konkurentnosti

☐ za poboljšanje kvalitete

☑ za poboljšanje održivosti

Kako će se intervencijom riješiti utvrđene poteškoće u skladu s tim ciljem (tj. objašnjenje usmjerenosti)?

Sektor ovaca i koza karakterizira korištenje pašnjaka slabije kvalitete, što negativno utječe na reproduktivnost. Uvođenjem kriterija broja prihvatljivih grla koji je jednak prijavljenom broju jarenja/janjenja utječe se na produktivnost odnosno konkurentnost. Kontrolom reprodukcijskih odlika ovaca i koza, indeks janjenja/jarenja i veličina legla izračunati su za svaku pasminu posebno. Iz navedenih izračuna proizlazi kako je prosječan broj janjenja u godini iznosio od 1,00 do 1,03, a prosječan broj jarenja od 1,0 do 1,05. Broj ojanjene janjadi u leglu iznosio je od 1,00 do 1,09, a broj ojarene jaradi iznosio je od 1,09 do 1,17.

Promjenom genetske strukture, odnosno uvođenjem visokoproduktivnih pasmina, očekuje se povećanje plodnosti i povećanje broja janjadi u leglu. Na taj način povećati će se produktivnost i konkurentnost proizvodnje. Ovom intervencijom utječe se na motiviranost uzgajivača da zadovoljavajući kriterij plodnosti zadane kroz mjere poticanja sudjeluju u procesima povećanja proizvodnosti.

Intervencijom će se utjecati na mogućnost promjene genetske strukture u ovčarskoj i kozarskoj proizvodnji. Kroz nabavku novih grla i oplemenjivanje pasminama koja imaju povećani proizvodni kapacitet za proizvodnju najvažnijeg proizvoda mesa, a također i mlijeka omogućit će se povećanje produktivnosti i povećati konkurentnost proizvodnje. Utjecajem na smjer proizvodnje janjadi osobina mesnatosti će se omogućiti zadovoljavanje zahtjeva tržišta za konfekcioniranom janjetinom te snabdjevanje sektora turizma na koji se izravno veže ovčarska i kozarska proizvodnja.

Također, produktivnost po proizvodnoj jedinici je niska. Postoje prirodna ograničenja ispaše zbog specifičnosti proizvodnih područja (krška i planinska regija). Uzgoj ovaca i koza na navedenim područjima omogućuje održavanje poljoprivrednih površina i čišćenje korova (ovce i koze su dobri "čistači terena"), pogotovo na krškim i nepristupačnijim područjima gdje je otežano provođenje održavanja. Ovce i koze su jako prilagodljive, učinkovito pretvaraju grubu, voluminoznu krmu u visokovrijedne proizvode: meso i mlijeko, nemaju velike zahtjeve na smještaj i opremu, te, daju meso i mlijeko visoke kakvoće.

Međutim, zbog ograničenja u uzgoju ovaca i koza (slabija učinkovitost u proizvodnji mesa, mali dnevni prirast, veći utrošak hrane po kg prirasta, osjetljivost na stres i neke bolesti), sektor karakterizira niska produktivnost, a time i poteškoće u održavanju trenutne razine proizvodnje kako bi se sačuvala obiteljska poljoprivredna gospodarstva u specifičnim ugroženim i već napuštenim ruralnim područjima.

Intervencija će pomoći u rješavanju identificiranih poteškoća kroz povećanje poljoprivredne proizvodnje, a time i konkurentnosti i održivosti, te ublažavanju negativnog utjecaja rasta ulaznih troškova, posebno na ruralnim područjima koja su zbog prirodnih ograničenja stavljena u nepovoljniji položaj i sve više napuštena, a očuvanje poljoprivredne proizvodnje i poljoprivrednih gospodarstava na tim područjima je važno iz gospodarskih i demografskih razloga.

Intervencija u sektoru ovaca i koza naslanja se na očuvanje i uzgoj autohtonih pasmina ovaca i koza koje imaju otpornost, ali nemaju značajan proizvodni potencijal za osobine proizvodnje mesa i mlijeka, a potencijal, pogodne su za očuvanje ruralnih sredina i ukupne bioraznolikosti, a najčešće su lokalno zastupljene. Manje plodno tlo i nepristupačne površine moguće je iskorištavati jedino izrazito otpornim, autohtonim pasminama.

Koji su sektori obuhvaćeni?

Ovčje i kozje meso

Obrazloženje važnosti ciljanih sektora/proizvodnje ili obuhvaćenih vrsta poljoprivredne proizvodnje

Sektor ovaca i koza važan je iz gospodarskih, socijalnih i okolišnih razloga. Veliki dio stanovništva Republike Hrvatske živi u ruralnim područjima te se tradicionalno bavi poljoprivredom za koju postoje povoljni agroklimatski i ekološki uvjeti. Općenito sektor stočarstva ima dugu tradiciju u ruralnim područjima te se na njega oslanjaju i druge poljoprivredne i gospodarske aktivnosti, kao što su biljna proizvodnja (koja je važna za proizvodnju hrane za životinje) te proizvodnja i prerada proizvoda životinjskog podrijetla. Veliki dio stanovništva ruralnih područja živi od poljoprivrede i povezanih djelatnosti, to im je glavni izvor prihoda te je osiguranje uvjeta za bavljenje poljoprivredom jedan od načina kako stanovnike, a posebno mlađe, zadržati na onim područjima u kojima su zbog specifičnih geografskih, pedoloških i klimatskih uvjeta smanjene mogućnosti uzgoja drugih vrsta domaćih životinja.

Udio vrijednosti proizvodnje ovaca i koza u ukupnoj vrijednosti proizvodnje poljoprivredne djelatnosti je oko 1,5 %.

Osim u kontinentalnom dijelu RH, ovčarstvo i kozarstvo imaju bitnu socijalnu važnost na otocima i područjima sa otežanim uvjetima gospodarenja. Gospodarstva koja se na otocima bave ovčarstvom uglavnom su obiteljska poljoprivredna gospodarstva i uglavnom su specijalizirana za uzgoj ovaca. Činjenice kako u prethodnom programskom razdoblju, unatoč potporama nije zabilježen rast u broju grla te porast varijabilnih troškova proizvodnje nameću tezu potrebe za potporom u ovom sektoru proizvodnje.

Za očekivati je kako će poljoprivrednici koji se bave ovim sektorom poljoprivredne proizvodnje zbog otežanih okolnosti pronalaska novog zaposlenja uvelike napustiti ruralna područja.

Ovce su skromne i otporne životinje, a najčešće se uzgajaju zbog proizvodnje mesa. Ovce se u Hrvatskoj uzgajaju stoljećima, osobito u priobalnim i otočkim područjima, uglavnom za proizvodnju mesa, dok se mali broj ovaca koristi u mužnji. Naročito poznata paška janjetina je meso dobiveno klanjem janjadi paške ovce, uz primjenu tradicijske tehnologije (mediteranski ambijent, aromatično i ljekovito bilje koje ovce i janjad konzumiraju) na otoku Pagu. Mlijeko ovaca, i to uglavnom izvornih hrvatskih pasmina, najčešće se prerađuje u sir.

Koze su životinje skromnih zahtjeva, spretne i vrlo prilagodljive na različite klimatske i hranidbene uvjete. U pravilu se uzgajaju na onim područjima gdje ne može opstati niti jedna druga vrsta stoke.

Ovce i koze se drže i kao „čistači“ vegetacije na brdovitim i nepristupačnim terenima i tako izravno smanjuju mogućnost pojave požara. Osim toga, brsteći na određenom terenu, olakšavaju rast nasadima stabala i pomažu u smanjenju broja i vrsta korova. Na navedenim područjima potrebno je povećati broj ovaca i koza ne samo radi ekonomskih već i ekoloških razloga, budući da (što je znanstveno dokazano i u praksi potvrđeno) čisteći zapuštene, zakorovljene i nepristupačne terene, ovce i koze preventivno djeluju na izbijanje požara.

Objašnjenje kako je intervencija usklađena s Okvirnom direktivom o vodama (tj. Direktivom 2000/60/EZ).

Poljoprivrednici koji sudjeluju u proizvodno vezanoj potpori su aktivni poljoprivrednici i neovisno primaju li proizvodno vezanu potporu ili neki drugi oblik potpore, obvezni su pridržavati se propisane Direktive 2000/60/EC o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike kao i Direktive 91/676/EEZ o zaštiti voda od onečišćenja koje uzrokuju nitrati poljoprivrednog podrijetla. Odredbe obaju regulativa prenesene su i u nacionalno zakonodavstvo (Zakon o vodama, „Narodne novine“, 66/19) temeljem čega Republika Hrvatska donosi Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla. Cilj je ovoga Programa zaštita voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla radi postizanja dobrog stanja vodnih tijela površinskih i podzemnih voda u pogledu onečišćenja navedenim nitratima.

Poljoprivrednici su u obvezi provoditi propisane uvjete i mjere iz Akcijskog programa unutar područja proglašenih „ranjivima“ („Narodne novine“,130/12), a ujedno su i preporuka za postupanje svim poljoprivrednicima u Republici Hrvatskoj. Mjere se odnose na unošenje gnojiva s dušikom u tlo u vrijeme pogodno za agrotehničke zahvate, primjena stajskog gnojiva na način da se osiguraju što manji gubici i ravnomjerna raspodjela gnojiva, smanjiti hlapljenje amonijaka, na nezasijanim površinama stajski gnoj što prije unijeti u tlo, a gnojovku prije gnojenja treba promiješati, itd. Akcijskim programom zabranjuju se određeni postupci kod primjene gnojiva (na tlu zasićenom vodom, prekrivenim snijegom, poplavljenom tlu, nagnutim terenima uz vodotoke i sl.) kao i izlazak na poljoprivredne površine u određenom razdoblju. Kao rezultat, ne samo da se povećava kapacitet skladištenja vode i smanjuje površinsko otjecanje (rizik od poplava), već se prije svega dušik iz stočarstva bolje veže u tlu. Smanjuje se rizik od ispiranja i ulaska u

obližnje vode ili podzemne vode.

Kriterij da korisnik u kalendarskoj godini u kojoj je podnesen zahtjev za potporu mora završiti tečaj izobrazbe na temu zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla za posljedicu bi trebao imati pozitivan učinak na zaštitu vode.

Je li intervencija djelomično ili u cijelosti financirana iz dodatnog financiranja za proteinske usjeve (ukupno najviše 2 %) u skladu s člankom 96. stavkom 3. Uredbe o strateškom planu?

☐ Da ☑ Ne

Ako je intervencija usmjerena na mješavinu mahunarki i trava: navedite najmanji udio mahunarki u mješavini.

nije primjenjivo

Proizvodno vezana potpora dohotku dodijeljena za dudove svilce je potpora po životinji, kod koje se za upotrebu „grla" kao osnovne jedinice te potpore prvo mora pojasniti sljedeće:

Pojasnite stopu konverzije između te jedinice i „grla" (tj. koliko tih jedinica odgovara „jednom grlu"?) za potrebe, na primjer, pokazatelja.

nije primjenjivo

U napomenama se mogu navesti daljnja pojašnjenja (npr. obvezna masa jaja u kutiji)

9. Usklađenost s WTO-om

Narančasta kutija

Objašnjenje o tome poštuju li se, i ako da, na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe članka 6.5 ili Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi (plava kutija)

Narančasta kutija.

11. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
32.04.01. - Ovce i koze	Prosječno		R.6; R.7; R.8

Objašnjenje i obrazloženje (uključujući fleksibilnost)

32.04.01. - Ovce i koze

Potpora se dodjeljuje kao godišnja potpora. Minimalni iznos potpore se postavlja s 20 % odstupanja od iznosa potpore, maksimalni iznos potpore postavljen je s 40 % odstupanja i to zbog mogućeg manjeg broja zahtjeva ili nemogućnosti ispunjavanja svih kriterija od strane korisnika.

12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
32.04.01. - Ovce i koze	Planirani jedinični iznos	8,00	8,00	8,00	10,00	10,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	7,20	7,20	7,20	8,00	8,00	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	9,60	9,60	9,60	14,00	14,00	
	O.11 (jedinica: Grlo)	424.150,00	424.150,00	424.150,00	339.320,00	339.320,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	3.393.200,00	3.393.200,00	3.393.200,00	3.393.200,00	3.393.200,00	16.966.000,00
UKUPNO	O.11 (jedinica: Grlo)	424.150,00	424.150,00	424.150,00	339.320,00	339.320,00	**Zbroj:** 1.951.090,00 **Maks.:** 424.150,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	3.393.200,00	3.393.200,00	3.393.200,00	3.393.200,00	3.393.200,00	16.966.000,00
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						

32.05. - Povrće

Oznaka intervencije (država članica)	32.05.
Naziv intervencije	Povrće
Vrsta intervencije	CIS(32) - Proizvodno vezana potpora dohotku
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.10. Broj hektara za koje se prima proizvodno vezana potpora dohotku

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Proizvodno vezana potpora dodjeljivat će se na području cijele Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
01	Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.4 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) koji je obuhvaćen potporom dohotku i podložan ispunjenju uvjeta
R.6 Postotak dodatnih izravnih plaćanja po hektaru za poljoprivredna gospodarstva koja ispunjavaju uvjete, a manja su od prosječne veličine poljoprivrednoga gospodarstva (u odnosu na prosjek)
R.7 Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)
R.8 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju proizvodno vezanu potporu dohotku za jačanje konkurentnosti, održivosti ili kvalitete

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Sektor povrća je osobito važan iz gospodarskih, socijalnih i okolišnih razloga, a suočen je s određenim teškoćama. Proizvodnja povrća nije dovoljna da pokrije potrebe domaćeg tržišta. Uglavnom se odvija na malim gospodarstvima, s malom prosječnom veličinom gospodarstva. Kroz ovu intervenciju, dodjelom potpore za gospodarstva koja imaju od 0,5 do dvadeset prihvatljivih hektara utvrđenih vrsta povrća, potiče se povećanje površina pod povrćem te jača konkurentnost poljoprivrednika, što ima izravan utjecaj na povećanje prinosa po hektaru i kvalitete proizvoda.

Uzimajući u obzir činjenicu da se 91,42% jedinstvenih zahtjeva odnosi uglavnom na 25 povrtnih kultura, a tek mali udio na proizvodnju ostalih povrtnih kultura, u određivanju uvjeta prihvatljivosti koncentriralo se na povrtne kulture sa značajnijom proizvodnjom u RH.

Određivanjem granice od prvih 20 prihvatljivih hektara potpora se usmjerava na male proizvođače koji su zbog malih i rascjepkanih površina te povećanih troškova proizvodnje nekonkurentni na tržištu. Odnosno, isto doprinosi djelotvornijem usmjeravanju potpore dohotku s ciljem smanjenja razlike u prihodima među malim i tzv. profesionalnim poljoprivrednim gospodarstvima, odnosno velikim poljoprivrednim gospodarstvima.

Cilj ove intervencije je povećanje konkurentnosti, održivosti te otklanjanje poteškoća s kojima se suočavaju proizvođači povrća.

Potpora u sklopu ove intervencije dodjeljuje se po hektaru pri čemu moraju biti ispunjeni svi uvjeti prihvatljivosti. Kod određivanja jediničnih stopa promatran je pad u proizvodnji od oko 10 % u razdoblju 2016. – 2019. te klimatske promjene koje utječu na proizvodnju.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem te, ako je primjenjivo, druge odgovarajuće obveze.

Prihvatljivi korisnici su aktivni poljoprivrednici koji ispunjavaju uvjete prihvatljivosti.

Za potporu su prihvatljive povrtne vrste:

Solanum lycopersicum (rajčica), Capsicum annuum (paprika), Brassica oleracea var. capitate (kupus), Daucus carota subsp. sativus (mrkva), Allium cepa (luk), Allium sativum (češnjak), Cucumis sativus (krastavac), Cucumis sativus L. (kornišon), Lagenaria vulgaris (tikva, tikvica), Phaseolus vulgaris (grah), Pisum sativum (grašak), Lactuca sativa var. capitate (salata), Cichorium endivia (endivija), Valerianella locusta (matovilac), Cichorium intybus var. foliosum (radič), Eruca sativa (rikula), Beta vulgaris var. vulgaris (blitva), Spinacia oleracea (špinat), Brassica oleracea var. sabauda (kelj), Beta vulgaris var. conditiva (cikla), Petroselinum sativum (peršin), Brassica oleracea var. botrytis (cvjetača), Solanum melongena (patlidžan), Apium graveolens (celer), Brassica oleracea var. cymosa (brokula), Asparagus officinalis (šparoga), Vicia faba (bob), luk kozjak (ljutika) (Allium ascalonicum).

U godini podnošenja zahtjeva mora biti ispunjen kriterij minimalne površine od 0,5 ha pod povrtnom vrstom za koju se potpora traži.

Izuzetak uvjeta od 0,5 ha za jednu povrtnu vrstu su:

salata gdje je prihvatljiva i kombinacija vrsta: salata, endivija, matovilac, radič, rikula, a minimalna površina u kombinaciji navedenih vrsta je 0,5 ha te kombinacija luka i luka kozjaka (ljutika), a minimalna površina u kombinaciji navedenih vrsta je 0,5 ha.

Potpora se dodjeljuje za prvih dvadeset (20) prihvatljivih hektara pod povrtnim kulturama, a zbrajaju se one površine za koje je zadovoljena minimalno prihvatljiva površina po pojedinoj povrtnoj vrsti.

Korisnik, u godini u kojoj je prvi put podnio zahtjev za potporu, mora završiti edukaciju ili individualno savjetovanje na temu održive proizvodnje u sektoru povrtlarstva.

Prvom godinom podnošenja zahtjeva za potporu smatra se godina u kojoj je korisnik završio edukaciju i za koju mu je isplaćena potpora.

Program edukacije i individualnog savjetovanja propisat će se nacionalnim propisima.

Za potporu nisu prihvatljive površine prijavljene u intervenciji 32.08. i 32.09.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Opseg i iznosi potpore

Opis

Potpora se dodjeljuje kao godišnja potpora po hektaru.

Kod određivanja jediničnih stopa promatrano je smanjenje površina od oko 10 % u razdoblju 2016. – 2019. te klimatske promjene koje utječu na proizvodnju i stalni rast troškova inputa i učestale nepogode. Također, troškovi međufazne potrošnje u razdoblju od 2015. do 2019. godine prosječno čine 33 %, no ovaj sektor karakterizira visoka varijabilnost vrijednosti proizvodnje te je za stabilizaciju dohotka bitno osigurati potpore.

Također, promatrano je i stalno smanjenje broja PG koji proizvodnju zasnivaju na površinama do 20 ha i

činjenica da RH ima prosjek proizvodnje na površini od cca 11 ha te porast cijene outputa koji negativno utječe na ekonomičnost proizvodnje.

Planirani jedinični iznosi određeni su uzimajući u obzir utvrđene potrebe, troškove i prihode u kombinaciji s proizvodno vezanom potporom kako bi se osigurali stabilniji prihodi poljoprivrednih gospodarstava koja se bave uzgojem povrća te omogućilo gospodarstvima ostanak u ovom sektoru proizvodnje koji zbog velike varijabilnosti dohotka, utjecaja klimatskih promjena na prinos te velikog udjela međufazne potrošnje u ukupnoj vrijednosti proizvodnje, ostvaruje nižu produktivnost od prosječne vrijednosti EU.

8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Obrazloženje poteškoća s kojima se suočavaju ciljani sektori/proizvodnja ili obuhvaćene vrste poljoprivredne proizvodnje

Za proizvodnju povrća koristi se manje od 1 % ukupno korištenog poljoprivrednog zemljišta, na samu proizvodnju značajno utječu vremenski uvjeti, a površine pod povrtnim kulturama bilježe stalni pad. U razdoblju 2015. do 2019. godine, u skladu s podatcima Državnog zavoda za statistiku, površine pod povrtnim kulturama smanjene su za 10,39 %, odnosno sa 12.065,00 na 10.811,00 ha.

Vrijednost proizvodnje povrća u 2019. iznosi 150,9 milijuna eura i promatrano u odnosu na prethodnu godinu povećana je za 66,8 %. Potpore na proizvode i usluge u vrijednosti proizvodnje povrća čine udio od 1,1 % (u razdoblju od 2015. do 2019. godine potpore su u prosjeku činile 0,9 % vrijednosti proizvodnje povrća). Produktivnost hrvatskih poljoprivrednih gospodarstava mjerena neto dodanom vrijednošću po jedinici godišnjeg rada značajno zaostaje od prosjeka Europske unije te spadamo u grupu država članica s najnižom produktivnošću koje ostvaruju manje od 40% prosječne produktivnosti Europske unije.

Površine na kojima se uzgajaju povrtne kulture su bez navodnjavanja, a proizvodnja se uglavnom odvija na otvorenom.

Učestale vremenske neprilike (suša, mraz, grad) i stalni rast inputa dovode do smanjenja vrijednosti finalnog proizvoda. PG koja svoju proizvodnju zasnivaju na otvorenom i uz korištenje mehanizma polica osiguranja teško mogu biti održiva, a mali poljoprivrednici rjeđe ugovaraju osiguranje i manje su svjesni pogodnosti osiguranja proizvodnje.

Uslijed porasta cijena inputa poljoprivrednici zaobilaze dobru praksu te troše manje gnojiva, reduciraju zaštitu, a isto se negativno odražava na kvantitetu i kvalitetu.

Problem u povrtlarskoj proizvodnji predstavljaju i skladišni kapaciteti te skupa mehanizacija zbog čega se proizvođači teško preorijentiraju na drugu vrstu/kulturu proizvodnje.

Troškovi međufazne potrošnje u razdoblju od 2015. do 2019. godine kod poljoprivrednika specijaliziranih za povrtlarstvo prosječno čine 33 %, no ovaj sektor karakterizira visoka varijabilnost vrijednosti proizvodnje te je za stabilizaciju dohotka bitno osigurati potpore.

Koji je cilj intervencije u pogledu ciljanih sektora/proizvodnje ili obuhvaćenih vrsta poljoprivredne proizvodnje?

☐ za poboljšanje konkurentnosti

☑ za poboljšanje kvalitete

☑ za poboljšanje održivosti

Kako će se intervencijom riješiti utvrđene poteškoće u skladu s tim ciljem (tj. objašnjenje usmjerenosti)?

Intervencija bi trebala doprinijeti održivosti povrtlarske proizvodnje u Republici Hrvatskoj i stimulirati proizvođače povrća na ostanak u povrtlarskoj proizvodnji, zadržati postojeće proizvođače, učiniti ovaj sektor privlačnim poljoprivrednim sektorom.

Proizvodnjom povrća nastoji se osigurati kvalitetnija, jeftinija hrana poznatog porijekla čime se doprinosi kvalitetnoj ishrani stanovništva u Republici Hrvatskoj.

Proizvodno vezana plaćanja bit će od pomoći poljoprivrednicima iz sektora povrća.

Općenito poljoprivrednici u RH problem imaju sa nedovoljnom uporabom modernijih tehnologija i tehnika proizvodnje, što utječe na kvantitetu i kvalitetu proizvodnje, a u konačnici na dohodak. Za očekivati je da će poljoprivrednici koristiti mogućnosti drugih intervencija za razvoj svoje proizvodnje pa tako i korisnici intervencija proizvodno vezane potpore.

Mogućnosti intervencija npr. ulaganja u materijalnu imovinu, korištenjem novije tehnike, ili stjecanje

novih znanja, doprinosi razvoju poljoprivrednog gospodarstva.

Dodjelom proizvodno vezane potpore u sektoru povrćarstva nastoji se povećati produktivnost ovog sektora te osigurati poljoprivrednim gospodarstvima stabilan dohodak s ciljem njegovog povećanja kroz godine. Kriterij izobrazbe dodatno će pomoći u ostvarenju ovog cilja. Osim kroz izravna plaćanja, potpore sektoru povrćarstva moguće je ostvariti i kroz investicijske mjere, mjere edukacije poljoprivrednika s ciljem modernizacije i digitalizacije ovog sektora, a dobrom promocijom potrebno je postići isto te poljoprivrednike, u svrhu poboljšanja uvjeta proizvodnje, potaknuti na korištenje investicijskih ulaganja.

Koji su sektori obuhvaćeni?

Voće i povrće

Obrazloženje važnosti ciljanih sektora/proizvodnje ili obuhvaćenih vrsta poljoprivredne proizvodnje

Zahvaljujući povoljnoj klimi te relativno dobrom pedološkim potencijalu proizvodnja povrća je moguća tijekom cijele godine, međutim proizvodnja se odvija na svega 1 % zastupljenih površina. Udio vrijednosti proizvodnje povrća u ukupnoj vrijednosti proizvodnje poljoprivredne djelatnosti je oko 4 %, a iznimno u 2019. godini je bio 6,2 %.

Ukupna vrijednost proizvodnje u ovom obujmu nije dovoljna za potrebe potrebe stanovništva, ako govorimo o konzumiranju sirovog povrća, odnosno potrebe turizma ili prerađivačkog sektora.

Proizvodnja povrća trebala bi doprinijeti opskrbi domaćeg tržišta svježim povrćem proizvedenim po povoljnijim cijenama, a u konačnici povećala bi se konzumacija povrća koja je niža u odnosu na ostatak EU, što predstavlja bitan socijalni čimbenik.

Nacionalna strategija za provedbu Školske sheme voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda pokazala je nisku konzumaciju povrća kod djece školske dobi, 76 % učenika i učenica ne jede povrće svaki dan.

Svega 29 % učenika i učenica u dobi od 11 godina svakodnevno jede povrće, a u dobi od 13 godina ovaj postotak je još niži te povrće svakodnevno jede svega 23 % učenika i učenica.

Proizvodnja povrća važan je temelj daljnjeg razvoja i zapošljavanja ljudi u poljoprivrednom sektoru, također ima veliku utjecaj na sektor prerađivačke industrije i turizma, a time i zapošljavanja većeg broja ljudi i sektorima usko povezanim sa proizvodnjom povrća, a u u konačnici znatan utjecaj na BDP-a.

Objašnjenje kako je intervencija usklađena s Okvirnom direktivom o vodama (tj. Direktivom 2000/60/EZ).

Poljoprivrednici koji sudjeluju u proizvodno vezanoj potpori su aktivni poljoprivrednici i neovisno primaju li proizvodno vezanu potporu ili neki drugi oblik potpore, obvezni su pridržavati se propisane Direktive 2000/60/EC o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike kao i Direktive 91/676/EEZ o zaštiti voda od onečišćenja koje uzrokuju nitrati poljoprivrednog podrijetla. Odredbe obaju regulativa prenesene su i u nacionalno zakonodavstvo (Zakon o vodama, „Narodne novine“, br. 66/19 i 84/21) temeljem čega Republika Hrvatska donosi Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla. Cilj je ovoga Programa zaštita voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla radi postizanja dobrog stanja vodnih tijela površinskih i podzemnih voda u pogledu onečišćenja navedenim nitratima.

Poljoprivrednici su u obvezi provoditi propisane uvjete i mjere iz Akcijskog programa unutar područja proglašenih „ranjivima“ („Narodne novine“, br. 130/12), a ujedno su i preporuka za postupanje svim poljoprivrednicima u Republici Hrvatskoj. Mjere se odnose na unošenje gnojiva s dušikom u tlo u vrijeme pogodno za agrotehničke zahvate, primjena stajskog gnojiva na način da se osiguraju što manji gubici i ravnomjerna raspodjela gnojiva, smanjiti hlapljenje amonijaka, na nezasijanim površinama stajski gnoj što prije unijeti u tlo, a gnojovku prije gnojenja treba promiješati, itd. Akcijskim programom zabranjuju se određeni postupci kod primjene gnojiva (na tlu zasićenom vodom, prekrivenim snijegom, poplavljenom tlu, nagnutim terenima uz vodotoke i sl.) kao i izlazak na poljoprivredne površine u određenom razdoblju. Kao rezultat, ne samo da se povećava kapacitet skladištenja vode i smanjuje površinsko otjecanje (rizik od poplava), već se prije svega dušik iz stočarstva bolje veže u tlu. Smanjuje se rizik od ispiranja i ulaska u obližnje vode ili podzemne vode.

Je li intervencija djelomično ili u cijelosti financirana iz dodatnog financiranja za proteinske usjeve (ukupno najviše 2 %) u skladu s člankom 96. stavkom 3. Uredbe o strateškom planu?

☐ Da ☑ Ne

Ako je intervencija usmjerena na mješavinu mahunarki i trava: navedite najmanji udio mahunarki u mješavini.

nije primjenjivo

Proizvodno vezana potpora dohotku dodijeljena za dudove svilce je potpora po životinji, kod koje se za upotrebu „grla” kao osnovne jedinice te potpore prvo mora pojasniti sljedeće:

Pojasnite stopu konverzije između te jedinice i „grla” (tj. koliko tih jedinica odgovara „jednom grlu”?) za potrebe, na primjer, pokazatelja.

nije primjenjivo

U napomenama se mogu navesti daljnja pojašnjenja (npr. obvezna masa jaja u kutiji)

9. Usklađenost s WTO-om

Narančasta kutija

Objašnjenje o tome poštuju li se, i ako da, na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe članka 6.5 ili Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi (plava kutija)

Narančasta kutija.

11. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
32.05.01. - Povrće	Prosječno		R.4; R.6; R.7; R.8

Objašnjenje i obrazloženje (uključujući fleksibilnost)

32.05.01. - Povrće

Potpora se dodjeljuje kao godišnja potpora. Minimalni iznos potpore se postavlja s 10 % odstupanja od iznosa potpore, maksimalni iznos potpore postavljen je s 20 % odstupanja i to zbog mogućeg manjeg broja zahtjeva ili nemogućnosti ispunjavanja svih kriterija od strane korisnika.

12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
32.05.01. - Povrće	Planirani jedinični iznos	162,02	162,02	162,02	162,02	162,02	
	Minimalni planirani jedinični iznos	145,82	145,82	145,82	145,82	145,82	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	194,42	194,42	194,42	194,42	194,42	
	O.10 (jedinica: Hektari)	4.809,51	4.809,51	4.809,51	4.809,51	4.809,51	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	779.236,81	779.236,81	779.236,81	779.236,81	779.236,81	3.896.184,05
UKUPNO	O.10 (jedinica: Hektari)	4.809,51	4.809,51	4.809,51	4.809,51	4.809,51	**Zbroj:** 24.047,55 **Maks.:** 4.809,51
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	779.236,81	779.236,81	779.236,81	779.236,81	779.236,81	3.896.184,05
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						

32.06. - Voće

Oznaka intervencije (država članica)	32.06.
Naziv intervencije	Voće
Vrsta intervencije	CIS(32) - Proizvodno vezana potpora dohotku
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.10. Broj hektara za koje se prima proizvodno vezana potpora dohotku

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Proizvodno vezana potpora dodjeljivat će se na području cijele Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
01	Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.4 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) koji je obuhvaćen potporom dohotku i podložan ispunjenju uvjeta
R.6 Postotak dodatnih izravnih plaćanja po hektaru za poljoprivredna gospodarstva koja ispunjavaju uvjete, a manja su od prosječne veličine poljoprivrednoga gospodarstva (u odnosu na prosjek)
R.7 Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)
R.8 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju proizvodno vezanu potporu dohotku za jačanje konkurentnosti, održivosti ili kvalitete

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Cilj ove intervencije je stabilizacija dohotka korisnika, povećanje održivosti te otklanjanje poteškoća s kojima se suočavaju proizvođači voća.

Potpora u sklopu ove intervencije dodjeljuje se po hektaru pri čemu moraju biti ispunjeni svi uvjeti prihvatljivosti.

Sektor voćarstva je osobito važan iz gospodarskih, socijalnih i okolišnih razloga, a suočen je s određenim teškoćama. Kroz ovu intervenciju nastoji se zadržati postojeću razinu i povećati proizvodnju tradicionalnih vrsta voća, te potaknuti poljoprivredna gospodarstva na tržišno usmjerenu proizvodnju. Korisnici, proizvođači voća i povrća, unaprijeđenje svoje proizvodnje moraju sagledati kroz potrebnu istovremenu primjenu/korištenje više intervencija.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem te, ako je primjenjivo, druge odgovarajuće obveze.

Prihvatljivi korisnici su aktivni poljoprivrednici koji ispunjavaju uvjete prihvatljivosti.

Za potporu su prihvatljive voćne vrste:

Juglans regia (orah), Coryllus avellana (lijeska), Malus domestica (jabuka), Pyrus communis (kruška), Persica vulgaris (breskva), Persica vulgaris (nektarina), Armeniaca vulgaris (marelica), Cerasus avium (trešnja), Cerasus vulgaris (višnja), Prunus domestica (šljiva), Amygdalus communis (badem), Citrullus vulgaris (lubenica), Cucumis melo (dinja), Citrus reticulata (mandarina), Punica granatum (nar), Fragaria ananassa (jagoda), Vaccinium corymbosum (borovnica), Rubus idaeus (malina), Rubus plicatus (kupina), Ficus carica (smokva), Citrus x clementina (klementina), Citrus x sinensis (naranča), Citrus limon (limun), Citrus x paradisi (grejpfrut).

U godini podnošenja zahtjeva mora biti ispunjen kriterij minimalne površine pod voćnom vrstom za koju se potpora traži.

Minimalna prihvatljiva površina za svaku prihvatljivu voćnu vrstu iznosi:

2 ha za orah i lijesku (svake vrste pojedinačno)

1 ha za jabuku i krušku (svake vrste pojedinačno)

0,5 ha za breskvu i/ili nektarinu

0,5 ha za marelicu, trešnju, višnju, šljivu, badem, lubenicu, dinju (svake vrste pojedinačno)

0,25 ha za nar, jagodu, borovnicu, malinu, kupinu i smokvu (svake vrste pojedinačno)

0,25 ha za mandarinu, klementinu, naranču, limun, grejpfrut (pojedinačno ili mješovito).

Potpora se dodjeljuje za prvih dvadeset (20) prihvatljivih hektara pod voćnim kulturama, a zbrajaju se one površine za koje je zadovoljena minimalno prihvatljiva površina po pojedinoj voćnoj vrsti.

Korisnik, u godini u kojoj je prvi put podnio zahtjev za potporu, mora završiti edukaciju ili individualno savjetovanje na temu održive proizvodnje u sektoru voćarske proizvodnje.

Prvom godinom podnošenja zahtjeva za potporu smatra se godina u kojoj je korisnik završio edukaciju i za koju mu je isplaćena potpora.

Program edukacije i individualnog savjetovanja propisat će se nacionalnim propisima.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Opseg i iznosi potpore

Opis

Potpora se dodjeljuje kao godišnja potpora po hektaru.

Kod određivanja iznosa u obzir je uzeta vrijednost po godišnjoj jedinici rada od 17.194 eura (73 % prosječne neto dodane vrijednost po godišnjoj jedinici rada za Europsku uniju, odnosno 58 % prosječne neto dodane vrijednost po godišnjoj jedinici rada za poljoprivrednike specijalizirane za povrtlarstvo i cvjećarstvo na razini Europske unije) te troškovi međufazne potrošnje koji u razdoblju od 2015. do 2019. godine prosječno čine 33 % no ovaj sektor karakterizira visoka varijabilnost vrijednosti proizvodnje te je za stabilizaciju dohotka bitno osigurati potpore. Također, promatrano je i stalno smanjenje broja PG koji proizvodnju zasnivaju na površinama do 20 ha i činjenica da RH ima prosjek proizvodnje na površini od cca 11 ha te porast cijene outputa koji negativno utječe na ekonomičnost proizvodnje.

Planirani jedinični iznosi određeni su uzimajući u obzir utvrđene potrebe, troškove i prihode u kombinaciji s proizvodno vezanom potporom kako bi se osigurali stabilniji prihodi poljoprivrednih gospodarstava koja se bave uzgojem voća te omogućilo gospodarstvima ostanak u ovom sektoru proizvodnje koji zbog velike varijabilnosti dohotka, utjecaja klimatskih promjena na prinos te velikog udjela međufazne potrošnje u ukupnoj vrijednosti proizvodnje, ostvaruje nižu produktivnost od prosječne vrijednosti EU.

8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Obrazloženje poteškoća s kojima se suočavaju ciljani sektori/proizvodnja ili obuhvaćene vrste poljoprivredne proizvodnje

Proizvodnja voća uglavnom se odvija na manjim površinama,, tek u manjoj mjeri na većim specijaliziranim poljoprivrednim gospodarstvima.

Ukupna proizvodnja voća, bobičastog voće i orašastih plodova (isključujući citrusno voće, grožđe i

jagode), prema podatcima Eurostata u 2016 neznatno raste u odnosu na 2013., za svega 430 ha, ali promatrano po pojedinim navedenim kategorijama rastu uglavnom su površine pod orašastim plodovima. Broj PG u istoj kategoriji drastično je smanjen, sa 105.940 PG u 2016, na 42.480 PG u 2016. godini. Izraženiji pad u broju hektara te u broju PG u sektoru voćarske proizvodnje prisutan je kod PG koja proizvodnju obavljaju na površinama do 20 ha. Proizvodnja na manjim površinama dodatno predstavlja problem u plasmanu, kod ugovaranja trgovački centri zahtjevaju veće količine proizvoda i dostavu istih u točno određeno vrijeme, a što osim količine zahtjeva i prostor za skladištenje.

HR voćari postižu manje prinose po hektaru u odnosu na EU proizvođače na što utječe nedostatak navodnjavanja, u 2016. godini je 29.680 ha ukupno korištenog zemljišta bilo navodnjavano (Eurostat).

Prema podacima DZS-a u 2021. godini kod većine voćnih vrsta bilježi se pad proizvodnje. U odnosu na 2020., u 2021. godini smanjena je proizvodnja šljiva za 6.245 tona (-54,6%), jabuka za 3.927 tona (-6,2%), bresaka i nektarina za 1.386 tona (-32,9%), oraha za 210 tona (-55,0%), lješnjaka za 1.155 tona (-38,0%), višanja za 625 tona (-10,0%) i trešanja za 514 tona (-47,2%).

Neposredna blizina trećih zemalja i uvoz velikih količina voća na tržište EU pa tako i Hrvatske dodatno značajno nepovoljno utječe na proizvodnju voća u Hrvatskoj, a potiče trgovinu voćem.

Svi navedeni podaci ukazuju da je proizvodnja voća u Hrvatskoj suočena s nizom problema koji dovode do kontinuiranog smanjivanja proizvedenih količina voća. Uzimajući u obzir okolnosti poremećaja tržišta uzrokovanog COVID-o i ratom u Ukrajini, a osobito uvozom iz trećih zemalja, smatramo da je proizvodnju voća potrebno dodatno stimulirati financijskim sredstvima radi očuvanja njezine stabilnosti i povećanja proizvedenih količina.

To ima izravan utjecaj na niski prosječni prinos po hektaru, kvalitetu proizvoda, te utječe na konkurentnost poljoprivrednika na tržištu te niski dohodak poljoprivrednika. U sektoru voćarstva površine pod nekima od najznačajnijih kultura za konzumaciju u Republici Hrvatskoj, primjerice jabuke, pokazuju trend opadanja broja hektara. Također, sektori „na otvorenom“ učestalije su pod utjecajem sve češće prisutnih vremenskih neprilika uzrokovanih klimatskim promjenama, osim nedostatka navodnjavanja prisutan je nedostatak protugradnih mreža ili antifrost sustava. S obzirom da višegodišnji nasadi posljedice osjete ne samo u godini kada se elementarna nepogoda dogodila već se vegetativne i generativne posljedice vide i u narednim godinama, sve to dodatno utječe na smanjeni dohodak u ovom sektoru.

Od 2017. godine ukupna voćarska proizvodnja bilježi rast površina pod voćnjacima (uglavnom koštuničavo voće) međutim ekstremni vremenski uvjeti, posebice u vrijeme pupanja i cvatnje, značajno utječu na proizvodnju. Površine pod nasadima jezgričavog, koštičavog i jagodastog voća u stalnom su padu. U razdoblju 2015. do 2019. godine, u skladu s podatcima Državnog zavoda za statistiku proizvodnja jezgričavog voća pala je oko 15 %, koštičavog oko 11%, a jagoda za oko 30%. Vrijednost proizvodnje voća u 2019. iznosila je 67,4 milijuna eura te je, u odnosu na 2018. godinu, smanjena za 3,5 %. Problem voćarske proizvodnje karakterizira i nedostatak skladišnih prostora, a isti je često povezan sa proizvodnjom sorti, posebice voćnih vrsta koje se duže skladište, koje se lakše čuvaju i bez kontroliranih uvjeta. Sortiment koji je tržištu nezanimljiv u smislu svježeg konzumiranja često završava u preradi, a pri čemu postiže nižu cijenu outputa. Uslijed stalnog porasta cijena inputa, zaštitnih sredstava, gnojiva i goriva proizvođači se odlučuju na odstupanja od dobre agronomske prakse, a što u konačnici utječe negativno na kvalitetu i kvantitetu proizvodnje.Poljoprivrednici specijalizirani za voćarstvo uglavnom ostvaruju manju produktivnost od prosječne vrijednosti za Republiku Hrvatsku te znatno nižu od prosječne vrijednosti Europske unije. U 2019. godini neto dodana vrijednost po godišnjoj jedinici rada iznosila je 7.500 eura (što čini 37 % prosječne neto dodane vrijednost po godišnjoj jedinici rada za poljoprivrednike specijalizirane za voćarstvo na razini Europske unije). Sektor voćarstva bilježi visoke troškove međufazne potrošnje, u razdoblju od 2015. do 2019. godine, koji prosječno čine 39 % ukupne vrijednosti proizvodnje, no i visoke troškove amortizacije (prosječno 40 % bruto dohotka poljoprivrednika). Stoga je sektor voća prepoznat kao sektor u poteškoćama te se dodjelom potpore poljoprivrednicima nastoji omogućiti stabilizacija dohotka, a posljedično i bolja konkurentnost proizvođača na tržištu.

Koji je cilj intervencije u pogledu ciljanih sektora/proizvodnje ili obuhvaćenih vrsta poljoprivredne proizvodnje?

☑ za poboljšanje konkurentnosti

☑ za poboljšanje kvalitete
☑ za poboljšanje održivosti

Kako će se intervencijom riješiti utvrđene poteškoće u skladu s tim ciljem (tj. objašnjenje usmjerenosti)?

Problem proizvodnje u sektoru voćarstva nije moguće riješiti samo potporom dohotku, za isto je potrebna kombinacija više planiranih intervencija, međutim potporom dohotku očekuje se da će proizvođači lakše prebroditi poskupljenja outputa te da neće zaobilaziti dobru praksu i reducirati gnojidbu i zaštitu te time proizvesti kvalitetniji proizvod kojim će biti konkurentniji.

Uvođenje kriterija potpore za prvih 20 ha potiče se proizvođače sa manjim površinama da lakše prevladaju troškove proizvodnje i da ne odustaju od proizvodnje, ali indirektno da se lakše odluče na uvođenje navodnjavanja ili protugradnih mreža. Tečajevi iz područja proizvodnje, trženja i slično trebali bi dodatno usmjeriti proizvođače ka tržišno orijentiranoj proizvodnji.

Zbog poteškoća u kojima se nalaze, proizvođači voća se manje odlučuju na ulaganja u modernizaciju poljoprivrednih gospodarstava, što ima za posljedicu lošu kvalitetu i kvantitetu proizvodnje voća. Potpora dohotku, u kombinaciji s drugim intervencijama, potaknut će proizvođače voća na razvoj proizvodnje, uporabu naprednijih tehnologija uzgoja, ulaganje u materijalnu imovinu što u konačnici doprinosi razvoju poljoprivrednog gospodarstva te povećanju proizvodnje voća.

Indirektno se nastoji poljoprivrednike zadržati u ruralnim područjima i iskoristiti potencijal ove proizvodnje.

Koji su sektori obuhvaćeni?

Voće i povrće

Obrazloženje važnosti ciljanih sektora/proizvodnje ili obuhvaćenih vrsta poljoprivredne proizvodnje

Geografski položaj Republike Hrvatske, a samim tim i različiti klimatski uvjeti pružaju mogućnost uzgoja različitih voćnih vrsta.

Mediteranska klima u Jadranskom dijelu omogućava uzgoj suptropskog voća, agruma, nara ili kasnih takozvanih zimskih sorti jabuka i krušaka te ranije dozrijevanje na primjer breskve i nektarine. Kontinentalni dio povoljan je za uzgoj kontinentalnog voća.

Nadalje, voćarska proizvodnja okolišno je važna u sprječavanju erozije tla, idealni položaji za voćarsku proizvodnju su oni na valovitom ili povišenom zemljištu, koje omogućuju spuštanje hladnog zraka (za vrijeme proljetnih hladnoća i mraza) u niže položaje s nagibom padine od 4-8% (korištenje mehanizacije teško je na padinama s nagibom preko 10%). Udio vrijednosti proizvodnje voća u ukupnoj vrijednosti proizvodnje poljoprivredne djelatnosti je oko 2,8 %.

Socijalna važnost ogleda se u cilju proizvodnje voća i opskrbi domaćeg tržišta svježim voćem proizvedenim po povoljnijim cijenama. Nacionalna strategija za provedbu Školske sheme voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda pokazala je nisku konzumaciju voća kod djece školske dobi, 66 % učenika i učenica ne jede voće svaki dan. S porastom dobi učenika i učenica zabilježen je pad u potrošnji voća i povrća pa tako 44 % učenika i učenica u dobi od 11 godina svakodnevno jede voće, dok u dobi od 13 godina to čini njih 35 %.

Također, odustajanje od proizvodnje za posljedicu ima napuštanje ruralnih područja migracijom u gradove, ali i prekograničnu migraciju.

Objašnjenje kako je intervencija usklađena s Okvirnom direktivom o vodama (tj. Direktivom 2000/60/EZ).

Poljoprivrednici koji sudjeluju u proizvodno vezanoj potpori su aktivni poljoprivrednici i neovisno primaju li proizvodno vezanu potporu ili neki drugi oblik potpore, obvezni su pridržavati se propisane Direktive 2000/60/EC o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike kao i Direktive 91/676/EEZ o zaštiti voda od onečišćenja koje uzrokuju nitrati poljoprivrednog podrijetla. Odredbe obaju regulativa prenesene su i u nacionalno zakonodavstvo (Zakon o vodama, „Narodne novine“, br. 66/19 i 84/21) temeljem čega Republika Hrvatska donosi Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla. Cilj je ovoga Programa zaštita voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla radi postizanja dobrog stanja vodnih tijela površinskih i podzemnih voda u pogledu onečišćenja navedenim nitratima.

Poljoprivrednici su u obvezi provoditi propisane uvjete i mjere iz Akcijskog programa unutar područja proglašenih „ranjivima“ („Narodne novine“, br. 130/12), a ujedno su i preporuka za postupanje svim poljoprivrednicima u Republici Hrvatskoj. Mjere se odnose na unošenje gnojiva s dušikom u tlo u vrijeme pogodno za agrotehničke zahvate, primjena stajskog gnojiva na način da se osiguraju što manji gubici i ravnomjerna raspodjela gnojiva, smanjiti hlapljenje amonijaka, na nezasijanim površinama stajski gnoj što prije unijeti u tlo, a gnojovku prije gnojenja treba promiješati, itd. Akcijskim programom zabranjuju se određeni postupci kod primjene gnojiva (na tlu zasićenom vodom, prekrivenim snijegom, poplavljenom tlu, nagnutim terenima uz vodotoke i sl.) kao i izlazak na poljoprivredne površine u određenom razdoblju. Kao rezultat, ne samo da se povećava kapacitet skladištenja vode i smanjuje površinsko otjecanje (rizik od poplava), već se prije svega dušik iz stočarstva bolje veže u tlu. Smanjuje se rizik od ispiranja i ulaska u obližnje vode ili podzemne vode.

Je li intervencija djelomično ili u cijelosti financirana iz dodatnog financiranja za proteinske usjeve (ukupno najviše 2 %) u skladu s člankom 96. stavkom 3. Uredbe o strateškom planu?

☐ Da ☑ Ne

Ako je intervencija usmjerena na mješavinu mahunarki i trava: navedite najmanji udio mahunarki u mješavini.

nije primjenjivo

Proizvodno vezana potpora dohotku dodijeljena za dudove svilce je potpora po životinji, kod koje se za upotrebu „grla” kao osnovne jedinice te potpore prvo mora pojasniti sljedeće:

Pojasnite stopu konverzije između te jedinice i „grla” (tj. koliko tih jedinica odgovara „jednom grlu”?) za potrebe, na primjer, pokazatelja.

nije primjenjivo

U napomenama se mogu navesti daljnja pojašnjenja (npr. obvezna masa jaja u kutiji)

9. Usklađenost s WTO-om

Narančasta kutija

Objašnjenje o tome poštuju li se, i ako da, na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe članka 6.5 ili Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi (plava kutija)

Narančasta kutija.

11. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
32.06.01. - Voće	Prosječno		R.4; R.6; R.7; R.8

Objašnjenje i obrazloženje (uključujući fleksibilnost)

32.06.01. - Voće

Potpora se dodjeljuje kao godišnja potpora. Minimalni iznos potpore se postavlja s 10 % odstupanja od iznosa potpore, maksimalni iznos potpore postavljen je s 20 % odstupanja i to zbog mogućeg manjeg broja zahtjeva ili nemogućnosti ispunjavanja svih kriterija od strane korisnika.

12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
32.06.01. - Voće	Planirani jedinični iznos	172,00	169,87	169,87	169,87	169,87	
	Minimalni planirani jedinični iznos	154,80	152,88	152,88	152,88	152,88	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	206,40	203,84	203,84	203,84	203,84	
	O.10 (jedinica: Hektari)	7.970,00	8.070,00	8.070,00	8.070,00	8.070,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	1.370.840,00	1.370.850,90	1.370.850,90	1.370.850,90	1.370.850,90	6.854.243,60
UKUPNO	O.10 (jedinica: Hektari)	7.970,00	8.070,00	8.070,00	8.070,00	8.070,00	**Zbroj:** 40.250,00 **Maks.:** 8.070,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	1.370.840,00	1.370.840,00	1.370.840,00	1.370.840,00	1.370.840,00	6.854.200,00
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						

32.07. - Šećerna repa

Oznaka intervencije (država članica)	32.07.
Naziv intervencije	Šećerna repa
Vrsta intervencije	CIS(32) - Proizvodno vezana potpora dohotku
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.10. Broj hektara za koje se prima proizvodno vezana potpora dohotku

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Proizvodno vezana potpora dodjeljivat će se na području cijele Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
01	Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.4 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) koji je obuhvaćen potporom dohotku i podložan ispunjenju uvjeta
R.6 Postotak dodatnih izravnih plaćanja po hektaru za poljoprivredna gospodarstva koja ispunjavaju uvjete, a manja su od prosječne veličine poljoprivrednoga gospodarstva (u odnosu na prosjek)
R.7 Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)
R.8 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju proizvodno vezanu potporu dohotku za jačanje konkurentnosti, održivosti ili kvalitete

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Potpora u sklopu ove intervencije dodjeljuje se po hektaru pri čemu moraju biti ispunjeni svi uvjeti prihvatljivosti. Cilj ove intervencije je otklanjanje poteškoća s kojima se suočavaju proizvođači šećerne repe.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem te, ako je primjenjivo, druge odgovarajuće obveze.

Prihvatljivi korisnici su aktivni poljoprivrednici koji ispunjavaju uvjete prihvatljivosti.

Potpora se dodjeljuje korisnicima koji primaju osnovno plaćanje i koji obrađuju najmanje jedan hektar šećerne repe.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Opseg i iznosi potpore

Opis

Potpora se dodjeljuje kao godišnja potpora po hektaru.

Kod izračuna iznosa potpore u proizvodnji šećerne repe uzet je u obzir udio izravnih plaćanja u bruto dohotku koji je oko 20 % u prethodnom razdoblju, stalni pad u proizvodnji ove kulture te činjenica da se proizvodnja odvija na svega 1% površina. Razmatrani su varijabilni troškovi proizvodnje od oko 60 % kojima treba dodati neuračunati PTV1, odnosno trošak najma specijalizirane mehanizacije i vlastite mehanizacije.

Proizvođači šećerne repe ostvaruju produktivnost nižu od prosječne vrijednosti Europske unije. U 2019. godini neto dodana vrijednost po godišnjoj jedinici rada iznosi 18.420 eura (78 % prosječne neto dodane vrijednost po godišnjoj jedinici rada za Europsku uniju, odnosno 67 % prosječne neto dodane vrijednost po godišnjoj jedinici rada za poljoprivrednike u istom sektoru na razini Europske unije). Troškovi međufazne potrošnje prosječno čine 41 % ukupne vrijednosti proizvodnje, a prosječan udio ukupnih potpora osim investicijskih u neto dodanoj vrijednosti iznosi 24 % dok izravna plaćanja čine 20 %.

Zbog velikih inflatornih pritisaka posljednjih godina, te povećanja cijena gnojiva, repromaterijala i energenata, troškovi međufazne potrošnje u proizvodnji šećerne repe i dalje rastu. Za opstojnost preradbenih kapaciteta nužno je održati proizvodnju šećerne repe, no prema podacima do 2023. godine površine pod šećernom repom su u opadanju (u 2023. godini bilo je tek 8.139 hektara pod šećernom repom).

U 2024. godini u odnosu na 2020. došlo je i do porasta troškova proizvodnje i to za nešto više od 25%, tako se bilježi rast gnojiva za 25,9 %, sjemena za 42,6 % zaštitnih sredstava 14,6 %.

Planirani jedinični iznosi određeni su uzimajući u obzir utvrđene potrebe, troškove i prihode u kombinaciji s proizvodno vezanom potporom kako bi se osigurali stabilniji prihodi poljoprivrednih gospodarstava koja se bave uzgojem šećerne repe te omogućilo gospodarstvima ostanak u ovom sektoru proizvodnje koji zbog velikog udjela međufazne potrošnje u ukupnoj vrijednosti proizvodnje, ostvaruje nižu produktivnost od prosječne vrijednosti EU.

Šećerna repa je nužna sirovina za daljnju opstojnost preradbenih kapaciteta i proizvodnju šećera.

8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Obrazloženje poteškoća s kojima se suočavaju ciljani sektori/proizvodnja ili obuhvaćene vrste poljoprivredne proizvodnje

Proizvodnja šećerne repe je od iznimne važnosti za Republiku Hrvatsku. Odvija se na ograničenom području zahvaljujući povoljnim pedološko-klimatskim uvjetima: u Podravini, Baranji te zapadnoj i istočnoj Slavoniji. U šestogodišnjem razdoblju od 2014. do 2019. godine evidentan je pad proizvodnje šećerne repe kao i pad površina zasijanih šećernom repom čemu su doprinijeli i nepovoljni klimatski uvjeti, između ostalog suša. U petogodišnjem razdoblju od 2014. do 2019. godine evidentan je pad proizvodnje šećerne repe kao i pad površina zasijanih šećernom repom čemu su doprinijeli i nepovoljni klimatski uvjeti, između ostalog suša.

Udio površina pod šećernom repom u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu u stalnom je padu od 2013. godine i u 2019. iznosi svega 0,8 %.

Šećerna repa je kultura koja ima značajnu ulogu u plodoredu. Šećerna repa je izuzetno dobra pretkultura za mnoge ratarske kulture jer se za njenu proizvodnju tlo duboko i kvalitetno obrađuje, gnoji, provodi intenzivna njega, pa nakon šećerne repe tlo ostaje plodno i čisto od korova. Smanjenje površina pod ovom kulturom i sjetvom drugih poljoprivrednih kultura predstavlja indirektno potencijal onečišćenja kroz veću primjenu pesticida.

Proizvodnja šećerne repe se odvija na oko 1 % ukupne površine korištenog poljoprivrednog zemljišta, a bilježi se stalni pad površina na kojima se proizvodi ova kultura. U razdoblju 2015. do 2019. godine, u skladu s podatcima Državnog zavoda za statistiku bilježi se pad površina od 25,24% odnosno sa 15.493 ha u 2015. na 11.583 ha u 2019. godini. U 2019. godini proizvedeno je 709 tisuća tona šećerne repe, u odnosu na prethodnu godinu proizvodnja je smanjena za 8,7 %, a u odnosu na proizvodnju iz 2014.

površine pod šećernom repom smanjene su za 47 % dok je proizvodnja smanjena za 49 %. U 2019. proizvodnja šećerne repe ostvarila je vrijednost u iznosu od 33,4 milijuna eura, a potpore na proizvode i usluge čine 12,1 % vrijednosti proizvodnje.

Proizvođači šećerne repe spadaju u tip poljoprivrednika specijaliziranih za proizvodnju ostalih usjeva na oranicama (osim žitarica, uljarica i proteinskih usjeva) koji ostvaruju produktivnost nižu od prosječne vrijednosti Europske unije. Troškovi međufazne potrošnje u razdoblju od 2015. do 2019. godine prosječno čine 41 % ukupne vrijednosti proizvodnje, a prosječan udio ukupnih potpora osim investicijskih u neto dodanoj vrijednosti u razdoblju od 2015. do 2019. godine iznosi 24 % dok izravna plaćanja čine 20 %.

Od svih poljoprivrednih kultura, šećerna repa u pripremi i obradi tla zahtjeva najviše rada, dobro pripremljeno tlo rezultira boljim urodom, a na prirast utječe i zaštita od bolesti i štetnika te u konačnici dovoljna količina vode tijekom rasta ploda.

Površine koje se navodnjavaju u RH su male, a one pod ratarskim kulturama neznatne, što utječe također na kvalitetu ploda i znatno smanjuje prinos.

Stalni rast cijena goriva i ostalog repromaterijala dovodi do reducirane zaštite i „štednje“ prilikom obrade tla, a što u konačnici ima negativan utjecaj na prinose i količinu šećera u plodu, odnosno, dohodak u ovoj proizvodnji.

Koji je cilj intervencije u pogledu ciljanih sektora/proizvodnje ili obuhvaćenih vrsta poljoprivredne proizvodnje?

☐ za poboljšanje konkurentnosti

☑ za poboljšanje kvalitete

☑ za poboljšanje održivosti

Kako će se intervencijom riješiti utvrđene poteškoće u skladu s tim ciljem (tj. objašnjenje usmjerenosti)?

Proizvodnja šećerne repe vrlo je važna za hrvatske poljoprivrednike i hrvatsku poljoprivredu kao izvor dodane vrijednosti u poljoprivredi, zapošljavanja u ekonomski manje razvijenim područjima i dodatnog prihoda poljoprivrednih gospodarstava. Važnosti pridonosi i tradicija proizvodnje šećerne repe, posebice u Podravini, Baranji te zapadnoj i istočnoj Slavoniji zahvaljujući povoljnim pedološko-klimatskim uvjetima. S obzirom da se većina proizvodnje odvija na tako ograničenom području cilj je povećati ukupne površine pod šećernom repom te zadržati interes za proizvodnju ionako malog broja proizvođača šećerne repe. Posljedično, očekuje se i smanjenje negativnog trenda u sektoru šećera u Republici Hrvatskoj s ciljem stabilnije opskrbe šećerne industrije.

Stoga bi trebalo pružiti dodatnu potporu šećernoj repi kako bi se održala razina proizvodnje, a posebice jer je šećerna repa vrijedna vrsta u plodoredu na području koje je demografski i gospodarski posebno osjetljivo u Republici Hrvatskoj.

Proizvodno vezana potpora ima za cilj pomoći proizvođačima šećerne repe u periodu krize.

Intervencije Strateškog plana poljoprivrednicima pružaju mogućnost ulaganja u razvoj gospodarstva, u smislu korištenja mogućnosti kupnje nove opreme, udruživanja korištenja novih znanja i drugo, a što bi trebalo utjecati na proizvodnju šećerne repe, a u konačnici i na dohodak proizvođača ovoga sektora. Međutim, sve češće nepogode, suša ili iznimno velike oborine u ključnim trenutcima proizvodno biološkog ciklusa također utječu na kvalitetu i kvantitetu, a na iste je ponekad nemoguće utjecati. Bitno je da šećerna repa ima potrebnu količinu vode za pravilan rast i razvoj, kao i za formiranje visokih prinosa, a što jeste moguće dijelom postići ukoliko se površine navodnjavaju. Međutim, problem predstavlja i velika količina oborina na koju je nemoguće utjecati koja ima negativan utjecaj u pojedinim fazama proizvodnje, a u konačnici utječe na kvalitetu i kvantitetu proizvoda te sam dohodak proizvođača ovoga sektora.

Korisnike se potiče da kroz proizvodno vezanu potporu postignu rast u količini i kvaliteti šećerne repe, te se usmjeravaju i na korištenje ostalih intervencija iz strateškog plana. Korištenje novih tehnologija i znanja doprinosi rastu i razvoju svog poljoprivrednog gospodarstva, pa i dohotka. Primjerice, korisnicima je kroz investicijske mjere iz strateškog plana omogućen pristup novim tehnologijama proizvodnje.

Sufinanciranjem ulaganja u materijalnu imovinu omogućit će se podizanje razine kratkoročne i dugoročne konkurentnosti primarnih poljoprivrednih gospodarstava i jačanje njihovog položaja u lancu vrijednosti opskrbe hranom. Ulaganja se odnose na primarnu proizvodnju, preradu, skladištenje (čuvanje) i pripremu proizvoda za tržište.

Koji su sektori obuhvaćeni?

Šećerna repa

Obrazloženje važnosti ciljanih sektora/proizvodnje ili obuhvaćenih vrsta poljoprivredne proizvodnje

Šećerna repa oduvijek je smatrana jednom od najvrjednijih kultura, posebice u agro-ekološkom pogledu, a nije zanemariv ni njen agro-ekonomski učinak. Važnost šećerne repe u plodoredu neusporediva je s nekom drugom kulturom, ima izrazito veliko značenje u pogledu okolišne održivosti, iskorištenja poljoprivrednog zemljišta (duboka i kvalitetna obrada tla, intenzivna njega i gnojidba tla, a tlo nakon repe ostaje plodno i čisto od korova), smanjenja emisija CO2 i vezivanja ugljika u tlo preko povrata organske mase.

Osim tradicije, postojećih preradbenih kapaciteta i zapošljavanja ljudi, proizvodnja šećerne repe ima iznimnu važnost jer je to kultura koja ima značajnu ulogu u plodoredu. Šećerna repa je izuzetno dobra pretkultura za mnoge ratarske kulture jer se za njenu proizvodnju tlo duboko i kvalitetno obrađuje, gnoji, provodi intenzivna njega, pa nakon šećerne repe tlo ostaje plodno i čisto od korova. Dodani gospodarski značaj šećerne repe ogleda se i u tome što je to kultura koja ima veliko iskorištenje i osim što se uzgaja za proizvodnju šećera, preradom šećerne repe se dobivaju nusproizvodi poput suhih repinih rezanaca, svježeg lišća i glave šećerne repe koji se koriste za ishranu stoke te melasa koja se dalje koristi za proizvodnju alkohola ili kvasca.

Pri tome, veliki značaj donosi tradicionalna proizvodnja šećerne repe, kapaciteti šećerana za preradu šećerne repe u koje su uložena značajna sredstva i zapošljavanje određenog broja ljudi na tom demografski i gospodarski posebno osjetljivom području Republike Hrvatske.

U Republici Hrvatskoj se tradicionalno prerada šećerne repe odvijala u tri šećerane, da bi se u 2020. godini prerada šećerne repe odvijala u pogonima dvije šećerane, a od 2021. godini prerada se odvija samo u pogonima jedne šećerane. Upravo zbog pada površina zasijanih šećernom repom, preradbeni kapaciteti u Republici Hrvatskoj se zatvaraju, a šećerna repa je nužna sirovina za daljnju opstojnost šećerana.

Stoga je zadržavanje proizvodno vezane potpore za šećernu repu iznimno važno, jer postoji bojazan potpunog prestanka proizvodnje šećerne repe i zatvaranja šećerana što bi imalo dalekosežne posljedice na zaposlenost u manje razvijenim ruralnim područjima, opstojnost industrije šećera, plodored i održavanje plodnosti poljoprivrednog zemljišta.

Objašnjenje kako je intervencija usklađena s Okvirnom direktivom o vodama (tj. Direktivom 2000/60/EZ).

Poljoprivrednici koji sudjeluju u proizvodno vezanoj potpori su aktivni poljoprivrednici i neovisno primaju li proizvodno vezanu potporu ili neki drugi oblik potpore, obvezni su pridržavati se propisane Direktive 2000/60/EC o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike kao i Direktive 91/676/EEZ o zaštiti voda od onečišćenja koje uzrokuju nitrati poljoprivrednog podrijetla. Odredbe obaju regulativa prenesene su i u nacionalno zakonodavstvo (Zakon o vodama, „Narodne novine“, br. 66/19 o 84/21) temeljem čega Republika Hrvatska donosi Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla. Cilj je ovoga Programa zaštita voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla radi postizanja dobrog stanja vodnih tijela površinskih i podzemnih voda u pogledu onečišćenja navedenim nitratima.

Poljoprivrednici su u obvezi provoditi propisane uvjete i mjere iz Akcijskog programa unutar područja proglašenih „ranjivima“ („Narodne novine“, br. 130/12), a ujedno su i preporuka za postupanje svim poljoprivrednicima u Republici Hrvatskoj. Mjere se odnose na unošenje gnojiva s dušikom u tlo u vrijeme pogodno za agrotehničke zahvate, primjena stajskog gnojiva na način da se osiguraju što manji gubici i ravnomjerna raspodjela gnojiva, smanjiti hlapljenje amonijaka, na nezasijanim površinama stajski gnoj što prije unijeti u tlo, a gnojovku prije gnojenja treba promiješati, itd. Akcijskim programom zabranjuju se određeni postupci kod primjene gnojiva (na tlu zasićenom vodom, prekrivenim snijegom, poplavljenom tlu, nagnutim terenima uz vodotoke i sl.) kao i izlazak na poljoprivredne površine u određenom razdoblju. Kao rezultat, ne samo da se povećava kapacitet skladištenja vode i smanjuje površinsko otjecanje (rizik od poplava), već se prije svega dušik iz stočarstva bolje veže u tlu. Smanjuje se rizik od ispiranja i ulaska u obližnje vode ili podzemne vode.

Je li intervencija djelomično ili u cijelosti financirana iz dodatnog financiranja za proteinske usjeve (ukupno najviše 2 %) u skladu s člankom 96. stavkom 3. Uredbe o strateškom planu?

☐ Da ☑ Ne

Ako je intervencija usmjerena na mješavinu mahunarki i trava: navedite najmanji udio mahunarki u mješavini.
nije primjenjivo
Proizvodno vezana potpora dohotku dodijeljena za dudove svilce je potpora po životinji, kod koje se za upotrebu „grla” kao osnovne jedinice te potpore prvo mora pojasniti sljedeće:

Pojasnite stopu konverzije između te jedinice i „grla” (tj. koliko tih jedinica odgovara „jednom grlu”?) za potrebe, na primjer, pokazatelja.
nije primjenjivo
U napomenama se mogu navesti daljnja pojašnjenja (npr. obvezna masa jaja u kutiji)

9. Usklađenost s WTO-om
Narančasta kutija
Objašnjenje o tome poštuju li se, i ako da, na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe članka 6.5 ili Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi (plava kutija)

Narančasta kutija.

11. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
32.07.01. - Šećerna repa	Prosječno		R.4; R.6; R.7; R.8

Objašnjenje i obrazloženje (uključujući fleksibilnost)
32.07.01. - Šećerna repa

Potpora se dodjeljuje kao godišnja potpora. Minimalni iznos potpore se postavlja s 10 % odstupanja od iznosa potpore, maksimalni iznos potpore postavljen je s 20 % odstupanja i to zbog mogućeg manjeg broja zahtjeva ili nemogućnosti ispunjavanja svih kriterija od strane korisnika.

12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
32.07.01. - Šećerna repa	Planirani jedinični iznos	451,00	451,00	451,00	536,00	536,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	405,90	405,90	405,90	482,40	482,40	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	541,20	541,20	541,20	643,20	643,20	
	O.10 (jedinica: Hektari)	10.400,00	10.400,00	10.400,00	8.751,00	8.751,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	4.690.400,00	4.690.400,00	4.690.400,00	4.690.536,00	4.690.536,00	23.452.272,00
UKUPNO	O.10 (jedinica: Hektari)	10.400,00	10.400,00	10.400,00	8.751,00	8.751,00	**Zbroj:** 48.702,00 **Maks.:** 10.400,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	4.690.400,00	4.690.400,00	4.690.400,00	4.690.400,00	4.690.400,00	23.452.000,00
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						

32.08. - Krmno proteinski usjevi

Oznaka intervencije (država članica)	32.08.
Naziv intervencije	Krmno proteinski usjevi
Vrsta intervencije	CIS(32) - Proizvodno vezana potpora dohotku
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.10. Broj hektara za koje se prima proizvodno vezana potpora dohotku

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Proizvodno vezana potpora dodjeljivat će se na području cijele Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
01	Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.4 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) koji je obuhvaćen potporom dohotku i podložan ispunjenju uvjeta
R.6 Postotak dodatnih izravnih plaćanja po hektaru za poljoprivredna gospodarstva koja ispunjavaju uvjete, a manja su od prosječne veličine poljoprivrednoga gospodarstva (u odnosu na prosjek)
R.7 Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)
R.8 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju proizvodno vezanu potporu dohotku za jačanje konkurentnosti, održivosti ili kvalitete

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Dostatna količina kvalitetne stočne hrane preduvjet je uspješnoj stočarskoj proizvodnji. Potpora je prvenstveno usmjerena na poljoprivredna gospodarstva koja se bave proizvodnjom krmno proteinskih usjeva bogatih visokovrijednim bjelančevinama za ishranu stoke.

U sektoru krmno proteinskih usjeva u narednim godinama očekuje se smanjenje broja prihvatljivih ha što znači da će se financijska omotnica dijeliti na manji broj ha, što u konačnici dovodi do veće proizvodno vezane potpore za krmno proteinske usjeve po ha.

Ovime se izravno doprinosi održivosti dohotka poljoprivrednih gospodarstava koja se bave stočarstvom i proizvodnjom krmno proteinskih usjeva.

Cilj ove intervencije je otklanjanje poteškoća s kojima se suočavaju proizvođači u sektoru stočarstva.

Potpora u sklopu ove intervencije dodjeljuje se po hektaru pri čemu moraju biti ispunjeni svi uvjeti prihvatljivosti.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem te, ako je primjenjivo, druge odgovarajuće obveze.

Prihvatljivi korisnici su aktivni poljoprivrednici koji ispunjavaju uvjete prihvatljivosti.

Potpora se dodjeljuje korisnicima koji primaju osnovno plaćanje i koji uzgajaju jednu ili više prihvatljivih kultura na najmanje jednom hektaru.

Prihvatljive kulture za uzgoj su: soja za stočnu hranu (Glycine max), stočni grašak (Pisum sativum), grahorice (Vicia sp.), djeteline (Trifolium sp.), lucerne (Medicago sp.), stočni bob (Vicia faba), smiljkita (Lotus corniculatus), lupine (Lupinus sp.), esparzete (Onobrychis sp.).

Potpora će se dodijeliti i za proizvodnju smjese leguminoza i žitarica s udjelom krmne leguminoze od najmanje 50% (npr. smjese grahorice i žitarice s najmanje 50% udjela grahorice).

Korisnik mora ispuniti uvjet prihvatljivosti uzgoja najmanje jednog uvjetnog grla (1 UG) po svakom prihvatljivom hektaru krmnih proteinskih usjeva.

Za potporu nisu prihvatljive površine prijavljene u intervenciji 32.05. i 32.09.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Opseg i iznosi potpore

Opis

Potpora se dodjeljuje kao godišnja potpora po hektaru.

Uzet je u obzir i uvjet intervencije da korisnici imaju grla stoke u proizvodnji za čiji tov će biti potrošeni KPU.

Kod određivanja iznosa u obzir su uzeti veći troškovi proizvodnje krmnih proteinskih usjeva u odnosu na ostale kulture koje se koriste u ishrani stoke te činjenica da EU i Republika Hrvatska uvelike ovise o uvozu biljnih proteina, a potražnja za usjevima bogatim proteinima bit će još veća zbog sve većih zahtjeva za kvalitetnom hranom za životinje. Proizvodnja krmnih proteinskih usjeva je zahtjevna te je za njihov uzgoj potrebno više znanja, a zbog činjenice da prinosi krmno proteinskih usjeva mogu značajno varirati i pod stalnim su utjecajem vanjskih čimbenika, posebno elementarnih nepogoda u razdoblju kad je vegetacija u punoj snazi, dio poljoprivrednika se odlučuje na uzgoj drugih kultura.

Krmni proteinski usjevi se u pravilu koriste na vlastitim gospodarstvima u ishrani stoke, a manje se prodaju na tržištu. Pri izračunu planiranih jediničnih iznosa analizirana su iskustva u dodjeli proizvodno vezane potpore za krmne proteinske usjeve u prethodnom razdoblju. U obzir je uzeto i ograničenje koje proizlazi iz mogućnosti dodjele potpore u iznosu od najviše 2 % ukupne financijske omotnice za krmne proteinske usjeve.

Planirani jedinični iznosi određeni su uzimajući u obzir troškovi proizvodnje krmnih proteinskih usjeva na gospodarstvu u odnosu na troškove kupnje za gospodarstva koja koriste krmne proteinske usjeve u ishrani vlastite stoke kako bi se omogućilo gospodarstvima ostanak u ovom sektoru proizvodnje i osiguranje dovoljnih količina kvalitetne hrane za životinje. Također je u obzir uzimano to da se KPU, točnije lucerna, na istoj površini uzgaja kroz više godina, međutim i činjenica specifičnog troška proizvodnje, folija za prekrivanje sjenaže, prešanje, uvijanje bala.

8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Obrazloženje poteškoća s kojima se suočavaju ciljani sektori/proizvodnja ili obuhvaćene vrste poljoprivredne proizvodnje

Proteinski usjevi predstavljaju bitan izvor proteina u stočnoj hrani, a njihova primjena u ishrani stoke uvelike utječe na bolji prirast stoke i kvalitetu mlijeka. Kako EU tako i Republika Hrvatska uvelike ovisi o uvozu biljnih proteina, a potražnja za usjevima bogatim proteinima bit će još veća zbog sve većih zahtjeva

za kvalitetnom hranom za životinje. Također, s obzirom na trenutnu situaciju u Ukrajini, bitno je osigurati krmiva u dovoljnoj količini i kvaliteti.

Prinosi krmno proteinskih usjeva mogu značajno varirati i pod stalnim su utjecajem vanjskih čimbenika, posebno elementarnih nepogoda u razdoblju kad je vegetacija u punoj snazi.

Za očekivati je da će u razdoblju 2023.-2027. tržišni uvjeti u uzgoju krmnog bilja biti manje važni, jer se ono koristi izravno na farmama i u pravilu se s njim neće trgovati.

Potrebno je povećati površine pod krmno proteinskim usjevima.

Koji je cilj intervencije u pogledu ciljanih sektora/proizvodnje ili obuhvaćenih vrsta poljoprivredne proizvodnje?

☑ za poboljšanje konkurentnosti

☑ za poboljšanje kvalitete

☐ za poboljšanje održivosti

Kako će se intervencijom riješiti utvrđene poteškoće u skladu s tim ciljem (tj. objašnjenje usmjerenosti)?

Definiranje ovog sektora kao sektora u poteškoćama bitno je i za druge proizvodnje te održivo korištenje poljoprivrednih resursa na nacionalnoj razini, intervencijom se želi potaknuti poljoprivrednike na proizvodnju krmno proteinskih usjeva za ishranu stoke. Leguminoze su izvor proteina i predstavljaju izuzetno kvalitetno krmivo, a u kombinaciji sa žitaricama preduvjet su za ostvarenje maksimalnog prinosa u proizvodnji mesa i mlijeka.

Lucerna, na primjer, odlikuje se vrlo kvalitetnim bjelančevinama i značajnim udjelom esencijalnih aminokiselina. Također ima privredni značaj jer spada u kulture dugogodišnjeg iskorištenja (4-5 godina), otpornija je na sušu i ima relativno veliki prinos.

Strateški Plan predlaže brojne intervencije koje odgovaraju ovim potrebama, a različite potpore, ne samo izravno, već i neizravno utječu na održanje i razvoj proizvodnje.

Prisutna je komplementarnost proizvodno vezane potpore s ostalim intervencijama Plana s ciljem poboljšanja financijskog stanja poljoprivrednih gospodarstava obuhvaćenih potporom.

Zajednički učinak svih intervencija bit će povećanje proizvodnje, što će poljoprivrednicima omogućiti ostvarivanje većih koristi i dugoročno jačanje profitabilnosti i pozicije na tržištu.

Komplementarni učinak intervencija kojima se potiče proizvodnja stočne hrane u I. stupu imat će potpora osnovnom dohotku, dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost, potpora mladim poljoprivrednicima, eko-sheme.

Nadalje poljoprivredna gospodarstva iz sektora proizvodnje krmnog bilja potencijalni su korisnici investicijskih intervencija za poboljšanje konkurentnosti, upravljanja rizicima ili proizvođačke organizacije.

Proizvodno vezana potpora igra važnu ulogu u široj sektorskoj strategiji, koja se bavi identificiranim poteškoćama stanja u sektoru u pogledu dugoročnog poboljšanja, a sama proizvodno vezana potpora pruža trenutni potporu za opstanak ove proizvodnja. Međutim kako bi se pomoglo sektoru potrebna je sinergija sa drugim intervencijama (više detalja u poglavlju 3.5.9) koje imaju za cilj poticanje dugoročno poboljšanje stanja sektora.

Koji su sektori obuhvaćeni?

Proteinski usjevi

Obrazloženje važnosti ciljanih sektora/proizvodnje ili obuhvaćenih vrsta poljoprivredne proizvodnje

Klimatske promjene uzrokuju stalno smanjenje u proizvodnji usjeva i stoke, a u nekim dijelovima za očekivati je napuštanje pojedinih proizvodnji uslijed povećanih negativnih utjecaja klimatskih promjena. Utjecaj promjene klime dovodi do slabijih žetvi i većih troškova proizvodnje, što utječe na cijenu, količinu i kvalitetu uzgajanih proizvoda.

Prilagodba klimatskim promjenama glavni je prioritet poljoprivrednog sektora, neophodno je poboljšati otpornost na ekstremne događaje kao što su suša, visoka temperatura ili poplava. Ekstremno vrijeme već sada uzrokuje ekonomske gubitke za poljoprivrednike i poljoprivredni sektor EU-a.

Intenzivna poljoprivredna proizvodnja, poglavito sve veća zastupljenost jarih kultura rijetkog sklopa te nepovoljan trend smanjenja površina pod krmnim usjevima utječe na degradaciju tla. U Republici

Hrvatskoj je procesom erozije zahvaćeno više od milijun ha tla definiranog kao poljoprivredna površina, a erozija tla jedan je od čimbenika procesa degradacije tla. Uzgoj mahunarki, također utječe na smanjenje ispiranja hraniva iz tla i intenziviranje mikrobioloških procesa u tlu.U sklopu intervencije prihvatljive kulture su soja i mahunarke, odnosno usjevi koji imaju sposobnost stvaranja simbiotskih odnosa s kvržičnim bakterijama, odnosno fiksiraju dušik. Proteinski usjevi nakon žetve u tlu ostavljaju dušik čime se smanjuje potreba za korištenjem dušičnih gnojiva i u slijedećoj proizvodnoj godini, također utječu na povećanje ugljika u tlu.

Mahunarke imaju pozitivan učinak i na suzbijanje korova za sljedeće usjeve te stoga mogu pridonijeti smanjenju ili ukidanju uporabe herbicida. Prihvatljive kulture najznačajniji su izvor bjelančevina, što je bitno u postupku uzgoja stoke koja se hrani.Uzgoj visokovrijednih biljaka u proizvodnju znatno će se pridonijeti klimatskim zahtjevima.

Površine pod mahunarkama privlačne su pčelama, a također predstavljaju i sklonište za druge vrste što ima pozitivan učinak na bioraznolikost.

Objašnjenje kako je intervencija usklađena s Okvirnom direktivom o vodama (tj. Direktivom 2000/60/EZ).

Poljoprivrednici koji sudjeluju u proizvodno vezanoj potpori su aktivni poljoprivrednici i neovisno primaju li proizvodno vezanu potporu ili neki drugi oblik potpore, obvezni su pridržavati se propisane Direktive 2000/60/EC o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike kao i Direktive 91/676/EEZ o zaštiti voda od onečišćenja koje uzrokuju nitrati poljoprivrednog podrijetla. Odredbe obaju regulativa prenesene su i u nacionalno zakonodavstvo (Zakon o vodama, „Narodne novine“, br. 66/19 i 84/21) temeljem čega Republika Hrvatska donosi Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla. Cilj je ovoga Programa zaštita voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla radi postizanja dobrog stanja vodnih tijela površinskih i podzemnih voda u pogledu onečišćenja navedenim nitratima.

Poljoprivrednici su u obvezi provoditi propisane uvjete i mjere iz Akcijskog programa unutar područja proglašenih „ranjivima“ („Narodne novine“, br.130/12), a ujedno su i preporuka za postupanje svim poljoprivrednicima u Republici Hrvatskoj. Mjere se odnose na unošenje gnojiva s dušikom u tlo u vrijeme pogodno za agrotehničke zahvate, primjena stajskog gnojiva na način da se osiguraju što manji gubici i ravnomjerna raspodjela gnojiva, smanjiti hlapljenje amonijaka, na nezasijanim površinama stajski gnoj što prije unijeti u tlo, a gnojovku prije gnojenja treba promiješati, itd. Akcijskim programom zabranjuju se određeni postupci kod primjene gnojiva (na tlu zasićenom vodom, prekrivenim snijegom, poplavljenom tlu, nagnutim terenima uz vodotoke i sl.) kao i izlazak na poljoprivredne površine u određenom razdoblju. Kao rezultat, ne samo da se povećava kapacitet skladištenja vode i smanjuje površinsko otjecanje (rizik od poplava), već se prije svega dušik iz stočarstva bolje veže u tlu. Smanjuje se rizik od ispiranja i ulaska u obližnje vode ili podzemne vode.

Raspored WTO-a za EU u pogledu uljarica (Sporazum iz Blair
Housea): Je li intervencija usmjerena na neki od usjeva obuhvaćenih sporazumom (tj. soju, uljanu repicu, sjemenke suncokreta)?

☑ Da ☐ Ne

	Godina zahtjeva				
	2023	2024	2025	2026	2027
uljana repica/sjemenke uljane repice	0	0	0	0	0
suncokret (osim suncokretova sjemena konzumnog tipa)	0	0	0	0	0
soja	19.000	19.000	19.000	19.000	19.000

Je li intervencija djelomično ili u cijelosti financirana iz dodatnog financiranja za proteinske usjeve (ukupno najviše 2 %) u skladu s člankom 96. stavkom 3. Uredbe o strateškom planu?

☑ Da ☐ Ne

Ako je intervencija usmjerena na mješavinu mahunarki i trava: navedite najmanji udio mahunarki u mješavini.

50 %

Proizvodno vezana potpora dohotku dodijeljena za dudove svilce je potpora po životinji, kod koje se za upotrebu „grla” kao osnovne jedinice te potpore prvo mora pojasniti sljedeće:

Pojasnite stopu konverzije između te jedinice i „grla” (tj. koliko tih jedinica odgovara „jednom grlu”?) za potrebe, na primjer, pokazatelja.

nije primjenjivo

U napomenama se mogu navesti daljnja pojašnjenja (npr. obvezna masa jaja u kutiji)

9. Usklađenost s WTO-om

Narančasta kutija

Objašnjenje o tome poštuju li se, i ako da, na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe članka 6.5 ili Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi (plava kutija)

Narančasta kutija.

11. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
32.08.01. - Krmno proteinski usjevi	Prosječno		R.4; R.6; R.7; R.8

Objašnjenje i obrazloženje (uključujući fleksibilnost)

32.08.01. - Krmno proteinski usjevi

Potpora se dodjeljuje kao godišnja potpora. Minimalni iznos potpore se postavlja s 10 % odstupanja od iznosa potpore, maksimalni iznos potpore postavljen je s 20 % odstupanja i to zbog mogućeg manjeg broja zahtjeva ili nemogućnosti ispunjavanja svih kriterija od strane korisnika.

12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
32.08.01. - Krmno proteinski usjevi	Planirani jedinični iznos	186,08	186,08	186,08	186,08	186,08	
	Minimalni planirani jedinični iznos	167,47	167,47	167,47	167,47	167,47	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	223,30	223,30	223,30	223,30	223,30	
	O.10 (jedinica: Hektari)	40.280,55	40.280,55	40.280,55	40.280,55	40.280,55	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	37.477.023,70
UKUPNO	O.10 (jedinica: Hektari)	40.280,55	40.280,55	40.280,55	40.280,55	40.280,55	**Zbroj:** 201.402,75 **Maks.:** 40.280,55
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	37.477.023,70
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						

32.09. - Sjeme

Oznaka intervencije (država članica)	32.09.
Naziv intervencije	Sjeme
Vrsta intervencije	CIS(32) - Proizvodno vezana potpora dohotku
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.10. Broj hektara za koje se prima proizvodno vezana potpora dohotku

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Proizvodno vezana potpora dodjeljivat će se na području cijele Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
01	Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.4 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) koji je obuhvaćen potporom dohotku i podložan ispunjenju uvjeta
R.6 Postotak dodatnih izravnih plaćanja po hektaru za poljoprivredna gospodarstva koja ispunjavaju uvjete, a manja su od prosječne veličine poljoprivrednoga gospodarstva (u odnosu na prosjek)
R.7 Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)
R.8 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju proizvodno vezanu potporu dohotku za jačanje konkurentnosti, održivosti ili kvalitete

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Sjemenski krumpir i sjemenska roba su poljoprivredne kulture s visokim proizvodnim troškovima, a otežavajući čimbenik proizvodnje je planiranje proizvodnje sjemena uključujući i sjeme krumpira te cijene proizvođačkih i potrošačkih cijena ovih kultura koje se na godišnjoj razini mijenjaju i više od 50 posto.

Posljednjih godina bilježi se velika oscilacija cijena sjemenske robe.

Cilj je pružiti financijsku pomoć proizvođačima sjemena. Nadomještanje dijela troškova proizvodnje pomoći će proizvođačima sjemena te osigurati održivu i nižu cijenu inputa proizvođačima koji proizvode merkantilni poljoprivredni proizvod iz tog sjemena.

Proizvodno vezana potpora za sjeme dodjeljivat će se kroz četiri podintervencije: sjeme – kukuruz (isključujući sjeme konditorskog suncokreta), sjeme - krmno bilje, sjeme - povrće (uključujući krumpir) i sjeme - uljarice i predivo bilje (osim soje), isključujući sjeme konditorskog suncokreta.

Intervencija ima za cilj povećanje prihoda poljoprivrednika i utječe na otpornost poljoprivrednih gospodarstava čineći ih atraktivnijim u odnosu na druge gospodarske grane. Intervencija bi trebala biti stimulativna u pogledu zapošljavanja te pozitivno djelovati na otpornost u sustavu poljoprivredne proizvodnje u smislu negativnog utjecaja klimatskih promjena.

Potpora se dodjeljuje kao godišnja potpora po hektaru, a kako bi potpora bila dodijeljena moraju biti ispunjeni kriteriji prihvatljivosti.

Korisnik podintervencije mora ispuniti sve kriterije prihvatljivosti

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem te, ako je primjenjivo, druge odgovarajuće obveze.

Prihvatljivi korisnici su aktivni poljoprivrednici koji ispunjavaju uvjete prihvatljivosti.

Za potporu je prihvatljiva proizvodnja sjemenskih usjeva sljedećih skupina bilja:

- povrća, uključujući krumpir (sve biljne vrste iz grupe povrća, uključujući krumpir, kukuruz šećerac i kukuruz kokičar, prema sortnim listama Republike Hrvatske ili Zajedničkom katalogu sorata EU - Common catalogue),
- krmnog bilja (sve biljne vrste iz grupe krmnog bilja prema sortnim listama Republike Hrvatske ili Zajedničkom katalogu sorata EU - Common catalogue),
- uljarice i predivo bilje (sve biljne vrste iz grupe uljarice i predivo bilje osim soje), prema sortnim listama Republike Hrvatske ili Zajedničkom katalogu sorata EU - Common catalogue), isključujući sjeme konditorskog suncokreta
- kukuruz (*Zea mays L.*), isključujući sjeme kukuruza šećerca i kukuruza kokičara

U godini podnošenja zahtjeva mora biti ispunjen:

- za kukuruz, krmno bilje, uljarice i predivo bilje (sve biljne vrste iz grupe uljarice i predivo bilje osim soje), isključujući sjeme konditorskog suncokreta - kriterij minimalne površine od 1,00 ha pod jednom od prihvatljivih skupina
- za povrće, uključujući krumpir, kukuruz šećerac i kukuruz kokičar - kriterij minimalne površine od 0,10 ha
- upisani u Upisnik dobavljača poljoprivrednog sjemena za registraciju proizvodnje
- evidentirana godišnja prijava proizvodnje sjemena pri Hrvatskoj agenciji za poljoprivredu i hranu za tekuću godinu
- proizvodnja genetski modificiranih sjemenskih usjeva nije prihvatljiva.

Kako bi potpora bila dodijeljena korisnik mora imati:

- uvjerenje o priznavanju sjemenskog usjeva.

Korisnik, u godini u kojoj je prvi put podnio zahtjev za potporu, mora završiti edukaciju ili individualno savjetovanje na temu održive proizvodnje.

Prvom godinom podnošenja zahtjeva za potporu smatra se godina u kojoj je korisnik završio edukaciju i za koju mu je isplaćena potpora.

Program edukacije i individualnog savjetovanja propisat će se nacionalnim propisima.

Za potporu nisu prihvatljive površine prijavljene u intervenciji 32.05. i 32.08.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Opseg i iznosi potpore

Opis

Potpora se dodjeljuje kao godišnja potpora po hektaru

Izračun visine potpore temelji se na popisu potrebnih ulaganja u proizvodnju sjemena te usporedbi koliko su ta ulaganja koštala u prethodnom razdoblju, a koliko koštaju danas. Kod izračuna visine potpore uzimao se u obzir i podatak o padu proizvodnje deklariranog sjemena ovih kultura kroz godine. Proizvodnja sjemena žitarica je u razdoblju od 2014. do 2020. prepolovljena dok se sjemenskog krumpira proizvodi oko 30 % manje.

Također, kod izračuna iznosa potpore u obzir je uzet porast cijene proizvodnje, u 2022. godini u odnosu na prethodnu godinu došlo je do porasta troškova proizvodnje za skoro 40%.

Zbog poremećaja na tržištu, povećanja cijena ulaznih troškova te narušenog proizvodnog potencijala, dolazi do smanjenja proizvodnje i proizvođača.

Planirani jedinični iznosi određeni su uzimajući u obzir utvrđene potrebe, troškove i prihode u kombinaciji s proizvodno vezanom potporom kako bi se osigurali stabilniji prihodi poljoprivrednih gospodarstava koja se bave proizvodnjom sjemenskog materijala, a krajnji cilj nije samo pomoć sektoru sjemenarske proizvodnje već smanjiti cijenu sjemena i osigurati dostatnu količinu finalnog poljoprivrednog proizvoda te omogućiti obnavljanje narušenog proizvodnog potencijala.

Vrijednost međufazne potrošnje sjemena i sadnica, promatrano u milijunima kuna, bilježi rast od 14,46%, odnosno sa 701,90 u 2020. godini na 803,35 koliko je bilo u 2019. dok u ukupnoj međufaznoj potrošnji sjeme i sadni materijal ima udio od 8,21 % u 2020. godini.

Predmetna mjera će nadoknaditi razliku, tj. pokriti povećanje nastalih troškova proizvodnje kao što su prvenstveno troškovi gnojiva, goriva, ljudskog rada ili sredstava za zaštitu bilja. Svakoj od ovih stavki porasla je cijena od minimalno 10% (sredstva za zaštitu bilja) do 300-400% (mineralna gnojiva).

U uvjetima poskupljenja primarnih proizvoda došlo je do disproporcije između potencijalne vrijednosti sjemenske i merkantilne proizvodnje koja izrazito negativno utječe na opstanak sjemenske proizvodnje u RH.

U ovim vremenima važno je održati stratešku sjemensku proizvodnju za vlastite potrebe. Ciljana visina potpore nadoknađuje nastale razlike u cijenama do mjere koja bi bila dovoljna da sjemenska proizvodnja kao takva opstane. S ciljem sprečavanja deficita sjemena na domaćem tržištu i u regiji, nameće se potreba stabilizacije i povećanja sjemenske proizvodnje. Treba napomenuti da predloženi okvir potpore subvencionira dio cijene koštanja sjemenske proizvodnje.

8. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Obrazloženje poteškoća s kojima se suočavaju ciljani sektori/proizvodnja ili obuhvaćene vrste poljoprivredne proizvodnje

Proizvodnja sjemenske robe zahtjeva posebna znanja te suvremenu tehnologiju proizvodnje.

Prosječni prinosi krumpira u Hrvatskoj su niski, svega 15,1 t/ha rani i 20,9 t/ha kasni krumpir te uvelike ovise o utjecaju vremenskih prilika.

Na proizvodnju znatno utječe navodnjavanje, a površine koje se u RH navodnjavaju su male, u Međimurju se navodnjava manje od 10 posto površina pod krumpirom.

Sjemensku proizvodnju karakteriziraju visoki proizvodni troškovi, a otežavajući čimbenik proizvodnje je planiranje proizvodnje merkantilnih poljoprivrednih proizvoda iz tog sjemena te cijeneproizvođačkih i potrošačkih cijena ovih kultura se na godišnjoj razini mijenjaju i više od 50 posto. Zbog tržišnih poremećaja poljoprivredni proizvođači sjemena dovedeni su u situaciju manjka likvidnosti ili čak potpune nelikvidnosti.

Sjemenski krumpir se proizvodi na malom broju hektara koji se još dodatno iz godine u godinu smanjuje, proizvodnja se uglavnom odvija na području Like (Lovinac) i Žumberka, a proizvodnja krumpira konzumnog (tržišno orijentiranog) u kontinentalnom dijelu Hrvatske smještena je na području Međimurja (Belica) i Like, dok se industrijski krumpir za potrebe tvornica čipsa u Hercegovcu i Donjem Miholjcu.

Porast cijena inputa (goriva, sredstava za zaštitu bilja…) doveo je do povećanja cijena proizvodnje sjemena, a što se odražava na proizvodnju merkantilnih poljoprivrednih proizvoda iz tog sjemena što u konačnici ima za posljedicu nedostatak istih na tržištu.

Unatoč pogodnim uvjetima proizvodnje površine pod sjemenskom robom i drugim kulturama u Hrvatskoj se iz godine u godinu smanjuju.

Od ukupno 300.000 ha površina pod merkantilnim kukuruzom, gotovo 50% površina je zasijano sjemenom proizvedenim u RH. Zamjetan je pad proizvodnje sjemena nakon ulaska RH u EU. Površina pod sjemenskom proizvodnjom kukuruza smanjila se sa 4.600 ha na 1.200 ha, uz naznaku daljnjeg pada. Posljednjih deset godina proizvodnja je sve manja. Ovaj pad u proizvodnji odrazio s i na sektor stočarstva jer je nabava sjemena postala otežana, pogotovo u vrijeme COVID-19 pandemije. RH ima razvijeno

oplemenjivanje kukuruza, odnosno stvaranje novih hibrida što je preduvjet proizvodnje kvalitetnog sjemena, a što može biti čimbenik zaustavljanja negativnog trenda u proizvodnji sjemena kukuruza. Proizvodnja sjemena kukuruza je teška, skupa i rizična zbog prostorne izolacije koju mora zadovoljiti proizvođač što postaje sve veći problem koji ima za posljedicu pad proizvodnje sjemena kukuruza.

Također, u sektoru proizvodnje sjemena uljarica i predivog bilja sve biljne vrste, osim soje i lana, bilježe pad ili izostanak proizvodnje. Proizvodnja je izostala kod bundeve uljne (pad sa 17 ha na 0 ha), suncokreta (pad sa 779 ha na 0 ha) i uljane tikvice (sa 12 ha na 0 ha), a smanjena kod uljane repice (pad sa 180 ha na 32 ha) i uljane rotkvice (pad sa 66 ha na 33 ha). Sjeme ostalih vrsta uljarica i predivog bilja se u RH ne proizvodi. U proizvodnji sjemena uljarica i predivog bilja prisutno je napuštanje, odnosno pad proizvodnje određenih vrsta sjemena.

Proizvodnja sjemena povrća bilježe drastičan pad ili potpuni izostanak proizvodnje. Proizvodnja sjemena povrća pala je sa 92 ha na 56 ha, uz naznaku daljnjeg pada. Zadnjih deset godina proizvodnja sjemena je sve manja. Jedan od uzroka pada proizvodnje sjemena povrća je što RH nema razvijenu selekciju i organiziranu proizvodnju. Zbog izostanka proizvodnje sjemena povrća proizvođači povrća su prisiljeni nabavljati sjeme na drugim tržištima, zadnjih desetak godina gotovo u potpunosti. Time je sektor povrćarstva doveden u neravnopravan položaj u odnosu na druge DČ jer je tako nabavljeno sjeme skuplje od lokalno proizvedenog sjemena. Također, proizvodnja čuvanih odnosno autohtonih i tradicijskih sorti u RH je neznatna

Koji je cilj intervencije u pogledu ciljanih sektora/proizvodnje ili obuhvaćenih vrsta poljoprivredne proizvodnje?

☐ za poboljšanje konkurentnosti

☐ za poboljšanje kvalitete

☑ za poboljšanje održivosti

Kako će se intervencijom riješiti utvrđene poteškoće u skladu s tim ciljem (tj. objašnjenje usmjerenosti)?

Sjemenska roba koja se nalazi na tržištu mora proći različite kontrole, a na tržište može doći samo ispravno, i sjeme propisane kakvoće. Postupak ovakve proizvodnje zahtjeva dodatne troškove, a isti proizlaze iz potrebe za većim manualnim radom, izoliranošću parcela, a sve dodatno poskupljuju poremećaji uslijed globalnog zatopljenja. Međutim, ovakav postupak proizvodnje garancija je proizvođaču merkantilne robe kako dobiva željeni materijal za svoju poljoprivrednu proizvodnju i zdravo sjeme kao preduvjet kvalitetnije proizvodnje.

Cilj RH je povećati proizvodnju kvalitetnog sjemena dobivenog u kontroliranim uvjetima. Biljna genetika, odnosno korištenje oplemenjenih sorti pridonosi povećanim prinosima i utječe na smanjenu uporabu gnojiva i pesticida u kasnijoj merkantilnoj proizvodnji, a također doprinosi otpornosti u smislu negativnog utjecaja klimatskih promjena.

Ukrajina ima velike površine pod kukuruzom i uljaricama, međutim ista je i baza za sjemensku proizvodnju, stoga je rat negativno utjecao i na opskrbu sjemenom ali i na cijene sjemena na tržištu. Cilj RH je osigurati dovoljnu ili približno dovoljnu količinu sjemena za sjetvu merkantilnih kultura. Moderna poljoprivreda zahtijeva brzo i učinkovito umnožavanje, a kasnije u proizvodnji ujednačeno nicanje, smanjene probleme s korovima, bolestima i zemljišnim štetočinama.

Viša cijena repromaterijala koji se koristi u proizvodnji merkantilnih kultura ali i globalno zatopljenje predstavlja prijetnju i preduvjet je smanjenja površina pod istima.

Hrana, poljoprivredni proizvod, osim kvalitetom ,svoju cijenu formira i temeljem ponude i potražnje, stoga je za očekivati kako će osnovne živežne namirnice imati višu cijenu uslijed njihovog nedostatka na tržištu, a nedostatak se osjeti već sad.

Nedostatak merkantilnih kultura je moguće ublažiti zasijavanjem većih površina pod istim, međutim sjeme je skupo te proizvođači zasijavaju manje površine, a za sjetvu koriste i mogućnost zasijavanja površina pod strnim žitaricama, uljaricama i predivim biljem sjemena vlastite proizvodnje. Sjetva nedorađenog sjemena doprinosi širenju korova, bolesti i karantenski štetnih organizama, čime se ugrožava vlastita proizvodnja, ali i proizvodnja na susjednim parcelama.

Cilj RH je korištenje certificiranog sjemena koje jamči visok stupanj čistoće i klijavosti, s druge strane, stvara potencijal u smislu jačanja kapaciteta za prilagodbu klimatskim promjenama i smanjenju utjecaja

štetnika i bolesti.

Sjeme koje se sije u svrhu proizvodnje merkantilnih kultura mora biti prilagođeno okruženju u kojem uzgajaju. Takva proizvodnja pozitivno utječe na prinose i smanjenu uporabu vode, pesticida i gnojiva, a proizvodnja sjemena kao i merkantilnih kultura iz tog sjemena ima pozitivan utjecaj i na insekte kao oprašivače.

Zadržavanje proizvodnje pozitivno utječe na gospodarski, ekološki i društveni aspekt.

Proizvodno vezana potpora igra važnu ulogu u široj sektorskoj strategiji, koja se bavi identificiranim poteškoćama stanja u sektoru u pogledu dugoročnog poboljšanja, a sama proizvodno vezana potpora pruža trenutni potporu za opstanak ove proizvodnja. Međutim kako bi se pomoglo sektoru potrebna je sinergija sa drugim intervencijama (više detalja u poglavlju 3.5.11) koje imaju za cilj poticanje dugoročno poboljšanje stanja sektora.

Osim agroekoloških uvjeta, kvaliteta i kvantiteta proizvodnje ovisi o korištenju moderne tehnike i primjeni suvremenih tehnoloških procesa.

Za očekivati je da će poljoprivredna gospodarstva iz sektora sjemenske proizvodnje u budućnosti koristiti potporu drugih intervencija Strateškog plana.

Očekuje se da će poljoprivrednici, kroz ulaganja u fizičku imovinu, unaprijediti proces proizvodnje, međutim zasigurno isto neće moći napraviti svi korisnici proizvodno vezane potpore.

Mogućnost pohađanja tečaja u intervencijama proizvodno vezane potpore za cilj ima omogućiti pristup znanju i informacijama o novim tehnikama i tehnologijama proizvodnje.

Nova stečena znanja trebala bi rezultirati boljim poznavanjem proizvodnje i korištenjem suvremenih tehnologija čime bi se povećala kvaliteta i kvantiteta proizvodnje.

Koji su sektori obuhvaćeni?

Sjeme

Obrazloženje važnosti ciljanih sektora/proizvodnje ili obuhvaćenih vrsta poljoprivredne proizvodnje

U sjemenskoj proizvodnji, odnosno certificiranju sjemena, u razdoblju od 2015. do 2020. godine zamjećuju se oscilacije, a najzastupljenije sjemenske kulture u proizvodnji su ozima pšenica, soja, ozimi ječam i kukuruz. Žitarice i krumpir temelj su prehrane ljudi i stoke jer su vrlo važna osnovna sirovina u cijelom svijetu. Tržni poremećaji i negativni klimatski utjecaj odražavaju se i na sjemensku proizvodnju, što dovodi do povećanja cijena sjemena kao i manjka sjemenskog materijala na tržištu. Više cijene inputa dovode do toga da poljoprivredna gospodarstva proizvode žitarice i krumpir na manjim površinama, što u konačnici dovodi do nedostatka istih na tržištu, a isto se odnosi i na proizvodnju povrća, te krmnog bilja.

Potporom se nastoji stabilizirati tržište, sanirati pretrpljeni gubici, osigurati likvidnost poljoprivrednih gospodarstava i očuvati razina proizvodnje sjemena s ciljem zadržavanja primarne proizvodnje iz prijašnjeg razdoblja.

Posljedično će se zadržati postojeća razina zaposlenosti, osigurati određene količine sjemena prvenstveno za domaće potrebe i spriječiti poremećaj u lancu opskrbe sjemenom.

Indirektni utjecaj se očekuje i na djelatnike u proizvodnji sjemena i distribuciji, gdje je danas je ukupno u Republici Hrvatskoj angažirano 6.730 djelatnika (bez sezonskih radnika), a sjeme proizvedeno i certificirano u Republici Hrvatskoj zbog svoje kvalitete prepoznato je diljem svijeta

Objašnjenje kako je intervencija usklađena s Okvirnom direktivom o vodama (tj. Direktivom 2000/60/EZ).

Poljoprivrednici koji sudjeluju u proizvodno vezanoj potpori su aktivni poljoprivrednici i neovisno primaju li proizvodno vezanu potporu ili neki drugi oblik potpore, obvezni su pridržavati se propisane Direktive 2000/60/EC o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike kao i Direktive 91/676/EEZ o zaštiti voda od onečišćenja koje uzrokuju nitrati poljoprivrednog podrijetla. Odredbe obaju regulativa prenesene su i u nacionalno zakonodavstvo (Zakon o vodama, „Narodne novine“, br. 66/19 i 84/21) temeljem čega Republika Hrvatska donosi Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla. Cilj je ovoga Programa zaštita voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla radi postizanja dobrog stanja vodnih tijela površinskih i podzemnih voda u pogledu onečišćenja navedenim nitratima.

Poljoprivrednici su u obvezi provoditi propisane uvjete i mjere iz Akcijskog programa unutar područja proglašenih „ranjivima“ („Narodne novine“, br. 130/12), a ujedno su i preporuka za postupanje svim

poljoprivrednicima u Republici Hrvatskoj. Mjere se odnose na unošenje gnojiva s dušikom u tlo u vrijeme pogodno za agrotehničke zahvate, primjena stajskog gnojiva na način da se osiguraju što manji gubici i ravnomjerna raspodjela gnojiva, smanjiti hlapljenje amonijaka, na nezasijanim površinama stajski gnoj što prije unijeti u tlo, a gnojovku prije gnojenja treba promiješati, itd. Akcijskim programom zabranjuju se određeni postupci kod primjene gnojiva (na tlu zasićenom vodom, prekrivenim snijegom, poplavljenom tlu, nagnutim terenima uz vodotoke i sl.) kao i izlazak na poljoprivredne površine u određenom razdoblju. Kao rezultat, ne samo da se povećava kapacitet skladištenja vode i smanjuje površinsko otjecanje (rizik od poplava), već se prije svega dušik iz stočarstva bolje veže u tlu. Smanjuje se rizik od ispiranja i ulaska u obližnje vode ili podzemne vode.

Je li intervencija djelomično ili u cijelosti financirana iz dodatnog financiranja za proteinske usjeve (ukupno najviše 2 %) u skladu s člankom 96. stavkom 3. Uredbe o strateškom planu?

☐ Da ☑ Ne

Ako je intervencija usmjerena na mješavinu mahunarki i trava: navedite najmanji udio mahunarki u mješavini.

nije primjenjivo

Proizvodno vezana potpora dohotku dodijeljena za dudove svilce je potpora po životinji, kod koje se za upotrebu „grla” kao osnovne jedinice te potpore prvo mora pojasniti sljedeće:

Pojasnite stopu konverzije između te jedinice i „grla” (tj. koliko tih jedinica odgovara „jednom grlu”?) za potrebe, na primjer, pokazatelja.

nije primjenjivo

U napomenama se mogu navesti daljnja pojašnjenja (npr. obvezna masa jaja u kutiji)

9. Usklađenost s WTO-om

Narančasta kutija

Objašnjenje o tome poštuju li se, i ako da, na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe članka 6.5 ili Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi (plava kutija)

Narančasta kutija.

11. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
32.09.01. - Sjeme - kukuruz (isključujući sjeme kukuruza šećerca i kukuruza kokičara)	Prosječno		R.4; R.6; R.7; R.8
32.09.02. - Sjeme - krmno bilje	Prosječno		R.4; R.6; R.7; R.8
32.09.03. - Sjeme - povrće (uključujući krumpir, kukuruz šećerac i kukuruz kokičar)	Prosječno		R.4; R.6; R.7; R.8
32.09.04. - Sjeme - uljarice i predivo bilje (osim soje i konditorskog suncokreta)	Prosječno		R.4; R.6; R.7; R.8

Objašnjenje i obrazloženje (uključujući fleksibilnost)

32.09.01. - Sjeme - kukuruz (isključujući sjeme kukuruza šećerca i kukuruza kokičara)

Potpora se dodjeljuje kao godišnja potpora. Minimalni iznos potpore se postavlja s 10 % odstupanja od iznosa potpore, maksimalni iznos potpore postavljen je s 20 % odstupanja i to zbog mogućeg manjeg broja zahtjeva ili nemogućnosti ispunjavanja svih kriterija od strane korisnika.

32.09.02. - Sjeme - krmno bilje

Potpora se dodjeljuje kao godišnja potpora. Minimalni iznos potpore se postavlja s 10 % odstupanja od iznosa potpore, maksimalni iznos potpore postavljen je s 20 % odstupanja i to zbog mogućeg manjeg broja zahtjeva ili nemogućnosti ispunjavanja svih kriterija od strane korisnika.

32.09.03. - Sjeme - povrće (uključujući krumpir, kukuruz šećerac i kukuruz kokičar)

Potpora se dodjeljuje kao godišnja potpora. Minimalni iznos potpore se postavlja s 10 % odstupanja od iznosa potpore, maksimalni iznos potpore postavljen je s 20 % odstupanja i to zbog mogućeg manjeg broja zahtjeva ili nemogućnosti ispunjavanja svih kriterija od strane korisnika.

32.09.04. - Sjeme - uljarice i predivo bilje (osim soje i konditorskog suncokreta)

Potpora se dodjeljuje kao godišnja potpora. Minimalni iznos potpore se postavlja s 10 % odstupanja od iznosa potpore, maksimalni iznos potpore postavljen je s 20 % odstupanja i to zbog mogućeg manjeg broja zahtjeva ili nemogućnosti ispunjavanja svih kriterija od strane korisnika.

12. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
32.09.01. - Sjeme - kukuruz (isključujući sjeme kukuruza šećerca i kukuruza kokičara)	Planirani jedinični iznos	666,64	666,64	666,64	666,64	666,64	
	Minimalni planirani jedinični iznos	598,86	599,98	599,98	599,98	599,98	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	799,97	799,97	799,97	799,97	799,97	
	O.10 (jedinica: Hektari)	1.350,00	1.350,00	1.350,00	1.350,00	1.350,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	899.964,00	899.964,00	899.964,00	899.964,00	899.964,00	4.499.820,00
32.09.02. - Sjeme - krmno bilje	Planirani jedinični iznos	495,00	495,00	495,00	495,00	495,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	445,50	445,50	445,50	445,50	445,50	

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno 2024.–2028.
	Kalendarska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	594,00	594,00	594,00	594,00	594,00	
	O.10 (jedinica: Hektari)	660,00	660,00	660,00	660,00	660,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	326.700,00	326.700,00	326.700,00	326.700,00	326.700,00	1.633.500,00
32.09.03. - Sjeme - povrće (uključujući krumpir, kukuruz šećerac i kukuruz kokičar)	Planirani jedinični iznos	495,00	495,00	495,00	495,00	495,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	445,50	445,50	445,50	445,50	445,50	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	594,00	594,00	594,00	594,00	594,00	
	O.10 (jedinica: Hektari)	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	49.500,00	49.500,00	49.500,00	49.500,00	49.500,00	247.500,00
32.09.04. - Sjeme - uljarice i predivo bilje (osim soje i konditorskog suncokreta)	Planirani jedinični iznos	495,00	495,00	495,00	495,00	495,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	445,50	445,50	445,50	445,50	445,50	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	594,00	594,00	594,00	594,00	594,00	
	O.10 (jedinica: Hektari)	150,00	150,00	150,00	150,00	150,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	74.250,00	74.250,00	74.250,00	74.250,00	74.250,00	371.250,00
UKUPNO	O.10 (jedinica: Hektari)	2.260,00	2.260,00	2.260,00	2.260,00	2.260,00	**Zbroj:** 11.300,00 **Maks.:** 2.260,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	1.350.414,00	1.350.414,00	1.350.414,00	1.350.414,00	1.350.414,00	6.752.070,00
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						

5.2. Sektorske intervencije

Voće i povrće

Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
47.01.01. - Voće i povrće	Prosječno		R.10; R.11; R.12; R.15; R.16; R.28; R.5; R.9

Opis

47.01.01. - Voće i povrće

Jedinični iznos EU potpore predstavlja EU doprinos operativnom fondu proizvođačke organizacije. Budući da model zajedničkog rada u okviru proizvođačkih organizacija u Republici Hrvatskoj nije u potpunosti prihvaćen od strane poljoprivrednika tako je i njihova spremnost na osnivanje operativnog fonda i deponiranje zajedničkih financijskih sredstava kao obrtnih sredstva i jamstva za provedbu planiranih aktivnosti u okviru odobrenih operativnih programa još uvijek neznatna i niska.

Relativno nizak jedinični iznos EU potpore posljedica je, na temelju dosadašnjih iskustava i pokazatelja, stanja u kojemu porast broja proizvođačkih organizacija koje provode operativne programe nije popraćen odgovarajućim intenzitetom i dinamikom povećanja ukupne vrijednosti utržene proizvodnje.

Projekcija za 2023. godinu napravljena je na temelju poznatih podataka, za 2024. na temelju projekcije potencijala subjekata koji su zainteresirani za stjecanje statusa proizvođačke organizacije u smislu visine/iznosa vrijednosti utržene proizvodnje.

Projekcije potencijala subjekata koji su zainteresirani za stjecanje statusa proizvođačke organizacije ukazuju kako nije realno očekivati da će zahtjev podnositi subjekti koji imaju visoke vrijednosti utržene proizvodnje. Stoga je projekcija iznosa vrijednosti utržene proizvodnje temeljena na iznosu kojim se ispunjavaju minimalni uvjeti za priznavanje, a to je 3 mil. kuna.

Zbog toga dolazi do obrnuto proporcionalnog učinka u kojemu broj se proizvođačkih organizacija povećava, a vrijednost utržene proizvodnje po pojedinoj proizvođačkoj organizaciji ostaje u visini/na razini praga za priznavanje (ispunjavanje minimalnih uvjeta), što rezultira neproporcionalnošću ovih dviju veličina.

Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
47.01.01. - Voće i povrće	Planirani jedinični iznos (ukupni rashodi Unije u EUR)	82.000,00	52.166,00	153.500,00	168.850,00	185.735,00	
	O.35 (jedinica: Operativni programi)	3,00	6,00	1,00	1,00	1,00	
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	246.000,00	313.000,00	153.500,00	168.850,00	185.735,00	1.067.085,00

INVRE(47(1)(a)) - - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, istraživanje i eksperimentalne i inovativne metode proizvodnje te druga djelovanja

47.1.a.01. - Ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu

Oznaka intervencije (država članica)	47.1.a.01.
Naziv intervencije	Ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu
Vrsta intervencije	INVRE(47(1)(a)) - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, istraživanje i eksperimentalne i inovativne metode proizvodnje te druga djelovanja
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

SEKTORSKI CILJ ZPP-a Oznaka + opis
COMP(46(c)) poboljšanje srednjoročne i dugoročne konkurentnosti, osobito modernizacijom
CONC(46(b)) koncentriranje ponude i stavljanje na tržište predmetnih proizvoda, među ostalim izravnim stavljanjem na tržište

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju
SO3 Poboljšanje položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
05	Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije	Visok	Da
06	Unaprijediti horizontalnu i vertikalnu povezanost proizvođača	Srednji	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.10 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u skupinama proizvođača, organizacijama proizvođača, lokalnim tržištima, kratkim lancima opskrbe i sustavima kvalitete kojima je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a
R.11/Voće i povrće Udio vrijednosti proizvodnje stavljene na tržište po organizacijama proizvođača ili skupinama proizvođača s operativnim programima u određenim sektorima
R.9 Udio poljoprivrednika koji primaju potporu za ulaganja u restrukturiranje i modernizaciju, uključujući poboljšanje učinkovitosti resursa

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Cilj intervencije je podizanje razine kratkoročne i dugoročne konkurentnosti primarnih poljoprivrednih gospodarstava i jačanju njihovog položaja u lancu vrijednosti opskrbe hranom. Intervencija se odnosi na ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu u sljedećim fazama: primarna proizvodnja, prerada, skladištenje (čuvanje) i priprema proizvoda za tržište. Očekivani rezultati provedbe ove intervencije su povećan udjel poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za ulaganja u restrukturiranje i

modernizaciju, povećan udjel poljoprivrednih gospodarstva koja djeluju kroz organizacije proizvođača u skladu s Uredbom o Zajedničkoj organizaciji tržišta (EU) br. 1308/2013 i povećan udjel vrijednosti proizvodnje stavljen na tržište preko organizacija proizvođača u skladu s Uredbom o Zajedničkoj organizaciji tržišta (EU) br. 1308/2013.

Za potporu su prihvatljive aktivnosti poput:

- izgradnje, rekonstrukcije i opremanja staklenika i plastenika,
- izgradnje, rekonstrukcije i opremanja sustava zaštite (protiv tuče, kiše, mraza),
- izgradnje, rekonstrukcije i opremanja skladišnih - rashladnih kapaciteta,
- ulaganja u poboljšanje postojećih skladišnih tehnologija (CA, ULO),
- ulaganja u nabavu uređaja predviđenih za čišćenje i održavanja prostora gdje se skladišti voće i povrće,
- ulaganja u opremu za berbu, sortiranje i pakiranje, pranje, označavanje,
- ulaganja u opremu za sušenje, pakiranje, zamrzavanje,
- kupnja ili nadogradnja računalnog softvera
- ulaganja u dionice ili kapital trgovačkih društava koja neposredno pridonose postizanju ciljeva operativnog programa.

Intervencija se provodi u skladu s aktualnim posebnim programom potpore u sektoru voća i povrća (https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/plants-and-plant-products/fruits-and-vegetables/country-files_en#croatia) i Pravilnikom o provedbi Nacionalne strategije za održive operativne programe proizvođačkih organizacija u sektoru voća i povrća za razdoblje od 2021. do 2023. godine.

Korisnici su priznate proizvođačke organizacije, udruženja priznatih proizvođačkih organizacija, priznate transnacionalne proizvođačke organizacije sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, kao i priznata udruženja transnacionalnih proizvođačkih organizacija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, u sektoru voća i povrća, s odobrenim operativnim programom. Intervencija se može provoditi i na pojedinačnim poljoprivrednim gospodarstvima članova navedenih organizacija proizvođača.

6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Osnova za dodjelu potpore je operativni fond organizacije proizvođača. Potpora se sastoji od financijske pomoći Unije i Nacionalne financijske pomoći. Financijska pomoć Unije izračunava na temelju visine vrijednosti utržene proizvodnje proizvođačke organizacije u referentnom razdoblju, a jednaka je iznosu financijskih doprinosa članova organizacije proizvođača ili same organizacije proizvođača, ili oboje. Financijska pomoć Unije temelji se na troškovima koji su stvarno isplaćeni i ograničena je na 50 % stvarnih rashoda u skladu s člankom 52. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 2021/2115. Navedeno ograničenje može se i povećati u skladu s člankom 52. stavcima 3.,4.,5. i 6. Uredbe (EU) br. 2021/2115. Nacionalna financijska pomoć dodjeljuje se u skladu s člankom 53. Uredbe (EU) br. 2021/2115.

7. Dodatne informacije o vrsti intervencije

Odobrenje operativnog programa bit će uvjetovano ispunjenjem obveza iz članka 11. Uredbe (EU) 2022/126 pri čemu postotak potencijalne uštede vode mora biti najmanje 5 % ako tehnički parametri postojeće instalacije ili infrastrukture već osiguravaju visok stupanj učinkovitosti (prije ulaganja).

8. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 11 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja prihvatljivih produktivnih ulaganja s ciljem poticanja strukturne prilagodbe korisnika u sektoru voća i povrća. Sukladno zahtjevima točke 11. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a, Strateški plan definira kriterije prihvatljivosti ulaganja za potporu, koja nije uvjetovana vrstom ili obujmom proizvodnje, niti je povezana s cijenom proizvoda.

47.1.a.02. - Istraživanja, eksperimentalne i inovativne metode proizvodnje

Oznaka intervencije (država članica)	47.1.a.02.
Naziv intervencije	Istraživanja, eksperimentalne i inovativne metode proizvodnje
Vrsta intervencije	INVRE(47(1)(a)) - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, istraživanje i eksperimentalne i inovativne metode proizvodnje te druga djelovanja
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

SEKTORSKI CILJ ZPP-a Oznaka + opis
REDE(46(d)) istraživanje i razvoj održivih metoda proizvodnje, uključujući otpornost na štetne organizme, otpornost na bolesti životinja te ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu tim promjenama, inovativne prakse i proizvodne tehnike za poticanje gospodarske konkurentnosti i jačanje tržišnih kretanja

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju
SO3 Poboljšanje položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu
XCO Međusektorski cilj modernizacije sektora poticanjem i razmjenom znanja, inovacija i digitalizacije u poljoprivredi i ruralnim područjima te promicanjem njihove primjene

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
05	Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije	Visok	Da
06	Unaprijediti horizontalnu i vertikalnu povezanost proizvođača	Srednji	Da
24	Unaprijediti pristup istraživanjima i razvoju te korištenje znanja i tehnologija u poljoprivredi	Srednji	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.10 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u skupinama proizvođača, organizacijama proizvođača, lokalnim tržištima, kratkim lancima opskrbe i sustavima kvalitete kojima je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a
R.11/Voće i povrće Udio vrijednosti proizvodnje stavljene na tržište po organizacijama proizvođača ili skupinama proizvođača s operativnim programima u određenim sektorima
R.9 Udio poljoprivrednika koji primaju potporu za ulaganja u restrukturiranje i modernizaciju, uključujući poboljšanje učinkovitosti resursa

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Cilj intervencije je podizanje razine kratkoročne i dugoročne konkurentnosti i jačanje tržišne orijentiranosti primarnih poljoprivrednih proizvođača kroz usmjerenost k istraživanjima, tehnologiji i digitalizaciji. Intervencija se odnosi na ulaganja povezana s uvođenjem inovativnih praksi i proizvodnih

tehnika sa ciljem poticanja i postizanja gospodarske konkurentnosti radi učinkovitijeg odgovora na tržišna kretanja. Očekivani rezultat provedbe ove intervencije je povećan udjel poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za aktivnosti ulaganja u modernizaciju povezanih s uvođenjem inovativnih praksi i proizvodnih tehnika.

Najmanje 2% izdataka odobrenog operativnog programa mora uključivati intervencije vezane uz cilj iz članka 46. točke (d).

Intervencija se provodi u skladu s aktualnim posebnim programom potpore u sektoru voća i povrća (https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/plants-and-plant-products/fruits-and-vegetables/country-files_en#croatia) i Pravilnikom o provedbi Nacionalne strategije za održive operativne programe proizvođačkih organizacija u sektoru voća i povrća za razdoblje od 2021. do 2023. godine (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_12_141_2741.html).

Korisnici su priznate proizvođačke organizacije, udruženja priznatih proizvođačkih organizacija, priznate transnacionalne proizvođačke organizacije sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, kao i priznata udruženja transnacionalnih proizvođačkih organizacija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, u sektoru voća i povrća, s odobrenim operativnim programom. Intervencija se može provoditi i na pojedinačnim poljoprivrednim gospodarstvima članova navedenih organizacija proizvođača.

6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Osnova za dodjelu potpore je operativni fond organizacije proizvođača. Potpora se sastoji od financijske pomoći Unije i Nacionalne financijske pomoći. Financijska pomoć Unije izračunava na temelju visine vrijednosti utržene proizvodnje proizvođačke organizacije u referentnom razdoblju, a jednaka je iznosu financijskih doprinosa članova organizacije proizvođača ili same organizacije proizvođača, ili oboje. Financijska pomoć Unije temelji se na troškovima koji su stvarno isplaćeni i ograničena je na 50 % stvarnih rashoda u skladu s člankom 52. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 2021/2115. Navedeno ograničenje može se i povećati u skladu s člankom 52. stavcima 3.,4.,5. i 6. Uredbe (EU) br. 2021/2115. Nacionalna financijska pomoć dodjeljuje se u skladu s člankom 53. Uredbe (EU) br. 2021/2115.

7. Dodatne informacije o vrsti intervencije

Odobrenje operativnog programa bit će uvjetovano ispunjenjem obveza iz članka 11. Uredbe (EU) 2022/126 pri čemu postotak potencijalne uštede vode mora biti najmanje 5 % ako tehnički parametri postojeće instalacije ili infrastrukture već osiguravaju visok stupanj učinkovitosti (prije ulaganja)..

8. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 11 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja prihvatljivih ulaganja proizvođačkih organizacija u sektoru voća i povrća povezana s uvođenjem inovativnih praksi i proizvodnih tehnika u skladu s njihovim operativnim programima. Sukladno zahtjevima točke 11. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a, Strateški plan definira kriterije prihvatljivosti ulaganja za potporu, koja nije uvjetovana vrstom ili obujmom proizvodnje, niti je povezana s cijenom proizvoda.

ADVI1(47(1)(b)) - - usluge savjetovanja i tehnička pomoć, posebno u pogledu održivih tehnika suzbijanja štetnih organizama i bolesti, održive upotrebe sredstava za zaštitu bilja i zdravlja životinja, prilagodbe klimatskim promjenama i ublažavanja tih promjena, uvjeta zaposlenja, obveza poslodavaca te zdravlja i sigurnosti na radu

47.1.b.01. - Savjetodavne usluge i tehnička pomoć

Oznaka intervencije (država članica)	47.1.b.01.
Naziv intervencije	Savjetodavne usluge i tehnička pomoć
Vrsta intervencije	ADVI1(47(1)(b)) - usluge savjetovanja i tehnička pomoć, posebno u pogledu održivih tehnika suzbijanja štetnih organizama i bolesti, održive upotrebe sredstava za zaštitu bilja i zdravlja životinja, prilagodbe klimatskim promjenama i ublažavanja tih promjena, uvjeta zaposlenja, obveza poslodavaca te zdravlja i sigurnosti na radu
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

SEKTORSKI CILJ ZPP-a Oznaka + opis
EMPL(46(k)) poboljšanje uvjeta zaposlenja i osiguravanje poštovanja obveza poslodavaca te zahtjeva povezanih sa zdravljem i sigurnošću na radu u skladu s direktivama 89/391/EEZ, 2009/104/EZ i (EU) 2019/1152
PROMO(46(e)) promicanje, razvijanje i provedba: i. metoda i tehnika proizvodnje kojima se poštuje okoliš; ii. proizvodnih praksi rezistentnih na štetne organizme i bolesti; iii. standarda zdravlja i dobrobiti životinja koji nadilaze minimalne zahtjeve utvrđene na temelju prava Unije i nacionalnog prava; iv. smanjenja otpada te upotrebe i upravljanja nusproizvodima na način siguran za okoliš, uključujući njihovu ponovnu upotrebu i vrednovanje; v. zaštite i poboljšanja bioraznolikosti i održive upotrebe prirodnih resursa, posebno zaštite vode, tla i zraka.

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO3 Poboljšanje položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu
SO5 Poticanje održivog razvoja i učinkovitog upravljanja prirodnim resursima kao što su voda, tlo i zrak, među ostalim smanjenjem ovisnosti o kemijskim sredstvima
SO6 Doprinos zaustavljanju i smanjenju gubitka bioraznolikosti, jačanje usluga ekosustava i očuvanje staništa i krajobraza
XCO Međusektorski cilj modernizacije sektora poticanjem i razmjenom znanja, inovacija i digitalizacije u poljoprivredi i ruralnim područjima te promicanjem njihove primjene

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
06	Unaprijediti horizontalnu i vertikalnu povezanost proizvođača	Srednji	Da
09	Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u t	Visok	Da

10	Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genskih resursa	Srednji	Da
22	Olakšati pristup prijenosu znanja i vještina	Srednji	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.10 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u skupinama proizvođača, organizacijama proizvođača, lokalnim tržištima, kratkim lancima opskrbe i sustavima kvalitete kojima je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a
R.11/Voće i povrće Udio vrijednosti proizvodnje stavljene na tržište po organizacijama proizvođača ili skupinama proizvođača s operativnim programima u određenim sektorima
R.28 Broj osoba koje imaju koristi od savjeta, osposobljavanja, razmjene znanja ili sudjeluju u operativnim skupinama Europskog partnerstva za inovacije (EPI) za koje se dodjeljuje potpora u okviru ZPP-a povezana s uspješnošću u području okoliša ili klime

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Cilj intervencije je provedba usluga savjetovanja i aktivnosti tehničke pomoći sa svrhom promicanja, razvijanja i provedbe metoda i tehnika proizvodnje, praksi i standarda kojima se potiče održivi razvoj i djelotvorno upravljanje prirodnim resursima, a ujedno se doprinosi zaustavljanju procesa gubitka bioraznolikosti. Intervencijom se ujedno nastoji poboljšati izvršavanje obveza poslodavaca te zahtjeva povezanih sa zdravljem i sigurnošću na radu u skladu s direktivama 89/391/EEZ, 2009/104/EZ i (EU) 2019/1152. Očekivani rezultat provedbe ove intervencije odnosi se na povećanje broja osoba koje imaju koristi od savjeta, osposobljavanja, razmjene znanja u području zaštite tla, održivog gospodarenja hranjivim tvarima, smanjenju korištenja pesticida i ukupnom broju operacija kojima se doprinosi okolišnoj održivosti te postizanju ciljeva ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe tim promjenama u ruralnim područjima.

Intervencija se provodi u skladu s aktualnim posebnim programom potpore u sektoru voća i povrća (https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/plants-and-plant-products/fruits-and-vegetables/country-files_en#croatia) i Pravilnikom o provedbi Nacionalne strategije za održive operativne programe proizvođačkih organizacija u sektoru voća i povrća za razdoblje od 2021. do 2023. godine (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_12_141_2741.html).

Korisnici su priznate proizvođačke organizacije, udruženja priznatih proizvođačkih organizacija,priznate transnacionalne proizvođačke organizacije sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, kao i priznata udruženja transnacionalnih proizvođačkih organizacija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, u sektoru voća i povrća, s odobrenim operativnim programom. Intervencija se može provoditi i na pojedinačnim poljoprivrednim gospodarstvima članova navedenih organizacija proizvođača.

6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Osnova za dodjelu potpore je operativni fond organizacije proizvođača. Potpora se sastoji od financijske pomoći Unije i Nacionalne financijske pomoći. Financijska pomoć Unije izračunava na temelju visine vrijednosti utržene proizvodnje proizvođačke organizacije u referentnom razdoblju, a jednaka je iznosu financijskih doprinosa članova organizacije proizvođača ili same organizacije proizvođača, ili oboje. Financijska pomoć Unije temelji se na troškovima koji su stvarno isplaćeni i ograničena je na 50 % stvarnih rashoda u skladu s člankom 52. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 2021/2115. Navedeno ograničenje može se i povećati u skladu s člankom 52. stavcima 3.,4.,5. i 6. Uredbe (EU) br. 2021/2115. Nacionalna financijska pomoć dodjeljuje se u skladu s člankom 53. Uredbe (EU) br. 2021/2115.

7. Dodatne informacije o vrsti intervencije

Za potporu su prihvatljive aktivnosti poput:

- studijska putovanja,
- sudjelovanja na konferencijama,
- seminarima i radionicama

- izrade promotivnih materijala,
- izrade i nadogradnje komunikacijskih alata i sl.,
koje su povezane s promicanjem i provedbom metoda i tehnika proizvodnje, praksi i standarda kojima se potiče održivi razvoj i djelotvorno upravljanje prirodnim resursima, a ujedno se doprinosi zaustavljanju procesa gubitka bioraznolikosti;
- korištenja stručnih savjeta u svrhu usvajanja i primjene dobrih poljoprivrednih praksi,
- izrada plana rada i sl.,
povezanih s provedbom metoda i tehnika proizvodnje, praksi i standarda kojima se potiče održivi razvoj i djelotvorno upravljanje prirodnim resursima.

8. Usklađenost s WTO-om
Zelena kutija
Točka 2 Priloga 2. Sporazumu WTO-a
Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja savjetodavnih usluga u skladu s operativnim programima proizvođačkih organizacija u sektoru voća i povrća. Intervencija ne predstavlja izravna plaćanja za proizvođače te odgovara opisu potpore općim uslugama iz točke 2. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

TRAINCO(47(1)(c)) - - osposobljavanje, uključujući prenošenje znanja i razmjenu najboljih praksi, posebno u pogledu održivih tehnika suzbijanja štetnih organizama i bolesti, održive upotrebe sredstava za zaštitu bilja i zdravlja životinja, prilagodbe klimatskim promjenama i ublažavanja tih promjena, kao i upotrebe organiziranih trgovinskih platformi i razmjene robe na licu mjesta te ročnih tržišta

47.1.c.01. - Trening i/ili razmjena najboljih praksi

Oznaka intervencije (država članica)	47.1.c.01.
Naziv intervencije	Trening i/ili razmjena najboljih praksi
Vrsta intervencije	TRAINCO(47(1)(c)) - osposobljavanje, uključujući prenošenje znanja i razmjenu najboljih praksi, posebno u pogledu održivih tehnika suzbijanja štetnih organizama i bolesti, održive upotrebe sredstava za zaštitu bilja i zdravlja životinja, prilagodbe klimatskim promjenama i ublažavanja tih promjena, kao i upotrebe organiziranih trgovinskih platformi i razmjene robe na licu mjesta te ročnih tržišta
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

SEKTORSKI CILJ ZPP-a Oznaka + opis
EMPL(46(k)) poboljšanje uvjeta zaposlenja i osiguravanje poštovanja obveza poslodavaca te zahtjeva povezanih sa zdravljem i sigurnošću na radu u skladu s direktivama 89/391/EEZ, 2009/104/EZ i (EU) 2019/1152
PROMO(46(e)) promicanje, razvijanje i provedba: i. metoda i tehnika proizvodnje kojima se poštuje okoliš; ii. proizvodnih praksi rezistentnih na štetne organizme i bolesti; iii. standarda zdravlja i dobrobiti životinja koji nadilaze minimalne zahtjeve utvrđene na temelju prava Unije i nacionalnog prava; iv. smanjenja otpada te upotrebe i upravljanja nusproizvodima na način siguran za okoliš, uključujući njihovu ponovnu upotrebu i vrednovanje; v. zaštite i poboljšanja bioraznolikosti i održive upotrebe prirodnih resursa, posebno zaštite vode, tla i zraka.

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO3 Poboljšanje položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu
SO5 Poticanje održivog razvoja i učinkovitog upravljanja prirodnim resursima kao što su voda, tlo i zrak, među ostalim smanjenjem ovisnosti o kemijskim sredstvima
XCO Međusektorski cilj modernizacije sektora poticanjem i razmjenom znanja, inovacija i digitalizacije u poljoprivredi i ruralnim područjima te promicanjem njihove primjene

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
06	Unaprijediti horizontalnu i vertikalnu povezanost proizvođača	Srednji	Da
09	Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje	Visok	Da

	organske tvari u t		
20	Unaprijediti vještine radne snage u poljoprivredno-prehrambenom lancu	Visok	Da
22	Olakšati pristup prijenosu znanja i vještina	Srednji	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.10 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u skupinama proizvođača, organizacijama proizvođača, lokalnim tržištima, kratkim lancima opskrbe i sustavima kvalitete kojima je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a
R.11/Voće i povrće Udio vrijednosti proizvodnje stavljene na tržište po organizacijama proizvođača ili skupinama proizvođača s operativnim programima u određenim sektorima
R.28 Broj osoba koje imaju koristi od savjeta, osposobljavanja, razmjene znanja ili sudjeluju u operativnim skupinama Europskog partnerstva za inovacije (EPI) za koje se dodjeljuje potpora u okviru ZPP-a povezana s uspješnošću u području okoliša ili klime

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Cilj intervencije je provedba osposobljavanja i stručnog usavršavanja osoba (zaposlenika ili članova organizacija proizvođača) i razmjene najboljih praksi sa svrhom promicanja, razvijanja i provedbe metoda i tehnika proizvodnje, praksi i standarda kojima se potiče održivi razvoj i djelotvorno upravljanje prirodnim resursima. Intervencijom se ujedno nastoji poboljšati izvršavanje obveza poslodavaca te zahtjeva povezanih sa zdravljem i sigurnošću na radu u skladu s direktivama 89/391/EEZ, 2009/104/EZ i (EU) 2019/1152. Očekivani rezultat provedbe ove intervencije odnosi se na povećanje broja osoba koje imaju koristi od osposobljavanja i razmjene znanja u području zaštite tla, održivog gospodarenja hranjivim tvarima, smanjenju korištenja pesticida, a uspješnost se mjeri brojem osposobljenih osoba.

Intervencija se provodi u skladu s aktualnim posebnim programom potpore u sektoru voća i povrća (https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/plants-and-plant-products/fruits-and-vegetables/country-files_en#croatia) i Pravilnikom o provedbi Nacionalne strategije za održive operativne programe proizvođačkih organizacija u sektoru voća i povrća za razdoblje od 2021. do 2023. godine (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_12_141_2741.html).

Korisnici su priznate proizvođačke organizacije, udruženja priznatih proizvođačkih organizacija,priznate transnacionalne proizvođačke organizacije sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, kao i priznata udruženja transnacionalnih proizvođačkih organizacija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, u sektoru voća i povrća, s odobrenim operativnim programom. Intervencija se može provoditi i na pojedinačnim poljoprivrednim gospodarstvima članova navedenih organizacija proizvođača.

6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Osnova za dodjelu potpore je operativni fond organizacije proizvođača. Potpora se sastoji od financijske pomoći Unije i Nacionalne financijske pomoći. Financijska pomoć Unije izračunava na temelju visine vrijednosti utržene proizvodnje proizvođačke organizacije u referentnom razdoblju, a jednaka je iznosu financijskih doprinosa članova organizacije proizvođača ili same organizacije proizvođača, ili oboje. Financijska pomoć Unije temelji se na troškovima koji su stvarno isplaćeni i ograničena je na 50 % stvarnih rashoda u skladu s člankom 52. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 2021/2115. Navedeno ograničenje može se i povećati u skladu s člankom 52. stavcima 3.,4.,5. i 6. Uredbe (EU) br. 2021/2115. Nacionalna financijska pomoć dodjeljuje se u skladu s člankom 53. Uredbe (EU) br. 2021/2115.

7. Dodatne informacije o vrsti intervencije

Za potporu su prihvatljive aktivnosti poput::

- profesionalni razvoj
- dijeljenje znanja s drugim korisnicima ove intervencije u području , zaštite tla, održivog gospodarenja hranjivim tvarima, smanjenju korištenja pesticida.
- studijska putovanja — sudjelovanje na konferencijama, seminarima i radionicama

8. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 2 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja troškova prijenosa znanja u skladu s operativnim programima proizvođačkih organizacija u sektoru voća i povrća. Intervencija ne predstavlja izravna plaćanja za proizvođače te odgovara opisu potpore općim uslugama iz točke 2. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

PROMO(47(1)(f)) - - promidžba, komunikacija i marketing, uključujući djelovanja i aktivnosti osobito usmjerene na podizanje svijesti potrošača o Unijinim sustavima kvalitete i važnosti zdrave prehrane te na diversifikaciju i konsolidaciju tržištâ

47.1.f.01. - Promidžba, komunikacija i marketing

Oznaka intervencije (država članica)	47.1.f.01.
Naziv intervencije	Promidžba, komunikacija i marketing
Vrsta intervencije	PROMO(47(1)(f)) - promidžba, komunikacija i marketing, uključujući djelovanja i aktivnosti osobito usmjerene na podizanje svijesti potrošača o Unijinim sustavima kvalitete i važnosti zdrave prehrane te na diversifikaciju i konsolidaciju tržištâ
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

SEKTORSKI CILJ ZPP-a Oznaka + opis
BOOST(46(g)) podizanje komercijalne vrijednosti i kvalitete proizvoda, uključujući poboljšanje kvalitete proizvoda i razvoj proizvoda sa zaštićenom oznakom izvornosti ili zaštićenom oznakom zemljopisnog podrijetla odnosno proizvoda obuhvaćenih Unijinim ili nacionalnim sustavima kvalitete koje priznaju države članice
CONS(46(i)) povećanje konzumacije proizvoda iz sektora voća i povrća, u svježem ili prerađenom obliku
MARKET(46(h)) promidžba i stavljanje proizvoda na tržište

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju
SO3 Poboljšanje položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu
SO9 Poboljšanje odgovora poljoprivrede Unije na društvene zahtjeve u pogledu hrane i zdravlja, uključujući visokokvalitetnu, sigurnu i hranjivu hranu proizvedenu na održiv način, smanjenje rasipanja hrane te poboljšanje dobrobiti životinja i borbu protiv antimikrobne rezistencije

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
04	Povećati dodanu vrijednost poljoprivredne proizvodnje uključujući inovativna rješenja	Visok	Da
05	Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije	Visok	Da
06	Unaprijediti horizontalnu i vertikalnu povezanost proizvođača	Srednji	Da
19	Poticanje potrošnje zdrave i održive hrane	Slab	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.

R.10 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u skupinama proizvođača, organizacijama proizvođača, lokalnim tržištima, kratkim lancima opskrbe i sustavima kvalitete kojima je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a

R.11/Voće i povrće Udio vrijednosti proizvodnje stavljene na tržište po organizacijama proizvođača ili skupinama proizvođača s operativnim programima u određenim sektorima

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Cilj intervencije je učinkovita provedba promidžbe proizvoda na tržištu sa svrhom bolje prepoznatljivosti proizvoda te podizanja komercijalne vrijednosti proizvoda iz sektora voća i povrća, u svježem ili prerađenom obliku, kao i povećanja konzumacije istoga. Očekuje se da će poduzete mjere osigurati podizanje komercijalne vrijednosti proizvoda proizvođačke organizacije i povećanje utržene vrijednosti proizvoda što će rezultirati jačanjem ekonomske snage proizvođačke organizacije i poboljšati položaj poljoprivrednika u vrijednosnom lancu.

Prilagodba proizvodnje i proizvoda zahtjevima tržišta:

Budući da su u okviru intervencije 47.1.f.01. - Promidžba, komunikacija i marketing za potporu prihvatljivi troškovi sudjelovanja na sajmovima i izložbama, istraživanja tržišta i tržišnih trendova i sl., PO će kroz prisutnost na sajmovima i izložbama te organizaciju namjenskih promotivnih događanja imati mogućnost u izravnom kontaktu s potrošačima razmjenjivati informacije o prepoznatljivosti svojih proizvoda njihovim karakteristikama i istovremeno prikupljati informacije i mišljenja o željama, potrebama i navikama potrošača. Rezultat takve izravne komunikacije s potrošačima je daljnja prilagodba proizvoda tržištu i poboljšanje karakteristika proizvoda PO, kao i njegove pripreme za tržište u smislu prepoznatljivosti i naglašavanja njegovih karakteristika.

Razvoj poslovnih i marketinških vještina te olakšavanje inovativnih procesa i digitalizacije:

Budući da su u okviru intervencije 47.1.f.01. - Promidžba, komunikacija i marketing za potporu prihvatljivi troškovi sudjelovanja na radionicama i seminarima, članovi PO, kao i upravljački tim PO imat će mogućnosti educirati se i stjecati nova znanja u području razvoja poslovnih i marketinških vještina, kao i uvođenja inovativnih procesa vezanih uz pripremu proizvoda za tržište i nastup na tržištu što treba pridonijeti prepoznatljivosti proizvoda koje PO plasira na tržište, kao i same PO.

Intervencija se provodi u skladu s aktualnim posebnim programom potpore u sektoru voća i povrća (https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/plants-and-plant-products/fruits-and-vegetables/country-files_en#croatia) i Pravilnikom o provedbi Nacionalne strategije za održive operativne programe proizvođačkih organizacija u sektoru voća i povrća za razdoblje od 2021. do 2023. godine (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_12_141_2741.html).

Korisnici su priznate proizvođačke organizacije, udruženja priznatih proizvođačkih organizacija, priznate transnacionalne proizvođačke organizacije sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, kao i priznata udruženja transnacionalnih proizvođačkih organizacija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, u sektoru voća i povrća, s odobrenim operativnim programom. Intervencija se može provoditi i na pojedinačnim poljoprivrednim gospodarstvima članova navedenih organizacija proizvođača.

6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Osnova za dodjelu potpore je operativni fond organizacije proizvođača. Potpora se sastoji od financijske pomoći Unije i Nacionalne financijske pomoći. Financijska pomoć Unije izračunava na temelju visine vrijednosti utržene proizvodnje proizvođačke organizacije u referentnom razdoblju, a jednaka je iznosu financijskih doprinosa članova organizacije proizvođača ili same organizacije proizvođača, ili oboje. Financijska pomoć Unije temelji se na troškovima koji su stvarno isplaćeni i ograničena je na 50 % stvarnih rashoda u skladu s člankom 52. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 2021/2115. Navedeno ograničenje može se i povećati u skladu s člankom 52. stavcima 3.,4.,5. i 6. Uredbe (EU) br. 2021/2115. Nacionalna financijska pomoć dodjeljuje se u skladu s člankom 53. Uredbe (EU) br. 2021/2115.

7. Dodatne informacije o vrsti intervencije

Za potporu su prihvatljive aktivnosti poput:

- sudjelovanje na sajmovima i izložbama,
- izrada promotivnih materijala, mrežnih stranica stranica,
- zakup oglasnog prostora i oglašavanje u medijima,

- promotivne kampanje i organizacije namjenskih promotivnih događanja, - radionice i seminari - istraživanja tržišta i tržišnih trendova i sl.

8. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 2 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja troškova prijenosa znanja u skladu s operativnim programima proizvođačkih organizacija u sektoru voća i povrća. Intervencija ne predstavlja izravna plaćanja za proizvođače te odgovara opisu potpore općim uslugama iz točke 2. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

QUAL(47(1)(g)) - - provedba sustavâ kvalitete Unije i nacionalnih sustava kvalitete

47.1.g.01. - Sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode

Oznaka intervencije (država članica)	47.1.g.01.
Naziv intervencije	Sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode
Vrsta intervencije	QUAL(47(1)(g)) - provedba sustavâ kvalitete Unije i nacionalnih sustava kvalitete
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

SEKTORSKI CILJ ZPP-a Oznaka + opis
BOOST(46(g)) podizanje komercijalne vrijednosti i kvalitete proizvoda, uključujući poboljšanje kvalitete proizvoda i razvoj proizvoda sa zaštićenom oznakom izvornosti ili zaštićenom oznakom zemljopisnog podrijetla odnosno proizvoda obuhvaćenih Unijinim ili nacionalnim sustavima kvalitete koje priznaju države članice
COMP(46(c)) poboljšanje srednjoročne i dugoročne konkurentnosti, osobito modernizacijom

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO3 Poboljšanje položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
04	Povećati dodanu vrijednost poljoprivredne proizvodnje uključujući inovativna rješenja	Visok	Da
06	Unaprijediti horizontalnu i vertikalnu povezanost proizvođača	Srednji	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.10 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u skupinama proizvođača, organizacijama proizvođača, lokalnim tržištima, kratkim lancima opskrbe i sustavima kvalitete kojima je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a
R.11/Voće i povrće Udio vrijednosti proizvodnje stavljene na tržište po organizacijama proizvođača ili skupinama proizvođača s operativnim programima u određenim sektorima

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Cilj intervencije je provedba EU sustava kvalitete i nacionalnih sustava kvalitete sa svrhom podizanja komercijalne vrijednosti i kvalitete proizvoda i poboljšanja srednjoročne i dugoročne konkurentnosti. Intervencija se odnosi na poboljšanje kvalitete proizvoda kroz razvoj proizvoda sa zaštićenom oznakom izvornosti ili zaštićenom oznakom zemljopisnog podrijetla odnosno proizvoda obuhvaćenih Unijinim ili nacionalnim sustavima kvalitete u Republici Hrvatskoj. Intervencija doprinosi jačanju usmjerenosti na tržište i povećanju konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava te poboljšanju položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu.

Intervencija se provodi u skladu s aktualnim posebnim programom potpore u sektoru voća i povrća

(https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/plants-and-plant-products/fruits-and-vegetables/country-files_en#croatia) i Pravilnikom o provedbi Nacionalne strategije za održive operativne programe proizvođačkih organizacija u sektoru voća i povrća za razdoblje od 2021. do 2023. godine (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_12_141_2741.html).

Korisnici su priznate proizvođačke organizacije, udruženja priznatih proizvođačkih organizacija, priznate transnacionalne proizvođačke organizacije sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, kao i priznata udruženja transnacionalnih proizvođačkih organizacija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, u sektoru voća i povrća, s odobrenim operativnim programom. Intervencija se može provoditi i na pojedinačnim poljoprivrednim gospodarstvima članova navedenih organizacija proizvođača.

6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Osnova za dodjelu potpore je operativni fond organizacije proizvođača. Potpora se sastoji od financijske pomoći Unije i Nacionalne financijske pomoći. Financijska pomoć Unije izračunava na temelju visine vrijednosti utržene proizvodnje proizvođačke organizacije u referentnom razdoblju, a jednaka je iznosu financijskih doprinosa članova organizacije proizvođača ili same organizacije proizvođača, ili oboje. Financijska pomoć Unije temelji se na troškovima koji su stvarno isplaćeni i ograničena je na 50 % stvarnih rashoda u skladu s člankom 52. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 2021/2115. Navedeno ograničenje može se i povećati u skladu s člankom 52. stavcima 3.,4.,5. i 6. Uredbe (EU) br. 2021/2115. Nacionalna financijska pomoć dodjeljuje se u skladu s člankom 53. Uredbe (EU) br. 2021/2115.

7. Dodatne informacije o vrsti intervencije

Za potporu su prihvatljive aktivnosti poput:

- sudjelovanja i ispunjavanja kriterija programa kvalitete u skladu s nacionalnim i EU zakonodavstvom

8. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 2 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja troškova sudjelovanja u sustavima kvalitete u skladu s operativnim programima proizvođačkih organizacija u sektoru voća i povrća. Intervencija ne predstavlja izravna plaćanja za proizvođače te odgovara opisu potpore općim uslugama iz točke 2. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

CLIMA(47(1)(i)) - - djelovanja za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu tim promjenama

47.1.i.01. - Ublažavanje posljedica klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama

Oznaka intervencije (država članica)	47.1.i.01.
Naziv intervencije	Ublažavanje posljedica klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama
Vrsta intervencije	CLIMA(47(1)(i)) - djelovanja za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu tim promjenama
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

SEKTORSKI CILJ ZPP-a Oznaka + opis
CLIMA(46(f)) doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama
MARKET(46(h)) promidžba i stavljanje proizvoda na tržište

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO3 Poboljšanje položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu
SO4 Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenjem emisija stakleničkih plinova i poboljšanjem sekvestracije ugljika, te promicanje održive energije

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
06	Unaprijediti horizontalnu i vertikalnu povezanost proizvođača	Srednji	Da
07	Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena	Visok	Da
08	Povećati korištenje energije iz obnovljivih izvora u poljoprivrednoj proizvodnji i preradi	Srednji	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.10 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u skupinama proizvođača, organizacijama proizvođača, lokalnim tržištima, kratkim lancima opskrbe i sustavima kvalitete kojima je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a
R.11/Voće i povrće Udio vrijednosti proizvodnje stavljene na tržište po organizacijama proizvođača ili skupinama proizvođača s operativnim programima u određenim sektorima
R.12 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza poboljšanja prilagodbe klimatskim promjenama za koje je dodijeljena potpora
R.15 Ulaganja u kapacitete za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, uključujući biološke (u megavatima), za koja je dodijeljena potpora
R.16 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za ulaganja u okviru ZPP-a kojima se doprinosi ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama te proizvodnji obnovljive energije ili biomaterijala

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Cilj intervencije povezan je s djelovanjima za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu tim promjenama. Intervencija doprinosi povećanju površina u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za poboljšanje prilagodbe klimatskim promjenama (npr. uspostava poljskih traka, korištenje feromona, vizualnih i hranidbenih zamki itd.), povećanju proizvodnje energije iz obnovljivih izvora iz poljoprivrede i šumarstva te iz drugih obnovljivih izvora te povećanju ulaganja povezanih s klimom.

Operativni program mora uključivati tri ili više aktivnosti (pravilo 80 % članova proizvođačkih organizacija) povezanih s ciljevima iz članka 46. točaka (e) i (f) SPR-a. Najmanje 15 % rashoda odobrenog operativnog programa obuhvaća intervencije povezane s ciljevima iz članka 46. točaka (e) i (f).

Korisnici su priznate proizvođačke organizacije, udruženja priznatih proizvođačkih organizacija, priznate transnacionalne proizvođačke organizacije sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, kao i priznata udruženja transnacionalnih proizvođačkih organizacija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, u sektoru voća i povrća, s odobrenim operativnim programom. Intervencija se može provoditi i na pojedinačnim poljoprivrednim gospodarstvima članova navedenih organizacija proizvođača.

6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Osnova za dodjelu potpore je operativni fond organizacije proizvođača. Potpora se sastoji od financijske pomoći Unije i Nacionalne financijske pomoći. Financijska pomoć Unije izračunava na temelju visine vrijednosti utržene proizvodnje proizvođačke organizacije u referentnom razdoblju, a jednaka je iznosu financijskih doprinosa članova organizacije proizvođača ili same organizacije proizvođača, ili oboje. Financijska pomoć Unije temelji se na troškovima koji su stvarno isplaćeni i ograničena je na 50 % stvarnih rashoda u skladu s člankom 52. stavkom 1. Uredbe o strateškim planovima (EU) br. 2021/2115. navedeno ograničenje može se i povećati u skladu s člankom 52. stavcima 3.,4.,5. i 6. Uredbe o strateškim planovima (EU) br. 2021/2115. Nacionalna financijska pomoć dodjeljuje se u skladu s člankom 53. Uredbe o strateškim planovima (EU) br. 2021/2115.

7. Dodatne informacije o vrsti intervencije

Prihvatljive aktivnosti odnose se na zaštitu kvalitete tla i očuvanje organske tvari u tlu, očuvanje kakvoće voda, zaštitu zdravlja ljudi i životinja, zaštitu bioraznolikosti.

8. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 12 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja aktivnosti iz operativnih programa proizvođačkih organizacija u sektoru voća i povrća koje se poduzimaju radi ublažavanja posljedica klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama. Strateški plan definira uvjete i postupanja korisnika kako bi stekli pravo na potporu u okviru intervencije i bit će ograničen na iznos naveden u stavku b) točke 12. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

SETUP(47(2)(a)) - - utvrđivanje, punjenje i popunjavanje uzajamnih fondova od strane organizacija proizvođača i njihovih udruženja priznatih na temelju Uredbe (EU) br. 1308/2013 ili članka 67. stavka 7. ove Uredbe

47.2.a.01. - Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_01

Oznaka intervencije (država članica)	47.2.a.01.
Naziv intervencije	Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_01
Vrsta intervencije	SETUP(47(2)(a)) - utvrđivanje, punjenje i popunjavanje uzajamnih fondova od strane organizacija proizvođača i njihovih udruženja priznatih na temelju Uredbe (EU) br. 1308/2013 ili članka 67. stavka 7. ove Uredbe
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

SEKTORSKI CILJ ZPP-a Oznaka + opis
RISK(46(j)) sprečavanje kriza i upravljanje rizicima kako bi se izbjeglo i rješavalo krizne situacije na tržištima relevantnog sektora

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji
SO3 Poboljšanje položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
02	Više i učinkovitije koristiti instrumente za upravljanje rizicima	Srednji	Ne
06	Unaprijediti horizontalnu i vertikalnu povezanost proizvođača	Srednji	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.10 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u skupinama proizvođača, organizacijama proizvođača, lokalnim tržištima, kratkim lancima opskrbe i sustavima kvalitete kojima je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a
R.11/Voće i povrće Udio vrijednosti proizvodnje stavljene na tržište po organizacijama proizvođača ili skupinama proizvođača s operativnim programima u određenim sektorima
R.5 Udio poljoprivrednih gospodarstava s alatima za upravljanje rizikom u okviru ZPP-a za koje je dodijeljena potpora

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Cilj intervencije je sprječavanje i ublažavanje posljedica poremećaja na tržištu proizvoda iz sektora voća i povrća. Intervencijom se nastoje predvidjeti krizne situacije i poduzeti postupanja sa ciljem njihovoga učinkovitog upravljanja istima u skladu s člankom 47. stavkom 2. Uredbe o strateškim planovima (EU) br. 2021/2115. podrazumijeva osnivanje (utvrđivanje), punjenje i popunjavanje uzajamnih fondova od strane

korisnika (organizacija proizvođača) priznatih na temelju Uredbe (EU) br. 1308/2013.

Intervencija doprinosi održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšala dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji, i kao i poboljšanju položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu.

Prihvatljivi troškovi su administrativni troškovi uspostave zajedničkih fondova i punjenja zajedničkih fondova, kako je navedeno u članku 33. stavku 3. prvom podstavku, točki (d) Uredbe (EU) br. 1308/2013, i članku 48. iste uredbe.

Korisnici su priznate proizvođačke organizacije, udruženja priznatih proizvođačkih organizacija, priznate transnacionalne proizvođačke organizacije sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, kao i priznata udruženja transnacionalnih proizvođačkih organizacija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, u sektoru voća i povrća, s odobrenim operativnim programom. Intervencija se može provoditi i na pojedinačnim poljoprivrednim gospodarstvima članova navedenih organizacija proizvođača.

6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Osnova za dodjelu potpore je operativni fond organizacije proizvođača. Potpora se sastoji od financijske pomoći Unije i Nacionalne financijske pomoći. Financijska pomoć Unije izračunava na temelju visine vrijednosti utržene proizvodnje proizvođačke organizacije u referentnom razdoblju, a jednaka je iznosu financijskih doprinosa članova organizacije proizvođača ili same organizacije proizvođača, ili oboje. Financijska pomoć Unije temelji se na troškovima koji su stvarno isplaćeni i ograničena je na 50 % stvarnih rashoda u skladu s člankom 52. stavkom 1. Uredbe o strateškim planovima (EU) br. 2021/2115. Navedeno ograničenje može se i povećati u skladu s člankom 52. stavcima 3.,4.,5. i 6. Uredbe o strateškim planovima (EU) br. 2021/2115. Nacionalna financijska pomoć dodjeljuje se u skladu s člankom 53. Uredbe o strateškim planovima (EU) br. 2021/2115.

7. Dodatne informacije o vrsti intervencije

Izdaci proizašli iz provedbe operativnog programa koji se odnose na provedbu intervencija prema vrstama intervencija iz točke (f), (g) i (h) članka 47. stavka 2. SPR-a ne smiju prelaziti jednu trećinu ukupnih izdataka po operativnom programu.

8. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 7 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja troškova uspostave, punjenja i popunjavanja uzajamnih fondova, u skladu s aktivnostima operativnih programa proizvođačkih organizacija koje se poduzimaju s ciljem sprječavanja gubitaka i šteta u proizvodnji voća i povrća. Intervencija predstavlja potporu programima osiguranja i sigurnosne mreže iz točke 7. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

ORCHA(47(2)(d)) - - ponovna sadnja voćnjaka ili maslinika ako je to potrebno nakon obveznog krčenja iz zdravstvenih ili fitosanitarnih razloga prema uputi nadležnog tijela države članice ili radi prilagodbe klimatskim promjenama

47.2.d.01. - Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_02

Oznaka intervencije (država članica)	47.2.d.01.
Naziv intervencije	Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_02
Vrsta intervencije	ORCHA(47(2)(d)) - ponovna sadnja voćnjaka ili maslinika ako je to potrebno nakon obveznog krčenja iz zdravstvenih ili fitosanitarnih razloga prema uputi nadležnog tijela države članice ili radi prilagodbe klimatskim promjenama
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

SEKTORSKI CILJ ZPP-a Oznaka + opis
RISK(46(j)) sprečavanje kriza i upravljanje rizicima kako bi se izbjeglo i rješavalo krizne situacije na tržištima relevantnog sektora

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji
SO3 Poboljšanje položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
02	Više i učinkovitije koristiti instrumente za upravljanje rizicima	Srednji	Ne
06	Unaprijediti horizontalnu i vertikalnu povezanost proizvođača	Srednji	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.10 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u skupinama proizvođača, organizacijama proizvođača, lokalnim tržištima, kratkim lancima opskrbe i sustavima kvalitete kojima je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a
R.11/Voće i povrće Udio vrijednosti proizvodnje stavljene na tržište po organizacijama proizvođača ili skupinama proizvođača s operativnim programima u određenim sektorima
R.5 Udio poljoprivrednih gospodarstava s alatima za upravljanje rizikom u okviru ZPP-a za koje je dodijeljena potpora

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Cilj intervencije je sprječavanje i ublažavanje posljedica poremećaja na tržištu proizvoda iz sektora voća i povrća. Intervencijom se nastoje predvidjeti krizne situacije i poduzeti postupanja sa ciljem njihovoga učinkovitog upravljanja istima u skladu s člankom 47. stavkom 2. Uredbe o strateškim planovima (EU) br. 2021/2115., a intervencija podrazumijeva ponovnu sadnju voćnjaka ako je to potrebno nakon obveznog

krčenja iz zdravstvenih ili fitosanitarnih razloga prema uputi nadležnog tijela države članice ili radi prilagodbe klimatskim promjenama.

Intervencija doprinosi održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšala dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji, i kao i poboljšanju položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu.

Korisnici su priznate proizvođačke organizacije, udruženja priznatih proizvođačkih organizacija, priznate transnacionalne proizvođačke organizacije sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, kao i priznata udruženja transnacionalnih proizvođačkih organizacija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, u sektoru voća i povrća, s odobrenim operativnim programom. Intervencija se može provoditi i na pojedinačnim poljoprivrednim gospodarstvima članova navedenih organizacija proizvođača.

6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Osnova za dodjelu potpore je operativni fond organizacije proizvođača. Potpora se sastoji od financijske pomoći Unije i Nacionalne financijske pomoći. Financijska pomoć Unije izračunava na temelju visine vrijednosti utržene proizvodnje proizvođačke organizacije u referentnom razdoblju, a jednaka je iznosu financijskih doprinosa članova organizacije proizvođača ili same organizacije proizvođača, ili oboje. Financijska pomoć Unije temelji se na troškovima koji su stvarno isplaćeni i ograničena je na 50 % stvarnih rashoda u skladu s člankom 52. stavkom 1. Uredbe o strateškim planovima (EU) br. 2021/2115. Navedeno ograničenje može se i povećati u skladu s člankom 52. stavcima 3.,4.,5. i 6. Uredbe o strateškim planovima (EU) br. 2021/2115. Nacionalna financijska pomoć dodjeljuje se u skladu s člankom 53. Uredbe o strateškim planovima (EU) br. 2021/2115.

7. Dodatne informacije o vrsti intervencije

N/A

8. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 8 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja troškova ponovne sadnje voćnjaka ako je to potrebno nakon obveznog krčenja iz zdravstvenih ili fitosanitarnih razloga prema uputi nadležnog tijela, ili radi prilagodbe klimatskim promjenama. Intervencija predstavlja potporu za nadoknadu štete od prirodnih nepogoda iz točke 8. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

WITHD(47(2)(f)) - - povlačenje s tržišta za besplatnu distribuciju ili druge svrhe, uključujući prema potrebi preradu kako bi se olakšalo povlačenje

47.2.f.01. - Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_03

Oznaka intervencije (država članica)	47.2.f.01.
Naziv intervencije	Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_03
Vrsta intervencije	WITHD(47(2)(f)) - povlačenje s tržišta za besplatnu distribuciju ili druge svrhe, uključujući prema potrebi preradu kako bi se olakšalo povlačenje
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

SEKTORSKI CILJ ZPP-a Oznaka + opis
RISK(46(j)) sprečavanje kriza i upravljanje rizicima kako bi se izbjeglo i rješavalo krizne situacije na tržištima relevantnog sektora

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji
SO3 Poboljšanje položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
02	Više i učinkovitije koristiti instrumente za upravljanje rizicima	Srednji	Ne

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.10 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u skupinama proizvođača, organizacijama proizvođača, lokalnim tržištima, kratkim lancima opskrbe i sustavima kvalitete kojima je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a
R.11/Voće i povrće Udio vrijednosti proizvodnje stavljene na tržište po organizacijama proizvođača ili skupinama proizvođača s operativnim programima u određenim sektorima
R.5 Udio poljoprivrednih gospodarstava s alatima za upravljanje rizikom u okviru ZPP-a za koje je dodijeljena potpora

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Cilj intervencije je sprječavanje i ublažavanje posljedica poremećaja na tržištu proizvoda iz sektora voća i povrća. Intervencijom se nastoje predvidjeti krizne situacije i poduzeti postupanja sa ciljem njihovoga učinkovitog upravljanja istima u skladu s člankom 47. stavkom 2. Uredbe o strateškim planovima (EU) br. 2021/2115., a intervencija podrazumijeva povlačenje proizvoda s tržišta za besplatnu distribuciju ili druge svrhe, uključujući prema potrebi obradu kojom se olakšava to povlačenje.

Intervencija doprinosi održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšala dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji, i kao i poboljšanju

položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu.

Korisnici su priznate proizvođačke organizacije, udruženja priznatih proizvođačkih organizacija, priznate transnacionalne proizvođačke organizacije sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, kao i priznata udruženja transnacionalnih proizvođačkih organizacija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, u sektoru voća i povrća, s odobrenim operativnim programom. Intervencija se može provoditi i na pojedinačnim poljoprivrednim gospodarstvima članova navedenih organizacija proizvođača.

6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Osnova za dodjelu potpore je operativni fond organizacije proizvođača. Potpora se sastoji od financijske pomoći Unije i Nacionalne financijske pomoći. Financijska pomoć Unije izračunava na temelju visine vrijednosti utržene proizvodnje proizvođačke organizacije u referentnom razdoblju, a jednaka je iznosu financijskih doprinosa članova organizacije proizvođača ili same organizacije proizvođača, ili oboje. Financijska pomoć Unije temelji se na troškovima koji su stvarno isplaćeni i ograničena je na 50 % stvarnih rashoda u skladu s člankom 52. stavkom 1. Uredbe o strateškim planovima (EU) br. 2021/2115. Navedeno ograničenje može se i povećati u skladu s člankom 52. stavcima 3.,4.,5. i 6. Uredbe o strateškim planovima (EU) br. 2021/2115. Nacionalna financijska pomoć dodjeljuje se u skladu s člankom 53. Uredbe o strateškim planovima (EU) br. 2021/2115.

7. Dodatne informacije o vrsti intervencije

Rashodi koji proizlaze iz provedbe operativnog programa koji se odnose na provedbu intervencija u okviru vrsta intervencija iz članka 47. stavka 2. točaka (f), (g) i (h) SPR-a ne premašuju jednu trećinu ukupnih rashoda po operativnom programu.

8. Usklađenost s WTO-om

Narančasta kutija

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Narančasta kutija

HARIN(47(2)(i)) - - osiguranje berbe i proizvodnje kojim se doprinosi zaštiti dohodaka proizvođača u slučaju gubitaka prouzročenih prirodnim katastrofama, nepovoljnim klimatskim prilikama te bolestima ili najezdama štetnih organizama, uz istodobno osiguravanje da korisnici poduzmu potrebne mjere za sprečavanje rizika

47.2.i.01. - Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_04

Oznaka intervencije (država članica)	47.2.i.01.
Naziv intervencije	Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_04
Vrsta intervencije	HARIN(47(2)(i)) - osiguranje berbe i proizvodnje kojim se doprinosi zaštiti dohodaka proizvođača u slučaju gubitaka prouzročenih prirodnim katastrofama, nepovoljnim klimatskim prilikama te bolestima ili najezdama štetnih organizama, uz istodobno osiguravanje da korisnici poduzmu potrebne mjere za sprečavanje rizika
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.35. Broj operativnih programa za koje je dodijeljena potpora

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

SEKTORSKI CILJ ZPP-a Oznaka + opis
RISK(46(j)) sprečavanje kriza i upravljanje rizicima kako bi se izbjeglo i rješavalo krizne situacije na tržištima relevantnog sektora

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji
SO3 Poboljšanje položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
02	Više i učinkovitije koristiti instrumente za upravljanje rizicima	Srednji	Ne
06	Unaprijediti horizontalnu i vertikalnu povezanost proizvođača	Srednji	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.10 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u skupinama proizvođača, organizacijama proizvođača, lokalnim tržištima, kratkim lancima opskrbe i sustavima kvalitete kojima je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a
R.11/Voće i povrće Udio vrijednosti proizvodnje stavljene na tržište po organizacijama proizvođača ili skupinama proizvođača s operativnim programima u određenim sektorima
R.5 Udio poljoprivrednih gospodarstava s alatima za upravljanje rizikom u okviru ZPP-a za koje je dodijeljena potpora

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Cilj intervencije je sprječavanje i ublažavanje posljedica poremećaja na tržištu proizvoda iz sektora voća i

povrća. Intervencijom se nastoje predvidjeti krizne situacije i poduzeti postupanja sa ciljem njihovoga učinkovitog upravljanja istima u skladu s člankom 47. stavkom 2. Uredbe o strateškim planovima (EU) br. 2021/2115., a intervencija podrazumijeva osiguranje berbe i proizvodnje kojim se doprinosi zaštiti dohodaka proizvođača u slučaju gubitaka prouzročenih prirodnim katastrofama, nepovoljnim klimatskim prilikama te bolestima ili najezdama štetnih organizama, uz istodobno osiguravanje da korisnici poduzmu potrebne mjere za sprečavanje rizika.

Intervencija doprinosi održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšala dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji, i kao i poboljšanju položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu.

Korisnici su priznate proizvođačke organizacije, udruženja priznatih proizvođačkih organizacija, priznate transnacionalne proizvođačke organizacije sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, kao i priznata udruženja transnacionalnih proizvođačkih organizacija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, u sektoru voća i povrća, s odobrenim operativnim programom. Intervencija se može provoditi i na pojedinačnim poljoprivrednim gospodarstvima članova navedenih organizacija proizvođača.

6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Osnova za dodjelu potpore je operativni fond organizacije proizvođača. Potpora se sastoji od financijske pomoći Unije i Nacionalne financijske pomoći. Financijska pomoć Unije izračunava na temelju visine vrijednosti utržene proizvodnje proizvođačke organizacije u referentnom razdoblju, a jednaka je iznosu financijskih doprinosa članova organizacije proizvođača ili same organizacije proizvođača, ili oboje. Financijska pomoć Unije temelji se na troškovima koji su stvarno isplaćeni i ograničena je na 50 % stvarnih rashoda u skladu s člankom 52. stavkom 1. Uredbe o strateškim planovima (EU) br. 2021/2115. navedeno ograničenje može se i povećati u skladu s člankom 52. stavcima 3.,4.,5. i 6. Uredbe o strateškim planovima (EU) br. 2021/2115. Nacionalna financijska pomoć dodjeljuje se u skladu s člankom 53. Uredbe o strateškim planovima (EU) br. 2021/2115.

7. Dodatne informacije o vrsti intervencije

N/A

8. Usklađenost s WTO-om

Narančasta kutija

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Narančasta kutija

Pčelarski proizvodi

ADVIBEES(55(1)(a)) - - usluge savjetovanja, tehnička pomoć, osposobljavanje, informacije i razmjena najboljih praksi, među ostalim umrežavanjem, za pčelare i organizacije pčelara

55.1.a.01. - Savjetodavne usluge, tehnička pomoć, obuka, informacije i razmjena najboljih praksi, uključujući umrežavanje, za pčelare i pčelarske organizacije

Oznaka intervencije (država članica)	55.1.a.01.
Naziv intervencije	Savjetodavne usluge, tehnička pomoć, obuka, informacije i razmjena najboljih praksi, uključujući umrežavanje, za pčelare i pčelarske organizacije
Vrsta intervencije	ADVIBEES(55(1)(a)) - usluge savjetovanja, tehnička pomoć, osposobljavanje, informacije i razmjena najboljih praksi, među ostalim umrežavanjem, za pčelare i organizacije pčelara
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.37. Broj djelovanja ili jedinica za očuvanje ili poboljšanje pčelarstva

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencijom će se obuhvatiti cijelo područje Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

SEKTORSKI CILJ ZPP-a Oznaka + opis

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
XCO Međusektorski cilj modernizacije sektora poticanjem i razmjenom znanja, inovacija i digitalizacije u poljoprivredi i ruralnim područjima te promicanjem njihove primjene

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
20	Unaprijediti vještine radne snage u poljoprivredno-prehrambenom lancu	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Intervencija obuhvaća četiri aktivnosti:

Aktivnost a) Edukacija pčelara, stručna predavanja i radionice organizirane od strane udruga i saveza pčelara

Aktivnost je usmjerena na edukaciju pčelara kroz sufinanciranje troškova pohađanja edukacija te organiziranja stručnih predavanja, seminara, radionica, tečajeva o svim temama relevantnim za pčelarstvo koje organiziraju ili suorganiziraju organizacije pčelara. Kroz aktivnost se žele povećati specifična znanja i vještine, potrebne pčelarima za uspješno pčelarenje. Kroz aktivnost se planira omogućiti provođenje edukacije pčelara klasičnim i komplementarnim metodama. Aktivnostima se želi potaknuti i veće

uključivanje mladih u pčelarstvo (organiziranjem radionica za mlade, mladim pčelarima omogućiti odlazak na stručne skupove, diseminacija informacija na platformama koje koriste mladi i sl.) te njihovu edukaciju od iskusnih pčelara u prvim godinama bavljenja pčelarstvom. Kroz aktivnost će se omogućiti provedba treninga i edukacija i po pitanju držanja i uzgoja pčela.

Aktivnost b) Prikupljanje podataka o pčelarima i njihovom načinu pčelarenja i provedba pašnog reda

Kroz aktivnost se prikupljaju i obrađuju podaci o pčelarima i njihovom načinu pčelarenja, te provodi pašni red u 2024. i 2025. godini. Prikupljaju se podatci o broju košnica u skladu s člankom 37. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2022/126, te ostali podaci vezani za pčelare i njihov način pčelarenja (članstvo u pčelarskim udrugama, stacionarni ili seleći način pčelarenja, tip košnica na pčelinjaku, lokaciji stacioniranih pčelinjaka prema koordinatama), te provodi razmještaj selećih pčelinjaka radi što većeg iskorištenja potencijala pčelinje paše. Poslove operativnog prikupljanja i obrade podataka, te provedbe organiziranja selećeg pčelarstva obavlja krovno udruženje pčelara u Republici Hrvatskoj (Hrvatski pčelarski savez - HPS).

Aktivnost c) Izrada i tisak informativnog/stručnog materijala, izrada mrežnih stranica pčelarskih organizacija i sudjelovanje predstavnika organizacija pčelara na specijaliziranim pčelarskim manifestacijama s tematikom pčelarstva

Kroz aktivnost se planira izrada i tisak informativnog/stručnog materijala, izrada mrežnih stranica te sudjelovanje predstavnika organizacija pčelara na manifestacijama s tematikom pčelarstva kako bi se poboljšao protok informacija i omogućio prijenos znanja prema pčelarima.

Aktivnost d) Izrada i tisak stručnih časopisa i informativnog materijala, izrada sustava informiranja na platformama koje koriste pčelari i sudjelovanje predstavnika krovnog udruženja pčelara na specijaliziranim pčelarskim manifestacijama s tematikom pčelarstva

Kroz aktivnost se planira tisak i izrada stručnih časopisa i informativnog materijala, izrada platformi koje koriste pčelari te poboljšanje funkcionalnosti postojećih servisa koji su na raspolaganju pčelarima. Neophodno je omogućiti povezivanje organizacija pčelara s drugim sličnim organizacijama u i izvan Republike Hrvatske te prisustvovanje specijaliziranim skupovima s tematikom pčelarstva (npr. International Federation of Beekeepers' Associations - APIMONDIA), čime bi se značajno pridonijelo boljoj koordinaciji i razmjeni znanja i iskustava.

Prihvatljiva ulaganja:

a) edukacije, stručna predavanja i radionice organizirane od strane udruga i saveza pčelara

b) troškovi prikupljanja i obrade podataka o pčelarima i njihovom načinu pčelarenja, te sufinanciranje troškova organizacijama pčelara u organizaciji selećeg pčelarstva (primjerice: materijalni troškovi i troškovi rada osoba koji sudjeluju u organizaciji selenja košnica)

c) izrada i tisak informativnog/stručnog materijala, izrada mrežnih stranica organizacija pčelara i sudjelovanje predstavnika organizacija pčelara na specijaliziranim pčelarskim manifestacijama s tematikom pčelarstva

d) izrada i tisak stručnih časopisa i informativnog materijala, izrada sustava informiranja na platformama koje koriste pčelari i sudjelovanje predstavnika krovnog udruženja pčelara na specijaliziranim pčelarskim manifestacijama s tematikom pčelarstva.

Korisnici:

a) pčelari upisani u Evidenciju pčelara i pčelinjaka te organizacije pčelara upisane u Registar udruga Republike Hrvatske

b) krovno udruženje pčelara u Republici Hrvatskoj (HPS)

c) organizacije pčelara upisane u Registar udruga Republike Hrvatske osim HPS

d) krovno udruženje pčelara u Republici Hrvatskoj (HPS).

6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Prema analizi rezultata provedbe Nacionalnih pčelarskih programa kroz petogodišnje razdoblje (2017.-2021.) prosječna potpora za aktivnosti vezane za intervenciju - Savjetodavne usluge, tehnička pomoć, obuka, informacije i razmjena najboljih praksi, uključujući umrežavanje, za pčelare i pčelarske organizacije: a) edukacije, stručna predavanja i radionice organizirane od strane udruga i saveza pčelara iznosila je prosječno iz EU sredstava oko 150,00 EUR.

Kroz konzultacije s predstavnicima organizacija u sektoru pčelarstva došli smo do zaključka da je

potrebno izdvojiti dodatna sredstva za provedbu ove intervencije budući da se ovom intervencijom omogućava modernizacija pčelarstva i stjecanje novih znanja.

Procjenjujemo da bi potpora iz EU sredstava u narednom razdoblju iznosila oko 454 EUR od 2023.-2025. godine, a od 2026.-2027. godine oko 286 EUR.

Financirat će se maksimalno do 100 % prihvatljivog troška u jednakom omjeru sredstava iz EU i nacionalnog proračuna uz predočenje:

-plaćenih računa za najam prostora za održavanje stručnog predavanja,

-plaćenih računa za najam opreme za prezentaciju (prijenosno računalo, projektor, projekcijsko platno, tisak i slanje poziva, tisak edukativnog ili informativnog materijala),

-plaćenih računa za izvođenje stručne edukacije ili radionice.

Republika Hrvatska je Hrvatskom pčelarskom savezu nacionalnim zakonodavstvom dodijelila posao prikupljanja podataka za Evidenciju pčelara i pčelinjaka i provedbu pašnog reda. Potpora za b) troškove prikupljanja i obrade podataka o pčelarima i njihovom načinu pčelarenja, te sufinanciranje troškova organizacijama pčelara u organizaciji selećeg pčelarstva u 2024. i 2025. godini iz EU sredstava iznosila bi oko 75.000 EUR.

Financirat će se maksimalno do 100 % prihvatljivog troška u jednakom omjeru sredstava iz EU i nacionalnog proračuna uz predočenje:

-ugovora o djelu sklopljenog s pašnim povjerenikom koji prikuplja podatke i/ili provodi pašni red, te plaćenih troškova ugovora,

-plaćenog putnog naloga (obračun dnevnica, obračun prijevoznih troškova).

Prema analizi rezultata provedbe Nacionalnih pčelarskih programa kroz petogodišnje razdoblje (2017.-2021.) potpora za aktivnosti vezane za intervenciju - Savjetodavne usluge, tehnička pomoć, obuka, informacije i razmjena najboljih praksi, uključujući umrežavanje, za pčelare i pčelarske organizacije: c) izrada i tisak informativnog/stručnog materijala, izrada mrežnih stranica i sudjelovanje predstavnika organizacija pčelara na specijaliziranim pčelarskim manifestacijama s tematikom pčelarstva bila je namijenjena samo jednom korisniku i to krovnom udruženju pčelara, Hrvatskom pčelarskom savezu. U novim sektorskim intervencijama u ovoj aktivnosti korisnici će biti ostale organizacija pčelara te se stoga procjenjuje da bi potpora po korisniku iz EU sredstava bila prosječno u 2023. godini oko 4.438 EUR, u 2024. i 2025. oko 1.515 EUR a od 2026.– 2027. godine 750 EUR.

Financirat će se maksimalno do 100 % prihvatljivog troška u jednakom omjeru sredstava iz EU i nacionalnog proračuna uz predočenje:

-plaćenih računa za izradu i tisak informativnih/stručnih materijala,

-ugovora o djelu za troškove intelektualnog rada za izradu sadržaja informativnog materijala te dokaz o plaćanju navedenog ugovora o djelu,

-plaćenih računa za izradu mrežne stranice

- preslika plaćenog putnog naloga (obračun dnevnica, obračun prijevoznih troškova, obračun troškova smještaja, kotizacije, ulaznica) te dokaz o plaćenoj kotizaciji.

Prema analizi rezultata provedbe Nacionalnih pčelarskih programa kroz petogodišnje razdoblje (2017.-2021.) potpora za aktivnosti vezane za intervenciju - Savjetodavne usluge, tehnička pomoć, obuka, informacije i razmjena najboljih praksi, uključujući umrežavanje, za pčelare i pčelarske organizacije: d) izrada i tisak stručnih časopisa i informativnog materijala, izrada sustava informiranja na platformama koje koriste pčelari i sudjelovanje predstavnika krovnog udruženja na specijaliziranim pčelarskim skupovima bila je namijenjena samo jednom korisniku i to krovnom udruženju pčelara, Hrvatskom pčelarskom savezu. U novim sektorskim intervencijama u ovoj aktivnosti korisnik će dobiti i mogućnost izrade platforme za seleće pčelarstvo, te se stoga procjenjuje da bi potpora po korisniku iz EU sredstava prosječno od 2024. – 2027. godine iznosila oko 40.000 EUR.

Financirat će se maksimalno do 100 % prihvatljivog troška u jednakom omjeru sredstava iz EU i nacionalnog proračuna uz predočenje:

-plaćenih računa za izradu i tisak stručnih časopisa i informativnog materijala,

-ugovora o djelu za troškove intelektualnog rada za izradu sadržaja stručnih časopisa i informativnog materijala te dokaz o plaćanju navedenog ugovora o djelu,

-plaćenih računa za izradu sustava informiranja pčelara,

-preslika plaćenog putnog naloga (obračun dnevnica, obračun prijevoznih troškova, obračun troškova smještaja, kotizacije, ulaznica) te dokaz o plaćenoj kotizaciji..
Minimalni iznos sufinanciranja po korisniku iznosi 75 EUR iz EU sredstava.

7. Dodatne informacije o vrsti intervencije

N/A

8. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 2 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja prihvatljivih troškova za edukaciju pčelara i senzorskih analitičara. Intervencija ne predstavlja izravna plaćanja za proizvođače te odgovara opisu potpore općim uslugama iz točke 2., podtočaka c) i d) Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

9. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
55.1.a.01.01. - a) edukacije, stručna predavanja i radionice organizirane od strane udruga i saveza pčelara	Prosječno		
55.1.a.01.02. - b) troškovi prikupljanja i obrade podataka o pčelarima i njihovom načinu pčelarenja i provedba pašnog reda	Prosječno		
55.1.a.01.03. - c) izrada i tisak informativnog/stručnog materijala, izrada mrežnih stranica i sudjelovanje predstavnika organizacija pčelara na specijaliziranim pčelarskim manifestacijama s tematikom pčelarstva	Prosječno		
55.1.a.01.04. - d) izrada i tisak stručnih časopisa i informativnog materijala, izrada sustava informiranja na platformama koje koriste pčelari i sudjelovanje predstavnika krovnog udruženja pčelara na specijaliziranim pčelarskim manifestacijama s tematikom pčelarstva	Prosječno		

Opis

55.1.a.01.01. - a) edukacije, stručna predavanja i radionice organizirane od strane udruga i saveza pčelara

Prema analizi rezultata provedbe Nacionalnih pčelarskih programa kroz petogodišnje razdoblje (2017.-2021.) prosječna potpora za aktivnosti vezane za intervenciju - Savjetodavne usluge, tehnička pomoć, obuka, informacije i razmjena najboljih praksi, uključujući umrežavanje, za pčelare i pčelarske organizacije: a) edukacije, stručna predavanja i radionice organizirane od strane udruga i saveza iznosila je prosječno iz EU sredstava oko 150,00 EUR. Procjenjujemo da bi potpora iz EU sredstava iznosila oko 454 EUR u razdoblju od 2023.-2025. godine, a od 2026.-2027. oko 286 EUR.

55.1.a.01.02. - b) troškovi prikupljanja i obrade podataka o pčelarima i njihovom načinu pčelarenja i provedba pašnog reda

Republika Hrvatska je Hrvatskom pčelarskom savezu nacionalnim zakonodavstvom dodijelila posao prikupljanja podataka za Evidenciju pčelara i pčelinjaka i provedbu pašnog reda. Potpora iz EU sredstava u 2024. i 2025. godini iznosila bi oko 75.000 EUR. Podupiru se i aktivnosti pčelarskih organizacija za provedbu organizacije smještaja selećih pčelinjaka radi što većeg iskorištenja potencijala pčelinje paše.

Financirat će se maksimalno do 100 % prihvatljivog troška u jednakom omjeru sredstava iz EU i nacionalnog proračuna.

55.1.a.01.03. - c) izrada i tisak informativnog/stručnog materijala, izrada mrežnih stranica i sudjelovanje predstavnika organizacija pčelara na specijaliziranim pčelarskim manifestacijama s tematikom pčelarstva

Prema analizi rezultata provedbe Nacionalnih pčelarskih programa kroz petogodišnje razdoblje (2017.-2021.) potpora za aktivnosti vezane za intervenciju - Savjetodavne usluge, tehnička pomoć, obuka, informacije i razmjena najboljih praksi, uključujući umrežavanje, za pčelare i pčelarske organizacije: c) izrada i tisak informativnog/stručnog materijala, izrada mrežnih stranica organizacija pčelara i sudjelovanje predstavnika organizacija pčelara na specijaliziranim pčelarskim manifestacijama s tematikom pčelarstva bila je namijenjena samo jednom korisniku i to krovnoj organizaciji pčelara. U novim sektorskim intervencijama u ovoj aktivnosti korisnici će biti ostale organizacija pčelara osim krovne organizacije, te se stoga procjenjuje da bi potpora po korisniku iz EU sredstava bila prosječno u 2023. godini oko 4.438 EUR, 2024. i 2025. godini oko 1.515 EUR a od 2026.– 2027. godine 750 EUR.

Financirat će se maksimalno do 100 % prihvatljivog troška u jednakom omjeru sredstava iz EU i nacionalnog proračuna.

55.1.a.01.04. - d) izrada i tisak stručnih časopisa i informativnog materijala, izrada sustava informiranja na platformama koje koriste pčelari i sudjelovanje predstavnika krovnog udruženja pčelara na specijaliziranim pčelarskim manifestacijama s tematikom pčelarstva

Prema analizi rezultata provedbe Nacionalnih pčelarskih programa kroz petogodišnje razdoblje (2017.-2021.) potpora za aktivnosti vezane za intervenciju - Savjetodavne usluge, tehnička pomoć, obuka, informacije i razmjena najboljih praksi, uključujući umrežavanje, za pčelare i pčelarske organizacije: d) izrada i

tisak stručnih časopisa i informativnog materijala, izrada sustava informiranja na platformama koje koriste pčelari i sudjelovanje predstavnika krovnog udruženja pčelara na specijaliziranim pčelarskim skupovima bila je namijenjena jednom korisniku i to krovnom udruženju pčelara, Hrvatskom pčelarskom savezu. U novim sektorskim intervencijama u ovoj aktivnosti korisnik će dobiti i mogućnost izrade platforme za seleće pčelarstvo, te se stoga procjenjuje da bi potpora po korisniku iz EU sredstava prosječno od 2024. – 2027. godine iznosila oko 40.000 EUR.

Financirat će se maksimalno do 100 % prihvatljivog troška u jednakom omjeru sredstava iz EU i nacionalnog proračuna.

10. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
55.1.a.01.01. - a) edukacije, stručna predavanja i radionice organizirane od strane udruga i saveza pčelara	Planirani jedinični iznos (ukupni rashodi Unije u EUR)	453,76	454,92	454,92	285,71	285,71	
	O.37 (jedinica: Djelovanja)	50,00	50,00	50,00	35,00	35,00	**Zbroj:** 220,00 **Maks.:** 50,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	22.688,00	22.746,00	22.746,00	10.000,00	10.000,00	88.180,00
55.1.a.01.02. - b) troškovi prikupljanja i obrade podataka o pčelarima i njihovom načinu pčelarenja i provedba pašnog reda	Planirani jedinični iznos (ukupni rashodi Unije u EUR)		75.000,00	75.000,00			
	O.37 (jedinica: Djelovanja)		1,00	1,00			**Zbroj:** 2,00 **Maks.:** 1,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)		75.000,00	75.000,00			150.000,00
55.1.a.01.03. - c) izrada i tisak informativnog/stručnog materijala, izrada mrežnih stranica i sudjelovanje predstavnika organizacija pčelara na specijaliziranim pčelarskim manifestacijama s tematikom pčelarstva	Planirani jedinični iznos (ukupni rashodi Unije u EUR)	4.437,57	1.514,87	1.514,87	750,00	750,00	
	O.37 (jedinica: Djelovanja)	13,00	12,00	12,00	10,00	10,00	**Zbroj:** 57,00 **Maks.:** 13,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	57.688,41	18.178,38	18.178,38	7.500,00	7.500,00	109.045,17
55.1.a.01.04. - d) izrada i tisak stručnih	Planirani jedinični iznos (ukupni rashodi Unije u EUR)		40.000,00	40.000,00	40.000,00	40.000,00	

časopisa i informativnog materijala, izrada sustava informiranja na platformama koje koriste pčelari i sudjelovanje predstavnika krovnog udruženja pčelara na specijaliziranim pčelarskim manifestacijama s tematikom pčelarstva	O.37 (jedinica: Djelovanja)		1,00	1,00	1,00	1,00	**Zbroj:** 4,00 **Maks.:** 1,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)		40.000,00	40.000,00	40.000,00	40.000,00	160.000,00
UKUPNO	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)	160.752,82	311.848,76	311.848,76	115.000,00	115.000,00	1.014.450,34
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	80.376,41	155.924,38	155.924,38	57.500,00	57.500,00	507.225,17
	Stopa sufinanciranja EU-a u %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

INVAPI(55(1)(b)) - - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, kao i druga djelovanja

55.1.b.01. - Nabava novih pomagala, pribora i opreme

Oznaka intervencije (država članica)	55.1.b.01.
Naziv intervencije	Nabava novih pomagala, pribora i opreme
Vrsta intervencije	INVAPI(55(1)(b)) - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, kao i druga djelovanja
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.37. Broj djelovanja ili jedinica za očuvanje ili poboljšanje pčelarstva

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencijom će se obuhvatiti cijelo područje Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

SEKTORSKI CILJ ZPP-a Oznaka + opis

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
05	Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.35 Udio košnica za koje je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Kroz intervenciju se omogućava modernizacija pčelarstva sufinanciranjem nabave novih pomagala, pribora i opreme koju koriste pčelari. Svaki pčelar teži podizanju konkurentnosti te je odgovoran za proizvodnju zdravstveno ispravnih pčelinjih proizvoda. Jedan od uvjeta proizvodnje zdravstveno ispravnih pčelinjih proizvoda je adekvatna oprema, koja mora biti izrađena od odgovarajućih, higijenski prihvatljivih (netoksičnih, nehrđajućih) materijala. Pčelari će pomoću ove mjere lakše zamijeniti opremu koja je dotrajala ili je neprimjerena za ovaj način proizvodnje i time omogućiti proizvodnju zdravstveno ispravnih pčelinjih proizvoda.

Korisnici su pčelari upisani u Evidenciju pčelara i pčelinjaka. Ovom intervencijom omogućava se modernizacija pčelarske opreme, pribora i pomagala onim pčelarima koji su registrirani u Evidenciji neovisno o broju pčelinjih zajednica. Potpora će se dodjeljivati putem zahtjeva koji pčelari podnose jednom godišnje, a detalji će se propisati podzakonskim propisom.

Kroz ovu intervenciju bit će sufinancirana nabava nove opreme koja se koristi u uzgoju pčela i pčelarskoj proizvodnji.

Prihvatljiva ulaganja:
- košnice i prateća oprema
- oprema za vrcanje i pakiranje meda
- oprema za topljenje i obradu voska te pripremu satnih osnova
- oprema za prikupljanje i obradu cvjetnog praha
- oprema za prikupljanje propolisa, pčelinjeg otrova i matične mliječi
- oprema za pripremu hrane za pčele
- oprema koja se koristi u uzgoju pčela
- zaštitna oprema u pčelarstvu
- oprema za zaštitu pčela od krađe i grabežljivaca
- ostala pomagala i oprema u pčelarskoj proizvodnji.

U dosadašnjoj provedbi Nacionalnih pčelarskih programa vidljiv je velik interes pčelara za nabavom novih pomagala, pribora i opreme, a osigurana sredstva za mjeru su bila nedostatna što je rezultiralo umanjenjem isplata po korisniku. S obzirom na navedeno, planirani iznos za ovu intervenciju je povećan.

Dodjela potpore će biti u skladu s odredbama Uredbe (EU) 2022/126, posebno u pogledu članka 11. stavka 1. točke (b), članka 11. stavka 10., članka 21. i članka 23. i Dodatak II.

6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Prema analizi rezultata provedbe Nacionalnih pčelarskih programa kroz petogodišnje razdoblje (2017.-2021.) potpora za aktivnosti vezane za intervenciju – Nabava novih pomagala, pribora i opreme vidljivo je da je bio veći interes pčelara od sredstava raspoloživih za provedbu ove intervencije. Kroz konzultacije s predstavnicima organizacija u sektoru pčelarstva zaključeno je da je potrebno izdvojiti dodatna sredstava za provedbu ove intervencije budući da je potreba pčelara za ovom intervencijom iz godine u godinu sve veća. Do sada je prema analizama u petogodišnjem razdoblju potpora prosječno iznosila oko 6-9 EUR po pčelinjoj zajednici, a s obzirom na navedeno obrazloženje procjenjujemo da bi potpora iz EU sredstava u 2023. godini iznosila 4,29 EUR po košnici, a od 2024. – 2025. godine oko 5,09 EUR po košnici, a u periodu 2026.-2027. 5,87 EUR po košnici.

Financirat će se maksimalno do 100 % prihvatljivog troška u jednakom omjeru sredstava iz EU i nacionalnog proračuna, uz obvezno predočenje računa i dokaza o plaćanju.

Minimalni iznos sufinanciranja po korisniku iznosi 66.50 EUR u 2023.odnosno 75 EUR u razdoblju 2024.-2027. iz EU sredstava.

7. Dodatne informacije o vrsti intervencije

N/A

8. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 11 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Pozor! Intervencije iz članka 55. stavka 1. točke (b) podtočaka i. i ii. moraju, u skladu s člankom 10. i Prilogom II., ispunjavati kriterije iz zelene kutije WTO-a. Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja prihvatljivih produktivnih ulaganja s ciljem poticanja strukturne prilagodbe korisnika u sektoru pčelarstva. Sukladno zahtjevima točke 11. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a, Strateški plan definira kriterije prihvatljivosti ulaganja za potporu, koja nije uvjetovana vrstom ili obujmom proizvodnje, niti je povezana s cijenom proizvoda.

9. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
55.1.b.01.01. - Nabava novih pomagala, pribora i opreme	Prosječno		R.35

Opis

55.1.b.01.01. - Nabava novih pomagala, pribora i opreme

Prema analizi rezultata provedbe Nacionalnih pčelarskih programa kroz petogodišnje razdoblje (2017.-2021.) potpora za aktivnosti vezane za intervenciju 55.1.b.01.01. Ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu – Nabava novih pomagala, pribora i opreme vidljivo je da je bio veći interes pčelara od sredstava raspoloživih za provedbu ove intervencije. Kroz konzultacije s predstavnicima organizacija u sektoru pčelarstva došli smo do zaključka da je potrebno izdvojiti dodatna sredstava za provedbu ove intervencije budući da je potreba pčelara za ovom intervencijom iz godine u godinu sve veća. Do sada je prema analizama u petogodišnjem razdoblju potpora isplaćena iz EU sredstava iznosila prosječno oko 370,00 EUR po korisniku, a s obzirom na navedeno obrazloženje procjenjujemo da bi potpora koja će se isplatiti iz EU sredstava u narednom razdoblju iznosila prosječno oko 540,00 EUR po korisniku. Budući da se potpora izračunava na temelju broja košnica, procjenjuje se da bi visina potpore financirane iz EU sredstava kroz ovu intervenciju u 2023. godini iznosila oko 4,29 EUR po košnici, a od 2024. – 2025. godine oko 5,09 EUR po košnici, a u periodu 2026.-2027. godine oko 5,87 EUR po košnici.

10. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
55.1.b.01.01. - Nabava novih pomagala, pribora i opreme	Planirani jedinični iznos (ukupni rashodi Unije u EUR)	4,29	5,09	5,09	5,87	5,87	
	O.37 (jedinica: Košnice)	250.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	**Zbroj:** 1.050.000,00 **Maks.:** 250.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	1.072.500,00	1.017.500,00	1.017.500,00	1.174.094,38	1.173.644,38	5.455.238,76
UKUPNO	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)	2.145.000,00	2.035.000,00	2.035.000,00	2.348.188,76	2.347.288,76	10.910.477,52
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	1.072.500,00	1.017.500,00	1.017.500,00	1.174.094,38	1.173.644,38	5.455.238,76
	Stopa sufinanciranja EU-a u %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

55.1.b.02. - Suzbijanje nametnika i bolesti u košnicama, naročito varooze

Oznaka intervencije (država članica)	55.1.b.02.
Naziv intervencije	Suzbijanje nametnika i bolesti u košnicama, naročito varooze
Vrsta intervencije	INVAPI(55(1)(b)) - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, kao i druga djelovanja
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.37. Broj djelovanja ili jedinica za očuvanje ili poboljšanje pčelarstva

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencijom će se obuhvatiti cijelo područje Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

SEKTORSKI CILJ ZPP-a Oznaka + opis

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju
SO6 Doprinos zaustavljanju i smanjenju gubitka bioraznolikosti, jačanje usluga ekosustava i očuvanje staništa i krajobraza

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
05	Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije	Visok	Da
10	Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genskih resursa	Srednji	Da
12	Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja	Slab	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.35 Udio košnica za koje je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Ovom intervencijom pčelarima je omogućena potpora za nabavku zakonski dopuštenih sredstava i drugih pripravaka koji su dugi niz godina uvriježeni u primjeni u pčelarskoj praksi, što omogućuje pravovremeno i učinkovito kontroliranje i suzbijanje štetnika i bolesti pčelinjih zajednica te umanjuju stres i pospješuju oporavak i jačaju otpornost pčela nakon tretmana protiv štetnika i bolesti u pčelinjacima. Intervencija je posebno usmjerena na suzbijanje bolesti pčela, a osobito Varooze koja uzrokuje značajne ekonomske štete u pčelinjacima. Smatra se da je nametnikom Varroa destructor invadirana većina pčelinjaka u Republici Hrvatskoj. Pčelarima je potrebno omogućiti izbor sredstava koja će koristiti u liječenju pčela pri čemu se treba voditi računa o sprječavanju pojave rezistentnosti na lijekove te omogućiti nabavu sredstava prihvatljivih i u ekološkoj proizvodnji.

Cilj intervencije je ispravno, pravovremeno i učinkovito kontrolirati i suzbijati bolesti pčela (poticanjem i primjene biotehničkih metoda), osigurati proizvodnju pčelinjih proizvoda bez rezidua sredstava koja se

koriste za tretiranje bolesti pčela.

Korisnici su pčelari upisani u Evidenciju pčelara i pčelinjaka.
Prihvatljiva ulaganja:
· Odobreni veterinarski medicinski pripravci (VMP-ovi)
· Kiseline za tretiranje protiv varooze

6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Prema analizi rezultata provedbe Nacionalnih pčelarskih programa kroz petogodišnje razdoblje (2017.-2021.) potpora za aktivnosti vezane za intervenciju - Suzbijanje nametnika i bolesti u košnicama, naročito varooze i kroz konzultacije s predstavnicima organizacija pčelara u sektoru pčelarstva došli smo do zaključka da je potrebno izdvojiti dodatna sredstva za provedbu ove intervencije. Razlozi za izdvajanje dodatnih sredstava su rast cijena veterinarsko-medicinskih pripravaka koji se koriste u liječenju bolesti pčelinjih zajednica te planirani rast broja korisnika ove aktivnosti. Do sada je prema analizama u petogodišnjem razdoblju potpora iznosila prosječno oko 1,60 EUR po košnici iz EU sredstava a s obzirom na navedeno obrazloženje potpora u narednom razdoblju iznosila bi 1,77 EUR po košnici u 2023. godini od 2,00 - 2,20 EUR u 2024. - 2027. godini iz EU sredstava, s tim da bi ekološki pčelari imali mogućnost korištenja većeg iznosa po košnici od konvencionalnih pčelara.
Financirat će se maksimalno do 100 % prihvatljivog troška u jednakom omjeru sredstava iz EU i nacionalnog proračuna, uz obvezno predočenje računa i dokaza o plaćanju.

7. Dodatne informacije o vrsti intervencije

N/A

8. Usklađenost s WTO-om
Zelena kutija
Točka 2 Priloga 2. Sporazumu WTO-a
Pozor! Intervencije iz članka 55. stavka 1. točke (b) podtočaka i. i ii. moraju, u skladu s člankom 10. i Prilogom II., ispunjavati kriterije iz zelene kutije WTO-a. Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja troškova nabave odobrenih veterinarsko-medicinskih proizvoda za kontroliranje i suzbijanje štetnika i bolesti pčelinjih zajednica. Intervencija ne predstavlja izravna plaćanja za proizvođače te odgovara opisu potpore općim uslugama iz točke 2., podtočke b) Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

9. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
55.1.b.02.01. - Suzbijanje nametnika i bolesti u košnicama, naročito varooze	Prosječno		R.35

Opis

55.1.b.02.01. - Suzbijanje nametnika i bolesti u košnicama, naročito varooze

Prema analizi rezultata provedbe Nacionalnih pčelarskih programa kroz petogodišnje razdoblje (2017.-2021.) potpora za aktivnosti vezane za intervenciju 55.1.b.02.01. Ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu - Suzbijanje nametnika i bolesti u košnicama, naročito varooze i kroz konzultacije s predstavnicima organizacija u sektoru pčelarstva došli smo do zaključka da je potrebno izdvojiti dodatna sredstva za provedbu ove intervencije. Razlozi za izdvajanje dodatnih sredstava su rast cijena veterinarsko-medicinskih pripravaka koji se koriste u liječenju bolesti pčelinjih zajednica te planirani rast broja korisnika ove aktivnosti. Do sada je prema analizama u petogodišnjem razdoblju potpora iz EU sredstava prosječno iznosila oko 1,60 EUR po košnici, a s obzirom na navedeno obrazloženje, potpora u narednom razdoblju iznosila bi od 1,77 EUR po košnici u 2023. godini od 2,00-2,20 EUR u 2024.-2027.godini iz EU sredstava.

10. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
55.1.b.02.01. - Suzbijanje nametnika i bolesti u košnicama, naročito varooze	Planirani jedinični iznos (ukupni rashodi Unije u EUR)	1,77	2,19	2,20	2,00	2,00	
	O.37 (jedinica: Košnice)	150.000,00	130.000,00	130.000,00	115.000,00	115.000,00	**Zbroj:** 640.000,00 **Maks.:** 150.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	265.500,00	285.050,00	285.600,00	230.000,00	230.000,00	1.296.150,00
UKUPNO	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)	531.000,00	570.100,00	571.200,00	460.000,00	460.000,00	2.592.300,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	265.500,00	285.050,00	285.600,00	230.000,00	230.000,00	1.296.150,00
	Stopa sufinanciranja EU-a u %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

55.1.b.03. - Racionalizacija selećeg pčelarstva

Oznaka intervencije (država članica)	55.1.b.03.
Naziv intervencije	Racionalizacija selećeg pčelarstva
Vrsta intervencije	INVAPI(55(1)(b)) - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, kao i druga djelovanja
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.37. Broj djelovanja ili jedinica za očuvanje ili poboljšanje pčelarstva

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencijom će se obuhvatiti cijelo područje Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

SEKTORSKI CILJ ZPP-a Oznaka + opis

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju
SO6 Doprinos zaustavljanju i smanjenju gubitka bioraznolikosti, jačanje usluga ekosustava i očuvanje staništa i krajobraza

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
05	Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije	Visok	Da
10	Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genskih resursa	Srednji	Da
12	Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja	Slab	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.35 Udio košnica za koje je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Ovom intervencijom omogućava se sufinanciranje troškova kupnje opreme koja se koristi za selidbu pčelinjih zajednica. Provedbom aktivnosti vezanih za ovu intervenciju obnavlja se tehnološki zastarjela oprema te se omogućava sigurnost pčelarenja i povećanje proizvodnje meda osiguravanjem dostupnosti više pčelinjih paša. Osim navedenoga, u 2023. godini podupiru se i aktivnosti pčelarskih organizacija za provedbu organizacije smještaja selećih pčelinjaka radi što većeg iskorištenja potencijala pčelinje paše.

Cilj intervencije je povećanje sigurnosti pčelarenja i povećanje proizvodnje meda osiguravanjem dostupnosti više pčelinjih paša. S obzirom na zemljopisni položaj Republike Hrvatske i tri klimatske zone, sve veće urbanizacije kao i kratkotrajnosti paša, sve veći broj pčelara seli na dvije ili više pčelinjih paša.

Korisnici su pčelari upisani u Evidenciju pčelara i pčelinjaka, a u 2023. godini i organizacije pčelara upisane u Registar udruga Republike Hrvatske.

Prihvatljiva ulaganja:

- troškovi nabave nove opreme, pomagala i pribora koja se koristi u selećem pčelarstvu (primjerice: dizalice, oprema za manipulaciju pri selenju košnica, kontejneri, priključna vozila za selenje košnica)
- u 2023. godini sufinanciranje troškova organizacijama pčelara u organizaciji selećeg pčelarstva (primjerice: materijalni troškovi i troškovi rada osoba koji sudjeluju u organizaciji selenja košnica).

6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Prema analizi rezultata provedbe Nacionalnih pčelarskih programa kroz petogodišnje razdoblje (2017.-2021.) potpora za aktivnosti vezane za intervenciju - Racionalizacija selećeg pčelarstva i kroz konzultacije s predstavnicima organizacija u sektoru pčelarstva došli smo do zaključka da je potrebno izdvojiti dodatna sredstva za provedbu ove intervencije. Do sada je prema analizama u petogodišnjem razdoblju potpora iznosila prosječno oko 9 EUR po košnici iz EU sredstava, a s obzirom na navedeno obrazloženje procjenjujemo da bi potpora u narednom razdoblju iznosila oko 10 EUR u 2024.-2027. godini iz EU sredstava. Iznimno u 2023. godini potpora će iznositi oko 2,50 EUR po košnici iz EUR sredstava zbog aktivnosti vezane za provedbu organizacije selećeg pčelarstva.

Kroz intervenciju će se sufinancirati troškovi nabave nove opreme, pomagala i pribora za seleće pčelarstvo, a u 2023. godini i troškovi nastali u organizaciji selećeg pčelarenja radi bolje dostupnosti i iskoristivosti pčelinjih paša.

Prihvatljivi troškovi korisnika će se financirati u jednakom omjeru sredstava iz EU i nacionalnog proračuna.

Maksimalno do 100% prihvatljivog troška za nabavu nove opreme, pomagala i pribora, uz obvezno predočenje računa i dokaza o plaćanju. Minimalni iznos sufinanciranja po korisniku iznosi 75 EUR iz EU sredstava.

7. Dodatne informacije o vrsti intervencije

N/A

8. Usklađenost s WTO-om

Narančasta kutija

Pozor! Intervencije iz članka 55. stavka 1. točke (b) podtočaka i. i ii. moraju, u skladu s člankom 10. i Prilogom II., ispunjavati kriterije iz zelene kutije WTO-a. Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Narančasta kutija

9. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
55.1.b.03.01. - Racionalizacija selećeg pčelarstva	Prosječno		R.35
55.1.b.03.02. - Racionalizacija selećeg pčelarstva	Prosječno		R.35

Opis

55.1.b.03.01. - Racionalizacija selećeg pčelarstva

Prema analizi rezultata provedbe Nacionalnih pčelarskih programa kroz petogodišnje razdoblje (2017.-2021.) potpora za aktivnosti vezane za intervenciju 55.1.b.03.01. Ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu - Racionalizacija selećeg pčelarstva i kroz konzultacije s predstavnicima organizacija u sektoru pčelarstva došli smo do zaključka da je potrebno izdvojiti dodatna sredstva za provedbu ove intervencije. Do sada je prema analizama u petogodišnjem razdoblju potpora plaćena iz EU sredstava prosječno iznosila oko 9 EUR po košnici, a s obzirom na navedeno obrazloženje procjenjujemo da bi potpora iz EU sredstava u narednom razdoblju iznosila 10,25-10,28 EUR po košnici u 2024.-2027. Iznimno u 2023. godini potpora će iznositi oko 2,50 EUR po košnici iz EUR sredstava zbog aktivnosti vezane za provedbu organizacije selećeg pčelarstva.

55.1.b.03.02. - Racionalizacija selećeg pčelarstva

Prema analizi rezultata provedbe Nacionalnih pčelarskih programa kroz petogodišnje razdoblje (2017.-2021.) potpora za aktivnosti vezane za intervenciju 55.1.b.03.01. Ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu - Racionalizacija selećeg pčelarstva i kroz konzultacije s predstavnicima organizacija u sektoru pčelarstva došli smo do zaključka da je potrebno izdvojiti dodatna sredstva za provedbu ove intervencije. Do sada je prema analizama u petogodišnjem razdoblju potpora plaćena iz EU sredstava prosječno iznosila oko 9 EUR po košnici, a s obzirom na navedeno obrazloženje procjenjujemo da bi potpora iz EU sredstava u narednom razdoblju iznosila 10,25-10,28 EUR po košnici u 2024.-2027. Iznimno u 2023. godini potpora će iznositi oko 2,50 EUR po košnici iz EUR sredstava zbog aktivnosti vezane za provedbu organizacije selećeg pčelarstva.

10. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
55.1.b.03.01. - Racionalizacija selećeg pčelarstva	Planirani jedinični iznos (ukupni rashodi Unije u EUR)	2,50					
	O.37 (jedinica: Košnice)	90.000,00					**Zbroj:** 90.000,00 **Maks.:** 90.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	225.000,00					225.000,00
55.1.b.03.02. - Racionalizacija selećeg pčelarstva	Planirani jedinični iznos (ukupni rashodi Unije u EUR)		10,26	10,25	10,28	10,27	
	O.37 (jedinica: Košnice)		20.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00	**Zbroj:** 80.000,00 **Maks.:** 20.000,00

	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)		205.230,00	205.000,00	205.640,00	205.300,00	821.170,00
UKUPNO	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)	450.000,00	410.460,00	410.000,00	411.280,00	410.600,00	2.092.340,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	225.000,00	205.230,00	205.000,00	205.640,00	205.300,00	1.046.170,00
	Stopa sufinanciranja EU-a u %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

ACTLAB(55(1)(c)) - - djelovanja za potporu laboratorijâ za analizu pčelarskih proizvoda, gubitka pčela ili pada produktivnosti te analizu tvari koje su potencijalno toksične za pčele

55.1.c.01. - Podrška laboratorijima za analizu pčelarskih proizvoda, gubitaka pčela ili pada produktivnosti i tvari potencijalno toksičnih za pčele

Oznaka intervencije (država članica)	55.1.c.01.
Naziv intervencije	Podrška laboratorijima za analizu pčelarskih proizvoda, gubitaka pčela ili pada produktivnosti i tvari potencijalno toksičnih za pčele
Vrsta intervencije	ACTLAB(55(1)(c)) - djelovanja za potporu laboratorijâ za analizu pčelarskih proizvoda, gubitka pčela ili pada produktivnosti te analizu tvari koje su potencijalno toksične za pčele
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.37. Broj djelovanja ili jedinica za očuvanje ili poboljšanje pčelarstva

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencijom će se obuhvatiti cijelo područje Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

SEKTORSKI CILJ ZPP-a Oznaka + opis

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
05	Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Ovom će se intervencijom provoditi aktivnosti vezane uz utvrđivanje kvalitete i botaničkog podrijetla meda, ali i drugih pčelinjih proizvoda. U skladu s potrebama pčelarskog sektora, obuhvaćene su metode analize na ostatke štetnih tvari u medu i/ili vosku. U posljednjih nekoliko godina razvijene su analitičke i dijagnostičke metode koje omogućuju pouzdano otkrivanje prisutnosti uzročnika bolesti i utvrđivanje udjela patvorina u pčelinjem vosku te ih je u okviru intervencije moguće primijeniti za rješavanje problema koji u pčelarstvu nanose velike ekonomske gubitke. Zbog biljne raznolikosti Republike Hrvatske i različitih klimatskih uvjeta velike su mogućnosti u proizvodnji uobičajenih i raritetnih vrsta meda te povećanju njegove ponude i konkurentnosti, kako na tržištu Republike Hrvatske, tako i na tržištu

Europske unije.

Korisnici su pčelari upisani u Evidenciju pčelara i pčelinjaka, organizacije pčelara, proizvođačke organizacije u sektoru pčelarstva.

Prihvatljiva ulaganja :

a) troškovi ispitivanja kvalitete meda utvrđivanjem kvalitete i botaničkog podrijetla meda prema određenim parametrima

b) troškovi ispitivanja kvalitete drugih pčelinjih proizvoda prema određenim parametrima

c) troškovi ispitivanja ostataka kontaminanata u medu i ostalim pčelinjim proizvodima.

Prema analizi rezultata provedbe Nacionalnih pčelarskih programa kroz petogodišnje razdoblje (2017.-2021.) potpora za aktivnosti vezane za intervenciju - Podrška laboratorijima za analizu pčelarskih proizvoda, gubitaka pčela ili pada produktivnosti i tvari potencijalno toksičnih za pčele u prethodnim godinama nije iskorištena u planiranom obujmu. Pčelari su pokazali najveći interes za analize utvrđivanja kvalitete i botaničkog podrijetla meda, a novo uvedene analize na ostale pčelinje proizvode te na ispitivanje ostataka kontaminanata i rezidua u medu nisu do sada zabilježile značajniji interes. U narednom se razdoblju planira intenzivirati aktivnosti vezane za informiranje i edukaciju pčelara o značaju analiza kvaliteta i sigurnosti pčelinjih proizvoda, putem stručnih časopisa te elektroničkih platformi koje koriste pčelari. Kao rezultat veće informiranosti pčelara o značaju laboratorijskih analiza, planira se njihovo značajnije korištenje. Iz navedenih razloga predviđeno je izdvajanje dodatnih sredstava u odnosu na dosadašnja iskustva u korištenju intervencije.

6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Do sada je prema analizama u petogodišnjem razdoblju potpora prosječno iznosila oko 60,00 EUR iz EU sredstava po aktivnosti, a s obzirom na navedeno obrazloženje procjenjujemo da bi potpora u narednom razdoblju iznosila 141,17-143,00 EUR po aktivnosti od 2023. - 2025. godine, a od 2026.-2027. godine 80,00 EUR po aktivnosti. Maksimalno sufinanciranje do 100 % prihvatljivog troška po uzorku uz obvezno predočenje računa i dokaza o plaćanju.

Prihvatljivi troškovi korisnika će se financirati u jednakom omjeru sredstava iz EU i nacionalnog proračuna.

7. Dodatne informacije o vrsti intervencije

N/A

8. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 2 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja prihvatljivih troškova laboratorijskih analiza. Intervencija ne predstavlja izravna plaćanja za proizvođače te odgovara opisu potpore općim uslugama iz točke 2., podtočke a) Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

9. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
55.1.c.01.01. - Podrška laboratorijima za analizu pčelarskih proizvoda, gubitaka pčela ili pada produktivnosti i tvari potencijalno toksičnih za pčele	Prosječno		

Opis

55.1.c.01.01. - Podrška laboratorijima za analizu pčelarskih proizvoda, gubitaka pčela ili pada produktivnosti i tvari potencijalno toksičnih za pčele

Potpora iz EU sredstava u narednom razdoblju će iznositi 141,17 - 143,00 EUR po aktivnosti od 2023.-2025. godini, a od 2026.-2027. godine 80,00 EUR po aktivnosti.

10. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
55.1.c.01.01. - Podrška laboratorijima za analizu pčelarskih proizvoda, gubitaka pčela ili pada produktivnosti i tvari potencijalno toksičnih za pčele	Planirani jedinični iznos (ukupni rashodi Unije u EUR)	141,17	143,00	143,00	80,00	80,00	
	O.37 (jedinica: Djelovanja)	40,00	40,00	40,00	40,00	40,00	**Zbroj:** 200,00 **Maks.:** 40,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	5.646,80	5.720,00	5.720,00	3.200,00	3.200,00	23.486,80
UKUPNO	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)	11.293,60	11.440,00	11.440,00	6.400,00	6.400,00	46.973,60
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	5.646,80	5.720,00	5.720,00	3.200,00	3.200,00	23.486,80
	Stopa sufinanciranja EU-a u %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

PRESBEEHIVES(55(1)(d)) - - djelovanja za očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica u Uniji, uključujući uzgoj pčela

55.1.d.01. - Očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica, uključujući uzgoj pčela

Oznaka intervencije (država članica)	55.1.d.01.
Naziv intervencije	Očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica, uključujući uzgoj pčela
Vrsta intervencije	PRESBEEHIVES(55(1)(d)) - djelovanja za očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica u Uniji, uključujući uzgoj pčela
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.37. Broj djelovanja ili jedinica za očuvanje ili poboljšanje pčelarstva

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencijom će se obuhvatiti cijelo područje Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

SEKTORSKI CILJ ZPP-a Oznaka + opis

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju
SO6 Doprinos zaustavljanju i smanjenju gubitka bioraznolikosti, jačanje usluga ekosustava i očuvanje staništa i krajobraza

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
05	Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije	Visok	Da
10	Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genskih resursa	Srednji	Da
12	Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja	Slab	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Intervencija je usmjerena na očuvanje i obnavljanje pčelinjeg fonda, čime se izravno pomaže očuvanje izvorne pasmine sive pčele te se unapređuju njezine gospodarske i biološke odlike za veću produktivnost u pčelarstvu. Poticanjem uzgoja i nabave selekcioniranih matica osigurava se očuvanje bioraznolikosti izvorne populacije sive pčele što značajno doprinosi genetskoj i zdravstvenoj kvaliteti pčela. Ova intervencija odnosi se na sufinanciranje troškova uzgajivačima matica za uzgoj selekcioniranih matica i

provođenje testiranja matica u skladu s uzgojnim programom (morfološki, performance i progeni testovi te testovi otpornosti na bolesti) te laboratorijskih analiza uzoraka pčela iz uzgojnih zajednica u svrhu selekcije u 2023. i 2024. godini, a od 2025.-2027. sufinancirat će se pčelarima nabava selekcioniranih matica pčela.

U 2023.i 2024. godini korisnici su uzgajivači matica upisani u Evidenciju pčelara i pčelinjaka i u Registar uzgajivača matica te provode testiranja i uzgoj selekcioniranih matica u skladu s odobrenim uzgojnim programom.

Prihvatljiva ulaganja:

- troškovi rada pri provedbi uzgojnog programa, testiranja matica i troškovi laboratorijskih analiza pčela iz uzgojnih košnica u skladu s uzgojnim programom (ocjenjivanje matica, procjenjivanje količine meda u zajednici, ocjenjivanje mirnoće, agresivnosti i rojivosti, testiranje nagona na higijensko ponašanje, laboratorijsko testiranje prisutnosti nozemoze, praćenje varoe, brojanje pčela i određivanje količine legla, troškovi slijepog testiranja matica…).

Od 2025.-2027. godine korisnici su pčelari upisani u Evidenciju pčelara i pčelinjaka.

Prihvatljiva ulaganja:

- nabava selekcioniranih matica od uzgajivača pčelinjih matica koji su upisani u Evidenciju pčelara i pčelinjaka i Registar uzgajivača matica.

6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Prema analizi rezultata provedbe Nacionalnog pčelarskog programa kroz petogodišnje razdoblje (2017.-2021.) potpora za aktivnosti vezane za intervenciju 55.1.d.01.01. Očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica, uključujući uzgoj pčela i kroz konzultacije s organizacijama koje su uključene u provedbu uzgojnog programa u sektoru pčelarstva došlo se do zaključka da sredstva koja su bila alocirana na mjeru nisu bila dostatna za provedbu u prethodnim godinama provedbe nacionalnog pčelarskog programa. Budući da nije bilo dovoljno sredstava, a interes za korištenjem intervencije je u porastu potrebno je u idućem razdoblju osigurati dodatna sredstava za provedbu ove intervencije. Do sada je prema analizama u petogodišnjem razdoblju potpora isplaćena iz EU sredstava iznosila prosječno oko 3.550,00 EUR po aktivnosti, a s obzirom na navedeno obrazloženje procjenjujemo da bi potpora iz EU sredstava u 2023. godini iznosila prosječno oko 3.929,00 EUR a u 2024. godini 3.980,00 EUR po aktivnosti. Aktivnost je vezana za broj proizvedenih matica pčela (prosječno 1.000 komada po uzgajivaču) koji raste zbog čega je povećana i alokacija za intervenciju te troškove laboratorijskih analize pčela iz uzgojnih košnica. Od 2025. -2027. godine potpora iz EU sredstava iznosila bi prosječno oko 5,69 € po aktivnosti. Aktivnost je vezana za broj kupljenih selekcioniranih matica pčela.

U 2023. i 2024. godini maksimalno sufinanciranje iz EU i nacionalnih sredstava iznosi 8,00 € po proizvedenoj i prodanoj matici te 100 % prihvatljivih troškova provedenih laboratorijskih analiza uzoraka pčela u svrhu selekcije uz obvezno predočenje:

-računa i dokaza o plaćanju za prodane matice

-potvrde priznatog uzgojnog udruženja koje vodi matične knjige za uzgojno valjane životinje (siva pčela) o broju proizvedenih matica

-preslike licence izdane od strane priznatog uzgojnog udruženja za bavljenjem uzgojem selekcioniranih matica pčela

-potvrdu priznatog uzgojnog udruženja da uzgajivač ispunjava sve uvjete propisane odobrenim uzgojnim programom za sivu pčelu

-preslika računa, rezultata analiza i dokaza o plaćanju za laboratorijske analize pčela iz uzgojnih zajednica.

Od 2025.-2027. godine sufinanciranje iz EU i nacionalnih sredstava iznosi oko 11,38 € po kupljenoj selekcioniranoj matici, te će se sufinancirati do 100% prihvatljivih troškova uz obvezno predočenje:

-računa i dokaza o plaćanju matice kupljene od uzgajivača pčelinjih matica koji su upisani u Evidenciju pčelara i pčelinjaka i Registar uzgajivača matica.

Prihvatljivi troškovi korisnika će se financirati u jednakom omjeru iz EU sredstava i nacionalnog proračuna.

7. Dodatne informacije o vrsti intervencije

N/A

8. Usklađenost s WTO-om
Narančasta kutija
Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Narančasta kutija

9. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
55.1.d.01.01. - Očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica, uključujući uzgoj pčela	Prosječno		
55.1.d.01.02. - Očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica, uključujući uzgoj pčela	Prosječno		

Opis

55.1.d.01.01. - Očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica, uključujući uzgoj pčela

Prema analizi rezultata provedbe Nacionalnog pčelarskog programa kroz petogodišnje razdoblje (2017.-2021.) potpora za aktivnosti vezane za intervenciju 55.1.d.01.01. Očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica, uključujući uzgoj pčela i kroz konzultacije s organizacijama koje su uključene u provedbu uzgojnog programa u sektoru pčelarstva došlo se do zaključka da sredstva koja su bila alocirana na mjeru nisu bila dostatna za provedbu u prethodnim godinama provedbe nacionalnog pčelarskog programa. Budući da nije bilo dovoljno sredstava, a interes za korištenjem intervencije je u porastu potrebno je u idućem razdoblju osigurati dodatna sredstva za provedbu ove intervencije. Do sada je prema analizama u petogodišnjem razdoblju potpora isplaćena iz EU sredstava iznosila prosječno oko 3.550,00 EUR po aktivnosti, a s obzirom na navedeno obrazloženje procjenjujemo da bi potpora iz EU sredstava po aktivnosti iznosila prosječno oko 3.929,04 EUR u 2023. godini, 3.980,00 EUR u 2024. godini te 5,69 EUR od 2025.-2027. godine. U 2023. i 2024. godini aktivnost je vezana za broj proizvedenih matica pčela (prosječno 1.000 komada po uzgajivaču) koji raste te troškove laboratorijskih analiza pčela u svrhu selekcija zbog čega je povećana i alokacija sredstava za intervenciju.

Od 2025.-2027. godine aktivnost je vezana uz broj kupljenih selekcioniranih matica od strane pčelara upisanih u Evidenciju pčelara i pčelinjaka.

55.1.d.01.02. - Očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica, uključujući uzgoj pčela

Prema analizi rezultata provedbe Nacionalnog pčelarskog programa kroz petogodišnje razdoblje (2017.-2021.) potpora za aktivnosti vezane za intervenciju 55.1.d.01.01. Očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica, uključujući uzgoj pčela i kroz konzultacije s organizacijama koje su uključene u provedbu uzgojnog programa u sektoru pčelarstva došlo se do zaključka da sredstva koja su bila alocirana na mjeru nisu bila dostatna za provedbu u prethodnim godinama provedbe nacionalnog pčelarskog programa. Budući da nije bilo dovoljno sredstava, a interes za korištenjem intervencije je u porastu potrebno je u idućem razdoblju osigurati dodatna sredstva za provedbu ove intervencije. Do sada je prema analizama u petogodišnjem razdoblju potpora isplaćena iz EU sredstava iznosila prosječno oko 3.550,00 EUR po aktivnosti, a s obzirom na navedeno obrazloženje procjenjujemo da bi potpora iz EU sredstava po aktivnosti iznosila prosječno oko 3.929,04 EUR u 2023. godini, 3.980,00 EUR u 2024. godini te 5,69 EUR od 2025.-2027. godine. U 2023. i 2024. godini aktivnost je vezana za broj proizvedenih matica pčela (prosječno 1.000 komada po uzgajivaču) koji raste te troškove laboratorijskih analiza pčela u svrhu selekcija zbog čega je povećana i alokacija sredstava za intervenciju.

Od 2025.-2027. godine aktivnost je vezana uz broj kupljenih selekcioniranih matica od strane pčelara upisanih u Evidenciju pčelara i pčelinjaka.

10. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
55.1.d.01.01. - Očuvanje ili povećanje	Planirani jedinični iznos (ukupni rashodi Unije u EUR)	3.929,04	3.980,00				

postojećeg broja košnica, uključujući uzgoj pčela	O.37 (jedinica: Djelovanja)	50,00	50,00				**Zbroj:** 100,00 **Maks.:** 50,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	196.452,00	199.000,00				395.452,00
55.1.d.01.02. - Očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica, uključujući uzgoj pčela	Planirani jedinični iznos (ukupni rashodi Unije u EUR)			5,69	5,69	5,69	
	O.37 (jedinica: Matice pčela i pčele)			35.000,00	35.000,00	35.000,00	**Zbroj:** 105.000,00 **Maks.:** 35.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)			199.000,00	199.000,00	199.000,00	597.000,00
UKUPNO	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)	392.904,00	398.000,00	398.000,00	398.000,00	398.000,00	1.984.904,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	196.452,00	199.000,00	199.000,00	199.000,00	199.000,00	992.452,00
	Stopa sufinanciranja EU-a u %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

COOPAPI(55(1)(e)) - - suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu programâ istraživanja u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda

55.1.e.01. - Suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu istraživačkih programa u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda

Oznaka intervencije (država članica)	55.1.e.01.
Naziv intervencije	Suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu istraživačkih programa u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda
Vrsta intervencije	COOPAPI(55(1)(e)) - suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu programâ istraživanja u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.37. Broj djelovanja ili jedinica za očuvanje ili poboljšanje pčelarstva

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencijom će se obuhvatiti cijelo područje Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

SEKTORSKI CILJ ZPP-a Oznaka + opis

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju
XCO Međusektorski cilj modernizacije sektora poticanjem i razmjenom znanja, inovacija i digitalizacije u poljoprivredi i ruralnim područjima te promicanjem njihove primjene

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
05	Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije	Visok	Da
20	Unaprijediti vještine radne snage u poljoprivredno-prehrambenom lancu	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Kroz intervenciju predviđeno je financiranje jednogodišnjih i višegodišnjih projekata primjenjenih istraživanja u pčelarstvu, relevantnih za poboljšanje uvjeta pčelarenja kroz dopunjavanje i izgradnju novih znanja vezanih za sljedeća područja:

- Bolesti i štetnici pčela te njihova interakcija,
- Očuvanje bioraznolikosti pčela te utjecaj okoliša na pčelinje zajednice,
- Uzgoj sive pčele i

- Potvrđivanje autentičnosti vrste, zemljopisnog podrijetla te načina proizvodnje pčelinjih proizvoda.

Istraživanjima bolesti i štetnika pčela te njihove interakcije doći će se do novih saznanja vezanih za dijagnostiku, preventivu, tretiranja te utjecaj bolesti i štetnika na pčelinje zajednice u različitim pašnim i klimatskim uvjetima Republike Hrvatske. Potrebno je predvidjeti i mogućnost istraživanja pojavnosti novih štetnika čije širenje predstavlja realnu prijetnju pčelarstvu u Republici Hrvatskoj (Vespa velutina, Aethina tumida).

Istraživanjima očuvanja bioraznolikosti pčela te utjecaju okoliša na pčelinje zajednice pratit će se pasminska raznolikosti populacije pčela u Republici Hrvatskoj. Rezultati ovakvog istraživanja bili bi osnova za definiranje i pokretanje programa očuvanja specifičnog genoma pčela u pojedinim regijama Republike Hrvatske, tj. stvaranja zaštićenih područja za pčele (conservation areas). S obzirom na sve izraženiji utjecaj klimatskih promjena na okolišne čimbenike, koji neposredno određuju biologiju pčele, potrebno je proširiti spoznaje o biološkim i proizvodnim odlikama pčela u različitim regijama Republike Hrvatske radi uspješnije prilagodbe uzgoja pčela i tehnologije pčelarenja.

Kroz istraživanja potvrđivanja autentičnosti vrste, zemljopisnog podrijetla te načina proizvodnje pčelinjih proizvoda (med, matična mliječ, pelud, propolis, vosak) proširit će se znanja iz područja sigurnosti i kvalitete meda i ostalih pčelinjih proizvoda. Ova znanja su nam neophodna za kontrolu i osiguranje kvalitetu pčelinjih proizvoda što doprinosi zaštiti potrošača, ali i samih proizvođača. Povećan uvoz meda i drugih pčelinjih proizvoda iz trećih zemalja dodatno ističe značaj i potrebu istraživanja metoda i parametara potvrđivanja autentičnosti meda iz različitih regija Republike Hrvatske. Cilj intervencije je da se kroz istraživanja prošire specifična znanja iz područja liječenja pčela, bioloških i proizvodnih odlika te uzgoja pčela u različitim regijama te znanja iz područja sigurnosti i kvalitete meda i ostalih pčelinjih proizvoda koja će kroz primjenu u držanju i tehnologiji pčelarenja u konačnici povećati konkurentnost poljoprivrednih gospodarstava.

Korisnici su znanstveno istraživačke institucije.

Prihvatljiva ulaganja: Istraživanja vezana za bolesti i štetnike pčela te njihove interakcije, očuvanje bioraznolikosti pčela te utjecaj okoliša na pčelinje zajednice, uzgoj sive pčele, potvrđivanje autentičnosti vrste, zemljopisnog podrijetla te načina proizvodnje pčelinjih proizvoda.

Primjeri prihvatljivih troškova:

(1) Trajna dobra (nova oprema)

(2) Potrošni materijal

(3) Putni troškovi i dnevnice

(4) Troškovi osoblja

(5) Opći troškovi

6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Prema analizi rezultata provedbe Nacionalnih pčelarskih programa kroz petogodišnje razdoblje (2017.-2021.) potpora za aktivnosti vezane za intervenciju - Suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu istraživačkih programa u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda i kroz konzultacije s predstavnicima organizacijama u sektoru pčelarstva došlo se do zaključka da su sredstva koja su bila alocirana na mjeru bila dostatna za provedbu intervencije. Do sada je prema analizama u petogodišnjem razdoblju potpora iznosila prosječno oko 4.200,00 EUR iz EU sredstava po zahtjevu. Potpora iz EU sredstava u razdoblju 2023-2025 iznosila je prosječno od oko 4.126,39 EUR za 2023. 4.377,12 EUR za 2024. i 4.313,12 EUR za 2025. U razdoblju 2026. – 2027. potpora iz EU sredstava iznosit će 6.958,53 do 10.832,80 EUR po realiziranoj isplati.

Maksimalno sufinanciranje do 100 % prihvatljivog troška uz predočenje:

- plaćenih računa i dokaza o plaćanju za prihvatljive troškove,

- ugovora o radu/djelu za te dokaz o plaćanju,

- preslika plaćenog putnog naloga (obračun dnevnica, obračun prijevoznih troškova, obračun troškova smještaja) te dokaz o plaćanju.

Prihvatljivi troškovi korisnika će se financirati u jednakom omjeru iz EU sredstava i nacionalnog

proračuna.
Sufinanciranje troškova nastalih prilikom provedbe istraživanja, a u skladu s objavljenim natječajem za sufinanciranje projekata u pčelarstvu.

7. Dodatne informacije o vrsti intervencije

N/A

8. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 2 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja prihvatljivih troškova istraživanja u sektoru pčelarstva. Intervencija ne predstavlja izravna plaćanja za proizvođače te odgovara opisu potpore općim uslugama iz točke 2., podtočke a) Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

9. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
55.1.e.01.01. - Suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu istraživačkih programa u području pčelarstva	Prosječno		

Opis

55.1.e.01.01. - Suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu istraživačkih programa u području pčelarstva

Prema analizi rezultata provedbe Nacionalnih pčelarskih programa kroz petogodišnje razdoblje (2017.-2021.) potpora za aktivnosti vezane za intervenciju 55.1.e.01.01. Suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu istraživačkih programa u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda i kroz konzultacije s organizacijama u sektoru pčelarstva došlo se do zaključka da su sredstva koja su bila alocirana na mjeru bila dostatna za provedbu intervencije. Do sada je prema analizama u petogodišnjem razdoblju potpora iznosila prosječno oko 4.200,00 EUR iz EU sredstava po zahtjevu. Potpora iz EU sredstava u razdoblju 2023-2025 iznosila je prosječno od oko 4.126,39 EUR za 2023. 4.377,12 EUR za 2024. i 4.313,12 EUR za 2025. U razdoblju 2026. – 2027. potpora iz EU sredstava iznosit će 6.958,53 do 10.832,80 EUR po realiziranoj isplati.

10. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
55.1.e.01.01. - Suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu istraživačkih programa u području pčelarstva	Planirani jedinični iznos (ukupni rashodi Unije u EUR)	4.126,39	4.377,12	4.313,12	6.958,53	10.832,80	
	O.37 (jedinica: Djelovanja)	5,00	5,00	5,00	3,00	2,00	**Zbroj:** 20,00 **Maks.:** 5,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	20.631,95	21.885,60	21.565,60	20.875,60	21.665,60	106.624,35
UKUPNO	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)	41.263,90	43.771,20	43.131,20	41.751,20	43.331,20	213.248,70
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	20.631,95	21.885,60	21.565,60	20.875,60	21.665,60	106.624,35
	Stopa sufinanciranja EU-a u %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

PROMOBEES(55(1)(f)) - - promidžba, komunikacija i marketing, uključujući djelovanja za praćenje tržišta i aktivnosti osobito usmjerene na podizanje svijesti potrošača o kvaliteti pčelarskih proizvoda

55.1.f.01. - Promocija, komunikacija i marketing, uključujući aktivnosti praćenja tržišta i aktivnosti usmjerene posebno na podizanje svijesti potrošača o kvaliteti pčelarskih proizvoda

Oznaka intervencije (država članica)	55.1.f.01.
Naziv intervencije	Promocija, komunikacija i marketing, uključujući aktivnosti praćenja tržišta i aktivnosti usmjerene posebno na podizanje svijesti potrošača o kvaliteti pčelarskih proizvoda
Vrsta intervencije	PROMOBEES(55(1)(f)) - promidžba, komunikacija i marketing, uključujući djelovanja za praćenje tržišta i aktivnosti osobito usmjerene na podizanje svijesti potrošača o kvaliteti pčelarskih proizvoda
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.37. Broj djelovanja ili jedinica za očuvanje ili poboljšanje pčelarstva

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencijom će se obuhvatiti cijelo područje Republike Hrvatske.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

SEKTORSKI CILJ ZPP-a Oznaka + opis

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju
SO3 Poboljšanje položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
04	Povećati dodanu vrijednost poljoprivredne proizvodnje uključujući inovativna rješenja	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Republiku Hrvatsku odlikuju tri klimatske zone i raznolikost medonosnog bilja u pčelinjoj paši, što je potencijal za proizvodnju raznih vrsta meda ali i drugih pčelinjih proizvoda. U Republici Hrvatskoj se većina meda, ali i drugih pčelinjih proizvoda može kupiti izravno od pčelara na kućnom pragu ili na lokalnoj tržnici koja se nalazi u blizini pojedinog pčelara, iako postoji široki interes potrošača za raznim vrstama meda kao što je primjerice med od lavande, kestena ili kadulje. Usmjerenost na jačanje tržišne prepoznatljivosti pojedinog pčelara stvara potencijal širenja kanala prodaje i jačanja održivosti i konkurentnosti pčelara, ali i pčelarskog sektora općenito. Značajnu ulogu u senzibiliziranju potrošača po pitanju kvalitete i sigurnosti meda te drugih pčelinjih proizvoda u svakodnevnoj prehrani te važnosti

pčelarstva u prirodnim procesima i životu ljudi, ali i istraživanju tržišta pčelinjih proizvoda, imaju i organizacije pčelara. Promoviranjem važnosti sektora pčelarstva prema širokoj javnosti te kvaliteti i ulozi pčelinjih proizvoda u svakodnevnoj zdravoj i uravnoteženoj prehrani kroz sve uključene dionike u sektoru, te kroz istraživanje i otvaranje drugih kanala prodaje pčelinjih proizvoda stvaraju se pretpostavke za održivost pčelara i jačanje potencijala daljnjeg razvoja sektora pčelarstva.

Kroz intervenciju će se sufinancirati aktivnosti istraživanja tržišta od 2023. do 2025. godine, promocije i komunikacije prema javnosti o sektoru pčelarstva i pčelinjim proizvodima, s posebnim naglaskom na informiranje i edukaciju potrošača kroz različite vidove medijskih aktivnosti.

Korisnici su pčelari upisani u Evidenciju pčelara i pčelinjaka, organizacije pčelara, priznate proizvođačke organizacije u sektoru pčelarstva.

Prihvatljiva ulaganja:
- administrativni i materijalni troškovi te troškovi istraživanja tržišta od 2023. do 2025. godine
- troškovi izrade web stranica za promociju pčelinjih proizvoda
- troškovi izrade tiskanih i medijskih materijala za promotivne aktivnosti
- troškovi pripreme i provedbe medijskih aktivnosti za informiranje i edukaciju potrošača.

6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Prema analizi rezultata provedbe Nacionalnih pčelarskih programa kroz petogodišnje razdoblje (2017.-2021.) potpora za aktivnosti vezane za intervenciju - Promocija, komunikacija i marketing, uključujući aktivnosti praćenja tržišta i aktivnosti usmjerene posebno na podizanje svijesti potrošača o kvaliteti pčelarskih proizvoda bila je namijenjena krovnom udruženju pčelara, odnosno imala je jednog korisnika. Budući da se planira ovom intervencijom u idućem razdoblju omogućiti korištenje većeg broja aktivnosti čiji potencijalni korisnici mogu biti i pčelari, proizvođačke organizacije u sektoru pčelarstva te ostale pčelarske organizacije, predviđeni prosječni iznos potpore po aktivnosti se procjenjuje na 1.134,29 EUR u 2023. godini, 1.149,00 u 2024. i 2025. godini, te oko 766,00 EUR iz EU sredstava u ostalim godinama provedbe intervencije. Do sada je prema analizama u petogodišnjem razdoblju potpora iznosila oko 5.460,00 EUR iz EU sredstava po aktivnosti s tim da je mogućnost korištenja imao samo jedan korisnik.

Prihvatljivi troškovi korisnika će se financirati u jednakom omjeru iz EU sredstava i nacionalnog proračuna.

Maksimalno sufinanciranje do 100 % prihvatljivog troška po zahtjevu uz predočenje plaćenih računa i dokaza plaćanja za izrađene i tiskane promotivne materijale, izradu web stanice te za pripremu i provedbu medijskih aktivnosti.

Minimalni iznos sufinanciranja po korisniku iznosi 75 EUR.

7. Dodatne informacije o vrsti intervencije

N/A

8. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 2 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja prihvatljivih troškova promocije u sektoru pčelarstva. Intervencija ne predstavlja izravna plaćanja za proizvođače te odgovara opisu potpore općim uslugama iz točke 2., podtočke f) Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

9. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
55.1.f.01.01. - Promocija, komunikacija i marketing, uključujući aktivnosti praćenja tržišta i aktivnosti usmjerene posebno na podizanje svijesti potrošača o kvaliteti pčelarskih proizvoda	Prosječno		

Opis

55.1.f.01.01. - Promocija, komunikacija i marketing, uključujući aktivnosti praćenja tržišta i aktivnosti usmjerene posebno na podizanje svijesti potrošača o kvaliteti pčelarskih proizvoda

Prema analizi rezultata provedbe Nacionalnih pčelarskih programa kroz petogodišnje razdoblje (2017.-2021.) potpora za aktivnosti vezane za intervenciju 55.1.f.01.01. Promocija, komunikacija i marketing, uključujući aktivnosti praćenja tržišta i aktivnosti usmjerene posebno na podizanje svijesti potrošača o kvaliteti pčelarskih proizvoda bila je namijenjena krovnom udruženju pčelara, odnosno imala je jednog korisnika. Budući da se planira ovom intervencijom u idućem razdoblju omogućiti korištenje većeg broja aktivnosti čiji potencijalni korisnici mogu biti i pčelari, proizvođačke organizacije u sektoru pčelarstva te ostale pčelarske organizacije, predviđeni prosječni iznos potpore iz EU sredstava po aktivnosti se procjenjuje na oko 1.134,29 EUR u 2023. godini, 1.149,00 u 2024. i 2025 godini te oko 766,00 EUR u ostalim godinama provedbe intervencije. Do sada je prema analizama u petogodišnjem razdoblju potpora isplaćena iz EU sredstava iznosila prosječno oko 5.460,00 EUR po aktivnosti s tim da je mogućnost korištenja imao samo jedan korisnik.

10. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
55.1.f.01.01. - Promocija, komunikacija i marketing, uključujući aktivnosti praćenja tržišta i aktivnosti usmjerene posebno na podizanje svijesti potrošača o kvaliteti pčelarskih proizvoda	Planirani jedinični iznos (ukupni rashodi Unije u EUR)	1.134,29	1.149,00	1.149,00	766,00	766,00	
	O.37 (jedinica: Djelovanja)	20,00	20,00	20,00	30,00	30,00	**Zbroj:** 120,00 **Maks.:** 30,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	22.685,80	22.980,02	22.980,02	22.980,02	22.980,02	114.605,88
UKUPNO	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)	45.371,60	45.960,04	45.960,04	45.960,04	45.960,04	229.211,76
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	22.685,80	22.980,02	22.980,02	22.980,02	22.980,02	114.605,88
	Stopa sufinanciranja EU-a u %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

Vino

RESTRVINEY(58(1)(a)) - - restrukturiranje i prenamjena vinograda

58.1.a.01. - Restrukturiranje i konverzija vinograda

Oznaka intervencije (država članica)	58.1.a.01.
Naziv intervencije	Restrukturiranje i konverzija vinograda
Vrsta intervencije	RESTRVINEY(58(1)(a)) - restrukturiranje i prenamjena vinograda
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.36. Broj djelovanja ili jedinica za koje je dodijeljena potpora u sektoru vina

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Područje cijele RH.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

SEKTORSKI CILJ ZPP-a Oznaka + opis
COMPWINE(57(a)) poboljšanje gospodarske održivosti i konkurentnosti Unijinih proizvođača vina
SUSTWINE(57(b)) doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama te doprinos poboljšanju održivosti sustavâ proizvodnje i smanjenju utjecaja sektora vina u Uniji na okoliš, među ostalim podržavanjem vinogradara u smanjenju upotrebe sirovina i uvođenju okolišno održivijih metoda i uzgojnih praksi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju
SO4 Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenjem emisija stakleničkih plinova i poboljšanjem sekvestracije ugljika, te promicanje održive energije

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
05	Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije	Visok	Da
07	Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.16 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za ulaganja u okviru ZPP-a kojima se doprinosi ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama te proizvodnji obnovljive energije ili biomaterijala
R.9 Udio poljoprivrednika koji primaju potporu za ulaganja u restrukturiranje i modernizaciju, uključujući poboljšanje učinkovitosti resursa

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

U suvremenom vinogradarstvu prevladavaju trendovi sadnje visoko kvalitetnih autohtonih sorti i premještanje vinograda na područja koja daju bolju kvalitetu grožđa, gdje se nastoji sačuvati tipičan

vinogradarski krajolik koji će također doprinijeti razvoju vinskog turizma. Među slabostima hrvatskog vinogradarstva se ističu veliki broj malih proizvođača, nepovoljna starost vinograda i usitnjenost površina.

Stoga je radi iskorištenja prilika odnosno mogućnosti neophodno potaknuti na prilagodbu postojećih vinograda novim tehnikama upravljanja vinogradom, zamjenu sortimenta s visoko kvalitetnim sortama s naglaskom na domaće sorte koje su prilagodljivije na agroekološke uvjete i često imaju veću prilagodljivost na klimatske promjene. Tržišna orijentacija temelji se na proizvodnji što kvalitetnijih vina, kao i većem udjelu ekoloških vina u ukupnoj hrvatskoj proizvodnji vina.

Povećanje konkurentnosti proizvodnje vina se ostvaruje premještanjem vinograda na područja i položaje (povoljnije mikroklime zbog vjetra, osunčanosti i nagiba) koji daju bolju kvalitetu grožđa uz manju pojavu bolesti i štetočina te manje zahvata zaštite što u konačnici doprinosi čuvanju tipičnog vinogradarskog krajolika i može doprinijeti razvoju vinskog turizma.

Aktivnosti poboljšanja postojeće infrastrukture za navodnjavanje će doprinijeti ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi vinograda tim promjenama u skladu s člankom 58. stavkom 1. točkom (m) te će sva navodnjavanja zadovoljiti uvjete iz članka 11. stavaka 4. točke (a) Uredbe (EU) 2022/126).

U dijelu modernizacije vinogradarske opreme važna je upotreba digitalnih alata, lasera za preciznu sadnju, dronova za praćenje zdravstvenog stanja nasada ali i upotrebu usmjerene zaštite ili folijarne gnojidbe na temelju stalnog praćenja stanja nasada.

Intervencija se provodi u skladu s provedbenim propisom (Pravilnikom) i javnim pozivom kojima se se određuju pravila o postupku prijave za dodjelu sredstava te obrasci za njegovu provedbu.

Korisnici mogu biti vinogradari (fizičke ili pravne osobe) koji su upisani u Vinogradarski registar.

Određivanje stvarnog opsega provedbe operacije i upravljanje vrijednostima prihvatljivih troškova se temelji na osnovi stvarnih troškova koji proizlaze iz prateće dokumentacije za aktivnosti dokumentirane računima za koje korisnici provode postupak prikupljanja ponuda.

Stečena materijalna imovina ostaje u vlasništvu i posjedu korisnika do kraja razdoblja fiskalne amortizacije ili najmanje pet godina od datuma stjecanja imovine ili od datuma kad je imovina stavljena na raspolaganje korisniku.

6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Maksimalni iznos potpore po projektu je EUR 550.000.

Financijska pomoć iznosi 75 % stvarnih troškova restrukturiranja i konverzije vinograda s obzirom na status slabije razvijene regije za aktivnosti dokumentirane računima, međutim za strme padine i terase u zonama u kojima je nagib veći od 40 % financijska pomoć može rasti do 80 % stvarnih troškova restrukturiranja i konverzije vinograda.

Kod premještanja vinograda dozvoljava se istovremeno postojanje starih i novih nasada na najdulje razdoblje koje ne prelazi tri godine.

7. Dodatne informacije o vrsti intervencije

N/A

8. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 11 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja prihvatljivih produktivnih ulaganja s ciljem poticanja strukturne prilagodbe korisnika u sektoru vina. Sukladno zahtjevima točke 11. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a, Strateški plan definira kriterije prihvatljivosti ulaganja za potporu, koja nije uvjetovana vrstom ili obujmom proizvodnje, niti je povezana s cijenom proizvoda.

9. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
58.1.a.01.01. - Restrukturiranje i konverzija vinograda	Prosječno		R.16; R.9

Opis

58.1.a.01.01. - Restrukturiranje i konverzija vinograda

Izračun se temelji na iznosu očekivanih prihvatljivih troškova s obzirom na iskustva u provedbi ove mjere u okviru NPV 2014.-2018. i NPV 2019.-2023.

10. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
58.1.a.01.01. - Restrukturiranje i konverzija vinograda	Planirani jedinični iznos (ukupni rashodi Unije u EUR)		26.047,00	66.978,57	66.978,57	66.978,57	
	O.36 (jedinica: Hektari)		90,00	35,00	35,00	35,00	**Zbroj:** 195,00 **Maks.:** 90,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)		2.344.250,00	2.344.250,00	2.344.250,00	2.344.250,00	9.377.000,00

INVWINE(58(1)(b)) - - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu u vinogradarskim poljoprivrednim sustavima, isključujući operacije relevantne za vrstu intervencije predviđenu u točki (a), u postrojenja za preradu i infrastrukturu vinarije te u strukture i alate za stavljanje na tržište

58.1.b.01. - Ulaganja

Oznaka intervencije (država članica)	58.1.b.01.
Naziv intervencije	Ulaganja
Vrsta intervencije	INVWINE(58(1)(b)) - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu u vinogradarskim poljoprivrednim sustavima, isključujući operacije relevantne za vrstu intervencije predviđenu u točki (a), u postrojenja za preradu i infrastrukturu vinarije te u strukture i alate za stavljanje na tržište
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.36. Broj djelovanja ili jedinica za koje je dodijeljena potpora u sektoru vina

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Područje cijele RH.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

SEKTORSKI CILJ ZPP-a Oznaka + opis
COMPWINE(57(a)) poboljšanje gospodarske održivosti i konkurentnosti Unijinih proizvođača vina
ENVWINE(57(h)) potpora upotrebi nusproizvoda proizvodnje vina za industrijske i energetske svrhe kako bi se osigurala kvaliteta vina Unije i pritom zaštitio okoliš
MARKETWINE(57(g)) povećanje utrživosti i konkurentnosti proizvoda od vinove loze u Uniji, posebno razvojem inovativnih proizvoda, procesa i tehnologija, kao i dodavanjem vrijednosti u bilo kojem dijelu lanca opskrbe, uključujući element prijenosa znanja

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
05	Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.9 Udio poljoprivrednika koji primaju potporu za ulaganja u restrukturiranje i modernizaciju, uključujući poboljšanje učinkovitosti resursa

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

S obzirom na rastuću konkurentnost u sektoru vina u svijetu, postoji potreba za povećanjem konkurentnosti hrvatskih vina. Povećanje konkurentnosti zahtjeva nova ulaganja u proizvodnju i marketing vina, s obzirom na tehnički slabu opremljenost vinarija i zastarjelost tehnologije, također uzimajući u obzir poboljšanje uštede energije, globalne energetske učinkovitosti i održivih procesa.

Među slabostima hrvatskog vinogradarstva i vinarstva ističu se nedovoljna konkurentnost hrvatskih vina te tehnološka loša opremljenost vinarija za proizvodnju vrhunskih i kvalitetnih vina. Stoga je radi iskorištenja prilika odnosno mogućnosti neophodno potaknuti proizvodnju vrhunskih, kvalitetnih i autohtonih vina, povećanje udjela proizvodnje ekoloških vina, povećanje konkurentnosti proizvodnje smanjenjem udjela troškova proizvodnje i modernizacijom vinarija, nabavom informatičke opreme kojom se prate svi procesi tijekom proizvodnje vina, od ulaza grožđa do punjenja vina u boce, opreme za odležavanje vina te manipulaciju vinom u vinariji kako bi se smanjila potrebna radna snaga.

Aktivnosti u okviru intervencije "Ulaganja" omogućit će istraživanje novih tehnologija i digitalizaciju procesa rada. Osigurat će se potreban okvir za uspostavu novih tehnoloških programa i istraživanja u daljnjem razvoju tehnoloških rješenja i inovacija, posebice u područjima primjene informacijske i komunikacijske tehnologije u upravljanju vinskim podrumima, pakiranju i otpremi vina korištenjem umjetne inteligencije i robotike, biotehnologije i zelenih tehnologija, čime se značajno smanjuje potreban broj zaposlenih.

Cilj ove mjere je povećati kvalitetu vina i učinkovitosti proizvodnje, a samim time i smanjiti cijenu krajnjeg proizvoda, što dovodi do krajnjeg cilja, a to je povećati konkurentnost proizvođača vina.

Intervencija se provodi u skladu s provedbenim propisom (Pravilnikom) i javnim pozivom kojima se određuju pravila o postupku prijave za dodjelu sredstava te obrasci za njegovu provedbu.

Potpora se može odobriti za materijalna i nematerijalna ulaganja u postrojenja za preradu i infrastrukturu vinarije te prodaju i prezentaciju vina s ciljem poboljšanja ukupne učinkovitosti.

Potpora se odnosi na ulaganja u proizvodnju ili marketing vina.

Potpora za proizvodnju ili marketing proizvoda uključuje:

a) izgradnju, stjecanje, iznajmljivanje ili poboljšanje nepokretne imovine;

b) kupnju ili zakup novih strojeva i opreme do iznosa njihove tržišne vrijednosti;

c) opće troškove povezane uz izdatke iz točaka (a) i (b), osobito naknade arhitektima i inženjerima i naknade za savjetovanja, te studije izvedivosti, stjecanje prava na patente i licence;

d) kupnju ili razvoj računalnih softvera i kupnju patenata, licencija i autorskih prava te registraciju zajedničkih žigova.

Studije izvedivosti ostaju prihvatljivi izdaci i kada, na temelju njihovih rezultata, nema izdataka iz točaka a) i b).

Korisnici mogu biti (vinarije) poduzeća u sektoru vina (pravne ili fizičke osobe upisane u Vinogradarski registar) koja se bave proizvodnjom ili prodajom proizvoda iz dijela II Priloga VII. Uredbe (EU) 1308/2013, organizacije proizvođača vina, udruženja dvaju ili više proizvođača ili sektorske organizacije.

Stečena materijalna imovina ostaje u vlasništvu i posjedu korisnika do kraja razdoblja fiskalne amortizacije ili najmanje pet godina od datuma stjecanja imovine ili od datuma kad je imovina stavljena na raspolaganje korisniku.

Određivanje stvarnog opsega provedbe operacije i upravljanje vrijednostima prihvatljivih troškova se temelji na osnovi stvarnih troškova koji proizlaze iz prateće dokumentacije za aktivnosti dokumentirane računima za koje korisnici provode postupak prikupljanja ponuda.

6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Intenzitet potpore:

- za mikro, mala i srednja poduzeća intenzitet potpore iznosi 50 % prihvatljivih troškova
- za poduzeća s manje od 750 zaposlenih ili prometom manjim od 200 mil. € potpora iznosi 25 % prihvatljivih troškova
- za poduzeća s 750 i više zaposlenih ili prometom od 200 mil. € i više s intenzitet potpore iznosi 24% prihvatljivih troškova.

Minimalni iznos potpore po projektu je EUR 5.000

Maksimalni iznos potpore po projektu je:

- EUR 1.500.000 za mikro, mala i srednja poduzeća
- EUR 750.000 za poduzeća s manje od 750 zaposlenih ili prometom manjim od 200 mil. €
- EUR 550.000 za poduzeća s 750 i više zaposlenih ili prometom od 200 mil. € i više

Za poduzeća koja nisu obuhvaćena glavom I. člankom 2. stavkom 1. Priloga Preporuke Komisije 2003/361/EZ, a koja imaju manje od 750 zaposlenika ili promet manji od 200 milijuna EUR, najveći intenzitet potpore je prepolovljen.

Potpora se ne odobrava poduzećima u poteškoćama ili poduzećima koja imaju nalog za povrat sredstava.

7. Dodatne informacije o vrsti intervencije

N/A

8. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 11 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja prihvatljivih produktivnih ulaganja s ciljem poticanja strukturne prilagodbe korisnika u sektoru vina. Sukladno zahtjevima točke 11. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a, Strateški plan definira kriterije prihvatljivosti ulaganja za potporu, koja nije uvjetovana vrstom ili obujmom proizvodnje, niti je povezana s cijenom proizvoda.

9. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
58.1.b.01.01. - Ulaganja	Prosječno		R.9

Opis

58.1.b.01.01. - Ulaganja

Izračun se temelji na iznosu očekivanih prihvatljivih troškova s obzirom na iskustva u provedbi ove mjere u okviru NPV 2014.-2018. i NPV 2019.-2023.

10. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
58.1.b.01.01. - Ulaganja	Planirani jedinični iznos (ukupni rashodi Unije u EUR)		130.379,17	130.379,17	130.379,17	130.379,17	
	O.36 (jedinica: Djelovanja)		60,00	60,00	60,00	60,00	**Zbroj:** 240,00 **Maks.:** 60,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)		7.822.750,00	7.822.750,00	7.822.750,00	7.822.750,00	31.291.000,00

INFOR(58(1)(h)) - - mjere informiranja koje se odnose na vina Unije i provode u državama članicama i kojima se potiče odgovorna konzumacija vina ili promiču Unijini sustavi kvalitete Unije obuhvaćaju oznake izvornosti i oznake zemljopisnog podrijetla

58.1.h.01. - Informiranje

Oznaka intervencije (država članica)	58.1.h.01.
Naziv intervencije	Informiranje
Vrsta intervencije	INFOR(58(1)(h)) - mjere informiranja koje se odnose na vina Unije i provode u državama članicama i kojima se potiče odgovorna konzumacija vina ili promiču Unijini sustavi kvalitete Unije obuhvaćaju oznake izvornosti i oznake zemljopisnog podrijetla
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.36. Broj djelovanja ili jedinica za koje je dodijeljena potpora u sektoru vina

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Područje cijele RH.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

SEKTORSKI CILJ ZPP-a Oznaka + opis
MARKETWINE(57(g)) povećanje utrživosti i konkurentnosti proizvoda od vinove loze u Uniji, posebno razvojem inovativnih proizvoda, procesa i tehnologija, kao i dodavanjem vrijednosti u bilo kojem dijelu lanca opskrbe, uključujući element prijenosa znanja

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju
SO3 Poboljšanje položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
05	Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije	Visok	Da
06	Unaprijediti horizontalnu i vertikalnu povezanost proizvođača	Srednji	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Značajne slabosti hrvatskog vinogradarstva i vinarstva su uz usitnjenosti površina nedovoljno promoviranje i oglašavanje vina na domaćem i posebno na inozemnom tržištu.

Provode se aktivnosti kojima se informira potrošače u državama članicama o obilježjima vinorodnih područja Hrvatske, osobinama hrvatskih vina sa zaštićenom oznakom izvornosti i općenito o EU sustavu

kvalitete vina - zaštićenim oznakama izvornosti i zaštićenim oznakama zemljopisnog podrijetla, osobito o uvjetima i učincima s obzirom na posebnu kvalitetu, ugled ili ostale značajke koje vino ima zbog posebnog zemljopisnog okruženja ili podrijetla. Namjera je potrošače informirati o tehnikama upravljanja vinogradom te provođenju ekološki prihvatljivih praksi u sustavu proizvodnje ekoloških vina.

Cilj je vinskog sektora usmjeriti svoje napore na obrazovanje i informiranje potrošačke populacije o umjerenom i odgovornom pijenju vina i rizicima povezanim sa štetnom konzumacijom alkohola te o EU sustavima zaštićenih oznaka izvornosti i zaštićenih oznaka zemljopisnog podrijetla u pogledu posebne kakvoće, ugleda ili ostalih značajki koje vino ima zbog posebnog zemljopisnog okruženja ili podrijetla.

Kvantificirani ciljevi su održati u narednim godinama najmanje 10 informativnih predavanja uz sudjelovanje na vinskim događanjima, sajmovima i izložbama od nacionalnog značaja ili od značaja za Uniju.

Primarni cilj intervencije je povećanje konkurentnosti proizvođača vina adekvatnim informiranjem potrošača.

Intervencija se provodi u skladu s provedbenim propisom (Pravilnikom) i javnim pozivom kojima se se određuju pravila o postupku prijave za dodjelu sredstava te obrasci za njegovu provedbu.

Uz prijavni obrazac se prilaže popunjeni Plan aktivnosti s pratećom dokumentacijom.

Potpora po jednom projektu se odobrava za razdoblje od najviše tri godine. Međutim, ako je opravdano s obzirom na učinak intervencije, pojedini projekt može se produžiti jednom za najviše dvije godine ili dvaput za najviše jednu godinu za svako produljenje. Sveukupno pojedini projekt može trajati najviše pet godina. Korisnik može podnijeti zahtjev za produljenje Plana aktivnosti na propisanom obrascu ili zahtjev za odobrenje izmjena tijekom razdoblja za koje je izdana Odluka o odobrenju projekta.

Korisnici su stručne organizacije, organizacije proizvođača vina, udruženja organizacija proizvođača vina, privremena ili stalna udruženja dvaju ili više proizvođača, sektorske organizacije ili javna tijela utemeljena zakonom koja predstavljaju proizvođače vina. Implicirajući pritom da javna tijela mogu biti korisnici u skladu s člankom 40. stavkom 3. točkom (b) Uredbe (EU) 2022/126.

6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Bespovratna potpora za stvarne troškove informiranja biti će ista za sve korisnike tako da financijska pomoć Unije ne smije premašiti 50% prihvatljivih troškova te nacionalna plaćanja do 30% prihvatljivih troškova, a sveukupno ne smiju premašiti 80% prihvatljivih troškova.

Troškovi za aktivnosti koje ciljaju na određenu marku i za promicanje konzumacije nisu prihvatljivi.

Maksimalni prihvatljivi troškovi po projektu su EUR 20.000.

Minimalni iznos potpore po projektu je EUR 3.000.

Maksimalni iznos EU potpore po projektu je EUR 10.000.

Maksimalni iznos nacionalnog plaćanja po projektu je EUR 6.000.

7. Dodatne informacije o vrsti intervencije

N/A

8. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 2 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja prihvatljivih troškova aktivnosti informiranja potrošača u sektoru vina. Intervencija ne predstavlja izravna plaćanja za proizvođače te odgovara opisu potpore općim uslugama iz točke 2. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

9. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
58.1.h.01.01. - Informiranje	Prosječno		

Opis

58.1.h.01.01. - Informiranje

Izračun se temelji na iznosu očekivanih prihvatljivih troškova s obzirom na iskustva u provedbi ove mjere u okviru NPV 2014.-2018. i NPV 2019.-2023.

10. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
58.1.h.01.01. - Informiranje	Planirani jedinični iznos (ukupni rashodi Unije u EUR)		9.000,00	9.000,00	9.000,00	9.000,00	
	O.36 (jedinica: Djelovanja)		2,00	2,00	2,00	2,00	**Zbroj:** 8,00 **Maks.:** 2,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)		18.000,00	18.000,00	18.000,00	18.000,00	72.000,00

PROMOWINE(58(1)(k)) - - promidžba u trećim zemljama

58.1.k.01. - Promidžba

Oznaka intervencije (država članica)	58.1.k.01.
Naziv intervencije	Promidžba
Vrsta intervencije	PROMOWINE(58(1)(k)) - promidžba u trećim zemljama
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.36. Broj djelovanja ili jedinica za koje je dodijeljena potpora u sektoru vina

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Područje cijele RH.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

SEKTORSKI CILJ ZPP-a Oznaka + opis
MARKETWINE(57(g)) povećanje utrživosti i konkurentnosti proizvoda od vinove loze u Uniji, posebno razvojem inovativnih proizvoda, procesa i tehnologija, kao i dodavanjem vrijednosti u bilo kojem dijelu lanca opskrbe, uključujući element prijenosa znanja

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju
SO3 Poboljšanje položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
05	Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije	Visok	Da
06	Unaprijediti horizontalnu i vertikalnu povezanost proizvođača	Srednji	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opis

Značajne slabosti hrvatskog vinogradarstva i vinarstva su uz usitnjenosti površina nedovoljno promoviranje i oglašavanje vina na domaćem i posebno na inozemnom tržištu.

Provođenje promidžbenih aktivnosti na tržištima trećih zemalja u cilju pronalaženja novih potrošača, povećanja prepoznatljivosti hrvatskih vina, poboljšavanja konkurentnosti hrvatskih vina sa zaštićenom oznakom izvornosti, zaštićenom oznakom zemljopisnog podrijetla i vina sa oznakom sorte vinove loze, uz naglašavanje visokih standarda proizvoda iz Unije obzirom na kvalitetu, sigurnost hrane i utjecaj na okoliš.

Promidžba se primjenjuje na vina sa zaštićenom oznakom izvornosti, zaštićenom oznakom zemljopisnog podrijetla i vina sa oznakom sorte vinove loze. Obuhvaća odnose s javnošću, mjere za promidžbu ili oglašavanje osobito za naglašavanje visokih standarda Unije posebno u smislu kvalitete, sigurnost hrane i

utjecaja na okoliš, sudjelovanje na događajima, sajmovima ili izložbama međunarodnog značaja, informativne kampanje posebno o sustavima Unije koji obuhvaćaju oznake izvornosti, zemljopisnog podrijetla i ekološke proizvodnje, studije novih tržišta za širenje tržišnog plasmana hrvatskih vina. Osnovni ciljevi su povećati udio izvoza na tržište izvan EU te unaprijediti imidž i prepoznatljivost hrvatskih vina na tržištima tih zemalja.

Kao kvantificirani ciljevi odnosno količinski pokazatelji uspješnosti prate se pokazatelji o rastu izvoza hrvatskih vina (količinski i vrijednosno) na tržišta trećih zemalja, te rast broja novih tržišta odnosno udjela u izvozu u ciljane treće zemlje.

Intervencija se provodi u skladu s provedbenim propisom (Pravilnikom) i javnim pozivom kojima se se određuju pravila o postupku prijave za dodjelu sredstava te obrasci za njegovu provedbu.

Uz prijavni obrazac se prilaže popunjeni Plan aktivnosti s pratećom dokumentacijom.

Potpora po jednom projektu se odobrava za razdoblje od najviše tri godine. Međutim, ako je opravdano s obzirom na učinak intervencije, pojedini projekt može se produžiti jednom za najviše dvije godine ili dvaput za najviše jednu godinu za svako produljenje. Sveukupno pojedini projekt može trajati najviše pet godina. Korisnik može podnijeti zahtjev za produljenje Plana aktivnosti na propisanom obrascu ili zahtjev za odobrenje izmjena tijekom razdoblja za koje je izdana Odluka o odobrenju projekta.

Korisnici mogu biti stručne organizacije, organizacije proizvođača vina, udruženja organizacija proizvođača vina, privremena ili stalna udruženja dvaju ili više proizvođača, sektorske organizacije ili javna tijela utemeljena zakonom koja predstavljaju proizvođače vina te privatna poduzeća (fizičke ili pravne osobe).

Udio potpore iznosi 50% prihvatljivih troškova i bit će isti za sve korisnike.

Troškovi za aktivnosti koje ciljaju na određenu marku i za promicanje konzumacije nisu prihvatljivi.

6. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Financijska pomoć Unije ne smije premašiti 50% prihvatljivih troškova te nacionalna plaćanja do 30% prihvatljivih troškova, a sveukupno ne smiju premašiti 80% prihvatljivih troškova.

Maksimalni prihvatljivi troškovi po projektu su do EUR 100.000.

Minimalni iznos potpore po projektu je EUR 3.000.

Maksimalni iznos EU potpore po projektu je EUR 50.000.

Maksimalni iznos nacionalnog plaćanja po projektu je EUR 30.000.

7. Dodatne informacije o vrsti intervencije

N/A

8. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 2 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja prihvatljivih troškova promotivnih aktivnosti u sektoru vina. Intervencija ne predstavlja izravna plaćanja za proizvođače te odgovara opisu potpore općim uslugama iz točke 2. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

9. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata
58.1.k.01.01. - Promidžba	Prosječno		

Opis

58.1.k.01.01. - Promidžba

Izračun se temelji na iznosu očekivanih prihvatljivih troškova s obzirom na iskustva u provedbi ove mjere u okviru NPV 2014.-2018. i NPV 2019.-2023.

10. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjem

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
58.1.k.01.01. - Promidžba	Planirani jedinični iznos (ukupni rashodi Unije u EUR)		11.250,00	11.250,00	11.250,00	11.250,00	
	O.36 (jedinica: Djelovanja)		20,00	20,00	20,00	20,00	**Zbroj:** 80,00 **Maks.:** 20,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)		225.000,00	225.000,00	225.000,00	225.000,00	900.000,00

5.3. Intervencije za ruralni razvoj

ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja

70.01. - Smanjenje korištenja zaštitinih sredstava u višegodišnjim nasadima

Oznaka intervencije (država članica)	70.01.
Naziv intervencije	Smanjenje korištenja zaštitinih sredstava u višegodišnjim nasadima
Vrsta intervencije	ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.14. Broj hektara (isključujući šumarstvo) ili broj drugih jedinica obuhvaćenih obvezama u području okoliša ili klime koje nadilaze obvezne zahtjeve
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Da Sustav popusta za ekosheme: Ne LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom teritoriju Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO5 Poticanje održivog razvoja i učinkovitog upravljanja prirodnim resursima kao što su voda, tlo i zrak, među ostalim smanjenjem ovisnosti o kemijskim sredstvima
SO6 Doprinos zaustavljanju i smanjenju gubitka bioraznolikosti, jačanje usluga ekosustava i očuvanje staništa i krajobraza

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
09	Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u t	Visok	Da
10	Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genskih resursa	Srednji	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.19 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora i koje su korisne za upravljanje tlom radi poboljšanja kvalitete tla i biote (kao što su smanjenje obrade tla, pokrov tla s usjevima, plodored uključujući usjeve mahunarki)
R.21 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza koje se odnose na kvalitetu vodnih tijela i za koje je dodijeljena potpora
R.24 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru posebnih obveza za koje je dodijeljena potpora koje dovode do održive upotrebe pesticida kako bi se smanjili rizici od pesticida i njihovi učinci, kao što je istjecanje pesticida
R.31 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za podupiranje očuvanja ili obnove bioraznolikosti, uključujući poljoprivredne prakse visoke prirodne vrijednosti
R.33 Udio ukupne površine mreže Natura 2000 u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Intervencija ima za cilj smanjiti pritisak intenzivne poljoprivrede na okoliš kroz smanjenje onečišćenja tla, vode i zraka reduciranom i pravovremenom primjenom zaštitnih sredstava (SO5). Manji broj tretiranja protiv štetnika povoljno utječe na stanje bioraznolikosti (SO6).

Intervencija uključuje 3 operacije: Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki, Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima i Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada, a proizlazi iz potrebe 9 Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u tlu i potrebe 10 Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanju genskih resursa.

Korištenjem feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki u praćenju štetnika znatno se smanjuje broj tretiranja insekticidima i povećava učinkovitost insekticida. Praćenjem štetnika pomoću feromonskih i vizualnih klopki te suzbijanjem štetnika u optimalnom roku smanjuje se broj tretiranja insekticidima i do 30 %, a time se smanjuje „pritisak“ ostataka kemijskih sredstava na tlo i podzemne vode.

Štetnici se suzbijaju samo u slučaju kada njihova brojnost može dovesti do štete u višegodišnjem nasadu. Prskanja se obavljaju u optimalnom roku, a smanjuje se opasnost od pojave rezistentnosti štetnika na pojedini insekticid. Uz navedeno, manji broj tretiranja insekticidima utječe na smanjeni pritisak kemijskih onečišćivaća na tlo, podzemne vode i zrak, a istovremeno se pozitivno utječe na povećanje bioraznolikosti trajnog nasada.

Korištenje metode konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima rezultira poremećajem reproduktivnog ciklusa štetnika, a može u potpunosti spriječiti parenje. Ovime se smanjuje broja štetnika kao i broj potrebnih tretiranja nasada insekticidima.

Gore navedene operacije ublažavaju negativan učinak poljoprivrede na okoliš, povećavaju bioraznolikost, smanjuju uporabu kemijskih sredstava uz istovremenu zaštitu populacije korisnih prirodnih predatora.

Dio prostora koji se nalazi između debla ili čokota i armature uobičajeno se tretira herbicidima. Kako bi se izbjeglo tretiranje herbicidima, s obzirom da se radi o vrlo uskom pojasu („zaštićeni prostor”), potrebno je koristiti posebnu poljoprivrednu mehanizaciju i opremu koja može spriječiti rast korova, a da pri tome ne dolazi do oštećenja debla ili čokota. Mehaničkim uništavanjem korova izbjegava se korištenje herbicida čime se smanjuje pritisak onečišćujućih tvari na tlo, vodu i zrak. Korištenje posebne mehanizacije u zaštićenom području omogućuje da tlo zadrži funkciju zaštitnog sloja pa nema opasnosti od erozije dok usitnjeni biljni materijal ostaje na površini i obogaćuje tlo organskom tvari.

Obveze propisane u ovoj intervenciji različite su od obveza propisanih unutar eko shema.

Provedba intervencije usko je povezana s uslugama koje su na raspolaganju kroz intervenciju 78.01. Potpora prenošenju znanja i 78.02. Potpora za pružanje savjetodavnih usluga. Konstantna izobrazba i informiranost korisnika uključujući primjenu tehnika precizne poljoprivrede kao i inovativnih tehnika i tehnologija, od velike su važnosti za uspješnu provedbu ove intervencije.

Operacije Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki, Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima i Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada moguće je kombinirati na istoj površini s ostalim operacijama i intervencijama kako je opisano u 9 Additional questions/information specific to the Type of Intervention.

U slučaju izmjena i dopuna relevantnih obveznih standarda koje obveze iz pojedine operacije nadilaze, korisnik može odustati od sudjelovanja u provedbi operacije bez obveze povrata sredstava tijekom

razdoblja u kojem je obveza bila na snazi, u skladu sa člankom 70., stavkom 7. Uredbe (EU) 2021/2115.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Korisnici: poljoprivrednici upisani u Upisnik poljoprivrednika i koriste zemljište upisano u ARKOD.
Uvjeti prihvatljivosti: operacije se mogu provoditi na površinama koje su u ARKOD sustavu registrirane kao trajni nasadi (maslinici, vinogradi i voćnjaci). Prihvatljive su ARKOD parcele od najmanje 0,05 ha i gospodarstvo s ukupno najmanje 0,5 ha prihvatljive površine.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Obvezno razdoblje provedbe svake od operacija je najmanje pet godina.

70.01.01. Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki

Obveza:

- najmanje tri puta tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti edukaciju ili individualno savjetovanje u vezi s provedbom intervencija iz područja okoliša i klime. Program edukacija i individualnog savjetovanja propisati će se nacionalnim propisima,
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- postaviti feromonske, vizualne ili hranidbene klopke
- skladištiti i čuvati korištene klopke i mamce na siguran način

70.01.02. Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima

Obveze:

- najmanje tri puta tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti edukaciju ili individualno savjetovanje u vezi s provedbom intervencija iz područja okoliša i klime. Program edukacija i individualnog savjetovanja propisati će se nacionalnim propisima,
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- postaviti feromonske dispenzere ovisno o tipu nametnika najkasnije do 1. svibnja
- odstraniti stare dispenzere iz prijašnje sezone najkasnije do postavljanja novih dispenzera

70.01.03. Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada

Obveze:

- najmanje tri puta tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti edukaciju ili individualno savjetovanje u vezi s provedbom intervencija iz područja okoliša i klime. Program edukacija i individualnog savjetovanja propisati će se nacionalnim propisima,
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- korove unutar redova u „zaštićenom prostoru“ (dio prostora koji se nalazi između debla, čokota i armature) suzbijati mehanički odgovarajućom poljoprivrednom mehanizacijom i opremom
- zabranjeno je korištenje herbicida u „zaštićenom prostoru"

Korisnici intervencije 70.01. Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima imaju obvezu završiti edukaciju ili individualno savjetovanje tri puta tijekom obveznog razdoblja provedbe.

O.14 Koje je područje prihvatljivo?

☑Poljoprivredna površina određena za plan u okviru ZPP-a

☐Poljoprivredno zemljište uključujući poljoprivrednu površinu i izvan nje

☐Nepoljoprivredno zemljište

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

Popis relevantnih GAEC-a i SMR-a

Oznaka	Opis
GAEC08	Zadržavanje obilježja krajobraza. Zabrana rezanja živica i stabala u sezoni razmnožavanja ptica i podizanja ptića. Kao mogućnost, mjere za izbjegavanje invazivnih biljnih vrsta
SMR07	Uredba (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ: članak 55. prva i druga rečenica
SMR08	Direktiva 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u postizanju održive upotrebe pesticida: članak 5. stavak 2. i članak 8. stavci od 1. do 5.; članak 12. o ograničenjima upotrebe pesticida na zaštićenim područjima definiranima na temelju Direktive 2000/60/EZ i zakonodavstva o mreži Natura 2000; članak 13. stavci 1. i 3. o rukovanju i skladištenju pesticida i zbrinjavanju ostataka

Popis relevantnih obveznih nacionalnih standarda

Relevantni nacionalni standardi su navedeni pod naslovom „Poveznica između GAEC-a, SMR-a i nacionalnih standarda te intervencije“.

Poveznica između GAEC-a, SMR-a i nacionalnih standarda te intervencije

70. 01. Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima

Kod	Obveza	Relevantni GAEC/SMR	Minimalni zahtjevi za gnojiva i pesticide	Ostali relevantni nationalni zahtjevi	Minimalna aktivnost	Uobičajena praksa
70.01.01.	Najmanje tri puta tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti edukaciju ili individualno savjetovanje u vezi s provedbom intervencija iz područja okoliša i klime. Program edukacija i individualnog savjetovanja propisati će se nacionalnim propisima	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
	Voditi evidenciju o provođenju svih radnji	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
	Vođenje evidencije	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Poljoprivredni ci ne vode

	postavljenih feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki					evidenciju o klopkama
	Postaviti feromonske, vizualne ili hranidbene klopke	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
	Skladištiti i čuvati korištene klopke i mamce na siguran način	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Poljoprivredni ci ne čuvaju mamce do kraja godine
70.01.02.	Najmanje tri puta tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti edukaciju ili individualno savjetovanje u vezi s provedbom intervencija iz područja okoliša i klime. Program edukacija i individualnog savjetovanja propisati će se nacionalnim propisima	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
	Voditi evidenciju o provođenju svih radnji	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
	Vođenje evidencije o postavljenim dispenzerima	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
	Postaviti feromonske dispenzere ovisno o vrsti namentnika najkasnije do 1. svibnja	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa

	Odstraniti stare dispenzere iz prijašnje sezone najkasnije do postavljanja novih dispenzera	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
70.01.03.	Najmanje tri puta tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti edukaciju ili individualno savjetovanje u vezi s provedbom intervencija iz područja okoliša i klime. Program edukacija i individualnog savjetovanja propisati će se nacionalnim propisima	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
	Voditi evidenciju o provođenju svih radnji	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
	Korove unutar redova u »zaštićenom prostoru« (dio prostora koji se nalazi između debla, čokota i armature) suzbijati mehanički odgovarajućom poljoprivrednom mehanizacijom i opremom	GAEC 8: Minimalni udio poljoprivrednih površina pod neproizvodnim obilježjima, Očuvanje obilježja krajobraza, Sprečavanje zarastanja poljoprivrednih površina neželjenom vegetacijom	Na poljoprivrednim površinama ne smiju biti prisutni korovi pelinolisna ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia* L.) i mračnjak (*Abutilon theophrast*i Med.). Ove biljke treba ukloniti mehanički ili primjenom herbicida.	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Herbicidi se obično primjenjuju na površini ispod stabala ili čokota vinove loze

			Minimalni zahtjevi nisu primjenjivi jer obveza zabranjuje primjenu herbicida. Stoga obveza nadilazi minimalne zahtjeve			
	Zabranjeno je korištenje herbicida u "zaštićenom prostoru"	SMR 7: Uredba (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ Članak 55. prva i druga rečenica SMR 8: Direktiva 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u postizanju održive upotrebe pesticida (SL L 309, 24.11.2009., str. 71.): Članak 5.	Minimalni zahtjevi nisu primjenjivi za ovu operaciju jer obveza zabranjuje primjenu sredstava za zaštitu bilja, stoga obveza nadilazi minimalne zahtjeve	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Primjena herbicida ispod stabala ili čokota vinove loze nije zabranjena

		stavak 2. i članak 8. stavci od 1. do 5. članak 12. o ograničenjima upotrebe pesticida u zaštićenim područjima definiranima na temelju Direktive 2000/60/EC i zakonodavstva o mreži Natura 2000. članak 13. stavci 1. i 3. o rukovanju pesticidima, njihovu skladištenju te odlaganju ostataka				

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

☑ **IAKS**

☐ **Izvan IAKS-a**

Dio u okviru IAKS-a

Vrsta plaćanja

☑ jedinični trošak na temelju dodatnih troškova i gubitka prihoda

☐ uključen trošak transakcije

☐ jednokratno plaćanje

☐ jednokratni iznos

Opseg potpore na razini korisnika

Bespovratna sredstva potpore dodjeljuju se u obliku godišnjeg plaćanja po jedinici površine.

Iznosi potpore:

70.01.01. Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki - 293 EUR/ha

70.01.02. Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima - 359,73 EUR/ha

70.01.03. Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada - 373,33 EUR/ha

Intenzitet potpore je 100%.

Metoda izračuna

70.01.01. Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki

Iznos potpore temelji se na dodatnim troškovima. Dodatni troškovi uključuju troškove zamki i materijala za zamke, troškove radova na instaliranju, uklanjanju i nadzoru zamki.

70.01.02. Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima
Iznos potpore temelji se na dodatnim troškovima. Dodatni troškovi uključuju troškove dozatora i troškove radova na instaliranju i uklanjanju.

70.01.03. Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada
Iznos potpore temelji se na dodatnim troškovima: troškovima traktora i specifičnoj opremi.

Dodatno pojašnjenje

Nije primjenjivo

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:
☐ Da ☑ Ne ☐ Mješovito

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Koji su modeli obveza u okviru intervencije?
☐ intervencija na temelju rezultata (s mogućnošću odabira)
☑ intervencija na temelju upravljanja (s mogućnošću odabira)
☐ hibridna intervencija (na temelju upravljanja i rezultata)

Objasnite obveze/mogućnosti korisnika u odnosu na obveze utvrđene u intervenciji

Na istoj površini korisnik može odabrati jednu od niže navedenih kombinacija. Obveze su pojedinačno opisane unutar pripadajućeg poglavlja 5 Specific design, requirements and eligibility conditions of the intervention. Kod navedenih kombinacija ne postoji preklapanje obveza.

1. 70.01.01. Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki + 70.01.02. Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima
Iznos potpore 293 EUR/ha + 359,73 EUR/ha

2. 70.01.01. Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki + 70.01.03. Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada
Iznos potpore 293 EUR/ha + 373,33 EUR/ha

3. 70.01.02. Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima + 70.01.03. Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada
Iznos potpore 359,73 EUR/ha + 373,33 EUR/ha

4. 70.01.01. Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki + 70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva višegodišnji nasadi)
Iznos potpore:
293 EUR/ha + Orah i lijeska 516 EUR/ha
293 EUR/ha + Masline i vinova loza 754 EUR/ha
293 EUR/ha + Ostale voćne vrste 1.074 EUR/ha

5. 70.01.02. Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima + 70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva višegodišnji nasadi)
Iznos potpore:
359,73 EUR/ha + Orah i lijeska 516 EUR/ha
359,73 EUR/ha + Masline i vinova loza 754 EUR/ha

359,73 EUR/ha + Ostale voćne vrste 1.074 EUR/ha

6. 70.01.01. Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki + 70.08.01. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka
Iznos potpore: 293 EUR/ha + 450 EUR/ha

7. 70.01.01. Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki + 70.08.02. Očuvanje ekstenzivnih maslinika
Iznos potpore: 293 EUR/ha + 804 EUR/ha

8. 70.01.02. Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima + 70.08.01. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka
Iznos potpore: 359,73 EUR/ha + 450 EUR/ha

9. 70.01.02. Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima + 70.08.02. Očuvanje ekstenzivnih maslinika
Iznos potpore: 359,73 EUR/ha + 804 EUR/ha

Koliko ugovori traju?

Korisnik preuzima obvezu petogodišnjeg razdoblja provođenja.

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija
Točka 12 Priloga 2. Sporazumu WTO-a
Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku plaćanja koje se odnosi na provedbu poljoprivredno okolišne mjere, a iznos potpore je određen na temelju gubitka prihoda i povećanih troškova uslijed provedbe propisanih obveza u intervenciji. Strateški plan definira uvjete i postupanja korisnika kako bi stekli pravo na potporu u okviru intervencije, u skladu s točkom 12. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
70.01.01. - Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.19; R.21; R.24; R.31; R.33	Ne
70.01.02. - Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.19; R.21; R.24; R.31; R.33	Ne
70.01.03. - Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.19; R.21; R.24; R.31; R.33	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

70.01.01. - Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki

Jedinični iznos temelji se na dodatnim troškovima. Dodatni troškovi uključuju troškove zamki i materijala za zamke, troškove radova na instaliranju, uklanjanju i nadzoru zamki. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.01.02. - Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima

Jedinični iznos temelji se na dodatnim troškovima. Dodatni troškovi uključuju troškove dozatora i troškove radova na instaliranju i uklanjanju. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.01.03. - Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada

Jedinični iznos temelji se na dodatnim troškovima: troškovima traktora i specifičnoj opremi. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
70.01.01. - Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		293,00	293,00	293,00	293,00	293,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.14 (jedinica: Hektari)		7.596,00	7.796,00	7.996,00	8.196,00	8.395,00		**Zbroj:** 39.979,00 **Maks.:** 8.395,00

70.01.02. - Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		359,73	359,73	359,73	359,73	359,73		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.14 (jedinica: Hektari)		442,00	454,00	465,00	477,00	488,00		**Zbroj:** 2.326,00 **Maks.:** 488,00
70.01.03. - Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		373,33	373,33	373,33	373,33	373,33		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.14 (jedinica: Hektari)		14.904,00	15.296,00	15.688,00	16.080,00	16.473,00		**Zbroj:** 78.441,00 **Maks.:** 16.473,00
UKUPNO	O.14 (jedinica: Hektari)		22.942,00	23.545,00	24.149,00	24.753,00	25.356,00		**Zbroj:** 120.745,00 **Maks.:** 25.356,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		7.948.579,70	8.157.752,85	8.366.926,00	8.576.099,15	8.785.272,30		41.834.630,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		6.358.863,76	6.526.202,28	6.693.540,80	6.860.879,32	7.028.217,84		33.467.704,00

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

70.02. - Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama

Oznaka intervencije (država članica)	70.02.
Naziv intervencije	Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama
Vrsta intervencije	ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.14. Broj hektara (isključujući šumarstvo) ili broj drugih jedinica obuhvaćenih obvezama u području okoliša ili klime koje nadilaze obvezne zahtjeve
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Da Sustav popusta za ekosheme: Ne LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Operacije Zaštita leptira na poljoprivrednim staništima i Zaštita ptice kosca (*Crex crex*) provode se na NATURA 2000 području, operacija Uspostava poljskih traka na području cijele Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO4 Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenjem emisija stakleničkih plinova i poboljšanjem sekvestracije ugljika, te promicanje održive energije
SO6 Doprinos zaustavljanju i smanjenju gubitka bioraznolikosti, jačanje usluga ekosustava i očuvanje staništa i krajobraza

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
07	Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena	Visok	Da
10	Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genskih resursa	Srednji	Da
11	Poboljšati prakse za zaštitu i povećanje bioraznolikosti staništa i vrsta u Natura 2000 području	Srednji	Da
12	Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja	Slab	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.14 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za smanjenje emisija ili održavanje ili povećanje skladištenja ugljika (uključujući trajne travnjake, trajne nasade s trajnim zelenim pokrovom, poljoprivredno zemljište na močvarnim područjima i tresetištima)
R.31 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za podupiranje očuvanja ili obnove bioraznolikosti, uključujući poljoprivredne prakse visoke prirodne vrijednosti

R.33 Udio ukupne površine mreže Natura 2000 u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Intervencija se provodi na travnjacima velike prirodne vrijednosti i oranicama gdje se uspostavljaju travne i cvjetne poljske trake. Navedene travnate površine imaju značajnu ulogu u skladištenju ugljika u tlu i biomasi čime pozitivno utječu na smanjenje GHG emisije i prilagodbu klimatskim promjenama (SO4).

Intervencija ima za cilj smanjiti pritisak intenzivne poljoprivrede na okoliš koja uzrokuje gubitak bioraznolikosti, nestanak vrijednih i rijetkih staništa kao i karakterističnih krajobraza (SO6).

Intervencija uključuje 3 operacije: Zaštita ptice kosca (*Crex crex*), Zaštita leptira na trajnim travnjacima i Uspostava poljskih traka, a proizlazi iz potrebe 7 Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena, potrebe 10 Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanja genetskih resursa, potrebe 11 Poboljšati prakse za zaštitu i povećanje bioraznolikosti staništa i vrsta u Natura 2000 području i potrebe 12 Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja.

Ptica kosac (*Crex crex*) se nalazi na popisu ugroženih vrsta u Dodatku I Direktive o očuvanju divljih ptica (Council Directive 79/409/EEC; 2009/147/EC), a sve države članice Europske Unije obvezne su poduzeti mjere s ciljem unapređenja i i/ili osiguranja povoljnog stanja očuvanosti ove vrste. U Republici Hrvatskoj je kosac ugrožena vrsta, a glavni uzroci ugroženosti su odumiranje tradicionalnog ekstenzivnog stočarstva i prelazak na intenzivnu poljoprivredu. S prestankom ekstenzivnog stočarenja, napuštanjem vlažnih i poplavnih travnjaka dolazi do sekundarne sukcesije pa je provedba poljoprivredne prakse s ciljem povećanja stope preživljavanja mladih ptića i odraslih jedinki važna za očuvanje stabilnosti kako populacije kosca, tako i ostalih ptica travnjačkih staništa. Naime, ptica kosac jedna je od tzv. kišobranskih vrsta (engl. umbrella species) budući da mjere koje se primjenjuju za očuvanje kosca imaju pozitivan utjecaj na čitav niz drugih vrsta pa pridonose očuvanju bioraznolikosti na vlažnim livadama (Wilkinson i dr., 2012.).

Leptiri imaju važnu ulogu u konzervacijskoj biologiji jer su odlični indikatori promjena koje se događaju u zajednici u kojoj žive. Promjene u gospodarenju staništem s ciljem intenziviranja proizvodnje na travnjacima s jedne strane, a zapuštanje travnjačkih površina koje rezultira sukcesijom staništa s druge strane, imaju za posljedicu pad brojnosti leptira, ali i drugih biljnih i životinjskih vrsta travnjačkih staništa. Operacija ima za cilj zaštititi bioraznolikost vlažnih travnjaka, kroz zaštitu četiri vrste ugroženih i strogo zaštićenih danjih vrsta leptira: veliki livadni plavac (*Phengaris teleius*), zagasiti livadni plavac (*Phengaris nausithous*), močvarni plavac (*Phengaris alcon alcon*) i močvarni okaš (*Coenonympha oedippus*) koji obitavaju na ekstenzivno korištenim travnjacima.

Zaštita ptice kosca i leptira su prioritetne mjere u Prioritetnom akcijskom okviru (PAO) za mrežu Natura 2000 u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2021. - 2027. godine („Narodne novine“, br. 54/22).

Intenzivna poljoprivredna proizvodnja na oraničnim površinama dovodi do smanjenja bioraznolikosti, a uspostavom poljskih traka stvara se stanište za različite biljne i životinjske vrste, poboljšava kvaliteta krajobraza i povećava ukupna bioraznolikost. Poljske trake mogu biti mješavina trava ili cvijeća, pri čemu cvjetne trake osiguravaju stanište prvenstveno za oprašivače ili insekte korisne za kontrolu brojnosti štetnika, dok travne trake predstavljaju važna staništa za ishranu i gniježđenje nekih vrsta ptica poput velike strnadice (*Emberiza calandra*), strnadice žutovoljke (*Emberiza citrinella*) i trčke (*Perdix perdix*).

Obveze propisane u ovoj intervenciji različite su od obveza propisanih unutar eko shema.

Provedba intervencije usko je povezana s uslugama koje su na raspolaganju kroz intervenciju 78.01. Potpora prenošenju znanja i 78.02. Potpora za pružanje savjetodavnih usluga. Konstantna izobrazba i informiranost korisnika od velike su važnosti za uspješnu provedbu ove intervencije.

Operacije Zaštita ptice kosca (*Crex crex*), Zaštita leptira na trajnim travnjacima i Uspostava poljskih traka moguće je kombinirati na istoj površini s ostalim operacijama i intervencijama kako je opisano u 9 Additional questions/information specific to the Type of Intervention.

U slučaju izmjena i dopuna relevantnih obveznih standarda koje obveze iz pojedine operacije nadilaze, korisnik može odustati od sudjelovanja u provedbi operacije bez obveze povrata sredstava tijekom razdoblja u kojem je obveza bila na snazi, u skladu sa člankom 70., stavkom 7. Uredbe (EU) 2021/2115.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Korisnici: poljoprivrednici ili posjednici zemljišta koje je registrirano u ARKOD sustavu kao trajni travnjak *(operacija 1 i 2)* ili kao oranica *(operacija 3)*.

Uvjeti prihvatljivosti:

70.02.01. Zaštita ptice kosca (*Crex crex*) - minimalno 30% ARKOD površine mora se nalaziti na području na kojem obitava ptica kosac (*Crex crex*).

70.02.02. Zaštita leptira na trajnim travnjacima - minimalno 30% ARKOD površine mora se nalaziti na području ekološke mreže na kojem je cilj očuvanje vrsta danjih leptira: veliki livadni plavac (*Phengaris teleius*), zagasiti livadni plavac (*Phengaris nausithous*) i močvarni okaš (*Coenonympha oedippus*) te je stanište vrste močvarni plavac (*Phengaris alcon alcon*).

70.02.03. Uspostava poljskih traka - poljoprivredno zemljište na kojem se provodi poljoprivredna proizvodnja registrirano je u ARKOD sustavu kao oranica minimalne površine 1 ha.

Prihvatljive su ARKOD parcele od najmanje 0,05 ha i gospodarstvo s ukupno najmanje 0,5 ha prihvatljive površine.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Obvezno razdoblje provedbe svake od operacija je najmanje pet godina.

70.02.01. Zaštita ptice kosca

Obveze:

- najmanje tri puta tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti edukaciju ili individualno savjetovanje u vezi s provedbom intervencija iz područja okoliša i klime. Program edukacija i individualnog savjetovanja propisati će se nacionalnim propisima,
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- zabranjena je upotreba mineralnog gnojiva ili stajskog gnoja
- zabranjena je upotreba sredstava za zaštitu bilja
- zabranjeno je zasijavanje travnjaka
- zabranjeni su hidromelioracijski zahvati
- ako se travnjak održava košnjom, dozvoljena je uporaba isključivo ručnih i strižnih kosilica na minimalnoj visini od 10 cm iznad tla
- košnju provoditi isključivo u razdoblju od 1. kolovoza do 15. rujna
- na parcelama većim od 1 ha ostaviti uz rub nepokošenu traku (5% površine), a košnju obavljati od sredine parcele kružno prema van ili s jedne strane parcele prema drugoj
- ispaša travnjaka koji se održavaju košnjom je dozvoljena nakon košnje do kraja tekuće godine, stoka se mora napasivati na cijeloj raspoloživoj površini, dozvoljeno je najmanje 0,3, a najviše 1 UG/ha ovaca, koza, goveda i/ili kopitara
- ako se travnjak održava samo ispašom, ista je dozvoljena od 1. kolovoza do kraja tekuće godine, stoka se mora napasivati na cijeloj raspoloživoj površini, dozvoljeno je najmanje 0,3, a najviše 1 UG/ha ovaca, koza, goveda i/ili kopitara

70.02.02. Zaštita leptira na trajnim travnjacima

Obveze:

- najmanje tri puta tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti edukaciju ili individualno savjetovanje u vezi s provedbom intervencija iz područja okoliša i klime. Program edukacija i individualnog savjetovanja propisati će se nacionalnim propisima,
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- zabranjena je upotreba mineralnog gnojiva ili stajskog gnoja
- zabranjena je upotreba sredstava za zaštitu bilja
- zabranjeno je zasijavanje travnjaka
- zabranjeni su hidromelioracijski zahvati
- košnja je dozvoljena isključivo ručno ili strižnim kosilicma
- termin i način košnje određen je za pojedinu vrstu leptira, a košnja se mora obaviti do 1. listopada
- ispaša je dozvoljena samo od 16. rujna do kraja tekuće godine, stoka se mora napasivati na cijeloj raspoloživoj površini, dozvoljeno je najmanje 0,3, a najviše 1 UG/ha ovaca, koza, goveda i/ili kopitara
- ako su na parceli prisutni pojedinačni višegodišnji grmovi čivitnjače (*Amorpha fruticosa*) potrebno ih je posjeći ručnim alatima, iskopati panj i odstraniti najkasnije do 1. travnja

Vrsta	Kod* i naziv područja	Košnja
Močvarni plavac *(Phengaris alcon alcon)*	HR2001220 - Livade uz potok Injaticu HR2001305 - Zvečevo HR5000020 - NP Plitvička jezera HR2001409 - Livade uz Bednju II	Zabranjena je košnja u razdoblju 15.6. - 15.9. Košnju je moguće obavljati svake ili svake druge godine, najviše dva puta godišnje.
Zagasiti livadni plavac *(Phengaris nausithous)*	HR2000672 - Zovje HR2001346 - Međimurje HR2001347 - Donje Međimurje	
Veliki livadni plavac *(Phengaris teleius)*	HR2000368 - Peteranec HR2000672 - Zovje HR2001346 - Međimurje HR2001347 - Donje Međimurje HR2001409 - Livade uz Bednju II	
Močvarni okaš *(Coenonympha oedippus)*	HR2000544 - Vlažne livade uz potok Malinska HR2000619 - Mirna i šire područje Butonige HR2000545 - Vlažne livade kod Marušića HR2000546 - Vlažne livade uz Jugovski potok (Štrcaj) HR2000543 - Vlažne livade uz	Košnju obavljati nakon 15.9. na 1/3 površine svake godine

	potok Bračana (Žonti) HR2001015 - Pregon	

70.02.03. Uspostava poljskih traka

Obveze:

- najmanje tri puta tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti edukaciju ili individualno savjetovanje u vezi s provedbom intervencija iz područja okoliša i klime. Program edukacija i individualnog savjetovanja propisati će se nacionalnim propisima,
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama

70.02.03.01. Uspostava cvjetne trake:

- svake druge godine uz rub parcele treba posijati traku široku najmanje 5 m i dugu najmanje 100 m koja se ne smije koristiti kao put ili prolaz, traka može zauzimati najviše 30% površine ARKOD parcele
- cvjetne trake trebaju sadržavati propisane cvjetne vrste, moraju se kositi dva puta godišnje, umjesto jedne košnje dozvoljeno je malčiranje; košnju ili malčiranje obaviti u srpnju i nakon cvatnje (od 15. rujna do 15. listopada), mogu se zaorati najranije 1. listopada
- primjena pesticida na cvjetnim trakama nije dozvoljena

*70.02.03.*02. Uspostava travne trake:

- traku treba posijati uz rub parcele široku najmanje 5 m i dugu najmanje 100 m koja se ne smije koristiti kao put ili prolaz, traka može zauzimati najviše 30% površine ARKOD parcele
- travne trake trebaju sadržavati propisane vrste trava, moraju se kositi dva puta godišnje, prva košnja obavlja se u travnju, a druga košnja se obavlja u listopadu
- primjena insekticida na travnim trakama nije dozvoljena

Korisnici intervencije 70.02. Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama imaju obvezu završiti edukaciju ili individualno savjetovanje tri puta tijekom obveznog razdoblja provedbe.

O.14 Koje je područje prihvatljivo?

☑Poljoprivredna površina određena za plan u okviru ZPP-a

☐Poljoprivredno zemljište uključujući poljoprivrednu površinu i izvan nje

☐Nepoljoprivredno zemljište

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

Popis relevantnih GAEC-a i SMR-a

Oznaka	**Opis**
GAEC04	Uspostava graničnih pojaseva duž vodotokova
GAEC08	Zadržavanje obilježja krajobraza. Zabrana rezanja živica i stabala u sezoni razmnožavanja ptica i podizanja ptića. Kao mogućnost, mjere za izbjegavanje invazivnih biljnih vrsta
SMR02	Direktiva Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima iz poljoprivrednih izvora: članci 4. i 5.
SMR07	Uredba (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ: članak 55. prva i druga rečenica

Popis relevantnih obveznih nacionalnih standarda

Relevantni nacionalni standardi su navedeni pod naslovom „Poveznica između GAEC-a, SMR-a i nacionalnih standarda te intervencije“.

Poveznica između GAEC-a, SMR-a i nacionalnih standarda te intervencije

70.02. Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama						
Kod	**Obveza**	**Relevantni GAEC/SMR**	**Minimalni zahtjevi za gnojiva i pesticide**	**Ostali relevantni nationalni zahtjevi**	**Minimalna aktivnost**	**Uobičajena praksa**
70.02.01.	Najmanje tri puta tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti edukaciju ili individualno savjetovanje u vezi s provedbom intervencija iz područja okoliša i klime. Program edukacija i individualnog savjetovanja propisati će se nacionalnim propisima	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
	Voditi evidenciju o provođenju svih radnji	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
	Zabranjena je upotreba mineralnog gnojiva ili stajskog gnoja	GAEC 4: Uspostava zaštitnih zona duž vodotoka SMR 2: Direktiva Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivredn	Minimalni zahtjevi nisu primjenjivi za ovu operaciju jer obveza zabranjuje primjenu gnojiva, stoga obveza nadilazi minimalne zahtjeve	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Poljoprivredni ci najčešće primjenjuju mineralna gnojiva, rjeđe stajski gnoj

		og podrijetla Članak 4. i 5.				
	Zabranjena je upotreba sredstava za zaštitu bilja	SMR 7: Uredba (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ Članak 55. prva i druga rečenica	Minimalni zahtjevi nisu primjenjivi za ovu operaciju jer obveza zabranjuje primjenu sredstava za zaštitu bilja, stoga obveza nadilazi minimalne zahtjeve	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Korištenje sredstava za zaštitu bilja nije zabranjeno
	Travnjak se održava košnjom, dozvoljena je uporaba isključivo ručnih i strižnih kosilica na minimalnoj visini od 10 cm iznad tla	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Poljoprivredne površine pod trajnim travnjacima, evidentirane u ARKOD-u kao livade, pašnjaci ili krški pašnjaci, korisnik mora minimalno održavati košnjom ili malčiranjem, pri čemu prva košnja ili malčiranje treba biti obavljena do 15. rujna. Na površinama pašnjaka i krških pašnjaka, na kojima je korisnik prijavio	Košnja se vrši pomoću bubanj, disk ili horizontalnih rotacijskih kosilica montiranih na traktor. Uobičajena visina košnje je 7 cm

					održavanje napasivanjem, minimalne aktivnosti održavanja provode se napasivanjem stoke u vlastitom posjedu, a koje moraju biti provedene barem jednom prije 15. rujna.	
	Košnju provoditi isključivo u razdoblju od 1. kolovoza do 15. rujna	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Poljoprivredne površine pod trajnim travnjacima, evidentirane u ARKOD-u kao livade, pašnjaci ili krški pašnjaci, korisnik mora minimalno održavati košnjom ili malčiranjem, pri čemu prva košnja ili malčiranje treba biti obavljena do 15. rujna. Na površinama pašnjaka i krških pašnjaka, na kojima je korisnik prijavio održavanje napasivanjem, minimalne aktivnosti održavanja provode se napasivanjem stoke u vlastitom posjedu, a koje moraju	Datumi košnje nisu propisani. U većini regija trava se kosi tri puta godišnje, a prva košnja obavlja se u proljeće, čim se trava dovoljno razvije

					biti provedene barem jednom prije 15. rujna.	
	Na parcelama većim od 1 ha ostaviti uz rub nepokošenu traku (5% površine), a košnju obavljati od sredine parcele kružno prema van ili s jedne strane parcele prema drugoj	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa. Cijela površina travnjaka se kosi i ne ostavljaju se nepokošene trake uz rubove.
	Ispaša je dozvoljena nakon košnje do kraja tekuće godine, stoka se mora napasivati na cijeloj raspoloživoj površini, dozvoljeno je najmanje 0,3 UG/ha, a najviše 1 UG/ha ovaca, koza, goveda i/ili kopitara	SMR 2: Direktiva Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla Članak 4. i 5.	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Poljoprivredne površine pod trajnim travnjacima, evidentirane u ARKOD-u kao livade, pašnjaci ili krški pašnjaci, korisnik mora minimalno održavati košnjom ili malčiranjem, pri čemu prva košnja ili malčiranje treba biti obavljena do 15. rujna. Na površinama pašnjaka i krških pašnjaka, na kojima je korisnik prijavio održavanje napasivanjem, minimlne aktivnosti održavanja provode se	Prosječni pašni pritisak je 0,62 UG/ha

					napasivanjem stoke u vlasittom posjedu, a koje moraju biti provedene barem jednom prije 15. rujna. Iznimka od propisanog datuma prve košnje primjenjuje se na trajnim travnjacima na kojima se provode intervencije za zaštitu bioraznolikosti i za koje su propisani rokovi zabrane košnje u određenom razdoblju (eko sheme: Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima i Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti, intervencija Očuvanje bioraznolikosti i okolišna na trajnim travnjacima i oranicama: operacija Zaštita ptice kosca i operacija Zaštita leptira na poljoprivrednim staništima)	
	Zabranjeno je zasijavanje	GAEC 8: Minimalni	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Biljke neprikladne za

	travnjaka	udio poljoprivrednih površina pod neproizvodnim obilježjima, Očuvanje obilježja krajobraza, Sprečavanje zarastanja poljoprivrednih površina neželjenom vegetacijom				ispašu uklanjaju se sredstvima za zaštitu bilja (herbicidi).
	Zabranjeni su hidromelioracijski zahvati	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa. Ako je potrebno, poljoprivrednici mogu obavljati hidromelioracijske aktivnosti
70.02.02.	Najmanje tri puta tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti edukaciju ili individualno savjetovanje u vezi s provedbom intervencija iz područja okoliša i klime. Program edukacija i individualnog savjetovanja propisati će se nacionalnim propisima	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
	Voditi evidenciju o provođenju svih radnji	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
	Zabranjena je	GAEC 4:	Minimalni	Nije	Nije	Poljoprivredni

	upotreba mineralnog gnojiva ili stajskog gnoja	Uspostava zaštitnih zona duž vodotoka SMR 2: Direktiva Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla Članak 4. i 5.	zahtjevi nisu primjenjivi za ovu operaciju jer obveza zabranjuje primjenu gnojiva, stoga obveza nadilazi minimalne zahtjeve	primjenjivo	primjenjivo	ci najčešće primjenjuju mineralna gnojiva, rjeđe stajski gnoj
	Zabranjena je upotreba sredstava za zaštitu bilja	SMR 7: Uredba (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ Članak 55. prva i druga rečenica	Minimalni zahtjevi nisu primjenjivi za ovu operaciju jer obveza zabranjuje primjenu sredstava za zaštitu bilja, stoga obveza nadilazi minimalne zahtjeve	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Korištenje sredstava za zaštitu bilja nije zabranjeno
	Košnja je dozvoljena isključivo ručno ili strižnim kosilicma	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Poljoprivredne površine pod trajnim travnjacima, evidentirane u ARKOD-u kao livade, pašnjaci ili krški pašnjaci, korisnik mora minimalno održavati košnjom ili	Košnja se vrši pomoću bubanj, disk ili horizontalnih rotacijskih kosilica montiranih na traktor.

					malčiranjem, pri čemu prva košnja ili malčiranje treba biti obavljena do 15. rujna. Na površinama pašnjaka i krških pašnjaka, na kojima je korisnik prijavio održavanje napasivanjem, minimalne aktivnosti održavanja provode se napasivanjem stoke u vlastitom posjedu, a koje moraju biti provedene barem jednom prije 15. rujna.	
	Termin i način košnje određen je za pojedinu vrstu leptira, a košnja se mora obaviti do 1. listopada.	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Poljoprivredne površine pod trajnim travnjacima, evidentirane u ARKOD-u kao livade, pašnjaci ili krški pašnjaci, korisnik mora minimalno održavati košnjom ili malčiranjem, pri čemu prva košnja ili malčiranje treba biti obavljena do 15. rujna. Na površinama pašnjaka i krških	Datumi košnje nisu propisani. U većini regija trava se kosi tri puta godišnje, a prva košenja obavlja se u proljeće, čim se trava dovoljno razvije

					pašnjaka, na kojima je korisnik prijavio održavanje napasivanjem, minimalne aktivnosti održavanja provode se napasivanjem stoke u vlastitom posjedu, a koje moraju biti provedene barem jednom prije 15. rujna.	
	Ispaša je dozvoljena samo od 16. rujna do kraja tekuće godine, stoka se mora napasivati na cijeloj raspoloživoj površini, dozvoljeno je najmanje 0,3, a najviše 1 UG/ha ovaca, koza, goveda i/ili kopitara	SMR 2: Direktiva Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla Članak 4. i 5.	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Poljoprivredne površine pod trajnim travnjacima, evidentirane u ARKOD-u kao livade, pašnjaci ili krški pašnjaci, korisnik mora minimalno održavati košnjom ili malčiranjem, pri čemu prva košnja ili malčiranje treba biti obavljena do 15. rujna. Na površinama pašnjaka i krških pašnjaka, na kojima je korisnik prijavio održavanje napasivanjem, minimalne aktivnosti održavanja provode se napasivanjem	Ispaša na travnjacima moguća je čim to vremenski uvjeti dopuštaju i kada je trava dovoljno razvijena

					stoke u vlastitom posjedu, a koje moraju biti provedene barem jednom prije 15. rujna. Iznimka od propisanog datuma prve košnje primjenjuje se na trajnim travnjacima na kojima se provode intervencije za zaštitu bioraznolikosti i za koje su propisani rokovi zabrane košnje u određenom razdoblju (eko sheme: Pašarenje na pašnjacima i Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti, intervencija Očuvanje bioraznolikosti i okolišna na trajnim travnjacima i oranicama: operacija Zaštita ptice kosca i operacija Zaštita leptira na poljoprivrednim staništima)	
	Potrebno je ručno odstranjivati nadzemni	GAEC 8: Minimalni udio poljoprivredni	Nije primjenjivo	Na poljoprivrednim površinama ne smiju biti	Nije primjenjivo	Biljke neprikladne za ispašu uklanjaju se

	drvenasti dio pojedinačnih biljaka Amorpha fruticosa (čivitnjača) do 1. travnja	h površina pod neproizvodnim obilježjima, Očuvanje obilježja krajobraza, Sprečavanje zarastanja poljoprivrednih površina neželjenom vegetacijom		prisutni korovi pelinolisna ambrozija (Ambrosia artemisiifolia L.) i mračnjak (Abutilon theophrasti Med.). Ove biljke treba ukloniti mehanički ili primjenom herbicida. Minimalni zahtjevi nisu primjenjivi jer obveza zabranjuje primjenu herbicida. Stoga obveza nadilazi minimalne zahtjeve		sredstvima za zaštitu bilja (herbicidi).
	Zabranjeni su hidromelioracijski zahvati	Nije propisno	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa. Ako je potrebno, poljoprivrednici mogu obavljati hidromelioracijske zahvate
	Zabranjeno je zasijavanje travnjaka	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Zasijavanje trajnih travnjaka nije zabranjeno
70.02.03.	Najmanje tri puta tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti edukaciju ili individualno savjetovanje u vezi s	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa

	provedbom intervencija iz područja okoliša i klime. Program edukacija i individualnog savjetovanja propisati će se nacionalnim propisima					
	Voditi evidenciju o provođenju svih radnji	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
	Ako se uspostavlja cvjetna traka: svake druge godine uz rub parcele, treba posijati traku široku najmanje 5 m i dugu najmanje 100 m koja se ne smije koristiti kao put ili prolaz, traka može zauzimati najviše 30% površine ARKOD parcele	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Uspostavljanje cvjetnih traka na oranicama nije uobičajena praksa. Poljoprivredni ci koriste cijelu obradivu površinu za proizvodnju.
	Cvjetne trake trebaju sadržavati propisane cvjetne vrste, moraju se kositi dva puta godišnje, umjesto jedne košnje dozvoljeno je malčiranje; košnju ili malčiranje obaviti u srpnju i nakon cvatnje (od	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Uspostava cvjetnih traka na oranicama nije uobičajena praksa. Poljoprivredni ci koriste cijelu obradivu površinu za proizvodnju.

	15. rujna do 15. listopada), mogu se zaorati najranije 1. listopada.					
	Primjena pesticida na cvjetnim trakama nije dozvoljena	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Uspostava cvjetnih traka na oranicama nije uobičajena praksa. Poljoprivredni ci koriste cijelu obradivu površinu za proizvodnju.
	Ako se uspostavlja travna traka: traku treba posijati uz rub parcele široku najmanje 5 m i dugu najmanje 100 m koja se ne smije koristiti kao put ili prolaz, traka može zauzimati najviše 30% površine ARKOD parcele	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Uspostava cvjetnih traka na oranicama nije uobičajena praksa. Poljoprivredni ci koriste cijelu obradivu površinu za proizvodnju.
	Travne trake trebaju sadržavati propisane vrste trava, moraju se kositi dva puta godišnje, prva košnja obavlja se u travnju, a druga košnja se obavlja u listopadu	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Uspostava travnih traka na oranicama nije uobičajena praksa. Poljoprivredni ci koriste cijelu obradivu površinu za proizvodnju.
	Primjena	Nije	Nije	Nije	Nije	Uspostava

	insekticida na travnim trakama nije dozvoljena	propisano	primjenjivo	primjenjivo	primjenjivo	travnih traka na oranicama nije uobičajena praksa. Poljoprivredni ci koriste cijelu obradivu površinu za proizvodnju.

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

☑ **IAKS**

☐ **Izvan IAKS-a**

Dio u okviru IAKS-a

Vrsta plaćanja

☑ jedinični trošak na temelju dodatnih troškova i gubitka prihoda

☐ uključen trošak transakcije

☐ jednokratno plaćanje

☐ jednokratni iznos

Opseg potpore na razini korisnika

Bespovratna sredstva potpore dodjeljuju se u obliku godišnjeg plaćanja po jedinici površine.

Iznosi potpore:

70.02.01. Zaštita ptice kosca (*Crex crex*) - 254 EUR/ha

70.02.02. Zaštita leptira na trajnim travnjacima - za močvarnog okaša (*Coenonympha oedippus*) 338 EUR/ha, za velikog livadnog plavca (*Phengaris teleius*), zagasitog livadnog plavca (*Phengaris nausithous*) i močvarnog plavca (*Phengaris alcon alcon*) 277 EUR/ha

70.02.03. Uspostava poljskih traka:

70.02.03.01. za uspostavu cvjetnih traka 985,74 EUR/ha trake

70.02.03.02. za uspostavu travnih traka 898,59 EUR/ha trake

Intenzitet potpore je 100%.

Metoda izračuna

70.02.01. Zaštita ptice kosca (*Crex crex*)

Visina potpore je izračunata uspoređujući prosječni Gross Margin (GM) za uobičajenu poljoprivrednu praksu gdje je početak košnje 1. lipnja i primijenjene su prosječne količine gnojiva, za razliku od kasnijeg datuma košnje, košnje na povećanoj visini i zabrane korištenja gnojiva i sredstava za zaštitu bilja, što dovodi do gubitka kvalitete sijena i prinosa sijena.

Prihod: obuhvaća prinos proljetnih pašnjaka, sadržaj energije proljetnog pašnjaka, prinos sijena, sadržaj sijena.

Troškovi: obuhvaćaju gnojiva i strojeve.

Propušteni dohodak: odgađa se datum košnje što smanjuje prinos i energetski sadržaj, uz dodatno smanjenje prinosa zbog zabrane primjene gnojiva i povećane visine košnje, izostavljena je proljetna paša.

Uštede: povezane s obvezama - nekorištenje gnojiva i strojeva za gnojidbu.

Dopušteni broj UG/ha nije bio relevantan za izračun.

70.02.02. Zaštita leptira na poljoprivrednim staništima

Visina potpore je izračunata uspoređujući prosječni Gross Margin (GM) za uobičajenu poljoprivrednu praksu gdje je početak košnje 1. lipnja i primijenjene su prosječne količine gnojiva, za razliku od kasnijeg datuma košnje, zabrane korištenja gnojiva i sredstava za zaštitu bilja, privremeni dio izdvojenog travnjaka, što dovodi do gubitka kvalitete sijena i prinosa sijena.

Prihod obuhvaća proljetni prinos, sadržaj energije proljetnog pašnjaka, prinos sijena, sadržaj sijena.

Troškovi: obuhvaćaju gnojiva i strojeve.

Propušteni dohodak: odgađa se datum košnje što smanjuje prinos i energetski sadržaj, s dodatnim smanjenjem prinosa zbog zabrane primjene gnojiva i privremeno odvojenog dijela travnjaka, izostavljena je proljetna paša.

Uštede: povezane s obvezama - troškovi gnojiva i strojeva za gnojidbu.

Dopušteni broj UG/ha nije bio relevantan za izračun.

70.02.03. Uspostava poljskih traka

Visina potpore je izračunata na temelju dodatnih troškova na obradivom zemljištu s utvrđenim poljskim trakama, u usporedbi za prosječni Gross margin (GM) na oranicama bez poljskih traka.

Troškovi: sjetva trave ili cvjetnih traka (oranje, drljanje, priprema sjemena, sjetva i trošak sjemena).

Izgubljeni dohodak: dio obradive zemlje koji ostaje bez usjeva rezultira manjim prinosom po ha.

Dodatno pojašnjenje

Nije primjenjivo

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☐ Da ☑ Ne ☐ Mješovito

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Koji su modeli obveza u okviru intervencije?

☐ intervencija na temelju rezultata (s mogućnošću odabira)

☑ intervencija na temelju upravljanja (s mogućnošću odabira)

☐ hibridna intervencija (na temelju upravljanja i rezultata)

Objasnite obveze/mogućnosti korisnika u odnosu na obveze utvrđene u intervenciji

Na istoj površini korisnik može odabrati jednu od niže navedenih kombinacija. Obveze su pojedinačno opisane unutar pripadajućeg poglavlja 5 Specific design, requirements and eligibility conditions of the intervention. Kod navedenih kombinacija ne postoji preklapanje obveza.

1. 70.02.01. Zaštita ptice kosca (*Crex crex*) + 70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva trajni travnjaci)

Iznos potpore 254 EUR/ha + 157 EUR/ha

2. 70.02.02. Zaštita leptira na trajnim travnjacima + 70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva trajni travnjaci)

Iznos potpore močvarni okaš (*Coenonympha oedippus*) 338 EUR/ha + 157 EUR/ha

Iznos potpore veliki livadni plavac (*Phengaris teleius*), zagasiti livadni plavac (*Phengaris nausithous*) i močvarni plavac (*Phengaris alcon alcon*) 277 EUR/ha + 157 EUR/ha

3. 70.02.03. Uspostava poljskih traka + 70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva oranice)

Iznos potpore cvjetne trake 985,74 EUR/ha trake + 235 EUR/ha

Iznos potpore travne trake 898,59 EUR/ha trake + 235 EUR/ha

4. 70.02.03. Uspostava poljskih traka + 70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva povrće)
Iznos potpore cvjetne trake 985,74 EUR/ha trake + 480 EUR/ha
Iznos potpore travne trake 898,59 EUR/ha trake + 480 EUR/ha

5. 70.02.01. Zaštita ptice kosca (*Crex crex*) + 70.07.01. Očuvanje suhozida
Iznos potpore: 254,00 EUR/ha + 0,74 EUR/m suhozida

6. 70.02.02. Zaštita leptira na trajnim travnjacima + 70.07.01. Očuvanje suhozida
Iznos potpore: 338 EUR/ha močvarni okaš (*Coenonympha oedippus*) + 0,74 EUR/m suhozida
277 EUR/ha veliki livadni plavac (*Phengaris teleius*), zagasiti livadni plavac (*Phengaris nausithous*) i močvarni plavac (*Phengaris alcon alcon*) + 0,74 EUR/m suhozida

7. 70.02.01. Zaštita ptice kosca (*Crex crex*) + 70.07.02. Očuvanje živica
Iznos potpore: 254 EUR/ha + 0,36 EUR/m živice

8. 70.02.02. Zaštita leptira na trajnim travnjacima + 70.07.02. Očuvanje živica
Iznos potpore: 338 EUR/ha močvarni okaš (*Coenonympha oedippus*) + 0,36 EUR/m živice
277 EUR/ha veliki livadni plavac (*Phengaris teleius*), zagasiti livadni plavac (*Phengaris nausithous*) i močvarni plavac (*Phengaris alcon alcon*) + 0,36 EUR/m živice

Koliko ugovori traju?

Korisnik preuzima obvezu petogodišnjeg razdoblja provođenja.

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 12 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku plaćanja koje se odnosi na provedbu poljoprivredno okolišne mjere, a iznos potpore je određen na temelju gubitka prihoda i povećanih troškova uslijed provedbe propisanih obveza u intervenciji. Strateški plan definira uvjete i postupanja korisnika kako bi stekli pravo na potporu u okviru intervencije, u skladu s točkom 12. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
70.02.01. - Zaštita ptice kosca	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.14; R.31; R.33	Ne
70.02.02. - Zaštita leptira na trajnim travnjacima	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.14; R.31; R.33	Ne
70.02.03. - Uspostava poljskih traka	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.14; R.31; R.33	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

70.02.01. - Zaštita ptice kosca

Jedinični iznos je izračunat kao razlika između prosječnog „Gross Margin“ (GM) za uobičajenu poljoprivrednu praksu i praksu koja uključuje obveze iz ove operacije. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.02.02. - Zaštita leptira na trajnim travnjacima

S obzirom da unutar operacije postoje dvije vrste potpore, a za svaku vrstu potpore prijavljuje se različiti broj hektara, prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju potpore koja je u razdoblju 2015-2020 isplaćena za ovaj tip operacije. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.02.03. - Uspostava poljskih traka

S obzirom da unutar operacije postoje dvije vrste potpore, a za svaku vrstu potpore prijavljuje se različiti broj hektara, prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju potpore koja je u razdoblju 2015-2020 isplaćena za ovaj tip operacije. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
70.02.01. - Zaštita ptice kosca (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		254,00	254,00	254,00	254,00	254,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								

	O.14 (jedinica: Hektari)		351,00	360,00	370,00	379,00	388,00		**Zbroj:** 1.848,00 **Maks.:** 388,00
70.02.02. - Zaštita leptira na trajnim travnjacima (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		260,00	260,00	260,00	260,00	260,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.14 (jedinica: Hektari)		21,00	22,00	23,00	23,00	24,00		**Zbroj:** 113,00 **Maks.:** 24,00
70.02.03. - Uspostava poljskih traka (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		910,00	910,00	910,00	910,00	910,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.14 (jedinica: Hektari)		508,00	522,00	535,00	548,00	562,00		**Zbroj:** 2.675,00 **Maks.:** 562,00
UKUPNO	O.14 (jedinica: Hektari)		881,00	904,00	927,00	950,00	974,00		**Zbroj:** 4.636,00 **Maks.:** 974,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		557.331,04	571.997,60	586.664,29	601.330,86	615.997,46		2.933.321,25
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		445.864,83	457.598,12	469.331,40	481.064,68	492.797,97		2.346.657,00

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

70.03. - Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja

Oznaka intervencije (država članica)	70.03.
Naziv intervencije	Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja
Vrsta intervencije	ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.19. Broj operacija ili jedinica kojima se podupiru genetski resursi
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Da Sustav popusta za ekosheme: Ne LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom teritoriju Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO6 Doprinos zaustavljanju i smanjenju gubitka bioraznolikosti, jačanje usluga ekosustava i očuvanje staništa i krajobraza

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
10	Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genskih resursa	Srednji	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.25 Udio uvjetnih grla (UG) u okviru obveza poboljšanja okolišne održivosti za koje je dodijeljena potpora

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Cilj ove intervencije je očuvanje populacije izvornih pasmina domaćih životinja, od kojih su neke kritično ugrožene ili ugrožene te im prijeti odumiranje, a proizlazi iz potrebe 10 Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genetskih resursa. Nestajanjem izvornih pasmina smanjuje se bioraznolikost u poljoprivredi (SO6).

Izvorne pasmine domaćih životinja značajne su također osobito u kontekstu prilagodbe klimatskim promjenama i osiguravanja održive proizvodnje hrane u budućnosti. Na popisu se nalazi 29 ugroženih izvornih pasmina:

Goveda:

Buša

Istarsko govedo

Slavonsko srijemski podolac

Svinje:

Crna slavonska svinja

Turopoljska svinja
Banijska šara svinja
Ovce:
Istarska ovca
Creska ovca
Krčka ovca
Paška ovca
Dubrovačka ruda
Lička pramenka
Dalmatinska pramenka
Cigaja
Rapska ovca
Koze:
Hrvatska šarena koza
Hrvatska bijela koza
Istarska koza
Perad:
Zagorski puran
Kokoš hrvatica
Križevačka kukmica
Posavska kukmasta kokoš
Konji:
Hrvatski hladnokrvnjak
Hrvatski posavac
Međimurski konj
Lipicanac
Magarci: I
starski magarac
Primorsko dinarski magarac
Sjeverno jadranski magarac

Odlukom objavljenom u Narodnim novinama br. 43/2021 donijet je Popis izvornih i ugroženih pasmina domaćih životinja u Republici Hrvatskoj. Nacionalni program očuvanja izvornih i ugroženih pasmina domaćih životinja u Republici Hrvatskoj 2021. – 2025. definira strateške smjernice razvoja nacionalne politike očuvanja izvornih pasmina domaćih životinja, smjernice za regionalnu i međunarodnu suradnju. Nacionalni program doprinosi očuvanju životinjskih genetskih izvora na globalnoj razini te osigurava ispunjavanje obveza koje je Republika Hrvatska preuzela svojim članstvom u međunarodnim organizacijama.

Obveze propisane u ovoj intervenciji različite su od obveza propisanih unutar eko shema.

Provedba intervencije usko je povezana s uslugama koje su na raspolaganju kroz intervenciju 78.01. Potpora prenošenju znanja i 78.02. Potpora za pružanje savjetodavnih usluga. Konstantna izobrazba i informiranost korisnika od velike su važnosti za uspješnu provedbu ove intervencije.

Ovu intervenciju moguće je kombinirati s 70.06. Plaćanja za dobrobit životinja.

U slučaju izmjena i dopuna relevantnih obveznih standarda koje obveze iz pojedine operacije nadilaze, korisnik može odustati od sudjelovanja u provedbi operacije bez obveze povrata sredstava tijekom

razdoblja u kojem je obveza bila na snazi, u skladu sa člankom 70., stavkom 7. Uredbe (EU) 2021/2115.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Korisnici: Uzgajivači izvornih i ugroženih pasmina domaćih životinja upisani u JRDŽ ili Središnji popis matičnih jata. Prihvatljivi minimalni broj uvjetnih grla valjano rasplodnih životinja:

Pasmina	Kategorizacija ugroženosti			Prihvatljivi minimalan broj UG valjano rasplodnih životinja
	Kritična	Ugrožena	Ranjiva	
Goveda:				
Buša		DA		2 UG
Istarsko govedo		DA		2 UG
Slavonsko srijemski podolac	DA			2 UG
Svinje:				
Crna slavonska svinja			DA	1 UG
Turopoljska svinja		DA		0,5 UG
Banijska šara svinja		DA		0,5 UG
Ovce:				
Istarska ovca		DA		0,5 UG
Creska ovca	DA			0,15 UG
Krčka ovca	DA			0,15 UG
Paška ovca			DA	1 UG
Dubrovačka ruda		DA		0,5 UG
Lička pramenka			DA	1 UG
Dalmarinska pramenka			DA	1 UG
Cigaja		DA		0,5 UG
Rapska ovca	DA			0,15 UG
Koze:				
Hrvatska šarena koza		DA		0,5 UG
Hrvatska bijela koza	DA			0,15 UG
Istarska koza	DA			0,15 UG
Perad:				
Zagorski puran			DA	0,15 UG
Kokoš hrvatica			DA	0,15 UG
Križevačka kukmica			DA	0,15 UG
Posavska kukmasta kokoš			DA	0,15 UG
Konji:				
Hrvatski hladnokrvnjak			DA	2 UG
Hrvatski posavac		DA		2 UG
Međimurski konj	DA			1 UG
Lipicanac		DA		2 UG
Magarci:				

Istarski magarac		DA		2 UG
Primorsko dinarski magarac		DA		2 UG
Sjeverno jadranski magarac	DA			1 UG

Uvjeti prihvatljivosti: sudjelovanje u provedbi uzgojnog programa kojeg provodi udruga uzgajivača, uzgojna organizacija i ovlaštena ustanova.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Obveze:

- Prve godine tijekom obveznog dvogodišnjeg razdoblja završiti edukaciju ili individualno savjetovanje u vezi s provedbom intervencija iz područja okoliša i klime. Program edukacija i individualnog savjetovanja propisati će se nacionalnim propisima,
- Uzgajati ugrožene izvorne pasmine
- Provoditi uzgojni program uz dostizanje uzgojnih ciljeva navedenih u programu
- Tijekom obveznog dvogodišnjeg razdoblja držati najmanje isti broj UG istih pasmina za koje je zatražena potpora prve godine

Korisnici intervencije 70.03. Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja imaju obvezu završiti edukaciju ili individualno savjetovanje jednom tijekom obveznog razdoblja.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

Popis relevantnih GAEC-a i SMR-a

Oznaka	Opis

Popis relevantnih obveznih nacionalnih standarda

Relevantni nacionalni standardi su navedeni pod naslovom „Poveznica između GAEC-a, SMR-a i nacionalnih standarda te intervencije“.

Poveznica između GAEC-a, SMR-a i nacionalnih standarda te intervencije

70.03. Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja					
Obveza	**Relevantni GAEC/SMR**	**Minimalni zahtjevi za gnojiva i pesticide**	**Ostali relevantni nacionalni zahtjevi**	**Minimalna aktivnost**	**Uobičajena praksa**
Prve godine tijekom obveznog dvogodišnjeg razdoblja završiti edukaciju ili individualno savjetovanje u vezi s provedbom intervencija iz područja okoliša i klime. Program edukacija i	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa

individualnog savjetovanja propisati će s e nacionalnim propisima.					
Uzgoj ugroženih autohtonih i zaštićenih pasmina	Nije propisano	Nije primjenjivo	Odluka o popisu izvornih i ugroženih pasmina domaćih životinja (NN 43/21)	Nije primjenjivo	Poljoprivrednici ma je dopušteno držati sve pasmine
Provedba uzgojnog programa i postizanje uzgojnih ciljeva utvrđenih Strateškim planom	Nije propisano	Nije primjenjivo	Zakon o uzgoju domaćih životinja (NN 115/18 i 52/21, čl. 5. i 6.)	Nije primjenjivo	Provođenje uzgojnog programa nije obvezno
Držati na gospodarstvu najmanje isti početni broj UG koji je naveden prilikom ulaska u sustav potpore; potrebni minimum na farmi je 0,15 UG	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Poljoprivrednici ma je dopušteno mijenjati broj UG

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

☑ **IAKS**

☐ **Izvan IAKS-a**

Dio u okviru IAKS-a

Vrsta plaćanja

☑ jedinični trošak na temelju dodatnih troškova i gubitka prihoda

☐ uključen trošak transakcije

☐ jednokratno plaćanje

☐ jednokratni iznos

Opseg potpore na razini korisnika

Intervencija Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja		
Kategorija životinja	Ugrožene izvorne pasmine	Iznos €/UG
Goveda	Buša	397,33
	Istarsko govedo	445,08
	Slavonsko srijemski podolac	430,14
Svinje	Crna slavonska svinja	267,69
	Turopoljska svinja	289,03
	Banijska šara svinja	269,34

Ovce	Istarska ovca	170,15
	Creska ovca	233,06
	Krčka ovca	228,85
	Paška ovca	219,51
	Dubrovačka ruda	264,25
	Lička pramenka	250,43
	Dalmatinska pramenka	224,71
	Cigaja	209,16
	Rapska ovca	258,02
Koze	Hrvatska šarena koza	228,66
	Hrvatska bijela koza	216,62
	Istarska koza	212,58
Perad	Zagorski puran	371,11
	Kokoš hrvatica, Križevačka kukmica, Posavska kukmasta kokoš	370,76
Konji	Hrvatski hladnokrvnjak	396,32
	Hrvatski posavac	404,98
	Međimurski konj	502,04
	Lipicanac	387,11
Magarci	Istarski magarac	304,97
	Primorsko dinarski magarac	230,95
	Sjeverno jadranski magarac	275,97

Metoda izračuna

Korisnik ostvaruje godišnje plaćanje po uvjetnom grlu stoke kao naknadu za gubitak prihoda i dodatnih troškova koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja.

Izračun potpore za ugrožene izvorne pasmine ne koristi usporedbu pokrića varijabilnih troškova (gross margin - GM) s konvencionalnom proizvodnjom, već koristi oportunitetne troškove što znači da se uzimaju u obzir troškovi i vrijednost proizvodnje. Razlog korištenja pristupa oportunitetnog troška je nedostatak standardnih vrijednosti za neke vrste stoke u republici Hrvatskoj (poput purana, magaraca i konja), stoga je nemoguće uspoređivati pokriće varijabilnih troškova (GM) kod proizvodnje uobičajenih pasmina purana, magaraca i konja sa onom za ugrožene izvorne pasmine. U slučaju Republike Hrvatske to znači da je za 8 od ukupno 29 izvornih pasmina (gotovo trećina), nemoguće izračunati naknadu uspoređivanjem GM-a.

Dodatno pojašnjenje

Nije primjenjivo

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☐ Da ☑ Ne ☐ Mješovito

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Koji su modeli obveza u okviru intervencije?

☐ intervencija na temelju rezultata (s mogućnošću odabira)

☑ intervencija na temelju upravljanja (s mogućnošću odabira)

☐ hibridna intervencija (na temelju upravljanja i rezultata)

Objasnite obveze/mogućnosti korisnika u odnosu na obveze utvrđene u intervenciji

Obveze su opisane u poglavlju 5 Specific design, requirements and eligibility conditions of the intervention.

Korisnik može kombinirati ovu intervenciju sa intervencijom 70.06. Plaćanja za dobrobit životinja

Koliko ugovori traju?

Korisnik preuzima obvezu dvogodišnjeg razdoblja provođenja.

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 12 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku plaćanja radi nadoknade povećanih troškova ili gubitaka prihoda nastalih radi provedbe aktivnosti kojima je cilj očuvanje tradicijskih, lokalnim uvjetima prilagođenih vrste i pasmina životinja. Strateški plan definira uvjete i postupanja korisnika kako bi stekli pravo na potporu u okviru intervencije, u skladu s točkom 12. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
70.03.01. - BUŠA	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne
70.03.02. - ISTARSKO GOVEDO	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne
70.03.03. - SLAVONSKO SRIJEMSKI PODOLAC	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne
70.03.04. - CRNA SLAVONSKA SVINJA	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne
70.03.05. - TUROPOLJSKA SVINJA	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne
70.03.06. - BANIJSKA ŠARA SVINJA	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne
70.03.07. - ISTARSKA OVCA	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne
70.03.08. - CRESKA OVCA	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne
70.03.09. - KRČKA OVCA	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne
70.03.10. - PAŠKA OVCA	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne
70.03.11. - DUBROVAČKA RUDA	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne
70.03.12. - LIČKA PRAMENKA	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne
70.03.13. - DALMATINSKA PRAMENKA	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne
70.03.14. - CIGAJA	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne
70.03.15. - RAPSKA OVCA	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne
70.03.16. - HRVATSKA ŠARENA KOZA	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne
70.03.17. - HRVATSKA BIJELA KOZA	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne

70.03.18. - ISTARSKA KOZA	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne
70.03.19. - ZAGORSKI PURAN	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne
70.03.20. - KOKOŠ HRVATICA, KRIŽEVAČKA KUKMICA, POSAVSKA KUKMASTA KOKOŠ	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne
70.03.21. - HRVATSKI HLADNOKRVNJAK	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne
70.03.22. - HRVATSKI POSAVAC	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne
70.03.23. - MEĐIMURSKI KONJ	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne
70.03.24. - LIPICANAC	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne
70.03.25. - ISTARSKI MAGARAC	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne
70.03.26. - PRIMORSKI DINARSKI MAGARAC	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne
70.03.27. - SJEVERNO JADRANSKI MAGARAC	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.25	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

70.03.01. - BUŠA

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.02. - ISTARSKO GOVEDO

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.03. - SLAVONSKO SRIJEMSKI PODOLAC

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.04. - CRNA SLAVONSKA SVINJA

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih

pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.05. - TUROPOLJSKA SVINJA

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.06. - BANIJSKA ŠARA SVINJA

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.07. - ISTARSKA OVCA

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.08. - CRESKA OVCA

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.09. - KRČKA OVCA

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.10. - PAŠKA OVCA

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.11. - DUBROVAČKA RUDA

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.12. - LIČKA PRAMENKA

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih

pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.13. - DALMATINSKA PRAMENKA

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.14. - CIGAJA

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.15. - RAPSKA OVCA

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.16. - HRVATSKA ŠARENA KOZA

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.17. - HRVATSKA BIJELA KOZA

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.18. - ISTARSKA KOZA

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.19. - ZAGORSKI PURAN

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.20. - KOKOŠ HRVATICA, KRIŽEVAČKA KUKMICA, POSAVSKA KUKMASTA KOKOŠ

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih

pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.21. - HRVATSKI HLADNOKRVNJAK

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.22. - HRVATSKI POSAVAC

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.23. - MEĐIMURSKI KONJ

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.24. - LIPICANAC

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.25. - ISTARSKI MAGARAC

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.26. - PRIMORSKI DINARSKI MAGARAC

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.03.27. - SJEVERNO JADRANSKI MAGARAC

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
70.03.01. - BUŠA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		397,33	397,33	397,33	397,33	397,33		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		2.511,00	2.577,00	2.643,00	2.710,00	2.776,00		**Zbroj:** 13.217,00 **Maks.:** 2.776,00
70.03.02. - ISTARSKO GOVEDO (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		445,08	445,08	445,08	445,08	445,08		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		1.167,00	1.197,00	1.228,00	1.259,00	1.289,00		**Zbroj:** 6.140,00 **Maks.:** 1.289,00
70.03.03. - SLAVONSKO SRIJEMSKI PODOLAC (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		430,14	430,14	430,14	430,14	430,14		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		326,00	334,00	343,00	351,00	360,00		**Zbroj:** 1.714,00 **Maks.:** 360,00
70.03.04. - CRNA SLAVONSKA SVINJA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		267,69	267,69	267,69	267,69	267,69		

	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		1.150,00	1.181,00	1.211,00	1.241,00	1.271,00		**Zbroj:** 6.054,00 **Maks.:** 1.271,00
70.03.05. - TUROPOLJSKA SVINJA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		289,03	289,03	289,03	289,03	289,03		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		109,00	112,00	115,00	118,00	121,00		**Zbroj:** 575,00 **Maks.:** 121,00
70.03.06. - BANIJSKA ŠARA SVINJA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		269,34	269,34	269,34	269,34	269,34		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		69,00	71,00	73,00	75,00	76,00		**Zbroj:** 364,00 **Maks.:** 76,00
70.03.07. - ISTARSKA OVCA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		170,15	170,15	170,15	170,15	170,15		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								

	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		119,00	122,00	125,00	128,00	132,00		**Zbroj:** 626,00 **Maks.:** 132,00
70.03.08. - CRESKA OVCA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		233,06	233,06	233,06	233,06	233,06		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		88,00	90,00	92,00	95,00	97,00		**Zbroj:** 462,00 **Maks.:** 97,00
70.03.09. - KRČKA OVCA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		228,85	228,85	228,85	228,85	228,85		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		23,00	23,00	24,00	24,00	25,00		**Zbroj:** 119,00 **Maks.:** 25,00
70.03.10. - PAŠKA OVCA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		219,51	219,51	219,51	219,51	219,51		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		547,00	561,00	576,00	576,00	605,00		**Zbroj:** 2.865,00 **Maks.:** 605,00
70.03.11. - DUBROVAČKA RUDA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		264,25	264,25	264,25	264,25	264,25		

	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		117,00	120,00	123,00	126,00	129,00		**Zbroj:** 615,00 **Maks.:** 129,00
70.03.12. - LIČKA PRAMENKA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		250,43	250,43	250,43	250,43	250,43		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		1.692,00	1.736,00	1.781,00	1.825,00	1.870,00		**Zbroj:** 8.904,00 **Maks.:** 1.870,00
70.03.13. - DALMATINSKA PRAMENKA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		224,71	224,71	224,71	224,71	224,71		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		1.313,00	1.347,00	1.382,00	1.416,00	1.451,00		**Zbroj:** 6.909,00 **Maks.:** 1.451,00
70.03.14. - CIGAJA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		209,19	209,19	209,19	209,19	209,19		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								

	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		128,00	131,00	135,00	138,00	141,00		**Zbroj:** 673,00 **Maks.:** 141,00
70.03.15. - RAPSKA OVCA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		258,02	258,02	258,02	258,02	258,02		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		51,00	53,00	54,00	55,00	57,00		**Zbroj:** 270,00 **Maks.:** 57,00
70.03.16. - HRVATSKA ŠARENA KOZA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		228,66	228,66	228,66	228,66	228,66		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		279,00	286,00	294,00	301,00	308,00		**Zbroj:** 1.468,00 **Maks.:** 308,00
70.03.17. - HRVATSKA BIJELA KOZA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		216,62	216,62	216,62	216,62	216,62		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		34,00	34,00	35,00	36,00	37,00		**Zbroj:** 176,00 **Maks.:** 37,00
70.03.18. - ISTARSKA KOZA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		212,58	212,58	212,58	212,58	212,58		

	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		2,00	2,00	2,00	3,00	3,00		**Zbroj:** 12,00 **Maks.:** 3,00
70.03.19. - ZAGORSKI PURAN (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		371,11	371,11	371,11	371,11	371,11		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		62,00	64,00	66,00	67,00	69,00		**Zbroj:** 328,00 **Maks.:** 69,00
70.03.20. - KOKOŠ HRVATICA, KRIŽEVAČKA KUKMICA, POSAVSKA KUKMASTA KOKOŠ (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		370,76	370,76	370,76	370,76	370,76		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		49,00	51,00	52,00	53,00	55,00		**Zbroj:** 260,00 **Maks.:** 55,00
70.03.21. - HRVATSKI HLADNOKRVNJAK (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		396,32	396,32	396,32	396,32	396,32		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								

	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		4.883,00	5.011,00	5.140,00	5.268,00	5.397,00		**Zbroj:** 25.699,00 **Maks.:** 5.397,00
70.03.22. - HRVATSKI POSAVAC (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		404,98	404,98	404,98	404,98	404,98		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		3.357,00	3.445,00	3.533,00	3.622,00	3.710,00		**Zbroj:** 17.667,00 **Maks.:** 3.710,00
70.03.23. - MEĐIMURSKI KONJ (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		502,04	502,04	502,04	502,04	502,04		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		16,00	16,00	17,00	17,00	18,00		**Zbroj:** 84,00 **Maks.:** 18,00
70.03.24. - LIPICANAC (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		387,11	387,11	387,11	387,11	387,11		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		1.110,00	1.139,00	1.168,00	1.198,00	1.227,00		**Zbroj:** 5.842,00 **Maks.:** 1.227,00
70.03.25. - ISTARSKI MAGARAC (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		304,97	304,97	304,97	304,97	304,97		

	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		397,00	408,00	418,00	429,00	439,00		**Zbroj:** 2.091,00 **Maks.:** 439,00
70.03.26. - PRIMORSKI DINARSKI MAGARAC (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		230,95	230,95	230,95	230,95	230,95		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		1.857,00	1.906,00	1.954,00	2.003,00	2.052,00		**Zbroj:** 9.772,00 **Maks.:** 2.052,00
70.03.27. - SJEVERNO JADRANSKI MAGARAC (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		275,97	275,97	275,97	275,97	275,97		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		58,00	60,00	61,00	64,00	64,00		**Zbroj:** 307,00 **Maks.:** 64,00
UKUPNO	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		21.513,00	22.079,00	22.646,00	23.212,00	23.778,00		**Zbroj:** 113.228,00 **Maks.:** 23.778,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		7.381.977,85	7.576.240,42	7.770.503,00	7.964.765,58	8.159.028,15		38.852.515,00

	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		5.905.582,28	6.060.992,34	6.216.402,40	6.371.812,46	6.527.222,52		31.082.012,00
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

70.04. - Ekološki uzgoj

Oznaka intervencije (država članica)	70.04.
Naziv intervencije	Ekološki uzgoj
Vrsta intervencije	ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.17. Broj hektara ili broj drugih jedinica za koje se prima potpora za ekološki uzgoj
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Da Sustav popusta za ekosheme: Ne LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom teritoriju Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO4 Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenjem emisija stakleničkih plinova i poboljšanjem sekvestracije ugljika, te promicanje održive energije
SO5 Poticanje održivog razvoja i učinkovitog upravljanja prirodnim resursima kao što su voda, tlo i zrak, među ostalim smanjenjem ovisnosti o kemijskim sredstvima
SO6 Doprinos zaustavljanju i smanjenju gubitka bioraznolikosti, jačanje usluga ekosustava i očuvanje staništa i krajobraza
SO9 Poboljšanje odgovora poljoprivrede Unije na društvene zahtjeve u pogledu hrane i zdravlja, uključujući visokokvalitetnu, sigurnu i hranjivu hranu proizvedenu na održiv način, smanjenje rasipanja hrane te poboljšanje dobrobiti životinja i borbu protiv antimikrobne rezistencije

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
07	Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena	Visok	Da
09	Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u t	Visok	Da
10	Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genskih resursa	Srednji	Da
12	Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja	Slab	Da
19	Poticanje potrošnje zdrave i održive hrane	Slab	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.14 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za smanjenje emisija ili održavanje ili povećanje skladištenja ugljika (uključujući trajne travnjake, trajne nasade s trajnim zelenim pokrovom,

poljoprivredno zemljište na močvarnim područjima i tresetištima)
R.19 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora i koje su korisne za upravljanje tlom radi poboljšanja kvalitete tla i biote (kao što su smanjenje obrade tla, pokrov tla s usjevima, plodored uključujući usjeve mahunarki)
R.20 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza smanjenja emisija amonijaka za koje je dodijeljena potpora
R.21 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza koje se odnose na kvalitetu vodnih tijela i za koje je dodijeljena potpora
R.24 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru posebnih obveza za koje je dodijeljena potpora koje dovode do održive upotrebe pesticida kako bi se smanjili rizici od pesticida i njihovi učinci, kao što je istjecanje pesticida
R.29 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) za koju je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a za ekološku poljoprivredu, pri čemu je održavanje ekološke poljoprivrede odvojeno od prelaska na nju
R.31 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za podupiranje očuvanja ili obnove bioraznolikosti, uključujući poljoprivredne prakse visoke prirodne vrijednosti
R.33 Udio ukupne površine mreže Natura 2000 u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora
R.43 Udio uvjetnih grla (UG) na koja se odnose djelovanja za koja je dodijeljena potpora radi ograničavanja upotrebe antimikrobnih sredstava (sprječavanje/smanjenje)
R.44 Udio uvjetnih grla (UG) obuhvaćenih djelovanjima za koja je dodijeljena potpora radi poboljšanja dobrobiti životinja

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Ekološka poljoprivreda je odgovor na očite negativne učinke konvencionalne poljoprivrede na klimu, okoliš, bioraznolikost i prirodne resurse, kao i na zdravlje ljudi.

Cilj intervencije je potaknuti primjenu praksi i metoda ekološkog uzgoja koje su korisne za okoliš - sa stajališta smanjenje emisija GHG, prilagodbe i ublažavanja klimatskih promjena (SO4). Također, nekorištenje sintetskih mineralnih gnojiva kao i smanjenje korištenja pesticida doprinosi smanjenju onečišćenja zraka onečišćivačima poput amonijaka, heksaklorbenzena - HPB, dušikovih oksida - NOx, ne-metanskih hlapivih organskih tvari - NMHOS, ukupno suspendiranih čestica - TSP i čestica PM10. Smanjenje korištenja pesticida pridonosi smanjenju onečišćenja tla, a zabrana korištenja sintetskih mineralnih gnojiva pridonosi smanjenju onečišćenja voda kroz smanjeno ispiranje i otjecanje hraniva poput dušika i fosfora (SO5). Nekorištenje sintetskih mineralnih gnojiva kao i smanjenje korištenja pesticida značajno doprinosi i očuvanju bioraznolikosti (SO6).

Intervencija proizlazi iz potrebe 9 Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u tlu. S obzirom da pridonosi i ciljevima SO4 i SO6, može se povezati s potrebom 7 Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena, potrebnom 10 Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanja genetskih resursa i potrebom 12 Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja. Intervencija Ekološki uzgoj kao osnova za proizvodnju zdrave ekološki proizvedene hrane može se povezati i s potrebom 19 Poticanje potrošnje zdrave i održive hrane čime pridonosi i cilju SO9.

Ekološki uzgoj provodi se u skladu s Provedbenom uredbom komisije (EU) 2021/1165 i Uredbom (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007.

Intervencija uključuje 2 operacije kojima je cilj potaknuti poljoprivrednike na prelazak ili nastavak provođenja ekoloških praksi i metoda u poljoprivrednoj proizvodnji - *Prijelaz na ekološki uzgoj* i *Održavanje ekološkog uzgoja*. Svaka operacija uključuje potporu za četiri skupine usjeva: oranice, povrće, višegodišnje nasade i trajne travnjake.

Obveze propisane u ovoj intervenciji različite su od obveza propisanih unutar eko shema.

Provedba intervencije usko je povezana s uslugama koje su na raspolaganju kroz intervenciju 78.01. Potpora prenošenju znanja i 78.02. Potpora za pružanje savjetodavnih usluga. Konstantna izobrazba i informiranost korisnika uključujući primjenu tehnika precizne poljoprivrede kao i inovativnih tehnika i

tehnologija, od velike su važnosti za uspješnu provedbu ove intervencije.

Intervenciju je moguće kombinirati na istoj površini s ostalim operacijama i intervencijama kako je opisano u 9 Additional questions/information specific to the Type of Intervention.

U slučaju izmjena i dopuna relevantnih obveznih standarda koje obveze iz pojedine operacije nadilaze, korisnik može odustati od sudjelovanja u provedbi operacije bez obveze povrata sredstava tijekom razdoblja u kojem je obveza bila na snazi, u skladu sa člankom 70., stavkom 7. Uredbe (EU) 2021/2115.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Korisnici: Poljoprivrednici upisani u Upisnik poljoprivrednika koji koriste zemljište upisano u ARKOD. Korisnik mora biti upisan u Upisnik subjekata u ekološkoj proizvodnji kojeg vodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

Uvjeti prihvatljivosti: Svaka ARKOD parcela za koju se traži potpora u cijelosti mora biti uključena u sustav kontrole ovlaštenog kontrolnog tijela. Prihvatljive su ARKOD parcele od najmanje 0,05 ha i gospodarstvo s ukupno najmanje 0,5 ha prihvatljive površine.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Obveze korisnika za operacije *Prijelaz na ekološki uzgoj* i *Održavanje ekološkog uzgoja* su:

- Najmanje tri puta tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti edukaciju ili individualno savjetovanje u vezi s provedbom intervencija iz područja okoliša i klime.

Korisnici koji prelaze na ekološki uzgoj obvezni su koristiti dodatno individualno savjetovanje iz područja ekološkog uzgoja u prvoj godini obveze.

Program edukacija i individualnog savjetovanja propisati će se nacionalnim propisima.

- Voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- Koristiti gnojiva koja su odobrena za ekološku proizvodnju u skladu s Provedbenom uredbom komisije (EU) 2021/1165, Prilog II
- Koristiti sredstva za zaštitu bilja koja su odobrena za ekološku proizvodnju u skladu s Provedbenom uredbom komisije (EU) 2021/1165, Prilog I
- Provoditi pravila proizvodnje u skladu s Provedbenom uredbom komisije (EU) 2021/1165 i Uredbom (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda te stavljanju izvan snage Uredbu Vijeća (EZ) br. 834/2007
- Za skupinu usjeva trajni travnjaci držati najmanje 0,5 EKO UG/ha, iznimno na krškim pašnjacima najmanje 0,3 EKO UG/ha

Korisnici intervencije 70.04. Ekološki uzgoj imaju obvezu završiti edukaciju ili individualno savjetovanje tri puta tijekom obveznog razdoblja provedbe.

Provedba intervencije je najmanje pet godina.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

Popis relevantnih GAEC-a i SMR-a

Oznaka	Opis
GAEC04	Uspostava graničnih pojaseva duž vodotokova
SMR02	Direktiva Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima iz poljoprivrednih izvora: članci 4. i 5.

Popis relevantnih obveznih nacionalnih standarda

Relevantni nacionalni standardi su navedeni pod naslovom „Poveznica između GAEC-a, SMR-a i nacionalnih standarda te intervencije“.

Poveznica između GAEC-a, SMR-a i nacionalnih standarda te intervencije

70.04. Ekološki uzgoj			
Obveza	**Relevantni GAEC/SMR**	**Minimalni zahtjevi za gnojiva i pesticide**	**Uobičajena praksa**
Najmanje tri puta tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti edukaciju ili individualno savjetovanje u vezi s provedbom intervencija iz područja okoliša i klime. Program edukacija i individualnog savjetovanja propisati će se nacionalnim propisima. Korisnici koji prelaze na ekološki uzgoj obvezni su koristiti dodatno individualno savjetovanje iz područja ekološkog uzgoja u prvoj godini obveze.	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
Voditi evidenciju o provođenju svih radnji koje se odnose na obveze iz ove operacije	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
Treba biti upisan u Upisnik subjekata u ekološkoj proizvodnji	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
Koristiti gnojiva koja su odobrena za ekološku proizvodnju u skladu s Provedbenom uredbom komisije (EU) 2021/1165, Prilog II.	GAEC 4: Uspostava zaštitnih zona duž vodotoka SMR 2: Direktiva Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla Članak 4. i 5.	Minimalni zahtjevi za primjenu gnojiva uključuju zahtjeve propisane Provedbenom uredbom komisije (EU) 2021/1165	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
Koristiti sredstva za zaštitu bilja koja su odobrena za ekološku proizvodnju u skladu s Provedbenom uredbom komisije (EU) 2021/1165, Prilog I.	Nije propisano	Minimalni zahtjevi za sredstva za zaštitu bilja uključuju zahtjeve propisane Provedbenom uredbom komisije (EU) 2021/1165	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
Provoditi pravila proizvodnje u skladu Uredbom (EU) 2018/848	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa

Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007			
Za skupinu usjeva trajni travnjaci držati najmanje 0,5 EKO UG/ha, iznimno na krškim pašnjacima najmanje 0,3 EKO UG/ha. Prihvatljive životinje (goveda, kopitari, ovce i koze) moraju se držati u skladu s pravilima proizvodnje propisanim Uredbom (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007	Nije propisano	Nije primjenjivo	Prosječni pašni pritisak je 0,62 UG/ha.

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

☑ **IAKS**

☐ **Izvan IAKS-a**

Dio u okviru IAKS-a

Vrsta plaćanja

☑ jedinični trošak na temelju dodatnih troškova i gubitka prihoda

☐ uključen trošak transakcije

☐ jednokratno plaćanje

☐ jednokratni iznos

Opseg potpore na razini korisnika

Bespovratna sredstva potpore dodjeljuju se u obliku godišnjeg plaćanja po jedinici površine. Poljoprivrednicima se za operaciju Prijelaz na ekološki uzgoj za troškove certificiranja za prvih 10 ha isplaćuje 60 EUR/ha, a za operaciju Održavanje ekološkog uzgoja za troškove certificiranja isplaćuje se za prvih 5 ha 60 EUR/ha.

Iznos potpore:

Oranice:

a)Prijelaz na ekološki uzgoj

-za prvih 10 ha 235 EUR/ha + 60 EUR/ha

-za preostalu površinu 235 EUR/ha
b)Održavanje ekološkog uzgoja
-za prvih 5 ha 235 EUR/ha + 60 EUR/ha
-za preostalu površinu 235 EUR/ha

Višegodišnji nasadi:

Orah i lijeska
a)Prijelaz na ekološki uzgoj
-za prvih 10 ha 516 EUR/ha + 60 EUR/ha
-za preostalu površinu 516 EUR/ha
b)Održavanje ekološkog uzgoja
-za prvih 5 ha 516 EUR/ha + 60 EUR/ha
-za preostalu površinu 516 EUR/ha

Masline i vinova loza
a) Prijelaz na ekološki uzgoj
-za prvih 10 ha 754 EUR/ha + 60 EUR/ha
-za preostalu površinu 754 EUR/ha
b) Održavanje ekološkog uzgoja
-za prvih 5 ha 754 EUR/ha + 60 EUR/ha
-za preostalu površinu 754 EUR/ha

Ostale voćne vrste
a)Prijelaz na ekološki uzgoj
-za prvih 10 ha 1.074 EUR/ha + 60 EUR/ha
-za preostalu površinu 1.074 EUR/ha
b)Održavanje ekološkog uzgoja
-za prvih 5 ha 1.074 EUR/ha + 60 EUR/ha
-za preostalu površinu 1.074 EUR/ha

Trajni travnjaci:
a)Prijelaz na ekološki uzgoj
-za prvih 10 ha 157 EUR/ha + 60 EUR/ha
-za preostalu površinu 157 EUR/ha
b)Održavanje ekološkog uzgoja
-za prvih 5 ha 157 EUR/ha + 60 EUR/ha
-za preostalu površinu 157 EUR/ha

Povrće:
a)Prijelaz na ekološki uzgoj
-za prvih 10 ha 480 EUR/ha + 60 EUR/ha
-za preostalu površinu 480 EUR/ha
b)Održavanje ekološkog uzgoja
-za prvih 5 ha 480 EUR/ha + 60 EUR/ha
-za preostalu površinu 480 EUR/ha

Intenzitet potpore je 100%.

Metoda izračuna

Iznos potpore izračunat je na osnovu razlike prihoda i troškova u konvencionalnoj i ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji. Gubitak prihoda i dodatni troškovi u ekološkoj poljoprivredi su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze uobičajenu poljoprivrednu praksu.

Potpora se dodjeljuje za:
-Oranične površine
-Višegodišnje nasade
-Trajne travnjake
-Povrće

Potpora za prijelazno razdoblje i razdoblje održavanja je ista.

Dodatno pojašnjenje

Nije primjenjivo

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:
☐ Da ☑ Ne ☐ Mješovito

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Koji su modeli obveza u okviru intervencije?
☐ intervencija na temelju rezultata (s mogućnošću odabira)
☑ intervencija na temelju upravljanja (s mogućnošću odabira)
☐ hibridna intervencija (na temelju upravljanja i rezultata)

Objasnite obveze/mogućnosti korisnika u odnosu na obveze utvrđene u intervenciji

Na istoj površini korisnik može odabrati jednu od niže navedenih kombinacija. Obveze su pojedinačno opisane unutar pripadajućeg poglavlja 5 Specific design, requirements and eligibility conditions of the intervention. Kod navedenih kombinacija ne postoji preklapanje obveza.

1. 70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva trajni travnjaci) + 70.02.01. Zaštita ptice kosca (*Crex crex*)
Iznos potpore 157 EUR/ha + 254 EUR/ha

2. 70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva trajni travnjaci) + 70.02.02. Zaštita leptira na trajnim travnjacima
Iznos potpore 157 EUR/ha + močvarni okaš (*Coenonympha oedippus*) 338 EUR/ha
Iznos potpore 157 EUR/ha + veliki livadni plavac (*Phengaris teleius*), zagasiti livadni plavac (*Phengaris nausithous*) te je stanište vrste močvarni plavac (*Phengaris alcon alcon*) 277 EUR/ha

3. 70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva oranice) + 70.02.03. Uspostava poljskih traka
Iznos potpore 235 EUR/ha + cvjetne trake 985,74 EUR/ha trake
Iznos potpore 235 EUR/ha + travne trake 898,59 EUR/ha trake

4. 70.04 Ekološki uzgoj (skupina usjeva povrće) + 70.02.03. Uspostava poljskih traka
Iznos potpore 480 EUR/ha + cvjetne trake 985,74 EUR/ha trake
Iznos potpore 480 EUR/ha + travne trake 898,59 EUR/ha trake

5. 70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva višegodišnji nasadi) + 70.01.01. Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki
Iznos potpore:

Orah i lijeska 516 EUR/ha + 293 EUR/ha
Masline i vinova loza 754 EUR/ha + 293 EUR/ha
Ostale voćne vrste 1.074 EUR/ha + 293 EUR/ha

6. 70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva višegodišnji nasadi) + 70.01.02. Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima
Iznos potpore:
Orah i lijeska 516 EUR/ha + 359,73 EUR/ha
Masline i vinova loza 754 EUR/ha + 359,73 EUR/ha
Ostale voćne vrste 1.074 EUR/ha + 359,73 EUR/ha

7. 70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva višegodišnji nasadi) + 70.07.01. Očuvanje suhozida
Iznos potpore:
Orah i lijeska 516 EUR/ha + 0,74 EUR/m suhozida
Masline i vinova loza 754 EUR/ha + 0,74 EUR/m suhozida
Ostale voćne vrste 1.074 EUR/ha + 0,74 EUR/m suhozida

8. 70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva višegodišnji nasadi) + 70.07.02. Očuvanje živica
Iznos potpore:
Orah i lijeska 516 EUR/ha + 0,36 EUR/m živice
Masline i vinova loza 754 EUR/ha + 0,36 EUR/m živice
Ostale voćne vrste 1.074 EUR/ha + 0,36 EUR/m živice

9. 70.04 Ekološki uzgoj (skupina usjeva trajni travnjaci) + 70.07.01. Očuvanje suhozida
Iznos potpore: 157 EUR/ha + 0,74 EUR/m suhozida

10. 70.04 Ekološki uzgoj (skupina usjeva trajni travnjaci) + 70.07.02. Očuvanje živica
Iznos potpore: 157 EUR/ha + 0,36 EUR/m živice

11. 70.04 Ekološki uzgoj (skupina usjeva oranice) + 70.07.01. Očuvanje suhozida
Iznos potpore: 235 EUR/ha + 0,74 EUR/m suhozida

12. 70.04 Ekološki uzgoj (skupina usjeva oranice) + 70.07.02. Očuvanje živica
Iznos potpore: 235 EUR/ha + 0,36 EUR/m živice

13. 70.04 Ekološki uzgoj (skupina usjeva povrće) + 70.07.01. Očuvanje suhozida
Iznos potpore: 480 EUR/ha + 0,74 EUR/m suhozida

14. 70.04 Ekološki uzgoj (skupina usjeva povrće) + 70.07.02. Očuvanje živica
Iznos potpore: 480 EUR/ha + 0,36 EUR/m živice

Koliko ugovori traju?

Korisnik preuzima obvezu petogodišnjeg razdoblja provođenja.

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija
Točka 12 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku plaćanja koje se odnosi na provedbu poljoprivredno okolišne mjere, a iznos potpore je određen na temelju gubitka prihoda i povećanih troškova uslijed provedbe propisanih obveza u intervenciji. Strateški plan definira uvjete i postupanja korisnika kako bi stekli pravo na potporu u okviru intervencije, u skladu s točkom 12. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
70.04.01. - Prijelaz - oranice	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.19; R.20; R.21; R.24; R.29	Ne
70.04.02. - Prijelaz - višegodišnji nasadi (orah i lijeska)	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.19; R.20; R.21; R.24; R.29; R.33	Ne
70.04.03. - Prijelaz - višegodišnji nasadi (masline i vinova loza)	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.19; R.20; R.21; R.24; R.29; R.33	Ne
70.04.04. - Prijelaz - višegodišnji nasadi (ostale voćne vrste)	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.19; R.20; R.21; R.24; R.29	Ne
70.04.05. - Prijelaz - trajni travnjaci	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.14; R.19; R.20; R.21; R.24; R.29; R.31; R.33; R.43; R.44	Ne
70.04.06. - Prijelaz - povrće	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.19; R.20; R.21; R.24; R.29; R.33	Ne
70.04.07. - Održavanje - oranice	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.19; R.20; R.21; R.24; R.29; R.33	Ne
70.04.08. - Održavanje - višegodišnji nasadi (orah i lijeska)	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.19; R.20; R.21; R.24; R.29; R.33	Ne
70.04.09. - Održavanje - višegodišnji nasadi (masline i vinova loza)	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.19; R.20; R.21; R.24; R.29; R.33	Ne
70.04.10. - Održavanje - višegodišnji nasadi (ostale voćne vrste)	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.19; R.20; R.21; R.24; R.29; R.33	Ne
70.04.11. - Održavanje - trajni travnjaci	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.14; R.19; R.20; R.21; R.24; R.29; R.31; R.33; R.43; R.44	Ne
70.04.12. - Održavanje - povrće	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.19; R.20; R.21; R.24; R.29; R.33	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

70.04.01. - Prijelaz - oranice

Iznos potpore iskazan je kao prosječni iznos pri čemu je jedinični iznos potpore povećan za prosječni iznos certificiranja za dio prihvatljive površine. Jedinstveni iznosi potpore po hektaru površine dobiveni su na osnovu razlike prihoda i troškova u konvencionalnoj i ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji. Gubitak prihoda i dodatni troškovi u ekološkoj poljoprivredi proizašli su iz provedbe propisanih praksi i metoda ekološkog uzgoja koji nadilaze uobičajenu poljoprivrednu praksu. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.04.02. - Prijelaz - višegodišnji nasadi (orah i lijeska)

Iznos potpore iskazan je kao prosječni iznos pri čemu je jedinični iznos potpore povećan za prosječni iznos certificiranja za dio prihvatljive površine. Jedinstveni iznosi potpore po hektaru površine dobiveni su na osnovu razlike prihoda i troškova u konvencionalnoj i ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji. Gubitak prihoda i dodatni troškovi u ekološkoj poljoprivredi proizašli su iz provedbe propisanih praksi i metoda ekološkog uzgoja koji nadilaze uobičajenu poljoprivrednu praksu. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.04.03. - Prijelaz - višegodišnji nasadi (masline i vinova loza)

Iznos potpore iskazan je kao prosječni iznos pri čemu je jedinični iznos potpore povećan za prosječni iznos certificiranja za dio prihvatljive površine. Jedinstveni iznosi potpore po hektaru površine dobiveni su na osnovu razlike prihoda i troškova u konvencionalnoj i ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji. Gubitak prihoda i dodatni troškovi u ekološkoj poljoprivredi proizašli su iz provedbe propisanih praksi i metoda ekološkog uzgoja koji nadilaze uobičajenu poljoprivrednu praksu. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.04.04. - Prijelaz - višegodišnji nasadi (ostale voćne vrste)

Iznos potpore iskazan je kao prosječni iznos pri čemu je jedinični iznos potpore povećan za prosječni iznos certificiranja za dio prihvatljive površine. Jedinstveni iznosi potpore po hektaru površine dobiveni su na osnovu razlike prihoda i troškova u konvencionalnoj i ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji. Gubitak prihoda i dodatni troškovi u ekološkoj poljoprivredi proizašli su iz provedbe propisanih praksi i metoda ekološkog uzgoja koji nadilaze uobičajenu poljoprivrednu praksu. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.04.05. - Prijelaz - trajni travnjaci

Iznos potpore iskazan je kao prosječni iznos pri čemu je jedinični iznos potpore povećan za prosječni iznos certificiranja za dio prihvatljive površine. Jedinstveni iznosi potpore po hektaru površine dobiveni su na osnovu razlike prihoda i troškova u konvencionalnoj i ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji. Gubitak prihoda i dodatni troškovi u ekološkoj poljoprivredi proizašli su iz provedbe propisanih praksi i metoda ekološkog uzgoja koji nadilaze uobičajenu poljoprivrednu praksu. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.04.06. - Prijelaz - povrće

Iznos potpore iskazan je kao prosječni iznos pri čemu je jedinični iznos potpore povećan za prosječni iznos certificiranja za dio prihvatljive površine. Jedinstveni iznosi potpore po hektaru površine dobiveni su na osnovu razlike prihoda i troškova u konvencionalnoj i ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji. Gubitak prihoda i dodatni troškovi u ekološkoj poljoprivredi proizašli su iz provedbe propisanih praksi i metoda ekološkog uzgoja koji nadilaze uobičajenu poljoprivrednu praksu. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.04.07. - Održavanje - oranice

Iznos potpore iskazan je kao prosječni iznos pri čemu je jedinični iznos potpore povećan za prosječni iznos certificiranja za dio prihvatljive površine. Jedinstveni iznosi potpore po hektaru površine dobiveni su na osnovu razlike prihoda i troškova u konvencionalnoj i ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji. Gubitak prihoda i dodatni troškovi u ekološkoj poljoprivredi proizašli su iz provedbe propisanih praksi i metoda ekološkog uzgoja koji nadilaze uobičajenu

poljoprivrednu praksu. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.04.08. - Održavanje - višegodišnji nasadi (orah i lijeska)

Iznos potpore iskazan je kao prosječni iznos pri čemu je jedinični iznos potpore povećan za prosječni iznos certificiranja za dio prihvatljive površine. Jedinstveni iznosi potpore po hektaru površine dobiveni su na osnovu razlike prihoda i troškova u konvencionalnoj i ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji. Gubitak prihoda i dodatni troškovi u ekološkoj poljoprivredi proizašli su iz provedbe propisanih praksi i metoda ekološkog uzgoja koji nadilaze uobičajenu poljoprivrednu praksu. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.04.09. - Održavanje - višegodišnji nasadi (masline i vinova loza)

Iznos potpore iskazan je kao prosječni iznos pri čemu je jedinični iznos potpore povećan za prosječni iznos certificiranja za dio prihvatljive površine. Jedinstveni iznosi potpore po hektaru površine dobiveni su na osnovu razlike prihoda i troškova u konvencionalnoj i ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji. Gubitak prihoda i dodatni troškovi u ekološkoj poljoprivredi proizašli su iz provedbe propisanih praksi i metoda ekološkog uzgoja koji nadilaze uobičajenu poljoprivrednu praksu. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.04.10. - Održavanje - višegodišnji nasadi (ostale voćne vrste)

Iznos potpore iskazan je kao prosječni iznos pri čemu je jedinični iznos potpore povećan za prosječni iznos certificiranja za dio prihvatljive površine. Jedinstveni iznosi potpore po hektaru površine dobiveni su na osnovu razlike prihoda i troškova u konvencionalnoj i ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji. Gubitak prihoda i dodatni troškovi u ekološkoj poljoprivredi proizašli su iz provedbe propisanih praksi i metoda ekološkog uzgoja koji nadilaze uobičajenu poljoprivrednu praksu. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.04.11. - Održavanje - trajni travnjaci

Iznos potpore iskazan je kao prosječni iznos pri čemu je jedinični iznos potpore povećan za prosječni iznos certificiranja za dio prihvatljive površine. Jedinstveni iznosi potpore po hektaru površine dobiveni su na osnovu razlike prihoda i troškova u konvencionalnoj i ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji. Gubitak prihoda i dodatni troškovi u ekološkoj poljoprivredi proizašli su iz provedbe propisanih praksi i metoda ekološkog uzgoja koji nadilaze uobičajenu poljoprivrednu praksu. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.04.12. - Održavanje - povrće

Iznos potpore iskazan je kao prosječni iznos pri čemu je jedinični iznos potpore povećan za prosječni iznos certificiranja za dio prihvatljive površine. Jedinstveni iznosi potpore po hektaru površine dobiveni su na osnovu razlike prihoda i troškova u konvencionalnoj i ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji. Gubitak prihoda i dodatni troškovi u ekološkoj poljoprivredi proizašli su iz provedbe propisanih praksi i metoda ekološkog uzgoja koji nadilaze uobičajenu poljoprivrednu praksu. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
70.04.01. - Prijelaz - oranice (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		246,75	246,75	246,75	246,75	246,75		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.17 (jedinica: Hektari)		10.403,48	10.509,64	5.648,00	6.099,84	6.587,83		**Zbroj:** 39.248,79 **Maks.:** 10.509,64
70.04.02. - Prijelaz - višegodišnji nasadi (orah i lijeska) (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		541,80	541,80	541,80	541,80	541,80		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.17 (jedinica: Hektari)		3.717,84	3.755,78	1.571,07	1.696,76	1.832,50		**Zbroj:** 12.573,95 **Maks.:** 3.755,78
70.04.03. - Prijelaz - višegodišnji nasadi (masline i vinova loza) (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		791,70	791,70	791,70	791,70	791,70		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.17 (jedinica: Hektari)		1.037,75	1.048,34	722,70	780,52	842,97		**Zbroj:** 4.432,28 **Maks.:** 1.048,34
70.04.04. - Prijelaz - višegodišnji nasadi (ostale voćne vrste) (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		1.127,70	1.127,70	1.127,70	1.127,70	1.127,70		

	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.17 (jedinica: Hektari)		2.120,20	2.141,83	1.258,04	1.358,68	1.467,26		**Zbroj:** 8.346,01 **Maks.:** 2.141,83
70.04.05. - Prijelaz - trajni travnjaci (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		164,85	164,85	164,85	164,85	164,85		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.17 (jedinica: Hektari)		23.758,55	24.000,98	22.363,10	24.152,15	26.084,32		**Zbroj:** 120.359,10 **Maks.:** 26.084,32
70.04.06. - Prijelaz - povrće (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		504,00	504,00	504,00	504,00	504,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.17 (jedinica: Hektari)		138,36	139,77	264,16	285,29	308,12		**Zbroj:** 1.135,70 **Maks.:** 308,12
70.04.07. - Održavanje - oranice (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		242,05	242,05	242,05	242,05	242,05		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								

	O.17 (jedinica: Hektari)		54.959,06	57.980,78	37.920,21	40.953,83	44.516,81		**Zbroj:** 236.330,69 **Maks.:** 57.980,78
70.04.08. - Održavanje - višegodišnji nasadi (orah i lijeska) (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		531,48	531,48	531,48	531,48	531,48		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.17 (jedinica: Hektari)		7.205,13	7.605,43	6.680,24	7.214,66	7.791,83		**Zbroj:** 36.497,29 **Maks.:** 7.791,83
70.04.09. - Održavanje - višegodišnji nasadi (masline i vinova loza) (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		776,62	776,62	776,62	776,62	776,62		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.17 (jedinica: Hektari)		2.486,08	2.624,20	2.924,80	3.158,78	3.411,49		**Zbroj:** 14.605,35 **Maks.:** 3.411,49
70.04.10. - Održavanje - višegodišnji nasadi (ostale voćne vrste) (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		1.106,22	1.106,22	1.106,22	1.106,22	1.106,22		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.17 (jedinica: Hektari)		5.125,96	5.410,75	4.521,23	4.882,93	5.273,56		**Zbroj:** 25.214,43 **Maks.:** 5.410,75
70.04.11. - Održavanje - trajni travnjaci (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		161,55	161,55	161,55	161,55	161,55		

	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.17 (jedinica: Hektari)		43.381,70	45.791,88	49.240,30	50.963,71	52.492,62		**Zbroj:** 241.870,21 **Maks.:** 52.492,62
70.04.12. - Održavanje - povrće (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		494,21	494,21	494,21	494,21	494,21		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.17 (jedinica: Hektari)		502,07	529,97	1.582,57	1.709,18	1.845,91		**Zbroj:** 6.169,70 **Maks.:** 1.845,91
UKUPNO	O.17 (jedinica: Hektari)		154.806,18	161.539,35	134.696,42	143.256,32	152.455,20		**Zbroj:** 746.753,47 **Maks.:** 161.539,35
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		43.762.963,15	45.660.052,68	36.794.223,10	39.379.796,27	42.187.779,80		207.784.815,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		35.010.370,52	36.528.042,14	29.435.378,48	31.503.837,02	33.750.223,84		166.227.852,00
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

70.05. - Potpora za očuvanje, održivo korištenje i razvoj genetskih izvora u poljoprivredi

Oznaka intervencije (država članica)	70.05.
Naziv intervencije	Potpora za očuvanje, održivo korištenje i razvoj genetskih izvora u poljoprivredi
Vrsta intervencije	ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.19. Broj operacija ili jedinica kojima se podupiru genetski resursi
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Da Sustav popusta za ekosheme: Ne LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO6 Doprinos zaustavljanju i smanjenju gubitka bioraznolikosti, jačanje usluga ekosustava i očuvanje staništa i krajobraza

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
10	Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genskih resursa	Srednji	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.27 Broj operacija koje pridonose okolišnoj održivosti i ostvarenju ciljeva ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe u ruralnim područjima

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Hrvatska ima vrijedne genetske resurse, pri čemu je ukupan broj poznatih vrsta i podvrsta 40.000, uz pretpostavku da postoji i do tri puta više vrsta.

Genetski potencijal u Hrvatskoj vrlo je vrijedan, posebice u pogledu bioraznolikosti i potrebe prilagodbe poljoprivrede klimatskim promjenama. Prioritet je ne samo očuvanje tradicionalnih, lokalnim uvjetima prilagođenih biljnih i životinjskih vrsta, već i svih sorti i pasmina koje, iako nisu vrijedne u gospodarskom smislu, mogu biti korištene kao temelj za stvaranje novih ili poboljšanje performansi postojećih sorti poljoprivrednog bilja i pasmina domaćih životinja.

Hrvatska ima dugu povijest i iskustvo u očuvanju genetskih resursa u poljoprivredi, potpora se provodi od ranih 1990. godina i ima jako velik značaj ne samo za očuvanje tradicionalnih, lokalnim uvjetima prilagođenih biljnih i životinjskih vrsta, već i stvaranja novih sorti poljoprivrednog bilja i pasmina domaćih životinja. Tijekom programskog razdoblja 2014. - 2020. nije bilo problema s provedbom ove intervencije u kojoj su podržana brojna udruženja uzgajivača koja bave očuvanjem biljnih ili životinjskih

genetskih izvora i upravljaju bankama gena.

Potpora će biti osigurana za korisnike koji sprečavaju eroziju biljnih i životinjskih genetskih resursa te doprinose unaprjeđenju njihovog održivog korištenja, razvoju i očuvanju u svrhu postizanja globalne sigurnosti hrane, održive poljoprivrede i održanja bioraznolikosti.

- Uredba (EU) 2021/2116 Europskog parlamenta i vijeća od 2. prosinca 2021. o financiranju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike te upravljanju njome i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1306/2013
- Uredba (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i vijeća od 2. prosinca 2021. o utvrđivanju pravila o potpori za strateške planove koje izrađuju države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike (strateški planovi u okviru ZPP-a) i koji se financiraju iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1305/2013 i (EU) br. 1307/2013
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2022/126 od 7. prosinca 2021. o dopuni Uredbe (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća dodatnim zahtjevima za određene vrste intervencija koje države članice određuju u svojim strateškim planovima u okviru ZPP-a za razdoblje od 2023. do 2027. na temelju te uredbe i pravilima o omjeru za standard 1 za dobre poljoprivredne i okolišne uvjete (GAEC)

Kriteriji odabira za ovu intervenciju bit će izrađeni u skladu s člankom 79. Uredbe (EU) 2021/2115 i Prilogom I. Uredbe (EU) 2021/2289. Kriteriji odabira imaju za cilj osigurati jednako postupanje prema podnositeljima prijave, učinkovitije korištenje financijskih sredstava i usmjeravanje potpore u skladu sa svrhom intervencije.

Načela odabira koja se mogu koristiti u ovoj intervenciji su:

1) za biljne genetske resurse:

- metoda održavanja
- broj različitih vrsti primki biljaka
- broj različitih vrsta primki koje se odnose na izvorne i tradicijske poljoprivredne biljke kojima prijeti nestanak.

2) za životinjske genetske resurse:

- model očuvanja izvornih pasmina
- pristup očuvanju izvornih pasmina
- status ugroženosti pasmine.

Pravilnikom mogu biti propisani dodatni kriteriji odabira.

Odbor za praćenje daje mišljenje o prijedlogu kriterija odabira u skladu s člankom 124. Uredbe (EU) 2021/2115.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Prihvatljivi korisnici su: javna tijela i pravne osobe uključujući i udruge koje se u skladu s nacionalnim zakonodavstvom bave očuvanjem biljnih ili životinjskih genetskih izvora.

Korisnik koji se bavi očuvanjem biljnih genetskih izvora mora ispunjavati sljedeće uvjete:

1. biti sudionik Nacionalnog programa očuvanja i održive uporabe biljnih genetskih izvora

2. imati odobren godišnji plan aktivnosti u skladu s aktivnostima iz Nacionalnog programa očuvanja i održive uporabe biljnih genetskih izvora s detaljnim opisom aktivnosti koje će se provoditi u tekućoj godini i popisom troškova, od strane Povjerenstva za biljne i genetske izvore

3. voditi dokumentaciju o čuvanim primkama i provedenim aktivnostima u skladu sa smjernicama definiranim u Nacionalnom programu očuvanja i održive uporabe biljnih genetskih izvora

4. raspolagati ljudskim resursima osposobljenim za prikupljanje genetskog materijala

5. imati pristup i mogućnost unosa u bazu podataka biljnih genetskih izvora Republike Hrvatske (Croatian Plant Genetic Resources Database – CPGRD, http://cpgrd.hcphs.hr/)

Korisnici koji se bave očuvanje biljnih genetskih izvora svoj rad temelje na odobrenom planu aktivnosti usklađenim s Nacionalnim programom očuvanja i održive uporabe biljnih genetskih izvora koji osigurava razmjenu informacija sa zainteresiranim i /ili nadležnim organizacijama država članica radi očuvanja, opisivanja, prikupljanja i korištenja genetskih resursa u poljoprivredi.

Korisnik koji se bavi očuvanjem životinjskih genetskih izvora mora ispunjavati sljedeće uvjete:

1. posjedovati dokaz o obavljanju aktivnosti očuvanja životinjskog genetskog materijala izdanog od strane nadležnog ministarstva

2. imati odobren godišnji plan aktivnosti rada usklađen s Nacionalnim programom očuvanja izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja u Republici Hrvatskoj s detaljnim opisom aktivnosti koje će se provoditi u tekućoj godini

3. raspolagati ljudskim resursima osposobljenim za prikupljanje genetskog materijala

4. imati pristup i mogućnost unosa u bazu podataka domaćih životinja i poljoprivrednika na nacionalnoj razini sukladno ovlastima i djelokrugu rada.

Korisnici koji se bave očuvanjem životinjskih genetskih resursa, svoj rad temelje na odobrenom planu aktivnosti usklađenim s Nacionalnim programom očuvanja izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja u Republici Hrvatskoj koji osigurava usklađeno djelovanje svih dionika očuvanja životinjskih genetskih resursa na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Projekt mora biti u skladu s godišnjim planom aktivnosti odobrenim od strane nadležnog Povjerenstva Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva.

Projekt mora ostvariti minimalni broj bodova (prag prolaznosti) temeljem kriterija odabira.

Korisnici su u obvezi dostaviti Program u kojem je opisana metoda financiranja i opis aktivnosti za koje je zatražena potpora.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

U svrhu sprječavanja erozije biljnih genetskih resursa, čime se doprinosi održivoj poljoprivredi i očuvanju bioraznolikosti, opravdani troškovi su:

1. *In situ* očuvanje divljih srodnika kultiviranog bilja (crop wild relatives - CWR) i divljeg jestivog bilja (wild food plants - WFP)

1.1. Prikupljanje i/ili pribavljanje biološkog i/ili genetskog materijala

1.2. Obrada i kategorizacija biološkog i/ili genetskog materijala

1.3. Regeneracija biološkog i/ili genetskog materijala

1.4. Znanstvena i stručna istraživanja

2.*On-farm* očuvanje i upravljanje

2.1. Inventarizacija autohtonih sorata ili populacija bilja na gospodarstvu uz stručnu pomoć

2.2. Regeneracija biološkog i/ili genetskog materijala

2.3. Obrada i kategorizacija biološkog i/ili genetskog materijala

2.4. Obrada i pohrana biološkog i/ili genetskog materijala

2.5. Znanstvena i stručna istraživanja

3.*Ex situ* očuvanje

3.1. Prikupljanje i/ili pribavljanje biološkog i/ili genetskog materijala

3.2. Obrada i kategorizacija biološkog i/ili genetskog materijala

3.3. Obrada i pohrana biološkog i/ili genetskog materijala

3.4. Regeneracija biološkog i/ili genetskog materijala

3.5. Znanstvena i stručna istraživanja

4.Promocija održive upotrebe

4.1. Nacionalni/međunarodni sastanci

4.2. Sudjelovanje na nacionalnim/međunarodnim stručni skupovima, edukacija, radionice, promocije

4.3. Uspostava baze podataka i vođenje evidencije u sklopu baze podataka te upravljanje dokumentacijom

4.4. Objava rezultata istraživanja i promocija

4.5. Organizacija stručnih radionica i treninga

5.Izgradnja kapaciteta i razmjena podataka

5.1. Kupnja opreme za uzorkovanje, regeneraciju, prijevoz, pripremu i pohranu biološkog i/ili genetskog materijala

5.2. Kupnja laboratorijske opreme za fenotipsko i genetičko tipiziranje biološkog i/ili genetskog materijala

Prihvatljiv trošak je i kupnja zemljišta za realizaciju projekta, do 10% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta.

Prihvatljivi nematerijalni troškovi su kupnja ili razvoj računalnih programa, kupnja prava na patente i licence, autorska prava i robni žigovi.

U svrhu očuvanja životinjskih genetskih resursa, čime se doprinosi održivoj poljoprivredi i očuvanju bioraznolikosti, prihvatljivi troškovi su:

1. sakupljanje i/ili kupnja biološkog i genetskog materijala, manipulacija, skladištenje i pohrana metodom koja odgovara uzorku biološkog i/ili genetskog materijala

2. kupnja opreme za uzorkovanje, pripremu ili skladištenje biološkog i/ili genetskog materijala te laboratorijske opreme za genetsku tipizaciju biološkog i/ili genetskog materijala na molekularnoj razini (DNK)

3. usluge uzimanja uzoraka i pakiranje životinjskog genetskog materijala (sjemena, jajnih stanica i zametaka) pojedinaca važnih za poboljšanje i održavanje populacije domaćih životinja te naknade vlasniku za prijenos jedinke

4. karakterizacija i tipiziranje životinjske populacije na temelju fenotipskih i genotipskih podataka i analiza uzgoja na temelju podataka o porijeklu (pedigre) i podataka na molekularnoj razini uz uspostavu registara

5. obrada i analiza biološkog i/ili genetskog materijala kao temelj uspostave novih uzgojnih strategija

6. kupnja računalnih programa za analizu podataka iz rodovnika i podataka na molekularnoj razini (DNK) te upravljanje dokumentacijom i informacijama u sklopu baze podataka

Prihvatljivi nematerijalni troškovi su kupnja ili razvoj računalnih programa, kupnja prava na patente i licence, autorska prava i robni žigovi.

Troškovi djelatnika za prikupljanje i analizu genetskog materijala prihvatljivi su u kalendarskoj godini za koju korisnik podnosi zahtjev za potporu.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

Popis relevantnih GAEC-a i SMR-a

Oznaka	Opis

Popis relevantnih obveznih nacionalnih standarda

Nije primjenjivo.

Poveznica između GAEC-a, SMR-a i nacionalnih standarda te intervencije

Nije primjenjivo.

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

☐ **IAKS**

☑ **Izvan IAKS-a**

Dio izvan IAKS-a

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**

☐ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja

☑ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika

☐ jedinični troškovi

☐ jednokratni iznosi

☐ financiranje uz primjenu paušalne stope

Opseg potpore na razini korisnika

Visina potpore je 300.000 EUR po korisniku. Intenzitet potpore 100% prihvatljivih troškova.

Dodatno pojašnjenje

Nije primjenjivo

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☐ Da ☑ Ne ☐ Mješovito

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Koji su modeli obveza u okviru intervencije?

☐ intervencija na temelju rezultata (s mogućnošću odabira)

☐ intervencija na temelju upravljanja (s mogućnošću odabira)

☐ hibridna intervencija (na temelju upravljanja i rezultata)

Objasnite obveze/mogućnosti korisnika u odnosu na obveze utvrđene u intervenciji

Nije primjenjivo.

Koliko ugovori traju?

Trajanje ugovora je jednogodišnje.

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 12 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se odnosi na očuvanje biljnih ili životinjskih genetskih izvora u poljoprivredi. Intervencija je u skladu s Prilogom 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
70.05.01. - Biljni	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.27	Ne
70.05.02. - Životinjski	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.27	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

70.05.01. - Biljni

Prosječan jedinični iznos po korisniku koji se bavi očuvanjem biljnih genetskih resursa od 164.000 EUR godišnje izračunat je temeljem stvarnih isplata korisnika u prethodnom programskom razdoblju.

70.05.02. - Životinjski

Prosječan jedinični iznos po korisniku koji se bavi očuvanjem životinjskih genetskih resursa od 40.000 EUR godišnje izračunat je temeljem stvarnih isplata korisnika u prethodnom programskom razdoblju.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
70.05.01. - Biljni (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		164.000,00	164.000,00	164.000,00	164.000,00	164.000,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Operacije)		11,00	11,00	7,00	7,00	4,00	4,00	**Zbroj:** 44,00 **Maks.:** 11,00
70.05.02. - Životinjski (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		40.000,00	40.000,00	85.000,00	85.000,00	85.000,00	85.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								

	O.19 (jedinica: Operacije)		9,00	10,00	4,00	4,00	4,00	4,00	**Zbroj:** 35,00 **Maks.:** 10,00
UKUPNO	O.19 (jedinica: Operacije)		20,00	22,00	11,00	11,00	8,00	8,00	**Zbroj:** 80,00 **Maks.:** 22,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		2.235.294,19	2.294.117,72	1.488.000,00	1.488.000,00	996.000,00	760.882,28	9.262.294,19
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		1.788.235,34	1.835.294,18	1.190.400,00	1.190.400,00	796.800,00	608.705,82	7.409.835,34
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

70.06. - Plaćanja za dobrobit životinja

Oznaka intervencije (država članica)	70.06.
Naziv intervencije	Plaćanja za dobrobit životinja
Vrsta intervencije	ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.18. Broj uvjetnih grla (UG) za koje se prima potpora za dobrobit životinja, zdravlje ili jačanje biosigurnosnih mjera
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Da Sustav popusta za ekosheme: Ne LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom teritoriju Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO4 Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenjem emisija stakleničkih plinova i poboljšanjem sekvestracije ugljika, te promicanje održive energije
SO9 Poboljšanje odgovora poljoprivrede Unije na društvene zahtjeve u pogledu hrane i zdravlja, uključujući visokokvalitetnu, sigurnu i hranjivu hranu proizvedenu na održiv način, smanjenje rasipanja hrane te poboljšanje dobrobiti životinja i borbu protiv antimikrobne rezistencije

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
07	Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena	Visok	Da
18	Jačanje praksi usmjerenih na dobrobit životinja	Srednji	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.13 Udio uvjetnih grla (UG) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za smanjenje emisija stakleničkih plinova i/ili amonijaka, uključujući gospodarenje stajskim gnojivom
R.43 Udio uvjetnih grla (UG) na koja se odnose djelovanja za koja je dodijeljena potpora radi ograničavanja upotrebe antimikrobnih sredstava (sprječavanje/smanjenje)
R.44 Udio uvjetnih grla (UG) obuhvaćenih djelovanjima za koja je dodijeljena potpora radi poboljšanja dobrobiti životinja

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Domaće životinje se drže i uzgajaju uz poštivanje zakonom propisanih osnovnih uvjeta. Poljoprivrednici se ne odlučuju na poštivanje standarda koji su iznad zakonom propisanih jer takvi standardi imaju utjecaj na prihod koji je moguće ostvariti.

Cilj intervencije je poticati poljoprivrednike na provedbu dobrobiti životinja (SO9) kako bi se poboljšali životni uvjeti domaćih životinja te kako bi bili što sličniji njihovim prirodnim potrebama. Kako bi se to

postiglo, potrebno je primijeniti aktivnosti koje nadilaze propisane standarde i uobičajenu poljoprivrednu praksu. Intervencija proizlazi iz potrebe 18 Jačanje praksi usmjerenih na dobrobit životinja.

Ovakvi viši standardi, osim pozitivnog utjecaja na zdravlje životinja, su temeljni preduvjet za proizvodnju kvalitetne hrane, a također predstavljaju odgovor na zahtjev javnosti za humanijim postupanjem prema životinjama na poljoprivrednim gospodarstvima. Osim pozitivnog utjecaja na zdravlje životinja što uključuje i smanjeno korištenje anitmikrobnih pripravaka, viši standardi također predstavljaju dodatni korak ka održivijoj poljoprivrednoj praksi koja ima pozitivne ishode za zdravlje ljudi i i za okoliš. Provedba pojedinih zahtjeva dobrobiti životinja poput povećanja podne površine, obogaćivanja ležišta većim količinama slame ili držanje životinja na ispaši doprinosi smanjenju GHG emisija i amonijaka što pozitivno utječe na ublažavanje klimatskih promjena.
Mjere dobrobiti životinja usmjerene su na poboljšanje životnih uvjeta životinja na farmi.

Dobrobit životinja podržava veće standarde iz četiri područja dobrobiti (poboljšana hranidba, poboljšani uvjeti smještaja, pristup na otvoreno, poboljšana skrb) za pet stočarskih sektora:
·Goveda (mliječne krave, tovna junad, rasplodne junice, telad)
·Svinje (odbijena prasad, krmače/nazimice, svinje za tov)
·Perad (brojleri, nesilice, purani)
·Koze
·Ovce.

Provedba intervencije usko je povezana s uslugama koje su na raspolaganju kroz intervenciju 78.01. Potpora prenošenju znanja i 78.02. Potpora za pružanje savjetodavnih usluga. Konstantna izobrazba i informiranost korisnika od velike su važnosti za uspješnu provedbu ove intervencije.

Ovu intervenciju moguće je kombinirati sa 70.03. Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Obvezno razdoblje provedbe intervencije je jedna godina.

Korisnici: poljoprivrednici koji su upisani u Upisnik poljoprivrednika i Jedinstveni registar domaćih životinja (JRDŽ)
Dobrobit životinja u govedarstvu: korisnici koji se bave uzgojem mliječnih krava, tovne junadi, rasplodnih junica ili teladi upisanih u JRDŽ
Dobrobit životinja u svinjogojstvu: korisnici koji se bave uzgojem odbijene prasadi, krmača i nazimica ili svinja za tov upisanih u JRDŽ
Dobrobit životinja u peradarstvu: korisnici koji se bave uzgojem brojlera, nesilica ili purana upisanih u JRDŽ
Dobrobit životinja u kozarstvu: korisnici koji se bave uzgojem koza upisanih u JRDŽ
Dobrobit životinja u ovčarstvu: korisnici koji se bave uzgojem ovaca upisanih u JRDŽ

Uvjeti prihvatljivosti:
Dobrobit životinja u govedarstvu (mliječne krave, tovna junad, rasplodne junice, telad): minimalni broj životinja preračunat stopom konverzije u uvjetna grla iznosi 4 UG
Dobrobit životinja u svinjogojstvu (odbijena prasad, krmače/nazimice, svinje za tov): minimalni broj životinja preračunat stopom konverzije u uvjetna grla, iznosi 5 UG
Dobrobit životinja u peradarstvu (brojleri, nesilice, purani): minimalni broj životinja preračunat stopom konverzije u uvjetna grla iznosi 5 UG.
Dobrobit životinja u kozarstvu: minimalni broj životinja preračunat stopom konverzije u uvjetna grla

iznosi 4 UG

Dobrobit životinja u ovčarstvu: minimalni broj životinja preračunat stopom konverzije u uvjetna grla iznosi 4 UG

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Dobrobit životinja u govedarstvu

a) Mliječne krave - područja dobrobiti:

Poboljšana hranidba

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni sljedeća dva zahtjeva koja se moraju kombinirati s najmanje jednim od zahtjeva iz područja dobrobiti Poboljšani uvjeti smještaja ili Pristup na otvoreno:

1. Plan hranidbe - obveza je izraditi dnevni, mjesečni i godišnji plan hranidbe koji mora biti potvrđen od strane nadležnih službi

2. Kontrola plijesni i mikotoksina - obveza je analizirati krmiva na aflatoksin u nekome od ovlaštenih laboratorija najmanje dva puta godišnje.

Poboljšani uvjeti smještaja

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni najmanje jedan od zahtjeva:

1. Povećanje podne površine za 10% - obveza je osigurati najmanje 6,6 m^2 podne površine po mliječnoj kravi

2. Obogaćivanje ležišta - obveza je postaviti u ležišta najmanje 3 kg stelje/slame dnevno po mliječnoj kravi ili postaviti madrace.

Pristup na otvoreno

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni jedan od zahtjeva:

1. Držanje na ispaši - obveza je držati mliječne krave na ispaši najmanje 120 dana godišnje uz koprološku pretragu dva puta godišnje.

2. Ispust - obveza je osigurati mliječnim kravama pristup ispustu najmanje 150 dana godišnje.

b) Tovna junad - područja dobrobiti:

Poboljšana hranidba

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni sljedeći zahtjev, koji se mora kombinirati s najmanje jednim od zahtjeva za područje dobrobiti Poboljšani uvjeti smještaja:

1. Plan hranidbe - obveza je izraditi dnevni, mjesečni i godišnji plan hranidbe koji mora biti potvrđen od strane nadležnih službi.

Poboljšani uvjeti smještaja

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni najmanje jedan od zahtjeva:

1. Povećanje podne površine za 10% - obveza je osigurati najmanje 2,75 m^2 podne površine po tovnome junetu

2. Obogaćivanje ležišta - obveza je u ležištu postaviti najmanje 3 kilograma stelje/slame dnevno po tovnom junetu ili postaviti gumenu podlogu na najmanje 25% površine poda u staji.

c) Rasplodne junice - područja dobrobiti:

Poboljšana hranidba

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni sljedeća dva zahtjeva koja se moraju kombinirati s najmanje jednim od zahtjeva iz područja dobrobiti Poboljšani uvjeti smještaja ili Pristup na otvoreno:

1. Plan hranidbe - obveza je izraditi dnevni, mjesečni i godišnji plan hranidbe koji mora biti potvrđen od strane nadležnih službi

2. Kontrola plijesni i mikotoksina - obveza je analizirati krmiva na aflatoksin u nekome od ovlaštenih laboratorija najmanje dva puta godišnje.

Poboljšani uvjeti smještaja

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni najmanje jedan od zahtjeva:

1. Povećanje podne površine za 10% - obveza je osigurati najmanje 2,75 m^2 podne površine po rasplodnoj junici

2. Obogaćivanje ležišta - obveza je u ležištu postaviti najmanje 3 kilograma stelje/slame dnevno po rasplodnoj junici ili postaviti gumenu podlogu na najmanje 25% površine poda u staji.

Pristup na otvoreno

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni jedan od zahtjeva:

1. Držanje na ispaši - obveza je držati rasplodne junice na ispaši najmanje 120 dana godišnje uz koprološku pretragu dva puta godišnje.

2. Ispust - obveza je osigurati rasplodnim junicama pristup ispustu najmanje 150 dana godišnje.

d) Telad - područja dobrobiti:

Poboljšana hranidba

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni sljedeći zahtjev, koji mora kombinirati s najmanje jednim od zahtjeva za područje dobrobiti Poboljšani uvjeti smještaja ili Pristup na otvoreno:

1.Plan hranidbe - obveza je izraditi dnevni, mjesečni i godišnji plan hranidbe koji mora biti potvrđen od strane nadležnih službi.

Poboljšani uvjeti smještaja

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni najmanje jedan od zahtjeva:

1. Povećanje podne površine za 10% - obveza je osigurati podnu površinu u skladu s težinom teleta:

Živa vaga teleta (kg)	**Najmanja podna površina po teletu (m^2)**
manje od 150	1,65
150 - 220	1,87
220 i više	1,98

2. Obogaćivanje ležišta – obveza je postaviti u ležište najmanje 1,5 kilograma stelje/slame dnevno po teletu ili gumenu podlogu na minimalno 25% površine poda u staji.

Pristup na otvoreno

Obveza je osigurati teladi pristup ispustu iz staje ili smještaj u natkrivenim boksovima s vanjskim prostorom pri čemu je podna površina u skladu s težinom teleta:

Živa vaga teleta (kg)	**Najmanja podna površina po teletu (m^2)**
manje od 150	1,5
150 - 220	1,7
220 i više	1,8

Dobrobit životinja u svinjogojstvu

a) Odbijena prasad - područja dobrobiti:

Poboljšana skrb

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni zahtjev Sprječavanje oštećivanja repova. Uvjeti držanja moraju osigurati da najmanje 90% životinja ima neoštećeni rep. Korisnik ostvaruje potporu ako kombinira ovaj zahtjev sa područjem dobrobiti Poboljšani uvjeti smještaja.

Poboljšani uvjeti smještaja

Korisnik ostvaruje potporu za područje dobrobiti Poboljšani uvjeti smještaja ako ispuni oba zahtjeva:

1. Povećanje podne površine za najmanje 15% - obveza je po prasetu osigurati podnu površinu u skladu s težinom praseta:

Živa vaga svinje (kg)	**Najmanja podna površina po svinji (m²)**
do najviše 10	0,17
više od 10 do najviše 20	0,23
više od 20 do najviše 30	0,35

2. Obogaćivanje ležišta - obveza je obogatiti ležište sa najmanje 0,8 kg slame dnevno po životinji ili osigurati jedan predmet za obogaćivanje (viseći objekti kao npr. prirodno uže, drveni predmeti, gumene cijevi, plastične/gumene lopte, plastični/gumeni predmeti i slično) na 10 životinja.

b) Krmače i nazimice - područja dobrobiti:

Poboljšana hranidba

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni sljedeća dva zahtjeva, koja mora kombinirati s najmanje jednim od zahtjeva za područja dobrobiti Poboljšana skrb ili Poboljšani uvjeti smještaja ili Pristup na otvoreno:

1. Plan hranidbe - obveza je izraditi dnevni, mjesečni i godišnji plan hranidbe koji mora biti potvrđen od strane nadležnih službi

2. Kontrola plijesni i mikotoksina - obaveza je analizirati krmiva na zearalenon i deoksinivalenol u nekome od ovlaštenih laboratorija najmanje dva puta.

Poboljšana skrb

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni najmanje jedan zahtjev:

1. Poboljšani uvjeti prasenja - obveza je u prasilištu osigurati zatvoreno gnijezdo površine najmanje 0,75 m² i visine najmanje 45 cm te obvezno postaviti sustav grijanja s kontrolom temperature

2. Poboljšana skrb u prasilištu - obveza je tijekom razdoblja prasenja osigurati prisustvo poljoprivrednog osoblja najmanje dva puta po dva sata, unutar perioda od 16 sati

3. Smanjenje toplinskog stresa u ljetnim mjesecima pojačanim protokom zraka - obveza je osigurati ugrađeni ventilacijski sustav s mogućnošću kontrole brzine protoka zraka ili ugrađeni sustav za hlađenje ulaznog zraka u objektu

4. Smanjenje toplinskog stresa u ljetnim mjesecima raspršivanjem vode - obveza je osigurati ugrađeni visokotlačni ili niskotlačni sustav raspršivanja vode.

Poboljšani uvjeti smještaja

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni najmanje jedan od zahtjeva:

1. Povećanje podne površine za 15% - obveza je osigurati podnu površinu u skladu s brojem životinja u tehnološkim fazama gdje se životinje drže u grupama:

Broj životinja	**Najmanja podna površina po nazimici (m²)**	**Najmanja podna površina po krmači (m²)**
manje od 6	2,07	2,85
od 6 do 39	1,89	2,59

40 i više	1,70	2,33

Ovaj je zahtjev obavezno kombinirati s jedinim od zahtjeva za smanjenje toplinskog stresa ili zahtjevom za obogaćivanje ležišta.

2. Obogaćivanje ležišta - obveza je obogatiti ležište sa najmanje 3 kg slame dnevno po životinji.

Pristup na otvoreno

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni zahtjev Pristup ispustu. Obveza je osigurati pristup ispustu najmanje dva puta tjedno u trajanju od najmanje dva sata, pri čemu površina ispusta mora biti najmanje 1,3 m² po krmači ili nazimici.

c) Svinje za tov - područja dobrobiti:

Poboljšana skrb

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni zahtjev Sprječavanje oštećivanja repova. Uvjeti držanja moraju osigurati da najmanje 90% životinja ima neoštećeni rep. Korisnik ostvaruje potporu ako kombinira ovaj zahtjev s područjem dobrobiti Poboljšani uvjeti smještaja.

Poboljšani uvjeti smještaja

Korisnik ostvaruje potporu za područje dobrobiti Poboljšani uvjeti smještaja ako ispuni oba zahtjeva:

1. Povećanje podne površine za najmanje 15% - obveza je osigurati podnu površinu u skladu s težinom životinja:

Živa vaga svinje (kg)	**Najmanja podna površina po svinji (m²)**
više od 30 do najviše 50	0,46
više od 50 do najviše 85	0,63
više od 85 do 110	0,75
više od 110	1,15

2. Obogaćivanje ležišta – obveza je obogatiti ležište sa najmanje 1 kg slame dnevno po životinji za svinje za tov do 60 kg težine ili sa najmanje 1,5 kg slame dnevno po životinji za svinje za tov iznad 60 kg težine ili osigurati jedan predmet za obogaćivanje (viseći objekti kao npr. prirodno uže, drveni predmeti, gumene cijevi, plastične/gumene lopte, plastični/gumeni predmeti i slično) na 10 životinja.

Pristup na otvoreno

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni zahtjev Pristup ispustu. Obveza je osigurati pristup ispustu najmanje dva puta tjedno u trajanju od najmanje dva sata, pri čemu površina ispusta mora biti najmanje 0,55 m² po tovljeniku.

Dobrobit životinja u peradarstvu

a) Brojleri - područja dobrobiti:

Poboljšana skrb

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni zahtjev:

1. Poboljšana skrb za jednodnevne piliće. Obveza je tijekom prvih tjedan dana za jednodnevne piliće na

područje za hranidbu postaviti papir za piliće (Chickpaper).

Poboljšani uvjeti smještaja

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni zahtjev:

1. Smanjena gustoća naseljenosti. Obveza je osigurati gustoću naseljenosti koja niti u jednom trenutku ne prelazi 30 kg mase brojlera/m^2 ili uz posebno odobrenje nadležnog tijela, ako su osigurani dodatni uvjeti za povećanu gustoću naseljenosti, osigurati gustoću naseljenosti koja niti u jednom trenutku ne prelazi 35,1 kg mase brojlera/m^2, odnosno 37,8 kg mase bojlera/m^2.

U skladu je s Direktivom Vijeća 2007/43/EZ o utvrđivanju minimalnih pravila za zaštitu pilića koji se uzgajaju za proizvodnju mesa, člankom 3. propisano je kako države članice trebaju osigurati da najveća gustoća naseljenosti ni u jednom trenutku ne prelazi 33 kg/m^2, odnosno uz posebno odobrenje nadležnog tijela 39 ili 42 kg/m^2 . Obveza predstavlja 10 % manju gustoću (30 kg/m^2, 35,1 kg/m^2, odnosno 37,8 kg/m^2 u bilo kojem trenutku).

b) Nesilice- područja dobrobiti:

Uz poštivanje svih navedenih obveza, podnositelj zahtjeva mora u šestoj godini, računajući od prve godine od prihvaćanja obveza napustiti uzgoj u kavezima.

Poboljšana skrb

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni zahtjev Zabranjeno skraćivanje kljunova te ga kombinira sa povećanjem podne površine za 10% ili smanjenjem gustoće naseljenosti ili smanjenjem broja nesilica po gnijezdu. Nesilicama bez obzira na dob zabranjeno je skraćivati kljunove.

Poboljšani uvjeti smještaja

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni jedan od sljedećih zahtjeva:

1. Povećanje podne površine za 10% - obveza je osigurati po nesilici najmanje 660 cm^2 korisne površine u kavezu

2.Smanjena gustoća naseljenosti - obveza je osigurati gustoću naseljenosti od najviše osam nesilica po m^2 korisne površine

3. Smanjeni broj nesilica po gnijezdu - obveza je u kavezu osigurati jedno gnijezdo za najviše šest nesilica ili treba osigurati jedan m^2 površine gnijezda za najviše 118 nesilica

4. Dodatne prečke - obveza je po nesilici osigurati prečku dužine najmanje 20 cm.

c) Purani - područja dobrobiti:

Poboljšana skrb

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni zahtjev:

1. Poboljšana skrb za jednodnevne puriće. Obveza je tijekom prvih tjedan dana za jednodnevne puriće na područje za hranidbu postaviti papir za piliće (Chickpaper).

Poboljšani uvjeti smještaja

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni zahtjev:

1. Smanjena gustoća naseljenosti. Obveza je osigurati gustoću naseljenosti koja niti u jednom trenutku ne prelazi 50 kg/m^2 ili 23,5 kg/m^2 za alternativni uzgoj.

S obzirom da je uobičajena praksa gustoća naseljenosti od 55 kg/m2, obveza propisuje 10% manja gustoću naseljenosti (50 kg/m2 u bilo kojem trenutku).

Pristup na otvoreno

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni zahtjev Povećanje površine ispusta. Obveza je osigurati ispust od najmanje 5 m^2 po kljunu.

Dobrobit životinja u kozarstvu

Koze - područja dobrobiti:

Poboljšana hranidba

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni sljedeći zahtjev, koji mora kombinirati s najmanje jednim od zahtjeva za područja dobrobiti Poboljšani uvjeti smještaja ili Pristup na otvoreno:

1. Plan hranidbe - obveza je izraditi dnevni, mjesečni i godišnji plan hranidbe koji mora biti potvrđen od strane nadležnih službi.

Poboljšani uvjeti smještaja

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni zahtjev Povećanje podne površine za 10%:

Kategorija koza	**Najmanja podna površina po kozi (m^2)**
Koze, rasplodne koze	1,32
Jarad	0,55
Jarčevi	3,3

Pristup na otvoreno

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni najmanje jedan od zahtjeva:

1. Držanje na ispaši:

a) obveza je držati koze na ispaši najmanje 150 dana godišnje uz koprološku pretragu dva puta godišnje

b) izvršiti pregled i intervenciju na papcima dva puta godišnje.

2. Ispust - obveza je osigurati kozama pristup ispustu tijekom cijele godine pri čemu je najmanja podna površina ispusta:

Kategorija koza	**Najmanja podna površina po kozi (m^2)**
Koze, rasplodne koze	2,4
Jarčevi	6

Dobrobit životinja u ovčarstvu

Ovce - područja dobrobiti:

Poboljšana hranidba

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni sljedeći zahtjev, koji mora kombinirati s najmanje jednim od zahtjeva za područja dobrobiti Poboljšani uvjeti smještaja ili Pristup na otvoreno:

1. Plan hranidbe - obveza je izraditi dnevni, mjesečni i godišnji plan hranidbe koji mora biti potvrđen od strane nadležnih službi.

Poboljšani uvjeti smještaja

Korisnik ostvaruje potporu za područje dobrobiti Poboljšani uvjeti smještaja ako ispuni zahtjev povećanje podne površine za 10%:

Kategorija ovaca	**Najmanja podna površina po ovci (m^2)**
Ovce, rasplodne ovce	1,32
Janjad	0,55

Ovnovi	3,3

Pristup na otvoreno

Korisnik ostvaruje potporu ako ispuni najmanje jedan od zahtjeva:

1. Držanje na ispaši:

a) obveza je držati ovce na ispaši najmanje 150 dana godišnje uz koprološku pretragu dva puta godišnje

b) izvršiti pregled i intervenciju na papcima dva puta godišnje.

2. Ispust - obveza je osigurati ovcama pristup ispustu tijekom cijele godine pri čemu je najmanja podna površina ispusta:

Kategorija ovaca	**Najmanja podna površina po ovci (m^2)**
Ovce, rasplodne ovce	2,4
Ovnovi	6

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

Popis relevantnih GAEC-a i SMR-a

Oznaka	**Opis**
SMR05	Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane: članci 14. i 15., članak 17. stavak 1. i članci 18., 19. i 20.
SMR06	Direktiva Vijeća 96/22/EZ od 29. travnja 1996. o zabrani primjene određenih tvari hormonskog ili tireostatskog učinka i beta-agonista na farmskim životinjama i o stavljanju izvan snage direktiva 81/602/EEZ, 88/146/EEZ i 88/299/EEZ: članak 3. točke (a), (b), (d) i (e) te članci 4., 5. i 7.
SMR09	Direktiva Vijeća 2008/119/EZ od 18. prosinca 2008. o utvrđivanju minimalnih uvjeta zaštite teladi: članci 3. i 4.
SMR10	Direktiva Vijeća 2008/120/EZ od 18. prosinca 2008. o utvrđivanju minimalnih uvjeta za zaštitu svinja: članci 3. i 4.
SMR11	Direktiva Vijeća 98/58/EZ od 20. srpnja 1998. o zaštiti životinja koje se drže u svrhu proizvodnje: članak 4.

Popis relevantnih obveznih nacionalnih standarda

Relevantni nacionalni standardi su navedeni pod naslovom „Poveznica između GAEC-a, SMR-a i nacionalnih standarda te intervencije“.

Poveznica između GAEC-a, SMR-a i nacionalnih standarda te intervencije

GOVEDARSTVO				
MLIJEČNE KRAVE				
ZAHTJEV	OBVEZA	GAEC/ SMR	OBVEZNI ZAKONSKI ZAHTJEVI	UOBIČAJENA PRAKSA
EDUKACIJA	Završiti izobrazbu iz područja dobrobiti životinja u trajanju od minimalno 4 sata u godini u kojoj je podnio zahtjev		Nije propisano	Nije uobičajena praksa
VOĐENJE EVIDENCIJE	Vođenje evidencije o aktivnostima koje su	SMR 11	Nije propisano	Nije uobičajena praksa

	provedene u skladu s obvezama			
IZRADA PLANA HRANIDBE	Izrada plana hranidbe	SMR 5, SMR 6, SMR 11	Nije propisano	Plan hranidbe se ne radi
KONTROLA PLIJESNI I MIKOTOKSINA	Obveza je analizirati krmiva na aflatoksin u nekome od ovlaštenih laboratorija najmanje dva puta godišnje	SMR 11	Pravilnik o sigurnosti hrane za životinje (NN br. 102/16) Samokontrola proizvođača Subjekti unutar poslovanja kojim upravljaju moraju poduzimati mjere kojima osiguravaju da proizvodi namijenjeni za hranu za životinje ispunjavaju zahtjeve o sigurnosti hrane za životinje u smislu članka 17. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 178/2002 kako bi osigurali sukladnost sirovina i gotovih proizvoda s odredbama ovoga Pravilnika	Nije uobičajeno provoditi analizu hrane na plijesni i mikotoksine
POVEĆANJE PODNE POVRŠINE	Obveza je osigurati najmanje 6,6 m^2 podne površine po mliječnoj kravi.	SMR 11	Nije propisano	Uobičajena površina poda po kravi u slobodnom načinu držanja je 6,00 m^2
OBOGAĆIVANJE LEŽIŠTA	Obveza je postaviti u ležišta najmanje 3 kg stelje/slame dnevno po mliječnoj kravi ili postaviti madrace.	SMR 11	Točka 8. Dodatka Pravilnika o zaštiti životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje (NN 44/10): Materijali koji se koriste za izgradnju prostora za smještaj životinja, a posebice odjeljaka i opreme s kojom životinje mogu doći u doticaj, ne smiju biti štetni za zdravlje životinja i moraju se moći temeljito čistiti i dezinficirati	Uobičajeno se nedostatno stelji ili se stelji sa najviše 1 kg materijala za stelju
DRŽANJE NA ISPAŠI	Obveza je držati mliječne krave na ispaši najmanje 120 dana godišnje uz koprološku pretragu dva puta godišnje	SMR 11	Nije propisano	Razdoblje držanja na ispaši nije propisano. Uobičajena je da se ne radi koprološka analiza. Antiparazitski preparati daju se nasumično bez dijagnoze uzročnika.
ISPUST	Obveza je držati mliječne krave na ispustu najmanje 150 dana godišnje.	SMR 11	Točka 7. Dodatka Pravilnika o zaštiti životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje (NN 44/10): Životinjama mora biti osigurana sloboda kretanja primjerena njihovoj vrsti te u skladu s	Uobičajena praksa je da nema ispusta.

			postojećom praksom i znanstvenim spoznajama čime će se spriječiti nepotrebne patnje ili ozljede.	
JUNAD				
ZAHTJEV	OBVEZA	GAEC/ SMR	OBVEZNI ZAKONSKI ZAHTJEVI	UOBIČAJENA PRAKSA
EDUKACIJA	Završiti izobrazbu iz područja dobrobiti životinja u trajanju od minimalno 4 sata u godini u kojoj je podnio zahtjev	SMR 5, SMR 6, SMR 11	Nije propisano	Nije uobičajena praksa
VOĐENJE EVIDENCIJE	Vođenje evidencije o aktivnostima koje su provedene u skladu s obvezama	SMR 11	Nije propisano	Nije uobičajena praksa
IZRADA PLANA HRANIDBE	Izrada plana hranidbe	SMR 5, SMR 6, SMR 11	Nije propisano	Plan hranidbe se ne radi
POVEĆANJE PODNE POVRŠINE	Obveza je osigurati najmanje 2,75 m^2 podne površine po tovnome junetu	SMR 11	Nije propisano	Uobičajena površina poda po junetu u slobodnom načinu držanja je 2,50 m^2
OBOGAĆIVANJE LEŽIŠTA	Obveza je u ležištu postaviti najmanje tri kilograma stelje//slame dnevno po tovnom junetu ili postaviti gumenu podlogu na najmanje 25 % površine poda u staji.	SMR 11	Točka 8. Dodatka Pravilnika o zaštiti životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje (NN 44/10): Materijali koji se koriste za izgradnju prostora za smještaj životinja, a posebice odjeljaka i opreme s kojom životinje mogu doći u doticaj, ne smiju biti štetni za zdravlje životinja i moraju se moći temeljito čistiti i dezinficirati	Uobičajeno se nedostatno stelji ili se stelji sa najviše 1 kg materijala za stelju
RASPLODNE JUNICE				
ZAHTJEV	OBVEZA	GAEC/ SMR	OBVEZNI ZAKONSKI ZAHTJEVI	UOBIČAJENA PRAKSA
EDUKACIJA	Završiti izobrazbu iz područja dobrobiti životinja u trajanju od minimalno 4 sata u godini u kojoj je podnio zahtjev	SMR 5, SMR 6, SMR 11	Nije propisano	Nije uobičajena praksa
VOĐENJE EVIDENCIJE	Vođenje evidencije o aktivnostima koje su provedene u skladu s obvezama	SMR 11	Nije propisano	Nije uobičajena praksa
IZRADA PLANA	Izrada plana hranidbe	SMR 5, SMR 6,	Nije propisano	Plan hranidbe se ne radi

HRANIDBE		SMR 11		
KONTROLA PLIJESNI I MIKOTOKSINA	Obveza je analizirati krmiva na aflatoksin u nekome od ovlaštenih laboratorija najmanje dva puta godišnje	SMR 11	Pravilnik o sigurnosti hrane za životinje (NN br. 102/16) Samokontrola proizvođača Subjekti unutar poslovanja kojim upravljaju moraju poduzimati mjere kojima osiguravaju da proizvodi namijenjeni za hranu za životinje ispunjavaju zahtjeve o sigurnosti hrane za životinje u smislu članka 17. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 178/2002 kako bi osigurali sukladnost sirovina i gotovih proizvoda s odredbama ovoga Pravilnika	Nije uobičajeno provoditi analizu hrane na plijesni i mikotoksine
POVEĆANJE PODNE POVRŠINE	Obveza je osigurati najmanje 2,75 m^2 podne površine po rasplodnoj junici	SMR 11	Nije propisano	Uobičajena površina poda po rasplodnoj junici u slobodnom načinu držanja je 2,50 m^2
OBOGAĆIVANJE LEŽIŠTA	Obveza je u ležištu postaviti najmanje tri kilograma slame dnevno po rasplodnoj junici ili postaviti gumenu podlogu na najmanje 25 % površine poda u staji.	SMR 11	Točka 8. Dodatka Pravilnika o zaštiti životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje (NN 44/10): Materijali koji se koriste za izgradnju prostora za smještaj životinja, a posebice odjeljaka i opreme s kojom životinje mogu doći u doticaj, ne smiju biti štetni za zdravlje životinja i moraju se moći temeljito čistiti i dezinficirati	Uobičajeno se nedostatno stelji ili se stelji sa najviše 1 kg materijala za stelju
DRŽANJE NA ISPAŠI	Obveza je držati rasplodne junice na ispaši najmanje 120 dana godišnje uz koprološku pretragu dva puta godišnje	SMR 11	Nije propisano	Razdoblje držanja na ispaši nije propisano. Uobičajeno je da se ne radi koprološka analiza. Antiparazitski preparati daju se nasumično bez dijagnoze uzročnika.
ISPUST	Obveza je držati rasplodne junice na ispustu najmanje 150 dana godišnje.	SMR 11	Točka 7. Dodatka Pravilnika o zaštiti životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje (NN 44/10): Životinjama mora biti osigurana sloboda kretanja primjerena njihovoj vrsti te u skladu s postojećom praksom i znanstvenim spoznajama čime će se spriječiti nepotrebne patnje ili	Uobičajena praksa je da nema ispusta.

			ozljede.	
TELAD				
ZAHTJEV	OBVEZA	GAEC/ SMR	OBVEZNI ZAKONSKI ZAHTJEVI	UOBIČAJENA PRAKSA
EDUKACIJA	Završiti izobrazbu iz područja dobrobiti životinja u trajanju od minimalno 4 sata u godini u kojoj je podnio zahtjev		Nije propisano	Nije uobičajena praksa
VOĐENJE EVIDENCIJE	Vođenje evidencije o aktivnostima koje su provedene u skladu s obvezama	SMR 11	Nije propisano	Nije uobičajena praksa
IZRADA PLANA HRANIDBE	Izrada plana hranidbe	SMR 5, SMR 6, SMR 9, SMR 11	Nije propisano	Plan hranidbe se ne radi
POVEĆANJE PODNE POVRŠINE	Osigurati podnu površinu u skladu s težinom teleta: manje od 150 kg od 1,65m^2, 150- 200 kg od 1,87 m^2, 220 kg i više od 1,98 m^2	SMR 9, SMR 11	Pravilnik o minimalnim uvjetima za zaštitu teladi (NN 110/10); članak 3, stavak 1b propisuje slijedeće: Teladi držanoj u skupini, mora biti osiguran prostor bez zapreka od najmanje: – 1,5 m^2 za svako tele žive vage do 150 kg, – 1,7 m^2 za svako tele žive vage od 150 do 220 kg, – 1,8 m^2 za svako tele žive vage od 220 kg ili više.	Teladi držanoj u skupini, mora biti osiguran prostor bez zapreka od najmanje: – 1,5 m^2 za svako tele žive vage do 150 kg, – 1,7 m^2 za svako tele žive vage od 150 do 220 kg, – 1,8 m^2 za svako tele žive vage od 220 kg ili više.
OBOGAĆIVANJE LEŽIŠTA	Obveza je postaviti u ležište najmanje 1,5 kilograma stelje/slame dnevno po teletu ili gumenu podlogu na minimalno 25 % površine poda u staji	SMR 9, SMR 11	Točka 8. Dodatka Pravilnika o zaštiti životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje (NN 44/10): Materijali koji se koriste za izgradnju prostora za smještaj životinja, a posebice odjeljaka i opreme s kojom životinje mogu doći u doticaj, ne smiju biti štetni za zdravlje životinja i moraju se moći temeljito čistiti i dezinficirati	Uobičajeno se nedostatno stelji ili se stelji sa najviše 0,5 kg materijala za stelju
ISPUST	Obveza je osigurati teladi pristup ispustu iz staje ili smještaj u natkrivenim boksovima s vanjskim prostorom pri čemu je	SMR 9, SMR 11	Točka 7. Dodatka Pravilnika o zaštiti životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje (NN 44/10): Životinjama mora biti osigurana sloboda kretanja primjerena	Uobičajena praksa je da nema ispusta.

	podna površina u skladu s težinom teleta: manje od 150 kg od 1,5m^2, 150 -200 kg od 1,7m^2, 220 kg i više od 1,8 m^2		njihovoj vrsti te u skladu s postojećom praksom i znanstvenim spoznajama čime će se spriječiti nepotrebne patnje ili ozljede.	
SVINJOGOJSTVO				
ODBIJENA PRASAD				
ZAHTJEV	OBVEZA	GAEC/ SMR	OBVEZNI ZAKONSKI ZAHTJEVI	UOBIČAJENA PRAKSA
EDUKACIJA	Završiti izobrazbu iz područja dobrobiti životinja u trajanju od minimalno 4 sata u godini u kojoj je podnio zahtjev.		Nije propisano	Nije uobičajena praksa
VOĐENJE EVIDENCIJE	Vođenje evidencije o aktivnostima koje su provedene u skladu s obvezama.	SMR 11	Nije propisano	Nije uobičajena praksa
SPRJEČAVANJE OŠTEĆIVANJA REPOVA	Minimalno 90% prijavljenih životinja ima cjelovit i neoštećen rep.	SMR 10	Nije propisano	Nije uobičajena praksa
POVEĆANJE PODNE POVRŠINE	Živa vaga svinje (kg) do najviše 10 - najmanja podna površina po svinji (m2) 0,17 Živa vaga svinje (kg) više od 10 do najviše 20 - najmanja podna površina po svinji (m2) 0,23 Živa vaga svinje (kg) više od 20 do najviše 30 - najmanja podna površina po svinji (m2) 0,35	SMR 10, SMR 11	Pravilnik o minimalnim uvjetima za zaštitu svinja (NN br. 119/10); Članak 3. stavak 1. podstavak a. slobodna podna površina na raspolaganju svakom odbijenom prasetu ili svinjama za uzgoj koje se drže u skupinama, osim nazimica nakon pripusta i krmača, mora ovisno o težini iznositi najmanje: do najviše 10 kg - 0,15 m^2, više od 10 do najviše 20 kg - 0,20 m^2, više od 20 do najviše 30 kg - 0,30 m^2, više od 20 do najviše 30 kg - 0,30 m^2, više od 50 do najviše 85 kg -0,55	

			m^2, više od 85 do najviše 110 kg - 0,65 m^2, više od 110 kg - 1,00 m^2	
OBOGAĆIVANJE LEŽIŠTA	Obveza je obogatiti ležište sa najmanje 0,8 kg slame dnevno po životinji ili osigurati jedan predmet za obogaćivanje (viseći objekti kao npr. prirodno uže, drveni predmeti, gumene cijevi, plastične/gumene lopte, plastični/gumeni predmeti i slično) na 10 životinja.	SMR 10, SMR 11	Točka 8. Dodatka Pravilnika o zaštiti životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje (NN 44/10): Materijali koji se koriste za izgradnju prostora za smještaj životinja, a posebice odjeljaka i opreme s kojom životinje mogu doći u doticaj, ne smiju biti štetni za zdravlje životinja i moraju se moći temeljito čistiti i dezinficirati	Nije uobičajena praksa
KRMAČE I NAZIMICE				
ZAHTJEV	OBVEZA		OBVEZNI ZAKONSKI ZAHTJEVI	UOBIČAJENA PRAKSA
EDUKACIJA	Završiti izobrazbu iz područja dobrobiti životinja u trajanju od minimalno 4 sata u godini u kojoj je podnio zahtjev.		Nije propisano	Nije uobičajena praksa
VOĐENJE EVIDENCIJE	Vođenje evidencije o aktivnostima koje su provedene u skladu s obvezama.	SMR 11	Nije propisano	Nije uobičajena praksa
IZRADA PLANA HRANIDBE	Izrada plana hranidbe.	SMR 5, SMR 6, SMR 11	Nije propisano	Plan hranidbe se ne radi
KONTROLA PLIJESNI I MIKOTOKSINA	Obaveza je analizirati krmiva na zearalenon i deoksinivalenol u nekome od ovlaštenih laboratorija najmanje dva puta godišnje te postupiti u skladu s nalazom.	SMR 11	Pravilnik o sigurnosti hrane za životinje (NN br. 102/16) Samokontrola proizvođača Subjekti unutar poslovanja kojim upravljaju moraju poduzimati mjere kojima osiguravaju da proizvodi namijenjeni za hranu za životinje ispunjavaju zahtjeve o sigurnosti hrane za životinje u smislu članka 17. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 178/2002 kako bi osigurali sukladnost sirovina i gotovih proizvoda s odredbama ovoga Pravilnika.	Nije uobičajeno provoditi analizu na plijesni i mikotoksine
POBOLJŠANI	Obveza je u prasilištu	SMR		Nije uobičajeno

UVJETI PRASENJA	osigurati zatvoreno gnijezdo površine najmanje 0,75 m² i visine najmanje 45 cm te obvezno postaviti sustav grijanja s kontrolom temperature.	10, SMR 11		formirati zatvoreno gnijezdo
POBOLJŠANA SKRB U PRASILIŠTU	Obveza je tijekom razdoblja prasenja osigurati prisustvo poljoprivrednog osoblja najmanje dva puta po dva sata, unutar perioda od 16 sati.	SMR 10, SMR 11	Točka 2. Dodatka Pravilnika o zaštiti životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje (NN 44/10): Sve životinje koje se drže u takvim sustavima proizvodnje u kojima njihova dobrobit zavisi od redovite skrbi posjednika, moraju biti kontrolirane najmanje jednom dnevno.	Nije propisana pojačana prisutnost osoblja
SMANJENJE TOPLINSKOG STRESA U LJETNIM MJESECIMA POJAČANIM PROTOKOM ZRAKA	Obveza je osigurati ugrađeni ventilacijski sustav s mogućnošću kontrole brzine protoka zraka ili ugrađeni sustav za hlađenje ulaznog zraka u objektu.	SMR 10, SMR 11	Točkom 10. Dodatka Pravilnika o zaštiti životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje (NN 44/10); Strujanje zraka, koncentracija prašine i plinova, temperatura i relativna vlažnost zraka moraju biti u granicama koje nisu štetne za životinje.	Nije uobičajeno
SMANJENJE TOPLINSKOG STRESA U LJETNIM MJESECIMA RASPRŠIVANJEM VODE	Obveza je osigurati ugrađeni visokotlačni ili niskotlačni sustav raspršivanja vode.	SMR 10, SMR 11	Točka 10. Dodatka Pravilnika o zaštiti životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje (NN 44/10): Strujanje zraka, koncentracija prašine i plinova, temperatura i relativna vlažnost zraka moraju biti u granicama koje nisu štetne za životinje.	Nije uobičajeno
POVEĆANJE PODNE POVRŠINE	Broj životinja manje od 6 - najmanja podna površina po nazimici (m2) 2,07, najmanja podna površina po krmači (m2) 2,85 Broj životinja od 6 do 39 - najmanja podna površina po nazimici (m2)1,89, najmanja podna površina po krmači (m2) 2,59 Broj životinja 40 i više - najmanja podna površina po nazimici (m2) 1,70, najmanja podna površina po	SMR 10, SMR 11	Pravilnik o minimalnim uvjetima za zaštitu svinja (NN br. 119/10) na farmama s 10 i više krmača - Članak 3, stavak 1b: ukupna slobodna podna površina na raspolaganju svakoj nazimici nakon pripusta i svakoj krmači, ako se nazimice i/ili krmače drže u skupinama, mora biti najmanje 1,64 m^2 za nazimice i 2,25 m^2 za krmače. Kad se te životinje drže u skupinama s manje od šest životinja, slobodna podna površina mora se povećati za 10%. Ako se te životinje drže u skupinama od 40 ili više životinja, slobodna podna površina može se smanjiti za	

	krmači (m2) 2,33		10%. Članak 3, stavak 2a: za nazimice nakon pripusta i suprasne krmače: dio površine poda iz točke (b) stavka 1. ovoga članka, koji iznosi najmanje 0,95 m^2 po nazimici odnosno najmanje 1,3 m^2 po krmači, mora biti potpuno pun, od čega je najviše 15% površine poda predviđeno za otvore za drenažu; Skupna slobodna podna površina najmanje do 5 životinja - 1,80 m² od 6 do 39 životinja - 1,64 m^2 od 40 ili više životinja -1,50 m²	
OBOGAĆIVANJE LEŽIŠTA	Obogatiti ležište sa najmanje 3 kg slame dnevno po životinji.	SMR 10, SMR 11	Točka 8. Dodatka Pravilnika o zaštiti životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje (NN 44/10): Materijali koji se koriste za izgradnju prostora za smještaj životinja, a posebice odjeljaka i opreme s kojom životinje mogu doći u doticaj, ne smiju biti štetni za zdravlje životinja i moraju se moći temeljito čistiti i dezinficirati	Nije uobičajeno
ISPUST	Obveza je osigurati pristup ispustu najmanje dva puta tjedno u trajanju od najmanje dva sata, pri čemu površina ispusta mora biti najmanje 1,3 m² po krmači ili nazimici.	SMR 10, SMR 11	Nije propisano	Uobičajena praksa je da nema ispusta
SVINJE ZA TOV				
ZAHTJEV	OBVEZA - NADSTANDARD U DOBROBITI	GAEC/ SMR	OBVEZNI ZAKONSKI ZAHTJEVI	UOBIČAJENA PRAKSA
EDUKACIJA	Završiti izobrazbu iz područja dobrobiti životinja u trajanju od minimalno 4 sata u godini u kojoj je podnio zahtjev.		Nije propisano	Nije uobičajena praksa
VOĐENJE	Vođenje evidencije o	SMR 11	Nije propisano	Nije uobičajena

EVIDENCIJE	aktivnostima koje su provedene u skladu s obvezama.			praksa
SPRJEČAVANJE OŠTEĆIVANJA REPOVA	Minimalno 90% prijavljenih životinja ima cjelovit i neoštećen rep.	SMR 10, SMR 11	Nije propisano.	Nije uobičajena praksa
POVEĆANJE PODNE POVRŠINE	Živa vaga svinje (kg) više od 30 do najviše 50 - najmanja podna površina po svinji (m2) 0,46 Živa vaga svinje (kg) više od 50 do najviše 85 - najmanja podna površina po svinji (m2) 0,63 Živa vaga svinje (kg) više od 85 do najviše 110 - najmanja podna površina po svinji (m2) 0,75 Živa vaga svinje (kg) više od 110 - najmanja podna površina po svinji (m2) 1,15	SMR 10, SMR 11	Pravilnik o minimalnim uvjetima za zaštitu svinja (NN br. 119/10); Članak 3. stavak 1. podstavak a. slobodna podna površina na raspolaganju svakom odbijenom prasetu ili svinjama za uzgoj koje se drže u skupinama, osim nazimica nakon pripusta i krmača, mora ovisno o težini iznositi najmanje: do najviše 10 kg – 0,15 m^2, više od 10 do najviše 20 kg – 0,20 m^2, više od 20 do najviše 30 kg– 0,30 m^2, više od 30 do najviše 50 kg - 0,40 m^2, više od 50 do najviše 85 kg - 0,55 m^2, više od 85 do najviše 110 kg - 0,65 m^2, više od 110 kg -1,00 m^2	
OBOGAĆIVANJE LEŽIŠTA	Obveza je obogatiti ležište sa najmanje 1 kg slame dnevno po životinji za svinje za tov do 60 kg težine ili sa najmanje 1,5 kg slame dnevno po životinji za svinje za tov iznad 60 kg težine ili osigurati jedan predmet za obogaćivanje (viseći objekti kao npr. prirodno uže, drveni predmeti, gumene cijevi, plastične/gumene	SMR 10, SMR 11	Točka 8. Dodatka Pravilnika o zaštiti životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje (NN 44/10): Materijali koji se koriste za izgradnju prostora za smještaj životinja, a posebice odjeljaka i opreme s kojom životinje mogu doći u doticaj, ne smiju biti štetni za zdravlje životinja i moraju se moći temeljito čistiti i dezinficirati	Nije uobičajena praksa

	lopte, plastični/gumeni predmeti i slično) na 10 životinja			
PRISTUP ISPUSTU	Obveza je osigurati pristup ispustu najmanje dva puta tjedno u trajanju od najmanje dva sata, pri čemu površina ispusta mora biti najmanje 0,55 m² po tovljeniku.	SMR 10, SMR 11	Nije propisano	Uobičajena praksa je da nema ispusta
PERADARSTVO				
NESILICE				
ZAHTJEV	OBVEZA	GAEC/ SMR	OBVEZNI ZAKONSKI ZAHTJEVI	UOBIČAJENA PRAKSA
EDUKACIJA	Završiti izobrazbu iz područja dobrobiti životinja u trajanju od minimalno 4 sata u godini u kojoj je podnio zahtjev		Nije propisano	Nije uobičajena praksa
VOĐENJE EVIDENCIJE	Vođenje evidencije o aktivnostima koje su provedene u skladu s obvezama	SMR 11	Nije propisano	Nije uobičajena praksa
ZABRANJENO SKARĆIVANJE KLJUNOVA	Nesilicama bez obzira na dob zabranjeno je skraćivati kljunove.	SMR 11	Pravilnik o minimalnim uvjetima za zaštitu kokoši nesilica (NN br. 77/10) Kako bi se spriječilo kljucanje perja i kanibalizam dopušteno je skraćivati kljunove ali pod uvjetom da to izvede osposobljena osoba i to samo na pilićima mlađim od 10 dana koji su namijenjeni za proizvodnju jaja	Kljunovi se skraćuju
POVEĆANJE PODNE POVRŠINE	Obveza je osigurati po nesilici najmanje 660 cm² korisne površine u kavezu	SMR 11	Najmanje 750 cm² površine kaveza po kokoši, od čega 600 cm² korisne površine (površina širine najmanje 30 cm, nagiba ne većeg od 14 %, visine od najmanje 45 cm; pri čemu se površina za gnijezda ne uračunava u korisnu površinu). Visina kaveza, osim visine nad korisnom površinom, mora iznositi najmanje 20 cm na svakoj točki, a ukupna površina ni kod jednog kaveza ne smije biti manja od 2.000 cm².	
SMANJENA GUSTOĆA NASELJENOSTI	Obveza je osigurati gustoću naseljenosti od najviše osam nesilica po m^2 korisne	SMR 11	Pravilnik o minimalnim uvjetima za zaštitu kokoši nesilica NN 77/10, 99/10 i 51/11)	

	površine		Gustoća naseljenosti ne smije biti veća od devet kokoši nesilica po m^2 korisne površine	
SMANJENI BROJ NESILICA PO GNIJEZDU	Obveza je u kavezu osigurati jedno gnijezdo za najviše šest nesilica ili treba osigurati jedan m^2 površine gnijezda za najviše 118 nesilica	SMR 11	Pravilnik o minimalnim uvjetima za zaštitu kokoši nesilica NN 77/10, 99/10 i 51/11) Najmanje jedno gnijezdo na 7 kokoši. Ako se koriste zajednička gnijezda, mora biti osigurano najmanje 1 m^2 površine gnijezda za najviše 120 kokoši	
DODATNE PREČKE	Obveza je po nesilici osigurati prečku dužine najmanje 20 cm.	SMR 11	Pravilnik o minimalnim uvjetima za zaštitu kokoši nesilica (NN br. 77/10, 99/10 i 51/11). Najmanje 15 cm dužine odgovarajuće prečka (bez oštrih rubova) po jednoj kokoši. Prečke ne smiju biti postavljene iznad stelje, a vodoravna udaljenost među pojedinim prečkama mora iznositi najmanje 30 cm dok između prečki i zida mora iznositi najmanje 20 cm.	
BROJLERI				
ZAHTJEV	OBVEZA	GAEC/ SMR	OBVEZNI ZAKONSKI ZAHTJEVI	UOBIČAJENA PRAKSA
EDUKACIJA	Završiti izobrazbu iz područja dobrobiti životinja u trajanju od minimalno 4 sata u godini u kojoj je podnio zahtjev		Nije propisano	Nije uobičajena praksa
VOĐENJE EVIDENCIJE	Vođenje evidencije o aktivnostima koje su provedene u skladu s obvezama	SMR 11	Nije propisano	Nije uobičajena praksa
POBOLJŠANA SKRB ZA JEDNODNEVNE PILIĆE	Obveza je tijekom prvih tjedan dana za jednodnevne piliće na područje za hranidbu postaviti papir za pliće (Chickpaper)	SMR 11	Pravilnik o zaštiti životinja koji se uzgajaju u svrhu proizvodnje NN 44/10: Životinjama mora biti osigurana takva hrana koja je primjerena njihovoj dobi i vrsti i koja im se daje u dovoljnoj količini da ih se održi u dobrom zdravlju i da se zadovolje njihove nutritivne potrebe. Niti jedna životinja se ne smije hraniti niti joj se smije nuditi tekućina na način, niti takva hrana ili tekućina smije	

			sadržavati bilo koje tvari, kojima im se može uzrokovati nepotrebna patnja ili ozljeda. Oprema za hranjenje i napajanje mora biti osmišljena, izrađena i postavljena tako da se na najmanju moguću mjeru smanji zagađenje hrane i vode i sukob među životinjama	
SMANJENA GUSTOĆA NASELJENOST I	Obveza je osigurati gustoću naseljenosti od najviše 30 kg mase brojlera/m^2 , a uz posebna odobrenja nadležnog tijela 35,1 kg/m2, odnosno 37,8 kg/m2 u bilo kojem trenutku.	SMR 11	Pravilnik za određivanje minimalnih pravila za zaštitu pilića koji se uzgajaju za proizvodnju mesa (NN 79/08) propisuje da najveća gustoća naseljenosti na gospodarstvu ili u peradnjaku ne smije biti veća od 33 kg/m² (do 39 kg/m² i 42 kg/m² samo uz odobrenje nadležnog tijela)	
PURANI				
ZAHTJEV	OBVEZA	GAEC/SMR	OBVEZNI ZAKONSKI ZAHTJEVI	UOBIČAJENA PRAKSA
EDUKACIJA	Završiti izobrazbu iz područja dobrobiti životinja u trajanju od minimalno 4 sata u godini u kojoj je podnio zahtjev		Nije propisano	Nije uobičajena praksa
VOĐENJE EVIDENCIJE	Vođenje evidencije o aktivnostima koje su provedene u skladu s obvezama	SMR 11	Nije propisano	Nije uobičajena praksa
POBOLJŠANA SKRB ZA JEDNODNEVNE PURIĆE	Obveza je tijekom prvih tjedan dana za jednodnevne puriće na područje za hranidbu postaviti papir za piliće (Chickpaper)	SMR 11	Pravilnik o zaštiti životinja koji se uzgajaju u svrhu proizvodnje NN 44/10 Životinjama mora biti osigurana takva hrana koja je primjerena njihovoj dobi i vrsti i koja im se daje u dovoljnoj količini da ih se održi u dobrom zdravlju i da se zadovolje njihove nutritivne potrebe. Niti jedna životinja se ne smije hraniti niti joj se smije nuditi tekućina na način, niti takva hrana ili tekućina smije sadržavati bilo koje tvari, kojima im se može uzrokovati nepotrebna patnja ili ozljeda. Oprema za hranjenje i napajanje mora biti osmišljena, izrađena i postavljena tako da se na	

			najmanju moguću mjeru smanji zagađenje hrane i vode i sukob među životinjama	
SMANJENA GUSTOĆA NASELJENOSTI	Obveza je osigurati gustoću naseljenosti od najviše 50 kg/m^2 ili 23,5 kg/m^2 za alternativni uzgoj.	SMR 11	Nije propisano	Gustoća naseljenosti od najviše 55 kg/m^2 ili 26 kg/m^2 za alternativni uzgoj.
POVEĆANJE POVRŠINE ISPUSTA	Obveza je osigurati ispust od najmanje pet m^2 po kljunu.	SMR 11	Nije propisano	4 m^2
KOZARSTVO				
KOZE				
ZAHTJEV	OBVEZA	GAEC/ SMR	OBVEZNI ZAKONSKI ZAHTJEVI	UOBIČAJENA PRAKSA
EDUKACIJA	Završiti izobrazbu iz područja dobrobiti životinja u trajanju od minimalno 4 sata u godini u kojoj je podnio zahtjev		Nije propisano	Nije uobičajena praksa
VOĐENJE EVIDENCIJE	Vođenje evidencije o aktivnostima koje su provedene u skladu s obvezama	SMR 11	Nije propisano	Nije uobičajena praksa
IZRADA PLANA HRANIDBE	Izrada plana hranidbe	SMR 5, SMR 6, SMR 11	Nije propisano	Plan hranidbe se ne radi
POVEĆANJE PODNE POVRŠINE	Povećanje podne površine za 10% za koze u proizvodnji mlijeka ili za koze u proizvodnji mesa. Najmanja podna površina po kozi: koze, rasplodne koze - 1,32 m^2 jarad – 0,55 m^2 jarčevi - 3,30 m^2	SMR 11	Najmanja podna površina po kozi : koze, rasplodne koze - 1,20 m^2 jarčevi - 3,00 m^2	Držanje na uobičajenoj površini koza što dovodi do otežanog kretanja životinja te lakšeg širenja bolest i lošijeg zdravstvenog stanja.
DRŽANJE NA ISPAŠI	Držanje koza na ispaši najmanje 150 dana godišnje uz koprološku pretragu dva puta godišnje. Prvi uzorak se uzima dva tjedna nakon izlaska na pašu, drugi uzorak se uzima nakon	SMR 11	Nije propisano	Uobičajena je da se ne radi koprološka analiza. Antiparazitski preparati daju se nasumično bez dijagnoze uzročnika.

	završetka perioda napasivanja			
ISPUST	Najmanja podna površina po kozi: koze, rasplodne koze - 2,40 m^2 jarčevi - 6,00 m^2	SMR 11	Točka 7. Dodatka Pravilnika o zaštiti životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje (NN 44/10): Životinjama mora biti osigurana sloboda kretanja primjerena njihovoj vrsti te u skladu s postojećom praksom i znanstvenim spoznajama čime će se spriječiti nepotrebne patnje ili ozljede.	Uobičajena praksa je da nema ispusta.
OVČARSTVO				
OVCE				
ZAHTJEV	OBVEZA	GAEC/ SMR	OBVEZNI ZAKONSKI ZAHTJEVI	UOBIČAJENA PRAKSA
EDUKACIJA	Završiti izobrazbu iz područja dobrobiti životinja u trajanju od minimalno 4 sata u godini u kojoj je podnio zahtjev		Nije propisano	Nije uobičajena praksa
VOĐENJE EVIDENCIJE	Vođenje evidencije o aktivnostima koje su provedene u skladu s obvezama	SMR 11	Nije propisano	Nije uobičajena praksa
IZRADA PLANA HRANIDBE	Izrada plana hranidbe	SMR 5, SMR 6. SMR 11	Nije propisano	Plan hranidbe se ne radi
POVEĆANJE PODNE POVRŠINE	Povećanje podne površine za 10% za ovce u proizvodnji mlijeka ili za ovce u proizvodnji mesa. Najmanja podna površina po ovci: ovce, rasplodne ovce - 1,32 m^2 janjad – 0,55 m^2 ovnovi - 3,30 m^2	SMR 11	Najmanja podna površina po ovci: ovce, rasplodne ovce - 1,20 m^2 janjad – 0,50 m^2 ovnovi - 3,00 m^2	Držanje na uobičajenoj površini ovaca što dovodi do otežanog kretanja životinja te lakšeg širenja bolest i lošijeg zdravstvenog stanja.
DRŽANJE NA ISPAŠI	Držanje ovaca na ispaši najmanje 150 dana godišnje uz koprološku pretragu dva puta godišnje. Prvi uzorak se uzima dva tjedna nakon izlaska na pašu, drugi uzorak	SMR 11	Nije propisano	Uobičajena je da se ne radi koprološka analiza. Antiparazitski preparati daju se nasumično bez dijagnoze uzročnika.

	se uzima nakon završetka perioda napasivanja.			
ISPUST	Najmanja podna površina po ovci: ovce, rasplodne ovce - 2,40 m^2 ovnovi - 6,00 m^2	SMR 11	Točka 7. Dodatka Pravilnika o zaštiti životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje (NN 44/10): Životinjama mora biti osigurana sloboda kretanja primjerena njihovoj vrsti te u skladu s postojećom praksom i znanstvenim spoznajama čime će se spriječiti nepotrebne patnje ili ozljede.	Uobičajena praksa je da nema ispusta.

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

☑ **IAKS**

☐ **Izvan IAKS-a**

Dio u okviru IAKS-a

Vrsta plaćanja

☑ jedinični trošak na temelju dodatnih troškova i gubitka prihoda

☐ uključen trošak transakcije

☐ jednokratno plaćanje

☐ jednokratni iznos

Opseg potpore na razini korisnika

Iznosi potpore:

Plaćanja za dobrobit životinja u govedarstvu			
Kategorija	Područje dobrobiti	Zahtjev	Iznos €/UG
MLIJEČNE KRAVE	Poboljšana hranidba – korisnik ostvaruje potporu ako ispuni oba zahtjeva. Mora se kombinirati s najmanje jednim od zahtjeva za Poboljšane uvjete smještaja ili Pristup na otvoreno	Plan hranidbe	5,79 ali najviše 579,00 € po MIBPG-u za kategoriju mliječne krave
		Kontrola plijesni i toksina	4,93
	Poboljšani uvjeti smještaja	Povećanje podne površine za 10 %	57,16
		Obogaćivanje ležišta	128,37
	Pristup na otvoreno	Držanje na ispaši	34,06
		Ispust	52,10
RASPLODNE JUNICE	Poboljšana hranidba – korisnik ostvaruje potporu ako ispuni oba zahtjeva. Mora se kombinirati s najmanje jednim od zahtjeva za Poboljšane uvjete smještaja ili Pristup na otvoreno	Plan hranidbe	5,79 ali najviše 579,00 € po MIBPG-u za kategoriju rasplodne junice
		Kontrola plijesni i toksina	4,93
	Poboljšani uvjeti smještaja	Povećanje podne površine za 10 %	33,48
		Obogaćivanje ležišta	155,96

	Pristup na otvoreno	Držanje na ispaši	55,89
		Ispust	64,20
JUNAD	Poboljšana hranidba mora se kombinirati s najmanje jednim zahtjevom za Poboljšane uvjete smještaja	Plan hranidbe	5,79 ali najviše 579,00 € po MIBPG-u za kategoriju junad
	Poboljšani uvjeti smještaja	Povećanje podne površine za 10 %	36,21
		Obogaćivanje ležišta	150,61
TELAD	Poboljšana hranidba – mora se kombinirati s najmanje jednim od zahtjeva za Poboljšane uvjete smještaja ili Pristup na otvoreno	Plan hranidbe	5,79 ali najviše 579,00 € po MIBPG-u za kategoriju telad
	Poboljšani uvjeti smještaja	Povećanje podne površine za 10 %	17,05
		Obogaćivanje ležišta	46,51
	Pristup na otvoreno	Telad mora imati pristup ispustu iz staje ili se mora držati u natkrivenim boksovima s vanjskim prostorom	112,95
Plaćanja za dobrobit životinja u svinjogojstvu			
Kategorija	Područje dobrobiti	Zahtjev	Iznos €/UG
ODBIJENA PRASAD	Poboljšana skrb - korisnik ostvaruje potporu ako kombinira ovaj zahtjev sa područjem dobrobiti Poboljšani uvjeti smještaja.	Sprječavanje oštećivanja repova	20,77
	Poboljšani uvjeti smještaja - korisnik ostvaruje potporu ako ispuni oba zahtjeva	Povećanje podne površine za 15 %	24,12
		Obogaćivanje ležišta	39,07
KRMAČE I NAZIMICE	Poboljšana hranidba – korisnik ostvaruje potporu ako ispuni oba zahtjeva. Mora se kombinirati s najmanje jednim od zahtjeva za Poboljšanu skrb ili Poboljšane uvjete smještaja ili Pristup na otvoreno	Plan hranidbe	5,79 ali najviše 579,00 € po MIBPG-u za kategoriju krmače i nazimice
		Kontrola plijesni i mikotoksina	19,74
	Poboljšana skrb	Poboljšani uvjeti prasenja	29,54
		Poboljšana skrb u prasilištu	30,32
		Smanjenje toplinskog stresa u ljetnim mjesecima pojačanim protokom zraka	46,04
		Smanjenje toplinskog stresa u ljetnim mjesecima raspršivanjem vode	22,44

	Poboljšani uvjeti smještaja	Povećanje podne površine za 15 %	84,18
		Obogaćivanje ležišta	54,00
	Pristup na otvoreno	Pristup ispustu	84,66
SVINJE ZA TOV	Poboljšana skrb - korisnik ostvaruje potporu ako kombinira ovaj zahtjev sa područjem dobrobiti Poboljšani uvjeti smještaja.	Sprječavanje oštećivanja repova	6,09
	Poboljšani uvjeti smještaja - korisnik ostvaruje potporu ako ispuni oba zahtjeva	Povećanje podne površine za 15 %	12,77
		Obogaćivanje ležišta	40,50
	Pristup na otvoreno	Pristup ispustu	23,16
Plaćanje za dobrobit životinja u peradarstvu			
Kategorija	Područje dobrobiti	Zahtjev	Iznos €/UG
BROJLERI	Poboljšana skrb	Poboljšana skrb za jednodnevne piliće	1,30
	Poboljšani uvjeti smještaja	Smanjena gustoća naseljenosti	19,94
NESILICE	Poboljšana skrb – mora se kombinirati sa jednim od prva tri zahtjeva za Poboljšane uvjete smještaja	Zabranjeno skraćivanje kljunova	23,13
	Poboljšani uvjeti smještaja – može se odabrati samo jedan zahtjev	Povećanje podne površine za 10%	40,44
		Smanjena gustoća naseljenosti	
		Smanjen broj nesilica po gnijezdu	
		Dodatne prečke	0,32
PURANI	Poboljšana skrb	Poboljšana skrb za jednodnevne puriće	0,69
	Poboljšani uvjeti smještaja	Smanjena gustoća naseljenosti	32,62
	Pristup na otvoreno	Povećanje površine ispusta	7,75
Plaćanje za dobrobit životinja u kozarstvu			
KOZE	Poboljšana hranidba – mora se kombinirati s najmanje jednim od zahtjeva za Poboljšane uvjete smještaja ili Pristup na otvoreno	Plan hranidbe	5,79 ali najviše 579,00 € po MIBPG-u za kategoriju koze
	Poboljšani uvjeti smještaja	Povećanje podne površine za 10 % za koze u proizvodnji mlijeka	134,95
		Povećanje podne površine za 10 % za koze u proizvodnji mesa	75,64
	Pristup na otvoreno	Držanje na ispaši	79,30

		Pristup ispustu	40,76
Plaćanje za dobrobit životinja u ovčarstvu			
OVCE	Poboljšana hranidba – mora se kombinirati s najmanje jednim od zahtjeva za Poboljšane uvjete smještaja ili Pristup na otvoreno	Plan hranidbe	5,79 ali najviše 579,00 € po MIBPG -u za kategoriju ovce
	Poboljšani uvjeti smještaja	Povećanje podne površine za 10 % za ovce u proizvodnji mlijeka	94,50
		Povećanje podne površine za 10 % za ovce u- proizvodnji mesa	28,77
	Pristup na otvoreno	Držanje na ispaši	79,30
		Pristup ispustu	40,76

Metoda izračuna

U izradi kalkulacija korištena je kombinacija metoda standardnog troška i metoda kalkulacija pokrića varijabilnih troškova (PVT, eng. Gross Margin). Jednostavnost metodologije izračuna PVT-a sastoji se u utvrđivanju razlike između ukupnih prihoda i varijabilnih troškova svake vrste proizvodnje kojom se poljoprivredno gospodarstvo bavi. To je ekonomski pokazatelj ili razina na kojoj su procijenjeni financijski učinci poljoprivrednih gospodarstava, neovisno o tome posjeduju li veće ili manje proizvodne kapacitete. Primjenom metoda standardnog troška i kalkulacije PVT-a determinirani su dodatni troškovi uvođenja proizvodnih nadstandarda i smanjenje PVT-a kao posljedica izgubljenih prihoda odnosno povećanih troškova proizvodnje. Svrha metode je što realnije utvrditi potpore za izvršenje obveza iz Mjere 14 kako bi oni u što većoj mjeri odražavali stvarne troškove. Cilj izračuna je dobivanje standardnih veličina jediničnih troškova izraženih u konačnici po uvjetnom grlu stoke (UG). Kalkulacije za svaku vrstu stočarske proizvodnje napravljena je na primjeru modelnog gospodarstva s određenim brojem stoke. U definiranju modelnog gospodarstva u proizvodnji mlijeka korišteni su podaci o prosječnom broju mliječnih krava po gospodarstvu dok je kod uzgoja ovaca i koza modelno gospodarstvo određeno prosječnom veličinom stada najbrojnijih pasmina ovaca odnosno koza. Kod peradi kapacitet modelnog gospodarstva preuzet je iz publikacija Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva - Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede. Kod pojedinih kategorija (junad u tovu, krmače) primjena prosječnog broja stoke po gospodarstvu ne daje reprezentativne vrijednosti zbog velike varijabilnosti ovih podataka ovisno o tome radi li se o obiteljskom ili korporativnom obliku proizvodno-organizacijske jedinice. U ovakvim je situacijama veličina modelnog gospodarstva određena ekspertnom ocjenom autora Studije. Ukupan iznos plaćanja određen je kao razlika pokrića varijabilnih troškova između tehnologije uzgoja u uobičajenoj praksi i uzgoja u uvjetima dobrobiti životinja.

Dodatno pojašnjenje

Nije primjenjivo

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☐ Da ☑ Ne ☐ Mješovito

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Koji su modeli obveza u okviru intervencije?

☐ intervencija na temelju rezultata (s mogućnošću odabira)

☑ intervencija na temelju upravljanja (s mogućnošću odabira)

☐ hibridna intervencija (na temelju upravljanja i rezultata)

Objasnite obveze/mogućnosti korisnika u odnosu na obveze utvrđene u intervenciji

Obveze su opisane u poglavlju 5 Specific design, requirements and eligibility conditions of the intervention.
Korisnik može kombinirati ovu intervenciju sa intervencijom 70.03. Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja.

Koliko ugovori traju?

Korisnik preuzima jednogodišnju obvezu provođenja.

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 12 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku plaćanja koje se odnosi na provedbu poljoprivredno okolišne mjere, a iznos potpore je određen na temelju gubitka prihoda i povećanih troškova uslijed provedbe propisanih obveza u intervenciji. Strateški plan definira uvjete i postupanja korisnika kako bi stekli pravo na potporu u okviru intervencije, u skladu s točkom 12. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
70.06.01. - Govedarstvo - plan hranidbe	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.44	Ne
70.06.02. - Govedarstvo - kontrola plijesni i mikotoksina	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.43; R.44	Ne
70.06.03. - Govedarstvo - povećanje podne površine za 10%	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.13; R.43; R.44	Ne
70.06.04. - Govedarstvo - obogaćivanje ležišta	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.13; R.44	Ne
70.06.05. - Govedarstvo - držanje na ispaši	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.13; R.43; R.44	Ne
70.06.06. - Govedarstvo - pristup ispustu iz staje ili držanje u natkrivenim boksovima s vanjskim prostorom	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.43; R.44	Ne
70.06.07. - Svinjogojstvo - plan hranidbe	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.44	Ne
70.06.08. - Svinjogojstvo - kontrola plijesni i mikotoksina	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.43; R.44	Ne
70.06.09. - Svinjogojstvo - poboljšana skrb u prasilištu	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.44	Ne
70.06.10. - Svinjogojstvo - poboljšani uvjeti prasenja	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.44	Ne
70.06.11. - Svinjogojstvo - smanjenje toplinskog stresa u ljetnim mjesecima pojačanim protokom zraka	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.43; R.44	Ne
70.06.12. - Svinjogojstvo - smanjenje toplinskog stresa u ljetnim mjesecima raspršivanjem vode	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.43; R.44	Ne
70.06.13. - Svinjogojstvo - obogaćivanje ležišta	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.13; R.44	Ne
70.06.14. - Svinjogojstvo - povećanje podne površine za 15 %	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.13; R.44	Ne
70.06.15. - Svinjogojstvo - ispust	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.43; R.44	Ne
70.06.16. - Svinjogojstvo - sprječavanje oštećivanja repova	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.44	Ne
70.06.17. - Peradarstvo - poboljšana skrb za jednodnevne piliće i puriće	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.44	Ne

70.06.18. - Peradarstvo - Povećanje podne površine za 10%, smanjena gustoća naseljenosti, smanjeni broj nesilica po gnijezdu	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.44	Ne
70.06.19. - Peradarstvo - zabranjeno skraćivanje kljunova	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.44	Ne
70.06.20. - Peradarstvo - dodatne prečke	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.44	Ne
70.06.21. - Peradarstvo - povećanje površine ispusta	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.43; R.44	Ne
70.06.22. - Kozarstvo - plan hranidbe	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.44	Ne
70.06.23. - Kozarstvo - povećanje podne površine za 10%	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.13; R.43; R.44	Ne
70.06.24. - Kozarstvo - držanje na ispaši	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.13; R.43; R.44	Ne
70.06.25. - Kozarstvo - pristup ispustu	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.43; R.44	Ne
70.06.26. - Ovčarstvo - plan hranidbe	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.44	Ne
70.06.27. - Ovčarstvo - povećanje podne površine za 10%	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.13; R.43; R.44	Ne
70.06.28. - Ovčarstvo - držanje na ispaši	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.13; R.43; R.44	Ne
70.06.29. - Ovčarstvo - pristup ispustu	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.43; R.44	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

70.06.01. - Govedarstvo - plan hranidbe

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat provođenja zahtjeva dobrobiti pri držanju životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.02. - Govedarstvo - kontrola plijesni i mikotoksina

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat provođenja zahtjeva dobrobiti pri držanju životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.03. - Govedarstvo - povećanje podne površine za 10%

Prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju potpore koja je u 2020. godine isplaćena za sve zahtjeve Povećanja podne površine za 10% u govedarstvu u sklopu mjere 14 Dobrobit životinja Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. godina. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.04. - Govedarstvo - obogaćivanje ležišta

Prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju potpore koja je u 2020. godine isplaćena za sve zahtjeve Obogaćivanja ležišta u govedarstvu u sklopu mjere 14 Dobrobit životinja Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. godina. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.05. - Govedarstvo - držanje na ispaši

Prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju potpore koja je u 2020. godine isplaćena za sve zahtjeve Držanja na ispaši u govedarstvu u sklopu mjere 14 Dobrobit životinja Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. godina. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.06. - Govedarstvo - pristup ispustu iz staje ili držanje u natkrivenim boksovima s vanjskim prostorom

Prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju potpore koja je u 2020. godine isplaćena za sve zahtjeve Pristupa ispustu u govedarstvu u sklopu mjere 14 Dobrobit životinja Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. godina. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.07. - Svinjogojstvo - plan hranidbe

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat provođenja zahtjeva dobrobiti pri držanju životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.08. - Svinjogojstvo - kontrola plijesni i mikotoksina

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat provođenja zahtjeva dobrobiti pri držanju životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.09. - Svinjogojstvo - poboljšana skrb u prasilištu

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat provođenja zahtjeva dobrobiti pri držanju životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.10. - Svinjogojstvo - poboljšani uvjeti prasenja

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat provođenja zahtjeva dobrobiti pri držanju životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.11. - Svinjogojstvo - smanjenje toplinskog stresa u ljetnim mjesecima pojačanim protokom zraka

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat provođenja zahtjeva dobrobiti pri držanju životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.12. - Svinjogojstvo - smanjenje toplinskog stresa u ljetnim mjesecima raspršivanjem vode

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat provođenja zahtjeva dobrobiti pri držanju životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.13. - Svinjogojstvo - obogaćivanje ležišta

Prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju potpore koja je u 2020. godine isplaćena za sve zahtjeve Obogaćivanja ležišta u svinjogojstvu u sklopu mjere 14 Dobrobit životinja Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. godina. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.14. - Svinjogojstvo - povećanje podne površine za 15 %

Prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju potpore koja je u 2020. godine isplaćena za sve zahtjeve Povećanja podne površine za 10% u svinjogojstvu u sklopu mjere 14 Dobrobit životinja Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. godina. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.15. - Svinjogojstvo - ispust

Prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju potpore koja je u 2020. godine isplaćena za sve zahtjeve Pristupa ispustu u svinjogojstvu u sklopu mjere 14 Dobrobit životinja Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. godina. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.16. - Svinjogojstvo - sprječavanje oštećivanja repova

Prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju potpore koja je u 2020. godine isplaćena za sve zahtjeve Sprječavanja oštećivanja repova u svinjogojstvu u sklopu mjere 14 Dobrobit životinja Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. godina. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.17. - Peradarstvo - poboljšana skrb za jednodnevne piliće i puriće

Prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju potpore koja je u 2020. godine isplaćena za sve zahtjeve Poboljšane skrbi za jednodnevne piliće i puriće u peradarstvu u sklopu mjere 14 Dobrobit životinja Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. godina. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.18. - Peradarstvo - Povećanje podne površine za 10%, smanjena gustoća naseljenosti, smanjeni broj nesilica po gnijezdu

Prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju potpore koja je u 2020. godine isplaćena za sve zahtjeve Smanjene gustoće naseljenosti i Smanjenog broja nesilica po gnijezdu u peradarstvu u sklopu mjere 14 Dobrobit životinja Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. godina. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.19. - Peradarstvo - zabranjeno skraćivanje kljunova

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat provođenja zahtjeva dobrobiti pri držanju životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.20. - Peradarstvo - dodatne prečke

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat provođenja zahtjeva dobrobiti pri držanju životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.21. - Peradarstvo - povećanje površine ispusta

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat provođenja zahtjeva dobrobiti pri držanju životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.22. - Kozarstvo - plan hranidbe

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat provođenja zahtjeva dobrobiti pri držanju životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.23. - Kozarstvo - povećanje podne površine za 10%

Prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju potpore koja je u 2020. godine isplaćena za sve zahtjeve Povećanja podne površine za 10% u kozarstvu u sklopu mjere 14 Dobrobit životinja Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. godina. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.24. - Kozarstvo - držanje na ispaši

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat provođenja zahtjeva dobrobiti pri držanju životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.25. - Kozarstvo - pristup ispustu

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat provođenja zahtjeva dobrobiti pri držanju životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.26. - Ovčarstvo - plan hranidbe

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat provođenja zahtjeva dobrobiti pri držanju životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.27. - Ovčarstvo - povećanje podne površine za 10%

Prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju potpore koja je u 2020. godine isplaćena za sve zahtjeve Povećanja podne površine za 10% u ovčarstvu u sklopu mjere 14 Dobrobit životinja Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. godina. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.28. - Ovčarstvo - držanje na ispaši

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat provođenja zahtjeva dobrobiti pri držanju životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.06.29. - Ovčarstvo - pristup ispustu

Jedinični iznos temelji se na oportunitetnom trošku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat provođenja zahtjeva dobrobiti pri držanju životinja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
70.06.01. - Govedarstvo - plan hranidbe (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		5,79	5,79	5,79	5,79	5,79		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		28.927,94	29.217,22	62.311,11	62.622,67	62.935,78		**Zbroj:** 246.014,72 **Maks.:** 62.935,78
70.06.02. - Govedarstvo - kontrola plijesni i mikotoksina (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		4,93	4,93	4,93	4,93	4,93		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		28.489,99	28.774,89	27.676,90	27.815,28	27.954,36		**Zbroj:** 140.711,42 **Maks.:** 28.774,89

70.06.03. - Govedarstvo - povećanje podne površine za 10% (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		41,38	41,38	41,38	41,38	41,38		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		80.000,00	80.800,00	91.797,61	92.256,60	92.717,88		**Zbroj:** 437.572,09 **Maks.:** 92.717,88
70.06.04. - Govedarstvo - obogaćivanje ležišta (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		125,40	125,40	125,40	125,40	125,40		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		80.000,00	80.800,00	106.864,62	107.398,94	107.935,94		**Zbroj:** 482.999,50 **Maks.:** 107.935,94
70.06.05. - Govedarstvo - držanje na ispaši (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		40,79	40,79	40,79	40,79	40,79		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		12.000,00	12.120,00	10.069,10	10.119,45	10.170,04		**Zbroj:** 54.478,59 **Maks.:** 12.120,00
70.06.06. - Govedarstvo - pristup ispustu iz staje ili držanje u natkrivenim boksovima s vanjskim prostorom (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		60,14	60,14	60,14	60,14	60,14		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								

	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		33.462,07	33.796,69	24.054,02	24.174,29	24.295,16		**Zbroj:** 139.782,23 **Maks.:** 33.796,69
70.06.07. - Svinjogojstvo - plan hranidbe (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		5,79	5,79	5,79	5,79	5,79		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		2.500,00	2.525,00	16.408,49	16.490,53	16.572,99		**Zbroj:** 54.497,01 **Maks.:** 16.572,99
70.06.08. - Svinjogojstvo - kontrola plijesni i mikotoksina (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		19,74	19,74	19,74	19,74	19,74		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		17.132,00	17.303,32	16.779,72	16.863,62	16.947,94		**Zbroj:** 85.026,60 **Maks.:** 17.303,32
70.06.09. - Svinjogojstvo - poboljšana skrb u prasilištu (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		30,32	30,32	30,32	30,32	30,32		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		18.023,58	18.203,81	17.472,16	17.559,52	17.647,32		**Zbroj:** 88.906,39 **Maks.:** 18.203,81
70.06.10. - Svinjogojstvo - poboljšani uvjeti prasenja (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		29,54	29,54	29,54	29,54	29,54		

	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		14.157,36	14.298,94	14.755,41	14.829,19	14.903,33		**Zbroj:** 72.944,23 **Maks.:** 14.903,33
70.06.11. - Svinjogojstvo - smanjenje toplinskog stresa u ljetnim mjesecima pojačanim protokom zraka (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		46,04	46,04	46,04	46,04	46,04		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		17.000,00	17.170,00	16.980,70	17.065,60	17.150,93		**Zbroj:** 85.367,23 **Maks.:** 17.170,00
70.06.12. - Svinjogojstvo - smanjenje toplinskog stresa u ljetnim mjesecima raspršivanjem vode (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		22,44	22,44	22,44	22,44	22,44		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		17.000,00	17.170,00	13.809,74	13.878,79	13.948,18		**Zbroj:** 75.806,71 **Maks.:** 17.170,00
70.06.13. - Svinjogojstvo - obogaćivanje ležišta (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		40,99	40,99	40,99	40,99	40,99		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								

	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		35.949,88	36.309,38	154.546,60	155.319,33	156.095,93		**Zbroj:** 538.221,12 **Maks.:** 156.095,93
70.06.14. - Svinjogojstvo - povećanje podne površine za 15 % (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		18,38	18,38	18,38	18,38	18,38		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		189.079,15	190.969,94	172.684,63	173.548,05	174.415,79		**Zbroj:** 900.697,56 **Maks.:** 190.969,94
70.06.15. - Svinjogojstvo - ispust (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		27,28	27,28	27,28	27,28	27,28		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		40.000,00	40.400,00	20.623,80	20.726,92	20.830,55		**Zbroj:** 142.581,27 **Maks.:** 40.400,00
70.06.16. - Svinjogojstvo - sprječavanje oštećivanja repova (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		6,14	6,14	6,14	6,14	6,14		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		30.000,00	30.300,00	2.873,70	2.888,07	2.902,51		**Zbroj:** 68.964,28 **Maks.:** 30.300,00
70.06.17. - Peradarstvo - poboljšana skrb za jednodnevne piliće i puriće (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		1,17	1,17	1,17	1,17	1,17		

	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		148.000,00	149.480,00	195.900,27	196.879,77	197.864,17		**Zbroj:** 888.124,21 **Maks.:** 197.864,17
70.06.18. - Peradarstvo - Povećanje podne površine za 10%, smanjena gustoća naseljenosti, smanjeni broj nesilica po gnijezdu (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		26,00	26,00	26,00	26,00	26,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		131.870,00	133.188,70	160.676,88	161.480,26	162.287,67		**Zbroj:** 749.503,51 **Maks.:** 162.287,67
70.06.19. - Peradarstvo - zabranjeno skraćivanje kljunova (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		23,13	23,13	23,13	23,13	23,13		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		25.430,75	25.685,06	13.007,69	13.072,73	13.138,09		**Zbroj:** 90.334,32 **Maks.:** 25.685,06
70.06.20. - Peradarstvo - dodatne prečke (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		0,32	0,32	0,32	0,32	0,32		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								

	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		1.961,21	1.980,82	3.113,61	3.129,18	3.144,82		**Zbroj:** 13.329,64 **Maks.:** 3.144,82
70.06.21. - Peradarstvo - povećanje površine ispusta (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		7,75	7,75	7,75	7,75	7,75		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		55,73	56,29	55,73	56,01	56,29		**Zbroj:** 280,05 **Maks.:** 56,29
70.06.22. - Kozarstvo - plan hranidbe (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		5,79	5,79	5,79	5,79	5,79		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		178,92	180,70	278,16	279,55	280,95		**Zbroj:** 1.198,28 **Maks.:** 280,95
70.06.23. - Kozarstvo - povećanje podne površine za 10% (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		104,08	104,08	104,08	104,08	104,08		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		367,74	371,42	446,97	449,20	451,45		**Zbroj:** 2.086,78 **Maks.:** 451,45
70.06.24. - Kozarstvo - držanje na ispaši (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		79,30	79,30	79,30	79,30	79,30		

	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		799,47	807,46	542,58	545,29	548,02		**Zbroj:** 3.242,82 **Maks.:** 807,46
70.06.25. - Kozarstvo - pristup ispustu (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		40,76	40,76	40,76	40,76	40,76		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		595,03	600,98	587,54	590,48	593,43		**Zbroj:** 2.967,46 **Maks.:** 600,98
70.06.26. - Ovčarstvo - plan hranidbe (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		5,79	5,79	5,79	5,79	5,79		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		1.551,00	1.566,51	1.732,16	1.740,82	1.749,52		**Zbroj:** 8.340,01 **Maks.:** 1.749,52
70.06.27. - Ovčarstvo - povećanje podne površine za 10% (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		40,05	40,05	40,05	40,05	40,05		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								

	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		5.931,74	5.991,06	3.486,60	3.504,03	3.521,55		**Zbroj:** 22.434,98 **Maks.:** 5.991,06
70.06.28. - Ovčarstvo - držanje na ispaši (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		79,30	79,30	79,30	79,30	79,30		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		9.677,79	9.774,57	6.568,28	6.601,12	6.634,13		**Zbroj:** 39.255,89 **Maks.:** 9.774,57
70.06.29. - Ovčarstvo - pristup ispustu (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		40,76	40,76	40,76	40,76	40,76		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		7.250,21	7.322,71	6.275,56	6.306,94	6.338,47		**Zbroj:** 33.493,89 **Maks.:** 7.322,71
UKUPNO	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		977.391,59	987.165,49	1.162.380,34	1.168.192,24	1.174.033,20		**Zbroj:** 5.469.162,86 **Maks.:** 1.174.033,20
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		30.485.586,70	30.790.442,51	37.877.112,39	38.066.497,95	38.256.830,45		175.476.470,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		24.388.469,36	24.632.354,01	30.301.689,91	30.453.198,36	30.605.464,36		140.381.176,00

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

70.07. - Očuvanje obilježja krajobraza

Oznaka intervencije (država članica)	70.07.
Naziv intervencije	Očuvanje obilježja krajobraza
Vrsta intervencije	ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.14. Broj hektara (isključujući šumarstvo) ili broj drugih jedinica obuhvaćenih obvezama u području okoliša ili klime koje nadilaze obvezne zahtjeve
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Da Sustav popusta za ekosheme: Ne LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom teritoriju Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO5 Poticanje održivog razvoja i učinkovitog upravljanja prirodnim resursima kao što su voda, tlo i zrak, među ostalim smanjenjem ovisnosti o kemijskim sredstvima
SO6 Doprinos zaustavljanju i smanjenju gubitka bioraznolikosti, jačanje usluga ekosustava i očuvanje staništa i krajobraza

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
09	Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u t	Visok	Da
10	Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genskih resursa	Srednji	Da
12	Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja	Slab	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.19 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora i koje su korisne za upravljanje tlom radi poboljšanja kvalitete tla i biote (kao što su smanjenje obrade tla, pokrov tla s usjevima, plodored uključujući usjeve mahunarki)
R.21 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza koje se odnose na kvalitetu vodnih tijela i za koje je dodijeljena potpora
R.31 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za podupiranje očuvanja ili obnove bioraznolikosti, uključujući poljoprivredne prakse visoke prirodne vrijednosti
R.33 Udio ukupne površine mreže Natura 2000 u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora
R.34 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za upravljanje obilježjima krajobraza za koje je dodijeljena potpora, uključujući živice i drveće

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Intervencija uključuje 2 operacije: Očuvanje suhozida i Očuvanje živica te ima za cilj očuvati suhozide i živice kao obilježja krajobraza koja imaju značajnu ulogu u sprječavanju erozije tla.

Suhozidi su dio bogatog kulturnog nasljeđa Republike Hrvatske i prepoznatljivo obilježje krajobraza, ponajviše u priobalju i na otocima. Kroz operaciju održavanja suhozida sprječava se nijhovo zarastanje neželjenom vegetacijom te štiti tradicionalni izgled krajobraza (SO6). Suhozidi imaju važnu ulogu u sprječavanju klizišta, poplava i odrona, kao i u borbi protiv erozije i odnošenja gornjeg sloja tla (SO5).

Živice kao obilježja krajobraza prevladavaju na kontinentalnom području. Osim što značajno doprinose krajobraznoj raznolikosti u monotonim poljoprivrednim krajobrazima gdje prevladavaju oranice sa svega nekoliko kultura (SO6), odlična su zaštita od vjetra i smanjuju eroziju tla. Suhozidi i živice bogata su i važna staništa za kukce, gmazove i vodozemce te neke vrste ptica (SO6). Zabrana korištenja sredstava za zaštitu bilja i sintetskih mineralnih gnojiva značajno utječe na smanjenje onečišćenja voda ispiranjem i otjecanjem dušika i pesticidima (SO5).

Intervencija proizlazi iz potrebe 12 Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja, a može se povezati i s potrebama 9 Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u tlu i 10 Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanju genskih resursa, čime pridonosi ciljevima SO6 i SO5.

Operacije Očuvanje suhozida i Očuvanje živica moguće je kombinirati na istoj površini s ostalim operacijama i intervencijama kako je opisano u 9 Additional questions/information specific to the Type of Intervention.

Očuvanje suhozida i očuvanje živica su prioritetne mjere u Prioritetnom akcijskom okviru (PAO) za mrežu Natura 2000 u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2021. - 2027. godine („Narodne novine“, br. 54/22).

Provedba intervencije usko je povezana s uslugama koje su na raspolaganju kroz intervenciju 78.01. Potpora prenošenju znanja i 78.02. Potpora za pružanje savjetodavnih usluga. Konstantna izobrazba i informiranost korisnika uključujući primjenu tehnika precizne poljoprivrede kao i inovativnih tehnika i tehnologija, od velike su važnosti za uspješnu provedbu ove intervencije.

U slučaju izmjena i dopuna relevantnih obveznih standarda koje obveze iz pojedine operacije nadilaze, korisnik može odustati od sudjelovanja u provedbi operacije bez obveze povrata sredstava tijekom razdoblja u kojem je obveza bila na snazi, u skladu sa člankom 70., stavkom 7. Uredbe (EU) 2021/2115.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Korisnici: poljoprivrednici koji su upisani u Upisnik poljoprivrednika i koriste zemljište upisano u ARKOD.

Uvjeti prihvatljivosti:

70.07.01. Očuvanje suhozida - poljoprivredno zemljište na kojem se provodi poljoprivredna proizvodnja registrirano je u ARKOD sustavu te ima evidentirane vanjske suhozide čija je ukupna dužina najmanje 30 m (potporni zidovi, terase i unutrašnji suhozidi nisu prihvatljivi). Suhozid mora zadovoljavati sljedeće uvijete:

- najmanje širine 0,5 m
- maksimalne širine 2 m unutar parcele, tj. na granici parcele 4 m
- najmanje visine 0,2 m
- maksimalne visine 3 m.

70.07.02. Očuvanje živica - poljoprivredno zemljište na kojem se provodi poljoprivredna proizvodnja registrirano je u ARKOD sustavu te ima evidentiranu živicu minimalne dužine 60 m (maksimalna dozvoljena širina živice je 2 m). Prihvatljiva je živica koja ima očuvanu strukturu, pri čemu ukupna dužina praznih mjesta ne smije biti veća od 10% ukupne dužine živice.

Prihvatljive su ARKOD parcele od najmanje 0,05 ha i gospodarstvo s ukupno najmanje 0,5 ha prihvatljive površine.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Obvezno razdoblje provedbe svake od operacija je najmanje pet godina.

70.07.01. Očuvanje suhozida

Obveze:

- najmanje tri puta tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti edukaciju ili individualno savjetovanje u vezi s provedbom intervencija iz područja okoliša i klime. Program edukacija i individualnog savjetovanja propisati će se nacionalnim propisima,
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- kontrolirati tijelo suhozida minimalno dva puta godišnje, najkasnije do 1. listopada tekuće godine
- održavati suhozid koristeći tradicionalne materijale i način izrade, što podrazumijeva slaganje isključivo od okolnoga kamena bez korištenja veziva i drugih materijala; odlaganje granja na vrhu suhozida je prihvatljivo kao i zaštitna žica koja mora biti postavljena tako da ne narušava prirodnu strukturu suhozida
- sprječavati zarastanje tijela suhozida vegetacijom na način da se neželjena vegetacija mora uklanjati ručno, bez primjene herbicida

70.07.02. Očuvanje živica

Obveze:

- najmanje tri puta tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti edukaciju ili individualno savjetovanje u vezi s provedbom intervencija iz područja okoliša i klime. Program edukacija i individualnog savjetovanja propisati će se nacionalnim propisima,
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- kontrolirati izgled i stanje živice minimalno jednom godišnje, najkasnije do 1. listopada tekuće godine
- održavati živicu orezivanjem najmanje jednom u dvije godine kako bi zadržala oblik, orezivanje živice nije dozvoljeno u razdoblju od 1. ožujka do 31. kolovoza
- dijelove živice koji nedostaju treba nadosaditi autohtonim ili udomaćenim vrstama grmlja i drveća
- površine uz rub živice do širine najmanje jednog metra moraju biti prekrivene prirodnom vegetacijom. Na tim površinama zabranjena je uporaba sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva.

Korisnici intervencije 70.07. Očuvanje obilježja krajobraza imaju obvezu završiti edukaciju ili individualno savjetovanje tri puta tijekom obveznog razdoblja provedbe.

O.14 Koje je područje prihvatljivo?

☑Poljoprivredna površina određena za plan u okviru ZPP-a

☐Poljoprivredno zemljište uključujući poljoprivrednu površinu i izvan nje

☐Nepoljoprivredno zemljište

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

Popis relevantnih GAEC-a i SMR-a

Oznaka	Opis
GAEC08	Zadržavanje obilježja krajobraza. Zabrana rezanja živica i stabala u sezoni razmnožavanja ptica i podizanja ptića. Kao mogućnost, mjere za izbjegavanje invazivnih biljnih vrsta
SMR02	Direktiva Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima iz poljoprivrednih izvora: članci 4. i 5.

Popis relevantnih obveznih nacionalnih standarda

Relevantni nacionalni standardi su navedeni pod naslovom „Poveznica između GAEC-a, SMR-a i nacionalnih standarda te intervencije“.

Poveznica između GAEC-a, SMR-a i nacionalnih standarda te intervencije

70. 07. Očuvanje obilježja krajobraza

Kod	Obveza	Relevantni GAEC/SMR	Minimalni zahtjevi za gnojiva i pesticide	Ostali relevantni nationalni zahtjevi	Minimalna aktivnost	Uobičajena praksa
70.07.01.	Najmanje tri puta tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti edukaciju ili individualno savjetovanje u vezi s provedbom intervencija iz područja okoliša i klime. Program edukacija i individualnog savjetovanja propisati će se nacionalnim propisima	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
	Voditi evidenciju o provođenju svih radnji	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
	Kontrolirati tijelo suhozida minimalno dva puta godišnje, najkasnije do 1. listopada tekuće godine	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
	Održavati suhozid koristeći tradicionalne materijale i način izrade, što podrazumijeva slaganje isključivo	GAEC08	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa

	od okolnoga kamena bez korištenja veziva i drugih materijala; odlaganje granja na vrhu suhozida je prihvatljivo kao i zaštitna žica koja mora biti postavljena tako da ne narušava prirodnu strukturu suhozida					
	Sprječavati zarastanje tijela suhozida vegetacijom na način da se neželjena vegetacija mora uklanjati ručno, bez primjene herbicida	Nije propisano	Neželjenu vegetaciju potrebno je ukloniti ručno. Minimalni zahtjevi nisu primjenjivi jer obveza zabranjuje primjenu herbicida. Stoga obveza nadilazi minimalne zahtjeve.	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
70.07.02.	Najmanje tri puta tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti edukaciju ili individualno savjetovanje u vezi s provedbom intervencija iz područja okoliša i klime. Program edukacija i individualnog savjetovanja propisati će se nacionalnim propisima	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
	Voditi evidenciju o provođenju svih radnji	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
	Kontrolirati izgled i stanje živice minimalno jednom godišnje, najkasnije do 1. listopada tekuće	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa

	godine					
	Održavati živicu orezivanjem najmanje jednom u dvije godine kako bi zadržala oblik, orezivanje živice nije dozvoljeno u periodu od 1. ožujka do 31. kolovoza	GAEC08	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Živicu se orezuje rjeđe ili češće nego jednom u svake dvije godine
	Dijelove živice koji nedostaju treba nadosaditi autohtonim ili udomaćenim vrstama grmlja i drveća	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Dijelovi živice koji nedostaju mogu se zamijeniti bilo kojom vrstom grmlja ili drveća.
	Površine uz rub živice do širine najmanje jednog metra moraju biti prekrivene prirodnom vegetacijom. Na tim površinama zabranjena je uporaba sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva.	SMR 02: Direktiva Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla Članak 4. i 5.	Minimalni zahtjevi nisu primjenjivi jer obveza zabranjuje primjenu sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Stoga obveza nadilazi minimalne zahtjeve.	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Uobičajena prakse uključuju obradu tla, primjenu SZP-a i gnojiva na tlu uz živicu.

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

☑ **IAKS**

☐ **Izvan IAKS-a**

Dio u okviru IAKS-a

Vrsta plaćanja

☑ jedinični trošak na temelju dodatnih troškova i gubitka prihoda

☐ uključen trošak transakcije

☐ jednokratno plaćanje

☐ jednokratni iznos

Opseg potpore na razini korisnika

Bespovratna sredstva potpore dodjeljuju se u obliku godišnjeg plaćanja po jedinici površine. Kako bi se potpora mogla isplatiti po jedinici površine, korišten je faktor ponderiranja 1 (1 m = 1m^2), nakon čega je moguće potporu izraziti u hektarima suhozida ili živice.

Iznosi potpore:

70.07.01. Očuvanje suhozida - 0,74 EUR/m (7.400 EUR/ha suhozida)

70.07.02. Očuvanje živica - 0,36 EUR/m (3.600 EUR/ha živice)

Intenzitet potpore je 100%.

Metoda izračuna

70.07.01. Očuvanje suhozida

Visina potpore je izračunata na osnovu dodatnog utrošenog vremena potrebnog za održavanje kamenih zidova na tradicionalan način.

Dodatni trošak: obilazak suhozidova, uklanjanje neželjene vegetacije sa suhozida, slaganje kamenja na tradicionalan način.

Ne postoji rizik od dvostrukog financiranja.

Korisnik dobiva potporu za provedbu aktivnosti tijekom petogodišnjeg obveznog razdoblja, pridonosi očuvanju i sprečavaju propadanja suhozida.

70.07.02. Očuvanje živica

Visina potpore je izračunata na osnovu utrošenog vremena i dodatnih troškova potrebnih za održavanje živice.

Dodatni trošak: troškovi utrošenog vremena i motorne pile za uklanjanje neželjene vegetacije iz živice dva puta tijekom obveze petogodišnjeg razdoblja.

Kupnja autohtonih ili udomaćenih vrsta grmlja i drveća potrebnih za zamjenu nisu obračunate kao trošak.

Ne postoji rizik od dvostrukog financiranja.

Korisnik dobiva potporu za provedbu aktivnosti tijekom petogodišnjeg razdoblja obveza koje će pridonijeti očuvanju i spriječiti propadanje živice.

Dodatno pojašnjenje

Nije primjenjivo

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☐ Da ☑ Ne ☐ Mješovito

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Koji su modeli obveza u okviru intervencije?

☐ intervencija na temelju rezultata (s mogućnošću odabira)

☑ intervencija na temelju upravljanja (s mogućnošću odabira)

☐ hibridna intervencija (na temelju upravljanja i rezultata)

Objasnite obveze/mogućnosti korisnika u odnosu na obveze utvrđene u intervenciji

Na istoj površini korisnik može odabrati jednu od niže navedenih kombinacija. Obveze su pojedinačno opisane unutar pripadajućeg poglavlja 5 Specific design, requirements and eligibility conditions of the intervention. Kod navedenih kombinacija ne postoji preklapanje obveza.

1. 70.07.01. Očuvanje suhozida + 70.02.01. Zaštita ptice kosca (*Crex crex*)

Iznos potpore: 0,74 EUR/m suhozida + 254 EUR/ha

2. 70.07.01. Očuvanje suhozida + 70.02.02. Zaštita leptira na trajnim travnjacima

Iznos potpore: 0,74 EUR/m suhozida + 338 EUR/ha močvarni okaš (*Coenonympha oedippus*)

0,74 EUR/m suhozida + 277 EUR/ha veliki livadni plavac (*Phengaris teleius*), zagasiti livadni plavac (*Phengaris nausithous*) i močvarni plavac (*Phengaris alcon alcon*)

3. 70.07.02. Očuvanje živica + 70.02.01. Zaštita ptice kosca (*Crex crex*)

Iznos potpore: 0,36 EUR/m živice + 254 EUR/ha

4. 70.07.02. Očuvanje živica + 70.02.02. Zaštita leptira na trajnim travnjacima
Iznos potpore: 0,36 EUR/m živice + 338 EUR/ha močvarni okaš (*Coenonympha oedippus*)
0,36 EUR/m živice + 277 EUR/ha veliki livadni plavac (*Phengaris teleius*), zagasiti livadni plavac (*Phengaris nausithous*) i močvarni plavac (*Phengaris alcon alcon*)

5. 70.07.01. Očuvanje suhozida + 70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva višegodišnji nasadi)
Iznos potpore:
0,74 EUR/m suhozida + Orah i lijeska 516 EUR/ha
0,74 EUR/m suhozida + Masline i vinova loza 754 EUR/ha
0,74 EUR/m suhozida + Ostale voćne vrste 1.074 EUR/ha

6. 70.07.02. Očuvanje živica + 70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva višegodišnji nasadi)
Iznos potpore:
0,36 EUR/m živice + Orah i lijeska 516 EUR/ha
0,36 EUR/m živice + Masline i vinova loza 754 EUR/ha
0,36 EUR/m živice + Ostale voćne vrste 1.074 EUR/ha

7. 70.07.01. Očuvanje suhozida + 70.04 Ekološki uzgoj (skupina usjeva trajni travnjaci)
Iznos potpore: 0,74 EUR/m suhozida + 157 EUR/ha

8. 70.07.02. Očuvanje živica + 70.04 Ekološki uzgoj (skupina usjeva trajni travnjaci)
Iznos potpore: 0,36 EUR/m živice + 157 EUR/ha

9. 70.07.01. Očuvanje suhozida + 70.04 Ekološki uzgoj (skupina usjeva oranice)
Iznos potpore: 0,74 EUR/m suhozida + 235 EUR/ha

10. 70.07.02. Očuvanje živica + 70.04 Ekološki uzgoj (skupina usjeva oranice)
Iznos potpore: 0,36 EUR/m živice + 235 EUR/ha

11. 70.07.01. Očuvanje suhozida + 70.04 Ekološki uzgoj (skupina usjeva povrće)
Iznos potpore: 0,74 EUR/m suhozida + 480 EUR/ha

12. 70.07.02. Očuvanje živica + 70.04 Ekološki uzgoj (skupina usjeva povrće)
Iznos potpore: 0,36 EUR/m živice + 480 EUR/ha

13. 70.07.01. Očuvanje suhozida + 70.08.01. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka
Iznos potpore: 0,74 EUR/m suhozida + 450 EUR/ha

14. 70.07.01. Očuvanje suhozida + 70.08.02. Očuvanje ekstenzivnih maslinika
Iznos potpore: 0,74 EUR/m suhozida + 804 EUR/ha

15. 70.07.02. Očuvanje živica + 70.08.01. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka
Iznos potpore: 0,36 EUR/m živice + 450 EUR/ha

16. 70.07.02. Očuvanje živica + 70.08.02. Očuvanje ekstenzivnih maslinika
Iznos potpore: 0,36 EUR/m živice + 804 EUR/ha

Koliko ugovori traju?

Korisnik preuzima obvezu petogodišnjeg razdoblja provođenja.

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 12 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku plaćanja koje se odnosi na provedbu poljoprivredno okolišne mjere, a iznos potpore je određen na temelju gubitka prihoda i povećanih troškova uslijed provedbe propisanih obveza u intervenciji. Strateški plan definira uvjete i postupanja korisnika kako bi stekli pravo na potporu u okviru intervencije, Intervencija je u skladu s točkom 12. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
70.07.01. - Očuvanje suhozida	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.19; R.31; R.33; R.34	Ne
70.07.02. - Očuvanje živica	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.19; R.21; R.31; R.33; R.34	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

70.07.01. - Očuvanje suhozida

Jedinični iznos temelji se na dodatnim troškovima. Dodatni troškovi uključuju obilazak suhozidova, uklanjanje neželjene vegetacije sa suhozida, slaganje kamenja na tradicionalan način. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje

70.07.02. - Očuvanje živica

Jedinični iznos temelji se na dodatnim troškovima. Dodatni troškovi uključuju troškove utrošenog vremena i motorne pile za uklanjanje neželjene vegetacije iz živice dva puta tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
70.07.01. - Očuvanje suhozida (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		7.400,00	7.400,00	7.400,00	7.400,00	7.400,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.14 (jedinica: Hektari)		136,81	138,18	139,54	140,91	142,28		**Zbroj:** 697,72 **Maks.:** 142,28
70.07.02. - Očuvanje živica (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		3.600,00	3.600,00	3.600,00	3.600,00	3.600,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								

	O.14 (jedinica: Hektari)		1,45	1,48	1,51	1,54	1,57		**Zbroj:** 7,55 **Maks.:** 1,57
UKUPNO	O.14 (jedinica: Hektari)		138,26	140,66	141,05	142,45	144,85		**Zbroj:** 707,27 **Maks.:** 144,85
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		1.017.600,34	1.027.828,55	1.038.056,75	1.048.284,95	1.058.513,16		5.190.283,75
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		814.080,27	822.262,84	830.445,40	838.627,96	846.810,53		4.152.227,00
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

70.08. - Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika

Oznaka intervencije (država članica)	70.08.
Naziv intervencije	Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika
Vrsta intervencije	ENVCLIM(70) - Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.14. Broj hektara (isključujući šumarstvo) ili broj drugih jedinica obuhvaćenih obvezama u području okoliša ili klime koje nadilaze obvezne zahtjeve
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Da Sustav popusta za ekosheme: Ne LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom teritoriju Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO4 Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenjem emisija stakleničkih plinova i poboljšanjem sekvestracije ugljika, te promicanje održive energije
SO5 Poticanje održivog razvoja i učinkovitog upravljanja prirodnim resursima kao što su voda, tlo i zrak, među ostalim smanjenjem ovisnosti o kemijskim sredstvima
SO6 Doprinos zaustavljanju i smanjenju gubitka bioraznolikosti, jačanje usluga ekosustava i očuvanje staništa i krajobraza

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
07	Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena	Visok	Da
09	Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u t	Visok	Da
10	Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genskih resursa	Srednji	Da
12	Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja	Slab	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.14 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za smanjenje emisija ili održavanje ili povećanje skladištenja ugljika (uključujući trajne travnjake, trajne nasade s trajnim zelenim pokrovom, poljoprivredno zemljište na močvarnim područjima i tresetištima)
R.19 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora i koje su korisne za upravljanje tlom radi poboljšanja kvalitete tla i biote (kao što su smanjenje obrade tla, pokrov tla s usjevima, plodored uključujući usjeve mahunarki)

R.20 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza smanjenja emisija amonijaka za koje je dodijeljena potpora
R.21 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza koje se odnose na kvalitetu vodnih tijela i za koje je dodijeljena potpora
R.24 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru posebnih obveza za koje je dodijeljena potpora koje dovode do održive upotrebe pesticida kako bi se smanjili rizici od pesticida i njihovi učinci, kao što je istjecanje pesticida
R.31 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora za podupiranje očuvanja ili obnove bioraznolikosti, uključujući poljoprivredne prakse visoke prirodne vrijednosti
R.33 Udio ukupne površine mreže Natura 2000 u okviru obveza za koje je dodijeljena potpora

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Intervencija se provodi na površinama voćnjaka i maslinika u sustavu ekstenzivnog načina gospodarenja. Ekstenzivni voćnjaci su dio tradicionalnog krajobraza većinom na kontinentalnom području Republike Hrvatske. Odlikuje ih uzgoj visokostablašica, niska gustoća nasada, veliki razmaci između voćaka te zatravljena površina ispod stabala koja se održava košnjom ili napasivanjem. Zatravljena površina ispod stabala ima značajnu ulogu u skladištenju ugljika u tlu i biomasi čime pozitivno utječe na smanjenje GHG emisije i prilagodbu klimatskim promjenama (SO4).

Ekstenzivni maslinici prepoznatljivi su dio mediteranskog krajobraza, sa nepravilno zasađenim stablima na terasama. Odlikuje ih širok razmak između stabala, vrlo niska produktivnost i varijabilni prinos od jedne do druge godine, uz ograničenu mogućnost korištenja moderne mehanizacije.

Ovi nasadi voćaka i maslina osim što su značajni za očuvanje bioraznolikosti jer su staništa za mnogobrojne biljne i životinjske vrste, još su značajniji sa stajališta očuvanje genetskih resursa zbog toga što se sastoje od tradicionalnih autohtonih sorti voćaka i maslina (SO6).

Kroz pravilno održavanje zatravljene površine (ekstenzivni voćnjaci) te dozvoljenu primjenu krutog stajskog gnoja ispod krune stabala (ekstenzivni voćnjaci i maslinici) unosi se organska tvar u tlo čime se povećava plodnost tla te poboljšava vodozračni kapacitet tla. Također, nekorištenje sintetskih mineralnih gnojiva, kao i smanjenje korištenja pesticida tj. dozvola korištenja samo sredstva za zaštitu bilja odobrenih u ekološkoj proizvodnji, doprinosi smanjenju onečišćenja zraka onečišćivačima poput amonijaka, heksaklorbenzena - HPB, dušikovih oksida - NOx, ne-metanskih hlapivih organskih tvari - NMHOS, ukupno suspendiranih čestica - TSP i čestica PM10, onečišćenja tla, onečišćenja voda ispiranjem i otjecanjem dušika (SO5) i očuvanja bioraznolikosti (SO6).

Intervencija proizlazi iz potrebe 9 Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u tlu. S obzirom da pridonosi i ciljevima SO4 i SO6, može se povezati s potrebom 7 Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena, potrebom 10 Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanja genetskih resursa i potrebom 12 Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja.

Intervencija uključuje dvije operacije: Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i Očuvanje ekstenzivnih maslinika.

Obveze propisane u ovoj intervenciji različite su od obveza propisanih unutar eko shema.

Provedba intervencije usko je povezana s uslugama koje su na raspolaganju kroz intervenciju 78.01. Potpora prenošenju znanja i 78.02. Potpora za pružanje savjetodavnih usluga. Konstantna izobrazba i informiranost korisnika uključujući primjenu tehnika precizne poljoprivrede kao i inovativnih tehnika i tehnologija, od velike su važnosti za uspješnu provedbu ove intervencije.

Operacije Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i Očuvanje ekstenzivnih maslinika moguće je kombinirati na istoj površini s ostalim operacijama i intervencijama kako je opisano u 9 Additional questions/information specific to the Type of Intervention.

Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i očuvanje ekstenzivnih maslinika su prioritetne mjere u Prioritetnom akcijskom okviru (PAO) za mrežu Natura 2000 u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2021. - 2027. godine („Narodne novine“, br. 54/22).

U slučaju izmjena i dopuna relevantnih obveznih standarda koje obveze iz pojedine operacije nadilaze, korisnik može odustati od sudjelovanja u provedbi operacije bez obveze povrata sredstava tijekom razdoblja u kojem je obveza bila na snazi, u skladu sa člankom 70., stavkom 7. Uredbe (EU) 2021/2115.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Korisnici: poljoprivrednici koji su upisani u Upisnik poljoprivrednika i koriste zemljište upisano u ARKOD.

Uvjeti prihvatljivosti:

70.08.01. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka - poljoprivredno zemljište na kojem se provodi poljoprivredna proizvodnja registrirano u ARKOD sustavu i označeno kao ekstenzivni voćnjak, s najmanje 50, a najviše 200 stabala po hektaru

70.08.02. Očuvanje ekstenzivnih maslinika - poljoprivredno zemljište na kojem se provodi poljoprivredna proizvodnja registrirano u ARKOD sustavu i označeno kao ekstenzivni maslinik, s najmanje 25, a najviše 150 stabala po hektaru

Prihvatljive su ARKOD parcele od najmanje 0,05 ha i gospodarstvo s ukupno najmanje 0,5 ha prihvatljive površine.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Obvezno razdoblje provedbe svake od operacija je najmanje pet godina.

70.08.01. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka

Obveze:

- najmanje tri puta tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti edukaciju ili individualno savjetovanje u vezi s provedbom intervencija iz područja okoliša i klime. Program edukacija i individualnog savjetovanja propisati će se nacionalnim propisima,
- koristiti samo sredstva za zaštitu bilja odobrena u ekološkoj proizvodnji
- nije dozvoljena gnojidba mineralnim gnojivima, dozvoljena je primjena krutog stajskog gnoja, komposta, gnojiva od komine masline ili drugih čvrstih organskih gnojiva ispod krune stabla
- održavanje površine voćnjaka ispašom (ovce, koze, goveda ili perad, maksimalno 1 UG/ha) ili košnjom biljnog pokrova najmanje jednom godišnje (uključujući i košnju ispod stabala), ali ne kasnije od 1. listopada
- za svaki hektar površine potrebno je postaviti minimalno jednu nastambu za solitarne pčele
- odumiruća stabla treba nadomjestiti sadnicama ugroženih izvornih i tradicijskih sorti

70.08.02. Očuvanje ekstenzivnih maslinika

Obveze:

- najmanje tri puta tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti edukaciju ili individualno savjetovanje u vezi s provedbom intervencija iz područja okoliša i klime. Program edukacija i individualnog savjetovanja propisati će se nacionalnim propisima,
- koristiti samo sredstva za zaštitu bilja odobrena u ekološkoj proizvodnji
- nije dozvoljena gnojidba mineralnim gnojivima, dozvoljena je primjena krutog stajskog gnoja, komposta, gnojiva od komine masline ili drugih čvrstih organskih gnojiva ispod krune stabla
- održavanje površina maslinika ispašom (ovce ili koze, maksimalno 1 UG/ha), ili mehaničkom obradom, ili košnjom trave, ili zadržavanjem svih tanjih grančica ispod krošnje nakon rezidbe

Korisnici intervencije 70.08. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika imaju obvezu završiti edukaciju ili individualno savjetovanje tri puta tijekom obveznog razdoblja provedbe.

O.14 Koje je područje prihvatljivo?

☑Poljoprivredna površina određena za plan u okviru ZPP-a

☐Poljoprivredno zemljište uključujući poljoprivrednu površinu i izvan nje

☐Nepoljoprivredno zemljište

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

Popis relevantnih GAEC-a i SMR-a

Oznaka	**Opis**
GAEC04	Uspostava graničnih pojaseva duž vodotokova
SMR02	Direktiva Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima iz poljoprivrednih izvora: članci 4. i 5.
SMR07	Uredba (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ: članak 55. prva i druga rečenica

Popis relevantnih obveznih nacionalnih standarda

Relevantni nacionalni standardi su navedeni pod naslovom „Poveznica između GAEC-a, SMR-a i nacionalnih standarda te intervencije“.

Poveznica između GAEC-a, SMR-a i nacionalnih standarda te intervencije

70.08. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika						
Kod	Obveza	Relevantni GAEC/SMR	Minimalni zahtjevi za gnojiva i pesticide	Ostali relevantni nationalni zahtjevi	Minimalna aktivnost	Uobičajena praksa
70.08.01.	Najmanje tri puta tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti edukaciju ili individualno savjetovanje u vezi s provedbom intervencija iz područja okoliša i klime. Program edukacija i individualnog savjetovanja propisati će se nacionalnim propisima	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
	Voditi	Nije propisano	Minimalni	Nije	Nije primjenjivo	Nije

	evidenciju o provođenju svih radnji		zahtjevi za gnojiva i pesticide uključuju vođenje evidencije o primijenjenim gnojivima i/ili pesticidima	primjenjivo		uobičajena poljoprivredna praksa
	Nije dozvoljena gnojidba mineralnim gnojivima, dozvoljena je primjena krutog stajskog gnoja, komposta, komine masline ili drugih čvrstih organskih gnojiva ispod krune stabla	SMR 2,GAEC 4	Minimalni zahtjevi za gnojiva uključuju vođenje evidencije unesenih gnojiva (vrsta, količina, datum, ID parcele) i primjenu do 170 kg/ha dušika iz stajnjaka. Zabranjeno je nanošenje gnoja na poplavljeno, snijegom prekriveno ili smrznuto tlo, na strmom terenu do 10 m od vodotoka ako je nagib veći od 10%	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Poljoprivrednici najčešće primjenjuju mineralna gnojiva, rjeđe stajski gnoj (stajnjak ili stajski gnoj)
	Dopuštena su samo sredstva za zaštitu bilja i prakse koje se provode u ekološkoj proizvodnji	SMR 7	Minimalni zahtjevi za korištenje sredstava za zaštitu bilja uključuju: vođenje evidencije o primijenjenim pesticidima, posjedovanje dozvole za korištenje sredstava, provođenje odgovarajuće edukacije i zahtjeve za sigurno skladištenje	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Za korištenje organskih SZB nije obvezno za uobičajenu poljoprivrednu praksu, primjenjuju se sintetička SZB.

	Površina voćnjaka (uključujući i površinu pod stablima) održava se ispašom (ovce, goveda ili perad, maksimalno 1,0 UG/ha), odnosno košnjom najmanje jednom godišnje, a najkasnije do 1. listopada	SMR 2	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Poljoprivredna površina mora se održavati u stanju pogodnom za ispašu ili uzgoj i bez šumske vegetacije, obične ambrozije (*Ambrosia artemisiifolia* L.), teofrastovog mračnjaka (*Abutilon theophrasti* Med.) i višegodišnjih korova	Površinski pokrov održava se mehanički ili herbicidima
	Odumrla stabla potrebno je zamijeniti odgovarajućim sadnicama, propisati dopuštene sorte	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Uobičajena poljoprivredna praksa je korištenje bilo koje sorte za zamjenu mrtvih stabala
70.08.02.	Najmanje tri puta tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti edukaciju ili individualno savjetovanje u vezi s provedbom intervencija iz područja okoliša i klime. Program edukacija i individualnog savjetovanja propisati će se nacionalnim propisima	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa
	Voditi evidenciju o provođenju svih radnji	Nije propisano	Minimalni zahtjevi za gnojiva i pesticide uključuju vođenje evidencije o	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Nije uobičajena poljoprivredna praksa

			primijenjenim gnojivima i/ili pesticidima			
	Nije dozvoljena gnojidba mineralnim gnojivima, dozvoljena je primjena krutog stajskog gnoja, komposta, komine masline ili drugih čvrstih organskih gnojiva ispod krune stabla	SMR 2, GAEC 4	Minimalni zahtjevi za gnojiva uključuju vođenje evidencije unesenih gnojiva (vrsta, količina, datum, ID parcele) i primjenu do 170 kg/ha dušika iz stajnjaka. Zabranjeno je nanošenje gnoja na poplavljeno, snijegom prekriveno ili smrznuto tlo, na strmom terenu do 10 m od vodotoka ako je nagib veći od 10%	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Poljoprivrednici najčešće primjenjuju mineralna gnojiva, rjeđe stajski gnoj (stajnjak ili stajski gnoj)
	Dopuštena su samo sredstva za zaštitu bilja i prakse koje se provode u ekološkoj proizvodnji	SMR 7	Minimalni zahtjevi za korištenje sredstava za zaštitu bilja uključuju: vođenje evidencije o primijenjenim pesticidima, posjedovanje dozvole za korištenje sredstava, provođenje odgovarajuće edukacije i zahtjeve za sigurno skladištenje	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Za korištenje organskih SZB nije obvezno za uobičajenu poljoprivrednu praksu, primjenjuju se sintetička SZB.
	Površina se održava mehaničkom obradom ili košnjom trave, ili	Nije propisano	Nije primjenjivo	Nije primjenjivo	Poljoprivredna površina mora se održavati u stanju pogodnom za ispašu ili uzgoj i	Površinski pokrov održava se mehanički ili herbicidima

	zadržavanjem svih tankih grančica ispod krošnje nakon rezidbe ili držanjem stoke u maslinicima (ovce i koze)				bez šumske vegetacije, obične ambrozije (*Ambrosia artemisiifolia* L.), teofrastovog mračnjaka (*Abutilon theophrasti* Med.) i višegodišnjih korova	

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

☑ **IAKS**

☐ **Izvan IAKS-a**

Dio u okviru IAKS-a

Vrsta plaćanja

☑ jedinični trošak na temelju dodatnih troškova i gubitka prihoda

☐ uključen trošak transakcije

☐ jednokratno plaćanje

☐ jednokratni iznos

Opseg potpore na razini korisnika

Bespovratna sredstva potpore dodjeljuju se u obliku godišnjeg plaćanja po jedinici površine.

Iznosi potpore:

70.08.01. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka - 450 EUR/ha

70.08.02. Očuvanje ekstenzivnih maslinika - 804 EUR/ha

Intenzitet potpore je 100%.

Metoda izračuna

Potpora se dodjeljuje korisniku kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalne propisane uvjete i uobičajenu poljoprivrednu praksu.

70.08.01. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka

Iznos potpore se temelji na „Gross Margin“-u (GM) između travnjačkog voćnjaka sa smanjenim brojem stabala i ograničenja u korištenju gnojiva i sredstava za zaštitu bilja, u usporedbi s konvencionalnim voćnjakom jabuka.

70.08.02. Očuvanje ekstenzivnih maslinika

Iznos potpore se temelji na GM-u između maslinika sa smanjenim brojem stabala i ograničenja u korištenju gnojiva i sredstava za zaštitu bilja, u usporedbi s konvencionalnim maslinikom.

Dodatno pojašnjenje

Nije primjenjivo

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☐ Da ☑ Ne ☐ Mješovito

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Koji su modeli obveza u okviru intervencije?

☐ intervencija na temelju rezultata (s mogućnošću odabira)

☑ intervencija na temelju upravljanja (s mogućnošću odabira)

☐ hibridna intervencija (na temelju upravljanja i rezultata)

Objasnite obveze/mogućnosti korisnika u odnosu na obveze utvrđene u intervenciji

Na istoj površini korisnik može odabrati jednu od niže navedenih kombinacija. Obveze su pojedinačno opisane unutar pripadajućeg poglavlja 5 Specific design, requirements and eligibility conditions of the intervention. Kod navedenih kombinacija ne postoji preklapanje obveza.

1. 70.08.01. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka + 70.07.01. Očuvanje suhozida
Iznos potpore: 450 EUR/ha + 0,74 EUR/m suhozida

2. 70.08.02. Očuvanje ekstenzivnih maslinika + 70.07.01. Očuvanje suhozida
Iznos potpore: 804 EUR/ha + 0,74 EUR/m suhozida

3. 70.08.01. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka + 70.07.02. Očuvanje živica
Iznos potpore: 450 EUR/ha + 0,36 EUR/m živice

4. 70.08.02. Očuvanje ekstenzivnih maslinika + 70.07.02. Očuvanje živica
Iznos potpore: 804 EUR/ha + 0,36 EUR/m živice

5. 70.08.01. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka + 70.01.01. Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki
Iznos potpore: 450 EUR/ha + 293 EUR/ha

6. 70.08.02. Očuvanje ekstenzivnih maslinika + 70.01.01. Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki
Iznos potpore: 804 EUR/ha + 293 EUR/ha

7. 70.08.01. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka + 70.01.02. Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima
Iznos potpore: 450 EUR/ha + 359,73 EUR/ha

8. 70.08.02. Očuvanje ekstenzivnih maslinika + 70.01.02. Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima
Iznos potpore: 804 EUR/ha + 359,73 EUR/ha

Koliko ugovori traju?

Korisnik preuzima obvezu petogodišnjeg razdoblja provođenja.

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 12 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku plaćanja koje se odnosi na provedbu poljoprivredno okolišne mjere, a iznos

potpore je određen na temelju gubitka prihoda i povećanih troškova uslijed provedbe propisanih obveza u intervenciji. Strateški plan definira uvjete i postupanja korisnika kako bi stekli pravo na potporu u okviru intervencije, u skladu s točkom 12. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
70.08.01. - Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.14; R.19; R.20; R.21; R.24; R.31; R.33	Ne
70.08.02. - Očuvanje ekstenzivnih maslinika	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.20; R.21; R.24; R.31; R.33	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

70.08.01. - Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka

Jedinični iznos temelji se na dodatnim troškovima. Dodatni troškovi su izračunati na osnovu ograničenja broja stabala po ha te ograničenja gnojidbe i uporabe pesticida. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

70.08.02. - Očuvanje ekstenzivnih maslinika

Jedinični iznos temelji se na dodatnim troškovima. Dodatni troškovi su izračunati na osnovu ograničenja broja stabala po ha te ograničenja gnojidbe i uporabe pesticida. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
70.08.01. - Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		450,00	450,00	450,00	450,00	450,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.14 (jedinica: Hektari)		79,15	82,60	86,04	89,48	92,92		**Zbroj:** 430,19 **Maks.:** 92,92
70.08.02. - Očuvanje ekstenzivnih maslinika (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		804,00	804,00	804,00	804,00	804,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								

	O.14 (jedinica: Hektari)		573,83	598,78	623,73	648,67	673,62		**Zbroj:** 3.118,63 **Maks.:** 673,62
UKUPNO	O.14 (jedinica: Hektari)		652,98	681,38	709,77	738,15	766,54		**Zbroj:** 3.548,82 **Maks.:** 766,54
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		496.973,19	518.588,28	540.196,12	561.796,68	583.404,48		2.700.958,75
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		397.578,58	414.870,61	432.156,89	449.437,34	466.723,58		2.160.767,00
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

ANC(71) - Prirodna i ostala ograničenja specifična za određeno područje

71.01. - Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima

Oznaka intervencije (država članica)	71.01.
Naziv intervencije	Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima
Vrsta intervencije	ANC(71) - Prirodna i ostala ograničenja specifična za određeno područje
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.12. Broj hektara za koje se prima potpora za područja s prirodnim ili posebnim ograničenjima, uključujući raščlambu prema vrsti područja
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Da Sustav popusta za ekosheme: Ne LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na čitavom području RH (NUTS 1), na razini JLS (LAU2) i pod uvjetom da je na najmanje 50% površine JLS prisutno ograničenje.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji
SO6 Doprinos zaustavljanju i smanjenju gubitka bioraznolikosti, jačanje usluga ekosustava i očuvanje staništa i krajobraza

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
01	Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku	Visok	Da
10	Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genskih resursa	Srednji	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.4 Udio korištene poljoprivredne površine (KPP) koji je obuhvaćen potporom dohotku i podložan ispunjenju uvjeta
R.7 Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Pojedini dijelovi Republike Hrvatske, (obično udaljeni od velikih naselja) su područja gdje zbog nepovoljne klime ili nepovoljnih karakteristika tla stanovnici moraju uložiti više napora da bi održali poljoprivrednu proizvodnju. Poljoprivreda je vrlo često jedini izvor prihoda u tim područjima, međutim zbog nepovoljnih uvjeta prinosi su ispodprosječni, a u novije vrijeme dodatno ugroženi klimatskim

promjenama.

Intervencija je prvenstveno potpora dohotku kako bi dohodak poljoprivrednika na području sa i bez ograničenja bio što ujednačeniji (SO1). Neizravan doprinos zaštiti bioraznolikosti predstavljaju potpore područjima s prirodnim i ostalim ograničenjima kojima se ublažava rizik napuštanja poljoprivrednih površina kada su u kombinaciji s ostalim mjerama koje doprinose očuvanju bioraznolikosti (SO 6).

Intervencija uključuje tri operacije – Plaćanja u gorsko planinskim područjima, Plaćanja u područjima sa značajnim prirodnim ograničenjima i Plaćanja u područjima s posebnim ograničenjima, kojima se želi održati poljoprivredna proizvodnja na područjima gdje su nepovoljni uvjeti za poljoprivrednu aktivnost.

Cilj je omogućiti u područjima s težim uvjetima gospodarenja u poljoprivredi osigurati postojeća i stvoriti nova radna mjesta, uz očuvanje prirodne i kulturne baštine. Sve navedeno trebalo bi imati pozitivan utjecaj, pored ostalog, i na zaustavljanje trenda izražene depopulacije u tim područjima kao i daljnji razvoj ruralnih sredina u Republici Hrvatskoj.

1. Plaćanja u gorsko planinskim područjima (GPP)

Gorsko planinska područja obilježava, prije svega, kratko vegetacijsko razdoblje zbog nadmorske visine terena, a s čime su povezani vrlo nepovoljni klimatski uvjeti, i/ili otežana primjena poljoprivredne mehanizacije na padinama s većim nagibom. U slučaju kombinacije ograničenja koju čine nadmorska visina i nagib terena, intenzitet navedenih nedostataka je znatno izraženiji.

Nadmorska visina terena izravno utječe na dužinu vegetacije, s obzirom da se vertikalni temperaturni gradijent kreće u rasponu 0,5 do 0,6 °C za svakih 100 metara povećanja nadmorske visine. Toliko se, naime, u prosjeku smanjuje temperatura zraka s porastom nadmorske visine. U takvim uvjetima skraćivanje razdoblja aktivne vegetacije s porastom visine značajno utječe na poljoprivredu, i to kroz izbor kultura u plodoredu, zastupljeni sortiment, visinu prinosa, a isto tako i na vrstu i broj grla stoke, način uzgoja te u konačnici, isplativost poljoprivredne proizvodnje. Nadmorska visina terena direktno je povezana s promjenama temperature zraka i tla, koje utječu prije svega na znatno kraće vegetacijsko razdoblje. Takve prilike u Republici Hrvatskoj posebno obilježavaju terene iznad 700 m n.m. što značajno otežava biljnu i stočarsku proizvodnju u tim područjima. Kriteriji 1. i 2. primjenjuju se na cijelom teritoriju Republike Hrvatske samostalno ili u kombinaciji, a kriterij 3. se primjenjuje (u kombinaciji s kriterijima 1. i 2.) samo na one JLS koje su u okruženju ili su susjedne onim JLS koje su u GPP svrstane prema prva dva kriterija.

Ukupno su u gorsko planinsko područje uključene 52 JLS-e od ukupno 555 JLS koliko ih ima u Republici Hrvatskoj (9,37% prema broju). Te JLS zauzimaju površinu od 1.175.917 ha ili 20.92% ukupnog kopnenog teritorija Republike Hrvatske.

2. Plaćanja u područjima sa značajnim prirodnim ograničenjima (ZPO)

Pod prirodnim ograničenjima smatraju se ograničenja vezana uz nepovoljne značajke agroekoloških čimbenika tla, klime i reljefa, odnosno izraženog nagiba terena.

Kod graničenja u području klime, na području Republike Hrvatske tri bitno različita čimbenika utječu na cirkulaciju atmosfere: utjecaj Jadranskog mora, utjecaj europskog kopna i utjecaj planinskih masiva Alpa i Dinarida te djelomično Karpata. Zbog tolikih različitosti, u Republici Hrvatskoj prema Köppenovoj podjeli klime postoji čak 19 varijanti.

Ograničenja vezana uz tlo, odnosno pedološka ograničenja, imaju općenito vrlo veliki nepovoljan utjecaj na poljoprivredu, a posebno na biljnu i stočarsku proizvodnju. Pri tome su posebno nepovoljna ograničenja kao što su slaba dreniranost tla, nepovoljna tekstura, stjenovitost, kamenitost i skeletnost tla, plitka ekološka dubina, jaka kiselost tla te slanost i alkalnost tla. Na nagnutim terenima (> 15%) poljoprivredna proizvodnja je otežana jer se ne može koristiti uobičajena mehanizacija, što ima za posljedicu povećanje troškova proizvodnje.

Ukupna površina područja s prirodnim ograničenjima iznosi 3.517.798 ha, odnosno 62,10% kopnenog teritorija Republike Hrvatske. Najveći dio područja s prirodnim ograničenjima (oko 72%) ima samo jedno ograničenje. Na nešto više od četvrtine površine (27%) postoje dva ograničenja, dok tri ograničenja postoje na samo 1% površina.

Nakon provedenog postupaka detaljnog ujednačavanja („Fine tuning“), u područja sa značajnim prirodnim

ograničenjima uključeno je 179 JLS-e od ukupno 555 JLS koliko ih ima u Republici Hrvatskoj (32,25% prema broju). Ove JLS zauzimaju površinu od 1.528.770 ha ili 27,2% ukupnog kopnenog teritorija Republike Hrvatske. Područja sa značajnim prirodnim ograničenjima podijeljena su na Jadransku i Kontinentalnu Hrvatsku.

3. Plaćanja u područjima s posebnim ograničenjima (PPO)

Uredbom (EU) br. 1305/2013, propisano je da ukupna površina područja s posebnim ograničenjima može iznositi maksimalno 10% u odnosu na ukupnu površinu države, a što bi u slučaju Republike Hrvatske iznosilo 565.940 ha (ili 5.659,4 km^2).

Područja s posebnim ograničenjima definiraju se kao posebnost svake države članice u područjima u kojima postoje otežani uvjeti za poljoprivrednu proizvodnju, plasman poljoprivrednih proizvoda i opasnosti od napuštanja poljoprivredne proizvodnje, pa i same depopulacije. U skladu s time, u područja s posebnim ograničenjima uvršteni su otoci i poluotok Pelješac zbog prometne izoliranosti, osobito u zimskim mjesecima, depopulacije, osobito na pučinskim otocima te velikih zahtjeva za prostorom za turističku namjenu koji dovodi do zapuštanja poljoprivrednog zemljišta.

Otoke te poluotok Pelješac, obilježava činjenica da su izolirani od kopna, da je prijevoz do kopna brodom skup i vremenski zahtjevan. Poljoprivrednu proizvodnju obilježavaju visoki troškovi proizvodnje (zbog povećanih troškova transporta potrebnih sirovina) te povećani troškovi transporta proizvedenih poljoprivrednih proizvoda do tržišta. Pored navedenog, otoke karakterizira i nedostatak radne snage. Zbog svega navedenog, na otocima kao i na poluotoku Pelješcu, prisutan je stalan trend napuštanja korištenja poljoprivrednog zemljišta u čije uređenje je najčešće uloženi višestoljetni rad ljudi s obzirom da je u ranijem razdoblju zemljište bilo osnovni resurs za održanje života na otocima. Zbog napuštanja korištenja poljoprivrednog zemljišta, na tim prostorima sve je veća opasnost od požara, stvaraju se neatraktivni krajobrazni vidici, smanjen je turistički potencijal takvih područja te se povećava degradacija suhozida koje predstavljaju specifična obilježja ljudske aktivnosti.

Ukupno je u područje s posebnim ograničenjima uključeno 119 JLS-e od ukupno 555 JLS koliko ih ima u Republici Hrvatskoj (21,44% prema broju). Te JLS zauzimaju površinu od 999.381 ha ili 17,78% ukupnog kopnenog teritorija Republike Hrvatske.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Korisnici: aktivni poljoprivrednici, upisani u Upisnik poljoprivrednika koji koriste zemljište upisano u ARKOD, a nalazi se u nekoj od JLS koja je označena kao područje s ograničenjima. Najmanje 50% površine ARKOD parcele mora biti u području koje je definirano kao područje s ograničenjem. Za ARKOD parcelu koja je registrirana kao krški pašnjak moguće je ostvariti potporu ako korisnik površinu održava napasivanjem s najmanje 0,3 UG/ha goveda, kopitara, ovaca i/ili koza po prihvatljivom hektaru krškog pašnjaka.

Uvjeti prihvatljivosti: poljoprivredno zemljište na kojem se provodi poljoprivredna proizvodnja registrirano je u ARKOD sustavu i označeno je kao područje s ograničenjima.

JLS se svrstava u gorsko planinsko područje ako se na više od 50% njezine površine nalaze ograničenja vezana uz nadmorsku visinu i nagib terena, prema sljedećim kriterijima:

-područja iznad visine 700 m n.m.

-područja između 500 i 700 m s nagibom većim od 15% i

-područja između 400 i 500 m s nagibom većim od 15% i vertikalnom raščlanjenošću terena.

JLS se svrstava u područje sa značajnim prirodnim ograničenjima ako na najmanje 60% površine korištenog poljoprivrednog zemljišta u odnosu na ukupnu površinu tog zemljišta ima ograničenja, koja su:

-Ograničena propusnost tla - područja koja su zasićena vodom tijekom značajnog dijela godine

-Nepovoljna tekstura i kamenitost - relativno obilje gline, mulja, pijeska, organske tvari i krupne frakcije

-Plitka ekološka dubina - dubina od površine tla do ujednačenog sloja stijene ili nepropusnog sloja

-Nepovoljna kemijska svojstva - prisutnost soli, pristupačnog natrija, prekomjerna kiselost

-Nagib - promjena nagiba s obzirom na planimetrijske udaljenosti.
JLS se svrstava u područje s posebnim ograničenjima ako se na više od 50% njezine površine iz koje su izuzeta šumska područja nalazi krš.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Korisnik je obvezan obavljati poljoprivrednu aktivnost na poljoprivrednoj površini. Za krški pašnjak moguće je ostvariti potporu ako korisnik parcelu održava napasivanjem s najmanje 0,3 UG/ha goveda, kopitara, ovaca i/ili koza po prihvatljivom hektaru krškog pašnjaka.

O.12 Koje je područje prihvatljivo?
☐Planinska područja (u skladu s člankom 32. stavkom 1. točkom (a) Uredbe (EU) br. 1305/2013)
☐Područja s prirodnim ograničenjima, osim planina (u skladu s člankom 32. stavkom 1. točkom (b) Uredbe (EU) br. 1305/2013)
☐Područja s ograničenjima specifičnima za određeno područje (u skladu s člankom 32. stavkom 1. točkom (c) Uredbe (EU) br. 1305/2013)
☑Sva područja s prirodnim ili drugim ograničenjima specifičnima za određeno područje

☐Ostalo

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)
nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Vrsta plaćanja
☑ jedinični trošak na temelju dodatnih troškova i gubitka prihoda
☐ uključen trošak transakcije
☐ jednokratno plaćanje
☐ jednokratni iznos

Opseg potpore na razini korisnika

Bespovratna sredstva potpore dodjeljuju se u obliku godišnjeg plaćanja po jedinici površine. Površine pod ugarom nisu prihvatljive.

Iznos potpore:
71.01.01. Gorsko planinska područja (GPP) - 190 EUR/ha
71.01.02. Područja sa značajnim prirodnim ograničenjima (ZPO) - 132 EUR/ha
71.01.03. Područja s posebnim ograničenjima (PPO) - 79 EUR/ha.

GPP – bez degresivnosti do 50 ha (190 EUR/ha)
50 - 100 ha degresivnost 50% (95 EUR/ha)
preko 100 ha degresivnost 90% (19 EUR/ha)

ZPO – bez degresivnosti do 20 ha (132 EUR/ha)
20 - 50 ha degresivnost 50% (66 EUR/ha)
50 - 100 ha degresivnost 85% (19,8 EUR/ha)
preko 100 ha degresivnost 90% (13,2 EUR/ha)

PPO – bez degresivnosti do 50 ha (79 EUR/ha)

50 - 100 ha degresivnost 50% (39,5 EUR/ha)
preko 100 ha degresivnost 90% (7,9 EUR/ha)

U slučaju nedostatnih sredstava iznos potpore se umanjuje podjednako svim korisnicima.

Metoda izračuna

Plaćanja za područja s prirodnim i posebnim ograničenjima računaju se kao razlika prihoda i troškova koja je rezultat usporedbe dohotka na područjima s prirodnim i posebnim ograničenjima s dohotkom na područjima bez ograničenja (bazni hektar).

Kod izračuna baznog dohotka po hektaru korištena je baza kalkulacija doprinosa pokriću na temelju kalkulacija Savjetodavne službe, koje su prema indeksima troškova, cijena i prinosa proširene za razdoblje 2014. - 2017. Kalkulacije su na nekoliko mjesta korigirane na temelju mišljenja eksperata za pojedina područja poljoprivrede. Za određivanje strukture proizvodnje korišteni su podaci iz ARKOD-a.

Metodologija izračuna visine potpore na gorsko planinskom području temelji se na izračunu razlike dohotka u području s ograničenjem (prema strukturi proizvodnje) i području izvan ograničenja (bazni hektar). Osim anketom prikupljenih podataka, u izračunu potpore korištene su kalkulacije izrađene u razdoblju od 2015. godine naovamo, a vezano uz mjere iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. Agroekološki uvjeti na GPP području utječu na strukturu proizvodnje (prevladavaju livade i krški pašnjaci), na proizvodnju (niži prinosi kod žitarica za 20%) i veće troškove mehanizacije. Niži su troškovi vezani uz prinos (npr., manji broj otkosa i strojnog rada na prikupljanju sijena), a veći su troškovi strojnog rada (troškovi su uvećani za 20%) kod proizvodnje zbog nagiba terena.

Kod izračuna potpore u područjima s prirodnim ograničenjima napravljen je izračun za Jadransku Hrvatsku i Kontinentalnu Hrvatsku. Razlogu tome je problem određivanja dominantnog prirodnog ograničenja i njegovog utjecaja na proizvodnju te velike razlike u strukturi proizvodnje.

U Jadranskoj Hrvatskoj kod izračuna visine potpore uspoređen je dohodak na baznom hektaru u Jadranskoj Hrvatskoj i dohodak na hektaru područja s prirodnim ograničenjem na istom području. U strukturi JLS na kojima postoje prirodna ograničenja, na području Jadranske Hrvatske prevladavaju krški pašnjaci i maslinici. Izračun dohotka za masline u području s ograničenjima temelji se na ekstenzivnom nasadu s manjim sklopom i nižim prinosom (prinos je umanjen za 25%). U Jadranskoj Hrvatskoj nije utvrđen dominantan ograničavajući čimbenik, ali je djelovanje prirodnih ograničenja očito uvidom u strukturu poljoprivredne proizvodnje na području s i području bez prirodnih ograničenja.

U Kontinentalnoj Hrvatskoj izračun visine potpore napravljen je na način da je od dohotka na baznom hektaru oduzet dohodak na hektaru prema strukturi na području s prirodnim ograničenjima. Dohodak na području s ograničenjem izračunat je na način da su prinos i troškovi mehanizacije prilagođeni s obzirom na dominantno ograničenje, a to je slaba dreniranost tla koja prevladava s udjelom od 56%. Prinos je umanjen za 15%, a troškovi mehanizacije uvećani za 15% u odnosu na bazni hektar.

Kod područja s posebnim ograničenjima u izradi kalkulacija za bazno područje korišteni su podaci o strukturi proizvodnje u JLS u kojima je krš prevladavajući kriterij za određivanje područja s ograničenjima. U uvjetima krša uspoređivan je dohodak za iste strukture proizvodnje, pri čemu je na području s posebnim ograničenima zbog izraženog ograničenja krša povećan trošak mehanizacije za 25%, a na temelju prihvaćenog pristupa i iskustava iz proteklog programskog razdoblja. U strukturi proizvodnje izračun dohotka za pašnjak temelji se na proizvodnosti mediteranskog pašnjaka.

Dodatno pojašnjenje

.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☐ Da ☑ Ne ☐ Mješovito

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

nije primjenjivo

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 13 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se dodjeljuje poljoprivrednicima koji se bave poljoprivrednom aktivnošću na područjima koja imaju različita prirodna ograničenja. U skladu s točkom 13. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a, područja za koja je utvrđena ova potpora definirana su pravilnikom temeljem objektivnih kriterija te je predviđena degresivnost u plaćanjima kako je opisano ranije. Iznos potpore je određen na temelju gubitka prihoda i povećanih troškova u odnosu na područja na kojima takva ograničenja nisu prisutna te nije povezana s vrstom i obujmom proizvodnje ili cijenom proizvoda.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
71.01.01. - Plaćanja u gorsko planinskim područjima (GPP)	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.4; R.7	Ne
71.01.02. - Plaćanja u područjima sa značajnim prirodnim ograničenjima (ZPP)	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.4; R.7	Ne
71.01.03. - Plaćanja u područjima s posebnim ograničenjima (PPO)	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.4; R.7	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

71.01.01. - Plaćanja u gorsko planinskim područjima (GPP)

Prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju potpore koja je u razdoblju 2018-2020 isplaćena za ovu intervenciju uzevši u obzir degresivnost koja će se primjenjivati od 2023. godine. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

71.01.02. - Plaćanja u područjima sa značajnim prirodnim ograničenjima (ZPP)

Prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju potpore koja je u razdoblju 2018-2020 isplaćena za ovu intervenciju uzevši u obzir degresivnost koja će se primjenjivati od 2023. godine. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

71.01.03. - Plaćanja u područjima s posebnim ograničenjima (PPO)

Prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju potpore koja je u razdoblju 2018-2020 isplaćena za ovu intervenciju uzevši u obzir degresivnost koja će se primjenjivati od 2023. godine. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
71.01.01. - Plaćanja u gorsko planinskim područjima (GPP) (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		111,00	111,00	111,00	111,00	111,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								

	O.12 (jedinica: Hektari)		96.254,57	96.254,57	86.254,57	86.254,57	86.254,57		**Zbroj:** 451.272,85 **Maks.:** 96.254,57
71.01.02. - Plaćanja u područjima sa značajnim prirodnim ograničenjima (ZPP) (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		64,00	64,00	99,29	99,29	99,29		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.12 (jedinica: Hektari)		467.436,28	467.436,28	301.313,34	301.313,34	301.313,34		**Zbroj:** 1.838.812,58 **Maks.:** 467.436,28
71.01.03. - Plaćanja u područjima s posebnim ograničenjima (PPO) (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		44,00	44,00	48,00	48,00	48,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.12 (jedinica: Hektari)		48.564,81	48.564,81	67.611,92	67.611,92	67.611,92		**Zbroj:** 299.965,38 **Maks.:** 67.611,92
UKUPNO	O.12 (jedinica: Hektari)		612.255,70	612.255,70	455.179,83	455.179,83	455.179,83		**Zbroj:** 2.590.050,89 **Maks.:** 612.255,70
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		42.737.031,25	42.737.031,25	42.737.031,25	42.737.031,25	42.737.031,25		213.685.156,25
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		34.189.625,00	34.189.625,00	34.189.625,00	34.189.625,00	34.189.625,00		170.948.125,00

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

ASD(72) - Ograničenja specifična za određeno područje koja proizlaze iz određenih obveznih zahtjeva

72.01. - Potpora za ograničenje u gospodarenju šumama (NATURA 2000, NKS)

Oznaka intervencije (država članica)	72.01.
Naziv intervencije	Potpora za ograničenje u gospodarenju šumama (NATURA 2000, NKS)
Vrsta intervencije	ASD(72) - Ograničenja specifična za određeno područje koja proizlaze iz određenih obveznih zahtjeva
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.13. Broj hektara za koje se prima potpora u okviru mreže Natura 2000 ili Direktive 2000/60/EZ
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Da Sustav popusta za ekosheme: Ne LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji
SO6 Doprinos zaustavljanju i smanjenju gubitka bioraznolikosti, jačanje usluga ekosustava i očuvanje staništa i krajobraza

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
01	Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku	Visok	Da
10	Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genskih resursa	Srednji	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.7 Postotak dodatne potpore po hektaru na područjima s većim potrebama (u odnosu na prosjek)

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Zbog usklađivanja Zakona o zaštiti prirode (ZZP) s pravnom stečevinom Europske Unije, a naročito implementacijom Uredbe o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže, primjenom obveze očuvanja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova sukladno Nacionalnoj klasifikaciji staništa i ostalih uvjeta zaštite prirode koji proizlaze iz ZZP-a, postavljaju se dodatni zahtjevi i za održivo i potrajno gospodarenje šumama stoga je kroz adekvatne potpore nužno nadoknaditi gubitke

koji proizlaze iz navedenih dodatnih zahtjeva.

Površina šuma u ekološkoj mreži Natura 2000 iznosi gotovo 50% tj. 1,2 mil. ha. Većina tog područja je zaštićena s ciljem očuvanja vrsta koje su zbog ekoloških zahtjeva vezane za šumska staništa, a dio površina je zaštićen radi očuvanja šumskih stanišnih tipova. Za očuvanje tih ciljnih vrsta propisane su mjere koje postavljaju dodatne zahtjeve u tradicionalnom održivom i prirodi bliskom gospodarenju šumama kakvo se već duže od 250 godina provodi u RH. Dosadašnje gospodarenje šumama u RH pridonijelo je njihovoj izuzetnoj očuvanosti i prirodnosti te samim tim stvorilo uvjete za opstanak svih drugih vrsta koje ovise o šumskim staništima. Provedba mjera očuvanja propisuje se kroz šumsko gospodarske planove čime postaju obavezne za sve vlasnike. Gubici prihoda koje uzrokuju mjere očuvanja potvrđeni su i u Prioritetnom akcijskom okviru (PAO - PAF), koji je predvidio značajna sredstva za kompenzaciju vlasnicima. EU strategija za bioraznolikost postavlja visoke ambicije pred šumarstvo i na šumi bazirane sektore u područjima gdje je dosadašnjim održivim i prirodi bliskim gospodarenjem očuvana ukupna bioraznolikost u šumskim ekosustavima, kao što je to primjer u RH.

Uključenjem gotovo 50% šuma u Natura 2000 područja pojavili su se dodatni troškovi/gubici koji je nužno kompenzirati kako bi šumoposjednici mogli zadržati prakse i povećati interes za održivo gospodarenje šumama i održavanje bioraznolikosti.

Intervencija je novo utemeljena i prvi put se provodi u nacionalnom Strateškom planu, a obuhvaća šume i šumska zemljišta u obuhvatu područja ekološke mreže Natura 2000 i područjima obuhvaćenim ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima sukladno Nacionalnoj klasifikaciji staništa, odnosno svim područjima koja doprinose provedbi čl. 10. Uredbe 92/437 EEC.

Kriteriji odabira za ovu intervenciju bit će izrađeni u skladu s člankom 79. Uredbe (EU) 2021/2115 i Prilogom I. Uredbe (EU) 2021/2289. Kriteriji odabira imaju za cilj osigurati jednako postupanje prema podnositeljima prijave, učinkovitije korištenje financijskih sredstava i usmjeravanje potpore u skladu sa svrhom intervencije.

Načela odabira koja se mogu koristiti u ovoj intervenciji su:

- vlasništvo – privatni ili javni šumoposjednik
- veličina šumoposjeda pod režimom ograničenja.

Pravilnikom mogu biti propisani dodatni kriteriji odabira.

Poveznice na druga zakonodavstva:

- Zakon o zaštiti prirode („Narodne novine“, br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19) i Zakon o šumama („Narodne novine“, br. 68/18, 115/18, 98/19, 32/20 i 145/20).

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Uvjeti prihvatljivosti korisnika: prihvatljivi korisnici su šumoposjednici čije se površine nalaze u obuhvatu ekološke mreže Natura 2000 Republike Hrvatske. Navedene potpore prihvatljive su ukoliko su i navedene mjere propisane i ugrađene u šumskogospodarske planove koji se za takva područja donose uz prethodnu suglasnost ministarstva nadležnog za poslove zaštite prirode.

Za šume i šumsko zemljište mora biti izrađen šumskogospodarski plan, sukladno Zakonu o šumama, u kojem su za svaki odjel/odsjek, koji obuhvaćaju više katastarskih čestica, navedene mjere očuvanja sukladno izdanim Uvjetima zaštite prirode. Propisane mjere predstavljaju obavezu za šumoposjednike, a njihova provedba izlazi iz okvira normalnog gospodarenja te zahtjeva dodatne troškove te uzrokuje gubitak prihoda.

Potpora iz ove intervencije dodjeljuje se godišnje po hektaru šume u području Natura 2000 određena prema Direktivama 92/43/EEZ i 2009/147/EZ u svrhu naknade korisnicima za dodatne troškove i izgubljen prihod vezano uz provođenje istih.

	EUR/ha/god.

Tip šume	10 m^3/ha	15 m^3/ha	3% mrtvo drvo	„no-management“
Hrast	250	320	150	300
Bukva	150	190	150	300
Jela	160	220	150	300

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Korisnik je u obvezi provoditi mjere očuvanja propisane planom upravljanje za zaštićena područja NATURA 2000.

O.13 Koje je područje prihvatljivo?

☐Poljoprivredna površina u mreži Natura 2000

☑Šumsko područje u mreži Natura 2000

☐Ostala razgraničena zaštićena prirodna područja s ograničenjima u pogledu okoliša koja se primjenjuju na poljoprivrednu proizvodnju ili šume, a koja pridonose provedbi članka 10. Direktive 92/43/EEZ

☐Poljoprivredne površine obuhvaćene planovima upravljanja riječnim slivovima (Okvirna direktiva o vodama)

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

Popis relevantnih GAEC-a i SMR-a

Oznaka	**Opis**

Popis relevantnih obveznih nacionalnih standarda

Nije primjenjivo.

Poveznica između GAEC-a, SMR-a i nacionalnih standarda te intervencije

Nije primjenjvo.

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Vrsta plaćanja

☑ jedinični trošak na temelju dodatnih troškova i gubitka prihoda

☐ uključen trošak transakcije

☐ jednokratno plaćanje

☐ jednokratni iznos

Opseg potpore na razini korisnika

Naknada za ograničenja po tri glavna tipa šuma dana je po osnovi uskrate za 10m³ i 15m³, te za kategoriju ostavljanja 3% mrtvog drva koje predstavljaju tri glavne mjere očuvanja bioraznolikosti koja obuhvaćaju gospodarske, odnosno šume kojima se održivo gospodari.

U zaštićenim područjima u kategoriji Nacionalni park zabranjene su sve gospodarske aktivnosti te se u njima provodi tzv. „no-management“.

Izračun kompenzacijskih mjera:

	EUR/ha/god			
Tip šume	10m3/ha	15m3/ha	3% mrtvo drvo	„no-management“
hrast	250	320	150	300
bukva	150	190	150	300
jela	160	220	150	300

Metoda izračuna

Ograničenja za šumoposjednike su obvezatna/obligatorna i proizlaze iz obveza o zaštiti prirode propisanih

u šumskogospodarskim planovima. Ista se temelje na važećem Zakonu o zaštiti prirode (ZZP) („Narodne novine“, br. 80/13, 15/18, 14/19, 127/19) iz kojeg proizlaze odredbe o provedbi Uredbe o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže („Narodne novine“, br. 80/19) te očuvanja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova sukladno Nacionalnoj klasifikaciji staništa i ostalih uvjeta zaštite prirode koji proizlaze iz ZZP-a.

Posljedice provedbe zakonskih obveza i iz njih propisanih dodatnih zahtjeva na nacionalnoj i EU razini negativno se očituju kroz neplanirane dodatne troškove i izgubljeni prihod šumoposjednika u održivom gospodarenju šumama zbog administrativno-legislativnih ograničenja na nacionalnoj i/ili EU razini. Stoga su izgubljena dobit i dodatni troškovi postavljeni kao primarni parametri u izračunu kompenzacijskih mjera/troškova za održivo gospodarenje šumama na Natura 2000 područjima, a direktna poveznica i ishodište u planiranju izračuna troškova/naknada šumoposjednicima za uskrate su *Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta ptica u područjima u područjima ekološke mreže* („Narodne novine“, br. 80/13, 15/18, 14/19, 127/19) i radni prijedlog *Pravilnika o mjerama očuvanja vrsta i staništa* čije se odredbe već ugrađuju u nove šumskogospodarske planove.

Rezultat izračuna je iskazan kao sveukupna godišnja naknada iskazana u EUR/ha za šumsku površinu (tipove šuma) na koju se odnosi mjera očuvanja/ograničenje.

S obzirom da se direktan izgubljeni prihod šumoposjednika/uskrate iskazuje vrijednošću neužitih m³ drvne sirovine, za metodološki opis izračuna naknada za ograničenja uspoređene su prosječne cijene drvne sirovine po m³ javnog poduzeća Hrvatske šume d.o.o. koje gospodari državnim šumama s cijenom drvne sirovine po m³ koju na tržištu postižu privatni šumovlasnici.

Na prvi ulaz kalkulacije prosječne cijene drvnog sortimenta/m³ pridobivenog iz državnog i privatnog sektora (aritmetička sredina) pridodana su i izračunata druga dva ulaza - prosječna cijena rada *(„radniko“*-dan) i cijena ostalog troška (prijevoz, potrošni materijal, dnevnica, obilježba/prstenovanje i dr.) radnika u državnom i privatnom sektoru. Na taj je način dobiven izračun prosječne cijene/m³ za glavne šumske vrste drveća – bukvu, hrast i jelu te se isti može prikazati kao temeljna ulazna jedinica obračuna naknade za ograničenja iskazana u EUR/ha.

Dodatno pojašnjenje

Nije primjenjivo.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☑ Da ☐ Ne ☐ Mješovito

Objašnjenje pomoćnih djelatnosti izvan područja primjene čl. 42. UFEU-a

Za potpore koje su izvan područja primjene članka 42. TFEU kao što je šumarstvo primijeniti će se pravila o državnim potporama.

Vrsta instrumenta državne potpore koji se upotrebljava za poravnanje:

☐ Obavijest ☐ Uredba o općem skupnom izuzeću (GBER) ☑ Uredba o skupnom izuzeću u sektoru poljoprivrede (ABER) ☐ de minimis

Broj predmeta državne potpore

SA.115577

Dodatne informacije:

☐ Država članica još nije odabrala instrument(e) i navela je alternative. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja na snagu poravnanja odabranog instrumenta. ☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, ali poravnanje još nije dobiveno. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja poravnanja na snagu.

☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, poravnanje je dobiveno i naveden je broj državne potpore, GBER ili ABER

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

nije primjenjivo

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 12 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku plaćanja radi nadoknade troškova ili gubitaka nastalih u šumarstvu radi provedbe obveza koje proizlaze iz zakonodavstva o zaštiti prirode. Strateški plan definira uvjete I postupanja korisnika kako bi stekli pravo na potporu u okviru intervencije, u skladu s točkom 12. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
72.01.01. - Potpore za ograničenje u gospodarenju šumama	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.7	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

72.01.01. - Potpore za ograničenje u gospodarenju šumama

Jedinični iznos uzet je kao procijenjeni prosječni iznos po hektaru (223 EUR/ha godišnje) s obzirom na kalkulacije prema vrsti (bukva, hrast i jela) bazirane na prosječnoj cijeni drvnog sortimenta/m³ pridobivenog iz državnog i privatnog sektora (aritmetička sredina) te prosječnoj cijeni rada („radni“ dan) i cijeni ostalog troška (prijevoz, potrošni materijal, dnevnica, obilježba/prstenovanje i dr.) radnika u državnom i privatnom sektoru, u skladu s člankom 83.2.d Uredbe 2021/2115.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
72.01.01. - Potpore za ograničenje u gospodarenju šumama (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)			223,00	223,00	223,00	223,00	223,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.13 (jedinica: Hektari)			3.768,29	3.768,29	3.768,29	3.768,29	3.768,29	**Zbroj:** 18.841,45 **Maks.:** 3.768,29
UKUPNO	O.13 (jedinica: Hektari)			3.768,29	3.768,29	3.768,29	3.768,29	3.768,29	**Zbroj:** 18.841,45 **Maks.:** 3.768,29
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)			840.472,44	840.472,44	840.472,44	840.472,44	840.472,44	4.202.362,20
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)			672.377,95	672.377,95	672.377,95	672.377,95	672.377,95	3.361.889,75

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje

73.01. - Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš

Oznaka intervencije (država članica)	73.01.
Naziv intervencije	Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.21. Broj operacija ili jedinica neproduktivnih ulaganja na poljoprivrednom gospodarstvu obuhvaćenih potporom
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Da Sustav popusta za ekosheme: Ne LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na području cijele Republike Hrvatske (NUTS 1), osim sljedećih ulaganja:

- ulaganja u građenje terasastih parcela ili suhozida se provodi na području gdje su terasaste parcele ili suhozidi tradicionalno prisutni (Dubrovačko-neretvanska, Istarska, Ličko-senjska, Splitsko-dalmatinska, Šibensko-kninska, Primorsko-goranska i Zadarska županija).

- ulaganja u kupnju električnog pastira ili autohtonog pastirskog psa (tornjak ili hrvatski ovčar) provodi se isključivo na području rasprostranjenosti velikih zvijeri prema popisu administrativnih jedinica

- ulaganja u gradnju novih nastambi za stoku provodi se na području rasprostranjenosti velikih zvijeri

- ulaganje u sadnju novih i obnovu postojećih drvoreda topola za zlatovranu (*Coracias garrulus*) provodi se na na staništima koja nastanjuje zlatovrana, a nalaze se na području ekološke mreže Natura 2000.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO5 Poticanje održivog razvoja i učinkovitog upravljanja prirodnim resursima kao što su voda, tlo i zrak, među ostalim smanjenjem ovisnosti o kemijskim sredstvima
SO6 Doprinos zaustavljanju i smanjenju gubitka bioraznolikosti, jačanje usluga ekosustava i očuvanje staništa i krajobraza

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
12	Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja	Slab	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.17 Površina za koju je dodijeljena potpora za pošumljavanje, poljoprivredno-šumarsku obnovu, uključujući raščlambe
R.26 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za proizvodna i neproizvodna ulaganja u okviru ZPP-a koja je povezana s brigom za prirodne resurse
R.32 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za ulaganja u okviru ZPP-a koja pridonosi bioraznolikosti

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Neproizvodna ulaganja predstavljaju investicije koje ne dovode do povećanja prihoda na gospodarstvu niti povećavaju vrijednost samog gospodarstva, ali ostvaruju pozitivan utjecaj na okoliš.

Cilj ove intervencije je sačuvati krajobrazna obilježja, revitalizirati staništa, ukloniti invazivne vrste na poljoprivrednim zemljištima, zaštiti domaće životinje na područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri i otoka (SO6) te dodatno osigurati zaštitu od erozije izgradnjom suhozida i terasa te sadnjom živica (SO5). Intervencija je u skladu s potrebom 12 Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednog krajobraza i krajobraznih obilježja i potrebom 9 Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u tlu, a uključuje 10 vrsta ulaganja:

1. Ulaganje u građenje terasastih parcela
2. Ulaganje u građenje vanjskih suhozida
3. Ulaganje u sadnju živica
4. Uklanjanje invazivnih stranih vrsta s poljoprivrednog zemljišta na jednokratnoj osnovi
5. Kupnja električnog pastira s pripadajućom opremom u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri i otoka
6. Kupnja autohtonog pastirskog psa (tornjak ili hrvatski ovčar) u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri i otoka
7. Ulaganje u izgradnju novih i obnovu postojećih (jednostavnih) nastambi za stoku u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri
8. Obnova staništa važnih za očuvanje bioraznolikosti na poljoprivrednom zemljištu koje nije održavano u skladu s dobrom poljoprivrednom praksom s obzirom na vrstu uporabe
9. Ulaganje u obnovu zapuštenih lokvi za napajanje stoke
10. Ulaganje u sadnju novih i obnovu postojećih drvoreda topola za zlatovranu (*Coracias garrulus*).

Ulaganja na području velikih zvijeri odnose se na područja na kojima obitavaju vuk, ris i medvjed. U Republici Hrvatskoj vuk, ris i smeđi medvjed su strogo zaštićene vrste na temelju Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“, br. 80/13, 15/18, 14/19, 127/19) i Pravilnika o strogo zaštićenim vrstama („Narodne novine“, br. 144/13 i 73/16).

Navedena ulaganja su prioritetne mjere u Prioritetnom akcijskom okviru (PAO) za mrežu Natura 2000 u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2021. - 2027. godine („Narodne novine“, br. 54/22).

Nakon završetka ulaganja u građenje suhozida i sadnju živica, korisnici su obvezni nastaviti održavanje istih kroz intervenciju 70.07. Očuvanje obilježja krajobraza.

Provedba intervencije usko je povezana s uslugama koje su na raspolaganju kroz intervenciju 78.01. Potpora prenošenju znanja i 78.02. Potpora za pružanje savjetodavnih usluga. Konstantna izobrazba i informiranost korisnika od velike su važnosti za uspješnu provedbu ove intervencije.

Kriteriji odabira za ovu intervenciju bit će izrađeni u skladu s člankom 79. Uredbe (EU) 2021/2115 i Prilogom I. Uredbe (EU) 2021/2289. Kriteriji odabira imaju za cilj osigurati jednako postupanje prema podnositeljima prijave, učinkovitije korištenje financijskih sredstava i usmjeravanje potpore u skladu sa svrhom intervencije.

Načela odabira koja se mogu koristiti u ovoj intervenciji su:

- ulaganje u području s prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima
- ulaganje u NATURA 2000 području
- uključenost u neku od poljoprivredno - okolišnih mjera
- uključenost u LIFE projekt
- indeks razvijenosti JLS-a
- područja pod čestim napadima velikih zvijeri.

Odbor za praćenje daje mišljenje o prijedlogu kriterija odabira u skladu s člankom 124. Uredbe (EU) 2021/2115.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Uvjeti prihvatljivosti korisnika:

·poljoprivredna gospodarstva upisana u Upisnik poljoprivrednika

·javne ustanove i tijela, uključujući javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima i/ili drugim zaštićenim dijelovima prirode (Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ne smatraju se javnim tijelima s obzirom da iste ne mogu ispuniti obvezu evidentiranja zemljišta na kojem se provodi ulaganje u ARKOD sustav)

·udruge koje se bave zaštitom i očuvanjem materijalnih i kulturnih dobara te zaštitom okoliša i prirode, registrirane u skladu s nacionalnim zakonodavstvom.

Uvjeti prihvatljivosti projekta:

·ulaganje mora biti u skladu s prostornim planom jedinice lokalne samouprave na kojoj se provodi ulaganje i ne smije imati značajan negativan utjecaj na okoliš i/ili ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže i/ili na zaštićene dijelove prirode

·mjesto ulaganja mora biti na zemljištu koje se koristi ili se koristilo u poljoprivredne svrhe

·korisnici koji obnavljaju staništa važna za očuvanje bioraznolikosti koja se nalaze na poljoprivrednom zemljištu koje nije održavano u skladu s dobrom poljoprivrednom praksom moraju prije zadnje isplate, u skladu s pravilima uvjetovanosti, zadovoljavati minimalne uvjete upravljanja na poljoprivrednom zemljištu

·korisnik mora imati podmirene, odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu Republike Hrvatske

·poduzetnik u teškoćama nije prihvatljiv korisnik u okviru ove intervencije.

Specifični uvjeti prihvatljivosti:

·izgradnja terasa - ulaganje je moguće na području županija gdje su terase tradicionalno prisutne (Dubrovačko - neretvanska, Istarska, Ličko - senjska, Splitsko - dalmatinska, Šibensko - kninska, Primorsko - goranska i Zadarska županija), uz podupiranje zemljišta suhozidima, biljnim materijalom ili nekim drugim prirodnim materijalima iz neposredne okolice

·podizanje suhozida - ulaganje je moguće na području županija gdje su suhozidi tradicionalno prisutni (Dubrovačko - neretvanska, Istarska, Ličko - senjska, Splitsko - dalmatinska, Šibensko - kninska, Primorsko - goranska i Zadarska županija)

·sadnja živice - živica se treba sastojati od minimalno tri različite zavičajne vrste koje će biti propisane u nacionalnom provedbenom aktu

·uklanjanje invazivnih stranih vrsta s poljoprivrednog zemljišta - ulaganje je moguće ako je više od 50% prijavljene zarasle površine na ARKOD parceli ili katastarskoj čestici zaraslo invazivnom stranom vrstom (žljezdasti pajasen (*Ailanthus altissima* (Mill.) *Swingle*), čivitnjača (*Amorpha fruticosa* L.), dvornici (*Reynoutria spp*.), bagrem (*Robinia pseudoacacia* L.))

·nabava električnog pastira s pripadajućom opremom i/ili autohtonog pastirskog psa (tornjak ili hrvatski ovčar) – potporu mogu ostvariti poljoprivredna gospodarstva koja se bave stočarskom proizvodnjom na području rasprostranjenosti velikih zvijeri i otoka. Pas tornjak ili hrvatski ovčar mora biti iz legla registriranog uzgajivača i imati rodovnicu (rodovni list) izdanu od strane ovlaštene institucije, Hrvatskog kinološkog saveza ili druge članice međunarodne kinološke organizacije (FCI).

·Izgradnja novih i obnova postojećih jednostavnih nastambi za stoku prihvatljiva je ukoliko je lokacija ulaganja u dodiru s poljoprivrednim zemljištem korisnika koje se koristi za ispašu stoke i koje je registrirano u ARKOD sustavu kao krški pašnjak, livada ili pašnjak na područjima prirodne rasprostranjenosti velikih zvijeri definiranim u službenim izvješćima o stanju populacije vuka i risa kao i u usvojenom Planu upravljanja smeđim medvjedom. Popis administrativnih jedinica biti će naveden u nacionalnom provedbenom aktu.

·obnavljanje staništa važnih za očuvanje bioraznolikosti na poljoprivrednom zemljištu koje nije održavano u skladu s dobrom poljoprivrednom praksom s obzirom na vrstu uporabe - ulaganje je moguće na poljoprivrednom zemljištu vrste uporabe pašnjak, livada, ekstenzivni voćnjak, ekstenzivni maslinik i/ili trajni nasad ljekovitog, aromatičnog ili medonosnog bilja koje je zaraslo ili je u procesu zarastanja, a potrebno je obnoviti stanište i ukloniti grmlje i drugo drvenasto raslinje.

·obnova zapuštenih lokvi za napajanje stoke - ulaganje je moguće na području gdje se uzgaja stoka ako su na površini prisutne zarasle ili zapuštene lokve. Lokva je ograničeno vodeno stanište nastalo prirodno ili

ljudskom aktivnošću s dnom od prirodnog materijala.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Vrste ulaganja:

73.01.01. Ulaganje u građenje terasastih parcela

U Republici Hrvatskoj se većina terasa nalazi u mediteranskom području, građena je u tehnici suhozida i zajedno s ostalim suhozidima snažno karakterizira krajobraz. Ulaganje se provodi na zaravnjenim i stepenasto modeliranim parcelama na padinama, s ciljem njihovog privođenja poljoprivrednoj kulturi. Podupora terasa izvodi se suhozidom, biljnim materijalom ili nekim drugim prirodnim materijalom iz neposredne okoline.

Nekada je održavanje terasa bilo dio uobičajenog posla zemljoradnika, međutim danas su one općenito zapuštene i dobrim dijelom oštećene djelovanjem vegetacije, ljudi i životinja, dok se na novo iskrčenim lokalitetima terasiranje provodi samo iznimno. Na međunarodnoj razini, terasirani krajobrazi prepoznati su kao iznimni primjeri kulturnih krajobraza te je potvrđena njihova uloga u unaprjeđenju karakteristika tla i bioraznolikosti lokaliteta na kojemu su prisutne.

73.01.02. Ulaganje u građenje vanjskih suhozida

Kao obilježje krajobraza suhozidi snažno karakteriziraju mediteranski pojas Republike Hrvatske, a kao okolišni element imaju ulogu u unaprjeđenju mikroklimatskih karakteristika i bioraznolikosti lokaliteta na kojem se nalaze. Ulaganje obuhvaća izgradnju novih ili rekonstrukciju postojećih suhozida, od neobrađenog ili minimalno obrađenog kamena, podignutih rukom, bez dodatnog vezivnog materijala.

Nekada je održavanje suhozida bilo dio uobičajenog posla stočara i zemljoradnika, međutim danas su suhozidi općenito zapušteni i dobrim dijelom oštećeni, a nije rijetkost ni dodavanje žičanih ograda na urušene dijelove suhozida. Suhozidi pružaju vrijedna utočišta za razne biljne i životinjske vrste, kao što su gušteri, žabe, pčele i razni rijetki kukci.

73.01.03. Ulaganje u sadnju živica

Uloga živica u ruralnom prostoru je višestruka. Definiraju granice zemljišta i vlasništva, čine fizičku barijeru koja regulira kretanje životinja i ljudi, sprečavaju eroziju tla, služe kao zaštita od vjetra, rezervoari su vlage i vode, odnosno smanjuju isparavanje vode. Pridaje im se i visoka ekološka vrijednost jer predstavljaju poluprirodna staništa za razne biljke i životinje, a služe i kao koridori za kretanje divljih životinja.

Ulaganje obuhvaća sadnju višegodišnjih zavičajnih vrsta raslinja (od kojih pojedina vrsta mora biti zastupljena s najmanje 20%) u isprekidanom dvostrukom redu, uz prosječan razmak sadnje od 40 cm (šest biljaka na dužni metar).

Živice su usko povezane s tradicijskim poljoprivrednim aktivnostima (ispaša, obrada tla, održavanje zemljišta), a mjestimice su se razvile kao specifične, lokalno prepoznatljive, nerijetko stare tradicijske poljoprivredne prakse, zbog čega predstavljaju važan element kulturne baštine. Može ih se naći u svim regijama Republike Hrvatske: središnjoj kontinentalnoj Hrvatskoj, u Slavoniji u pobrđima, ali i ravnici Istre pa i krškim primorskim krajevima gdje rjeđe dolaze samostalno, a češće u kombinaciji sa suhozidima.

73.01.04. Uklanjanje invazivnih stranih vrsta s poljoprivrednog zemljišta na jednokratnoj osnovi

Strana vrsta podrazumijeva biljnu vrstu za koju je utvrđeno da njezino unošenje ili širenje ugrožava ili štetno utječe na bioraznolikost i povezane usluge ekosustava u skladu s posebnim propisima. Ulaganje obuhvaća uklanjanje ovih invazivnih vrsta: žljezdasti pajasen (*Ailanthus altissima* (Mill.) *Swingle*), čivitnjača (*Amorpha fruticosa* L.), dvornici (*Reynoutria spp*.) i bagrem (*Robini*a *pseudoacacia* L.). Sve navedene vrste su višegodišnje drvenaste vrste široko rasprostranjene u ruralnim i urbanim područjima Republike Hrvatske.

Na globalnoj razini invazivne vrste druga su najveća prijetnja bioraznolikosti. Glavna značajka invazivnih vrsta je sposobnost brzog razmnožavanja. Osim što se razmnožavaju sjemenom kojeg proizvode u obilju, često su prisutni različiti oblici vegetativnog razmnožavanja pa ove vrste postižu veliku gustoću u kratkom vremenskom razdoblju.

73.01.05. Kupnja električnog pastira s pripadajućom opremom u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri i otoka

Uporaba električne ograde jedan je od najučinkovitijih načina čuvanja stoke od napada vukova i ostalih velikih zvijeri. Ulaganje uključuje kupnju električnog pastira i pripadajuće opreme.

Električna ograda se postavlja oko mjesta na kojem stoka pase preko dana, odnosno oko torova za noćno držanje stoke ili oko pčelinjaka. Električni impulsi koji prolaze kroz ogradu predstavljaju neugodan šok za životinju koja dodirne ogradu, ali joj ne ugrožava život. Nakon prvog neugodnog iskustva životinje upamte dodir električne ograde i više joj se ne približavaju.

73.01.06. Kupnja autohtonog pastirskog psa (tornjak ili hrvatski ovčar) u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri i otoka

Pastirski pas je nužan u područjima gdje se učestalo pojavljuju vukovi. Školovani ovčarski pas treba biti osposobljen za tjeranje i okupljanje stoke bez uznemiravanja. Ulaganje u kupnju autohtonog pastirskog psa odnosi se na kupnju šteneta ne starijeg od tri mjeseca, pasmine tornjak ili hrvatski ovčar, koji mora biti iz legla registriranog uzgajivača i imati rodovnicu (rodovni list) izdanu od strane ovlaštene institucije, Hrvatskog kinološkog saveza ili druge članice međunarodne kinološke organizacije (FCI).

73.01.07. Ulaganje u izgradnju novih i obnovu postojećih (jednostavnih) nastambi za stoku u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri

Nastambe su namijenjene sklanjanju životinja i zaštiti od napada velikih zvijeri za vrijeme ispaše, stoga je dozvoljena njihova gradnja samo na poljoprivrednom zemljištu koje se koristi za ispašu stoke. Ulaganje se odnosi na izgradnju nove i obnovu postojeće jednostavne nastambe s tri puna zida s nadstrešnicom i pripadajućim oborom koji je povezan s nastambom.

73.01.08. Obnova staništa važnih za očuvanje bioraznolikosti na poljoprivrednom zemljištu koje nije održavano u skladu s dobrom poljoprivrednom praksom s obzirom na vrstu uporabe

Tradicionalni sustavi poljoprivredne proizvodnje nižeg intenziteta koji imaju veliku ulogu u očuvanju visoke prirodne vrijednosti postupno nestaju, a napušteno poljoprivredno zemljište često se zamjenjuje manje raznolikom šumskom vegetacijom.

Ulaganje se odnosi na postupke kojima se zapuštenom i neodržavanom poljoprivrednom zemljištu (travnjacima, pašnjacima, krškim pašnjacima, livadama, ekstenzivnim voćnjacima, ekstenzivnim maslinicima, trajnim nasadima ljekovitog, aromatičnog i/ili medonosnog bilja) obnavlja travnjačko stanište, a uključuje uklanjanje zeljaste višegodišnje vegetacije, grmlja i drugog drvenastog raslinja.

73.01.09. Ulaganje u obnovu zapuštenih lokvi za napajanje stoke

Lokve predstavljaju i vrijednu kulturnu graditeljsku baštinu s funkcionalnom ulogom u oblikovanju ruralnog krajobraza. Lokve nastaju na područjima gdje postoji nepropusni sloj gline i udolina koja usmjerava oborinsku vodu u lokvu, a dio lokve napravljen je i aktivnošću čovjeka. Osim za napajanje stoke što im je primarna funkcija, lokve imaju svrhu kao pojilišta divljači i dragocjeni su rezervoari vode za gašenje eventualnih požara. Nekad se uređenju i korištenju lokvi pridavala velika pozornost, no danas je većina lokvi prilično zapuštena, zarasla i isušena ili s vodom upitne kakvoće. Neodržavane lokve presušuju tijekom ljeta čime nestaje i bioraznolikost ovakvih lokaliteta.

Ulaganje se odnosi na obnovu lokve s popratnim suhozidom i bez izgradnje popratnog suhozida, uključuje i uređenje terena te pristup lokvi na udaljenosti sedam metara od rubova vrha lokve. Uređenje terena i pristupa lokvi uključuje košnju trave i sitnog šiblja, krčenje grmlja i manjih stabala. Krčenje možebitnih većih stabala nije predviđeno jer ona omogućavaju hlad što je poželjna osobina okoliša lokvi.

73.01.10. Ulaganje u sadnju novih i obnovu postojećih drvoreda topola za zlatovranu

Zlatovrana (*Coracias garrulus*) je u Republici Hrvatskoj strogo zaštićena ptičja vrsta. Nalazi se u Crvenoj knjizi ptica Hrvatske u kategoriji kritično ugrožene gnjezdarice kojoj prijeti izumiranje. Procjenjuje se da hrvatska populacija zlatovrane broji manje od stotinjak parova, a nedostatak mjesta za gniježđenje glavna

je prijetnja opstanku. Gnijezdi se pretežito u velikim dupljama prirodno nastalim truljenjem nakon ozlijede stabla ili u dupljama koje su iskopale velike vrste djetlića. Odgovarajuće duplje za gniježđenje nalazi u stablima topola koja relativno brzo rastu i imaju meko drvo sklono truljenju na mjestima otpalih grana čime se potencira stvaranje duplji. Stabla topole stoga predstavljaju ključni resurs u staništu o kojem ovisi opstanak samoodržive populacije zlatovrane u Republici Hrvatskoj. Zlatovrane rado prihvaćaju kućice za gniježđenje te je postavljanje kućica za gniježđenje važna kratkoročna mjera za oporavak populacije na područjima gdje nedostaju stara stabla s dupljama.

Prihvatljivo je ulaganje u sadnju novih i obnovu postojećih drvoreda topola te kupovinu i postavljanje kućica za gniježđenje zlatovrane.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**

☐ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja

☐ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika

☑ jedinični troškovi

☐ jednokratni iznosi

☐ financiranje uz primjenu paušalne stope

Temelj za utvrđivanje plaćanja

Iznosi potpore su određeni u skladu s člankom 83., stavkom 2. točkom a), podtočkom i. Uredbe (EU) 2021/2115.

Opseg potpore na razini korisnika

Najniža potpora po projektu je 400 EUR, a najviša 150.000 EUR.

Intenzitet potpore je 100% prihvatljivih troškova.

Dodatno pojašnjenje

Za izračun iznosa potpore korištena je Metoda standardnog troška kao jedna od inačice Pojednostavljenih metoda obračuna troškova (eng. Simplified cost methods).

Normativi utroška rada preuzeti iz literature i provjereni su na terenu s relevantnim dionicima. Svi prikazani izračuni temelje se na relevantnim izvorima, od znanstveno-stručnih radova autora Studije do cjenika hortikulturnih usluga i građevinskih radova kompanija. Manji dio podataka, za osiguranje kojih nisu postojali objektivni i pouzdani izvori, procijenjeni su ekspertnim mišljenjem stručnjaka s Agronomskog fakulteta.

Količina materijala određena je iz dostupnih stručnih izvora i/ili vlastitih istraživanja (intervju s poljoprivrednicima, građevinarima, stručnjacima Agronomskog fakulteta), a jedinična cijena materijala određena je uvidom u stanje na tržištu.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☐ Da ☑ Ne ☐ Mješovito

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Što nije prihvatljivo za potporu?

nije primjenjivo

Uključuje li ulaganje navodnjavanje?

☐ Da ☑ Ne

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje – informacije o potrebnoj potencijalnoj uštedi vode (izraženo u postotku)

nije primjenjivo

Pojedinosti o različitim mogućim uštedama vode prema vrsti instalacije ili infrastrukture (ako je primjenjivo)

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje (koje utječu na vodna tijela čije je stanje manje od dobrog) – informacije o zahtjevima za učinkovito smanjenje potrošnje vode – izraženo u postotku

nije primjenjivo

Raščlamba prema regiji

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 11 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku plaćanja radi nadoknade troškova ili gubitaka nastalih radi provedbe aktivnosti vezanih uz očuvanje krajobraznih obilježja, revitalizaciju staništa, uklanjanje invazivnih vrsta na poljoprivrednim zemljištima te zaštite domaćih životinja od velikih zvijeri. U skladu sa zahtjevom točke 11. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a, Strateški plan definira kriterije prihvatljivosti ulaganja za potporu, koja nije uvjetovana vrstom ili obujmom proizvodnje, niti je povezana s cijenom proizvoda.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
73.01.01. - Ulaganje u građenje terasastih parcela	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.26	Ne
73.01.02. - Ulaganje u građenje vanjskih suhozida	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.26	Ne
73.01.03. - Ulaganje u sadnju živica	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.26	Ne
73.01.04. - Uklanjanje invazivnih stranih vrsta s poljoprivrednog zemljišta na jednokratnoj osnovi	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.32	Ne
73.01.05. - Kupnja električnog pastira s pripadajućom opremom u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri i otoka	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.32	Ne
73.01.06. - Kupnja autohtonog pastirskog psa (tornjak ili hrvatski ovčar) u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri i otoka	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.32	Ne
73.01.07. - Ulaganje u izgradnju novih i obnovu postojećih (jednostavnih) nastambi za stoku u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.32	Ne
73.01.08. - Obnova staništa važnih za očuvanje bioraznolikosti na poljoprivrednom zemljištu koje nije održavano u skladu s dobrom poljoprivrednom praksom s obzirom na vrstu uporabe	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.32	Ne
73.01.09. - Ulaganje u obnovu zapuštenih lokvi za napajanje stoke	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.32	Ne
73.01.10. - Ulaganje u sadnju novih i obnovu postojećih drvoreda topola za zlatovranu	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.17; R.32	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

73.01.01. - Ulaganje u građenje terasastih parcela

Prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju iznosa koji su zatraženi po pojedinoj vrsti ulaganja kroz Program ruralnog razvoja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

73.01.02. - Ulaganje u građenje vanjskih suhozida

Prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju iznosa koji su zatraženi po pojedinoj vrsti ulaganja kroz Program ruralnog razvoja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

73.01.03. - Ulaganje u sadnju živica

Prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju iznosa koji su zatraženi po pojedinoj vrsti ulaganja kroz Program ruralnog razvoja. Izračun potpore izradilo

je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

73.01.04. - Uklanjanje invazivnih stranih vrsta s poljoprivrednog zemljišta na jednokratnoj osnovi

Prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju iznosa koji su zatraženi po pojedinoj vrsti ulaganja kroz Program ruralnog razvoja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

73.01.05. - Kupnja električnog pastira s pripadajućom opremom u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri i otoka

Prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju iznosa koji su zatraženi po pojedinoj vrsti ulaganja kroz Program ruralnog razvoja.

73.01.06. - Kupnja autohtonog pastirskog psa (tornjak ili hrvatski ovčar) u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri i otoka

Prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju iznosa koji su zatraženi po pojedinoj vrsti ulaganja kroz Program ruralnog razvoja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

73.01.07. - Ulaganje u izgradnju novih i obnovu postojećih (jednostavnih) nastambi za stoku u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri

Prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju iznosa koji su zatraženi po pojedinoj vrsti ulaganja kroz Program ruralnog razvoja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

73.01.08. - Obnova staništa važnih za očuvanje bioraznolikosti na poljoprivrednom zemljištu koje nije održavano u skladu s dobrom poljoprivrednom praksom s obzirom na vrstu uporabe

Prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju iznosa koji su zatraženi po pojedinoj vrsti ulaganja kroz Program ruralnog razvoja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

73.01.09. - Ulaganje u obnovu zapuštenih lokvi za napajanje stoke

Prosječni jedinični iznos procijenjen je na temelju iznosa koji su zatraženi po pojedinoj vrsti ulaganja kroz Program ruralnog razvoja. Izračun potpore izradilo je tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje.

73.01.10. - Ulaganje u sadnju novih i obnovu postojećih drvoreda topola za zlatovranu

Prosječni jedinični iznos je prosjek jediničnih iznosa za sadnju novih i za obnovu postojećih drvoreda koje je izradilo tijelo koje je funkcionalno neovisno o tijelima odgovornim za provedbu Strateškog plana i posjeduje odgovarajuće stručno znanje

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
73.01.01. - Ulaganje u građenje terasastih parcela (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		55,00		55,00				
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								

	O.21 (jedinica: Metri)		9.900,00		9.900,00				**Zbroj:** 19.800,00 **Maks.:** 9.900,00
73.01.02. - Ulaganje u građenje vanjskih suhozida (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		99,00		99,00				
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.21 (jedinica: Kubični metri)		9.900,00		9.900,00				**Zbroj:** 19.800,00 **Maks.:** 9.900,00
73.01.03. - Ulaganje u sadnju živica (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		16,00		16,00				
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.21 (jedinica: Metri)		59.500,00		59.500,00				**Zbroj:** 119.000,00 **Maks.:** 59.500,00
73.01.04. - Uklanjanje invazivnih stranih vrsta s poljoprivrednog zemljišta na jednokratnoj osnovi (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		0,40		0,40				
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.21 (jedinica: Četvorni metri)		3.002.360,00		3.002.360,00				**Zbroj:** 6.004.720,00 **Maks.:** 3.002.360,00
73.01.05. - Kupnja električnog pastira s pripadajućom opremom u područjima rasprostranjenosti velikih	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		7,00		7,00				

zvijeri i otoka (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.21 (jedinica: Metri)		97.000,00		97.000,00				**Zbroj:** 194.000,00 **Maks.:** 97.000,00
73.01.06. - Kupnja autohtonog pastirskog psa (tornjak ili hrvatski ovčar) u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri i otoka (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		466,00		466,00				
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.21 (jedinica: Ovčarski psi)		16,00		16,00				**Zbroj:** 32,00 **Maks.:** 16,00
73.01.07. - Ulaganje u izgradnju novih i obnovu postojećih (jednostavnih) nastambi za stoku u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		30.000,00		30.000,00				
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.21 (jedinica: Smještaj stoke)		50,00		50,00				**Zbroj:** 100,00 **Maks.:** 50,00
73.01.08. - Obnova staništa važnih za očuvanje bioraznolikosti na poljoprivrednom zemljištu koje nije održavano u skladu s dobrom poljoprivrednom praksom s obzirom na vrstu uporabe (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		4,00		4,00				
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								

	O.21 (jedinica: Četvorni metri)		1.020.000,00		1.020.000,00				**Zbroj:** 2.040.000,00 **Maks.:** 1.020.000,00
73.01.09. - Ulaganje u obnovu zapuštenih lokvi za napajanje stoke (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		34,00		34,00				
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.21 (jedinica: Četvorni metri)		1.530,00		1.530,00				**Zbroj:** 3.060,00 **Maks.:** 1.530,00
73.01.10. - Ulaganje u sadnju novih i obnovu postojećih drvoreda topola za zlatovranu (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		1.077,00		1.077,00				
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.21 (jedinica: 100 metara)		109,00		109,00				**Zbroj:** 218,00 **Maks.:** 109,00
UKUPNO	O.21 (jedinica: Metri)		166.400,00		166.400,00				**Zbroj:** 332.800,00 **Maks.:** 166.400,00
	O.21 (jedinica: Četvorni metri)		4.023.890,00		4.023.890,00				**Zbroj:** 8.047.780,00 **Maks.:** 4.023.890,00
	O.21 (jedinica: Smještaj stoke)		50,00		50,00				**Zbroj:** 100,00 **Maks.:** 50,00

	O.21 (jedinica: Ovčarski psi)		16,00		16,00				**Zbroj:** 32,00 **Maks.:** 16,00
	O.21 (jedinica: Kubični metri)		9.900,00		9.900,00				**Zbroj:** 19.800,00 **Maks.:** 9.900,00
	O.21 (jedinica: 100 metara)		109,00		109,00				**Zbroj:** 218,00 **Maks.:** 109,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		10.200.000,00		10.200.000,00				20.400.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		8.160.000,00		8.160.000,00				16.320.000,00
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

73.02. - Obnova poljoprivrednog potencijala

Oznaka intervencije (država članica)	73.02.
Naziv intervencije	Obnova poljoprivrednog potencijala
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.20. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja na poljoprivrednom gospodarstvu obuhvaćenih potporom
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Ne Sustav popusta za ekosheme: LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencijom će se obuhvatiti cijelo područje Republike Hrvatske

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
03	Očuvanje proizvodnog potencijala	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.9 Udio poljoprivrednika koji primaju potporu za ulaganja u restrukturiranje i modernizaciju, uključujući poboljšanje učinkovitosti resursa

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Cilj intervencije je obnoviti poljoprivredni potencijal narušen prirodnim nepogodama i katastrofalnim događajima i na taj način osigurati održivost poljoprivredne proizvodnje i izvor prihoda stanovništvu ruralnih prostora čime se sprječava propadanje poljoprivrednih gospodarstava, iseljavanje iz ruralnih područja i omogućiti nastavak poljoprivredne djelatnosti.

Poljoprivredni potencijal čine poljoprivredno zemljište, višegodišnji nasadi/bilje, plastenici, staklenici, oprema za poljoprivrednu proizvodnju, poljoprivredna mehanizacija, gospodarske zgrade i domaće životinje.

Područje proglašenja, ublažavanja i uklanjanja posljedica prirodnih nepogoda je uređeno Zakonom o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda („Narodne novine“, br. 16/19). Procjenu šteta od prirodnih nepogoda obavljaju povjerenstva prema metodologiji koja je propisana navedenima Zakonom.

U iznimnim slučajevima procjenu štete mogu obaviti i službenici Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva ili druge stručne osobe koje obavljaju djelatnosti iz područja poljoprivrede i sigurnosti hrane.

U slučajevima lokaliziranog karaktera prirodne nepogode koja je uzrokovala značajnu štetu na

poljoprivrednom potencijalu pojedinih korisnika od najmanje 30%, a kada se iz objektivnih razloga ne može proglasiti prirodna nepogoda u skladu s navedenim Zakonom, procjenu štete mogu obaviti službenici Ministarstva poljoprivrede ili druge stručne osobe u skladu s nacionalnim propisima.

Katastrofalnim događajem se smatra i pojava biljnih bolesti i mjera koje se provode prema Uredbi (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o zaštitnim mjerama protiv organizama štetnih za bilje i o izmjeni uredaba (EU) br. 228/2013, (EU) br. 652/2014 i (EU) br.1143/2014 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 69/464/EEZ, 74/647/EEZ, 93/85/EEZ, 98/57/EZ, 200/29/EZ, 2006/91/EZ i 2007/33/EZ i životinjskih bolesti prema popisu iz Priloga III Uredbe (EU) br. 2021/690 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. travnja 2021. o uspostavi programa za unutarnje tržište, konkurentnost poduzeća, uključujući mala i srednja poduzeća, područje bilja, životinja, hrane i hrane za životinje te europsku statistiku (Program jedinstvenog tržišta) i o stavljanju izvan snage uredaba (EU) br. 99/2013, (EU) br. 1287/2013, (EU) br. 254/2014 i (EU) br. 652/2014.

Broj zahtjeva za potporu odobrenih pojedinom korisniku u programskom razdoblju nije ograničen.

U provedbi intervencije administrativnim kontrolama Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju onemogućeno je dvostruko financiranja iz drugih EU ili nacionalnih izvora uključujući i sredstva koja su odobrena na temelju sklopljenih ugovora o osiguranju.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Prihvatljivi korisnici su fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika i ostale službene registre.

Uništenje poljoprivrednog potencijala korisnika mora iznositi najmanje 30%.

Prednost pri dodjeli potpore će imati korisnici s višim stupnjem oštećenja poljoprivrednog potencijala narušenog prirodnim nepogodama i katastrofalnim događajima.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Prihvatljivi troškovi su:

- ulaganja povezana sa sanacijom poljoprivrednog zemljišta
- građenje/rekonstrukcija/opremanje gospodarskih objekata za poljoprivrednu proizvodnju i pripadajuće infrastrukture
- popravak ili nabava nove/rabljene poljoprivredne mehanizacije i opreme za poljoprivrednu proizvodnju
- nabava domaćih životinja
- ulaganja koja se odnose podizanje višegodišnjih nasada/bilja
- podizanje staklenika i plastenika
- kupnja poljoprivrednog zemljišta, ali ne više od 10 % vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**

☐ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja
☑ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika
☐ jedinični troškovi
☐ jednokratni iznosi
☐ financiranje uz primjenu paušalne stope

Opseg potpore na razini korisnika

Intenzitet potpore iznosi do 100 % vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta.

Iznos potpore je od 1.000 EUR do 1.000.000 EUR.

Dodatno pojašnjenje

Nije primjenjivo.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:
☐ Da ☑ Ne ☐ Mješovito

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Što nije prihvatljivo za potporu?

Gubitak prihoda koji je nastao zbog gubitka uroda ili prinosa koji je posljedica prirodne nepogode.

Uključuje li ulaganje navodnjavanje?
☐ Da ☑ Ne

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje – informacije o potrebnoj potencijalnoj uštedi vode (izraženo u postotku)
nije primjenjivo

Pojedinosti o različitim mogućim uštedama vode prema vrsti instalacije ili infrastrukture (ako je primjenjivo)

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje (koje utječu na vodna tijela čije je stanje manje od dobrog) – informacije o zahtjevima za učinkovito smanjenje potrošnje vode – izraženo u postotku
nije primjenjivo

Raščlamba prema regiji

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija
Točka 8 Priloga 2. Sporazumu WTO-a
Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku naknade dijela gubitaka nastalih prirodnim nepogodama i katastrofalnim događajima. Intervencija je u skladu s Prilogom 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
73.02.01. - Obnova poljoprivrednog potencijala	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.9	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

73.02.01. - Obnova poljoprivrednog potencijala

S obzirom da je u tijeku proces obnove od potresa koji je pogodio RH u prosincu 2020. godine koja će se sufinancirati kroz natječaje iz ove intervencije, planirani prosječni iznos potpore za operaciju je povećan u odnosu na razdoblje 2014. – 2020. kada je iznosio 33.189 EUR i iznosi 65.880 EUR.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
73.02.01. - Obnova poljoprivrednog potencijala (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		65.880,00	65.880,00	65.880,00	65.880,00	65.880,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.20 (jedinica: Operacije)		34,00	27,00	55,00	55,00	55,00		**Zbroj:** 226,00 **Maks.:** 55,00
UKUPNO	O.20 (jedinica: Operacije)		34,00	27,00	55,00	55,00	55,00		**Zbroj:** 226,00 **Maks.:** 55,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		2.224.933,00	1.761.413,00	3.600.000,00	3.600.000,00	3.600.000,00		14.786.346,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		1.779.946,40	1.409.130,40	2.880.000,00	2.880.000,00	2.880.000,00		11.829.076,80

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

73.03. - Korištenje obnovljivih izvora energije

Oznaka intervencije (država članica)	73.03.
Naziv intervencije	Korištenje obnovljivih izvora energije
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.20. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja na poljoprivrednom gospodarstvu obuhvaćenih potporom
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Da Sustav popusta za ekosheme: Ne LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO4 Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenjem emisija stakleničkih plinova i poboljšanjem sekvestracije ugljika, te promicanje održive energije

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
08	Povećati korištenje energije iz obnovljivih izvora u poljoprivrednoj proizvodnji i preradi	Srednji	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.15 Ulaganja u kapacitete za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, uključujući biološke (u megavatima), za koja je dodijeljena potpora
R.16 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za ulaganja u okviru ZPP-a kojima se doprinosi ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama te proizvodnji obnovljive energije ili biomaterijala

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Poljoprivreda i šumarstvo predstavljaju sirovinsku osnovu obnovljivih bioloških resursa.

Korištenjem obnovljivih izvora energije (biomasa, energija sunca, bioplin, geotermalna energija) ojačati će se sigurnost opskrbe energijom, postupno smanjiti gubici energije, doprinijeti smanjenju emisije CO_2 i povećavati energetska učinkovitost.

Ulaganjima u postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora smanjit će se ovisnost o fosilnim gorivima te povećati domaća proizvodnja.

Proizvedena energija koristi se isključivo za podmirenje vlastitih potreba gospodarstva za električnom i/ili toplinskom energijom u svrhu proizvodnje i/ili prerade poljoprivrednih proizvoda iz Priloga I. Ugovoru o EU.

Cilj ove intervencije je povećati neovisnost poljoprivrednih gospodarstava o energentima.

Kriteriji odabira za ovu intervenciju bit će izrađeni u skladu s člankom 79. Uredbe (EU) 2021/2115 i Prilogom I. Uredbe (EU) 2021/2289. Kriteriji odabira imaju za cilj osigurati jednako postupanje prema podnositeljima prijave, učinkovitije korištenje financijskih sredstava i usmjeravanje potpore u skladu sa svrhom intervencije.

Načela odabira koja se mogu koristiti u ovoj intervenciji su:

- ekonomska veličina poljoprivrednog gospodarstva/veličina poduzeća
- duljina poslovanja korisnika
- vrsta obnovljivog izvora energije
- udio OIE u ukupnoj potrošnji na kraju ulaganja
- korisnik je mladi poljoprivrednik
- indeks razvijenosti JLS-a i/ili područja sa prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima.

Odbor za praćenje daje mišljenje o prijedlogu kriterija odabira u skladu s člankom 124. Uredbe (EU) 2021/2115.

Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi („Narodne novine“, br. 118/18, 42/20 i 127/20 - Odluka Ustavnog suda RH i 52/21)
- Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu („Narodne novine“ broj 25/2020)
- Plan razvoja geotermalnog potencijala Republike Hrvatske do 2030. godine
- Zakon o energiji („Narodne novine“, br. 120/12, 14/14, 95/15, 102/15 i 68/18)
- Zakon o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji („Narodne novine“, br. 138/21)
- Zakon o tržištu električne energije („Narodne novine“, br. 111/21)
- Zakon o regulaciji energetskih djelatnosti („Narodne novine“, br. 120/12 i 68/18)
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu (“Narodne novine”, br. 20/18, 115/18, 98/19 i 57 /20)
- Pravilnik o metodologiji za praćenje stanja poljoprivrednog zemljišta („Narodne novine“, br. 47/19)
- Pravilnik o agrotehničkim mjerama („Narodne novine“, br. 22/19)
- Pravilnik o zaštiti poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja („Narodne novine“, br. 71/19)
- Direktiva (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (SL L 328, 21.12.2018.)

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Uvjeti prihvatljivosti korisnika:

Prihvatljivi korisnici su:

a) fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika, ekonomske veličine poljoprivrednog gospodarstva od najmanje 3.000 EUR SO

b) fizičke i pravne osobe registrirane za preradu poljoprivrednih proizvoda iz Priloga I. Ugovoru o EU

c) proizvođačke organizacije priznate sukladno posebnim propisima koji uređuju rad proizvođačkih organizacija.

Korisnici obveznici javne nabave nisu prihvatljivi korisnici u sklopu ove intervencije.

Uvjeti prihvatljivosti projekta: Projekt se odnosi na korištenje OIE (biomasa, energija sunca, bioplin, geotermalna energija) u svrhu proizvodnje i/ili prerade poljoprivrednih proizvoda iz Priloga I. Ugovoru o

EU pri čemu rezultat preradbenog procesa za koji će se koristiti proizvedena energija također mora biti poljoprivredni proizvod iz Priloga I. Ugovoru o EU.

Ulaganja u postrojenja za proizvodnju energije iz energije sunca za potrebe vlastitih proizvodnih pogona korisnika, prihvatljiva su na postojećim objektima korisnika ili na novom postolju, uvažavajući ograničenja propisana čl. 22. Zakona o poljoprivrednom zemljištu, a naročito da se osobito vrijedno obradivo (P1) i vrijedno obradivo (P2) poljoprivredno zemljište izvan granica građevinskog područja ne može koristiti za postavljanje solarnih elektrana.

Za proizvodnju električne i/ili toplinske energije iz biomase prihvatljivo je korištenje silažnog kukuruza, žitarica, usjeva bogatih škrobom i šećerom dobivenih iz poljoprivredne proizvodnje najviše do 20% od ukupno potrebne količine za biomasom na poljoprivrednom gospodarstvu na godišnjoj razini. Ograničenje se ne odnosi na korištenje žetvenih ostataka i nusproizvoda.

Ulaganja u korištenje energije iz geotermalnih izvora prihvatljiva su na području Panonskog bazena. Sve aktivnosti imaju obvezu proći proceduru u vezi zaštite okoliša i ishoditi rješenje vezano uz utjecaj na okoliš koje pokriva, između ostalog, i Okvirnu direktivu o vodama te Direktivu o pticama i Direktivu o staništima.

Proizvedena energija koristi se isključivo za podmirenje vlastitih potreba gospodarstva za električnom i/ili toplinskom energijom u svrhu proizvodnje poljoprivrednih proizvoda iz Priloga I. Ugovoru o EU proizvedenih na vlastitom gospodarstvu korisnika i/ili prerade poljoprivrednih proizvoda iz Priloga I. Ugovoru o EU.

Razdoblje provedbe projekta je najviše 36 mjeseci od sklapanja ugovora o financiranju.

Ostali uvjeti prihvatljivosti: Korisnici su u obvezi biti upisani u odgovarajuće upisnike, registre ili evidencije. Korisnik mora imati podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu Republike Hrvatske. Poduzetnik u teškoćama nije prihvatljiv korisnik u okviru ove intervencije. Projekt mora ostvariti minimalni broj bodova (prag prolaznosti) temeljem kriterija odabira. Projekt mora imati izrađenu/ishođenu svu potrebnu dokumentaciju u skladu s propisima kojima se uređuje gradnja i prostorno uređenje. Ulaganje nema značajan negativan utjecaj na okoliš i/ili ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, odnosno provedene su mjere zaštite okoliša ili mjere ublažavanja utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže ako su propisane. Korisnik mora dokazati ekonomsku održivost projekta te dokazati planirane izvore financiranja projekta.

Mladi poljoprivrednik je fizička osoba koja u trenutku podnošenja zahtjeva za potporu ima više od 18, ali ne više od 40 godina (dan prije navršavanja 41 godine starosti), posjeduje stručna znanja i vještine te po prvi puta uspostavlja poljoprivredno gospodarstvo na kojem ima status nositelja/odgovorne osobe ili je status nositelja/odgovorne osobe po prvi put stekla unutar 5 (pet) godina do datuma podnošenja zahtjeva za potporu, a u slučaju trgovačkog društva je i odgovorna osoba isključivo ukoliko je vlasnik najmanje 50% temeljnog kapitala društva.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Prihvatljivi troškovi:

a) izgradnja/rekonstrukcija i/ili opremanje objekata za prijem, obradu i skladištenje biomase za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora za potrebe vlastitih proizvodnih pogona korisnika, s pripadajućom opremom i infrastrukturom

b) izgradnja/rekonstrukcija i/ili opremanje postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora (biomasa, energija sunca, bioplin)/postrojenja za pridobivanje geotermalne vode (uključujući izgradnju geotermalne bušotine) za potrebe vlastitih proizvodnih pogona korisnika, uključujući prostore koji su u funkciji postrojenja za proizvodnju energije, s pripadajućom opremom i infrastrukturom.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**

☐ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja

☑ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika

☐ jedinični troškovi

☐ jednokratni iznosi

☐ financiranje uz primjenu paušalne stope

Opseg potpore na razini korisnika

Visina potpore je od 5.000 EUR do 300.000 EUR, a za ulaganja u geotermalne izvore do 1.500.000 EUR.

Intenzitet potpore iznosi 40% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta, a može se uvećati (ne kumulativno):

a) za žene nositeljice poljoprivrednog gospodarstva (najmanje 3 godine je nositeljica prije podnošenja zahtjeva za potporu) za dodatnih 15% (neovisno o dobi žene)

b) za mlade poljoprivrednike za dodatnih 15%.

Korištenje uvećanja intenziteta potpore moguće je samo jednom tijekom programskog razdoblja 2023.-2027

Dodatno pojašnjenje

Nije primjenjivo.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☐ Da ☑ Ne ☐ Mješovito

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Što nije prihvatljivo za potporu?

Popis neprihvatljivih ulaganja i troškova naveden u poglavlju 4.7.1.

Uključuje li ulaganje navodnjavanje?

☐ Da ☑ Ne

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje – informacije o potrebnoj potencijalnoj uštedi vode (izraženo u postotku)

nije primjenjivo

Pojedinosti o različitim mogućim uštedama vode prema vrsti instalacije ili infrastrukture (ako je primjenjivo)

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje (koje utječu na vodna tijela čije je stanje manje od dobrog) – informacije o zahtjevima za učinkovito smanjenje potrošnje vode – izraženo u postotku

nije primjenjivo

Raščlamba prema regiji

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 11 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja prihvatljivih produktivnih ulaganja s ciljem poticanja strukturne prilagodbe korisnika. Sukladno zahtjevima točke 11. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a, Strateški plan definira kriterije prihvatljivosti ulaganja za potporu, koja nije uvjetovana vrstom ili obujmom proizvodnje, niti je povezana s cijenom proizvoda.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
73.03.01. - Korištenje obnovljivih izvora energije	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.15; R.16	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

73.03.01. - Korištenje obnovljivih izvora energije

Prosječni iznos procijenjen je na temelju povijesnih podataka iz razdoblja Programa ruralnog razvoja 2014. – 2020.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
73.03.01. - Korištenje obnovljivih izvora energije (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)			150.000,00	40.000,00	105.000,00	200.000,00	200.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.20 (jedinica: Operacije)			50,00	36,00	40,00	45,00	24,00	**Zbroj:** 195,00 **Maks.:** 50,00
UKUPNO	O.20 (jedinica: Operacije)			50,00	36,00	40,00	45,00	24,00	**Zbroj:** 195,00 **Maks.:** 50,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)			7.500.000,00	1.440.000,00	4.250.000,00	9.000.000,00	7.810.000,00	30.000.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)			6.000.000,00	1.152.000,00	3.400.000,00	7.200.000,00	6.248.000,00	24.000.000,00

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

73.05. - Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma

Oznaka intervencije (država članica)	73.05.
Naziv intervencije	Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.23. Broj operacija ili jedinica neproduktivnih ulaganja izvan poljoprivrednoga gospodarstva obuhvaćenih potporom
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Da Sustav popusta za ekosheme: Ne LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO4 Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenjem emisija stakleničkih plinova i poboljšanjem sekvestracije ugljika, te promicanje održive energije
SO5 Poticanje održivog razvoja i učinkovitog upravljanja prirodnim resursima kao što su voda, tlo i zrak, među ostalim smanjenjem ovisnosti o kemijskim sredstvima
SO6 Doprinos zaustavljanju i smanjenju gubitka bioraznolikosti, jačanje usluga ekosustava i očuvanje staništa i krajobraza

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
07	Poboljšati prakse koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena	Visok	Da
09	Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u t	Visok	Da
10	Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genskih resursa	Srednji	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.17 Površina za koju je dodijeljena potpora za pošumljavanje, poljoprivredno-šumarsku obnovu, uključujući raščlambe
R.18 Ukupna ulaganja za poboljšanje uspješnosti šumarskog sektora

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Republika Hrvatska već više od 250 godina gospodari svojim šumama na održiv način koji ujedno doprinosi očuvanju bioraznolikosti, u skladu s obveznim šumskogospodarskim planovima (Zakon o šumama) i paneuropskim kriterijima održivog gospodarenja šumama ugrađenim u nacionalne Zakon o

šumama kao i mnoge rezolucije proizvedene ministarskim procesom "FOREST EUROPE", Šumarska strategija EU i drugi EU i globalni dokumenti i sporazumi koji promiču održivo gospodarenje šumama temeljeno na tri međuovisna i nedjeljiva stupa – ekološkom (bioraznolikost), gospodarskom i socijalnom.

U gospodarenju hrvatskim šumama tradicionalno se ističe pristup uzgoju šuma blizak prirodi. Od 1898. godine ovaj se pristup njeguje u visokom obrazovanju, na Šumarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, pod nazivom Zagrebačka šumarska škola. Prirodne šume u Hrvatskoj izvorni su proizvod hrvatskog šumarstva koje je ostvareno kroz više od 100 generacija šumarskih stručnjaka školovanih na Šumarskom fakultetu.

Zagrebačka šumarska škola i primjena njezinih načela u praktičnom šumarstvu glavni su razlozi bogate prirodnosti i bioraznolikosti šumskih ekosustava Republike Hrvatske, a posebno se ogleda u:

- podupiranje prirodne dinamike i prirodne strukture šuma šumskouzgojnim zahvatima;
- podupiranje prirodne obnove šuma;
- korištenje umjetne obnove šuma po potrebi, prema načelima prirodne obnove;
- nekorištenje čistih sječa;
- intenzivna njega šume od najranije dobi;
- podupiranje održivog gospodarenja šumama.

Što se tiče dobrovoljnih smjernica o raznim temama u šumarstvu, uključujući pošumljavanje i ponovno pošumljavanje koje je pogodno za bioraznolikost, a koje Komisija razvija, zajedno s državama članicama i dionicima, one će se na odgovarajući način obraditi i distribuirati korisnicima i upravnim tijelima nakon što budu finalizirane i usvojene.

Glavni cilj ove intervencije je povećanje otpornosti šumskih ekosustava na biotske i abiotske čimbenike, povećanje okolišne vrijednosti i općekorisnih funkcija šumskih ekosustava te očuvanje i povećanje bioraznolikosti što se operativno provodi šumarskim radovima prevođenja šume iz nižeg u viši uzgojni oblik. Dugoročno, održivim upravljanjem šumskim ekosustavima potpomognutim potporama iz ove operacije doprinijet će se i povećanju drvne zalihe, što će za posljedicu imati veću dostupnost obnovljivih izvora energije u ruralnim područjima. Također će se povećanjem okolišne vrijednosti šuma i šumskih kultura postići i zaštita tala, voda i zraka, pridonijeti će se ublažavanju učinaka klimatskih promjena na šume, zaštiti bioraznolikosti, spremanju ugljika i proizvodnji kisika. Dugoročno će se unaprijediti i estetska uloga šuma te krajobrazna raznolikost što će zajedno doprinijeti uvećanju okolišne vrijednosti te gospodarske vrijednosti resursa. S obzirom na velik udio kao i važnost degradiranih šuma za osjetljiva krška područja, kao i degradiranih i zapuštenih šuma za ostala ruralna područja Republike Hrvatske, potrebno ih je šumskouzgojnim radovima što prije obnoviti, odnosno prevesti u viši uzgojni oblik kako bi se doprinijelo povećanju njihove otpornosti i okolišne vrijednosti te povećanju općekorisnih funkcija.

Također, zbog svoje strukture šumske kulture su izrazito osjetljive na biotske i abiotske čimbenike. U trenutku ispunjenja svoje primarne svrhe (zaštita i priprema staništa za pridolazak autohtonih vrsta drveća) potrebno je provesti njihovu rekonstrukciju u mješovite šume autohtonih vrsta drveća. Isto je poželjno i zbog činjenice da su mješovite šume upravo zbog svoje strukture puno otpornije na biotske i abiotske čimbenike od šumskih kultura, te imaju veću bioraznolikost, što pridonosi boljem ispunjavanju općekorisnih funkcija. Pored navedenog, mješovite sastojine poželjno je u svrhu povećanja okolišne vrijednosti šumskih ekosustava oplemeniti sadnjom rijetkih i/ili ugroženih vrsta drveća.

Ova intervencija, s obzirom na veliki udio degradiranih šuma u RH, bit će primjenjivana prvenstveno na panjačama, šikarama i šibljacima te drugim privatnim i državnim degradiranim oblicima šumskih sastojina. Također, u okviru ove intervencije provodit će se rekonstrukcija pretežito onih šuma kod kojih je bitno narušena struktura vrsta kao rezultat neodgovarajućeg gospodarenja u prošlosti kojim se izgubio ili značajno smanjio udio glavne vrste. Nadalje, šumske kulture, osobito monokulture alohotnih vrsta drveća ovom operacijom će biti postupno prevedene u mješovite šume visokog uzgojnog oblika sastavljene od autohtonih vrsta drveća, izbjegavajući sadnju samo jedne vrste odnosno stvaranje čistih sastojina. Obnova šuma oštećenih požarima, šumskim štetnicima i uljezima i dr. financirati će se iz nacionalnih izvora (sredstva iz naknade za usluge šumskog ekosustava).

Ova se intervencija izvorno temelji na mjeri 8.5.1 "Konverzija degradiranih šumskih sastojina i kultura" iz PRR RH 2014.-2020. uz novo pridodani prihvatljivi standardni trošak te ažurirane vrijednosti standardnih

troškova izrađene od strane neovisne institucije.

Kriteriji odabira za ovu intervenciju bit će izrađeni u skladu s člankom 79. Uredbe (EU) 2021/2115 i Prilogom I. Uredbe (EU) 2021/2289. Kriteriji odabira imaju za cilj osigurati jednako postupanje prema podnositeljima prijave, učinkovitije korištenje financijskih sredstava i usmjeravanje potpore u skladu sa svrhom intervencije.

Načela odabira koja se mogu koristiti u ovoj intervenciji su:

• vrsta korisnika

• vrsta ulaganja

• uključenost u programe Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva

• doprinos bioraznolikosti i zaštiti tla

• indeks razvijenosti jedinica područne (regionalne) samouprave.

Odbor za praćenje daje mišljenje o prijedlogu kriterija odabira u skladu s člankom 124. Uredbe (EU) 2021/2115.

Šumskogospodarski planovi su izrađeni za sva šumska područja u RH, zakonska su obveza i njihova izrada nije uvjetovana vlasništvom ili veličinom šumoposjeda.

Poveznice na druga zakonodavstva:

• Zakon o šumama („Narodne novine“, br. 68/18, 115/18, 98/19, 32/20 i 145/20)

• Zakon o šumskom reprodukcijskom materijalu („Narodne novine“, br. 75/09, 61/11, 56/13, 14/14, 32/19 i 98/19)

• Zakon o zaštiti prirode („Narodne novine“, br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19)

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Uvjeti prihvatljivosti korisnika: prihvatljivi korisnici su privatni šumoposjednici i javni šumoposjednik.

Uvjeti prihvatljivosti projekta: U okviru ove intervencije dodjeljivat će se potpore projektima rekonstrukcije šuma koje obuhvaćaju šumskouzgojne postupke koji se provode u sastojini radi promjene i poboljšanja njezine strukture (promjene sastojinskog oblika, uzgojnog oblika, degradacijskih oblika šume u uzgojne oblike šuma te promjene načina gospodarenja šumama).

Korisnik je u obvezi imati Plan konverzije, izrađen i ovjeren od ovlaštenog inženjera šumarstva te usklađen sa šumskogospodarskim planom ili jednakovrijednim instrumentom izdanim od strane nadležnog ministarstva.

Potpora za ulaganja dodjeljuje se po hektaru na temelju standardnih troškova za četiri tipa i devet načina izvođenja rekonstrukcija prema kalkulacijama studije izrađene od strane Hrvatskog šumarskog instituta pod naslovom “Standardni troškovi konverzije degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura” za potrebe provođenja tipa operacije 8.5.1 „Konverzija degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura“ iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. koja je, zbog promjena visine troškova u međuvremenu, ažurirana. Potpora se umanjuje za procijenjenu vrijednost drvne mase na panju prije rekonstrukcije (konverzije).

Ostali uvjeti prihvatljivosti: Korisnik mora imati podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu Republike Hrvatske. Projekt mora ostvariti minimalni broj bodova (prag prolaznosti) temeljem kriterija odabira. Ulaganje nema značajan negativan utjecaj na okoliš i/ili ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, odnosno provedene su mjere zaštite okoliša ili mjere ublažavanja utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže ako su propisane.

Isplata potpore nakon provedbe konverzije se odobrava na temelju Kolaudacijskog zapisnika.

Razdoblje provedbe projekta je najviše 36 mjeseci od sklapanja ugovora o financiranju.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Za ovu intervenciju propisani su standardni troškovi po hektaru za određeni tip rekonstrukcije (konverzije), a strukturno obuhvaćaju troškove pripreme staništa, šumski reprodukcijski materijal i njegov

prijevoz, ograđivanje staništa i namjenska zaštitna pomagala te opće troškove sukladno izrađenom Planu konverzije.
Standardni troškovi izračunati su od strane neovisne institucije.

REKAPITULACIJA STANDARDNIH TROŠKOVA REKONSTRUKCIJE (KONVERZIJE) PO HEKTARU:

A) Rekonstrukcije (konverzije) listačama na kontinentu
A1. Sadnjom sadnicama uz ograđivanje zaštitnom ogradom (17.269 EUR)
A2. Sjetvom sjemena uz ograđivanje zaštitnom ogradom (13.275 EUR)
A3. Sadnjom sadnica uz korištenje štitnika za sadnice (11.776 EUR)
B) Rekonstrukcije (konverzije) četinjačama na kontinentu
B1. Sadnjom sadnica uz ograđivanje zaštitnom ogradom (13.409 EUR)
B2. Sadnjom sadnica uz korištenje štitnika za sadnice (12.921 EUR)
C) Rekonstrukcije (konverzije) listačama na kršu
C1. Sadnjom sadnica uz ograđivanje zaštitnom ogradom (21.852 EUR)
C2. Sadnjom sadnica uz korištenje štitnika za sadnice (12.880 EUR)
D) Rekonstrukcije (konverzija) četinjačama na kršu
D1. Sadnjom sadnica sa ograđivanjem zaštitnom ogradom (11.108 EUR)
D2. Sadnjom sadnica uz korištenje štitnika za sadnice (12.886 EUR)

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**
☐ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja

☐ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika
☑ jedinični troškovi
☐ jednokratni iznosi
☐ financiranje uz primjenu paušalne stope

Temelj za utvrđivanje plaćanja

Za ovu intervenciju propisani su standardni troškovi po hektaru za određeni tip rekonstrukcije (konverzije), a strukturno obuhvaćaju troškove pripreme staništa, šumski reprodukcijski materijal i njegov prijevoz, ograđivanje staništa i namjenska zaštitna pomagala te opće troškove.
Standardni troškovi izračunati su od strane neovisne institucije.
Iznosi potpore su određeni u skladu s člankom 83., stavkom 2. točkom a), podtočkom i. Uredbe (EU) 2021/2115.

Opseg potpore na razini korisnika

Visina potpore je od 10.000 - 1.000.000 EUR-a.

Intenzitet potpore iznosi 100 % vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova.

Izračun standardnih troškova konverzije degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura izrađen je od

neovisne institucije za 9 tipova rekonstrukcije (konverzije).

Dodatno pojašnjenje

Nije primjenjivo.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☑ Da ☐ Ne ☐ Mješovito

Objašnjenje pomoćnih djelatnosti izvan područja primjene čl. 42. UFEU-a

Glavni cilj ove intervencije je povećanje otpornosti šumskih ekosustava na biotske i abiotske čimbenike, povećanje okolišne vrijednosti i općekorisnih funkcija šumskih ekosustava te očuvanje i povećanje bioraznolikosti što se operativno provodi šumarskim radovima prevođenja šume iz nižeg u viši uzgojni oblik

Intervencija je u području šumarstva, izvan je područja primjene čl.42 TFEU te predstavlja državnu potporu.

Vrsta instrumenta državne potpore koji se upotrebljava za poravnanje:

☐ Obavijest ☐ Uredba o općem skupnom izuzeću (GBER) ☑ Uredba o skupnom izuzeću u sektoru poljoprivrede (ABER) ☐ de minimis

Broj predmeta državne potpore

SA.117270

Dodatne informacije:

☐ Država članica još nije odabrala instrument(e) i navela je alternative. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja na snagu poravnanja odabranog instrumenta. ☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, ali poravnanje još nije dobiveno. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja poravnanja na snagu.

☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, poravnanje je dobiveno i naveden je broj državne potpore, GBER ili ABER

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Što nije prihvatljivo za potporu?

Popis neprihvatljivih ulaganja i troškova naveden u poglavlju 4.7.1.

Uključuje li ulaganje navodnjavanje?

☐ Da ☑ Ne

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje – informacije o potrebnoj potencijalnoj uštedi vode (izraženo u postotku)

nije primjenjivo

Pojedinosti o različitim mogućim uštedama vode prema vrsti instalacije ili infrastrukture (ako je primjenjivo)

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje (koje utječu na vodna tijela čije je stanje manje od dobrog) – informacije o zahtjevima za učinkovito smanjenje potrošnje vode – izraženo u postotku

nije primjenjivo

Raščlamba prema regiji

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 10 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja prihvatljivih produktivnih ulaganja s ciljem poboljšanja sastojinske strukture, otpornosti, ekološke i gospodarske vrijednosti šuma. Sukladno zahtjevima točke 11. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a, Strateški plan definira kriterije prihvatljivosti ulaganja za potporu, koja nije uvjetovana vrstom ili obujmom proizvodnje, niti je povezana s cijenom proizvoda.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
73.05.01 - Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.17; R.18	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

73.05.01 - Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma

Prosječni iznos procijenjen je na temelju povijesnih podataka iz razdoblja Programa ruralnog razvoja 2014. – 2020.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
73.05.01 - Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)			10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.23 (jedinica:)			176,00	353,00	588,00	59,00		**Zbroj:** 1.176,00 **Maks.:** 588,00
UKUPNO	O.23 (jedinica: hektar)			176,00	353,00	588,00	59,00		**Zbroj:** 1.176,00 **Maks.:** 588,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)			1.764.705,94	3.529.411,88	5.882.353,13	588.235,30		11.764.706,25
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)			1.411.764,75	2.823.529,50	4.705.882,50	470.588,25		9.411.765,00

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

73.06. - Modernizacija šumarskih tehnologija u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima i proizvodnji ŠRM-a (šumskog reprodukcijskog materijala)

Oznaka intervencije (država članica)	73.06.
Naziv intervencije	Modernizacija šumarskih tehnologija u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima i proizvodnji ŠRM-a (šumskog reprodukcijskog materijala)
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.24. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja izvan poljoprivrednoga gospodarstva obuhvaćenih potporom
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Ne Sustav popusta za ekosheme: LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
05	Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.18 Ukupna ulaganja za poboljšanje uspješnosti šumarskog sektora
R.37 Nova radna mjesta za koja je dodijeljena potpora u okviru projekata ZPP-a
R.39 Broj ruralnih poduzeća, uključujući poduzeća u području biogospodarstva, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Na šumarstvo, kao resursnu osnovu, u lancu stvaranja dodane vrijednosti izravno se nadovezuju djelatnosti prerade drva i proizvodnje namještaja. Ove pak djelatnosti imaju značajnu ulogu u nacionalnom gospodarstvu, primarno zbog rasprostranjenosti po slabije razvijenim područjima gdje su najčešće jedina gospodarska djelatnost te jedini izvor zapošljavanja, i zbog svoje izvozne orijentacije. Na više od 2 milijuna hektara državnih šuma i na dijelu privatnih šuma (22.000 ha) gospodari se prema strogim standardima FSC certifikata, što je i preduvjet razvoja i konkurentnosti šumskih proizvoda na tržištu . Privatni izvođači radova u šumarstvu (326 licenciranih izvoditelja), zbog skupe nabavne cijene strojeva i alata, često koriste ekološki nepovoljne i za ljudsko zdravlje i okoliš štetne strojeve, alate i postupke. Ulaganje u nove, sigurnije te ekološki prihvatljivije tehnike i tehnologije doprinijet će

ostvarivanju odredbi certifikata te racionalnijem održivom gospodarenju, a time će se podići ekonomska i ekološka vrijednost šuma. Optimalnim pridobivanjem i korištenjem šumske biomase i njenih derivata/bioproizvoda (celuloza, drvna vlakna, biogoriva i dr.) potiče se i otvaranje šireg spektra novih „zelenih“ radnih mjesta i razvoj biogospodarstva te energetska samodostatnost lokalnih zajednica na ruralnim područjima u kojima je šumarstvo jedna i/ili jedina značajna gospodarska grana i to u okolnostima izrazite depopulacije i negativnih demografskih pokazatelja.

Ovom intervencijom stvaraju se i pretpostavke za novo zapošljavanje kojim se, u okolnostima izrazite depopulacije i negativnih demografskih pokazatelja, prije svega želi zadržati postojeći broj zaposlenih u tom segmentu šumarstva te potencijalnim širenjem poslovanja i na povećanje broja zaposlenih.

Kriteriji odabira za ovu intervenciju bit će izrađeni u skladu s člankom 79. Uredbe (EU) 2021/2115 i Prilogom I. Uredbe (EU) 2021/2289. Kriteriji odabira imaju za cilj osigurati jednako postupanje prema podnositeljima prijave, učinkovitije korištenje financijskih sredstava i usmjeravanje potpore u skladu sa svrhom intervencije uzimajući u obzir zaštitu tla i resursa, bolju sigurnost radnika, veću učinkovitost i smanjenje buke, korištenje eko-prihvatljiva goriva i maziva.

Načela odabira koja se mogu koristiti u ovoj intervenciji su:

- vrsta korisnika
- vrsta ulaganja
- energetska učinkovitost ulaganja
- utjecaj ulaganja na okoliš
- indeks razvijenosti lokalne (područne) samouprave

Pravilnikom mogu biti propisani dodatni kriteriji odabira.

Odbor za praćenje daje mišljenje o prijedlogu kriterija odabira u skladu s člankom 124. Uredbe (EU) 2021/2115.

Poveznice na druga zakonodavstva:

- Zakon o šumama („Narodne novine“, br. 68/18, 115/18, 98/19, 32/20 i 145/20)
- Zakon o zaštiti na radu („Narodne novine“, br.71/14, 118/14, 154/14 , 94/18 i 96/18)

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Uvjeti prihvatljivosti korisnika: Prihvatljivi korisnici su pravne osobe i obrti u rangu mikro, malih i srednjih poduzeća koji nisu šumoposjednici (isključujući obveznike javne nabave) te privatni šumoposjednici pravne osobe i obrti u rangu mikro, malih i srednjih poduzeća (isključujući obveznike javne nabave). Šumoposjednici moraju biti upisani u Upisnik šumoposjednika pri Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i ribarstva.

Uvjeti prihvatljivosti projekta: prihvatljivost projekta bit će usmjerena na modernizaciju šumarskih tehnologija u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima te proizvodnji ŠRM-a (šumskog reprodukcijskog materijala) što će uključivati kupnju novih strojeva, alata, uređaja i opreme za pridobivanje, privlačenje, izvoženje i iznošenje drva, proizvodnju šumske biomase, te daljinski prijevoz drva kao i za šumsko uzgojne radove za pripremu šumskog tla za sjetvu ili sadnju.

Razdoblje provedbe projekta je najviše 36 mjeseci od sklapanja ugovora o financiranju.

Ostali uvjeti prihvatljivosti: korisnici su u obvezi biti upisani u odgovarajuće upisnike, registre ili evidencije kao i ispuniti odgovarajuće uvjete u vezi licenciranja od strane nadležne komore za izvođenje radova u šumarstvu. Korisnik mora imati podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu Republike Hrvatske. Projekt mora ostvariti minimalni broj bodova (prag prolaznosti) temeljem kriterija odabira. Ulaganje nema značajan negativan utjecaj na okoliš i/ili ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, odnosno provedene su mjere zaštite okoliša ili mjere ublažavanja utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže ako su propisane.

Korisnik mora dokazati ekonomsku održivost projekta kao i dokazati planirane izvore financiranja projekta.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Prihvatljivi troškovi:

a) kupnja strojeva, oruđa, uređaja i opreme u postupku pridobivanja drva
b) kupnja strojeva, oruđa i opreme za šumskouzgojne radove i
c) kupnja strojeva, oruđa, uređaja i opreme za proizvodnju šumskog reprodukcijskog materijala.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**

☐ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja

☑ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika

☐ jedinični troškovi

☐ jednokratni iznosi

☐ financiranje uz primjenu paušalne stope

Opseg potpore na razini korisnika

Visina potpore je od 5.000 EUR do 700.000 EUR.

Intenzitet potpore iznosi 50% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova.

Dodatno pojašnjenje

Nije primjenjivo.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☑ Da ☐ Ne ☐ Mješovito

Objašnjenje pomoćnih djelatnosti izvan područja primjene čl. 42. UFEU-a

Projekti će biti usmjereni na modernizaciju šumarskih tehnologija u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima te proizvodnji ŠRM-a (šumskog reprodukcijskog materijala).

Intervencija je u području šumarstva, izvan je područja primjene čl.42 TFEU te predstavlja državnu potporu.

Vrsta instrumenta državne potpore koji se upotrebljava za poravnanje:

☐ Obavijest ☐ Uredba o općem skupnom izuzeću (GBER) ☑ Uredba o skupnom izuzeću u sektoru poljoprivrede (ABER) ☐ de minimis

Broj predmeta državne potpore

SA.117667

Dodatne informacije:

☐ Država članica još nije odabrala instrument(e) i navela je alternative. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja na snagu poravnanja odabranog instrumenta. ☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, ali poravnanje još nije dobiveno. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja poravnanja na snagu.

☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, poravnanje je dobiveno i naveden je broj državne potpore, GBER ili ABER

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Što nije prihvatljivo za potporu?

Popis neprihvatljivih ulaganja i troškova naveden u poglavlju 4.7.1.

Uključuje li ulaganje navodnjavanje?

☐ Da ☑ Ne

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje – informacije o potrebnoj potencijalnoj uštedi vode (izraženo u postotku)

nije primjenjivo

Pojedinosti o različitim mogućim uštedama vode prema vrsti instalacije ili infrastrukture (ako je primjenjivo)

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje (koje utječu na vodna tijela čije je stanje manje od dobrog) – informacije o zahtjevima za učinkovito smanjenje potrošnje vode – izraženo u postotku

nije primjenjivo

Raščlamba prema regiji

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 11 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja prihvatljivih produktivnih ulaganja s ciljem poticanja strukturne prilagodbe korisnika u sektoru šumarstva. Sukladno zahtjevima točke 11. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a, Strateški plan definira kriterije prihvatljivosti ulaganja za potporu, koja nije uvjetovana vrstom ili obujmom prozvodnje, niti je povezana s cijenom proizvoda.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
73.06.01. - Modernizacija šumarskih tehnologija u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima i proizvodnji ŠRM-a (šumskog reprodukcijskog materijala)	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.18; R.37; R.39	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

73.06.01. - Modernizacija šumarskih tehnologija u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima i proizvodnji ŠRM-a (šumskog reprodukcijskog materijala)

Prosječni iznos procijenjen je na temelju povijesnih podataka iz razdoblja Programa ruralnog razvoja 2014. – 2020.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
73.06.01. - Modernizacija šumarskih tehnologija u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima i proizvodnji ŠRM-a (šumskog reprodukcijskog materijala) (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)				200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.24 (jedinica: Operacije)				15,00	30,00	50,00	5,00	**Zbroj:** 100,00 **Maks.:** 50,00
UKUPNO	O.24 (jedinica: Operacije)				15,00	30,00	50,00	5,00	**Zbroj:** 100,00 **Maks.:** 50,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)				3.000.000,00	6.000.000,00	10.000.000,00	1.000.000,00	20.000.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)				2.400.000,00	4.800.000,00	8.000.000,00	800.000,00	16.000.000,00

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

73.07. - Modernizacija tehnologija u predindustrijskoj preradi drva

Oznaka intervencije (država članica)	73.07.
Naziv intervencije	Modernizacija tehnologija u predindustrijskoj preradi drva
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.24. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja izvan poljoprivrednoga gospodarstva obuhvaćenih potporom
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Ne Sustav popusta za ekosheme: LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
05	Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.18 Ukupna ulaganja za poboljšanje uspješnosti šumarskog sektora
R.39 Broj ruralnih poduzeća, uključujući poduzeća u području biogospodarstva, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Kvaliteta u preradi drva u Republici Hrvatskoj ima tradicionalno mjesto u koncepciji i organizaciji proizvodnje. Proizvodi hrvatskih drvoprerađivača i proizvođača namještaja danas konkuriraju na sve zahtjevnijem europskom i svjetskom tržištu upravo zbog zadržavanja i unapređivanja standarda kvalitete. Većina gospodarskih subjekata ovih djelatnosti već je uvela ili je u postupku uvođenja certifikata kvalitete ISO 9001/2000 (certifikat za upravljanje kvalitetom), a rastom ekološke svijesti u Republici Hrvatskoj pojavljuje se sve veći broj zahtjeva za implementaciju certifikata ISO 14000 (certifikat koji se odnosi na upravljanje okolišem). Djelatnost prerade drva karakterizira niska produktivnost i profitabilnost, niska razina finalizacije, zaostajanje u tehnološkom razvoju zbog nedostatnog investiranja u nove, učinkovitije i ekološki prihvatljive tehnologije. Prema prosječnom broju zaposlenih u strukturi gospodarskih subjekata prevladavaju mali i srednji subjekti čime se naglašava važnost poticanja malog i srednjeg poduzetništva. Kao radno intenzivne djelatnosti zapošljavaju 10% ukupno zaposlenih u prerađivačkoj industriji Republike hrvatske, a njihov značaj potvrđuje i udjel od 9% u ukupnom izvozu Republike Hrvatske. U strukturi izvoza bilježi se njegovo kontinuirano godišnje povećanje, ali kao negativan trend i dalje ostaje

bolji izvozni rezultat prerade drva od proizvodnje namještaja. U izvozu dominiraju polufinalni proizvodi i parket, dok izvoz namještaja pokazuje tendenciju rasta ali i dalje je prilično skroman.

Kriteriji odabira za ovu intervenciju bit će izrađeni u skladu s člankom 79. Uredbe (EU) 2021/2115 i Prilogom I. Uredbe (EU) 2021/2289. Kriteriji odabira imaju za cilj osigurati jednako postupanje prema podnositeljima prijave, učinkovitije korištenje financijskih sredstava i usmjeravanje potpore u skladu sa svrhom intervencije.

Načela odabira koja se mogu koristiti u ovoj intervenciji su:

- veličina korisnika
- vrsta ulaganja
- energetska učinkovitost ulaganja
- utjecaj ulaganja na okoliš
- indeks razvijenosti lokalne (područne) samouprave.

Odbor za praćenje daje mišljenje o prijedlogu kriterija odabira u skladu s člankom 124. Uredbe (EU) 2021/2115.

Poveznice na druga zakonodavstva:

- Zakon o zaštiti prirode („Narodne novine“, br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19)

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Uvjeti prihvatljivosti korisnika: Prihvatljivi korisnici su obrti, mikro, mala i srednja poduzeća registrirana za preradu drva u skladu s nacionalnim zakonodavstvom.

Uvjeti prihvatljivosti projekta: prihvatljivost projekta bit će usmjerena na modernizaciju tehnologija u predindustrijskoj preradi drva kod korisnika sa manje od 20 000 m3/godišnje ulazne sirovine te modernizaciju u proizvodnji peleta i briketa što će uključivati kupnju novih strojeva, alata, uređaja i opreme za predindustrijsku preradu drva, za proizvodnju peleta i briketa, izgradnju/rekonstrukciju objekata i kupnju nove opreme za sušenje, parenje, skladištenje i zaštitu proizvoda od drva.

Razdoblje provedbe projekta je najviše 36 mjeseci od sklapanja ugovora o financiranju.

Ostali uvjeti prihvatljivosti: korisnici su u obvezi biti upisani u odgovarajuće upisnike, registre ili evidencije kao i ispuniti odgovarajuće uvjete u vezi minimalne godišnje proizvodnje (minimalne ulazne količine drvne sirovine) i minimalnog broja zaposlenika korisnika. Korisnik mora imati podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu Republike Hrvatske. Projekt mora ostvariti minimalni broj bodova (prag prolaznosti) temeljem kriterija odabira. Projekt mora imati izrađenu/ishođenu svu potrebnu dokumentaciju u skladu s propisima kojima se uređuje gradnja i prostorno uređenje. Ulaganje nema značajan negativan utjecaj na okoliš i/ili ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, odnosno provedene su mjere zaštite okoliša ili mjere ublažavanja utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže ako su propisane.

Korisnik mora dokazati ekonomsku održivost projekta kao i dokazati planirane izvore financiranja projekta.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Prihvatljivi troškovi:

- kupnja strojeva, alata, uređaja i opreme za preradu oblog drva piljenjem, cijepanjem, iveranjem i prateće postupke transporta, manipulacije, skladištenja i zaštite u koji spadaju: priprema oblog drva za piljenje, primarna i sekundarna pilanska obrada, uključujući sušenje, parenje, termička modifikacija drva i fitosanitarna zaštita drva te proizvodnja peleta, briketa i cijepanog ogrjevnog drva
- građenje (izgradnja i rekonstrukcija) objekata za predindustrijsku preradu drva.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**

☐ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja

☑ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika

☐ jedinični troškovi

☐ jednokratni iznosi

☐ financiranje uz primjenu paušalne stope

Opseg potpore na razini korisnika

Visina potpore je od 10.000 EUR do 1.000.000 EUR.

Intenzitet potpore iznosi 50% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova.

Dodatno pojašnjenje

Nije primjenjivo.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☑ Da ☐ Ne ☐ Mješovito

Objašnjenje pomoćnih djelatnosti izvan područja primjene čl. 42. UFEU-a

Intervencija je u području šumarstva, izvan je područja primjene čl.42 TFEU te predstavlja državnu potporu

Vrsta instrumenta državne potpore koji se upotrebljava za poravnanje:

☐ Obavijest ☐ Uredba o općem skupnom izuzeću (GBER) ☑ Uredba o skupnom izuzeću u sektoru poljoprivrede (ABER) ☐ de minimis

Broj predmeta državne potpore

SA.117667

Dodatne informacije:

☐ Država članica još nije odabrala instrument(e) i navela je alternative. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja na snagu poravnanja odabranog instrumenta. ☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, ali poravnanje još nije dobiveno. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja poravnanja na snagu.

☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, poravnanje je dobiveno i naveden je broj državne potpore, GBER ili ABER

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Što nije prihvatljivo za potporu?

Popis neprihvatljivih ulaganja i troškova naveden u poglavlju 4.7.1.

Uključuje li ulaganje navodnjavanje?

☐ Da ☑ Ne

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje – informacije o potrebnoj potencijalnoj uštedi vode (izraženo u postotku)

nije primjenjivo

Pojedinosti o različitim mogućim uštedama vode prema vrsti instalacije ili infrastrukture (ako je primjenjivo)

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje (koje utječu na vodna tijela čije je stanje manje od dobrog) – informacije o zahtjevima za učinkovito smanjenje potrošnje vode – izraženo u postotku

nije primjenjivo

Raščlamba prema regiji

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 11 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja prihvatljivih produktivnih ulaganja s ciljem poticanja strukturne prilagodbe korisnika u sektoru šumarstva. Sukladno zahtjevima točke 11. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a, Strateški plan definira kriterije prihvatljivosti ulaganja za potporu, koja nije uvjetovana vrstom ili obujmom prozvodnje, niti je povezana s cijenom proizvoda..

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
73.07.01. - Modernizacija tehnologija u predindustrijskoj preradi drva	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.18; R.39	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

73.07.01. - Modernizacija tehnologija u predindustrijskoj preradi drva

Prosječni iznos procijenjen je na temelju povijesnih podataka iz razdoblja Programa ruralnog razvoja 2014. – 2020.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
73.07.01. - Modernizacija tehnologija u predindustrijskoj preradi drva (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)				288.000,00	288.000,00	288.000,00	288.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.24 (jedinica: Operacije)				5,00	15,00	34,00	33,00	**Zbroj:** 87,00 **Maks.:** 34,00
UKUPNO	O.24 (jedinica: Operacije)				5,00	15,00	34,00	33,00	**Zbroj:** 87,00 **Maks.:** 34,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)				1.344.401,63	4.752.144,71	9.504.289,88	9.504.289,88	25.105.126,10
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)				1.075.521,30	3.801.715,78	7.603.431,90	7.603.431,90	20.084.100,88

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

73.08. - Izgradnja šumske infrastrukture

Oznaka intervencije (država članica)	73.08.
Naziv intervencije	Izgradnja šumske infrastrukture
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.24. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja izvan poljoprivrednoga gospodarstva obuhvaćenih potporom
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Ne Sustav popusta za ekosheme: LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
05	Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.18 Ukupna ulaganja za poboljšanje uspješnosti šumarskog sektora

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Nepristupačnost i mala otvorenost šuma imaju izravan utjecaj na povećanje troškova gospodarenja šumama. Izgradnja nove i rekonstrukcija postojeće šumske prometne infrastrukture, posebno šumskih cesta, omogućit će bolji pristup šumskim područjima te povećati vrijednost šuma i šumskih zemljišta. Poboljšanje šumske prometne infrastrukture (šumske ceste) povećava potencijal opskrbe drvom i šumskom biomasom, omogućava bolju zaštitu šuma (naročito zaštitu od šumskih požara), bolju provedbu nadzora i praćenja stanja šuma, također povećava općekorisne funkcije šuma, otvara nova područja za sakupljanje nedrvnih proizvoda te pozitivno utječe na rast potencijala održivog gospodarenja šumama uz dugoročne ekonomske koristi. Globalne klimatske promjene koje se očituju i povećanjem prosječnih sezonskih temperatura, povećavaju rizik od šumskih požara kao i obuhvat rizičnih područja. Stoga se izgradnjom nove i rekonstrukcijom postojeće mreže šumskih prometnica, osobito u Dalmaciji kao najrizičnijem području, stvaraju preduvjeti učinkovite preventive i pravovremenih protupožarnih intervencija. Na taj se način značajno umanjuju štete na drvnoj biomasi i općekorisnim funkcijama šuma, infrastrukturi i neposrednom okružju te postižu uz lokalne i globalni ciljevi povećanja odliva ugljika u postojećoj drvnoj biomasi te kao doprinos očuvanju krajobraza, bioraznolikosti i općekorisnim funkcijama

šuma.

U gospodarskim šumama (s manjom otvorenošću), ova će intervencija pridonijeti pristupu drvnoj masi koja se koristi za "*long live wooden products*".

Privatne šume imaju vrlo malu prosječnu gustoću mreže primarnih šumskih prometnica dok šume u državnom vlasništvu imaju veću prosječnu gustoću šumskih prometnica ali još uvijek nezadovoljavajuću, s obzirom da bi optimalna gustoća šumskih prometnica trebala biti od 15 km/1.000 ha na 30 km/1.000 ha, ovisno o reljefu područja. Osim toga, u državnim šumama i dalje postoje velika zatvorena nepristupačna šumska područja od kojih su mnoga još kontaminirana zaostalim minsko-eksplozivnim sredstvima iz Domovinskog rata ili su pod sumnjom da ih imaju, a predstavljaju izravnu opasnost po živote stanovništva i korisnike šuma.

Nastavno na provedbu ciljeva iz prethodnog programskog razdoblja, nastavlja se provedba intervencije s ciljem povećanja prosječne otvorenosti šumskih područja prema reljefnim područjima.

Prema podacima poduzeća Hrvatske šume d.o.o. aktualna i planirana otvorenost šuma šumskim prometnicama (km/1.000ha) je slijedeća:

Postojeća otvorenost (km/1.000 ha) do 31.12.2017. iznosila je 10,5 km/1.000 ha u području nizinskih šuma, 12,48 km/1.000 ha u području brdskih šuma, 17,28 km/1.000 ha u području planinskih šuma, 14,51 km/1.000 ha u području šuma visokog krša te 7,21 km/1.000 ha u području šuma primorskog krša.

Planirana otvorenost (km/1.000 ha) do 2030. godine iznosi 15 km/1.000 ha u području nizinskih šuma, 25 km/1.000 ha u području brdskih šuma, 30 km/1.000 ha u području planinskih šuma, 30 km/1.000 ha u području šuma visokog krša te 15 km/1.000 ha u području šuma primorskog krša.

U okviru ove intervencije dodjeljivat će se potpore projektima izgradnje nove i rekonstrukcije postojeće primarne šumske prometne infrastrukture (šumske ceste) čime će se omogućiti bolji pristup i otvorenost šuma u RH

Šumska infrastruktura, osobito šumske prometnice, osim osnovne gospodarske funkcije i protupožarne zaštite omogućuju pristup zdravstveno-rekreativnim svrhama (osobito u pandemijsko doba kada je šumska infrastruktura omogućila slobodan pristup šuma koji je i propisan Zakonom o šumama) koje šume svojim blagotvornim utjecajem imaju na zdravlje i psihofizičko stanje. Značajna je i edukativna dimenzija koja je vezana uz veću otvorenost šuma jer se povećavaju potencijali osvješćivanja značaja i korištenja općekorisnih funkcija šuma (ublažavanje klimatskih ekstrema proizvodnja kisika, odlivi stakleničkih plinova, pročišćavanje oborinskih voda, šumski turizam…) i njihova očuvanja održivim gospodarenjem šumama.

Šumska infrastruktura gradi se na osnovi šumskogospodarskih planova koji se donose za 10-godišnje razdoblje s projekcijom na 40 godina, a odobreni su od strane ministarstava nadležnih za šumarstvo i zaštitu prirode.

U provedbi ovog zahvata prednost će imati zahvati koji se provode u područjima visoke opasnosti od požara (Dalmacija i ostala priobalna područja) te zahvati kojima se otvaraju šumska područja ispodprosječne otvorenosti. Na taj način bi se na tim područjima poboljšala praksa upravljanja zemljištem (također i zaštita šuma), što bi rezultiralo povećanjem sekvestracije ugljika u živoj biomasi, povećanjem apsorpcije ugljika i smanjenjem ispuštanja ugljika u atmosferu uzrokovanog šumskim požarima.

Ovom intervencijom stvaraju se i pretpostavke i za novo zapošljavanje kojim se, u okolnostima izrazite depopulacije i negativnih demografskih pokazatelja, prije svega želi zadržati postojeći broj zaposlenih u tom segmentu šumarstva te potencijalnim širenjem poslovanja i na povećanje broja zaposlenih.

Kriteriji odabira za ovu intervenciju bit će izrađeni u skladu s člankom 79. Uredbe (EU) 2021/2115 i Prilogom I. Uredbe (EU) 2021/2289. Kriteriji odabira imaju za cilj osigurati jednako postupanje prema podnositeljima prijave, učinkovitije korištenje financijskih sredstava i usmjeravanje potpore u skladu sa svrhom intervencije.

Načela odabira koja se mogu koristiti u ovoj intervenciji su:

- vrsta ulaganja
- vrsta korisnika
- postojeća gustoća primarne šumske prometne infrastrukture

- stupanj opasnosti od šumskog požara
- povećanje gustoće mreže šumskih prometnica
- indeks razvijenosti lokalne (područne) samouprave.

Odbor za praćenje daje mišljenje o prijedlogu kriterija odabira u skladu s člankom 124. Uredbe (EU) 2021/2115.

Poveznice na druga zakonodavstva:

- Zakon o šumama („Narodne novine“, br. 68/18, 115/18, 98/19, 32/20 i 145/20)

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Uvjeti prihvatljivosti korisnika: Prihvatljivi korisnici su šumoposjednici u skladu s člankom 14. Zakona o šumama („Narodne novine“, br. 68/18, 115/18, 98/19, 32/20 i 145/20), udruge šumoposjednika te jedinice lokalne samouprave.

Uvjeti prihvatljivosti projekta: U okviru ove intervencije dodjeljivat će se potpore projektima izgradnje nove i rekonstrukcije postojeće primarne šumske prometne infrastrukture (šumske ceste) čime će se omogućiti bolji pristup i otvorenost šuma u RH kao preduvjet za provedbu zaštite šuma te održavanje ravnoteže održivog gospodarenja šumama i stalno rastuće potražnje za drvom i šumskom biomasom.

Provedba projekta od donošenja odluke Agencije za plaćanja kojom se dodjeljuju sredstva korisniku do podnošenja konačnog zahtjeva za isplatu može trajati najduže do 36 mjeseci, ali ne kasnije od 30. lipnja 2029. godine.

Ostali uvjeti prihvatljivosti: Korisnici su u obvezi biti upisani u odgovarajuće upisnike, registre ili evidencije. Korisnik mora imati podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu Republike Hrvatske. Projekt mora ostvariti minimalni broj bodova (prag prolaznosti) temeljem kriterija odabira. Projekt mora imati izrađenu/ishođenu svu potrebnu dokumentaciju u skladu s propisima kojima se uređuje gradnja i prostorno uređenje. Ulaganje nema značajan negativan utjecaj na okoliš i/ili ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, odnosno provedene su mjere zaštite okoliša ili mjere ublažavanja utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže ako su propisane. Izgradnja šumske infrastrukture propisana je šumskogospodarskim planovima, a ako projekt izgradnje šumske ceste nije planiran šumskogospodarskim planom, projekt mora imati suglasnost Ministarstva. Korisnik mora opisati planirane izvore financiranja projekta.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Prihvatljivi troškovi:

- ulaganje u građenje i/ili rekonstrukciju šumskih prometnica (šumskih cesta)
- ulaganje u kupnju šumskog i drugog zemljišta radi realizacije projekta

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**

☐ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja

☑ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika

☐ jedinični troškovi

☐ jednokratni iznosi

☐ financiranje uz primjenu paušalne stope

Opseg potpore na razini korisnika

Visina potpore je od 10.000 EUR do 1.000.000 EUR.

Intenzitet potpore iznosi 100% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova.

Dodatno pojašnjenje

Nije primjenjivo.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☑ Da ☐ Ne ☐ Mješovito

Objašnjenje pomoćnih djelatnosti izvan područja primjene čl. 42. UFEU-a

U okviru ove intervencije dodjeljivat će se potpore projektima izgradnje nove i rekonstrukcije postojeće primarne šumske prometne infrastrukture.

Intervencija je u području šumarstva, izvan je područja primjene čl.42 TFEU te predstavlja državnu potporu.

Vrsta instrumenta državne potpore koji se upotrebljava za poravnanje:

☐ Obavijest ☐ Uredba o općem skupnom izuzeću (GBER) ☑ Uredba o skupnom izuzeću u sektoru poljoprivrede (ABER) ☐ de minimis

Broj predmeta državne potpore

SA.115576

Dodatne informacije:

☐ Država članica još nije odabrala instrument(e) i navela je alternative. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja na snagu poravnanja odabranog instrumenta. ☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, ali poravnanje još nije dobiveno. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja poravnanja na snagu.

☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, poravnanje je dobiveno i naveden je broj državne potpore, GBER ili ABER

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Što nije prihvatljivo za potporu?

Popis neprihvatljivih ulaganja i troškova naveden u poglavlju 4.7.1.

Uključuje li ulaganje navodnjavanje?

☐ Da ☑ Ne

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje – informacije o potrebnoj potencijalnoj uštedi vode (izraženo u postotku)

nije primjenjivo

Pojedinosti o različitim mogućim uštedama vode prema vrsti instalacije ili infrastrukture (ako je primjenjivo)

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje (koje utječu na vodna tijela čije je stanje manje od dobrog) – informacije o zahtjevima za učinkovito smanjenje potrošnje vode – izraženo u postotku

nije primjenjivo

Raščlamba prema regiji

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 2 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja prihvatljivih troškova promocije u sektoru šumarstva. Intervencija ne predstavlja izravna plaćanja za proizvođače te odgovara opisu potpore općim uslugama iz točke 2. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
73.08.01. - Izgradnja šumske infrastrukture	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.18	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

73.08.01. - Izgradnja šumske infrastrukture

Prosječni iznos procijenjen je na temelju povijesnih podataka iz razdoblja Programa ruralnog razvoja 2014. – 2020.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
73.08.01. - Izgradnja šumske infrastrukture (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)				500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.24 (jedinica: Operacije)				4,00	12,00	7,00	1,00	**Zbroj:** 24,00 **Maks.:** 12,00
UKUPNO	O.24 (jedinica: Operacije)				4,00	12,00	7,00	1,00	**Zbroj:** 24,00 **Maks.:** 12,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)				1.764.705,94	5.882.353,12	3.529.411,88	588.235,31	11.764.706,25
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)				1.411.764,75	4.705.882,50	2.823.529,50	470.588,25	9.411.765,00

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

73.10. - Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju

Oznaka intervencije (država članica)	73.10.
Naziv intervencije	Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.20. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja na poljoprivrednom gospodarstvu obuhvaćenih potporom
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Ne Sustav popusta za ekosheme: LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju
SO4 Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenjem emisija stakleničkih plinova i poboljšanjem sekvestracije ugljika, te promicanje održive energije
SO5 Poticanje održivog razvoja i učinkovitog upravljanja prirodnim resursima kao što su voda, tlo i zrak, među ostalim smanjenjem ovisnosti o kemijskim sredstvima
SO7 Privlačenje i podupiranje mladih poljoprivrednika i drugih novih poljoprivrednika te olakšavanje održivog poslovnog razvoja u ruralnim područjima
SO9 Poboljšanje odgovora poljoprivrede Unije na društvene zahtjeve u pogledu hrane i zdravlja, uključujući visokokvalitetnu, sigurnu i hranjivu hranu proizvedenu na održiv način, smanjenje rasipanja hrane te poboljšanje dobrobiti životinja i borbu protiv antimikrobne rezistencije

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
05	Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije	Visok	Da
08	Povećati korištenje energije iz obnovljivih izvora u poljoprivrednoj proizvodnji i preradi	Srednji	Da
09	Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u t	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.15 Ulaganja u kapacitete za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, uključujući biološke (u megavatima), za koja je dodijeljena potpora
R.16 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za ulaganja u okviru ZPP-a kojima se doprinosi ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama te proizvodnji obnovljive energije ili biomaterijala

R.26 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za proizvodna i neproizvodna ulaganja u okviru ZPP-a koja je povezana s brigom za prirodne resurse
R.3 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za digitalnu poljoprivrednu tehnologiju u okviru ZPP-a
R.43 Udio uvjetnih grla (UG) na koja se odnose djelovanja za koja je dodijeljena potpora radi ograničavanja upotrebe antimikrobnih sredstava (sprječavanje/smanjenje)
R.9 Udio poljoprivrednika koji primaju potporu za ulaganja u restrukturiranje i modernizaciju, uključujući poboljšanje učinkovitosti resursa

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Potporom u sklopu ove intervencije sufinancirat će se ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju kako bi se poboljšala ukupna učinkovitost i održivost poljoprivrednih gospodarstava, uključujući zaštitu okoliša i prilagodbu klimatskim promjenama. Ulaganja su moguća u svim poljoprivrednim sektorima, a prioritet su ulaganja u sektoru voća i povrća te sektoru stočarstva.

Ulaganja, prvenstveno kompleksnija, odnosno ona koja uključuju izgradnju/rekonstrukciju objekata/podizanje nasada sa opremanjem, doprinijeti će poboljšanju kvalitete materijalne imovine poljoprivrednih gospodarstava kako bi se osigurala njihova tehnička i tehnološka učinkovitost koja je važna za rast produktivnosti te kako bi se osigurao temelj za dugoročnu konkurentnost.

Primjena novih, inovativnih i digitalnih tehnologija doprinijet će smanjenju troškova proizvodnje i poboljšanju kvalitete poljoprivrednih proizvoda.

Stajski gnoj, kao izuzetno vrijedan proizvod za cjelokupnu biljnu proizvodnju, treba pravilno skladištiti i čuvati od ispiranja, jer se tako smanjuje onečišćenje okoliša. Izgradnja skladišnih kapaciteta za stajski gnoj i digestat smanjit će emisiju stakleničkih plinova i amonijaka uzrokovanu poljoprivrednom djelatnošću, dok sama primjena organskog gnoja u tlo pozitivno utječe na njegovu plodnost.

Ulaganja u postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora (biomasa, energija sunca, bioplin) u sklopu izgradnje novih objekata za proizvodnju ili skladištenje smanjiti će troškove proizvodnje i povećati samoodrživost.

Epizootske bolesti (npr. afrička svinjska kuga) prijetnje su sigurnoj i održivoj proizvodnji. Mjere za sprječavanje pojave epizootskih bolesti temelje se na visokoj razini biosigurnosti na poljoprivrednim gospodarstvima te su ulaganja u povećanje biosigurnosti prihvatljiva za sufinanciranje u sklopu ove intervencije.

Kriteriji odabira za ovu intervenciju bit će izrađeni u skladu s člankom 79. Uredbe (EU) 2021/2115 i Prilogom I. Uredbe (EU) 2021/2289. Kriteriji odabira imaju za cilj osigurati jednako postupanje prema podnositeljima prijave, učinkovitije korištenje financijskih sredstava i usmjeravanje potpore u skladu sa svrhom intervencije te doprinos strategiji digitalizacije iz Poglavlja 8.5.

Načela odabira koja se mogu koristiti u ovoj intervenciji su:

- ekonomska veličina poljoprivrednog gospodarstva/broj članova zadruge ili proizvođačke organizacije
- duljina poslovanja korisnika
- sektor ulaganja
- indeks razvijenosti JLS-a i/ili područja sa prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima/zone ograničenja zbog izbijanja bolesti životinja
- stručna sprema i radno iskustvo korisnika
- utjecaj ulaganja na okoliš
- povećanje poljoprivredne proizvodnje / stupnja samodostatnosti.

Pravilnikom mogu biti propisani dodatni kriteriji odabira ovisno o predmetu, sektoru i cilju/ciljevima pojedinog natječaja.

Odbor za praćenje daje mišljenje o prijedlogu kriterija odabira u skladu s člankom 124. Uredbe (EU) 2021/2115.

Poveznice na druga zakonodavstva:

- Zakon o poljoprivredi („Narodne novine“, br. 118/18, 42/20 i 127/20 - Odluka Ustavnog suda RH i 52/21)
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Narodne novine“, br. 20/18, 115/18, 98/19 i 57/22)
- Zakon o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu („Narodne novine“, br. 29/18 i 32/19)
- Zakon o zadrugama („Narodne novine“, br. 34/11, 125/13, 76/14, 114/18 i 98/19)
- Zakon o trgovačkim društvima („Narodne novine“, br. 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19, 34/22)
- Zakon o gradnji („Narodne novine“, br. 153/13, 20/17, 39/19 i 125/19)
- Zakon o zaštiti okoliša („Narodne novine“, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18)
- Zakon o zaštiti prirode („Narodne novine“, br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19)
- Zakon o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim za tržište poljoprivrednih proizvoda („Narodne novine“, br. 82/13, 14/14 i 30/15)
- Zakon o vodama („Narodne novine“, br. 66/19 i 84/21)
- Zakon o zdravlju životinja („Narodne novine“, br. 155/22)
- Direktiva (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (SL L 328, 21.12.2018.)

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Uvjeti prihvatljivosti korisnika: Prihvatljivi korisnici su fizičke i pravne osobe (isključujući obveznike javne nabave) upisane u Upisnik poljoprivrednika te proizvođačke organizacije. Fizičke i pravne osobe (osim zadruga i proizvođačkih organizacija) moraju dokazati ekonomsku veličinu poljoprivrednog gospodarstva od najmanje 10.000 EUR-a SO ako ulažu u sektor voća, povrća i cvijeća, odnosno najmanje 15.000 EUR-a SO za ulaganja u ostalim sektorima.

Uvjeti prihvatljivosti projekta: Ulaganje se odnosi na proizvodnju proizvoda primarne poljoprivredne proizvodnje iz Priloga I. Ugovora o EU.

Ako zakonodavstvo Europske unije nametne nove standarde, korisnik može podnijeti zahtjev za potporu za dostizanje tih standarda unutar najviše 36 mjeseci od dana kada su oni postali obvezni za poljoprivredno gospodarstvo.

Proizvedena energija koristi se za podmirenje vlastitih potreba gospodarstva za električnom i/ili toplinskom energijom u svrhu proizvodnje primarnih poljoprivrednih proizvoda iz Priloga I. Ugovora o EU proizvedenih na vlastitom gospodarstvu korisnika.

Ulaganja u navodnjavanje moraju ispuniti uvjete propisane člankom 74. Uredbe (EU) br. 2021/2115.

Razdoblje provedbe projekta je najviše 36 mjeseci od sklapanja ugovora o financiranju.

Prihvatljiva ulaganja su restrukturiranje i modernizacija poljoprivrednih gospodarstava, zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš te korištenje obnovljivih izvora energije (biomasa, energija sunca, bioplin) na poljoprivrednim gospodarstvima za vlastite potrebe.

Ulaganja u zbrinjavanje stajskog gnoja te korištenje obnovljivih izvora energije nisu prihvatljiva kao samostalno ulaganje nego isključivo u sklopu izgradnje novih objekata za proizvodnju i/ili povećanja postojećih kapaciteta.

Ostali uvjeti prihvatljivosti: Ovisno o sektoru/podsektoru proizvodnje za koje se ostvaruje pravo na potporu kroz objavljene natječaje, korisnici su u obvezi biti upisani u odgovarajuće upisnike, registre ili evidencije kao i ispuniti odgovarajuće uvjete u vezi stručne spreme i radnog iskustva nositelja/člana ili odgovorne osobe ili zaposlenika korisnika. Korisnik koji ulaže u uvođenje biosigurnosnih mjera u obvezi je do podnošenja konačnog zahtjeva za isplatu završiti osposobljavanje na temu biosigurnosti. Korisnik mora imati podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu Republike Hrvatske. Poduzetnik u teškoćama nije prihvatljiv korisnik u okviru ove intervencije.

Projekt mora ostvariti minimalni broj bodova (prag prolaznosti) temeljem kriterija odabira.

Projekt mora imati izrađenu/ishođenu svu potrebnu dokumentaciju u skladu s propisima kojima se uređuje gradnja i prostorno uređenje. Ulaganje nema značajan negativan utjecaj na okoliš i/ili ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, odnosno provedene su mjere zaštite okoliša ili mjere ublažavanja utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže ako su propisane. Korisnik mora dokazati ekonomsku održivost projekta te dokazati planirane izvore financiranja projekta.

Mladi poljoprivrednik je fizička osoba koja u trenutku podnošenja zahtjeva za potporu ima više od 18, ali ne više od 40 godina (dan prije navršavanja 41 godine starosti), posjeduje stručna znanja i vještine te po prvi puta uspostavlja poljoprivredno gospodarstvo na kojem ima status nositelja/odgovorne osobe ili je status nositelja/odgovorne osobe po prvi put stekla unutar 5 (pet) godina do datuma podnošenja zahtjeva za potporu, a u slučaju trgovačkog društva je i odgovorna osoba isključivo ukoliko je vlasnik najmanje 50% temeljnog kapitala društva.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Prihvatljivi troškovi:

- izgradnja/rekonstrukcija i/ili opremanje (uključujući vanjsku i unutarnju infrastrukturu u sklopu poljoprivrednog gospodarstva) objekata za životinje, staklenika, plastenika i objekata za uzgoj jednogodišnjeg i višegodišnjeg bilja, sjemena, sadnog materijala i gljiva
- izgradnja/rekonstrukcija i/ili opremanje (uključujući vanjsku i unutarnju infrastrukturu u sklopu poljoprivrednog gospodarstva) ostalih gospodarskih objekata, upravnih prostorija s pripadajućim sadržajima koji su u funkciji osnovne djelatnosti
- uvođenje biosigurnosnih mjera (kao što su ograde koje ispunjavaju uvjete biosigurnosti, biosigurnosna oprema i uređaji (vrata, zavjese, tuneli, oprema za dezinfekciju), objekti/prostorije za dezinfekciju osoba/gospodarskih vozila, objekti/prostorije za skladištenje i rukovanje hranom za životinje, objekti/prostorije za kontrolu ulaska i izlaska osoba/gospodarskih vozila/poljoprivredne mehanizacije sa i na poljoprivredno gospodarstvo, uključujući mrežu putova unutar poljoprivrednog gospodarstva, silosi za stočnu hranu)
- izgradnja/rekonstrukcija i/ili opremanje (uključujući vanjsku i unutarnju infrastrukturu u sklopu poljoprivrednog gospodarstva) objekata za skladištenje, hlađenje, čišćenje, sušenje, zamrzavanje, klasiranje i pakiranje proizvoda iz vlastite primarne poljoprivredne proizvodnje
- izgradnja i/ili opremanje sustava za navodnjavanje na poljoprivrednom gospodarstvu i sustava za navodnjavanje izvan poljoprivrednog gospodarstva za potrebe primarne proizvodnje poljoprivrednog gospodarstva
- izgradnja/rekonstrukcija i/ili opremanje objekata za prodaju i prezentaciju vlastitih primarnih poljoprivrednih proizvoda
- kupnja opreme za berbu, sortiranje i pakiranje vlastitih poljoprivrednih proizvoda
- kupnja poljoprivredne mehanizacije (uključujući mehanizaciju i opremu za preciznu poljoprivredu) i gospodarskih vozila za vlastitu primarnu poljoprivrednu proizvodnju (uključujući sektor vinogradarstva)
- restrukturiranje postojećih i/ili podizanje novih višegodišnjih nasada, isključujući restrukturiranje postojećih vinograda za proizvodnju grožđa za vino
- sustavi za prilagodbu i ublažavanje klimatskih promjena
- kupnja zemljišta i objekata radi realizacije projekta, do 10% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta (bez općih troškova)
- izgradnja/rekonstrukcija (u slučaju povećanja kapaciteta) i/ili opremanje skladišnih kapaciteta za stajski gnoj i digestate, uključujući opremu za rukovanje i korištenje stajskog gnoja i digestata isključivo za vlastite potrebe
- strojevi i oprema za utovar, transport i primjenu organskog gnojiva
- izgradnja i opremanje postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora (biomasa, energija sunca, bioplin) za potrebe vlastitih proizvodnih pogona korisnika, uključujući prostore koji su u funkciji postrojenja za proizvodnju energije, s pripadajućom opremom i infrastrukturom
- izgradnja/rekonstrukcija i/ili opremanje objekata za prijem, obradu i skladištenje biomase za

proizvodnju energije iz obnovljivih izvora s pripadajućom opremom i infrastrukturom za vlastite potrebe

- izgradnja/rekonstrukcija i/ili opremanje objekata za obradu, preradu i skladištenje supstrata za organsku gnojidbu s pripadajućom opremom i infrastrukturom za vlastite potrebe
- kupnja strojeva za transport i primjenu supstrata za organsku gnojidbu na poljoprivrednim površinama s pripadajućom opremom i infrastrukturom za vlastite potrebe
- nematerijalni troškovi: kupnja ili razvoj računalnih programa, kupnja prava na patente i licence, autorska prava, robni žigovi i ostala nematerijalna ulaganja povezana s materijalnim ulaganjem.

Kupnja rabljene poljoprivredne mehanizacije, strojeva, opreme i gospodarskih vozila je prihvatljiv trošak pod uvjetima navedenim u poglavlju 4.7.1. "Popis neprihvatljivih ulaganja i troškova za intervencije ruralnog razvoja".

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**

☐ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja

☑ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika

☐ jedinični troškovi

☐ jednokratni iznosi

☐ financiranje uz primjenu paušalne stope

Opseg potpore na razini korisnika

Za poljoprivredna gospodarstva ekonomske veličine do 250.000 EUR-a SO visina potpore je od 15.000 EUR do 500.000 EUR od čega ne više od 100.000 EUR-a za kupnju mehanizacije.

Za poljoprivredna gospodarstva ekonomske veličine preko 250.000 EUR-a SO visina potpore je od 15.000 EUR do 2.000.000 EUR, od čega ne više od 200.000 EUR-a za kupnju mehanizacije.

Za poljoprivredna gospodarstva ekonomske veličine do 250.000 EUR-a SO intenzitet potpore iznosi 45 % vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta, a može se uvećati (ne kumulativno) za 15% za ulaganja:

a) koja provode žene nositeljice poljoprivrednog gospodarstva (najmanje 3 godine je nositeljica prije podnošenja zahtjeva za potporu i neovisno o dobi žene)

b) koja provode mladi poljoprivrednici.

Korištenje uvećanja intenziteta potpore moguće je samo jednom tijekom programskog razdoblja 2023.-2027..

Za poljoprivredna gospodarstva ekonomske veličine preko 250.000 EUR-a SO intenzitet potpore iznosi 40% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta, bez mogućnosti uvećanja.

Intenzitet potpore iznosi 100% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta za ulaganja u preventivne mjere (uvođenje biosigurnosnih mjera).

Dodatno pojašnjenje

Od ukupne alokacije za ovu intervenciju, za ekološke proizvođače osigurano je najmanje 10% raspoložive alokacije. Od preostale alokacije za poljoprivredna gospodarstva ekonomske veličine preko 250.000 EUR-a SO dostupno je najviše 25% raspoložive alokacije.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☐ Da ☑ Ne ☐ Mješovito

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Što nije prihvatljivo za potporu?

Popis neprihvatljivih ulaganja i troškova naveden u poglavlju 4.7.1.

Troškovi prihvatljivi za sufinanciranje u sklopu sektorskih intervencija u sektoru pčelarstva nisu prihvatljivi za sufinanciranje u navedenom sektoru u sklopu ove intervencije. Ulaganja u restrukturiranje postojećih vinograda za proizvodnju grožđa za vino nisu prihvatljiva za sufinanciranje u sklopu ove intervencije.

U sklopu ove intervencije nisu prihvatljiva ulaganja koja uključuju troškove rekonstrukcije i modernizacije postojećih sustava za navodnjavanje na poljoprivrednom gospodarstvu.

Uključuje li ulaganje navodnjavanje?

☑ Da ☐ Ne

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje – informacije o potrebnoj potencijalnoj uštedi vode (izraženo u postotku)

nije primjenjivo

Pojedinosti o različitim mogućim uštedama vode prema vrsti instalacije ili infrastrukture (ako je primjenjivo)

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje (koje utječu na vodna tijela čije je stanje manje od dobrog) – informacije o zahtjevima za učinkovito smanjenje potrošnje vode – izraženo u postotku

nije primjenjivo

Raščlamba prema regiji

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 11 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja prihvatljivih produktivnih ulaganja s ciljem poticanja strukturne prilagodbe korisnika. Sukladno zahtjevima točke 11. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a, Strateški plan definira kriterije prihvatljivosti ulaganja za potporu, koja nije uvjetovana vrstom ili obujmom prozvodnje, niti je povezana s cijenom proizvoda.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
73.10.01. - Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju_mali	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.15; R.16; R.26; R.3; R.43; R.9	Ne
73.10.02. - Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju_veliki	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.15; R.16; R.26; R.3; R.43; R.9	Ne
73.10.03. - Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju_navodnjavanje	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.9	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

73.10.01. - Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju_mali

Prosječni iznos procijenjen je na temelju povijesnih podataka iz razdoblja Programa ruralnog razvoja 2014. – 2020.

73.10.02. - Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju_veliki

Prosječni iznos procijenjen je na temelju povijesnih podataka iz razdoblja Programa ruralnog razvoja 2014. – 2020.

73.10.03. - Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju_navodnjavanje

Prosječni iznos procijenjen je na temelju povijesnih podataka iz razdoblja Programa ruralnog razvoja 2014. – 2020.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
73.10.01. - Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju_mali (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		387.000,00	387.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.20 (jedinica: Operacije)		50,00	55,00	119,00	163,00	216,00	163,00	**Zbroj:** 766,00 **Maks.:** 216,00
73.10.02. - Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju_veliki (Bespovratna	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)			975.000,00	900.000,00	900.000,00	900.000,00	900.000,00	

sredstva - Prosječno)	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.20 (jedinica: Operacije)			9,00	12,00	15,00	16,00	10,00	**Zbroj:** 62,00 **Maks.:** 16,00
73.10.03. - Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju_navodnjavanje (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		60.000,00	60.000,00	60.000,00	60.000,00	60.000,00	60.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.20 (jedinica: Operacije)		10,00	17,00	12,00	17,00	19,00	15,00	**Zbroj:** 90,00 **Maks.:** 19,00
UKUPNO	O.20 (jedinica: Operacije)		60,00	80,00	143,00	195,00	251,00	188,00	**Zbroj:** 917,00 **Maks.:** 251,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		20.057.706,68	30.771.718,53	34.578.337,79	46.104.450,39	57.630.562,99	34.520.631,12	223.663.407,50
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		16.046.165,34	24.617.374,82	27.662.670,24	36.883.560,31	46.104.450,39	27.616.504,90	178.930.726,00
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

73.10.FI - FI_Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju

Oznaka intervencije (država članica)	73.10.FI
Naziv intervencije	FI_Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.20. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja na poljoprivrednom gospodarstvu obuhvaćenih potporom
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Ne Sustav popusta za ekosheme: LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
05	Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.9 Udio poljoprivrednika koji primaju potporu za ulaganja u restrukturiranje i modernizaciju, uključujući poboljšanje učinkovitosti resursa

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Podupirati će se ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju kako bi se poboljšala ukupna učinkovitost i održivost poljoprivrednih gospodarstava.

Ulaganja u restrukturiranje i modernizaciju poljoprivrednih gospodarstava doprinijeti će poboljšanju kvalitete materijalne imovine poljoprivrednih gospodarstava kako bi se osigurala njihova tehnička i tehnološka učinkovitost koja je važna za rast produktivnosti te kako bi se osigurao temelj za dugoročnu konkurentnost. Mogućnost kupnje poljoprivrednog zemljišta bez ograničenja u odnosu na iznos zajma/kredita osigurat će važan temelj za dugoročnu konkurentnost i održivost mladih poljoprivrednika. Primjena novih i inovativnih tehnologija doprinijet će smanjenju troškova proizvodnje i poboljšanju kvalitete poljoprivrednih proizvoda.

Financijski instrumenti će podržati ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu povezanu s tipom

intervencije.
Prihvatljiva je kupnja: rabljene i nove poljoprivredne mehanizacije, strojeva, opreme i gospodarskih vozila, živih životinja, jednogodišnjeg bilja.
Prihvatljivo je financiranje obrtnog kapitala u skladu s uvjetima koji se odnose na pojedini financijski instrument.

Poveznica na regulativu:
Uredba (EU) 2021/1060
Uredba (EU) 2021/2115

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Korisnici financijskih instrumenata bit će tijela koja provode financijske instrumente.

Prihvatljivi krajnji primatelji su fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika/Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava/drugi odgovarajući upisnik/registar/evidenciju proizvođača primarnih poljoprivrednih proizvoda te proizvođačke organizacije. Uz navedeno, prihvatljivi krajnji primatelji moraju biti u rangu mikro, malih i srednjih subjekata gospodarstva (uključujući novoosnovane poslovne subjekte) kako su definirani u Prilogu 1. Preporuke Europske komisije 2003/361/EZ.

Radi osiguravanja prehrambene sigurnosti stanovništva, financijski instrument zajmovi s kapitalnim rabatom dodjeljivat će se krajnjim primateljima koji pripadaju sektorima primarne poljoprivredne proizvodnje za koje će biti utvrđen otežan pristup sredstvima kapitala zbog osjetljivosti na tržišne i druge poremećaje, primjerice sektor proizvodnje mlijeka, reprocentri u svinjogojstvu i dr.

Za prijavu na financijski instrument krajnji primatelj najkasnije do trenutka podnošenja zahtjeva za financiranje mora biti upisan u odgovarajući upisnik/registar/evidenciju proizvođača primarnih poljoprivrednih proizvoda, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom.
Mladim poljoprivrednikom smatrati će se osoba koja ispunjava uvjete navedene u poglavlju 4.1.5.

Prihvatljivi krajnji primatelji moraju tijelu koje provodi financijski instrument podnijeti održiv poslovni plan.

Krajnji primatelj mora imati podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu Republike Hrvatske.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Financijski instrumenti dodjeljuju se u formi kredita, zajmova i jamstava.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**
☑ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja

☑ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika
☐ jedinični troškovi

☐ jednokratni iznosi
☐ financiranje uz primjenu paušalne stope

Opseg potpore na razini korisnika

Element potpore pružene kroz financijske instrumente izračunava se u smislu bruto ekvivalenta bespovratnih sredstava (kako je definirano u pravilima o državnoj potpori) kredita, zajma ili jamstva. Potpora koja se pruža putem financijskih instrumenata biti će ograničena na maksimalne stope potpore i/ili iznose utvrđene u relevantnim propisima Unije o državnim potporama gdje je primjenjivo. Minimalne stope potpore neće biti propisane.

Dodatno pojašnjenje

Nije primjenjivo.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:
☐ Da ☐ Ne ☑ Mješovito

Objašnjenje pomoćnih djelatnosti izvan područja primjene čl. 42. UFEU-a

Element potpore pružene kroz financijske instrumente izračunava se kao bruto ekvivalent potpore (eng. GGE) prihvatljivih troškova kredita, zajma ili jamstva.

Za ulaganja koja se provode kroz financijski instrument zajma s kapitalnim rabatom, bruto protuvrijednost zajma zajedno s bespovratnim sredstvima ne smije biti veća od 65% prihvatljivih troškova, uz mogućnost uvećanja za 15% za ulaganja koja provode mladi poljoprivrednici koji ispunjavaju uvjete navedene u poglavlju 4.1.5. Korištenje uvećanja intenziteta potpore moguće je samo jednom tijekom programskog razdoblja 2023.-2027. Maksimalni iznos potpore iznosi 500.000 EUR. Planirani prosječni iznos potpore (bruto protuvrijednost zajma + grant) iznosi 200.000 EUR po projektu.

Za ulaganja koja će se provoditi kroz ostale financijske instrumente, a spadaju u područje primjene članka 42. UFEU-a, bruto protuvrijednost potpore ne smije biti veća od praga intenziteta potpore (65 % prihvatljivih troškova). Intenzitet potpore može se uvećati za 15% za ulaganja koja provode mladi poljoprivrednici.

Za ulaganja koja spadaju u područje primjene članka 42. UFEU-a, ukupan iznos potpore za obrtna sredstva koja se pruža krajnjem primatelju mora biti u skladu s člankom 80. stavkom 3. Uredbe (EU) 2021/2115.

Za ulaganja koja ne spadaju u područje primjene članka 42. UFEU-a, bruto protuvrijednost potpore ne smije biti viša od iznosa utvrđene u relevantnim propisima Unije o državnim potporama.

Vrsta instrumenta državne potpore koji se upotrebljava za poravnanje:
☐ Obavijest ☐ Uredba o općem skupnom izuzeću (GBER) ☐ Uredba o skupnom izuzeću u sektoru poljoprivrede (ABER) ☑ de minimis

Dodatne informacije:
☐ Država članica još nije odabrala instrument(e) i navela je alternative. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja na snagu poravnanja odabranog instrumenta. ☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, ali poravnanje još nije dobiveno. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja poravnanja na snagu.
☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, poravnanje je dobiveno i naveden je broj državne potpore, GBER ili ABER

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Što nije prihvatljivo za potporu?

Popis neprihvatljivih ulaganja i troškova naveden je u poglavlju 4.7.1.

Dodatno, neprihvatljivi su:

- troškovi koji su prihvatljivi u sklopu sektorskih intervencija
- troškovi koji su neprihvatljivi temeljem pravila o državnim potporama.

Uključuje li ulaganje navodnjavanje?

☑ Da ☐ Ne

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje – informacije o potrebnoj potencijalnoj uštedi vode (izraženo u postotku)

nije primjenjivo

Pojedinosti o različitim mogućim uštedama vode prema vrsti instalacije ili infrastrukture (ako je primjenjivo)

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje (koje utječu na vodna tijela čije je stanje manje od dobrog) – informacije o zahtjevima za učinkovito smanjenje potrošnje vode – izraženo u postotku

nije primjenjivo

Raščlamba prema regiji

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 11 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku financijskih instrumenata za financiranje prihvatljivih produktivnih ulaganja s ciljem poticanja strukturne prilagodbe korisnika. Sukladno zahtjevima točke 11. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a, Strateški plan definira kriterije prihvatljivosti ulaganja za potporu, koja nije uvjetovana vrstom ili obujmom prozvodnje, niti je povezana s cijenom proizvoda.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
73.10.01.FI - FI_Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju	Financijski instrument	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.9	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

73.10.01.FI - FI_Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju

Ukupna alokacija javnih sredstava (EU+RH dio) iznosi 35.876.884,60 EUR.

Planira se financiranje 1.117 ulaganja krajnjih primatelja FI s prosječnim iznosom financiranja od 54.645,00 EUR-a po projektu.

Za financijski instrument zajam s kapitalnim rabatom planira se financiranje 74 ulaganja krajnjih primatelja FI s prosječnim iznosom potpore (bruto protuvrijednost zajma + grant) od 200.000,00 EUR po projektu. Planirano ostvarenje očekuje se u razdoblju 2024.-2029. godine. Prosječni iznos financiranja planiran je temeljem iskustva planiranja i provedbe FI PRR, uz prilagodbu temeljem novih pravila primjenjivih na SP ZPP.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
73.10.01.FI - FI_Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju (Financijski instrument - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)	0,00	54.645,00	54.645,00	200.000,00	200.000,00	0,00	0,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.20 (jedinica: Operacije)	0,00	119,00	77,00	405,00	297,00	183,00	110,00	**Zbroj:** 1.191,00 **Maks.:** 405,00
UKUPNO	O.20 (jedinica: Operacije)	0,00	119,00	77,00	405,00	297,00	183,00	110,00	**Zbroj:** 1.191,00 **Maks.:** 405,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)	0,00	2.429.455,43	4.200.000,00	17.574.549,80	11.672.879,37	0,00	0,00	35.876.884,60

	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	0,00	1.943.564,34	3.360.000,00	14.059.639,84	9.338.303,50	0,00	0,00	28.701.507,68
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)	0,00	2.429.455,43	4.200.000,00	17.574.549,80	11.672.879,37	0,00	0,00	35.876.884,60
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)	0,00	1.943.564,34	3.360.000,00	14.059.639,84	9.338.303,50	0,00	0,00	28.701.507,68
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

73.11. - Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda

Oznaka intervencije (država članica)	73.11.
Naziv intervencije	Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.24. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja izvan poljoprivrednoga gospodarstva obuhvaćenih potporom
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Ne Sustav popusta za ekosheme: LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
04	Povećati dodanu vrijednost poljoprivredne proizvodnje uključujući inovativna rješenja	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.37 Nova radna mjesta za koja je dodijeljena potpora u okviru projekata ZPP-a
R.39 Broj ruralnih poduzeća, uključujući poduzeća u području biogospodarstva, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Potpora u sklopu ove intervencije omogućiti će stvaranje dodane vrijednosti primarnim poljoprivrednim proizvodima, kako za primarne poljoprivredne proizvođače, tako i za one kojima je prerada poljoprivrednih proizvoda isključiva djelatnost. Prehrambeno-prerađivačka industrija u Hrvatskoj pokazuje snažan potencijal za stvaranje dodane vrijednosti i novih radnih mjesta s učincima na cjelokupno gospodarstvo. Rast domaće proizvodnje smanjiti će velike trgovinske deficite primarne poljoprivrede i prerade hrane i poboljšati korištenje proizvodnih kapaciteta u zemlji.

Ulaganja u izgradnju novih, kao i modernizaciju postojećih prerađivačkih kapaciteta te uvođenje inovativnih i digitalnih tehnologija doprinijeti će povećanju konkurentnosti hrvatskih proizvoda i rastu zapošljavanja u ruralnom području.

Ulaganja u postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora (biomasa, energija sunca) u sklopu izgradnje novih objekata za preradu smanjiti će troškove proizvodnje i povećati samoodrživost.

Kriteriji odabira za ovu intervenciju bit će izrađeni u skladu s člankom 79. Uredbe (EU) 2021/2115 i Prilogom I. Uredbe (EU) 2021/2289. Kriteriji odabira imaju za cilj osigurati jednako postupanje prema

podnositeljima prijave, učinkovitije korištenje financijskih sredstava i usmjeravanje potpore u skladu sa svrhom intervencije te doprinos strategiji digitalizacije iz Poglavlja 8.5.

Načela odabira koja se mogu koristiti u ovoj intervenciji su:

- veličina poduzeća
- sektor ulaganja
- ulaganje doprinosi stvaranju novih radnih mjesta
- sustavi kvalitete poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda
- indeks razvijenosti JLS-a i/ili područja sa prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima
- smanjenje emisije CO_2.

Pravilnikom mogu biti propisani dodatni kriteriji odabira ovisno o predmetu, sektoru i cilju/ciljevima pojedinog natječaja.

Odbor za praćenje daje mišljenje o prijedlogu kriterija odabira u skladu s člankom 124. Uredbe (EU) 2021/2115.

Poveznice na druga zakonodavstva:

- Zakon o poljoprivredi ("Narodne novine“, br. 118/18, 42/20 i 127/20 - Odluka Ustavnog suda RH i 52/21)
- Zakon o hrani („Narodne novine“, br. 81/13, 14/14, 30/15 i 115/18)
- Zakon o trgovačkim društvima („Narodne novine“, br. 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19, 34/22)
- Zakon o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim za tržište poljoprivrednih proizvoda („Narodne novine“, br. 82/13, 14/14 i 30/15)
- Zakon o oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama izvornosti proizvoda i usluga („Narodne novine“, br. 173/03, 186/03, 54/05, 76/07, 49/11 i 46/18)
- Zakon o veterinarstvu („Narodne novine“, br. 82/13, 148/13, 115/18 i 52/21)

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Uvjeti prihvatljivosti korisnika:

Prihvatljivi korisnici su:

a) fizičke i pravne osobe registrirane za preradu poljoprivrednih proizvoda iz Priloga I. Ugovora o EU

b) fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika pod uvjetom da najkasnije do kraja provedbe projekta budu registrirane za preradu poljoprivrednih proizvoda iz Priloga I. Ugovora o EU

c) proizvođačke organizacije priznate sukladno posebnim propisima koji uređuju rad proizvođačkih organizacija, pod uvjetom da najkasnije do kraja provedbe projekta budu registrirane za preradu poljoprivrednih proizvoda iz Priloga I. Ugovoru.

Korisnici obveznici javne nabave nisu prihvatljivi korisnici u sklopu ove intervencije.

Uvjeti prihvatljivosti projekta: Ulaganja se odnose na preradu poljoprivrednih proizvoda iz Priloga I. Ugovora o EU pri čemu je rezultat preradbenog procesa također proizvod iz Priloga I. Ugovora o EU.

Ako zakonodavstvo Europske unije nametne nove standarde, korisnik može podnijeti zahtjev za potporu za dostizanje tih standarda unutar najviše 36 mjeseci od dana kada su oni postali obvezni za gospodarstvo.

Ulaganja u korištenje obnovljivih izvora energije nisu prihvatljiva kao samostalno ulaganje nego isključivo u sklopu izgradnje novih objekata za preradu.

Prerada poljoprivrednih proizvoda znači svako djelovanje na poljoprivrednom proizvodu čiji je rezultat proizvod koji je i sâm poljoprivredni proizvod, osim djelatnosti na poljoprivrednim dobrima koje su neophodne za pripremu životinjskih ili biljnih proizvoda za prvu prodaju.

Marketing odnosno trženje poljoprivrednih proizvoda znači držanje ili izlaganje u cilju prodaje, ponuda na prodaju, isporuka ili bilo koji drugi način stavljanja na tržište, osim prve prodaje kupcima za daljnju

prodaju i prerađivačima, koju obavlja primarni proizvođač i svih djelatnosti povezanih s pripremom proizvoda za takvu prvu prodaju.

Razdoblje provedbe projekta je najviše 36 mjeseci od sklapanja ugovora o financiranju.

Ostali uvjeti prihvatljivosti: Ovisno o sektoru/podsektoru prerade za koji se ostvaruje pravo na potporu kroz objavljene natječaje, korisnici su u obvezi biti upisani u odgovarajuće upisnike, registre ili evidencije kao i ispuniti odgovarajuće uvjete u vezi stručne spreme i radnog iskustva nositelja/člana ili odgovorne osobe ili zaposlenika korisnika. Korisnik mora imati podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu Republike Hrvatske. Poduzetnik u teškoćama nije prihvatljiv korisnik u okviru ove intervencije. Projekt mora ostvariti minimalni broj bodova (prag prolaznosti) temeljem kriterija odabira. Projekt mora imati izrađenu/ishođenu svu potrebnu dokumentaciju u skladu s propisima kojima se uređuje gradnja i prostorno uređenje. Ulaganje nema značajan negativan utjecaj na okoliš i/ili ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, odnosno provedene su mjere zaštite okoliša ili mjere ublažavanja utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže ako su propisane. Korisnik mora dokazati ekonomsku održivost projekta te dokazati planirane izvore financiranja projekta.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Prihvatljivi troškovi:

- izgradnja/rekonstrukcija i/ili opremanje objekata za preradu mlijeka, mesa, voća, povrća, grožđa (osim za proizvodnju vina), maslina, žitarica, uljarica i industrijskog bilja, aromatičnog, začinskog i ljekovitog bilja, cvijeća i gljiva s pripadajućom infrastrukturom
- izgradnja/rekonstrukcija i/ili opremanje objekata za preradu ostalih proizvoda iz Priloga I. Ugovoru o EU s pripadajućom infrastrukturom
- izgradnja/rekonstrukcija i/ili opremanje centara (sabirališta) za sakupljanje i preradu otpada, ostataka iz poljoprivredne proizvodnje i nusproizvoda s pripadajućom infrastrukturom
- izgradnja/rekonstrukcija i/ili opremanje ostalih gospodarskih objekata, upravnih prostorija s pripadajućim sadržajima, opremom i infrastrukturom koji su u funkciji djelatnosti prerade
- izgradnja/rekonstrukcija i/ili opremanje objekata za prodaju i prezentaciju poljoprivrednih proizvoda prerađenih na gospodarstvu, isključujući kušaonice
- izgradnja/rekonstrukcija i/ili opremanje objekata za obradu otpadnih voda u preradi i trženju, filtriranje zraka i rashladne sustave s pripadajućom infrastrukturom
- gospodarska vozila, strojevi i oprema
- izgradnja/rekonstrukcija i/ili opremanje laboratorija na gospodarstvu za vlastite potrebe
- izgradnja i opremanje objekata za prijem, obradu i skladištenje biomase za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora za potrebe vlastitih proizvodnih pogona korisnika, s pripadajućom opremom i infrastrukturom
- izgradnja i opremanje postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora (biomasa, energija sunca) za potrebe vlastitih proizvodnih pogona korisnika, s pripadajućom opremom i infrastrukturom
- kupnja zemljišta i objekata radi realizacije projekta, do 10% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta
- nematerijalni troškovi: kupnja ili razvoj računalnih programa, kupnja prava na patente i licence, autorska prava, robni žigovi i ostala nematerijalna ulaganja povezana s materijalnim ulaganjem.

Kupnja rabljene poljoprivredne mehanizacije, strojeva, opreme i gospodarskih vozila je prihvatljiv trošak pod uvjetima navedenim u poglavlju 4.7.1. "Popis neprihvatljivih ulaganja i troškova za intervencije ruralnog razvoja".

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**

☐ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja

☑ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika

☐ jedinični troškovi

☐ jednokratni iznosi

☐ financiranje uz primjenu paušalne stope

Opseg potpore na razini korisnika

Visina potpore je od 15.000 EUR do 3.000.000 EUR.

Intenzitet potpore iznosi 40 % vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova, a može se uvećati:

a) do 65 % za ulaganja koja provode mladi poljoprivrednici

b) do 65 % za ulaganja koja provode mali poljoprivrednici ekonomske veličine poljoprivrednog gospodarstva od 3.000 EUR-a SO do 15.000 EUR-a SO, a koji su ujedno mikropoduzeća.

Korištenje uvećanja intenziteta potpore moguće je samo jednom tijekom programskog razdoblja 2023.-2027.

Dodatno pojašnjenje

Od ukupne alokacije za ovu intervenciju, za ekološke prerađivače osigurano je najmanje 10% raspoložive alokacije. Od preostale alokacije za velika poduzeća dostupno je najviše 50% raspoložive alokacije.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☐ Da ☑ Ne ☐ Mješovito

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Što nije prihvatljivo za potporu?

Popis neprihvatljivih ulaganja i troškova naveden u poglavlju 4.7.1.

Troškovi prihvatljivi za sufinanciranje u sklopu sektorskih intervencija u sektoru pčelarstva nisu prihvatljivi za sufinanciranje u navedenom sektoru u sklopu ove intervencije.

Troškovi građenja i/ili opremanja objekata za proizvodnju vina, čuvanje, skladištenje i prodaju vina; kupnje novih strojeva i opreme za preradu te skladištenje grožđa za vino i vina; građenja i/ili opremanja objekata za prodaju i prezentaciju vina i opremanja laboratorija na gospodarstvu nisu prihvatljivi za sufinanciranje u sklopu ove intervencije.

Uključuje li ulaganje navodnjavanje?

☐ Da ☑ Ne

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje – informacije o potrebnoj potencijalnoj uštedi vode (izraženo u postotku)

nije primjenjivo

Pojedinosti o različitim mogućim uštedama vode prema vrsti instalacije ili infrastrukture (ako je primjenjivo)

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje (koje utječu na vodna tijela čije je stanje manje od dobrog) – informacije o zahtjevima za učinkovito smanjenje potrošnje vode – izraženo u postotku

nije primjenjivo

Raščlamba prema regiji

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 11 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja prihvatljivih produktivnih ulaganja s ciljem poticanja strukturne prilagodbe korisnika. Sukladno zahtjevima točke 11. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a, Strateški plan definira kriterije prihvatljivosti ulaganja za potporu, koja nije uvjetovana vrstom ili obujmom prozvodnje, niti je povezana s cijenom proizvoda.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
73.11.01. - Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda_mali	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.37; R.39	Ne
73.11.02. - Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda_veliki	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.37; R.39	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

73.11.01. - Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda_mali

Jedinični iznos predstavlja prosječan iznos potpore ulaganjima u preradu poljoprivrednih proizvoda iz Programa ruralnog razvoja RH (podmjera 4.2).

73.11.02. - Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda_veliki

Jedinični iznos predstavlja prosječan iznos potpore ulaganjima u preradu poljoprivrednih proizvoda iz Programa ruralnog razvoja RH (podmjera 4.2).

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
73.11.01. - Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda_mali (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)			300.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.24 (jedinica: Operacije)			26,00	31,00	101,00	77,00	77,00	**Zbroj:** 312,00 **Maks.:** 101,00
73.11.02. - Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda_veliki (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)			3.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.24 (jedinica: Operacije)			3,00	3,00	8,00	6,00	6,00	**Zbroj:** 26,00 **Maks.:** 8,00

UKUPNO	O.24 (jedinica: Operacije)			29,00	34,00	109,00	83,00	83,00	**Zbroj:** 338,00 **Maks.:** 109,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)			15.577.182,50	16.750.000,00	49.250.000,00	37.250.000,00	36.944.642,50	155.771.825,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)			12.461.746,00	13.400.000,00	39.400.000,00	29.800.000,00	29.555.714,00	124.617.460,00
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

73.11.FI - FI_Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda

Oznaka intervencije (država članica)	73.11.FI
Naziv intervencije	FI_Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.24. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja izvan poljoprivrednoga gospodarstva obuhvaćenih potporom
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Ne Sustav popusta za ekosheme: LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
04	Povećati dodanu vrijednost poljoprivredne proizvodnje uključujući inovativna rješenja	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.37 Nova radna mjesta za koja je dodijeljena potpora u okviru projekata ZPP-a
R.39 Broj ruralnih poduzeća, uključujući poduzeća u području biogospodarstva, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Podupirat će se ulaganja u stvaranje dodane vrijednosti primarnim poljoprivrednim proizvodima, kako za primarne poljoprivredne proizvođače, tako i za one kojima je prerada poljoprivrednih proizvoda isključiva djelatnost. Prehrambeno-prerađivačka industrija u Hrvatskoj pokazuje snažan potencijal za stvaranje dodane vrijednosti i novih radnih mjesta s učincima na cjelokupno gospodarstvo. Rast domaće proizvodnje smanjiti će velike trgovinske deficite primarne poljoprivrede i prerade hrane i poboljšati korištenje proizvodnih kapaciteta u zemlji.

Ulaganja u izgradnju novih, kao i modernizaciju postojećih prerađivačkih kapaciteta te uvođenje inovativnih tehnologija doprinijeti će povećanju konkurentnosti hrvatskih proizvoda i rastu zapošljavanja u ruralnom području.

Financijski instrumenti će podržati ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu povezanu s tipom intervencije.

Prihvatljiva je kupnja: rabljene poljoprivredne mehanizacije, strojeva, opreme i gospodarskih vozila, živih životinja, jednogodišnjeg bilja.
Prihvatljivo je financiranje obrtnog kapitala u skladu s uvjetima koji se odnose na pojedini financijski instrument.

Poveznica na regulativu:
Uredba (EU) 2021/1060
Uredba (EU) 2021/2115

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Prihvatljivi krajnji primatelji moraju biti u rangu mikro, malih i srednjih subjekata gospodarstva (uključujući novoosnovane poslovne subjekte) kako su definirani u Prilogu 1. Preporuke Europske komisije 2003/361/EZ.

Radi osiguravanja prehrambene sigurnosti stanovništva, financijski instrument zajmovi s kapitalnim rabatom dodjeljivat će se krajnjim primateljima u sektorima prerade za koje će biti utvrđen otežan pristup sredstvima kapitala zbog osjetljivosti na tržišne i druge poremećaje, primjerice sektor prerade mlijeka, mesa i dr, a u cilju stvaranja dodane vrijednosti.

Prihvatljivi krajnji primatelji su fizičke i pravne osobe registrirane za preradu poljoprivrednih proizvoda.
Za prijavu na financijski instrument krajnji primatelj najkasnije do trenutka podnošenja zahtjeva za financiranje mora biti registriran za preradu poljoprivrednih proizvoda, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom.
Mladim poljoprivrednikom smatrati će se osoba koja ispunjava uvjete navedene u poglavlju 4.1.5.

Prihvatljivi krajnji primatelji moraju tijelu koje provodi financijski instrument podnijeti održiv poslovni plan.

Krajnji primatelj mora imati podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu Republike Hrvatske.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Financijski instrumenti dodjeljuju se u formi kredita, zajmova i jamstava.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**
☑ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja

☑ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika
☐ jedinični troškovi
☐ jednokratni iznosi
☐ financiranje uz primjenu paušalne stope

Opseg potpore na razini korisnika

Element potpore pružene kroz financijske instrumente izračunava se u smislu bruto ekvivalenta

bespovratnih sredstava (kako je definirano u pravilima o državnoj potpori) kredita, zajma ili jamstva. Potpora koja se pruža putem financijskih instrumenata biti će ograničena na maksimalne stope potpore i/ili iznose utvrđene u relevantnim propisima Unije o državnim potporama gdje je primjenjivo. Minimalne stope potpore neće biti propisane.

Dodatno pojašnjenje

Nije primjenjivo.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☐ Da ☐ Ne ☑ Mješovito

Objašnjenje pomoćnih djelatnosti izvan područja primjene čl. 42. UFEU-a

Element potpore pružene kroz financijske instrumente izračunava se kao bruto ekvivalent potpore (eng. GGE) prihvatljivih troškova kredita, zajma ili jamstva.

Za ulaganja koja se provode kroz financijski instrument zajma s kapitalnim rabatom, bruto protuvrijednost zajma zajedno s bespovratnim sredstvima ne smije biti veća od maksimalnog iznosa potpore propisanog u intervenciji 73.11. Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda (grant), odnosno ne više od 65% prihvatljivih troškova. Korištenje uvećanja intenziteta potpore moguće je samo jednom tijekom programskog razdoblja 2023.-2027.

Za ulaganja koja će se provoditi kroz ostale financijske instrumente, a spadaju u područje primjene članka 42. UFEU-a, bruto protuvrijednost potpore ne smije biti veća od praga intenziteta potpore (65 % prihvatljivih troškova).

Za ulaganja koja spadaju u područje primjene članka 42. UFEU-a, ukupan iznos potpore za obrtna sredstva koja se pruža krajnjem primatelju mora biti u skladu s člankom 80. stavkom 3. Uredbe (EU) 2021/2115.

Za ulaganja koja ne spadaju u područje primjene članka 42. UFEU-a, bruto protuvrijednost potpore ne smije biti viša od iznosa utvrđene u relevantnim propisima Unije o državnim potporama.

Vrsta instrumenta državne potpore koji se upotrebljava za poravnanje:

☐ Obavijest ☑ Uredba o općem skupnom izuzeću (GBER) ☑ Uredba o skupnom izuzeću u sektoru poljoprivrede (ABER) ☑ de minimis

Broj predmeta državne potpore

nije primjenjivo

Dodatne informacije:

☐ Država članica još nije odabrala instrument(e) i navela je alternative. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja na snagu poravnanja odabranog instrumenta. ☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, ali poravnanje još nije dobiveno. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja poravnanja na snagu.

☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, poravnanje je dobiveno i naveden je broj državne potpore, GBER ili ABER

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Što nije prihvatljivo za potporu?

Popis neprihvatljivih ulaganja i troškova naveden je u poglavlju 4.7.1.

Dodatno, neprihvatljivi su:

- troškovi koji su prihvatljivi u sklopu sektorskih intervencija
- troškovi koji su neprihvatljivi temeljem pravila o državnim potporama.

Uključuje li ulaganje navodnjavanje?

☐ Da ☑ Ne

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje – informacije o potrebnoj potencijalnoj uštedi vode (izraženo u postotku)

nije primjenjivo

Pojedinosti o različitim mogućim uštedama vode prema vrsti instalacije ili infrastrukture (ako je primjenjivo)

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje (koje utječu na vodna tijela čije je stanje manje od dobrog) – informacije o zahtjevima za učinkovito smanjenje potrošnje vode – izraženo u postotku

nije primjenjivo

Raščlamba prema regiji

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 11 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja prihvatljivih produktivnih ulaganja s ciljem poticanja strukturne prilagodbe korisnika. Sukladno zahtjevima točke 11. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a, Strateški plan definira kriterije prihvatljivosti ulaganja za potporu, koja nije uvjetovana vrstom ili obujmom proizvodnje, niti je povezana s cijenom proizvoda.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
73.11.01.FI - FI_Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda	Financijski instrument	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.37; R.39	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

73.11.01.FI - FI_Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda

Alokacija 12.966.066,40 EUR (EU+RH dio).

Planira se sufinanciranje 60 ulaganja krajnjih primatelja FI s prosječnim iznosom financiranja od 54.645,00 EUR-a po projektu.

Za financijski instrument zajam s kapitalnim rabatom planira se sufinanciranje 40 ulaganja krajnjih primatelja FI s prosječnim iznosom potpore (bruto protuvrijednost zajma + grant) od 250.000,00 EUR po projektu.

Planirano ostvarenje očekuje se u razdoblju 2024.-2029. godine. Prosječni iznos financiranja planiran je temeljem iskustva planiranja i provedbe FI PRR, uz prilagodbu temeljem novih pravila primjenjivih na SP ZPP.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
73.11.01.FI - FI_Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda (Financijski instrument - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)	0,00	54.645,00	54.645,00	250.000,00	250.000,00	0,00	0,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.24 (jedinica: Operacije)	0,00	9,00	6,00	34,00	33,00	9,00	9,00	**Zbroj:** 100,00 **Maks.:** 34,00
UKUPNO	O.24 (jedinica: Operacije)	0,00	9,00	6,00	34,00	33,00	9,00	9,00	**Zbroj:** 100,00 **Maks.:** 34,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)	0,00	189.100,00	310.900,00	5.733.033,20	5.733.033,20	500.000,00	500.000,00	12.966.066,40

	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	0,00	151.280,00	248.720,00	4.586.426,56	4.586.426,56	400.000,00	400.000,00	10.372.853,12
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)	0,00	189.100,00	310.900,00	5.733.033,20	5.733.033,20	500.000,00	500.000,00	12.966.066,40
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)	0,00	151.280,00	248.720,00	4.586.426,56	4.586.426,56	400.000,00	400.000,00	10.372.853,12
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

73.12. - Potpora malim poljoprivrednicima

Oznaka intervencije (država članica)	73.12.
Naziv intervencije	Potpora malim poljoprivrednicima
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.20. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja na poljoprivrednom gospodarstvu obuhvaćenih potporom
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Ne Sustav popusta za ekosheme: LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
05	Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.9 Udio poljoprivrednika koji primaju potporu za ulaganja u restrukturiranje i modernizaciju, uključujući poboljšanje učinkovitosti resursa

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Opstanak i razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava temelji se na potrebi za restrukturiranjem proizvodnje povećanjem dodane vrijednosti. Ovaj tip intervencije pruža podršku malim, potencijalno održivim poljoprivrednim gospodarstvima koja su orijentirana na tržišnu proizvodnju u skladu sa zahtjevima koje postavlja tržište. Na taj način će se pomoći poljoprivrednim gospodarstvima u komercijalno isplativom prijelazu na tržišno orijentiranu proizvodnju, što je preduvjet za postizanje konkurentnosti u poljoprivrednom sektoru.

Mala poljoprivredna gospodarstva imaju širi značaj za ruralno područje iz perspektive ruralnog stanovništva, zaštite okoliša i očuvanja bioraznolikosti. Kroz ovu potporu, malim poljoprivrednim gospodarstvima pružit će se mogućnost postizanja gospodarske održivosti.

Kriteriji odabira za ovu intervenciju bit će izrađeni u skladu s člankom 79. Uredbe (EU) 2021/2115 i Prilogom I. Uredbe (EU) 2021/2289. Kriteriji odabira imaju za cilj osigurati jednako postupanje prema podnositeljima prijave, učinkovitije korištenje financijskih sredstava i usmjeravanje potpore u skladu sa

svrhom intervencije.

Načela odabira koja se mogu koristiti u ovoj intervenciji su:

- ekonomska veličina poljoprivrednog gospodarstva
- utjecaj ulaganja na okoliš
- indeks razvijenosti JLS-a i/ili područja sa prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima
- sustavi kvalitete poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.

Pravilnikom mogu biti propisani dodatni kriteriji odabira ovisno o predmetu, sektoru i cilju/ciljevima pojedinog natječaja.

Odbor za praćenje daje mišljenje o prijedlogu kriterija odabira u skladu s člankom 124. Uredbe (EU) 2021/2115.

Poveznice na druga zakonodavstva:

- Zakon o poljoprivredi („Narodne novine“, br. 118/18, 42/20 i 127/20 - Odluka Ustavnog suda RH i 52/21)
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Narodne novine“, br. 20/18, 115/18, 98/19 i 57/22)
- Zakon o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu („Narodne novine“, br. 29/18 i 32/19)
- Zakon o zadrugama („Narodne novine“, br. 34/11, 125/13, 76/14, 114/18 i 98/19)
- Zakon o gradnji („Narodne novine“, br. 153/13, 20/17, 39/19 i 125/19)
- Zakon o zaštiti okoliša („Narodne novine“, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18)
- Zakon o zaštiti prirode („Narodne novine“, br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19)
- Zakon o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim za tržište poljoprivrednih proizvoda („Narodne novine“, br. 82/13, 14/14 i 30/15)
- Zakon o vodama („Narodne novine“, br. 66/19 i 84/21)

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Uvjeti prihvatljivosti korisnika: Prihvatljivi korisnici su fizičke i pravne osobe (izuzev zadruga) upisane u Upisnik poljoprivrednika ekonomske veličine poljoprivrednog gospodarstva od 3.000 EUR-a SO do 10.000 EUR-a SO ako ulažu u sektor voća, povrća i cvijeća, odnosno do 15.000 EUR-a SO za ulaganja u ostalim sektorima.

Korisnici obveznici javne nabave nisu prihvatljivi korisnici u okviru ove intervencije.

Uvjeti prihvatljivosti projekta: Ulaganja se odnose na proizvodnju i/ili preradu poljoprivrednih proizvoda iz Priloga I. Ugovora o EU.

Ako zakonodavstvo Europske unije nametne nove standarde, korisnik može podnijeti zahtjev za potporu za dostizanje tih standarda unutar najviše 24 mjeseca od dana kada su oni postali obvezni za poljoprivredno gospodarstvo.

Razdoblje provedbe projekta je 24 mjeseca od sklapanja ugovora o financiranju.

Ulaganja u navodnjavanje moraju ispuniti uvjete propisane člankom 74. Uredbe (EU) br. 2021/2115.

Prihvatljiva ulaganja su restrukturiranje i modernizacija poljoprivrednih gospodarstava te prerada poljoprivrednih proizvoda iz Priloga I. Ugovora o EU pri čemu je rezultat preradbenog procesa također proizvod iz Priloga I. Ugovora o EU.

Ostali uvjeti prihvatljivosti: Ovisno o sektoru/podsektoru proizvodnje ili prerade za koje se ostvaruje pravo na potporu kroz objavljene natječaje, korisnici su u obvezi biti upisani u odgovarajuće upisnike, registre ili evidencije kao i ispuniti odgovarajuće uvjete u vezi stručne spreme i radnog iskustva nositelja/člana ili odgovorne osobe ili zaposlenika korisnika. Korisnik mora imati podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu Republike Hrvatske. Poduzetnik u teškoćama nije prihvatljiv korisnik u okviru ove intervencije. Projekt mora ostvariti minimalni broj bodova (prag prolaznosti) temeljem kriterija odabira. Projekt mora imati izrađenu/ishođenu svu potrebnu dokumentaciju

u skladu s propisima kojima se uređuje gradnja i prostorno uređenje. Ulaganje nema značajan negativan utjecaj na okoliš i/ili ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, odnosno provedene su mjere zaštite okoliša ili mjere ublažavanja utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže ako su propisane. Korisnik mora dokazati svrhu i opravdanost projekta kroz očekivane rezultate projekta.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Prihvatljivi troškovi:

- izgradnja/rekonstrukcija i/ili opremanje (uključujući vanjsku i unutarnju infrastrukturu u sklopu poljoprivrednog gospodarstva) objekata za životinje, staklenika, plastenika
- izgradnja/rekonstrukcija i/ili opremanje (uključujući vanjsku i unutarnju infrastrukturu u sklopu poljoprivrednog gospodarstva) objekata za skladištenje i hlađenje proizvoda iz vlastite poljoprivredne proizvodnje
- izgradnja i/ili opremanje sustava za navodnjavanje na poljoprivrednom gospodarstvu
- izgradnja/rekonstrukcija i/ili opremanje objekata za preradu poljoprivrednih proizvoda iz Priloga I. Ugovora o EU
- kupnja opreme za berbu, sortiranje i pakiranje vlastitih poljoprivrednih proizvoda
- kupnja poljoprivredne mehanizacije (uključujući mehanizaciju i opremu za preciznu poljoprivredu) i gospodarskih vozila za vlastitu poljoprivrednu proizvodnju (uključujući sektor vinogradarstva)
- restrukturiranje postojećih i/ili podizanje novih višegodišnjih nasada, isključujući restrukturiranje postojećih vinograda za proizvodnju grožđa za vino
- sustavi za prilagodbu i ublažavanje klimatskih promjena
- kupnja zemljišta i objekata radi realizacije projekta, do 10% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta (bez općih troškova)
- nematerijalni troškovi: kupnja ili razvoj računalnih programa, kupnja prava na patente i licence, autorska prava, robni žigovi i ostala nematerijalna ulaganja povezana s materijalnim ulaganjem.

Kupnja rabljene poljoprivredne mehanizacije, strojeva, opreme i gospodarskih vozila je prihvatljiv trošak pod uvjetima navedenim u poglavlju 4.7.1. "Popis neprihvatljivih ulaganja i troškova za intervencije ruralnog razvoja".

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**

☐ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja

☑ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika

☐ jedinični troškovi

☐ jednokratni iznosi

☐ financiranje uz primjenu paušalne stope

Opseg potpore na razini korisnika

Visina potpore je od 5.000 EUR do 30.000 EUR.

Intenzitet potpore iznosi 85 % vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova.

Dodatno pojašnjenje

Od ukupne alokacije za ovu intervenciju, za ekološke proizvođače i prerađivače osigurano je najmanje 10% raspoložive alokacije.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☐ Da ☑ Ne ☐ Mješovito

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Što nije prihvatljivo za potporu?

Popis neprihvatljivih ulaganja i troškova naveden u poglavlju 4.7.1.

Troškovi prihvatljivi za sufinanciranje u sklopu sektorskih intervencija u sektoru pčelarstva nisu prihvatljivi za sufinanciranje u navedenom sektoru u sklopu ove intervencije.

Ulaganja u restrukturiranje postojećih vinograda za proizvodnju grožđa za vino nisu prihvatljivi za sufinanciranje u sklopu ove intervencije. Troškovi građenja i/ili opremanja objekata za proizvodnju vina, čuvanje i/ili skladištenje vina, kupnja novih strojeva i opreme za preradu te skladištenje grožđa za vino i vina nisu prihvatljivi za sufinanciranje u sklopu ove intervencije.

U sklopu ove intervencije nisu prihvatljiva ulaganja koja uključuju troškove rekonstrukcije i modernizacije postojećih sustava za navodnjavanje na poljoprivrednom gospodarstvu.

Uključuje li ulaganje navodnjavanje?

☑ Da ☐ Ne

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje – informacije o potrebnoj potencijalnoj uštedi vode (izraženo u postotku)

nije primjenjivo

Pojedinosti o različitim mogućim uštedama vode prema vrsti instalacije ili infrastrukture (ako je primjenjivo)

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje (koje utječu na vodna tijela čije je stanje manje od dobrog) – informacije o zahtjevima za učinkovito smanjenje potrošnje vode – izraženo u postotku

nije primjenjivo

Raščlamba prema regiji

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 11 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja prihvatljivih produktivnih ulaganja s ciljem poticanja strukturne prilagodbe korisnika. Sukladno zahtjevima točke 11. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a, Strateški plan definira kriterije prihvatljivosti ulaganja za potporu, koja nije uvjetovana vrstom ili obujmom prozvodnje, niti je povezana s cijenom proizvoda.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
73.12.01. - Potpora malim poljoprivrednicima	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.9	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

73.12.01. - Potpora malim poljoprivrednicima

Planirani prosječni iznos potpore od 20.000 EUR po korisniku utemeljen je na dosadašnjem iskustvu u provedbi tipa operacije 6.3.1 tijekom provedbe Programa ruralnog razvoja u kojoj su korisnici u većini slučajeva u poslovnim planovima uz iznos potpore od 15.000 EUR planirali i doprinos vlastitih sredstava u prosjeku od 5.000 EUR. Nadalje, s obzirom da su planirani korisnici u ovoj intervenciji veće ekonomske veličine poljoprivrednog gospodarstva od onih u tipu operacije 6.3.1, za očekivati je i veću razinu vlastitog doprinosa u investicijama.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
73.12.01. - Potpora malim poljoprivrednicima (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)			20.000,00	25.000,00	0,00	0,00	0,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.20 (jedinica: Operacije)			375,00	375,00	0,00	0,00	0,00	**Zbroj:** 750,00 **Maks.:** 375,00
UKUPNO	O.20 (jedinica: Operacije)			375,00	375,00	0,00	0,00	0,00	**Zbroj:** 750,00 **Maks.:** 375,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)			7.500.000,00	7.500.000,00	0,00	0,00	0,00	15.000.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)			6.000.000,00	6.000.000,00	0,00	0,00	0,00	12.000.000,00

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

73.13. - Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima

Oznaka intervencije (država članica)	73.13.
Naziv intervencije	Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.22. Broj operacija ili jedinica ulaganja u infrastrukturu obuhvaćenih potporom
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Ne Sustav popusta za ekosheme: LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Provedba projekata javne infrastrukture u razdoblju 2023. - 2027. planirana je u naseljima do 5.000 stanovnika (za projekte sustava javne vodoopskrbe, odvodnje i/ili pročišćavanja otpadnih voda u aglomeracijama do 2.000 ES (ekvivalent stanovnika)), a obuhvaća cijelo područje Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO8 Promicanje zapošljavanja, rasta, rodne ravnopravnosti, uključujući sudjelovanje žena u poljoprivredi, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, uključujući kružno biogospodarstvo i održivo šumarstvo

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
15	Unaprijediti infrastrukturu u ruralnim područjima	Srednji	Ne

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.37 Nova radna mjesta za koja je dodijeljena potpora u okviru projekata ZPP-a
R.41 Udio ruralnog stanovništva koje ostvaruje koristi od poboljšanog pristupa uslugama i infrastrukturi putem potpore u okviru ZPP-a

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Komunalna, društvena i socijalna infrastruktura su važan element kvalitete života ruralnih područja koja su još uvijek suočena s nedostatkom određene vrste javne infrastrukture i nisu iste kvalitete u odnosu na urbana područja. Pokrivenost s vodovodnom i kanalizacijskom mrežom, kvaliteta cesta nižeg ranga, pokrivenost s objektima za predškolski odgoj, kvaliteta pristupnih cesta do poljoprivrednih gospodarstava i sl. još uvijek zaostaje u odnosu na urbana područja. Javna infrastruktura koja se planira financirati unutar ove intervencije će pridonijeti ublažavanju nepovoljnih demografskih kretanja na ruralnom području i omogućiti povoljnije uvjete za društveni i održivi gospodarski razvoj odnosno doprinijeti zadržavanju postojećih i otvaranju novih radnih mjesta. Mjere za povećanje pokrivenosti širokopojasnom mrežom, kao i izvori financiranja, razrađeni su Nacionalnim planom razvoja širokopojasnog pristupa u RH u razdoblju od 2021. do 2027. Republika Hrvatska u razdoblju od 2021. - 2027. strateški se opredijelila za uvođenje VHCN i 5G mreža, kao temeljne komunikacijske infrastrukture i poluge koja omogućava daljnji

gospodarski i društveni razvoj cijele države, stvarajući preduvjete da se svi dijelovi Republike Hrvatske pravovremeno i ravnopravno priključe u suvremene gospodarske i društvene tokove temeljene na digitalnim tehnologijama. Dio potrebnih sredstava za provedbu Nacionalnog plana razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. - 2027. osiguran je investicijama iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti, dio iz PKK 2021. – 2027., a dio iz vlastitih sredstava operatera.

Uzimajući u obzir potrebe ruralnih zajednica, financijske mogućnosti unutar SP ZPP i učinke provedbe pojedinih projekata u prostoru i životu ruralnih zajednica, predložene su određene vrste projekata za sufinanciranje unutar SP ZPP. Tijekom izrade intervencije "Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima" na temelju iskazanih potreba ruralne zajednice odlučeno je koje vrste projekata će biti moguće financirati unutar ove intervencije.

Na temelju iskazanih potreba ruralne zajednice projekti koji se planiraju financiraju unutar ove intervencije su:

- dječji vrtići
- nerazvrstane ceste
- sustavi javne vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda
- tržnice
- javna skloništa za napuštene i izgubljene životinje
- centri za unaprjeđenje i razvoj poljoprivrede
- vatrogasni domovi dobrovoljnih vatrogasnih društava (osim na otocima, koji se financiraju sredstvima Kohezijske politike).

Navedeni projekti su namijenjeni poboljšanju komunalne (osnovne) i socijalne infrastrukture u ruralnim područjima te doprinose unapređenju i razvoju poljoprivrede u ruralnom području. Raspodjela sredstava po vrstama projekata bit će napravljena na razini natječaja.

Provedba projekata je prihvatljiva u naseljima do 5.000 stanovnika, a za projekte sustava javne vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda u aglomeracijama do 2.000 ES (ekvivalent stanovnika).

Potpora unutar intervencije lokalnog je karaktera. Projekti koji će se financirati kroz ovu intervenciju nemaju gospodarski karakter, ne odnose se na obavljanje gospodarske djelatnosti. Korisnici u ovoj intervenciji su javna tijela to jest tijela s javnim ovlastima koji ne posluju u svrhu ostvarivanja i raspodjele dobiti. Također, infrastruktura koja će biti izgrađena i opremljena sredstvima iz ove potpore koristi se za potrebe lokalnog stanovništva, odnosno nema prekograničnog utjecaja. Dodjela potpore unutar ove intervencije ne predstavlja državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU.

Potpora će se dodjeljivati putem natječaja (grant) koje će objaviti Agencija za plaćanja.

Potpora za projekte unutar ove intervencije može se dodijeliti za prihvatljive projekte i na područjima koja su 2020. godine obuhvaćena potresom uz ispunjavanje i ostalih uvjeta prihvatljivosti uz naglasak na zabrani duplog financiranja. Projekti rekonstrukcijske obnove građevina kao i projekti izgradnje zamjenskih građevina na područjima koja su pretrpjela potrese mogu biti prihvatljivi pod uvjetom da te građevine nisu predviđene određenim programom ili mjerom za obnovu koja se financira iz javnih izvora. Projekti obnove koji se financiraju iz nacionalnog Fonda za obnovu ili iz Fonda solidarnosti EU nisu prihvatljivi za sufinanciranje u sklopu ove intervencije.

Ulaganja u dječje vrtiće unutar ove intervencije se odnose na rekonstrukciju postojeće građevine ili gradnju nove građevine sa ili bez opremanja u naseljima do 5.000 stanovnika. Ulaganja ne obuhvaćaju financiranja plaća zaposlenika, edukacije zaposlenika odnosno troškove smještaja djece.

Kriteriji odabira za ovu intervenciju bit će izrađeni u skladu s člankom 79. Uredbe (EU) 2021/2115 i Prilogom I. Uredbe (EU) 2021/2289. Kriteriji odabira imaju za cilj osigurati jednako postupanje prema podnositeljima prijave, učinkovitije korištenje financijskih sredstava i usmjeravanje potpore u skladu sa svrhom intervencije te doprinos strategiji digitalizacije iz Poglavlja 8.5.

Načela kriterija odabira koja će se primjenjivati kod odabira projekata će se temeljiti na:
- razvijenosti područja
- vrsti građenja
- korištenju obnovljivih izvora energije
- uvođenju digitalizacije provedbom projekta
- spremnosti projekta
- dobivenoj potpori iz EPFRR u proteklom razdoblju.

Prioritet će imati ulaganja u nerazvijenija područja, rekonstrukciju postojećih građevina, koja koriste obnovljive izvore energije, koja uvode digitalne tehnologije, imaju spremnu dokumentaciju i korisnici koji nisu ostvarili potporu iz EPFRR u proteklom razdoblju.

Provedba ove intervencije na nacionalnoj razini u skladu je sa:
- Zakonom o gradnji („Narodne novine“, br. 153/13, 20/17, 39/19 i 125/19)
- Zakonom o cestama („Narodne novine“, br. 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 110/19)
- Zakonom o vodama („Narodne novine“, br. 66/19 i 84/21)
- Zakonom o vodnim uslugama („Narodne novine“, br. 66/19)
- Zakonom o zaštiti životinja („Narodne novine“, br. 102717, 32/19)
- Zakon o prostornom uređenju („Narodne novine“, br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19)
- Zakon o trgovini („Narodne novine“, br. 87/08, 96/08, 116/08, 76/09, 114/11, 68/13, 30/14, 32/19, 98/19, 32/20)
- Zakon o komunalnom gospodarstvu („Narodne novine“, br. 68/18, 110/18, 32/20)
- Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju („Narodne novine“, br. 10/97, 107/07, 94/13, 98/19, 57/22).

Provedbom ove intervencije ispunjava se Potreba 15 „Unaprijediti infrastrukturu u ruralnim područjima“.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Prihvatljivi korisnici su:
- jedinice lokalne samouprave
- javni isporučitelji vodnih usluga (samo za projekte sustava javne vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda)
- jedinice područne (regionalne) samouprave (samo za projekte javnih skloništa za napuštene i izgubljene životinje kojima je osnivač jedinica područne (regionalne) samouprave).

Uvjeti prihvatljivosti korisnika su:
- podmirene, odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu Republike Hrvatske
- ne smije umjetno stvarati uvjete u skladu s člankom 62. Uredbe (EU) br. 2021/2116
- mora biti vlasnik građevine/zemljišta koje je predmet ulaganja/na kojem se obavlja ulaganje ili mora dokazati pravni interes nad građevinom/zemljištem koja je predmet ulaganja.

Uvjeti prihvatljivosti projekta:
- provodi se na području Republike Hrvatske u naseljima do 5.000 stanovnika, a za projekte sustava javne vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda u aglomeracijama do 2.000 ES (ekvivalent stanovnika)
- najviša ukupna vrijednost projekta iznosi 2.500.000 EUR-a
- nema značajan negativan utjecaj na okoliš i/ili ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže i/ili na zaštićene dijelove prirode
- projekti moraju biti namijenjeni javnoj upotrebi/korištenju i moraju biti javno dostupni pojedincima i interesnim skupinama

- projekt mora imati suglasnost predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave na čijem se području projekt provodi, osim kada su korisnici jedince područne (regionalne) samouprave

- projekt mora biti u skladu s strateškim razvojnim dokumentom jedinice lokalne samouprave i prostornim planom jedinice lokalne samouprave na čijem se području projekt provodi

- provedba projekta od donošenja odluke Agencije za plaćanja kojim se dodjeljuju sredstva korisniku do podnošenja konačnog zahtjeva za isplatu može trajati najduže do 36 mjeseci, ali ne kasnije od 30. lipnja 2029. godine

- aktivnosti projekta ne smiju započeti prije podnošenja zahtjeva za potporu (uključujući sklapanje ugovora s izvođačima/dobavljačima ili izvršenje narudžbe radova/robe od njih za prijavljena ulaganja), osim pripremnih aktivnosti (opći troškovi, stjecanje vlasništva nad nekretninom na kojoj će se obavljati investicija, ishođenje građevinske i drugih dozvola i s njima povezane aktivnosti do trenutka prijave početka građenja)

- projekt mora imati izrađenu svu potrebnu dokumentaciju u skladu s propisima kojima se uređuje gradnja i prostorno uređenje

- korisnik ne smije tijekom razdoblja od pet godina od konačne isplate potpore na sufinanciranom ulaganju napraviti značajne promjene koje mijenjaju svrhu, namjenu i vrstu ulaganja, promijeniti vlasništvo nad ulaganjem, dati ulaganje u zakup ili najam ili ga premjestiti. Iznimno, moguća su odstupanja u slučajevima više sile ili nastupa izvanrednih okolnosti

- projekt mora predstavljati jednu funkcionalnu cjelinu

- isti troškovi unutar projekta ne smiju biti već sufinancirani sredstvima javne potpore.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Potpora su bespovratna sredstva (grant) za građenje i opremanje javne infrastrukture u ruralnim područjima (dječji vrtići, tržnice, nerazvrstane ceste, sustavi javne vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, javna skloništa za napuštene i izgubljene životinje, centri za unaprjeđenje i razvoj poljoprivrede i vatrogasni domovi dobrovoljnih vatrogasnih društava (osim na otocima)).

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**

☐ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja

☑ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika

☐ jedinični troškovi

☐ jednokratni iznosi

☐ financiranje uz primjenu paušalne stope

Opseg potpore na razini korisnika

Intenzitet potpore iznosi od 80 do 100% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova, ovisno o stupnju razvijenosti jedinice lokalne samouprave.

Najviša vrijednost potpore po projektu iznosi do 2.000.000 EUR-a.

Dodatno pojašnjenje

Nije primjenjivo.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☐ Da ☐ Ne ☑ Mješovito

Objašnjenje pomoćnih djelatnosti izvan područja primjene čl. 42. UFEU-a

Za potpore koje su izvan područja primjene članka 42. TFEU i koje udovoljavaju uvjetima iz Obavijesti Komisije o pojmu državne potpore iz članka 107. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (2016/C 262/01) primijenit će se pravila o državnim potporama.

Vrsta instrumenta državne potpore koji se upotrebljava za poravnanje:
☐ Obavijest ☐ Uredba o općem skupnom izuzeću (GBER) ☑ Uredba o skupnom izuzeću u sektoru poljoprivrede (ABER) ☐ de minimis
Broj predmeta državne potpore
SA.111344

Dodatne informacije:
☐ Država članica još nije odabrala instrument(e) i navela je alternative. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja na snagu poravnanja odabranog instrumenta. ☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, ali poravnanje još nije dobiveno. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja poravnanja na snagu.
☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, poravnanje je dobiveno i naveden je broj državne potpore, GBER ili ABER

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije
Što nije prihvatljivo za potporu?

Neprihvatljivi troškovi će biti propisani podzakonskim aktom koji će regulirati provedbu SP ZPP u razdoblju 2023. - 2027. i po potrebi Natječajem, a između ostalog obuhvaćaju:
- kupnja zemljišta
- kupnja objekta
- porez na dodanu vrijednost (PDV) za korisnike koji su porezni obveznici upisani u registar obveznika PDV-a i imaju pravo na odbitak pretporeza
- drugi porezi te propisane naknade i doprinosi
- kamate
- rabljeni strojevi i oprema
- vozila
- životinje
- troškovi vezani uz ugovor o leasingu, kao što su marža davatelja leasinga, troškovi kredita i refinanciranja kamata, režijski troškovi i troškovi osiguranja
- novčane kazne, financijske kazne i troškovi sudskih postupaka
- troškovi za sufinanciranje iz EPFRR nastali prije podnošenja SP ZPP u Europsku komisiju na odobrenje, a ne prije 1.1.2023.
- opći troškovi u iznosu većem od 10% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta (bez općih troškova). Pod općim troškovima podrazumijevaju se troškovi pripreme poslovnog plana, troškovi pripreme dokumentacije, troškovi projektno - tehničke dokumentacije, geodetskih podloga, elaborata, trošak nadzora
- nepredviđeni radovi u gradnji i ostali nepredviđeni troškovi
- troškovi održavanja, zamjene i amortizacije
- plaćanje gotovim novcem
- troškovi vlastitog rada
- operativni troškovi
- plaće i druge naknade stalno zaposlenih djelatnika korisnika.

Uključuje li ulaganje navodnjavanje?
☐ Da ☑ Ne

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje – informacije o potrebnoj potencijalnoj uštedi vode (izraženo u postotku)

nije primjenjivo

Pojedinosti o različitim mogućim uštedama vode prema vrsti instalacije ili infrastrukture (ako je primjenjivo)

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje (koje utječu na vodna tijela čije je stanje manje od dobrog) – informacije o zahtjevima za učinkovito smanjenje potrošnje vode – izraženo u postotku

nije primjenjivo

Raščlamba prema regiji

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 2 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se dodjeljuje za projekte javne infrastrukture u ruralnim područjima. Intervencija ne predstavlja izravna plaćanja za proizvođače te odgovara opisu potpore općim uslugama iz točke 2. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
73.13.01. - Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.37; R.41	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

73.13.01. - Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima

Iznos od 700.000 EUR-a predstavlja prosječni iznos koji se očekuje isplatiti za operaciju/projekt po godinama na temelju povijesnih podataka iz razdoblja Programa ruralnog razvoja 2014. – 2020.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
73.13.01. - Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)				1.068.487,58	1.068.487,58	1.068.487,58	1.068.487,58	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.22 (jedinica: Operacije)				3,00	13,00	8,00	2,00	**Zbroj:** 26,00 **Maks.:** 13,00
UKUPNO	O.22 (jedinica: Operacije)				3,00	13,00	8,00	2,00	**Zbroj:** 26,00 **Maks.:** 13,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)				876.797,69	10.244.723,31	13.151.965,35	3.507.190,75	27.780.677,10
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)				701.438,15	8.195.778,65	10.521.572,28	2.805.752,60	22.224.541,68

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

73.14. - Razvoj poslovanja u ruralnim područjima

Oznaka intervencije (država članica)	73.14.
Naziv intervencije	Razvoj poslovanja u ruralnim područjima
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.24. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja izvan poljoprivrednoga gospodarstva obuhvaćenih potporom
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Ne Sustav popusta za ekosheme: LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi u naseljima s najviše 5.000 stanovnika na području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO8 Promicanje zapošljavanja, rasta, rodne ravnopravnosti, uključujući sudjelovanje žena u poljoprivredi, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, uključujući kružno biogospodarstvo i održivo šumarstvo

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
17	Stvaranje novih radnih mjesta diverzifikacijom proizvodnje	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.37 Nova radna mjesta za koja je dodijeljena potpora u okviru projekata ZPP-a
R.39 Broj ruralnih poduzeća, uključujući poduzeća u području biogospodarstva, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Potpora ulaganjima u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti doprinosi unaprjeđenju gospodarske aktivnosti u ruralnim područjima, održavanju i stvaranju novih radnih mjesta te povećanju prihoda gospodarskih subjekata. Cilj je poticati diverzifikaciju gospodarske aktivnosti koja će privući ljude da žive i rade u ruralnim područjima.

Kriteriji odabira za ovu intervenciju bit će izrađeni u skladu s člankom 79. Uredbe (EU) 2021/2115 i Prilogom I. Uredbe (EU) 2021/2289. Kriteriji odabira imaju za cilj osigurati jednako postupanje prema podnositeljima prijave, učinkovitije korištenje financijskih sredstava i usmjeravanje potpore u skladu sa svrhom intervencije.

Načela odabira koja se mogu koristiti u ovoj intervenciji su:

- ekonomska veličina poljoprivrednog gospodarstva
- sektor ulaganja
- stručna sprema i radno iskustvo nositelja/odgovorne osobe poljoprivrednog gospodarstva ili člana

obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva
- indeks razvijenosti JLS-a i/ili područja sa prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima.

Pravilnikom mogu biti propisani dodatni kriteriji odabira ovisno o predmetu, sektoru i cilju/ciljevima pojedinog natječaja.

Odbor za praćenje daje mišljenje o prijedlogu kriterija odabira u skladu s člankom 124. Uredbe (EU) 2021/2115.

Poveznice na druga zakonodavstva:

- Zakon o poljoprivredi („Narodne novine“, br. 118/18, 42/20 i 127/20 - Odluka Ustavnog suda RH i 52/21)
- Zakon o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu („Narodne novine“, br. 29/18 i 32/19)
- Zakon o gradnji („Narodne novine“, br. 153/13, 20/17, 39/19 i 125/19)
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Narodne novine“, br. 20/18, 115/18, 98/19 i 57/22)
- Zakon o pružanju usluga u turizmu („Narodne novine“, br. 130/17, 25/19, 98/19, 42/20 i 70/21)
- Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti („Narodne novine“, br. 85/15, 121/16, 99/18, 25/19, 98/19, 32/20, 42/20, 126/21)
- Zakon o obrtu („Narodne novine“, br. 143/13, 127/19, 41/20).

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Uvjeti prihvatljivosti korisnika:

Prihvatljivi korisnici su fizičke i pravne osobe, ekonomske veličine poljoprivrednog gospodarstva od najmanje 6.000 EUR SO, upisane u Upisnik poljoprivrednika najmanje godinu dana u trenutku podnošenja zahtjeva za potporu, koje već imaju registriranu nepoljoprivrednu djelatnost.

Prihvatljivi korisnici moraju biti u rangu mikro, malih i srednjih poduzeća u skladu s Uredbom o skupnom izuzeću u sektoru poljoprivrede (ABER).

Uvjeti prihvatljivosti projekta:

Projekti se provode u naseljima s najviše 5.000 stanovnika u području jedinice lokalne samouprave u kojoj je sjedište korisnika ili u susjednoj JLS s kojom graniči kopnenom granicom u naselju do 5.000 stanovnika.

Ulaganja u smještajne kapacitete u sektoru turizma u ruralnim područjima prihvatljiva su u skladu s Indeksom turističke razvijenosti.

Projektom korisnik mora očuvati postojeća/stvoriti nova radna mjesta te ostvariti prihode i/ili prodajne količine od djelatnosti koja je predmet potpore.

Razdoblje provedbe projekta je najviše 36 mjeseci od sklapanja ugovora o financiranju.

Ostali uvjeti prihvatljivosti:

Korisnik mora imati podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu Republike Hrvatske. Poduzetnik u teškoćama nije prihvatljiv korisnik u okviru ove intervencije. Projekt mora ostvariti minimalni broj bodova (prag prolaznosti) temeljem kriterija odabira. Projekt mora imati izrađenu/ishođenu svu potrebnu dokumentaciju u skladu s propisima kojima se uređuje gradnja i prostorno uređenje. Ulaganje nema značajan negativan utjecaj na okoliš i/ili ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, odnosno provedene su mjere zaštite okoliša ili mjere ublažavanja utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže ako su propisane. Korisnik mora dokazati ekonomsku održivost projekta te dokazati planirane izvore financiranja projekta.

Prihvatljiva ulaganja su materijalna i nematerijalna imovina koja se odnosi na razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti unutar jednog od sektora:

a) prerada proizvoda u skladu s propisima koji uređuju ovo područje, izlazni proizvod mora biti proizvod koji nije obuhvaćen Prilogom I Ugovora o EU

b) usluge u ruralnim područjima, u skladu s propisima koji uređuju svako pojedinačno područje, a koji može obuhvaćati:

- usluge u veterinarskim djelatnostima
- usluge u društvenim djelatnostima
- intelektualne usluge

c) tradicijski i umjetnički obrti, u skladu s propisima koji uređuju ovo područje

d) turizam u ruralnom području, u skladu s propisima koji uređuju ovo područje.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Prihvatljivi troškovi:

- izgradnja/rekonstrukcija i/ili opremanje objekata u svrhu obavljanja nepoljoprivredne djelatnosti
- kupnja gospodarskih vozila, strojeva i opreme u svrhu obavljanja nepoljoprivredne djelatnosti
- kupnja zemljišta i objekata radi realizacije projekta, do 10% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta
- nematerijalni troškovi: kupnja ili razvoj računalnih programa, kupnja prava na patente i licence, autorska prava, robni žigovi i ostala nematerijalna ulaganja povezana s materijalnim ulaganjem.

Kupnja rabljene poljoprivredne mehanizacije, strojeva, opreme i gospodarskih vozila je prihvatljiv trošak pod uvjetima navedenim u poglavlju 4.7.1. "Popis neprihvatljivih ulaganja i troškova za intervencije ruralnog razvoja".

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**

☐ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja

☑ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika

☐ jedinični troškovi

☐ jednokratni iznosi

☐ financiranje uz primjenu paušalne stope

Opseg potpore na razini korisnika

Visina potpore je od 10.000 EUR do 200.000 EUR.

Intenzitet potpore iznosi 50 % vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova, a može se uvećati:

a) do 80% za ulaganja koja provode mladi poljoprivrednici

b) do 85% za ulaganja koja provode mala poljoprivredna gospodarstva/poduzeća.

Dodatno pojašnjenje

Nije primjenjivo.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☑ Da ☐ Ne ☐ Mješovito

Objašnjenje pomoćnih djelatnosti izvan područja primjene čl. 42. UFEU-a

Za potpore koje su izvan područja primjene članka 42. TFEU primijenit će se pravila o državnim potporama.

Vrsta instrumenta državne potpore koji se upotrebljava za poravnanje:

☐ Obavijest ☐ Uredba o općem skupnom izuzeću (GBER) ☐ Uredba o skupnom izuzeću u sektoru poljoprivrede (ABER) ☑ de minimis

Dodatne informacije:
☐ Država članica još nije odabrala instrument(e) i navela je alternative. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja na snagu poravnanja odabranog instrumenta. ☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, ali poravnanje još nije dobiveno. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja poravnanja na snagu.
☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, poravnanje je dobiveno i naveden je broj državne potpore, GBER ili ABER

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Što nije prihvatljivo za potporu?

Popis neprihvatljivih ulaganja i troškova naveden je u poglavlju 4.7.1.

Uključuje li ulaganje navodnjavanje?
☐ Da ☑ Ne

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje – informacije o potrebnoj potencijalnoj uštedi vode (izraženo u postotku)
nije primjenjivo

Pojedinosti o različitim mogućim uštedama vode prema vrsti instalacije ili infrastrukture (ako je primjenjivo)

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje (koje utječu na vodna tijela čije je stanje manje od dobrog) – informacije o zahtjevima za učinkovito smanjenje potrošnje vode – izraženo u postotku
nije primjenjivo

Raščlamba prema regiji

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija
Točka 11 Priloga 2. Sporazumu WTO-a
Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja prihvatljivih produktivnih ulaganja s ciljem poticanja strukturne prilagodbe korisnika. Sukladno zahtjevima točke 11. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a, Strateški plan definira kriterije prihvatljivosti ulaganja za potporu, koja nije uvjetovana vrstom ili obujmom proizvodnje, niti je povezana s cijenom proizvoda.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
73.14.01. - Potpora za ulaganja u razvoj poslovanja u ruralnim područjima	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.37; R.39	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

73.14.01. - Potpora za ulaganja u razvoj poslovanja u ruralnim područjima

Planira se sufinanciranje 77 korisnika s prosječnim jediničnim iznosom potpore od 130.000 eura po korisniku. Jedinični iznos određen na temeljem iskustva provedbe Mjere 6 tipa operacije 6.4.1. iz Programa ruralnog razvoja.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
73.14.01. - Potpora za ulaganja u razvoj poslovanja u ruralnim područjima (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)			130.000,00	0,00	130.000,00	130.000,00	130.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.24 (jedinica: Operacije)			15,00	0,00	19,00	23,00	19,00	**Zbroj:** 76,00 **Maks.:** 23,00
UKUPNO	O.24 (jedinica: Operacije)			15,00	0,00	19,00	23,00	19,00	**Zbroj:** 76,00 **Maks.:** 23,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)			2.000.000,00	0,00	2.470.000,00	2.990.000,00	2.540.000,00	10.000.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)			1.600.000,00	0,00	1.976.000,00	2.392.000,00	2.032.000,00	8.000.000,00

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

73.14.FI - FI_Razvoj poslovanja u ruralnim područjima

Oznaka intervencije (država članica)	73.14.FI
Naziv intervencije	FI_Razvoj poslovanja u ruralnim područjima
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.24. Broj operacija ili jedinica produktivnih ulaganja izvan poljoprivrednoga gospodarstva obuhvaćenih potporom
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Ne Sustav popusta za ekosheme: LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO8 Promicanje zapošljavanja, rasta, rodne ravnopravnosti, uključujući sudjelovanje žena u poljoprivredi, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, uključujući kružno biogospodarstvo i održivo šumarstvo

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
17	Stvaranje novih radnih mjesta diverzifikacijom proizvodnje	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.37 Nova radna mjesta za koja je dodijeljena potpora u okviru projekata ZPP-a
R.39 Broj ruralnih poduzeća, uključujući poduzeća u području biogospodarstva, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Potpora ulaganjima u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti doprinosi unaprjeđenju gospodarske aktivnosti u ruralnim područjima, održavanju i stvaranju novih radnih mjesta te povećanju prihoda gospodarskih subjekata. Cilj je poticati diversifikaciju gospodarske aktivnosti koja će privući ljude da žive i rade u ruralnim područjima.

Financijski instrumenti će podržati ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu povezanu s tipom intervencije.

Prihvatljiva je kupnja: rabljene poljoprivredne mehanizacije, strojeva, opreme i gospodarskih vozila, živih životinja, jednogodišnjeg bilja.

Prihvatljivo je financiranje obrtnog kapitala u skladu s uvjetima koji se odnose na pojedini financijski instrument.

Poveznica na regulativu:
Uredba (EU) 2021/1060
Uredba (EU) 2021/2115.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Korisnici financijskih instrumenata bit će tijela koja provode financijske instrumente.

Prihvatljivi krajnji primatelji su fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika/Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava/drugi odgovarajući upisnik/registar/evidenciju proizvođača primarnih poljoprivrednih proizvoda te proizvođačke organizacije, koje već imaju registriranu nepoljoprivrednu djelatnost. Uz navedeno, prihvatljivi krajnji primatelji moraju biti u rangu mikro, malih i srednjih subjekata gospodarstva (uključujući novoosnovane poslovne subjekte) kako su definirani u Prilogu 1. Preporuke Europske komisije 2003/361/EZ.

Za prijavu na financijski instrument krajnji primatelj najkasnije do trenutka podnošenja zahtjeva za financiranje mora biti upisan u odgovarajući upisnik/registar/evidenciju proizvođača primarnih poljoprivrednih proizvoda te registriran za nepoljoprivrednu djelatnost u skladu s nacionalnim zakonodavstvom.

Mladim poljoprivrednikom smatrati će se osoba koja ispunjava uvjete navedene u poglavlju 4.1.5.

Prihvatljivi krajnji primatelji moraju tijelu koje provodi financijski instrument podnijeti održiv poslovni plan.

Krajnji primatelj mora imati podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu Republike Hrvatske.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Financijski instrumenti dodjeljuju se u formi kredita, zajmova i jamstava.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☐ **Bespovratna sredstva**

☑ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja

☐ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika

☐ jedinični troškovi

☐ jednokratni iznosi

☐ financiranje uz primjenu paušalne stope

Opseg potpore na razini korisnika

Element potpore pružene kroz financijske instrumente izračunava se u smislu bruto ekvivalenta bespovratnih sredstava (kako je definirano u pravilima o državnoj potpori) kredita, zajma ili jamstva. Potpora koja se pruža putem financijskih instrumenata biti će ograničena na maksimalne stope potpore i/ili iznose utvrđene u relevantnim propisima Unije o državnim potporama gdje je primjenjivo. Minimalne stope potpore neće biti propisane.

Dodatno pojašnjenje

Nije primjenjivo.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☑ Da ☐ Ne ☐ Mješovito

Objašnjenje pomoćnih djelatnosti izvan područja primjene čl. 42. UFEU-a

Element potpore pružene kroz financijske instrumente izračunava se kao bruto ekvivalent potpore (eng. GGE) prihvatljivih troškova kredita, zajma ili jamstva.

Za ulaganja koja spadaju u područje primjene članka 42. UFEU-a, bruto protuvrijednost potpore ne smije biti veća od praga intenziteta potpore (65 % prihvatljivih troškova). Intenzitet potpore može se uvećati na 80% za ulaganja koja provode mladi poljoprivrednici i na 85% za ulaganja koja provode mikro ili mala poljoprivredna gospodarstva/poduzeća.

Za ulaganja koja spadaju u područje primjene članka 42. UFEU-a, ukupan iznos potpore za obrtna sredstva koja se pruža krajnjem primatelju mora biti u skladu s člankom 80. stavkom 3. Uredbe (EU) 2021/2115.

Za ulaganja koja ne spadaju u područje primjene članka 42. UFEU-a, bruto protuvrijednost potpore ne smije biti viša od iznosa utvrđene u relevantnim propisima Unije o državnim potporama.

Vrsta instrumenta državne potpore koji se upotrebljava za poravnanje:

☐ Obavijest ☐ Uredba o općem skupnom izuzeću (GBER) ☐ Uredba o skupnom izuzeću u sektoru poljoprivrede (ABER) ☑ de minimis

Dodatne informacije:

☐ Država članica još nije odabrala instrument(e) i navela je alternative. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja na snagu poravnanja odabranog instrumenta. ☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, ali poravnanje još nije dobiveno. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja poravnanja na snagu.

☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, poravnanje je dobiveno i naveden je broj državne potpore, GBER ili ABER

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Što nije prihvatljivo za potporu?

Popis neprihvatljivih ulaganja i troškova naveden je u poglavlju 4.7.1.

Dodatno, neprihvatljivi su:

- troškovi koji su prihvatljivi u sklopu sektorskih intervencija
- troškovi koji su neprihvatljivi temeljem pravila o državnim potporama.

Uključuje li ulaganje navodnjavanje?

☐ Da ☑ Ne

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje – informacije o potrebnoj potencijalnoj uštedi vode (izraženo u postotku)

nije primjenjivo

Pojedinosti o različitim mogućim uštedama vode prema vrsti instalacije ili infrastrukture (ako je primjenjivo)

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje (koje utječu na vodna tijela čije je stanje manje od dobrog) – informacije o zahtjevima za učinkovito smanjenje potrošnje vode – izraženo u postotku

nije primjenjivo

Raščlamba prema regiji

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 11 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja prihvatljivih produktivnih ulaganja s ciljem poticanja strukturne prilagodbe korisnika. Sukladno zahtjevima točke 11. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a, Strateški plan definira kriterije prihvatljivosti ulaganja za potporu, koja nije uvjetovana vrstom ili obujmom proizvodnje, niti je povezana s cijenom proizvoda.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
73.14.01.FI - FI Potpora za ulaganja u razvoj poslovanja u ruralnim područjima	Financijski instrument	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.37; R.39	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

73.14.01.FI - FI Potpora za ulaganja u razvoj poslovanja u ruralnim područjima

Alokacija 875.000,00 EUR (EU+RH dio).

Planira se sufinanciranje 17 ulaganja krajnjih primatelja FI s prosječnim iznosom financiranja od 54.645,00 EUR-a po projektu. Planirano ostvarenje očekuje se u razdoblju 2024.-2029. godine. Prosječni iznos financiranja planiran je temeljem iskustva planiranja i provedbe FI PRR, uz prilagodbu temeljem novih pravila primjenjivih na SP ZPP.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
73.14.01.FI - FI Potpora za ulaganja u razvoj poslovanja u ruralnim područjima (Financijski instrument - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)	0,00	54.645,00	54.645,00	54.645,00	54.645,00	54.645,00	54.645,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.24 (jedinica: Operacije)	0,00	1,00	1,00	4,00	4,00	4,00	3,00	**Zbroj:** 17,00 **Maks.:** 4,00
UKUPNO	O.24 (jedinica: Operacije)	0,00	1,00	1,00	4,00	4,00	4,00	3,00	**Zbroj:** 17,00 **Maks.:** 4,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)	0,00	25.000,00	50.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	875.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	0,00	20.000,00	40.000,00	160.000,00	160.000,00	160.000,00	160.000,00	700.000,00

	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)	0,00	25.000,00	50.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	875.000,00
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)	0,00	20.000,00	40.000,00	160.000,00	160.000,00	160.000,00	160.000,00	700.000,00
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

74.01. - Potpora za sustave javnog navodnjavanja

Oznaka intervencije (država članica)	74.01.
Naziv intervencije	Potpora za sustave javnog navodnjavanja
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.22. Broj operacija ili jedinica ulaganja u infrastrukturu obuhvaćenih potporom
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Ne Sustav popusta za ekosheme: LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Provedba projekata sustava javnog navodnjavanja u razdoblju 2023. - 2027. planirana je na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
05	Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.39 Broj ruralnih poduzeća, uključujući poduzeća u području biogospodarstva, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Zbog nedovoljno razvijenih sustava navodnjavanja i melioracijske odvodnje odnosno malog broja površina s mogućnošću navodnjavanja, niskog sadržaja humusa u poljoprivrednim tlima, te nedovoljne primjene poljoprivrednih praksi i metoda koje doprinose smanjenju rizika u proizvodnji, hrvatska poljoprivreda je izrazito ranjiva na klimatske promjene. Zato je važno unaprijediti prilagodbu proizvodnih sustava klimatskim i okolišnim uvjetima. Unatoč bogatim vodnim resursima, navodnjava se samo 1,9% ukupno korištenih poljoprivrednih površina, stoga je potrebno povećati poljoprivredne površine s mogućnošću navodnjavanja.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku iz 2016., u Republici Hrvatskoj od ukupno korištenih 1.562.983 ha za poljoprivrednu proizvodnju (Državni zavod za statistiku, 2016.) mogućnost navodnjavanja postoji svega na 29.680 ha (Eurostat, 2016.). Nacionalnim projektom navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama u Republici Hrvatskoj - NAPNAV-om (VRH, 2005., novelacija 2021.) postavljen je dugoročan cilj kojim bi do 2030. navodnjavanje bilo omogućeno na ukupno 66.000 ha. Sukladno NAPNAV-u vrlo visok i visok potencijal za navodnjavanje ima 202.601 ha

poljoprivrednih površina. Vodni potencijali u Republici Hrvatskoj višestruko nadmašuju definirane potrebe za vodom, no njihova vremenska i prostorna disperzija bitno otežava realizaciju projekta navodnjavanja.

Republika Hrvatska posjeduje iznimno vodno bogatstvo koje pruža mogućnost održivog navodnjavanja uz očuvanje voda u skladu s Direktivom 2000/60/EK o uspostavi zajedničkog okvira za vodnu politiku (SL L 327, 22.12.2000.) i Direktivom Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla. Prema Planu upravljanja vodnim područjima 2016. – 2021. („Narodne novine“, br. 66/16) ukupno vodno bogatstvo se procjenjuje na 111,66 x10^9 m^3 vode godišnje, odnosno 26.059 m^3/stanovniku vode godišnje te se prema tom parametru Hrvatska nalazi u vrhu EU.

Intervencija se odnosi na izgradnju novog sustava javnog navodnjavanja u skladu s tehničkim rješenjima i građevinskom dozvolom (akumulacije, crpne stanice, cjevovodi, distribucijska mreža, nadzorno upravljački sustav, kanali, melioracijska odvodnja (uključujući i podzemnu drenažu), kao element funkcionalne cjeline projekta i slično), a koji dovodi do povećanja neto navodnjavanog područja. Prihvatljivima se smatraju i ulaganja u sustave navodnjavanja, koji svoje potrebe za vodom zadovoljavaju iz alternativnih izvora (npr. sakupljanjem oborinskih voda u različite vrste spremnika i mini akumulacija).

Kod provedbe projekata javnog navodnjavanja, potpora se ne dodjeljuje za sustav navodnjavanja na parceli, već za gradnju sustava koji će omogućiti dovod vode do parcela krajnjih korisnika koji se nalaze u obuhvatu sustava javnog navodnjavanja .

Korištenje pročišćenih otpadnih voda za navodnjavanje unutar ove intervencije nije planirano odnosno nije primjenjivo za ovu intervenciju. Iako se bilježi trend manje količine oborina, osobito tijekom vegetacijskog razdoblja, raspoložive količine vode još uvijek su dovoljno izdašne, da se bez značajnih negativnih utjecaja na količinsko stanje vodna tijela mogu koristiti za potrebe navodnjavanja u poljoprivrednoj proizvodnji. Isto tako, većina sustava javnog navodnjavanja na području Jadranske Hrvatske čija idejna rješenja se razvijaju za naredno programsko razdoblje bazirana na principu akumuliranja vode, koja će se onda koristiti u vegetacijskom razdoblju.

Potpora će se dodjeljivati putem natječaja (grant) koje će objaviti Agencija za plaćanja.

Kriteriji odabira za ovu intervenciju bit će izrađeni u skladu s člankom 79. Uredbe (EU) 2021/2115 i Prilogom I. Uredbe (EU) 2021/2289. Kriteriji odabira imaju za cilj osigurati jednako postupanje prema podnositeljima prijave, učinkovitije korištenje financijskih sredstava i usmjeravanje potpore u skladu sa svrhom intervencije.

Načela kriterija odabira koja će se primjenjivati kod odabira projekata će se temeljiti na:

- razvijenosti područja
- planiranoj priključenosti proizvodnih poljoprivrednih površina na sustav javnog navodnjavanja
- aridnosti poljoprivrednih površina u obuhvatu sustava javnog navodnjavanja
- ekonomska stopa povrata
- pogodnosti tala za navodnjavanje.

Prioritet će imati ulaganja u nerazvijenija područja, s većom priključenosti poljoprivrednih površina, u sustave čiji se obuhvat navodnjavanja nalazi u području koje ima manji prosjek oborina od prosjeka na nivou države, sustave navodnjavanja s većom ekonomskom stopom povrata i u pogodna tla za navodnjavanje – P1.

Provedba ove intervencije na nacionalnoj razini u skladu je sa:

- Zakonom o vodama („Narodne novine“, br. 66/19 i 84/21)
- Zakonom o financiranju vodnoga gospodarstva („Narodne novine“, br. 153/09, 90/11, 56/13, 154/14, 119/15, 120/16, 127/17 i 66/19)
- Zakonom o gradnji („Narodne novine“, br. 153/13, 20/17, 39/19 i 125/19).

Provedbom ove intervencije ispunjava se Potreba 5 „Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije“.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Prihvatljivi korisnici su jedinice područne (regionalne) samouprave.

Uvjeti prihvatljivosti korisnika su:

- podmirene, odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu Republike Hrvatske
- ne smije umjetno stvarati uvjete u skladu s člankom 62. Uredbe (EU) br. 2021/2116
- ne postojanje sukoba interesa s dobavljačima u postupku nabave.

Uvjeti prihvatljivosti projekta su:

- provodi se na području Republike Hrvatske
- odnosi se na gradnju novog sustava javnog navodnjavanja u skladu s tehničkim rješenjima i građevinskom dozvolom (akumulacije, crpne stanice, cjevovodi, distribucijska mreža, nadzorno upravljački sustav, kanali, melioracijska odvodnja (uključujući i podzemnu drenažu) kao elementi funkcionalne cjeline projekta i slično), a koji dovodi do povećanja neto navodnjavanog područja
- stanje vodnog tijela nije identificirano kao manje od dobroga u relevantnom planu upravljanja vodnim područjem iz razloga vezanih uz količinu vode
- u okviru ulaganja mora postojati uspostavljeno ili se uspostavlja mjerenje vode kojim se omogućuje mjerenje potrošnje vode na razini ulaganja za koje se dodjeljuje potpora
- ulaganje nema značajan negativni utjecaj na okoliš i/ili ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže i/ili na zaštićene dijelove prirode (navedeno se dokazuje analizom utjecaja na okoliš koja mora pokazati da ulaganje nema značajan negativan utjecaj na okoliš i koja mora biti odobrena od strane nadležnog tijela)
- ulaganje mora biti u skladu sa zahtjevima Okvirne direktive o vodama
- korisnik (jedinica područne (regionalne) samouprave) i krajnji korisnici (vlasnici ili drugi zakonski posjednici poljoprivrednih parcela/zemljišta za koje se projektom osigurava mogućnost priključenja na javni sustav navodnjavanja) moraju prilikom podnošenja zahtjeva za potporu imati ugovornim odnosom definiran način priključenja na sustav javnog navodnjavanja
- tlo za navodnjavanje na cjelokupnoj neto poljoprivrednoj površini obuhvaćenoj projektom mora biti pogodno za navodnjavanje
- do kraja investicije korisnik mora imati vodopravnu dozvolu za zahvaćanje voda za navodnjavanje koje je izdalo nadležno tijelo
- ulaganje mora biti u skladu s relevantnim planom upravljanja vodnim područjima
- provedba projekta od donošenja odluke Agencije za plaćanja kojim se dodjeljuju sredstva korisniku do podnošenja konačnog zahtjeva za isplatu može trajati najduže 36 mjeseci, ali ne duže od 30. lipnja 2029. godine
- aktivnosti vezane uz ulaganje ne smiju započeti prije podnošenja zahtjeva za potporu, osim pripremnih aktivnosti (opći troškovi, stjecanje vlasništva nad nekretninom na kojoj će se obavljati investicija, ishođenje građevinske i drugih dozvola i s njima povezane aktivnosti do trenutka prijave početka građenja)
- projekt mora imati izrađenu svu potrebnu dokumentaciju u skladu s propisima kojima se uređuje gradnja i prostorno uređenje
- korisnik ne smije tijekom razdoblja od pet godina od konačne isplate potpore na sufinanciranom ulaganju napraviti značajne promjene koje mijenjaju svrhu, namjenu i vrstu ulaganja, promijeniti vlasništvo nad ulaganjem, dati ulaganje u zakup ili najam ili ga premjestiti (iznimno, moguća su odstupanja u slučajevima više sile ili nastupa izvanrednih okolnosti)
- isti troškovi unutar projekta ne smiju biti već sufinancirani sredstvima javne potpore.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Potpora su bespovratna sredstva (grant) za gradnju novog sustava javnog navodnjavanja u skladu s tehničkim rješenjima i građevinskom dozvolom (akumulacije, crpne stanice, cjevovodi, distribucijska mreža, nadzorno upravljački sustav, kanali, melioracijska odvodnja (uključujući i podzemnu drenažu), kao

elementi funkcionalne cjeline projekta i slično), a koji dovodi do povećanja neto navodnjavanog područja.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**

☐ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja

☑ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika

☐ jedinični troškovi

☐ jednokratni iznosi

☐ financiranje uz primjenu paušalne stope

Opseg potpore na razini korisnika

Intenzitet potpore iznosi do 100% od ukupnih prihvatljivih troškova projekta.

Najviša vrijednost potpore po projektu iznosi do 15.000.000 EUR-a, što ne predstavlja ulaganje u "large-scale infrastructure" (navedeni projekti ne spadaju u "large-scale infrastructure").

Dodatno pojašnjenje

Nije primjenjivo.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☐ Da ☑ Ne ☐ Mješovito

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Što nije prihvatljivo za potporu?

Neprihvatljiva su ulaganja u sanaciju/adaptaciju i tekuće održavanje postojećeg sustava javnog navodnjavanja.

Neprihvatljivi troškovi će biti propisani podzakonskim aktom koji će regulirati provedbu SP ZPP u razdoblju 2023. - 2027. i po potrebi natječajem, a između ostalog obuhvaćaju:

- kupnja zemljišta u iznosu većem od 10% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta
- kupnja objekta
- porez na dodanu vrijednost (PDV) za korisnike koji su porezni obveznici upisani u registar obveznika PDV-a i imaju pravo na odbitak pretporeza
- drugi porezi te propisane naknade i doprinosi
- kamate
- rabljeni strojevi i oprema
- vozila
- troškovi vezani uz ugovor o leasingu, kao što su marža davatelja leasinga, troškovi kredita i refinanciranja kamata, režijski troškovi i troškovi osiguranja
- novčane kazne, financijske kazne i troškovi sudskih postupaka
- troškovi za sufinanciranje iz EPFRR nastali prije podnošenja SP ZPP u Europsku komisiju na odobrenje, a ne prije 1.1.2023
- opći troškovi u iznosu većem od 10% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta (bez općih troškova). Pod općim troškovima podrazumijevaju se troškovi pripreme poslovnog plana, troškovi

pripreme dokumentacije, troškovi projektno - tehničke dokumentacije, geodetskih podloga, elaborata, trošak nadzora
- nepredviđeni radovi u gradnji i ostali nepredviđeni troškovi
- troškovi održavanja, zamjene i amortizacije
- plaćanje gotovim novcem
- troškovi vlastitog rada
- operativni troškovi
- plaće i druge naknade stalno zaposlenih djelatnika korisnika.

Uključuje li ulaganje navodnjavanje?
☑ Da ☐ Ne

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje – informacije o potrebnoj potencijalnoj uštedi vode (izraženo u postotku)
nije primjenjivo

Pojedinosti o različitim mogućim uštedama vode prema vrsti instalacije ili infrastrukture (ako je primjenjivo)

Ulaganja u poboljšanje postojećih instalacija za navodnjavanje (koje utječu na vodna tijela čije je stanje manje od dobrog) – informacije o zahtjevima za učinkovito smanjenje potrošnje vode – izraženo u postotku
nije primjenjivo

Raščlamba prema regiji

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 2 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja za ulaganja u projekte javnog navodnjavanja. Intervencija ne predstavlja izravna plaćanja za proizvođače te odgovara opisu potpore općim uslugama iz točke 2.Priloga Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
74.01.01. - Potpora za sustave javnog navodnjavanja	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.39	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

74.01.01. - Potpora za sustave javnog navodnjavanja

Iznos od 9.044.117 EUR-a predstavlja prosječni iznos koji se očekuje isplatiti za operaciju/projekt po godinama na temelju povijesnih podataka iz razdoblja Programa ruralnog razvoja 2014. – 2020.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
74.01.01. - Potpora za sustave javnog navodnjavanja (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)				9.044.117,66	9.044.117,66	9.044.117,66	9.044.117,66	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.22 (jedinica: Operacije)				1,00	1,00	3,00	3,00	**Zbroj:** 8,00 **Maks.:** 3,00
UKUPNO	O.22 (jedinica: Operacije)				1,00	1,00	3,00	3,00	**Zbroj:** 8,00 **Maks.:** 3,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)				2.170.588,24	14.470.588,25	36.176.470,63	19.535.294,13	72.352.941,25
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)				1.736.470,59	11.576.470,60	28.941.176,50	15.628.235,31	57.882.353,00

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

INSTAL(75) - Pokretanje poslovanja mladih poljoprivrednika i novih poljoprivrednika te osnivanje ruralnih poduzeća

75.01. - Uspostava mladih poljoprivrednika

Oznaka intervencije (država članica)	75.01.
Naziv intervencije	Uspostava mladih poljoprivrednika
Vrsta intervencije	INSTAL(75) - Pokretanje poslovanja mladih poljoprivrednika i novih poljoprivrednika te osnivanje ruralnih poduzeća
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.25. Broj mladih poljoprivrednika koji primaju potporu za pokretanje poslovanja
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Da Okoliš: Ne Sustav popusta za ekosheme: LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO7 Privlačenje i podupiranje mladih poljoprivrednika i drugih novih poljoprivrednika te olakšavanje održivog poslovnog razvoja u ruralnim područjima

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
13	Poboljšanje starosne strukture nositelja poljoprivrednih gospodarstava	Visok	Da
14	Olakšati pristup početnom kapitalu za investicije	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.36 Broj mladih poljoprivrednika koji ostvaruju koristi od uspostavljanja poljoprivrednoga gospodarstva uz potporu u okviru ZPP-a, uključujući raščlambu prema rodu
R.37 Nova radna mjesta za koja je dodijeljena potpora u okviru projekata ZPP-a

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Cilj ove intervencije je poticanje razvoja obnovljenog i inovativnog poljoprivrednog sektora. Mladi ljudi trebaju biti motivirani za život i rad u ruralnom prostoru, stvarajući nova radna mjesta za sebe i svoje obitelji. Hrvatskom selu neophodna je strukturna transformacija i generacijska obnova poljoprivrednika. K tome, Hrvatska je suočena s problemom migracija, posebice mlađeg stanovništva, što predstavlja veliku prijetnju procesu generacijske obnove. Daljnje povećanje udjela mladih poljoprivrednika kao i jačanje konkurentnosti njihovih poljoprivrednih gospodarstava temelj je za razvoj modernog i konkurentnog poljoprivrednog sektora Republike Hrvatske. Za strukturnu transformaciju hrvatske poljoprivrede neophodno je povećati proizvodnju proizvoda s većom dodanom vrijednošću uz primjenu novih i

inovativnih tehnoloških rješenja. Mladi poljoprivrednici, koji su tehnički učinkovitiji i pokazuju veći interes za obrazovanje i usavršavanje, mogu biti predvodnici u tom procesu. Mladi poljoprivrednici u Republici Hrvatskoj imaju nisku razinu specijalizacije prema tipu proizvodnje. Istovremeno, mladi poljoprivrednici imaju veća gospodarstva i ostvaruju veći ekonomski rezultat od prosječnog hrvatskog poljoprivrednika. Kako bi se potaknuo veći broj mladih na bavljenje poljoprivredom, potrebno je nastaviti pružati potporu za uspostavu mladih poljoprivrednika.

Kriteriji odabira za ovu intervenciju bit će izrađeni u skladu s člankom 79. Uredbe (EU) 2021/2115 i Prilogom I. Uredbe (EU) 2021/2289. Kriteriji odabira imaju za cilj osigurati jednako postupanje prema podnositeljima prijave, učinkovitije korištenje financijskih sredstava i usmjeravanje potpore u skladu sa svrhom intervencije.

Načela odabira koja se mogu koristiti u ovoj intervenciji su:

- ekonomska veličina poljoprivrednog gospodarstva
- vlasnički status nositelja poljoprivrednog gospodarstva
- stručna sprema i radno iskustvo korisnika
- bavljenje poljoprivredom u prioritetnim sektorima sukladno SWOT analizi
- indeks razvijenosti JLS-a i/ili područja sa prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima
- sustavi kvalitete poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.

Pravilnikom mogu biti propisani dodatni kriteriji odabira.

Odbor za praćenje daje mišljenje o prijedlogu kriterija odabira u skladu s člankom 124. Uredbe (EU) 2021/2115.

Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi („Narodne novine“, br. 118/18, 42/20 i 127/20 - Odluka Ustavnog suda RH i 52/21)
- Zakon o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu („Narodne novine“, br. 29/18 i 32/19)
- Zakon o gradnji („Narodne novine“, br. 153/13, 20/17, 39/19 i 125/19)
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Narodne novine“, br. 20/18, 115/18, 98/19 i 57/22)

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Mladi poljoprivrednik je fizička osoba koja u trenutku podnošenja zahtjeva za potporu ima više od 18, ali ne više od 40 godina (dan prije navršavanja 41 godine starosti), posjeduje stručna znanja i vještine te po prvi puta uspostavlja poljoprivredno gospodarstvo na kojem ima status nositelja/odgovorne osobe ili je status nositelja/odgovorne osobe po prvi put stekla unutar 5 (pet) godina do datuma podnošenja zahtjeva za potporu, a u slučaju trgovačkog društva je i odgovorna osoba isključivo ukoliko je vlasnik najmanje 50% temeljnog kapitala društva.

Mladi poljoprivrednik je nositelj/odgovorna osoba u:

a) obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu

b) obrtu kojem je poljoprivreda pretežita djelatnost upisana u obrtnom registru

c) trgovačkom društvu kojem je poljoprivreda glavna djelatnost upisana u Registru poslovnih subjekata koji se vodi pri Državnom zavodu za statistiku (isključujući trgovačka društva čiji su osnivači i vlasnici javnopravna tijela)

Uvjeti prihvatljivosti:

- mladi poljoprivrednik je upisan u Upisnik poljoprivrednika kao nositelj/odgovorna osoba poljoprivrednog gospodarstva
- poljoprivredno zemljište gospodarstva korisnika mora biti upisano u ARKOD (LPIS);
- životinje na poljoprivrednom gospodarstvu korisnika moraju biti upisane u Jedinstveni registar

domaćih životinja u skladu s nacionalnim zakonodavstvom

- poljoprivredno gospodarstvo za koje mladi poljoprivrednik izrađuje poslovni plan u svojstvu nositelja/odgovorne osobe, pripada ekonomskoj veličini od 10.000 EUR SO do 100.000 EUR SO u trenutku podnošenja zahtjeva za potporu.

Ako mladi poljoprivrednik u trenutku podnošenja zahtjeva za potporu, nije postavljen kao nositelj/odgovorna osoba poljoprivrednog gospodarstva, to može postati najkasnije prilikom isplate 1. rate potpore. Poljoprivredno gospodarstvo koje preuzima, mora preuzeti u cijelosti sa svim njegovim resursima. Mladi poljoprivrednik koji podnosi poslovni plan za trgovačko društvo, mora biti upisan kao odgovorna osoba poljoprivrednog gospodarstva u Upisniku poljoprivrednika u trenutku podnošenja zahtjeva za potporu.

U sklopu ove intervencije nisu prihvatljivi mladi poljoprivrednici koji su podnijeli zahtjev za potporu u sklopu intervencije 73.10.

Mladi poljoprivrednik prilikom podnošenja zahtjeva za potporu mora dostaviti poslovni plan koji treba biti u potpunosti proveden u razdoblju kraćem od tri godine od sklapanja ugovora o financiranju.

Korisnik koji u trenutku podnošenja zahtjeva za potporu nema potrebna stručna znanja i vještine, iste može steći najkasnije do kraja provedbe projekta.

Mladi poljoprivrednik mora ostati nositelj/odgovorna osoba poljoprivrednog gospodarstva te vlasnik najmanje 50% temeljnog kapitala društva ako se radi o korisniku pravnoj osobi i biti zaposlen na puno radno vrijeme na poljoprivrednom gospodarstvu za koji je ostvario potporu tri godine nakon konačne isplate potpore.

Ako su Poslovnim planom predviđene aktivnosti koje uključuju navodnjavanje na poljoprivrednom gospodarstvu, iste moraju ispuniti uvjete propisane člankom 74. Uredbe (EU) br. 2021/2115.

Projekt mora ostvariti minimalni broj bodova (prag prolaznosti) temeljem kriterija odabira.

Korisnik mora imati podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu Republike Hrvatske. Poduzetnik u teškoćama nije prihvatljiv korisnik u okviru ove intervencije.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Potpora unutar ove intervencije dodijelit će se u obliku paušalnog iznosa za provedbu poslovnog plana kako bi se osigurao održiv rast i razvoj poljoprivrednog gospodarstva.

Aktivnosti iz poslovnog plana moraju se odnositi na primarnu proizvodnju i/ili preradu poljoprivrednih proizvoda iz Priloga I Ugovora o EU.

Prihvatljiva je kupnja rabljene opreme, strojeva, mehanizacije i gospodarskih vozila.

Mladi poljoprivrednici koji su ostvarili potporu u sklopu tipa operacije 6.1.1 "Potpora mladim poljoprivrednicima" iz PRR-a nisu prihvatljivi korisnici u sklopu ove intervencije.

Mladi poljoprivrednik može ostvariti potporu iz ove intervencije samo jedan put u programskom razdoblju 2023. - 2027.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**

☐ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja

☐ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika

☐ jedinični troškovi

☑ jednokratni iznosi

☐ financiranje uz primjenu paušalne stope

Temelj za utvrđivanje plaćanja

Visina potpore određena je temeljem iskustva iz prethodnog programskog razdoblja gdje su mladi poljoprivrednici u poslovnim planovima uključivali i vlastita sredstva da bi ostvarili cilj projekta.

Također, početna ekonomska veličina poljoprivrednog gospodarstva mladog poljoprivrednika u ovom programskom razdoblju povećana je te iznosi od 10.000 - 100.000 SO.

Opseg potpore na razini korisnika

Potpora iznosi 75.000 EUR po korisniku.
Potpora se isplaćuje u dvije rate, od čega 1. rata iznosi 70 % prihvatljivog iznosa potpore.
Intenzitet potpore iznosi 100 % prihvatljivih troškova.

Dodatno pojašnjenje

U sklopu ove intervencije nisu prihvatljive aktivnosti koji uključuju rekonstrukciju i modernizaciju postojećih sustava za navodnjavanje na poljoprivrednom gospodarstvu.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:
☐ Da ☑ Ne ☐ Mješovito

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

nije primjenjivo

10. Usklađenost s WTO-om

Narančasta kutija

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Nije primjenjivo.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
75.01.01. - Uspostava mladih poljoprivrednika	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.36; R.37	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

75.01.01. - Uspostava mladih poljoprivrednika

Visina potpore utemeljena je na dosadašnjem iskustvu u provedbi tipa operacije 6.1.1 tijekom provedbe Programa ruralnog razvoja gdje su mladi poljoprivrednici u poslovnim planovima uz 50.000 EUR uključivali i vlastita sredstva da bi ostvarili cilj projekta.

Nadalje, s obzirom da su planirani korisnici u ovoj intervenciji veće ekonomske veličine poljoprivrednog gospodarstva od onih u tipu operacije 6.1.1, za očekivati je i veću razinu vlastitog doprinosa u investicijama.

Zbog navedenog fiksni iznos po korisniku određen je na 75.000 EUR.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
75.01.01. - Uspostava mladih poljoprivrednika (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)			75.000,00	75.000,00	75.000,00	75.000,00	75.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.25 (jedinica: Korisnici)			204,00	400,00	209,00	147,00	60,00	**Zbroj:** 1.020,00 **Maks.:** 400,00
UKUPNO	O.25 (jedinica: Korisnici)			204,00	400,00	209,00	147,00	60,00	**Zbroj:** 1.020,00 **Maks.:** 400,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)			15.294.117,75	30.000.000,00	15.650.000,00	10.871.254,42	4.684.627,83	76.500.000,00

	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)			12.235.294,20	24.000.000,00	12.520.000,00	8.697.003,54	3.747.702,26	61.200.000,00
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)			4.684.627,83	4.684.627,83	4.684.627,83	4.684.627,83	4.684.627,83	23.423.139,15
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)			3.747.702,26	3.747.702,26	3.747.702,26	3.747.702,26	3.747.702,26	18.738.511,30

75.02. - Diverzifikacija dohotka poljoprivrednih gospodarstava na nepoljoprivredne aktivnosti

Oznaka intervencije (država članica)	75.02.
Naziv intervencije	Diverzifikacija dohotka poljoprivrednih gospodarstava na nepoljoprivredne aktivnosti
Vrsta intervencije	INSTAL(75) - Pokretanje poslovanja mladih poljoprivrednika i novih poljoprivrednika te osnivanje ruralnih poduzeća
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.27. Broj ruralnih poduzeća koja primaju potporu za pokretanje poslovanja
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Ne Sustav popusta za ekosheme: LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi u naseljima s najviše 5.000 stanovnika na području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO7 Privlačenje i podupiranje mladih poljoprivrednika i drugih novih poljoprivrednika te olakšavanje održivog poslovnog razvoja u ruralnim područjima
SO8 Promicanje zapošljavanja, rasta, rodne ravnopravnosti, uključujući sudjelovanje žena u poljoprivredi, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, uključujući kružno biogospodarstvo i održivo šumarstvo

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
17	Stvaranje novih radnih mjesta diverzifikacijom proizvodnje	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.37 Nova radna mjesta za koja je dodijeljena potpora u okviru projekata ZPP-a
R.39 Broj ruralnih poduzeća, uključujući poduzeća u području biogospodarstva, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Mala i srednja poljoprivredna gospodarstva u Republici Hrvatskoj sve češće se susreću s problemima neekonomične proizvodnje zbog koje ne mogu opstati na tržištu. Sadašnja razina poljoprivredne proizvodnje, odnosno većinom manje proizvodne jedinice ne omogućuju održavanje postojeće zaposlenosti ili stvaranje novih radnih mjesta kako bi se održalo ruralno stanovništvo, poticao održivi razvoj ruralnih područja i osigurala ekonomična proizvodnja. Budući da sve veći broj obiteljskih gospodarstava ne može ekonomski održivo poslovati samo od primarne poljoprivredne proizvodnje bez dodatnog prihoda na poljoprivrednom gospodarstvu, diverzifikacija malih gospodarstava drugim aktivnostima vezanim za poljoprivredu doprinijet će gospodarskoj održivosti. Diverzifikacija u nepoljoprivredne djelatnosti doprinijet će stvaranju novih radnih mjesta kao odgovor na pad gospodarske aktivnosti s kojima se ruralna područja suočavaju. Cilj ove intervencije je pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti koje će stvoriti alternativu za nedovoljno iskorištenu radnu snagu za zapošljavanje u

nepoljoprivrednim djelatnostima i uslugama što će promijeniti sliku ruralnog prostora i učiniti ga atraktivnijim i privlačnijim za život.

Kriteriji odabira za ovu intervenciju bit će izrađeni u skladu s člankom 79. Uredbe (EU) 2021/2115 i Prilogom I. Uredbe (EU) 2021/2289. Kriteriji odabira imaju za cilj osigurati jednako postupanje prema podnositeljima prijave, učinkovitije korištenje financijskih sredstava i usmjeravanje potpore u skladu sa svrhom intervencije.

Načela odabira koja se mogu koristiti u ovoj intervenciji su:

- ekonomska veličina poljoprivrednog gospodarstva
- sektor ulaganja
- društveno uključivanje
- broj novih/sačuvanih radnih mjesta
- stručna sprema i radno iskustvo nositelja/odgovorne osobe poljoprivrednog gospodarstva ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva
- indeks razvijenosti JLS-a i/ili područja sa prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima.

Pravilnikom mogu biti propisani dodatni kriteriji odabira ovisno o predmetu, sektoru i cilju/ciljevima pojedinog natječaja.

Odbor za praćenje daje mišljenje o prijedlogu kriterija odabira u skladu s člankom 124. Uredbe (EU) 2021/2115.

Poveznice na druga zakonodavstva:

- Zakon o poljoprivredi („Narodne novine“, br. 118/18, 42/20 i 127/20 - Odluka Ustavnog suda RH i 52/21)
- Zakon o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu („Narodne novine“, br. 29/18 i 32/19)
- Zakon o gradnji („Narodne novine“, br. 153/13, 20/17, 39/19 i 125/19)
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Narodne novine“, br. 20/18, 115/18, 98/19 i 57/22)
- Zakon o pružanju usluga u turizmu („Narodne novine“, br. 130/17, 25/19, 98/19, 42/20 i 70/21)
- Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti („Narodne novine“, br. 85/15, 121/16, 99/18, 25/19, 98/19, 32/20, 42/20, 126/21)
- Zakon o obrtu („Narodne novine“, br. 143/13, 127/19, 41/20).

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Uvjeti prihvatljivosti korisnika:

Prihvatljivi korisnici su fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika najmanje godinu dana u trenutku podnošenja zahtjeva za potporu koje pokreću nepoljoprivrednu djelatnost. Korisnik pri podnošenju zahtjeva za potporu mora dokazati ekonomsku veličinu poljoprivrednog gospodarstva od najmanje 3.000 EUR SO.

Korisnik može podnijeti zahtjev za potporu za jedan od navedenih sektora:

a) prerada proizvoda u skladu s propisima koji uređuju ovo područje

b) usluge u ruralnim područjima, u skladu s propisima koji uređuju svako pojedinačno područje, a koji može obuhvaćati:

- usluge u veterinarskim djelatnostima
- usluge u društvenim djelatnostima
- intelektualne usluge

c) tradicijski i umjetnički obrti, u skladu s propisima koji uređuju ovo područje

d) turizam u ruralnom području, u skladu s propisima koji uređuju ovo područje, isključujući:

- ugostiteljske objekte iz skupine »Barovi« (izuzev kušaonice, kleti, konobe i krčme koji su prihvatljivi iz skupine »Barovi«)
- ugostiteljske »Objekte jednostavnih usluga«
- hotele, planinarske domove, lovačke domove, učeničke domove i studentske domove.

Uvjeti prihvatljivosti projekta:

Projekti se provode u naseljima s najviše 5.000 stanovnika u području jedinice lokalne samouprave u kojoj je sjedište korisnika ili u susjednoj JLS s kojom graniči kopnenom granicom u naselju do 5.000 stanovnika, ako u toj JLS korisnik ima registrirane resurse upisane Upisnik poljoprivrednika u trenutku podnošenja zahtjeva za potporu, koji su potrebni za provedbu aktivnosti iz poslovnog plana.

Korisnik je u obvezi prilikom podnošenja zahtjeva za potporu dostaviti poslovni plan koji mora sadržavati najmanje slijedeće elemente:

- početno stanje poljoprivrednog gospodarstva koje podnosi zahtjev za potporu
- ključne etape i ciljne vrijednosti razvoja novih djelatnosti korisnika
- podaci o mjerama potrebnima za razvoj djelatnosti korisnika, kao što su podaci o ulaganjima, osposobljavanju, savjetovanju.

Poslovni plan treba biti u potpunosti proveden u razdoblju kraćem od tri godine od sklapanja ugovora o financiranju. Isplata zadnje rate uvjetovana je ispravnom provedbom poslovnog plana.

U sektoru prerade, izlazni proizvod mora biti proizvod koji nije obuhvaćen Prilogom I Ugovora o EU.

Ostali uvjeti prihvatljivosti:

Potpora je ograničena na mikro i mala poduzeća u skladu s Uredbom o skupnom izuzeću u sektoru poljoprivrede (ABER).

Projekt mora ostvariti minimalni broj bodova (prag prolaznosti) temeljem kriterija odabira.

Korisnik mora imati podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu Republike Hrvatske.

Poduzetnik u teškoćama nije prihvatljiv korisnik u okviru ove intervencije.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Potpora unutar ove intervencije dodijelit će se u obliku paušalnog iznosa za provedbu poslovnog plana kako bi se osigurao održiv rast i razvoj poljoprivrednog gospodarstva.

Potpora se isplaćuje u dvije rate, od čega 1. rata iznosi 50 % prihvatljivog iznosa potpore.

Prihvatljiva je kupnja rabljene opreme, strojeva, mehanizacije i gospodarskih vozila.

Korisnici koji su ostvarili potporu u sklopu tipa operacije 6.2.1 „Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima“ iz PRR nisu prihvatljivi korisnici u sklopu ove intervencije.

Korisnik može ostvariti potporu iz ove intervencije samo jedanput u programskom razdoblju 2023. - 2027.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**

☐ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja

☐ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika

☐ jedinični troškovi
☑ jednokratni iznosi
☐ financiranje uz primjenu paušalne stope

Temelj za utvrđivanje plaćanja

Visina potpore po korisniku iznosi 50.000 EUR. Iznos potpore je uspostavljen uzimajući u obzir iskustva u provedbi PRR te socioekonomsku situaciju, nepovoljnu veličinu i strukturu poljoprivrednih gospodarstava, uključujući ograničenja pristupa financijskim sredstvima za mala gospodarstva i potrebu za diverzifikaciju djelatnosti i stvaranje novih radnih mjesta u ruralnim područjima.
Isplata zadnje rate uvjetovana je provedbom aktivnosti iz poslovnog plana u propisanom vremenskom razdoblju.

Opseg potpore na razini korisnika

Potpora iznosi 50.000 EUR po korisniku.
Potpora se isplaćuje u dvije rate, od čega 1. rata iznosi 50 % prihvatljivog iznosa potpore.
Intenzitet potpore iznosi 100 % prihvatljivih troškova.

Dodatno pojašnjenje

Nije primjenjivo.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:
☑ Da ☐ Ne ☐ Mješovito

Objašnjenje pomoćnih djelatnosti izvan područja primjene čl. 42. UFEU-a

Za potpore koje su izvan područja primjene članka 42. TFEU primijenit će se pravila o državnim potporama.

Vrsta instrumenta državne potpore koji se upotrebljava za poravnanje:
☐ Obavijest ☐ Uredba o općem skupnom izuzeću (GBER) ☑ Uredba o skupnom izuzeću u sektoru poljoprivrede (ABER) ☑ de minimis

Broj predmeta državne potpore
nije primjenjivo

Dodatne informacije:
☐ Država članica još nije odabrala instrument(e) i navela je alternative. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja na snagu poravnanja odabranog instrumenta. ☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, ali poravnanje još nije dobiveno. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja poravnanja na snagu.
☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, poravnanje je dobiveno i naveden je broj državne potpore, GBER ili ABER

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

nije primjenjivo

10. Usklađenost s WTO-om

Narančasta kutija

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Nije primjenjivo.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
75.02.01. - Diversifikacija dohotka poljoprivrednih gospodarstava na nepoljoprivredne aktivnosti	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.37; R.39	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

75.02.01. - Diversifikacija dohotka poljoprivrednih gospodarstava na nepoljoprivredne aktivnosti

Planira se financiranje 500 korisnika s fiksnim iznosom potpore od 50.000 eura po korisniku. Jedinični iznos određen na temeljem iskustva provedbe Mjere 6 tipa operacije 6.2.1. iz Programa ruralnog razvoja.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
75.02.01. - Diversifikacija dohotka poljoprivrednih gospodarstava na nepoljoprivredne aktivnosti (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)			50.000,00	0,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.27 (jedinica: Korisnici)			100,00	0,00	125,00	200,00	75,00	**Zbroj:** 500,00 **Maks.:** 200,00
UKUPNO	O.27 (jedinica: Korisnici)			100,00	0,00	125,00	200,00	75,00	**Zbroj:** 500,00 **Maks.:** 200,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)			5.000.000,00	0,00	6.250.000,00	10.000.000,00	3.750.000,00	25.000.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)			4.000.000,00	0,00	5.000.000,00	8.000.000,00	3.000.000,00	20.000.000,00

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

75.03 - Poslovni razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava

Oznaka intervencije (država članica)	75.03
Naziv intervencije	Poslovni razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava
Vrsta intervencije	INSTAL(75) - Pokretanje poslovanja mladih poljoprivrednika i novih poljoprivrednika te osnivanje ruralnih poduzeća
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.27a. Broj malih poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za poslovni razvoj
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Ne Sustav popusta za ekosheme: LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
05	Povećati produktivnost i konkurentnost u poljoprivredi i šumarstvu uz inovativne tehnologije	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.9 Udio poljoprivrednika koji primaju potporu za ulaganja u restrukturiranje i modernizaciju, uključujući poboljšanje učinkovitosti resursa

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Opstanak i razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava temelji se na potrebi za restrukturiranjem proizvodnje povećanjem dodane vrijednosti. Ovaj tip intervencije pruža podršku malim, potencijalno održivim poljoprivrednim gospodarstvima koja su orijentirana na tržišnu proizvodnju u skladu sa zahtjevima koje postavlja tržište. Na taj način će se pomoći poljoprivrednim gospodarstvima u komercijalno isplativom prijelazu na tržišno orijentiranu proizvodnju, što je preduvjet za postizanje konkurentnosti u poljoprivrednom sektoru.

Mala poljoprivredna gospodarstva imaju širi značaj za ruralno područje iz perspektive ruralnog stanovništva, zaštite okoliša i očuvanja bioraznolikosti. Kroz ovu potporu, malim poljoprivrednim gospodarstvima pružit će se mogućnost postizanja gospodarske održivosti.

Kriteriji odabira za ovu intervenciju bit će izrađeni u skladu s člankom 79. Uredbe (EU) 2021/2115 i Prilogom I. Uredbe (EU) 2021/2289. Kriteriji odabira imaju za cilj osigurati jednako postupanje prema podnositeljima prijave, učinkovitije korištenje financijskih sredstava i usmjeravanje potpore u skladu sa svrhom intervencije.

Načela odabira koja se mogu koristiti u ovoj intervenciji su:
• ekonomska veličina poljoprivrednog gospodarstva
• sektor ulaganja
• utjecaj ulaganja na okoliš
• područja sa prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima
• povećanje poljoprivredne proizvodnje / stupnja samodostatnosti.
Pravilnikom mogu biti propisani dodatni kriteriji odabira ovisno o predmetu, sektoru i cilju/ciljevima pojedinog natječaja.
Odbor za praćenje daje mišljenje o prijedlogu kriterija odabira u skladu s člankom 124. Uredbe (EU) 2021/2115.
Poveznice na druga zakonodavstva:
• Zakon o poljoprivredi („Narodne novine“, br. 118/18, 42/20 i 127/20 - Odluka Ustavnog suda RH i 52/21)
• Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Narodne novine“, br. 20/18, 115/18, 98/19 i 57/22)
• Zakon o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu („Narodne novine“, br. 29/18 i 32/19)
• Zakon o zadrugama („Narodne novine“, br. 34/11, 125/13, 76/14, 114/18 i 98/19)
• Zakon o gradnji („Narodne novine“, br. 153/13, 20/17, 39/19 i 125/19)
• Zakon o zaštiti okoliša („Narodne novine“, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18)
• Zakon o zaštiti prirode („Narodne novine“, br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19)
• Zakon o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim za tržište poljoprivrednih proizvoda („Narodne novine“, br. 82/13, 14/14 i 30/15)
• Zakon o vodama („Narodne novine“, br. 66/19 i 84/21)

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Uvjeti prihvatljivosti korisnika: Prihvatljivi korisnici su fizičke i pravne osobe (izuzev zadruga) upisane u Upisnik poljoprivrednika ekonomske veličine poljoprivrednog gospodarstva od 3.000 EUR-a SO do 10.000 EUR-a SO ako su aktivnosti vezane uz sektor voća, povrća i cvijeća, odnosno do 15.000 EUR-a SO za ulaganja u ostalim sektorima.
Korisnici obveznici javne nabave nisu prihvatljivi korisnici u okviru ove intervencije.

Uvjeti prihvatljivosti projekta: Aktivnosti se odnose na proizvodnju i/ili preradu poljoprivrednih proizvoda iz Priloga I. Ugovora o EU.

Korisnik je u obvezi prilikom podnošenja zahtjeva za potporu dostaviti poslovni plan koji mora sadržavati najmanje slijedeće elemente:
• početno stanje poljoprivrednog gospodarstva koje podnosi zahtjev za potporu i planirani poslovni razvoj i unapređenje poslovanja
• ključne etape i ciljne vrijednosti razvoja novih djelatnosti korisnika uključujući opis aktivnosti i procjenu troškova

Isplata zadnje rate uvjetovana je provedbom poslovnog plana.
Razdoblje provedbe projekta je 24 mjeseca od sklapanja ugovora o financiranju.
Ulaganja u navodnjavanje moraju ispuniti uvjete propisane člankom 74. Uredbe (EU) br. 2021/2115.
Prihvatljive aktivnosti su restrukturiranje i modernizacija poljoprivrednih gospodarstava te prerada poljoprivrednih proizvoda iz Priloga I. Ugovora o EU pri čemu je rezultat preradbenog procesa također proizvod iz Priloga I. Ugovora o EU.
Ostali uvjeti prihvatljivosti: Ovisno o sektoru/podsektoru proizvodnje ili prerade za koje se ostvaruje pravo na potporu kroz objavljene natječaje, korisnici su u obvezi biti upisani u odgovarajuće upisnike, registre ili evidencije kao i ispuniti odgovarajuće uvjete u vezi stručne spreme i radnog iskustva nositelja/člana ili odgovorne osobe ili zaposlenika korisnika.

Korisnik mora imati podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu Republike Hrvatske.

Poduzetnik u teškoćama nije prihvatljiv korisnik u okviru ove intervencije.

Projekt mora ostvariti minimalni broj bodova (prag prolaznosti) temeljem kriterija odabira.

Ulaganje nema značajan negativan utjecaj na okoliš i/ili ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, odnosno provedene su mjere zaštite okoliša ili mjere ublažavanja utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže ako su propisane.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Potpora unutar ove intervencije dodijelit će se u obliku paušalnog iznosa za provedbu poslovnog plana kako bi se osigurao održiv rast i razvoj malih poljoprivrednih gospodarstva.

Aktivnosti iz poslovnog plana moraju se odnositi na primarnu proizvodnju i/ili preradu poljoprivrednih proizvoda iz Priloga I Ugovora o EU.

Prihvatljiva je kupnja rabljene opreme, strojeva, mehanizacije i gospodarskih vozila.

Korisnik može ostvariti potporu iz ove intervencije samo jedan put u programskom razdoblju 2023. - 2027.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**

☐ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja

☐ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika

☐ jedinični troškovi

☑ jednokratni iznosi

☐ financiranje uz primjenu paušalne stope

Temelj za utvrđivanje plaćanja

Visina potpore određena je temeljem iskustva provedbe intervencije 73.12. računajući prosječnu vrijednost zaprimljenih projekata.

Opseg potpore na razini korisnika

Visina potpore iznosi do 25.000 EUR po korisniku, ovisno o ciljevima poslovnog plana (modernizacija i/ili restrukturiranje i razvoj poljoprivrednog gospodarstva).

Potpora se isplaćuje u dvije rate, od čega 1. rata iznosi 50 % prihvatljivog iznosa potpore.

Intenzitet potpore iznosi 100 % prihvatljivih troškova.

Dodatno pojašnjenje

U sklopu ove intervencije nisu prihvatljive aktivnosti koji uključuju rekonstrukciju i modernizaciju postojećih sustava za navodnjavanje na poljoprivrednom gospodarstvu.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☐ Da ☑ Ne ☐ Mješovito

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

nije primjenjivo

10. Usklađenost s WTO-om

Narančasta kutija

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja prihvatljivih produktivnih ulaganja s ciljem poticanja strukturne prilagodbe korisnika. Sukladno zahtjevima točke 11. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a, Strateški plan definira kriterije prihvatljivosti ulaganja za potporu, koja nije uvjetovana vrstom ili obujmom proizvodnje, niti je povezana s cijenom proizvoda.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
75.03.01. - Poslovni razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Jedinstveno		R.9	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

75.03.01. - Poslovni razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava

Planirani prosječni iznos potpore od 25.000 EUR po korisniku utemeljen je na iskustvu u provedbi intervencije73.12. računajući prosječnu vrijednost zaprimljenih projekata.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
75.03.01. - Poslovni razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava (Bespovratna sredstva - Jedinstveno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)					25.000,00	25.000,00	25.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.27a (jedinica: Korisnici)					150,00	300,00	150,00	**Zbroj:** 600,00 **Maks.:** 300,00
UKUPNO	O.27a (jedinica: Korisnici)					150,00	300,00	150,00	**Zbroj:** 600,00 **Maks.:** 300,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)					3.750.000,00	7.500.000,00	3.750.000,00	15.000.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)					3.000.000,00	6.000.000,00	3.000.000,00	12.000.000,00

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

RISK(76) - Alati za upravljanje rizikom

76.01. - Upravljanje rizicima

Oznaka intervencije (država članica)	76.01.
Naziv intervencije	Upravljanje rizicima
Vrsta intervencije	RISK(76) - Alati za upravljanje rizikom
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.9. Broj jedinica obuhvaćenih alatima za upravljanje rizikom u okviru ZPP-a za koje je dodijeljena potpora
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Ne Sustav popusta za ekosheme: LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
02	Više i učinkovitije koristiti instrumente za upravljanje rizicima	Srednji	Ne

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.5 Udio poljoprivrednih gospodarstava s alatima za upravljanje rizikom u okviru ZPP-a za koje je dodijeljena potpora

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

1. Osiguranje poljoprivredne proizvodnje

Štete koje nastaju kao posljedica prirodnih nepogoda, bolesti životinja, bolesti bilja ili onečišćenje okoliša imaju značajan utjecaj na prihode poljoprivrednika. Intervencija omogućuje dodjelu potpore za ugovaranje osiguranja poljoprivredne proizvodnje kako bi poljoprivrednici lakše prebrodili poremećaje u proizvodnom ciklusu uslijed klimatskih nepogoda ili bolesti životinja što su rizici za koje je moguće ugovoriti osiguranje na području Republike Hrvatske.

Vlada RH je 2016. godine uspostavila Platformu za smanjenje rizika od katastrofa kao temelj za kvalitetno donošenje odluka. Godine 2019. donesena je Procjena ugroženosti od katastrofa za Republiku Hrvatsku, koja propisuje obvezu donošenja Strategije upravljanja rizicima od katastrofa do 2030 godine. Strategija upravljanja rizicima od katastrofa do 2030. godine dokument je neophodan za koordinaciju aktivnosti za provedbu ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda iz 2015. (Agenda 2030), Pariškog

sporazuma o klimatskim promjenama iz 2015. godine i Sendai okvira za smanjenje rizika od katastrofa 2015.–2030.

Strategija upravljanja rizicima od katastrofa do 2030. godine usklađena je i sa Strategijom prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu.

Dva su glavna strateška cilja Strategije upravljanja rizicima od katastrofa do 2030. godine:

1. smanjenje rizika od katastrofa (predviđanje, ublažavanje i sprječavanje rizika, poduzimanje aktivnosti za smanjenje razine rizika, minimiziranje broja novih rizika i osiguranje potrebnih informacija i alata za donošenje odluka)

2. povećanje spremnosti za upravljanje katastrofama (poboljšanje spremnosti za učinkovit odgovor na katastrofu postizanjem brzog, učinkovitog i organiziranog odgovora, u skladu s planskim dokumentima i promjenama na terenu). Navedeni dokumenti su u nadležnosti Ministarstva unutarnjih poslova. Za 3 od tih 12 rizika Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva je koordinator – bolesti biljaka, bolesti životinja i suša.

Gubitak prihoda u poljoprivrednoj proizvodnji može nastati i zbog gubitka kvalitete proizvoda kao posljedice nepovoljnih klimatskih prilika ili bolesti životinja.

Nepovoljne klimatske prilike poput mraza, oluje, tuče, poplave, suše, požara i ostalo navedene su u čl.3 Zakona o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda („Narodne novine“, br. 16/19). Bolesti životinja su bolesti navedene u popisu bolesti životinja utvrđenih od strane Svjetske organizacije za zdravlje životinja.

Uvjeti kojima se definira nastanak osiguranog slučaja, način i metodologija izračuna visine osigurnine (naknade štete) su osnovni dio ugovora o osiguranju kojeg potpisuju korisnik i društvo za osiguranje.

Poslovanje društva za osiguranje, uvjeti osiguranja i cjenici su prema odredbama Zakona o osiguranju („Narodne novine“, br. 30/15, 112/18, 63/20 i 133/20) predmet nadzora Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga.

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga provodi nadzor tržišta osiguranja, odnosno zakonitosti poslovanja subjekata nadzora radi održavanja učinkovitog, sigurnog i stabilnog tržišta osiguranja s ciljem zaštite interesa osiguranika, odnosno korisnika osiguranja te pridonošenja stabilnosti financijskog sustava.

Broj zahtjeva za potporu odobrenih pojedinom korisniku u programskom razdoblju nije ograničen.

U provedbi intervencije administrativnim kontrolama Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju onemogućeno je dvostruko financiranja iz drugih EU ili nacionalnih izvora.

2. Uzajamni fondovi

Ključni alat za rješavanje nestabilnosti u poljoprivrednom sektoru i pomoć stabiliziranju prihoda poljoprivrednika je njihovo sudjelovanje u programima osiguranja poljoprivredne proizvodnje i zajedničkim fondovima koji mogu nadoknaditi poljoprivrednicima ozbiljne gubitke vrijednosti poljoprivredne proizvodnje i posljedično gubitke prihoda poljoprivrednog gospodarstva.

Intervencija ima za cilj povećati otpornost poljoprivrednika i ublažiti štete od ekonomskih gubitaka u poljoprivrednoj proizvodnji uzrokovanih sve učestalijim prirodnim nepogodama i katastrofalnim događajima.

Potpora iz članka 76. stavka 3. točke b) dodjeljuje se za uspostavu uzajamnih fondova koji pokrivaju gubitke uzrokovane nepovoljnim klimatskim prilikama, bolestima životinja ili biljaka ili najezdom štetočina koje nisu pokrivene kroz podintervenciju 76.01.01. Osiguranje poljoprivredne proizvodnje.

Isplata naknada za štete iz uzajamnih fondova je prihvatljiva ako štetni događaji dovode do gubitka više od 20 % prosječne vrijednosti poljoprivredne proizvodnje. Metodologija izračuna gubitaka od najmanje 20 % vrijednosti proizvodnje biti će propisana pravnim aktom kojim se donose pravila i propisi o uspostavi i uređenju uzajamnog fonda u skladu s odredbama nacionalnog zakonodavstva.

Uzajamne fondove mogu osnovati i njima upravljati udruženja poljoprivrednika, uz minimalno

ispunjavanje sljedećih zahtjeva:

- akreditira ih nadležno ministarstvo u skladu s odredbama nacionalnog zakonodavstva
- udruženja poljoprivrednika koji namjeravaju osnivati i upravljati zajedničkim fondovima moraju donijeti statut odnosno pravni akt kojim se donose pravila i propisi o uređenju uzajamnog fonda u skladu s odredbama nacionalnog zakonodavstva. Subjekti koji su već osnovani za druge svrhe moraju prilagoditi svoj statut odredbama koje se odnose na uzajamni fond prije podnošenja zahtjeva za akreditaciju
- mora slijediti transparentnu politiku u pogledu uplata i isplata iz fonda
- mora imati početni temeljni kapital
- mora se odvojeno voditi računovodstvo i imovina uzajamnog fonda od drugih aktivnosti
- moraju se osigurati jasna pravila o dodjeli odgovornosti vezano za moguća nastala dugovanja
- definirane sankcije u slučaju nemara poljoprivrednika.

Akreditacija uzajamnog fonda izdaje se na tri godine s mogućnošću obnavljanja akreditacije. Za svako obnavljanje akreditacije uzajamni fond mora ponovno podnijeti zahtjev za odobrenje.

Uzajamni fondovi su komplementarni s drugim alatima za upravljanje rizicima u slučaju da su potporom obuhvaćeni različiti rizici. Kako bi se izbjeglo dvostuko financiranje, korisnici potpore iz intervencije *SETUP* 47(2)(a) kao i korisnici potpore iz podintervencije 76.01.01. iz Strateškog plana koji su osigurali proizvodnju od istog rizika, nisu prihvatljivi korisnici u okviru ove intervencije.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

1. Osiguranje poljoprivredne proizvodnje

Prihvatljivi korisnici su aktivni poljoprivrednici.

Kako bi se izbjeglo preklapanje potpore za osiguranje, proizvođačke organizacije i korisnici osiguranja prema čl. 18, Uredbe (EU) br. 2022/126 nisu primjenjivi u podintervenciji 76.01.01. Osiguranje poljoprivredne proizvodnje.

Da bi se utvrdilo je li nastao gubitak od 20 %, kao polazna vrijednost koriste se izračuni prosječne vrijednosti poljoprivredne proizvodnje. Prosječna vrijednost za usjeve i trajne nasade izračunata je za 2 regije (Kontinentalnu i Jadransku).

Korisnik mora podnijeti izjavu pod prisegom da nije osiguran nikakav drugi instrument potpore u vezi s ovom vrstom rizika, a Agencija za plaćanja će provesti potrebne administrativne provjere kako bi se onemogućilo dvostruko financiranje.

2. Uzajamni fondovi

Prihvatljivi korisnici jesu udruženja poljoprivrednika koja imaju akreditirani uzajamni fond.

Korisnik uzajamnog fonda mora biti aktivni poljoprivrednik koji:

- mora biti korisnik izravnih plaćanja u određenoj godini
- biti član udruženja poljoprivrednika koje je uspostavilo uzajamni fond
- uplatiti dogovoreni iznos doprinosa u uzajamni fond.

Osnovni uvjeti prihvatljivosti za isplatu naknade iz uzajamnog fonda propisati će pravnim aktom udruženje poljoprivrednika koje upravlja uzajamnim fondom.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

1. Osiguranje poljoprivredne proizvodnje

Intenzitet potpore iznosi do 70 % vrijednosti premije osiguranja.

Uvjeti prihvatljivosti police osiguranja:

- ugovorena polica osiguranja koja pokriva isključivo štete koje su nastale uslijed gubitka poljoprivredne proizvodnje veće od 20 % prosječne godišnje poljoprivredne proizvodnje
- u polici osiguranja je jasno naveden predmet osiguranja - vrijednost biljne ili stočarske proizvodnje (prinos, urod, grlo, kljun, proizvod uključujući kvalitetu) na određenoj proizvodnoj jedinici koju u biljnoj proizvodnji predstavlja ARKOD parcela, a u stočarskoj proizvodnji Jedinstveni identifikacijski broj gospodarstva (JIBG) ili Jedinstveni registracijski broj objekta (JRBO), ako je primjenjivo i Identifkacijska kartica gospodarstva (IKG).

Visina potpore je od 100 EUR do 75.000 EUR godišnje po korisniku.

Moguće je propisati i različite intenzitete potpore ovisno o:

- vrsti poljoprivredne proizvodnje
- rizicima koji su pokriveni osiguranjem
- kulturi
- vrsti životinja
- županiji/regiji (ako je primjenjivo).

Moguće je propisati ograničenje iznosa potpore po korisniku ovisno o:

- vrsti poljoprivredne proizvodnje
- veličini SO
- vrijednosti ugovorene police osiguranja
- na razini povezanih i/ili partnerskih poduzeća.

2. Uzajamni fondovi

Prihvatljivi troškovi u okviru ove intervencije odnose se na:

- administrativne troškove uspostave uzajamnih fondova koji mogu uključivati, između ostaloga, troškove upravljanja fondom, troškove osoblja, režijske troškove i druge administrativne troškove raspoređene na najviše tri godine (prema padajućem principu).

Intenzitet potpore za financijski doprinos za uzajamni fond iz EAFRD-a iznosi do 20% ukupnog godišnjeg doprinosa članova uzajamnog fonda i ostalih zakonito stečenih sredstava uzajamnog fonda, ali ukupni doprinos iz fondova i državne potpore ne smije premašiti 70% ukupnih prihvatljivih troškova.

Intenzitet potpore za administrativne troškove uspostave uzajamnih fondova iznosi do 70 % iznosa prihvatljivih troškova.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**

☐ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja

☑ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika

☐ jedinični troškovi

☐ jednokratni iznosi

☐ financiranje uz primjenu paušalne stope

Opseg potpore na razini korisnika

1. Osiguranje poljoprivredne proizvodnje

Intenzitet potpore iznosi do 70 % vrijednosti premije osiguranja ovisno o:

- vrsti poljoprivredne proizvodnje

- rizicima koji su pokriveni osiguranjem
- kulturi
- vrsti životinja
- županiji/regiji (ako je primjenjivo).

Visina potpore je od 100 EUR do 75.000 EUR godišnje po korisniku.

Upravljačko tijelo može propisati linearno smanjenje vrijednosti potpore po korisniku u slučaju nedostatnosti sredstava na godišnjoj razini.

2. Uzajamni fondovi

Intenzitet potpore za financijski doprinos za uzajamni fond iz EAFRD-a iznosi do 20% ukupnog godišnjeg doprinosa članova uzajamnog fonda i ostalih zakonito stečenih sredstava uzajamnog fonda, ali ukupni doprinos iz fondova i državne potpore ne smije premašiti 70% ukupnih prihvatljivih troškova. Intenzitet potpore za administrativne troškove uspostave uzajamnih fondova iznosi do 70 % iznosa prihvatljivih troškova.

Dodatno pojašnjenje

Nije primjenjivo.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☐ Da ☑ Ne ☐ Mješovito

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Nadoknada gubitaka. Koji je prag za aktivaciju nadoknade?

1. Osiguranje poljoprivredne proizvodnje

Ugovorena polica osiguranja pokriva isključivo štete koje su nastale uslijed gubitka poljoprivredne proizvodnje veće od 20 % prosječne godišnje poljoprivredne proizvodnje.

2. Uzajamni fondovi

Isplata naknada za štete iz uzajamnih fondova je prihvatljiva ako štetni događaji dovode do gubitka više od 20 % prosječne vrijednosti poljoprivredne proizvodnje.

Navedite metodologiju za izračun gubitaka i aktivacijske čimbenike za nadoknadu.

1. Osiguranje poljoprivredne proizvodnje

Za izračun gubitka od najmanje 20 % vrijednosti proizvodnje koristi se prosječna vrijednost poljoprivredne proizvodnje utvrđena za pojedinu kulturu. Prosječna vrijednost poljoprivredne proizvodnje izračunata je na razini dvije regije (Kontinentalna i Jadranska Hrvatska).

2. Uzajamni fondovi

Metodologija izračuna gubitaka od najmanje 20 % vrijednosti proizvodnje biti će propisana pravnim aktom kojim se donose pravila i propisi o uspostavi i uređenju uzajamnog fonda u skladu s odredbama nacionalnog zakonodavstva.

Koja se vrsta instrumenta za upravljanje rizicima koristi?

☑ Osiguranje

☑ Uzajamni fond

☐ Drugo

Kakvo je pokriće gubitaka u proizvodnji?

usjevi

hortikultura

stoka

Kakvo je pokriće gubitaka prihoda?

nije specifično za pojedini sektor

Navedite odredbe određene kako bi se izbjegla prekomjerna nadoknada tog doprinosa.

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju će prilikom administrativne obrade izvršiti kontrolu isplaćenih potpora koje dodjeljuju jedinice područne (regionalne) samouprave i jedinice lokalne samouprave u sklopu programa potpora u poljoprivredi.

10. Usklađenost s WTO-om

Narančasta kutija

Objašnjenje o tome poštuju li se, i ako da, na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi (zelena kutija)

Narančasta kutija

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
76.01.01. - Osiguranje poljoprivredne proizvodnje	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.5	Ne
76.01.02. - Uzajamni fondovi	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.5	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

76.01.01. - Osiguranje poljoprivredne proizvodnje

Uvođenjem najnižeg iznos potpore i različitog intenziteta potpore ovisno o vrsti osiguranog rizika, osigurane kulture ili vrstu osigurane proizvodnje očekuje se smanjenje prosječnog iznosa potpore po korisniku, na iznos od 1875 EUR, u odnosu na provedbu mjere 17 u prethodnom programskom razdoblju.

76.01.02. - Uzajamni fondovi

Planira se od 2027. godine sufinancirati osnivanje uzajamnih fondova ovisno o broju poljoprivrednika i uzajamnih fondova koji će biti korisnici ove intervencije, za što će se prije financijske 2027. godine osigurati potrebna financijska sredstva.

Prosječni iznos financiranja planirat će se temeljem iskustva u provedbi mjere M17 i M5 kroz Program ruralnog razvoja, uz prilagodbu temeljem novih pravila primjenjivih na SP ZPP.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
76.01.01. - Osiguranje poljoprivredne proizvodnje (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		1.687,00	1.687,00	2.415,03	2.415,03	2.415,03		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.9 (jedinica: Korisnici)		7.906,00	8.114,00	8.924,00	9.058,00	9.194,00		**Zbroj:** 43.196,00 **Maks.:** 9.194,00
76.01.02. - Uzajamni fondovi (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)					587.500,00	587.500,00		

	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.9 (jedinica: Fondovi)					2,00	2,00		**Zbroj:** 4,00 **Maks.:** 2,00
UKUPNO	O.9 (jedinica: Korisnici)		7.906,00	8.114,00	8.924,00	9.058,00	9.194,00		**Zbroj:** 43.196,00 **Maks.:** 9.194,00
	O.9 (jedinica: Fondovi)					2,00	2,00		**Zbroj:** 4,00 **Maks.:** 2,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		13.338.000,00	13.689.000,00	21.551.457,55	23.049.729,41	23.377.849,94		95.006.036,90
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		10.670.400,00	10.951.200,00	17.241.166,04	18.439.783,53	18.702.279,95		76.004.829,52
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

COOP(77) - Suradnja

77.01. - Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete

Oznaka intervencije (država članica)	77.01.
Naziv intervencije	Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete
Vrsta intervencije	COOP(77) - Suradnja
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.29. Broj korisnika koji primaju potporu za sudjelovanje u službenim sustavima kvalitete
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Ne Sustav popusta za ekosheme: LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO3 Poboljšanje položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
04	Povećati dodanu vrijednost poljoprivredne proizvodnje uključujući inovativna rješenja	Visok	Da
06	Unaprijediti horizontalnu i vertikalnu povezanost proizvođača	Srednji	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.10 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u skupinama proizvođača, organizacijama proizvođača, lokalnim tržištima, kratkim lancima opskrbe i sustavima kvalitete kojima je dodijeljena potpora u okviru ZPP-a

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Cilj intervencije je potaknuti poljoprivredne proizvođače na sudjelovanje u sustavima kvalitete što doprinosi povećanju vrijednosti proizvoda te štite proizvod s oznakom kvalitete od zlouporabe i imitacije.

Učinkovitost dostizanja cilja podrazumijeva prepoznavanje proizvoda te spremnost potrošača na plaćanje više cijene za proizvode s oznakom kvalitete. Prepoznavanje ovakvih oznaka na proizvodu omogućava potrošačima da vjeruju proizvođačima i razlikuju proizvode posebne kvalitete, a istovremeno pomaže proizvođačima da prodaju svoje proizvode po cijeni koja odgovara njihovoj kvaliteti. Hrvatska ima bogatu tradiciju proizvodnje i pripreme različitih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda koji se odlikuju posebnom kvalitetom i tradicionalnim načinom proizvodnje. Iako je najmlađa država članica Europske unije, Hrvatska u 2021. godini ima 32 poljoprivredna i prehrambena proizvoda čiji je naziv zaštićen kao zaštićena oznaka izvornosti ili zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla na razini Europske unije u koje, između ostalih, ubrajamo i četiri vrste pršuta, pet ekstra djevičanskih maslinovih ulja, dva kulena, dvije

vrste janjetine. Ukupno je u sustav oznake kvalitete uključeno oko 140 proizvođača. Značajan broj proizvoda za koje je postupak zaštite naziva odnosno registracije oznake u tijeku, ukazuje kako su proizvođači, posebice oni mali, postali svjesni značaja dodane vrijednosti koju njihovi proizvodi imaju te važnosti standardiziranja kvalitete i prenošenja poruke potrošaču o kupnji tradicionalnog proizvoda provjerene kvalitete. Uključivanjem poljoprivrednika u sustave kvalitete poboljšat će se dodana vrijednost poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, što će doprinijeti poboljšanju dohodovnog položaja poljoprivrednih gospodarstava, poboljšanju položaja poljoprivrednika u vrijednosnom lancu, boljoj integraciji i konkurentnost poljoprivredno-prehrambenog sektora.

Kriteriji odabira za ovu intervenciju bit će izrađeni u skladu s člankom 79. Uredbe (EU) 2021/2115 i Prilogom I. Uredbe (EU) 2021/2289. Kriteriji odabira imaju za cilj osigurati jednako postupanje prema podnositeljima prijave, učinkovitije korištenje financijskih sredstava i usmjeravanje potpore u skladu sa svrhom intervencije.

Načela odabira koja se mogu koristiti u ovoj intervenciji su:

- vrsta sustava kvalitete
- ekonomska veličina poljoprivrednog gospodarstva/veličina poduzeća.

Pravilnikom mogu biti propisani dodatni kriteriji odabira.

Odbor za praćenje daje mišljenje o prijedlogu kriterija odabira u skladu s člankom 124. Uredbe (EU) 2021/2115.

Poveznice na druga zakonodavstva

- Uredba (EU) br. 1151/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. studenoga 2012. o sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode
- Uredba (EU) 2021/2117 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o izmjeni uredbe (EU) br. 1308/2013 o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda, (EU) br. 1151/2012 o sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode, (EU) br. 251/2014 o definiciji, opisivanju, prezentiranju, označivanju i zaštiti oznaka zemljopisnog podrijetla aromatiziranih proizvoda od vina i (EU) br. 228/2013 o utvrđivanju posebnih mjera za poljoprivredu u najudaljenijim regijama Unije
- Delegirana Uredba Komisije (EU) br. 664/2014 od 18. prosinca 2013. o dopuni Uredbe (EU) br. 1151/2012 Europskog parlamenta i Vijeća s obzirom na utvrđivanje simbola Unije za zaštićene oznake izvornosti, zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla i zajamčeno tradicionalne specijalitete i s obzirom na određena pravila o podrijetlu, određena pravila postupka i određena dodatna prijelazna pravila
- Provedbena Uredba Komisije (EU) br. 668/2014 od 13. srpnja 2014. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) br. 1151/2012 Europskog parlamenta i Vijeća o sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode
- Uredba (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda te stavljanju izvan snage Uredbe vijeća (EZ) br. 834/2007
- Uredba o skupnom izuzeću u sektoru poljoprivrede (ABER)
- Uredba (EU) 2019/787 od 17. travnja 2019. o definiranju, opisivanju, prezentiranju i označivanju jakih alkoholnih pića, upotrebi naziva jakih alkoholnih pića u prezentiranju i označivanju drugih prehrambenih proizvoda, zaštiti oznaka zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića, upotrebi etilnog alkohola i destilata poljoprivrednog podrijetla u alkoholnim pićima te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 110/2008
- Uredba (EU) br. 251/2014 od 26. veljače 2014. o definiciji, opisivanju, prezentiranju, označivanju i zaštiti oznaka zemljopisnog podrijetla aromatiziranih proizvoda od vina i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1601/91
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/670 od 31. siječnja 2017. o dopuni Uredbe (EU) br. 251/2014 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu odobrenih proizvodnih postupaka za dobivanje

aromatiziranih proizvoda od vina

- Zakon o poljoprivredi („Narodne novine“, br. 118/18, 42/20 i 127/20 - Odluka Ustavnog suda RH, 52/21 i 152/22)
- Pravilnik o zaštićenim oznakama izvornosti, zaštićenim oznakama zemljopisnog podrijetla i zajamčeno tradicionalnim specijalitetima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i neobveznom izrazu kvalitete "Planinski proizvod" („Narodne novine“, br. 38/19)
- Pravilnik o nacionalnom sustavu kvalitete poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda „Dokazana kvaliteta“ („Narodne novine“, br. 18/20, 93/21 i 128/22)
- Pravilnik o kontrolnom sustavu ekološke poljoprivrede („Narodne novine“, br. 110/22)

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Prihvatljivi korisnici su poljoprivrednici (pojedinačno ili skupina) upisani u Upisnik poljoprivrednika (proizvođačke organizacije ne moraju biti upisane u Upisnik poljoprivrednika) ili registrirani za preradu poljoprivrednih proizvoda, koji ulaze u:

a) sustav kvalitete za zaštićene oznake izvornosti, zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla, sustav za zajamčeno tradicionalne specijalitete

b) sustav neobveznih izraza kvalitete u skladu s EU i nacionalnim zakonodavstvom

c) nacionalni sustav kvalitete "Dokazana kvaliteta"

d) sustav ekološke proizvodnje (isključivo prerađivači).

Korisnik mora imati dokument kojim dokazuje ulazak i/ili novo sudjelovanje u sustavu kvalitete ili sustavu ekološke proizvodnje (postojeći korisnici su prihvatljivi, ako ulaze u sustav kvalitete s nekim novim proizvodom ili u novu oznaku kvalitete).

Projekt mora ostvariti minimalni broj bodova (prag prolaznosti) temeljem kriterija odabira.

Korisnik mora imati podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu Republike Hrvatske. Poduzetnik u teškoćama nije prihvatljiv korisnik u okviru ove intervencije.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Potpora se dodjeljuje u obliku godišnjeg plaćanja za troškove ulaska i sudjelovanja u sustavima kvalitete i sustavu ekološke proizvodnje u skladu s EU i nacionalnim zakonodavstvom za razdoblje do 5 godina. Troškovi su prihvatljivi nakon 1. siječnja 2023. odnosno u kalendarskoj godini u kojoj korisnik podnosi zahtjev za potporu. Ako je početno sudjelovanje u sustavu kvalitete započelo prije podnošenja zahtjeva za potporu, maksimalno razdoblje od pet godina smanjuje se za broj godina koje su protekle od početnog sudjelovanja do trenutka podnošenja zahtjeva za potporu.

Prihvatljivi troškovi su:

- troškovi ulaska u sustav kvalitete
- godišnji troškovi sudjelovanja u sustavu kvalitete ili sustavu ekološke proizvodnje (prerađivači)
- troškovi stručne kontrole i certifikacije ovlaštenog kontrolnog tijela.

Troškovi sufinancirani u sklopu sektorskih intervencija nisu prihvatljivi za sufinanciranje u sklopu ove intervencije.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**

☐ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja
☑ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika
☐ jedinični troškovi
☐ jednokratni iznosi
☐ financiranje uz primjenu paušalne stope

Opseg potpore na razini korisnika

Visina potpore iznosi do 3.000 EUR godišnje po korisniku.

Intenzitet potpore iznosi 100 % vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova.

Dodatno pojašnjenje

Nije primjenjivo.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:
☑ Da ☐ Ne ☐ Mješovito

Objašnjenje pomoćnih djelatnosti izvan područja primjene čl. 42. UFEU-a

U slučaju potpore za sudjelovanje u sustavima kvalitete koji su izvan područja primjene članka 42 Ugovora (proizvodi koji nisu iz Priloga I Ugovora o funkcioniranju Europske unije).

Vrsta instrumenta državne potpore koji se upotrebljava za poravnanje:
☐ Obavijest ☐ Uredba o općem skupnom izuzeću (GBER) ☑ Uredba o skupnom izuzeću u sektoru poljoprivrede (ABER) ☐ de minimis

Broj predmeta državne potpore
SA.111524

Dodatne informacije:
☐ Država članica još nije odabrala instrument(e) i navela je alternative. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja na snagu poravnanja odabranog instrumenta. ☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, ali poravnanje još nije dobiveno. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja poravnanja na snagu.
☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, poravnanje je dobiveno i naveden je broj državne potpore, GBER ili ABER

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

nije primjenjivo

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 2 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja prihvatljivih troškova sudjelovanja u programima kvalitete. Intervencija ne predstavlja izravna plaćanja za proizvođače te odgovara opisu potpore općim uslugama iz točke 2. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
77.01.01. - Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.10	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

77.01.01. - Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete

Planira se sufinanciranje sudjelovanja u sustavima kvalitete za 376 korisnika s prosječnim jediničnim iznosom potpore od 2.000 eura po korisniku u jednoj godini. Jedinični iznos određen na temeljem iskustva provedbe Mjere 3 iz Programa ruralnog razvoja.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
77.01.01. - Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		0,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.29 (jedinica: Korisnici)		0,00	102,00					**Zbroj:** 102,00 **Maks.:** 102,00
UKUPNO	O.29 (jedinica: Korisnici)		0,00	102,00					**Zbroj:** 102,00 **Maks.:** 102,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		0,00	50.000,00	193.000,00	193.000,00	193.000,00	171.000,00	800.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		0,00	40.000,00	154.400,00	154.400,00	154.400,00	136.800,00	640.000,00

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

77.03. - Potpora za EIP operativne skupine

Oznaka intervencije (država članica)	77.03.
Naziv intervencije	Potpora za EIP operativne skupine
Vrsta intervencije	COOP(77) - Suradnja
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.1. Broj projekata operativne skupine Europskog partnerstva za inovacije (EPI)
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Ne Sustav popusta za ekosheme: LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
XCO Međusektorski cilj modernizacije sektora poticanjem i razmjenom znanja, inovacija i digitalizacije u poljoprivredi i ruralnim područjima te promicanjem njihove primjene

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
24	Unaprijediti pristup istraživanjima i razvoju te korištenje znanja i tehnologija u poljoprivredi	Srednji	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.1 Broj osoba koje imaju koristi od savjeta, osposobljavanja, razmjene znanja ili sudjeluju u operativnim skupinama Europskog partnerstva za inovacije (EIP) za koje se dodjeljuje potpora u okviru ZPP-a kako bi se ojačala održiva gospodarska, socijalna, okolišna i klimatska uspješnost te uspješnost u području učinkovitosti resursa
R.2 Broj savjetnika koji primaju potporu radi uključivanja u sustave znanja i inovacija u poljoprivredi (AKIS)
R.3 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za digitalnu poljoprivrednu tehnologiju u okviru ZPP-a

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Saznanja o inovacijama i pristup istima, uključujući i inovativne procese, vrlo su niska u poljoprivrednom i prehrambenom sektoru u Hrvatskoj.

Cilj intervencije je poticanje projekata suradnje, povezivanje istraživanja i ostalih stručnih znanja i poljoprivredne prakse te bolja razmjena informacija o postojećim i novim procesima, postupcima i tehnologijama u proizvodnji i preradi poljoprivrednih proizvoda te svemu ostalom što doprinosi specifičnim ZPP ciljevima. Ti projekti će signifikantno utjecati na bolju učinkovitost resursa, proizvodnju proizvoda s dodanom vrijednošću i puno više od toga.

Poljoprivrednici proizvode i prerađuju proizvode na tradicionalan način koji su naslijedili kroz desetljeća. Ograničena komunikacija između poljoprivrednika, istraživačkog i prehrambenog sektora rezultira nedostatkom svijesti o razvoju i primjeni inovacija. Razmjenom stručnih znanja i primjera dobre prakse, uspostavom dijaloga između poljoprivrednika, ruralnih zajednica, poduzeća, savjetodavnih službi i

znanstvene zajednice, osigurat će se poboljšanje gospodarskih rezultata poljoprivrednih gospodarstava i prehrambeno prerađivačkih kapaciteta. Predviđena inovacija može se temeljiti na novoj praksi, ali i na tradicionalnim praksama u novom geografskom ili okolišnom kontekstu.

Dodatna vrijednost ove intervencije je da će potaknuti poljoprivrednike da rade zajedno te koristeći pristup „odozdo prema gore“ odgovore na ključne izazove i potrebe tržišta.

Rezultati istraživanja biti će javno objavljeni i dostupni širem broju poljoprivrednika, za što će ključnu ulogu imati AKIS, Nacionalna i Europska mreža ZPP.

Projekt se odnosi na (najmanje) jednu od slijedećih tema:

- bioekonomija
- prilagodba i ublažavanje klimatskih promjena
- prilagodba poljoprivredne proizvodnje i upravljanje poljoprivrednim resursima
- smanjenje emisije stakleničkih plinova
- razvoj novih agrotehničkih metoda za smanjenje ugljičnog otiska
- konzervacijska poljoprivreda
- prilagodba poslovanja poljoprivrednika na zahtjeve digitalizacije.

Osim navedenih tema, prihvatljivi su i projekti koji se odnose na ostale teme koje ispunjavaju specifične ciljeve ZPP i ciljeve EIP-a, posebno uključujući pojedinačne osnovne inovativne ideje prikupljene od strane službe za potporu inovacijama.

Kriteriji odabira za ovu intervenciju biti će izrađeni u skladu s člankom 79. Uredbe (EU) 2021/2115 i Prilogom I. Uredbe (EU) 2021/2289. Kriteriji odabira imaju za cilj osigurati jednako postupanje prema podnositeljima prijave, učinkovitije korištenje financijskih sredstava i usmjeravanje potpore u skladu sa svrhom intervencije posebno uzimajući u obzir važnost sudjelovanja partnera iz stručnog i znanstveno - istraživačkog područja.

Načela odabira koja se mogu koristiti u ovoj intervenciji su:

- broj partnera u operativnoj skupini upisanih u Upisnik poljoprivrednika
- komplementarnost partnera operativne skupine i njihova relevantnost za ciljeve projekta
- konkretna uloga poljoprivrednih proizvođača/prerađivača u projektu
- izvedivost plana provedbe projekta
- očekivani rezultati projekta
- primjenjivost rezultata projekta
- informiranje drugih poljoprivrednika o projektu tijekom i nakon provedbe projekta.

Pravilnikom mogu biti propisani dodatni kriteriji odabira.

Odbor za praćenje daje mišljenje o prijedlogu kriterija odabira u skladu s člankom 124. Uredbe (EU) 2021/2115.

Poveznice na druga zakonodavstva:

- Zakon o poljoprivredi („Narodne novine“, br. 118/18, 42/20 i 127/20 - Odluka Ustavnog suda RH, 52/21 i 152/22)
- Pravilnik o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja („Narodne novine“, br. 28/17, 72/19, 21/21 i 111/22)

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Prihvatljivi korisnici su EIP operativne skupine (osnovane nakon 1.1.2023.) koje se sastoje od najmanje dva partnera, a koji mogu uključivati fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika, priznate proizvođačke organizacije u poljoprivrednom i prehrambeno-prerađivačkom sektoru te druge fizičke i pravne osobe relevantne za provedbu inovativnih projekata (isključujući jedinice lokalne samouprave - JLS i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave - JLP(R)S i LAG-ove).

Najmanje jedan partner operativne skupine je upisan u Upisnik poljoprivrednika.

Partneri trebaju sklopiti ugovor o poslovnoj suradnji kojim definiraju partnera (odgovornu osobu) koji će podnijeti zahtjev za potporu u ime operativne skupine.

Operativna skupina u obvezi je izraditi projektni plan. Kvalitetu projektnog plana operativne skupine ocjenjuje Ocjenjivački odbor.

Projekt mora doprinositi najmanje jednom od 9 specifičnih ZPP ciljeva (članak 6. (1) Uredbe (EU) 2021/2115).

Inovativni projekt temelji se na interaktivnom inovacijskom modelu koji sadržava sljedeća ključna načela:

a) razvoj inovativnih rješenja usmjerenih na potrebe poljoprivrednika ili šumara uz istodobno rješavanje interakcija u cijelom lancu opskrbe ako je to korisno;

b) povezivanje partnera s komplementarnim znanjima, kao što su poljoprivrednici, savjetnici, istraživači, poduzeća ili nevladine organizacije, u ciljanim kombinacijama koje su najprikladnije za ostvarenje ciljeva projekta i

c) suodlučivanje i sukreiranje tijekom trajanja cijelog projekta.

Korisnik (svi partneri) mora imati podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu Republike Hrvatske. Poduzetnik u teškoćama nije prihvatljiv korisnik (odnosi se na sve partnere) u okviru ove intervencije.

Korisnik/odgovorna osoba operativne skupine je u obvezi nakon sklapanja ugovora o financiranju te prilikom podnošenja svakog zahtjeva za isplatu dostaviti Izvješće o provedbi projekta/završno izvješće Upravljačkom tijelu koje će ga putem Nacionalne i Europske mreže ZPP javno objaviti u svrhu diseminacije rezultata projekta.

Rezultat projekta kao i sve faze njegove provedbe moraju biti javno dostupni te se ne mogu patentirati, licencirati niti zaštititi kao autorsko pravo ili intelektualno vlasništvo.

Projekt mora ostvariti minimalni broj bodova (prag prolaznosti) temeljem kriterija odabira.

Potpora se dodjeljuje na razdoblje od najviše pet godina, osim ako se projekt odnosi na temu vezanu uz okoliš/klimu.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Prihvatljivi troškovi su:

- tekući troškovi (troškovi plaća)
- troškovi provedbe projekta: agrotehničke usluge koje izvode vanjski izvođači (npr. usluga oranja, podrivanja, rigolanja, roto drljanja, ravnanja, tanjuranja, frezanja), trošak jednogodišnjeg sadnog materijala, troškovi gnojiva, troškovi potrošne laboratorijske opreme koji su izravno povezani s provedbom projekta, troškovi usluga provedbe analiza i slični troškovi izravno vezani za provedbu projekta, troškovi putovanja i dnevnica povezanih s provedbom projekta (dnevnice isključivo za javna tijela).

Kupnja dugotrajne materijalne imovine, redovne aktivnosti bilo kojeg partnera operativne skupine, troškovi nastali na projektima koji su već u tijeku te samostalna istraživanja, nisu prihvatljiva u sklopu ove intervencije.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**

☐ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja

☑ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika

☐ jedinični troškovi
☐ jednokratni iznosi
☑ financiranje uz primjenu paušalne stope

Temelj za utvrđivanje plaćanja

Financiranje uz primjenu fiksne stope za neizravne troškove primjenjuje se na temelju Uredbe (EU) 2018/1046, članka 272. u vezi izmjena Uredbe (EU) 1303/2013 i članka 83., stavka 2. točke c) Uredbe (EU) 2021/2115.
Na temelju Uredbe (EU) 2018/1046, članka 272. u vezi izmjena Uredbe (EU) 1303/2013 za članak 68.b, fiksna stopa do 40% prihvatljivih izravnih troškova osoblja koristit će se za pokrivanje preostalih prihvatljivih troškova.

Opseg potpore na razini korisnika

Visina potpore je od 30.000 EUR do 200.000 EUR.
Intenzitet potpore iznosi 100% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta.

Dodatno pojašnjenje

Ako bude potrebno, za projekte u sklopu ove intervencije predložiti će se povećanje financijskih sredstva u okviru naknadnih izmjena i dopuna Strateškog plana ZPP.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:
☐ Da ☐ Ne ☑ Mješovito

Objašnjenje pomoćnih djelatnosti izvan područja primjene čl. 42. UFEU-a

Potpora se može dodijeliti prema Uredbi o skupnom izuzeću u poljoprivredi (ABER).
Potpore za troškove MSP-ova koji sudjeluju u projektima EIP operativnih skupina spojive su s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. Ugovora i izuzimaju se od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni u članku 39. i u poglavlju I. Uredbe o općem skupnom izuzeću u poljoprivredi (ABER).

Vrsta instrumenta državne potpore koji se upotrebljava za poravnanje:
☐ Obavijest ☐ Uredba o općem skupnom izuzeću (GBER) ☑ Uredba o skupnom izuzeću u sektoru poljoprivrede (ABER) ☐ de minimis

Broj predmeta državne potpore
SA.113520

Dodatne informacije:
☐ Država članica još nije odabrala instrument(e) i navela je alternative. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja na snagu poravnanja odabranog instrumenta. ☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, ali poravnanje još nije dobiveno. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja poravnanja na snagu.
☑ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, poravnanje je dobiveno i naveden je broj državne potpore, GBER ili ABER

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

nije primjenjivo

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 2 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja projekata EIP operativnih skupina. Intervencija ne predstavlja

izravna plaćanja za proizvođače te odgovara opisu potpore općim uslugama iz točke 2. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
77.03.01. - Potpora za EIP operativne skupine	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.1; R.2; R.3	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

77.03.01. - Potpora za EIP operativne skupine

Prosječni jedinični iznos od 150.000 eura po korisniku procijenjen je na temelju iskustva provedbe M 16 kroz Program ruralnog razvoja što će rezultirati financiranje 34 projekta operativnih skupina.

Ako bude potrebno, za projekte u sklopu ove intervencije predložiti će se povećanje financijskih sredstva u okviru naknadnih izmjena i dopuna Strateškog plana ZPP.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
77.03.01. - Potpora za EIP operativne skupine (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		150.000,00	150.000,00	180.000,00	180.000,00	180.000,00	180.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.1 (jedinica: Projekti)		6,00	8,00	6,00	13,00	13,00	6,00	**Zbroj:** 52,00 **Maks.:** 13,00
UKUPNO	O.1 (jedinica: Projekti)		6,00	8,00	6,00	13,00	13,00	6,00	**Zbroj:** 52,00 **Maks.:** 13,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		300.000,00	700.000,00	1.080.000,00	2.340.000,00	2.340.000,00	1.842.412,06	8.602.412,06
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		240.000,00	560.000,00	864.000,00	1.872.000,00	1.872.000,00	1.473.929,65	6.881.929,65

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

77.06. - Potpora LEADER (CLLD) pristupu

Oznaka intervencije (država članica)	77.06.
Naziv intervencije	Potpora LEADER (CLLD) pristupu
Vrsta intervencije	COOP(77) - Suradnja
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.31. Broj strategija lokalnog razvoja (LEADER) ili pripremnih djelovanja za koje je dodijeljena potpora
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Ne Sustav popusta za ekosheme: LEADER: Da

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Provedba LEADER pristupa u razdoblju 2023. - 2027. planirana je na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1) isključujući naselja Zagreb, Split, Rijeka i Osijek.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO8 Promicanje zapošljavanja, rasta, rodne ravnopravnosti, uključujući sudjelovanje žena u poljoprivredi, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, uključujući kružno biogospodarstvo i održivo šumarstvo

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
15	Unaprijediti infrastrukturu u ruralnim područjima	Srednji	Ne
16	Poticanje uključivanja dionika u lokalni razvoj	Srednji	Da
17	Stvaranje novih radnih mjesta diverzifikacijom proizvodnje	Visok	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.15 Ulaganja u kapacitete za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, uključujući biološke (u megavatima), za koja je dodijeljena potpora
R.3 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za digitalnu poljoprivrednu tehnologiju u okviru ZPP-a
R.37 Nova radna mjesta za koja je dodijeljena potpora u okviru projekata ZPP-a
R.38 Udio ruralnog stanovništva obuhvaćenog strategijama lokalnog razvoja
R.39 Broj ruralnih poduzeća, uključujući poduzeća u području biogospodarstva, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a
R.40 Broj strategija pametnih sela za koje je dodijeljena potpora
R.42 Broj osoba obuhvaćenih projektima socijalne uključenosti za koje je dodijeljena potpora

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Uključivanjem lokalnog stanovništva/dionika u pripremu i provedbu LRS LAG-a u skladu s principom odozdo prema gore (bootom-up) doprinosi se provedbi održivog razvoja ruralnog područja Republike Hrvatske. U pripremi i provedbi LRS LAG-a lokalno stanovništvo/dionici imaju mogućnost izravnog utjecaja na poboljšavanje uvjeta, odnosno kvalitete života u ruralnom području. Lokalno

stanovništvo/dionici su najbolji poznavatelji održivih razvojnih potreba i potencijala određenog područja. Projekti koji će se provoditi unutar ove intervencije putem LRS-ova LAG-ova doprinijeti će zadržavanju postojećih i otvaranju novih radnih mjesta odnosno održivom gospodarskom rastu određenog područja, provedbi koncepta „Pametnih sela“ i veće društvene uključenosti, a čime se izravno doprinosi ostvarenju posebnog cilja 8 iz EPFRR-a „Promicanje zapošljavanja, rasta, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, uključujući biogospodarstvo i održivo šumarstvo“ odnosno ispunjavanju potreba 15, 16 i 17. Neizravno će se provedbom LRS-ova LAG-ova potencijalno doprinositi ispunjavanju i potreba 4, 5 i 8.

U Republici Hrvatskoj LEADER pristup se provodi od programskog razdoblja 2007. – 2013. U pretpristupnom razdoblju 2007. – 2013., LAG-ovi su bili ograničeni na jačanje kapaciteta i animaciju područja. U programskom razdoblju 2014. – 2020. (uključujući i prijelazno razdoblje 2021. – 2022.), LAG-ovi su po prvi put imali prilike provoditi projekte iz lokalnih razvojnih strategija u uskoj povezanosti sa mjerama iz PRR. Unatoč činjenici da je Republika Hrvatska provodila LEADER pristup u programskom razdoblju 2014. - 2020. u uskoj povezanosti sa mjerama iz PRR, interes lokalnih zajednica je bio velik što je i rezultiralo obuhvatom velikog broja stanovnika Republike Hrvatske kao i gotovo cjelokupne površine Republike Hrvatske koje su uključene u sastav nekih od LAG-ova. O interesu lokalnih dionika za LAG natječaje govori i činjenica da su LAG-ovi objavili na LAG natječajima gotovo cjelokupne alokacije iz svojih LRS-ova. U programskom razdoblju 2014. - 2020. stečen je znatan društveni kapital u vidu stečenog iskustva i vještina djelatnika LAG-ova u provedbi LRS LAG-ova i animacije LAG područja što će biti od velike koristi u provedbi LRS u novom programskom razdoblju. Kod provedbe LRS LAG-ova u programskom razdoblju najveći interes u provedbi LRS-ova je bio za projekte malih poljoprivrednika (61% svih projekata, a 46% od ukupne alokacije za provedbu projekata), zatim za projekte lokalne infrastrukture (23% svih projekata, a 36% od ukupne alokacije za provedbu projekata) i projekte modernizacije i povećanje konkurentnosti farmi (14% svih projekata, a 14% od ukupne alokacije za provedbu projekata).

LAG-ovi će u programskom razdoblju 2023.- 2027. imati mogućnost izrade intervencija u LRS koje odgovaraju potrebama područja odnosno odabira projekata na LAG natječajima za koje smatraju da pridonose potrebama LAG područja (bottom-up).

Za programsko razdoblje 2023. - 2027., težište je stoga na pripremi i provedi LRS-ova prilagođenih potrebama područja svakog pojedinog LAG-a. Uključivanjem lokalnog stanovništva/dionika odnosno LAG-ova u provedbi koncepta Pametnih sela još kvalitetnije će se pridonijeti provedbi potreba i potencijala određenog lokalnog područja. S obzirom na činjenicu LAG-ovi pokrivaju oko 90% kopnene površine Republike Hrvatske i na činjenicu da su LRS-ovi LAG-ova strateški dokumenti lokalnog karaktera, gotovo cjelokupno ruralno područje Republike Hrvatske će imati priliku sudjelovati u provedbi projekata koji doprinose konceptu Pametnih sela. Projekti koji će se provoditi putem LRS doprinijeti će provedbi koncepta Pametnih sela u slučaju kada doprinose sljedećem aktivnostima/se odnose na:

- inovativna i pametna rješenjima u selima
- digitalizaciju u poljoprivredi i ostalim društvenim aktivnostima u selima
- doprinos okolišnim ciljevima i ublažavanju klimatskih promjena u selima.

LRS kao razvojni dokument lokalnog karaktera ima mogućnost prepoznavanja potreba sela i time je važan čimbenik u provedbi koncepta Pametnih sela.

Odabir LAG intervencija će ovisiti isključivo o potrebama svakog pojedinog LAG-a odnosno specifičnostima pojedinog LAG područja na temelju čega će svaki LAG odlučiti koje LAG intervencije će se provoditi kroz LRS LAG-ova.

U LRS će LAG definirati potrebe i intervencije na temelju posebnosti i obilježja područja koje obuhvaća. LAG-ovima će biti ostavljena širina u odabiru intervencija (intervencije koje se vežu na odredbe čl. 73. – 77. Uredbe (EU) 2021/2115 te intervencije koje ne proizlaze izravno iz Uredbe (EU) 2021/2115, a doprinose nekom od posebnih ciljeva ZPP) unutar svojih LRS. LAG-ovi će biti u mogućnosti izraditi

intervencije putem kojih će se provoditi projekti/aktivnosti koje će biti usmjerene na ulaganja, kratke lance vrijednosti, obnovljive izvore energije, poboljšanje usluga i infrastrukture na lokalnom nivou, koje doprinose održivom razvoju i prilagodbi klimatskim promjenama i ekološkoj poljoprivredi, stvaranju radnih mjesta, provedbi koncepta "Pametnih sela", socijalnoj uključenosti i druge.

Intervencije u LRS će morati doprinositi nekom od posebnih ciljeva ZPP, a na koje posebne ciljeve će se fokusirati je na odluci LAG-a. Ograničenja za intervencije u LRS LAG-ova će biti u onome dijelu koje definira Uredba (EU) 2021/2115 za pojedinu intervenciju, a na koju se pojedina intervencija iz LRS planira vezati te određene okvire koji će biti zadani za sve intervencije unutar Uredbe (EU) 2021/2115 i Uredbe (EU) 2021/2116.

LAG-ovi će se usmjeravati na izradu intervencija odnosno naglasak će se staviti na intervencije koje doprinose razvoju kratkih lanca opskrbe, usmjeravanje prema malim poljoprivrednicima i poljoprivrednicima koji ne mogu ostvariti potporu kroz SP ZPP intervencije uz stvaranje dodane vrijednosti i diversifikaciji njihovog poslovanja sa svrhom jačanja konkurentnosti istih, zajedničkog nastupa poljoprivrednika na tržištu, razvoju inovativnih rješenjima u ekološkoj poljoprivredi, poboljšanju lokalne infrastrukture koju nije moguće financirati kroz SP ZPP intervencije (npr. obnova lokalnih seoskih cisterni u svrhu smanjenja utjecaja klimatskih promjena - suše i zaštite od požara itd.), razvoju inovativnih rješenja u uvođenju obnovljivih izvora energije na proizvodnim pogonima i lokalnoj seoskoj infrastrukturi itd.

Kroz projekte koji će se provoditi kroz LRS LAG-ova doprinijeti će se i načelima biogospodarstva jer će LAG-ovi imati prilike provoditi projekte kojima se postiže održivi razvoj s niskom razinom emisija stakleničkih plinova, zaštita obnovljivih bioloških resursa i bioraznolikosti okoliša te postizanja klimatske neutralnosti. Projekti iz LRS LAG-ova će također doprinijeti principu kružnog gospodarstva čime bi se smanjio pritisak na okoliš, povećala sigurnost nabavke sirovina, konkurentnost i inovacije te ojačao gospodarski rast.

U nacionalnim provedbenim aktima i dokumentima koji će regulirati provedbu LEADER-a u programskom razdoblju 2023. – 2027., na temelju odredbi Uredbe (EU) 2021/2115 i Uredbe (EU) 2021/2116 te njihovih provedbenih i delegiranih akata, detaljnije će se definirati provedba LAG intervencija, ne ulazeći pritom u slobodu kreiranja i odabira intervencija u LRS LAG-ova. LAG-ovi će u svojim intervencijama imati mogućnost definiranja inovativnog karaktera svake od intervencija, a sukladno posebnostima i osobitostima svakog LAG područja. Dodatno, kroz LRS, LAG-ovi će imati mogućnost provoditi pokretanje (start-up) poslovanja za nepoljoprivredne djelatnosti u skladu s čl. 75. st. 2 podst. c) Uredbe (EU) 2021/2115. U svrhu izbjegavanja preklapanja, a kod pojedinih intervencija i s obzirom na koncept provedbe istih, LAG-ovi neće provoditi na način kako je navedeno u SP ZPP, intervencije 73.02., 73.05., 74.01., 75.01., 75.02., 76.01. i 77.01. Kod izrade LAG intervencija i kasnije kod provedbe LAG intervencija, LAG-ovi će trebati izbjegavati preslikavanje intervencija navedenih u Strateškom planu. Ciljevi LAG intervencija, kriteriji odabira, uvjeti prihvatljivosti projekta i korisnika i pokazatelji trebati će doprinositi specifičnostima LAG područja odnosno biti odraz potreba i posebitosti LAG područja (subregionalno, ujednačeno i koherentno područje) i time doprinositi dodanoj vrijednosti LEADER-a. Pored uvažavanja potreba i posebitosti LAG područja (uključujući vrednovanje lokanih resursa) u doprinosu dodanoj vrijednosti LEADER-a, LAG-ovi trebaju uzeti u obzir suradnju između lokalnih dionika u definiranju intervencija (mobilizacija široke zastupljenosti lokalnih partnera odnosno ljudskih kapaciteta na lokalnom nivou), zajednički interes kod provedbe projekta (prednost za projekte koji imaju veći doprinos održivom razvoju lokalne zajednice), uključivanje marginaliziranih skupina kao ciljnih skupina (koje iz drugih izvora sredstava ne bi bile u prilici ostvariti potporu) te inovativnost u provedbi projekata usko povezanu s konceptom Pametnih sela (poticanje integriranog inovativnog pristupa u projektima koji uz to imaju elemente digitalizacije i gdje je primjenjivo).

Projekti koje će LAG-ovi moći provoditi su "small scale projects", stoga će naglasak biti na manjim projektima (konačnu odluku o veličini projekta donosi LAG, a maksimum je postavljen na 300.000 EUR-a vrijednosti projekta i 200.000 EUR-a potpore po projektu).

Partnerstvo LAG-a će biti sastavljeno od dionika iz svih relevantnih sektora/interesnih skupina, a povezivanjem različitih sektora će moći kvalitetnije odgovoriti svim izazovima. U procesu izrade i

provedbe LRS omogućuje se prepoznavanje i poticanje inovativnosti s obzirom da će LAG-ovi biti u mogućnosti izraditi LAG intervencije koje će biti rezultat potreba i specifičnosti LAG područja te će biti namijenjene korištenju lokalnih resursa i održivom razvoju lokalnog područja. Intervencije iz SP ZPP koje se provode na nacionalnom nivou često ne mogu u potpunosti odgovoriti potrebama i specifičnostima određenom subregionalnog područja niti dionici mogu putem takvih projekata u potpunosti izraziti inovativna rješenja za svoje subregionalno područje.

Time će se ostvariti i dodatna vrijednost LEADER programa koji će, prilagođen potrebama specifičnog područja poticati primjenu i korištenje inovativnih rješenja na način koji često nije dostupan prilikom provedbe intervencija iz SP ZPP.

Umrežavanje LAG-ova i projekti suradnje će imati za cilj razmjenu primjera dobre prakse, prijenos znanja i iskustva u održivom razvoju ruralnih područja. LAG-ovi će projekte suradnje provoditi na temelju planiranih područja suradnje koji su navedeni u LRS (projekti suradnje će i dalje biti sastavni dio LRS).Projekte suradnje će biti moguće provoditi sa prihvatljivim partnerima sa područja Republike Hrvatske i prihvatljivim partnerima izvan Republike Hrvatske. Područja suradnje između LAG-ova i dalje će biti predmet odluke LAG-a odnosno odabir vrste projekata suradnje će biti predmet odluke LAG-a. Agencija za plaćanja će potvrđivat prihvatljivost aktivnosti/troškova unutar pojedinog projekta suradnje. U provedbi LRS će biti moguće detaljnije definirati projektne partnere i ostale detalje. Sredstva za pripremu i provedbu projekata suradnje će se dodijeliti svakom LAG-u kod odabira za novo programsko razdoblje odnosno biti će sastavni dio alokacije za provedbu LRS. Upravljačko tijelo (UT) i NMZPP će upućivati LAG-ove na razmjenu iskustva putem transnacionalnih projekata suradnje sa LAG-ovima koji imaju dobre rezultate u provedbi LRS-ova odnosno dobre primjere prakse s naglaskom na inovativna rješenja i kružnu ekonomiju kako bi se dodatno ojačao potencijal lokalnih dionika za stvaranjem vlastitih inovativnih rješenja u provedbi projekata.

Zadaće tijela u provedbi LAEDER pristupa u programskom razdoblju 2023. – 2027.:

1.Upravljačko tijelo

- izrada potrebne nacionalne regulative za provedbu LEADER-a u programskom razdoblju 2023. – 2027.
- izrada kriterija odabira za odabir LAG-ova (LRS-ova) odnosno dodjelu sredstava za programsko razdoblje 2023. – 2027.
- edukacija LAG-ova i svih dionika u vezi provedbe LEADER-a u programskom razdoblju 2023. – 2027.
- uspostava odbora za provedbu odabira LAG-ova (LRS-ova) za programsko razdoblje 2023. – 2027.
- monitoring i evaluacija provedbe intervencije
- promocija LEADER pristupa

2.Agencija za plaćanja

- objava natječaja za odabir LAG-ova za programsko programsko razdoblje 2023. – 2027.
- obrada prijava LAG-ova pristiglih na natječaj za odabir LAG-ova za programsko razdoblje 2023. – 2027. i sklapanje ugovora sa LAG-ovima koji su odabrani za programsko razdoblje 2023. – 2027.
- završna provjera prihvatljivosti projekata koji su odabrani na LAG natječaj
- konačno odobrenje projekata koji su odabrani na LAG natječaj, kontrola i isplata istih

3.LAG-ovi (u skladu sa čl. 33 CPR Uredbe (EU) 2021/1060)

- jačanje kapaciteta lokalnih dionika/stanovnika u cilju definiranja i provedbe LAG intervencija
- izrada ne diskriminirajućih i transparentnih postupka odabira i kriterija za odabir u kojima se izbjegavaju sukobi interesa i osigurava da nijedna interesna skupina zasebno ne kontrolira odluke o odabiru
- priprema i objava LAG natječaja za podnošenje zahtjeva za potporu korisnika sa LAG područja
- odabir projekata pristiglih na LAG natječaj uključujući utvrđivanje intenziteta i iznosa potpore (uz izbjegavanje dupliciranja provjera u odnosu na Agenciju za plaćanja)
- podnošenje prijedloga odabranih projekata prema Agenciji za plaćanja za završnu provjeru prihvatljivosti prije odobrenja

- praćenje napretka u ostvarenju ciljeva lokalne razvojne strategije
- obavljanje evaluacije provedbe lokalne razvojne strategije.

Provedba lokalnih razvojnih strategija LAG-ova te tekući troškovi i animacija će se u programskom razdoblju 2023. – 2027. financirati iz EPFRR (jednoizvorska provedba LRS).

Potpora odnosno odabir LAG-ova će se provoditi putem natječaja (grant) koje će objaviti Agencija za plaćanja.

Provedba ove intervencije na nacionalnoj razini u skladu je sa:
- Zakonom o udrugama („Narodne novine“, br. 74/14, 70/17, 98/19).

Provedbom ove intervencije ispunjavaju se Potrebe 15 "Unaprijediti infrastrukturu u ruralnim područjima", 16 „Poticanje uključivanja dionika u lokalni razvoj“ i 17 "Stvaranje novih radnih mjesta diverzifikacijom proizvodnje".

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Prihvatljivi korisnici su:
- kod odabira LAG-ova za programsko razdoblje 2023. - 2027. korisnici su LAG-ovi
- kod provedbe LRS (putem LAG Natječaja) korisnici su fizičke i pravne osobe koje su podnijele prijavu na LAG natječaj i čiji projekt je odabran od strane LAG-a (korisnik može biti i LAG).

Odabir LAG-ova (LRS-ova) za programsko razdoblje 2023. – 2027. je planiran u dvije faze. U predodabiru će Upravljačko tijelo putem konzultacija i edukacija usmjeravati proces izrade LRS (proces je započeo u 2021. i intenziviran tijekom 2022. godine). Republika Hrvatska je u skladu s čl. 4. Uredbe (EU) 2020/2220 izabrala mogućnost da LAG-ovi tijekom prijelaznog razdoblja 2012. - 2022. izrade lokalne razvojne strategije za razdoblje 2023. – 2027.

Tijekom 2023. godine je planiran odabir LAG-ova za novo programsko razdoblje odnosno objava natječaja za odabir LAG-ova kada će Agencija za plaćanja svakom odabranom LAG-u dodijeliti sredstva za provedbu projekata iz lokalne razvojne strategije (uključujući projekte suradnje) te tekuće troškove i animaciju. Naselja s više od 25.000 stanovnika ne ubrajaju se u izračun iznosa potpore kod odabira LAG-ova.

Kriteriji odabira za ovu intervenciju bit će izrađeni u skladu s člankom 79. Uredbe (EU) 2021/2115 i Prilogom I. Uredbe (EU) 2021/2289. Kriteriji odabira imaju za cilj osigurati jednako postupanje prema podnositeljima prijave, učinkovitije korištenje financijskih sredstava i usmjeravanje potpore u skladu sa svrhom intervencije te doprinos strategiji digitalizacije iz Poglavlja 8.5.

Načela kriterija odabira koja će se primjenjivati kod odabira LAG-ova (LRS-ova) za programsko razdoblje i dodjele sredstava LAG-ovima će se temeljiti na:
- broju stanovnika LAG područja
- razvijenosti područja
- kapacitet LAG-a za provedbu LRS.

Prioritet će kod odabira i dodjele sredstava imati LAG-ovi s većim brojem stanovnika, s većim udjelom nerazvijenih područja te s većim ljudskim kapacitetom za provedbu LRS i animaciju područja.

Uvjeti prihvatljivosti LAG-a kod odabira LAG-ova:
- registriran kao udruga

- usklađen statut s odredbama zakona i propisa koji se odnose na rad udruga
- obuhvaća jasno definirano i zemljopisno kontinuirano ruralno područje (međusobno povezano kopnom i/ili morem i/ili vodom) od 10.000 do 150.000 stanovnika
- cjelovito izravno povezano područje najmanje 5 jedinica lokalne samouprave, osim za LAG-ove koji nisu odabrani u programskom razdoblju 2014. – 2020. gdje je prihvatljivo cjelovito izravno povezano područje najmanje 4 jedinice lokalne samouprave (stanje naziva i broja jedinica lokalne samouprave na dan 31. prosinca 2021.)
- zabrana preklapanja područja između LAG-ova (područje jednog naselja može isključivo pripadati jednom LAG-u)
- sjedište mora biti unutar područja LAG-a
- podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu RH
- fizičke osobe u tijelima LAG-a koja imaju upravljačku strukturu moraju imati prebivalište dok pravne osobe u tijelima LAG-a koja imaju upravljačku funkciju moraju imati sjedište ili podružnicu unutar LAG-a
- jedna osoba može predstavljati samo jednog člana u tijela LAG-a
- tijela LAG-a koja donose odluke u vezi izrade i provedbe LRS moraju imati zastupljene predstavnike sve tri interesne skupine (gospodarski, civilni, javni), pri čemu niti jedna interesna skupina ne smije imati više od 50% glasačkih prava
- tijela LAG-a koja imaju upravljačku funkciju trebaju imati najmanje 40% žena
- tijela LAG-a koja imaju upravljačku funkciju trebaju imati najmanje 1 mladu osobu (osoba do uključujući 40 godina)
- zaposlenici upravnih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i predstavnici izvršnog tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu u tijelima LAG-a predstavljati isključivo tu jedinicu lokalne i područne (regionalne) samouprave.
- u tijela LAG-a se trebaju birati reprezentativni i relevantni predstavnici svake pojedine interesne skupine.

Kao i programskom razdoblju 2014. - 2020., uvjet prihvatljivosti će biti da LAG-ovi u tijelima koje odlučuju o provedbi LRS moraju imati zastupljene sve interesne skupine i da niti jedna skupina nema većinski udio glasova. Navedeno će se kontrolirati kod odabira LAG-ova (LAG-ovi će biti obvezni kod odabira za programsko razdoblje 2023. - 2027. prikazati strukturu partnerstva) i kasnije prilikom provedbe LRS. Također, struktura partnerstva će biti opisana i u LRS.

Kroz informativne aktivnosti koje će provoditi Upravljačko tijelo (u suradnji s NMZPP), naglašavati će se promocija LAG-ova koji u tijelima LAG-a koja imaju upravljačku funkciju imaju veću zastupljenost žena i mladih.

Osnovni uvjeti prihvatljivosti korisnika koji podnosi prijavu na LAG natječaj:
- mora imati prebivalište/sjedište/podružnicu unutar područja LAG-a prije dana objave LAG natječaja do proteka roka od 5 (pet) godina od dana konačne isplate sredstava potpore, osim u slučaju ako odabrani LAG promijeni obuhvat područja ili u slučaju više sile i izvanredne okolnosti
- mora imati podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu RH
- ne smije biti u postupku predstečaja, stečaja, stečaja potrošača ili likvidacije u skladu s posebnim propisima
- biti u rangu mikro, malog ili srednjeg poduzeća na način i pod uvjetima kako je to propisano Prilogom I Uredbe (EU) br. 2022/2472, ako je primjenjivo ovisno o vrsti intervencije
- mora biti vlasnik građevine/zemljišta koje je predmet ulaganja ili dokazati pravni interes nad građevinom/zemljištem koja je predmet ulaganja
- biti usklađen s uvjetima prihvatljivosti nositelja projekta koji su navedeni u nacionalnim provedbenim aktima koji će regulirati provedbu LEADER-a te u LRS i LAG natječaju
- ne smije umjetno stvarati uvjete za ostvarenje potpore u skladu s člankom 62. Uredbe (EU) br.

2021/2116
- ne smije imati povezana ili partnerska poduzeća na jednom LAG natječaju u skladu s Prilogom I. Uredbe (EU) br. 2022/2472, ako je primjenjivo i prema odluci LAG-a.
- ne smije davati lažne podatke kod prijave na LAG natječaj.

Osnovni uvjeti prihvatljivosti projekta za kojeg korisnik podnosi prijavu na LAG natječaj:
- biti usklađen sa ciljevima LRS
- biti usklađen sa posebnim ciljevima ZPP za programsko razdoblje 2023. – 2027.
- ukupna vrijednost projekta za kojeg korisnik podnosi prijavu na LAG natječaj može iznositi najviše 300.000 EUR-a (bez PDV-a)
- provoditi se na području odabranog LAG-a
- kod ulaganja u infrastrukturne projekte (osnovna, komunalna i socijalna) prihvatljiva su ulaganja u naseljima koji nemaju više od 25.000 stanovnika
- biti financijski i ekonomski održiv ako je primjenjivo
- građevina koja je predmet rekonstrukcije i/ili opremanja mora biti postojeća (legalna) u skladu s propisima kojima se uređuje gradnja
- projekt mora imati izrađenu svu potrebnu dokumentaciju u skladu s propisima kojima se uređuje gradnja i prostorno uređenje
- nema značajan negativan utjecaj na okoliš i/ili ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

Kupnja rabljene poljoprivredne mehanizacije, strojeva, opreme i gospodarskih vozila je prihvatljiv trošak u projektu za kojeg korisnik podnosi prijavu na LAG natječaj, pod uvjetima navedenim u poglavlju 4.7.1. "Popis neprihvatljivih ulaganja i troškova za intervencije ruralnog razvoja".

Nakon odabira LAG-ova za programsko razdoblje 2023. – 2027., LAG-ovi će moći objavljivati LAG natječaje za provedbu intervencija iz LRS i provoditi projekte suradnje. LAG-ovi će prema financijskom i akcijskom planu navedenom u LRS provoditi LAG natječaje za intervencije koje su planirali u LRS. Projekte suradnje će također provoditi na temelju planiranih područja suradnje koji su navedeni u LRS. Svaki LAG bi trebao planirati u LRS najmanje jedan projekt suradnje. Nositelji projekta (krajnji korisnici) će podnositi prijave na LAG natječaj. Kriterije odabira za projekte koji se prijavljuju na LAG natječaj, određuje LAG u LRS i LAG natječaju.

LAG-ovi će biti u obvezi u LRS opisati svoje kapacitete odnosno sposobnost provedbe LRS. Od LAG-a će se zahtijevati zadovoljavajući broj djelatnika koji će provoditi LRS i animaciju LAG područja.

U programskom razdoblju 2023.- 2027. je planiran odabir najmanje 56 LRS (LAG-a).

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Potpora su bespovratna sredstva (grant) za provedbu projekta iz LRS LAG-a (uključujući projekte suradnje) te tekuće troškove i animaciju.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**

☐ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja

☑ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika
☐ jedinični troškovi
☐ jednokratni iznosi
☑ financiranje uz primjenu paušalne stope

Temelj za utvrđivanje plaćanja

Na temelju Uredbe (EU) 2018/1046, članka 272 u vezi izmjena (Uredbe EU) 1303/2013 za članak 68b, fiksna stopa do 40% prihvatljivih izravnih troškova osoblja LAG-a će se koristiti za pokrivanje preostalih prihvatljivih tekućih troškova i animacije.

Opseg potpore na razini korisnika

Intenzitet potpore iznosi od 40% do 100% od ukupnih prihvatljivih troškova projekta ovisno o intervenciji iz LRS LAG-a i odredbama iz Uredbe (EU) 2021/2115.

Intenzitet potpore za tekuće troškove i animaciju iznosi 100% prihvatljivih troškova.

Točan iznos potpore po LAG-u (za provedbu projekata uključujući i projekte suradnje te tekuće troškove i animaciju) će se odrediti kod odabira LAG-ova za programsko razdoblje 2023. - 2027.

Najviša vrijednost potpore po projektu koji se prijavljuje na LAG natječaj iznosi do 200.000 eura.

Najviša vrijednost projekta koji se prijavljuje na LAG natječaj iznosi 300.000 eura (bez PDV-a).

Dodatno pojašnjenje

Nije primjenjivo.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:
☑ Da ☐ Ne ☐ Mješovito

Objašnjenje pomoćnih djelatnosti izvan područja primjene čl. 42. UFEU-a

Potpora za tekuće troškove i animaciju ne utječe na tržišno natjecanje i trgovinu na unutarnjem tržištu EU-a, osim ako LAG obavlja gospodarsku djelatnost. U slučaju da LAG obavlja gospodarsku djelatnost primjenjuju se odredbe Uredbe (EU) br. 2022/2472.

Potpore za korisnike koji sudjeluju u projektima CLLD-a spojive su s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. točke (c) Ugovora i izuzete su od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora ako ispunjavaju uvjete utvrđene u čl. 60., čl. 61. i Poglavlju I. Uredbe (EU) br. 2022/2472.

Nakon odabira LAG-ova će biti moguće imati točnu informaciju koje intervencije će LAG-ovi provoditi u programskom razdoblju 2023. - 2027.

Vrsta instrumenta državne potpore koji se upotrebljava za poravnanje:
☐ Obavijest ☐ Uredba o općem skupnom izuzeću (GBER) ☑ Uredba o skupnom izuzeću u sektoru poljoprivrede (ABER) ☐ de minimis

Broj predmeta državne potpore
SA.108802
SA.116396

Dodatne informacije:
☐ Država članica još nije odabrala instrument(e) i navela je alternative. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja na snagu poravnanja odabranog instrumenta. ☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, ali poravnanje još nije dobiveno. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja poravnanja na snagu.
☑ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, poravnanje je dobiveno i naveden je broj državne potpore, GBER ili ABER

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

Koja je dodana vrijednost pristupa LEADER za ruralni razvoj?

Jedna od najvažnijih dodatnih vrijednosti LEADER pristupa je što se odluke na nivou partnerstva donose

sudjelovanjem svih interesnih skupina (javnih, gospodarskih i civilnih).Sudjelovanje lokalnih dionika iz svih sektora u izradu LRS i LAG intervencija pridonijeti će se jačanju kapaciteta lokalnih dionika čime se pridonosi učinkovitijem održivim razvojem lokalne zajednice (traženje novih i inovativnih rješenja, prakticiranje primjera dobre prakse, uspostavljanje suradnje i razmjena iskustva).

U pripremi i provedbi LRS LAG-a lokalno stanovništvo/dionici će imati mogućnost izravnog utjecaja na poboljšavanje uvjeta, odnosno kvalitetu života u ruralnom području. U odnosu na intervencije koje će se provoditi na nacionalnom nivou, LAG-ovi imaju mogućnost izrade LAG intervencija u LRS koje odgovaraju potrebama područja odnosno odabira projekata na LAG natječajima za koje smatraju da pridonose potrebama LAG područja. LAG intervencije će odgovoriti potrebama i specifičnostima LAG područja te će i kriteriji odabira koje LAG izrađuje biti prilagođeni specifičnostima i potrebama LAG područja. Odabirom projekata koji su prilagođeni LAG području postiže se veći učinak na zadovoljavanje potreba lokalne zajednice u odnosu na projekte koji se provode putem drugih intervencija.

Samostalnim definiranjem uvjeta prihvatljivosti, kriterija odabira i pokazatelja za postizanje ciljeva postiže se jačanje cjelokupnog potencijala lokalne zajednice u upravljanju lokalnim održivim razvojem Time se doprinosi učinkovitijem upravljanju lokalnim održivim razvojem. Lokalne zajednice će putem LRS-ova imati prikladan instrument za provedbu novih rješenja za trenutne izazove koji se reflektiraju i na lokalnom nivou (depopulacija, starenje stanovništva, sigurnost opskrbe hranom, nedostupnost javnih usluga i sl.).

U svrhu učinkovite provedbe LRS, izgradnja povjerenja će se odvijati u smjeru između članova LAG- i tijela LAG-a te između krajnjih korisnika LAG intervencija i tijela LAG-a. Putem sudjelovanja članova i krajnjih korisnika na sastancima, radionicama i drugim oblicima razmjena iskustva i edukacija u izradi i provedbi LAG intervencija, povećat će se povjerenje između članova, ali i jače identificiranje krajnjih korisnika sa vrijednostima LRS. LAG-ovi će u LRS opisati način provedbe animacijskih aktivnosti za područje svoga LAG-a.

Kroz intervenciju "Potpora LEADER (CLLD) pristupu" predviđa se doprinos provedbi koncepta Pametna sela koji se fokusira na još manja područja i probleme koje je teško identificirati na višim razinama. Projekti koji će imati inovativni karakter na lokalnom nivou imati će izrazito jaki učinak u lokalnoj zajednici i pružiti će dodatni poticaj lokalnim dionicima u prevladavanju izazova s kojima se suočava ruralni prostor Republike Hrvatske. Kriteriji u definiranju inovativnosti projekta će biti definirani na nivou LAG-a s obzirom da svaki LAG ima svoje specifičnosti i potrebe.

Opišite kako će se modelom ostvarivanja politika osigurati poštovanje osnovnih zahtjeva i načela povezanih s pristupom LEADER

Izgradnja partnerstva je snažno i jedinstveno obilježje LEADER pristupa. LAG-ovi u Republici Hrvatskoj su još od predpristupnog razdoblja partnerstva predstavnika javnih, gospodarskih i civilnih interesnih skupina u kojoj niti jedna interesna skupina nema više od 50% glasačkih prava. Putem LAG-a se stvara platforma koja omogućuje stvaranje snažnog partnerstva određenog područja čime se udružuju i potencijali partnerstva u stvaranju lokalne razvojne strategije u skladu s principom odozdo prema gore (bootom-up). Provedbom lokalne razvojne strategije putem nediskriminirajućih i transparentnih postupaka i kriterija odabira, LAG-ovi doprinosi održivom razvoju ruralnog područja Republike Hrvatske.

LAG područje će trebati biti koherentno i izravno povezano te obuhvaćati od 10.000 do 150.000 stanovnika. Područje najmanje 5 jedinica lokalne samouprave (za LAG-ove koji nisu odabrani u razdoblju 2014. – 2020., 4 jedinice lokalne samouprave) će trebati biti uključeno u LAG kao uvjet prihvatljivosti. Neće biti dozvoljeno preklapanje područja (jedno naselje može pripadati isključivo jednom LAG-u).

Kao i tekućem programskom razdoblju, uvjet prihvatljivosti će biti da LAG-ovi u tijelima koje odlučuju o provedbi LRS moraju imati zastupljene sve interesne skupine i da niti jedna skupina nema većinski udio glasova. Navedeno će se kontrolirati kod odabira LAG-ova (LAG-ovi će biti obvezni kod odabira za novo programsko razdoblje prikazati strukturu partnerstva) kod i kasnije kod provedbe LRS. Također, struktura partnerstva će biti opisana i u LRS.

U izradu LRS će se uključiti razni dionici iz svih sektora koje će doprinijeti kvaliteti procesa i mogućim rješenjima za definirane potrebe područja. LAG-ovima će biti ostavljena širina u odabiru intervencija, a intervencije će trebati biti vezane za neki od posebnih ciljeva SP ZPP. LAG-ovi će moći oblikovati razne

investicijske intervencije, intervencije potpori pokretanja poslovanja, intervencije edukacije i istraživanja, intervencije koje doprinose zaštiti okoliša, intervencije vezano za digitalizaciju, intervencije vezano za inovaciju i sl.

Uključivanje predstavnika različitih interesnih skupina koji zajednički djeluju na lokalnom nivou putem integriranog pristupa omogućiti će stvaranje intervencija koje će doprinijeti izgradnji identiteta lokalne zajednice na temelju korištenja lokalnih ljudskih i materijalnih resursa. Izgradnjom intervencija koje će biti stvorene od strane lokalnog partnerstva je najbolji način zadovoljavanja potreba ruralnih zajednica.

Stvaranjem vlastitih intervencija u LRS-ovima LAG-ova koje će se razlikovati od intervencija u SP ZPP, omogućuje se prepoznavanje i poticanje inovativnosti na području LAG-a.

LAG-ovi putem vlastitih intervencija i kriterija odabira imaju mogućnosti poticanja ulaganja koje imaju inovativni karakter čime se uvelike doprinosu održivom razvoju lokalne zajednice. Instrument koji će dodatno poticati stvaranje inovativnih rješenja za potrebe lokalne zajednice je i koncept Pametnih sela koji će biti moguće identificirati u procesu izrade lokalne razvojne strategije.

Suradnjom između LAG-a unutar Republike Hrvatske i LAG-ova iz drugih država pridonosi se jačanju lokalnog partnerstva, razmjeni iskustva i prihvaćanju primjera dobre prakse. Umrežavanjem sa ostalim LAG-ovima i dionicima u ruralnom prostoru, LAG-ovi će dodatno ojačati kapacitet svoga partnerstva. Sudjelovanjem u radu krovnih udruženja LAG-ova na nivou republike Hrvatske, ali i Europske unije, LAG-ovi i lokalni dionici će biti u prilici izravno artikulirati interese lokalne zajednice prema svim institucijama i ustanovama nadležnim za provedbu politike ruralnog razvoja.

Definiranje projekata suradnje će biti napravljeno od strane LAG-a. Agencija za plaćanja će obavljati završnu provjeru prihvatljivosti projekata suradnje, konačno odobrenje i isplatu istih. Razmjenom iskustva kroz projekte suradnje lokalni dionici povećavaju potencijal u vezi stvaranja kvalitetnih rješenja u prevladavanju izazova u lokalnoj zajednici.

U svrhu artikuliranja svojih potreba u javnosti, razmjeni iskustava i jačanju partnerstva, LAG-ovi se umrežavaju unutar Republike Hrvatske kroz krovne udruge LAG-ova na nacionalnom nivou te uključuju u krovne udruge LAG-ova na nivou Europske unije.

Umrežavanje LAG-ova i projekti suradnje će imati za cilj razmjenu primjera dobre prakse, prijenos znanja i iskustva u održivom razvoju ruralnih područja.

U međusektorskom povezivanju u cilju održivog ruralnog razvoja LAG područja potporni čimbenik će biti i institucije izravno ili neizravno uključene u provedbu politike ruralnog razvoja. LAG-ovi će svoje interese kanalizirati i kroz krovne udruge LAG-ove, a značajnu ulogu u pomoći u umrežavanju će imati i NMZPP..

Načela LEADER pristupa iz članka 31 Uredbe (EU) 2021/1060 su ugrađena u uvjete prihvatljivosti koje LAG mora osigurati kod podnošenja Zahtjeva za potporu u Agenciju za plaćanja prilikom odabira LAG-ova za razdoblje 2023. – 2027.LAG-ovima je omogućeno definirati potrebe i intervencije na temelju posebnosti i obilježja područja koje obuhvaća uključujući i inovativnost.

Je li predviđena potpora iz više fondova EU-a?

☐ Da ☑ Ne

Hoće li se primjenjivati opcija glavnog fonda?

☐ Da ☑ Ne

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 2 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja provedbe projekata iz lokalnih razvojnih strategija LAG-ova te tekućih troškova i animacije. Intervencija ne predstavlja izravna plaćanja za proizvođače te odgovara opisu potpore općim uslugama iz točke 2. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
77.06.01. - Potpora LEADER (CLLD) pristupu	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.15; R.3; R.37; R.38; R.39; R.40; R.42	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

77.06.01. - Potpora LEADER (CLLD) pristupu

Iznos od 1.905.986 EUR-a predstavlja prosječan iznos koji se očekuje dodijeliti/isplatiti za LRS/LAG (projekti uključujući projekte suradnje te tekući troškovi i animacija) po godinama na temelju povijesnih podataka iz razdoblja Programa ruralnog razvoja 2014. – 2020.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
77.06.01. - Potpora LEADER (CLLD) pristupu (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)	1.905.986,00	1.905.986,00	1.905.986,00	1.905.986,00	1.905.986,00	1.905.986,00	1.905.986,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.31 (jedinica: Strategije)		56,00						**Zbroj:** 56,00 **Maks.:** 56,00
UKUPNO	O.31 (jedinica: Strategije)		56,00						**Zbroj:** 56,00 **Maks.:** 56,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		3.087.696,72	5.146.161,19	15.438.483,56	27.789.270,40	25.730.805,94	25.730.805,94	102.923.223,75
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		2.470.157,37	4.116.928,95	12.350.786,85	22.231.416,33	20.584.644,75	20.584.644,75	82.338.579,00

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

KNOW(78) - Razmjena znanja i širenje informacija

78.01. - Potpora prenošenju znanja

Oznaka intervencije (država članica)	78.01.
Naziv intervencije	Potpora prenošenju znanja
Vrsta intervencije	KNOW(78) - Razmjena znanja i širenje informacija
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.33. Broj djelovanja ili jedinica za osposobljavanje, savjetovanje i informiranje obuhvaćenih potporom
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Ne Sustav popusta za ekosheme: LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
XCO Međusektorski cilj modernizacije sektora poticanjem i razmjenom znanja, inovacija i digitalizacije u poljoprivredi i ruralnim područjima te promicanjem njihove primjene

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
20	Unaprijediti vještine radne snage u poljoprivredno-prehrambenom lancu	Visok	Da
21	Unaprijediti poduzetničke sposobnosti za proizvođače	Srednji	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.1 Broj osoba koje imaju koristi od savjeta, osposobljavanja, razmjene znanja ili sudjeluju u operativnim skupinama Europskog partnerstva za inovacije (EIP) za koje se dodjeljuje potpora u okviru ZPP-a kako bi se ojačala održiva gospodarska, socijalna, okolišna i klimatska uspješnost te uspješnost u području učinkovitosti resursa
R.2 Broj savjetnika koji primaju potporu radi uključivanja u sustave znanja i inovacija u poljoprivredi (AKIS)
R.28 Broj osoba koje imaju koristi od savjeta, osposobljavanja, razmjene znanja ili sudjeluju u operativnim skupinama Europskog partnerstva za inovacije (EPI) za koje se dodjeljuje potpora u okviru ZPP-a povezana s uspješnošću u području okoliša ili klime
R.3 Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za digitalnu poljoprivrednu tehnologiju u okviru ZPP-a

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Svrha stručnog osposobljavanja i prijenosa znanja o održivim praksama, agro-okolišna pitanja i inovacije od vitalne su važnosti za promicanje gospodarskog rasta i razvoja ruralnih područja u Hrvatskoj. Viša razina obrazovanja pridonijet će podizanju produktivnosti i konkurentnosti te ekološkoj učinkovitosti poljoprivrednih gospodarstava.

Navedeno će doprinijeti povećanju korištenja novih metoda proizvodnje temeljenih na rezultatima

inovativnih projekata EIP operativnih skupina najboljih i inovativnih praksi, konkurentnosti gospodarstava, udruživanja, kao i boljem razumijevanju zaštite i očuvanja prirode i okoliša. Kroz intervenciju će se također podupirati demonstracijske aktivnosti putem kojih će se u praksi pokazati primjena najnovijih tehnologija, održive i inovativne prakse u sektoru poljoprivrede, čime će se omogućiti razmjena znanja te dohvat znanja i vještina kroz terenske izlete, studijske grupe, interaktivne radionice itd.
Programi prijenosa znanja i informacija omogućuju spajanje različitih znanja i područja te su u njihovoj provedbi uključeni različiti dionici AKIS-a što osigurava komplementarnost i integraciju specifičnog znanja i čini ga lakšim za identificiranje trenutnih potreba krajnjih korisnika za znanjem.

Ovom intervencijom grupnim savjetničkim metodama prenosit će se osnovna i dopunska znanja, informacije i inovacije iz područja poljoprivrede i okoliša sa naglaskom na prijenos znanja i inovacija, o uvjetovanosti vezanoj za:

- Direktivu 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike,
- Direktivu 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica,
- Direktivu Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore,
- Direktivu 2008/50/EZEuropskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2008. o kvaliteti zraka i čišćem zraku za Europu,
- Direktiva (EU) 2016/2284 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2016. o smanjenju nacionalnih emisija onečišćujućih tvari, o izmjeni Direktive 2003/35/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2001/81/EZ
- Uredbu (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o prenosivim bolestima životinja te o izmjeni i stavljanju izvan snage određenih akata u području zdravlja životinja („Zakon o zdravlju životinja”),
- elemente Direktive 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u postizanju održive uporabe pesticida (SUD) koji nisu uključeni u uvjetovanost, a posebno o dobrovoljnim praksama u okviru integriranog upravljanja štetočinama (IPM), korištenje financijskih instrumenata, tehnologije uzgoja i poljoprivredne prakse koje sprječavaju antimikrobnu rezistenciju (AMR), upravljanju rizicima, potpori inovacijama u sklopu EIP-a, razvoju digitalnih tehnologija u poljoprivredi i ruralnim područjima i sličnima.

Intervencija je namijenjena prvenstveno poljoprivrednicima koji žele unaprijediti svoja znanja, koji žele usvajanjem novih znanja i inovacija modernizirati i tehnološki unaprijediti proizvodni proces na poljoprivrednom gospodarstvu sa ciljem veće ekonomske učinkovitosti i ekološke održivosti samog gospodarstva.
Intervencija će s dodatnom pažnjom biti usmjerena ka mladim poljoprivrednicima.

Osim obveznih i standardnih tema iz prijenosa znanja i inovacija (bilinogojstvo i stočarstvo po područjima proizvodnje) u sustavu prijenosa znanja obuhvatit će teme kao što su osnivanje i upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom, marketing i tržište, standardi EU (okoliš, zdravlje, higijena), uvjetovanost, zakonodavstvo u poljoprivredi, osnove poljoprivrednog računovodstva, energetska učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije, diverzifikacija aktivnosti na poljoprivrednom gospodarstvu, održivo upravljanje hranjivim tvarima, uvjeti zapošljavanja i obveze poslodavaca vezane za zdravlje ljudi i zaštitu na radu, udruživanje i slično.

Aktivnosti uključuju različite podintervencije kao što su:

1. Strukovno osposobljavanje (tečajevi) za obvezne zakonske zahtjeve (klima, okoliš, ekološka poljoprivreda, IPM, biogospodarstva, genetskih izvora, antimikrobne rezistencije, biosigurnosne mjere te dobrobit životinja s posebnim naglaskom na izradu uravnoteženog i kvalitetnog

hranidbenog obroka koji će osim utjecaja na dobrobit životinja imati utjecaj i na smanjenje emisije stakleničkih plinova)
2. Strukovno osposobljavanje (tečajevi) u vezi uspostave kratkih lanaca opskrbe
3. Strukovno osposobljavanje (tečajevi) za mlade poljoprivrednike
4. Demonstracijske aktivnosti i demo farme (proizvodni pogoni, reprezentativna poljoprivredna gospodarstva, primijenjene, inovativne i digitalne tehnologije i slično)
5. Studijske grupe (poljoprivrednici, savjetnici) - razmjena znanja i inovacija
6. Tematske i /ili inovativne skupine
7. Studijska putovanja

Grupnim treninzima obuhvat poljoprivrednika je značajan, zadovoljavajuća educiranost i prihvatljiva cijena savjetovanja, a oblici edukacija su:

- edukacija u učionici, interaktivne radionice, praktični prikazi, online: e-učenje (razvoj kroz NPOO), webinari
- uz konvencionalne metode učenja razvit će se sustav za e-učenje koji će odgovoriti izazovima današnjice i iskoristiti digitalne tehnologije u punoj mjeri. Sustavi za e-učenje će omogućiti edukaciju poljoprivrednika koja neće biti u sukobu sa svakodnevnim obvezama u poljoprivrednoj proizvodnji te će omogućiti inovativne i učinkovite metode edukacije.

Demonstracijske aktivnosti provode se u svrhu očuvanja konkurentne poljoprivredne proizvodnje, povećanja atraktivnosti bavljenja poljoprivredom, energetske učinkovitosti, primjene mjera ublažavanja klimatskih promjena, zaštite okoliša i očuvanja bioraznolikosti i drugih prioritetnih ciljeva poput primjene inovacija. Osmišljene su kao nadopuna tečajevima, odnosno prikazivanje primjene novih tehnologija u praksi, primjerice prikaza očuvanja bioraznolikosti u praksi ili specifičnih tehnika.

Demonstracijske aktivnosti provode se na poljoprivrednom gospodarstvu koji je primjer dobre prakse i primjenjuje najsuvremenije tehnologije, održive i inovativne prakse i/ili ima sve uvjete za prikaz suvremenih tehnologija, održivih i inovativnih praksi. Demonstracijske aktivnosti mogu se održati na poljoprivrednim usjevima ili nasadima, proizvodnim/preradbenim pogonima ili objektima za dopunske djelatnosti sukladno procijenjenim potrebama i dostupnim uvjetima za njihovu organizaciju.

Demo farme su proizvodna mjesta odabranih poljoprivrednih gospodarstava (nasadi, polja, farme i slično) na kojima se provode aktivnosti razmjene znanja i informacija kontinuirano kroz jednu ili više godina. Lokacije demo farmi odabrane su kao primjeri dobre poljoprivredne prakse koja primjenom određenih specifičnih tehnologija uzgoja / proizvodnje (ili kombinacija više tehnologija) postižu dobre proizvodne rezultate, a odabrani način uzgoja prepoznat je kao mogućnost unapređenja poljoprivredne proizvodnje u sektoru, regiji ili nacionalnoj razini. Organizirane demonstracijske aktivnosti na demo farmama provoditi će se najmanje 2 puta godišnje, a broj demo farmi neće biti manji od 25 na razini Republike Hrvatske.

U svrhu kvalitetnije organizacije demonstracijskih aktivnosti koristiti će se iskustva, znanja i suradnja stečeni kroz provedbu OBZOR 2020 i EIP AGRI projekata sa iskusnijim zemljama članicama.

Uz digitalizaciju kao važan pokretač razvoja poljoprivrede u budućem razdoblju nužna je i edukacija i provođenje informativnih kampanji prema poljoprivrednicima, te promoviranje široko dostupnih standarda i informacijskih sustava. Digitalne vještine ne mogu se usvojiti i poboljšati samim omogućavanjem pristupa širokopojasnoj infrastrukturi i digitalnim uslugama, jer zahtijevaju razinu znanja i kompetencija u operativnim digitalnim alatima i oslanjaju se na barem osnovno poznavanje niza tema, kao što su sigurnost, privatnost ili upotreba aplikacije.

Poveznice na druga zakonodavstva:

- Uredba (EU) 2021/2116 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o financiranju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike te upravljanju njome i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1306/2013

- Uredba (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007
- Zakon o poljoprivredi („Narodne novine“, br. 118/18, 42/20, 127/20, 52/21 - Odluka Ustavnog suda RH i 52/2021)
- Zakon o gnojivima i poboljšivačima tla („Narodne novine“, br. 163/03, 40/07, 81/13, 14/14, 32/19);
- Zakon o biljnom zdravstvu („Narodne novine“, br. 127/19);
- Zakon o zaštiti okoliša („Narodne novine“, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18);
- Zakon o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“, br. 84/21);
- EU Strategija za bioraznolikost do 2030.;
- Strategija biljnog zdravstva i reproduktivnog materijala.

Kriteriji odabira za ovu intervenciju bit će izrađeni u skladu s člankom 79. Uredbe (EU) 2021/2115 i Prilogom I. Uredbe (EU) 2021/2289. Kriteriji odabira imaju za cilj osigurati jednako postupanje prema podnositeljima prijave, učinkovitije korištenje financijskih sredstava i usmjeravanje potpore u skladu sa svrhom intervencije.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Prihvatljivi korisnici su:

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, uprava(e) nadležna za savjetovanje, Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu, privatne savjetodavne službe, privatni savjetnici i nevladine organizacije odabrane natječajem za projekte osposobljavanja za široki raspon tema, a minimalno one definirane člankom 15. (2) i (4) Uredbe (EU) 2021/2115.

Ciljana skupina su poljoprivrednici i zaposlenici poljoprivrednog gospodarstva.

Godišnji program osposobljavanja odobrava Upravljačko tijelo koji će bit ocjenjen na temelju kvalitete i sadržaja svakog ponuđenog tečaja.

Potpora se ne odnosi na tečajeve poduke ili osposobljavanja koji čine sastavni dio uobičajenih obrazovnih programa i koji su dio redovitog obrazovanja na srednjoškolskoj i višoj razini.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Prihvatljivi troškovi su:

- troškovi za pripremu i provedbu programa strukovnog osposobljavanja i usavršavanja, seminara i radionica, demonstracijskih aktivnosti (plaće zaposlenika, putni troškovi i dnevnice za predavače)
- troškovi demo farme povezani s tehnologijom poljoprivredne proizvodnje koja je odabrana kao tema prijenosa znanja (troškovi poljoprivrednih inputa, radni sati radnika, troškovi specifične opreme, troškovi analiza poljoprivrednih proizvoda (fizikalno kemijske analize plodova i sl.);
- troškovi za pripremu i izradu materijala za osposobljavanje i demonstracijske aktivnosti (nastavna sredstva i oprema potrebna za provedbu);
- trošak prostora gdje se održava strukovno osposobljavanje i usavršavanje i demonstracijske aktivnosti te moguće osvježenje;
- trošak nabave ili razvoja informatičkih sustava i alata za pružanje osposobljavanja i edukacija za online edukacije, licence itd;
- ugovaranje vanjskih stručnjaka;
- troškovi za sudionike tečaja/edukacija/demonstracijskih aktivnosti (troškovi puta, troškovi smještaja) isplaćuju se pružateljima usluga;
- agencijske usluge u svrhu organizacije tečajeva/edukacija/demonstracijskih aktivnosti.

Polaznicima će se isplatiti propisani troškovi po završetku programa stručnog osposobljavanja.

Koristit će se pojednostavljene opcije troškova.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**

☐ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja

☐ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika

☐ jedinični troškovi

☐ jednokratni iznosi

☑ financiranje uz primjenu paušalne stope

Temelj za utvrđivanje plaćanja

Financiranje uz primjenu fiksne stope za neizravne troškove primjenjuje se na temelju Uredbe (EU) 2018/1046, članka 272. u vezi izmjena Uredbe (EU) 1303/2013 i članka 83., stavka 2. točke a) i c) Uredbe (EU) 2021/2115.

Na temelju Uredbe (EU) 2018/1046, članka 272. u vezi izmjena Uredbe (EU) 1303/2013 za članak 68.b, fiksna stopa do 40% prihvatljivih izravnih troškova osoblja koristit će se za pokrivanje preostalih prihvatljivih troškova.

Intenzitet potpore iznosi 100% prihvatljivih troškova.

Opseg potpore na razini korisnika

Intenzitet potpore iznosi 100% prihvatljivih troškova.

Dodatno pojašnjenje

Ako bude potrebno, u sklopu ove intervencije predložiti će se povećanje financijskih sredstva u okviru naknadnih izmjena i dopuna Strateškog plana ZPP.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☐ Da ☐ Ne ☑ Mješovito

Objašnjenje pomoćnih djelatnosti izvan područja primjene čl. 42. UFEU-a

Za potpore koje su izvan područja primjene članka 42. TFEU kao što je šumarstvo primijeniti će se pravila o državnim potporama.

Vrsta instrumenta državne potpore koji se upotrebljava za poravnanje:

☐ Obavijest ☐ Uredba o općem skupnom izuzeću (GBER) ☑ Uredba o skupnom izuzeću u sektoru poljoprivrede (ABER) ☐ de minimis

Broj predmeta državne potpore

nije primjenjivo

Dodatne informacije:

☐ Država članica još nije odabrala instrument(e) i navela je alternative. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja na snagu poravnanja odabranog instrumenta. ☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, ali poravnanje još nije dobiveno. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja poravnanja na snagu.

☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, poravnanje je dobiveno i naveden je broj državne potpore, GBER ili ABER

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

nije primjenjivo

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 2 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja programa edukacije poljoprivrednika. Intervencija ne predstavlja izravna plaćanja za proizvođače te odgovara opisu potpore općim uslugama iz točke 2. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
78.01.01. - Potpora prijenošenju znanja	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.1; R.2; R.28; R.3	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

78.01.01. - Potpora prijenošenju znanja

Prosječni iznos procijenjen je na temelju povijesnih podataka iz razdoblja Programa ruralnog razvoja 2014. – 2020.

Ako bude potrebno, u sklopu ove intervencije predložiti će se povećanje financijskih sredstva u okviru naknadnih izmjena i dopuna Strateškog plana ZPP.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
78.01.01. - Potpora prijenošenju znanja (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		2.000,00	2.000,00	900,00	715,00	715,00	715,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.33 (jedinica: Operacije)		1.765,00	1.765,00	3.355,00	3.775,00	3.870,00	1.960,00	**Zbroj:** 16.490,00 **Maks.:** 3.870,00
UKUPNO	O.33 (jedinica: Operacije)		1.765,00	1.765,00	3.355,00	3.775,00	3.870,00	1.960,00	**Zbroj:** 16.490,00 **Maks.:** 3.870,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		3.529.411,75	3.529.411,75	3.019.607,83	2.699.125,00	2.767.050,00	1.401.400,00	16.946.006,33
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		2.823.529,40	2.823.529,40	2.415.686,26	2.159.300,00	2.213.640,00	1.121.120,00	13.556.805,06

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

78.02. - Potpora za pružanje savjetodavnih usluga

Oznaka intervencije (država članica)	78.02.
Naziv intervencije	Potpora za pružanje savjetodavnih usluga
Vrsta intervencije	KNOW(78) - Razmjena znanja i širenje informacija
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.33. Broj djelovanja ili jedinica za osposobljavanje, savjetovanje i informiranje obuhvaćenih potporom
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Ne Sustav popusta za ekosheme: LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom području Republike Hrvatske (NUTS 1).

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
XCO Međusektorski cilj modernizacije sektora poticanjem i razmjenom znanja, inovacija i digitalizacije u poljoprivredi i ruralnim područjima te promicanjem njihove primjene

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
22	Olakšati pristup prijenosu znanja i vještina	Srednji	Da
24	Unaprijediti pristup istraživanjima i razvoju te korištenje znanja i tehnologija u poljoprivredi	Srednji	Da

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.
R.1 Broj osoba koje imaju koristi od savjeta, osposobljavanja, razmjene znanja ili sudjeluju u operativnim skupinama Europskog partnerstva za inovacije (EIP) za koje se dodjeljuje potpora u okviru ZPP-a kako bi se ojačala održiva gospodarska, socijalna, okolišna i klimatska uspješnost te uspješnost u području učinkovitosti resursa
R.2 Broj savjetnika koji primaju potporu radi uključivanja u sustave znanja i inovacija u poljoprivredi (AKIS)
R.28 Broj osoba koje imaju koristi od savjeta, osposobljavanja, razmjene znanja ili sudjeluju u operativnim skupinama Europskog partnerstva za inovacije (EPI) za koje se dodjeljuje potpora u okviru ZPP-a povezana s uspješnošću u području okoliša ili klime

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

U uvjetima sve veće specijalizacije u poljoprivredi, prehrambeno-prerađivačkoj industriji i šumarstvu, važno je da svi dionici imaju pomoć kvalificiranih savjetnika za poboljšanje održivog upravljanja prirodnim resursima, ekonomskim i okolišnim performansama poljoprivrednih i šumarskih gospodarstava, specijaliziranih savjeta o korištenju novih tehnologija kao i pristupe i tehnike za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama. Da bi se postigla ova kvaliteta, savjetnici moraju biti integrirani u AKIS kako bi primijenili najnovija znanja.

Savjetodavne usluge koje mogu pružiti prilagođeni i pravovremeni savjet o specifičnim pitanjima slijedeći

ad hoc zahtjeve su ključni element prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, prehrambeno - prerađivačkoj industriji i šumarstvu. Provedba ove intervencije će poticati upotrebu odgovarajućih inovacija, a isto tako pomoći poljoprivrednim gospodarstvima u ispunjavanju obaveza.

1.Pružanje savjeta u skladu s člankom 15 (2) i (4):

Metoda pojedinačnog savjetovanja (1 na 1) - pružanje savjetodavnih usluga:

- Savjetovanje u sklopu zakonskih obveza (agrookolišne mjere i ekološka poljoprivreda, dobrobit životinja)
- Savjetovanje mladih poljoprivrednika
- Savjetovanje o modernizaciji i konkurentnosti
- Savjetovanje šumoposjednika
- Savjetovanje o specifičnim zahtjevima ZPP
- Savjeti o ostalim potrebama poljoprivrednika i novim izazovima

Metoda pojedinačnog savjetovanja (1 na 1) u središte stavlja korisnika, poljoprivrednika, kojemu savjetodavac prenosi svoja znanja, iskustva, informacije i inovacije kojima raspolaže. U jedinici vremena radi se sa jednom osobom što proces savjetovanja čini skupim ali je i primjerena educiranost.
Savjetovanje se provodi u uredu ili korisnikovom poljoprivrednom gospodarstvu gdje stručni savjetodavac može korisniku prikazati i pojedinu vještinu vezanu uz određenu proizvodnju.

Zainteresiranim korisnicima prenosit će se pojedinačnim savjetovanjem osnovna i dopunska znanja i informacije iz područja poljoprivrede, prije svega vezana uz tehnologiju proizvodnje i inovacije (kako racionalnom i modernom proizvodnjom postići konkurentnost na tržištu i ostvariti što veće prihode uz poštivanje svih zakonskih obveza, posebice uvjetovanosti; kako koristiti financijske instrumente, upravljati rizicima, iskoristiti inovacije, primijeniti digitalne tehnologije u poljoprivredi i ruralnim područjima).

Pojedinačna savjetovanja namijenjena su svim poljoprivrednicima, a posebna pozornost posvetit će se mladim poljoprivrednicima (do 41 godine starosti) koji nemaju formalno obrazovanje vezano uz poljoprivredu. Tehnološke teme iz bilinogojstva i stočarstva povezat će se s osnivanjem i upravljanjem poljoprivrednim gospodarstvom, marketingom i tržištem, standardima EU (okoliš, zdravlje, higijena), osnovama poljoprivrednog računovodstva, energetskom učinkovitosti i korištenjem obnovljivih izvora energije, diverzifikacijskim aktivnostima na poljoprivrednom gospodarstvu i održivim upravljanjem hranjivim tvarima, uvjetima zapošljavanja i obvezama poslodavaca vezano za zdravlje ljudi i zaštitu na radu, udruživanjima i slično. Neće se zanemariti i specifična područja ZPP-a.

Kroz ovu intervenciju savjetnici će informirati poljoprivrednike o digitalizaciji javnih usluga te će ih savjetovati i educirati o mogućnostima korištenja digitalnih javnih usluga primjerenih njihovom poslovanju.

Sustav e-savjetnik će sadržavati i bazu agoklimatskih podataka, slika i drugih podataka s polja i nasada, **i** u realnom vremenu. Ti podaci biti će dostupni poljoprivredniku, a ujedno će i ti podaci uz stručno znanje savjetnika biti jedan od alata za provođenje ove intervencije (savjetovanja). Na osnovi tih podataka moći će se raditi detaljne i ciljane preporuke za zaštitu bilja kao i održivu gnojidbu te omogućiti donošenje pravovremenih odluka.

Savjetnici javne poljoprivredne savjetodavne službe raspoređeni su u 117 ureda (230 savjetnika) diljem RH, te su organizirani po županijskim područnim službama, a vrlo često i žive u mjestu rada te su svojim znanjem i dugogodišnjim djelovanjem integrirani u lokalnu zajednicu. Usko surađuju sa JLS-ovima, JRS, LAG-ovma, nevladinim organizacijama i svim drugim dionicima u ruralnom prostoru i zajedno rješavaju pitanja oko najvažnijih tema. Razvojem AKIS-a u RH predviđa se jačanje kapaciteta privatnih savjetnika i nevladinih organizacija i njihova integracija u sustav savjetovanja.

2.Edukacija savjetnika

Edukacija se provodi sa ciljem pravovremenog i sadržajnog prijenosa znanja i informacija korisnicima (poljoprivrednicima) kroz intervencije: Potpora prenošenju znanja i Potpora za pružanje savjetodavnih usluga putem ad hoc tečajeva, treninga trenera, studijskih - stručnih putovanja u cilju prikupljanja specifičnih znanja – *fine tuning knowledge*, primjena dobre prakse te edukacije savjetnika o specifičnim

poljima koji su postavljeni kao zahtjevi, kao što su: uvjeti i obveze upravljanja za korisnike ZPP-a iz: Direktive 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike, Direktive 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica, Direktive Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore, Direktive 2008/50/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2008. o kvaliteti zraka i čišćem zraku za Europu, Direktive (EU) 2016/2284 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2016. o smanjenju nacionalnih emisija onečišćujućih tvari, o izmjeni Direktive 2003/35/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2001/81/EZ, Uredbe (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o prenosivim bolestima životinja te o izmjeni i stavljanju izvan snage određenih akata u području zdravlja životinja („Zakon o zdravlju životinja"), Direktive 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u postizanju održive uporabe pesticida (SUD) koji nisu uključeni u uvjetovanost, a posebno o dobrovoljnim praksama u okviru integriranog upravljanja štetočinama (IPM), korištenje financijskih instrumenata, tehnologije uzgoja i poljoprivredne prakse koje sprječavaju antimikrobnu rezistenciju (AMR), upravljanju rizicima, potpori inovacijama u sklopu EIP-a, razvoju digitalnih tehnologija u poljoprivredi i ruralnim područjima i slično. Osim ovih, edukacija može obuhvatiti dodatne elemente te popis nije konačan i ovisi o potrebama poljoprivrednika. Savjetnici će se kroz ovu intervenciju educirati o osnovnim i specifičnim znanjima potrebnim za provođenje kvalitetne i pravovremene edukacije i savjetovanja poljoprivrednika.

Poveznice na druga zakonodavstva:

- Uredba (EU) 2021/2116 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o financiranju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike te upravljanju njome i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1306/2013
- Zakon o zaštiti osobnih podataka („Narodne novine", br. 106/12)
- Zakon o poljoprivredi („Narodne novine", br. 118/18, 42/20, 127/20, 52/21 - Odluka Ustavnog suda RH i 52/2021)
- Zakon o gnojivima i poboljšivačima tla („Narodne novine", br. 163/03, 40/07, 81/13, 14/14, 32/19);
- Zakon o biljnom zdravstvu („Narodne novine", br. 127/19);
- Zakon o zaštiti okoliša („Narodne novine", br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18);
- Zakon o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine", br. 84/21);
- Uredba (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007
- Zakon o šumama („Narodne novine", br. 68/18)
- Nacionalna šumarska politika i strategija („Narodne novine", br. 120/03);
- Nova Strategija EU-a za šume: za šume i sektor koji se temelji na šumama-COM (2013) 659;
- Akcijski plan Europske unije za šume;
- Zakon o javnoj nabavi („Narodne novine", br. 120/16)

Kriteriji odabira za ovu intervenciju bit će izrađeni u skladu s člankom 79. Uredbe (EU) 2021/2115 i Prilogom I. Uredbe (EU) 2021/2289. Kriteriji odabira imaju za cilj osigurati jednako postupanje prema podnositeljima prijave, učinkovitije korištenje financijskih sredstava i usmjeravanje potpore u skladu sa svrhom intervencije.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Prihvatljivi korisnici su:

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, uprava(e) nadležna za savjetovanje, Hrvatska agencija

za poljoprivredu i hranu, privatne savjetodavne službe, privatni savjetnici i nevladine organizacije odabrane natječajem za teme i područja definirana člankom 15. točkom 4 Uredbe (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća.

Savjeti moraju biti nepristrani, a savjetnici odgovarajuće kvalificirani i odgovarajuće osposobljeni te ne smiju biti u sukobu interesa. Savjeti moraju biti povjerljivi.

Ciljana skupina su poljoprivrednici i zaposlenici na poljoprivrednim gospodarstvima te privatni šumoposjednici.

Korisnik izrađuje Godišnji plan provedbe koji odobrava Upravljačko tijelo.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Prihvatljivi troškovi su:

a) troškovi za stručne osobe/savjetnike: plaće, putni troškovi i smještaj za stručne osobe/savjetnike

b) troškovi za vanjske usluge organizacije tečajeva i ad-hoc tečajeva

c) troškovi za pripremu i izradu materijala za savjetovanje (kao što su laboratorijske analize, licence programskih paketa, setovi podataka i sl.)

d) troškovi najma prostora (lokacije) gdje se održava savjetovanje, najma opreme i kupnje potrošnog materijala (u slučaju grupnog savjetovanja savjetnika)

e) indirektni troškovi.

Za vanjsko organiziranje tečajeva:

a) trošak sudjelovanja na tečaju osposobljavanja (kotizacija i sl.)

b) putni troškovi, smještaj i dnevnice za savjetnike koji sudjeluju na tečaju.

Ako za određene visoko specijalističke teme ne postoji institucija na razini Republike Hrvatske koja bi mogla organizirati vanjski tečaj prihvatljive su i druge pravne/fizičke osobe koje su kompetentne pružiti uslugu.

Za ad-hoc tečajeve:

a) trošak stručnih osoba/predavača: plaće/naknade, putni troškovi, dnevnice predavača

b) materijalni troškovi: troškovi izrade nastavnih planova i programa, troškovi za pripremu materijala za obuku (nastavni materijali i oprema potrebna za obuku) i troškovi evaluacije

c) putni troškovi, smještaj i troškovi dnevnica za savjetnike

d) troškovi usluga: najam (dvorane, tehničke opreme i sl.), prevoditeljske usluge, administrativni troškovi, itd.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**

☐ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja

☑ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika

☐ jedinični troškovi

☐ jednokratni iznosi

☑ financiranje uz primjenu paušalne stope

Temelj za utvrđivanje plaćanja

Financiranje uz primjenu fiksne stope za neizravne troškove primjenjuje se na temelju Uredbe (EU) 2018/1046, članka 272. u vezi izmjena Uredbe (EU) 1303/2013 i članka 83., stavka 2. točke a) i c) Uredbe (EU) 2021/2115.

Na temelju Uredbe (EU) 2018/1046, članka 272. u vezi izmjena Uredbe (EU) 1303/2013 za članak 68.b, fiksna stopa do 40% prihvatljivih izravnih troškova osoblja koristiti će se za pokrivanje preostalih prihvatljivih izravnih troškova.

Intenzitet potpore iznosi 100% prihvatljivih troškova.

Opseg potpore na razini korisnika

Intenzitet potpore 100% prihvatljivih troškova.

Dodatno pojašnjenje

Ako bude potrebno, u sklopu ove intervencije predložiti će se povećanje financijskih sredstva u okviru naknadnih izmjena i dopuna Strateškog plana ZPP.

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☐ Da ☐ Ne ☑ Mješovito

Objašnjenje pomoćnih djelatnosti izvan područja primjene čl. 42. UFEU-a

Za potpore koje su izvan područja primjene članka 42. TFEU kao što je šumarstvo primijeniti će se pravila o državnim potporama.

Vrsta instrumenta državne potpore koji se upotrebljava za poravnanje:

☐ Obavijest ☐ Uredba o općem skupnom izuzeću (GBER) ☑ Uredba o skupnom izuzeću u sektoru poljoprivrede (ABER) ☑ de minimis

Broj predmeta državne potpore

nije primjenjivo

Dodatne informacije:

☐ Država članica još nije odabrala instrument(e) i navela je alternative. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja na snagu poravnanja odabranog instrumenta. ☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, ali poravnanje još nije dobiveno. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja poravnanja na snagu.

☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, poravnanje je dobiveno i naveden je broj državne potpore, GBER ili ABER

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

nije primjenjivo

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 2 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Potpora se ostvaruje u obliku sufinanciranja savjetodavnih usluga u poljoprivredi. Intervencija ne predstavlja izravna plaćanja za proizvođače te odgovara opisu potpore općim uslugama iz točke 2. Priloga 2. Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12. Planirani jedinični iznosi – definicija

Planirani jedinični iznos	Vrsta potpore	Stopa/stope doprinosa	Vrsta planiranog jediničnog iznosa	Regija/regije	Pokazatelj/pokazatelji rezultata	Temelji li se jedinični iznos na prenesenim rashodima?
78.02.01. - Potpora za pružanje savjetodavnih usluga	Bespovratna sredstva	91(2)(a)-HR-80,00%	Prosječno		R.1; R.2; R.28	Ne

Objašnjenje i obrazloženje povezano s vrijednošću jediničnog iznosa

78.02.01. - Potpora za pružanje savjetodavnih usluga

Prosječni iznos procijenjen je na temelju povijesnih podataka iz razdoblja Programa ruralnog razvoja 2014. – 2020.

Ako bude potrebno, u sklopu ove intervencije predložiti će se povećanje financijskih sredstva u okviru naknadnih izmjena i dopuna Strateškog plana ZPP.

13. Planirani jedinični iznosi – financijska tablica s ostvarenjima

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
78.02.01. - Potpora za pružanje savjetodavnih usluga (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		700,00	700,00	750,00	660,00	660,00	660,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.33 (jedinica: Operacije)		5.042,00	5.042,00	4.706,00	3.323,00	3.323,00	1.659,00	**Zbroj:** 23.095,00 **Maks.:** 5.042,00
UKUPNO	O.33 (jedinica: Operacije)		5.042,00	5.042,00	4.706,00	3.323,00	3.323,00	1.659,00	**Zbroj:** 23.095,00 **Maks.:** 5.042,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		3.529.411,75	3.529.411,75	3.529.411,75	2.193.180,00	2.193.180,00	1.094.940,00	16.069.535,25
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		2.823.529,40	2.823.529,40	2.823.529,40	1.754.544,00	1.754.544,00	875.952,00	12.855.628,20

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

CRISIS(78a) - Crisis payments to farmers following natural disasters, adverse climatic events or catastrophic events

78.a.01. - Krizna plaćanja poljoprivrednicima nakon prirodnih katastrofa, nepovoljnih klimatskih prilika ili katastrofalnih događaja

Oznaka intervencije (država članica)	78.a.01.
Naziv intervencije	Krizna plaćanja poljoprivrednicima nakon prirodnih katastrofa, nepovoljnih klimatskih prilika ili katastrofalnih događaja
Vrsta intervencije	CRISIS(78a) - Crisis payments to farmers following natural disasters, adverse climatic events or catastrophic events
Zajednički pokazatelj ostvarenja	O.9a. Number of farmers benefitting from crisis payments following natural disasters, adverse climatic events or catastrophic events
Doprinos zahtjevu namjenskog izdvajanja za	Generacijska obnova: Ne Okoliš: Ne Sustav popusta za ekosheme: LEADER: Ne

1. Teritorijalno područje primjene i, prema potrebi, regionalna dimenzija

Teritorijalno područje primjene: **Nacionalno**

Oznaka	Opis
HR	Hrvatska

Opis teritorijalnog područja primjene

Intervencija se provodi na cijelom teritoriju Republike Hrvatske (NUTS 1) na područjima na kojima je proglašena prirodna nepogoda/katastrofalni događaj.

2. Povezani specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi

Oznaka SPECIFIČNOG CILJA ZPP-a + opis Preporučeni specifični ciljevi ZPP-a za tu vrstu intervencije prikazani su podebljanim slovima.
SO1 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora u cijeloj Uniji kako bi se poboljšale dugoročna sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna raznolikost te osigurala gospodarska održivost poljoprivredne proizvodnje u Uniji

3. Potrebe na koje se odgovara intervencijom

Oznaka	Opis	Utvrđivanje prioriteta na razini strateškog plana u okviru ZPP-a	Uzeto u obzir u strateškom dokumentu za zemlju (CSP)
01	Osigurati veće i stabilne prihode poljoprivrednih gospodarstava i pravičnost dodjele potpore dohotku	Visok	Da
02	Više i učinkovitije koristiti instrumente za upravljanje rizicima	Srednji	Ne

4. Pokazatelj/pokazatelji rezultata

Oznaka POKAZATELJA REZULTATA + opis Preporučeni pokazatelji rezultata za odabrane specifične ciljeve ZPP-a za ovu intervenciju prikazani su podebljanim slovima.

5. Posebna struktura, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije

Opišite specifične ciljeve i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

Intervencijom se osigurava izvanredna potpora poljoprivrednicima koji su pretrpjeli značajne gubitke u poljoprivrednoj proizvodnji uslijed prirodnih nepogoda i katastrofalnih događaja, s ciljem očuvanja kontinuiteta poljoprivredne proizvodnje, ekonomske održivosti poljoprivrednih gospodarstava te

otpornosti ruralnih područja.

Sve učestalije prirodne nepogode uzrokuju značajne štete u poljoprivrednoj proizvodnji i negativno utječu na socioekonomsku održivost ruralnih područja, što rezultira smanjenjem proizvodnje i prihoda poljoprivrednih gospodarstava te povećava ranjivost poljoprivrednog sektora i opskrbnog lanca hrane.

Ovom intervencijom osigurava se potpora isključivo za gubitke u poljoprivrednoj proizvodnji uzrokovane prirodnim nepogodama, nepovoljnim klimatskim prilikama ili katastrofalnim događajima. Gubici dohotka nisu prihvatljivi za potporu u okviru ove intervencije.

Potpora je usmjerena na poljoprivrednike čija je poljoprivredna proizvodnja značajno narušena prirodnim nepogodama i katastrofalnim događajima, kako bi se omogućio nastavak proizvodnih aktivnosti, očuvala konkurentnost poljoprivrednih gospodarstava te ublažile negativne posljedice prirodnih nepogoda na ruralna područja i prehrambeni sustav.

Potpora u okviru ove intervencije namijenjena je aktivnim poljoprivrednicima te je osmišljena kako bi, primjenom različitih intenziteta potpore, potaknula korištenje instrumenata za upravljanje rizicima.

Intervencijom se mogu poduprijeti gubici u poljoprivrednoj proizvodnji u sektorima biljne proizvodnje, hortikulture i stočarstva, ovisno o prirodi, intenzitetu i teritorijalnom opsegu prirodne nepogode, nepovoljne klimatske prilike ili katastrofalnog događaja.

Intervencija nadopunjuje postojeće instrumente za upravljanje rizicima i kriznim situacijama dostupne u okviru Strateškog plana ZPP-a i nacionalnog zakonodavstva, uključujući osiguranje poljoprivredne proizvodnje i druge priznate instrumente za upravljanje rizicima. Osmišljena je kao izvanredna mjera potpore koja se dodjeljuje nakon nastanka događaja (ex post) te će se aktivirati isključivo u slučaju značajnih gubitaka u poljoprivrednoj proizvodnji nastalih nakon službeno priznate prirodne nepogode, nepovoljne klimatske prilike ili katastrofalnog događaja, kada raspoloživi instrumenti za upravljanje rizicima nisu dostatni za odgovarajuće ublažavanje njihovih posljedica.

U skladu s člankom 78.a stavkom 4. Uredbe (EU) 2021/2115, korisnicima koji imaju ugovoreno osiguranje poljoprivredne proizvodnje ili koriste druge priznate instrumente za upravljanje rizicima odobrava se viši intenzitet potpore, čime se potiče njihovo korištenje i jača otpornost poljoprivrednih gospodarstava.

Prihvatljivi korisnici su aktivni poljoprivrednici koji ispunjavaju uvjete prihvatljivosti propisane Strateškim planom ZPP-a i nacionalnim zakonodavstvom.

Sredstva se dodjeljuju korisnicima koji su posebno pogođeni prirodnim nepogodama i/ili katastrofalnim događajima, pri čemu potpora podliježe službenom priznanju nadležnog tijela da je došlo do prirodne katastrofe, nepovoljnih klimatskih prilika ili katastrofalnih događaja te da su ti događaji ili mjere donesene u skladu s Uredbom (EU) 2016/2031 radi iskorjenjivanja ili ograničavanja bolesti bilja ili nametnika, mjere donesene radi sprečavanja ili iskorjenjivanja bolesti životinja s popisa u Prilogu Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2018/1882 (15) ili mjere donesene u vezi s emergentnom bolesti u skladu s člankom 6. stavkom 3. i člankom 259. Uredbe (EU) 2016/429.

Potpora se dodjeljuje na temelju službenih podataka o utvrđenim štetama te objektivnih i nediskriminirajućih kriterija isključivo poljoprivrednicima kod kojih je utvrđena šteta u poljoprivrednoj proizvodnji, pri čemu uništenje iznosi najmanje 30 % prosječne godišnje proizvodnje poljoprivrednika u prethodnom trogodišnjem razdoblju ili trogodišnjeg prosjeka koji se temelji na prethodnom petogodišnjem razdoblju, isključujući najveći i najmanji unos. Gubici u poljoprivrednoj proizvodnji mogu se izračunavati na razini proizvodne aktivnosti poljoprivrednog gospodarstva u predmetnom sektoru ili u odnosu na određeno područje zahvaćeno prirodnom nepogodom, nepovoljnom klimatskom prilikom ili katastrofalnim događajem, ovisno o obilježjima i teritorijalnom opsegu predmetnog događaja. Metodologija izračuna gubitaka temeljit će se na službenim podacima o procijenjenim štetama te objektivnim i nediskriminirajućim kriterijima, a bit će utvrđena uvjetima predmetnog javnog natječaja.

Broj zahtjeva za potporu odobrenih pojedinom korisniku u programskom razdoblju nije ograničen.

U provedbi intervencije administrativnim kontrolama Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju onemogućeno je dvostruko financiranje iz drugih EU ili nacionalnih izvora.

Odredite prihvatljive korisnike i posebne kriterije prihvatljivosti, prema potrebi, povezane s korisnikom i područjem.

Prihvatljivi korisnici su aktivni poljoprivrednici kod kojih je utvrđena šteta na poljoprivrednoj

proizvodnji, pri čemu gubitak proizvodnje iznosi najmanje 30 % prosječne godišnje proizvodnje poljoprivrednika u prethodnom trogodišnjem razdoblju ili trogodišnjeg prosjeka koji se temelji na prethodnom petogodišnjem razdoblju, isključujući najveću i najmanju vrijednost.

Za utvrđivanje gubitka proizvodnje od najmanje 30 % koriste se službeni podaci o utvrđenim štetama.

Pri dodjeli potpore države članice osiguravaju izbjegavanje prekomjerne naknade koja bi mogla nastati kao rezultat kombiniranja potpore iz ove intervencije s drugim nacionalnim instrumentima potpore, instrumentima potpore Europske unije ili privatnim programima osiguranja.

Odredite prihvatljive vrste potpore (izvan IAKS-a) ili obveza (IAKS) i druge obveze.

Prihvatljivi trošak odnosi se na gubitak u poljoprivrednoj proizvodnji za koji je šteta utvrđena na temelju službenih podataka o procjeni šteta te objektivnih i nediskriminirajućih kriterija. Gubitak u poljoprivrednoj proizvodnji mora iznositi najmanje 30 % prosječne godišnje proizvodnje poljoprivrednika u prethodnom trogodišnjem razdoblju ili trogodišnjeg prosjeka izračunanog na temelju prethodnog petogodišnjeg razdoblja, isključujući najvišu i najnižu vrijednost. Gubici u poljoprivrednoj proizvodnji mogu se izračunavati na razini proizvodne aktivnosti poljoprivrednog gospodarstva u predmetnom sektoru ili u odnosu na određeno područje zahvaćeno prirodnom nepogodom, nepovoljnom klimatskom prilikom ili katastrofalnim događajem. Gubitak u poljoprivrednoj proizvodnji utvrđuje se na temelju službenih podataka o procjeni šteta sadržanih u Registru šteta od prirodnih nepogoda te, prema potrebi, drugih službenih administrativnih evidencija.

Maksimalni iznos javne potpore po korisniku iznosi 42.000 EUR i ne može biti veća od konačnog iznosa štete za pojedinog korisnika.

6. Utvrđivanje relevantnih osnovnih elemenata

(relevantni GAEC, propisani zahtjevi upravljanja (SMR) i drugi obvezni zahtjevi utvrđeni nacionalnim pravom i pravom Unije), ako je primjenjivo, opis posebnih relevantnih obveza u okviru SMR-a te objašnjenje načina na koji obveza prelazi obvezne zahtjeve (kako je navedeno u članku 28. stavku 5. i članku 70. stavku 3. te članku 72. stavku 5.)

nije primjenjivo

7. Oblik i stopa/iznosi/metode izračuna potpore

Oblik potpore

☑ **Bespovratna sredstva**

☐ **Financijski instrument**

Vrsta plaćanja

☐ nadoknada stvarno nastalih prihvatljivih troškova korisnika

☐ jedinični troškovi

☑ jednokratni iznosi

☐ financiranje uz primjenu paušalne stope

Temelj za utvrđivanje plaćanja

Republika Hrvatska utvrđuje gubitak u poljoprivrednoj proizvodnji na temelju službenih podataka o utvrđenim štetama sadržanih u Registru šteta od prirodnih nepogoda te, prema potrebi, drugih službenih administrativnih evidencija. Na temelju utvrđenih podataka o gubicima odnosno iznosu štete, utvrđuje se iznos potpore prihvatljiv za isplatu korisnicima, uz primjenu odgovarajućeg intenziteta potpore.

Opseg potpore na razini korisnika

Intenzitet potpore iznosi do 50 % prihvatljive štete. Intenzitet potpore može se povećati do 70 % za korisnike čija je poljoprivredna proizvodnja u trenutku nastanka štete bila obuhvaćena policom osiguranja ili drugim priznatim instrumentima za upravljanje rizicima.

Primjenom različitih intenziteta potpore potiče se korištenje instrumenata za upravljanje rizicima te doprinosi jačanju otpornosti poljoprivrednih gospodarstava.

Maksimalni iznos javne potpore po korisniku iznosi 42.000 EUR i ne može biti veća od konačnog iznosa štete za pojedinog korisnika.

Upravljačko tijelo može propisati linearno smanjenje vrijednosti potpore po korisniku u slučaju nedostatnosti sredstava.

Dodatno pojašnjenje

8. Informacije o procjeni državnih potpora

Intervencija je izvan područja primjene članka 42. UFEU-a i predmet procjene državnih potpora:

☐ Da ☐ Ne ☐ Mješovito

Objašnjenje pomoćnih djelatnosti izvan područja primjene čl. 42. UFEU-a

Vrsta instrumenta državne potpore koji se upotrebljava za poravnanje:

☐ Obavijest ☐ Uredba o općem skupnom izuzeću (GBER) ☐ Uredba o skupnom izuzeću u sektoru poljoprivrede (ABER) ☐ de minimis

Dodatne informacije:

☐ Država članica još nije odabrala instrument(e) i navela je alternative. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja na snagu poravnanja odabranog instrumenta. ☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, ali poravnanje još nije dobiveno. Potpora se neće isplatiti korisnicima prije datuma stupanja poravnanja na snagu.

☐ Država članica odabrala je instrument, kako je navedeno, poravnanje je dobiveno i naveden je broj državne potpore, GBER ili ABER

9. Dodatna pitanja/informacije o vrsti intervencije

What is the methodology for the calculation of losses and triggering factors for compensation and what is the losses coverage?

Potpora se izračunava na temelju službenih podataka o utvrđenim štetama te objektivnih i nediskriminirajućih kriterija, a dodjeljuje se poljoprivrednicima za koje je utvrđeno da su pretrpjeli štetu u poljoprivrednoj proizvodnji, pri čemu gubitak u poljoprivrednoj proizvodnji mora iznositi najmanje 30 % prosječne godišnje proizvodnje poljoprivrednika u prethodnom trogodišnjem razdoblju ili trogodišnjeg prosjeka izračunanog na temelju prethodnog petogodišnjeg razdoblja, isključujući najvišu i najnižu vrijednost.

Gubici u poljoprivrednoj proizvodnji mogu se izračunavati na razini proizvodne aktivnosti poljoprivrednog gospodarstva u predmetnom sektoru ili u odnosu na određeno područje zahvaćeno prirodnom nepogodom, nepovoljnom klimatskom prilikom ili katastrofalnim događajem. Izračun na razini sektora ili područja primjenjuje se samo kada zbog obilježja predmetnog događaja pojedinačna procjena na razini poljoprivrednog gospodarstva nije tehnički izvediva ili bi bila nerazmjerna.

Republika Hrvatska utvrđuje gubitak u poljoprivrednoj proizvodnji na temelju službenih podataka o utvrđenim štetama sadržanih u Registru šteta od prirodnih nepogoda te, prema potrebi, drugih službenih administrativnih evidencija.

Navedite odredbe određene kako bi se izbjegla prekomjerna nadoknada tog doprinosa.

Republika Hrvatska osigurava da potpora dodijeljena u okviru ove intervencije, zajedno s naknadom ostvarenom iz privatnih programa osiguranja, nacionalnih programa potpora, drugih instrumenata potpore Europske unije ili nacionalnih instrumenata potpore, uključujući poljoprivrednu pričuvu kada je to primjenjivo, ne prelazi iznos prihvatljive štete.

Administrativne kontrole koje provodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju uključuju provjere putem usporedbe sa svim dostupnim nacionalnim bazama podataka i bazama podataka Europske unije te izjavama korisnika, kako bi se spriječila prekomjerna naknada štete i dvostruko financiranje.

Intervencija je komplementarna poljoprivrednoj pričuvi u okviru ZPP-a te ne dovodi u pitanje mogućnost Republike Hrvatske da, kada je to primjenjivo, koristi i druge instrumente Europske unije za odgovor na krizne situacije. Dvostruko financiranje iste prihvatljive štete nije dopušteno.

10. Usklađenost s WTO-om

Zelena kutija

Točka 8 Priloga 2. Sporazumu WTO-a

Objašnjenje o tome na koji se način u okviru intervencije poštuju relevantne odredbe Priloga 2. Sporazumu WTO-a o poljoprivredi kako su navedene u članku 10. ove Uredbe i Prilogu II. ovoj Uredbi (zelena kutija)

Intervencija za krizna plaćanja temeljem članka 78.a Uredbe (EU) 2021/2115 predstavlja izvanrednu, vremenski ograničenu potporu namijenjenu ublažavanju ekonomskih posljedica kriznog događaja. Potpora nije vezana uz tekuću ili buduću proizvodnju, količinu proizvedenih proizvoda, broj životinja niti tržišne cijene te ne utječe na proizvodne odluke korisnika. Slijedom toga, mjera je po svojim obilježjima usklađena s kriterijima Green Box potpore iz Priloga 2 Sporazuma o poljoprivredi WTO-a.

11. Stope doprinosa primjenjive na intervenciju

Regija	Članak	Primjenjiva stopa	Min. stopa	Maks. stopa
HR - Hrvatska	91(2)(a) - Slabije razvijene regije	80,00%	20,00%	85,00%

12 Financial table

Planirani jedinični iznos	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ukupno 2023.–2029.
UKUPNO	O.9a (jedinica: Korisnici)				5.596,00				**Zbroj:** 5.596,00 **Maks.:** 5.596,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)				13.221.048,87				13.221.048,87
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)				10.576.839,10				10.576.839,10
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

6. Financijski plan

6.1. Pregledna tablica

	Financijska godina	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Ukupno**
	(Izravna plaćanja (KG N = FG N + 1)) prema Uredbi (EU) 2021/2115	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	
1	Početna sredstva dodijeljena za izravna plaćanja (početni Prilog V.)	nije primjenjivo	374.770.237,00	374.770.237,00	374.770.237,00	374.770.237,00	374.770.237,00	1.873.851.185,00
2	Pamuk (Prilog VIII.)	nije primjenjivo						
3	Početna sredstva dodijeljena za izravna plaćanja osim pamuka (početni Prilog IX.)	nije primjenjivo	374.770.237,00	374.770.237,00	374.770.237,00	374.770.237,00	374.770.237,00	1.873.851.185,00
4	Proizvodno vezana potpora dohotku (članak 96.)	nije primjenjivo	56.215.535,55	56.215.535,55	56.215.535,55	56.215.535,55	56.215.535,55	281.077.677,75
5	Ukupan iznos prijenosa u EPFRR (fleksibilnost i smanjenje) Dobiveni iznos	nije primjenjivo					nije primjenjivo	
6	Ukupna fleksibilnost – članak 103. stavak 1. točka (a) – iznos	nije primjenjivo					nije primjenjivo	
7	Ako iznos prelazi 25 %: od čega za ciljeve u području okoliša i klime (članak 103. stavak 2. točka (a)) – iznos	nije primjenjivo					nije primjenjivo	
8	Ako iznos prelazi 25 %: od čega za pokretanje poslovanja mladih poljoprivrednika (članak 103. stavak 2. točka (b)) – iznos	nije primjenjivo					nije primjenjivo	
9	Ukupna fleksibilnost %	nije primjenjivo					nije primjenjivo	
10	Prijenos procijenjenog iznosa smanjenja u EPFRR ako je primjenjivo (članak 17. stavak 5.)	nije primjenjivo					nije primjenjivo	
11	Prijenos u sredstva za vrste intervencija u drugim sektorima (članak 88. stavak 6.) – iznos	nije primjenjivo						
12	Prijenos u sredstva za vrste intervencija u drugim sektorima (članak 88. stavak 6.) – postotak	nije primjenjivo						
13	Preneseno iz EPFRR-a: iznos (članak 103. stavak 1. točka (b))	nije primjenjivo					nije primjenjivo	
15a	Increase or decrease of direct payment allocations (Article 103a) - Amount	nije primjenjivo	nije primjenjivo	nije primjenjivo	nije primjenjivo	nije primjenjivo	74.087.041,18	74.087.041,18
16	Usklađena sredstva dodijeljena za izravna plaćanja (Prilog V.)	nije primjenjivo	374.770.237,00	374.770.237,00	374.770.237,00	374.770.237,00	448.857.278,18	1.947.938.226,18
17	Usklađena sredstva dodijeljena za izravna plaćanja osim pamuka prije prijenosa smanjenja (Prilog IX.)	nije primjenjivo	374.770.237,00	374.770.237,00	374.770.237,00	374.770.237,00	448.857.278,18	1.947.938.226,18

	Sektorski programi u okviru EFJP-a prema Uredbi (EU) 2021/2115	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno
18	Vino (Prilog VII.)		10.410.000,00	10.410.000,00	10.410.000,00	10.410.000,00	nije primjenjivo	41.640.000,00
19	Pčelarstvo (Prilog X.)	1.888.792,96	1.913.290,00	1.913.290,00	1.913.290,00	1.913.290,00	nije primjenjivo	9.541.952,96
22	Vrste intervencija u drugim sektorima (članak 42. točka (f)) iz izravnih plaćanja	nije primjenjivo						
	EPFRR prema Uredbi (EU) 2021/2115	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Ukupno**
23	Početna dodijeljena sredstva države članice za EPFRR (Prilog XI.)	297.307.401,00	297.307.401,00	297.307.401,00	297.307.401,00	297.307.401,00	nije primjenjivo	1.486.537.005,00
24	Prijenos fleksibilnosti u izravna plaćanja (članak 103. stavak 1. točka (b) i članak 103. stavak 2. točka (b)) – iznos	28.458.000,00					nije primjenjivo	28.458.000,00
25	Postotak	9,57					nije primjenjivo	1,91
26	Preneseno iz izravnih plaćanja (fleksibilnost i procijenjeno smanjenje) (članci 17. i 103.)						nije primjenjivo	
27	Dodijeljeno programu InvestEU (članak 81.)						nije primjenjivo	
28	Dodijeljeno programu LIFE (članak 99.) – iznos						nije primjenjivo	
28a	Dodijeljeno programu Erasmus (članak 99.) – iznos						nije primjenjivo	
28b	Iznosi prijenosa za prijevremeno umirovljenje (članak 155. stavak 2. točka (a)) (članak 23. Uredbe (EZ) br. 1698/2005) – iznos						nije primjenjivo	
30	Usklađena sredstva dodijeljena državi članici za EPFRR (Prilog XI.)	268.849.401,00	297.307.401,00	297.307.401,00	297.307.401,00	297.307.401,00	nije primjenjivo	1.458.079.005,00
	Financijska godina, minimalni zahtjevi za rashode prema Uredbi (EU) 2021/2115	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Ukupno**
31	Rezervirano za LEADER (članak 92. stavak 1.) — minimalno 5 % tijekom razdoblja dobiveni postotak	5,65	5,65	5,65	5,65	5,65	nije primjenjivo	5,65
32	Rezervirano za LEADER – iznos	15.182.083,80	16.789.123,80	16.789.123,80	16.789.123,80	16.789.123,80	nije primjenjivo	82.338.579,00
33	Rezervirano za ciljeve u području okoliša i klime u okviru EPFRR-a (članak 93.) (min. 35 %) — isključene najudaljenije regije dobiveni postotak	36,06	36,06	36,06	36,06	36,06	nije primjenjivo	36,06
34	Rezervirano za ciljeve povezane s okolišem i klimom u okviru EPFRR-a – iznos	96.959.752,39	107.209.048,80	107.209.048,80	107.209.048,80	107.209.048,80	nije primjenjivo	525.795.947,59
35	– Od čega za članak 70.	71.357.308,50	78.967.730,46	78.967.730,46	78.967.730,46	78.967.730,46	nije primjenjivo	387.228.230,34
36	– Od čega za članak 71. (50 %)	15.760.223,18	17.428.459,83	17.428.459,83	17.428.459,83	17.428.459,83	nije primjenjivo	85.474.062,50
37	– Od čega za članak 72.	672.377,95	672.377,95	672.377,95	672.377,95	672.377,95	nije primjenjivo	3.361.889,75
38	— Od čega za članak 73. povezano sa specifičnim ciljevima iz članka 6. stavka 1. točaka (d), (e) i (f) te, u pogledu dobrobiti životinja, iz članka 6. stavka 1. točke (i)	9.169.842,76	10.140.480,56	10.140.480,56	10.140.480,56	10.140.480,56	nije primjenjivo	49.731.765,00
38a	— Od čega za članak 74. povezano sa specifičnim ciljevima iz članka 6. stavka 1. točaka (d), (e) i (f)						nije primjenjivo	
39	Razlika u odnosu na minimalni iznos	nije primjenjivo	nije primjenjivo	nije primjenjivo	nije primjenjivo	nije primjenjivo	nije primjenjivo	15.468.295,84
39a	Iznos koji treba rezervirati za mlade poljoprivrednike (Prilog XII.) – (članak 95.) (ako se radi samo o izravnim plaćanjima: godišnji iznosi koje treba poštovati)	nije primjenjivo	11.243.107,00	11.243.107,00	11.243.107,00	11.243.107,00	11.243.107,00	56.215.535,00
39b	Rezervirano za mlade poljoprivrednike	12.240.000,00	19.735.404,74	19.735.404,74	19.735.404,74	19.735.404,74	7.495.404,74	98.677.023,70
40	Rezervirano za mlade poljoprivrednike – potrebno za ispunjenje minimalnih zahtjeva	3.747.702,26	11.243.107,00	11.243.107,00	11.243.107,00	11.243.107,00	7.495.404,74	56.215.535,00

41	– dodatnom potporom dohotku za mlade poljoprivrednike (u okviru izravnih plaćanja)	nije primjenjivo	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	37.477.023,70
42	„od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva” – temelj za obrnutu gornju granicu	nije primjenjivo	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	37.477.023,70
43	– ulaganjima mladih poljoprivrednika (ponder od 50 %) (u okviru ruralnog razvoja)						nije primjenjivo	
44	„od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva” – temelj za obrnutu gornju granicu						nije primjenjivo	
45	– pokretanje poslovanja mladih poljoprivrednika (u okviru ruralnog razvoja)	12.240.000,00	12.240.000,00	12.240.000,00	12.240.000,00	12.240.000,00	nije primjenjivo	61.200.000,00
46	„od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva” – temelj za obrnutu gornju granicu	3.747.702,26	3.747.702,26	3.747.702,26	3.747.702,26	3.747.702,26	nije primjenjivo	18.738.511,30
47	Minimalni iznos koji treba rezervirati za ekosheme (članak 97.)	nije primjenjivo	93.692.559,25	93.692.559,25	93.692.559,25	93.692.559,25	112.214.319,55	486.984.556,55
48	Odbitak (prema potrebi – neobvezno za države članice)	nije primjenjivo						
49	Godišnji iznosi rezervirani za ekosheme u okviru izravnih plaćanja	nije primjenjivo	93.692.559,25	93.692.559,25	93.692.559,25	93.692.559,25	167.779.600,43	542.549.837,43
50	Od čega iznosi kojima se naknađuje nedovoljno izvršenje u prethodnim godinama	nije primjenjivo	nije primjenjivo					
51	Ukupan iznos za ekosheme, uključujući odbitak	nije primjenjivo	93.692.559,25	93.692.559,25	93.692.559,25	93.692.559,25	167.779.600,43	542.549.837,43
52	Iznosi u ruralnom razvoju kojima se nadoknađuje nedovoljna provedba ekoshema (članak 97. stavak 6. točka (b), članak 97. stavak 7. točka (b) i članak 97. stavak 9. točka (b))	nije primjenjivo	nije primjenjivo	nije primjenjivo	nije primjenjivo	nije primjenjivo	nije primjenjivo	
52a	Od čega iznosi u skladu s člankom 70. kojima se nadoknađuje nedovoljna provedba ekoshema (članak 97. stavak 6. točka (b), članak 97. stavak 7. točka (b) i članak 97. stavak 9. točka (b))	nije primjenjivo	nije primjenjivo	nije primjenjivo	nije primjenjivo	nije primjenjivo	nije primjenjivo	
53	Iznos rezerviran za preraspodijeljeno plaćanje (članak 29.) – minimalno 10 % godišnje primijenjeno na redak 17, osim u slučaju odstupanja	nije primjenjivo	74.954.047,40	74.954.047,40	74.954.047,40	74.954.047,40	74.954.047,40	374.770.237,00
55	EAFRD reserved for crisis payments to farmers (article 78a) and for fertilisers (article 78b)	nije primjenjivo	nije primjenjivo	nije primjenjivo	10.576.839,10		nije primjenjivo	10.576.839,10

6.2. Detaljne financijske informacije i raščlamba po intervenciji i planiranje ostvarenja

6.2.1. Izravna plaćanja

	Financijska godina	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Ukupno 2024.–2028.**
	Kalendarska godina N = financijska godina N – 1	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
	Usklađena sredstva dodijeljena za izravna plaćanja (Prilog V.)	374.770.237,00	374.770.237,00	374.770.237,00	374.770.237,00	448.857.278,18	1.947.938.226,18
	Pamuk (Prilog VIII.)						
	Usklađena sredstva dodijeljena za izravna plaćanja osim pamuka prije prijenosa smanjenja (Prilog IX.)	374.770.237,00	374.770.237,00	374.770.237,00	374.770.237,00	448.857.278,18	1.947.938.226,18
	Prijenos procijenjenog iznosa smanjenja u EPFRR ako je primjenjivo (članak 17. stavak 5.)					nije primjenjivo	
	Najveća indikativna dodjela financijskih sredstava (članak 87. stavak 3.)	142.412.690,06	142.412.690,06	142.412.690,06	142.412.690,06	142.412.690,06	
	Proizvodno nevezane intervencije (članak 16. stavak 2.)						
BISS (21)	**Osnovna potpora dohotku za održivost**						

21.01.	Osnovna potpora dohotku za održivost	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
21.01.01. - Osnovna potpora dohotku za održivost (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	130,00	130,00	130,00	130,00	130,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	117,00	117,00	117,00	117,00	117,00	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	143,00	143,00	143,00	143,00	143,00	
	O.4 (jedinica: Hektari)	1.095.482,23	1.095.482,23	1.095.482,23	1.095.482,23	1.095.482,23	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	142.412.689,90	142.412.689,90	142.412.689,90	142.412.689,90	142.412.689,90	712.063.449,50
TOTAL	O.4 (jedinica: Hektari)	1.095.482,23	1.095.482,23	1.095.482,23	1.095.482,23	1.095.482,23	5.477.411,15
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	142.412.690,06	142.412.690,06	142.412.690,06	142.412.690,06	142.412.690,06	712.063.450,30
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						
	Od čega potrebno za prijenos – rashodi (primjenjivo samo na ekosheme i samo s vrstom plaćanja „nadoknada” (članak 31. stavak 7. točka (b)) ako intervencija uključuje prijenos)						
CRISS (29)	**Dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost**						
26.01.	Dodatna preraspodijeljena potpora dohotku za održivost	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
26.01.01. - CRISS (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	110,22	110,22	110,22	110,22	110,22	
	Minimalni planirani jedinični iznos	99,20	99,20	99,20	99,20	99,20	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	121,24	121,24	121,24	121,24	121,24	
	O.7 (jedinica: Hektari)	680.040,35	680.040,35	680.040,35	680.040,35	680.045,35	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	74.954.047,38	74.954.047,38	74.954.047,38	74.954.047,38	74.954.598,48	374.770.788,00
TOTAL	O.7 (jedinica: Hektari)	680.040,35	680.040,35	680.040,35	680.040,35	680.040,35	3.400.201,75
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	74.954.047,40	74.954.047,40	74.954.047,40	74.954.047,40	74.954.047,40	374.770.237,00
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						
	Od čega potrebno za prijenos – rashodi (primjenjivo samo na ekosheme i samo s vrstom plaćanja „nadoknada” (članak 31. stavak 7. točka (b)) ako intervencija uključuje prijenos)						
CIS-YF (30)	**Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike**						
30.01.	Dodatna potpora dohotku za mlade poljoprivrednike	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
30.01.01. - CIS-YF (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	85,42	85,42	85,42	85,42	85,42	
	Minimalni planirani jedinični iznos	68,34	68,34	68,34	68,34	68,34	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	102,51	102,51	102,51	102,51	102,51	
	O.6 (jedinica: Hektari)	87.747,66	87.747,66	87.747,66	87.747,66	87.747,66	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	7.495.405,12	7.495.405,12	7.495.405,12	7.495.405,12	7.495.405,12	37.477.025,60
TOTAL	O.6 (jedinica: Hektari)	87.747,66	87.747,66	87.747,66	87.747,66	87.747,66	438.738,30
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	37.477.023,70
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	37.477.023,70
	Od čega potrebno za prijenos – rashodi (primjenjivo samo na ekosheme i samo s vrstom plaćanja „nadoknada” (članak 31. stavak 7. točka (b)) ako intervencija uključuje prijenos)						
Eco-scheme (31)	**Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja**						
31.01.	Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
31.01.01. - Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	65,00	62,00	62,00	62,00	62,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	58,50	55,80	55,80	55,80	55,80	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	71,50	68,20	68,20	68,20	68,20	
	O.8 (jedinica: Hektari)	633.210,00	633.210,00	633.210,00	633.210,00	860.000,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	41.158.650,00	39.259.020,00	39.259.020,00	39.259.020,00	53.320.000,00	212.255.710,00
TOTAL	O.8 (jedinica: Hektari)	633.210,00	633.210,00	633.210,00	633.210,00	860.000,00	3.392.840,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	41.158.709,25	39.258.709,25	39.258.709,25	39.258.709,25	53.320.000,00	212.254.837,00

	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						
	Od čega potrebno za prijenos – rashodi (primjenjivo samo na ekosheme i samo s vrstom plaćanja „nadoknada" (članak 31. stavak 7. točka (b)) ako intervencija uključuje prijenos)						
Eco-scheme (31)	**Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja**						
31.02.	Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
31.02.01. - Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	90,00	90,00	90,00	90,00	90,00	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)						
	O.8 (jedinica: Hektari)	96.840,00	96.840,00	91.040,00	91.040,00	3.191,34	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	9.684.000,00	9.684.000,00	9.104.000,00	9.104.000,00	319.134,00	37.895.134,00
TOTAL	O.8 (jedinica: Hektari)	96.840,00	96.840,00	91.040,00	91.040,00	3.191,34	378.951,34
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	9.684.000,00	9.684.000,00	9.104.000,00	9.104.000,00	319.134,00	37.895.134,00
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						
Eco-scheme (31)	**Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja**						
31.03.	Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
31.03.01. - Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina - minimalno 10 % ukupnih poljoprivrednih površina gospodarstva (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	130,00	130,00	130,00	130,00	130,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	117,00	117,00	117,00	117,00	117,00	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	147,00	147,00	147,00	147,00	147,00	
	O.8 (jedinica: Hektari)	8.000,00	8.000,00	10.000,00	10.000,00	1.088,46	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	1.040.000,00	1.040.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	141.499,80	4.821.499,80
31.03.02. - Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina - minimalno 10 % ekološki značajnih površina na oraničnim površinama (Prosječno)	Planirani jedinični iznos			160,00	160,00	160,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos						
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)						
	O.8 (jedinica: Hektari)			2.000,00	2.000,00	28.608,96	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos			320.000,00	320.000,00	4.577.433,60	5.217.433,60
TOTAL	O.8 (jedinica: Hektari)	8.000,00	8.000,00	12.000,00	12.000,00	29.697,42	69.697,42
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	1.040.000,00	1.040.000,00	1.620.000,00	1.620.000,00	4.718.933,40	10.038.933,40
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						
	Od čega potrebno za prijenos – rashodi (primjenjivo samo na ekosheme i samo s vrstom plaćanja „nadoknada" (članak 31. stavak 7. točka (b)) ako intervencija uključuje prijenos)						
Eco-scheme (31)	**Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja**						
31.04.	Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
31.04.01. - Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama - ostala područja (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	215,00	215,00	215,00	215,00	215,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	193,50	193,50	193,50	193,50	193,50	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)						
	O.8 (jedinica: Hektari)	66.000,00	66.000,00	66.000,00	66.000,00	74.208,01	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	14.190.000,00	14.190.000,00	14.190.000,00	14.190.000,00	15.954.722,15	72.714.722,15

31.04.02. - Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama - područja ranjiva na nitrate (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	169,00	169,00	169,00	169,00	169,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	152,10	152,10	152,10	152,10	152,10	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)						
	O.8 (jedinica: Hektari)	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00	2.997,72	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	676.000,00	676.000,00	676.000,00	676.000,00	506.614,68	3.210.614,68
TOTAL	O.8 (jedinica: Hektari)	70.000,00	70.000,00	70.000,00	70.000,00	77.205,73	357.205,73
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	14.866.000,00	14.866.000,00	14.866.000,00	14.866.000,00	16.461.336,83	75.925.336,83
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						
Eco-scheme (31)	**Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja**						
31.05.	Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
31.05.01. - Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina - konvencionalni (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	161,00	161,00	161,00	161,00	161,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	144,90	144,90	144,90	144,90	144,90	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	177,10	177,10	177,10	177,10	177,10	
	O.8 (jedinica: Hektari)	70.000,00	70.000,00	70.000,00	70.000,00	140.323,83	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	11.270.000,00	11.270.000,00	11.270.000,00	11.270.000,00	22.592.136,63	67.672.136,63
31.05.02. - Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina - kombinacija s 31.04. (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	117,00	117,00	117,00	117,00	117,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	105,30	105,30	105,30	105,30	105,30	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	128,70	128,70	128,70	128,70	128,70	
	O.8 (jedinica: Hektari)	9.000,00	9.000,00	9.000,00	9.000,00	23.232,44	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	1.053.000,00	1.053.000,00	1.053.000,00	1.053.000,00	2.718.195,48	6.930.195,48
31.05.03. - Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina - ekološki (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	119,00	119,00	119,00	119,00	119,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	107,10	107,10	107,10	107,10	107,10	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	130,90	130,90	130,90	130,90	130,90	
	O.8 (jedinica: Hektari)	9.000,00	9.000,00	9.000,00	9.000,00	11.388,84	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	1.071.000,00	1.071.000,00	1.071.000,00	1.071.000,00	1.355.271,96	5.639.271,96
31.05.04. - Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina - ekološke pčelinje paše (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	93,00	93,00	93,00	93,00	93,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	83,70	83,70	83,70	83,70	83,70	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	102,30	102,30	102,30	102,30	102,30	
	O.8 (jedinica: Hektari)	950,00	950,00	950,00	950,00	950,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	88.350,00	88.350,00	88.350,00	88.350,00	88.350,00	441.750,00
TOTAL	O.8 (jedinica: Hektari)	88.950,00	88.950,00	88.950,00	88.950,00	175.895,11	531.695,11
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	13.482.350,00	13.482.350,00	13.482.350,00	13.482.350,00	26.753.954,07	80.683.354,07
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						
Eco-scheme (31)	**Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja**						
31.06.	Konzervacijska poljoprivreda	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
31.06.01. - Konzervacijska poljoprivreda	Planirani jedinični iznos	250,00	250,00	250,00	250,00	250,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	175,00	175,00	175,00	175,00	175,00	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	325,00	325,00	325,00	325,00	325,00	

(Prosječno)	O.8 (jedinica: Hektari)	30.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00	191.775,79	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	7.500.000,00	7.500.000,00	7.500.000,00	7.500.000,00	47.943.947,50	77.943.947,50
TOTAL	O.8 (jedinica: Hektari)	30.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00	191.775,79	311.775,79
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	7.500.000,00	7.500.000,00	7.500.000,00	7.500.000,00	47.943.947,50	77.943.947,50
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						
Eco-scheme (31)	**Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja**						
31.07.	Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
31.07.01. - Brdsko-planinska regija (BP) (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	255,00	255,00	255,00	255,00	255,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	229,50	229,50	229,50	229,50	229,50	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	280,50	280,50	280,50	280,50	280,50	
	O.8 (jedinica: Hektari)	15.500,00	15.500,00	15.500,00	15.500,00	41.435,18	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	3.952.500,00	3.952.500,00	3.952.500,00	3.952.500,00	10.565.970,90	26.375.970,90
31.07.02. - Kontinentalna-nizinska regija (KON) (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	361,00	361,00	361,00	361,00	361,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	324,90	324,90	324,90	324,90	324,90	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	397,10	397,10	397,10	397,10	397,10	
	O.8 (jedinica: Hektari)	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00	13.041,68	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	1.444.000,00	1.444.000,00	1.444.000,00	1.444.000,00	4.708.046,48	10.484.046,48
31.07.03. - Mediteranska regija (MED) (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	113,00	113,00	113,00	113,00	113,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	101,70	101,70	101,70	101,70	101,70	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)						
	O.8 (jedinica: Hektari)	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	22.205,75	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	565.000,00	565.000,00	565.000,00	565.000,00	2.509.249,75	4.769.249,75
TOTAL	O.8 (jedinica: Hektari)	24.500,00	24.500,00	24.500,00	24.500,00	76.682,61	174.682,61
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	5.961.500,00	5.961.500,00	5.961.500,00	5.961.500,00	17.783.267,13	41.629.267,13
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						
Eco-scheme (31)	**Sheme za klimu, okoliš i dobrobit životinja**						
31.08.	Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
31.08.01. - Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima (Prosječno)	Planirani jedinični iznos		250,00	250,00	250,00	250,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos		225,00	225,00	225,00	225,00	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)						
	O.8 (jedinica: Hektari)		7.600,00	7.600,00	7.600,00	1.916,11	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos		1.900.000,00	1.900.000,00	1.900.000,00	479.027,50	6.179.027,50
TOTAL	O.8 (jedinica: Hektari)		7.600,00	7.600,00	7.600,00	1.916,11	24.716,11
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		1.900.000,00	1.900.000,00	1.900.000,00	479.027,50	6.179.027,50
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						
	Zbroj indikativnih dodjela za proizvodno nevezane intervencije	318.554.701,45	318.554.701,45	318.554.701,45	318.554.701,45	392.641.742,63	1.666.860.548,43
	Proizvodno vezana potpora dohotku (članak 16. stavak 3. točka (a)) – iznos – obvezujuća gornja granica						
CIS (32)	**Proizvodno vezana potpora dohotku**						
32.01.	Krave u proizvodnji mlijeka	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
32.01.01. - Krave u proizvodnji mlijeka (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	247,00	247,00	247,00	247,00	247,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	222,30	222,30	222,30	222,30	222,30	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	296,40	296,40	296,40	296,40	296,40	
	O.11 (jedinica: Grlo)	53.740,00	53.740,00	53.740,00	53.740,00	53.740,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	13.273.780,00	13.273.780,00	13.273.780,00	13.273.780,00	13.273.780,00	66.368.900,00
32.01.02. -	Planirani jedinični iznos	342,00	342,00	342,00	342,00	342,00	

Prvotelke (Prosječno)	Minimalni planirani jedinični iznos	307,80	307,80	307,80	307,80	307,80	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	410,40	410,40	410,40	410,40	410,40	
	O.11 (jedinica: Grlo)	22.000,00	22.000,00	22.000,00	22.000,00	22.000,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	7.524.000,00	7.524.000,00	7.524.000,00	7.524.000,00	7.524.000,00	37.620.000,00
TOTAL	O.11 (jedinica: Grlo)	75.740,00	75.740,00	75.740,00	75.740,00	75.740,00	378.700,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	20.797.780,00	20.797.780,00	20.797.780,00	20.797.780,00	20.797.780,00	103.988.900,00
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						
	Od čega potrebno za prijenos – rashodi (primjenjivo samo na ekosheme i samo s vrstom plaćanja „nadoknada” (članak 31. stavak 7. točka (b)) ako intervencija uključuje prijenos)						
CIS (32)	**Proizvodno vezana potpora dohotku**						
32.02.	Tov junadi	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
32.02.01. - Tov junadi (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	80,00	80,00	80,00	80,00	80,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	72,00	72,00	72,00	72,00	72,00	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	96,00	96,00	96,00	96,00	96,00	
	O.11 (jedinica: Grlo)	142.280,00	142.280,00	142.280,00	142.280,00	142.280,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	11.382.400,00	11.382.400,00	11.382.400,00	11.382.400,00	11.382.400,00	56.912.000,00
TOTAL	O.11 (jedinica: Grlo)	142.280,00	142.280,00	142.280,00	142.280,00	142.280,00	711.400,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	11.382.400,00	11.382.400,00	11.382.400,00	11.382.400,00	11.382.400,00	56.912.000,00
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						
	Od čega potrebno za prijenos – rashodi (primjenjivo samo na ekosheme i samo s vrstom plaćanja „nadoknada” (članak 31. stavak 7. točka (b)) ako intervencija uključuje prijenos)						
CIS (32)	**Proizvodno vezana potpora dohotku**						
32.03.	Krave dojilje	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
32.03.01. - Krave dojilje (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	98,00	98,00	98,00	98,00	98,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	88,20	88,20	88,20	88,20	88,20	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	117,60	117,60	117,60	117,60	117,60	
	O.11 (jedinica: Grlo)	50.570,00	50.570,00	50.570,00	50.570,00	50.570,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	4.955.860,00	4.955.860,00	4.955.860,00	4.955.860,00	4.955.860,00	24.779.300,00
TOTAL	O.11 (jedinica: Grlo)	50.570,00	50.570,00	50.570,00	50.570,00	50.570,00	252.850,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	4.955.860,00	4.955.860,00	4.955.860,00	4.955.860,00	4.955.860,00	24.779.300,00
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						
	Od čega potrebno za prijenos – rashodi (primjenjivo samo na ekosheme i samo s vrstom plaćanja „nadoknada” (članak 31. stavak 7. točka (b)) ako intervencija uključuje prijenos)						
CIS (32)	**Proizvodno vezana potpora dohotku**						
32.04.	Ovce i koze	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
32.04.01. - Ovce i koze (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	8,00	8,00	8,00	10,00	10,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	7,20	7,20	7,20	8,00	8,00	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	9,60	9,60	9,60	14,00	14,00	
	O.11 (jedinica: Grlo)	424.150,00	424.150,00	424.150,00	339.320,00	339.320,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	3.393.200,00	3.393.200,00	3.393.200,00	3.393.200,00	3.393.200,00	16.966.000,00
TOTAL	O.11 (jedinica: Grlo)	424.150,00	424.150,00	424.150,00	339.320,00	339.320,00	1.951.090,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	3.393.200,00	3.393.200,00	3.393.200,00	3.393.200,00	3.393.200,00	16.966.000,00
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						
	Od čega potrebno za prijenos – rashodi (primjenjivo samo na ekosheme i samo s vrstom plaćanja „nadoknada” (članak 31. stavak 7. točka (b)) ako intervencija uključuje prijenos)						
CIS (32)	**Proizvodno vezana potpora dohotku**						

32.05.	Povrće	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno 2023.–2027.
32.05.01. - Povrće (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	162,02	162,02	162,02	162,02	162,02	
	Minimalni planirani jedinični iznos	145,82	145,82	145,82	145,82	145,82	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	194,42	194,42	194,42	194,42	194,42	
	O.10 (jedinica: Hektari)	4.809,51	4.809,51	4.809,51	4.809,51	4.809,51	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	779.236,81	779.236,81	779.236,81	779.236,81	779.236,81	3.896.184,05
TOTAL	O.10 (jedinica: Hektari)	4.809,51	4.809,51	4.809,51	4.809,51	4.809,51	24.047,55
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	779.236,81	779.236,81	779.236,81	779.236,81	779.236,81	3.896.184,05
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						
	Od čega potrebno za prijenos – rashodi (primjenjivo samo na ekosheme i samo s vrstom plaćanja „nadoknada” (članak 31. stavak 7. točka (b)) ako intervencija uključuje prijenos)						
CIS (32)	**Proizvodno vezana potpora dohotku**						
32.06.	Voće	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
32.06.01. - Voće (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	172,00	169,87	169,87	169,87	169,87	
	Minimalni planirani jedinični iznos	154,80	152,88	152,88	152,88	152,88	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	206,40	203,84	203,84	203,84	203,84	
	O.10 (jedinica: Hektari)	7.970,00	8.070,00	8.070,00	8.070,00	8.070,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	1.370.840,00	1.370.850,90	1.370.850,90	1.370.850,90	1.370.850,90	6.854.243,60
TOTAL	O.10 (jedinica: Hektari)	7.970,00	8.070,00	8.070,00	8.070,00	8.070,00	40.250,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	1.370.840,00	1.370.840,00	1.370.840,00	1.370.840,00	1.370.840,00	6.854.200,00
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						
	Od čega potrebno za prijenos – rashodi (primjenjivo samo na ekosheme i samo s vrstom plaćanja „nadoknada” (članak 31. stavak 7. točka (b)) ako intervencija uključuje prijenos)						
CIS (32)	**Proizvodno vezana potpora dohotku**						
32.07.	Šećerna repa	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
32.07.01. - Šećerna repa (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	451,00	451,00	451,00	536,00	536,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	405,90	405,90	405,90	482,40	482,40	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	541,20	541,20	541,20	643,20	643,20	
	O.10 (jedinica: Hektari)	10.400,00	10.400,00	10.400,00	8.751,00	8.751,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	4.690.400,00	4.690.400,00	4.690.400,00	4.690.536,00	4.690.536,00	23.452.272,00
TOTAL	O.10 (jedinica: Hektari)	10.400,00	10.400,00	10.400,00	8.751,00	8.751,00	48.702,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	4.690.400,00	4.690.400,00	4.690.400,00	4.690.400,00	4.690.400,00	23.452.000,00
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						
	Od čega potrebno za prijenos – rashodi (primjenjivo samo na ekosheme i samo s vrstom plaćanja „nadoknada” (članak 31. stavak 7. točka (b)) ako intervencija uključuje prijenos)						
CIS (32)	**Proizvodno vezana potpora dohotku**						
32.08.	Krmno proteinski usjevi	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
32.08.01. - Krmno proteinski usjevi (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	186,08	186,08	186,08	186,08	186,08	
	Minimalni planirani jedinični iznos	167,47	167,47	167,47	167,47	167,47	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	223,30	223,30	223,30	223,30	223,30	
	O.10 (jedinica: Hektari)	40.280,55	40.280,55	40.280,55	40.280,55	40.280,55	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	37.477.023,70
TOTAL	O.10 (jedinica: Hektari)	40.280,55	40.280,55	40.280,55	40.280,55	40.280,55	201.402,75
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	7.495.404,74	37.477.023,70
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						

	Od čega potrebno za prijenos – rashodi (primjenjivo samo na ekosheme i samo s vrstom plaćanja „nadoknada” (članak 31. stavak 7. točka (b)) ako intervencija uključuje prijenos)						
CIS (32)	**Proizvodno vezana potpora dohotku**						
32.09.	Sjeme	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Ukupno 2023.–2027.**
32.09.01. - Sjeme - kukuruz (isključujući sjeme kukuruza šećerca i kukuruza kokičara) (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	666,64	666,64	666,64	666,64	666,64	
	Minimalni planirani jedinični iznos	598,86	599,98	599,98	599,98	599,98	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	799,97	799,97	799,97	799,97	799,97	
	O.10 (jedinica: Hektari)	1.350,00	1.350,00	1.350,00	1.350,00	1.350,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	899.964,00	899.964,00	899.964,00	899.964,00	899.964,00	4.499.820,00
32.09.02. - Sjeme - krmno bilje (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	495,00	495,00	495,00	495,00	495,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	445,50	445,50	445,50	445,50	445,50	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	594,00	594,00	594,00	594,00	594,00	
	O.10 (jedinica: Hektari)	660,00	660,00	660,00	660,00	660,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	326.700,00	326.700,00	326.700,00	326.700,00	326.700,00	1.633.500,00
32.09.03. - Sjeme - povrće (uključujući krumpir, kukuruz šećerac i kukuruz kokičar) (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	495,00	495,00	495,00	495,00	495,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	445,50	445,50	445,50	445,50	445,50	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	594,00	594,00	594,00	594,00	594,00	
	O.10 (jedinica: Hektari)	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	49.500,00	49.500,00	49.500,00	49.500,00	49.500,00	247.500,00
32.09.04. - Sjeme - uljarice i predivo bilje (osim soje i konditorskog suncokreta) (Prosječno)	Planirani jedinični iznos	495,00	495,00	495,00	495,00	495,00	
	Minimalni planirani jedinični iznos	445,50	445,50	445,50	445,50	445,50	
	Maksimalni planirani jedinični iznos (u EUR)	594,00	594,00	594,00	594,00	594,00	
	O.10 (jedinica: Hektari)	150,00	150,00	150,00	150,00	150,00	
	Planirano ostvarenje * Planirani jedinični iznos	74.250,00	74.250,00	74.250,00	74.250,00	74.250,00	371.250,00
TOTAL	O.10 (jedinica: Hektari)	2.260,00	2.260,00	2.260,00	2.260,00	2.260,00	11.300,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)	1.350.414,00	1.350.414,00	1.350.414,00	1.350.414,00	1.350.414,00	6.752.070,00
	Od čega potrebno za ispunjenje minimalnog zahtjeva namjenskog izdvajanja (Prilog XII.) (samo u skladu s člankom 30.) (doprinos Unije)						
	Od čega potrebno za prijenos – rashodi (primjenjivo samo na ekosheme i samo s vrstom plaćanja „nadoknada” (članak 31. stavak 7. točka (b)) ako intervencija uključuje prijenos)						
	Zbroj indikativnih dodjela za proizvodno vezane intervencije	56.215.535,55	56.215.535,55	56.215.535,55	56.215.535,55	56.215.535,55	281.077.677,75
	Zbroj svih indikativnih sredstava dodijeljenih za izravna plaćanja	374.770.237,00	374.770.237,00	374.770.237,00	374.770.237,00	448.857.278,18	1.947.938.226,18

6.2.2. Sektorski

Financijska godina		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Ukupna financijska dodjela**
Voće i povrće								
47.01.01. - Voće i povrće (Prosječno)	O.35 (jedinica: Operativni programi)	3,00	6,00	1,00	1,00	1,00		
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	246.000,00	313.000,00	153.500,00	168.850,00	185.735,00		1.067.085,00
Pčelarski proizvodi								
ADVIBEES (55(1)(a)) - usluge savjetovanja, tehnička pomoć, osposobljavanje, informacije i razmjena najboljih praksi, među ostalim umrežavanjem, za pčelare i organizacije pčelara								
55.1.a.01. - Savjetodavne usluge, tehnička pomoć, obuka, informacije i razmjena najboljih praksi, uključujući umrežavanje, za pčelare i pčelarske organizacije		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Ukupno**

Financijska godina		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupna financijska dodjela
55.1.a.01.01. - a) edukacije, stručna predavanja i radionice organizirane od strane udruga i saveza pčelara (Prosječno)	O.37 (jedinica: Djelovanja)	50,00	50,00	50,00	35,00	35,00		220,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	22.688,00	22.746,00	22.746,00	10.000,00	10.000,00		88.180,00
55.1.a.01.02. - b) troškovi prikupljanja i obrade podataka o pčelarima i njihovom načinu pčelarenja i provedba pašnog reda (Prosječno)	O.37 (jedinica: Djelovanja)		1,00	1,00				2,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)		75.000,00	75.000,00				150.000,00
55.1.a.01.03. - c) izrada i tisak informativnog/stručnog materijala, izrada mrežnih stranica i sudjelovanje predstavnika organizacija pčelara na specijaliziranim pčelarskim manifestacijama s tematikom pčelarstva (Prosječno)	O.37 (jedinica: Djelovanja)	13,00	12,00	12,00	10,00	10,00		57,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	57.688,41	18.178,38	18.178,38	7.500,00	7.500,00		109.045,17
55.1.a.01.04. - d) izrada i tisak stručnih časopisa i informativnog materijala, izrada sustava informiranja na platformama koje koriste pčelari i sudjelovanje predstavnika krovnog udruženja pčelara na specijaliziranim pčelarskim manifestacijama s tematikom pčelarstva (Prosječno)	O.37 (jedinica: Djelovanja)		1,00	1,00	1,00	1,00		4,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)		40.000,00	40.000,00	40.000,00	40.000,00		160.000,00
TOTAL	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)	160.752,82	311.848,76	311.848,76	115.000,00	115.000,00		1.014.450,34
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	80.376,41	155.924,38	155.924,38	57.500,00	57.500,00		507.225,17
	Stopa sufinanciranja EU-a u %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
INVAPI (55(1)(b)) - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, kao i druga djelovanja								
55.1.b.01. - Nabava novih pomagala, pribora i opreme		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Ukupno**
55.1.b.01.01. - Nabava novih pomagala, pribora i opreme (Prosječno)	O.37 (jedinica: Košnice)	250.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00		1.050.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	1.072.500,00	1.017.500,00	1.017.500,00	1.174.094,38	1.173.644,38		5.455.238,76
TOTAL	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)	2.145.000,00	2.035.000,00	2.035.000,00	2.348.188,76	2.347.288,76		10.910.477,52
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	1.072.500,00	1.017.500,00	1.017.500,00	1.174.094,38	1.173.644,38		5.455.238,76

Financijska godina		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupna financijska dodjela
	Stopa sufinanciranja EU-a u %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
INVAPI (55(1)(b)) - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, kao i druga djelovanja								
55.1.b.02. - Suzbijanje nametnika i bolesti u košnicama, naročito varooze		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Ukupno**
55.1.b.02.01. - Suzbijanje nametnika i bolesti u košnicama, naročito varooze (Prosječno)	O.37 (jedinica: Košnice)	150.000,00	130.000,00	130.000,00	115.000,00	115.000,00		640.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	265.500,00	285.050,00	285.600,00	230.000,00	230.000,00		1.296.150,00
TOTAL	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)	531.000,00	570.100,00	571.200,00	460.000,00	460.000,00		2.592.300,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	265.500,00	285.050,00	285.600,00	230.000,00	230.000,00		1.296.150,00
	Stopa sufinanciranja EU-a u %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
INVAPI (55(1)(b)) - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, kao i druga djelovanja								
55.1.b.03. - Racionalizacija selećeg pčelarstva		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Ukupno**
55.1.b.03.01. - Racionalizacija selećeg pčelarstva (Prosječno)	O.37 (jedinica: Košnice)	90.000,00						90.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	225.000,00						225.000,00
55.1.b.03.02. - Racionalizacija selećeg pčelarstva (Prosječno)	O.37 (jedinica: Košnice)		20.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00		80.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)		205.230,00	205.000,00	205.640,00	205.300,00		821.170,00
TOTAL	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)	450.000,00	410.460,00	410.000,00	411.280,00	410.600,00		2.092.340,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	225.000,00	205.230,00	205.000,00	205.640,00	205.300,00		1.046.170,00
	Stopa sufinanciranja EU-a u %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
ACTLAB (55(1)(c)) - djelovanja za potporu laboratorijâ za analizu pčelarskih proizvoda, gubitka pčela ili pada produktivnosti te analizu tvari koje su potencijalno toksične za pčele								
55.1.c.01. - Podrška laboratorijima za analizu pčelarskih proizvoda, gubitaka pčela ili pada produktivnosti i tvari potencijalno toksičnih za pčele		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Ukupno**
55.1.c.01.01. - Podrška laboratorijima za analizu pčelarskih proizvoda, gubitaka pčela ili pada produktivnosti i tvari potencijalno toksičnih za pčele (Prosječno)	O.37 (jedinica: Djelovanja)	40,00	40,00	40,00	40,00	40,00		200,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	5.646,80	5.720,00	5.720,00	3.200,00	3.200,00		23.486,80
TOTAL	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)	11.293,60	11.440,00	11.440,00	6.400,00	6.400,00		46.973,60
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	5.646,80	5.720,00	5.720,00	3.200,00	3.200,00		23.486,80
	Stopa sufinanciranja EU-a u %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
PRESBEEHIVES (55(1)(d)) - djelovanja za očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica u Uniji, uključujući uzgoj pčela								

Financijska godina		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupna financijska dodjela
55.1.d.01. - Očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica, uključujući uzgoj pčela		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno
55.1.d.01.01. - Očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica, uključujući uzgoj pčela (Prosječno)	O.37 (jedinica: Djelovanja)	50,00	50,00					100,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	196.452,00	199.000,00					395.452,00
55.1.d.01.02. - Očuvanje ili povećanje postojećeg broja košnica, uključujući uzgoj pčela (Prosječno)	O.37 (jedinica: Matice pčela i pčele)			35.000,00	35.000,00	35.000,00		105.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)			199.000,00	199.000,00	199.000,00		597.000,00
TOTAL	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)	392.904,00	398.000,00	398.000,00	398.000,00	398.000,00		1.984.904,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	196.452,00	199.000,00	199.000,00	199.000,00	199.000,00		992.452,00
	Stopa sufinanciranja EU-a u %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
COOPAPI (55(1)(e)) - suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu programâ istraživanja u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda								
55.1.e.01. - Suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu istraživačkih programa u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno
55.1.e.01.01. - Suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu istraživačkih programa u području pčelarstva (Prosječno)	O.37 (jedinica: Djelovanja)	5,00	5,00	5,00	3,00	2,00		20,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	20.631,95	21.885,60	21.565,60	20.875,60	21.665,60		106.624,35
TOTAL	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)	41.263,90	43.771,20	43.131,20	41.751,20	43.331,20		213.248,70
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	20.631,95	21.885,60	21.565,60	20.875,60	21.665,60		106.624,35
	Stopa sufinanciranja EU-a u %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
PROMOBEES (55(1)(f)) - promidžba, komunikacija i marketing, uključujući djelovanja za praćenje tržišta i aktivnosti osobito usmjerene na podizanje svijesti potrošača o kvaliteti pčelarskih proizvoda								
55.1.f.01. - Promocija, komunikacija i marketing, uključujući aktivnosti praćenja tržišta i aktivnosti usmjerene posebno na podizanje svijesti potrošača o kvaliteti pčelarskih proizvoda		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupno
55.1.f.01.01. - Promocija, komunikacija i marketing, uključujući aktivnosti praćenja tržišta i aktivnosti usmjerene posebno na podizanje svijesti potrošača o kvaliteti pčelarskih proizvoda (Prosječno)	O.37 (jedinica: Djelovanja)	20,00	20,00	20,00	30,00	30,00		120,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih	22.685,80	22.980,02	22.980,02	22.980,02	22.980,02		114.605,88

Financijska godina		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Ukupna financijska dodjela
	sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)							
TOTAL	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)	45.371,60	45.960,04	45.960,04	45.960,04	45.960,04		229.211,76
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)	22.685,80	22.980,02	22.980,02	22.980,02	22.980,02		114.605,88
	Stopa sufinanciranja EU-a u %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
Zbroj indikativnih dodjela i ostvarenja za intervencije za pčelarski proizvodi		1.888.792,96	1.913.290,00	1.913.290,00	1.913.290,00	1.913.290,00		9.541.952,96
Vino								
RESTRVINEY (58(1)(a)) - restrukturiranje i prenamjena vinograda								
58.1.a.01. - Restrukturiranje i konverzija vinograda		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Ukupno**
58.1.a.01.01. - Restrukturiranje i konverzija vinograda (Prosječno)	O.36 (jedinica: Hektari)		90,00	35,00	35,00	35,00		195,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)		2.344.250,00	2.344.250,00	2.344.250,00	2.344.250,00		9.377.000,00
INVWINE (58(1)(b)) - ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu u vinogradarskim poljoprivrednim sustavima, isključujući operacije relevantne za vrstu intervencije predviđenu u točki (a), u postrojenja za preradu i infrastrukturu vinarije te u strukture i alate za stavljanje na tržište								
58.1.b.01. - Ulaganja		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Ukupno**
58.1.b.01.01. - Ulaganja (Prosječno)	O.36 (jedinica: Djelovanja)		60,00	60,00	60,00	60,00		240,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)		7.822.750,00	7.822.750,00	7.822.750,00	7.822.750,00		31.291.000,00
INFOR (58(1)(h)) - mjere informiranja koje se odnose na vina Unije i provode u državama članicama i kojima se potiče odgovorna konzumacija vina ili promiču Unijini sustavi kvalitete Unije obuhvaćaju oznake izvornosti i oznake zemljopisnog podrijetla								
58.1.h.01. - Informiranje		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Ukupno**
58.1.h.01.01. - Informiranje (Prosječno)	O.36 (jedinica: Djelovanja)		2,00	2,00	2,00	2,00		8,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)		18.000,00	18.000,00	18.000,00	18.000,00		72.000,00
PROMOWINE (58(1)(k)) - promidžba u trećim zemljama								
58.1.k.01. - Promidžba		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Ukupno**
58.1.k.01.01. - Promidžba (Prosječno)	O.36 (jedinica: Djelovanja)		20,00	20,00	20,00	20,00		80,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni rashodi Unije u EUR)		225.000,00	225.000,00	225.000,00	225.000,00		900.000,00
Zbroj indikativnih dodjela i ostvarenja za intervencije za vino			10.410.000,00	10.410.000,00	10.410.000,00	10.410.000,00		41.640.000,00

6.2.3. Ruralni razvoj

	Financijska godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029 (including payments of Q4 2029)	Total 2023 - 2029

ENVCLIM (70)	Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja								
70.01.	Smanjenje korištenja zaštitinih sredstava u višegodišnjim nasadima	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
70.01.01. - Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		293,00	293,00	293,00	293,00	293,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.14 (jedinica: Hektari)		7.596,00	7.796,00	7.996,00	8.196,00	8.395,00		39.979,00
70.01.02. - Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		359,73	359,73	359,73	359,73	359,73		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.14 (jedinica: Hektari)		442,00	454,00	465,00	477,00	488,00		2.326,00
70.01.03. - Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		373,33	373,33	373,33	373,33	373,33		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.14 (jedinica: Hektari)		14.904,00	15.296,00	15.688,00	16.080,00	16.473,00		78.441,00
UKUPNO	O.14 (jedinica: Hektari)		22.942,00	23.545,00	24.149,00	24.753,00	25.356,00		120.745,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		7.948.579,70	8.157.752,85	8.366.926,00	8.576.099,15	8.785.272,30		41.834.630,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		6.358.863,76	6.526.202,28	6.693.540,80	6.860.879,32	7.028.217,84		33.467.704,00
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

ENVCLIM (70)	**Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja**								
70.02.	Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
70.02.01. - Zaštita ptice kosca (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		254,00	254,00	254,00	254,00	254,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.14 (jedinica: Hektari)		351,00	360,00	370,00	379,00	388,00		1.848,00
70.02.02. - Zaštita leptira na trajnim travnjacima (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		260,00	260,00	260,00	260,00	260,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.14 (jedinica: Hektari)		21,00	22,00	23,00	23,00	24,00		113,00
70.02.03. - Uspostava poljskih traka (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		910,00	910,00	910,00	910,00	910,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.14 (jedinica: Hektari)		508,00	522,00	535,00	548,00	562,00		2.675,00
UKUPNO	O.14 (jedinica: Hektari)		881,00	904,00	927,00	950,00	974,00		4.636,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		557.331,04	571.997,60	586.664,29	601.330,86	615.997,46		2.933.321,25
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		445.864,83	457.598,12	469.331,40	481.064,68	492.797,97		2.346.657,00
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
ENVCLIM (70)	**Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja**								
70.03.	Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**

70.03.01. - BUŠA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		397,33	397,33	397,33	397,33	397,33		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		2.511,00	2.577,00	2.643,00	2.710,00	2.776,00		13.217,00
70.03.02. - ISTARSKO GOVEDO (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		445,08	445,08	445,08	445,08	445,08		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		1.167,00	1.197,00	1.228,00	1.259,00	1.289,00		6.140,00
70.03.03. - SLAVONSKO SRIJEMSKI PODOLAC (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		430,14	430,14	430,14	430,14	430,14		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		326,00	334,00	343,00	351,00	360,00		1.714,00
70.03.04. - CRNA SLAVONSKA SVINJA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		267,69	267,69	267,69	267,69	267,69		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		1.150,00	1.181,00	1.211,00	1.241,00	1.271,00		6.054,00
70.03.05. - TUROPOLJSKA SVINJA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		289,03	289,03	289,03	289,03	289,03		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		109,00	112,00	115,00	118,00	121,00		575,00
70.03.06. - BANIJSKA ŠARA SVINJA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		269,34	269,34	269,34	269,34	269,34		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		69,00	71,00	73,00	75,00	76,00		364,00
70.03.07. - ISTARSKA OVCA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		170,15	170,15	170,15	170,15	170,15		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		119,00	122,00	125,00	128,00	132,00		626,00
70.03.08. - CRESKA OVCA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		233,06	233,06	233,06	233,06	233,06		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		88,00	90,00	92,00	95,00	97,00		462,00
70.03.09. - KRČKA OVCA	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		228,85	228,85	228,85	228,85	228,85		

(Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		23,00	23,00	24,00	24,00	25,00		119,00
70.03.10. - PAŠKA OVCA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		219,51	219,51	219,51	219,51	219,51		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		547,00	561,00	576,00	576,00	605,00		2.865,00
70.03.11. - DUBROVAČKA RUDA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		264,25	264,25	264,25	264,25	264,25		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		117,00	120,00	123,00	126,00	129,00		615,00
70.03.12. - LIČKA PRAMENKA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		250,43	250,43	250,43	250,43	250,43		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		1.692,00	1.736,00	1.781,00	1.825,00	1.870,00		8.904,00
70.03.13. - DALMATINSKA PRAMENKA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		224,71	224,71	224,71	224,71	224,71		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		1.313,00	1.347,00	1.382,00	1.416,00	1.451,00		6.909,00
70.03.14. - CIGAJA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		209,19	209,19	209,19	209,19	209,19		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		128,00	131,00	135,00	138,00	141,00		673,00
70.03.15. - RAPSKA OVCA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		258,02	258,02	258,02	258,02	258,02		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		51,00	53,00	54,00	55,00	57,00		270,00
70.03.16. - HRVATSKA ŠARENA KOZA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		228,66	228,66	228,66	228,66	228,66		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		279,00	286,00	294,00	301,00	308,00		1.468,00
70.03.17. - HRVATSKA BIJELA KOZA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		216,62	216,62	216,62	216,62	216,62		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		34,00	34,00	35,00	36,00	37,00		176,00

70.03.18. - ISTARSKA KOZA (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		212,58	212,58	212,58	212,58	212,58		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		2,00	2,00	2,00	3,00	3,00		12,00
70.03.19. - ZAGORSKI PURAN (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		371,11	371,11	371,11	371,11	371,11		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		62,00	64,00	66,00	67,00	69,00		328,00
70.03.20. - KOKOŠ HRVATICA, KRIŽEVAČKA KUKMICA, POSAVSKA KUKMASTA KOKOŠ (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		370,76	370,76	370,76	370,76	370,76		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		49,00	51,00	52,00	53,00	55,00		260,00
70.03.21. - HRVATSKI HLADNOKRVNJAK (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		396,32	396,32	396,32	396,32	396,32		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		4.883,00	5.011,00	5.140,00	5.268,00	5.397,00		25.699,00
70.03.22. - HRVATSKI POSAVAC (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		404,98	404,98	404,98	404,98	404,98		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		3.357,00	3.445,00	3.533,00	3.622,00	3.710,00		17.667,00
70.03.23. - MEĐIMURSKI KONJ (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		502,04	502,04	502,04	502,04	502,04		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		16,00	16,00	17,00	17,00	18,00		84,00
70.03.24. - LIPICANAC (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		387,11	387,11	387,11	387,11	387,11		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		1.110,00	1.139,00	1.168,00	1.198,00	1.227,00		5.842,00
70.03.25. - ISTARSKI MAGARAC (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		304,97	304,97	304,97	304,97	304,97		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		397,00	408,00	418,00	429,00	439,00		2.091,00
70.03.26. - PRIMORSKI DINARSKI MAGARAC	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		230,95	230,95	230,95	230,95	230,95		

(Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		1.857,00	1.906,00	1.954,00	2.003,00	2.052,00		9.772,00
70.03.27. - SJEVERNO JADRANSKI MAGARAC (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		275,97	275,97	275,97	275,97	275,97		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		58,00	60,00	61,00	64,00	64,00		307,00
UKUPNO	O.19 (jedinica: Uvjetna grla)		21.513,00	22.079,00	22.646,00	23.212,00	23.778,00		113.228,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		7.381.977,85	7.576.240,42	7.770.503,00	7.964.765,58	8.159.028,15		38.852.515,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		5.905.582,28	6.060.992,34	6.216.402,40	6.371.812,46	6.527.222,52		31.082.012,00
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
ENVCLIM (70)	**Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja**								
70.04.	Ekološki uzgoj	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
70.04.01. - Prijelaz - oranice (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		246,75	246,75	246,75	246,75	246,75		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.17 (jedinica: Hektari)		10.403,48	10.509,64	5.648,00	6.099,84	6.587,83		39.248,79
70.04.02. - Prijelaz - višegodišnji nasadi (orah i lijeska) (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		541,80	541,80	541,80	541,80	541,80		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.17 (jedinica: Hektari)		3.717,84	3.755,78	1.571,07	1.696,76	1.832,50		12.573,95

70.04.03. - Prijelaz - višegodišnji nasadi (masline i vinova loza) (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		791,70	791,70	791,70	791,70	791,70		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.17 (jedinica: Hektari)		1.037,75	1.048,34	722,70	780,52	842,97		4.432,28
70.04.04. - Prijelaz - višegodišnji nasadi (ostale voćne vrste) (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		1.127,70	1.127,70	1.127,70	1.127,70	1.127,70		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.17 (jedinica: Hektari)		2.120,20	2.141,83	1.258,04	1.358,68	1.467,26		8.346,01
70.04.05. - Prijelaz - trajni travnjaci (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		164,85	164,85	164,85	164,85	164,85		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.17 (jedinica: Hektari)		23.758,55	24.000,98	22.363,10	24.152,15	26.084,32		120.359,10
70.04.06. - Prijelaz - povrće (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		504,00	504,00	504,00	504,00	504,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.17 (jedinica: Hektari)		138,36	139,77	264,16	285,29	308,12		1.135,70
70.04.07. - Održavanje - oranice (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		242,05	242,05	242,05	242,05	242,05		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.17 (jedinica: Hektari)		54.959,06	57.980,78	37.920,21	40.953,83	44.516,81		236.330,69
70.04.08. - Održavanje - višegodišnji nasadi (orah i lijeska) (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		531,48	531,48	531,48	531,48	531,48		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.17 (jedinica: Hektari)		7.205,13	7.605,43	6.680,24	7.214,66	7.791,83		36.497,29
70.04.09. - Održavanje - višegodišnji nasadi (masline i vinova loza) (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		776,62	776,62	776,62	776,62	776,62		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.17 (jedinica: Hektari)		2.486,08	2.624,20	2.924,80	3.158,78	3.411,49		14.605,35
70.04.10. - Održavanje - višegodišnji nasadi (ostale voćne vrste) (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		1.106,22	1.106,22	1.106,22	1.106,22	1.106,22		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.17 (jedinica: Hektari)		5.125,96	5.410,75	4.521,23	4.882,93	5.273,56		25.214,43
70.04.11. - Održavanje - trajni travnjaci	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		161,55	161,55	161,55	161,55	161,55		

(Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.17 (jedinica: Hektari)		43.381,70	45.791,88	49.240,30	50.963,71	52.492,62		241.870,21
70.04.12. - Održavanje - povrće (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		494,21	494,21	494,21	494,21	494,21		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.17 (jedinica: Hektari)		502,07	529,97	1.582,57	1.709,18	1.845,91		6.169,70
UKUPNO	O.17 (jedinica: Hektari)		154.806,18	161.539,35	134.696,42	143.256,32	152.455,20		746.753,47
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		43.762.963,15	45.660.052,68	36.794.223,10	39.379.796,27	42.187.779,80		207.784.815,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		35.010.370,52	36.528.042,14	29.435.378,48	31.503.837,02	33.750.223,84		166.227.852,00
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
ENVCLIM (70)	**Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja**								
70.05.	Potpora za očuvanje, održivo korištenje i razvoj genetskih izvora u poljoprivredi	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
70.05.01. - Biljni (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		164.000,00	164.000,00	164.000,00	164.000,00	164.000,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Operacije)		11,00	11,00	7,00	7,00	4,00	4,00	44,00
70.05.02. - Životinjski (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		40.000,00	40.000,00	85.000,00	85.000,00	85.000,00	85.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.19 (jedinica: Operacije)		9,00	10,00	4,00	4,00	4,00	4,00	35,00
UKUPNO	O.19 (jedinica: Operacije)		20,00	22,00	11,00	11,00	8,00	8,00	80,00

	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		2.235.294,19	2.294.117,72	1.488.000,00	1.488.000,00	996.000,00	760.882,28	9.262.294,19
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		1.788.235,34	1.835.294,18	1.190.400,00	1.190.400,00	796.800,00	608.705,82	7.409.835,34
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
ENVCLIM (70)	**Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja**								
70.06.	Plaćanja za dobrobit životinja	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
70.06.01. - Govedarstvo - plan hranidbe (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		5,79	5,79	5,79	5,79	5,79		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		28.927,94	29.217,22	62.311,11	62.622,67	62.935,78		246.014,72
70.06.02. - Govedarstvo - kontrola plijesni i mikotoksina (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		4,93	4,93	4,93	4,93	4,93		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		28.489,99	28.774,89	27.676,90	27.815,28	27.954,36		140.711,42
70.06.03. - Govedarstvo - povećanje podne površine za 10% (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		41,38	41,38	41,38	41,38	41,38		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		80.000,00	80.800,00	91.797,61	92.256,60	92.717,88		437.572,09
70.06.04. - Govedarstvo - obogaćivanje ležišta (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		125,40	125,40	125,40	125,40	125,40		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		80.000,00	80.800,00	106.864,62	107.398,94	107.935,94		482.999,50

70.06.05. - Govedarstvo - držanje na ispaši (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		40,79	40,79	40,79	40,79	40,79		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		12.000,00	12.120,00	10.069,10	10.119,45	10.170,04		54.478,59
70.06.06. - Govedarstvo - pristup ispustu iz staje ili držanje u natkrivenim boksovima s vanjskim prostorom (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		60,14	60,14	60,14	60,14	60,14		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		33.462,07	33.796,69	24.054,02	24.174,29	24.295,16		139.782,23
70.06.07. - Svinjogojstvo - plan hranidbe (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		5,79	5,79	5,79	5,79	5,79		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		2.500,00	2.525,00	16.408,49	16.490,53	16.572,99		54.497,01
70.06.08. - Svinjogojstvo - kontrola plijesni i mikotoksina (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		19,74	19,74	19,74	19,74	19,74		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		17.132,00	17.303,32	16.779,72	16.863,62	16.947,94		85.026,60
70.06.09. - Svinjogojstvo - poboljšana skrb u prasilištu (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		30,32	30,32	30,32	30,32	30,32		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		18.023,58	18.203,81	17.472,16	17.559,52	17.647,32		88.906,39
70.06.10. - Svinjogojstvo - poboljšani uvjeti prasenja (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		29,54	29,54	29,54	29,54	29,54		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		14.157,36	14.298,94	14.755,41	14.829,19	14.903,33		72.944,23
70.06.11. - Svinjogojstvo - smanjenje toplinskog stresa u ljetnim mjesecima pojačanim protokom zraka (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		46,04	46,04	46,04	46,04	46,04		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		17.000,00	17.170,00	16.980,70	17.065,60	17.150,93		85.367,23
70.06.12. - Svinjogojstvo - smanjenje toplinskog	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		22,44	22,44	22,44	22,44	22,44		

stresa u ljetnim mjesecima raspršivanjem vode (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		17.000,00	17.170,00	13.809,74	13.878,79	13.948,18		75.806,71
70.06.13. - Svinjogojstvo - obogaćivanje ležišta (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		40,99	40,99	40,99	40,99	40,99		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		35.949,88	36.309,38	154.546,60	155.319,33	156.095,93		538.221,12
70.06.14. - Svinjogojstvo - povećanje podne površine za 15 % (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		18,38	18,38	18,38	18,38	18,38		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		189.079,15	190.969,94	172.684,63	173.548,05	174.415,79		900.697,56
70.06.15. - Svinjogojstvo - ispust (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		27,28	27,28	27,28	27,28	27,28		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		40.000,00	40.400,00	20.623,80	20.726,92	20.830,55		142.581,27
70.06.16. - Svinjogojstvo - sprječavanje oštećivanja repova (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		6,14	6,14	6,14	6,14	6,14		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		30.000,00	30.300,00	2.873,70	2.888,07	2.902,51		68.964,28
70.06.17. - Peradarstvo - poboljšana skrb za jednodnevne piliće i puriće (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		1,17	1,17	1,17	1,17	1,17		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		148.000,00	149.480,00	195.900,27	196.879,77	197.864,17		888.124,21
70.06.18. - Peradarstvo - Povećanje podne površine za 10%, smanjena gustoća naseljenosti, smanjeni broj nesilica po gnijezdu (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		26,00	26,00	26,00	26,00	26,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		131.870,00	133.188,70	160.676,88	161.480,26	162.287,67		749.503,51
70.06.19. - Peradarstvo - zabranjeno skraćivanje	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		23,13	23,13	23,13	23,13	23,13		

kljunova (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		25.430,75	25.685,06	13.007,69	13.072,73	13.138,09		90.334,32
70.06.20. - Peradarstvo - dodatne prečke (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		0,32	0,32	0,32	0,32	0,32		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		1.961,21	1.980,82	3.113,61	3.129,18	3.144,82		13.329,64
70.06.21. - Peradarstvo - povećanje površine ispusta (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		7,75	7,75	7,75	7,75	7,75		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		55,73	56,29	55,73	56,01	56,29		280,05
70.06.22. - Kozarstvo - plan hranidbe (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		5,79	5,79	5,79	5,79	5,79		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		178,92	180,70	278,16	279,55	280,95		1.198,28
70.06.23. - Kozarstvo - povećanje podne površine za 10% (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		104,08	104,08	104,08	104,08	104,08		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		367,74	371,42	446,97	449,20	451,45		2.086,78
70.06.24. - Kozarstvo - držanje na ispaši (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		79,30	79,30	79,30	79,30	79,30		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		799,47	807,46	542,58	545,29	548,02		3.242,82
70.06.25. - Kozarstvo - pristup ispustu (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		40,76	40,76	40,76	40,76	40,76		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		595,03	600,98	587,54	590,48	593,43		2.967,46
70.06.26. - Ovčarstvo - plan hranidbe (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		5,79	5,79	5,79	5,79	5,79		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		1.551,00	1.566,51	1.732,16	1.740,82	1.749,52		8.340,01
70.06.27. - Ovčarstvo - povećanje podne površine za 10% (Bespovratna sredstva - Prosječno)	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		40,05	40,05	40,05	40,05	40,05		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								

91(2)(a)-HR-80,00%	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		5.931,74	5.991,06	3.486,60	3.504,03	3.521,55		22.434,98
70.06.28. - Ovčarstvo - držanje na ispaši (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		79,30	79,30	79,30	79,30	79,30		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		9.677,79	9.774,57	6.568,28	6.601,12	6.634,13		39.255,89
70.06.29. - Ovčarstvo - pristup ispustu (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		40,76	40,76	40,76	40,76	40,76		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		7.250,21	7.322,71	6.275,56	6.306,94	6.338,47		33.493,89
UKUPNO	O.18 (jedinica: Uvjetna grla)		977.391,59	987.165,49	1.162.380,34	1.168.192,24	1.174.033,20		5.469.162,86
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		30.485.586,70	30.790.442,51	37.877.112,39	38.066.497,95	38.256.830,45		175.476.470,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		24.388.469,36	24.632.354,01	30.301.689,91	30.453.198,36	30.605.464,36		140.381.176,00
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
ENVCLIM (70)	**Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja**								
70.07.	Očuvanje obilježja krajobraza	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
70.07.01. - Očuvanje suhozida (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		7.400,00	7.400,00	7.400,00	7.400,00	7.400,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.14 (jedinica: Hektari)		136,81	138,18	139,54	140,91	142,28		697,72
70.07.02. - Očuvanje živica (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		3.600,00	3.600,00	3.600,00	3.600,00	3.600,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								

	O.14 (jedinica: Hektari)		1,45	1,48	1,51	1,54	1,57		7,55
UKUPNO	O.14 (jedinica: Hektari)		138,26	140,66	141,05	142,45	144,85		707,27
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		1.017.600,34	1.027.828,55	1.038.056,75	1.048.284,95	1.058.513,16		5.190.283,75
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		814.080,27	822.262,84	830.445,40	838.627,96	846.810,53		4.152.227,00
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
ENVCLIM (70)	**Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja**								
70.08.	Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
70.08.01. - Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		450,00	450,00	450,00	450,00	450,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.14 (jedinica: Hektari)		79,15	82,60	86,04	89,48	92,92		430,19
70.08.02. - Očuvanje ekstenzivnih maslinika (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		804,00	804,00	804,00	804,00	804,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.14 (jedinica: Hektari)		573,83	598,78	623,73	648,67	673,62		3.118,63
UKUPNO	O.14 (jedinica: Hektari)		652,98	681,38	709,77	738,15	766,54		3.548,82
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		496.973,19	518.588,28	540.196,12	561.796,68	583.404,48		2.700.958,75
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		397.578,58	414.870,61	432.156,89	449.437,34	466.723,58		2.160.767,00
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								

	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
ANC (71)	**Prirodna i ostala ograničenja specifična za određeno područje**								
71.01.	Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
71.01.01. - Plaćanja u gorsko planinskim područjima (GPP) (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		111,00	111,00	111,00	111,00	111,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.12 (jedinica: Hektari)		96.254,57	96.254,57	86.254,57	86.254,57	86.254,57		451.272,85
71.01.02. - Plaćanja u područjima sa značajnim prirodnim ograničenjima (ZPP) (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		64,00	64,00	99,29	99,29	99,29		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.12 (jedinica: Hektari)		467.436,28	467.436,28	301.313,34	301.313,34	301.313,34		1.838.812,58
71.01.03. - Plaćanja u područjima s posebnim ograničenjima (PPO) (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		44,00	44,00	48,00	48,00	48,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.12 (jedinica: Hektari)		48.564,81	48.564,81	67.611,92	67.611,92	67.611,92		299.965,38
UKUPNO	O.12 (jedinica: Hektari)		612.255,70	612.255,70	455.179,83	455.179,83	455.179,83		2.590.050,89
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		42.737.031,25	42.737.031,25	42.737.031,25	42.737.031,25	42.737.031,25		213.685.156,25
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		34.189.625,00	34.189.625,00	34.189.625,00	34.189.625,00	34.189.625,00		170.948.125,00
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								

	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
ASD (72)	**Ograničenja specifična za određeno područje koja proizlaze iz određenih obveznih zahtjeva**								
72.01.	Potpora za ograničenje u gospodarenju šumama (NATURA 2000, NKS)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
72.01.01. - Potpore za ograničenje u gospodarenju šumama (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)			223,00	223,00	223,00	223,00	223,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.13 (jedinica: Hektari)			3.768,29	3.768,29	3.768,29	3.768,29	3.768,29	18.841,45
UKUPNO	O.13 (jedinica: Hektari)			3.768,29	3.768,29	3.768,29	3.768,29	3.768,29	18.841,45
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)			840.472,44	840.472,44	840.472,44	840.472,44	840.472,44	4.202.362,20
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)			672.377,95	672.377,95	672.377,95	672.377,95	672.377,95	3.361.889,75
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
INVEST (73-74)	**Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje**								

73.01.	Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
73.01.01. - Ulaganje u građenje terasastih parcela (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		55,00		55,00				
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.21 (jedinica: Metri)		9.900,00		9.900,00				19.800,00
73.01.02. - Ulaganje u građenje vanjskih suhozida (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		99,00		99,00				
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.21 (jedinica: Kubični metri)		9.900,00		9.900,00				19.800,00
73.01.03. - Ulaganje u sadnju živica (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		16,00		16,00				
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.21 (jedinica: Metri)		59.500,00		59.500,00				119.000,00
73.01.04. - Uklanjanje invazivnih stranih vrsta s poljoprivrednog zemljišta na jednokratnoj osnovi (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		0,40		0,40				
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.21 (jedinica: Četvorni metri)		3.002.360,00		3.002.360,00				6.004.720,00
73.01.05. - Kupnja električnog pastira s pripadajućom opremom u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri i otoka (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		7,00		7,00				
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.21 (jedinica: Metri)		97.000,00		97.000,00				194.000,00
73.01.06. - Kupnja autohtonog pastirskog psa (tornjak ili hrvatski ovčar) u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri i otoka (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		466,00		466,00				
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.21 (jedinica: Ovčarski psi)		16,00		16,00				32,00
73.01.07. - Ulaganje u izgradnju novih i obnovu	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		30.000,00		30.000,00				

postojećih (jednostavnih) nastambi za stoku u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.21 (jedinica: Smještaj stoke)		50,00		50,00				100,00
73.01.08. - Obnova staništa važnih za očuvanje bioraznolikosti na poljoprivrednom zemljištu koje nije održavano u skladu s dobrom poljoprivrednom praksom s obzirom na vrstu uporabe (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		4,00		4,00				
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.21 (jedinica: Četvorni metri)		1.020.000,00		1.020.000,00				2.040.000,00
73.01.09. - Ulaganje u obnovu zapuštenih lokvi za napajanje stoke (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		34,00		34,00				
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.21 (jedinica: Četvorni metri)		1.530,00		1.530,00				3.060,00
73.01.10. - Ulaganje u sadnju novih i obnovu postojećih drvoreda topola za zlatovranu (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		1.077,00		1.077,00				
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.21 (jedinica: 100 metara)		109,00		109,00				218,00
UKUPNO	O.21 (jedinica: Metri)		166.400,00		166.400,00				332.800,00
UKUPNO	O.21 (jedinica: Četvorni metri)		4.023.890,00		4.023.890,00				8.047.780,00
UKUPNO	O.21 (jedinica: Smještaj stoke)		50,00		50,00				100,00
UKUPNO	O.21 (jedinica: Ovčarski psi)		16,00		16,00				32,00
UKUPNO	O.21 (jedinica: Kubični metri)		9.900,00		9.900,00				19.800,00
UKUPNO	O.21 (jedinica: 100 metara)		109,00		109,00				218,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		10.200.000,00		10.200.000,00				20.400.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		8.160.000,00		8.160.000,00				16.320.000,00
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								

	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
INVEST (73-74)	**Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje**								
73.02.	Obnova poljoprivrednog potencijala	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
73.02.01. - Obnova poljoprivrednog potencijala (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		65.880,00	65.880,00	65.880,00	65.880,00	65.880,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.20 (jedinica: Operacije)		34,00	27,00	55,00	55,00	55,00		226,00
UKUPNO	O.20 (jedinica: Operacije)		34,00	27,00	55,00	55,00	55,00		226,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		2.224.933,00	1.761.413,00	3.600.000,00	3.600.000,00	3.600.000,00		14.786.346,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		1.779.946,40	1.409.130,40	2.880.000,00	2.880.000,00	2.880.000,00		11.829.076,80
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
INVEST (73-74)	**Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje**								
73.03.	Korištenje obnovljivih izvora energije	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
73.03.01. - Korištenje obnovljivih izvora	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)			150.000,00	40.000,00	105.000,00	200.000,00	200.000,00	

energije (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.20 (jedinica: Operacije)			50,00	36,00	40,00	45,00	24,00	195,00
UKUPNO	O.20 (jedinica: Operacije)			50,00	36,00	40,00	45,00	24,00	195,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)			7.500.000,00	1.440.000,00	4.250.000,00	9.000.000,00	7.810.000,00	30.000.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)			6.000.000,00	1.152.000,00	3.400.000,00	7.200.000,00	6.248.000,00	24.000.000,00
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
INVEST (73-74)	**Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje**								
73.05.	Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
73.05.01 - Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)			10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.23 (jedinica: hektar)			176,00	353,00	588,00	59,00		1.176,00
UKUPNO	O.23 (jedinica: null)			176,00	353,00	588,00	59,00		1.176,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)			1.764.705,94	3.529.411,88	5.882.353,13	588.235,30		11.764.706,25
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)			1.411.764,75	2.823.529,50	4.705.882,50	470.588,25		9.411.765,00
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								

	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
INVEST (73-74)	**Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje**								
73.06.	Modernizacija šumarskih tehnologija u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima i proizvodnji ŠRM-a (šumskog reprodukcijskog materijala)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
73.06.01. - Modernizacija šumarskih tehnologija u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima i proizvodnji ŠRM-a (šumskog reprodukcijskog materijala) (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)				200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.24 (jedinica: Operacije)				15,00	30,00	50,00	5,00	100,00
UKUPNO	O.24 (jedinica: Operacije)				15,00	30,00	50,00	5,00	100,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)				3.000.000,00	6.000.000,00	10.000.000,00	1.000.000,00	20.000.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)				2.400.000,00	4.800.000,00	8.000.000,00	800.000,00	16.000.000,00
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
INVEST (73-74)	**Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje**								
73.07.	Modernizacija tehnologija u predindustrijskoj preradi drva	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
73.07.01. - Modernizacija tehnologija u predindustrijskoj preradi drva (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)				288.000,00	288.000,00	288.000,00	288.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.24 (jedinica: Operacije)				5,00	15,00	34,00	33,00	87,00
UKUPNO	O.24 (jedinica: Operacije)				5,00	15,00	34,00	33,00	87,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)				1.344.401,63	4.752.144,71	9.504.289,88	9.504.289,88	25.105.126,10
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)				1.075.521,30	3.801.715,78	7.603.431,90	7.603.431,90	20.084.100,88
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
INVEST (73-74)	**Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje**								
73.08.	Izgradnja šumske infrastrukture	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
73.08.01. - Izgradnja šumske infrastrukture	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)				500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	

(Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.24 (jedinica: Operacije)				4,00	12,00	7,00	1,00	24,00
UKUPNO	O.24 (jedinica: Operacije)				4,00	12,00	7,00	1,00	24,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)				1.764.705,94	5.882.353,12	3.529.411,88	588.235,31	11.764.706,25
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)				1.411.764,75	4.705.882,50	2.823.529,50	470.588,25	9.411.765,00
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
INVEST (73-74)	**Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje**								
73.10.	Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
73.10.01. - Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju_mali (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		387.000,00	387.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.20 (jedinica: Operacije)		50,00	55,00	119,00	163,00	216,00	163,00	766,00
73.10.02. - Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju_veliki (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)			975.000,00	900.000,00	900.000,00	900.000,00	900.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.20 (jedinica: Operacije)			9,00	12,00	15,00	16,00	10,00	62,00
73.10.03. - Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju_navodnjavanje	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		60.000,00	60.000,00	60.000,00	60.000,00	60.000,00	60.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								

(Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	O.20 (jedinica: Operacije)		10,00	17,00	12,00	17,00	19,00	15,00	90,00
UKUPNO	O.20 (jedinica: Operacije)		60,00	80,00	143,00	195,00	251,00	188,00	917,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		20.057.706,68	30.771.718,53	34.578.337,79	46.104.450,39	57.630.562,99	34.520.631,12	223.663.407,50
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		16.046.165,34	24.617.374,82	27.662.670,24	36.883.560,31	46.104.450,39	27.616.504,90	178.930.726,00
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
INVEST (73-74)	**Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje**								
73.10.FI	FI_Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
73.10.01.FI - FI_Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju (Financijski instrument - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		54.645,00	54.645,00	200.000,00	200.000,00			
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.20 (jedinica: Operacije)		119,00	77,00	405,00	297,00	183,00	110,00	1.191,00
UKUPNO	O.20 (jedinica: Operacije)		119,00	77,00	405,00	297,00	183,00	110,00	1.191,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		2.429.455,43	4.200.000,00	17.574.549,80	11.672.879,37			35.876.884,60
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		1.943.564,34	3.360.000,00	14.059.639,84	9.338.303,50			28.701.507,68
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)		2.429.455,43	4.200.000,00	17.574.549,80	11.672.879,37			35.876.884,60
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)		1.943.564,34	3.360.000,00	14.059.639,84	9.338.303,50			28.701.507,68

	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
INVEST (73-74)	**Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje**								
73.11.	Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
73.11.01. - Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda_mali (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)			300.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.24 (jedinica: Operacije)			26,00	31,00	101,00	77,00	77,00	312,00
73.11.02. - Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda_veliki (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)			3.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.24 (jedinica: Operacije)			3,00	3,00	8,00	6,00	6,00	26,00
UKUPNO	O.24 (jedinica: Operacije)			29,00	34,00	109,00	83,00	83,00	338,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)			15.577.182,50	16.750.000,00	49.250.000,00	37.250.000,00	36.944.642,50	155.771.825,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)			12.461.746,00	13.400.000,00	39.400.000,00	29.800.000,00	29.555.714,00	124.617.460,00
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
INVEST (73-74)	**Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje**								
73.11.FI	FI_Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
73.11.01.FI - FI_Potpora za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda (Financijski instrument - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		54.645,00	54.645,00	250.000,00	250.000,00			
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.24 (jedinica: Operacije)		9,00	6,00	34,00	33,00	9,00	9,00	100,00
UKUPNO	O.24 (jedinica: Operacije)		9,00	6,00	34,00	33,00	9,00	9,00	100,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		189.100,00	310.900,00	5.733.033,20	5.733.033,20	500.000,00	500.000,00	12.966.066,40
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		151.280,00	248.720,00	4.586.426,56	4.586.426,56	400.000,00	400.000,00	10.372.853,12
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)		189.100,00	310.900,00	5.733.033,20	5.733.033,20	500.000,00	500.000,00	12.966.066,40
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)		151.280,00	248.720,00	4.586.426,56	4.586.426,56	400.000,00	400.000,00	10.372.853,12
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
INVEST (73-74)	**Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje**								
73.12.	Potpora malim poljoprivrednicima	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
73.12.01. - Potpora malim	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)			20.000,00	25.000,00				

poljoprivrednicima (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.20 (jedinica: Operacije)			375,00	375,00				750,00
UKUPNO	O.20 (jedinica: Operacije)			375,00	375,00				750,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)			7.500.000,00	7.500.000,00				15.000.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)			6.000.000,00	6.000.000,00				12.000.000,00
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
INVEST (73-74)	**Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje**								
73.13.	Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
73.13.01. - Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)				1.068.487,58	1.068.487,58	1.068.487,58	1.068.487,58	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.22 (jedinica: Operacije)				3,00	13,00	8,00	2,00	26,00
UKUPNO	O.22 (jedinica: Operacije)				3,00	13,00	8,00	2,00	26,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)				876.797,69	10.244.723,31	13.151.965,35	3.507.190,75	27.780.677,10
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)				701.438,15	8.195.778,65	10.521.572,28	2.805.752,60	22.224.541,68
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								

	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
INVEST (73-74)	**Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje**								
73.14.	Razvoj poslovanja u ruralnim područjima	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
73.14.01. - Potpora za ulaganja u razvoj poslovanja u ruralnim područjima (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)			130.000,00		130.000,00	130.000,00	130.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.24 (jedinica: Operacije)			15,00		19,00	23,00	19,00	76,00
UKUPNO	O.24 (jedinica: Operacije)			15,00		19,00	23,00	19,00	76,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)			2.000.000,00		2.470.000,00	2.990.000,00	2.540.000,00	10.000.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)			1.600.000,00		1.976.000,00	2.392.000,00	2.032.000,00	8.000.000,00
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
INVEST (73-74)	**Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje**								
73.14.FI	FI_Razvoj poslovanja u ruralnim područjima	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**

73.14.01.FI - FI Potpora za ulaganja u razvoj poslovanja u ruralnim područjima (Financijski instrument - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		54.645,00	54.645,00	54.645,00	54.645,00	54.645,00	54.645,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.24 (jedinica: Operacije)		1,00	1,00	4,00	4,00	4,00	3,00	17,00
UKUPNO	O.24 (jedinica: Operacije)		1,00	1,00	4,00	4,00	4,00	3,00	17,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		25.000,00	50.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	875.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		20.000,00	40.000,00	160.000,00	160.000,00	160.000,00	160.000,00	700.000,00
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)		25.000,00	50.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	875.000,00
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)		20.000,00	40.000,00	160.000,00	160.000,00	160.000,00	160.000,00	700.000,00
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
INVEST (73-74)	**Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje**								
74.01.	Potpora za sustave javnog navodnjavanja	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
74.01.01. - Potpora za sustave javnog navodnjavanja (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)				9.044.117,66	9.044.117,66	9.044.117,66	9.044.117,66	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.22 (jedinica: Operacije)				1,00	1,00	3,00	3,00	8,00
UKUPNO	O.22 (jedinica: Operacije)				1,00	1,00	3,00	3,00	8,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)				2.170.588,24	14.470.588,25	36.176.470,63	19.535.294,13	72.352.941,25
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)				1.736.470,59	11.576.470,60	28.941.176,50	15.628.235,31	57.882.353,00
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								

	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
INSTAL (75)	**Pokretanje poslovanja mladih poljoprivrednika i novih poljoprivrednika te osnivanje ruralnih poduzeća**								
75.01.	Uspostava mladih poljoprivrednika	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
75.01.01. - Uspostava mladih poljoprivrednika (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)			75.000,00	75.000,00	75.000,00	75.000,00	75.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.25 (jedinica: Korisnici)			204,00	400,00	209,00	147,00	60,00	1.020,00
UKUPNO	O.25 (jedinica: Korisnici)			204,00	400,00	209,00	147,00	60,00	1.020,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)			15.294.117,75	30.000.000,00	15.650.000,00	10.871.254,42	4.684.627,83	76.500.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)			12.235.294,20	24.000.000,00	12.520.000,00	8.697.003,54	3.747.702,26	61.200.000,00
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)			4.684.627,83	4.684.627,83	4.684.627,83	4.684.627,83	4.684.627,83	23.423.139,15
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)			3.747.702,26	3.747.702,26	3.747.702,26	3.747.702,26	3.747.702,26	18.738.511,30

INSTAL (75)	**Pokretanje poslovanja mladih poljoprivrednika i novih poljoprivrednika te osnivanje ruralnih poduzeća**								
75.02.	Diverzifikacija dohotka poljoprivrednih gospodarstava na nepoljoprivredne aktivnosti	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
75.02.01. - Diversifikacija dohotka poljoprivrednih gospodarstava na nepoljoprivredne aktivnosti (Bespovratna sredstva - Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)			50.000,00		50.000,00	50.000,00	50.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.27 (jedinica: Korisnici)			100,00		125,00	200,00	75,00	500,00
UKUPNO	O.27 (jedinica: Korisnici)			100,00		125,00	200,00	75,00	500,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)			5.000.000,00		6.250.000,00	10.000.000,00	3.750.000,00	25.000.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)			4.000.000,00		5.000.000,00	8.000.000,00	3.000.000,00	20.000.000,00
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
INSTAL (75)	**Pokretanje poslovanja mladih poljoprivrednika i novih poljoprivrednika te osnivanje ruralnih poduzeća**								
75.03	Poslovni razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
75.03.01. - Poslovni razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava (Bespovratna sredstva -	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)					25.000,00	25.000,00	25.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								

Jedinstveno) 91(2)(a)-HR-80,00%	O.27a (jedinica: Korisnici)					150,00	300,00	150,00	600,00
UKUPNO	O.27a (jedinica: Korisnici)					150,00	300,00	150,00	600,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)					3.750.000,00	7.500.000,00	3.750.000,00	15.000.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)					3.000.000,00	6.000.000,00	3.000.000,00	12.000.000,00
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
RISK (76)	**Alati za upravljanje rizikom**								
76.01.	Upravljanje rizicima	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
76.01.01. - Osiguranje poljoprivredne proizvodnje (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		1.687,00	1.687,00	2.415,03	2.415,03	2.415,03		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.9 (jedinica: Korisnici)		7.906,00	8.114,00	8.924,00	9.058,00	9.194,00		43.196,00
76.01.02. - Uzajamni fondovi (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)					587.500,00	587.500,00		
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.9 (jedinica: Fondovi)					2,00	2,00		4,00
UKUPNO	O.9 (jedinica: Korisnici)		7.906,00	8.114,00	8.924,00	9.058,00	9.194,00		43.196,00
UKUPNO	O.9 (jedinica: Fondovi)					2,00	2,00		4,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		13.338.000,00	13.689.000,00	21.551.457,55	23.049.729,41	23.377.849,94		95.006.036,90
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		10.670.400,00	10.951.200,00	17.241.166,04	18.439.783,53	18.702.279,95		76.004.829,52
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								

	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
COOP (77)	**Suradnja**								
77.01.	Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
77.01.01. - Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)			2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.29 (jedinica: Korisnici)			102,00					102,00
UKUPNO	O.29 (jedinica: Korisnici)			102,00					102,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)			50.000,00	193.000,00	193.000,00	193.000,00	171.000,00	800.000,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)			40.000,00	154.400,00	154.400,00	154.400,00	136.800,00	640.000,00
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
COOP (77)	**Suradnja**								

77.03.	Potpora za EIP operativne skupine	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
77.03.01. - Potpora za EIP operativne skupine (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		150.000,00	150.000,00	180.000,00	180.000,00	180.000,00	180.000,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.1 (jedinica: Projekti)		6,00	8,00	6,00	13,00	13,00	6,00	52,00
UKUPNO	O.1 (jedinica: Projekti)		6,00	8,00	6,00	13,00	13,00	6,00	52,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		300.000,00	700.000,00	1.080.000,00	2.340.000,00	2.340.000,00	1.842.412,06	8.602.412,06
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		240.000,00	560.000,00	864.000,00	1.872.000,00	1.872.000,00	1.473.929,65	6.881.929,65
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
COOP (77)	**Suradnja**								
77.06.	Potpora LEADER (CLLD) pristupu	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
77.06.01. - Potpora LEADER (CLLD) pristupu (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)	1.905.986,00	1.905.986,00	1.905.986,00	1.905.986,00	1.905.986,00	1.905.986,00	1.905.986,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.31 (jedinica: Strategije)		56,00						56,00
UKUPNO	O.31 (jedinica: Strategije)		56,00						56,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		3.087.696,72	5.146.161,19	15.438.483,56	27.789.270,40	25.730.805,94	25.730.805,94	102.923.223,75
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		2.470.157,37	4.116.928,95	12.350.786,85	22.231.416,33	20.584.644,75	20.584.644,75	82.338.579,00
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								

	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
KNOW (78)	**Razmjena znanja i širenje informacija**								
78.01.	Potpora prenošenju znanja	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
78.01.01. - Potpora prijenošenju znanja (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		2.000,00	2.000,00	900,00	715,00	715,00	715,00	
	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.33 (jedinica: Operacije)		1.765,00	1.765,00	3.355,00	3.775,00	3.870,00	1.960,00	16.490,00
UKUPNO	O.33 (jedinica: Operacije)		1.765,00	1.765,00	3.355,00	3.775,00	3.870,00	1.960,00	16.490,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		3.529.411,75	3.529.411,75	3.019.607,83	2.699.125,00	2.767.050,00	1.401.400,00	16.946.006,33
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		2.823.529,40	2.823.529,40	2.415.686,26	2.159.300,00	2.213.640,00	1.121.120,00	13.556.805,06
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
KNOW (78)	**Razmjena znanja i širenje informacija**								
78.02.	Potpora za pružanje savjetodavnih usluga	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
78.02.01. - Potpora za pružanje savjetodavnih	Planirani jedinični iznos (ukupni javni rashodi u EUR)		700,00	700,00	750,00	660,00	660,00	660,00	

usluga (Bespovratna sredstva - Prosječno) 91(2)(a)-HR-80,00%	Maksimalni prosječni planirani jedinični iznos (ako je primjenjivo) (EUR)								
	O.33 (jedinica: Operacije)		5.042,00	5.042,00	4.706,00	3.323,00	3.323,00	1.659,00	23.095,00
UKUPNO	O.33 (jedinica: Operacije)		5.042,00	5.042,00	4.706,00	3.323,00	3.323,00	1.659,00	23.095,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)		3.529.411,75	3.529.411,75	3.529.411,75	2.193.180,00	2.193.180,00	1.094.940,00	16.069.535,25
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)		2.823.529,40	2.823.529,40	2.823.529,40	1.754.544,00	1.754.544,00	875.952,00	12.855.628,20
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega prijenos (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega prijenos (doprinos Unije u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								
CRISIS (78a)	**Crisis payments to farmers following natural disasters, adverse climatic events or catastrophic events**								
78.a.01.	Krizna plaćanja poljoprivrednicima nakon prirodnih katastrofa, nepovoljnih klimatskih prilika ili katastrofalnih događaja	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
UKUPNO	O.9a (jedinica: Korisnici)				5.596,00				5.596,00
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi u EUR)				13.221.048,87				13.221.048,87
	Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (doprinos Unije u EUR)				10.576.839,10				10.576.839,10
	Od čega za financijski instrument (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega za financijski instrument (doprinos Unije u EUR)								

	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (primjenjivo na članak 95. stavak 1. u skladu s člancima 73. i 75.) (ukupni javni rashodi u EUR)								
	Od čega potrebno za minimalnu dodjelu financijskih sredstava utvrđenu u Prilogu XII. (doprinos Unije u EUR)								

7. Sustav za upravljanje i koordinaciju

7.1 Utvrđivanje upravljačkih i koordinacijskih tijela te kontrolnih tijela

Vrsta tijela	Naziv institucije	EFJP	EPFRR	Ime odgovorne osobe	Adresa	E-adresa
Upravljačko tijelo	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva	Y	Y	Marinko Beljo, državni tajnik	Ulica grada Vukovara 78, HR-10000 Zagreb; Alexandera von Humboldta 4b, HR-10000 Zagreb	marinko.beljo@mps.hr
Nadležno tijelo	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva	Y	Y	David Vlajčić, potpredsjednik Vlade i ministar	Ulica grada Vukovara 78, HR-10000 Zagreb	kabinet@mps.hr
Agencija za plaćanja	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Y	Y	Nikola Dolački, ravnatelj	Ulica grada Vukovara 269/d, HR-10000 Zagreb	ravnatelj@apprrr.hr
Tijelo za ovjeravanje	Agencija za a reviziju sustava provedbe programa Europske unije (ARPA)	Y	Y	Neven Šprlje, ravnatelj	Alexandera von Humboldta 4, HR-10000 Zagreb	neven.sprlje@arpa.hr
Odbor za praćenje	Odbor za praćenje provedbe strateškog plana ZPP-a (“Odbor za praćenje”)	Y	Y	Marinko Beljo, državni tajnik	Ulica grada Vukovara 78, HR-10000 Zagreb	marinko.beljo@mps.hr
Druga delegirana i posrednička tijela koja nisu utvrđena Uredbom, s opisom njihove uloge	Državni inspektorat	Y	Y	Andrija Mikulić, ravnatelj	Šubićeva 29, HR - 10000 Zagreb	pisarnica.dirh@dirh.hr
Druga delegirana i posrednička tijela koja nisu utvrđena Uredbom, s opisom njihove uloge	Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu (HAPIH)	Y	Y	Hrvoje Hefer, mag.ing.bil., ravnatelj	Ulica kardinala Alojzija Stepinca 17, 31000 Osijek, Hrvatska	ured.ravnatelja@hapih.hr
Kontrolno tijelo	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Y	Y	Nikola Dolački, ravnatelj	Ulica grada Vukovara 269/d, HR-10000 Zagreb	ravnatelj@apprrr.hr
Koordinacija u okviru AKIS-a, uključujući savjetovanje u poljoprivredi – odgovarajuće koordinacijsko tijelo	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede	Y	Y	Zdravko Tušek, državni tajnik	Ulica grada Vukovara 78, HR-10000 Zagreb	zdravko.tusek@mps.hr
Službenik za komunikaciju za plan u okviru ZPP-a (usp. članak 48. stavak 2. UZO-a)	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva	Y	Y	Sanja Krnić Bastać	Ulica grada Vukovara 78, HR-10000 Zagreb	sanja.krnic@mps.hr

Kratak opis osnivanja i organizacije nadležnog tijela

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (Ministarstvo) je središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove poljoprivrede i ruralnog razvoja u Republici Hrvatskoj.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva je Nadležno tijelo (tijelo nadležno za akreditaciju agencije za plaćanja i nadzor nad ispunjavanjem akreditacijskih kriterija) u sustavu upravljanja u skladu s člankom 2(b) te odredbama Poglavlja II, Glave II Uredbe (EU) 2021/2116 Europskog parlamenta i

Vijeća od 2. prosinca 2021. o financiranju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike te upravljanju njome i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1306/2013 (Horizontalna uredba).

Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva uređuju se nazivi upravnih organizacija i drugih unutarnjih ustrojstvenih jedinica u sastavu Ministarstva, njihov djelokrug i način upravljanja te okvirni broj državnih službenika i namještenika potrebnih za obavljanje poslova iz djelokruga Ministarstva, kao i druga pitanja od značaja za rad Ministarstva.

Sukladno odredbama članka 8. Uredbe (EU) 2021/2116 (Horizontalna uredba), svaka država članica imenuje Nadležno tijelo na ministarskoj razini odgovorno za:

a) izdavanje, preispitivanje i oduzimanje akreditacije agencija za plaćanja;

b) imenovanje te izdavanje, preispitivanje i oduzimanje imenovanja i akreditacije Koordinacijskog tijela;

c) imenovanje i povlačenje imenovanja tijela za ovjeravanje kao što je navedeno u članku 12. Horizontalne uredbe te osiguravanje kontinuiteta da uvijek postoji imenovano tijelo za ovjeravanje;

d) izvršavanje zadaća dodijeljenih Nadležnom tijelu na temelju odredbi poglavlja II. Uredbe (EU) 2021/2116 (Horizontalna uredba) o tijelima u sustavu upravljanja.

Na temelju ispitivanja minimalnih uvjeta za akreditaciju koje donosi Komisija u skladu s člankom 11. stavkom 1. točkom (a) Horizontalne uredbe, Nadležno tijelo službenim aktom odlučuje o izdavanju ili, nakon provedenih ispitivanja, oduzimanju akreditacije agencije za plaćanja.

Nadležno tijelo službenim aktom odlučuje o imenovanju i povlačenju imenovanja tijela za ovjeravanje, osiguravajući pritom da uvijek postoji imenovano tijelo za ovjeravanje.

Nadležno tijelo, u svom djelokrugu rada i na temelju provedenih ispitivanja, bez odgode obavještava Komisiju o svim akreditacijama i povlačenjima akreditacije agencije za plaćanja kao i o imenovanju i povlačenju imenovanja tijela za ovjeravanje.

Za obavljanje poslova Nadležnog tijela za akreditaciju Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju uspostavljena je zasebna ustrojstvena jedinica u Ministarstvu, Samostalna služba za akreditaciju Agencije za plaćanja za poljoprivredne fondove EU, koja je izravno odgovorna ministru nadležnom za poljoprivredu.

Pravilnikom o akreditaciji Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju („Narodne novine“, br. 41/21, 133/22) kojega donosi ministar nadležan za poljoprivredu određena su tijela koja sudjeluju u postupku akreditacije i nadzora nad ispunjavanjem akreditacijskih kriterija, uvjeti koje mora ispunjavati Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju radi dobivanja i zadržavanja akreditacije za korištenje sredstava Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj, postupak dodjeljivanja akreditacije, nadzora nad ispunjavanjem akreditacijskih kriterija, povlačenja akreditacije i izvještavanja Europske komisije.

U postupku akreditacije i nadzora ispunjavanja akreditacijskih kriterija sudjeluju: Agencija za plaćanja, Ministarstvo i Odbor za akreditaciju, Tijelo za ovjeravanje kao neovisno revizijsko tijelo.

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju u cijelosti je akreditirana za mjere ZPP-a od 1. listopada 2015. godine i jedina je agencija u Republici Hrvatskoj nadležna za EPJF i EPFRR. Nadležno tijelo provodi nadzor nad ispunjavanjem minimalnih uvjeta za akreditaciju Agencije za plaćanja koji će se propisati delegiranom uredbom Komisije o pravilima za agencije za plaćanje i druga tijela, a koja dopunjuje Uredbu (EU) 2021/2116.

Radi provjere ispunjavanja akreditacijskih kriterija Agencija za plaćanja obavještava Nadležno tijelo o svim važnim pojedinostima te o svim odlukama i promjenama u sustavu unutarnjih kontrola koje imaju ili mogu imati utjecaj na ispunjavanje akreditacijskih kriterija. Pored navedenoga, Nadležno tijelo održava redovne sastanke s Agencijom za plaćanja i Tijelom za ovjeravanje kako bi osiguralo informacije u vezi s ispunjavanjem akreditacijskih kriterija.

Tijelo za ovjeravanje, na temelju sklopljenog međusobnog sporazuma s Ministarstvom, dužno je obavijestiti Nadležno tijelo, odnosno posebnu ustrojstvenu jedinicu koja obavlja zadaće Nadležnog tijela, o vrlo važnim nalazima koji bi mogli utjecati na ispunjavanje akreditacijskih kriterija. Također ustrojstvena jedinica Agencije za plaćanja nadležna za unutarnju reviziju (Sektor unutarnje revizije), za potrebe nadzora dostavlja izvješća o provedenim revizijama.

Predstavnici posebne ustrojstvene jedinice koja obavlja zadaće i aktivnosti Nadležnog tijela, članovi su Revizorskog odbora putem kojega se prati rad unutarnje revizije, odobravaju dokumenti unutarnje revizije te, u slučaju potrebe, daju preporuke za poboljšanje rada.

U sklopu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva ustrojen je i Odbor za akreditaciju u čijem radu sudjeluju visoki dužnosnici i zaposlenici posebne ustrojstvene jedinice zadužene za nadzor ispunjenja akreditacijskih kriterija. Odbor za akreditaciju koordinira aktivnosti vezano uz nadzor ispunjavanja akreditacijskih kriterija Agencije za plaćanja, raspravlja o nalazima vanjskih revizora te po potrebi donosi zaključke vezano uz prilagodbu sustava izmjenama/dopunama akreditacijskih kriterija.

U programskom razdoblju 2023.-2027. Agencija će prilagoditi svoje sustave u skladu s novim zahtjevima (Osnovni zahtjevi Unije iz članka 2. točka (c) Horizontalne uredbe). Za akreditirane agencije za plaćanja nije potrebna nova akreditacija od 1. siječnja 2023. godine. Nova akreditacija bi se zahtijevala samo ako bi Agencija preuzela nove odgovornosti za troškove za koje nije akreditirana. Sustav Agencije za plaćanja treba revidirati vezano uz godišnje izvještavanje o uspješnosti, pritom se izvještavanje se ne smatra novim odgovornostima. Prilagodbu sustava unutarnje kontrole će revidirati Tijelo za ovjeravanje u okviru godišnjih certifikacijskih revizija. U okviru svojih redovnih zadaća, nadležna ustrojstvena jedinica Ministarstva (Samostalna služba za akreditaciju) će provjeriti usklađenost dokumentacije i procedura Agencije za plaćanja s izmjenama i novim elementima akreditacijskih kriterija.

U novom programskom razdoblju će, kao i u sadašnjem, biti ustrojena posebna jedinica u sklopu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (Samostalna služba za akreditaciju agencije za plaćanja za poljoprivredne fondove Europske unije), koja će u svojstvu Nadležnog tijela nadzirati ispunjavanje akreditacijskih kriterija u Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, odnosno provoditi nadzor. Pored navedenoga, Nadležno tijelo, odnosno navedena nadležna ustrojstvena jedinica, će svake tri godine sastaviti izvješće u kojemu će pisanim putem izvijestiti Europsku komisiju o rezultatima nadzora, tj. ispunjava li agencija "i nadalje" sve akreditacijske kriterije. Ako nadležna ustrojstvena jedinica Ministarstva utvrdi, na temelju izvješća Tijela za ovjeravanje i drugih vanjskih revizora ili vlastitim nadzorom, da je Agencija za plaćanja prestala ispunjavati jedan ili više akreditacijskih kriterija, Nadležno tijelo će izdati odluku o uvjetnoj akreditaciji i bez odgode izvijestiti Europsku komisiju. Ako nadležna ustrojstvena jedinica Ministarstva utvrdi da Agencija za plaćanja više ne ispunjava akreditacijske kriterije, Nadležno tijelo će izdati odluku o povlačenju akreditacije.

Uz navedeno, nadležna ustrojstvena jedinica u svojstvu Nadležnog tijela će sukladno odredbama članaka 8. i 12. Uredbe (EU) 2021/2116 (Horizontalna uredba) pratiti rad tijela za ovjeravanje.

Za obavljanje poslova nadležne ustrojstvene jedinice Samostalne službe za akreditaciju agencije za plaćanja za poljoprivredne fondove Europske unije, ustrojeni su:

-Odjel za akreditaciju agencije za plaćanja za Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj,

-Odjel za akreditaciju agencije za plaćanja za Europski poljoprivredni jamstveni fond i IAKS mjere ruralnog razvoja.

Sve zadaće Nadležnog tijela kao i način njihovog provođenja, u nacionalnom zakonodavstvu propisane su odredbama Pravilnika o akreditaciji Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju („Narodne novine", br. 41/21, 133/22).

7.2 Opis strukture za praćenje i izvješćivanje

Upravljačko tijelo odgovorno je za djelotvoran, učinkovit i ispravan način upravljanja strateškim planom u okviru ZPP-a i njegovom provedbom. U roku od tri mjeseca od obavijesti Komisije o odobrenju Strateškog plana osniva se Odbor za praćenje provedbe Strateškog plana u okviru ZPP-a (dalje u tekstu: Odbor za praćenje).

Upravljačko tijelo osigurava:

- da je u Agenciji za plaćanja uspostavljen siguran elektronički informacijski sustav ili se koristi postojeći u kojem se bilježe i čuvaju ključne informacije o provedbi strateškog plana koje su potrebne za praćenje i evaluacije, posebno za praćenje napretka u dostizanju zadanih ciljeva, uključujući informacije o svakom korisniku i svakoj operaciji
- da se odboru za praćenje dostave informacije i dokumenti potrebni za praćenje provedbe strateškog plana u okviru ZPP-a s obzirom na njegove posebne ciljeve i prioritete;
- da je akreditirana agencija za plaćanja izradila godišnje izvješće o uspješnosti, uključujući zbirne tablice za praćenje te da je isto, nakon savjetovanja s odborom za praćenje, dostavila Komisiji
- da se poduzmu odgovarajuće daljnje mjere u vezi s primjedbama Komisije o godišnjim izvješćima o uspješnosti
- da se poduzmu odgovarajuće daljnje mjere u vezi s postupanjem imenovanog tijela za ovjeravanje sukladno odredbama članka 12. stavka 2 (c) Uredbe (EU) 2021/2116.

Upravljačko tijelo i Odbor za praćenje prate provedbu strateškog plana u okviru ZPP-a i napredak u ostvarenju ciljnih vrijednosti strateškog plana u okviru ZPP-a na temelju pokazatelja ostvarenja i rezultata.

Odbor za praćenje donosi poslovnik o radu koji će uključiti odredbe u vezi sprečavanja sukoba interesa i primjenu principa transparentnosti.

Odbor za praćenje sastaje se najmanje jedanput godišnje i preispituje sva pitanja koja utječu na napredak strateškog plana u okviru ZPP-a prema ostvarivanju njegovih ciljnih vrijednosti. Poslovnik o radu i mišljenja Odbora za praćenje javno će se objavljivati.

Članovi Odbora za praćenje i njihove zamjene su predstavnici relevantnih javnih tijela na lokalnoj i regionalnoj razini, kao i ostalih javnih tijela (uključujući ona nadležna za okolišno-klimatska pitanja), gospodarski i socijalni partneri (uključujući predstavnike iz sektora poljoprivrede) te relevantnih predstavnika tijela civilnog društva, uključujući tijela nadležna za promicanje socijalne uključenosti, temeljnih prava, ravnopravnosti spolova i nediskriminacije. Popis članova Odbora za praćenje javno su objavljeni na internetu. Svaki član Odbora za praćenje ima jedan glas. Predstavnici Komisije sudjeluju u radu odbora za praćenje u svojstvu savjetnika.

Članovi s pravom glasa:

- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva / predsjedavajući
- Samostalna služba za akreditaciju agencije za plaćanja za poljoprivredne fondove Europske unije
- Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije - Koordinacijsko tijelo
- Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije - Upravljačko tijelo
- Ministarstvo gospodarstva
- Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije
- Ministarstvo turizma i sporta
- Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine
- Ministarstvo vanjskih i europskih poslova
- Ministarstvo financija
- Vlada Republike Hrvatske, Ured za ravnopravnost spolova
- Državni zavod za statistiku
- Hrvatska zajednica županija
- Hrvatska zajednica općina
- Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

- Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG-BICRO)
- Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu
- Hrvatska poljoprivredna komora
- Hrvatska gospodarska komora
- Hrvatska obrtnička komora
- Hrvatska udruga poslodavaca
- Hrvatske vode
- Hrvatske šume d.o.o.
- Institut za turizam
- Institut za jadranske kulture i melioraciju krša
- Hrvatska udruga banaka
- Hrvatska banka za obnovu i razvitak
- Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek
- Hrvatska mreža za ruralni razvoj
- LEADER mreža Hrvatske
- Udruga proizvođača i zastupnika sredstava za zaštitu bilja Republike Hrvatske – CROCPA
- Središnji savez udruga uzgajivača svinja Hrvatske
- Hrvatski savez udruga ekoloških proizvođača
- Hrvatska voćarska zajednica
- Hrvatska udruga rasadničara
- Zajednica udruga hrvatskih povrćara
- Savez udruga hrvatskih uzgajivača Holstein goveda
- Udruga za tov i uzgoj junadi Baby Beef
- Croatiastočar GIU
- Hrvatski savez udruga proizvođača mlijeka
- Hrvatski savez uzgajivača ovaca i koza
- Hrvatska zajednica inovatora
- Udruga prodavatelja poljoprivredne mehanizacije i opreme u RH
- Hrvatski savez udruga privatnih šumovlasnika
- Hrvatski pčelarski savez
- Udruga uzgajivača selekcioniranih matica pčela Hrvatske
- Regionalne organizacije vinogradara i vinara – Bregovita Hrvatska, Vinistra, Vino ·Dalmacije, Graševina Croatica
- Zeleni forum
- Udruga BIOM
- Društvo za oblikovanje održivog razvoja
- Centar dr. Rudolfa Steinera
- Udruga konzultanata za ruralni razvoj-UKRRA i Udruga poslovnih savjetnika-RURAL.

Predstavnici/članovi sa savjetodavnom ulogom (bez prava glasa):

- Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije
- Ured pravobraniteljice za osobe s invaliditetom
- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva - Uprava za poljoprivredno zemljište, biljnu proizvodnju i tržište
- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva - Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede

- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva - Uprava za stočarstvo i kvalitetu hrane
- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva - Uprava za potpore poljoprivredi i ruralnom razvoju
- predstavnici Europske komisije.

Odbor za praćenje preispituje:

a) napredak u provedbi strateškog plana u okviru ZPP-a i ostvarivanju ključnih etapa i ciljnih vrijednosti;

b) sva pitanja koja utječu na uspješnost strateškog plana u okviru ZPP-a i mjere poduzete za rješavanje tih pitanja, uključujući napredak prema pojednostavljenju i smanjenju administrativnog opterećenja za krajnje korisnike;

c) elemente ex ante procjene navedene u članku 58. stavku 3. Uredbe (EU) br. 2021/1060 i strateški dokument iz članka 59. stavka 1. Uredbe (EU) br. 2021/1060;

d) napredak ostvaren u provedbi evaluacija, sinteza evaluacija i daljnjem postupanju na temelju nalaza;

e) relevantne informacije u vezi provedbe Strateškog plana dostavljene od strane nacionalne mreže ZPP-a;

f) provedbu komunikacijskih mjera i mjera za povećanje vidljivosti;

g) po potrebi, jačanje administrativnih kapaciteta za javna tijela i korisnike.

Odbor za praćenje daje mišljenje o:

a) metodologiji i kriterijima korištenima pri odabiru operacija;

b) godišnjim izvješćima o uspješnosti;

c) planu evaluacije i njegovim izmjenama;

d) svim prijedlozima izmjena strateškog plana u okviru ZPP-a koje iznese upravljačko tijelo. Sredstva Tehničke pomoći iz SP koristit će se kao podrška svim aktivnostima Odbora za praćenje, uključujući aktivnosti izgradnje kapaciteta.

Upravljačko tijelo svake godine organizira pregledni sastanak s Komisijom pod zajedničkim predsjedanjem ili predsjedanjem Komisije, koji se održava najranije dva mjeseca nakon dostavljanja godišnjeg izvješća o uspješnosti. Cilj godišnjeg preglednog sastanka jest ispitivanje uspješnosti Strateškog plana, uključujući napredak u ostvarenju utvrđenih ciljnih vrijednosti, dostupne informacije o relevantnim učincima kao i sva pitanja koja utječu na uspješnost te prošle ili buduće mjere koje se poduzimaju za njihovo rješavanje.

Nadležna osoba u Agenciji za plaćanja će do 15. veljače godine koja slijedi financijsku godinu izraditi nacrt i dostaviti Komisiji godišnje izvješće o uspješnosti u provedbi strateškog plana u okviru ZPP-a u prethodnoj financijskoj godini. Zadnje godišnje izvješće o uspješnosti dostavit će se u skladu odredbama članka 9. stavka 3 i članka 10. HZR, a obuhvatit će sažetak evaluacija obavljenih tijekom razdoblja provedbe. U godišnjim izvješćima o uspješnosti navode se ključne kvalitativne i kvantitativne informacije o provedbi strateškog plana u okviru ZPP-a upućivanjem na financijske podatke, pokazatelje ostvarenja i rezultata. Godišnja izvješća o uspješnosti i sažetak njihova sadržaja namijenjen građanima stavljaju se na raspolaganje javnosti.

Opis poslovnog aplikativnog dijela IT sustava

Potpore koje isplaćuje Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju dijele se na četiri područja: izravna plaćanja, tržišne potpore, te potpore ribarstvu i mjerama ruralnog razvoja.

U skladu s time Informacijski sustav Agencije (ISA) koncipiran je na način da postoje 3 glavna modula (ISAP – izravna plaćanja, ISUT – trgovinske mjere, ISSP – ruralni razvoj i ribarstvo) te prateći horizontalni procesi koji omogućavaju izvršavanje poslova APPRRR.

Glavni sastavni dijelovi informacijskog sustava Agencije tj. core business aplikacije su sljedeće:

·ISAP (IAKS) - Integrirani sustav za administraciju izravnih plaćanja

·ISUT -Informacijski sustav upravljanja tržištem

·ISSP -Informacijski sustav strukturne potpore

·ISPU - Informacijski sustav za poslovno upravljanje

·ISRiF - Informacijski sustav računovodstva i financija

·Agronet - Informacijski sustav za elektroničko popunjavanje i podnošenje prijava

·ARKOD - Informacijski sustav za prostornu evidenciju poljoprivrednog zemljišta - digitalna

identifikacija zemljišnih parcela; te prateći registri (vinogradarski registar, registar primarnih proizvođača hrane, registar subjekata u ekološkoj proizvodnji)

·MOP – Modul za odobravanje plaćanja u koji se učitavaju nalozi za plaćanje te se šalju u Službu za financijsko i računovodstveno upravljanje potporama

Uz aplikacije za obavljanje osnovne djelatnosti (core business) postoje i horizontalne aplikacije koji su ključne za povezivanje rada i funkcioniranje Agencije, a interno služe kao infrastrukturna podloga za navedene glavne module.

Horizontalni procesi Agencije za plaćanja sastoje se od:

1.sustava za upravljanjem dokumentacijom,

2.općih i pravnih poslova,

3.BI sustava za poslovno izvještavanje.

Baze podataka i OLAP

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju u svom radu, a za potrebe izvlačenja, prikupljanja i dostavljanja podataka koristi baze podataka i OLAP.

Produkcijske baze su sljedeće:

[AgricultureAdministration]

[AgricultureDataWarehouse]

[AgricultureFarm]

[AgricultureFinances]

[AgricultureGeneral]

[AgricultureRural]

[AgricultureStateOnDate]

[AgricultureSubsidy]

[AgricultureWeb]

[APPRRR_CMS]

[CeresAgronet]

[CeresFileStorage]

[CeresSubsidy]

[OfferPortal]

[ZPP_APPRRR_CMS]

Izvorna baza podataka za financijske procese IT sustava ISA (Informacijski Sustav Agencije) je [AgricultureFinances]. Nalazi se s ostalim bazama podataka ([AgricultureFarm],[AgricultureRural],[AgricultureSubsidy],…) na MS SQL Server 19 Failover Cluster-u. Ta baza služi kao izvor financijskih podataka za Data Warehouse, Reporting Server (SSRS), Olap kocku (SSAS) te ad hoc izvještaje (SSIS, CSV, EXCEL,…). Sustavi izvještavanja i exporta podataka izrađeni su prema specifikacijama ključnih korisnika i nalaze se kao i ISA sustav u kontinuiranom procesu razvoja/unapređenja, koji uključuje temeljito testiranje podataka.

Navedene baze podataka se trenutno koriste za izvješćivanje o uspješnosti, usklađivanje i provjeru, te za međusobnu usporedbu podataka kao vrsta kontrole, a kako bi se osigurala pouzdanost podataka.

Osim gore navedenih baza podataka Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, u svom radu koristi i BI sustav za poslovno izvješćivanje tj. OLAP.

OLAP (Online Analytical processing) se može definirati kao informacijski sustav koji omogućuje brz, konzistentan i interaktivan pristup i manipulaciju podacima koji dolaze iz različitih izvora, a spremljeni su u skladištu podataka; ili kao vrsta obrade podataka koja daje brzi odgovor na višedimenzijske upite.

OLAP je dio šire kategorije poslovnog izvješćivanja, koje također obuhvaća relacijsko izvješćivanje i rudarenje podataka.

OLAP relacijske baze podataka su:

[DWHDB]

[ETL Framework]

[MetaDataDB]

[ODSDB]

[SSISDB]

Agencija je za potrebe izvlačenja podataka razvila nekoliko OLAP kocki koje predstavljaju višedimenzionalne nizove podataka koji služe kao baze podatake optimizirane za OLAP aplikacije i skladištenje podataka.

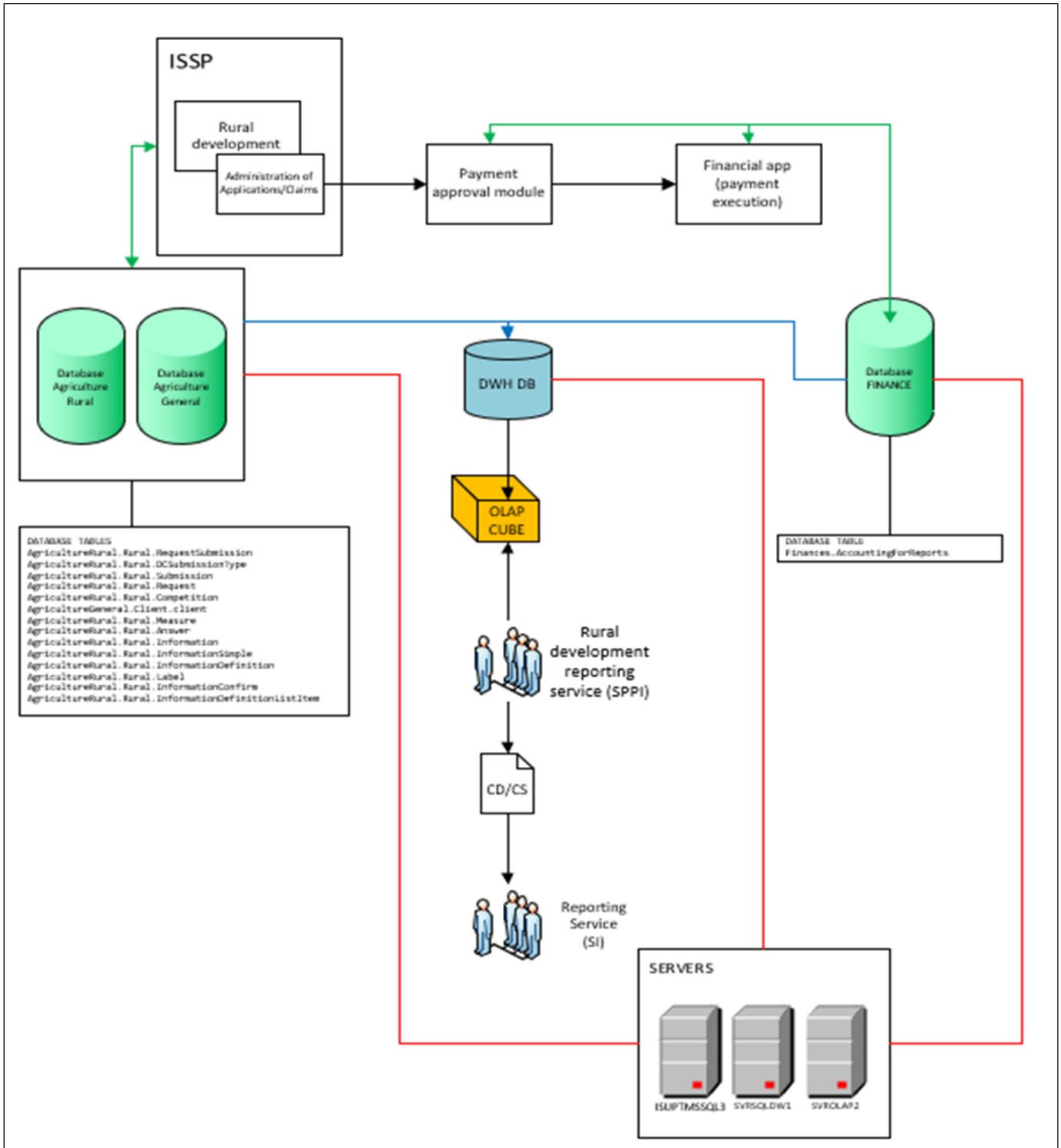
Razvijene su, ili su u razvoju, sljedeće OLAP kocke:

1. ARKOD kocka – sadrži podatke o prostornoj evidenciji poljoprivrednog zemljišta
2. FIN kocka – sadrži podatke o financijskim podacima tj. izvršenim transakcijama
3. KNT kocka – sadrži podatke o izvršenim kontrolama na terenu za izravne potpore i IAKS mjere ruralnog razvoja
4. OPOP kocka – sadrži podatke o osnovnim podacima o poljoprivrednicima
5. REGISTRI kocka – sadrži podatke o Vinogradarskom registru
6. RURAL kocka – sadrži podatke o non-IAKS mjerama ruralnog razvoja
7. SIP kocka – sadrži podatke o izravnim potporama i IAKS mjerama ruralnog razvoja
8. HR kocka – sadrži podatke o ljudskim resursima tj. djelatnicima Agencije

Sve gore navedene kocke sadrže sljedeće zajedničke dimenzije:

1. Klijent – sadrži podatke o klijentima navedenima u Registru klijenata
2. Gospodarstvo – sadrži podatke o poljoprivrednim gospodarstvima iz Upisnika poljoprivrednih gospodarstava

Trenutno se za pripremu kontrolnih statistika za non-IAKS mjere ruralnog razvoja, koristi Rural kocka te se dobiveni podaci dodatno provjeravaju i usklađuju s drugim izvorima podataka, ako je primjenjivo.

Svi eventualni dodatni podaci, o kojima će biti potrebno izvještavati u novom programskom razdoblju, će biti prikupljeni od strane korisnika i relevantnih drugih tijela, obrađeni i uključeni u izvorni sustav i OLAP kocke, ako je primjenjivo.

Osiguranje pouzdanosti podataka

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju svoj rad temelji na akreditiranim procesima i procedurama Europske komisije u skladu s Uredbama i unaprijed određenim kriterijima primjenjivim za provedbu Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) i Zajedničke ribarstvene politike (ZRP).

Akreditacijski kriteriji navode sljedeće kontrolne aktivnosti vezane za pouzdanost podataka:

1.Postupci odobravanja zahtjeva

-agencija za plaćanja je utvrdila detaljne postupke za zaprimanje, evidentiranje i obradu zahtjeva,

-svaki djelatnik koji je odgovoran za odobravanje ima na raspolaganju detaljnu kontrolnu listu za provjere koje je potrebno napraviti,

-radi se provjera 4 oka

-zahtjev se odobrava i šalje na plaćanje tek nakon što sve provjere potvrde sukladnost s pravilima Unije.

Navedene provjere uključuju i one provjere koje se zahtijevaju odgovarajućom važećom Uredbom kojom se uređuju mjere u okviru kojih se zahtjeva potpora, i provjere koje se zahtijevaju u skladu s člankom 58. Uredbe (EU) br. 1306/2013 radi sprečavanja i otkrivanja prijevara i nepravilnosti, osobito u pogledu nastalih rizika. Za EPFRR utvrđuju se dodatni postupci za potvrdu poštovanja uvjeta za dodjelu potpore, uključujući ugovaranje, te ispunjavanja svih primjenjivih pravila Unije i nacionalnih pravila, uključujući pravila utvrđena programom ruralnog razvoja.

2.Postupci za plaćanja

Agencija za plaćanja je propisala potrebne postupke/kontrole kojima se osigurava obavljanje plaćanja samo na bankovne račune korisnika ili njihovih opunomoćenika te postupke kojima se osigurava da se Europskoj komisiji prijavljuju samo one transkacije koje su stvarno izvršene.

Plaćanja se izvršavaju na bankovne račune koji su korisnicili prijavili tj. povlače se u bankovne naloge iz Registra klijenata te se sve transkacije po izvršenju evidentiraju u računovodstvenom sustavu i u X-tabeli. Sve dosadašnje revizije su potvrdile da su kontrole uspostavljene i da su sve transakcije prijavljene Europskoj komisiji i izvršene.

3.Postupci za računovodstvo

Računovodstvenim se postupcima osigurava da su mjesečne (za EFJP), tromjesečne (za EPFRR) i godišnje izjave potpune, točne i pravovremene te da su sve pogreške ili propusti otkriveni i ispravljeni, osobito provjerama i usklađivanjima koji se obavljaju u redovnim vremenskim razmacima.

Prilikom pripreme mjesečnih, tromjesečnih i godišnjih izjava o izdacima, provode se usklađivanja između Službe za računovodstvo, Službe za financije i Službe za izvještavanje koja služe da se otkriju sve eventualne pogreške i propusti te da izjave o izdacima sadrže iznose koji se mogu ovjeriti u skladu s važećim pravilima o ovjeravanju izdataka.

4.Postupci za predujmove i jamstva

Plaćanja predujmova identificiraju se odvojeno u računovodstvenim i u pomoćnim evidencijama.

Prilikom pripreme naloga za plaćanje od strane djelatnika koji odobravaju plaćanje, u slog za plaćanje se unosi vrsta plaćanja (predujam, međuplaćanje, konačno plaćanje, povrat i sl.) te se taj podatak povlači u nalog za plaćanje, te po izvršenju plaćanju u računovodstvene evidencije i u X-tabelu.

5.Postupci za dugovanja

Agencija za plaćanja je uspostavila sustav za priznavanje svih iznosa dugovanja i za evidentiranje svih dugovanja u jedinstvenoj knjizi dužnika prije njihova primitka. Knjiga dužnika redovno se pregledava i poduzimaju se mjere za naplatu dospjelih dugovanja u skladu s europskim i nacionalnim zakonodavstvom.

Po primitka slogova za dugovanja koje pripremaju djelatnici zaduženi za odobravanje plaćanje, dugovi se evidentiraju u Knjigu dužnika te se dospjela dugovanja podmiruju u skladu s europskim i nacionalnim zakonodavstvom.

Osim gore navedenih kontrolnih aktivnosti važno je napomenuti da su internim aktima Agencije propisani postupci odobravanja pristupa raznim servisima unutar informatičkog sustava Agencije. Prava na sustav i prava pristupa obuhvaćaju razna prava kao pravo na korisnički račun, pravo na VPN vezu odnosno udaljeni pristup, te pristup raznim poslovnim aplikacijama i servisima Agencije. Djelatnici Agencije imaju osnovna prava na sustav, dok se prava na poslovni sustav Agencije usklađuju sa radnim mjestom zaposlenika kao i poslom koji obavlja.

Ovi postupci odobravanja pristupa se podjednako odnose na djelatnike Agencije kao i na vanjske zaposlenike i suradnike koji imaju poslovnu potrebu pristupati podacima Agencije. Vlasnici procesa/servisa su odgovorni o razini prava koja se dodjeljuju korisnicima.

Sva prava na informatičkom sustavu Agencije su podložna redovnim revizijama, kako vanjskih tako i unutarnjih revizora, te vlasnika podataka/servisa unutar Agencije. Sva prava su podložna reviziji najmanje jednom godišnje.

Sve navedene kontrolne aktivnosti su većim dijelom podržane u informacijskom sustavu Agencije dok se kontrolne aktivnosti i/ili dijelovi kontrolnih aktivnosti koje trenutno nisu implementirane kroz IT sustav planiraju provesti kroz informacijski sustav u sljedećem razdoblju kroz pripremu za provedbu Strateškog

plana.

Svaka promjena postojećih uredbi kao i nove uredbe i smjernice Europske komisije su temelj za kontinuiranu nadogradnju i poboljšanje informacijskog sustava Agencije

Opis IT infrastrukture

Podloga za sve aplikativne servise kao i imenički direktorij je Hiperkonvergenta infrastrukturna okolina u kontekstu „Privatnog Oblaka“ čime je osigurana visoka dostupnost svih poslovnih aplikacija, optimalno dijeljenje raspoloživih resursa te integritet svih podataka Agencije za plaćanja. IT infrastruktura Agencije sastoji se od klastera dva strech-site podatkovna centra koja su postavljena u skladu sa smjernicama ISO/IEC 27001:2013 norme čime se jamči usklađenost sa internacionalnom normom u domeni informacijske sigurnosti. Usklađenost sa ISO/IEC 27001:2013 normom je i jedan od akreditacijskih kriterija poslovanja Agencije. Norma prema svojoj strukturi, namjeni i smjernicama obuhvaća područja od organizacije poslovnih procesa, sigurnosti, plana neprekinutosti poslovanja, analiza rizika i utjecaja na poslovanje, pa sve do fizičke sigurnosti, uključujući i 21 podružnicu i dva podatkovna centra.

7.3 Informacije o sustavu kontrole i sankcijama

7.3.1. IAKS – integrirani administrativni i kontrolni sustav

Upotrebljava li se IAKS za upravljanje intervencijama u sektoru vina i njihovu kontrolu kako je utvrđeno u glavi III. Uredbe (EU) …/… [Uredba o strateškom planu u okviru ZPP-a]? : **Ne**

Upotrebljava li se IAKS za upravljanje uvjetovanošću i njezinu kontrolu? : **Da**

U skladu s člankom 65. stavkom 4. točkom (d) Horizontalne uredbe država članica može definirati „poljoprivrednu parcelu”. Navedite definiciju „poljoprivredne parcele” koja se primjenjuje u vašoj državi članici.

Poljoprivredna parcela je neprekinuta površina zemljišta unutar ARKOD parcele koja obuhvaća jednu poljoprivrednu kulturu i osnova je za izračun i kontrolu potpora koje se temelje na površini.

7.3.1.1. Svi elementi IAKS-a iz [Horizontalne uredbe] uspostavljeni su i u upotrebi od 1. siječnja 2023.

Svi elementi IAKS-a iz [Horizontalne uredbe] uspostavljeni su i u upotrebi od 1. siječnja 2023. : **Da**

7.3.1.1.1. Sustav za identifikaciju zemljišnih parcela (LPIS)

LPIS (ARKOD) je geografski informacijski sustav uspostavljen na temelju zračnih digitalnih ortofoto snimki (DOF) u mjerilu 1:5.000 koji se redovito ažurira novom DOF snimkom u dvogodišnjem ciklusu.

Navedeno znači da se svake godine snima 1/2 teritorija Republike Hrvatske te se temeljem tih DOF snimaka ažurira ARKOD.

ARKOD je namijenjen provedbi mjera Zajedničke poljoprivredne politike Europske unije, stoga je upis poljoprivrednog zemljišta koje poljoprivrednik koristi u ARKOD sustav osnovni uvjet za ostvarivanje izravne potpore i IAKS mjera ruralnog razvoja.

Referentna parcela je ARKOD parcela koja predstavlja neprekinutu površinu poljoprivrednog zemljišta koju obrađuje jedan poljoprivrednik, klasificirana s obzirom na vrstu uporabe poljoprivrednog zemljišta, oranica, trajni nasad i trajni travnjak (Farmer block), odnosno kako su određene nacionalnim aktom u šifarniku s vrstama uporabe poljoprivrednog zemljišta.

Referentna ARKOD parcela također sadrži obilježja krajobraza koja se smatraju dijelom prihvatljive površine. Obilježja krajobraza evidentirana u ARKOD-u, nalaze se na poljoprivrednom zemljištu ili na njegovoj granici, nastali su prirodnim putem ili ljudskom aktivnošću te obuhvaćaju sljedeće elemente: šumarak, pojedinačno stablo, drvored, živica, lokva (jezerce), jarak, suhozid.

Za pašnjake i krške pašnjake primjenjuje se koeficijent prihvatljivosti.

ARKOD sustav sadrži elemente poljoprivredno-šumskih sustava koji su uspostavljeni i/ili se održavaju na poljoprivrednoj površini:

- jednoredne vjetrozaštitne pojaseve na obradivom zemljištu u kojima prevladavaju visokostablašice prihvatljivih zavičajnih vrsta, grafički prikazani u ARKOD-u kao linija, te

- do 50 pojedinačnih raštrkanih stabala po hektaru prihvatljive površine trajnog travnjaka.

ARKOD također sadrži slojeve područja s prirodnim i ostalim ograničenjima, područja Nature 2000, područja zaštite ptica i leptira, „*buffer*“ zone, ranjiva područja na nitrate, područja travnjaka velike prirodne vrijednosti, okolišno osjetljive travnjake, infrastrukturne podatke (šume, ceste, autoceste, vodotoke,…), minski sumnjiva područja te podatke Državne geodetske uprave (digitalni katastarski plan, digitalni model reljefa, središnji registar prostornih jedinica).

Promjene ARKOD podataka može inicirati poljoprivrednik ili Agencija za plaćanja. Agencija za plaćanja inicira promjene ARKOD podataka:

- prilikom ažuriranja DOF-a i ostalih prostornih podataka,
- na temelju rezultata administrativne kontrole, kontrole na terenu, brze terenske provjere,
- na temelju zapisnika/rješenja poljoprivredne inspekcije,
- na temelju administrativnih odluka Agencije za plaćanja
- na temelju provedene vizualne provjere i rezultata kontrole kvalitete ARKOD-a,
- na temelju "Sentinel" satelitskih podataka dostupnih u okviru programa "Copernicusi drugih satelitskih podataka,
- na temelju podataka Sustava za nadzor površina (Monitoring)
- na temelju rezultata stručnog nadzora uzgoja drvenastih kultura kratkih ophodnji u skladu s propisima kojima se uređuje osnivanje, uzgoj i korištenje drvenastih kultura kratkih ophodnji.

Temeljem podataka Sustava za nadzor površina (Monitoring) primjenjuje se sustavno ažuriranje ARKOD-a.

Agencija za plaćanja obavještava poljoprivrednika ako prilikom ažuriranja DOF karata i ostalih prostornih podataka utvrdi neprihvatljive površine.

Ako Agencija za plaćanja kontrolom na terenu ili brzom terenskom provjerom utvrdi zapuštenost određene ARKOD parcele ili nekog njenog dijela s očitim izostankom poljoprivredne aktivnosti u određenoj proizvodnoj godini, označit će predmetnu površinu u ARKOD-u vrstom uporabe »privremeno neodržavana parcela«. Ako poljoprivrednik ponovno počne koristiti ARKOD parcelu označenu vrstom uporabe »privremeno neodržavana parcela«, dužan je o tome obavijestiti Agenciju za plaćanja te dostaviti odgovarajuće dokaze (geotagirane fotografije) i dokumentaciju kako je propisano nacionalnim zakonodavstvom.

7.3.1.1.2. Sustav za geoprostorne zahtjeve (GSA) i zahtjeve povezane sa životinjama (GSA)

Jedinstveni zahtjev (za potporu) podnosi se jednom godišnje.

Jedinstveni zahtjev sadrži sve intervencije izravne potpore i IAKS mjera ruralnog razvoja koje se odnose na površine i životinje.

Jedinstveni zahtjev sadrži vodiče/upozorenja za korisnike koji potiču provedbu aktivnosti potrebnih za udovoljavanje kriterijima za potporu. Upozorenja se baziraju na podacima iz nacionalnih baza podataka i rezultata Monitoring sustava, a temeljem podataka prijavljenih na Jedinstvenom zahtjevu.

Geoprostorni jedinstveni zahtjev poljoprivrednik popunjava elektronički, putem internetske adrese Agencije za plaćanja – www.apprrr.hr koristeći AGRONET aplikaciju na koju se prijavljuje pomoću svoga korisničkog imena i zaporke koje mu izdaje Agencija za plaćanja ili uz pomoć poljoprivredne iskaznice.

AGRONET sustav je zaštićena mrežna aplikacija namijenjena korisniku za:

- pregled podataka iz Upisnika poljoprivrednika
- pregled podataka iz ARKOD sustava
- pregled podataka iz Jedinstvenog registra domaćih životinja
- pregled podataka o pravima na plaćanja
- pregled podataka Monitoring sustava za nadzor površina
- obavijest o potrebi dostave dodatnih dokaza npr. geotagiranih fotografija u svrhu dokazivanja

prihvatljivosti parcela
- pregled podataka o traženoj potpori
- elektroničko popunjavanje jedinstvenog zahtjeva i unos geoprostornih podataka o korištenju parcela
- pregled i preuzimanje odluka o ostvarivanju prava na potpore
- pregled i preuzimanje Izvještaja o provedenoj kontroli na terenu.

Podnošenje geoprostornog jedinstvenog zahtjeva koji se odnosi na površinu bazirano je na ARKOD-u (geoprostorna aplikacija). Prilikom podnošenja geoprostornog jedinstvenog zahtjeva poljoprivredniku su na raspolaganju njegove ažurirane ARKOD parcele na kojima prijavljuje (označava) poljoprivrednu parcelu za koju prijavljuje potporu. Prijavljena površina na jedinstvenom zahtjevu ne može biti veća od površine ARKOD parcele.

Sustav geoprostornog jedinstvenog zahtjeva je povezan s drugim relevantnim grafičkim i alfanumeričkim podacima kao što su npr. podaci iz Upisnika poljoprivrednika, područja s prirodnim i ostalim ograničenjima (ANC), područja Nature 2000, područja zaštite ptica i leptira, površine u ekološkoj proizvodnji i dr. te su na taj način poljoprivredniku dostupne sve informacije koje mu služe kao pomoć pri podnošenju jedinstvenog zahtjeva za potporu i za koje, na temelju trenutnog stanja, ispunjava uvjete prihvatljivosti za potporu.

Podnošenje jedinstvenog zahtjeva za životinje podržano je sustavom za identifikaciju i registraciju životinja (JRDŽ) na način da su poljoprivredniku u AGRONET-u dostupni podaci iz JRDŽ-a o životinjama koji udovoljavaju uvjetima za potporu prilikom prijave. Agencija za plaćanja nakon podnošenja zahtjeva provjerava ispunjavanje uvjeta za prijavljene životinje koji se nisu mogli provjeriti prilikom podnošenja zahtjeva.

Prije podnošenja geoprostornog zahtjeva za potpore poljoprivrednicima su putem AGRONET-a – kartice Monitoring, također na raspolaganju i informacije (rana upozorenja) o udovoljavanju kriteriju poljoprivredne aktivnosti i ostalim pojedinim kriterijima za potporu koje je moguće u tom trenutku provjeriti s različitim bazama i registrima (opisano u odjeljku 7.3.1.1.4.)

7.3.1.1.3. Primjenjujete li sustav bez zahtjeva (u značenju članka 65. stavka 4. točke (f) Horizontalne uredbe)?

Za intervencije povezane s površinom? : **Da**
Za intervencije povezane sa životinjama? : **Da**

7.3.1.1.4. Sustav za nadzor površina (AMS)

Sustav za nadzor površina (Monitoring) je postupak redovitog i sustavnog promatranja, praćenja i procjene poljoprivrednih djelatnosti i praksi na poljoprivrednim površinama na temelju podataka satelita "Sentinel" u okviru programa "Copernicus" i drugih podataka najmanje istovjetne vrijednosti.

Monitoring kao element IAKS-a identificira i bilježi specifične poljoprivredne aktivnosti i/ili karakteristike usjeva/poljoprivrednih kultura na poljoprivrednoj površini tijekom proizvodne godine.

Podaci Monitoringa se koriste za različite namjene:

- rana upozorenja korisnika,
- ažuriranje ARKOD sustava,
- podnošenje zahtjeva bez zahtjeva,
- kontrola Monitoringom uvjeta prihvatljivosti (propisanih relevantnim nacionalnim pravilnikom),
- izvještavanje.

Monitoring identificira i bilježi specifične poljoprivredne aktivnosti i/ili karakteristike usjeva na poljoprivrednoj površini tijekom proizvodne godine, kao što su obrada, košnja i žetva te prati za sve korisnike provođenje uvjeta prihvatljivosti i obveza za intervencije i mjere povezane s površinom

Korisnik pristupa podacima Monitoringa elektronički, putem internetske adrese Agencije za plaćanja – www.apprrr.hr , koristeći AGRONET aplikaciju na koju se prijavljuje pomoću svoga korisničkog imena i zaporke koje mu izdaje Agencija za plaćanja ili uz pomoć poljoprivredne iskaznice.

Agencija za plaćanja u slučaju nepotpunih i nedostatnih podataka, može zatražiti od korisnika dostavu geotagiranih fotografija kao dokaz poljoprivredne aktivnosti. U tu svrhu razvijena je i koristi se Agro GTF mobilna aplikacija.

Geotagirana fotografija je fotografija koja sadrži geografsku lokaciju. Nastaje dodjelom geografske širine i dužine fotografiji, a dodatno može prikazivati i nadmorsku visinu, smjer i druge informacije. Automatsko geotagiranje koristi ugrađeni globalni navigacijski satelitski sustav (GPSS) u uređaju za fotografiranje, a primjenjuje se kroz informacijski sustav Agencije za plaćanja.

Kada Agencija za plaćanja temeljem rezultata Monitoring sustava za nadzor površina utvrdi nesukladnosti te informacije su dostupne poljoprivredniku putem AGRONET-a kako bi mu bilo omogućeno izmijeniti ili povući zahtjev za potporu.

Sukladno navedenom, AGRONET je sustav za upravljanje zahtjevima za potporu koji omogućava komunikaciju s korisnicima elektroničkim putem stavljajući na raspolaganje poljoprivredniku sve informacije iz registara, predispis jedinstvenog zahtjeva, podnošenje geoprostornog jedinstvenog zahtjeva te podatke Monitoring sustava za nadzor površina (praćenje poljoprivredne aktivnosti).

Osnovna namjena Monitoring sustava (AMS) je informiranje i komunikacija s poljoprivrednikom o ispunjavanju kriterija prihvatljivosti i obveza u okviru potpora tijekom cijele proizvodne godine, na slijedeće načine:

- Rana upozorenja putem AGRONET sustava u vidu dostupnosti podataka o provođenju poljoprivredne aktivnosti dobivenih uz pomoć satelitskih podataka, čime se izravno potiče poljoprivrednike na obvezu obavljanja aktivnosti obrade, košnje, napasivanja, žetve, … poljoprivrednih površina,
- Rana upozorenja u vidu e-mail poruka vezano uz potrebu obavljanja poljoprivredne aktivnosti,
- Rana upozorenja u vidu SMS - poruka vezano uz potrebu obavljanja poljoprivredne aktivnosti,
- Rana upozorenja putem AGRONET-a o udovoljavanju ostalim kriterijima prihvatljivosti za potpore koji se kontroliraju putem ostalih baza i evidencija (elemenata IAKS-a),
- Rana upozorenja putem AGRONET-a o prihvatljivosti za potpore u obliku tzv. sustava „semafora“ po pojedinoj poljoprivrednoj parceli,
- Upozorenja o potrebi dokazivanja poljoprivredne aktivnosti putem Agro GTF mobilne aplikacije u slučajevima gdje istu nije moguće utvrditi pomoću satelitskih snimaka,
- Upozorenja poljoprivrednicima putem AGRONET-a nakon procesa ekspertne procjene u okviru kontrola Monitoringom nakon kojih poljoprivrednik može obaviti do tada ne obavljenu poljoprivrednu aktivnosti ili odustati od zahtjeva,
- Informacije poljoprivrednicima o Odlukama o ostvarivanju prava na potpore (s prikazanim odobrenim iznosima)

7.3.1.1.5. Sustav kontrola i kazni

Jesu li ispunjeni zahtjevi iz članka 72. Horizontalne uredbe? : **Da**

7.3.1.1.5.1. Opis sustava kontrola i kazni za intervencije u okviru IAKS-a

Vidjeti priložene dokumente

7.3.1.1.6. Sustav za identifikaciju i registraciju pravâ na plaćanja ako je primjenjivo

Jesu li ispunjeni zahtjevi iz članka 71. Horizontalne uredbe? : **Da**

7.3.1.1.7. Sustav za identifikaciju i registraciju životinja u smislu članka 65. stavka 4. točke (c) [članak 66. stavak 1. točka g Horizontalne uredbe]

Imate li sustav za identifikaciju i registraciju životinja iz članka 66. stavka 1. točke (g) Horizontalne uredbe? : **Da**

sustav označivanja i registracije životinja vrste goveda iz Uredbe (EZ) br. 1760/2000 Europskog parlamenta i Vijeća : **Da**

sustav za označivanje i registraciju ovaca i koza iz Uredbe Vijeća (EZ) br. 21/2004 : **Da**

sustav identifikacije i registracije svinja iz Direktive Vijeća 2008/71/EZ : **Da**

7.3.2. Intervencije izvan IAKS-a

7.3.2.1. Kratak opis sustava kazni za intervencije izvan IAKS-a u skladu s načelima učinkovitosti, proporcionalnosti i odvraćajućeg učinka

EFJP izvan IAKS-a

Sektor Vina

Neopravdana plaćanja:

U slučaju neopravdanih plaćanja primjenjuju se odredbe članka 144. Zakona o poljoprivredi ("Narodne novine" br. 118/18, 42/20, 127/20, 52/21, 152/22, 152/24), a u slučaju poravnanja povrata sredstava odredbe članka 145. tog zakona. Osim navedenoga, inspekcijska nadležnost propisana je u članku 151. Zakona o poljoprivredi, a visina kazne je određena u članku 172. tog zakona.

Agencija za plaćanja će od korisnika zatražiti povrat sredstava u skladu s člankom 144. Zakona o poljoprivredi ako se utvrdi da je korisnik postupao protivno relevantnim i primjenjivim odredbama i pravilima za korištenje sredstava, odnosno u slučaju utvrđene nepravilnosti, kada je potpora isplaćena.

Ako potpora nije isplaćena, korisniku će se umanjiti potpora u skladu s člankom 68. Pravilnika o provedbi intervencija u sektoru vina.

Sektor voća i povrća - proizvođačke organizacije (PO)

Nepoštivanje kriterija za priznavanje i pravila o proizvođačkim organizacijama (PO):

Kontrole poštivanja kriterija priznavanja i pravila o proizvođačkim organizacijama provode se na razini:

- tijela nadležnog za priznavanje (Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva) (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) u okviru administrativne kontrole i kontrole na terenu, tijekom provedbe postupka priznavanja na temelju zahtjeva za priznavanje proizvođačke organizacije pravne osobe;
- tijela nadležnog za priznavanje (Ministarstvo) u okviru provedbe administrativne kontrolu i kontrole na terenu priznate proizvođačke organizacije najmanje jednom u pet godina od dana priznavanja proizvođačke organizacije;
- tijela nadležnog za provedbu intervencija u sektoru voća i povrća iz Strateškog plana (Agencija za plaćanja) u okviru provedbe administrativne kontrole i kontrole na terenu;
- inspekcijskog tijela (Državnog inspektorata Republike Hrvatske) najmanje jednom godišnje;

U slučaju da se administrativnom kontrolom i/ili kontrolom na terenu priznate proizvođačke organizacije utvrdi nepoštivanje uvjeta za priznavanje u skladu s odredbama podzakonskog akta o priznavanju, Ministarstvo postupa u skladu s člankom 59. Uredbe (EU) br. 2017/891 i o istome obavještava Agenciju za plaćanja, a primjena sustava kazni za nepoštivanje kriterija za priznavanje i pravila o proizvođačkim organizacijama (PO) opisana je u nastavku:

Primjena kazni za nepoštivanje kriterija za priznavanje i pravila o proizvođačkim organizacijama (PO):

Primjena sustava kazni za nepoštivanje kriterija/uvjeta priznavanja proizvođačkih organizacija (PO) temelji se na postupcima opisanima u članku 59. Uredbe (EU) br. 2017/891. Odredbe članka 59. Uredbe (EU) br. 2017/891 koje se odnose na financijske sankcije primjenjuju se isključivo na priznate proizvođačke organizacije u sektoru voća i povrća koje sudjeluju u provedbi intervencija u sektoru voća i povrća iz Strateškog plana, dok se na proizvođačke organizacije u drugim sektorima ne primjenjuju. Postupanja prema proizvođačkoj organizaciji koja se provode radi nepoštivanja kriterija/uvjeta priznavanja, propisuju se odredbama propisa o provedbi te intervencije i djelomično su slična postupanjima opisanima u članku 59. Uredbe (EU) br. 2017/891.

Primjena sustava kazni za nepoštivanje kriterija/uvjeta priznavanja proizvođačkih organizacija (PO) navedenih u članku 59. stavku 1. Uredbe (EU) br. 2017/891 podrazumijeva sljedeće: .

- slanje Pisma upozorenja s propisanim korektivnim mjerama/radnjama koje proizvođačka organizacija mora izvršiti i rokovima za izvršenje istih (odnosi se na proizvođačke organizacije priznate u svim sektorima);
- suspenzija statusa priznate proizvođačke organizacije (odnosi se na proizvođačke organizacije

priznate u svim sektorima). Razdoblje suspenzije počinje odmah nakon isteka roka za poduzimanje korektivnih mjera i ne traje dulje od 12 mjeseci od datuma na koji je proizvođačka organizacija primila Pismo upozorenja;

- suspenzija statusa priznate proizvođačke organizacije i umanjenje godišnjeg iznosa potpore za 2% za svaki kalendarski mjesec ili dio mjeseca u kojemu je priznanje suspendirano (odnosi se samo na priznate proizvođačke organizacije u sektoru voća i povrća koje sudjeluju u provedbi intervencija u sektoru voća i povrća iz Strateškog plana). Razdoblje suspenzije počinje odmah nakon isteka roka za poduzimanje korektivnih mjera i ne traje dulje od 12 mjeseci od datuma na koji je proizvođačka organizacija primila Pismo upozorenja;
- ukidanje rješenja o priznavanju proizvođačke organizacije (odnosi se na proizvođačke organizacije priznate u svim sektorima);
- ukidanje rješenja o priznavanju proizvođačke organizacije pri čemu se neisplaćena potpora za razdoblje u kojem je utvrđeno nepoštovanje kriterija ne isplaćuje, a nepropisno isplaćena potpora se vraća to jest Agencija izdaje Odluku o povratu sredstava (odnosi se samo na priznate proizvođačke organizacije u sektoru voća i povrća koje sudjeluju u provedbi intervencija u sektoru voća i povrća iz Strateškog plana);

Neovisno o neispunjavanju kriterija/uvjeta navedenih u članku 59. stavku 1. Uredbe (EU) br. 2017/891, ako proizvođačka organizacija ne poštuje bilo koji drugi kriterij priznavanja utvrđen u članku 154. 1. b) Uredbe (EU) br. 1308/2013 Ministarstvo poduzima sljedeće mjere:

- najkasnije dva mjeseca nakon utvrđivanja propusta preporučenom poštom predmetnoj proizvođačkoj organizaciji uručit će se Pismo upozorenja u kojemu se navodi utvrđeni propust, korektivne mjere i rokovi u kojima se te mjere moraju poduzeti, pri čemu ti rokovi nisu dulji od četiri mjeseca;
- ako se korektivne mjere ne poduzmu u roku koje je utvrdilo Ministarstvo, plaćanja se obustavljaju, a godišnji se iznos potpore smanjuje za 1 % za svaki započeti kalendarski mjesec ili dio mjeseca nakon isteka tog roka.

Ako priznata proizvođačka organizacija u referentnom razdoblju nije ispunila uvjete minimalne vrijednosti utržive proizvodnje iz članka 154. 1. b) Uredbe (EU) br. 1308/2013 ista je dužna Ministarstvu dostaviti detaljno pisano obrazloženje s razlozima neispunjavanja navedenih uvjeta koji su doveli do nesukladnosti i to u roku od 30 dana od dana nastalih okolnosti.

Ministarstvo uzima u razmatranje navedeno obrazloženje ako je nesukladnost uzrokovana nepredvidljivim i neočekivanim događajima koji su nastupili izvan odgovornosti i kontrole proizvođačke organizacije, a koji podrazumijevaju:

- izvanredne tržišne poremećaje u sektoru za koji je proizvođačka organizacija priznata ili sektoru čija je djelatnost (proizvodnja proizvoda tog sektora) izravno povezana sa sektorom za koji je proizvođačka organizacija priznata,
- prirodne nepogode/katastrofe koje su prouzročile štete (smanjena proizvodnja primarnih proizvoda od bilja ili životinja za koje je proizvođačka organizacija priznata),
- nepovoljne klimatske prilike koje su prouzročile štete (smanjena proizvodnja primarnih proizvoda od bilja ili životinja za koje je proizvođačka organizacija priznata),
- bolesti bilja ili životinja koje su prouzročile štete (smanjena proizvodnja primarnih proizvoda od bilja ili životinja za koje je proizvođačka organizacija priznata),
- najezde biljnih štetnika koje su prouzročile štete (smanjena proizvodnja primarnih proizvoda od bilja ili životinja za koje je proizvođačka organizacija priznata).

Ako se nakon razmatranja obrazloženja proizvođačke organizacije utvrdi da je obrazloženje utemeljeno, Ministarstvo će proizvođačkoj organizaciji izdati pisanu obavijest o prihvaćanju obrazloženja u kojoj će navesti i konačni prihvatljivi iznos vrijednosti utržene proizvodnje za predmetno referentno razdoblje:

- za sektor voća i povrća, u skladu s člankom 32. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 2022/126
- za druge sektore biljne proizvodnje, u skladu s podacima iz Registra šteta od prirodnih nepogoda
- za sektore animalne proizvodnje, u skladu s podacima iz Registra šteta od prirodnih nepogoda i/ili u skladu s Pravilnikom o prijavi bolesti (»Narodne novine«, broj 55/23), a nakon konzultacija s

ustrojstvenom jedinicom nadležnom za veterinarstvo u sastavu Ministarstva.

Ako se utvrdi da proizvođačka organizacija nije ispunila uvjete minimalne vrijednosti utržive proizvodnje u referentnom razdoblju i o navedenom nije obavijestila Ministarstvo ili se nakon razmatranja utvrdi da obrazloženje proizvođačke organizacije nije osnovano, Ministarstvo postupa u skladu s člankom 59. stavkom 6. Uredbe (EU) br. 2017/891 i najkasnije do 15. listopada druge godine nakon godine u kojoj ti kriteriji nisu bili ispunjeni donosi rješenje o ukidanju rješenja o priznavanju proizvođačke organizacije. Povlačenje stupa na snagu od datuma od kojeg uvjeti za priznavanje nisu ispunjeni ili, ako taj datum nije moguće utvrditi, od datuma kad je utvrđeno neispunjavanje tih uvjeta. Neisplaćena se potpora za razdoblje u kojem je utvrđeno nepoštovanje kriterija ne isplaćuje, a nepropisno isplaćena potpora se vraća.

Sektor pčelarstva

Nepoštivanje zakonodavstva, neopravdana plaćanja i povrati:

Nacionalno zakonodavstvo propisuje postupanje u slučaju neopravdanih plaćanja korisnicima kao i kazne za nepoštivanje odredbi u odnosu na mjere i pravila o potpori za strateške planove koje izrađuju države članice u okviru ZPP-a, a na temelju kojih se uređuju intervencije u sektoru pčelarstva. Kako bi se izbjeglo neopravdano plaćanje korisnicima, Agencija za plaćanja provodi administrativnu kontrolu zaprimljenih zahtjeva i kontrolu na terenu prije donošenja odluka o isplati podnositeljima zahtjeva koji su udovoljili ili djelomično udovoljili uvjetima prihvatljivosti koji su detaljno propisani provedbenim propisom o provedbi intervencija u sektoru pčelarstva. Administrativna kontrola zahtjeva obuhvaća kontrolu usklađenosti svih podnesenih zahtjeva sa propisima nacionalnog zakonodavstva odnosno odgovarajućim uredbama Europske unije. Ako se nakon izvršene isplate potpore korisnicima, na temelju naknadne administrativne kontrole i kontrole na terenu, utvrdi nepravilnost učinjena od strane korisnika, Agencija za plaćanja donosi odluku o povratu sredstava kojom od korisnika zahtijeva povrat cjelokupnog iznosa neopravdano isplaćenih sredstava. Ako korisnik nije izvršio povrat sredstava u propisanom roku, u skladu s izdanom odlukom o povratu, na iznos duga nakon isteka roka za povrat, obračunava se zakonska zatezna kamata. Sredstva koja korisnik mora vratiti na temelju odluke o povratu sredstava Agencija za plaćanja može poravnati sa sredstvima koja korisniku još nisu isplaćena za bilo koju od ZPP mjera ako propisi Europske unije ne određuju drukčije. U slučaju nemogućnosti naplate ili prijeboja duga, Agencija za plaćanja pokrenut će postupak ovrhe na računima dužnika u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i/ili će zatražiti zaštitu svojih prava putem nadležnog suda. Korisnik je dužan vratiti sredstva dobivena protivno uvjetima i odredbama nacionalnog zakonodavstva o provedbi intervencija iz strateškog plana koje se odnose na sektor pčelarstva.

Ukoliko se prilikom administrativne kontrole Zahtjeva za isplatu utvrdi propust u vidu dvostrukog financiranja rashoda, sukoba interesa i umjetno stvorenih uvjeta korisnik će se sankcionirati na način da neće biti prihvatljiv korisnik u narednoj intervencijskoj godini.

Za korisnike koji su u obvezi provedbe javne i jednostavne nabave, podzakonskim aktom su propisane detaljne sankcije i korekcije, i to u vidu neprihvatljivosti korisnika u idućoj intervencijskoj godini, odnosno umanjenja plaćanja od 10 do 25 % ovisno o obvezi koju je korisnik prekršio (nepoštivanje kriterija za odabir ponuditelja, nedostatna definicija predmeta javne nabave i slično).

EPFRR izvan IAKS-a

Nacionalnim provedbenim zakonodavstvom propisana je primjena kazni za neispunjavanje ugovornih obveza, nedostizanje ciljeva (prema pokazateljima uspješnosti provedbe definiranima po pojedinim intervencijama) te pogreške u postupcima nabave (sukladno Smjernicama za utvrđivanje financijskih ispravaka koje u slučaju nepoštovanja pravila o javnoj nabavi Komisija primjenjuje na izdatke koje u okviru podijeljenog upravljanja financira Unija) kao i umanjenja plaćanja zbog neprovedbe dijela aktivnosti.

Sankcije umanjenja plaćanja uključuju i umanjenje cjelokupnog iznosa dodijeljene potpore, što posljedično znači isključenje iz EU financiranja, a nacionalnim zakonodavstvom propisani su slučajevi kada se korisniku određuju sankcije umanjenja plaćanja ili isključenje iz EU financiranja ako se umanjenje plaćanja odnosi na 100% dodijeljene potpore.

Sustav sankcija se provodi u skladu s odgovarajućim odredbama EU i nacionalnog zakonodavstva pri čemu se vodi računa o učinkovitosti, proporcionalnosti i odvraćajućem učinku

Financijske korekcije:

Agencija za plaćanja primjenjivat će financijske korekcije u sljedećim slučajevima, i ako je primjenjivo:

- u slučaju kada je utvrđena nepravilnost
- nepoštivanja pravila kojima se uređuje postupak nabave,
- ako korisnik u zahtjevu za isplatu uključi neprihvatljiv iznos koji premašuje za više od 10 % prihvatljivog iznosa za isplatu, osim ako korisnik može dokazati Agenciji za plaćanja da nije kriv za uključivanje neprihvatljivog iznosa ili ako se Agencija za plaćanja drukčije uvjeri da predmetni korisnik nije kriv,
- ako se utvrdi da korisnik nije ispunio preuzete obveze propisane aktom kojim je dodijeljena potpora, na ukupno isplaćeni iznos potpore primijenit će se financijska korekcija te će se tražiti povrat dijela isplaćene potpore ili iznos cjelokupno isplaćene potpore.

Nacionalnim pravilnikom propisan je postupak određivanja financijskih korekcija, vrste financijskih korekcija te način izvršenja. U postupku utvrđivanja i određivanja financijskih korekcija primjenjuje se načelo jednakog postupanja prema svim korisnicima te načelo razmjernosti koje osigurava da svaka primijenjena financijska korekcija bude prikladna učinjenoj pogrešci.

Ako se financijska korekcija primjenjuje zbog utvrđene nepravilnosti, korisniku će se umanjiti iznos dodijeljene potpore ili će se od korisnika tražiti povrat neopravdano isplaćenih sredstava, ovisno o tome je li nepravilnost utvrđena u postupku dodjele potpore ili tijekom provedbe projekta nakon provedene isplate.

Viša sila:

Ako korisnik nije bio u mogućnosti ispuniti preuzete obveze zbog više sile ili iznimnih okolnosti na temelju članka 3. Uredbe (EU) 2021/2116 (Horizontalna uredba), Agencija za plaćanja neće tražiti povrat isplaćene potpore.

Financijski instrumenti:

Za intervencije izvan IAKS-a koje se provode putem financijskih instrumenata nije predviđen sustav kazni, već se izdaju preporuke tijelima odabranim za provedbu u skladu s nalazima provedenog nadzora, a u svrhu poboljšanja provedbe financijskih instrumenata. U slučajevima težih kršenja odredbi Sporazuma o financiranju od strane tijela odabranih za provedbu financijskih instrumenata predviđen je instrument raskida Sporazuma. Elementi koji proizlaze iz takvog raskida opisani su u samom Sporazumu, koji se potpisuje nakon usvajanja SP ZPP, a prije početka provedbe financijskih instrumenata.

7.3.2.2. Kratak opis sustava kontrola za intervencije izvan IAKS-a (metode kontrole, unakrsne provjere, trajnost ulaganja i povezane ex post provjere itd.)

EFJP izvan IAKS-a

Sektor vina

Kontrole koje provodi Agencija za plaćanja dijele se na administrativne kontrole i kontrole na terenu. Prijave pristigle po objavljenom Pozivu obrađuju se po redoslijedu zaprimanja

Administrativna kontrola:

Prilikom administrativne kontrole prijava utvrđuje se pravovremenost, potpunost i prihvatljivost prijava s aspekta prihvatljivosti prijavitelja kao prihvatljivog podnositelja prijave. Nepravovremene i nepotpune prijave se ne razmatraju. U skladu s člankom 8.a Zakona o poljoprivredi Agencija za plaćanja po zaprimanju svih zahtjeva za potporu podnesenih na natječaj sastavlja rang-listu na temelju traženih procijenjenih iznosa potpore te traženog broja bodova na temelju odgovora na pitanja u zahtjevu za potporu od strane korisnika, u skladu s kriterijima odabira te provodi administrativnu kontrolu onih zahtjeva koji se na temelju traženih bodova nalaze iznad praga raspoloživih sredstava na rang-listi.

Kontrola na terenu:

Kontrola na terenu provodi se, ovisno o utvrđenim faktorima rizika, prije odobrenja projekta, prije plaćanja i tijekom pet godina po završetku provedbe projekta/intervencije (pet godina od datuma utvrđenog u potvrdi o završenoj intervenciji). Ovisno o uvjetima prihvatljivosti i rizicima provedbe pojedine intervencije, kontrola na terenu se može provoditi na uzorku 100% zahtjeva za potporu (prije

dodjele potpore) ili 100% zahtjeva za isplatu (nakon realizacije aktivnosti), a u manje složenim intervencijama kontrola na terenu se provodi nakon provedbe aktivnosti i obuhvaća najmanje 5% zahtjeva i najmanje 5% iznosa obuhvaćenih potporom. Odabir uzorka za kontrolu na terenu temelji se na analizi rizika i slučajnom odabiru. Osim redovne kontrole, kontrole na terenu mogu se provoditi u bilo kojem trenutku tijekom postupka dodjele potpore, ako je to potrebno. Kontrola na terenu može se najaviti na način da se korisniku pružaju samo nužne informacije i uz uvjet da razdoblje od najave do provedbe kontrole ne smije biti duže od 14 dana. Kontrolom na terenu utvrđuje se jesu li sve prijavljene aktivnosti provedene, jesu li prijavljeni troškovi nastali, je li aktivnost izvršena u skladu s odlukom o dodjeli sredstava. Ex post kontrole na terenu se provode kako bi se potvrdilo da materijalna imovina ostaje u vlasništvu i posjedu korisnika do kraja razdoblja fiskalne amortizacije ili najmanje pet godina od datuma stjecanja imovine ili od datuma kad je imovina stavljena na raspolaganje korisniku odnosno pet godina od datuma donošenja potvrde o završenoj intervenciji. Uzorak za provođenje ex post kontrole se određuje prema rizičnosti, a obuhvaća minimalno 1 % od ukupno isplaćenog iznosa potpore za pojedinu financijsku godinu.

Donošenje odluka:

Po izvršenju administrativnih kontrola i kontrola na terenu, Agencija donosi Odluku o dodjeli sredstava ili Odluku o odbijanju. Ukoliko se, nakon isplate potpore, utvrdi da je korisnik postupao protivno primjenjivim odredbama nacionalnog zakonodavstva (propisane pravilnikom) i pravilima za korištenje sredstava za određenu intervenciju, odnosno u slučaju utvrđene nepravilnosti, Agencija za plaćanja će od korisnika zatražiti povrat sredstava na temelju Odluke o povratu sredstava.

Na odluke je moguće uložiti žalbu u skladu s člankom 16. Zakona o poljoprivredi.

Viša sila:

U slučaju nastanka događaja koji je utvrđen kao viša sila i/ili katastrofalni događaj koja je pogodio područje na kojemu se nalazi mjesto provedbe Odluke o dodjeli sredstava, Agencija za plaćanja može odobriti produljenje rokova planiranih aktivnosti.

Sektor voća i povrća - proizvođačke organizacije (PO)

Kontrole kriterija za priznavanje i pravila o proizvođačkim organizacijama (PO):

Kontrole poštivanja kriterija priznavanja i pravila o proizvođačkim organizacijama provode se na razini:

1. tijela nadležnog za priznavanje, tj. Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (dalje u tekstu: Ministarstvo) u okviru administrativne kontrole i kontrole na terenu, tijekom provedbe postupka priznavanja na temelju zahtjeva za priznavanje proizvođačke organizacije pravne osobe;
2. tijela nadležnog za priznavanje (Ministarstvo) u okviru provedbe administrativne kontrole i kontrole na terenu priznate proizvođačke organizacije najmanje jednom u pet godina od dana priznavanja proizvođačke organizacije;
3. tijela nadležnog za provedbu intervencija u sektoru voća i povrća iz Strateškog plana (Agencija za plaćanja) u okviru provedbe administrativne kontrole i kontrole na terenu;
4. inspekcijskog tijela (Državnog inspektorata Republike Hrvatske) najmanje jednom godišnje;

Obrazloženje:

- Ministarstvo, kao tijelo nadležno za priznavanje proizvođačkih organizacija i drugih oblika udruženja proizvođača primarnih poljoprivrednih proizvoda zaprima i administrativno obrađuje zahtjeve za priznavanje istih te donosi odgovarajući akt (rješenje) o priznavanju ako podnositelj zahtjeva udovoljava propisanim zahtjevima za priznavanje. Kontrola na terenu provodi se nakon zaprimanja cjelokupne dokumentacije koja se dostavlja uz zahtjev za priznavanje i provedene administrativne kontrole. O kontroli na terenu sastavlja se zapisnik. Kontrola na terenu podrazumijeva kontrolu u sjedištu proizvođačke organizacije, kontrolu kapaciteta koji se odnose na pripremu i plasman proizvoda na tržište te kontrolu proizvodnih kapaciteta članova proizvođačke organizacije na kojima se odvija poljoprivredna djelatnost iz sektora za koje se traži priznavanje. Ako se nakon administrativne obrade zahtjeva za priznavanje i kontrole na terenu utvrdi da su uvjeti za priznavanje ispunjeni, Ministarstvo će pravnoj osobi koja je podnijela zahtjev izdati rješenje o priznavanju.
- Ministarstvo provodi administrativnu kontrolu i kontrolu na terenu priznate proizvođačke

organizacije najmanje jednom u pet godina od dana priznavanja proizvođačke organizacije. U slučaju da se administrativnom kontrolom i/ili kontrolom na terenu priznate proizvođačke organizacije utvrdi nepoštivanje uvjeta za priznavanje u skladu s odredbama podzakonskog akta o priznavanju, Ministarstvo postupa u skladu s člankom 59. Uredbe (EU) br. 2017/891 i o istome obavještava Agenciju za plaćanja. Također, ako proizvođačka organizacija ili njezin član odbije i/ili ometa provedbu kontrole na terenu, Ministarstvo postupa u skladu s člankom 59. Uredbe (EU) br. 2017/891 i o istome obavještava Agenciju za plaćanja.

- Za potrebe provedbe intervencija u sektoru voća i povrća iz Strateškog plana tijelo nadležno za provedbu intervencija u sektoru voća i povrća iz Strateškog plana (Agencija za plaćanja) provodi administrativnu kontrolu i kontrolu na terenu, u okviru kojih kontrolira i poštivanje uvjeta priznavanja. U slučaju da se administrativnom i/ili kontrolom na terenu utvrdi nepoštivanje uvjeta za priznavanje u skladu s člancima 5. i 7., člankom 11. stavcima 1. i 2. i člankom 17. Uredbe (EU) br. 2017/891, ili drugih uvjeta navedenih u članku 154. Uredbe (EU) br. 2013/1308, Agencija za plaćanja o tome obavještava Ministarstvo, koje postupa u skladu s člankom 59. Uredbe (EU) br. 2017/891. Radi provedbe postupaka u skladu s člankom 59. Uredbe (EU) br. 2017/891 i utvrđivanja statusa provedbe korektivnih mjera tijekom proteka četveromjesečnog razdoblja i razdoblja suspenzije proizvođačke organizacije, Agencija za plaćanja, na zahtjev Ministarstva, provodi administrativne i, prema potrebi, kontrole na terenu.
- Inspekcijsko tijelo (Državni inspektorat Republike Hrvatske) najmanje jednom godišnje, u skladu s redovitim godišnjim planom rada, ali i na zahtjev Ministarstva, provodi inspekcijski nadzor priznate proizvođačke organizacije kako bi se utvrdilo poštuje li ista sve uvjete za priznavanje iz Glave II. Poglavlja III. Uredbe (EU) br. 1308/2013 i podzakonskog akta o priznavanju. Nakon obavljenog inspekcijskog nadzora, inspekcijsko tijelo dostavlja Ministarstvu izvješće o rezultatima provedenog inspekcijskog nadzora uz priloženu presliku/e zapisnika o provedenom nadzoru. Ako se iz dostavljene dokumentacije utvrdi da priznata proizvođačka organizacija ne poštuje jedan od kriterija priznavanja povezanih s odredbama navedenima u Glavi II. Poglavlju III. Uredbe (EU) br. 1308/2013 i podzakonskom aktu o priznavanju, Ministarstvo postupa u skladu s člankom 59. Uredbe (EU) br. 2017/891 i o tome obavještava Agenciju za plaćanja.

VRSTE KONTROLE I KONTROLNE AKTIVNOSTI

Kontrole tijela nadležnog za priznavanje tijekom procesa priznavanja / nakon dodjele priznanja

- Administrativna kontrola i kontrola na terenu u skladu s podzakonskim aktom o priznavanju

Administrativne provjere kojima se utvrđuje ispunjava li podnositelj zahtjeva sljedeće uvjete:

a) pravna je osoba

b) osnovana je na inicijativu proizvođača koji se bave poljoprivrednom djelatnošću, a kontrolirane su od strane istih u skladu s člankom 153. Uredbe (EU) br. 1308/2013

c) osnovali su je proizvođači registrirani za obavljanje poljoprivredne djelatnosti u jednom od sektora navedenih u članku 1. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1308/2013

d) prije stjecanja statusa priznavanja obavlja najmanje jednu od aktivnosti navedenih u članku 152. stavku 1. podstavku (b) Uredbe (EU) br. 1308/2013

e) djeluje na postizanju posebnog cilja koji može uključivati barem jedan od ciljeva navedenih u članku 152. stavku 1. podstavku (c) Uredbe (EU) br. 1308/2013

f) ima minimalan broj članova i minimalnu vrijednost tržive proizvodnje u skladu s člankom 154. stavkom 1. podstavkom (b) Uredbe (EU) br. 1308/2013

g) pruža dostatne dokaze u skladu s člankom 154. stavkom 1. podstavkom (c) Uredbe (EU) br. 1308/2013

h) ima donesen pravni akt u skladu sa zahtjevima Uredbe (EU) br. 2013/1308

(i) djeluje u skladu s člankom 160. Uredbe (EU) br. 1308/2013 te ispunjava uvjete iz Poglavlja I. Odjeljka II. Uredbe (EU) br. 2017/891

te provjere ostalih zahtjeva navedenih u podzakonskom aktu koji se odnose na utvrđivanje ispunjenosti uvjeta demokratske odgovornosti pravne osobe u postupku priznavanja.

Kontrola na terenu podrazumijeva kontrolu u sjedištu proizvođačke organizacije, kontrolu kapaciteta koji se odnose na pripremu i plasman proizvoda na tržište te kontrolu proizvodnih kapaciteta članova proizvođačke organizacije na kojima se odvija poljoprivredna djelatnost iz sektora za koje se traži

priznavanje.

Kontrole tijela nadležnog za provedbu intervencija u sektoru voća i povrća u skladu sa Strateškim planom

- Administrativna kontrola i kontrola na terenu u skladu sa podzakonskim aktom o provedbi intervencija u sektoru voća i povrća

U postupku odobravanja operativnog programa Agencija za plaćanja provodi administrativne provjere sukladno članku 16. podzakonskog akta o provedbi intervencija u sektoru voća i povrća:

- potpunosti podnesenog Zahtjeva za odobravanje operativnog programa,

- usklađenosti sadržaja dostavljenog operativnog programa sa zahtjevima iz članka 9. podzakonskog akta o provedbi intervencija u sektoru voća i povrća i Strateškim planom,

- dosljednosti i tehničke kvalitete operativnog programa u smislu očekivanih rezultata i ostvarivanja ciljeva operativnog programa.

Na temelju podnesenog Zahtjeva za odobravanje operativnog fonda i iznosa potpore Agencija za plaćanja provodi administrativne provjere sukladno članku 17. podzakonskog akta o provedbi intervencija u sektoru voća i povrća:

- opravdanosti troška,

- sukoba interesa,

- dvostrukog financiranja,

- prihvatljivosti dobavljača.

Osim prethodno navedenih provjera, provode se i provjere točnosti podataka iz dostavljenog operativnog programa, prihvatljivosti iznosa predloženih troškova za potporu, pouzdanosti procjena i plana potpore te planiranje njegove provedbe.

Agencija za plaćanja u postupku administrativne kontrole Zahtjeva za isplatu potpore provodi provjere opravdanosti nastalih troškova u provedbi operativnog programa s ciljem utvrđivanja namjenskog trošenja odobrenih sredstava potpore i konačnog iznosa potpore za isplatu.

Nakon provedenih kontrola iz stavka 1. članka 33. podzakonskog akta o provedbi intervencija u sektoru voća i povrća Agencija za plaćanja donosi odluke u skladu sa Zakonom o poljoprivredi i podzakonskim aktom o provedbi intervencija u sektoru voća i povrća.

Agencija za plaćanja kontrolu na terenu obvezno provodi:

– u postupcima povezanima s provjerom početnog stanja prije provedbe operativnog programa (točka 3. 1. Sadržaja operativnog programa iz članka 9. podzakonskog akta o provedbi intervencija u sektoru voća i povrća)

– u postupcima kontrole prvog i drugog stupnja povlačenja s tržišta pri provedbi intervencije 47.2.f.01. iz članka 27. podzakonskog akta o provedbi intervencija u sektoru voća i povrća

– u postupcima kontrole zahtjeva za potporu proizvođačke organizacije

– u postupcima kontrole povezanim s poštivanjem obveza korisnika navedenih u članku 22. stavku 2. podzakonskog akta o provedbi intervencija u sektoru voća i povrća (tzv. ex post kontrola).

Kontrole inspekcijskog tijela

- Administrativna kontrola i kontrola na terenu u skladu s podzakonskim aktom o priznavanju

Kontrole inspekcijskog tijela Administrativna kontrola i kontrola na terenu u skladu s podzakonskim aktom o priznavanju Administrativne provjere kojima se utvrđuje ispunjava li podnositelj zahtjeva sljedeće uvjete:

a) pravna je osoba

b) osnovana je na inicijativu proizvođača koji se bave poljoprivrednom djelatnošću, a kontrolirane su od strane istih u skladu s člankom 153. Uredbe (EU) br. 1308/2013

c) osnovali su je proizvođači registrirani za obavljanje poljoprivredne djelatnosti u jednom od sektora navedenih u članku 1. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1308/2013

d) prije stjecanja statusa priznavanja obavlja najmanje jednu od aktivnosti navedenih u članku 152. stavku 1. podstavku (b) Uredbe (EU) br. 1308/2013

e) djeluje na postizanju posebnog cilja koji može uključivati barem jedan od ciljeva navedenih u članku 152. stavku 1. podstavku (c) Uredbe (EU) br. 1308/2013

f) ima minimalan broj članova i minimalnu vrijednost utržive proizvodnje u skladu s člankom 154. stavkom 1. podstavkom (b) Uredbe (EU) br. 1308/2013

g) pruža dostatne dokaze u skladu s člankom 154. stavkom 1. podstavkom (c) Uredbe (EU) br. 1308/2013

h) ima donesen pravni akt u skladu sa zahtjevima Uredbe (EU) br. 2013/1308

(i) djeluje u skladu s člankom 160. Uredbe (EU) br. 1308/2013 te ispunjava uvjete iz Poglavlja I. Odjeljka II. Uredbe (EU) br. 2017/891

te drugi zahtjevi navedeni u podzakonskim aktu koji se odnose na utvrđivanje ispunjenosti uvjeta demokratske odgovornosti pravne osobe u postupku priznavanja.

Kontrola na terenu podrazumijeva kontrolu u sjedištu proizvođačke organizacije, kontrolu kapaciteta koji se odnose na pripremu i plasman proizvoda na tržište te kontrolu proizvodnih kapaciteta članova proizvođačke organizacije na kojima se odvija poljoprivredna djelatnost iz sektora za koje se traži priznavanje.

Sektor pčelarstva

Kontrola uvjeta prihvatljivosti:

Agencija za plaćanja provodi administrativnu kontrolu i kontrolu na terenu za sve intervencije Strateškog plana u skladu s propisima Europske unije i nacionalnim zakonodavstvom.. Detaljna pravila za provedbu intervencija u sektoru pčelarstva, propisuje ministar poljoprivrede podzakonskim propisima.

Administrativna kontrola se provodi u dvije faze:

- administrativna kontrola 1. razine koja obuhvaća provjeru pravovremenosti, potpunosti i prihvatljivosti dokumentacije odnosno udovoljavanje propisanim uvjetima/kriterijima i
- administrativna kontrola 2. razine kojom se nadzire postupak provedene prve kontrole po principu „kontrole 4 oka“.

Rezultati provedenih provjera evidentiraju se u za to previđenim kontrolnim listama (u tiskanom ili elektroničkom obliku), sukladno pripadajućim uputama.

Kontrolom na terenu obuhvaćeno je najmanje 5% prihvatljivih zahtjeva za svaku od intervencija. Uzorak na kojemu se provodi kontrola na terenu podnesenih ponuda/zahtjeva odabire se na podlozi analize rizika i slučajnim odabirom koje za svaku godinu donosi Agencija za plaćanja. Detalji izbjegavanja dvostrukog financiranja intervencija obuhvaćenih u strateškom planu propisuju se provedbenim propisom. Korisnik intervencije prilikom podnošenja zahtjeva za isplatu potpore potvrđuje(izjavom korisnika) da:

- su podaci navedeni u zahtjevu istiniti
- je upoznat s odredbama intervencija u sektoru pčelarstva unutar strateškog plana i provedbenog propisa
- će omogućiti kontrolu na terenu i inspekcijski nadzor
- će čuvati kopije zahtjeva i priloga 5 godina od dana podnošenja zahtjeva i
- nije po računima priloženim uz zahtjev ostvario potporu iz drugih izvora financiranja.

Dodatno na originalu računa, koji se koristi za ostvarivanje prava na potporu, mora biti naznačeno ime, prezime i OIB podnositelja zahtjeva te je podnositelj zahtjeva dužan na priloženom računu vlastoručno naznačiti neizbrisivu oznaku godine za koju podnosi zahtjev za sufinanciranje.

Agencija za plaćanja nakon završetka administrativne kontrole i kontrole na terenu donosi odluku o isplati ako korisnik udovoljava propisanim uvjetima odnosno odluku o odbijanju zahtjeva ako podnositelj ne udovoljava propisanim uvjetima.

Također, na temelju nacionalnog zakonodavstva (službene kontrole i inspekcijski nadzor u skladu s točkom 1. stavka 1. članka 155. Zakona o poljoprivredi, „Narodne novine“, br. 118/18, 42/20 i 127/20 - Odluka Ustavnog suda RH, 52/21, 152/22 i 152/24) vrši se i inspekcijski nadzor korisnika intervencija u sektoru pčelarstva. Ako se inspekcijskim nadzorom utvrdi da su povrijeđene odredbe propisa na temelju kojih su izrađene intervencije, inspektor Rješenjem utvrđuje da korisnik djelomično ili u cijelosti ne udovoljava uvjetima za ostvarivanje prava na potporu. Navedeno Rješenje Agencija za plaćanja koristi kao pravovaljani izvještaj o kontroli.

Viša sila:

Viša sila i izvanredne okolnosti mogu biti priznate u sljedećim slučajevima:

- ozbiljna prirodna katastrofa ili ozbiljni vremenski uvjeti koji uvelike utječu na korisnika;
- slučajno uništenje košnica/opreme korisnika;
- izbijanje bolesti ili štetnika u košnicama koja utječe na dio ili sve košnice korisnika;
- smrt korisnika;
- dugotrajna radna nesposobnost korisnika ili
- druge okolnosti koje nije moguće predvidjeti prije podnošenja zahtjeva za isplatu potpore.

U slučaju više sile i izvanrednih okolnosti korisnik ili njegov ovlaštenik mora u roku od dvadeset radnih dana od dana nastanka događaja o tome obavijestiti Agenciju za plaćanja te priložiti potrebne dokaze.

EPFRR izvan IAKS-a

Agencija za plaćanja ima uspostavljen kontrolni sustav koji u pogledu ne-IAKS intervencija ruralnog razvoja uključuje kontrolu usklađenosti s uvjetima i pravilima za dodjelu potpore sukladno relevantnom EU i nacionalnom zakonodavstvu te sve provjere korisnika vezano uz poštivanje kriterija prihvatljivosti kao i drugih uvjeta i obaveza utvrđenih u ovom strateškom planu i nacionalnim provedbenim aktima (pravilnicima).

Korisnici podnose zahtjev za ostvarivanje potpore putem AGRONET-a - elektroničke aplikacije namijenjene za pomoć poljoprivrednicima i ostalim korisnicima. Informacije dostavljene u zahtjevu za potporu **automatski se unakrsno provjeravaju** (gdje je primjenjivo i gdje je to moguće) putem aplikacije ISSP (Informacijski sustav strukturne potpore) koja čini jedan od podsustava sustava ISA (Integrirani sustav Agencije) te se na taj način postiže administrativno pojednostavnjenje izbjegavanjem udvostručavanja istih informacija i dokumenata. Administrativnu provjeru zahtjeva za ostvarivanje prava na potporu u svrhu kontrole usklađenosti s uvjetima i pravilima za sudjelovanje u postupku dodjele potpore u okviru intervencija provode djelatnici Agencije za plaćanja putem unaprijed pripremljenih i programiranih kontrolnih lista u ISSP aplikaciji ili se administrativna provjera ovisno o tipu intervencije **automatski** provodi u ISSP aplikaciji putem prethodno programiranih kontrolnih lista. Korištenje aplikacije za provjeru poljoprivredne aktivnosti na gospodarstvima i sustav identifikacije poljoprivrednih površina (LPIS) primijenit će se kao dodatni kontrolni mehanizmi za provjeru podataka dostavljenih od strane korisnika, prema potrebi i gdje je primjenjivo.

Kontrolni sustav

Agencija za plaćanja provodi postupak kontrole kroz tri faze:

1. provedba postupka dodjele potpore
2. provedba projekta
3. praćenje trajnosti projekta i ispunjenja obaveza u razdoblju nakon konačne isplate

Pojedine faze mogu se spajati i/ili ne primjenjivati ovisno o tipu intervencije.

Pravilnicima te internim procedurama propisano je za svaku intervenciju uspostaviti kontrolni sustav koji se primjenjuje.

Provedba postupka dodjele potpore

Obuhvaća razdoblje od zaprimanja zahtjeva za potporu do odobravanja potpore korisniku.

U ovoj fazi Agencija za plaćanja provodi administrativnu kontrolu zahtjeva za potporu prilikom koje se provjeravaju kriteriji odabira, kriteriji prihvatljivosti korisnika i prihvatljivosti projekta i troškova te se provodi kontrola opravdanosti dostavljenih troškova tamo gdje je to primjenjivo.

Administrativna kontrola – opravdanost visine troškova

Agencija za plaćanja ocjenjuje **opravdanost visine troškova** kroz sljedeće alate:

a) korisnici koji su obveznici javne nabave provode postupak javne nabave za postupke iznad pragova primjene propisa sukladno nacionalnom zakonodavstvu iz područja javne nabave, dok postupke jednostavne nabave provode sukladno pravilima propisanim nacionalnim pravilnikom za pojedinu intervenciju,

b) za korisnike koji nisu obveznici javne nabave nabava se provodi preko posebnog alata Agencije za plaćanja - "Elektroničkog oglasnika nabave" ili se određuju maksimalni troškovi tamo gdje postoji

odgovarajući broj ulaznih podataka za utvrđivanje maksimalnog troška;

c) ako se radi o troškovima za koje nisu propisani maksimalni troškovi i za koje nije primjenjivo provođenje postupka nabave preko Elektroničkog oglasnika nabave Agencije za plaćanja moguće je ocijeniti opravdanost visine troška usporedbom dvije ili više usporedivih ponuda ili usporedbom visine prijavljenog troška s cijenama iz drugih dostupnih izvora (katalozi, cjenici, istraživanje tržišta, vještaci i slično).

d) za određene vrste troškova kao što su troškovi kupnje zemljišta i objekata, kupnje rabljene opreme i mehanizacije kao i za specifične ili izvanredne situacije, ocjena opravdanosti visine troškova može se provesti na temelju procjena sudskih vještaka ili analiza vanjskih stručnjaka.

e) za opće troškove koji su pojedinim pravilnikom (nacionalnim provedbenim aktom) limitirani na određeni postotak od ukupnog iznosa prihvatljivih troškova bez općih troškova, prihvatljiva vrijednost samog općeg troška ograničena je propisanim limitom (postotkom).

Provedba projekta

Obuhvaća razdoblje od dodjele potpore korisniku do konačne isplate sredstava.

U ovoj fazi Agencija za plaćanja provodi administrativnu kontrolu zahtjeva za isplatu predujma / zahtjeva za isplatu.

Administrativna provjera zahtjeva za isplatu uključuje posebno, i gdje je to prikladno za predmetni zahtjev, provjeru:

a) realizacije projekta u usporedbi s ulaganjima/aktivnostima za koju je zahtjev za potporu podnesen i odobren;

b) nastale troškove i izvršena plaćanja, osim ako se primjenjuje pojednostavljene opcije troškova.

Zahtjevi korisnika iz postupka dodjele potpore ili provedbe projekta koji uključuju veliku količinu dokumentacije koju uz zahtjev podnose korisnici, administrativna kontrola se može obaviti na uzorku transakcija, provedenih postupaka nabave ili dokumentacije uzimajući u obzir čimbenike rizika (vrijednost stavki, vrstu korisnika, dotadašnje iskustvo) i nadopunjeno nasumičnim uzorkom gdje se smatra potrebnim kako bi se osiguralo da sve stavke imaju vjerojatnost da budu odabrane.

Administrativna kontrola zahtjeva za isplatu uključuje, ovisno o tipu intervencije, posjet lokaciji/operaciji za koju je dodijeljena potpora radi provjere realizacije projekta.

Ovisno o tipu intervencije i vrsti projekta, Agencija za plaćanja neće provoditi posjet lokaciji /operaciji za projekte/zahtjeve za isplatu:

- koji su odabrani u uzorak za kontrolu na terenu
- kod kojih se temeljem administrativne kontrole zahtjeva za isplatu može utvrditi da su realizirani ili se isključuje postojanje rizika da projekt nije realiziran
- za troškove nastale unutar upravljanja strategijom, njezinim praćenjem i evaluacijom te vođenjem, uključujući olakšavanje razmjena među dionicima, u okviru intervencije 77.06. „Potpora LEADER (CLLD) pristupu“ kada se primjenjuje paušalna stopa od 40% prihvatljivih izravnih troškova osoblja kako bi se pokrili preostali troškovi za upravljanje strategijom.

Praćenje trajnosti projekta i ispunjenja obaveza u razdoblju nakon konačne isplate

Trajnost projekta detaljnije je propisana nacionalnim provedbenim aktima, ovisno o vrstama intervencija te radi li se o materijalnim (ulaganja) ili nematerijalnim intervencijama. Za intervencije kojima se podupiru ulaganja (materijalne) ispunjenje obveza korisnika kao i dostizanje ciljeva projekta (sukladno podnesenom zahtjevu za potporu) pratit će se **do pet godina** nakon konačne isplate uz mogućnost smanjenja razdoblja trajnosti na **tri godine** ako se radi o projektima manje složenosti i vrijednosti ulaganja.

U razdoblju trajnosti projekta nije dozvoljeno:

- prestanak ili premještanje proizvodne aktivnosti izvan programskog područja,
- promjena vlasništva nad predmetom ulaganja čime se korisniku daje neopravdana prednost
- značajna promjena koja utječe na prirodu, ciljeve ili provedbene uvjete projekta i zbog koje bi se doveli u pitanje njezini prvotni ciljevi.

Viša sila:

U slučaju **više sile i izvanrednih okolnosti** iz članka 3. Uredbe (EU) 2021/2116 Europskog parlamenta i

Vijeća o financiranju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike te upravljanju njome ili ako na temelju objektivnih okolnosti Agencija za plaćanja ocjeni opravdanim, korisniku se može, na temelju podnesenog zahtjeva, odobriti promjena vlasništva i/ili premještanje predmeta ulaganja i nakon konačne isplate u razdoblju trajnosti projekta.

Kontrolne aktivnosti

Kontrolne aktivnosti koje će se provoditi u okviru kontrolnog sustava za ne-IAKS (EPFRR) intervencije su administrativna provjera i kontrola na terenu (KNT).

Administrativnom provjerom će biti obuhvaćeni svi zahtjevi korisnika. Kontrolom na terenu svake godine bit će obuhvaćeno najmanje 5% rashoda koji su isplaćeni za ne-IAKS ruralne intervencije. Odabir uzorka za operacije koje će se kontrolirati na terenu provodit će se kombinacijom analize rizika (60-80%) i slučajnog odabira (20-40%).

U iznimnim situacijama Agencija za plaćanja može odstupiti od prethodno navedenih uvjeta vezanih uz kontrolu na terenu, posebno kod intervencija koje se ne smatraju ulaganjima i za koje nije nužna kontrola na licu mjesta prije isplate potpore.

Agencija za plaćanja može u svojim kontrolama umjesto klasičnih kontrola na terenu i posjeta lokaciji/operaciji koristiti geotagirane fotografije i/ili satelitske podatke.

LEADER-CLLD

Kod provedbe lokalnih razvojnih strategija (LRS) LAG-ova, LAG obavlja temeljne zadaće propisane člankom 33. Uredbe (EU) broj 2021/1060, uz nužnost izbjegavanja dupliciranja provjera u odnosu na provjere koje provodi Agencija za plaćanja. U skladu sa stavkom 3. članka 33. Uredbe (EU) 2021/1060 koji propisuje zadaću LAG-a da prati napredak u ostvarivanju ciljeva lokalnih razvojnih strategija (LRS) LAG-ovi mogu provoditi posjete lokaciji/operaciji (engl. *site visit*) u okviru LEADER projekata. Agencija za plaćanja provodi nadzor kvalitete povedenih posjeta lokaciji/operaciji.

FINANCIJSKI INSTRUMENTI - UPRAVLJAČKE PROVJERE

Za intervencije koje se provode putem financijskih instrumenata (FI) kontrolne aktivnosti provode se nad tijelima kojima je povjerena provedba financijskih instrumenata te su definirane na razini sporazuma o financiranju. Na temelju sustava kontrola uspostavljenim u programskom razdoblju 2014.-2020. (2022.), a sukladno zahtjevima programskog razdoblja 2023.-2027., ažuriran je i prilagođen sustav kontrola.

Agencija za plaćanja na temelju obveza i odgovornosti definiranih sporazumima o financiranju, provodi upravljačke provjere financijskih instrumenata koje se sastoje od administrativnih provjera i provjera na terenu, te uključuju:

1. **Upravljačke provjere uspostave financijskog instrumenta** - provjera obuhvaća provjeru usklađenosti financijskog instrumenta s rezultatima ex-ante analize, sukladnost s nacionalnim i EU zakonodavstvom, organizacijsku strukturu i administrativne kapacitete tijela koje provodi financijske instrumente, ovlasti, odgovornosti i hijerarhijske odnose, postojanje pisanih procedura za provedbu financijskih instrumenata,.. itd.

2. **Upravljačke provjere provedbe financijskog instrumenta –** provjera obuhvaća provjeru zahtjeva za plaćanje, uključujući provjere na razini troškova upravljanja i naknada za upravljanje – provjerava se sukladnost provedbe s elementima relevantnog sporazuma o financiranju, provedba investicijske strategije (financijski proizvodi, krajnji primatelji,.. itd.), poslovnog plana, izračun i plaćanje upravljačkih troškova i naknada, prihvatljivost izdataka operacije na razini krajnjeg primatelja,.. i dr.

Upravljačke provjere se obavljaju prvenstveno nad tijelom koje provodi financijski instrument, a mogu se provoditi i do razine krajnjeg primatelja ako Upravljačko tijelo procijeni da je to opravdano uzimajući u obzir razinu utvrđenog rizika.

Upravljačka provjera uspostave financijskog instrumenta (FI) preduvjet je za povlačenje prve tranše sredstava po pojedinom financijskom instrumentu, dok se Upravljačke provjere provedbe financijskog instrumenta provode prilikom zahtjeva za povlačenje svake sljedeće tranše.

Tijelo za ovjeravanje je imenovana javna ustanova nadležna za reviziju i ovjeravanje u skladu s člankom 12. Uredbe (EU) 2021/2116, koje je u svom djelovanju neovisno o akreditiranoj Agenciji za plaćanja.

Kontrolne aktivnosti koje se provode za intervencije u obliku financijskih instrumenta su administrativna kontrola i kontrola na terenu (KNT), a provode se na sljedeći način:

1) Administrativna kontrola:

1.a Administrativna kontrola uspostave FI – prilikom uspostave pojedinog FI kao preduvjet za isplatu prve tranše sredstava po pojedinom FI

1.b Administrativna kontrola provedbe FI – pri svakom zahtjevu za plaćanje podnesenom od strane korisnika

2) Kontrola na terenu po najavi korisniku – strukturirani dijalog prema kontrolnim pitanjima koja proizlaze iz provedene administrativne kontrole.

Nepravilnosti i postupanje u slučaju sumnje i počinjenja kaznenog djela prijevare

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju osigurava učinkovitu zaštitu financijskih interesa Europske unije i Republike Hrvatske od nepravilnosti i prijevara te poduzima sve potrebne mjere za sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje nepravilnosti i prijevara.

Agencija za plaćanja kao provedbeno tijelo u sustavu upravljanja poljoprivrednim fondovima EU kontinuirano provodi operativne aktivnosti za provjeru potencijalnih nepravilnosti uočenih u okviru obrade zahtjeva korisnika kao i temeljem prijava trećih strana, provjeru sukoba interesa s gospodarskim subjektima/ponuditeljima koji izvode radove i/ili isporučuju robe i/ili pružaju usluge uključujući podugovaratelje, u postupcima nabave predmeta potpore kao i provjeru umjetnog stvaranja uvjeta. Tijekom cjelokupne primjene sustava kontrola, Agencija za plaćanja može u svrhu sprečavanja pokušaja nepravilnosti i prijevare koristiti ARACHNE sustav za procjenu rizika te poduzimati daljnje radnje i dodatne provjere u skladu s dobivenim rezultatima.

Agencija za plaćanja može u svakom trenutku postupka dodjele potpore, provedbe projekta i tijekom praćenja projekta nakon konačne isplate donijeti odluku kojom će odbiti zahtjev korisnika, umanjiti potporu, odnosno zatražiti povrat djelomičnog ili cjelokupnog iznosa neopravdano isplaćenih sredstava, u slučaju utvrđenih nepravilnosti, umjetnog stvaranja uvjeta, sukoba interesa.

Nacionalnim zakonodavstvom i procedurama Agencije za plaćanja propisano je postupanje u slučaju utvrđivanja sumnje na prijevaru tijekom provedbe postupka dodjele potpore i u fazi provedbe odnosno, isplate potpore. Ako je utvrđena **sumnja na prijevaru** (posebno za kaznena dijela iz članka 3 i 4. Direktive (EU) 2017/137), **obustavlja se postupak dodjele potpore i korisniku se potpora ne isplaćuje**, osim ako nadležna pravosudna tijela odbace kaznenu prijavu, obustave kazneni postupak, donesu pravomoćnu odbijajuću presudu ili pravomoćnom presudom oslobode korisnika za počinjenje kaznenog djela prijevare. Nacionalnim zakonodavstvom i procedurama Agencije za plaćanje je propisano postupanje u slučaju izricanja pravomoćne presude za počinjenje kaznenog djela prijevare u korištenju poljoprivrednih fondova EU. Korisnika za kojega je sumnja na prijevaru potvrđena pravomoćnom sudskom presudom isključuje se iz postupka dodjele potpore i financiranja u odnosu na sve njegove zahtjeve i ugovore o financiranju čija obrada i provedba je u tijeku u okviru EPFRR i EFJP. Kako bi se osnažio preventivni odvraćajući učinak, osobu koja je počinila kazneno djelo prijevare i sve fizičke i pravne osobe s kojima je ta osoba povezana vlasničkim i upravljačkim pravima (neovisno o udjelu), isključuje se iz mogućnosti dodjele potpore iz EPFRR i EFJP u kalendarskoj godini donošenja pravomoćne presude i u slijedeće tri kalendarske godine.

Nacionalnim zakonodavstvom su propisane posljedice za korisnika za kojega se utvrdi umjetno stvaranje uvjeta u skladu sa člankom 62. Uredbe (EU) br. 2021/2116.

Pravni lijek - podnošenje žalbe na odluke Agencije za plaćanja

Na odluke koje donosi Agencija za plaćanja korisnik može izjaviti žalbu u roku od 15 dana od dana dostave odluke, a o žalbi protiv odluka Agencije za plaćanja rješenjem odlučuje Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva.

U postupku rješavanja žalbi na odluke Agencije za plaćanja primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, br. 47/09 i 110/21). Po primitku žalbe Agencija za plaćanja ispituje je li žalba dopuštena, pravodobna i izjavljena od ovlaštene osobe. Ako Agencija za plaćanja utvrdi da žalba nije dopuštena ili pravodobna ili izjavljena od ovlaštene osobe, odbacit će je rješenjem. Protiv rješenja o odbacivanju Agencije za plaćanja korisnik može podnijeti žalbu Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i ribarstva. Ako Agencija za plaćanja utvrdi da je žalba dopuštena, pravodobna i izjavljena od ovlaštene osobe, razmotrit će navode žalbe te ispitati zakonitost rješenja koje se žalbom osporava. Ako Agencija za plaćanja ocijeni da je žalba osnovana, zamijenit će pobijanu odluku novom. Ako Agencija za

plaćanja ne odbaci žalbu ili ne zamijeni pobijanu odluku novom, žalbu se dostavlja Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i ribarstva na rješavanje.

Po primitku žalbe od strane Agencije za plaćanja, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva prvo ispituje je li žalba dopuštena, pravodobna i izjavljena od ovlaštene osobe. Ako žalba nije dopuštena ili pravodobna ili izjavljena od ovlaštene osobe, odbacit će ju rješenjem. Ukoliko žalbu ne odbaci kao nedopuštenu ili nepravodobnu ili izjavljenu od neovlaštene osobe, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva ispituje zakonitost pobijane odluke u granicama zahtjeva iz žalbe, ali pri tome nije vezano žalbenim razlozima. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva rješenje o žalbi donosi najkasnije u roku od 60 dana od dana predaje uredne žalbe, a rješavajući o žalbi istu može odbiti kao neosnovanu ili u slučaju osnovanosti žalbe poništiti odluku Agencije za plaćanja u cijelosti ili djelomično.

Protiv rješenja Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva kojim je odlučeno o žalbi može se podnijeti tužba nadležnom upravnom sudu u roku od 30 dana od dana dostave rješenja.

7.3.2.3. Pravila o javnoj nabavi

Kratak opis načina na koji se pridržava pravila o javnoj nabavi

U okviru administrativne kontrole zahtjeva korisnika koja se provodi u svrhu provjere usklađenosti s uvjetima i pravilima za sudjelovanje u dodjeli potpore u okviru intervencija ZPP-a, Agencija za plaćanja će za sve korisnike koji su javni naručitelji provjeriti jesu li postupci javne nabave roba, radova i usluga provedeni u skladu s primjenjivim propisima kojima se uređuje postupak javne nabave.

U slučaju kad se tijekom provjere postupaka javne nabave utvrde nepravilnosti, primjenjuju se financijske korekcije u skladu sa Smjernicama Europske komisije za određivanje financijskih ispravaka koje u slučaju nepoštivanja primjenjivih pravila o javnoj nabavi Komisija primjenjuje na izdatke koje u okviru podijeljenog upravljanja financira Unija. Ovim se smjernicama određuje raspon ispravaka od 5%, 10%, 25% i 100% koji se primjenjuju na rashode kako su određeni ugovorima o financiranju. Financijska korekcija se primjenjuje ako učinjena nepravilnost ima ili može imati financijski učinak na proračun Unije. Ozbiljnost nepravilnosti se ocjenjuje uzimajući u obzir financijski interes Unije posebno načela transparentnosti, zabrane diskriminacije, jednakog postupanja, proporcionalnosti i pravne sigurnosti. Stope ispravaka primjenjuju se kada nije moguće količinski točno odrediti financijske posljedice za predmetni ugovor. Ozbiljnost nepravilnosti povezane s nesukladnošću s pravilima o javnoj nabavi i povezanog financijskog učinka na proračun Unije procjenjuje se uzimanjem u obzir sljedećih čimbenika: razine tržišnog natjecanja, transparentnosti i jednakog postupanja. Kada predmetna nesukladnost ima odvraćajući učinak na potencijalne ponuditelje ili kada nesukladnost dovodi do sklapanja ugovora s ponuditeljem s kojim nije trebalo sklopiti ugovor, to je snažan pokazatelj da je nepravilnost ozbiljna. Kada je nepravilnost samo formalne prirode bez stvarnog ili potencijalnog financijskog učinka, neće biti financijskih posljedica i neće se primijeniti financijska korekcija. Kada se u jednom postupku otkriju brojne nepravilnosti, stope ispravaka nisu kumulativne. Nepravilnost koja je po svojoj prirodi takva da je ocijenjena kao najozbiljnija (s najvišim postotkom korekcije) od više nepravilnosti utvrđenih unutar jednog postupka uzima se kao pokazatelj, odnosno temelj za donošenje odluke o stopi ispravka u rasponu 5%, 10%, 25% ili 100%.

Nepravilnosti propisane Smjernicama su najčešće vrste nepravilnosti za koje se smatra da imaju financijski učinak na proračun Unije, ali njihov popis nije konačan (iscrpan) te je i na druge učinjene povrede u postupku javne i jednostavne nabave i tijekom izvršenja ugovora moguće primijeniti financijsku korekciju metodom analogije prema postojećim vrstama nepravilnosti za slične povrede pravila u području javne nabave.

7.4 Uvjetovanost

7.4.1. Sustav kontrola za uvjetovanost

7.4.1.1. Opis sustava kontrola za uvjetovanost

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju je nadležno tijelo za provedbu kontrola u okviru sustava uvjetovanosti.

Za kontrole zahtjeva i standarda u okviru uvjetovanosti primjenjuje se administrativna kontrola i kontrola sustavom za nadzor površina (Monitoring) dok će se kontrola na terenu provoditi za provjeru zahtjeva i standarda koji se ne mogu provjeravati administrativnom kontrolom i kontrolom putem sustava Monitoring.

Administrativne kontrole i/ili kontrole putem sustava za nadzor površina (AMS) provode se za zahtjeve GAEC 1, GAEC 2, GAEC 7, GAEC 8, GAEC 9. Za ove zahtjeve (osim za GAEC 1), na temelju procjene i po potrebi, dodatno se provodi i kontrola na terenu.

Za kontrole zahtjeva GAEC 3, GAEC 4, GAEC 5, GAEC 6, SMR 1, SMR 2, SMR 3, SMR 4, SMR 5, SMR 6, SMR 7, SMR 8, SMR 9, SMR 10, SMR 11 predviđena je isključivo kontrola na terenu.

7.4.1.2. Vrste kontrola

SMR/GAEC	Vrste kontrola
GAEC01 - Održavanje trajnih travnjaka na temelju omjera trajnih travnjaka i poljoprivredne površine na nacionalnoj, regionalnoj ili subregionalnoj razini, razini skupine poljoprivrednih gospodarstava ili na razini poljoprivrednoga gospodarstva u odnosu na referentnu godinu 2018. Maksimalno smanjenje od 10 % u usporedbi s referentnom godinom. (This maximum decrease was 5% before the 'simplification' package)	Sustav za nadzor površina, Administrativne provjere
GAEC02 - Zaštita močvarnih područja i tresetišta	Sustav za nadzor površina, Administrativne provjere, Kontrola na terenu
GAEC03 - Zabrana paljenja obradivog strništa, osim zbog razloga povezanih sa zdravljem bilja	Kontrola na terenu
GAEC04 - Uspostava graničnih pojaseva duž vodotokova	Kontrola na terenu
GAEC05 - Upravljanje obradom tla radi smanjenja rizika od propadanja i erozije tla, uključujući uzimanje u obzir gradijenta nagiba	Kontrola na terenu
GAEC06 - Minimalni zemljišni pokrov kako bi se izbjeglo golo tlo u najosjetljivijim razdobljima	Kontrola na terenu
GAEC07 - Plodored na obradivom zemljištu, osim usjeva koji rastu pod vodom	Sustav za nadzor površina, Administrativne provjere
GAEC08 - Zadržavanje obilježja krajobraza. Zabrana rezanja živica i stabala u sezoni razmnožavanja ptica i podizanja ptića. Kao mogućnost, mjere za izbjegavanje invazivnih biljnih vrsta	Administrativne provjere, Sustav za nadzor površina, Kontrola na terenu
GAEC09 - Zabrana prenamjene ili oranja trajnih travnjaka koji su utvrđeni kao okolišno osjetljivi trajni travnjaci na područjima mreže Natura 2000	Kontrola na terenu, Administrativne provjere, Sustav za nadzor površina
SMR01 - Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike: članak 11. stavak 3. točka (e) i članak 11. stavak 3. točka (h) u pogledu obveznih zahtjeva za kontrolu raspršenih izvora onečišćenja fosfatima	Kontrola na terenu
SMR02 - Direktiva Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima iz poljoprivrednih izvora: članci 4. i 5.	Kontrola na terenu
SMR03 - Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica: članak 3. stavak 1., članak 3. stavak 2. točka (b), članak 4. stavci 1., 2. i 4.	Kontrola na terenu
SMR04 - Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore: članak 6. stavci 1. i 2.	Kontrola na terenu
SMR05 - Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane: članci 14. i 15., članak 17. stavak 1. i članci 18., 19. i 20.	Kontrola na terenu
SMR06 - Direktiva Vijeća 96/22/EZ od 29. travnja 1996. o zabrani primjene određenih tvari hormonskog ili tireostatskog učinka i beta-agonista na farmskim životinjama i o stavljanju izvan snage direktiva 81/602/EEZ, 88/146/EEZ i 88/299/EEZ: članak 3. točke (a), (b), (d) i (e) te članci 4., 5. i 7.	Kontrola na terenu
SMR07 - Uredba (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ: članak 55. prva i druga rečenica	Kontrola na terenu
SMR08 - Direktiva 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u postizanju održive upotrebe pesticida: članak 5. stavak 2. i članak 8. stavci od 1. do 5.; članak 12. o ograničenjima upotrebe pesticida na zaštićenim područjima definiranima na temelju Direktive 2000/60/EZ i zakonodavstva o mreži Natura 2000; članak 13. stavci 1. i 3. o rukovanju i skladištenju pesticida i zbrinjavanju ostataka	Kontrola na terenu

SMR09 - Direktiva Vijeća 2008/119/EZ od 18. prosinca 2008. o utvrđivanju minimalnih uvjeta zaštite teladi: članci 3. i 4.	Kontrola na terenu
SMR10 - Direktiva Vijeća 2008/120/EZ od 18. prosinca 2008. o utvrđivanju minimalnih uvjeta za zaštitu svinja: članci 3. i 4.	Kontrola na terenu
SMR11 - Direktiva Vijeća 98/58/EZ od 20. srpnja 1998. o zaštiti životinja koje se drže u svrhu proizvodnje: članak 4.	Kontrola na terenu

7.4.2. Sustav kazni za uvjetovanost

7.4.2.1. Opis sustava kazni za uvjetovanost

Sankcioniranje obveznika za nepoštivanje pravila uvjetovanosti ovisit će o opsegu, ozbiljnosti i trajanju utvrđene nesukladnosti.

Sustav kazni je prilagođen privremenim odstupanjima od zahtjeva GAEC standarda koja su odobrena nacionalnim provedbenim odlukama/aktima u skladu s člankom 13. stavkom 2.a Uredbe (EU) 2021/2115.

Administrativne kazne obvezniku za nepoštivanje uvjetovanosti Agencija za plaćanja izriče u skladu s odredbama članka 85. Uredbe (EU) br. 2021/2116 i člancima 8., 9., 10. i 11. Uredbe (EU) br. 2022/1172.

Administrativna kazna za nepoštivanje uvjetovanosti ne primjenjuje se ako je njezin iznos po obvezniku u kalendarskoj godini 100 EUR ili manji, u skladu s člankom 84. stavkom 2. točkom (b) Uredbe (EU) br. 2021/2116..

7.4.2.2. Definicija i primjena „ponavljanja” (izračun i obuhvaćeno razdoblje):

Ponavljanje nesukladnosti označava višekratnu nesukladnost s istim zahtjevom ili standardom tijekom razdoblja od tri uzastopne kalendarske godine, pod uvjetom da je korisnik obaviješten o prethodnoj nesukladnosti i da je, ako je to relevantno, imao mogućnost poduzeti potrebne mjere za ispravljanje te prethodne nesukladnosti.

7.4.2.3. Definicija i primjena „postojanja namjere”

Nemarnim postupanjem (postupanje iz nemara) smatra se kad se korisnik koji podliježe obveznoj primjeni zahtjeva uvjetovanosti ne pridržava pravila na način da nije primijenio uobičajenu pažnju, brigu ili stručnost

Višekratno ponavljanje postupanja iz nemara, u skladu s primjenjivim delegiranim aktom Europske komisije, bez opravdanog razloga i nakon što je korisnik koji podliježe obvezi pridržavanja zahtjeva uvjetovanosti informiran o prethodno utvrđenom postupanju iz nemara, smatrat će se postupanjem iz namjere.

Ako ista neusklađenost sa zahtjevima uvjetovanosti traje dulje od tri godine ili se ponovno javlja jednom unutar tri uzastopne kalendarske godine, **sva daljnja ponovna pojavljivanja** istih nepoštivanja/kršenja zahtjeva uvjetovanosti od strane korisnika smatrat će se slučajevima namjernog nepoštivanja zahtjeva uvjetovanosti.

7.4.3. Informacija o primjeni pojednostavnjenog sustava kontrola za male poljoprivrednike

Obveznici uvjetovanosti čija maksimalna veličina poljoprivrednog gospodarstva ne premašuje 10 ha poljoprivredne površine prijavljene u skladu s člankom 69. stavkom 1 Uredbe (EU) br. 2021/2116 izuzimaju se od kontrola u okviru sustava uspostavljenog u skladu sa stavkom 1. članka 83. Uredbe (EU) 2021/2116.

Obveznici uvjetovanosti čija maksimalna veličina poljoprivrednog gospodarstva ne premašuje 10 ha poljoprivredne površine prijavljene u skladu s člankom 69. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 2021/2116 izuzimaju se od kazni iz članka 84. stavaka 1., 2. i 3. te iz članka 85. Uredbe (EU) 2021/2116.

7.4.4. Nadležna kontrolna tijela odgovorna za kontrole praksi uvjetovanosti, zakonom propisanih zahtjeva o upravljanju

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju je nadležno tijelo za provedbu sustava uvjetovanosti.

Agencija za plaćanja provodi administrativne kontrole i/ili kontrole putem sustava za nadzor površina (AMS) za zahtjeve GAEC 1, GAEC 2, GAEC 7, GAEC 8, GAEC 9. Za ove zahtjeve, osim za GAEC 1, se na temelju procjene i po potrebi dodatno provodi i kontrola na terenu.

Za kontrole zahtjeva GAEC 3, GAEC 4, GAEC 5, GAEC 6, SMR 1, SMR 2, SMR 3, SMR 4, SMR 5, SMR 6, SMR 7, SMR 8, SMR 9, SMR 10, SMR 11 predviđena je isključivo kontrola na terenu.

Nacionalnim zakonodavstvom (Zakon o poljoprivredi i Zakon o Državnom inspektoratu) i delegiranjem u skladu sa stavkom 1. članka 9. Uredbe (EU) 2021/2116 (Horizontalna uredba) obavljanje poslova klasičnih kontrola na terenu u vezi s prihvatljivosti izravnih potpora i IAKS mjera ruralnog razvoja te kontrola zahtjeva uvjetovanosti dijelom su povjereni Hrvatskoj agenciji za poljoprivredu i hranu (HAPIH) i Državnom inspektoratu Republike Hrvatske (DIRH).

Agencija za plaćanja i Državni inspektorat RH (DIRH) imaju sklopljen Sporazum o poslovnoj suradnji kojim je definirana razmjena podataka između Agencije za plaćanja i Državnog inspektorata RH kao "tehničkog servisa" koji provodi inspekcijski nadzor, odnosno kontrole na terenu u pogledu poštivanja zahtjeva uvjetovanosti.

Na temelju Sporazuma o poslovnoj suradnji Agencija za plaćanja ostaje odgovorna za učinkovitost uspostavljenog sustava unutarnjih kontrola te zaštitu financijskih interesa EU, dok je Državni inspektorat (DIRH) odgovoran za inspekcijski nadzor i provedbu kontrola na terenu u skladu s nacionalnim i EU zakonodavstvom.

Za svaki obavljeni inspekcijski nadzor u kojemu je utvrđena nesukladnost vezano uz ispunjavanje uvjeta za ostvarivanje prava na izravnu potporu i potporu u sklopu IAKS intervencija Državni inspektorat će Agenciji za plaćanja dostaviti zapisnik i/ili rješenje.

Za provjeru zahtjeva u okviru sustava uvjetovanosti Agencija za plaćanja koristi zaprimljene zapisnike i izvještaje o obavljenom inspekcijskom nadzoru te rješenja i druge akte Državnog inspektorata Republike Hrvatske kao pravovaljani izvještaj o kontroli na terenu. Izvještaji Državnog inspektorata se uzimaju u obzir za primjenu kazni za nepridržavanje propisanih uvjeta.

Agencija za plaćanja ima sklopljen Sporazum o poslovnoj suradnji kojim povjerava Hrvatskoj agenciji za poljoprivredu i hranu (HAPIH) kao "delegiranom tijelu" poslove klasičnih kontrola na terenu prihvatljivosti izravnih potpora, IAKS mjera ruralnog razvoja i kontrola poštivanja zahtjeva uvjetovanosti. U skladu sa Sporazumom, s obzirom da se radi o delegiranju funkcija, Agencija za plaćanja ostaje odgovorna za učinkovito upravljanje i provedbu kontrola na terenu. Ustaljena praksa je da se ovakav sporazum između Agencije za plaćanja kao nadležnog i HAPIH-a kao delegiranog tijela sklapa za svaku kalendarsku godinu zasebno.

Agencija za plaćanja, za potrebe kontrola, provodi analizu rizika i izrađuje popis korisnika potpore nad kojima trebaju biti obavljene kontrole te dostavlja HAPIH-u druge informacije vezano uz početak provedbe kontrola, rokove, broj korisnika odabranih u uzorak za kontrole, … i dr.

HAPIH provodi kontrole na terenu nad odabranim korisnicima sukladno planiranoj dinamici i rokovima. U sklopu kontrola na terenu izravnih potpora, na odabranim poljoprivrednim gospodarstvima istovremeno se provodi kontrola zahtjeva uvjetovanosti (GAEC-a i SMR-ova). Po obavljenoj kontroli HAPIH dostavlja Agenciji za plaćanja Izvješće o kontroli koje treba sadržavati sve podatke prikupljene tijekom provedbe kontrole (fotografije, rezultate GPS mjerenja površine, zapise kontrolora,.. i dr.)

Agencija provodi kontrolu kvalitete obavljene kontrole, odnosno kontrolu 4 oka. Kontrola koju su proveli djelatnici HAPIH-a smatra se provedenom ako je prihvaćena od Agencije za plaćanja nakon provedene kontrole kvalitete.

SMR/GAEC	Ime agencije za plaćanja	Ime kontrolnog tijela	Ime osobe odgovorne za kontrolu	Adresa	E-adresa
GAEC01	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Nikola Dolački, ravnatelj	Ulica grada Vukovara 269/d, HR 10000 Zagreb	ravnatelj@apprrr.hr
GAEC02	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Nikola Dolački, ravnatelj	Ulica grada Vukovara 269/d, HR 10000 Zagreb	ravnatelj@apprrr.hr
GAEC03	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Nikola Dolački, ravnatelj	Ulica grada Vukovara 269/d, HR 10000 Zagreb	ravnatelj@apprrr.hr
GAEC04	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Nikola Dolački, ravnatelj	Ulica grada Vukovara 269/d, HR 10000 Zagreb	ravnatelj@apprrr.hr
GAEC05	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Nikola Dolački, ravnatelj	Ulica grada Vukovara 269/d, HR 10000 Zagreb	ravnatelj@apprrr.hr
GAEC06	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Nikola Dolački, ravnatelj	Ulica grada Vukovara 269/d, HR 10000 Zagreb	ravnatelj@apprrr.hr
GAEC07	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Nikola Dolački, ravnatelj	Ulica grada Vukovara 269/d, HR 10000 Zagreb	ravnatelj@apprrr.hr
GAEC08	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Nikola Dolački, ravnatelj	Ulica grada Vukovara 269/d, HR 10000 Zagreb	ravnatelj@apprrr.hr
GAEC09	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Nikola Dolački, ravnatelj	Ulica grada Vukovara 269/d, HR 10000 Zagreb	ravnatelj@apprrr.hr
SMR01	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Nikola Dolački, ravnatelj	Ulica grada Vukovara 269/d, HR 10000 Zagreb	ravnatelj@apprrr.hr
SMR02	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Nikola Dolački, ravnatelj	Ulica grada Vukovara 269/d, HR 10000 Zagreb	ravnatelj@apprrr.hr
SMR03	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Nikola Dolački, ravnatelj	Ulica grada Vukovara 269/d, HR 10000 Zagreb	ravnatelj@apprrr.hr

SMR04	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Nikola Dolački, ravnatelj	Ulica grada Vukovara 269/d, HR 10000 Zagreb	ravnatelj@apprrr.hr
SMR05	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Nikola Dolački, ravnatelj	Ulica grada Vukovara 269/d, HR 10000 Zagreb	ravnatelj@apprrr.hr
SMR06	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Nikola Dolački, ravnatelj	Ulica grada Vukovara 269/d, HR 10000 Zagreb	ravnatelj@apprrr.hr
SMR07	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Nikola Dolački, ravnatelj	Ulica grada Vukovara 269/d, HR 10000 Zagreb	ravnatelj@apprrr.hr
SMR08	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Nikola Dolački, ravnatelj	Ulica grada Vukovara 269/d, HR 10000 Zagreb	ravnatelj@apprrr.hr
SMR09	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Nikola Dolački, ravnatelj	Ulica grada Vukovara 269/d, HR 10000 Zagreb	ravnatelj@apprrr.hr
SMR10	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Nikola Dolački, ravnatelj	Ulica grada Vukovara 269/d, HR 10000 Zagreb	ravnatelj@apprrr.hr
SMR11	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Nikola Dolački, ravnatelj	Ulica grada Vukovara 269/d, HR 10000 Zagreb	ravnatelj@apprrr.hr

7.5. Socijalna uvjetovanost

7.5.1. Opis sustava kontrola za socijalnu uvjetovanost

Socijalna uvjetovanosti primjenjuje se od 1. siječnja 2025. u skladu s člankom 14. Uredbe o strateškim planovima (Uredba EU 2021/2115). Zahtjevi socijalne uvjetovanosti iz Priloga IV Uredbe (EU) 2021/2115 na nacionalnoj razini su regulirani Zakonom o radu (Narodne novine, br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22 i 64/23) prema Direktivi o transparentnim i predvidivim radnim uvjetima u Europskoj uniji (Direktiva (EU) 2019/1152) i Zakonom o zaštiti na radu (Narodne novine, br. 71/14, 118/14, 94/18 i 96/18) prema Direktivi o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu (Direktiva 89/391/EEZ) i Direktivi o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim zahtjevima za sigurnost i zdravlje radnika pri uporabi radne opreme na radu (druga pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ) (Direktiva 2009/104/EZ). Državni inspektorat Republike Hrvatske provodi inspekcijske nadzore provedbe zahtjeva socijalne uvjetovanosti iz Zakona o radu (Narodne novine, br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22 i 64/23) i Zakona o zaštiti na radu (Narodne novine, br. 71/14, 118/14, 94/18 i 96/18) te njegovih podzakonskih akata: Pravilnik o osposobljavanju i usavršavanju iz zaštite na radu te polaganju stručnog ispita (Narodne novine, broj 142/21), Pravilnik o obavljanju poslova zaštite na radu (Narodne novine br. 126/19 i 154/22), Pravilnik o ovlaštenjima za poslove zaštite na radu (Narodne novine br. 58/22 i 9/24) Pravilnik o pružanju prve pomoći radnicima na radu (Narodne novine, broj 56/83), Pravilnik o izradi procjene rizika (Narodne novine, br. 112/14 i 129/19), Pravilnik o zaštiti na radu pri uporabi radne opreme (Narodne novine, br. 18/17), Pravilnik o pregledu i ispitivanju radne opreme (Narodne novine, br. 16/16 i 120/22). Člankom 163. Zakona o poljoprivredi (Narodne novine, br. 118/18, 42/20, 127/20 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 52/21, 152/22 i 152/24) propisano je da se primjerak zapisnika o inspekcijskom nadzoru kojim je utvrđena nepravilnost vezana za neudovoljavanje uvjetima za ostvarivanje prava za mjere poljoprivredne politike i potpora, dostavlja Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju u roku od 15 dana od dana sastavljanja zapisnika. Pravilnikom o uvjetovanosti unutar kojeg se također propisuje i socijalna uvjetovanost, regulirana je obveza Državnog inspektorata Republike Hrvatske da provodi inspekcijske nadzore provedbe zahtjeva socijalne uvjetovanosti u skladu s člankom 87. stavak 2. Uredbe (EU) 2021/2116, te u slučaju utvrđene nepravilnosti, dostavlja izvještaj o provedenom nadzoru Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju u roku od 15 dana od dana sastavljanja izvještaja, te daljnje postupanje po nepravilnostima (žalbeni i sudski postupci).

7.5.2. Opis sustava kazni za socijalnu uvjetovanost

Sankcioniranje obveznika za nepoštivanje pravila socijalne uvjetovanosti provodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju u skladu s člankom 87. stavkom 2. i drugim relevantnim odredbama Uredbe (EU) 2021/2116 te odredbama nacionalnog pravilnika o uvjetovanosti. Agencija za plaćanja je nadležna za primjenu kazni u sklopu mehanizma socijalne uvjetovanosti, a Državni inspektorat Republike Hrvatske provodi nadzor u skladu s relevantnim nacionalnim propisima o radnom zakonodavstvu. Primjena i izračun administrativnih kazni za socijalnu uvjetovanost razmjerni su opsegu, ozbiljnosti i trajanju nesukladnosti.

Administrativne kazne obvezniku za nepoštivanje socijalne uvjetovanosti Agencija za plaćanja izriče u skladu s odredbama članka 89. Uredbe (EU) br. 2021/2116.

Administrativna kazna iz stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se ako je njezin iznos po obvezniku u kalendarskoj godini 100 EUR ili manji, u skladu sa člankom 88. stavkom 2. točkom (a) Uredbe (EU) br. 2021/2116.

U slučaju nepoštivanja sustava socijalne uvjetovanosti Agencija za plaćanja zaprima rezultate kontrola Državnog inspektorata na propisanoj kontrolnoj listi za socijalnu uvjetovanost u području socijalnog i radnog zakonodavstva te primjenjuje administrativne kazne u skladu s Poglavljem V. Uredbe Komisije (EU) br. 2021/2116 i Pravilnikom unutar kojeg se propisuje socijalna uvjetovanost.

Smanjenje iz članka 89. stavak 1. alineja 3. Uredbe (EU) 2021/2116, a u svezi odredbe iz članka 85. stavak 2. Uredbe (EU) 2021/2116 u pravilu iznosi 3%. U slučajevima kada je u istoj kalendarskoj godini došlo do više nesukladnosti kod različitih područja socijalne uvjetovanosti kako je definirano u Prilogu

IV. Iz članka 14. Uredbe (EU) 2021/2115, postupak za utvrđivanje smanjenja primjenjuje se na način da se ti slučajevi smatraju više slučaja utvrđene nesukladnosti.

Kada se utvrdi više od jednog slučaja nesukladnosti unutar jednog od dva područja socijalne uvjetovanosti postupak za utvrđivanje smanjenja određen u članku 89. stavak 1. alineje 3. Uredbe (EU) 2021/2116 primjenjuje se pojedinačno za svaku utvrđenu nesukladnost, a zatim se za primjenu smanjenja uzima najveća ocjena kršenja, a to smanjenje ne prelazi 5% ukupnog iznosa iz članka 89. stavka 1. Uredbe (EU) 2021/2116.

Ako se utvrdi kod oba područja socijalne uvjetovanosti više utvrđenih nesukladnosti, postupak za utvrđivanje smanjenja primjenjuje se pojedinačno za svako područje na način da se za primjenu smanjenja uzima najveća ocjena kršenja, a to smanjenje ne prelazi 5% ukupnog iznosa iz članka 89. stavka 1. Uredbe (EU) 2021/2116.

Ako ista nesukladnost traje ili se ponavlja jednom u tri uzastopne kalendarske godine, postotak smanjenja u pravilu iznosi 10 % ukupnog iznosa iz članka 89. stavka 1. Uredbe (EU) 2021/2116.

Kada se utvrdi ponavljanje nesukladnosti, zajedno s drugim utvrđenim nesukladnostima ili drugim ponavljajućim nesukladnostima, zbrajaju se dobiveni postoci smanjenja. Najveće smanjenje ne prelazi 20 % ukupnog iznosa iz članka 89. stavak 1. Uredbe (EU) 2021/2116.

8. Modernizacija AKIS i digitalizacija

8.1. AKIS

8.1. Poboljšana cjelokupna predviđena organizacijska struktura AKIS-a

Hrvatska ima mnoge od sastavnica za izgradnju snažnog sustava prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi (AKIS). Sustav čini mnogo privatnih dionika, istraživački kapaciteti na sveučilištima, veleučilištima, znanstvenim institutima i drugim ustanovama te potporne institucije s dobrim ljudskim i materijalnim resursima kao što je Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu (HAPIH). Ovo se posebice odnosi na javnu poljoprivrednu savjetodavnu službu koja djeluje u sklopu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, veterinarsku i fitosanitarnu službu, institucije u području agrometeorologije, institucije nadležne za zaštitu prirode i upravljanje prirodnim resursima, institucije nadležne za sigurnost hrane itd.

Zbog rascjepkanosti i slabe povezanosti dionika AKIS-a, ne postoji sustavna i učinkovita razmjena i primjena rezultata istraživanja, znanja, informacija i inovacija iz područja poljoprivrede, a koja je vrlo važna za razvoj poljoprivredno-prehrambenog sektora i ruralnih područja.

Sustav poljoprivrednog savjetovanja trenutno se najvećim dijelom provodi putem javne savjetodavne službe koja djeluje kao Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, i privatnih konzultanata koji djeluju na tržištu.

Sve aktivnosti djelatnika Uprave za stručnu podršku (Javne savjetodavne službe) koje se provode u sklopu provedbe aktivnosti savjetovanja kroz M1 i M2 i svi nastali izravni troškovi pri provedbi ovih aktivnosti evidentiraju se u službenom SEMIS sustavu (Sustav elektroničkog mjesečnog izvješćivanja savjetnika). **SEMIS** sustav bilježi sve aktivnosti zaposlenika i svaki radni sat tijekom cijele godine na dnevnoj razini.

SEMIS sustav je službena evidencija o radu svakog javnog savjetnika. Sustav je izravno povezan s Agencijom za plaćanja i svi podaci se razmjenjuju na dnevnoj razini.

Svi podaci o broju radnih sati zaposlenika i točnim troškovima koji su izravno povezani s aktivnostima na M1 i M2 preuzimaju se iz sustava. Svaki radni sat na M1 i M2 se bilježi i prema obračunu prosječnog troška svakog radnog sata javnog savjetnika traži se povrat sredstava.

Sukladno navedenom, postoji jasno i precizno razgraničenje izvora financiranja za aktivnosti rada na mjerama M1 i M2 od ostalih aktivnosti za koje djelatnici primaju plaću iz nacionalnog proračuna.

HAPIH kao državna agencija osnovana Zakonom o istoj ima javne ovlasti, ali provodi istraživanja u području poljoprivrede i sigurnosti hrane te sudjeluje u prijenosu znanja i informacija poljoprivrednicima.

Privatna savjetodavna služba najvećim je dijelom obavljala poslove vezane uz pisanje projekata i pripremu natječajne dokumentacije za korisnike potpora iz Programa ruralnog razvoja RH 2014 – 2020 odnosno potpore iz drugih javnih izvora. Sudjelovanje u AKIS sustavu RH biti će omogućeno svima, pa i privatnim savjetnicima u okviru tema Strateškog plana ZPP RH 2023. - 2027. te će im pomoći da se uključe u projekte EIP operativnih skupina, projekte OBZOR 2020 i Obzor Europa i na taj će ih način učiniti kompetentnijima. Hrvatski AKIS sustav će osigurati vidljivost javnih i privatnih savjetnika na javnoj web stranici. Ova web stranica sadržavati će podatke o iskustvu, stručnosti, edukaciji i relevantnim poslovnim aktivnostima savjetnika pomoću kojih će poljoprivrednik moći odabrati savjetnika koji odgovara njegovim potrebama. Nadalje, ova će stranica pomoći dionicima AKIS-a u pronalaženju partnera i priključivanju EIP operativnim skupinama te OBZOR 2020 multi-actor projektima.

Doprinos sustavu savjetovanja u poljoprivredi dolazi i od strane prehrambene industrije i dobavljača inputa.

Cjelokupni AKIS strateški pristup zasnovan na SWOT-u i procjeni potreba zasniva se na:

1. **Jačanju veza sa znanstvenim i ostalim relevantnim institucijama i izvorima znanja**
2. **Jačanju znanja savjetnika i njihove međusobne povezanosti**

3. **Poticanju i jačanju inovacijskih partnerstava**
4. **Učinkovitom korištenju informacijskih i komunikacijskih tehnologija za poboljšanje protoka i dijeljenja znanja**

Ad. 1. Jačanje veza sa znanstvenim i ostalim relevantnim institucijama i izvorima znanja

U sklopu jačanja veza sa znanstvenim institucijama i izvorima znanja potrebno je razviti sustave za učenje i prijenos znanja. Sustav treba nuditi dugotrajne i kratkotrajne programe obrazovanja i osposobljavanja za specijalizirane savjetnike koji će biti prilagođeni potrebama poljoprivrednika, ali i novonastalim potrebama vezanim za znanjima iz područja ekologije, klimatskih i okolišnih uvjeta.

Analizom AKIS sustava Republike Hrvatske provedenom kroz H2020 projekt i2connect identificirani su svi glavni dionici: poljoprivredni savjetnici, znanstvene i akademske institucije (sveučilišta, veleučilišta, više škole), javne institucije (istraživački instituti, državne agencije), javno-privatni istraživački instituti, udruženja poljoprivrednika, nacionalna ruralna mreža, itd.), privatni sektor i predstavnici agrobiznis-a itd.

Analiza stanja AKIS-a ukazuje da pojedinačni dionici surađuju pojedinačno i nekoordinirano na provođenju nacionalnih i međunarodnih projekata iz različitih izvora financiranja (H2020, LIFE, ERASMUS+).

Akademsko-istraživačka zajednica provodi aktivnosti istraživanja i prijenosa znanja preko stručnih projekata, edukacijama poljoprivrednih savjetnika te sudjelovanjem u EIP operativnim skupinama.

S obzirom na organizacijsku i funkcionalnu raznolikost dionika AKIS sustava planirano je povećanje aktivnosti njihovog međusobnog povezivanja.

Za potrebe organizacije i jačanja veza i suradnje savjetnika, istraživanja i Nacionalne mreže ZPP-a osnovati će se **AKIS koordinacijsko tijelo** Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i ribarstva. AKIS koordinacijsko tijelo bit će sastavljeno od predstavnika javne savjetodavne službe, privatnih savjetnika i/ili njihovih predstavnika, znanstveno nastavne zajednice, ministarstva nadležnog za poljoprivredu i ostalih povezanih ministarstava (ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša i energetiku i dr.), predstavnika poljoprivrednika, Nacionalne mreže ZPP-a, nevladinih organizacija i ostalih relevantnih dionika. Transformacija Nacionalne ruralne mreže u Nacionalnu mrežu ZPP proširiti će njenu ulogu i aktivnosti u AKIS-u u RH. Nacionalna mreža ZPP će na godišnjoj razini u sklopu akcijskog plana, u suorganizaciji s koordinacijskim tijelom, provoditi aktivnosti vezane uz potporu razvoju AKIS-a (npr. AKIS konferencije, aktivnosti organizacije radionica, tematske konferencije i radne grupe, diseminacija rezultata i slično). Zadatak budućeg koordinacijskog tijela u okviru AKIS-a je pronaći odgovarajuće načine razmjene znanja i inovacija koje podržavaju Europski zeleni plan i ciljeve Strategije od polja do stola.

Prepoznata je i potreba formalnog uključivanja u AKIS sustav te će AKIS koordinacijsko tijelo poticati sklapanje pisanih dogovora između dionika AKIS sustava kojim se formalizira suradnja na unapređenju AKIS-a te redovito sudjelovanje u aktivnostima razmjene znanja i inovacija.

Uz sve navedeno, aktivnosti u provedbi intervencija "Potpora prenošenju znanja" i "Potpora za pružanje savjetodavnih usluga" dati će i dodatan input inovacijama koristeći „bottom up" pristup za identifikaciju ključnih problema poljoprivrednika i mogućih rješenja iz hrvatskog AKIS-a uz podršku poljoprivrednih savjetnika. Ove aktivnosti omogućiti će i kvalitetniji dohvat "grassroots ideas" za razvoj kroz EIP operativne skupine te bolju usklađenost s zahtjevima iz članka 15(4)(e) Uredbe (EU) 2021/2115.

AKIS sustav je potrebno konstantno unaprjeđivati, a kako bi to bilo moguće potrebne su redovne aktivnosti praćenja provedbe intervencija i njihove uspješnosti kao i iznalaženja rješenja na trenutne izazove poljoprivrednika.

Također, sustavno obrađeni podaci o potrebama poljoprivrednika kroz različite kanale i alate moći će biti predstavljeni svim dionicima te omogućiti zajednički interaktivni pristup (multi-actor co-creation) za detekciju potreba poljoprivrednika te povezivanje, suradnju i pronalaženje novih inovativnih rješenja.

Kako bi ubrzali procese uvođenja inovacija u poljoprivredu u narednom razdoblju pojačat će se aktivnosti i uloga poljoprivrednih savjetnika u operativnim skupinama gdje će sudjelovanje savjetnika biti prednost. Inovativna rješenja upravljanja trebala bi ubrzati prijelaz na održivije upravljanje i korištenje prirodnih resursa u poljoprivredi sukladno smjernicama Europskog zelenog plana i Strategije od polja do stola. To će dovesti do bolje informiranih i angažiranih dionika i korisnika zahvaljujući učinkovitom AKIS-u i povezanim platformama.

Ad. 2. Jačanje znanja savjetnika i njihove međusobne povezanosti

Uz podizanje razine vještina i znanja poljoprivrednih savjetnika nužno je jačati kapacitete javne savjetodavne službe kako kvalitativno tako i brojčano.

Nadalje, potrebno je dodatno osnaživati i kapacitete privatnih savjetodavnih službi te ih jače integrirati u AKIS sustav posebice na područjima savjetovanja iz visokospecijaliziranih, inovativnih i digitalnih tehnologija u poljoprivrednoj proizvodnji te područja socijalne dimenzije, biogospodarstva, antimikrobne rezistencije, IPM, genetskih resursa i uvjetovanosti poslovanja poljoprivrednih gospodarstava. Ovdje će veoma važan biti doprinos nevladinih organizacija (NVO) koje posjeduju bogato iskustvo i znanje u području klimatsko-okolišnih pitanja koje će prenijeti savjetnicima u sklopu intervencije 78.02.

Otvaranjem hrvatskog AKIS sustava i samim time intervencija koje iz njega proizlaze, privatnim savjetodavnim službama, pojedincima i nevladinim organizacijama očekuje se znatno uvećanje broja savjetnika i kvalitete savjeta.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva kroz Upravu za stručnu podršku razvoju poljoprivrede sudjeluje u projektima DESIRA, NEFERTITI, FAIRshare i i2connect. U prvom pozivu za projekte OBZOR 2020, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva sudjelovalo je u više projektnih prijedloga. Znanja i vještine potrebne za učinkovito upravljanje procesima unapređenja AKIS sustava u Republici Hrvatskoj biti će nadograđena kroz Obzor Europa projekt modernAKIS, projekt koji ima za cilj suradnju AKIS upravljačkih tijela svih zemalja članica usmjerenu na razvoj zajedničkog razumijevanja AKIS-a te njegovim upravljanjem.

Projekt ATTRACTISS pomoći će u razmjeni najboljih praksi o razvoju i razmjeni znanja o uslugama potpore inovacijama. Slično tome, projekt FARMBOOK pomoći će u međusobnom povezivanju s hrvatskim web stranicama orijentiranim na praksu s web stranicama EU-a „Rezervoar znanja za praksu" u okviru FARMBOOK-a. Hrvatska će morati biti uključena u djelovanje ova 2 važna projekta Horizonta 2020, koji podržavaju bolji AKIS.

Također, izazovi klimatskih promjena u kombinaciji s primjenom novih okolišno prihvatljivih tehnologija zaštite bilja uz maksimalno učinkovitu edukaciju poljoprivrednih proizvođača (demo farme) nastojati će se provesti kroz Obzor Europa projekt Climate Farm Demo. Planirane aktivnosti projekta Climate Farm Demo usmjerene su na stvaranje mreže od najmanje 25 demo farmi (60% stočarskih farmi, 25% ratarstvo i 15% hortikultura s ukupno najmanje 20% ekoloških farmi) na području Republike Hrvatske i primjenu poljoprivrednih praksi usmjerenih na ublažavanje klimatskih promjena. Svaka demo farma projekta Climate Farm Demo ima svog poljoprivrednog savjetnika koji će kroz aktivnosti Obzor Europa projekta ClimateSmartAdvisor stvoriti svoju skupinu savjetnika (Community of Practice) te koji će steći znanja i iskustva o primjeni klimatski povoljnijih praksi kao i interaktivnom multi-actor načinu rada. Nakon vremena učenja (2-3 godine), projektom ClimateSmartAdvisor je predviđeno da će svaki od savjetnika osnovati svoju tematsku skupinu sastavljenu od novih savjetnika i poljoprivrednika sa novim demo farmama na kojima će se širiti razmjena znanja o tehnologijama uzgoja. Partner u projektnim konzorcijima je Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede, a sudjelovanje u aktivnostima biti će omogućeno svim dionicima AKIS sustava Republike Hrvatske.

Za daljnji razvoj i učinkovitost savjetovanja nužno je odgovoriti na sve veću potrebu za specijaliziranim i prilagođenim uslugama te korištenje digitalnih alata, jer se na taj način može ojačati funkcionalnost i koordinaciju AKIS-a te distribucija i prijenos znanja proizvođačima.

Dobro organiziran sustav za prijenos znanja i inovacija u poljoprivredi ovisi o dobro osposobljenim savjetnicima, kao i aktivnom sudjelovanju poljoprivrednika u svim segmentima AKIS-a. Povećanja znanja i kompetencija javnih i privatnih savjetnika bit će ključna za promicanje produktivnijih postupaka, ispunjavanje klimatskih i okolišnih obveza, poboljšano povezivanje proizvođačkih organizacija i poljoprivredno-prehrambenog lanca, sukladnost sa standardima sigurnosti hrane, kvalitete te sanitarnim i fitosanitarnim standardima, prijenos znanja, informacija i tehnologija proizvođačima i razvoj novih vrijednosnih lanaca u biogospodarstvu.

Potrebno je dodatno jačati i razvoj metodoloških, socijalnih i osobnih vještina savjetnika. Primjer dobre prakse su tzv "soft-skills" edukativni programi koji se već provode u Javnoj savjetodavnoj službi (npr. Tečaj savjetničkih vještina, CECRA – IALB treninzi ili slično).

Značajna uloga savjetnika biti će u procesima poticanja i razvoja inovacija u poljoprivredi sukladno

propisanim uredbama.

Znanja savjetnika potrebno je dodatno usmjeravati i osnaživati ka temama iz područja zaštite prirode, energetske učinkovitosti, bioraznolikosti, okoliša i klime uključujući sve aktivnosti koje su usmjerene na obrazovanje i podizanje svijesti ciljnih skupina.

Savjetnici će kontinuirano nadograđivati svoja osnovna i specifična znanja i vještine potrebne za provođenje kvalitetne i pravovremene edukacije i savjetovanja poljoprivrednika, najmanje četiri dana godišnje.

Ad.3. Poticanje i jačanje inovacijskih partnerstava

Poticanje javno-privatnih inovacijskih partnerstva uključuje proizvođače, savjetnike, poljoprivredna poduzeća i znanstveno-istraživačke ustanove. Partnerstva će biti uspostavljena na način da slijede interaktivni model inovacija odozdo prema gore, u kojem će poljoprivrednici, poduzetnici i savjetnici kao ključni dionici operativne skupine, značajno doprinijeti rješavanju problema i izazova s kojima se suočavaju na terenu. Osnovna uloga savjetnika bit će osluškivanje potreba poljoprivrednika i utvrđivanje mogućih rješenja zasnovanih na znanju, informacijama i tehnološkim dostignućima te pomoć pri osnivanju i radu EIP operativnih skupina.

Za potporu inovacijama unutar Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede ustrojiti će se služba za potporu inovacijama koja će imati funkciju "One stop shop for innovations". Ova služba za potporu inovacijama održavat će dobre i redovite odnose s privatnim savjetnicima (formirati mrežu razmjene znanja), tako da se ne izgube i inovativne ideje koje privatni savjetnici prihvate na lokalnom nivou. U prikupljanje potreba i inovativnih ideja aktivno će se uključiti i Nacionalna mreža ZPP-a.

Ad. 4. Učinkovito korištenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija za poboljšanje protoka i dijeljenja znanja

Učinkovita digitalizacija i korištenje informacijsko komunikacijskih tehnologija nužna je za sve dionike AKIS-a. U tom smislu ministarstvo nadležno za poljoprivredu s jedne strane treba optimizirati svoje poslovanje i digitalizirati ga u najvećoj mjeri, čime će se omogućiti učinkovito prikupljanje, obrada i distribucija informacija svim sektorima i službama, izgradnju efikasnih internih registara i izvještajnih sustava, te s druge strane uspostavu javnih digitalnih servisa za poljoprivrednike i ostale dionike u sektoru poljoprivrede.

Pri tom je vrlo važan zadatak provođenje edukacije i informativnih kampanji prema poljoprivrednicima, te promoviranje široko dostupnih standarda i informacijskih sustava.

Za osiguravanje učinkovitog korištenja informacijsko komunikacijskih tehnologija nužno je napraviti konsolidaciju i standardizaciju informacijskih sustava prelaskom na visoko dostupne računalne sustave otporne na rizike od incidenata te primijeniti najviše sigurnosne standarde u zaštiti podataka.

Ključno mjesto za pozicioniranje digitalnih usluga u poljoprivredi je Centar dijeljenih usluga. Centar dijeljenih usluga je „Državni oblak" na kojem se spaja državna informacijska infrastruktura i omogućuje zajedničko korištenje informacijskim i komunikacijskim tehnologijama te istim aplikativnim rješenjima radi njihove racionalizacije

Svim dionicima poljoprivrednog sektora nužno je osigurati jedinstvenu autentifikacijsku autorizacijsku infrastrukturu koja će smanjiti opterećenje korisnika u smislu velikog broja vjerodajnica o kojima moraju voditi računa i s druge strane omogućiti učinkovito osiguravanje pristupa pri razvoju novih informacijskih sustava te usklađivanje sa Nacionalnim identifikacijskim i autentifikacijskim sustavom.

Uz konvencionalne metode učenja (face to face) i prijenosa znanja (po mogućnosti na farmi) nužno je razviti sustave za **e-učenje** koji će odgovoriti izazovima današnjice i iskoristiti digitalne tehnologije u punoj mjeri.

Osim potrebnih metoda učenja licem u lice, po mogućnosti na poljoprivrednom gospodarstvu (npr. razmjena iskustava između poljoprivrednika), sustavi za e-učenje će omogućiti edukaciju poljoprivrednika koja neće biti u sukobu sa svakodnevnim obavezama u poljoprivrednoj proizvodnji, i omogućiti inovativne i učinkovite metode edukacije.

Vrlo je važno ojačati javnu infrastrukturu za prikupljanje klimatskih informacija, informacija o štetnim organizmima, plodnosti tla, potreba za navodnjavanjem i drugih informacija potrebnih za omogućavanje dodatnih usluga u prijenosu znanja.

Za učinkovitu distribuciju informacija i usluga potrebno je razviti učinkovitu centraliziranu platformu dostupnu kroz široko rasprostranjene i svima dostupne informacijsko komunikacijske tehnologije. Ta platforma mora na jednostavan način na jednom mjestu omogućiti poljoprivrednicima te ostalim dionicima AKIS-a dohvat znanja i ostalih ključnih informacija vezanih uz AKIS.

Važan faktor za pravovremenu i relevantnu distribuciju znanja i informacija svim dionicima u poljoprivrednom sektoru je razvijanje učinkovitog mehanizma za prikupljanje informacija o potrebama poljoprivrednika. Ovaj mehanizam mora omogućiti jasno artikuliranje specifičnih potreba poljoprivrednika za određenim znanjima te se dobiveni podaci moraju stručno obraditi i interpretirati za što će ključnu ulogu imati savjetnici.

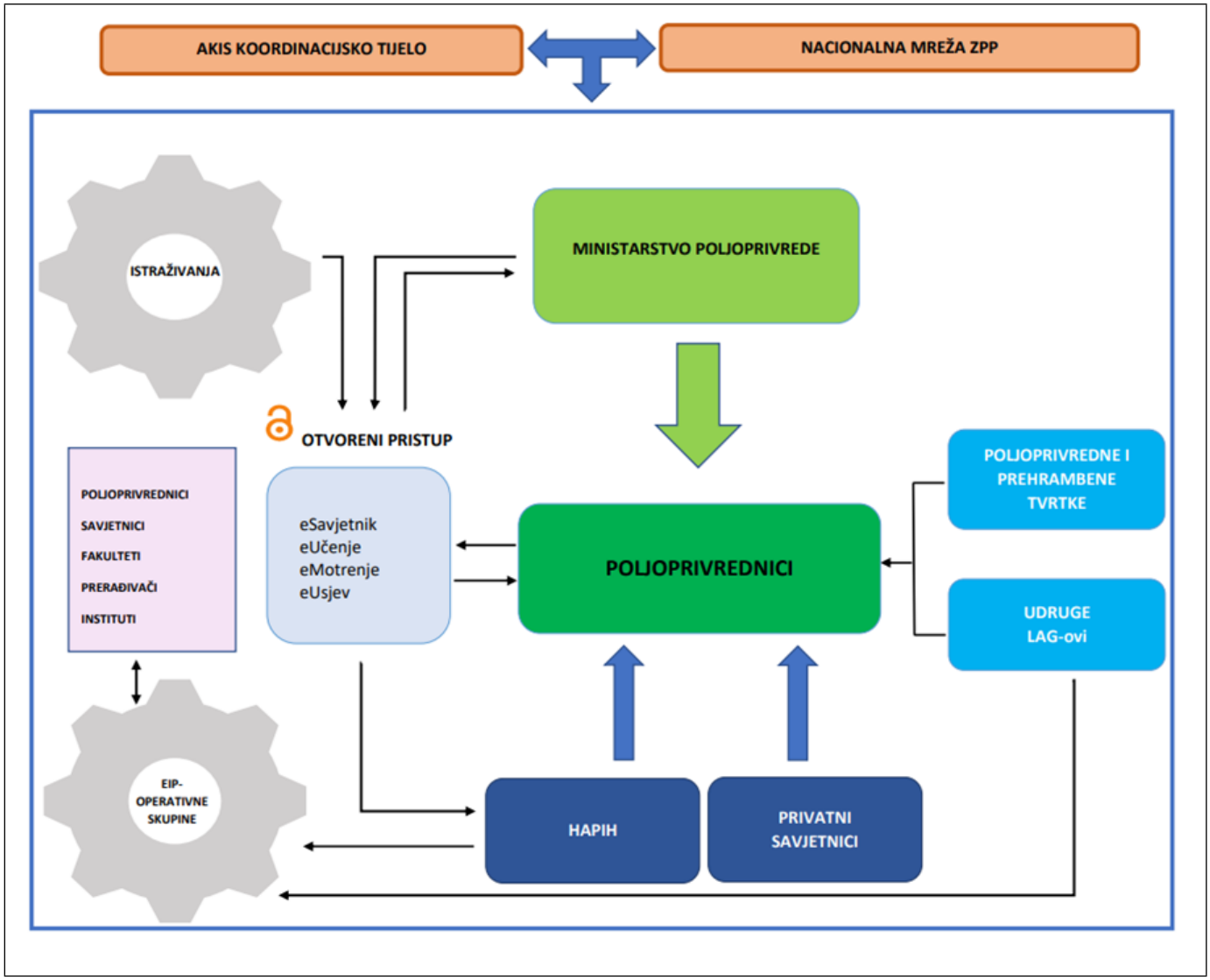
U konačnici, ključni elementi za učinkovito korištenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija je tijesna suradnja svih dionika AKIS-a u sektoru poljoprivrede te standardizacija informacijskih sustava, korištenje otvorenih protokola za razmjenu podataka te osiguravanje distribucije i razmjene podataka korištenjem standardnih API-ja.

Informacijski komunikacijski sustavi koji su izravno u funkciji provedbe AKIS-a u RH bit će dijelom financirani iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (NPOO), a bit će usmjereni na znanje primjenjivo u praksi.

Kroz NPOO, Investiciju C1.5. R3-I2 – „Pametna poljoprivreda“ Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva financirati će uspostavu tri nove usluge:

1. eMotrenje- Uspostava usluge predviđa nabavku guste mreže IoT senzora na području cijele RH. Podacima sa senzora pratiti će se stanje vremenskih prilika, faza rasta i razvoja bilja, pojavnosti štetnika i bolesti u realnom vremenu. Izgradnjom ove usluge unaprijediti će se savjetodavni rad pružanjem kvalitetnijih i pravodobnijih savjeta koristeći koncepte umjetne inteligencije. Također, poljoprivrednici će imati mogućnost pristupa mnogim prikupljenim podacima putem platforme eSavjetnik koja je besplatno dostupna svim poljoprivrednicima
2. eUčenje- Uspostavom sustava eUčenje želi se poljoprivrednicima, koji nisu u mogućnosti pohađati stručne tečajeve u točno određeno vrijeme, omogućiti pohađanje tečajeva u vrijeme kada to njima najviše odgovara. Posebna pozornost će se posvetiti informatički nepismenim poljoprivrednicima kako bi im se pomoglo unaprijediti vještine korištenja ovih alata i omogućivanje pristupa internetu kako bi što više profitirali od e-Učenja
3. eUsjev- Uspostavom usluge eUsjev izgraditi će se infrastruktura za prikupljanje relevantnih, kvalitetnih satelitskih podataka potrebnih za prikaz i analitiku vegetacijskih indeksa po najznačajnijim kulturama i ARKOD parcelama. Razvoj usluge eUsjev baziran je na dostupnosti snimaka satelita Copernicus Sentinel 1 i 2 temeljem kojih se mogu za određenu poljoprivrednu parcelu i kulturu prikazati različiti vegetacijski indeksi. Prikazom određenih vegetacijskih indeksa u određeno vrijeme moguća je detekcija žarišnih područja na ARKOD parcelama prema kulturama uslijed primjerice nedostatka hraniva, pojačanog napada štetnika, nedostatka vode i drugih stresnih događaja na usjevima/nasadima. Izgradnjom ove usluge unaprijediti će se savjetodavni rad pružanjem kvalitetnijih i pravodobnijih savjeta koristeći podatke i koncepte umjetne inteligencije.

SHEMA AKIS-a U RH

8.2. Opis načina na koji će savjetodavne službe, istraživačke mreže i mreže ZPP-a surađivati u okviru AKIS-a (članak 114. točka (a) podtočka ii.)

Za potrebe organizacije i jačanja veza i suradnje savjetnika, istraživanja i Nacionalne mreže ZPP-a osnovati će se **AKIS koordinacijsko tijelo** pri Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i ribarstva sastavljeno od predstavnika savjetodavnih službi, znanstvene zajednice, ministarstava, predstavnika poljoprivrednika, Nacionalne mreže ZPP-a i ostalih relevantnih dionika. Za potrebe organizacije i provedbe svih operativnih aktivnosti AKIS koordinacijskog tijela ustrojiti će se tajništvo AKIS koordinacijskog tijela. Tajništvo AKIS koordinacijskog tijela ustrojiti će se unutar Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva.

Glavna uloga AKIS koordinacijskog tijela je rad na unapređenju AKIS sustava, praćenje provedbe intervencija koje se temelje na opisu AKIS-a kao i poticanje suradnje savjetodavnih službi, istraživačkih mreža, Nacionalne mreže ZPP-a i ostalih dionika AKIS-a.

Kao što je predviđeno ovim strateškim planom, transformacija Nacionalne ruralne mreže u ZPP mrežu, omogućiti će bolje povezivanje svih dionika AKIS-a.

Uloga Nacionalne mreže ZPP je komunikacija i umrežavanje širokog spektra dionika. Nacionalna mreža ZPPu suradnji s AKIS koordinacijskim tijelom i Ministarstvom poljoprivrede, znanstvenim i obrazovnim ustanovama, savjetnicima, preko poljoprivrednika, LAG-ova, do regionalnih razvojnih agencija te stručnih ustanova u poljoprivredi i ruralnom razvoju, biti će značajnija podrška AKIS-u.

Nacionalnu mrežu ZPP-a potrebno je dodatno poticati i usmjeravati prema aktivnostima usmjerenim istraživanju potreba poljoprivrednika, posebno uz pomoć savjetnika, te kataliziranju procesa prijenosa

znanja i iskustava te širenje informacija bitnih za razvoj ruralnog prostora.

Za potrebe bolje vidljivosti svih AKIS dionika i njihove bolje povezanosti izraditi će se **AKIS platforma** kao centralno WEB sjedište sa svim ključnim informacijama o AKIS-u u RH. AKIS platforma sadržavati će i ključne informacije o savjetnicima (javnim i privatnim), njihovim životopisima, referencama, certifikatima i ostalim potvrdama o edukacijama, kompetencijama i znanjima, radnom iskustvu i dr.. Pristup registru savjetnika biti će javan kroz AKIS platformu, a način registracije i uvjeti upisa savjetnika u registar biti će usklađeni s relevantnim uvjetima propisanim od strane Europske komisije uvažavajući nacionalne specifičnosti i održavajući ih što jednostavnijima.

Registar i predviđeni obim podataka o savjetnicima biti će od pomoći poljoprivrednicima pri odabiru savjetnika prema vlastitim preferencijama.

Nadalje, AKIS platforma će sadržavati podatke o projektima EIP operativnih skupina, rezultatima istraživanja na nacionalnoj razini, ali i svim ostalim novim znanjima u poljoprivredi i povezanim djelatnostima, a uključivati će i rezultate ostalih Europskih projekata iz skupine Obzor 2020 i/ili Obzor Europa, posebice usmjerene na izradu baza znanja i rezultata (npr. FarmBook projekt). Platforma će sadržavati i modul za prikupljanje i vidljivost potreba poljoprivrednika za određenim znanjima. Prikaz potreba za znanjima mora biti konzistentan, precizan i transparentan.

Kako bi se osiguralo kvalitetno upravljanje i funkcioniranje AKIS sustava u RH, prijavljeno je sudjelovanje u Obzor Europa modernAKIS projektu, a uz Upravu za stručnu podršku razvoju poljoprivrede u projektu će sudjelovati i službenici iz ostalih uprava Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva koji sudjeluju u upravljanju AKIS-om. Sudjelovanje u navedenom projektu omogućiti će razmjenu znanja i edukaciju poljoprivrednih savjetnika i AKIS koordinacijskog tijela oko mehanizmima upravljanja i unapređenja AKIS sustava zajedno s zemljama članicama i njihovim koordinacijskim tijelima.

8.3. Opis organizacije svih savjetnika za poljoprivredna gospodarstva u skladu sa zahtjevima iz članka 15. stavaka 2., 3. i 4.

U kontekstu zahtjeva koji se odnose na članak 15. Uredbe, odnosno na stavke (2), (3) i (4) potrebno je naglasiti da je u okviru Programa ruralnog razvoja RH 2014.-2020. ključnu ulogu i aktivnosti usmjerene ka prijenosu znanja, inovacija i informacija imala Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva.

Prijenos znanja, inovacija i informacija u poljoprivrednom i šumarskom sektoru provodio se putem mjera M01 „Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja“, i M02 „Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima“ iz Programa ruralnog razvoja RH 2014. – 2020. U okviru mjere M01 „Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja“ Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede provodila je programe edukacija i osposobljavanja putem stručnih tečajeva edukacija demonstracijskih aktivnosti za nositelje i članove poljoprivrednih gospodarstava. Individualno savjetovanje poljoprivrednika provodi se putem mjere M02 prema definiranim savjetodavnim paketima i potrebama poljoprivrednika.

Savjetovanje privatnih šumoposjednika kroz tip operacije 2.1.3 „Savjetovanje šumoposjednika“ (iz PRR-a) u nadležnosti je Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, Uprave za šumarstvo, lovstvo i drvnu industriju. Ukupno je 31 savjetnik za savjetovanje šumoposjednika, koji su raspoređeni u 30 ureda (ispostava) u ukupno 17 županija. Savjetnici provode savjetovanja iz područja održivog gospodarenja šumama i druga relevantna pitanja (provedba smjernica Natura 2000 za šume i druga okolišna pitanja, osnove Protokola iz Kyota o gospodarenju šumama i promjeni u korištenju zemljišta i šumarstva; šumske bolesti i štetnici i strane invazivne vrste; certificiranje šuma; inovativni pristupi u organizaciji i upravljanju šumskim radovima i sigurnosti u šumarstvu i sječi; obnovljivi izvori energije – šumska biomasa).

Provedbom mjera M1 i M2, tijekom godina razvila se dobro razvijena organizacijska struktura te ljudski i materijalni resursi potrebni za kvalitetno savjetodavstvo u cilju prijenosa znanja, inovacija i informacija.

Operativna provedba intervencija 78.01. i 78.02 od strane Javne savjetodavne službe, privatnih savjetodavnih službi i ostalih prihvatljivih korisnika biti će propisana pravilnikom.

Savjetovanje poljoprivrednika i šumoposjednika u kontekstu navedenih zahtjeva propisanih Uredbom EU 2021/2115, ispunjenje odabranih pokazatelja rezultata (R.1., R.2 i R.28) te osiguranje dostupnosti i kvalitete savjeta svim poljoprivrednicima javni je interes.

Stoga je potrebno cjelokupni sustav savjetovanja i dalje organizirati na način da okosnicu sustava prijenosa znanja i potporu inovacijama čini javna savjetodavna služba u sklopu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva - putem Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede.

Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede će koristeći sustav SEMIS jasno i precizno razgraničiti aktivnosti i izvore financiranja svih aktivnosti. Sve aktivnosti koje će biti financirane iz EAFRD fonda, a koje će se provoditi putem intervencija 78.01. i 78.02. biti će jasno definirane godišnjim programom provedbe intervencija 78.01. i 78.02. Godišnji programi provedbe intervencija moraju biti odobreni od strane Upravljačkog tijela.

Za efikasniji odgovor na zahtjeve i jačanje efikasnosti AKIS-a, potrebno je dodatno jačati i poticati i privatne savjetodavne službe i kompetentne institucije u skladu s člankom 78. Uredbe EU 2021/2115. U procese prijenosa znanja i informacija mogu se intergrirati i ostale organizacije te nevladin sektor uz obvezu dokumentiranja kompetencija, ljudskih i materijalnih resursa za određeno stručno područje savjetovanja odnosno prijenosa znanja.

Privatne savjetodavne službe i nevladine organizacije potrebno je poticati osobito na uključivanje u prijenos znanja i vještina iz visokospecijaliziranih, inovativnih i digitalnih tehnologija u poljoprivrednoj i šumarskoj proizvodnji.

Privatne savjetodavne službe i ostale prihvatljive organizacije bit će tretirane na jednak način te mogu biti odabrane za provedbu intervencija 78.01 i 78.02. odnosno aktivnosti savjetovanja za određene prioritetne teme i potrebe koje su izrazili poljoprivrednici i područja definirana člankom 15(2) i 15(4) ili drugim metodama odabira. Jedan od kriterija za odabir biti će i sudjelovanje u programima osposobljavanja/edukacije za teme iz područja od interesa. Program osposobljavanja/edukacije mora biti odobren od strane Upravljačkog tijela.

Posebna pozornost cjelokupnog sustava savjetovanja biti će usmjerena prema temama iz područja zaštite prirode, okoliša i klime, antimikrobne rezistentnosti, IPM, genetskih resursa i biogospodarstva uključujući sve aktivnosti koje su usmjerene na obrazovanje i podizanje svijesti ciljnih skupina. Ciljne skupine su poljoprivrednici, ruralna poduzeća, udruge te druge organizacije i zajednice koje djeluju na ruralnom području Republike Hrvatske.

Za jači pozitivni iskorak nužno je jačati ljudske i materijalne resurse savjetodavnih službi te poticati sustave suradnje i razmjene znanja i informacija.

Dodatno je nužno poticati suradnju s predstavnicima agrobiznisa s ciljem provedbe demonstracija i prikaza suvremenih i inovativnih tehnologija kao i prikaza dobrih praksi.

Kako bi osigurali potrebna znanja i edukacije svim dionicima AKIS-a, za potporu savjetnicima, edukatorima i istraživačima biti će uspostavljen pozadinski ured za savjetnike “Back office”- služba za potporu prijenosa znanja. Ured će biti zasebna ustrojstvena jedinica unutar Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva – Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede (Javna savjetodavna služba). Pozadinski ured za savjetnike sastoji se od centralne jedinice za koordinaciju područnih savjetnika koji zajedno čine organizacijsku cjelinu. Organizacija ovog ureda temelji se na postojećim stručnim radnim grupama sa visokospecijaliziranim savjetnicima za pojedina stručna područja. Članovi pozadinskog ureda moraju biti kvalificirani i kompetentni te prolaziti kroz kontinuirane edukacije i usavršavanja. Jedna od funkcija “Back office” savjetnika je stručna podrška te prijenos znanja i informacija svim dionicima AKIS-a, a posebice operativnim skupinama i inovacijskim brokerima (”Innovation brokers”). Aktivnosti ureda biti će usmjerene na osiguravanje provođenja godišnjih planova edukacija javnih i privatnih savjetnika. Također, godišnji odabir tema edukacija biti će temeljen na potrebama poljoprivrednika (prikupljenim kroz prethodno opisane kanale), a također i temeljem zahtjeva tržišta, izazova i neočekivanih događaja u poljoprivredi kao i ostalog zakonodavstva.

Sve aktivnosti povezane uz prijenos znanja i informacija a koje su predmet potpora za definirane intervencije iz ovog područja temelje se i u skladu su sa AKIS strateškim pristupom.

Savjeti za poljoprivrednike bit će nepristrani i osobe koje ih daju neće se nalaziti u sukobu interesa. Dani

savjeti ostat će povjerljivi između savjetnika i poljoprivrednika.

Ako bude potrebno, u sklopu intervencija 78.01 i 78.02 predložiti će se povećanje financijskih sredstva u okviru naknadnih izmjena i dopuna Strateškog plana ZPP.

8.4. Opis načina na koji se pruža potpora inovacijama iz članka 114. točke (a) podtočke ii.

Vještine i znanja potrebna za pružanje potpore inovacijskim procesima (inovacijskim partnerstvima – operativnim skupinama), vođenju interaktivnih radionica za stručne skupine poljoprivrednih proizvođača kao i odgovarajuću prilagodbu svim ostalim izazovima koje donosi tranzicija savjetodavnog rada i cjelokupne poljoprivrede Europske unije, javna savjetodavna služba Republike Hrvatske već aktivno stječe.

Ključna znanja i iskustva poljoprivrednih savjetnika Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva - Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede stečena su kroz sudjelovanje u OBZOR 2020 projektima: PLAID, NEFERTITI, FAIRshare, i2connect, i DESIRA.

Znanja stečena u projektu FAIRshare o mehanizmima i procesima digitalizaciju savjetodavnih usluga i razvoja sustava za širenje znanja i pomoći poljoprivrednika predstavljaju nužne *hard-skills* odnosno digitalizaciju samog savjetodavnog rada i pružanju digitalnih usluga. Međutim, jednako tako su važne i *soft-skills*, potpora poljoprivrednicima kroz socijalne vještine i razumijevanjem potreba i procesa razvoja inovacija, zajedničkog stvaranja (multi-actor cocreation) kroz interaktivne radionice.

Stečena znanja kroz H2020 projekt **i2connect**, koje su stekli članovi projektnih timova, educirani kroz *train-the-trainer* projektne aktivnosti biti će osnova za jačanje kapaciteta javne savjetodavne službe. Poljoprivredni savjetnici Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede biti će u narednom razdoblju educirani o načinima i metodama potpore inovacijama u poljoprivredi.

Okosnicu potpore inovacijama i EIP operativnim skupinama čini zasebna ustrojstvena jedinica – služba za potporu inovacijama “One stop shop for innovations”.

Služba za potporu inovacijama “One stop shop” bitł će ustrojstvena jedinica unutar Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva - Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede (Javna savjetodavna služba). Služba za potporu inovacijama zapošljava službenike koji su zajedno s privatnim savjetnicima educirani za prepoznavanje potreba i pokretanje inovacijskog procesa, organizaciju i podršku radu EIP operativnih skupina. Ovi službenici su ujedno i inovacijski brokeri. Ulogu inovacijskog brokera također mogu imati i savjetnici koji su educirani za upravljanje ovim procesima. Inovacijski broker je u stvari savjetnik, koji može biti javni i privatni, a koji posreduje između potencijalnih partnera operativne skupine s relevantnim komplementarnim znanjem (poljoprivrednici, istraživači, NVO i sl.), razvija i usavršava inovativnu ideju, pronalazi odgovarajući izvor financiranja te na kraju pomaže u izradi nacrta ugovora o poslovnoj suradnji i prijedloga projekta. Najmanje dva službenika svake područne službe javne savjetodavne službe (Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede) biti će educirana za pružanje podrške inovacijama temeljem i2connect programa. Navedene edukacije biti će omogućene i svim ostalim zainteresiranim članovima operativnih skupina i privatnim savjetodavcima.

Služba za potporu inovacijama neposredno surađuje s Nacionalnom mrežom ZPP koja ima funkciju prikupljanja potreba i inovativnih ideja. Mreža uz kokreaciju Službe za potporu inovacijama te službenicima pozadinskog ureda (“Back office”) prikuplja relevantne informacije o potencijalnim inovacijama putem organizacije foruma, tematskih radnih grupa, interaktivnim radionicama putem AKIS platforme i drugim kanalima – “bottom – up” pristup. Mreža u suradnji sa službenicima pozadinskog ureda i Službe za potporu inovacijama organizira i edukacije savjetnika o procesima interaktivnih inovacija kao i o EIP operativnim skupinama kako bi se dodatno poticalo osnivanje novih inovacijskih partnerstava i poboljšala kvaliteta funkcioniranja postojećih. Uloga Nacionalne mreže ZPP je i diseminacija i javna objava sažetaka planova i rezultata projekata EIP operativnih skupina koje su ih u obvezi dostaviti Upravljačkom tijelu i Nacionalnoj mreži ZPP u skladu s člankom 127 (3) Uredbe (EU) 2021/2115.

Ako bude potrebno, u sklopu intervencije 77.03. predložiti će se povećanje financijskih sredstva u okviru naknadnih izmjena i dopuna Strateškog plana ZPP.

8.5. Strategija digitalizacije (članak 114. točka (b))

Nacionalni plan za digitalnu transformaciju gospodarstva 2021. – 2027. bit će strateški akt koji podupire cjelokupnu provedbu digitalnih mjera u okviru Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske 2021. – 2030., a očekuje se da će biti završen do kraja 2022. U pripremi su i drugi strateški dokumenti (Strategija pametne specijalizacije 2021.-2029., Nacionalni plan razvoja umjetne inteligencije) s ciljem podrške hrvatskim poduzećima u globalnim lancima vrijednosti kroz razvoj digitalnih poslovnih modela i digitalnih vještina kako bi svoje organizacijske strukture prilagodile novim globalnim izazovima.

Hrvatski nacionalni program reformi 2020. uključuje potporu Europskog fonda za regionalni razvoj (ERDF) za uspostavu Europskog centra za inovacije, napredne tehnologije i razvoj vještina (ECINTV). ECINTV će biti one-stop shop, pružajući potporu digitalnoj transformaciji gospodarstva, promicanjem cjeloživotnog učenja za razvoj digitalnih i poduzetničkih vještina te pristup najnovijim znanjima i resursima za testiranje i eksperimentiranje s naprednim tehnologijama. Također će olakšati pristup digitalnim rješenjima i omogućiti umrežavanje za jačanje nacionalnog inovacijskog ekosustava.

Prema Indeksu digitalnog gospodarstva i društva (DESI), u 2020. godini Republika Hrvatska (RH) je na 19. mjestu od 27 država članica Europske unije (EU). RH ima dobru pokrivenost brzim širokopojasnim internetom, nešto niže digitalne vještine u usporedbi s prosjekom EU-a, 2 postotna boda niže (56%) od prosjeka EU-a (58%) za softverske vještine i niži postotak radne snage za ICT u RH od EU-a prosjeka (3,7%, prosjek EU 4,3%).

Cjelokupna analiza povezanosti RH pokazuje dobru pokrivenost brzom širokopojasnom mrežom (86%). Nasuprot tome, sveukupno korištenje fiksne širokopojasne mreže nešto je ispod prosjeka EU, a prevladavajuća tehnologija ostaje xDSL. Pokrivenost fiksnim mrežama vrlo velikog kapaciteta (VHCN) (47%) ispod je prosjeka EU-a (59%), ali u stalnom porastu. Što se tiče mobilnih uređaja, jača je strana gotovo potpuna pokrivenost 4G i preuzimanje mobilnog širokopojasnog pristupa, što je na razini EU-a (71%). Hrvatska je dodijelila sav 5G spektar (pripremljenost 5G dosegnula je 100%), ali još uvijek nema potpunu pokrivenost 5G. DESI definicija ruralnih područja različita je od definicije u Strateškom planu Zajedničke poljoprivredne politike (SP ZPP) te se stoga ti podaci ovdje ne navode.

U Hrvatskoj je veliki jaz između ruralnih i urbanih područja te su razlike između ljudskih resursa i razine znanja, iskustva i kompetencija izazov digitalizacije. Navedene razlike postoje i unutar ruralnih područja između različitih populacija (starosna struktura, veličina poljoprivrednih gospodarstava).

RH još uvijek nije uspješna u dimenziji digitalnih javnih usluga temeljenih na DESI 2020. Ima ispodprosječnu razinu online interakcije između tijela javne vlasti i građana. Utjecaj COVID-19 na digitalizaciju imao je pozitivan učinak, s obzirom da je ograničenje kretanja stanovništva izazvalo veliki iskorak u prihvaćanju korištenja digitalnih tehnologija u svim aspektima društva. Dostupne usluge (npr. e-uprava, e-zdravstvo itd.) poboljšale su se tijekom pandemije i postale nezamjenjivi alati za sve, a posebno u manje naseljenim ruralnim područjima te se njihov daljnji razvoj planira i financiranjem iz ESIF 2021 – 2027 i Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (NPOO).

Važan dio NPOO RH, vrijednosti 10 milijardi eura, uključuje digitalna ulaganja od ukupno 1,478 milijardi eura (20,21% planiranog proračuna). Za sektor poljoprivrede planirane su četiri reforme unutar podkomponente C1.5 Unaprjeđenje korištenja prirodnih resursa i jačanje lanca opskrbe hranom, ukupne vrijednosti 131,1 milijun eura. Svaka od reformi uključuje i komponentu digitalizacije (kroz nadogradnju ili razvoj IT sustava), dok će se kroz reformu C1.5. R3 Digitalna transformacija poljoprivrede, vrijednosti 10,2 mlijuna eura, provesti tri investicije vezane uz digitalne usluge i alate.

Projekt H2020 DESIRA identificirao je glavne pokretače i stvorio plan za poticanje održive digitalizacije i ključne domene ruralnog razvoja kao i pripadajuće aktivnosti. Pametno upravljanje resursima, učinkovitija povezanost i mobilnost, razvoj komunalne, poduzetničke, prometne i društvene infrastrukture i pripadajuće usluge, te razvojem koncepta pametnih sela i poticanjem razvoja lokalnog gospodarstva smanjit će se procesi depopulacije i potaknuti socio-ekonomski razvoj ruralnih, a posebice potpomognutih i planinskih područja.

Strategija digitalizacije temelji se na identificiranim potrebama, konzultativnom procesu tijekom izrade SP ZPP te iskustvima provedbe mjera Programa ruralnog razvoja 2014. -2022.

Planirane su tri razine investicija, financiranih iz različitih fondova, uzimajući u obzir vremenski okvir provedbe svakog od planova/fondova, a koje uključuju ulaganja u digitalnu infrastrukturu, digitalizaciju javnih usluga, jačanje digitalnih vještina te potpore za digitalnu tranziciju.

Prvu razinu investicija predstavljaju ulaganja u digitalnu infrastrukturu, prvenstveno u broadband i Internet velikih brzina, a kojima se poboljšavaju uvjeti za daljnji razvoj digitalizacije. Ove investicije sufinanciraju se iz NPOO, Programa Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. te vlastitih sredstva operatera. Za poljoprivrednu proizvodnju, ali i male ruralne zajednice (udaljene, mali broj stanovnika) učinkovitiji je razvoj mobilnog širokopojasnog pristupa od fiksne širokopojasne mreže.

Druga razina su investicije koje kao krajnji cilj imaju uspostavu središnjeg mjesta putem kojeg će korisnici moći pristupati informacijama na tri platforme – putem javih web portala, putem digitalnih javnih usluga iz poljoprivrede te putem mobilnih aplikacija, a što se financira iz NPOO-a:

C1.5. R3-I1 Uspostava digitalnih javnih usluga - digitalizirat će se najmanje 30 javnih usluga u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva. Usluge obuhvaćaju digitalno podnošenje zahtjeva, obradu zahtjeva, izdavanje i digitalni dohvat rješenja, upisa u upisnike, digitalnu razmjenu podataka, uvid u podatke koje Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva vodi o korisnicima, dostavu podataka temeljenu na zakonskim odredbama. Navedeno se uspostavlja u području poljoprivrede, veterinarstva, šumarstva, lovstva i ribarstva. Planirani iznos investicije je 1,86 milijuna eura.

ePoljoprivreda – središnji je portal putem kojeg će korisnici pristupati digitalnim javnim uslugama u poljoprivredi. Povezan je na portal e-Građani te mu se pristupa putem Nacionalnog identifikacijskog i autentifikacijskog sustava (NIAS) korištenjem neke od ponuđenih vjerodajnica. Osim cjelovitih usluga od pokretanja zahtjeva do dobivanja rješenja u osobni korisnički pretinac (OKP) ili na e-mail uspostavljeno je automatsko ažuriranje podataka o korisnicima koji se vode u nadležnim registrima (OIB sustav, Sudski registar, Obrtni registar, Upisnik poljoprivrednika), korisnike se obavještava o isteku nekog prava, uspostavljena je automatska evidencija kupljenih sredstava za zaštitu bilja, digitalno su popraćeni poslovni procesi s mogućnošću uvida u trenutni status procesa, uvid u podatke koje Ministarstvo o njima vodi i drugo. Putem portala pristupa se uslugama podnošenja jedinstvenog zahtjeva za potpore, portalu ePosjednik domaćih životinja te Središnjem veterinarskom informacijskom sustavu, Fitosanitarnom informacijskom sustavu, portalu eZemljište, registru kućnih ljubimaca, Upisniku privatnih šumoposjednika, Središnjoj lovnoj evidenciji te Geoinformacijskom sustavu ribarstva.

C1.5. R3-I2 Pametna poljoprivreda – će korisnicima na jednom mjestu pružiti informacije važne za donošenje točnih i pravovremenih odluka. Investicija obuhvaća proširenje i modernizaciju infrastrukture za prikupljanje podataka, portal i mobilnu aplikaciju koje će korisnicima omogućiti pristup informacijama te platformu za digitalno učenje. Planirani iznos investicije je 6,6 milijuna eura, a glavne sastavnice su:

eMotrenje – obuhvaća nabavu suvremene opreme za praćenje faza rasta i razvoja bilja i pojave štetnih organizama u poljoprivredi. Informacije prikupljene putem IoT tehnologija objedinit će se na platformi eSavjetnik te u realnom vremenu biti dostupne korisnicima.

eSavjetnik - je platforma koja će korisnicima na jednom mjestu, osim informacija prikupljenih putem sustava eMotrenje te integracijom s podacima koje nude druge relevantne državne i javne institucije, ponuditi niz funkcionalnosti za pravovremeno donošenje ispravnih odluka. Sustav nudi mogućnost odabira javnih sadržaja koje će korisniku biti dostupni, predbilježbu za primanje obavijesti o primjeni sredstava za zaštitu bilja po pojedinoj kulturi i za županiju za koju se korisnik odluči, alarme vezane za sušu, poplavu ili mraz te niz funkcionalnosti vezano za dostavu propisima definiranih podataka putem mobilne aplikacije.

eUčenje – je platforma koja će nuditi korisnicima digitalno pohađanje edukacija iz njihovog prostora te u vrijeme koje im odgovara, a što će također pojednostaviti ispunjavanje obaveza iz Programa ruralnog razvoja i Strateškog plana ZPP RH vezanih uz edukacije.

C1.5. R3-I3 Sustav sljedivosti - uspostava sustava sljedivosti hrane biljnog i životinjskog porijekla koji će krajnjim potrošačima putem očitanja QR-koda omogućiti pristup podacima o hrani koju kupuju. Planirani iznos investicije je 1,7 milijuna eura.

Završetak svih navedenih investicija iz NPOO-a planiran je do kraja 2025. godine.

Treća razina su intervencije SP ZPP-a koje pružaju potporu za razvoj vještina, prenošenje znanja i digitalnu tranziciju, konkretno razmjena znanja i iskustava, AKIS, LEADER i Pametna sela, te investicije na poljoprivrednim gospodarstvima. Ove intervencije u dijelu digitalizacije komplementarne su i imaju sinergijski učinak s gore navedenim investicijama iz NPOO-a.

AKIS i Nacionalna mreža ZPP-a (u jednom dijelu i LEADER) imati će posebnu ulogu u prikupljanju informacija o stanju i potrebama vezanim uz digitalizaciju, prvenstveno digitalnih znanja i vještina. Usluge i alati razvijeni u okviru investicija u NPOO-u, neće biti dostupni korisnicima s nerazvijenim digitalnim vještinama i znanjima. Kako bi se umanjio rizik „digitalnog jaza“ (digital dividing gap) između različitih populacija u ruralnim područjima, odnosno različitih poljoprivrednih gospodarstava u kontekstu digitalnih vještina, kroz AKIS sustav posebno će se poticati aktivnosti vezane uz razmjenu znanja i iskustava, npr. edukacijski moduli vezani uz jačanje digitalnih vještina, te poticanje na daljnji razvoj (i dopunjavanje) stvorenih digitalnih alata.

Nacionalna mreža ZPP-a, kao dio AKISa, ali i sukreatora sadržaja platforme Pametna poljoprivreda, sudjelovati će u diseminaciji rezultata EU projekata iz npr. Obzora, Digital Europe Programme te ostalih relevantnih izvora. Cijeli AKIS sustav osigurati će stvaranje novih znanja i inovativnih rješenja, prenošenje i razmjenu istih stvorenih u drugim državama članicama ili kroz zajedničke projekte, kao i pomoć korisnicima AKIS sustava u njihovu razumijevanju i primjeni u praksi.

Daljnji razvoj poljoprivredne proizvodnje vezan je uz zelenu i digitalnu tranziciju. Investicije u primarnu proizvodnju usmjerene su ka primjeni novih, inovativnih i digitalnih tehnologija (npr. precizna poljoprivreda). S ciljem što učinkovitijeg korištenja sredstava, odnosno usmjeravanja potpore, prednost će ostvarivati prijavitelji s realiziranim edukacijama provedenima od strane dionika AKIS-a, a vezano uz digitalne tehnologije i sve vrste inovacija u poljoprivredno prehrambenom sektoru.

Doprinos strategiji digitalizacije osigurati će se i intervencijom za lokalnu infrastrukturu gdje je jedan od kriterija odabira doprinos uvođenju digitalizacije provedbom projekta te će prioritet kod odabira imati ulaganja koja uvode digitalne tehnologije.

U okviru LEADER-a, LAG-ovi će moći oblikovati intervencije vezane za digitalizaciju u lokalnim razvojnim strategijama (LRS). Kako bi što uspješnije doprinijeli digitalizaciji svojih područja, njima će se kroz neposrednu komunikaciju, kao i aktivnostima u okviru nacionalne ZPP mreže, podizati svijest o vrijednosti digitalizacije u kreiranju rješenja koja doprinose većoj produktivnosti i boljim praksama

upravljanja, ali i podizanju kvalitete života u ruralnim područjima, odnosno cjelovitom održivom razvoju i prilagodbi klimatskim promjenama. Intervencije iz LRS LAG-ova, ali i ostale aktivnosti kroz npr. sudjelovanje u AKIS-u, s aspekta digitalizacije, imati će sinergijski učinak s ostalim intervencijama SP ZPP-a, a koje su prethodno navedene.

Tijekom provedbe SP ZPP kontinuirano će se pratiti napredak te definirati daljnje aktivnosti koje će doprinijeti digitalizaciji. Razmotrit će se i osnivanje digitalnih inovacijskih središta u vezi poljoprivrede (European Digital Innovation Hubs) unutar Digital Europe Programme, a čija provedba u Republici Hrvatskoj je u nadležnosti Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU.

Prilozi

Prilog I. o ex ante evaluaciji i strateškoj procjeni okoliša iz Direktive 2001/42/EZ

1. Sažeti prikaz postupka i rezultata ex ante evaluacije

Ovo izvješće predstavlja zaključke i preporuke ex ante vrednovanja Strateškog plana ZPP-a Republike Hrvatske provedene u skladu sa zahtjevima iz članka 139. stavka 1. Uredbe (EU) 2021/2115.

Pristup i metodologija

Okosnica pristupa u vrednovanju bio je unaprijed određeni skup evaluacijskih pitanja temeljen na ex ante alatima za vrednovanje koje je pripremila Europska mreža za ruralni razvoj (ENRD) i *„Smjernicama za ex ante vrednovanje PRR-ova 2014-2020"* koje je pripremila Europska mreža za vrednovanje ruralnog razvoja.

Primarni izvor informacija za evaluaciju bio je Strateški plan ZPP-a dopunjen uredskim istraživanjem i pregledom relevantnih dodatnih informacija i podataka koje je dostavilo Upravljačko tijelo.

Proces evaluacije

Nacrt ex ante evaluacije izrađen je u razdoblju od siječnja do ožujka 2022. i finaliziran 18. ožujka 2022. U nacrtu izvješća ocijenjena je verzija Strateškog plana ZPP-a koju je Europskoj komisiji 31. prosinca 2021. dostavilo Ministarstvo poljoprivrede Republike Hrvatske. Nacrt ex ante evaluacije revidiran je u kolovozu i rujnu 2022. u više navrata, paralelno sa izradom Strateškog plana ZPP-a. O nacrtima zaključaka i preporuka raspravljalo se s Upravljačkim tijelom u više navrata tijekom procesa.

Konačna ex ante evaluacija temelji se na verziji Strateškog plana ZPP-a od 13. rujna 2022. te na dodatnim informacijama dostavljenima od strane Ministarstva poljoprivrede do 20. rujna 2022. Ova verzija Strateškog plana ZPP-a već uzima u obzir nekoliko preporuka definiranih nacrtom evaluacijskog izvješća i/ili preporukama proizašlim tijekom dijaloga između Ministarstva poljoprivrede Republike Hrvatske i DG AGRI-a.

Popis evaluacijskih pitanja i dodatne pojedinosti o pristupu prikazani su u odjeljku 1.4. Izvješća.

Zaključci

Zaključci izvješća sažeti su u nastavku zajedno s pitanjima i temama koje se ex ante vrednovanje mora adresirati u skladu sa člankom 139. Uredbe (EU) 2021/2115.

Doprinos Strateškog plana ZPP-a postizanju specifičnih ciljeva navedenih u članku 6. stavcima 1. i 2., uzimajući u obzir nacionalne i regionalne potrebe i potencijal za razvoj kao i pouke izvučene iz provedbe ZPP-a u prethodnim programskim razdobljima.

Strateški plan ZPP-a općenito prikazuje kako osmišljene intervencije mogu pridonijeti postizanju specifičnih i međusektorskih ciljeva ZPP-a. SWOT analize uključuju relevantne informacije i prikladne su za utvrđivanje potreba. Prioriteti potreba su utvrđeni kroz strukturiran, ponavljajući proces, uzimajući u obzir informacije prikupljene putem javnih konzultacija, kao i stručnu prosudbu.

Dodatne informacije potražite u odjeljku 3. Izvješća.

Unutarnja koherentnost predloženog strateškog plana ZPP-a i njegov odnos s drugim relevantnim instrumentima (vanjska koherentnost)

Unutarnja koherentnost

Strateški plan ZPP-a općenito je interno koherentan dokument koji uglavnom prikazuje jasne veze između SWOT analize, procjene potreba i predviđenih intervencija. Neki zaključci SWOT analize, međutim, nisu obuhvaćeni intervencijama (na primjer nedostatak osiguranja na manjim farmama i nedovoljan obujam domaće svinjogojske proizvodnje). Ovo se ipak smatra tek manjim nedostatkom koji nema značajan

utjecaj na unutarnju koherentnost strateškog plana ZPP-a.

Sveobuhvatni nedostatak predstavlja činjenica da (potencijalne) horizontalne sinergije između intervencija koje bi se mogle iskoristiti za povećanje doprinosa specifičnim ciljevima (osim nekoliko intervencija) nisu identificirane niti objašnjene u Strateškom planu ZPP-a. Ovaj problem je izraženiji u slučaju intervencija usmjerenih na više specifičnih ciljeva kao što je *"47.1.b.01. – Savjetodavne usluge i tehnička pomoć" i „70.04. - Organski uzgoj"*, koji se dijeli na četiri strateška cilja ("SC"). Opsežan popis takvih specifičnih ciljeva i intervencija prikazan je u Dodatku II. ovog izvješća.

Dodatne informacije potražite u odjeljku 4. Izvješća.

Vanjska koherentnost

Strateški plan ZPP-a pokazuje doprinos ciljevima ZPP-a koji se odnose na okoliš i klimu te je kroz navedeno usklađen s relevantnim ciljevima Europske unije. Ukupno 36 % ukupne omotnice EPFRR-a bit će dodijeljeno za intervencije povezane s posebnim okolišnim i klimatskim ciljevima (članak 93. stavak 1. Uredbe (EU) 2021/2115), a 25 % omotnice za izravna plaćanja bit će izdvojeno u okviru EFJP-a za provedbu eko shema.

Što se tiče vanjske usklađenosti Strateškog plana ZPP-a sa strategijom „Od polja do stola", Strategijom EU-a o biološkoj raznolikosti i relevantnim nacionalnim strategijama i planovima, nisu utvrđeni nikakvi značajni nedostaci. Predviđeni su nacionalni doprinosi postizanju odabranih ciljeva Unije za 2030. koji su navedeni u Strategiji od polja do stola i Strategiji EU-a o biološkoj raznolikosti, međutim ne pozivaju se na stvarne postavljene ciljeve na nacionalnoj razini. SWOT analiza pokazuje da je veliki broj relevantnih nacionalnih strategija uzet u obzir kada je u pitanju identifikacija snaga, slabosti, prilika i prijetnji. Procjena potreba uzima u obzir nacionalne ekološke i klimatske planove koji proizlaze iz zakonskih akata navedenih u Aneksu XIII Uredbe o ZPP-u, a Strateški plan ZPP-a najvećim dijelom pokazuje svoj doprinos tim propisima.

Dodatne informacije potražite u odjeljku 5. Izvješća.

Dosljednost raspodjele proračunskih sredstava s onim specifičnim ciljevima navedenima u članku 6. stavcima 1. i 2. koji su obuhvaćeni strateškim planom ZPP-a

Financijski plan Strateškog plana ZPP-a prikazuje jasnu analizu izdvajanja po osmišljenim intervencijama za izravna plaćanja, sektorske intervencije i intervencije za ruralni razvoj. Ukupni proračun dodijeljen intervencijama iznosi 3.746.439.452 EUR. On se može raščlaniti na sljedeći način:

- 1.873.851 185 EUR je dodijeljeno izravnim plaćanjima (50%);
- 62.489.511 EUR je dodijeljeno sektorskim intervencijama i (2%);
- 1.810.098 756 EUR je dodijeljeno intervencijama ruralnog razvoja i tehničkoj pomoći (48%).

Raspodjela proračunskih sredstava za intervencije općenito je u skladu s procjenom potreba. Potreba 10 (*"Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i poboljšanje bioraznolikosti i očuvanje genetskih resursa")* i Potreba 12 (*"Očuvanje mozaične prirode poljoprivrednog krajobraza i obilježja krajolika")* imaju, međutim, relativno visoka dodijeljena proračunska sredstva u usporedbi s njihovim prioritetom (srednji i niski prioritet, 653 milijuna EUR – četvrta najveća od 23 potrebe – odnosno 486 milijuna EUR – šesta najveća od 23 potrebe). Potreba 3 („ *Očuvanje proizvodnog potencijala")* i Potreba 20 *(„Poboljšanje vještina radne snage u poljoprivredno-prehrambenom lancu"*) s druge strane imaju relativno niske alocirane proračune u usporedbi sa dodijeljenim prioritetom (obje niskog prioriteta, peta najniža – 19 milijuna eura – odnosno šesta najniža – 22 milijuna eura). U isto vrijeme, potvrđujemo da proračunska izdvajanja ne bi trebala savršeno odražavati prioritet potreba.

Proračunska raspodjela ukazuje na jasan fokus na ciljeve povezane s okolišem i klimom (36 % omotnice EPFRR-a dodijeljeno je intervencijama koje se bave pitanjima okoliša/klime i 25 % omotnice za izravna plaćanja dodijeljeno je provedbi eko shema).

Raspodjela proračunskih sredstava za svaku intervenciju općenito se smatra primjerenom za postizanje ciljeva. Zbog nekoliko problema s pokazateljima koji se odnose na dosljednost, postoji mali rizik da bi financijska sredstva potrebna za postizanje očekivanih učinaka i ciljnih rezultata mogla biti podcijenjena ili precijenjena za neke intervencije. Proračun dodijeljen ovim intervencijama ipak iznosi samo 5,99% ukupnog proračuna.

Za dodatne informacije pogledajte odjeljak 6. Izvješća.

Učinci koji doprinose rezultatima

Očekivani učinci u osnovi su dobro opisani u Strateškom planu ZPP-a. Procjena rezultata prvenstveno se temelji na prošlim podacima kao što su broj korisnika pod sličnim mjerama u prethodnom programskom razdoblju i prosječni iznosi potpore. Ovi podaci su vjerodostojni i može se razumno očekivati da će biti dobre kvalitete. Na temelju takvih informacija procjenjuju se učinci u skladu s proračunskim okvirom (dodijeljeni proračun po intervenciji), a za svaki slučaj postoji detaljan opis i obrazloženje izračunatih ciljnih vrijednosti pokazatelja učinka.

Za dodatne informacije, pogledajte odjeljak 7. Izvješća.

Prikladnost i realističnost kvantificiranih ciljnih vrijednosti za rezultate i ključne etape, s obzirom na potporu predviđenu iz EFJP-a i EPFRR-a

Odabir pokazatelja rezultata koji mjere doprinos intervencija specifičnim ciljevima je relevantan, opravdan i primjeren. Na temelju informacija koje su nam dostupne, ciljane vrijednosti za rezultate i ključne etape općenito se mogu smatrati realističnima.

U slučaju nekoliko intervencija – od kojih je većina zamišljena da doprinesu višestrukim specifičnim ciljevima – nedostaju pokazatelji rezultata koji mjere doprinose određenim SC-ovima. Ove intervencije ne potpadaju pod iznimke opisane u članku 111. Uredbe 2021/2115. Ovo također otežava procjenu određenih aspekata mjerenja napretka i rezultata u okviru ovih intervencija, kao na primjer obrazloženje dano za ciljne vrijednosti.

Za dodatne informacije, pogledajte odjeljak 7. Izvješća.

Mjere planirane za smanjenje administrativnog opterećenja poljoprivrednika i ostalih korisnika.

Ciljevi pojednostavljenja i smanjenja administrativnog opterećenja korištenjem geoprostornog i životinjskog aplikacijskog sustava (vidi čl. 69. HZR-a) na odgovarajući su način prikazani u Strateškom planu ZPP-a. Također je prikazana namjera pojednostavljenja IAKS i ne-IAKS elemenata i kontrolnih postupaka.

Općenito, namjeravanu upotrebu pojednostavljenih troškovnih opcija ("SCO-ova") kao sredstva za pojednostavljenje teško je ocijeniti na temelju informacija koje su dostupne u Strateškom planu ZPP-a. Pojednostavljene troškovne opcije planiraju se koristiti samo za nekoliko odabranih intervencija i nejasno je kako se i koje vrste SCO-ova planiraju uvesti. Kroz razgovore s Upravljačkim tijelom postalo je jasno da su detalji o korištenju SCO-ova još u fazi rasprave.

Osim postupaka kontrole i primjene IAKS-a i onih koji nisu IAKS-a, Strateški plan ZPP-a također pokriva druga rješenja za postizanje pojednostavljenja, kao što je Sustav praćenja područja i inicijative povezane s pojednostavljenjem koje financira *Tehnička Pomoć*. Više detalja o takvim rješenjima moglo bi povećati kvalitetu Strateškog plana ZPP-a.

Dodatne informacije potražite u odjeljku 8. Izvješća.

Obrazloženje za korištenje financijskih instrumenata financiranih iz EPFRR-a.

Na temelju Strateškog plana ZPP-a jasno je da su financijski instrumenti predviđeni za korištenje u okviru posebnih ciljeva 2 („Povećanje konkurentnosti") i 8 („Radna mjesta i rast u ruralnim područjima"). Korištenje financijskih instrumenata predviđeno je kao dopuna bespovratnim sredstvima, a obrazloženje za njihovu upotrebu je jasno.

Neki od detalja planirane upotrebe financijskih instrumenata, kao što su vrsta i glavni uvjeti planiranih financijskih instrumenata trenutno su definirani samo na okvirnoj razini u Strateškom planu ZPP-a. Kroz razgovore s Upravljačkim tijelom postalo je jasno da se ti detalji planiraju razraditi na temelju ex ante procjene specifične za FI, koja se treba provesti prije potpisivanja ugovora o financiranju s financijskim posrednikom ili posrednicima.

Dodatne informacije potražite u odjeljku 9. Izvješća.

Preporuke

Na temelju zaključaka izvedenih iz gore sažete procjene, izvješće iznosi 63 preporuke. Neke se preporuke odnose na horizontalne teme sa sveukupnim pogledom na Strateški plan ZPP-a, dok se druge odnose na određene specifične ciljeve.

Tablica u nastavku predstavlja pregled broja horizontalnih preporuka po temama.

Horizontalna tema	Broj preporuka
Vanjska koherentnost	7
Usklađenost proračunskih izdvajanja sa programiranim ciljevima	2
Smanjenje administrativnog opterećenja korisnika	5

Većina horizontalnih preporuka odnosi se ili na vanjsku usklađenost Strateškog plana ZPP-a ili na smanjenje administrativnog opterećenja korisnika.

Tablica u nastavku daje pregled broja preporuka po pojedinim ciljevima.

Specifični cilj br.	Kratak naslov specifičnog cilja	Broj preporuka vezanih uz...					UKUPNO
		Logika intervencije	*Unutarnja koherentnost*	*Mjerenje napretka i ishoda*	*Pojednostavljenje*	*Korištenje financijskih instrumenata*	
SO1	Osiguravanje održivog prihoda farme	0	2	2	0	0	4
SO2	Povećanje konkurentnosti	0	2	1	0	0	3
SO3	Položaj poljoprivrednika u lancu vrijednosti	1	3	2	0	0	6
SO4	Poljoprivreda i ublažavanje klimatskih promjena	3	2	2	1	0	8
SO5	Učinkovito upravljanje prirodnim resursima	1	3	4	1	0	9
SO6	Bioraznolikost i obrađeni krajolici	2	2	4	0	0	8
SO7	Strukturne promjene i generacijska obnova	0	2	0	1	0	3
SO8	Radna mjesta i rast u ruralnim područjima	1	0	0	0	0	1
SO9	Zdravlje, hrana i antimikrobna otpornost	0	2	1	0	0	3
XCO	Poticanje pojednostavljenja	1	1	1	1	0	4
	UKUPNO	9	19	17	4	0	49

Većina preporuka na razini specifičnih ciljeva odnosi se na elemente koji nedostaju ili nisu dovoljno opisani u Strateškom planu ZPP-a. Većina ovih nedostataka ima manji utjecaj na sveukupnu kvalitetu Strateškog plana. Najveći udio (38%) preporuka odnosi se na unutarnju koherentnost. One se uglavnom odnose na nedostatak objašnjenja u Strateškom planu ZPP-a u vezi s horizontalnim sinergijama između osmišljenih intervencija. Nisu formulirane preporuke u vezi s korištenjem financijskih instrumenata.

Između dvije pripremljene verzije vrednovanja, kvaliteta i koherentnost Strateškog plana ZPP-a značajno su se poboljšale. Ukupan broj preporuka na razini specifičnih ciljeva smanjio se za 49% s 96 na 49. Najvećim dijelom su poboljšani elementi Strateškog plana ZPP-a koji se tiču pojednostavljenja i smanjenja administrativnog opterećenja, gdje je 75% preporuka vezanih za nacrt SP-a od 31. prosinca 2021. riješen u verziji SP-a u okviru trenutne procjene. Više od polovice (52%) preporuka i dalje se odnosi na pitanja vezana uz specifične ciljeve 4-6, iako se ukupan broj takvih preporuka smanjio i za ove specifične ciljeve.

2. Preporuke iz ex ante evaluacije i strateške procjene okoliša te način na koji su one provedene

Naslov/upućivanje	Kategorija preporuke	Datum	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
EX-ANTE_01	Vanjska/unutarnja usklađenost	25-02-2022										
EX-ANTE_02	Vanjska/unutarnja usklađenost	25-02-										

Naslov/upućivanje	Kategorija preporuke	Datum	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
		2022										
EX-ANTE_03	Vanjska/unutarnja usklađenost	25-02-2022					X					
EX-ANTE_04	Vanjska/unutarnja usklađenost	19-09-2022					X					
EX-ANTE_05	Vanjska/unutarnja usklađenost	19-09-2022										
EX-ANTE_06	Vanjska/unutarnja usklađenost	25-02-2022										
EX-ANTE_07	Vanjska/unutarnja usklađenost	25-02-2022										
EX-ANTE_08	Dodjela proračunskih sredstava	16-09-2022										
EX-ANTE_09	Dodjela proračunskih sredstava	16-09-2022										
EX-ANTE_10	Mjere za smanjenje administrativnog opterećenja	25-02-2022										
EX-ANTE_11	Mjere za smanjenje administrativnog opterećenja	25-02-2022										
EX-ANTE_12	Mjere za smanjenje administrativnog opterećenja	20-09-2022										
EX-ANTE_13	Mjere za smanjenje administrativnog opterećenja	25-02-2022										
EX-ANTE_14	Mjere za smanjenje administrativnog opterećenja	25-02-2022										
EX-ANTE_15	Vanjska/unutarnja usklađenost	03-02-2022	X									
EX-ANTE_16	Vanjska/unutarnja usklađenost	03-02-2022	X									
EX-ANTE_17	Vanjska/unutarnja usklađenost	16-09-2022	X									
EX-ANTE_18	Vanjska/unutarnja usklađenost	16-09-2022										
EX-ANTE_19	Vanjska/unutarnja usklađenost	07-09-2022		X								
EX-ANTE_20	Vanjska/unutarnja usklađenost	08-02-2022		X								
EX-ANTE_21	Vanjska/unutarnja usklađenost	04-03-2022		X								
EX-ANTE_22	Vanjska/unutarnja usklađenost	20-09-2022			X							
EX-ANTE_23	Vanjska/unutarnja usklađenost	09-02-2022			X							
EX-ANTE_24	Vanjska/unutarnja usklađenost	02-09-2022			X							
EX-ANTE_25	Vanjska/unutarnja usklađenost	09-02-2022			X							
EX-ANTE_26	Vanjska/unutarnja usklađenost	04-03-2022			X							
EX-ANTE_27	Vanjska/unutarnja usklađenost	19-09-2022			X							
EX-ANTE_28	Logika intervencije/doprinos ciljevima	23-02-2022				X						
EX-ANTE_29	Logika intervencije/doprinos ciljevima	23-02-						X				

Naslov/upućivanje	Kategorija preporuke	Datum	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
		2022										
EX-ANTE_30	Logika intervencije/doprinos ciljevima	19-09-2022				X						
EX-ANTE_31	Vanjska/unutarnja usklađenost	23-02-2022				X						
EX-ANTE_32	Ostvarenja, rezultati i utvrđivanje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti	19-09-2022				X						
EX-ANTE_33	Ostvarenja, rezultati i utvrđivanje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti	19-09-2022				X						
EX-ANTE_34	Mjere za smanjenje administrativnog opterećenja	19-09-2022				X						
EX-ANTE_35	Logika intervencije/doprinos ciljevima	23-02-2022					X					
EX-ANTE_36	Vanjska/unutarnja usklađenost	23-02-2022					X					
EX-ANTE_37	Vanjska/unutarnja usklađenost	23-02-2022					X					
EX-ANTE_38	Vanjska/unutarnja usklađenost	23-02-2022					X					
EX-ANTE_39	Ostvarenja, rezultati i utvrđivanje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti	04-03-2022					X					
EX-ANTE_40	Ostvarenja, rezultati i utvrđivanje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti	04-03-2022					X					
EX-ANTE_41	Ostvarenja, rezultati i utvrđivanje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti	19-09-2022				X						
EX-ANTE_42	Ostvarenja, rezultati i utvrđivanje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti	19-09-2022						X				
EX-ANTE_43	Mjere za smanjenje administrativnog opterećenja	23-02-2022					X					
EX-ANTE_44	Logika intervencije/doprinos ciljevima	19-09-2022						X				
EX-ANTE_45	Logika intervencije/doprinos ciljevima	19-09-2022						X				
EX-ANTE_46	Vanjska/unutarnja usklađenost	23-02-2022						X				
EX-ANTE_47	Vanjska/unutarnja usklađenost	23-02-2022						X				
EX-ANTE_48	Ostvarenja, rezultati i utvrđivanje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti	04-04-2022						X				
EX-ANTE_49	Ostvarenja, rezultati i utvrđivanje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti	19-09-2022	X									
EX-ANTE_50	Ostvarenja, rezultati i utvrđivanje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti	19-09-2022										
EX-ANTE_51	Ostvarenja, rezultati i utvrđivanje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti	19-09-2022						X				
EX-ANTE_52	Vanjska/unutarnja usklađenost	19-09-2022							X			
EX-ANTE_53	Vanjska/unutarnja usklađenost	20-09-2022							X			
EX-ANTE_54	Mjere za smanjenje administrativnog opterećenja	01-02-2022							X			
EX-ANTE_55	Vanjska/unutarnja usklađenost	28-01-2022								X		
EX-ANTE_56	Vanjska/unutarnja usklađenost	10-02-									X	

Naslov/upućivanje	Kategorija preporuke	Datum	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
		2022										
EX-ANTE_57	Vanjska/unutarnja usklađenost	10-02-2022									X	
EX-ANTE_58	Ostvarenja, rezultati i utvrđivanje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti	04-03-2022									X	
EX-ANTE_59	Logika intervencije/doprinos ciljevima	11-02-2022										X
EX-ANTE_60	Vanjska/unutarnja usklađenost	11-02-2022										X
EX-ANTE_61	Ostvarenja, rezultati i utvrđivanje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti	04-03-2022										X
EX-ANTE_62	Mjere za smanjenje administrativnog opterećenja	11-02-2022										X
SEA_01	Posebne preporuke strateške procjene okoliša	04-07-2022										
SEA_02	Posebne preporuke strateške procjene okoliša	04-07-2022										
SEA_03	Posebne preporuke strateške procjene okoliša	04-07-2022										
SEA_04	Posebne preporuke strateške procjene okoliša	04-07-2022										
SEA_05	Posebne preporuke strateške procjene okoliša	04-07-2022										
SEA_06	Posebne preporuke strateške procjene okoliša	04-07-2022										
SEA_07	Posebne preporuke strateške procjene okoliša	04-07-2022										
SEA_08	Posebne preporuke strateške procjene okoliša	04-07-2022										
SEA_09	Posebne preporuke strateške procjene okoliša	04-07-2022										
SEA_10	Posebne preporuke strateške procjene okoliša	04-07-2022										
SEA_11	Posebne preporuke strateške procjene okoliša	04-07-2022										
SEA_12	Posebne preporuke strateške procjene okoliša	04-07-2022										
SEA_13	Posebne preporuke strateške procjene okoliša	04-07-2022										
SEA_14	Posebne preporuke strateške procjene okoliša	04-07-2022										
SEA_15	Posebne preporuke strateške procjene okoliša	04-07-2022										
SEA_16	Posebne preporuke strateške procjene okoliša	04-07-2022										
SEA_17	Posebne preporuke strateške procjene okoliša	04-07-2022										
SEA_18	Posebne preporuke strateške procjene okoliša	04-07-2022										
SEA_19	Posebne preporuke strateške procjene okoliša	20-09-2022										

EX-ANTE_01 - Opis

Uzimajući u obzir kombinacije uvjetovanosti i intervencija, čini se da postoji povećana ambicija da se

doprinese okolišu/klimatskim područjima. Međutim, SP se ne poziva na nikakve statističke osnovne informacije (tj. mjere povezane s podacima za razdoblje 2014.-2020.).

Statističke osnovne informacije o tome koje veće ambicije se planiraju postići trebale bi biti jasnije.

EX-ANTE_01 - Obrazloženje

Ne prihvaća se

U Strateškom planu se na temelju programiranih intervencija, obaveza u okviru istih kao i alokacija određenih po pojedinim intervencijama te na temelju sredstava koja su rezervirana (minimalni iznosi), tj. izračuna ukupnih sredstava koja doprinose ciljevima povezanim s klimom i okolišem jasno može utvrditi povećanje iznosa (postotno u odnosu na ukupnu alokaciju) za klimu i okoliš. Nadalje, SWOT analizama obuhvaćeni su svi relevantni i dostupni podaci, uključujući I podatke provedbe mjera iz razdoblja 2014.-2020.

Kako je navedeno u poglavlju 2.3.3., Republika Hrvatska podržava politiku ostvarenja ciljeva Europskog Zelenog plana imajući u vidu njegovu važnost i smatrajući ga globalnim standardom za održivost. Radi preciznijeg utvrđivanja doprinosa SP ZPP, ali i drugih aktivnosti na nacionalnoj razini, u pripremi je studija doprinosa utjecaja intervencija SP ZPP ciljevima vezanima uz smanjenje gubitka hraniva iz tla, povećanje poljoprivrednih površina pod obilježjima krajobraza, bioraznolikost, smanjenje korištenja pesticida smanjenje korištenja životinjskih antibiotika kao i za smanjenje emisija stakleničkih plinova (opisano u poglavlju 3.1.4).

EX-ANTE_02 - Opis

U SP-u nije navedeno kako se očekuje veća ambicioznost u odnosu na već provedene mjere PRR-a u odnosu na postojeće ekosheme i druge postojeće vrste mjera (za sve ekosheme s postojećim klimatskim i ekološkim mjerama iz PRR-a).

U SP-u bi trebalo jasnije navesti kako se u tom pogledu očekuju veće ambicije.

EX-ANTE_02 - Obrazloženje

Ne prihvaća se

U Strateškom planu nije predviđeno niti potrebno raditi detaljne usporedbe s provedenim mjerama sadašnjeg PRR-a. Osim toga, u SP se uvode klimatsko-okolišne mjere u skladu s novim pravilima i identificiranim potrebama. Eko-sheme su nova mjera koja se uvodi i za koju će se izdvojiti značajna sredstva (obveza minimalno 25% omotnice IP), a također i veći minimalni iznosi sredstava namijenjenih za klimu i okoliš u okviru intervencija ruralnog razvoja (35% omotnice u odnosu na ranijih 30%) doprinijet će dostizanju većih ambicija u pogledu utjecaja na klimu i okoliš. Pitanje povećane zelene ambicije je detaljno opisano u skladu sa zahtjevima EK u poglavlju 3.1.3 te obuhvaća opise kako slijedi:

1.Pojačana pravila uvjetovanosti

2.Intervencije u okviru Eko shema

3.Klimatsko-okolišne intervencije iz II. Stupa

4.Ulaganja

5.Potpore za ograničenje u gospodarenju šumama

6.Rekunstrukcija degradiranih šuma

7.AKIS sustav

EX-ANTE_03 - Opis

Na temelju poglavlja 3. SP-a nije jasno da li se intervencije „72.01. – Potpore za ograničenja gospodarenja šumama (NATURA 2000, NKS)" i "73.05. – Rekonstrukcija (prenamjena) degradiranih šuma" odnose se na sve postojeće mjere.

U SP-u treba jasno navesti da li su te intervencije izgrađene na već postojećim mjerama.

EX-ANTE_03 - Obrazloženje

Prihvaća se.

Tekst je nadopunjen u poglavlju 3.1.3.

5. Potporama za ograničenje u gospodarenju šumama

Intervencija 72.01 "Potpora za ograničenje u gospodarenju šumama (NATURA 2000, NCS)" je nova intervencija, koja nije provođena u razdoblju 2014.-2020.

6. Rekonstrukcijom degradiranih šuma

Potpora za rekonstrukciju (konverziju) degradiranih šuma provodila se i u razdoblju 2014.-2020., a nastavit će se provoditi i u okviru Strateškog plana, uz novo pridodani prihvatljivi standardni trošak te ažurirane vrijednosti standardnih troškova izrađene od strane neovisne institucije.

EX-ANTE_04 - Opis

U odjeljku 2.1.SO5.4 („Logika intervencije") vezano za SO5 ne spominju se intervencije 31.04., 31.05., 31.06. i 73.10. i njihov doprinos bilo kojem od nacionalnih planova i strategija, dok je u odjeljku 2.1.SO4.4. ("Logika intervencije") za SO4 navedeno da ove intervencije pridonose Strategiji prilagodbe klimatskim promjenama, Integriranom nacionalnom i energetskom planu i Strategiji razvoja s niskom razinom ugljika. **Neusklađenost bi se trebala razjasniti u SP.**

EX-ANTE_04 - Obrazloženje

Prihvaća se

Doprinos intervencija strategijama je dodan u opis intervencijske logike.

EX-ANTE_05 - Opis

U odjeljku 2.1.SO6.4 („Logika intervencije") vezano za na SO6 ne spominju se intervencije 31.01., 31.02., 31.07. i 70.02. i njihov doprinos bilo kojem od nacionalnih planova i strategija, dok je u odjeljku 2.1.SO4.4. ("Logika intervencije") za SO4 navedeno da ove intervencije pridonose Strategiji prilagodbe klimatskim promjenama, Integriranom nacionalnom i energetskom planu i Strategiji razvoja s niskom razinom ugljika. **Neusklađenost bi se trebala razjasniti u SP.**

EX-ANTE_05 - Obrazloženje

Prihvaća se

Doprinos intervencija strategijama je dodan u opis intervencijske logike.

EX-ANTE_06 - Opis

Nije dovoljno objašnjeno kako su neproizvodna ulaganja u poljoprivredu za prirodu i okoliš (npr. intervencija „73.01. – Neproizvodna ulaganja u poljoprivredu za prirodu i okoliš") predviđena kao doprinos Direktivi Vijeća 92/43/EEC od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (odjeljak 3.1.4. DSP-a). Izjave su općenite, za razliku od drugih objašnjenja (za druge direktive).

SP bi trebao pružiti više pojedinosti o tome kako će neproduktivna ulaganja doprinijeti drugim relevantnim instrumentima.

EX-ANTE_06 - Obrazloženje

Prihvaća se.

Dopunjen je tekst u Poglavlju 3.1.4.

EX-ANTE_07 - Opis

SP ne obrađuje izričito potencijalna preklapanja ili nedostatke u financiranju između drugih relevantnih instrumenata politike ili intervencija.

SP bi trebao biti detaljniji u pogledu mogućih preklapanja između relevantnih instrumenata

politike i intervencija.

EX-ANTE_07 - Obrazloženje

Prihvaća se

U Poglavlju 4.5. (pitanje širokopojasne infrastructure je obuhvaćenoipoglavljem 2.3.3.) je dopunjen opis koordinacije, razgraničenja i komplementarnosti s ostalim izvorima financiranja (Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2026., Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fond +, program Digitalna Europa, Obzor Europa, Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027.).

EX-ANTE_08 - Opis

Intervencija 70.02. („Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i obradivim površinama”) moglo bi se ponovno razmotriti zbog nedostatka poveznica s potencijalno relevantnim SMR-ovima. Ova intervencija nije povezana s SMR 8 (osim SMR 2 i SMR 7), iako bi ti zahtjevi mogli biti relevantni.

EX-ANTE_08 - Obrazloženje

Ne prihvaća se

S obzirom da se pesticidi ne koriste, SMR 8 (osposobljavanje za rukovanje pesticidima, pregled uređaja za aplikaciju, skladištenje pesticida, itd.) nije relevantan.

EX-ANTE_09 - Opis

U odnosu na Potrebu 10 (“Provedba praksi i ulaganja u zaštitu i poboljšanje bioraznolikosti i očuvanje genetskih resursa”), Potrebu 12 (“Očuvanje mozaične prirode poljoprivrednog krajobraza i obilježja krajolika”), Potrebu 3 (“Očuvanje proizvodnog potencijala”) i Potreba 20 („Poboljšati vještine radne snage u poljoprivredno-prehrambenom lancu“) **čini se da određivanje prioriteta potreba nije usklađeno s financijskim izdvajanjima.**

Potreba 10 ("Provedba praksi i ulaganja u zaštitu i poboljšanje bioraznolikosti i očuvanje genetskih resursa") ima prioritet razine "srednja", međutim ima treći najveći ukupno dodijeljeni proračun. Potreba 10 povezana je sa specifičnim ciljem SO6 povezanim s klimom („Bioraznolikost i uzgojeni krajolici”) i njome se bavi 15 intervencija (isključujući sektorske intervencije voća i povrća). Iako potvrđujemo da određivanjeprioriteta potreba ne mora biti savršeno usklađeno sa proračunskim izdvajanjima, u svjetlu činjenice da su potpora i poboljšanje zaštite okoliša i doprinos ciljevima Europske unije u vezi s okolišem i klimom vrlo visokog prioriteta u programskom razdoblju 2023.- 2027., **trebalo bi adresirati zašto se potreba 10 ne smatra potrebom visokog prioriteta u SP-u.**

Potreba 12 („Očuvanje mozaične prirode poljoprivrednog krajobraza i obilježja krajolika”) ima prioritet razine „nizak”, međutim ima šesti najveći dodijeljeni proračun što jr također znatno više u odnosu na mnoge potrebe „srednjeg” prioriteta. Potreba 12 je također povezana sa SO6 („Bioraznolikost i uzgojeni krajolici”) i ima osam povezanih intervencija (isključujući sektorske intervencije voća i povrća), što je relativno visok broj s obzirom na činjenicu da mnoge „srednje” potrebe imaju manje povezanih intervencijai zauzimaju daleko manji udio u ukupnom proračunu. Iako potvrđujemo da određivanje prioriteta potreba ne mora biti savršeno usklađeno sa proračunskim izdvajanjima **, SP bi trebao objasniti razloge koji stoje iza određivanja prioriteta Potrebe 12 i financijskih izdvajanja za intervencije povezane s njom.**

Potreba 20 („Poboljšanje vještina radne snage u poljoprivredno-prehrambenom lancu“) ima prioritet razine „visoka“, ali ima peti najniži ukupno dodijeljeni proračun. Mnoge potrebe sa "srednjim" prioritetom imaju puno veći dodijeljeni proračun. Potreba 20 je povezana sa XCO („Poticanje pojednostavljenja“) te je povezana s ukupno četiri intervencije. Činjenicu je da je na ovu potrebu povezan relativno mali broj intervencija, dok neke od “visokih” prioritetnih potreba imaju mnogo više intervencija. **Stoga je potrebno adresirati zašto je Potreba 12 navedena kao potreba "visokog" prioriteta.**

Potreba 3 („Očuvanje proizvodnog potencijala“) također ima prioritet razine „visoka“, dok je dodijeljeni proračun također vrlo nizak u ovom slučaju. Potreba 3 pridružena je SO1 („Osiguranje održivog prihoda

gospodarstva“) i samo jednoj intervenciji. Ova potreba je vezana samo za jednu intervenciju i ima dosta nizak alocirani proračun.

SP bi trebao pojasniti zašto je Potreba 3 utvrđena kao potreba "visokog" prioriteta, s obzirom daje povezana samo na jednu intervenciju i ima prilično nisku financijsku alokaciju.

Uže usklađivanje prioriteta i financijske raspodjele povećalo bi dosljednost SP-a.

EX-ANTE_09 - Obrazloženje

Ne prihvaća se

Neusklađenost dodijeljenog prioriteta i alociranih sredstava proizlazi iz činjenica: prioritizacija potreba rezultat je konzultativnih procesa s dionicima (i ne može se mijenjati); uredbom su definirani minimalni doprinosi za više (grupa) intervencija (ring-fencing), ali nije definirana obveza proporcionalnosti prioriteta i alokacije (jer ne može biti); ne postoji linearna korelacija stupnja prioriteta i određenog iznosa (za zadovoljiti dvije potrebe jednakog prioriteta nisu potrebna ista financijska sredstva). Broj intervencija nije relevantan element za usporedbu jer pojedine intervencije imaju različit broj korisnika I ostvaruju različite učinke koji nisu nužno povezani s iznosom financijskih sredstava. Treba također uzeti u obzir da će se sinergijskim i komplementarnim djelovanjem drugih EU izvora i nacionalnih sredstava (su)djelovati na zadovoljenje pojedinih potreba.

EX-ANTE_10 - Opis

Strateški plan ZPP-a bi trebao adresirati korištenje tehnoloških alata (npr. geografsko označenih fotografija, video zapisa) koji se koriste za provjeru realizacije operacija/ulaganja vezano sa-IAKS procedurama.

EX-ANTE_10 - Obrazloženje

Prihvaća se

Agencija za plaćanja je u kontrolama za ne-IAKS intervencije predvidjela mogućnost korištenja geotagiranih fotografija i/ili satelitskih podataka umjesto klasičnih kontrola na terenu i posjeta lokaciji/operaciji (dodano u odjeljku 7.3.2.2 Kratak opis sustava kontrola za intervencije izvan IAKS-a). Agencija za plaćanja će kod uspostave i dorade sustava unutarnjih kontrola za buduće razdoblje razmotriti daljnje opcije za korištenje ovih mogućnosti u kontrolama za ne-IAKS intervencije.

EX-ANTE_11 - Opis

SP se nedovoljno bavi temom opcija pojednostavljenih troškova. U 3. poglavlju, odjeljku 3.9 („Pojednostavljenje i smanjenje administrativnog opterećenja”) SP navodi samo prošla iskustva iz prethodnog programskog razdoblja u kojima su se primjenjivale pojednostavljene opcije troškova.

SP bi trebao detaljnije razraditi korištenje pojednostavljenih troškovnih opcija (ili njihovog nedostatka) u Poglavlju 3, odjeljku 3.9 („Pojednostavljenje i smanjenje administrativnog opterećenja”) te u opisima specifičnih intervencija u kojima su pojednostavljene troškovne opcije predviđene za korištenje.

EX-ANTE_11 - Obrazloženje

Prihvaća se

Strateški plan je dopunjen opisom korištenja opcije pojednostavnjenih troškova (SCO) za pjedine intervencije u odnosu na verziju 31.12.2021. Za sada, u strateškom planu RH za razdoblje 2023.-2027. „opcija pojednostavnjenih troškova“ (SCO) je predviđena za provedbu nekoliko intervencija (barem dijelom): intervencija 77.04. - Potpora za kratke lance opskrbe i lokalna tržišta (tekući troškovi, putni troškovi, dnevnice za javna tijela), 77.06. - Potpora LEADER (CLLD) pristupu (za tekuće troškove i animaciju), 78.01. - Potpora prenošenju znanja (troškovi osoblja i satnica, indirektni troškovi), 78.02. - Potpora za pružanje savjetodavnih usluga (troškovi osoblja i satnica, indirektni troškovi), a plan je da se upotreba ovakvog načina provedbe proširi i na druge intervencije u budućnosti kroz izmjene Strateškog

plana. Na temelju iskustva iz tekućeg programskog razdoblja 2014.-2020. te na temelju naučenih lekcija u početku provedbe određenih intervencija u budućem programskom razdoblju, razmotrit će se mogućnosti i donijeti potrebne odluke o korištenju "opcije pojednostavnjenih troškova" (SCO's).

EX-ANTE_12 - Opis

U Poglavlju 3, odjeljku 3.9 („Pojednostavljenje i smanjenje administrativnog opterećenja") spominje se da su pojednostavljene opcije troškova planirane za intervencije prijenosa znanja i intervencije povezane s LAG-ovima u programskom razdoblju 2023.-2027.

Međutim, SCO-ovi nisu planirani u sklopu jedine intervencije za koju su prihvatljivi korisnici LAG-ovi („77.06. – Podrška za pristup LEADER (CLLD)"). Uz intervencije prijenosa znanja, SCO-ovi su dizajnirani za intervencije suradnje "77.03. - Podrška operativnim skupinama EIP" i "77.04. - Potpora za kratke opskrbne lance i lokalna tržišta", za koje međutim LAG-ovi nisu izričito nisu ciljani te su isključeni kao korisnici koji ispunjavaju uvjete.

U SP-u bi trebalo biti jasnije koje su intervencije planirane za korištenje pojednostavljenih opcija troškova u 3. poglavlju, odjeljak 3.9 („Pojednostavljenje i smanjenje administrativnog opterećenja").

EX-ANTE_12 - Obrazloženje

Prihvaća se

Poglavlje 3, odjeljak 3.9 („Pojednostavljenje i smanjenje administrativnog opterećenja") usklađeno je s opisima intervencija (77.03., 77.04., 77.06., 78.01., 78.02.) u pogledu korištenja opcije pojednostavnjenih troškova.

EX-ANTE_13 - Opis

Dok u Poglavlju 7, odjeljku 7.3.1.1.4. („Sustav nadzora područja (AMS)") SP navodi da se podaci nadzora mogu koristiti u različite svrhe, ne spominje se izričito kako se to odnosi na višu silu.

SP bi se trebao pozabaviti mogu li se i kako podaci praćenja AMS-a koristiti za prepoznavanje slučajeva više sile.

EX-ANTE_13 - Obrazloženje

Prihvaća se.

U odjeljku 7.3.1.1.4 u dijelu teksta u kojemu se navodi namjena korištenja sustava za praćenje površina AMS-a dodano je "prepoznavanje slučajeva više sile", uz dodatak "kada je to moguće" jer neki slučajevi više sile (propisani EU zakonodavstvom) ne mogu se utvrditi monitoringom/satelitskim snimkama. Komentar možemo prihvatiti uvjetno jer je potrebno prethodno propisati slučajeve više sile nacionalnim provedbenim aktima, a potom Agencija načine detekcije/utvrđivanja slučajeva "više sile" uz pomoć satelitskih podataka.

EX-ANTE_14 - Opis

Suradnja između poljoprivrednih savjetodavnih službi, znanstvenih institucija i javnih tijela planira se ojačati u programskom razdoblju 2023. – 2027., o čemu su detalji navedeni u poglavlju 8 („Modernizacija: AKIS i digitalizacija") SP-a.

Međutim, SP bi također trebao razraditi kako i u kojoj mjeri će predviđena suradnja doprinijeti pojednostavljenju te uzima li u obzir cilj smanjenja administrativnog opterećenja korisnika.

EX-ANTE_14 - Obrazloženje

Prihvaća se.

U Strateškom planu je u opisu uspostave sustava AKIS razrađen doprinos pojednostavnjenju u smislu dosljednije i aktivnije suradnje između savjetodavnih službi za poljoprivredna gospodarstva, znanstvenih institucija i javnih tijela koja će posljedično doprinijeti pojednostavnjenju i smanjenju administrativnog

opterećenja u provedbi intervencija prijenosa znanja i savjetovanja.

Vezano uz cilj smanjenja administrativnog opterećenja korisnika, jedna od komponenti AKIS sustava u Republici Hrvatskoj je uspostava informacijsko komunikacijskog sustava koji je izravno u funkciji provedbe AKIS-a u RH, a bit će financiran iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (NPOO). Kroz NPOO u sklopu Investicije C1.5. R3-I2 – „Pametna poljoprivreda“ financirati će se uspostava nove usluge e-Učenje. Uspostavom sustava e-Učenje želi se poljoprivrednicima, koji nisu u mogućnosti pohađati stručne tečajeve u točno određeno vrijeme, omogućiti pohađanje tečajeva u vrijeme kada to njima najviše odgovara.

EX-ANTE_15 - Opis

Dok se intervenciji “76.01. - Osiguranje poljoprivredne proizvodnje” pristupa horizontalno te se ona fokusira na ublažavanje utjecaja klimatskih promjena, ne bavi se posebno manjim poljoprivrednicima. SWOT analiza naglašava da je pribavljanje osiguranja za manje poljoprivrednike posebno izazovno, međutim, nijedna od osmišljenih intervencija nije usmjerena posebno na ovu skupinu.

U SP-u bi trebalo jasnije navesti kako se ovoj skupini, koja je SWOT analizom utvrđena kao ranjiva u pogledu pokrivenosti osiguranjem, pruža potpora u tom pogledu.

EX-ANTE_15 - Obrazloženje

Ne prihvaća se

Dopunjen je tekst u SP, u poglavlju 3.6. SP dodano: “Kroz izobrazbu, savjetovanje i AKIS sustav poljoprivrednici (posebno mali) će se kontinuirano upoznavati s potrebom upravljanja rizicima u proizvodnji, a daljnja ulaganja u razvoj AKIS sustava će omogućiti poljoprivrednicima i dobivanje agro-klimatskih informacija u realnom vremenu.”

Iz ovoga je razvidno da u sklopu SP-a postoje mjere kojima će se povisiti razina znanja u području upravljanja rizicima s naglaskom na male poljoprivrednike. Sustav provedbe je već sada, a bit će i ubuduće, postavljen na način da korisnici imaju na terenu pomoć različitih stručnih službi. Detaljnija razrada u smislu provedbe i aktivnosti biti će na razini provedbenog akta, dok u SP tolika razina detalja nije potrebna.

EX-ANTE_16 - Opis

Za intervencije treba uključiti objašnjenje o mogućim sinergijama (ili nedostatku istih).

EX-ANTE_16 - Obrazloženje

Prihvaća se

Zbog kompleksnosti veza između intervencija I specifičnih ciljeva, a u cilju što bolje identifikacije sinergijskih učinaka intervencija koji bi se tijekom provedbe mogli pratiti i vrednovati, ovaj dio nije opisno uključen u Strateški plan, ali će biti obuhvaćen aktivnostima praćenja i vrednovanja.

EX-ANTE_17 - Opis

Pokazateljem, R.7 je predviđeno mjerenje doprinosa sljedećih intervencija prema SO1 u poglavlju 5, odjeljku 4 („Pokazatelj(i) rezultata“): „21.01. – Potpora osnovnom dohotku za održivost”, “26.01. – Dodatna preraspoređena potpora dohotku za održivost”, “31.01. - Pojačana raznolikost poljoprivrednih površina”, “31.02. - Ispaša na pašnjacima”, “31.03. - Pojačano održavanje ekološki značajnih površina”, “31.04. - Korištenje stajnjaka na oranicama”, “31.05. - Minimalni udio mahunarki od 20% unutar poljoprivrednih površina”, “31.06. - Konzervacijska poljoprivreda”, “31.07. - Očuvanje travnjaka visoke prirodne vrijednosti (TVPV)”, “32.01. – Krave u proizvodnji mlijeka”, “32.02. – Tov junadi”, “32.03. – Krave koje se koriste u proizvodnji mlijeka”, “32.04. - Ovce i koze”, “32.05. – Povrće”, “32.06. – Voće”, “32.07. - Šećerna repa”, “32.08. - Krmno proteinsko bilje”. Međutim, u 2. poglavlju, odjeljku 2.1SO8 ove intervencije nisu povezane sa R.7.

Ove intervencije trebale bi biti povezane sa R.7 u Poglavlju 2, odjeljku 2.1SO1.8 („Odabir

pokazatelja(a) rezultata“).

EX-ANTE_17 - Obrazloženje

Ne prihvaća se

Kao vrijednost denominatora pokazatelja R.7 ulaze sva izravna plaćanja. Tako je navedeno i u obrazloženju za pokazatelj. Stoga smatramo da nije potrebno navoditi sve pojedinačne intervencije (izravnih plaćanja) koje ulaze u denominator.

EX-ANTE_18 - Opis

R.4 je predviđen za mjerenje doprinosa sljedećih intervencija povezanih s usjevima prema SO1 u poglavlju 5, odjeljku 4 („Pokazatelj(i) rezultata“): „32.05. – Povrće”, “32.06. – Voće”, “32.07. – Šećerna repa” i “32.08. – Krmno proteinsko bilje”). U Poglavlju 2, odjeljku 2.1SO1.8. („Opravdanje odabira pokazatelja(a) rezultata za ovaj specifični cilj“) R.4 je, međutim, povezan sa svim intervencijama vezanim uz plaćanje proizvoda.

Samo intervencije povezane sa usjevima bi trebale biti navedene u poglavlju 2, odjeljku 2.1SO1.8.

EX-ANTE_18 - Obrazloženje

Prihvaća se

U opisu R.4 navedene su intervencije proizvodno vezanih plaćanja povezane s površinama odnosno usjevima (32.05.- 32.09.).

EX-ANTE_19 - Opis

Dok se opis Potrebe 5 u Poglavlju 2, odjeljku 2.1 SP-a posebno bavi nadzorom i praćenjem šuma, ove teme nisu ciljane ni u jednoj od tri intervencije povezane sa šumarstvom vezano za Potrebu 5 („73.06. – Modernizacija šumarskih tehnologija u vađenju drva, uzgojnim radovima i proizvodnji SRM (šumskog reprodukcijskog materijala)”, “73.07. – Modernizacija tehnologija u predindustrijskoj preradi drva” i “73.08 – Izgradnja šumske infrastrukture”).

Trebalo bi biti jasnije navedeno kako će tema nadzora i praćenja šuma biti usmjerena na intervencije povezane s Potrebom 5.

EX-ANTE_19 - Obrazloženje

Prihvaća se

U Potrebu 5 dodan tekst : Uslijed sveprisutnih klimatskih promjena pritisci na osjetljive šumske ekosustave postaju sve jači i češći stoga je potrebno ulagati u nove tehnologije i modernizirati sustave praćenja i nadzora šuma kako bi se što ranije prepoznala pojava novih potencijalnih prijetnji (sušenja, štetnici i dr.) te omogućila brza reakcija u cilju sprečavanja katastrofalnih šteta u šumama.

U intervenciji 73.06, dopunjeno je poglavlje Uvjeti prihvatljivosti projekta, dodani su prihvatljivi troškovi te je dopunjen tekst u poglavlju Informacije o procjeni troškova.

U intervenciji 73.08, u poglavlju 5 je dopunjen tekst području gdje se opisuju Specifični ciljevi i sadržaj intervencije, uključujući način određivanja specifičnih ciljeva, načela odabira, poveznice na mjerodavno zakonodavstvo, komplementarnost s drugim intervencijama/skupovima operacija u oba stupa i druge odgovarajuće informacije.

EX-ANTE_20 - Opis

SP bi trebao pružiti informacije o mogućnostima sinergijskih interakcija (ili nedostatku istih) između osmišljenih intervencija.

EX-ANTE_20 - Obrazloženje

Prihvaća se

Zbog kompleksnosti veza između intervencija I specifičnih ciljeva, a u cilju što bolje identifikacije sinergijskih učinaka intervencija koji bi se tijekom provedbe mogli pratiti i vrednovati, ovaj dio nije opisno uključen u Strateški plan, ali će biti obuhvaćen aktivnostima praćenja i vrednovanja.

EX-ANTE_21 - Opis

Intervencija "47.1.f.01. - Promocija, komunikacija i marketing" nema RI povezan sa SO2.

Postoje najmanje tri opcije za rješavanje ovog nedostatka:

a) RI koji su već povezani sa intervencijom trebali bi biti povezani sa SO2, a veza bi trebala biti dobro objašnjena u poglavlju 2, odjeljku 2.1.SO2.8 („Odabir pokazatelja(a) rezultata");

b) Potrebno je uspostaviti vezu između intervencije i RI-a koji je već povezan sa SO2;

c) Novi RI bi trebao biti povezan i sa intervencijom i sa SO-om, a te bi veze trebale biti dobro objašnjene u Poglavlju 2,odjeljku 2.1.SO2.8 („Odabir pokazatelja(a) rezultata").

Alternativno, intervencija se može ukloniti iz SO2.

EX-ANTE_21 - Obrazloženje

Djelomično se prihvaća

Sve intervencije vezane uz sektor voća i povrća su vezane uz R.10 i R.11.

Na listi zajedničkih pokazatelja rezultata nema adekvatnog pokazatelja rezultata za navedenu intervenciju. Navedena intervencija po svojoj naravi i svrsi ima direktan doprinos cilju.

Za takve intervencije će se, u skladu s odredbama provedbene regulative u dijelu praćenja i vrednovanja, identificirati dodatni podaci koji će se koristiti za vrednovanje doprinosa takvih intervencija specifičnim ciljevima uz koje se vežu, a za koje nije ostvarena «čvrsta» veza putem zajedničkih pokazatelja rezultata.

EX-ANTE_22 - Opis

Za intervencije dizajnirane za SC3 sukladno poglavlju 2, sekciji 2.1.SO3.4. ("Logika intervencije") također je planirano da doprinesu i SC-u 3 sukladno poglavlju 5, sekciji 2 ("Povezano specifični ciljevi, međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi"). Međutim, intervencijama nisu dodijeljene potrebe vezane za SC3:

- 47.1.b.01. - Savjetodavne usluge i tehnička pomoć;
- 47.1.c.01. - Obuka i/ili razmjena najboljih praksi;
- 47.1.i.01. - Ublažavanje posljedica klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama;
- 47.2.d.01.- Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_02;
- 47.2.i.01. - Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima_04.

Trebalo bi biti jasno kojim potrebama povezanima sa SC3 doprinose osmišljene intervencije.

EX-ANTE_22 - Obrazloženje

Prihvaća se

Intervencije su povezane s Potrebom 6.

EX-ANTE_23 - Opis

SP ukazuje da je proizvodnja teških svinja kao sirovine u Hrvatskoj posljednjih godina zapostavljena, iako je dobar dio tradicionalnih proizvoda dobio oznake zaštite za koje je potrebno kvalitetnije svinjsko meso u većim količinama. Proizvodnja svinja ne može zadovoljiti domaću potražnju, a uvoz svinjskog mesa je

značajno visok te istovremeno te velike potrebe prati konstantno smanjenje uzgoja svinja (između 2013. i 2018. broj svinja pao je sa 106.000 na 99.000) zbog niske uvozne cijene. Unatoč SWOT analizi koja je identificirala potencijale uzgoja svinja u Hrvatskoj, tema nije posebno obrađena u osmišljenim intervencijama.

Trebalo bi jasnije objasniti zašto ovo pitanje nije obrađeno u strategiji intervencije.

EX-ANTE_23 - Obrazloženje

Ne prihvaća se

Ulaganja u poljoprivrednu proizvodnju, uključujući i sektor svinjogojstva, opisana su u sklopu SO2, a ulaganja se sufinanciraju kroz intervencije 73.10., 73.12. i 75.01.

EX-ANTE_24 - Opis

Intervencija "73.09. – Promicanje šumskih proizvoda" navedena je kao planirana intervencija za SO3 u poglavlju 2, odjeljku 2.1.SO3.4. („Logika intervencije"), međutim, marketing u šumarstvu i šumski proizvodi nisu spomenuti u SWOT analizi te tema također nije pokrivena ni procjenom potreba.

Potrebno je više konteksta u vezi sa sektorom kako bi se objasnili ciljevi osmišljene intervencije.

EX-ANTE_24 - Obrazloženje

Prihvaća se

Dodatni tekst uvršten u opis Potrebe 4 kao i u sažetak SWOT analize za SO2 (W15 i O10).

U opis Potrebe 4 dodan tekst: U pojedinim dijelovima ruralnog područja koriste se šumski drvni i nedrvni proizvodi koji nisu dovoljno poznati široj javnosti kao ni mogućnosti smanjenja ugljičnog otiska korištenjem drvnih proizvoda. Stoga je potrebno povećati marketing šumskih drvnih i nedrvnih proizvoda čime će se i stvoriti i preduvjeti za nova radna mjesta u ruralnim područjima.

U sažetku SO2, poglavlje Slabosti izmijenjen tekst: Također, slaba je marketinška aktivnost šumskih drvnih i nedrvnih proizvoda kao i nedovoljna povezanost sustava istraživanja i inovacija sa gospodarenjem šumama, ali i sa proizvodnjom, razvojem, certifikacijom (manje od 1 % certificiranih površina za proizvodnju ekoloških šumskih proizvoda) i tržišnim plasmanom drvnih i nedrvnih šumskih proizvoda.

U sažetku SO2, poglavlje Prilike dopunjen tekst: Dodatno povećanje iskorištenja potencijala šumske biomase moguće je i marketinškim aktivnostima drvnih i nedrvnih šumskih proizvoda i usluga.

EX-ANTE_25 - Opis

SO3 ima mnogo preklapajućih intervencija u različitim SO-ima, međutim moguće sinergijske interakcije (ili nedostatak istih) između planiranih intervencija nisu eksplicitno navedene u SP-u. **Potrebno je objasniti kako se intervencije namjeravaju (ili ne) nadopunjavati.**

EX-ANTE_25 - Obrazloženje

Prihvaća se

Zbog kompleksnosti veza između intervencija i specifičnih ciljeva, a u cilju što bolje identifikacije sinergijskih učinaka intervencija koji bi se tijekom provedbe mogli pratiti i vrednovati, ovaj dio nije opisno uključen u Strateški plan, ali će biti obuhvaćen aktivnostima praćenja i vrednovanja.

EX-ANTE_26 - Opis

Intervencije "47.1.b.01. - Savjetodavne usluge i tehnička pomoć" i "47.1.c.01. - Obuka i/ili razmjena najboljih praksi" je potrebno povezati sa potrebom SO3 kako bi se opravdao doprinos intervencije za SO3.

EX-ANTE_26 - Obrazloženje

Prihvaća se
Dopunjen je SP u dijelu opisa intervencijske logike za SO3.

EX-ANTE_27 - Opis

Intervencije "73.09. – Promicanje šumskih proizvoda" i "58.1.b.01. – Investicije" i 77.02 („Potpora informativnim i promotivnim aktivnostima koje provode grupe proizvođača na unutarnjem tržištu") nemaju niti jedan RI povezan sa SO3. **Za obje intervencije dostupne su najmanje tri opcije:**

a)RI-ovi koji su već povezani sa intervencijom trebali bi biti povezani sa SO3, a veza bi trebala biti dobro objašnjena u poglavlju 2, odjeljku 2.1.SO3.8 („Odabir pokazatelja(a) rezultata");

b)potrebno je uspostaviti vezu između intervencije i RI-a koji je već povezan sa SO3 (R.10 ili R.11);

c)novi RI bi trebao biti povezan i sa intervencijom i sa SO-om, a opravdanje bi trebalo biti dobro objašnjeno u poglavlju 2, odjeljku 2.1.SO3.8 („Odabir pokazatelja(a) rezultata");.

Alternativno, intervencija(e) se može ukloniti iz SO3.

EX-ANTE_27 - Obrazloženje

Djelomično se prihvaća
Intervencija 58.1.b.01 nije više povezana sa SO3. Za ostale navedene intervencije nije ostvarena poveznica s pokazateljima rezultata specifičnima za SO3 jer se ne smatraju adekvatnima za navedene intervencije. Na listi zajedničkih pokazatelja rezultata nema adekvatnih pokazatelja rezultata za navedene intervencije. Navedene intervencije po svojoj naravi i svrsi imaju direktan doprinos cilju.
Za takve intervencije će se, u skladu s odredbama provedbene regulative u dijelu praćenja i vrednovanja, identificirati dodatni podaci koji će se koristiti za vrednovanje doprinosa takvih intervencija specifičnim ciljevima uz koje se vežu, a za koje nije ostvarena «čvrsta» veza putem zajedničkih pokazatelja rezultata.

EX-ANTE_28 - Opis

U Poglavlju 2, odjeljku 2.1.SO4.3 („Identifikacija relevantnih (elemenata) nacionalnih planova koji proizlaze iz zakonodavnih instrumenata navedenih u Prilogu XI Uredbe o SP ZPP-a koji su uzeti u obzir u procjeni potreba planova ZPP-a za ovaj specifični cilj"), potrebno je **bolje objasniti kako su navedeni nacionalni planovi i mjere povezani s identificiranim potrebama vezanim uz SO4. Glavni ciljevi navedenih planova također trebaju biti eksplicitno navedeni.**

EX-ANTE_28 - Obrazloženje

Ne prihvaća se
Poveznice su dodane uz opis relevantnih mjera iz nacionalnih planova za ovaj specifični cilj, a iz naslova navedenih nacionalnih planova i strategija vrlo je jasno koji su njihovi ciljevi. Ovo je dovoljna razina detalja za strateški dokument.

EX-ANTE_29 - Opis

U poglavlju 3, odjeljku 3.10.3.3 („GAEC 7: Plodored na obradivom zemljištu, osim usjeva koji rastu pod vodom"), **preporučamo proširiti opis i objasniti na koje se vrste usjeva primjenjuje praksa na farmi,** ukoliko je navedeno primjenjivo

EX-ANTE_29 - Obrazloženje

Ne prihvaća se
Preporuku nije moguće prihvatiti jer se DČ moraju pridržavati onoga što je propisano u okviru GAEC-a. Stoga su iznimke su navedene odjeljku 3.10.3.3.1, a podrazumijeva se da je sve ostalo prihvatljivo i nije potrebno detaljnije raspisivanje (odnosno nije primjenjivo u ovom konkretnom slučaju).

EX-ANTE_30 - Opis

Opis intervencijske logike u Poglavlju 2, odjeljku 2.1.SO4.4. („Logika intervencije") treba biti u skladu s navedenim intervencijama dodijeljenima za SO4, tj. ne bi trebala postojati referenca na doprinos intervencije „73.12. – Potpora malim poljoprivrednicima" za Potrebu 8 s obzirom da ta intervencija nije dodijeljena u SO4.

U SP-u treba biti jasno i dosljedno da li je intervencija "73.12. – Potpora malim poljoprivrednicima" predviđena kao doprinos za SO4.

EX-ANTE_30 - Obrazloženje

Prihvaća se

Brisano iz intervencijske logike za SO4.

EX-ANTE_31 - Opis

Iako su u 3. poglavlju, odjeljku 3.1 („Pregled okolišne i klimatske arhitekture") međuovisnosti SP-a i odnosi između nekih intervencija s potencijalima za sinergije opisane (npr. intervencije koje pridonose i SO4 i SO6 itd.), nedostaje eksplicitniji opis mogućih sinergija (ili nedostatak istih).

SP bi trebao pružiti informacije o mogućnostima sinergijskih interakcija (ili nedostatku istih) između osmišljenih intervencija.

EX-ANTE_31 - Obrazloženje

Prihvaća se

Zbog kompleksnosti veza između intervencija i specifičnih ciljeva, a u cilju što bolje identifikacije sinergijskih učinaka intervencija koji bi se tijekom provedbe mogli pratiti i vrednovati, ovaj dio nije opisno uključen u Strateški plan, ali će biti obuhvaćen aktivnostima praćenja i vrednovanja.

EX-ANTE_32 - Opis

Dok je prema Poglavlju 2, odjeljku 2.1.SO4.8. ("Logika intervencije") indikator rezultata R.16 dodijeljen intervencijama "47.1.a.01. - Ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu" i "73.10.FI - FI_Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju", u poglavlju 5, odjeljku 4 ("Pokazatelj(i) rezultata") nijedna od intervencija nema R.16 naveden kao povezan pokazatelj rezultata.

SP bi trebao biti dosljedniji u smislu toga da li je pokazatelj rezultata povezan sa dvije osmišljene intervencije.

EX-ANTE_32 - Obrazloženje

Prihvaća se

Omaškom su u obrazloženju pokazatelja u poglavlju 2.1.SO4.8. za R.16 naznačene I intervencije 47.1.a.01. - Ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu" i "73.10.FI - FI_Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju

EX-ANTE_33 - Opis

Pokazatelj rezultata R.27 dodijeljen je SO4 i intervenciji "70.05. - Potpora očuvanju, održivom korištenju i razvoju genetskih resursa u poljoprivredi" u Poglavlju 2, odjeljku 2.1.SO4.8 („Odabir pokazatelja rezultata"). Međutim, intervencija „70.05. - Potpora očuvanju, održivo korištenje i razvoj genetskih resursa u poljoprivredi" nije dizajnirana za SO4 i nije joj dodijeljen R.27 u poglavlju 5, odjeljku 4 („Pokazatelj(i) rezultata"). SP bi trebao biti dosljedniji u povezivanju rezultata pokazatelja za intervenciju i za SO.

EX-ANTE_33 - Obrazloženje

Prihvaća se

R.27 više nije povezan uz SO4.

EX-ANTE_34 - Opis

Intervencija “73.05. - Rekonstrukcija (prenamjena) degradiranih šuma” nije dodijeljena nijednoj potrebi povezanoj sa SO6 u Poglavlju 5, odjeljku 3 (“Potrebe koje se rješavaju intervencijom”) SP-a. Potrebno je jasno navesti kojim potrebama planira doprinijeti navedena intervencija.

EX-ANTE_34 - Obrazloženje

Prihvaća se.

U intervenciju 73.05 dodana Potreba 10 „Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genskih resursa”.

U SO6 poglavlje Logika intervencije nadopunjeno je vezano uz navedenu intervenciju.

EX-ANTE_35 - Opis

U Poglavlju 2, odjeljku 2.1.SO4.3 („Identifikacija relevantnih (elemenata) nacionalnih planova koji proizlaze iz zakonodavnih instrumenata navedenih u Prilogu XI Uredbe o SP ZPP-a koji su uzeti u obzir u procjeni potreba planova ZPP-a za ovaj specifični cilj”) “), potrebno je bolje objasniti kako su navedeni nacionalni planovi i mjere povezani s identificiranim potrebama vezanim uz SO5. Nedostaje i objašnjenje o glavnim ciljevima navedenih planova.

EX-ANTE_35 - Obrazloženje

Ne prihvaća se

Poveznice su dodane uz opis relevantnih mjera iz nacionalnih planova za ovaj specifični cilj, a iz naslova navedenih nacionalnih planova i strategija vrlo je jasno koji su njihovi ciljevi. Ovo je dovoljna razina detalja za strateški dokument.

EX-ANTE_36 - Opis

Negativan utjecaj ljudskih aktivnosti na vodne resurse (T5) te promjenjivo stanje vodoopskrbe i problem zaslanjivanja (T6) identificirani su kao prijetnje SWOT analizom, ali čini se da niti intervencije niti Potreba 9 (jedina potreba vezana uz SO) ne adresiraju te prijetnje. Kako Potreba 9 ne pokriva problematiku vezanu uz vodu, nejasno je zašto je u točki 2.1.SO5.3 povezana s „Programom djelovanja za zaštitu voda od onečišćenja nitratima poljoprivrednog podrijetla (Narodne novine 73/2021)“.

Potrebno je pojasniti zašto teme povezane s vodom nisu obuhvaćene strategijom intervencije ili bi SP trebao objasniti zašto se ne bavi navedenim pitanjem.

EX-ANTE_36 - Obrazloženje

Ne prihvaća se.

Ista logika je upotrebljena I u slučaju povezivanja SO5 sa Zakonom o održivoj uporabi pesticida - moramo spomenuti da postoje mjere koje su obvezne, a štite vodne reurse I okoliš općenito. Potreba povezivanja vode kao resursa s III Akcijskim programom zaštite voda proizlazi iz činjenice da je u nitratno ranjivim područjima poljoprivrednici moraju poštivati obveze iz navedenog programa kako bi se zaštitile vode od onečišćenja - u tom je smislu nadopunjen tekst u sekciji 2.1.SO5.3.

EX-ANTE_37 - Opis

Kao slabost SWOT analiza identificira nisku razinu obrazovanja poljoprivrednika u području digitalizacije i inovacija (W1). Naglašava se da digitalne tehnologije mogu značajno poboljšati učinkovitost na farmi i izvan nje, istovremeno smanjujući troškove, olakšavajući preraspodjelu proizvodnih resursa, poboljšavajući produktivnost, omogućujući inovacije i privlačeći više kapitala u proizvodnju, poboljšavajući poljoprivredni otisak i povezujući proizvođače i kupce. Slijedom toga, nužnost rada na

informiranju i edukaciji poljoprivrednika o mogućnostima i prednostima digitalizacije te pružanje potpore posebice starijim poljoprivrednicima koji ne koriste nove tehnologije ili im nedostaju potrebne digitalne vještine identificirana je kao prilika („O3 – Razvoj i primjena precizna poljoprivreda"). Unatoč prividnoj potrebi za poboljšanjem digitalizacije u poljoprivrednom sektoru, čini se da nijedna od intervencija koje doprinose SO5 to ne rješava.

Osmišljene intervencije koje doprinose SO5 trebale bi eksplicitnije odražavati ovu temu ili bi u SP-u trebaolo objasniti zašto se ovo pitanje ne adresira.

EX-ANTE_37 - Obrazloženje

Prihvaća se

Dopunjen je tekst u intervencijskoj logici za intervencije 78.01 i 78.02.

Za svaku od intervencija (70.01,, 70.04, 70.07, 70.08 i 73.01) je u Poglavlju 5, u sekciji/točki 5 dodan tekst:

„Provedba intervencije usko je povezana s uslugama koje su na raspolaganju kroz intervenciju 78.01. Potpora prenošenju znanja i 78.02. Potpora za pružanje savjetodavnih usluga. Konstantna izobrazba i informiranost korisnika uključujući primjenu tehnika precizne poljoprivrede kao i inovativnih tehnika i tehnologija, od velike su važnosti za uspješnu provedbu ove intervencije."

Iz ovoga je razvidno da u sklopu SP-a postoje mjere kojima će se povisiti razina znanja u području digitalizacije i inovacije. Detaljnija razrada u smislu provedbe i aktivnosti bit će na razini provedbenog akta, dok u SP tolika razina detalja nije potrebna.

EX-ANTE_38 - Opis

Iako Poglavlje 3 („Dosljednost Strategije i komplementarnosti") opisuje neke od međuovisnosti i odnosa između nekih intervencija koje rezultiraju sinergijskim učincima, nedostaje eksplicitniji opis mogućih sinergija između intervencija u okviru SO5 u Poglavlju 2 koji bi trebalo adresirati.

EX-ANTE_38 - Obrazloženje

Prihvaća se

Zbog kompleksnosti veza između intervencija i specifičnih ciljeva, a u cilju što bolje identifikacije sinergijskih učinaka intervencija koji bi se tijekom provedbe mogli pratiti i vrednovati, ovaj dio nije opisno uključen u Strateški plan, ali će biti obuhvaćen aktivnostima praćenja i vrednovanja.

EX-ANTE_39 - Opis

Intervencija "47.1.b.01. - Savjetodavne usluge i tehnička pomoć" nema RI povezan sa SO5.

U vezi s ovom intervencijom dostupne su najmanje tri opcije:

a)RI-ovi koji su već povezani s intervencijom trebali bi biti povezani sa SO5, a veza +bi trebala biti dobro objašnjena u Poglavlju 2, odjeljku 2.1.SO5.8 („Odabir pokazatelja(a) rezultata");

b)potrebno je uspostaviti vezu između intervencije i RI-a koji je već povezan sa SO5;

c)novi RI bi trebao biti povezan i sa intervencijom i sa SO-om, a opravdanje bi trebalo biti dobro objašnjeno u poglavlju 2, odjeljku 2.1.SO5.8 („Odabir pokazatelja(a) rezultata").

EX-ANTE_39 - Obrazloženje

Djelomično se prihvaća

Sve intervencije vezane uz sektor voća i povrća su vezane uz R.10 i R.11. Intervencija je vezana uz prijenos znanja o zaštiti okoliša i klimi i time se može povezati s navedenim specifičnim ciljem. Za potrebe praćenja I vrednovanja će se razraditi sustav (dodatnih) podataka kojima će se moći preciznije mjeriti doprinos pojedinih intervencija specifičnim ciljevima te učinak pojedinih intervencija.

EX-ANTE_40 - Opis

Intervencija “47.1.c.01. - Obuka i/ili razmjena najboljih praksi” nema nijedan RI povezan sa SO5. **U vezi s ovom intervencijom dostupne su najmanje tri opcije:**

a)RI-ovi koji su već povezani s intervencijom trebali bi biti povezani sa SO5, a veza bi trebala biti dobro objašnjena u Poglavlju 2, odjeljku 2.1.SO5.8 („Odabir pokazatelja(a) rezultata“);

b)potrebno je uspostaviti vezu između intervencije i RI-a koji je već povezan sa SO5;

c)novi RI bi trebao biti povezan i sa intervencijom i sa SO-om, a opravdanje bi trebalo biti dobro objašnjeno u poglavlju 2, odjeljku 2.1.SO5.8 („Odabir pokazatelja(a) rezultata“).

Alternativno, intervencija se može ukloniti iz SO5.

EX-ANTE_40 - Obrazloženje

Djelomično se prihvaća

Sve intervencije vezane uz sektor voća i povrća su vezane uz R.10 i R.11. Intervencija je vezana uz prijenos znanja o zaštiti okoliša i klimi i time se može povezati s navedenim specifičnim ciljem. Za potrebe praćenja I vrednovanja će se razraditi sustav (dodatnih) podataka kojima će se moći preciznije mjeriti doprinos pojedinih intervencija specifičnim ciljevima te učinak pojedinih intervencija.

EX-ANTE_41 - Opis

SP bi trebao objasniti u poglavlju 2, odjeljku 2.1.SO5.8 („Odabir pokazatelja(a) rezultata“) s kojom je potrebom ili potrebama pokazatelj rezultata R.19 povezan.

EX-ANTE_41 - Obrazloženje

Prihvaća se

Obrazloženje za R.19 je dopunjeno

EX-ANTE_42 - Opis

Što se tiče indikatora R.21 koji se odnosi na zaštitu kvalitete vode, objašnjenje odabira ovog indikatora (u poglavlju 2.1.SO5.8) ne daje jasan i sveobuhvatan uvid u to kako je izračun ovog indikatora povezan sa SO5 u odnosu na cilj kvalitete vode. Objašnjenje izračuna odnosi se samo na smanjenje emisije amonijaka (navedeno je isto objašnjenje kao i za pokazatelj R.20).

EX-ANTE_42 - Obrazloženje

Ne prihvaća se

Obrazloženje za oba navedena pokazatelja je u skladu s onim što pokazatelj obuhvaća – udio korištene poljoprivredne površine u okviru obveza vezanih uz cilj pojedinog pokazatelja, navedene su intervencije koje imaju doprinos svakom od navedenih pokazatelja te je navedeno da vrijednost uzima u obzir i “duplo brojanje”. Stoga smatramo da je obrazloženjem obuhvaćeno povoljno informacija i da isto nije potrebno dalje elaborirati.

EX-ANTE_43 - Opis

Uvjeti prihvatljivosti bi se mogli dodatno opisati u SP-u (na primjer, izričito navesti tko su potencijalni korisnici) u Poglavlju 5, odjeljku 5 („Specifičan dizajn, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije”) za intervencije „31.04. – Korištenje stajnjaka na oranicama”, “31.05. - Minimalni udio mahunarki od 20% unutar poljoprivrednih površina”, “31.06. – Konzervacijska poljoprivreda”, “31.07. - Očuvanje travnjaka visoke prirodne vrijednosti (TVPV)”, “47.1.b.01. – Savjetodavne usluge i tehnička pomoć” i “47.1.c.01. – Obuka i/ili razmjena najboljih praksi”.

Detaljnija razrada prihvatljivosti povećala bi jasnoću osmišljenih intervencija.

EX-ANTE_43 - Obrazloženje

Ne prihvaća se
Detaljniji opis uvjeta prihvatljivosti nije potreban za strateški dokument. Daljna razrada opisa bit će propisana u provedbenom aktu

EX-ANTE_44 - Opis

Nejasno je kojoj potrebi intervencija "73.05. – Rekonstrukcija (prenamjena) degradiranih šuma" doprinosi (u poglavlju 2, odjeljuk 2.1.SO6.4. ("Logika intervencije")). **Potrebno je pojasniti kako intervencija ima za cilj doprinijeti dodijeljenoj potrebi.**

EX-ANTE_44 - Obrazloženje

Prihvaća se.
U intervenciju 73.05 dodana Potreba 10 „Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genskih resursa".
U SO6 poglavlje Logika intervencije nadopunjeno je vezano uz navedenu intervenciju.

EX-ANTE_45 - Opis

U 2. poglavlju, odjeljku 2.1.SO6.8 („Odabir pokazatelja(a) rezultata") navedeno je da se napredak mjeri pomoću ukupno 12 pokazatelja rezultata. Međutim, u detaljnom opisu („Opravdanost odabira pokazatelja(a) rezultata za ovaj specifični cilj") također su navedena još tri RI-a.
Postoje najmanje dvije opcije za rješavanje problema:
1) u tablici unutar sekcije "Opravdanost odabira pokazatelja(a) rezultata za ovaj specifični cilj" potrebno je uključiti sve RI-ove navedene u sekciji "Opravdanost odabira pokazatelja(a) rezultata za ovaj specifični cilj" u poglavlju 2, ili
2**)** tri RI-a koji nisu uključeni u tablicu sažetka je potrebno izbrisati iz odjeljka „Opravdanost odabira pokazatelja(a) rezultata za ovaj specifični cilj" u Poglavlju 2.

EX-ANTE_45 - Obrazloženje

Prihvaća se
Navodi vezani uz pokazatelje rezultata su usklađeni za SO6.

EX-ANTE_46 - Opis

Iako su izbijanja novih i postojećih biljnih i životinjskih bolesti prepoznata kao prijetnja pod „T5 – Izbijanja novih biljnih i životinjskih bolesti i štetnika ili izbijanja postojećih bolesti i štetnika" u SWOT analizi, samo jedna osmišljena intervencija bavi se navedenom temom koja je isključivo vezano uz pčelinje košnice („55.1.b.02. – Suzbijanje štetnika i bolesti u košnicama, posebno varooze". Nije navedeno jasno obrazloženje zašto su štetnici i bolesti ciljani samo u odnosu na pčelinje košnice, a ne i u odnosu na druge djelatnosti/sektore. **Potrebno je jasnije obrazložiti zašto je intervencija više općenita u smislu ciljanih sektora.**

EX-ANTE_46 - Obrazloženje

Ne prihvaća se
Za sve sektore je moguće ostvariti potpore u slučaju izbijanja bolesti i štetnika u intervenciji76.01 Osiguranje poljoprivredne proizvodnje i 73.02 Obnova poljoprivrednog potencijala.
SWOT analizama su obuhvaćene i prijetnje koje se odnose općenito na sektora poljoprovrede, i to puno šire od onoga što se sve može obuhvatiti Strateškim planom (koji ima limitirana financijska sredstva). Sektor pčelarstva je detaljnije obrađen s obzirom da se radi o obaveznom programu za DČ. Što se tiče ostalih sektora, bitno je spomenuti da se koriste i drugi izvori financiranja (nacionalna sredstva, EU sredstva namijenjena veterinarstvu i slično) u slučaju pojave bolesti i štetnika jer se uobičajeno radi o izvarednim mjerama (različite učestalosti i obuhvata korisnika) i nije ih moguće unaprijed (dugoročno)

planirati.

EX-ANTE_47 - Opis

Iako Poglavlje 3, odjeljak 3.1 („Pregled okolišne i klimatske arhitekture”) dobro opisuje neke od međuovisnosti i odnosa između nekih intervencija koje rezultiraju sinergijskim učincima (npr. intervencije koje pridonose i SO4 i SO6), **nedostaje objašnjenje o mogućim sinergijama između intervencija osmišljenih za SO6 te bi trebalo biti dodano**

EX-ANTE_47 - Obrazloženje

Prihvaća se.

Zbog kompleksnosti veza između intervencija I specifičnih ciljeva, a u cilju što bolje identifikacije sinergijskih učinaka intervencija koji bi se tijekom provedbe mogli pratiti i vrednovati, ovaj dio nije opisno uključen u Strateški plan, ali će biti obuhvaćen aktivnostima praćenja i vrednovanja.

EX-ANTE_48 - Opis

Intervencija “47.1.b.01. – Savjetodavne usluge i tehnička pomoć” nema nikakve RI povezane sa SO6. **U vezi s ovom intervencijom dostupne su najmanje tri opcije:**

a)RI-ovi koji su već povezani s intervencijom trebali bi biti povezani sa SO6, a veza bi trebala biti dobro objašnjena u Poglavlju 2, odjeljku 2.1.SO6.8 („Odabir pokazatelja(a) rezultata“);

b)potrebno je uspostaviti vezu između intervencije i RI-a koji je već povezan sa SO6;

c)novi RI bi trebao biti povezan i sa intervencijom i sa SO-om, a opravdanje bi trebalo biti dobro objašnjeno u Poglavlju 2, odjeljku 2.1.SO6.8 („Odabir pokazatelja rezultata”);

Alternativno, intervencija se može ukloniti iz SO6

EX-ANTE_48 - Obrazloženje

Djelomično se prihvaća

Sve intervencije vezane uz sektor voća i povrća su vezane uz R.10 i R.11. Intervencija je vezana uz prijenos znanja o zaštiti okoliša i klimi i time se može povezati sa navedenim specifičnim ciljevima. Za potrebe praćenja I vrednovanja će se razraditi sustav (dodatnih) podataka kojima će se moći preciznije mjeriti doprinos pojedinih intervencija specifičnim ciljevima te učinak pojedinih intervencija.

EX-ANTE_49 - Opis

Intervencija “73.05. - Rekonstrukcija (prenamjena) degradiranih šuma” nije povezana ni s jednom potrebom identificiranom pod SC6 u Poglavlju 5. Potrebno je **navesti uSP-u kojoj potrebi doprinosi ova intervencija.**

EX-ANTE_49 - Obrazloženje

Prihvaća se.

U intervenciju 73.05 dodana Potreba 10 „Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genskih resursa”.

U SO6 poglavlje Logika intervencije dodan tekst: Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma (intervencija 73.05) doprinosi povećanju i zaštiti bioraznolikosti tako da stvara uvjete za ponovni dolazak autohtonih šumskih ekosustava, a time i optimalnoj bioraznolikosti flore i faune.

EX-ANTE_50 - Opis

U poglavlju 2, odjeljku 2.1.SO6.8 („Odabir pokazatelja(a) rezultata“), nije pojašnjeno s kojom potrebom ili potrebama su pokazatelji rezultata R.7, R.18 i R.19 povezani. **Trebalo bi biti navedeno u SP-u kojim potrebama doprinose pokazatelji rezultata.**

EX-ANTE_50 - Obrazloženje

Prihvaća se
Obrazloženje je dopunjeno

EX-ANTE_51 - Opis

Pokazatelj R.7 naveden je pod SO6, u 2. poglavlju, odjeljku 2.1.SO6.8 kao dodijeljeni pokazatelj rezultata koji doprinosi intervencijama intervencije „70.01. - Smanjenje uporabe pesticida u višegodišnjim nasadima" i "70.02. – Očuvanje biološke raznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i obradivim površinama". Međutim, u Poglavlju 5, odjeljku 4 („Pokazatelj(i) rezultata"), indikator R.7 nije dodijeljen intervenciji „70.01 – Smanjenje uporabe pesticida u višegodišnjim nasadima".

Potrebno je osigurati dosljednost u SP-u vezano za to da li je pokazatelj rezultata R.7 dodijeljen intervenciji „70.01. – Smanjenje upotrebe pesticida u višegodišnjim nasadima".

EX-ANTE_51 - Obrazloženje

Ne prihvaća se
U poglavlju 2.1.SO6.8 u opisu obrazloženja za R.7 navode se intervencije Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima (71.01.) te Potpora za ograničenje u gospodarenju šumama (NATURA 2000, NKS) (72.01.), a ne kako se navodi u preporuci 70.01 – Smanjenje uporabe pesticida u višegodišnjim nasadima.

EX-ANTE_52 - Opis

U 2. poglavlju, odjeljku 2.1.SO7.4. („Pregled") SP-a, tablica o odnosu između potreba i intervencija povezanih sa SO7 ne podudara se sa osmišljenim intervencijama u gornjem odjeljku („Logika intervencije"). U zbirnoj tablici navedena je intervencija "73.10. – Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju", međutim nije povezan sa SO7 u Poglavlju 5, odjeljku 2 („Povezani specifični ciljevi, Međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi").

U SP-u nije jasno navedeno da li je intervencija "73.10. – Potpora ulaganjima u primarnu poljoprivrednu proizvodnju" osmišljena intervencija za SO7.

EX-ANTE_52 - Obrazloženje

Prihvaća se
U intervenciju 73.10 dodan SO7 u poglavlje 5. odjeljak 2. („Povezani specifični ciljevi, Međusektorski cilj i relevantni sektorski ciljevi").

EX-ANTE_53 - Opis

Nejasno je kako intervencija "75.02. – Diverzifikacija dohotka poljoprivrednih gospodarstava na nepoljoprivredne djelatnosti" pridonosi SO7 ("Strukturne promjene i generacijska obnova"). U SP-u nije navedeno hoće li mladi poljoprivrednici biti posebno ciljani intervencijom u Poglavlju 5, odjeljku 5. („Specifičan dizajn, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije") te predviđeno da diverzifikacija poljoprivredne proizvodnje podrži ovu skupinu; u Poglavlju 2, odjeljku 2.1.SO7.4 („Pregled").

SP bi trebao pružiti više informacija o tome kako intervencija "75.02. – Diverzifikacija dohotka poljoprivrednih gospodarstava na nepoljoprivredne djelatnosti" planira pridonijeti Specifičnom cilju 7.

EX-ANTE_53 - Obrazloženje

Prihvaća se
Dopunjen opis intervencije 75.02.
S obzirom da se SO7 „Privlačenje i podupiranje mladih poljoprivrednika i drugih novih poljoprivrednika te olakšavanje održivog poslovnog razvoja u ruralnim područjima" ne odnosi isključivo na mlade

poljoprivrednike, već i na olakšavanje održivog poslovnog razvoja, intervencije 75.02. izravno doprinosi SO7.

U SO7 dopunjeno poglavlje *Logika intervencije*.

EX-ANTE_54 - Opis

Uvjeti prihvatljivosti definirani za intervenciju „75.01. – Osnivanje mladih poljoprivrednika" navode da poljoprivredno gospodarstvo za koje mladi poljoprivrednik izrađuje poslovni plan treba biti standardne ekonomske veličine u rasponu od 10.000-100.000 EUR. Međutim, SWOT analiza utvrđuje da gotovo polovica mladih poljoprivrednika ostvaruje standardni ekonomski rezultat koji je jednak ili manji od 8.000 EUR.

Potrebno je detaljnije pojasnitiu smislu definiranja na koji će način intervencija ciljati širok raspon mladih poljoprivrednika ili zašto je takvo ograničenje nametnuto prihvatljivim poljoprivrednicima.

EX-ANTE_54 - Obrazloženje

Ne prihvaća se

Obrazloženje: Intervencijom 75.01. – Uspostava mladih poljoprivrednika financiraju se mladi poljoprivrednici koji su (ne duže od 5 godina nositelji) ili će preuzeti poljoprivredno gospodarstvo. SWOT analizom su obuhvaćeni mladi poljoprivrednici koji su već nositelji. Na bavljenje poljoprivredom želimo privući i ostale mlade ljude koji će preuzeti poljoprivredna gospodarstva ekonomske veličine od 10.000-100.000 EUR budući su takva gospodarstva održivija.

S obzirom na limitirana sredstava ciljaju se mladi poljoprivrednici koji će preuzeti gospodarstva navedene ekonomske veličine.

EX-ANTE_55 - Opis

Trebalo bi biti jasnije u kojoj se mjeri očekuje da će odnosi između intervencija proizvesti sinergije.

EX-ANTE_55 - Obrazloženje

Prihvaća se

Zbog kompleksnosti veza između intervencija I specifičnih ciljeva, a u cilju što bolje identifikacije sinergijskih učinaka intervencija koji bi se tijekom provedbe mogli pratiti i vrednovati, ovaj dio nije opisno uključen u Strateški plan, ali će biti obuhvaćen aktivnostima praćenja i vrednovanja

EX-ANTE_56 - Opis

Smanjenje uporabe pesticida identificirano je kao prednost u SWOT analizi („S.2. – Smanjenje potrošnje pesticida")te je prikazano da je u 2012. godini potrošeno ukupno 2.205.186 kg pesticidnih aktivnih tvari (herbicidi 46,8%; fungicidi 50,2%, zoocidi 3,0%) te je do 2017. godine količina smanjena na 1.515.692 kg.

Međutim, u suprotnosti s ovom snagom, prijetnja "T.1. - Povećana razina intenzivne poljoprivrede" ističe da je između 2013. i 2016. površina sa srednjim razinom ulaznih čimbenika porasla sa 37% na 46%, a površina sa visokom razinom ulaznih čimbenika je porasla sa 24% na 29% (uz razmatranje unosa kao što su gnojiva, pesticidi, dr. sredstva za zaštitu bilja i kupljena stočna hrana).

Proturječje je potrebno riješiti i objasniti i/ili kontekstualizirati SWOT analizom.

EX-ANTE_56 - Obrazloženje

Ne prihvaća se

Ne vidimo kontradiktornost. U S2 promatramo period 2012.-2017. i govorimo o smanjenoj potrošnji pesticida (ukupno u poljoprivredi). U T1 promatramo period 2013.2016. I govorimo o korištenju svih inputa, a ne samo pesticida, (gnojiva, pesticidi, kupljena hrana za životinje) kako bi se mogla razlikovati ekstenzivna I intenzivna poljoprivreda (poljoprivreda niskog I visokog inputa).

Nacionalna razvojna strategija RH do 2030. godine te nacionalni ciljevi istaknuti u Strategiji poljoprivrede za razdoblje od 2020. do 2030. godine najavljuju u narednom razdoblju značajno povećanje obujma poljoprivredne proizvodnje (do 30% u odnosu na sadašnju razinu proizvodnje u sektoru poljoprivrede) kako bi se u što većoj mjeri i za što veći broj poljoprivrednih proizvoda ispunio cilj samodostatnosti. Povećanje poljoprivredne proizvodnje bi moglo znatno povećati korištenje ne samo pesticida nego I drugih inputa I time predstavlja prijetnju.

EX-ANTE_57 - Opis

Dok su za intervencije "70.04. – Ekološki uzgoj" i "70.06. – Plaćanja za dobrobit životinja"predviđene sinergije s drugim intervencijama pojašnjene, **za intervenciju „47.1.f.01. - Promocija, komunikacija i marketing" takvo objašnjenje mogućih sinergijskih interakcija i komplementarnosti (ili nedostatak istih) nedostaje i potrebno ga je uključiti u SP.**

EX-ANTE_57 - Obrazloženje

Prihvaća se

Zbog kompleksnosti veza između intervencija I specifičnih ciljeva, a u cilju što bolje identifikacije sinergijskih učinaka intervencija koji bi se tijekom provedbe mogli pratiti i vrednovati, ovaj dio nije opisno uključen u Strateški plan, ali će biti obuhvaćen aktivnostima praćenja i vrednovanja.

EX-ANTE_58 - Opis

Intervencija "47.1.f.01. – Promocija, komunikacija i marketing" nema niti jedan RI povezan sa SO9.
Dostupne su najmanje tri mogućnosti u vezi sa intervencijom:

a)RI-ovi koji su već povezani sa intervencijom trebali bi biti povezani sa SO9, a veza bi trebala biti dobro objašnjena u Poglavlju 2, odjeljku 2.1.SO9.8 („Odabir pokazatelja(a) rezultata");

b)potrebno je uspostaviti vezu između intervencije i RI-a koji je već povezan sa SO9;

c)novi RI trebao bi biti povezan i sa intervencijom i sa SO-om, a opravdanje bi trebalo biti dobro objašnjeno u Poglavlju 2, odjeljku 2.1.SO9.8 („Odabir pokazatelja(a) rezultata").

Alternativno, intervencija se može ukloniti iz SO9.

EX-ANTE_58 - Obrazloženje

Djelomično se prihvaća

Sve intervencije vezane uz sektor voća i povrća su vezane uz R.10 i R.11. Na listi zajedničnih pokazatelja rezultata nema adekvatnog pokazatelja za navedenu intervenciju, ali nije navedena kao iznimka u skladu s člankom 111. Uredbe 2021/2115 iako se odnosi na istu narav intervencija (promocija i makrketing). Navedena intervencija po naravi ima direktan doprinos SO9.

Za takve intervencije će se, u skladu s odredbama provedbene regulative u dijelu praćenja i vrednovanja, identificirati dodatni podaci koji će se koristiti za vrednovanje doprinosa takvih intervencija specifičnim ciljevima uz koje se vežu, a za koje nije osvarena « čvrsta » veza putem zajedničkih pokazatelja rezultata

EX-ANTE_59 - Opis

Slično mnogim državama članicama EU-a, starija dobna skupina (od 35 do 74 godine) ima slabije digitalne vještine od mlađe generacije u Hrvatskoj. Ova je dobna skupina dominantna među poljoprivrednicima kako je objašnjeno SWOT analizom. Budući da su digitalizacija i tehnološke inovacije ključne za povećanje konkurentnosti i produktivnosti poljoprivrednog sektora, slabe digitalne vještine u ovoj dobnoj skupini mogu potencijalno ometati napore modernizacije.

U svjetlu navedenog nejasno je zašto intervencija "78.01. – Potpora prijenosu znanja" nije posebno usmjerena na razvoj digitalne pismenosti, već je usmjerena isključivo na stručna osposobljavanja. Također je nejasno zašto ova tema nije eksplicitnija u strategiji intervencije.

SP bi trebao učiniti vidljivijim napore za podršku izgradnji digitalnih vještina za one

poljoprivrednike koji pripadaju starijoj dobnoj skupini ili navesti ako takav plan nije predviđen i objasniti zašto.

EX-ANTE_59 - Obrazloženje

Ne prihvaća se

Intervencijom 78.01. omogućeno je stjecanje znanja i u pogledu digitalizacije za sve dobne skupine. Navedena tematika je detaljnije opisana u Poglavlju 8.

EX-ANTE_60 - Opis

SP bi trebao objasniti potencijalne sinergije (ili nedostatak istih) između osmišljenih intervencija.

EX-ANTE_60 - Obrazloženje

Prihvaća se

Zbog kompleksnosti veza između intervencija I specifičnih ciljeva, a u cilju što bolje identifikacije sinergijskih učinaka intervencija koji bi se tijekom provedbe mogli pratiti i vrednovati, ovaj dio nije opisno uključen u Strateški plan, ali će biti obuhvaćen aktivnostima praćenja i vrednovanja

EX-ANTE_61 - Opis

Intervencija "47.1.a.02. - Istraživanje, eksperimentalne i inovativne proizvodne metode" nema nikakve RI-ove povezane sa XCO.

Dostupne su najmanje tri mogućnosti u vezi s intervencijom:

a)RI-ovi koji su već povezani s intervencijom trebali bi biti povezani s XCO-om, a veza bi trebala biti dobro objašnjena u Poglavlju 2, odjeljku 2.1.XCO.8 („Odabir pokazatelja(a) rezultata");

b)potrebno je uspostaviti vezu između intervencije i RI-a koji je već povezan sa XCO-om;

c)novi RI bi trebao biti povezan i sa intervencijom i sa SO-om, a opravdanje bi trebalo biti dobro objašnjeno u Poglavlju 2, odjeljku 2.1.XCO.8 („Odabir pokazatelja rezultata").

Alternativno, intervencija se može ukloniti iz XCO

EX-ANTE_61 - Obrazloženje

Prihvaća se djelomično

Sve intervencije vezane uz sektor voća i povrća su vezane uz R.10 i R.11. Intervencija vezana uz ulaganja povezana s uvođenjem inovativnih praksi i proizvodnih tehnika sa ciljem poticanja i postizanja gospodarske konkurentnosti povezana je sa R.09

Na listi zajedničnih pokazatelja rezultata nema adekvatnog pokazatelja za navedenu intervenciju. Navedena intervencija po naravi ima direktan doprinos horizontalnom cilju.

Za takve intervencije će se, u skladu s odredbama provedbene regulative u dijelu praćenja i vrednovanja, identificirati dodatni podaci koji će se koristiti za vrednovanje doprinosa takvih intervencija specifičnim ciljevima uz koje se vežu, a za koje nije osvarena « čvrsta » veza putem zajedničkih pokazatelja rezultata.

EX-ANTE_62 - Opis

Način uspostave i provedbe intervencije "78.01. – Potpora prijenosu znanja" trebao bi biti jasnije opisan u Poglavlju 5, odjeljku 5 („Specifičan dizajn, zahtjevi i uvjeti prihvatljivosti intervencije"), na primjer jasnijim navođenjem da primarno cilja na institucije i poljoprivrednike koji su neizravni korisnici.

EX-ANTE_62 - Obrazloženje

Ne prihvaća se

U poglavlju 5 odjeljku "Define eligible beneficiaries and specific eligibility criteria where relevant related to the beneficiary and area" navedeno je tko su prihvatljivi korisnici te da su ciljani korisnici (oni koji će imati koristi od intervencije) poljoprivrednici.
Prihvatljivi korisnici (oni koji se financiraju) u intervenciji 78.01. su: Ministarstvo poljoprivrede, uprava(e) nadležna za savjetovanje, Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu, privatne savjetodavne službe, privatni savjetnici i nevladine organizacije dok su poljoprivrednici (indirektni korisnici) ciljana skupina koja će imati krajnju korist od edukacija i demonstracijskih aktivnosti.

Prihvatljivi korisnici (oni koji se financiraju) u intervenciji 78.01. su: Ministarstvo poljoprivrede, uprava(e) nadležna za savjetovanje, Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu, privatne savjetodavne službe, privatni savjetnici i nevladine organizacije dok su poljoprivrednici (indirektni korisnici) ciljana skupina koja će imati krajnju korist od edukacija i demonstracijskih aktivnosti

SEA_01 - Opis

Prilikom određivanja površina za smještaj infrastrukture i objekata u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavati rijetke i ugrožene stanišne tipove.

SEA_01 - Obrazloženje

Mjera se prihvaća.

SEA_02 - Opis

Primjenom održivih poljoprivrednih praksi osigurati da povećanje prinosa i broja stoke ne utječe negativno na kvalitetu prirodnih resursa i staništa.

SEA_02 - Obrazloženje

Mjera se prihvaća.

SEA_03 - Opis

Prilikom planiranja nove infrastrukturne izgradnje, u najvećoj mjeri izbjegavati P1 i P2 poljoprivredno zemljište.

SEA_03 - Obrazloženje

Mjera se prihvaća

SEA_04 - Opis

Prilikom planiranja sustava navodnjavanja izraditi stručne podloge koje će procijeniti kumulativni utjecaj svih planiranih sustava navodnjavanja koji planiraju zahvat vode iz istog izvora, odnosno procijeniti značaj utjecaja na režim podzemnih i površinskih voda kako ne bi došlo do kumulativnog narušavanja njihovog količinskog stanja. Stručne podloge prioritetno treba napraviti na području slivova gdje je ocijenjeno loše količinsko stanje podzemnih vodnih tijela i/ili postoji značajno opterećenje u pogledu zahvaćanja i preusmjeravanja vode.

SEA_04 - Obrazloženje

Mjera se prihvaća

SEA_05 - Opis

Prilikom određivanja površina za smještaj infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavati šume i šumsko zemljište.

SEA_05 - Obrazloženje

Mjera se prihvaća

SEA_06 - Opis

Za zahvate na kulturnim dobrima (upisanim u Registar kulturnih dobara) ishoditi posebne uvjete, odnosno prethodno odobrenje nadležnoga tijela-konzervatorskog odjela, Gradskog zavoda za zaštitu spomenika kulture i prirode; za evidentiranu kulturnu baštinu moguće je ishoditi mišljenje nadležnoga tijela. Ukoliko se pri izvođenju građevinskih ili bilo kojih drugih radova koji se obavljaju na površini ili ispod površine tla naiđe na arheološko nalazište, obustaviti radove i o tome obavijestiti nadležni konzervatorski odjel te postupati u skladu sa Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

SEA_06 - Obrazloženje

Mjera se prihvaća

SEA_07 - Opis

Prilikom planiranja sustava navodnjavanja izraditi stručne podloge koje će procijeniti kumulativni utjecaj svih postojećih i planiranih sustava navodnjavanja u područjima ekološke mreže koji planiraju zahvat vode iz istog prirodnog površinskog izvora (vodotoka, jezera) i podzemnog izvora, odnosno procijeniti značaj utjecaja na režim podzemnih i površinskih voda kako ne bi došlo do kumulativnog narušavanja ekološki prihvatljivog protoka (vodotoci), odnosno razine vode u jezerima, te da se osigura protok kojim će se osigurati povoljno stanje ciljnih vrsta i ciljnih staništnih tipova. Stručne podloge prioritetno treba napraviti na području slivova gdje se procjenjuje loše količinsko stanje podzemnih vodnih tijela i/ili postoji značajno opterećenje u pogledu zahvaćanja i preusmjeravanja vode.

Zahvat vode tijekom razvoja sustava navodnjavanja izvesti na način da se ne pogorša hidrološki režim i hidromorfološko stanje vodotoka te da se osigura linearna povezanost i neometana uzvodna i nizvodna prohodnost za ribe te da se u okviru provedbe odgovarajućih postupaka sukladno posebnim propisima kojima se uređuje zaštita okoliša i zaštita prirode najprije utvrdi nulto stanje riblje populacije i ostale bioraznolikosti.

Prilikom planiranja sustava navodnjavanja prikupiti podatke (po potrebi provesti istraživanje) o rasprostranjenosti ciljnih vrsta i staništnih tipova područja ekološke mreže na području i u blizini zahvata (prema Uredbi o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19) te u skladu s podacima lokacije planirati izvan područja rasprostranjenost ciljnih staništnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste. Radove izvoditi izvan reproduktivnog razdoblja ciljnih vrsta faune.

SEA_07 - Obrazloženje

Mjera se prihvaća

SEA_08 - Opis

Pri planiranju lokacija nove infrastrukture, novih kapaciteta i objekata te novih poljoprivrednih površina prikupiti podatke (po potrebi provesti istraživanje) o rasprostranjenosti ciljnih vrsta i staništnih tipova područja ekološke mreže na području i u blizini zahvata (prema Uredbi o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19) te u skladu s podacima lokacije planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih staništa i staništa pogodnih za ciljne vrste. Radove izvoditi izvan reproduktivnog razdoblja ciljnih vrsta faune.

Pri planiranju lokacija nove infrastrukture, novih kapaciteta i objekata te novih poljoprivrednih površina izbjegavati prioritetne staništne tipove.

SEA_08 - Obrazloženje

Mjera se prihvaća

SEA_09 - Opis

Prilikom odabira novih (stranih) vrsta/sorti/pasmina u poljoprivredi konzultirati odgovarajuće stručnjake u području biologije i zaštite prirode kako bi se izbjegla mogućnost negativnog utjecaja na postojeće (ugrožene) populacije divljih vrsta i staništa, odnosno mogućnost pojave invazivnosti odabrane vrste.

SEA_09 - Obrazloženje

Mjera se prihvaća

SEA_10 - Opis

U ranim fazama planiranja i razvoja projekta te definiranja tehničkih mjera, odnosno prilikom pripreme projektne dokumentacije (koncepcijskih rješenja, predinvesticijskih studija i dr.) provesti analizu isplativosti planiranih zahvata, uzimajući u obzir negativne utjecaje na ugrožene vrste i staništa, te ciljne vrste i ciljne stanišne tipove područja ekološke mreže i temeljne vrijednosti zaštićenih područja. Pritom uključiti i usluge ekosustava kao validnu mjeru prilikom donošenja odluka o financijskoj isplativosti

SEA_10 - Obrazloženje

Mjera se prihvaća

SEA_11 - Opis

Za projekte koji su planirani unutar ili u neposrednoj blizini područja ekološke mreže treba koristiti rješenja temeljena na prirodi (eng. Nature-based Solutions), uključujući:

• izbjegavanje utvrđivanja obala te kanaliziranja i regulacije vodotoka,

• održavanje povoljne dinamike i vodnog režima, uključujući i razinu podzemne vode, za očuvanje raznolikosti vodenih i močvarnih staništa

SEA_11 - Obrazloženje

Mjera se prihvaća

SEA_12 - Opis

Izgradnju infrastrukture za distribucijske mreže obnovljive energije, vodoopskrbu, pročišćavanje otpadnih voda, ceste i logistiku planirati u skladu sa zabilježenim i predviđenim klimatskim promjenama te primijeniti odgovarajuće mjere prilagodbe.

SEA_12 - Obrazloženje

Mjera se prihvaća

SEA_13 - Opis

Periode košnje provoditi sukladno ekologiji pojedinih vrsta koje su zastupljene na površinama koje se kose. Po potrebi provesti prethodno istraživanje bioraznolikosti predmetnih površina.

SEA_13 - Obrazloženje

Mjera se prihvaća

SEA_14 - Opis

Ukoliko će se intervencijom realizirati objekti i uspostaviti proizvodni procesi koji generiraju otpadne vode, tada treba osigurati adekvatan sustav pročišćavanja otpadnih voda prije ispuštanja u prijemnik ili spajanja na komunalnu infrastrukturu.

SEA_14 - Obrazloženje

Mjera se prihvaća.

SEA_15 - Opis

Prilikom odabira lokacija na kojima će se provoditi rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma, birati one lokacije degradiranih šumskih sastojina koje nisu u suprotnosti sa površinama koje predstavljaju pogodna staništa za određene ciljne vrste te koristiti vrste karakteristične za prisutni stanišni tip.

SEA_15 - Obrazloženje

Mjera se prihvaća.

SEA_16 - Opis

Za ekološku mrežu - Ukoliko će se intervencijom realizirati objekti i uspostaviti proizvodni procesi koji generiraju otpadne vode, tada treba osigurati adekvatan sustav pročišćavanja otpadnih voda prije ispuštanja u prijemnik ili spajanja na komunalnu infrastrukturu.

SEA_16 - Obrazloženje

Mjera se prihvaća.

SEA_17 - Opis

Primjenom dobrih poljoprivrednih praksi zadržati i poboljšati stanje prirodnih resursa na području gdje se ove intervencije provode.

SEA_17 - Obrazloženje

Mjera se prihvaća.

SEA_18 - Opis

Za ekološku mrežu - Periode provođenja košnje prilagoditi ekologiji ciljnih vrsta u područjima ekološke mreže.

SEA_18 - Obrazloženje

Mjera se prihvaća.

SEA_19 - Opis

Prilikom razvoja projekta nužno je uvažavati pitanja klimatskih promjena, odnosno ublažavanja i postizanja klimatske neutralnosti kao i prilagodbe na/od klimatske promjene zbog jačanja otpornosti na klimatske promjene (priprema infrastrukture za klimatske promjene).

SEA_19 - Obrazloženje

Mjera se prihvaća.

3. Izvješće o ex ante evaluaciji

Nema priloženog dokumenta

4. Izvješće o strateškoj procjeni okoliša

Nema priloženog dokumenta

Prilog II. o SWOT analizi

Nema priloženog dokumenta

Prilog III. o savjetovanju s partnerima

Nema priloženog dokumenta

Prilog IV. o posebnom plaćanju za pamuk (prema potrebi)

Prilog V. o dodatnom nacionalnom financiranju predviđenom u području primjene strateškog plana u okviru ZPP-a

Osnova	Intervencija	Proračun	veći broj korisnika	veći intenzitet potpore	financiranje određene operacije u okviru intervencije	Dodatne informacije
Zakon o poljoprivredi	INVEST(73-74) - 73.10.FI FI_Potpora za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju	36.000.000,00	X			Alokacija za planiranu provedbu ove intervencije nadopunjuje se iz sredstava očekivanog povrata sredstava iz FI PRR 2014.-2020. Alokacija se primjenjuje za dodatno financiranje operacija u sklopu provedbe ove intervencije, a koje su obuhvaćene područjem p
Zakon o poljoprivredi	CRISIS(78a) - 78.a.01. Krizna plaćanja poljoprivrednicima nakon prirodnih katastrofa, nepovoljnih klimatskih prilika ili katastrofalnih događaja	6.941.280,13	X			Alokacija se primjenjuje za dodatno financiranje iz sredstava nacionalnog proračuna ove intervencije koja je obuhvaćena područjem primjene članka 42. UFEU.

Nacionalna financijska pomoć u sektoru voća i povrća prema Uredbi (EU) 2021/2115

	Kalendarska godina 2023.	Kalendarska godina 2024.	Kalendarska godina 2025.	Kalendarska godina 2026.	Kalendarska godina 2027.	Ukupno 2023.–2027.
Procijenjeni iznos nacionalne financijske pomoći (u EUR) (članak 53.)	196.800,00	208.666,00	122.800,00	135.080,00	148.588,00	811.934,00

Procijenjeni godišnji iznos nacionalne financijske pomoći u sektoru voća i povrća po predmetnoj regiji i ukupno za državu članicu

Financijska godina/ Iznos nacionalne financijske pomoći u EUR	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total**
Kontinentalna Hrvatska	196.800	208.666	122.800	135.080	148.588	**811.934**
Jadranska Hrvatska	0	0	0	0	0	0
TOTAL	196.800	208.666	122.800	135.080	148.588	**811.934**

U okviru sektorske intervencije u sektoru voća i povrća organizacijama proizvođača iz članka 52. stavka 2. Uredbe o strateškim planovima (EU) br. 2021/2115, dodjeljuje se Nacionalna financijska pomoć iz članka 53. U tom smislu za potrebe provedbe članka 34. stavka 3. podstavak 2. Uredbe (EU) br. 126/2022, Hrvatska je na temelju Nacionalne klasifikacije statističkih regija 2021. (HR NUTS 2021.) (Narodne novine, br. 125/19, od 20. prosinca 2019.) podijeljena na sljedeće dvije regije (neupravne jedinice nastale grupiranjem županija kao nižih upravnih jedinica):

-Kontinentalna Hrvatska

-Jadranska Hrvatska.

Kontinentalna regija obuhvaća Panonsku Hrvatsku, Grad Zagreb i Sjevernu Hrvatsku.

Za izračun ukupne vrijednosti voća i povrća proizvedenog u Republici Hrvatskoj koristi se metodologija utvrđena u Prilogu I. Uredbe (EZ) br. 138/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. prosinca 2003. o ekonomskim računima u poljoprivredi na području Zajednice (SL L 33, 5.2.2004).

Podaci za potrebe izračuna stupnja organizacije proizvođača u sektoru voća i povrća preuzimaju se od Državnog zavoda za statistiku (https://dzs.gov.hr/), Ilica 3, 10 000 Zagreb (Godišnje izvješće DZS o poljoprivrednoj proizvodnji) koji podatke dostavlja i Statističkom uredu Europskih zajednica (Eurostat).

Podaci o vrijednosti voća i povrća koje su priznate proizvođačke organizacije stavile na tržište tijekom prethodne tri godine prikupljaju se od strane priznatih organizacija proizvođača u sektoru voća i povrća u skladu s odredbama nacionalnog propisa.

Sredstva za dodjelu Nacionalne financijske pomoći osiguravaju se u Državnom proračunu Republike Hrvatske, a dodjeljuju se organizacijama proizvođača iz članka 52. stavka 2. Uredbe o strateškim planovima (EU) br. 2021/2115 u skladu s limitima navedenima u članku 53. stavku 1. iste Uredbe.

Prilog VI. o prijelaznoj nacionalnoj potpori (prema potrebi)

a) godišnja sektorska financijska omotnica za svaki sektor za koji se dodjeljuje prijelazna nacionalna potpora

Sektor	**Financijska omotnica specifična za pojedini sektor, u EUR**				
	2023	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**

b) ako je to relevantno, maksimalna jedinična stopa potpore za svaku godinu razdoblja

Sektor	Maksimalna jedinična stopa potpore, u %				
	2023	2024	2025	2026	2027

c) ako je to relevantno, informacije o referentnom razdoblju izmijenjenom u skladu s člankom 147. stavkom 2. drugim podstavkom

Sektor	informacije o izmijenjenom referentnom razdoblju

d) kratak opis komplementarnosti prijelazne nacionalne potpore s intervencijama iz strateškog plana u okviru ZPP-a

Drugi prilog: Dosljednost i doprinos ciljevima Unije za 2030.

Nacionalni doprinos EU-ovu cilju smanjenja gubitaka hranjivih tvari za 50 % do 2030. pri kojem se osigurava da ne dođe do smanjivanja plodnosti tla

/

Nacionalni doprinos EU-ovu cilju vraćanja obilježja krajobraza velike raznolikosti na barem 10 % poljoprivredne površine do 2030.

/

Nacionalni doprinos EU-ovu cilju da do 2030. najmanje 25 % poljoprivrednog zemljišta u Uniji bude pod ekološkim uzgojem

/

Nacionalni doprinos EU-ovu cilju smanjenja cjelokupne upotrebe i rizika od kemijskih pesticida za 50 % do 2030. te smanjenja upotrebe opasnijih pesticida za 50 % do 2030.

/

Nacionalni doprinos EU-ovu cilju smanjenja prodaje antimikrobnih sredstava za životinje iz uzgoja i akvakulturu za 50 % do 2030.

/

Nacionalni doprinos EU-ovu cilju uvođenja brzog širokopojasnog interneta u ruralnim područjima kako bi se ostvario cilj stopostotnog pristupa do 2025.

/

DOKUMENTI

Naslov dokumenta	Vrsta dokumenta	Datum dokumenta	Lokalna referentna oznaka	Referentna oznaka Komisije	Datoteke	Datum slanja	Pošiljatelj
OPIS KONTROLNOG SUSTAVA ZA IAKS INTERVENCIJE	Prilog, poglavlje 7.: Sustav za upravljanje i koordinaciju	19. kol 2025.		Ares(2026)9079019	OPIS KONTROLNOG SUSTAVA ZA IAKS INTERVENCIJE	25. ruj 2026.	Berak, Zdenka
OPIS SUSTAVA KAZNI ZA IAKS INTERVENCIJE	Prilog, poglavlje 7.: Sustav za upravljanje i koordinaciju	19. kol 2025.		Ares(2026)9079019	OPIS SUSTAVA KAZNI ZA IAKS INTERVENCIJE	25. ruj 2026.	Berak, Zdenka
Programme snapshot 2023HR06AFSP001 5.3	Snimka podataka prije slanja	25. ruj 2026.		Ares(2026)9079019	Programme snapshot 2023HR06AFSP001 5.3 Programme snapshot 2023HR06AFSP001 5.3	25. ruj 2026.	Berak, Zdenka